

قرآن کریم

ترجمه به فارسی از آیت الله مکارم شیرازی

فهرست

۱	فهرست
۵	سوره الفاتحه
۶	سوره البقره
۷۶	سوره آل عمران
۱۱۸	سوره النساء
۱۵۹	سوره المائدہ
۱۸۹	سوره الانعام
۲۲۵	سوره الاعراف
۲۶۴	سوره الانفال
۲۷۹	سوره التوبه
۳۰۹	سوره یونس
۳۳۰	سوره هود
۳۵۲	سوره یوسف
۳۷۳	سوره الرعد
۳۸۳	سوره ابراهیم
۳۹۳	سوره الحجر
۴۰۴	سوره النحل
۴۲۶	سوره الاسراء
۴۴۶	سوره الكهف
۴۶۵	سوره مريم
۴۷۸	سوره طه
۴۹۶	سوره الانبیاء
۵۱۱	سوره الحج
۵۲۵	سوره المؤمنون
۵۳۹	سوره النور
۵۵۴	سوره الفرقان
۵۶۵	سوره الشعرااء

٥٨٧	سورة النمل
٦٠١	سورة القصص
٦١٨	سورة العنكبوت
٦٣١	سورة الروم
٦٤١	سورة لقمان
٦٤٧	سورة السجدة
٦٥٢	سورة الاحزاب
٦٦٨	سورة سبا
٦٧٨	سورة فاطر
٦٨٨	سورة يس
٦٩٨	سورة الصافات
٧١٦	سورة ص
٧٢٦	سورة الزمر
٧٣٩	سورة غافر
٧٥٤	سورة فصلت
٧٦٤	سورة الشوري
٧٧٤	سورة الزخرف
٧٨٦	سورة الدخان
٧٩١	سورة الجاثية
٧٩٨	سورة الاحقاف
٨٠٥	سورة محمد
٨١٢	سورة الفتح
٨١٨	سورة الحجرات
٨٢٢	سورة ق
٨٢٨	سورة الذاريات
٨٣٤	سورة الطور
٨٣٩	سورة النجم
٨٤٦	سورة القمر
٨٥٢	سورة الرحمن
٨٦٠	سورة الواقعة
٨٦٩	سورة الحديد
٨٧٦	سورة المجادلة
٨٨١	سورة الحشر
٨٨٦	سورة الممتحنة

٨٩٠	سورة الصاف
٨٩٣	سورة الجمعة
٨٩٥	سورة المنافقون
٨٩٨	سورة التغابن
٩٠١	سورة الطلاق
٩٠٥	سورة التحرير
٩٠٨	سورة الملك
٩١٢	سورة القلم
٩١٧	سورة الحاقة
٩٢٣	سورة المعارج
٩٢٨	سورة نوح
٩٣١	سورة الجن
٩٣٥	سورة المزمل
٩٣٧	سورة المدثر
٩٤٣	سورة القيامة
٩٤٧	سورة الانسان
٩٥١	سورة المرسلات
٩٥٦	سورة النبا
٩٦٠	سورة النازعات
٩٦٥	سورة عبس
٩٦٩	سورة التكوير
٩٧٢	سورة الانفطار
٩٧٤	سورة المطففين
٩٧٨	سورة الانشقاق
٩٨٠	سورة البروج
٩٨٣	سورة الطارق
٩٨٥	سورة الاعلي
٩٨٧	سورة الغاشية
٩٩٠	سورة الفجر
٩٩٣	سورة البلد
٩٩٥	سورة الشمس
٩٩٧	سورة الليل
٩٩٩	سورة الضحى
١٠٠١	سورة الشرح

۱۰۰۲	سوره التین
۱۰۰۳	سوره العلق
۱۰۰۵	سوره القدر
۱۰۰۶	سوره البینہ
۱۰۰۷	سوره الزلزلہ
۱۰۰۸	سوره العادیات
۱۰۱۰	سوره القارعہ
۱۰۱۱	سوره التکاثر
۱۰۱۲	سوره العصر
۱۰۱۳	سوره الهمزہ
۱۰۱۴	سوره الغیل
۱۰۱۵	سوره قریش
۱۰۱۶	سوره الماعون
۱۰۱۷	سوره الكوثر
۱۰۱۷	سوره الكافرون
۱۰۱۸	سوره النصر
۱۰۱۹	سوره المسد
۱۰۲۰	سوره الاخلاص
۱۰۲۰	سوره الفرقان
۱۰۲۱	سوره الناس

سورة الفاتحة

تعداد آیات ۷، محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
 به نام خداوند بخشنده بخشايشگر
الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است.

۳) الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- (خداوندی که) بخشنده و بخشايشگر است (و رحمت عام و خاچش همگان را فرا گرفته).

۴) مَلِكِ يَوْمِ الدِّينِ

- (خداوندی که) مالک روز جزاست.

۵) إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ

- "(پروردگار!!) تنها تو را می پرسیم؛ و تنها از تو یاری می جوییم."

۶) اهْدِنَا الصِّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

- ما را به راه راست هدایت کن...

۷) صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرَ الْمَغْضُوبِ عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ

- "راه کسانی که آنان را مشمول نعمت خود ساختی؛ نه کسانی که بر آنان غصب کرده‌ای؛ و نه گمراهن."

سورة البقرة

س ۲ - تعداد آیات ۲۸۶ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ پختایشگر

۱) ال۱

- (الم) (بزرگ است خداوندی که این کتاب عظیم را، از حروف ساده الفبا به وجود آورده).

۲) ذَلِكَ الْكِتَابُ لَا رِيْبَ فِيهِ هُدًى لِّلْمُتَّقِينَ

- آن کتاب با عظمتی است که شک در آن راه ندارد؛ و مایه هدایت پرهیزکاران است.

۳) الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالْغَيْبِ وَيَعْقِمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

- "(پرهیزکاران) کسانی هستند که به غیب [=آنچه از حسن پوشیده و پنهان است] ایمان می‌آورند؛ و نصارا را برپا می‌دارند؛ و از تمام نعمتها و موهابی که به آنان روزی داده‌ایم، انفاق می‌کنند."

۴) وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَبِالْآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

- "و آنان که به آنچه بر تو نازل شده، و آنچه پیش از تو (بر پیامبران پیشین) نازل گردیده، ایمان می‌آورند؛ و به رستاخیز یقین دارند."

۵) أُولَئِكَ عَلَى هُدًى مِّنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- "آنان بر طریق هدایت پروردگارشانند؛ و آنان رستگارانند."

۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَسْوَاءُ عَلَيْهِمْ أَنَذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

"کسانی که کافر شدند، برای آنان تفاوت نمی‌کند که آنان را (از عذاب الهی) بترسانی یا نترسانی؛ ایمان - تخواهند آورد"

٧) خَتَّمَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَعَلَىٰ سَمْعِهِمْ وَعَلَىٰ أَبْصَارِهِمْ غِشَاوَةٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- خدا بر دلها و گوشاهای آنان مهر نهاده؛ و بر چشمها یشان پرده‌ای افکنده شده؛ و عذاب بزرگی در انتظار آنهاست.

٨) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَا هُمْ بِمُؤْمِنِينَ

- گروهی از مردم کسانی هستند که می‌گویند: «به خدا و روز رستاخیز ایمان آورده‌ایم.» در حالی که ایمان ندارند.

٩) يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَمَا يَخْدَعُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

- «می خواهند خدا و مؤمنان را فریب دهند؛ در حالی که جز خودشان را فریب نمی‌دهند؛ (اما) نمی‌فهمند.»

١٠) فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادُهُمُ اللَّهُ مَرَضاً وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْدِبُونَ

- «در دلهای آنان یک نوع بیماری است؛ خداوند بر بیماری آنان افزوده؛ و به خاطر دروغهایی که می‌گفتند، عذاب دردنگی در انتظار آنهاست.»

١١) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ قَالُوا إِنَّمَا نَحْنُ مُصْلِحُونَ

- و هنگامی که به آنان گفته شود: «در زمین فساد نکنید» می‌گویند: «ما فقط اصلاح کنندۀ‌ایم!»

١٢) أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْمُفْسِدُونَ وَلَكِنْ لَا يَشْعُرُونَ

- «آگاه باشید! اینها همان مفسدانند؛ ولی نمی‌فهمند.»

١٣) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا كَمَا آمَنَ النَّاسُ قَالُوا أُنُؤْمِنُ كَمَا آمَنَ السُّفَهَاءُ أَلَا

إِنَّهُمْ هُمُ السُّفَهَاءُ وَلَكِنْ لَا يَعْلَمُونَ

- و هنگامی که به آنان گفته شود: «همانند (سایر) مردم ایمان بیاورید!» می‌گویند: «آیا همچون ابلهان ایمان بیاوریم؟!» بدایید اینها همان ابلهانند ولی نمی‌دانند!

١٤) وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا إِلَى شَيَاطِينِهِمْ قَالُوا إِنَّا مَعَكُمْ
إِنَّمَا نَحْنُ مُسْتَهْزِئُونَ

- هنگامی که افراد بایمان را ملاقات می‌کنند، و می‌گویند: «ما ایمان آورده‌ایم!» (ولی) هنگامی که با شیطانها خود خلوت می‌کنند، می‌گویند: «ما با شما تیم! ما فقط (آنها را) مسخره می‌کنیم!»

١٥) اللَّهُ يَسْتَهْزِئُ بِهِمْ وَيَمْدُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

- «خداؤند آنان را استهزأ می‌کند؛ و آنها را در طغيانشان نگه می‌دارد، تا سرگردان شوند.»

١٦) أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرُوا الضَّلَالَةَ بِالْهُدَى فَمَا رَبَحَتْ تِجَارَتُهُمْ وَمَا كَانُوا
مُهْتَدِينَ

- «آنان کسانی هستند که «هدایت» را به «گمراهی» فروخته‌اند؛ و (این) تجارت آنها سودی نداده؛ و هدایت نیافتداند.»

١٧) مَثَلُهُمْ كَمَثَلَ الَّذِي اسْتَوْقَدَ نَارًا فَمَا أَضَاءَتْ مَا حَوَلَهُ ذَهَبَ اللَّهُ بِنُورِهِمْ
وَتَرَكَهُمْ فِي ظُلُمَاتٍ لَا يُبَصِّرُونَ

- «آنان [= منافقان] همانند کسی هستند که آتشی افروخته (تا در بیابان تاریک، راه خود را پیدا کند)، ولی هنگامی که آتش اطراف او را روشن ساخت، خداوند (طوفانی می‌فرستد و) آن را خاموش می‌کند؛ و در تاریکیهای وحشتناکی که چشم کار نمی‌کند، آنها را رها می‌سازد.»

١٨) صُمُّ بُكْمُ عُمَىٰ فَهُمْ لَا يَرْجِعُونَ

- «آنها کران، گنجگاه و کورانند؛ لذا (از راه خطأ) بازنمی‌گردند!»

١٩) أَوْ كَصَّيْبٌ مِّنَ السَّمَاءِ فِيهِ ظُلُمَاتٌ وَرَاعِدٌ وَبَرْقٌ يَجْعَلُونَ أَصْبَاعَهُمْ فِي
آذَانِهِم مِّنَ الصَّوَاعِقِ حَذَرَ الْمَوْتٍ وَاللَّهُ مُحِيطٌ بِالْكَافِرِينَ

- «یا همچون بارانی از آسمان، که در شب تاریک همراه با رعد و برق و صاعقه (بر سر رهگذران) بیبارد، آنها از ترس مرگ، انگشتانشان را در گوشهای خود می‌گذارند؛ تا صدای صاعقه را نشنوند. و خداوند به کافران احاطه دارد (و در قبضه قدرت او هستند).»

۲۰) يَكَادُ الْبَرْقُ يَخْطَفُ أَبْصَارَهُمْ كُلُّمَا أَضَاءَ لَهُمْ مَّشَوْا فِيهِ وَإِذَا أَظْلَمَ عَلَيْهِمْ قَامُوا وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَذَهَبَ بِسَمْعِهِمْ وَأَبْصَارِهِمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "(روشنایی خیره کننده) برق، نزدیک است چشمانشان را برپاید. هر زمان که (برق جستن می‌کند، و صفحه بیان را) برای آنها روشن می‌سازد، (چند گامی) در پرتو آن راه می‌روند؛ و چون خاموش می‌شود، توقف می‌کنند. و اگر خدا پخواهد، گوش و چشم آنها را از بین می‌برد؛ چرا که خداوند بر هر چیز تواناست."

۲۱) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اعْبُدُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُمْ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقَوْنَ

- "ای مردم! پروردگار خود را پرسش کنید؛ آن کس که شما، و کسانی را که پیش از شما بودند آفرید، تا پرهیزکار شوید."

۲۲) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ فِرَاشًا وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الشَّمَرَاتِ رِزْقًا لَّكُمْ فَلَا تَجْعَلُوا لِلَّهِ أَنْدَادًا وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- "آن کس که زمین را بستر شما، و آسمان [=جو زمین] را همچون سقفی بالای سر شما قرار داد؛ و از آسمان آبی فرو فرستاد؛ و به وسیله آن، میوه‌ها را پرورش داد؛ تا روزی شما باشد. بنابر این، برای خدا همتایانی قرار نهیضد، در حالی که می‌دانید (هیچ یک از آنها، نه شما را آفریده‌اند، و نه شما را روزی می‌دهند)."

۲۳) وَإِنْ كُنْتُمْ فِي رَيْبٍ مِّمَّا نَزَّلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا فَاتُوا بَسُورَةٍ مِّنْ مَّتْلِهِ وَادْعُوا شُهَدَاءَكُمْ مَّنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "و اگر در باره آنچه بر بنده خود [=پیامبر] نازل کردایم شک و تردید دارید، (دست کم) یک سوره همانند آن پیاوید؛ و گواهان خود را - غیر خدا - برای این کار، فرا خوانید اگر راست می‌گویید!"

۲۴) فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا وَلَنْ تَفْعَلُوا فَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي وَقُودُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ

- پس اگر چنین نکنید - که هرگز نخواهید کرد - از آتشی بترسید که هیزم آن، بدنهای مردم (گنهکار) و سنگها [=بتها] است، و برای کافران، آماده شده است!

۲۵) وَيَشْرُّ الدِّينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ كُلُّمَا رُزِقُوا مِنْهَا مِنْ ثَمَرَةٍ رِّزْقًا قَالُوا هَذَا الَّذِي رُزِقْنَا مِنْ قَبْلُ وَأَتُوا بِهِ مُشَابِهًًا وَلَهُمْ فِيهَا أَرْوَاجٌ مُّظَهَّرَةٌ وَهُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- کسانی که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده‌اند، بشارت ده که با غهایی از بهشت برای آنهاست که نهرها از بیر درختانش جاریست. هر زمان که میوه‌ای از آن، به آنان داده شود، می‌گویند: «این همان است که قبل از ما روزی داده شده بود.(ولی اینها قدر از آنها بهتر و عالیتر است).» و میوه‌هایی که برای آنها آورده می‌شود، همه (از نظر خوبی و زیبایی) یکسانند. و برای آنان همسرانی پاک و پاکیزه است، و جاودانه در آن خواهد بود.

۲۶) إِنَّ اللَّهَ لَا يَسْتَخِيِّي أَنْ يَضْرِبَ مثَلًا مَا بَعْوَضَةً فَمَا فَوْقَهَا فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَيَقُولُونَ مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهِذَا مَثَلًا يُضْلِلُ بِهِ كَثِيرًا وَيَهْدِي بِهِ كَثِيرًا وَمَا يُضْلِلُ بِهِ إِلَّا الْفَاسِقِينَ

- «خداؤند از این که (به موجودات ظاهرا کوچکی مانند) پشه، و حتی کستر از آن، مثال بزرگ شرم نمی‌کند. (در این میان) آنان که ایمان آورده‌اند، می‌دانند که آن، حقیقت است از طرف پروردگارشان؛ و اما آنها که راه کفر را پیغوه‌اند، (این موضوع را بهانه کرده) می‌گویند: «منظور خداوند از این مثل چه بوده است؟!» (آری)، خدا جمع زیادی را با آن گمرا، و گروه بسیاری را هدایت می‌کند؛ ولی تنها فاسقان را با آن گمراه می‌سازد!»

۲۷) الَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيشَاقِهِ وَيَقْطَعُونَ مَا أَمَرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- «فاسقان کسانی هستند که پیمان خدا را، پس از محکم ساختن آن، می‌شکنند؛ و پیوندهایی را که خدا دستور داده برقرار سازند، قطع نموده، و در روی زمین فساد می‌کنند؛ اینها زیانکاراند.»

۲۸) كَيْفَ تَكُفُّرُونَ بِاللَّهِ وَكُنْتُمْ أُمَوَّاتًا فَأَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمِيتُكُمْ ثُمَّ يُحِيِّكُمْ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- «چگونه به خداوند کافر می‌شوید؟! در حالی که شما مردگان (و اجسام بی‌روحی) بودید، و او شما را زنده کرده؛ سپس شما را می‌مراند؛ و بار دیگر شما را زنده می‌کند؛ سپس به سوی او بازگردانده می‌شوید.(بنابر این، نه حیات و زندگی شما از شمامت، و نه مرگتان؛ آنچه دارید از خداست).»

۲۹) هُوَ الَّذِي خَلَقَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعاً ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ فَسَوَّاهُنَّ

سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- او خدایی است که همه آنچه را (از نعمتها) در زمین وجود دارد، برای شما آفرید؛ سپس به آسمان پرداخت؛ و آنها را به صورت هفت آسمان مرتب نمود؛ و او به هر چیز آگاه است.»

۳۰) وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدَّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنَقْدِسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- (به خاطر بیاور) هنگامی، را که پروردگارت به فرشتگان گفت: «من در روی زمین، جانشینی، [=نمایندگی] قرار خواهم داد.» فرشتگان گفتند: «پروردگار! آیا کسی را در آن قرار می‌دهی که فساد و خونریزی کند؟» (زیرا موجودات زمینی دیگر، که قبل از این آدم وجود داشتند نیز، به فساد و خونریزی آلوده شدند. اگر هدف از آفرینش این انسان، عبادت است،) ما تسبیح و حمد تو را بجا می‌آوریم، و تو را تقدیس می‌کنیم.» پروردگار فرمود: «من حقایقی را می‌دانم که شما نمی‌دانید.»

۳۱) وَعَلَمَ آدَمَ الْأَسْمَاءَ كُلَّهَا ثُمَّ عَرَضَهُمْ عَلَى الْمَلَائِكَةِ فَقَالَ أَنْبِئُونِي بِاسْمَاءِ هَؤُلَاءِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- سپس علم اسماء [=علم اسرار آفرینش و نامگذاری موجودات] را همگی به آدم آموخت. بعد آنها را به فرشتگان عرضه داشت و فرمود: «اگر راست می‌گویید، اسمای اینها را به من خبر دهید!»

۳۲) قَالُوا سُبْحَانَكَ لَا عِلْمَ لَنَا إِلَّا مَا عَلِمْنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

- «فرشتگان عرض کردند: «منزهی تو! ما چیزی جز آنچه به ما تعلیم داده‌ای، نمی‌دانیم؛ تو دانا و حکیمی.»

۳۳) قَالَ يَا آدَمُ أَنْبِئْهُمْ بِاسْمَائِهِمْ فَلَمَّا أَنْبَأَهُمْ بِاسْمَائِهِمْ قَالَ اللَّمَّا أَقْلَلَ لَكُمْ إِنِّي أَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَأَعْلَمُ مَا تُبَدُّونَ وَمَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

- فرمود: «ای آدم! آنان را از اسمای (و اسرار) این موجودات آگاه کن.» هنگامی که آسان را آگاه کرد، خداوند فرمود: «آیا به شما نگفتم که من، غیب آسمانها و زمین را میدانم؟! و نیز میدانم آنچه را شما آشکار میکنید، و آنچه را پنهان میداشتید!»

(۳۴) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمُلَائِكَةَ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى وَاسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنَ الْكَافِرِينَ

- «(یاد کن) هنگامی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده و خضوع کنید!» همگی سجده کردند؛ جز ابلیس که سر باز زد، و تکبر ورزید، (و به خاطر نافرمانی و تکبرش) از کافران شد.»

(۳۵) وَقُلْنَا يَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ وَكُلَا مِنْهَا رَغْدًا حَيْثُ شِئْتُمْ
وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

- «گفتیم: «ای آدم! تو با همسرت در پشت سکونت کن؛ و (نعمتهای) آن، از هر جا می خواهید، گوارا بخورید؛ (اما) نزدیک این درخت نشوید؛ که از ستمگان خواهید شد.»

(۳۶) فَأَزَلَّهُمَا الشَّيْطَانُ عَنْهَا فَأَخْرَجَهُمَا مِمَّا كَانَا فِيهِ وَقُلْنَا اهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقِرٌ وَمَنَاعٌ إِلَى حِينٍ
- «پس شیطان موجب لغزش آنها از بهشت شد؛ و آنان را از آنچه در آن بودند، بیرون کرد. و (در این هنگام) به آنها گفتیم: «همگی (به زمین) فرود آیید! در حالی که بعضی دشمن دیگری خواهید بود. و برای شما در زمین، تا مدت معینی قرارگاه و وسیله بهره برداری خواهد بود.»

(۳۷) فَتَلَقَّى آدَمُ مِنْ رَبِّهِ كَلِمَاتٍ فَتَابَ عَلَيْهِ إِنَّهُ هُوَ التَّوَّابُ الرَّحِيمُ
- «سپس آدم از پروردگارش کلماتی دریافت داشت؛ (و با آنها توبه کرد). و خداوند توبه او را پذیرفت؛ چرا که خداوند توبه پذیر و مهربان است.»

(۳۸) قُلْنَا اهْبِطُوا مِنْهَا جَمِيعًا فَإِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ مِنْ هُدًى فَمَنْ تَبَعَ هُدَىً فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْرُنُونَ

- گفتیم: «همگی از آن، فرود آیید! هرگاه هدایتی از طرف من برای شما آمد، کسانی که از آن پیروی کنند، نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین شوند.»

(۳۹) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ
- «کسانی که کافر شدند، و آیات ما را دروغ پنداشتند اهل دوزخند؛ و همیشه در آن خواهند بود.»

۴۰) يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَوْفُوا بِعَهْدِي أُوفِ

بِعَهْدِكُمْ وَإِيَّاِيَ فَارْهُبُونَ

- ای فرزندان اسراییل! نعمتایی را که به شما ارزانی داشتم به یاد آورید! و به پیمانی که با من بسته اید وفا کنید،

تا من نیز به پیمان شما وفا کنم. (و در راه انجام وظیفه، و عمل به پیمانها) تنها از من بترسید!

۴۱) وَآمِنُوا بِمَا أَنْزَلْتُ مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ وَلَا تَكُونُوا أَوْلَى كَافِرَ بِهِ وَلَا تَشْتَرُوا

بِآيَاتِي ثَمَنًا قَلِيلًا وَإِيَّاِيَ فَاتَّقُونَ

- "و به آنچه نازل کردام [=قرآن] ایمان بیاورید! که نشانه های آن، با آنچه در کتابهای شمامت، مطابقت دارد؛ و

نخستین کافر به آن نباشید! و آیات مرا به بهای ناچیزی نفوشید! (و به خاطر درآمد مختصري، نشانه های قرآن و

پیامبر اسلام را، که در کتب شما موجود است، پنهان نکنید!) و تنها از من (و مخالفت دستورهایم) بترسید (نه از

مردم) !"

۴۲) وَلَا تَلْبِسُوا الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُوا الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- حق را با باطل نیامیزید! و حقیقت را با اینکه می دانید کتمان نکنید!

۴۳) وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوْا الزَّكَةَ وَأَرْكَعُوا مَعَ الرَّأْكِعِينَ

- نماز را پیا دارید، و زکات را پیردازید، و همراه رکوع کنندگان رکوع کنید (و نماز را با جماعت بگزارید) !

۴۴) أَتَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبِرِّ وَتَنْهَوْنَ أَنفُسَكُمْ وَأَنْتُمْ تَتَلَوَّنَ الْكِتَابَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- "آیا مردم را به نیکی (و ایمان به پیامبری که صفات او آشکارا در تورات آمده) دعوت می کنید، اما خودتان را

فراموش می نمایید؛ با اینکه شما کتاب (آسمان)، را می خوانید! آیا نم اندیشید؟!"

۴۵) وَأَسْتَعِنُوا بِالصَّبَرِ وَالصَّلَاةِ وَإِنَّهَا لَكَبِيرَةٌ إِلَّا عَلَى الْخَاسِعِينَ

- "از صبر و نماز یاری جوئید؛ (و با استقامت و مهار هوشای درونی و توجه به پروردگار، نیرو بگیرید) و این

کار، جز برای خاشعان، گران است."

۴۶) الَّذِينَ يَظْنُنُونَ أَنَّهُمْ مُلَاقُوهُ رَبِّهِمْ وَأَنَّهُمْ إِلَيْهِ رَاجِعُونَ

- آنها کسانی هستند که می دانند دیدار کننده پروردگار خویشند، و به سوی او بازمی گردند.

۴۷) يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

- "ای بنی اسراییل! نعمت‌هایی را که به شما ارزانی داشتم به خاطر بیاورید؛ و (نیز به یاد آورید که) من، شما را بر جهانیان، برتری بخشدید."

۴۸) وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا شَفَاعَةٌ وَلَا يُؤْخَذُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا هُمْ يُنَصَّرُونَ

- "و از آن روز برسید که کسی مجازات دیگری را نمی‌پذیرد و نه از او شفاعت پذیرفته می‌شود؛ و نه غرامت از او قبول خواهد شد؛ و نه یاری می‌شوند."

۴۹) وَإِذْ نَجَّيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ يُذَبِّحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ

- "و (نیز به یاد آورید) آن زمان که شما را از چنگال فرعونیان رهایی بخشدیدم؛ که همواره شما را به بدترین صورت آزار می‌دادند: پسaran شما را سر می‌بریدند؛ و زنان شما را (برای کنیزی) زنده نگه می‌داشتند. و در اینها، آزمایش بزرگی از طرف پروردگار تان برای شما بود."

۵۰) وَإِذْ فَرَقْنَا بِكُمُ الْبَحْرَ فَأَنْجَيْنَاكُمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَأَنْتُمْ تَتَظَرَّونَ

- "و (به خاطر بیاورید) هنگامی را که دریا را برای شما شکافتیم؛ و شما را نجات دادیم؛ و فرعونیان را غرق ساختیم؛ در حالی که شما تماسا می‌کردید."

۵۱) وَإِذْ وَاعَدْنَا مُوسَى أَرْبَعِينَ لَيْلَةً ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ

- "و (به یاد آورید) هنگامی را که با موسی چهل شب و عده گذاردیدم؛ (و او، برای گرفتن فرمانهای الهی، به میعادگاه آمد): سپس شما گوشه را بعد از او (معنو خود) انتخاب نمودید؛ در حالی که ستمکار بودید."

۵۲) ثُمَّ عَفَوْنَا عَنْكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ لَعْلَكُمْ تَشْكُرُونَ

- "سپس شما را بعد از آن بخشدیدم؛ شاید شکر (این نعمت را) بجا آورید."

۵۳) وَإِذْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَالْفُرْقَانَ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

- "و (نیز به خاطر آورید) هنگامی را که به موسی، کتاب و وسیله تشخیص (حق از باطل) را دادیم؛ تا هدایت شوید".

۵۴) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمِ إِنَّكُمْ ظَلَمْتُمْ أَنفُسَكُمْ بِاتْخَادِكُمُ الْعِجْلَ فَتُوبُوا إِلَىٰ بَارِئِكُمْ فَاقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ عِنْدَ بَارِئِكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ إِنَّهُ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ

- "زمانی را که موسی به قوم خود گفت: «ای قوم من! شما با انتخاب گوساله (برای پرسشی) به خود ستم کردید! پس توبه کنید؛ و به سوی خالق خود باز گردید! و خود را [یکدیگر را] به قتل برسانید! این کار، برای شما در پیشگاه پروردگار تان بهتر است.» سپس خداوند توبه شما را پذیرفت؛ زیرا که او توبه پذیر و رحیم است."

۵۵) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّىٰ نَرَى اللَّهَ جَهْرًًا فَأَخَذْتُمُ الصَّاعِقَةَ وَأَنْتُمْ تَنْظَرُونَ

- "و (نیز به یاد آورید) هنگامی را که گفتید: «ای موسی! ما هرگز به تو ایمان نخواهیم آورد؛ مگر اینکه خدا را آشکارا (با چشم خود) ببینیم!» پس صاعقه شما را گرفت؛ در حالی که تماشا می کردید."

۵۶) ثُمَّ بَعْثَنَاكُمْ مِّنْ بَعْدِ مَوْتِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشَكُّرُونَ

- "سپس شما را پس از مرگتان، حیات بخشیدیم؛ شاید شکر (نعمت او را) بجا آورید."

۵۷) وَظَلَّلَنَا عَلَيْكُمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلَنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلَوَىٰ كُلُّوا مِنْ طَيَّبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمْنَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "و ابر را بر شما سایبان قرار دادیم؛ و «من» = شیره مخصوص و لذیذ درختان [و «سلوی» = مرغان مخصوص شبیه کبوتر] را بر شما فرستادیم؛ (و گفته‌یم): «از نعمتهای پاکیزه‌ای که به شما روزی داده‌ایم بخورید!» (ولی شما کفران کردید!) آنها به ما ستم نکردند؛ بلکه به خود ستم می نمودند."

۵۸) وَإِذْ قُلْنَا ادْخُلُوا هَذِهِ الْقَرْيَةَ فَكُلُّوْا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ رَغْدًا وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُولُوا حِطَّةٌ نَفْرِ لَكُمْ خَطَايَاكُمْ وَسَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ

- "و (به خاطر بیاورید) زمانی را که گفتیم: «در این شهر [= بیت المقدس] وارد شوید! و از نعمتهای فراوان آن، هر چه می خواهد بخورید! و از در (معبد بیت المقدس) با خضوع و خشوع وارد گردید! و بگویید: «خداند! گناهان ما را بریز!» تا خطاهای شما را ببخشم؛ و به نیکوکاران پاداش بیشتری خواهیم داد.»"

۵۹) فَبَدَّلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَنْزَلْنَا عَلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا

رجُزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَعْسُفُونَ

- "اما افراد ستمگر، این سخن را که به آنها گفته شده بود، تغییر دادند؛ (و به جای آن، جمله استهزا آمیزی گفتند؛ لذا بر ستمگران، در برابر این نافرمانی، عذابی از آسمان فرستادیم. "

۶۰) وَإِذْ أَسْتَسْقَى مُوسَى لِقَوْمِهِ فَقُلْنَا اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْفَجَرَتْ مِنْهُ اثْنَتَانِ عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أَنَّاسٍ مَّشْرَبَهُمْ كُلُّوْا وَا شَرَبُوا مِنْ رِزْقِ اللَّهِ وَلَا تَعْنَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

- "و (به یاد آورید) زمانی را که موسی برای قوم خویش، آب طلبید، به او دستور دادیم: «عصای خود را بر آن سنگ مخصوص بزن!» ناگاه دوازده چشمه آب از آن جوشید؛ آن گونه که هر یک (از طوابیف دوازده گانه بنی اسرائیل)، چشم مخصوص خود را می شناختند! (و گفتیم): «از روزیهای الهی بخورید و بیاشامید! و در زمین فساد نکنید!»"

۶۱) وَإِذْ قُلْتُمْ يَا مُوسَى لَنْ تَصْبِرَ عَلَى طَعَامٍ وَاحِدٍ فَادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُخْرِجْ لَنَا مِمَّا تُبْتِ الْأَرْضُ مِنْ بَقْلِهَا وَفِتَّاهَا وَفُوْمِهَا وَعَدَسِهَا وَبَصَلِهَا قَالَ أَتَسْتَبْدِلُونَ الَّذِي هُوَ أَدْنَى بِالْأَذْنِي هُوَ خَيْرٌ أَهْبِطُوا مِصْرًا فَإِنَّكُمْ مَا سَأَلْتُمْ وَضَرُبَتْ عَلَيْهِمُ الْذَلْلَةُ وَالْمَسْكَنَةُ وَبَآوْهُوا بَغْضَبَ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ الْحَقِّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ

- " (تنیز به خاطر پیاویرد) زمانی را که گفتید: «ای موسی! هرگز حاضر نیستیم به یک نوع غذا اکتفا کنیم! از خدای خود بخواه که از آنچه زمین می‌رویاند، از سبزیجات و خیار و سیر و عدس و پیازش، برای ما فراهم سازد.» موسی گفت: «آیا غذای پستتر را به جای غذای بهتر انتخاب می‌کنید؟! (اکنون که چنین است، بکوشید از این پیابان) در شهری فرود آئید؛ زیرا هر چه خواستید، در آنجا برای شما هست.» و (مهر) ذلت و نیاز، بر پیشانی آنها زده شد؛ و باز گرفتار خشم خدائی شدند؛ چرا که آنان نسبت به آیات الهی، کفر می‌ورزیدند؛ و پیامبران را به ناحق می‌کشتد. اینها به خاطر آن بود که گناهکار و متجاوز بودند. "

۶۲) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالنَّصَارَى وَالصَّابِئِينَ مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزَنُونَ

- "کسانی که (به پیامبر اسلام) ایمان آورده‌اند، و کسانی که به آئین یهود گرویدند و نصاری و صابئان [=پیروان یحیی] هر گاه به خدا و روز رستاخیز ایمان آورند، و عمل صالح انجام دهنند، پاداششان نزد پروردگارشان مسلم است؛ و هیچ‌گونه ترس و اندوهی برای آنها نیست. (هر کدام از پیروان ادیان الهی، که در عصر و زمان خود، بر طبق وظایف و فرمان دین عمل کرده‌اند، مأجور و رستگارند). "

۶۳) وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَإِذْ كُرُوا مَا فِيهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

- " (به یاد آورید) زمانی را که از شما پیمان گرفتیم؛ و کوه طور را بالای سر شما قرار دادیم؛ (و به شما گفتیم): «آنچه را (از آیات و دستورهای خداوند) به شما داده‌ایم، با قدرت بگیرید؛ و آنچه را در آن است به یاد داشته باشید (و به آن عمل کنید؛ شاید پرهیز کار شوید!)"

٦٤) ثُمَّ تَوَلَّتُم مِّنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ لَكُنْتُمْ مِّنَ

الْخَاسِرِينَ

- "سپس شما پس از این، روگردان شدید؛ و اگر فضل و رحمت خداوند بر شما بود، از زیانکاران بودید."

٦٥) وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ الَّذِينَ اعْتَدُوا مِنْكُمْ فِي السَّبَّتِ فَقَنَّا لَهُمْ كُونُوا قِرَادَةً حَاسِئِينَ

- به طور قطع از حال کسانی از شما، که در روز شنبه نافرمانی و گناه کردند، آگاه شدهاید! ما به آنها گفتیم: «به

صورت بوزینه‌هایی طردشده در آیید!»

٦٦) فَجَعَلْنَاهَا نَكَالًا لَّمَا بَيْنَ يَدَيْهَا وَمَا خَلْفَهَا وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ

- ما این کیفر را درس عبرتی برای مردم آن زمان و نسلهای بعد از آنان، و پند و اندرزی برای پرهیزکاران قرار دادیم.

٦٧) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَدْبِحُوا بَقَرَةً قَالُوا أَتَتَّخِذُنَا هُنُوْرًا

قَالَ أَعُوذُ بِاللَّهِ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

- "و (به یاد آورید) هنگامی را که موسی به قوم خود گفت: «خداوند به شما دستور می‌دهد ماده‌گاوی را ذبح کنید (و قطعه‌ای از بدن آن را به مقتولی که قاتل او شناخته نشده بزنید، تازنده شود و قاتل خویش را معرفی کند؛ و غوغای خاموش گردد). » گفتند: «آیا ما را مسخره می‌کنی؟» (موسی) گفت: «به خدا پناه می‌برم از اینکه از جاهلان باشم!»

٦٨) قَالُوا اذْعُنَا رَبَّكَ يُبَيِّن لَنَا مَا هِيَ قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا فَارِضٌ وَلَا

بِكْرٌ عَوَانٌ بَيْنَ ذَلِكَ فَاعْفُلُوا مَا تُؤْمِرُونَ

- "گفتند: «پس) از خدای خود بخواه که برای ما روشن کند این ماده‌گاو چگونه ماده‌گاوی باشد؟» گفت: خداوند می‌فرماید: «ماده‌گاوی است که نه پیر و از کار افتاده باشد، و نه بکر و جوان؛ بلکه میان این دو باشد. آنچه به شما دستور داده شده، (هر چه زودتر) انجام دهید.»

۶۹) قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا لَوْنَهَا قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ صَفْرَاءٌ فَاقْعُ

لَوْنَهَا تَسْرُّ النَّاظِرِينَ

- گفتند: «از پروردگار خود بخواه که برای ما روشن سازد رنگ آن چگونه باشد؟» گفت: خداوند می‌گوید: «گاوی باشد زرد یکدست، که رنگ آن، بینندگان را شاد و مسرور سازد.»

۷۰) قَالُوا ادْعُ لَنَا رَبَّكَ يُبَيِّنْ لَنَا مَا هِيَ إِنَّ الْبَقَرَ تَشَابَهَ عَلَيْنَا وَإِنَّا إِنْ شَاءَ اللَّهُ

لَمْ يَهْتَدُونَ

- گفتند: «از خدایت بخواه برای ما روشن کند که چگونه گاوی باید باشد؟ زیرا این گاو برای ما مبهم شده! و اگر خدا پخواهد ما هدایت خواهیم شد!»

۷۱) قَالَ إِنَّهُ يَقُولُ إِنَّهَا بَقَرَةٌ لَا ذُلُولٌ تُشِيرُ إِلَأَرْضَ وَلَا تَسْقِي الْحَرْثَ مُسَلَّمَةً لَا

شِيَةً فِيهَا قَالُوا إِنَّا جَئْنَا بِالْحَقِّ فَذَبَحُوهَا وَمَا كَادُوا يَعْلَمُونَ

- گفت: خداوند می‌فرماید: «گاوی باشد که نه برای شخم زدن رام شده؛ و نه برای زراعت آپکشی کند؛ از هر عیوبی برکنار باشد، و حتی هیچ گونه رنگ دیگری در آن نباشد.» گفتند: «الآن حق مطلب را آورده!» سپس (چنان گاوی را پیدا کردند و) آن را سر بریدند؛ ولی مایل نبودند این کار را انجام دهند.»

۷۲) وَإِذْ قَتَلْتُمْ نَفْسًا فَادْعُ أَتَمْ فِيهَا وَاللَّهُ مُخْرِجٌ مَا كُنْتُمْ تَكْتُمُونَ

- «و (به یاد آورید) هنگامی را که فردی را به قتل رساندید؛ سپس درباره (قاتل) او به نزاع پرداختید؛ و خداوند آنچه را مخفی می‌داشتید، آشکار می‌سازد.»

۷۳) فَقُلْنَا اضْرِبُوهُ بِبَعْضِهَا كَذَلِكَ يُحْبِي اللَّهُ الْمَوْتَى وَيُرِيكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ

تَعَقِّلُونَ

- «سپس گفتیم: «قسمتی از گاو را به مقتول بزنید! (تا زنده شود، و قاتل را معرفی کند). خداوند این گونه مردگان را زنده می‌کند؛ و آیات خود را به شما نشان می‌دهد؛ شاید اندیشه کنید!»»

٧٤) ثُمَّ قَسَتْ قُلُوبُكُمْ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَهِيَ كَالْحِجَارَةِ أَوْ أَشَدُ قَسْوَةً وَإِنَّ مِنَ الْحِجَارَةِ لَمَا يَنْفَجِرُ مِنْهُ الْأَنْهَارُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَشَقَقُ فَيَخْرُجُ مِنْهُ الْمَاءُ وَإِنَّ مِنْهَا لَمَا يَهْبِطُ مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- «سپس دلهای شما بعد از این واقعه سخت شد؛ همچون سنگ، یا سختتر! چرا که پاره‌ای از سنگها می‌شکافد، از آن نهرها جاری می‌شود؛ و پاره‌ای از آنها شکاف برمی‌دارد، و آب از آن تراویش می‌کند؛ و پاره‌ای از خوف خدا (از فراز کوه) به زیر می‌افتد؛ (اما دلهای شما، نه از خوف خدا می‌تپد، و نه سرچشمه علم و دانش و عواطف انسانی است!) و خداوند از اعمال شما غافل نیست».

٧٥) أَفَتَمَعُونَ أَنْ يُؤْمِنُوا لَكُمْ وَقَدْ كَانَ فَرِيقٌ مِنْهُمْ يَسْمَعُونَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ يُحَرِّفُونَهُ مِنْ بَعْدِ مَا عَقَلُوهُ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

- آیا انتظار دارید به (آئین) شما ایمان بیاورند، با اینکه عده‌ای از آنان، سخنان خدا را می‌شنینند و پس از فهمیدن، آن را تحریف می‌کردند، در حالی که علم و اطلاع داشتند؟!

٧٦) وَإِذَا لَقُوا الَّذِينَ آمَنُوا قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَّ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ قَالُوا أَتُحَدِّثُونَهُمْ بِمَا فَتَحَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ لِيُحَاجُوكُمْ بِهِ عِنْدَ رَبِّكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- و هنگامی که مؤمنان را ملاقات کنند، می‌گویند: «ایمان آورده‌ایم». ولی هنگامی که با یکدیگر خلوت می‌کنند، (بعضی به بعضی دیگر اعتراض کرده)، می‌گویند: «چرا مطالبی را که خداوند (در پاره صفات پیامبر اسلام) برای شما بیان کرد، به مسلمانان باز گویی کنید تا (روز رستاخیز) در پیشگاه خدا، بر ضد شما به آن استدلال کنند؟! آیا نمی‌فهمید؟!»

٧٧) أَوْلًا يَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرِرُونَ وَمَا يُعْلِمُونَ

- آیا اینها نمی‌دانند خداوند آنچه را پنهان می‌دارند یا آشکار می‌کنند می‌دانند؟!

٧٨) وَمِنْهُمْ أُمِيُّونَ لَا يَعْلَمُونَ الْكِتَابَ إِلَّا أَمَانِيًّا وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَظْهُرُونَ

- «پاره‌ای از آنان عوامانی هستند که کتاب خدا را جز یک مشت خیالات و آرزوها نمی‌دانند؛ و تنها به بندارهایشان دل پسته‌اند».

۷۹) فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ يَكْتُبُونَ الْكِتَابَ بِأَيْدِيهِمْ ثُمَّ يَقُولُونَ هَذَا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ لِيُشَرِّوْا بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَوَيْلٌ لَّهُمْ مَمَّا كَتَبْتُ أَيْدِيهِمْ وَوَيْلٌ لَّهُمْ مَمَّا يَكْسِبُونَ

- «پس وای بر آنها که نوشته ای با دست خود می نویسند، سپس می گویند: «این، از طرف خداست.» تا آن راه به بهای کمی بفروشنند. پس وای بر آنها از آنچه با دست خود نوشته اند؛ و ای بر آنان از آنچه از این راه به دست می آورند!»

۸۰) وَقَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَةً قُلْ أَتَخَذْتُمْ عِنْدَ اللَّهِ عَهْدًا فَلَنْ يُخْفِي اللَّهُ عَهْدُهُ أَمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- و گفتند: «هرگز آتش دوزخ، جز چند روزی، به ما نخواهد رسید.» بگو: «آیا پیمانی از خدا گرفته اید؟! و خداوند هرگز از پیمانش تخلف نمی ورزد - یا چیزی را که نمی دانید به خدا نسبت می دهید؟!»

۸۱) بَلِّي مَنْ كَسَبَ سَيِّئَةً وَأَحَاطَتْ بِهِ خَطِيئَتُهُ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- «آری، کسانی که کسب گناه کنند، و آثار گناه، سراسر وجودشان را پیوشنند، آنها اهل آتشند؛ و جاودانه در آن خواهند بود.»

۸۲) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- «آنها که ایمان آورده، و کارهای شایسته انجام داده اند، آنان اهل بهشتند؛ و همیشه در آن خواهند ماند.»

۸۳) وَإِذَا أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهُ وَبِالْوَالِدِينِ إِحْسَانًا وَذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَقُولُوا لِلنَّاسِ حُسْنًا وَأَقِمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَاةَ ثُمَّ تَوَلَّتُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِنْكُمْ وَأَنْتُمْ مُعْرِضُونَ

- «و (به یاد آورید) زمانی را که از بنی اسرائیل پیمان گرفتیم که جز خداوند یگانه را پرستش نکنید؛ و به پدر و مادر و نزدیکان و پیتیمان و بینوایان نیکی کنید؛ و به مردم نیک بگویید؛ نماز را بربا دارید؛ و زکات بدھید. سپس (با اینکه پیمان پسته بودید) همه شما - جز عده کمی - سریچی کردید؛ و (از وفای به پیمان خود) روی گردن شدید.»

٨٤) وَإِذْ أَخَذْنَا مِشَاقَكُمْ لَا تَسْفِكُونَ دِمَاءَكُمْ وَلَا تُخْرِجُونَ أَنفُسَكُمْ مِّنْ دِيَارِكُمْ ثُمَّ أَقْرَرْتُمْ وَأَنْتُمْ تَشْهَدُونَ

- "هنگامی را که از شما پیمان گرفتیم که خون هم را نریزید؛ و یکدیگر را از سرزمین خود، بیرون نکنید. سپس شما اقرار کردید؛ (و بر این پیمان) گواه بودید."

٨٥) ثُمَّ أَنْتُمْ هَوُلَاءَ تَقْتُلُونَ أَنفُسَكُمْ وَتُخْرِجُونَ فَرِيقًا مِّنْكُمْ مِّنْ دِيَارِهِمْ تَظَاهِرُونَ عَلَيْهِمْ بِالْإِثْمِ وَالْعُدُوانِ وَإِنْ يَأْتُوكُمْ أُسَارَى تُفَادُوهُمْ وَهُوَ مُحَرَّمٌ عَلَيْكُمْ إِخْرَاجُهُمْ أَفْتُؤْمِنُونَ بِبَعْضِ الْكِتَابِ وَتَكْفُرُونَ بِبَعْضٍ فَمَا جَزَاءُ مَنْ يَفْعُلُ ذَلِكَ مِنْكُمْ إِلَّا حِزْبٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يُرَدُّونَ إِلَى أَشَدِ الْعَذَابِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- "اما این شما هستید که یکدیگر را می کشید و جمعی از خودتان را از سرزمینشان بیرون می کنید؛ و در این گناه و تجاوز، به یکدیگر کمک می نمایید؛ (و اینها همه تقضی پیمانی است که با خدا بسته اید) در حالی که اگر بعضی از آنها به صورت اسیران نزد شما آیند، فدیه می دهید و آنان را آزاد می سازید! با اینکه بیرون ساختن آنان بر شما حرام بود. آیا به بعضی از دستورات کتاب آسمانی ایمان می آورید، و به بعضی کافر می شوید؟! برای کسی از شما که این عمل (بعیض در میان احکام و قوانین الهی) را انجام دهد، جز رسوایی در این جهان، چیزی نخواهد بود، و روز رستاخیز به شدیدترین عذابها گرفتار می شوند. و خداوند از آنچه انجام می دهید غافل نیست."

٨٦) أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالآخِرَةِ فَلَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ

- "اینها همان کسانند که آخرت را به زندگی دنیا فروخته اند؛ از این رو عذاب آنها تخفیف داده نمی شود؛ و کسی آنها را باری نخواهد کرد."

٨٧) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَقَفَّيْنَا مِنْ بَعْدِهِ بِالرُّسُلِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرِيمَ الْبَيْتَاتِ وَأَيَّدْنَاهُ بِرُوحِ الْقُدْسِ أَفَكُلَّمَا جَاءَ كُمْ رَسُولٌ بِمَا لَا تَهْوَى أَنفُسُكُمْ أَسْتَكِبْرُ تُمْ فَقَرِيقًا كَذَبْتُمْ وَفَرِيقًا تَقْتَلُونَ

- "ما به موسی کتاب (تورات) دادیم؛ و بعد از او، پیامبرانی پشت سر هم فرستادیم؛ و به عیسی بن مریم دلایل روشن دادیم؛ و او را به وسیله روح القدس تأیید کردیم. آیا چنین نیست که روزان، پیامبری چیزی بر خلاف هوای نفس شما آورد، در برابر او تکبر کردید (و از ایمان آوردن به او خودداری نمودید)؛ پس عدهای را تکذیب کرده، و جمعی را به قتل رساندید؟!"

٨٨) وَقَالُوا قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ لَعَنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَقَلِيلًا مَا يُؤْمِنُونَ

- "و (آنها از روی استهزه) گفتند: دلهاي ما در غلاف است! (و ما از گفته تو چیزی نمی فهمیم. آري، همین طور است!) خداوند آنها را به خاطر کفرشان، از رحمت خود دور ساخته، (به همین دلیل، چیزی درک نمی کنند)؛ و کمتر ایمان می آورند."

٨٩) وَلَمَّا جَاءَهُمْ كِتَابٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدَّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ وَكَانُوا مِنْ قَبْلٍ يَسْتَغْتَلُونَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَمَّا جَاءَهُمْ مَا عَرَفُوا كَفَرُوا بِهِ فَلَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَافِرِينَ

- "و هنگامی که از طرف خداوند، کتابی برای آنها آمد که موافق نشانه هایی بود که با خود داشتند، و پیش از این، به خود نوید پیروزی بر کافران می دادند (که امکن آن، بر دشمنان پیروز گردند). با این همه، هنگامی که این کتاب، و پیامبری را که از قبل شناخته بودند نزد آنها آمد، به او کافر شدند؛ لعنت خدا بر کافران باد!"

٩٠) بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ أَنَّ يَكْفُرُوا بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِعْيًا أَنْ يُنَزَّلُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ عَلَى مَنِ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ فَبَاوُوا بِغَضَبٍ عَلَى غَضَبٍ وَلِلْكَافِرِينَ عَذَابٌ مُّهِينٌ

- "ولی آنها در مقابل بھای بدی، خود را فروختند؛ که به ناروا، به آیاتی که خدا فرستاده بسود، کافر شدند. و معرض بودند، چرا خداوند به فضل خویش، بر هر کس از پندگانش بخواهد، آیات خود را نازل می کند؟ از این رو به خشمی بعد از خشمی (از سوی خدا) گرفتار شدند. و برای کافران مجازاتی خوار کننده است."

۹۱) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ آمِنُوا بِمَا أُنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا تُؤْمِنُ بِمَا أُنْزَلَ عَلَيْنَا وَيَكْفُرُونَ بِمَا وَرَاءَهُ وَهُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقاً لِمَا مَعَهُمْ قُلْ فَلِمَ تَقْتُلُونَ أُنْبِيَاءَ اللَّهِ مِنْ قَبْلِ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- "و هنگامی که به آنها گفتته شود: «به آنچه خداوند نازل فرموده، ایمان بیاورید!» می گویند: «ما به چیزی ایمان می آوریم که بر خود ما نازل شده است.» و به غیر آن، کافر می شوند؛ در حالی که حق است؛ و آیاتی را که بر آنها نازل شده، تصدیق می کند. بگو: «اگر (راست می گویید، و به آیاتی که بر خودتان نازل شده) ایمان دارید، پس چرا پیامبران خدا را پیش از این، به قتل می رسانید؟!»

۹۲) وَلَقَدْ جَاءَكُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ اتَّخَذْتُمُ الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَنْتُمْ ظَالِمُونَ
- (ونیز) موسی آن همه معجزات را برای شما آورد، و شما پس از (غیبت) او، گوساله را انتخاب کردید؛ در حالی که ستگر بودید.

۹۳) وَإِذَا أَخَذْنَا مِثَاقَكُمْ وَرَفَعْنَا فَوْقَكُمُ الطُّورَ حُذُواً مَا آتَيْنَاكُمْ بِقُوَّةٍ وَاسْمَعُوا
فَالْوَأْ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا وَأَشْرَبُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْعِجْلَ بِكُفْرِهِمْ قُلْ يَسْمَعَا يَأْمُرُكُمْ بِهِ
إِيمَانُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- (و به یاد آورید) زمانی را که از شما پیمان گرفتیم؛ و کوه طور را بالای سر شما برافراشتیم؛ (و گفتیم): «این دستوراتی را که به شما داده ایم محکم بگیرید، و درست بشنوید!» آنها گفتند: «شنیدیم؛ ولی مخالفت کردیم.» و دلهای آنها، بر اثر کفرشان، با محبت گوساله آمیخته شد. بگو: «ایمان شما، چه فرمان بدی به شما می دهد، اگر ایمان دارید!»

۹۴) قُلْ إِنْ كَانَتْ لَكُمُ الدَّارُ الْآخِرَةُ عِنْدَ اللَّهِ خَالِصَةً مَنْ دُونِ النَّاسِ فَنَمَّنُوا
الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- بگو: «اگر آن (چنان که مدعی هستید) سای دیگر در نزد خدا، مخصوص شماست نه سایر مردم، پس آرزوی مرگ کنید اگر راست می گویید!»

٩٥ وَلَن يَتَمَنُوهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

- «ولی آنها، به خاطر اعمال بدی که پیش از خود فرستاده‌اند، هرگز آرزوی مرگ نخواهند کرد؛ و خداوند از ستمگران آگاه است.»

٩٦ وَلَتَجْدَنَّهُمْ أَحْرَصَ النَّاسَ عَلَى حَيَاةٍ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا يَوْمًا أَحَدُهُمْ لَوْ

يُعْمَرُ الْفَسَنَةُ وَمَا هُوَ بِمُزْحَزِهِ مِنَ الْعَذَابِ أَنْ يُعْمَرَ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

- «آنها را حریص‌ترین مردم - حتی حریصتر از مشرکان - بر زندگی (این دنیا، و اندوختن ثروت) خواهی یافت؛ (تا آنجا) که هر یک از آنها آرزو دارد هزار سال عمر به او داده شود! در حالی که این عمر طولانی، او را از کیفر (الله) باز نخواهد داشت. و خداوند به اعمال آنها بیناست.»

٩٧ قُلْ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِجِبْرِيلَ فَإِنَّهُ نَزَّلَهُ عَلَى قَلْبِكَ بِإِذْنِ اللَّهِ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ

يَدِيهِ وَهُدَىٰ وَبُشْرَى لِلْمُؤْمِنِينَ

- «آنها می‌گویند: «چون فرشته‌ای که وحی را بر تو نازل می‌کند، جبرئیل است، و ما با جبرئیل دشمن هستیم؛ به تو ایمان نمی‌آوریم!» بگو: «کسی که دشمن جبرئیل باشد (در حقیقت دشمن خداست) چرا که او به فرمان خدا، قرآن را بر قلب تو نازل کرده است؛ در حالی که کتب آسمانی پیشین را تصدیق می‌کند؛ و هدایت و بشارت است برای مؤمنان.»

٩٨ مَنْ كَانَ عَدُوًّا لِلَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَرَسُولِهِ وَجِبْرِيلَ وَمِيكَالَ فَإِنَّ اللَّهَ عَدُوُّ

لِلْكَافِرِينَ

- «کسی که دشمن خدا و فرشتگان و رسولان او و جبرئیل و میکائیل باشد (کافر است؛ و خداوند دشمن کافران است).»

٩٩ وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَمَا يَكْفُرُ بِهَا إِلَّا الْفَاسِقُونَ

- «ما نشانه‌های روشنی برای تو فرستادیم؛ و جز فاسقان کسی به آنها کفر نمی‌ورزد.»

١٠٠ أَوْ كُلَّمَا عَاهَدُوا عَهْدًا تَبَذَّهُ فَرِيقٌ مِنْهُمْ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- و آیا چنین نیست که هر بار آنها [=یهود] پیمانی (با خدا و پیامبر) بستند، جمعی آن را دور افکنند (و مخالفت کردن). آری، بیشتر آنان ایمان نمی‌آورند.

**١٠١) وَلَمَّا جَاءُهُمْ رَسُولٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ مُصَدِّقٌ لِّمَا مَعَهُمْ نَبَذَ فَرِيقٌ مِّنَ الظَّالِمِينَ
أُوتُوا الْكِتَابَ كِتَابَ اللَّهِ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ كَانُوهُمْ لَا يَعْلَمُونَ**

- "هنگامی که فرستاده‌ای از سوی خدا به سراغشان آمد، و با نشانه‌هایی که نزد آنها بود مطابقت داشت، جمعی از آنان که به آنها کتاب (آسمانی) داده شده بود، کتاب خدا را پشت سر افکندند؛ گویی هیچ از آن خبر ندارند!!"

**١٠٢) وَاتَّبَعُوا مَا تَنَلَّوْا الشَّيَاطِينُ عَلَى مُلْكِ سُلَيْمانَ وَمَا كَفَرَ سُلَيْمانُ وَلَكِنَّ
الشَّيَاطِينَ كَفَرُوا يُعْلَمُونَ النَّاسَ السُّحْرَ وَمَا أُنْزِلَ عَلَى الْمَلَكِينَ بِبَابِ هَارُوتَ
وَمَارُوتَ وَمَا يُعْلَمَانِ مِنْ أَحَدٍ حَتَّى يَقُولَا إِنَّمَا تَعْنَى فِتْنَةً فَلَا تَكْفُرْ فَيَعْلَمُونَ
مِنْهُمَا مَا يُفَرِّقُونَ بِهِ بَيْنَ الْمَرْءِ وَرَوْجِهِ وَمَا هُمْ بِضَارِّينَ بِهِ مِنْ أَحَدٍ إِلَّا بِإِذْنِ
اللَّهِ وَيَعْلَمُونَ مَا يَضْرُبُهُمْ وَلَقَدْ عَلِمُوا لِمَنِ اشْتَرَاهُ مَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ
مِنْ خَلَاقِ وَلَبِسِنَ مَا شَرَوْا بِهِ أَنْفُسَهُمْ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ**

- "و (یهود) از آنچه شیاطین در عصر سلیمان بر مردم می‌خوانند پیروی کردند. سلیمان هرگز (دست به سحر نیالو: و) کافر نشد؛ ولی شیاطین کفر ورزیدند؛ و به مردم سحر آموختند. و (نیز یهود) از آنچه بر دو فرشته بابل هاروت و «ماروت»، نازل شد پیروی کردند. (آن دو، راه سحر کردن را، برای آشناشی با طرز ابطال آن، به مردم باد می‌دادند. و) به هیچ کس جیزی یاد نمی‌دادند، مگر اینکه از پیش به او می‌گفتند: «ما وسیله آزمایشیم کافر نشوا (و از این تعلیمات، سوء استفاده نکن).» و لم آنها از آن دو فرشته، مطالبه را می‌آموختند که بتوانند به وسیله آن میان مرد و همسرش جدایی بیفکنند؛ ولی هیچ گاه نمی‌توانند بدون اجازه خداوند، به انسانی زیان برسانند. آنها قسمت‌های را فرامی‌گرفتند که به آنان زیان می‌رسانند و نفع نمی‌داد. و مسلمان‌ها می‌دانستند هر کسی، خردبار این گونه متعاب باشد، در آخرت بهره‌ای نخواهد داشت. و چه زشت و ناپسند بود آنچه خود را به آن فروختند، اگر می‌دانستند!!"

١٠٣) وَلَوْ أَنَّهُمْ آمَنُوا وَاتَّقُوا لَمْثُوبَةٌ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ خَيْرٌ لَّوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ
- اگر آنها ایمان می‌آورند و پرهیز کاری پیشه می‌کردند، پاداشی که نزد خداست، برای آنان بهتر بود، اگر آگاهی داشتند!!

۱۰۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقُولُوا رَاعِنَا وَقُولُوا انْظُرْنَا وَاسْمَعُوا وَلِلَّهِ كَافِرِينَ

عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "ای افراد بایمان! (هنگامی که از پیغمبر تقاضای مهلت برای درک آیات قرآن می‌کنید) نگویید: «راعنا»؛ بلکه بگویید: «انظرنا». (زیرا کلمه اول، هم به معنی «ما را مهلت بدده!»، و هم به معنی «ما را تحقیق کن!» می‌باشد؛ و دستاویزی برای دشمنان است). و (آنچه به شما دستور داده می‌شود) بشنوید! و برای کافران (و استهزاء کنندگان) عذاب دردناکی است."

۱۰۵) مَا يَوَدُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَلَا الْمُشْرِكِينَ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْكُمْ مِنْ خَيْرٍ مِنْ رِبِّكُمْ وَاللَّهُ يَخْتَصُ بِرَحْمَتِهِ مَنِ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "کافران اهل کتاب، و (همچنین) مشرکان، دوست ندارند که از سوی خداوند، خیر و برکتی بر شما نازل گردد؛ در حالی که خداوند، رحمت خود را به هر کس بخواهد، اختصاص می‌دهد؛ و خداوند، صاحب فضل بزرگ است."

۱۰۶) مَا نَسَخَ مِنْ آيَةٍ أَوْ نُنسِهَا نَاتٍ بِخَيْرٍ مِنْهَا أَوْ مِثْلِهَا أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- هر حکمی را نسخ کنیم، و یا نسخ آن را به تأخیر اندازیم، بهتر از آن، یا همانند آن را می‌آوریم. آیا نمی‌دانستی که خداوند بر هر چیز توانا است؟!

۱۰۷) أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنِ ولِيٍّ وَلَا نَصِيرٌ

- آیا نمی‌دانستی که حکومت آسمانها و زمین، از آن خداست؟! (و حق دارد هر گونه تغییر و تبدیلی در احکام خود طبق مصالح بددهد؟!) و جز خدا، ولی و یاوری برای شما نیست. (و اوست که مصلحت شما را می‌داند و تعیین می‌کند)

۱۰۸) أَمْ تُرِيدُونَ أَنْ تَسْأَلُوا رَسُولَكُمْ كَمَا سُئِلَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَتَبَدَّلُ
الْكُفُرَ بِالإِيمَانِ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلُ

- آیا می خواهید از پیامبر خود، همان تقاضای (نامعقولی را) بکنید که پیش از این، از موسی کردند؟! (او با این بهانه جویی‌ها، از ایمان آوردن سر باز زندن). کسی که کفر را به جای ایمان پذیرد، از راه مستقیم (عقل و فطرت) گمراه شده است.

۱۰۹) وَدَّ كَثِيرٌ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يَرَدُونَكُمْ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِكُمْ كُفَّارًا حَسَدًا مِنْ عِنْدِ أَنفُسِهِمْ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْحَقُّ فَاعْفُوا وَاصْفَحُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ
إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- «بسیاری از اهل کتاب، از روی حسد - که در وجود آنها ریشه دوانده - آرزو می کردند شما را بعد از اسلام و ایمان، به حال کفر باز گردانند؛ با اینکه حق برای آنها کاملاً روشن شده است. شما آنها را عفو کنید و گذشت نمایید؛ تا خداوند فرمان خودش (فرمان جهاد) را بفرستد؛ خداوند بر هر چیزی توانست.»

۱۱۰) وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّوُوا الزَّكَةَ وَمَا تُقدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجْدُوهُ عِنْدَ
اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- «نمایز را بربا دارید و زکات را ادا کنید؛ و هر کار خیری را برای خود از پیش می فرستید، آن را نزد خدا (در سرای دیگر) خواهید یافت؛ خداوند به اعمال شما بیناست.»

۱۱۱) وَقَالُوا لَنْ يَدْخُلَ الْجَنَّةَ إِلَّا مَنْ كَانَ هُودًا أَوْ نَصَارَىٰ تِلْكَ أَمَانِيهِمْ قُلْ
هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنها گفتند: «هیچ کس، جز یهود یا نصاری، هرگز داخل بهشت نخواهد شد.» این آرزوی آنهاست! بگو: «اگر راست می گویید، دلیل خود را (بر این موضوع) بیاورید!»

۱۱۲) بَلَى مَنْ أَسْلَمَ وَجْهَهُ لِلَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَلَهُ أَجْرٌهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَلَا خَوْفٌ
عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- "آری، کسی که روی خود را تسليم خدا کند و نیکوکار باشد، پاداش او نزد پروردگارش ثابت است؛ نه ترسی بر آنهاست و نه غمگین می شوند. (بنابر این، بهشت خدا در انحصار هیچ گروهی نیست)."

۱۱۳) وَقَالَتِ الْيَهُودُ لَيْسَتِ النَّصَارَى عَلَى شَيْءٍ وَقَالَتِ النَّصَارَى لَيْسَتِ
الْيَهُودُ عَلَى شَيْءٍ وَهُمْ يَتْلُونَ الْكِتَابَ كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ مِثْلَ قَوْلِهِمْ
فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- "یهودیان گفتند: «مسیحیان هیچ موقعیتی (نزد خدا) ندارند»، و مسیحیان نیز گفتند: «یهودیان هیچ موقعیتی ندارند (و بر باطنلند)»؛ در حالی که هر دو دسته، کتاب آسمانی را می خوانند (و باید از این گونه تعصیها برکنار باشند) افراد نادان (دیگر، همچون مشرکان) نیز، سخنی همانند سخن آنها داشتند! خداوند، روز قیامت، در باره آنچه در آن اختلاف داشتند، داوری می کند".

۱۱۴) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ مَنَعَ مَسَاجِدَ اللَّهِ أَنْ يُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ وَسَعَى فِي خَرَابِهَا
أُولَئِكَ مَا كَانَ لَهُمْ أَنْ يَدْخُلُوهَا إِلَّا خَائِفِينَ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِزْنٌ وَلَهُمْ فِي
الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- کیست ستمکارتر از آن کس که از بردن نام خدا در مساجد او جلوگیری کرد و سعی در ویرانی آنها نمود؟!
شایسته نیست آنان، جز با ترس و وحشت، وارد این (کاتونهای عبادت) شوند. بهره آنها در دنیا (فقط) رسوابی است و در سرای دیگر، عذاب عظیم (الله) !!

۱۱۵) وَلِلَّهِ الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ فَإِنَّمَا تُؤْلَوْا فَتَمَّ وَجْهُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ وَاسِعٌ عَلِيمٌ
- مشرق و مغرب، از آن خداست! و به هر سو رو کنید، خدا آنجاست! خداوند بی نیاز و دانست!

(۱۱۶) وَقَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّهُ لَهُ

قَاتِنُونَ

- «(بهود و نصاری و مشرکان) گفتند: «خداؤند، فرزندی برای خود انتخاب کرده است!» - منزه است او - بلکه آنچه در آسمانها و زمین است، از آن اوست؛ و همه در برابر او خاضعند!»

(۱۱۷) بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

- هستی بخش آسمانها و زمین اوست! و هنگامی که فرمان وجود چیزی را صادر کند، تنها می‌گوید: «موجود باش!» و آن، فوری موجود می‌شود.

(۱۱۸) وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ لَوْلَا يُكَلِّمُنَا اللَّهُ أَوْ تَأْتِينَا آيَةً كَذَلِكَ قَالَ الَّذِينَ

مِنْ قَبْلِهِمْ مُّثْلُ قَوْلِهِمْ تَشَابَهَتْ قُلُوبُهُمْ قَدْ بَيَّنَنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

- «افراد ناگاه گفتند: «چرا خدا با ما سخن نمی‌گوید؟! و یا چرا آیه و نشانه‌ای برای خود ما نمی‌آید؟!» پیشینیان آنها نیز، همین گونه سخن می‌گفتند؛ دلها و افکارشان مشابه یکدیگر است؛ ولی ما (به اندازه کافی) آیات و نشانه‌ها را برای اهل یقین (و حقیقت‌جویان) روشن ساخته‌یم.»

(۱۱۹) إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَا تُسَأَلُ عَنْ أَصْحَابِ الْجَحِيمِ

- «ما تو را به حق، برای بشارت و بیم دادن (مردم جهان) فرستادیم؛ و تو مستوی (گمراهی) دوزخیان (پس از ابلاغ رسالت) نیستی!»

(۱۲۰) وَلَنْ تَرْضَى عَنْكَ الْيُهُودُ وَلَا النَّصَارَى حَتَّى تَتَّبَعَ مِلَّتَهُمْ قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَى وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ الَّذِي جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلِيٌّ وَلَا نَصِيرٌ

- هر گز بهود و نصاری از تو راضی نخواهد شد، (تا به طور کامل، تسلیم خواسته‌های آنها شوی، و) از آیین (تحریف یافته) آنان، پیروی کنی. یگو: «هدایت، تنها هدایت الهی است!» و اگر از هوی و هوشهای آنان پیروی کنی، بعد از آنکه آگاه شده‌ای، هیچ سرپرست و یاوری از سوی خدا برای تو نخواهد بود.

۱۲۱) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَتْلُوْنَهُ حَقًّا تِلَاوَتَهُ أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمَنْ يَكُفُرْ
بِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- "کسانی که کتاب آسمانی به آنها داده ایم [= یهود و نصاری] آن را چنان که شایسته آن است می خوانند؛ آنها به پیامبر اسلام ایمان می آورند؛ و کسانی که به او کافر شوند، زیانکارند."

۱۲۲) يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ اذْكُرُوا نِعْمَتِي الَّتِي أَنْعَمْتُ عَلَيْكُمْ وَأَنِّي فَضَّلْتُكُمْ عَلَى
الْعَالَمِينَ

- ای بنی اسرائیل! نعمت مرد، که به شما ارزانی داشتم، به یاد آورید! (نیز به خاطر آورید) که من شما را بر جهانیان برتری بخشیدم!

۱۲۳) وَاتَّقُوا يَوْمًا لَا تَجْزِي نَفْسٌ عَنْ نَفْسٍ شَيْئًا وَلَا يُقْبَلُ مِنْهَا عَدْلٌ وَلَا
تَنْفَعُهَا شَفَاعَةٌ وَلَا هُمْ يُنَصَّرُونَ

- "از روزی بترسید که هیچ کس از دیگری دفاع نمی کند؛ و هیچ گونه عوضی از او قبول نمی شود؛ و شفاعت، او را سود نمی دهد؛ و (از هیچ سوئی) یاری نمی شوند!"

۱۲۴) وَإِذْ ابْتَلَى إِبْرَاهِيمَ رَبُّهُ بِكَلِمَاتٍ فَأَتَمَّهُنَّ قَالَ إِنِّي جَاعِلُكَ لِلنَّاسِ إِمَاماً
قَالَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي قَالَ لَا يَنَالُ عَهْدِ الظَّالِمِينَ

- (به خاطر آورید) هنگامی که خداوند ابراهیم را با وسائل گوناگونی آزمود. و او به خوبی از عهده این آزمایشها برآمد. خداوند به او فرمود: «من تو را امام و پیشوای مردم قرار دادم!» ابراهیم عرض کرد: «از دودمان من (نیز امامانی قرار بده!)» خداوند فرمود: «بیمان من، به ستکاران نمی رسد! (و تها آن دسته از فرزندان تو که بیاک و معصوم باشند، شایسته این مقامند).»

۱۲۵) وَإِذْ جَعَلْنَا الْبَيْتَ مَثَابَةً لِلنَّاسِ وَأَمْنًا وَاتَّخِذُوا مِنْ مَقَامِ إِبْرَاهِيمَ مُصَلًّى وَعَهَدْنَا إِلَيْ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ أَنْ طَهَرَا بَيْتَنَا لِلطَّائِفَيْنَ وَالْعَالَمَيْنَ وَالرُّكَعِ السُّجُودِ

- (به خاطر بیاورید) هنگامی که خانه کعبه را محل بازگشت و مرکز امن و امان برای مردم قرار دادیم! (برای تجدید خاطره)، از مقام ابراهیم، عبادتگاهی برای خود انتخاب کنید! و ما به ابراهیم و اسماعیل امر کردیم که: «خانه ما برای طوف کنندگان و مجاوران و رکوع کنندگان و سجده کنندگان، پاک و پاکیزه کنید!»

۱۲۶) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّي اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الشَّمَراتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَأَيْوَمِ الْآخِرِ قَالَ وَمَنْ كَفَرَ فَأُمْتَعْهُ قَلِيلًا ثُمَّ أَضْطَرْهُ إِلَى عَذَابِ النَّارِ وَبَشِّنَ الْمَصِيرِ

- «(به یاد آورید) هنگامی را که ابراهیم عرض کرد: «پروردگار! این سرزمین را شهر امنی قرار ده! و اهل آن را

- آنها که به خدا و روز بازیسین، ایمان آورده‌اند

- از شمرات (گوناگون)، روزی ده!» (گفت): «ما دعای تو را اجابت کردیم؛ و مؤمنان را از انواع برکات، بهره‌مند ساختیم؛ (اما به آنها که کافر شدند، بهره کمی خواهیم داد؛ سپس آنها را به عذاب آتش می‌کشانیم؛ و چه بد سرانجامی دارند!»

۱۲۷) وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَاهِيمُ الْقَوَاعِدَ مِنَ الْبَيْتِ وَإِسْمَاعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّا إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- (نیز به یاد آورید) هنگامی را که ابراهیم و اسماعیل، پایه‌های خانه (کعبه) را بالا می‌بردند، (و می‌گفتند): «پروردگار! از ما بپذیر، که تو شنو و دانایی!

۱۲۸) رَبَّنَا وَاجْعَلْنَا مُسْلِمَيْنِ لَكَ وَمِنْ ذُرْيَتَنَا أُمَّةً مُسْلِمَةً لَكَ وَأَرْنَا مَنَاسِكَنَا وَتُبْ عَلَيْنَا إِنَّكَ أَنْتَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ

- پروردگار! ما را تسلیم فرمان خود قرار ده! و از دودمان ما، امتنی که تسلیم فرمانت باشند، به وجود آور! و طرز عبادتمان را به ما نشان ده و توبه ما را بپذیر، که تو توبه‌پذیر و مهربانی!

۱۲۹) رَبَّنَا وَابْعَثْ فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ يَتْلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِكَ وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ
وَالْحِكْمَةَ وَيُزَكِّيْهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- «پروردگار! در میان آنها پیامبری از خودشان برانگیری، تا آیات تو را برا آنان بخواند، و آنها را کتاب و حکمت پیامورزد، و پاکیزه کند؛ زیرا تو توانا و حکیمی (و بر این کار، قادری)!»

۱۳۰) وَمَنْ يَرْغَبُ عَنْ مَلَةِ إِبْرَاهِيمَ إِلَّا مَنْ سَفَهَ تَفْسِيْهَ وَلَقَدِ اصْطَفَيْنَاهُ فِي
الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

- «چر افراد سفیه و نادان، چه کسی از آیین ابراهیم، (با آن پاکی و درخشندگی)، روی گردان خواهد شد؟! ما او را در این جهان برگزیدیم؛ او در جهان دیگر، از صالحان است.»

۱۳۱) إِذْ قَالَ لَهُ رَبُّهُ أَسْلِمْ قَالَ أَسْلَمْتُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- «در آن هنگام که پروردگارش به او گفت: اسلام بیاور! (و در برابر حق، تسلیم باش! او فرمان پروردگار را، از جان و دل پذیرفت؛ و) گفت: «در برابر پروردگار جهانیان، تسلیم شدم.»»

۱۳۲) وَوَصَّى بِهَا إِبْرَاهِيمُ بَنِيهِ وَيَعْقُوبُ يَا بَنِيَّ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى لَكُمُ الدِّينَ فَلَا
تَمُوتُنَ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

- «و ابراهیم و یعقوب (در واپسین لحظات عمر)، فرزندان خود را به این آیین، وصیت کردند؛ (و هر کدام به فرزندان خویش گفتند): «فرزندان من! خداوند این آیین پاک را برای شما برگزیده است؛ و شما، جز به آیین اسلام [= تسلیم در برابر فرمان خدا] از دنیا نروید!»

۱۳۳) أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءِ إِذْ حَضَرَ يَعْقُوبَ الْمَوْتُ إِذْ قَالَ لِبَنِيهِ مَا تَعْبُدُونَ مِنِ
بَعْدِي قَالُوا نَعْبُدُ إِلَهَكَ وَإِلَهَهُ آبَائِكَ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِلَهَهَا وَاحِدًا
وَتَحْنُنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

- آیا هنگامی که مرگ یعقوب فرا رسید، شما حاضر بودید؟! در آن هنگام که به فرزندان خود گفت: «پس از من، چه چیز را می پرسیدی؟» گفتند: «خدای تو، و خدای پدرات، ابراهیم و اسماعیل و اسحاق، خداوند یکتا را، و ما در برابر او تسلیم هستیم.»

(۱۳۴) تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبْتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا

كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "آنها امتی بودند که در گذشتند. اعمال آنان، مربوط به خودشان بود و اعمال شما نیز مربوط به خود شماست؛ و شما هیچ گاه مسئول اعمال آنها نخواهید بود.".

(۱۳۵) وَقَالُوا كُونُوا هُوَدًا أَوْ نَصَارَى تَهْتَدُوا قُلْ بْلَ مِلَّةٌ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ

مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- (هل کتاب) گفتند: «یهودی یا مسیحی شوید، تا هدایت یابید!» بگو: «(این آینهای تحریف شده، هرگز نمی‌تواند موجب هدایت گردد)، بلکه از آین خالص ابراهیم پیروی کنید! او هرگز از مشرکان نبود!»

(۱۳۶) قُولُوا آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعَيسَى وَمَا أُوتِيَ النَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرِّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ وَتَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

- "بگویید: «ما به خدا ایمان آورده‌ایم؛ و به آنچه بر ما نازل شده؛ و آنچه بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و پیامبران از فرزندان او نازل گردید، و همچنین آنچه به موسی و عیسی و پیامبران (دیگر) از طرف پروردگار داده شده است، و در میان هیچ یک از آنها جدایی قائل نمی‌شویم، و در برابر فرمان خدا تسلیم هستیم؛ (و تعصبات نژادی و اغراض شخصی، سبب نمی‌شود که بعضی را بپذیریم و بعضی را رها کنیم).»"

(۱۳۷) فَإِنْ آمَنُوا بِمِثْلِ مَا آمَنْتُمْ بِهِ فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا هُمْ فِي شِقَاقٍ فَسَيَّكُفِّكُهُمُ اللَّهُ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- "اگر آنها نیز به مانند آنچه شما ایمان آورده‌اید ایمان بباورند، هدایت یافته‌اند؛ و اگر سریعیجی کنند، از حق جدا شده‌اند و خداوند، شر آنها را از تو دفع می‌کنند؛ او شنونده و داناست."

(۱۳۸) صِبْغَةَ اللَّهِ وَمَنْ أَحْسَنَ مِنَ اللَّهِ صِبْغَةً وَتَحْنُ لَهُ عَابِدُونَ

- "رنگ خدایی (بپذیریدا رنگ ایمان و توحید و اسلام)؛ و چه رنگی از رنگ خدایی بهتر است؟! و ما تنها او را عبادت می‌کیم."

١٣٩) قُلْ أَتُحَاجُونَا فِي اللَّهِ وَهُوَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ وَلَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ

وَتَحْنُ لَهُ مُخْلِصُونَ

- "بگو: «آیا در باره خداوند با ما مجاجه می کنید؟! در حالی که او، پروردگار ما و شماست؛ و اعمال ما از آن ما، و اعمال شما از آن شماست؛ و ما او را با اخلاص پرسش می کنیم، (و موحد خالصیم).»"

١٤٠) أَمْ تَقُولُونَ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطَ كَانُوا
هُودًا أَوْ نَصَارَى قُلْ أَنْتُمْ أَعْلَمُ أَمِ اللَّهُ وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ كَتَمَ شَهَادَةَ عِنْدَهُ مِنْ
اللَّهِ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- یا می گویید: «ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسپاط، یهودی یا نصرانی بودند؟! بگو: «شما بهتر می دانید یا خدا؟! (و با اینکه می دانید آنها یهودی یا نصرانی نبودند، چرا حقیقت را کتمان می کنید؟) » و چه کسی ستمکارتر است از آن کس که گواهی و شهادت الهی را که نزد اوست، کتمان می کند؟! و خدا از اعمال شما غافل نیست.

١٤١) تِلْكَ أُمَّةٌ قَدْ خَلَتْ لَهَا مَا كَسَبَتْ وَلَكُمْ مَا كَسَبَتُمْ وَلَا تُسْأَلُونَ عَمَّا
كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "(به هر حال) آنها امتی بودند که در گذشتند. آنچه کردند، برای خودشان است؛ و آنچه هم شما کردید، برای خودتان است؛ و شما مسئول اعمال آنها نیستید."

١٤٢) سَيَقُولُ السُّفَهَاءُ مِنَ النَّاسِ مَا لَا هُمْ عَنْ قِلْتِهِمُ الَّتِي كَانُوا عَلَيْهَا قُلْ لَلَّهِ
الْمَشْرِقُ وَالْمَغْرِبُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- "به زودی سبک مفرزان از مردم می گویند: «چه چیز آنها [= مسلمانان] را، از قبله ای که بر آن بودند، باز گردانید؟!» بگو: «مشرق و مغرب، از آن خداست؛ خدا هر کس را بخواهد، به راه راست هدایت می کند.»

١٤٣) وَكَذَلِكَ جَعَلْنَاكُمْ أُمَّةً وَسَطًا لَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ وَيَكُونَ
الرَّسُولُ عَلَيْكُمْ شَهِيدًا وَمَا جَعَلْنَا الْقِبْلَةَ الَّتِي كُنْتَ عَلَيْهَا إِلَّا لِنَعْلَمَ مَنْ يَتَّبِعُ

**الرَّسُولُ مِمَّنْ يَنْقَلِبُ عَلَىٰ عَقِيبَهِ وَإِنْ كَانَتْ لَكَبِيرَةً إِلَّا عَلَى الَّذِينَ هَدَى اللَّهُ
وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضِيعَ إِيمَانَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ**

- «مان گونه (که قبله شما، یک قبله میانه است) شما را نیز، امت میانهای قرار دادیم (در حد اعتدال، میان افراط و تفريط)؛ تا بر مردم گواه بآشید؛ و پیامبر هم بر شما گواه است. و ما، آن قبله‌ای را که قبله بر آن بودی، تنها برای این قرار دادیم که افرادی که از پیامبر پیروی می‌کنند، از آنها که به جاهلیت بازمی‌گردند، مشخص شوند. و مسلمان حکم، جز بر کسانی که خداوند آنها را هدایت کرده، دشوار بود. (این را نیز بدانید که نمازهای شما در برابر قبله سابق، صحیح بوده است)؛ و خدا هرگز ایمان [= نماز] شما را ضایع نمی‌گرداند؛ زیرا خداوند، نسبت به مردم، رحیم و مهربان است.»

**(۱۴۴) قَدْ نَرَى تَقْلُبَ وَجْهَكَ فِي السَّمَاءِ فَلَنُوَلِّيْنَكَ قَبْلَةً تَرْضَاهَا فَوْلٌ وَجْهَكَ
شَطْرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُتْمٌ فَوْلُوا وَجُوْهِكُمْ شَطْرَهُ وَإِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ لَيَعْلَمُونَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّهِمْ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ**

- «نگاه‌های انتظار آمیز تو را به سوی آسمان (برای تعیین قبله نهایی) می‌بینیم! اگنون تو را به سوی قبله‌ای که از آن خشنود باشی، باز می‌گردانیم. پس روی خود را به سوی مسجد الحرام کن! و هر جا بآشید، روی خود را به سوی آن بگردانید! و کسانی که کتاب آسمانی به آنها داده شده، بخوبی می‌دانند این فرمان حقی است که از تاجیه پروردگارشان صادر شده؛ (در کتابهای خود خوانده‌اند که پیغمبر اسلام، به سوی دو قبله، نماز می‌خواند). و خداوند از اعمال آنها (در مخفی داشتن این آیات) غافل نیست!»

**(۱۴۵) وَلَئِنْ أَتَيْتَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ بِكُلِّ آيَةٍ مَا تَبْعُوا قِبْلَتَكَ وَمَا أَنْتَ
بِتَابِعٍ قِبْلَتَهُمْ وَمَا يَعْضُهُمْ بِتَابَعَ قِبْلَةَ بَعْضٍ وَلَئِنِ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا
جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ إِنَّكَ إِذَا لَمْنَ الظَّالِمِينَ**

- «سوگند که اگر برای (این گروه از) اهل کتاب، هر گونه آیه (و نشانه و دلیلی) بیاوری، از قبله تو پیروی نخواهد کرد؛ و تو نیز، هیچ گاه از قبله آنان، پیروی نخواهی نمود. (آنها نباید تصور کنند که بار دیگر، تغییر قبله امکان‌پذیر است!) و حتی هیچ یک از آنها، پیروی از قبله دیگری نخواهد کرد! و اگر تو، پس از این آگاهی، متابعت هوسهای آنها کنی، مسلمان از ستمگران خواهی بود!»

(۱۴۶) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرُفُونَهُ كَمَا يَعْرُفُونَ أَبْنَاءَهُمْ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنْهُمْ لَيَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

- «کسانی که کتاب آسمانی به آنان داده ایم، او [= پیامبر] را همچون فرزندان خود می شناسند؛ (ولی) جمعی از آنان، حق را آگاهانه کتمان می کنند!»

(۱۴۷) الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

- این (فرمان تغییر قبله) حکم حقی از طرف پروردگار توست، بنابراین، هرگز از تردید کنندگان در آن میباشد!

(۱۴۸) وَلِكُلٌّ وَجْهَةٌ هُوَ مُوْلَيْهَا فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ أَيْنَ مَا تَكُونُوا يَأْتِ بِكُمُ اللَّهُ جَمِيعًا إِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- «هر طایفه‌ای قبله‌ای دارد که خداوند آن را تعیین کرده است، (بنابراین، زیاد در پاره قبله گفتگو نکنید) و به جای آن، در نیکی‌ها و اعمال خیر، بر یکدیگر سبقت جویید! هر جا باشید، خداوند همه شما را (برای پاداش و کیفر در برابر اعمال نیک و بد، در روز رستاخیز)، حاضر می‌کند؛ زیرا او، بر هر کاری تواناست.»

(۱۴۹) وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلٌّ وَجْهَكَ شَطَرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِنَّهُ لِلْحَقِّ مِنْ رَبِّكَ وَمَا اللَّهُ بِعَاقِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- از هر جا (و از هر شهر و نقطه‌ای) خارج شدی، (به هنگام نماز)، روی خود را به جانب «مسجد الحرام» کن! این دستور حقی از طرف پروردگار توست! و خداوند، از آنچه انجام می‌دهید، غافل نیست!

(۱۵۰) وَمِنْ حَيْثُ خَرَجْتَ فَوَلٌّ وَجْهَكَ شَطَرَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَحَيْثُ مَا كُنْتُمْ فَوَلُوا وَجْهَكُمْ شَطْرَهُ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَيْكُمْ حُجَّةٌ إِلَّا الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ فَلَا تَخْشُوهُمْ وَأَخْشَوْنِي وَلَا تَرِيمَ نِعْمَتِي عَلَيْكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

- «و از هر جا خارج شدی، روی خود را به جانب مسجد الحرام کن؛ و هر جا بودید، روی خود را به سوی آن کنید! تا مردم، جز ظالماً (که دست از لجاجت بر نمی‌دارند)، دلیلی بر ضد شما نداشته باشند؛ (زیرا از نشانه‌های پیامبر، که در کتب آسمانی پیشین آمده، این است که او، به سوی دو قبله، نماز می‌خواند). از آنها ترسید! و (تنها) از من بترسید! (این تغییر قبله، به خاطر آن بود که) نعمت خود را بر شما تمام کنم، شاید هدایت شوید!»

١٥١) كَمَا أَرْسَلْنَا فِيْكُمْ رَسُولًا مِنْكُمْ يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيْكُمْ وَيَعْلَمُكُمْ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَيَعْلَمُكُمْ مَا لَمْ تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

- "همان گونه (که با تغییر قبله، نعمت خود را بر شما کامل کردیم)، رسولی از خودتان در میان شما فرستادیم؛ تا آیات ما را بر شما بخواند؛ و شما را پاک کند؛ و به شما، کتاب و حکمت بیاموزد؛ و آنچه را نمی‌دانستید، به شما یاد دهد.".

١٥٢) فَاذْكُرُونِي أَذْكُرْكُمْ وَاسْكُرُوا إِلَى وَلَا تَكْفُرُونَ

- پس به یاد من باشید، تا به یاد شما باشم! و شکر مرا گویید (در برابر نعمتهايم) کفران نکنید!

١٥٣) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِنُوْا بِالصَّابِرِ وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ

- افرادی که ایمان آورده‌اید! از صبر (و استقامت) و نماز، کمک بگیرید! (زیرا) خداوند با صابران است.

١٥٤) وَلَا تَقُولُوا لِمَنْ يُقْتَلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتٌ بَلْ أَحْيَاءٌ وَلَكِنْ لَا تَشْعُرُونَ

- و به آنها که در راه خدا کشته می‌شوند، مرده نگویید! بلکه آنان زنده‌اند، ولی شما نمی‌فهمید!

١٥٥) وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ بِشَيْءٍ مِنَ الْخَوْفِ وَالْجُوعِ وَنَقْصٍ مِنَ الْأَمْوَالِ وَالأنفُسِ وَالثَّمَرَاتِ وَبَشِّرِ الصَّابِرِينَ

- "قطعاً همه شما را پاچیزی از ترس، گرسنگی، و کاهش در مالها و جانها و میوه‌ها، آزمایش می‌کنیم؛ و پیش‌تر ده به استقامت کنندگان!"

١٥٦) الَّذِينَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُصِيبَةٌ قَالُوا إِنَّا لِلَّهِ وَإِنَّا إِلَيْهِ رَاجِعونَ

- "آنها که هر گاه مصیبتي به ایشان می‌رسد، می‌گویند: «ما از آن خداییم؛ و به سوی او بازمی‌گردیم!»"

١٥٧) أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ صَلَواتٌ مِنْ رَبِّهِمْ وَرَحْمَةٌ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُهَتَّدُونَ

- "اینها، همانها هستند که الطاف و رحمت خدا شامل حالتان شده؛ و آنها هستند هدایت یافتنگان!"

۱۵۸) إِنَّ الصَّفَا وَالْمَرْوَةَ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ فَمَنْ حَجَّ الْبَيْتَ أَوْ اعْتَمَرَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِ أَنْ يَطْوَقَ بِهِمَا وَمَنْ تَطَوَّعَ خَيْرًا فَإِنَّ اللَّهَ شَاكِرٌ عَلَيْمٌ

- «صفا» و «مروة» از شعائر (و نشانهای) خداست! بنابراین، کسانی که حج خانه خدا و یا عمره انجام می دهند، مانعی نیست که بر آن دو طواف کنند؛ (و سعی صفا و مروده انجام دهن). و هرگز اعمال بی رویه مشرکان، که بتهابی بر این دو کوه نصب کرده بودند، از موقعیت این دو مکان مقدس نمی کاهم) و کسی که فرمان خدا را در انجام کارهای نیک اطاعت کند، خداوند (در برابر عمل او) شکرگزار، و (از افعال وی) آگاه است.

۱۵۹) إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالْهُدَىٰ مِنْ بَعْدِ مَا بَيَّنَاهُ لِلنَّاسِ فِي الْكِتَابِ أُولَئِكَ يَلْعَنُهُمُ اللَّهُ وَيَلْعَنُهُمُ اللَّاءُعُنُونَ

- کسانی که دلایل روشن، و وسیله هدایتی را که نازل کردند، بعد از آنکه در کتاب برای مردم بیان نمودیم، کتمان کنند، خدا آنها را لعنت می کند؛ و همه لعن کنندگان نیز، آنها را لعن می کنند!

۱۶۰) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَبَيَّنُوا فَأُولَئِكَ أَتُوبُ عَلَيْهِمْ وَأَنَا التَّوَّابُ الرَّحِيمُ

- «مگر آنها که توبه و بازگشت کردند، و (اعمال بد خود را، با اعمال نیک)، اصلاح نمودند، (و آنچه را کتمان کرده بودند؛ آشکار ساختند): من توبه آنها را می پذیرم؛ که من توائب و رحیم.

۱۶۱) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَا تُوَلُوا وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ عَلَيْهِمْ لَعْنَةُ اللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

- کسانی که کافر شدند، و در حال کفر از دنیا رفتند، لعنت خداوند و فرشتگان و همه مردم بر آنها خواهد بود!

۱۶۲) خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنَظَّرُونَ

- «همیشه در آن (العن و دوری از رحمت پروردگار) باقی می مانند؛ نه در عذاب آنان تخفیف داده می شود، و نه مهلتی خواهد داشت!»

۱۶۳) وَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

- خدای شما، خداوند یگانه‌ای است، که غیر از او معبدی نیست! اوست بخششده و مهریان (و دارای رحمت عام و خاص)!

١٦٤) إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاحْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَالْفُلْكِ الَّتِي تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِمَا يَنْفَعُ النَّاسَ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ مَاءٍ فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَتَصْرِيفِ الرِّيحِ وَالسَّحَابِ الْمُسَخِّرِ بَيْنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا يَاتِي لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

- در آفرینش آسمانها و زمین، و آمد و شد شب و روز، و کشتیهایی که در دریا به سود مردم در حرکتند، و آبی که خداوند از آسمان نازل کرده، و با آن، زمین را پس از مرگ، زنده نموده، و انواع جنبندگان را در آن گسترد، و (همچنین) در تغییر مسیر پادها و ابرهایی که میان زمین و آسمان مسخرند، نشانه‌هایی است (از ذات پاک خدا و یگانگی او) برای مردمی که عقل دارند و می‌اندیشنند!

١٦٥) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَتَّخِذُ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْدَادًا يُحِبُّونَهُمْ كَحُبِّ اللَّهِ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَشَدُ حُبًا لِلَّهِ وَلَوْ يَرَى الَّذِينَ ظَلَمُوا إِذْ يَرَوْنَ الْعَذَابَ أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا وَأَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعَذَابِ

- "بعضی از مردم، معبدهایی غیر از خداوند برای خود انتخاب می‌کنند؛ و آنها را همچون خدا دوست می‌دارند. اما آنها که ایمان دارند، عشقشان به خدا، (از مشرکان نسبت به معبدهاشان)، شدیدتر است. و آنها که ستم کرند، (و معبدی غیر خدا برگزیرند). هنگامی که عذاب (الله) را مشاهده کنند، خواهند دانست که تمام قدرت، از آن خداست؛ و خدا دارای مجازات شدید است؛ (نه معبدهای خیالی که از آنها می‌هراسند)." ۱

١٦٦) إِذْ تَبَرَّأَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا مِنَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا وَرَأُوا الْعَذَابَ وَنَطَّعَتْ بِهِمُ الْأَسْبَابُ

- "در آن هنگام، رهبران (گمراه و گمراه‌کننده) از پیروان خود، بیزاری می‌جویند؛ و کیفر خدا را مشاهده می‌کنند؛ و دستشان از همه جا کوتاه می‌شود." ۲

۱۶۷) وَقَالَ الَّذِينَ اتَّبَعُوا لَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَتَبَرَّأُ مِنْهُمْ كَمَا تَبَرَّؤُوا مِنَّا كَذَلِكَ

يُرِيهِمُ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ حَسَرَاتٍ عَلَيْهِمْ وَمَا هُمْ بِخَارِجِينَ مِنَ النَّارِ

- "در این هنگام) پیروان می گویند: «کاش بار دیگر به دنیا برمی گشتم، تا از آنها [= پیشوایان گمراه] بیزاری جوییم، آن چنان که آنان (امروز) از ما بیزاری جستند! (آری) خداوند این چنین اعمال آنها را به صورت حسرت زایی به آنان نشان می دهد؛ و هرگز از آتش (دوزخ) خارج نخواهد شد!"

۱۶۸) يَا أَيُّهَا النَّاسُ كُلُّوا مِمَّا فِي الْأَرْضِ حَلَالًا طَيِّبًا وَلَا تَتَبَعَّدُوا حُطُوطًا

الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

- ای مردم! از آنچه در زمین است، حلال و پاکیزه بخورید! و از گامهای شیطان، پیروی نکنید! چه اینکه او، دشمن آشکار شماست!

۱۶۹) إِنَّمَا يَأْمُرُكُمْ بِالسُّوءِ وَالْفَحْشَاءِ وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- "او شما را فقط به بدیها و کار زشت فرمان می دهد؛ (و نیز دستور می دهد) آنچه را که نمی دانید، به خدا نسبت دهید."

۱۷۰) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أُنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا أَفْيَانَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا
أَوْلَوْ كَانَ آبَاؤُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْتَدُونَ

- و هنگامی که به آنها گفته شود: «از آنچه خدا نازل کرده است، پیروی کنید!» می گویند: «نه، ما از آنچه بدران خود را بر آن یافتیم، پیروی می نماییم.» آیا اگر پدران آنها، چیزی نمی فهمیدند و هدایت نیافتند (باز از آنها پیروی خواهند کرد)؟!

۱۷۱) وَمَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا كَمَثَلِ الَّذِي يَنْعِقُ بِمَا لَا يَسْمَعُ إِلَّا دُعَاءً وَرِدَاءً صُمُّ

بُكْمُ عُمُّ فَهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

- "مثال (تو در دعوت) کافران، بسان کسی است که (گوسفندان و حیوانات را برای نجات از چنگال خطر)، صدا می زند؛ ولی آنها چیزی جز سر و صدا نمی شنوند؛ (و حقیقت و مفهوم گفتار او را درک نمی کنند. این کافران، در واقع) کرو لال و نابینا هستند؛ از این رو چیزی نمی فهمند!"

۱۷۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُلُّا مِنْ طَبَابِتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَأَشْكُرُوا لِلَّهِ إِنْ كُنْتُمْ

إِيَّاهُ تَعْبُدُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از نعمت‌های پاکیزه‌ای که به شما روزی داده‌ایم، بخورید و شکر خدا را بجا آورید؛ اگر او را پرستش می‌کنید!"

۱۷۳) إِنَّمَا حَرَمَ عَلَيْكُمُ الْمِيَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلَّ بِهِ لِغَيْرِ اللَّهِ فَمَنْ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "خداوند، تنها (گوشتش) مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را نام غیر خدا به هنگام ذبح بر آن گفتše شود، حرام کرده است. (ولی) آن کس که مجبور شود، در صورتی که ستمگر و متجاوز نباشد، گناهی بر او نیست؛ (و می‌تواند برای حفظ جان خود، در موقع ضرورت، از آن بخورد؛) خداوند بخشندۀ و مهربان است."

۱۷۴) إِنَّ الَّذِينَ يَكْتُمُونَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ الْكِتَابِ وَيَسْتَرُونَ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ مَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ إِلَّا النَّارَ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "کسانی که کتمان می‌کنند آنچه را خدا از کتاب نازل کرده، و آن را به بهای کمی می‌فروشند، آنها جز آتش چیزی نمی‌خورند؛ (و هدایا و اموالی که از این رهگذر به دست می‌آورند، در حقیقت آتش سوزانی است.) و خداوند، روز قیامت، با آنها سخن نمی‌گوید؛ و آنان را پاکیزه نمی‌کند؛ و برای آنها عذاب در دنایکی است."

۱۷۵) أُولَئِكَ الَّذِينَ اشْتَرَوُ الْضَّلَالَةَ بِالْهُدَىٰ وَالْعَذَابَ بِالْمَغْفِرَةِ فَمَا أَصْبَرَهُمْ عَلَى النَّارِ

- "اینان، همانهایی هستند که گمراهی را با هدایت، و عذاب را با آمرزش، مبادله کرده‌اند؛ راستی چقدر در برای عذاب خداوند، شکیبا هستند!!"

١٧٦) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ نَزَّلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِي الْكِتَابِ لَفِي

شِقَاقَ بَعِيدٍ

- "اینها، به خاطر آن است که خداوند، کتاب (آسمانی) را به حق، (و ترأم با نشانه‌ها و دلایل روشی)، نازل کرده؛ و آنها که در آن اختلاف می‌کنند، (و با کتمان و تحریف، اختلاف به وجود می‌آورند)، در شکاف و (پراکندگی) عمیقی قرار دارند."

١٧٧) لَيْسَ الْبِرُّ أَنْ تُوَلُوا وُجُوهَكُمْ قِبَلَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَلَكِنَّ الْبِرَّ مَنْ آمَنَ
بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَالْمَلَائِكَةِ وَالْكِتَابِ وَالنَّبِيِّنَ وَآتَى الْمَالَ عَلَى حُبِّهِ ذَوِي
الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَالسَّآتِلِينَ وَفِي الرِّقَابِ وَأَقامَ
الصَّلَاةَ وَآتَى الزَّكَوةَ وَالْمُؤْفُونَ بِعَهْدِهِمْ إِذَا عَاهَدُوا وَالصَّابِرِينَ فِي الْبَأْسَاءِ
وَالضَّرَّاءِ وَحِينَ الْبَأْسِ أُولَئِكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

- "نیکی، (تنها) این نیست که (به هنگام نماز)، روی خود را به سوی شرق و (یا) غرب کنید؛ (و تمام گفتگوی
شما، در پاره قبله و تغیر آن پاشد؛ و همه وقت خود را مصروف آن سازید) بلکه نیکی (و نیکوکار)، کسی است که
به خدا، و روز رستاخیز، و فرشتگان، و کتاب (آسمانی)، و بیامیران، ایمان آورده؛ و مال (خود) را، با همه علاقه‌ای
که به آن دارد، به خوبی‌باشد و مسکینان و ایمان‌دگان در راه و سائلان و بردگان، اتفاق می‌کند؛ نماز را
بریا می‌دارد و زکات را می‌پردازد؛ و (همچنین) کسانی که به عهد خود

به هنگامی که عهد بستند

- وفا می‌کنند؛ و در برایر محرومیتها و بیماریها و در میدان جنگ، استقامت به خرج می‌دهند؛ اینها کسانی هستند که
داست می‌گویند؛ و (کفتارشان با اعتقادشان هم‌اینگ است)؛ و اینها هستند پرهیز کاران!"

١٧٨) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الْقِصاصُ فِي الْفَتْلَى الْحُرُّ بِالْحُرُّ وَالْعَبْدُ بِالْعَبْدِ وَالْأُنْثَى بِالْأُنْثَى فَمَنْ عُفِيَ لَهُ مِنْ أُخْيِهِ شَيْءٌ فَاتِّبَاعُ بِالْمَعْرُوفِ وَإِذَا إِلَيْهِ بِإِحْسَانٍ ذَلِكَ تَخْفِيفٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَرَحْمَةٌ فَمَنِ اغْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ

"ای افرادی که ایمان آورده‌اید! حکم قصاص در مورد کشتگان، بر شما نوشته شده است: آزاد در برابر آزاد، و برد در برابر برد، و زن در برابر زن، پس اگر کسی از سوی برادر (دینی) خود، چیزی به او بخشیده شود، (و حکم قصاص او، تبدیل به خوبیها گردد)، باید از راه پستندیده پیروی کند. (و صاحب خون، حال پرداخت کننده دیه را در نظر بگیرد). و او [=قاتل] نیز، به نیکی به را (به ولی مقتول) پیردازد؛ و در آن، مسامحه نکند). این، تخفیف و رحمتی است از ناحیه پروردگار شما! و کسی که بعد از آن، تجاوز کند، عذاب دردناکی خواهد داشت."

١٧٩) وَلَكُمْ فِي الْقِصاصِ حَيَاةٌ يَا أُولَئِكَ الْأَلْبَابُ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

- و برای شما در قصاص، حیات و زندگی است، ای صاحبان خرد! شاید شما تقوا پیشه کنید.

١٨٠) كُتِبَ عَلَيْكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمُوْتُ إِنْ تَرَكَ خَيْرًا الْوَصِيَّةُ لِلْوَالِدِيْنِ وَالْأَقْرَبَيْنِ بِالْمَعْرُوفِ حَقًا عَلَى الْمُتَّقِيْنَ

- بر شما نوشته شده: «هنگامی که یکی از شما را مرگ فرا رسد، اگر چیز خوبی [=مالی] از خود به جای گذاشده، برای پدر و مادر و نزدیکان، بطور شایسته وصیت کند! این حقی است بر پرهیز کاران!»

١٨١) فَمَنْ بَدَّلَهُ بَعْدَمَا سَمِعَهُ فَإِنَّمَا إِثْمُهُ عَلَى الَّذِينَ يُبَدِّلُونَهُ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيهِمْ

- "پس کسانی که بعد از شنیدنش آن را تغییر دهند، گناه آن، تنها بر کسانی است که آن (وصیت) را تغییر می‌دهند؛ خداوند، شنوا و داناست."

۱۸۲) فَمَنْ خَافَ مِنْ مُّوْصِيْجَنَفَاً أَوْ إِثْمًا فَأَصْلَحَ بَيْنَهُمْ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ

غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- و کسی که از انحراف وصیت کننده (و تمایل یک جانبه او به بعض ورثه)، یا از گناه او (که مبادا وصیت به کار خلافی کند) بترسد، و میان آنها را اصلاح دهد، گناهی بر او نیست؛ (و مشمول حکم تبدیل وصیت نمی‌باشد). خداوند، آمرزنده و مهربان است.

۱۸۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصِّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ

- "ای افرادی که ایمان آورده‌اید! روزه بر شما نوشته شده، همان گونه که بر کسانی که قبل از شما بودند نوشته شد؛ تا پرهیز کار شوید."

۱۸۴) أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخْرَى وَعَلَى الَّذِينَ يُطِيقُونَهُ فِدِيَّةٌ طَعَامٌ مِسْكِينٌ فَمَنْ تَطَوعَ خَيْرًا فَهُوَ حَيْرُ اللَّهِ وَأَنَّ تَصُومُوا خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- "چند روز محدودی را (باید روزه بدارید) و هر کس از شما بیمار یا مسافر باشد تعدادی از روزهای دیگر را (روزه بدارد) و بر کسانی که روزه برای آنها طاقت‌فراس است؛ (همچون بیماران مزمن، و پیرمردان و پیرزنان)، لازم است کفاره بدهند؛ مسکینی را اطعام کنند؛ و کسی که کار خیری انجام دهد، برای او بهتر است؛ و روزه داشتن برای شما بهتر است اگر بدانید!"

۱۸۵) شَهْرُ رَمَضَانَ الَّذِي أُنْزِلَ فِيهِ الْقُرْآنُ هُدًى لِلنَّاسِ وَبَيِّنَاتٍ مِنَ الْهُدَى وَالْفُرْقَانِ فَمَنْ شَهِدَ مِنْكُمُ الشَّهْرَ فَلِيَصُمُّهُ وَمَنْ كَانَ مَرِيضًا أَوْ عَلَى سَفَرٍ فَعِدَّةٌ مِنْ أَيَّامٍ أُخْرَى يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ بِكُمُ الْعُسْرَ وَلِتُكْمِلُوا الْعِدَّةَ وَلِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَى مَا هَدَاكُمْ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "(روزه، در چند روز محدود) ماه رمضان است؛ ماهی که قرآن، برای راهنمای مردم، و نشانه‌های هدایت، و فرق میان حق و باطل، در آن نازل شده است. پس آن کس از شما که در ماه رمضان در حضر باشد، روزه بدارد! و آن

کس که بیمار یا در سفر است، روزهای دیگری را به جای آن، روزه بگیر! خداوند، راحتی شما را می‌خواهد، نه
رحمت شما را! هدف این است که این روزها را تکمیل کنید؛ و خدا را بر اینکه شما را هدایت کرده، بزرگ بشمرید؛
باشد که شکرگزاری کنید!"

١٨٦) إِذَا سَأَلَكَ عِبَادِي عَنِّي فَإِنِّي قَرِيبٌ أُجِيبُ دَعْوَةَ الدَّاعِ إِذَا دَعَانِ
فَلْيَسْتَجِيبُوا لِي وَلْيُؤْمِنُوا بِي لَعَلَّهُمْ يَرْشُدُونَ

- هنگامی که بندگان من، از تو در باره من سوال کنند، (بگو): من نزدیکم! دعای دعا کننده را، به هنگامی که مرا
می‌خواند، پاسخ می‌گویم! پس باید دعوت مرا پذیرند، و به من ایمان بیاورند، تا راه یابند (و به مقصد برسند)!

١٨٧) أَحِلَّ لَكُمْ لَيْلَةَ الصِّيَامِ الرَّفَثُ إِلَى نِسَاءِكُمْ هُنَّ لِبَاسٌ لَكُمْ وَأَنْتُمْ لِبَاسٌ
لَهُنَّ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَخْنَأُونَ أَنْفُسَكُمْ فَتَابَ عَلَيْكُمْ وَعَفَا عَنْكُمْ فَالآنَ
بَاشِرُوهُنَّ وَابْتَغُوا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَكُمْ وَكُلُوا وَاشْرُبُوا حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكُمُ الْخَيْطُ
الْأَبْيَضُ مِنَ الْخَيْطِ الْأَسْوَدِ مِنَ الْفَجْرِ ثُمَّ أَتَمُوا الصِّيَامَ إِلَى اللَّيْلِ وَلَا
تُبَاشِرُوهُنَّ وَأَنْتُمْ عَاكِفُونَ فِي الْمَسَاجِدِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَرْبُوْهَا كَذِلِكَ
يَبْيَّنُ اللَّهُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

- آمیزش جنسی با همسرانタン، در شب روزهایی که روزه می‌گیرید، حلال است. آنها لباس شما هستند؛ و شما
لباس آنها (هر دو زینت هم و سبب حفظ یکدیگر). خداوند می‌دانست که شما به خود خیانت می‌کردید؛ (و این
کار معنو را انجام می‌دادید؛) پس توبه شما را پذیرفت و شما را بخشید. اکنون با آنها آمیزش کنید، و آنچه را خدا
برای شما مقرر داشته، طلب نمایید! و بخورید و بیاشامید، تا رشته سپید صبح، از رشته سیاه (شب) برای شما آشکار
گردد! سپس روزه را تا شب، تکمیل کنید! و در حالی که در مساجد به اعتکاف برداخته اید، با زنان آمیزش نکنید!
این، مرزهای الهی است؛ پس به آن نزدیک نشوید! خداوند، این چنین آیات خود را برای مردم، روشن می‌سازد،
باشد که برهیز کار گردن!

۱۸۸) وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَكُمْ بِيَنْكُمْ بِالْبَاطِلِ وَتَدْلُوْا بِهَا إِلَى الْحُكَّامِ لِتَأْكُلُوا فَرِيقًا مِّنْ أَمْوَالِ النَّاسِ بِالْإِثْمِ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- اموال یکدیگر را به باطل (و ناحق) در میان خود نخورید! و برای خوردن بخشی از اموال مردم به گناه، (قسمتی از) آن را (به عنوان رشوه) به قضات ندهید، در حالی که می دانید (این کار، گناه است)!

۱۸۹) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَهْلَةِ قُلْ هِيَ مَوَاقِيتُ الِّنَّاسِ وَالْحَجَّ وَلَيْسَ الْبَرُّ بِأَنْ تَأْتُوا بِالْبُيُوتَ مِنْ ظُهُورِهَا وَلَكِنَّ الْبَرَّ مِنْ اتَّقَى وَأَتُوا بِالْبُيُوتَ مِنْ أَبْوَابِهَا وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

- "در باره «هلالهای ماه» از تو سؤال می کنند؛ بگو: «آنها، بیان اوقات (و تقویم طبیعی) برای (نظام زندگی) مردم و (تعیین وقت) حج است». و (آن چنان که در جاهلیت مرسوم بود که به هنگام حج، که جامه احرام می پوشیدند، از در خانه وارد ننمی شدند، و از نقب پشت خانه وارد می شدند، نکنید!) کار نیک، آن نیست که از پشت خانه ها وارد شوید؛ بلکه نیکی این است که پرهیزگار باشید! و از در خانه ها وارد شوید و تقوی پیشه کنید، تا رستگار گردید!

۱۹۰) وَقَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يُقَاتِلُونَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِينَ

- و در راه خدا، با کسانی که با شما می جنگند، نبرد کنید! و از حد تجاوز نکنید، که خدا تعذیت کنندگان را دوست نمی دارد!

۱۹۱) وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِيفُتُوهُمْ وَأَخْرُجُوهُمْ مِّنْ حَيْثُ أَخْرُجُوكُمْ وَالْفِتْنَةُ أَشَدُّ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا تُقَاتِلُوهُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ حَتَّىٰ يُقَاتِلُوكُمْ فِيهِ فَإِنْ قَاتَلُوكُمْ فَاقْتُلُوهُمْ كَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ

- آنها را [= بت پرستانی] که از هیچ گونه جنایت ایا ندارند] هر کجا یافتد، به قتل برسانید! و از آن جا که شما را پیرون ساختند [= مکه]، آنها را پیرون کنید! و فتنه (و بت پرستی) از کشتار هم بدتر است! و با آنها، در نزد مسجد الحرام (در منطقه حرم)، جنگ نکنید! مگر اینکه در آن جا با شما یجنگند. پس اگر (در آن جا) با شما پیکار کردند، آنها را به قتل برسانید! چنین است جزای کافران!

۱۹۲) فَإِنِ اتَّهَوْا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- و اگر خودداری کردند، خداوند آمرزند و مهربان است.

۱۹۳) وَقَاتَلُوهُمْ حَتَّى لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونُ الدِّينُ لِلَّهِ فَإِنِ اتَّهَوْا فَلَا عَذَوْانَ

إِلَّا عَلَى الظَّالِمِينَ

- "و با آنها پیکار کنید! تا فتنه (و بت پرستی، و سلب آزادی از مردم)، باقی نماند؛ و دین، مخصوص خدا گردد.

پس اگر (از روش نادرست خود) دست برداشتند، (مزاحم آنها شوید! زیرا) تعدی جز بر ستمکاران روا نیست."

۱۹۴) الشَّهْرُ الْحَرَامُ بِالشَّهْرِ الْحَرَامِ وَالْحُرُمَاتُ قِصَاصٌ فَمَنْ اعْتَدَى عَلَيْكُمْ

فَاعْتَدُوا أَعْلَيَهِ بِمِثْلِ مَا اعْتَدَى عَلَيْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاغْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

- ماه حرام، در پرایر ماه حرام! (اگر دشمنان، احترام آن را شکستند، و در آن با شما چنگیدند، شما نیز حق دارید

مقابله به مثل کنید). و تمام حرامها، (قابل) قصاص است. و (به طور کلی) هر کس به شما تجاوز کرده، همانند آن

بر او تعدی کنید! و از خدا بپرهیزید (و زیاده روی ننمایید)! و بدانید خدا با پرهیز کاران است!

۱۹۵) وَأَنْفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا تُلْقُوا بِأَيْدِيكُمْ إِلَى التَّهْلِكَةِ وَأَحْسِنُوا إِنَّ اللَّهَ

يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

- و در را را خدا، انفاق کنید! و (با ترک انفاق)، خود را به دست خود، به هلاکت نیفکنید! و نیکی کنید! که خداوند،

نیکو کاران را دوست می دارد.

۱۹۶) وَأَتَمُوا الْحَجَّ وَالْعُمْرَةَ لِلَّهِ فَإِنْ أَحْسِرْتُمْ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ وَلَا تَحْلِقُوا رُؤُوسَكُمْ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْهَدْيُ مَحْلَهُ فَمَنْ كَانَ مِنْكُمْ مَرِيضًا أَوْ بِهِ أَذْيَ مِنْ رَآسِهِ فَفِدِيَّةٌ مِنْ صِيَامٍ أَوْ صَدَقَةٍ أَوْ نُسُكٍ فَإِذَا أَمْتُمْ فَمَنْ تَمَّعَ بِالْعُمْرَةِ إِلَى الْحَجَّ فَمَا اسْتَيْسَرَ مِنَ الْهَدْيِ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامٌ ثَلَاثَةُ أَيَّامٍ فِي الْحَجَّ وَسَبْعَةٌ إِذَا رَجَعْتُمْ تِلْكُ عَشَرَةُ كَامِلَةٌ ذَلِكَ لِمَنْ لَمْ يَكُنْ أَهْلُهُ حَاضِرِي الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- حج و عمره را برای خدا به اتمام برسانید! و اگر محصور شدید، (و مانع مانند ترس از دشمن یا بیماری، اجازه نداد که پس از احرام بستن، وارد مکه شود)، آنچه از قربانی فراهم شود (ذبح کنید، و از احرام خارج شوید)! و سرهای خود را نتراشید، تا قربانی به محلش برسد (و در قربانگاه ذبح شود)! و اگر کسی از شما بیمار بود، و یا ناراحتی در سر داشت، (و ناچار بود سر خود را بتراشید)، باید فدیه و کفاره‌ای از قبیل روزه یا صدقه یا گوسفندی بدهد! و هنگامی که (از بیماری و دشمن) در امان بودید، هر کس با ختم عمره، حج را آغاز کند، آنچه از قربانی برای او میسر است (ذبح کند)! و هر که نیافت، سه روز در ایام حج، و هفت روز هنگامی که باز می‌گردید، روزه بدارد! این، ده روز کامل است. (البتہ این برای کسی است که خانواده او، نزد مسجد الحرام نباشد [= اهل مکه و اطراف آن نباشد]. و از خدا بپرهیزید! و بدانید که او، سخت کیفر است!

۱۹۷) الْحَجُّ أَشْهُرٌ مَعْلُومَاتٌ فَمَنْ فَرَضَ فِيهِنَّ الْحَجَّ فَلَا رَفَثَ وَلَا فُسُوقَ وَلَا جَدَالَ فِي الْحَجَّ وَمَا تَعْلَمُوا مِنْ خَيْرٍ يَعْلَمُهُ اللَّهُ وَتَزَوَّدُوا فَإِنَّ خَيْرَ الزَّادِ التَّقْوَىٰ وَاتَّقُونَ يَا أُولَئِي الْأَلْبَابِ

- حج، در ماه‌های معینی است! و کسانی که (با بستن احرام، و شروع به مناسک حج،) حج را بر خود فرض کرده‌اند، (باید بدانند که) در حج، آمیزش جنسی با زنان، و گناه و جدال نیست! و آنچه از کارهای نیک انجام دهید، خدا آن را می‌داند. و زاد و توشه تهیه کنید، که بهترین زاد و توشه، پرهیزکاری است! و از من بپرهیزید ای خردمندان!

١٩٨) لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَبَغُوا فَضْلًا مِّن رَّبِّكُمْ فَإِذَا أَفْضَلْتُمْ مِّنْ عَرَفَاتٍ فَأذْكُرُوا اللَّهَ عِنْدَ الْمَشْعُرِ الْحَرَامِ وَادْكُرُوهُ كَمَا هَدَأْكُمْ وَإِن كُنْتُمْ مِّن قَبْلِهِ لَمِنَ الظَّالَّمِينَ

- گاهی بر شما نیست که از فضل پروردگار تان (و از منافع اقتصادی در ایام حج) طلب کنید (که یکی از منافع حج، پی ریزی یک اقتصاد صحیح است). و هنگامی که از «عرفات» کوچ کردید، خدا را نزد «مشعر الحرام» یاد کنید! او را یاد کنید همان طور که شما را هدایت نمود و قطعاً شما بیش از این، از گمراهان بودید.

١٩٩) ثُمَّ أَفِيضُوا مِنْ حَيْثُ أَفَاضَ النَّاسُ وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- سپس از همانجا که مردم کوچ می کنند، (به سوی سرزمین منی) کوچ کنید! و از خداوند، آمرزش بطلبید، که خدا آمرزنده مهربان است!

٢٠٠) فَإِذَا قَضَيْتُمْ مَنَاسِكُكُمْ فَأذْكُرُوا اللَّهَ كَذِكْرِكُمْ أَبَاءَكُمْ أَوْ أَشَدَّ ذِكْرًا فَمِنَ النَّاسِ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ خَلَاقٍ

- و هنگامی که مناسک (حج) خود را انجام دادید، خدا را یاد کنید، همانند یادآوری از پدرانتان (ان گونه که رسم آن زمان بود) بلکه از آن هم بیشتر! (در این مراسم، مردم دو گروهند): بعضی از مردم می گویند: «خداؤند! به ما در دنیا، (*بنیکی*) عطا کن!» ولی در آخرت، بهره‌ای ندارند!

٢٠١) وَمِنْهُمْ مَن يَقُولُ رَبَّنَا آتَنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

- بعضی می گویند: «پروردگار! به ما در دنیا (*بنیکی*) عطا کن! و در آخرت نیز (*بنیکی*) مرحمت فرماد! ما را از عذاب آتش نگاد دار!»

٢٠٢) أُولَئِكَ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- آنها از کار (و دعای) خود، تنصیب و بهره‌ای دارند؛ و خداوند، سریع الحساب است."

۲۰۳) وَادْكُرُوا اللَّهَ فِي أَيَّامٍ مَعْدُودَاتٍ فَمَنْ تَعَجَّلَ فِي يَوْمَيْنِ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ
وَمَنْ تَأَخَّرَ فَلَا إِثْمَ عَلَيْهِ لِمَنِ اتَّقَى وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

- "و خدا را در روزهای معینی یاد کنید! (روزهای ۱۱ و ۱۲ و ۱۳ ماه ذی حجه). و هر کس شتاب کند، (و ذکر خدا را) در دو روز انجام دهد، گناهی بر او نیست، و هر که تأخیر کند، (و سه روز انجام دهد نیز) گناهی بر او نیست؛ برای کسی که تقاوی پیشه کند. و از خدا بپرهیزید! و بدانید شما به سوی او محشور خواهید شد!"

۲۰۴) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُعْجِبُكَ قَوْلُهُ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيُشَهِّدُ اللَّهَ عَلَى مَا فِي
قُلُوبِهِ وَهُوَ أَلَدُ الْخُصَامِ

- "و از مردم، کسانی هستند که گفتار آنان، در زندگی دنیا مایه اعجاب تو می شود؛ (در ظاهر، اظهار محبت شدید می کنند) و خدا را بر آنچه در دل دارند گواه می گیرند. (این در حالی است که) آنان، سرسخت ترین دشمنانند."

۲۰۵) وَإِذَا تَوَلَّى سَعَى فِي الْأَرْضِ لِيُفْسِدَ فِيهَا وَيَهْلِكَ الْحَرْثَ وَالنَّسْلَ وَاللَّهُ
لَا يُحِبُّ الْفَسَادَ

- "(نشانه آن، این است که) هنگامی که روی برمی گردانند (و از نزد تو خارج می شوند)، در راه فساد در زمین، کوشش می کنند، و زراعتها و چهارپایان را نابود می سازند؛ (با اینکه می دانند) خدا فساد را دوست نمی دارد."

۲۰۶) وَإِذَا قِيلَ لَهُ اتَّقِ اللَّهَ أَخْذَتْهُ الْعِزَّةُ بِالِإِثْمِ فَحَسِبَهُ جَهَنَّمُ وَلَبِسَ الْمِهَادُ
- "و هنگامی که به آنها گفته شود: «از خدا بترسید!» (لجاجات آنان بیشتر می شود)، و لجاجات و تعصب، آنها را به گناه می کشانند. آتش دوزخ برای آنان کافی است؛ و چه بد جایگاهی است!"

۲۰۷) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْرِي نَفْسَهُ أَبْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ رَوُوفٌ بِالْعِبَادِ
- "بعضی از مردم (با ایمان و فداکار، همچون علی (ع) در «ليلة المیت» به هنگام خفتن در جایگاه پیغمبر ص)، جان خود را به خاطر خشنودی خدا می فروشند؛ و خداوند نسبت به بندگان مهریان است."

۲۰۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ادْخُلُوا فِي السَّلَمِ كَافَةً وَلَا تَتَّبِعُوا حُطُومَاتِ الشَّيْطَانِ
إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید همگی در صلح و آشتی درآید! و از گامهای شیطان، پیروی نکنید؛ که او دشمن آشکار شمامست"

۲۰۹) فَإِنْ زَلَّتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَ تُكْمِلُ الْبَيِّنَاتُ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "و اگر بعد از این همه نشانه های روشن، که برای شما آمده است، لغزش کردید (و گمراه شدید)، بدانید (از چنگال عدالت خدا، فرار نتوانید کرد) که خداوند، توana و حکیم است."

۲۱۰) هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ يَأْتِيهِمُ اللَّهُ فِي ظُلْلٍ مِنَ الْفَمَامِ وَالْمَلَائِكَةُ وَقُضِيَّ

الْأَمْرُ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

- آیا (پیروان فرمان شیطان، پس از این همه نشانه ها و برنامه های روشن) انتظار دارند که خداوند و فرشتگان، در سایه هایی از ابرها به سوی آنان بیایند (و دلایل تازه ای در اختیارشان بگذارند؟! با اینکه چنین چیزی محال است!) و همه چیز انجام شده، و همه کارها به سوی خدا بازمی گردد.

**۲۱۱) سَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ كَمْ آتَيْنَاهُمْ مِنْ آيَةٍ بَيِّنَةٍ وَمَنْ يُبَدِّلْ نِعْمَةَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءَتْهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ**

- از بنی اسرائیل بپرس: «چه اندازه نشانه های روشن به آنها دادیم؟» (ولی آنان، نعمتها و امکانات مادی و معنوی را که خداوند در اختیارشان گذاشته بود، در راه غلط به کار گرفتند). و کسی که نعمت خدا را، پس از آن که به سراغش آمد، تبدیل کند (و در مسیر خلاف به کار گیرد، گرفتار عذاب شدید الهی خواهد شد) که خداوند شدید العقاب است.

**۲۱۲) رُّبِّينَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَيَسْخَرُونَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ
اتَّقُوا فَوْهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بَغْرِ حِسَابٍ**

- "زنگی دنیا برای کافران زینت داده شده است، از این رو افراد بالیمان را (که گاهی دستشان تهی است)، مسخره می کنند؛ در حالی که پرهیز گاران در قیامت، بالاتر از آنان هستند؛ (چراکه ارزش های حقیقی در آنجا آشکار می گردد، و صورت عینی به خود می گیرد؛) و خداوند، هر کس را بخواهد بدون حساب روزی می دهد."

**۲۱۳) كَانَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً بَعَثَ اللَّهُ النَّبِيِّينَ مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَأَنْزَلَ
مَعَهُمُ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِيَحُكِّمَ بَيْنَ النَّاسِ فِيمَا اخْتَلَفُوا فِيهِ وَمَا اخْتَلَفَ فِيهِ إِلَّا**

الَّذِينَ أُوتُواهُ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيِّنَاتُ بَعْيَا بَيْنَهُمْ فَهَدَى اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا لِمَا

اخْتَلَفُوا فِيهِ مِنَ الْحَقِّ يَأْذِنُهُ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- مردم (در آغاز) یک دسته بودند؛ (و تضادی در میان آنها وجود نداشت. بتدریج جامع و طبقات پدید آمد و اختلافات و تضادهایی در میان آنها پیدا شد، در این حال) خداوند، پیامبران را برانگیخت؛ تا مردم را بشارت و بیسم دهند و کتاب آسمانی، که به سوی حق دعوت می‌کرد، با آنها نازل نمود؛ تا در میان مردم، در آنچه اختلاف داشتند، داوری کنند. (افراد بایمان، در آن اختلاف نکردند؛ تنها (گروهی از) کسانی که کتاب را دریافت داشته بودند، و نشانه‌های روشن به آنها رسیده بود، به خاطر انحراف از حق و ستمگری، در آن اختلاف کردند. خداوند، آنها را را که ایمان آورده بودند، به حقیقت آنچه مورد اختلاف بود، به فرمان خودش، رهبری نمود. (اما افراد بی‌ایمان، همچنان در گمراهی و اختلاف، باقی ماندند). و خدا، هر کس را بخواهد، به راه راست هدایت می‌کند."

(۲۱۴) أَمْ حَسِبُّتُمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَأْتِكُمْ مَثَلُ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ
مَسْتَهُمُ الْبَاسَاءُ وَالضَّرَاءُ وَرَزِّلُوا حَتَّى يَقُولَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ مَتَّ
نَصْرُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ نَصْرَ اللَّهِ قَرِيبٌ

- آیا گمان کردید داخل بهشت می‌شوید، بی‌آنکه حادثی همچون حوادث گذشتگان به شما برسد؟! همانان که گرفتاریها و ناراحتیها به آنها رسید، و آن چنان ناراحت شدند که پیامبر و افرادی که ایمان آورده بودند گفتند: «پس یاری خدا کی خواهد آمد؟!» (در این هنگام، تقاضای یاری از او کردند، و به آنها گفته شد): آگاه باشید، یاری خدا نزدیک است!

(۲۱۵) يَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنْفِقُونَ قُلْ مَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ خَيْرٍ فَلِلَّهِ الْدِيْنُ وَالْأَقْرَبُينَ
وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينَ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا تَعْلَمُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

- از تو سؤال می‌کنند چه چیز اتفاق کنند؟ بگو: «هر خیر و نیکی (و سرمایه سودمند مادی و معنوی) که اتفاق می‌کنید، باید برای پدر و مادر و نزدیکان و یتیمان و مستمندان و درماندگان در راه باشد.» و هر کار خیری که انجام دهید، خداوند از آن آگاه است. (لازم نیست تظاهر کنید، او می‌داند).

۲۱۶) كَتَبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ وَهُوَ كُرْهٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تَكْرَهُوا شَيْئًا وَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَعَسَى أَن تُحِبُّوا شَيْئًا وَهُوَ شَرٌّ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- "جهاد در راه خدا، بر شما مقرر شد؛ در حالی که برایتان ناخوشایند است. چه بسا چیزی را خوش نداشته باشید، حال آن که خیر شما در آن است. و یا چیزی را دوست داشته باشید، حال آنکه شر شما در آن است. و خدا می داند، و شما نمی دانید."

۲۱۷) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الشَّهْرِ الْحَرَامِ قِتَالٌ فِيهِ قُلْ قِتَالٌ فِيهِ كَبِيرٌ وَصَدٌّ عَن سَبِيلِ اللَّهِ وَكُفُرٌ بِهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَإِخْرَاجُ أَهْلِهِ مِنْهُ أَكْبَرُ عِنْدَ اللَّهِ وَالْفَقْتَةُ أَكْبَرُ مِنَ الْقَتْلِ وَلَا يَزَالُونَ يَعْتَلُونَكُمْ حَتَّىٰ يَرْدُو كُمْ عَنِ دِينِكُمْ إِنِ اسْتَطَاعُوا وَمَنْ يَرْتَدِدْ مِنْكُمْ عَنِ دِينِهِ فَيُمْتَأْنِدْ وَهُوَ كَافِرٌ فَأُولَئِكَ حَبَطْتُ أَعْمَالَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "از تو، در پاره جنگ کردن در ماه حرام، سؤال می کنند؛ بگو: «جنگ در آن، (گشاھی) بزرگ است؛ ولی جلوگیری از راه خدا (و گراش مردم به آین حق) و کفر ورزیدن نسبت به او و هتك احترام مسجد الحرام، و اخراج ساکنان آن، نزد خداوند مهمتر از آن است؛ و ایجاد فتنه، (و محیط نامساعد، که مردم را به کفر، تشویق و از ایمان بازمی دارد) حتی از قتل بالاتر است. و مشرکان، پیوسته با شما می جنگند، تا اگر بتوانند شما را از آیینتان برگردانند؛ ولی کسی که از آیینش برگردد، و در حال کفر بمیرد، تمام اعمال نیک (گذشته) او، در دنیا و آخرت، برپایاد می روید؛ و آنان اهل دوزخند؛ و همیشه در آن خواهند بود."

۲۱۸) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ يَرْجُونَ رَحْمَتَ اللَّهِ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- کسانی که ایمان آورده و کسانی که هجرت کرده و در راه خدا جهاد نموده اند، آنها امید به رحمت پروردگار دارند و خداوند آمرزنده و مهربان است.

(۲۱۹) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ قُلْ فِيهِمَا إِلٰمٌ كَبِيرٌ وَمَنَافِعٌ لِلنَّاسِ وَإِثْمُهُمَا أَكْبَرُ مِنْ نَفْعِهِمَا وَيَسْأَلُونَكَ مَاذَا يُنِفِّقُونَ قُلِ الْعَفْوَ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ

- "در باره شراب و قمار از تو سؤال می کنند، بگو: «در آنها گناه و زیان بزرگی است؛ و منافعی (از نظر مادی) برای مردم در بردارد؛ (ولی) گناه آنها از نفعشان بیشتر است. و از تو می پرسند چه پیز اتفاق کنند؟ بگو: از مزاد نیازمندی خود.» اینچهین خداوند آیات را برای شماروشن می سازد، شاید اندیشه کنید!"

(۲۲۰) فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْيَتَامَى قُلْ إِصْلَاحٌ لَهُمْ خَيْرٌ وَإِنَّ تُخَالِطُهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ الْمُفْسِدَ مِنَ الْمُصْلِحِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَا عَنْتَكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "(تا اندیشه کنید) در باره دنیا و آخرت! و از تو در باره یتیمان سؤال می کنند، بگو: «اصلاح کار آنان بهتر است. و اگر زندگی خود را با زندگی آنان بیامیزید، (مانعی ندارد؛ آنها برادر (دینی) شما هستند). (و همچون یک برادر با آنها رفتار کنید!) خداوند، مفسدان را از مصلحان، بازمیشناسد. و اگر خدا پخواهد، شما را به زحمت می اندزاد؛ (و دستور می دهد در عین سرپرستی یتیمان، زندگی و اموال آنها را بکلی از اموال خود، جدا سازید؛ ولی خداوند چنین نمی کند؛ زیرا او توانا و حکیم است."

(۲۲۱) وَلَا تَنْكِحُوا الْمُشْرِكَاتِ حَتَّىٰ يُؤْمِنَ وَلَا مَةٌ مُؤْمِنَةٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكَةٍ وَلَوْ أَعْجَبَتُكُمْ وَلَا تُنْكِحُوا الْمُشْرِكِينَ حَتَّىٰ يُؤْمِنُوا وَلَعَبْدٌ مُؤْمِنٌ خَيْرٌ مِنْ مُشْرِكٍ وَلَوْ أَعْجَبَكُمْ أُولَئِكَ يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى الْجَنَّةِ وَالْمَغْفِرَةِ بِإِذْنِهِ وَيَبِينُ آيَاتِهِ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

- "و با زنان مشرک و بتپرست، تا ایمان نیاورده اند، ازدواج نکنید! (اگر چه جزو به ازدواج با کنیزان، دسترسی نداشته باشید؛ زیرا) کنیز بالسان، از زن آزاد بتپرست، بهتر است؛ هر جند (زیبایه، با ثروت، با موقعیت او) شما را به شکفتی آورد. و زنان خود را به ازدواج مردان بتپرست، تا ایمان نیاورده اند، در نیاورید! (اگر چه ناچار شوید آنها را به همسری غلامان بالایمان درآورید؛ زیرا) یک غلام بالایمان، از یک مرد آزاد بتپرست، بهتر است؛ هر چند

(مال و موقعت و زیبای او)، شما را به شگفت آورد. آنها دعوت به سوی آتش می‌کنند؛ و خدا دعوت به بهشت و آمرزش به فرمان خود می‌نماید، و آیات خوبی را برای مردم روشن می‌سازد؛ شاید متذکر شوند!"

۲۲۲) وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْمَحِيطِ قُلْ هُوَ أَدَىٰ فَاعْتَرَلُوا النِّسَاءُ فِي الْمَحِيطِ وَلَا تَقْرِبُوهُنَّ حَتَّىٰ يَطْهَرْنَ فَإِذَا تَطَهَّرْنَ فَأَتُوْهُنَّ مِنْ حَيْثُ أَمْرَكُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ التَّوَّابِينَ وَيُحِبُّ الْمُتَطَهِّرِينَ

- "و از تو، در باره خون حیض سؤال می‌کنند، پکو: «جیز زیانبار و آلوهای است؛ از این رو در حالت قاعدگی، از آنان کناره‌گیری کنید! و با آنها نزدیکی ننماید، تا یاک شوند! و هنگامی که یاک شدند، از طریق، که خدا به شما فرمان داده، با آنها آمیزش کنید! خداوند، توبه کنندگان را دوست دارد، و یاکان را (نیز) دوست دارد."

۲۲۳) نِسَاءُكُمْ حَرْثُ لَكُمْ فَاتُوا حَرْثَكُمْ أَنَّىٰ شِئْمٌ وَقَدْمًا لَأَنْفُسِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ مُلَاقُوهُ وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ

- "زنان شما، محل بذرافشانی شما هستند؛ پس هر زمان که بخواهید، می‌توانید با آنها آمیزش کنید. و (سعی نمائید از این فرصت بهره گرفته، با پرورش فرزندان صالح) اثر نیکی برای خود، از پیش بفرستید! و از خدا پیرهیزید و بدانید او را ملاقات خواهید کرد و به مؤمنان، بشارت ده!"

۲۲۴) وَلَا تَجْعَلُوا اللَّهَ غُرْضَةً لِأَيْمَانِكُمْ أَنْ تَبُرُّوا وَتَتَقُوا وَتُصْلِحُوا بَيْنَ النَّاسِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- خدا را در معرض سوگنهای خود قرار ندهید! و برای اینکه نیکی کنید، و تقوا پیشه سازید، و در میان مردم اصلاح کنید (سوگند یاد ننمایید)! و خداوند شنو و داناست.

۲۲۵) لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا كَسَبَتُ قُلُوبُكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

- خداوند شما را به خاطر سوگنهایی که بدون توجه یاد می‌کنید، مؤاخذه نخواهد کرد، اما به آنچه دلهای شما کسب کرده، (و سوگنهایی که از روحی اراده و اختیار، یاد می‌کنید)، مؤاخذه می‌کند. و خداوند، آمرزشده و بربار است.

(۲۲۶) لَلَّذِينَ يُؤْلُونَ مِن نِسَائِهِمْ تَرْبِصُ أَرْبَعَةُ أَشْهُرٍ فَإِنْ فَأُؤْلُونَ فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

رَحِيمٌ

- "کسانی که زنان خود را «ایلام» می‌نمایند = سوگند یاد می‌کنند که با آنها، آمیزش جنسی ننمایند،] حق دارند چهار ماه انتظار بکشند. (و در ضمن این چهار ماه، وضع خود را با همسر خویش، از نظر ادامه زندگی با طلاق، روشن سازند). اگر (در این فرست، بازگشت کنند، (چیزی بر آنها نیست؛ زیرا) خداوند، امر زنده و مهربان است."

(۲۲۷) وَإِنْ عَزَمُوا الطَّلاقَ فَإِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلَيْمٌ

"و اگر تصمیم به جداگانه گرفتند، آن هم با شرایطش مانع ندارد؛ خداوند شنو و دانست."

(۲۲۸) وَالْمُطَلَّقَاتُ يَتَرَبَّصْنَ بِأَنفُسِهِنَّ ثَلَاثَةُ قُرُوءٍ وَلَا يَحِلُّ لَهُنَّ أَن يَكْتُمْنَ مَا خَلَقَ اللَّهُ فِي أَرْحَامِهِنَّ إِن كُنَّ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَبِعُولَتِهِنَّ أَحَقُّ بِرَدَّهِنَّ فِي ذَلِكَ إِنْ أَرَادُوا إِصْلَاحًا وَلَهُنَّ مِثْلُ الَّذِي عَلَيْهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَلِلرَّجَالِ عَلَيْهِنَّ دَرَجَةٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "زنان مطلقه، باید به مدت سه مرتبه عادت ماهانه دیدن (و یاک شدن) انتظار بکشند! [= عدد نگه دارند] و اگر به خدا و روز رستاخیز، ایمان دارند، برای آنها حلال نیست که آنجه را خدا در رحمهایشان آفریده، کتمان کنند. و همسرانشان، برای بازگرداندن آنها (و از سرگرفتن زندگی، زناشویی)، در این مدت، (از دیگران) سزاوار ترند؛ در صورتی که (براستی) خواهان اسلام باشند. و برای آنان، همانند وظایغی که بر دوش آنهاست، حقوق شایسته‌ای قرار داده شده؛ و مردان بر آنان برتری دارند؛ و خداوند توانا و حکیم است."

(۲۲۹) الطَّلاقُ مَرْتَانٌ فِيمَاكُ بِمَعْرُوفٍ أَوْ تَسْرِيجٌ بِإِحْسَانٍ وَلَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَأْخُذُوا مِمَّا آتَيْتُمُوهُنَّ شَيْئًا إِلَّا أَنْ يَخَافَا أَلَا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَإِنْ خَفْتُمُ أَلَا يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا فِيمَا افْتَدَتْ بِهِ تِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ فَلَا تَعْنَدُوهَا وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- "طلاق، (طلاقی که رجوع و بازگشت دارد)، دو مرتبه است؛ (و در هر مرتبه)، باید به طور شایسته همسر خود را نگاهداری کند (و آشتبه نماید)، یا با نیکی او را رها سازد (و از او جدا شود). و برای شما حلال نیست که چیزی از آنچه به آنها داده اید، پس بگیرید؛ مگر اینکه دو همسر، پرسند که حدود الهی را بپرسانند. اگر پرسید که حدود الهی را رعایت نکنند، مانع برای آنها نیست که زن، قذیه و عوضی پردازد (و طلاق بگیرد). اینها حدود و مرزهای الهی است؛ از آن، تجاوز نکنید! و هر کس از آن تجاوز کند، ستمگر است."

(۲۳۰) فَإِنْ طَلَقَهَا فَلَا تَحِلُّ لَهُ مِنْ بَعْدِ حَتَّىٰ تَنكِحَ زَوْجًا غَيْرَهُ فَإِنْ طَلَقَهَا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يَتَرَاجَعَا إِنْ ظَنَّا أَنْ يُقِيمَا حُدُودَ اللَّهِ وَتِلْكَ حُدُودُ اللَّهِ يُبَيِّنُهَا لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- "اگر (بعد از دو طلاق و رجوع، بار دیگر) او را طلاق داد، از آن به بعد، زن بر او حلال نخواهد بود؛ مگر اینکه همسر دیگری انتخاب کند (و با او، آمیزش جنسی نماید. در این صورت)، اگر (همسر دوم) او را طلاق گفت، گناهی ندارد که بازگشت کنند؛ (و با همسر اول، دوباره ازدواج نماید)؛ در صورتی که امید داشته باشدند که حدود الهی را محترم میشمرند. اینها حدود الهی است که (خدا) آن را برای گروهی که آگاهند، بیان مینماید."

(۲۳۱) وَإِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَاهُنَّ فَأَمْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ سَرْحُونَ بِمَعْرُوفٍ وَلَا تُمْسِكُوهُنَّ ضِرَارًا لَتَعْنَدُوا وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ وَلَا تَتَخِذُوا آيَاتِ اللَّهِ هُنُوًّا وَادْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمَا أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ الْكِتَابِ وَالْحِكْمَةِ يَعِظُكُمْ بِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- و هنگامی که زنان را طلاق دادید، و به آخرین روزهای «عدّه» رسیدند، یا به طرز صحیحی آنها را نگاه دارید (و آشتبه نماید)، و یا به طرز پسندیده‌ای آنها را رها سازیدا و هیچ‌گاه به خاطر زیان رساندن و تعدی کردن، آنها را

نگاه ندارید! و کسی که چنین کند، به خویشتن ستم کرده است. (و با این اعمال، و سوء استفاده از قوانین الهی)، آیات خدا را به استهزا نگیرید! و به یاد بیاورید نعمت خدا را بر خود، و کتاب آسمانی و علم و دانشی که بر شما نازل کرده، و شما را با آن، پند می دهد! و از خدا بپرهیزید! و بدانید خداوند از هر چیزی آگاه است (و از نیات کسانی که از قوانین او، سوء استفاده می کنند، با خبر است)!

۲۳۲) وَإِذَا طَّلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَبَلَغْنَ أَجَاهُنَّ فَلَا تَعْضُلُوهُنَّ أَنْ يَنْكِحْنَ أَزْواجَهُنَّ إِذَا تَرَاضَوْا بَيْنَهُمْ بِالْمَعْرُوفِ ذَلِكَ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ مِنْكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكُمْ أَزْكَى لَكُمْ وَأَطْهَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- "亨گامی که زنان را طلاق دادید و عده خود را به پایان رساندند، مانع آنها شوید که با همسران (سابق) خویش، ازدواج کنند! اگر در میان آنان، به طرز پسندیده‌ای تراضی برقرار گردد. این دستوری است که تنها افرادی از شما، که اینان به خدا و روز قیامت دارند، از آن، پند می گیرند (و به آن، عمل می کنند). این (دستور)، برای رشد (خانواده‌ای) شما مؤثرتر، و برای شستن آلوه‌گیها مفیدتر است؛ و خدا می داند و شما نمی دانید."

۲۳۳) وَالْوَالِدَاتُ يُرْضِعْنَ أَوْلَادَهُنَّ حَوْلَيْنِ كَامِلَيْنِ لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يُتَمَّ الرَّضَاعَةَ وَعَلَى الْمَوْلُودِ لَهُ رِزْقُهُنَّ وَكِسْوَتُهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ لَا تُكَلَّفُ نَفْسٌ إِلَّا وُسْعَهَا لَا تُضَارَّ وَالِدَةُ بُولَدِهَا وَلَا مَوْلُودُ لَهُ بُولَدِهِ وَعَلَى الْوَارِثِ مِثْلُ ذَلِكَ فَإِنْ أَرَادَ أَنْ فِصَالًا عَنْ تَرَاضٍ مِنْهُمَا وَتَشَاؤِرٍ فَلَا جُنَاحٌ عَلَيْهِمَا وَإِنْ أَرَدْتُمْ أَنْ تَسْتَرِضُوهُمَا أَوْلَادَكُمْ فَلَا جُنَاحٌ عَلَيْكُمْ إِذَا سَلَّمْتُمْ مَمَّا آتَيْتُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "مادران، فرزندان خود را دو سال تمام، شیر می دهند. (این) برای کسی است که بخواهد دوران شیرخوارگی را تکمیل کند. و بر آن کس که فرزند برای او متولد شده [= پسر]، لازم است خوراک و پوشک مادر را به طور شایسته (در مدت شیر دادن بپردازد؛ حتی اگر طلاق گرفته باشد). هیچ کس موظف به بیش از مقدار توانایی خود نیست! نه مادر (به خاطر اختلاف با پدر) حق ضرر زدن به کودک را دارد، و نه پدر. و پسر وارث او نیز لازم است این کار را انجام دهد [= هزینه مادر را در دوران شیرخوارگی تأمین نماید] و اگر آن دو، با رضایت یکدیگر و مشورت، بخواهند کودک را (زودتر) از شیر بازگیرند، گناهی بر آنها نیست. و اگر (با عدم توانایی، یا عدم موافقت

مادر) خواستید دایه‌ای برای فرزندان خود بگیرید، گناهی بر شما نیست؛ به شرط اینکه حق گذشته مادر را به طور شایسته پردازید. و از (مخالفت فرمان) خدا پیرهیزید! و بدانید خدا، به آنچه انجام می‌دهید، بیناست!"

۲۳۴) وَالَّذِينَ يُتَوَفَّونَ مِنْكُمْ وَيَنْدَرُونَ أَزْوَاجًا يَتَرَكَّصُنَّ بِأَنفُسِهِنَّ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَعَشْرًا فَإِذَا بَلَغْنَ أَجْلَهُنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ بِالْمَعْرُوفِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- و کسانی که از شما می‌میرند و همسرانی باقی می‌گذارند، باید چهار ماه و ده روز، انتظار بکشند (و عده نگه دارند)! و هنگامی که به آخر مدتshan رسیدند، گناهی بر شما نیست که هر چه می‌خواهد، در پاره خودشان به طور شایسته انجام دهند (و با مرد دلخواه خود، ازدواج کنند). و خدا به آنچه عمل می‌کنید، آگاه است.

۲۳۵) وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا عَرَضْتُمْ بِهِ مِنْ خِطْبَةِ النِّسَاءِ أَوْ أَكْنَتْمُ فِي أَنفُسِكُمْ عَلِمَ اللَّهُ أَنَّكُمْ سَتَذَكِّرُونَهُنَّ وَلَكِنْ لَا تُواعِدُوهُنَّ سِرًا إِلَّا أَنْ تَقُولُوا قَوْلًا مَعْرُوفًا وَلَا تَعْزِمُوا عُقْدَةَ النِّكَاحِ حَتَّىٰ يَبْلُغَ الْكِتَابُ أَجْلَهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي أَنفُسِكُمْ فَاصْحَدُوهُ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

- و گناهی بر شما نیست که به طور کتابی، (از زنانی که همسرانشان مرده‌اند) خواستگاری کنید، و یا در دل تصمیم بر این کار بگیرید (بدون اینکه آن را اظهار کنید). خداوند می‌دانست شما به یاد آنها خواهید افتاد؛ (و با خواسته طبیعی شما به شکل معقول، مخالف نیست)؛ ولی پنهانی با آنها قرار زنشاوبی نگذارید، مگر اینکه به طرز پسندیده‌ای (به طور کتابی) اظهار کنید! (ولی در هر حال)، اقدام به ازدواج ننمایید، تا عده آنها سرآیدا و بدانید خداوند آنچه را در دل دارید، می‌داند! از مخالفت او پیرهیزید! و بدانید خداوند، آمرزنده و بردبار است (و در مجازات بندگان، عجله نمی‌کند)!

۲۳۶) لَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ مَا لَمْ تَمْسُوْهُنَّ أُوْ تَفْرِضُوا لَهُنَّ فَرِيضَةً وَمَتَعْوِهُنَّ عَلَى الْمُوْسِعِ قَدْرُهُ وَعَلَى الْمُفْتَرِ قَدْرُهُ مَتَاعًا بِالْمَعْرُوفِ حَتَّا عَلَى الْمُحْسِنِينَ

- اگر زنان را قبل از آمیش جنسی یا تعیین مهر، (به علی) طلاق دهید، گناهی بر شما نیست. (و در این موقع، آنها را (با هدیه‌ای مناسب)، بهره‌مند سازید! آن کس که توانایی دارد، به اندازه تواناییش، و آن کس که تنگدست

است، به اندازه خودش، هدیه‌ای شایسته (که مناسب حال دهنده و گیرنده باشد) بدهد! و این بر نیکوکاران، الزامی است.

۲۳۷) وَإِنْ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَمْسُوهُنَّ وَقَدْ فَرَضْتُمْ لَهُنَّ فَرِيضَةً فَنِصْفُ
مَا فَرَضْتُمْ إِلَّا أَنْ يَعْفُونَ أَوْ يَعْفُوَ اللَّذِي بِيَدِهِ عُقْدَةُ النِّكَاحِ وَأَنْ تَعْفُوا أَقْرَبُ
لِلتَّقْوَىٰ وَلَا تَنْسَوْا الْفَضْلَ بَيْنَكُمْ إِنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- و اگر آنان را، پیش از آن که با آنها تماس بگیرید و (آمیزش جنسی کنید) طلاق دهید، در حالی که مهری برای آنها تعیین کرده‌اید، (لازم است) نصف آنچه را تعیین کرده‌اید (به آنها بدهید) مگر اینکه آنها (حق خود را) بپنهند؛ یا (در صورتی که صغیر و سفیه باشدند، ولی آنها، یعنی آن کس که گره ازدواج به دست اوست، آن را بپنهند. و گذشت کردن شما (و بخشیدن تمام مهر به آنها) به پرهیز کاری نزدیکتر است، و گذشت و نیکوکاری را در میان خود فراموش نکنید، که خداوند به آنچه انجام می‌دهید، بیانت است!"

۲۳۸) حَافِظُوا عَلَى الصَّلَواتِ وَالصَّلَادَةِ الْوُسْطَىٰ وَقُومُوا لِلَّهِ قَاتِتِينَ

- در انجام همه نمازها، (به خصوص) نماز وسطی [= نماز ظهر] کوشایشید! و از روی خضوع و اطاعت، برای خدا پیاخیزید!

۲۳۹) فَإِنْ خِفْتُمْ فَرَجَالًا أَوْ رُكْبَانًا فَإِذَا أَمِنْتُمْ فَادْكُرُوا اللَّهَ كَمَا عَلَمْكُمْ مَا لَمْ
تَكُونُوا تَعْلَمُونَ

- و اگر (به خاطر جنگ، یا خطر دیگری) بترسید، (نمایز را) در حال پیاده یا سواره انجام دهید! اما هنگامی که امنیت خود را بایزیافتید، خدا را بایاد کنید! [= نماز را به صورت معمولی بخوانید!] همان گونه که خداوند، چیزهای را که نمی‌دانستید، به شما تعلیم داد

۲۴۰) وَالَّذِينَ يُتَوَقَّونَ مِنْكُمْ وَيَذْرُونَ أَزْواجًا وَصِيَّةً لِأَزْواجِهِمْ مَتَاعًا إِلَى
الْحَوْلِ غَيْرِ إِخْرَاجٍ فَإِنْ خَرَجْنَ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِي مَا فَعَلْنَ فِي أَنفُسِهِنَّ مِنْ
مَعْرُوفٍ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "و کسانی که از شما در آستانه مرگ قرار می‌گیرند و همسرانی از خود بهجا می‌گذارند، باید برای همسران خود وصیت کنند که تا یک سال، آنها را (با پرداختن هزینه زندگی) بهره‌مند سازند؛ به شرط اینکه آنها (از خانه شوهر)

بیرون نروند (و اقدام به ازدواج مجدد نکنند). و اگر بیرون روند، (حقی در هزینه ندارند؛ ولی) گناهی بر شما نیست نسبت به آنچه در باره خود، به طور شایسته انجام می دهند. و خداوند، توانا و حکیم است."

۲۴۱) وَلِمُطْلَقَاتِ مَتَاعٍ بِالْمَعْرُوفِ حَقًا عَلَى الْمُنْتَقِيِنَ

- و برای زنان مطلقه، هدیه مناسبی لازم است (که از طرف شوهر، پرداخت گردد). این، حقی است بر مردان پرهیز کار.

۲۴۲) كَذِلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

- "این چنین، خداوند آیات خود را برای شما شرح می دهد؛ شاید اندیشه کنید!"

۲۴۳) أَلْمَ تَرَ إِلَى الَّذِينَ خَرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَهُمُ الْوُفُ حَذَرَ الْمَوْتِ فَقَالَ لَهُمْ اللَّهُ مُوْتُوا ثُمَّ أَحْيَاهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

- "آیا ندیدی جمعیتی را که از ترس مرگ، از خانه های خود فرار کردند؟ و آنان، هزارها نفر بودند (که به بمانه بیماری طاغون، از شرکت در میدان جهاد خودداری نمودند). خداوند به آنها گفت: بمیرید! (و به همان بیماری، که آن را بهانه قرار داده بودند، مردند). سپس خدا آنها را زنده کرد؛ (و ماجراهی زندگی آنها را درس عبرتی برای آیندگان قرار داد). خداوند نسبت به بندگان خود احسان می کند؛ ولی بیشتر مردم، شکر (او را) بجا نمی آورند."

۲۴۴) وَقَاتَلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- و در راه خدا، پیکار کنید! و بدانید خداوند، شتو و دانات.

۲۴۵) مَنْ ذَا الَّذِي يُقْرِضُ اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا فَيُضَاعِفَهُ لَهُ أَضْعَافًا كَثِيرَةً وَاللَّهُ يَقْبِضُ وَيَبْسُطُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- "کیست که به خدا «قرض الحسنای» دهد، (و از اموالی که خدا به او بخشیده، اتفاق کند)، تا آن را برای او، چندین برابر کند؟ و خداوند است (که روزی بندگان را) محدود یا گستردگی می سازد؛ (و اتفاق، هرگز باعث کمربد روزی آنها نمی شود). و به سوی او باز می گردید (و پاداش خود را خواهید گرفت)."

۲۴۶) أَلْمَ تَرَ إِلَى الْمَلِإِ مِنْ بَنَى إِسْرَائِيلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى إِذْ قَالُوا لِنَبِيٍّ لَّهُمْ أَبْعَثْ لَنَا مَلِكًا نُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ قَالَ هَلْ عَسِيْتُمْ إِنْ كُتبَ عَلَيْكُمُ الْقِتَالُ أَلَا

تُقَاتِلُواْ قَالُواْ وَمَا لَنَا أَلَاّ نُقَاتِلَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَدْ أُخْرَجْنَا مِن دِيَارِنَا وَأَبْنَائِنَا
فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ تَوَلَّوْا إِلَّا قَلِيلًا مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيهِم بِالظَّالِمِينَ

- آیا مشاهده نکردنی جمعی از بنی اسراییل را بعد از موسی، که به پیامبر خود گفتند: «زمادار (و فرماندهی) برای ما انتخاب کن! تا (زیر فرمان او) در راه خدا پیکار کنیم. پیامبر آنها گفت: «شاید اگر دستور پیکار به شما داده شود، (سریچی کنید، و) در راه خدا، جهاد و پیکار نکنید!» گفتند: «چگونه ممکن است در راه خدا پیکار نکنیم، در حالی که از خانه‌ها و فرزندانمان رانده شده‌ایم، (و شهرهای ما به وسیله دشمن اشغال، و فرزندان ما اسیر شده‌اند)؟!» اما هنگامی که دستور پیکار به آنها داده شد، جز عده کمی از آنان، همه سریچی کردند. و خداوند از ستمکاران، آگاه است.

۲۴۷) وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ اللَّهَ قَدْ بَعَثَ لَكُمْ طَالُوتَ مَلِكًا قَالُواْ أَنَّى يَكُونُ لَهُ
الْمُلْكُ عَلَيْنَا وَتَحْنُ أَحَقُّ بِالْمُلْكِ مِنْهُ وَلَمْ يُؤْتَ سَعَةً مِنَ الْمَالِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ
اصْطَفَاهُ عَلَيْكُمْ وَرَادَهُ بَسْطَةً فِي الْعِلْمِ وَالْجِسْمِ وَاللَّهُ يُؤْتِي مُلْكَهُ مَن يَشَاء
وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلَيْهِ

- و پیامرشان به آنها گفت: «خداوند (* طالوت *) را برای زمامداری شما می‌عورث (و انتخاب) کرده است.» گفتند: «چگونه او بر ما حکومت کند، با اینکه ما از او شایسته‌تریم، و او ثروت زیادی ندارد؟!» گفت: «خدا او را بر شما برگزیده، و او را در علم و (قدرت) جسم، وسعت بخشیده است. خداوند، ملکش را به هر کس بخواهد، می‌بخشد؛ و احسان خداوند، وسیع است؛ و (از لیاقت افراد برای منصب‌ها) آگاه است.»

۲۴۸) وَقَالَ لَهُمْ نَبِيُّهُمْ إِنَّ آيَةَ مُلْكِهِ أَن يَأْتِيَكُمُ التَّابُوتُ فِيهِ سَكِينَةٌ مِنْ رَبِّكُمْ
وَبَقِيَّةٌ مِمَّا تَرَكَ آلُ مُوسَى وَآلُ هَارُونَ تَحْمِلُهُ الْمَلَائِكَةُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةَ لَكُمْ
إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- و پیامرشان به آنها گفت: «نشانه حکومت او، این است که (* صندوق عهد *) به سوی شما خواهد آمد. (همان صندوقی که) در آن، آرامشی از پروردگار شما، و یادگارهای خاندان موسی و هارون قرار دارد؛ در حالی که فرشتگان، آن را حمل می‌کنند. در این موضوع، نشانه‌ای (روشن) برای شمات است؛ اگر ایمان داشته باشید.»

(۲۴۹) فَلَمَّا فَصَلَ طَالُوتُ بِالْجُنُودِ قَالَ إِنَّ اللَّهَ مُبْتَلِيكُمْ بِنَهَرٍ فَمَنْ شَرَبَ مِنْهُ فَلَيْسَ مِنِّي وَمَنْ لَمْ يَطْعَمْهُ فَإِنَّهُ مِنِّي إِلَّا مَنْ اغْرَفَ غُرْفَةً بِيَدِهِ فَشَرَبُوا مِنْهُ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَلَمَّا جَاءَوْزَهُ هُوَ وَالذِّينَ آمَنُوا مَعَهُ قَالُوا لَا طَاقَةَ لَنَا يَوْمَ بِجَالُوتِ وَجُنُودِهِ قَالَ الَّذِينَ يَظْنُونَ أَنَّهُمْ مُّلَاقُو اللَّهِ كَمْ مِنْ فِتَّةٍ قَلِيلَةٍ غَلَبَتْ فِتَّةً كَثِيرَةً
بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

- «هنگامی که طالوت (به فرماندهی لشکر بنی اسرائیل منصوب شد، و سپاهیان را با خود بیرون برده، به آنها گفت: «خداوند، شما را به وسیله یک تهر آب، آزمایش می کند؛ آنها (که به هنگام تشنجی)، از آن بتوشند، از من نیستند؛ و آنها که جز یک پیمانه با دست خود، بیشتر از آن نخورند، از من هستند» جز عده کمی، همگی از آن آب نوشیدند. سپس هنگامی که او، و افرادی که با او ایمان آورده بودند، (و از بوته آزمایش، سالم بهار آمدند)، از آن نهر گذشتند، (از کمی نفات خود، ناراحت شدند؛ و عده ای) گفتند: «امروز، ما توانایی مقابله با («جالوت») و سپاهیان او را نداریم.» اما آنها که می دانستند خدا را ملاقات خواهند کرد (و به روز رستاخیز، ایمان داشتند) گفتند: «چه سیار گروه های کوچکی که به فرمان خدا، بر گروه های عظیمی پیروز شدند!» و خداوند، با صابران و استقامت کنندگان است.»

(۲۵۰) وَلَمَّا بَرَزُوا لِجَالُوتِ وَجُنُودِهِ قَالُوا رَبَّنَا أَفْرِغْ عَلَيْنَا صَبْرًا وَثَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

- هنگامی که در برابر («جالوت») و سپاهیان او قرار گرفتند گفتند: «پیوردگار! پیمانه شکیبایی و استقامت را بر ما بربیز! و قدمهای ما را ثابت بدار! و ما را بر جمعیت کافران، پیروز بگردان!

(۲۵۱) فَهَزَمُوهُمْ بِإِذْنِ اللَّهِ وَقَتَلَ دَاؤُدُّ جَالُوتَ وَآتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَمَهُ مِمَّا يَشَاءُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَفَسَدَتِ الْأَرْضُ وَلَكِنَّ اللَّهَ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْعَالَمِينَ

- [۱۵۲] سپس به فرمان خدا، آنها سپاه دشمن را به هزیمت واداشتند. و «داود» (نوجوان نیرومند و شجاعی که در لشکر «طالوت» بود)، «جالوت» را کشت؛ و خداوند، حکومت و دانش را به او بخشید؛ و از آنچه می خواست به

او تعیم داد. و اگر خداوند، بعضی از مردم را به وسیله بعضی دیگر دفع نمی کرد، زمین را فساد فرامی گرفت، ولی خداوند نسبت به جهانیان، لطف و احسان دارد. "

۲۵۲) تُلَكَ آيَاتُ اللَّهِ تَنْتَلُوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

- "اینها، آیات خداست که به حق بر تو می خوانیم؛ و تو از رسولان (ما) هستی".

۲۵۳) تُلَكَ الرَّسُلُ فَضَّلَنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ مِّنْهُمْ مَنْ كَلَمَ اللَّهُ وَرَفَعَ بَعْضَهُمْ

در جاتِ وَآتَيْنَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ الْبَيْنَاتِ وَأَيَّدَنَا بِرُوحِ الْقُدْسِ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا افْتَلَ الَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ مَنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيْنَاتُ وَلَكِنْ اخْتَلَقُوا فَمِنْهُمْ مَنْ

آمَنَ وَمِنْهُمْ مَنْ كَفَرَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا افْتَلُوا وَلَكِنَّ اللَّهَ يَفْعُلُ مَا يُرِيدُ

- "بعضی از آن رسولان را برعضی دیگر برتری دادیم؛ برخی از آنها، خدا با او سخن می گفت؛ و بعضی را در رجاتی برتر داد؛ و به عیسی بن میریم، نشانه‌های روشن دادیم؛ و او را با «روح القدس» تأیید نمودیم؛ (ولی فضیلت و مقام آن پیامبران، مانع اختلاف امتها نشد). و اگر خدا می خواست، کسانی که بعد از آنها بودند، پس از آن همه نشانه‌های روشن که برای آنها آمد، جنگ و سبیل نمی کردند؛ (اما خدا مردم را مجبور نساخته؛ و آنها را در پیمودن راه سعادت، آزاد گذارده است)؛ ولی این امتها بودند که با هم اختلاف کردند؛ بعضی ایمان آورند و بعضی کافر شدند؛ (و جنگ و خونریزی بروز کرد. و باز) اگر خدا می خواست، با هم پیکار نمی کردند؛ ولی خداوند، آنچه را می خواهد، (از روی حکمت) انجام می دهد (و هیچ کس را به قبول چیزی مجبور نمی کند).

۲۵۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا يَبْيَعُ

فِيهِ وَلَا خُلَةً وَلَا شَفَاعَةً وَالْكَافِرُونَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! از آنچه به شما روزی فرا رسید که در آن، نه خرید و فروش است (تا بتوانید سعادت و نجات از کیفر را برای خود خریداری کنید)، و نه دوستی (و رفاقت‌های مادی سودی دارد)، و نه شفاعت؛ (زیرا شما شایسته شفاعت نخواهید بود). و کافران، خود ستمگرند؛ (هم به خودشان ستم می کنند، هم به دیگران)!".

۲۵۵) اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَيُّ الْقَيُومُ لَا تَأْخُذُهُ سِنَةٌ وَلَا نَوْمٌ لَهُ مَا فِي

السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَنْ ذَا الَّذِي يَشْفَعُ عِنْهُ إِلَّا بِإِذْنِهِ يَعْلَمُ مَا بَيْنَ

أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلَفُهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِشَيْءٍ مِّنْ عِلْمِهِ إِلَّا بِمَا شَاءَ وَسِعَ كُرْسِيُّهُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَا يَؤُودُهُ حِفْظُهُمَا وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

- هیچ معبودی نیست جز خداوند یگانه زده، که قائم به ذات خویش است، و موجودات دیگر، قائم به او هستند؛ هیچگاه خواب سیک و سنگینی او را فرانمی گیرد؛ (ولحظه‌ای از تدبیر جهان هستی، غافل نمی‌ماند؛ آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، از آن اوست؛ کیست که در نزد او، جز به فرمان او شفاعت کند؟! (بنابراین، شفاعت آسمانها و آنچه در زمین است، از آن اوست؛ کیست که در نزد او، جز به فرمان او شفاعت کند؟! (بنابراین، شفاعت بندگان) و پشت سرشان است می‌داند؛ (و گذشته و آینده، در پیشگاه علم او، یکسان است). و کسی از علم او آگاه نمی‌گردد؛ جز به مقداری که او بخواهد. (اوست که به همه چیز آگاه است؛ و علم و دانش محدود دیگران، پرتوی از علم بی‌پایان و نامحدود اوست). تخت (حکومت) او، آسمانها و زمین را در برگرفته؛ و نگاهداری آن دو [=آسمان و زمین]، او را خسته نمی‌کند. بلندی مقام و عظمت، مخصوص اوست."

٢٥٦ لَا إِكْرَاهَ فِي الدِّينِ قَدْ تَبَيَّنَ الرُّشْدُ مِنَ الْغَيِّ فَمَنْ يَكُفِرُ بِالطَّاغُوتِ
وَيَوْمَ مِنْ بِاللَّهِ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرُوهَ الْوُتْقَى لَا انْفِصَامَ لَهَا وَاللَّهُ سَمِيعُ عَلِيمٌ

- در قبول دین، اکراهی نیست. (زیرا) راه درست از راه اتحراقی، روشن شده است. بنابر این، کسی که به طاغوت [=بت و شیطان، و هر موجود طفیانگر] کافر شود و به خدا ایمان آورد، به دستگیره محکمی چنگ زده است، که **کستن برای آن نیست. و خداوند، شناور و دانست.**

٢٥٧ اللَّهُ وَلِيُّ الَّذِينَ آمَنُوا يُخْرِجُهُمْ مِّنَ الظُّلْمَاتِ إِلَى النُّورِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا
أُولَئِكُمُ الطَّاغُوتُ يُخْرِجُونَهُمْ مِّنَ النُّورِ إِلَى الظُّلْمَاتِ أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- خداوند، ولی و سرپرست کسانی است که ایمان آورده‌اند؛ آنها را از ظلمتها، به سوی نور بیرون می‌برد. (اما) کسانی که کافر شدند، اولیای آنها طاغوت‌ها هستند؛ که آنها را از نور، به سوی ظلمتها بیرون می‌برند؛ آنها اهل آتشند و همیشه در آن خواهند ماند".

٢٥٨ أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِي حَاجَ إِبْرَاهِيمَ فِي رِبِّهِ أَنْ آتَاهُ اللَّهُ الْمُلْكَ إِذْ قَالَ
إِبْرَاهِيمُ رَبِّيَ الَّذِي يُحِبِّي وَيُمِيتُ قَالَ أَنَا أُحِبِّي وَأُمِيتُ قَالَ إِبْرَاهِيمُ فَإِنَّ اللَّهَ

يَأْتِي بِالشَّمْسِ مِنَ الْمَشْرُقِ فَأَتَ بِهَا مِنَ الْمَغْرِبِ فَبَهْتَ الَّذِي كَفَرَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي النَّوْمَ الظَّالِمِينَ

- "آیا ندیدی (و آگاهی نداری از) کسی [=نمود] که با ابراهیم در باره پروردگارش مجاجه و گفتگو کرد؟ زیرا خداوند به او حکومت داده بود؛ (و بر اثر کمی ظرفیت، از باده غرور سرمست شده بود؛) هنگامی که ابراهیم گفت: «خدای من آن کسی است که زنده می کند و می میراند». او گفت: «من نیز زنده می کشم و می میرانم!» (و برای اثبات این کار و مشتبه ساختن بر مردم دستور داد و زندانی را حاضر کردند، فرمان آزادی یکی و قتل دیگری را داد) ابراهیم گفت: «خداوند، خورشید را از افق مشرق می آورد؛ (اگر راست می گویی که حاکم بر جهان هستی تو یعنی،) خورشید را از مغرب بیاور!» (در اینجا) آن مرد کاف، مبهوت و وامانده شد. و خداوند، قوم ستگر را هدایت نمی کند."

(۲۵۹) أَوْ كَالَّذِي مَرَّ عَلَى قَرْيَةً وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا قَالَ أَنَّى يُحْيِي هَذِهِ اللَّهُ بَعْدَ مَوْتِهَا فَأَمَاتَهُ اللَّهُ مِئَةً عَامًا ثُمَّ بَعَثَهُ قَالَ كَمْ لَبِثْتَ قَالَ لَبِثْتُ يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالَ بَلْ لَبِثْتَ مِئَةً عَامًا فَانظُرْ إِلَى طَعَامِكَ وَشَرَابِكَ لَمْ يَسْتَسْنَهُ وَانظُرْ إِلَى حِمَارِكَ وَلِنَجْعَلَكَ آيَةً لِلنَّاسِ وَانظُرْ إِلَى الْعِظَامِ كَيْفَ نُنْشِزُهَا ثُمَّ نَكْسُوْهَا لَحْمًا فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ قَالَ أَعْلَمُ أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "یا همانند کسی که از کنار یک آبادی (ویران شده) عبور کرد، در حالی که دیوارهای آن، به روی سقفها فرو ریخته بود، (و اجسام و استخوانهای اهل آن، در هر سو پراکنده بود؛ او با خود) گفت: «چگونه خدا اینها را پس از مرگ، زنده می کند؟!» (در این هنگام)، خدا او را یکصد سال میراند؛ سپس زنده کرد؛ و به او گفت: «چه قدر درنگ کردی؟» گفت: «یک روز؛ یا بخشی از یک روز.» فرمود: «نه، بلکه یکصد سال درنگ کردی! نگاه کن به غذا و نوشیدنی خود (که همراه داشتی، با گذشت سالها) هیچ گونه تغییر نیافرته است! (خدایی که یک چنین مواد فاسدشدنی را در طول این مدت، حفظ کرده، بر همه چیز قادر است!) ولی به الاغ خود نگاه کن (که چگونه از هم متلاشی شده‌این زنده شدن تو پس از مرگ، هم برای اطمینان خاطر توست، و هم) برای اینکه تو را نشانه‌ای برای مردم (در مورد معاد) قرار دهیم. (اکنون) به استخوانهای مرکب سواری خود نگاه کن که چگونه آنها را برداشته، به هم پیوند می دهیم، و گوشت بر آن می پوشانیم!» هنگامی که (این حقایق) بر او آشکار شد، گفت: «می دانم خدا بر هر کاری توانا است.»"

۲۶۰) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ أَرْنِي كَيْفَ تُحْيِي الْمَوْتَىٰ قَالَ أَوْلَمْ تُؤْمِنْ قَالَ
بَلَىٰ وَلَكِنْ لَيْطَمِئِنَّ قَلْبِي قَالَ فَخُذْ أَرْبَعَةً مِّنَ الطَّيْرِ فَصُرْهُنَّ إِلَيْكَ ثُمَّ اجْعَلْ
عَلَىٰ كُلِّ جَبَلٍ مِّنْهُنَّ جُزْءًا ثُمَّ ادْعُهُنَّ يَا أَيُّنِينَكَ سَعِيًّا وَأَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- «و (به خاطر بیاور) هنگامی را که ابراهیم گفت: «خدایا! به من نشان بده جگونه مردگان را زنده می کسی؟» فرمود: «منگر ایمان نیاورده ای؟!» عرض کرد: «آری، ولی می خواهم قلیم آرامش یابد.» فرمود: «در این صورت، چهار نوع از مرغان را انتخاب کن! و آنها را (پس از ذبح کردن)، قطعه قطعه کن (و در هم بیامیز) ! سپس بر هر کوهی، قسمتی از آن را قرار بده، بعد آنها را بخوان، به سرعت به سوی تو می آیند! و بدان خداوند قادر و حکیم است: (هم از ذرات بدن مردگان آگاه است، و هم توانایی بر جمع آنها دارد).»

۲۶۱) مَثَلُ الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أُمُوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ كَمَثَلَ حَبَّةً أَنْبَتَتْ سَبْعَ سَنَابِلَ
فِي كُلِّ سُبْنَلَةٍ مِّئَةً حَبَّةً وَاللَّهُ يُضَاعِفُ لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

- «کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می کنند، همانند بذری هستند که هفت خوش برویاند؛ که در هر خوش، یکصد دانه باشد؛ و خداوند آن را برای هر کس بخواهد (و شایستگی داشته باشد)، دو یا چند برابر می کند؛ و خدا (از نظر قدرت و رحمت)، وسیع، و (به همه چیز) دانست.»

۲۶۲) الَّذِينَ يُنْفِقُونَ أُمُوَالَهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ لَا يَتَبَعُونَ مَا أَنْفَقُوا مَنًا وَلَا
أَذَى لَهُمْ أَجْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- «کسانی که اموال خود را در راه خدا انفاق می کنند، سپس به دنبال انفاق که کردند، منت نمی گذارند و آزاری می رسانند، یادش آنها تزد بروزدگارشان (محفوظ) است؛ و نه ترسی دارند، و نه غمگین می شوند.»

۲۶۳) قَوْلٌ مَّعْرُوفٌ وَمَغْفِرَةٌ خَيْرٌ مِّنْ صَدَقَةٍ يَتَبَعُهَا أَذَى وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَلِيمٌ

- «کفار یستنیده (در برایر نیازمندان)، و عفو (و گذشت از خشونتهای آنها)، از بخششی که آزاری به دنبال آن باشد، بھر است؛ و خداوند نیاز بردبار است.»

۲۶۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُبْطِلُوا صَدَقَاتِكُمْ بِالْمَنْ وَالْأَذَى كَالَّذِي يُنْفِقُ
مَالَهُ رِئَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَمَتَّهُ كَمَثَلُ صَفْوَانَ عَلَيْهِ تُرَابٌ

فَاصَابَهُ وَابْلُ فَتَرَكَهُ صَلْدًا لَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّمَّا كَسَبُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي

الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- "ای کسانی که ایمان آوردهایدا بخششیای خود را با منت و آزار، باطل نسازیدا همانند کسی که مال خود را برای نشان دادن به مردم، انفاق می کند؛ و به خدا و روز رستاخین، ایمان نمی آورد؛ (کار او) همچون قطعه سنجی است که بر آن، (قشر نازکی از) خاک پاشد؛ (و بذرهایی در آن افشارنده شود؛) و رگبار باران به آن برسد، (و همه خاکها و بذرها را پشوید). و آن را صاف (و خالی از خاک و بذر) رها کند. آنها از کاری که انجام داده اند، چیزی به دست نمی آورند؛ و خداوند، جمعیت کافران را هدایت نمی کند."

**۲۶۵) وَمَثَلُ الدِّينِ يُنِيقُونَ أَمْوَالَهُمُ ابْتِغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ وَتَشْبِيَّتاً مِّنْ أَنْفُسِهِمْ
كَمَثَلِ جَنَّةَ بَرِّيَّةَ أَصَابَهَا وَابْلُ فَاتَتْ أَكُلَّهَا ضَعْفَيْنِ فَإِنْ لَمْ يُصِبْهَا وَابْلُ فَطَلِّ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ**

- (کار) کسانی که اموال خود را برای خشنودی خدا، و تشبیت (ملکات انسانی در) روح خود، انفاق می کنند، همچون باغی است که در نقطه بلندی پاشد، و بارانهای درشت به آن برسد، (و از هوای آزاد و نور آفتاب، به حد کافی بهره گیرد)، و میوه خود را دو چندان دهد (که همیشه شاداب و با طراوت است). و خداوند به آنچه انجام می دهد، بیناست.

**۲۶۶) أَيَوْدُ أَحَدُكُمْ أَنْ تَكُونَ لَهُ جَنَّةٌ مِّنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ لَهُ فِيهَا مِنْ كُلِّ النَّمَرَاتِ وَأَصَابَهُ الْكِبَرُ وَلَهُ ذُرِّيَّةٌ ضُعَفَاءُ فَاصَابَهَا
إِعْصَارٌ فِيهِ نَارٌ فَاحْتَرَقَتْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَتَفَكَّرُونَ**

- "آیا کسی از شما دوست دارد که باغی از درختان خرما و انگور داشته باشد که از زیر درختان آن، نهرها بگذرد، و برای او در آن (باغ)، از هر گونه میوه‌ای وجود داشته باشد، در حالی که به من پیرو رسیده و فرزندانی (کوچک و ضعیف دارد؛ (در این هنگام)، گردبادی (کوینده)، که در آن آتش (سوزانی) است، به آن برخورد کند و شعلهور گردد و بسوزد؟! (همین طور است حال کسانی که انفاقهای خود را، برایا و منت و آزار، باطل می کنند). این چنین خداوند آیات خود را برای شما آشکار می سازد؛ شاید بیندیشید (و با اندیشه، راه حق را بیابید)!"

۲۶۷) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَنْفَقُوا مِنْ طَبَابِتِ مَا كَسَبْتُمْ وَمِمَّا أَخْرَجْنَا لَكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَلَا تَيَمِّمُوا الْخَيْثَ مِنْهُ تُنْفِقُونَ وَلَسْتُمْ بِآخِذِيهِ إِلَّا أَنْ تُعْمَلِسُوا فِيهِ وَأَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِّي حَمِيدٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! از قسمتهای پاکیزه اموالی که (از طریق تجارت) به دست آورده اید، و از آنچه از زمین برای شما خارج ساخته اید (از منابع و معادن و درختان و گیاهان)، انفاق کنید! و برای انفاق، به سراغ قسمتهای ناپاک نروید در حالی که خود شما، (به هنگام پذیرش اموال)، حاضر نیستید آنها را پذیرید؛ مگر از روی اغراض و کراحت! و بدانید خداوند، بی نیاز و شایسته ستایش است."

۲۶۸) الشَّيْطَانُ يَعِدُكُمُ الْفَقَرَ وَيَأْمُرُكُمْ بِالْفَحْشَاءِ وَاللَّهُ يَعِدُكُمْ مَغْفِرَةً مِنْهُ وَفَضْلًا وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلَيْمٌ

- «شیطان، شما را (به هنگام انفاق)، وعده فقر و تهیه‌ستی می‌دهد؛ و به فحشا (و زشتیها) امر می‌کند؛ ولی خداوند وعده «آمرزش» و «فزونی» به شما می‌دهد؛ و خداوند، قادرتش وسیع، و (به هر چیز) داناست. (به همین دلیل، به وعده‌های خود، وفا می‌کند). »

۲۶۹) يُؤْتَى الْحِكْمَةَ مَنِ يَشَاءُ وَمَنِ يُؤْتَ الْحِكْمَةَ فَقَدْ أُوتَى خَيْرًا كَثِيرًا وَمَا يَدْكُرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ

- "(خدادا) داشش و حکمت را به هر کس بخواهد (و شایسته بداند) می‌دهد؛ و به هر کس دانش داده شود، خیر فراوانی داده شده است. و جز خردمندان، (این حقایق را درک نمی‌کنند، و) متذکر نمی‌گردند."

۲۷۰) وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ نَفَقَةٍ أَوْ نَذَرْتُمْ مِنْ نَذْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ

- و هر چیز را که انفاق می‌کنید، یا (اموالی را که) نذر کرده اید (در راه خدا انفاق کنید)، خداوند آنها را می‌داند. و ستمگران یاوری ندارند.

۲۷۱) إِنْ تُبَدِّلُوا الصَّدَقَاتِ فَإِعْمَالًا هِيَ وَإِنْ تُخْفُوهَا وَتَؤْتُوهَا الْفُقَرَاءَ فَهُوَ خَيْرٌ
لُكْمُ وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ مِنْ سَيِّئَاتِكُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- "اگر انفاقها را آشکار کنید، خوب است! و اگر آنها را مخفی ساخته و به نیازمندان بدھید، برای شما بهتر است! و قسمتی از گناهان شما را می پوشاند؛ (و در پرتو بخشش در راه خدا، بخشوده خواهید شد). و خداوند به آنچه انجام می دهید، آگاه است."

۲۷۲) لَيْسَ عَلَيْكَ هُدَاهُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ
فَلَا نَنْسِكُمْ وَمَا تُنْفِقُونَ إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ اللَّهِ وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ يُوَفَّ إِلَيْكُمْ
وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

- "هدایت آنها (به طور اجبار)، بر تو نیست؛ (بنابر این، ترک انفاق به غیر مسلمانان، برای اجبار به اسلام، صحیح نیست)؛ ولی خداوند، هر که را پخواهد (و شایسته بداند)، هدایت می کند. و آنچه را از خوبیها و اموال انفاق می کنید، برای خودتان است؛ (ولی) جز برای رضای خدا، انفاق نکنید! و آنچه از خوبیها انفاق می کنید، (پاداش آن) به طور کامل به شما داده می شود؛ و به شما مست نخواهد شد."

۲۷۳) لِلْفُقَرَاءِ الَّذِينَ أُحْصِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَطِيعُونَ ضَرْبًا فِي الْأَرْضِ
يَحْسَبُهُمُ الْجَاهِلُ أَغْنِيَاءَ مِنَ التَّعَفُّفِ تَعْرِفُهُمْ بِسِيمَاهُمْ لَا يَسْأَلُونَ النَّاسَ إِلَحَافًا
وَمَا تُنْفِقُوا مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ يَعْلِمُ

- "(انفاق شما، مخصوصاً باید) برای نیازمندانی باشد که در راه خدا، در تنگنا قرار گرفته‌اند؛ (و توجه به آین خدا، آنها را از وطن‌های خویش آواره ساخته؛ و شرکت در میدان جهاد، به آنها اجازه نمی‌دهد تا برای تأمین هزینه زندگی، دست به کسب و تجارتی بزنند؛) نمی‌توانند مسافرتی کنند (و سرمایه‌ای به دست آورند؛) و از شدت خویشتن داری، افراد نآگاه آنها را بی‌نیاز می‌پندازند؛ اما آنها را از چهره‌هایشان می‌شناسی؛ و هرگز با اصرار چیزی از مردم نمی‌خواهند. (این است مشخصات آنها!) و هر چیز خوبی در راه خدا انفاق کنید، خداوند از آن آگاه است."

۲۷۴) الَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُم بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ سِرًّا وَعَلَانِيَةً فَلَهُمْ أَجْرٌ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- آنها که اموال خود را، شب و روز، پنهان و آشکار، اتفاق می کنند، مزدشان نزد پروردگارشان است؛ نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین می شوند."

۲۷۵) الَّذِينَ يَأْكُلُونَ الرِّبَّا لَا يَقُومُونَ إِلَّا كَمَا يَقُومُ الَّذِي يَتَخَبَّطُهُ الشَّيْطَانُ مِنَ الْمَسِّ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا إِنَّمَا الْبَيْعُ مِثْلُ الرِّبَّا وَأَحَلَ اللَّهُ الْبَيْعَ وَحَرَمَ الرِّبَّا فَمَنْ جَاءَهُ مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَبِّهِ فَاتَّهَىَ فَلَهُ مَا سَلَفَ وَأَمْرُهُ إِلَى اللَّهِ وَمَنْ عَادَ فَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- کسانی که ربا می خورند، (در قیامت) بر نمی خیزند مگر مانند کسی که بر اثر تماس شیطان، دیوانه شده (و نمی تواند تعادل خود را حفظ کند؛ گاهی زمین می خورد، گاهی پیا می خیزد). این، به خاطر آن است که گفتند: «داد و ستد هم مانند ریا است (و تفاوتی میان آن دو نیست).» در حالی که خدا بیان راحلال کرده، و ربا حرما! (زیرا فرق میان این دو، بسیار است). و اگر کسی اندرز الهی به او رسد، و (از ریاخواری) خودداری کند، سودهایی که در سابق [= قبل از نزول حکم تحریم] به دست آورده، مال اوست؛ (و این حکم، گذشته را شامل نمی گردد)؛ و کار او به خدا و اکنون می شود؛ (و گذشته او را خواهد بخشید). اما کسانی که بازگردند (و بار دیگر مرتكب این گناه شوند)، اهل آتشند؛ و همیشه در آن می مانند.»

۲۷۶) يَمْحَقُ اللَّهُ الرِّبَّا وَيُرْبِي الصَّدَقَاتِ وَاللَّهُ لَا يُحِبُ كُلَّ كَفَّارَ أُثْمَمِ

- «خداوند، ربا را نابود می کند؛ و صدقات را افزایش می دهد! و خداوند، هیچ انسان ناسیپاً گنهکاری را دوست نمی دارد.»

۲۷۷) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاءَ لَهُمْ أَجْرٌ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- کسانی که ایمان آوردهند و اعمال صالح انجام دادند و نیاز را بربا داشتند و زکات را پرداختند، اجرشان نزد پروردگارشان است؛ و نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین می شوند."

۲۷۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَذَرُوا مَا بَقَى مِنَ الرِّبَا إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! از (مخالفت فرمان) خدا پیرهیزید، و آنچه از (مطلوبات) ربا باقی مانده، رها کنید؛ اگر ایمان دارید!"

۲۷۹) فَإِنْ لَمْ تَفْعَلُوا فَأَذْنُوا بِحَرْبٍ مِّنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُبْتُمْ فَلَكُمْ رُؤُوسُ أَمْوَالِكُمْ لَا تَظْلِمُونَ وَلَا تُظْلَمُونَ

- "اگر (چنین) نمی کنید، بدانید خدا و رسولش، با شما پیکار خواهد کرد! و اگر توبه کنید، سرمایه های شما، از آن شماست [= اصل سرمایه، بدون سود]؛ نه ستم می کنید، و نه بر شما ستم وارد می شود."

۲۸۰) وَإِنْ كَانَ ذُو عُسْرَةٍ فَنَظِرْهُ إِلَى مَيْسَرَةٍ وَأَنْ تَصَدَّقُوا خَيْرُكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- "و اگر (پدهکار)، قدرت پرداخت نداشته باشد، او را تا هنگام توانایی، مهلت دهیدا (و در صورتی که براستی قدرت پرداخت را ندارد)، برای خدا به او ببخشید بهتر است؛ اگر (منافع این کار را) بدانید!"

۲۸۱) وَاتَّقُوا يَوْمًا تُرْجَعُونَ فِيهِ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- "و از روزی پیرهیزید (و بترسید) که در آن روز، شما را به سوی خدا بازمی گردانند؛ سپس به هر کس، آنچه انجام داده، به طور کامل باز پس داده می شود، و به آنها ستم نخواهد شد. (چون هر چه می بینند، نتایج اعمال خودشان است.)"

۲۸۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَدَايَنْتُم بِدِيْنِ إِلَى أَجْلٍ مُّسَمًّى فَاكْتُبُوهُ وَلْيَكُتبْ بَيْنَكُمْ كَاتِبٌ بِالْعَدْلِ وَلَا يَأْبَ كَاتِبٌ أَنْ يَكُتبَ كَمَا عَلِمَ اللَّهُ فَلْيَكُتبْ وَلْيُمْلِلِ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ وَلْيَقُولِ اللَّهُ رَبُّهُ وَلَا يَئْخُسْ مِنْهُ شَيْئًا فَإِنْ كَانَ الَّذِي عَلَيْهِ الْحَقُّ سَفِيْهًا أَوْ ضَعِيفًا أَوْ لَا يَسْتَطِعُ أَنْ يُمْلِلَ هُوَ فَلْيُمْلِلْ وَلِيُّهُ بِالْعَدْلِ وَاسْتَشْهِدُوا شَهِيدَيْنِ مِنْ رِجَالِكُمْ فَإِنْ لَمْ يَكُونَا رَجُلَيْنِ فَرَجُلٌ وَامْرَأَتَانِ مِمَّنْ

تَرْضَوْنَ مِنَ الشُّهَدَاءِ أَنْ تَضْلِلَ إِحْدَاهُمَا فَتَذَكَّرَ إِحْدَاهُمَا الْأُخْرَى وَلَا يَأْبَ
الشُّهَدَاءِ إِذَا مَا دُعُوا وَلَا تَسْأَمُوا أَنْ تَكْتُبُوهُ صَغِيرًا أَوْ كَبِيرًا إِلَى أَجْلِهِ ذَلِكُمْ
أَقْسَطُ عِنْدَ اللَّهِ وَأَقْوَمُ لِلشَّهَادَةِ وَأَدْنَى الَّا تَرْتَابُوا إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً حَاضِرَةً
تُدِيرُونَهَا بَيْنَكُمْ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ الَّا تَكْتُبُوهَا وَأَشْهِدُوا إِذَا تَبَيَّنُتْ وَلَا
يُضَارَّ كَاتِبٌ وَلَا شَهِيدٌ وَإِنْ تَفْعَلُوا فَإِنَّهُ فُسُوقٌ بِكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَيَعْلَمُكُمُ اللَّهُ
وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که بدھی مدت‌داری (به خاطر وام یا داد و ستد) به یکدیگر پیدا کنید، آن را بنویسید! و باید نویسنده‌ای از روی عدالت، (سند را) در میان شما بنویسد! و کسی که قدرت بر نویسنده‌گی دارد، نباید از نوشتن - همان طور که خدا به او تعلیم داده - خودداری کند! پس باید بنویسد، و آن کس که حق بر عهده است، باید املا کند، و از خدا که پروردگار اوست پیرهیزد، و چیزی را فروگذار ننماید! و اگر کسی که حق بر ذمه است، سفیه (یا از نظر عقل) ضعیف (و مجذون) است، یا (به خاطر لال بودن)، توانایی بر املاک‌دن ندارد، باید ولی او (به جای او)، با رعایت عدالت، املا کند! و دو نفر از مردان (عادل) خود را (بر این حق) شاهد بگیرید! و اگر دو مرد نبودند، یک مرد و دو زن، از کسانی که مورد رضایت و اطمینان شما هستند، انتخاب کنید! (و این دو زن، باید با هم شاهد قرار گیرند)، تا اگر یکی انحرافی یافت، دیگری به او بیادآوری کند. و شهود نباید به هنگامی که آنها را (برای شهادت) دعوت می‌کنند، خودداری نمایند! و از نوشتن (بدهی خود)، چه کوچک باشد یا بزرگ، ملول نشوید (هر چه باشد بنویسید) ! این، در نزد خدا به عدالت نزدیکتر، و برای شهادت مستقیم‌تر، و برای جلوگیری از تردید و شک (و نزاع و گفتگو) بهتر می‌باشد؛ مگر اینکه داد و ستد نقدی باشد که بین خود، دست به دست می‌کنید. در این صورت، گناهی بر شما نیست که آن را ننویسید. ولی هنگامی که خرید و فروش (نقدی) می‌کنید، شاهد بگیرید! و نباید به نویسنده و شاهد، (به خاطر حقگویی)، زیانی برسد (و تحت فشار قرار گیرند)! و اگر چنین کنید، از فرمان پروردگار خارج شده‌اید. از خدا بپرهیزید! و خداوند به شما تعلیم می‌دهد؛ خداوند به همه چیز داناست."

(۲۸۳) وَإِنْ كُنْتُمْ عَلَى سَفَرٍ وَلَمْ تَجْدُوا كَاتِبًا فَرَهَانٌ مَقْبُوضَةٌ فَإِنْ أَمِنَ بَعْضُكُمْ بعضاً فَلَيُؤْدَ الَّذِي أُوتُمْ أَمَانَتَهُ وَلْيَقِنِ اللَّهَ رَبَّهُ وَلَا تَكْتُمُوا الشَّهَادَةَ وَمَنْ يَكْتُمْهَا فَإِنَّهُ آثِمٌ قَلْبُهُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيهِمْ

- "اگر در سفر بودید، و نویسنده‌ای نیافتید، گروگان بگیرید! (گروگانی که در اختیار طلبکار قرار گیرد). و اگر به یکدیگر اطمینان (کامل) داشته باشید، (گروگان لازم نیست، و باید کسی که امین شمرده شده (و بدون گروگان، چیزی از دیگری گرفته)، امانت (و بدھی خود را بموقع) بپردازد؛ و از خدایی که پروردگار اوست. بپرهیزد! و شهادت را کتمان نکنید! و هر کس آن را کتمان کند، قبلش گناهکار است. و خداوند، به آنچه انجام می‌دهید، دانست.".

(۲۸۴) لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنْ تُبْدُوا مَا فِي أَنْفُسِكُمْ أَوْ تُخْفُوهُ يُحَاسِّبُكُمْ بِهِ اللَّهُ فَيَعْفُرُ لِمَنِ يَشَاءُ وَيَعْذِّبُ مَنِ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "آنچه در آسمانها و زمین است، از آن خداست. و (از این رو) اگر آنچه را در دل دارید، آشکار سازید یا پنهان، خداوند شما را بر طبق آن، محاسبه می‌کند. سپس هر کس را بخواهد (و شایستگی داشته باشد)، می‌بخشد؛ و هر کس را بخواهد (و مستحق باشد)، مجازات می‌کند. و خداوند به همه چیز قدرت دارد."

(۲۸۵) آمَنَ الرَّسُولُ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مِنْ رَبِّهِ وَالْمُؤْمِنُونَ كُلُّ آمَنَ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكَتْبِهِ وَرَسُلِهِ لَا نُفَرَّقُ بَيْنَ أَحَدٍ مِنْ رَسُلِهِ وَقَالُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا غُفرَانَكَ رَبَّنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

- "پیامبر، به آنچه از سوی پروردگارش بر او نازل شده، ایمان آورده است. (و او، به تمام سخنان خود، کاملاً مؤمن می‌باشد). و همه مؤمنان (نیز)، به خدا و فرشتگان او و کتابها و فرستادگانش، ایمان آورده‌اند؛ (و می‌گویند): ما در میان هیچ یک از پیامبران او، فرق نمی‌گذاریم (و به همه ایمان داریم). و (مؤمنان) گفتند: «ما شنیدیم و اطاعت کردیم، پروردگار! (انتظار) آمرزش تو را (داریم)؛ و بازگشت (ما) به سوی توست.».

(۲۸۶) لَا يُكَلِّفُ اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا لَهَا مَا كَسَبَتْ وَعَلَيْهَا مَا اكْتَسَبَتْ رَبَّنَا لَا تُؤَاخِذنَا إِن نَّسِينَا أَوْ أَخْطَأْنَا رَبَّنَا وَلَا تَحْمِلْ عَلَيْنَا إِصْرًا كَمَا حَمَلَتْهُ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِنَا رَبَّنَا وَلَا تُحَمِّلْنَا مَا لَا طَاقَةَ لَنَا بِهِ وَأَغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا أَنْتَ مَوْلَانَا فَانصُرْنَا عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

- خداوند هیچ کس را، جز به اندازه تواناییش، تکلیف نمی کند. (انسان)، هر کار (نیکی) را انجام دهد، برای خود انجام داده؛ و هر کار (بدی) کند، به زیان خود کرده است. (مؤمنان می گویند): پروردگار! اگر ما فراموش یا خطای کردیم، ما را مؤاخذه مکن! پروردگار! تکلیف سنگینی بر ما قرار مده، آن چنان که (به خاطر گناه و طغیان)، بر کسانی که پیش از ما بودند، قرار دادی! پروردگار! آنچه طاقت تحمل آن را نداریم، بر ما مقرر مدار! و آثار گناه را از ما بشوی! ما را ببخش و در رحمت خود قرار ده! تو مولا و سرپرست مایی، پس ما را بر جمعیت کافران، پیروز گردان!

سیوریک آآل تکه‌های آن

سـ۳ - تعداد آیات ۲۰۰ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) الم

- الم

۲) اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْحَقُّ الْقَيُّومُ

- معبدی جز خداوندیگانه زنده و پایدار و نگهدارنده، نیست.

۳) نَزَّلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقاً لِّمَا بَيْنَ يَدِيهِ وَأَنْزَلَ التُّورَاةَ وَالْإِنجِيلَ

- «همان کسی که» کتاب را بحق بر تو نازل کرد، که با نشانه‌های کتب پیشین، منطبق است؛ و «سورات» و «انجیل» را.

۴) مِنْ قَبْلِ هُدَى لِلنَّاسِ وَأَنْزَلَ الْفُرْقَانَ إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقامَةٍ

- «پیش از آن، برای هدایت مردم فرستاد؛ و (نیز) کتابی که حق را از باطل مشخص می‌سازد، نازل کرد؛ کسانی که به آیات خدا کافر شدند، کیفر شدیدی دارند؛ و خداوند (برای کیفر بدکاران و کافران لجوچ)، توانا و صاحب انتقام است.»

۵) إِنَّ اللَّهَ لَا يَخْفِي عَلَيْهِ شَيْءٌ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ

- هیچ چیز در آسمان و زمین، بر خدا مخفی نمی‌ماند. (بنابر این، تدبیر آنها بر او مشکل نیست.)

۶) هُوَ الَّذِي يُصَوِّرُ كُمْ فِي الْأَرْحَامِ كَيْفَ يَشَاءُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- او کسی است که شما را در رحم (مادران)، آنچنان که می‌خواهد تصویر می‌کند. معبدی جز خداوند توانا و حکیم، نیست.

۷) هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَيْكَ الْكِتَابَ مِنْهُ آيَاتٌ مُّحَكَّمَاتٌ هُنَّ أُمُّ الْكِتَابِ وَأُخَرُ مُّشَابِهَاتٌ فَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ زَيْغٌ فَيَتَبَعُونَ مَا تَشَابَهَ مِنْهُ ابْتِغَاءُ الْفِتْنَةِ وَابْتِغَاءَ تَأْوِيلِهِ وَمَا يَعْلَمُ تَأْوِيلَهِ إِلَّا اللَّهُ وَالرَّأْسُخُونَ فِي الْعِلْمِ يَقُولُونَ آمَنَّا بِهِ كُلُّ مِنْ عِنْدِ رَبِّنَا وَمَا يَذَّكَّرُ إِلَّا أُولُوا الْأَلْبَابِ

- او کسی است که این کتاب (آسمانی) را بر تو نازل کرد، که قسمتی از آن، آیات «محکم» [= صریح و روشن] است؛ که اساس این کتاب می‌باشد؛ (و هر گونه پیچیدگی در آیات دیگر، با مراجعه به آنها، بر طرف می‌گردد) و قسمتی از آن، «مشابه» است [= آیاتی که به خاطر یالا بودن سطح مطلب و جهات دیگر، در نگاه اول، اختلالات مختلفی در آن می‌رود؛ ولی با توجه به آیات محکم، تفسیر آنها اشکار می‌گردد]. اما آنها که در قلوبشان انحراف است، به دنبال مشابهاتند، تا فتنه‌انگیزی کنند (و مردم را گمراه سازند)؛ و تفسیر (نادرستی) برای آن می‌طلبند؛ در حالی که تفسیر آنها را، جز خدا و راسخان در علم، نمی‌دانند. (آنها که به دنبال فهم و درک اسرار همه آیات قرآن در

پرتو علم و دانش الهی) می‌گویند: «ما به همه آن ایمان آوردیم؛ همه از طرف پروردگارِ ماست.» و جز صحابه عقل، متذکر نمی‌شوند (و این حقیقت را درک نمی‌کنند).

۸) رَبَّنَا لَا تُرِعْ قُلُوبَنَا بَعْدَ إِذْ هَدَيْتَنَا وَهَبْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةً إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ

- (راسخان در علم، می‌گویند): «پروردگار! دلهایمان را، بعد از آنکه ما را هدایت کردی، (از راه حق) منحرف مگردان! و از سوی خود، رحمتی بر ما ببخش، زیرا تو بخششده‌ای!

۹) رَبَّنَا إِنَّكَ جَامِعُ النَّاسِ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْفِي الْمِيعَادَ

- «پروردگار! تو مردم را، برای روزی که تردیدی در آن نیست، جمع خواهی کرد؛ زیرا خداوند، از وعده خود، تخلف نمی‌کند. (ما به تو و رحمت بی‌پایان، و به وعده رستاخیز و قیامت ایمان داریم).»

۱۰) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أُولَادُهُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ هُمْ وَقُودُ النَّارِ

- «ثروتها و فرزندانِ کسانی که کافر شدند، نمی‌تواند آنان را از (عذاب) خداوند باز دارد؛ (و از کیفر، رهایی بخشد). و آنان خود، آتشگیره دوزختند.»

۱۱) كَدَآبِ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- «عادت آنان در انکار و تحریف حقایق، همچون عادت آل فرعون و کسانی است که پیش از آنها بودند؛ آیات ما را تکذیب کردند، و خداوند آنها را به (کیفر) گناهاشان گرفت؛ و خداوند، شدید العقاب است.»

۱۲) قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا سَتُغْلِبُونَ وَتُحْشَرُونَ إِلَى جَهَنَّمَ وَبَئْسَ الْمِهَادُ

- «به آنها که کافر شدند بگو: «(از پیروزی موقت خود در جنگ اُحد، شاد نباشید!) بزوی مغلوب خواهد شد؛ (و سپس در رستاخیز) به سوی جهنم، محشور خواهد شد. و چه بد جایگاهی است!»

**۱۳) قَدْ كَانَ لَكُمْ آيَةٌ فِي فِتْنَتِنَا فِئَةٌ تُقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللهِ وَآخَرَى كَافِرَةً
يَرَوْنَهُمْ مُّثْلِيهِمْ رَأَى الْعَيْنِ وَاللهُ يُؤَيِّدُ بِنَصْرِهِ مَنْ يَشَاءُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعْبَرَةً
لَأَوْلَى الْأَبْصَارِ**

- "در دو گروهی که (در میدان جنگ بدر)، با هم رو به رو شدند، نشانه (و درس عبرتی) برای شما بود: یک گروه، در راه خدا نبرد می کرد؛ و جمع دیگری که کافر بود، (در راه شیطان و بت)، در حالی که آنها (گروه مؤمنان) را با چشم خود، دو برابر آنچه بودند، می دیدند. (و این خود عاملی برای حشت و شکست آنها شد). و خداوند، هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)، با یاری خود، تأیید می کند. در این، عبرتی است برای بینایان!"

**۱۴) زُيْنَ لِلنَّاسِ حُبُ الشَّهَوَاتِ مِنَ النِّسَاءِ وَالْبَنِينَ وَالْقَنَاطِيرِ الْمُقَنَّطَرَةِ مِنَ
الذَّهَبِ وَالْفِضَّةِ وَالْخَيْلِ الْمُسَوَّمَةِ وَالْأَنْعَامِ وَالْحَرْثُ ذَلِكَ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
وَاللهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الْمَآبِ**

- "محبت امور مادی، از زنان و فرزندان و اموال هنگفت از طلا و نقره و اسبهای ممتاز و چهارپایان و زراعت، در نظر مردم جلوه داده شده است؛ (تا در پرتو آن، آزمایش و تربیت شوند؛ ولی) اینها (در صورتی که هدف نهایی آدمی را تشکیل دهند)، سرمایه زندگی پست (مادی) است؛ و سرانجام نیک (و زندگی والا و جاویدان)، نزد خداست.

**۱۵) قُلْ أُؤْنِبِئُكُمْ بِخَيْرٍ مِنْ ذَلِكُمْ لِلَّذِينَ أَتَّقَوْا عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ
تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَأَزْوَاجٌ مُّطَهَّرَةٌ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ وَاللهُ بَصِيرٌ
بِالْعِبَادِ**

- "بگو: «آیا شما را از چیزی آگاه کنم که از این (سرمایه‌های مادی)، بهتر است؟» برای کسانی که پرهیزگاری پیشه کرده‌اند، (و از این سرمایه‌ها، در راه مشروع و حق و عدالت، استفاده می کنند)، در نزد پروردگارشان (در جهان دیگر)، باغهایی است که نهرها از پای درختانش می گذرد؛ همیشه در آن خواهند بود؛ و همسرانی پاکیزه، و خشنودی خداوند (نصیب آنهاست). و خدا به (امور) بندگان، بیناست."

۱۶) الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا إِنَّا آمَنَّا فَاغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ

- «همان کسانی که می‌گویند: «پروردگار! ما ایمان آورده‌ایم؛ پس گناهان ما را بیامز، و ما را از عذاب آتش، نگاهدار!»»

۱۷) الصَّابِرِينَ وَالصَّادِقِينَ وَالْقَاتِلِينَ وَالْمُنْفِقِينَ وَالْمُسْتَغْفِرِينَ بِالْأَسْحَارِ

- آنها که (در برابر مشکلات، و در مسیر اطاعت و ترک گناه)، استقامت می‌ورزند، راستگو هستند، (در برابر خدا) خضوع، و (در راه او) انفاق می‌کنند، و در سحر گاهان، استغفار می‌نمایند.

۱۸) شَهَدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمِ قَائِمًا بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- «خداوند، (با ایجاد نظام و اخذ جهان هستی)، گواهی می‌دهد که معبدودی جز او نیست؛ و فرشتگان و صاحبان داشن، (هر کدام به گونه‌ای بر این مطلب)، گواهی می‌دهند؛ در حالی که خداوند در تمام عالم قیام به عدالت دارد؛ معبدودی جز او نیست، که هم توانا و هم حکیم است.»

۱۹) إِنَّ الدِّينَ عِنْ الدِّينِ إِلَّا إِسْلَامٌ وَمَا اخْتَلَفَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ
مَا جَاءُهُمُ الْعِلْمُ بَعْدِيَا بَيْنَهُمْ وَمَنْ يَكْفُرُ بِآيَاتِ اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- «دین در نزد خدا، اسلام (و تسلیم بودن در برابر حق) است. و کسانی که کتاب آسمانی به آنان داده شد، اختلافی (در آن) ایجاد نکردند، مگر بعد از آگاهی و علم، آن هم به خاطر ظلم و ستم در میان خود؛ و هر کس به آیات خدا کفر ورزد، (خدا به حساب او می‌رسد؛ زیرا) خداوند، سریع الحساب است.»

۲۰) فَإِنْ حَاجُوكَ قُلْ أَسْلَمْتُ وَجْهِيَ لِلَّهِ وَمَنِ اتَّبَعَنِ وَقُلْ لِلَّذِينَ أُوتُوا
الْكِتَابَ وَالْأُمَّيْنَ أَأَسْلَمْتُمْ فَإِنْ أَسْلَمُوا فَقَدِ اهْتَدَوْا وَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ
الْبَلَاغُ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ

- «اگر با تو، به گفتگو و ستیز برخیزند، (با آنها مجادله نکن!) و بگو: «من و پیروانم، در برابر خداوند (و فرمان او، تسلیم شده‌ایم.» و به آنها که اهل کتاب هستند [= یهود و نصاری] و بی‌سوادان [= مشرکان] بگو: «آیا شما هم تسلیم شده‌اید؟» اگر (در برابر فرمان و منطق حق، تسلیم شوند، هدایت می‌یابند؛ و اگر سریچی کنند، (نگران نباش! زیرا) بر تو، تنها ابلاغ (رسالت) است؛ و خدا نسبت به (اعمال و عقاید) بندگان، بیناست.»

۲۱) إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ النَّبِيِّنَ بِغَيْرِ حَقٍّ وَيَقْتُلُونَ الَّذِينَ يَا مُرْوُنَ بِالْقِسْطِ مِنَ النَّاسِ فَبَشِّرُهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

- کسانی که نسبت به آیات خدا کفر می‌ورزند و پیامبران را باخق می‌کشند، و (نیز) مردمی را که امر به عدالت می‌کنند به قتل می‌رسانند، و به کیفر دردنگ (الهی) بشارت ده!

۲۲) أُولَئِكَ الَّذِينَ حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

- آنها کسانی هستند که اعمال (نیکشان، به خاطر این گناهان بزرگ)، در دنیا و آخرت تباہ شده، و یاور و مددکار (و شفاعت کننده‌ای) ندارند.

۲۳) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُدْعَوْنَ إِلَى كِتَابِ اللَّهِ لِيُحَكَّمَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ يَتَوَلَّ فَرِيقٌ مِنْهُمْ وَهُمْ مُعْرَضُونَ

- آیا ندیدی کسانی را که بهره‌ای از کتاب (آسمانی) داشتند، به سوی کتاب الهی دعوت شدند تا در میان آنها داوری کنند، سپس گروهی از آنان، (با علم و آگاهی)، روی می‌گردانند، در حالی که (از قبول حق) اعراض دارند؟

۲۴) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَنْ تَمَسَّنَا النَّارُ إِلَّا أَيَّامًا مَعْدُودَاتٍ وَغَرَّهُمْ فِي دِينِهِمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- این عمل آنها، به خاطر آن است که می‌گفتند: «آتش (دوزخ)، جز چند روزی به ما نمی‌رسد. (و کیفر ما، به خاطر امتیازی که بر اقوام دیگر داریم، بسیار محدود است).» این افتراء (و دروغی) که به خدا بسته بودند، آنها را در دیشان مغور ساخت (و گرفتار انواع گناهان شدند).

۲۵) فَكَيْفَ إِذَا جَمَعْنَاهُمْ لِيَوْمٍ لَا رَيْبَ فِيهِ وَوُفِيتُهُ كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- پس چه گونه خواهند بود هنگامی که آنها را برای روزی که شنگی در آن نیست [= روز رستاخیز] جمع کنیم، و به هر کس، آنچه (از اعمال برای خود) فراهم کرده، بطور کامل داده شود؟ و به آنها ستم نخواهد شد (زیرا محصول اعمال خود را می‌چینند).

۲۶) قُلْ اللَّهُمَّ مالِكَ الْمُلْكِ تُؤْتِي الْمُلْكَ مَنْ تَشَاء وَتَنْزِعُ الْمُلْكَ مِمَّنْ تَشَاء
وَتُعِزُّ مَنْ تَشَاء وَتُذِلُّ مَنْ تَشَاء بِيَدِكَ الْخَيْرُ إِنَّكَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "بگو: «بارالها! مالک حکومتها تویی؛ به هر کس بخواهی، حکومت می‌بخشی؛ و از هر کس بخواهی، حکومت را می‌گیری؛ هر کس را بخواهی، عزت می‌دهی؛ و هر که را بخواهی خوار می‌کنی. تمام خوبیها به دست توست؛ تو بر هر چیزی قادری.»"

۲۷) تُولِّجُ اللَّيلَ فِي النَّهَارِ وَتُولِّجُ النَّهَارَ فِي اللَّيلِ وَتُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ
وَتُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيَّ وَتَرْزُقُ مَنْ تَشَاء بِغَيْرِ حِسابٍ

- "شب را در روز داخل می‌کنی، و روز را در شب؛ و زنده را از مرده بیرون می‌آوری، و مرده را زنده؛ و به هر کس بخواهی، بدون حساب، روزی می‌بخشی.»"

۲۸) لَا يَتَخَذِ الْمُؤْمِنُونَ الْكَافِرِينَ أُولَئِكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ
فَلَيَسَ مِنَ اللَّهِ فِي شَيْءٍ إِلَّا أَنْ تَنَقُّوا مِنْهُمْ تُقَاتَةً وَيَحْذِرُوكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَإِلَى اللَّهِ
الْمَصِيرُ

- "فراد پایان نمایید به جای مژمنان، کافران را دوست و سربرست خود انتخاب کنند؛ و هر کس چنین کند، هیچ رابطه‌ای با خدا ندارد (و پیوند او بکلی از خدا گسته می‌شود)؛ مگر اینکه از آنها بپرهیزید (و به خاطر هدفهای مهمتری تنبیه کنید). خداوند شما را از (نافرمانی) خود، برحدز می‌دارد؛ و بارگشت (شما) به سوی خداست.»"

۲۹) قُلْ إِنْ تُخْفُوا مَا فِي صُدُورِكُمْ أَوْ تُبَدُّوْهُ يَعْلَمُ اللَّهُ وَيَعْلَمُ مَا فِي
السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "بگو: «اگر آنچه را در سینه‌های شماست، پنهان دارید یا آشکار کنید، خداوند آن را می‌داند؛ و (نیز) از آنچه در آسمانها و زمین است، آگاه می‌باشد؛ و خداوند بر هر چیزی تواناست.»"

(۳۰) يَوْمَ تَجِدُ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ مِنْ خَيْرٍ مُّحْضَرًا وَمَا عَمِلَتْ مِنْ سُوءٍ تَوَدُّ لَهُ أَنَّ بَيْنَهَا وَبَيْنَهُ أَمْدًا بَعِيدًا وَيُحَذِّرُكُمُ اللَّهُ نَفْسَهُ وَاللَّهُ رَوُوفٌ بِالْعِبَادِ

- "روزی که هر کس، آنچه را از کار نیک انجام داده، حاضر می‌بیند؛ و آرزو می‌کند میان او، و آنچه از اعمال بد انجام داده، فاصله زمانی زیادی باشد. خداوند شما را از (نافرمانی) خودش، برخذر می‌دارد؛ و (در عین حال)، خدا نسبت به همه بندگان، مهربان است.»

(۳۱) قُلْ إِنْ كُنْتُمْ تُحِبُّونَ اللَّهَ فَاتَّبِعُونِي يُحِبِّكُمُ اللَّهُ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "بگو: «اگر خدا را دوست می‌دارید، از من پیروی کنید! تا خدا (نیز) شما را دوست بدارد؛ و گناهاتتان را بپخشید؛ و خدا آمرزنه مهربان است.»

(۳۲) قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلُّوْا فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

- بگو: «از خدا و فرستاده (او)، اطاعت کنید! و اگر سریعی کنید، خداوند کافران را دوست نمی‌دارد.»

(۳۳) إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَى آدَمَ وَتُوْحَدًا وَآلَ إِبْرَاهِيمَ وَآلَ عِمْرَانَ عَلَى الْعَالَمِينَ

- خداوند، آدم و نوح و آل ابراهیم و آل عمران را بر جهانیان برتری داد.

(۳۴) ذُرِّيَّةً بَعْضُهَا مِنْ بَعْضٍ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- "آنها فرزندان و (دومنانی) بودند که (از نظر پاکی و تقوی و فضیلت)، بعضی از بعض دیگر گرفته شده بودند؛ و خداوند، شتو و داناست (و از کوششهای آنها در مسیر رسالت خود، آگاه می‌باشد)."

(۳۵) إِذْ قَالَتِ امْرَأَةٌ عِمْرَانَ رَبِّيْ نَذَرْتُ لَكَ مَا فِي بَطْنِي مُحرَرًا فَتَقَبَّلْ مِنِّي إِنَّكَ أَنْتَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- (به یاد آورید) هنگامی را که همسر «عمران» گفت: «خداوند! آنچه را در رحم دارم، برای تو نذر کردم، که «محرر» (و آزاد، برای خدمت خانه تو) باشد. از من بپذیر، که تو شتو و دانایی!

۳۶) فَلَمَّا وَضَعَتْهَا قَالَتْ رَبِّ إِنِّي وَضَعَتْهَا أُنْشَى وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا وَضَعَتْ وَلَيْسَ الْذَّكْرُ كَالْأُنْشَى وَإِنِّي سَمِّيَتْهَا مَرْيَمٍ وَإِنِّي أُعِيذُهَا بِكَ وَدَرِّيَتْهَا مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

- «ولی هنگامی که او را به دنیا آورد، (و او را دختر یافت)، گفت: «خدواند! من او را دختر آوردم - ولی خدا از آنچه او به دنیا آورده بود، آگاهتر بود

- و پسر، همانند دختر نیست. (دختر نمی تواند وظیفه خدمتگزاری معبد را همانند پسر انجام دهد). من او را مریم نام گذاردم؛ او و فرزندانش را از (وسوشهای) شیطان رانده شده، در پناه تو قرار می دهم.»

۳۷) فَتَقْبَلَهَا رَبُّهَا بِقَبْوُلٍ حَسَنٍ وَأَنْبَتَهَا تَبَاتًا حَسَنًا وَكَفَّلَهَا زَكَرِيَاً كُلَّمَا دَخَلَ عَلَيْهَا زَكَرِيَا الْمِحْرَابَ وَجَدَ عِنْدَهَا رِزْقًا قَالَ يَا مَرْيَمُ أَنَّى لَكِ هَذَا قَالَتْ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ بِغَيْرِ حِسَابٍ

- «خدواند، او [=مریم] را به طرز نیکوبی پذیرفت؛ و به طرز شایسته‌ای، (نهال وجود) او را روپانید (و پیورش داد)؛ و کفالت او را به «زکریا» سپرد. هر زمان زکریا اورد محراب او می شد، غذای مخصوصی در آن جا می دید. از او پرسید: «ای مریم! این را از کجا آورده‌ای؟!» گفت: «این از سوی خداست. خداوند به هر کس بخواهد، بسی حساب روزی می دهد.»

۳۸) هُنَالِكَ دَعَا زَكَرِيَا رَبَّهُ قَالَ رَبِّ هَبْ لِي مِنْ لَدُنْكَ ذُرْيَةً طَيِّبَةً إِنَّكَ سَمِيعُ الدُّعَاءِ

- در آنجا بود که زکریا، (با مشاهده آن همه شایستگی در مریم)، پروردگار خویش را خواند و عرض کرد: «خدواند! از طرف خود، فرزند پاکیزه‌ای (نیز) به من عطا فرما، که تو دعا را می شنوی!»

۳۹) فَنَادَتْهُ الْمَلَائِكَةُ وَهُوَ قَائِمٌ يُصَلِّي فِي الْمِحْرَابِ أَنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكَ بِيَحْيَى مُصَدِّقًا بِكَلِمَةِ مِنَ اللَّهِ وَسَيِّدًا وَحَصُورًا وَتَبِيَّاً مِنَ الصَّالِحِينَ

- «و هنگامی که او در محراب ایستاده، مشغول نیاشی بود، فرشتگان او را صدا زند که: «خدا تو را به» یحیی بشارت می دهد: (کسی) که کلمه خدا [=مسیح] را تصدیق می کند؛ و رهبر خواهد بود؛ و از هوسهای سرکش برکنار، و پیامبری از صالحان است.»

٤٠) قَالَ رَبُّ أُنَيِّ يَكُونُ لَيْ غُلَامٌ وَقَدْ بَلَغَنِي الْكَبَرُ وَأَمْرَأَتِي عَاقِرٌ قَالَ كَذَلِكَ
اللَّهُ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

- او عرض کرد: «پروردگار! چگونه ممکن است فرزندی برای من باشد، در حالی که پیری به سراغ من آمده، و همسر نازاست؟!» فرمود: «بدین گونه خداوند هر کاری را بخواهد انجام می دهد.»

٤١) قَالَ رَبُّ اجْعَلْ لِيَ آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَةَ أَيَّامٍ إِلَّا رَمْزًا
وَإِذْ كُرِّبَكَ كَثِيرًا وَسَبَّحَ بِالْعَشَىِّ وَالْإِبْكَارِ

- (زکریا) عرض کرد: «پروردگار! نشانه‌ای برای من قرار ده!» گفت: «نشانه تو آن است که سه روز، جز به اشاره رمز، با مردم سخن نخواهی گفت. (و زیان تو، بدون هیچ علت ظاهری، برای گفتگو با مردم از کار می‌افتد). پروردگار خود را (به شکرانه این نعمت بزرگ)، بسیار باد کن! و به هنگام صبح و شام، او را تسبيح بگو!»

٤٢) وَإِذْ قَاتَ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرِيمُ إِنَّ اللَّهَ اصْطَفَاكِ وَطَهَرَكِ وَاصْطَفَاكِ عَلَىِ
نِسَاءِ الْعَالَمِينَ

- "و (به باد آورید) هنگامی را که فرشتگان گفتند: «ای مریم! خدا تو را برگزیده و پاک ساخته؛ و بس تمام زنان جهان، برتری داده است.»"

٤٣) يَا مَرِيمُ اقْنِتِي لِرَبِّكِ وَأَسْجُدِي وَأَرْكِعِي مَعَ الرَّأْكِعِينَ

- ای مریم! (به شکرانه این نعمت) برای پروردگار خود، حضور کن و سجده بجا آور! و با رکوع کنندگان، رکوع کن!

٤٤) ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يُلْقُونَ أَقْلَامَهُمْ
أُيُّهُمْ يَكْفُلُ مَرِيمَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ يَخْتَصِمُونَ

- "(ای پیامبر!) این، از خبرهای غیبی است که به تو وحی می کنیم؛ و تو در آن هنگام که قلمهای خود را (برای قرعه کشی) به آب می افکنندند تا کدامیک کفالت و سرپرستی مریم را عهدهدار شود، و (نیز) به هنگامی که (دانشمندان بنی اسرائیل، برای کسب افتخار سرپرستی او)، با هم کشمکش داشتند، حضور نداشتند؛ و همه اینها، از راه وحی به تو گفته شد.)"

٤٥) إِذْ قَالَتِ الْمَلَائِكَةُ يَا مَرْيَمُ إِنَّ اللَّهَ يُبَشِّرُكِ بِكَلْمَةٍ مِّنْهُ اسْمُهُ الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ وَجِيهًا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمِنَ الْمُقْرَبِينَ

- "به یاد آورید) هنگامی را که فرشتگان گفتند: «ای مریم! خداوند تو را به کلمه‌ای [= وجود باعظمتی] از طرف خودش بشارت می‌دهد که نامش «مسیح، عیسی پسر مریم» است؛ در حالی که در این جهان و جهان دیگر، صاحب شخصیت خواهد بود؛ و از مقربان (الله) است.»

٤٦) وَيَكِلُّ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَمِنَ الصَّالِحِينَ

- "و با مردم، در گاهواره و در حالت کهولت (و میانسال شدن) سخن خواهد گفت؛ و از شایستگان است.»

٤٧) قَالَتْ رَبِّ أُنِي يَكُونُ لِي وَلَدٌ وَلَمْ يَمْسِسْنِي بَشَرٌ قَالَ كَذَلِكِ اللَّهُ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ إِذَا فَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

- (مریم) گفت: «پروردگار! چگونه ممکن است فرزندی برای من باشد، در حالی که انسانی با من تماس نگرفته است؟!» فرمود: «خداوند، این گونه هر چه را بخواهد می‌آفریند! هنگامی که چیزی را مقرر دارد (و فرمان هستی آن را صادر کند)، فقط به آن می‌گوید: «موجود باش!» آن نیز فوراً موجود می‌شود.

٤٨) وَيَعْلَمُهُ الْكِتَابُ وَالْحِكْمَةُ وَالْتُّورَاةُ وَالْإِنْجِيلُ

- و به او، کتاب و دانش و تورات و انجیل، می‌آموزد.

٤٩) وَرَسُولاً إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنِّي قَدْ جَئْتُكُمْ بِآيَةً مِّنْ رَبِّكُمْ أَنِّي أَخْلُقُ لَكُمْ مِّنَ الطِّينِ كَهْيَةَ الطَّيْرِ فَانْفُخْ فِيهِ فَيَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَبْرِيءُ الْأَكْمَةَ وَالْأَبْرَصَ وَأَحْبِي الْمَوْتَى بِإِذْنِ اللَّهِ وَأَنْبِكُمْ بِمَا تَأْكُلُونَ وَمَا تَدَخِرُونَ فِي بَيْوِتِكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- "و (او را به عنوان) رسول و فرستاده به سوی بنی اسرائیل (قرار داده، که به آنها می‌گوید): من نشانه‌ای از طرف پروردگار شما، برایتان آورده‌ام؛ من از گل، چیزی به شکل پرنده می‌سازم؛ سپس در آن می‌دسم و به فرمان خدا، پرنده‌ای می‌گردد. و به اذن خدا، کور مادرزاد و مبتلایان به برص [= پیسی] را بهبودی می‌بخشم؛ و مردگان را به اذن خدا زنده می‌کنم؛ و از آنچه می‌خورید، و در خانه‌های خود ذخیره می‌کنید، به شما خبر می‌دهم؛ مسلمًا در اینها، نشانه‌ای برای شمامت، اگر ایمان داشته باشید!"

۵۰) وَمَصْدِقًا لِّمَا يَبْيَنَ يَدَىَ مِنَ التُّورَةِ وَلِأَحْلَلَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي حُرِّمَ عَلَيْكُمْ
وَجِئْتُكُمْ بِآيَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ

- "و آنچه را پیش از من از تورات بوده، تصدیق می کنم؛ و (آمده‌ام) تا پاره‌ای از چیزهایی را که (بر اثر ظلم و گناه)، بر شما حرام شده، (مانند گوشت بعضی از چهارپایان و ماهیها)، حلال کنم؛ و نشانه‌ای از طرف پروردگار شما، برایتان آورده‌ام؛ پس از خدا بترسید، و مرا اطاعت کنید!"

۵۱) إِنَّ اللَّهَ رَبِّيْ وَرَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ

- "خداؤند، پروردگار من و شماست؛ او را پیرستید (نه من، و نه چیز دیگر را) ! این است راه راست!"

۵۲) فَلَمَّا أَحَسَّ عِيسَى مِنْهُمُ الْكُفَّارَ قَالَ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ
نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ آمَنَّا بِاللَّهِ وَأَشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

- "هنگامی که عیسی از آنان احساس کفر (و مخالفت) کرد، گفت: «کیست که یاور من به سوی خدا (یسای تبلیغ آیین او) گردد؟» حواریان [=شاگردان مخصوص او] گفتند: «ما یاوران خدایم؛ به خدا ایمان آوردیم؛ و تو (نیز) گواه باش که ما اسلام آورده‌ایم.»

۵۳) رَسَّيْنَا آمَنَّا بِمَا أُنزَلْتَ وَاتَّبَعْنَا الرَّسُولَ فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

- "پروردگار! به آنچه نازل کرده‌ای، ایمان آوردیم و از فرستاده (تو) پیروی نمودیم؛ ما را در زمرة گواهان بنویس!"

۵۴) وَمَكَرُوا وَمَكَرَ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

- "و (یهود و دشمنان مسیح، برای نابودی او و آیینش)، نقشه کشیدند؛ و خداوند (بر حفظ او و آیینش)، چاره‌جویی کرد؛ و خداوند، بهترین چاره‌جویان است."

۵۵) إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى إِنِّي مُتَوَفِّيكَ وَرَأْفَعُكَ إِلَيَّ وَمُظَهِّرُكَ مِنَ الظَّدِينَ كَفَرُوا وَجَاعِلُ الظَّدِينَ اتَّبَعُوكَ فَوْقَ الظَّدِينَ كَفَرُوا إِلَيَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَأَخْكُمْ بَيْنَكُمْ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ

- "(به یاد آورید) هنگامی را که خدا به عیسی فرمود: «من تو را بر می گیرم و به سوی خود، بالا می برم و تو را از کسانی که کافر شدند، پاک می سازم؛ و کسانی را که از تو پیروی کردند، تا روز استاخیز، برتر از کسانی که کافر شدند، قرار می دهم؛ سپس بازگشت شما به سوی من است و در میان شما، در آنچه اختلاف داشتید، داوری می کنم.»

۵۶) فَآمَّا الظَّدِينَ كَفَرُوا فَأَعْذَبْهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

- "اما آنها که کافر شدند، (و پس از شناختن حق، آن را انکار کردند)، در دنیا و آخرت، آنان را مجازات در دنیا کی خواهیم کرد؛ و برای آنها، یاورانی نیست.".

۵۷) وَآمَّا الظَّدِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفَّيهِمْ أُجُورَهُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

- "اما آنها که ایمان آوردند، و اعمال صالح انجام دادند، خداوند پاداش آنان را بطور کامل خواهد داد؛ و خداوند، ستمکاران را دوست نمی دارد.»"

۵۸) ذَلِكَ نَتْلُوهُ عَلَيْكَ مِنَ الْآيَاتِ وَالذَّكْرُ الْحَكِيمٌ

- اینها را که بر تو می خوانیم، از نشانه‌های حقایقت تر) است، و یادآوری حکیمانه است.

۵۹) إِنَّ مَثَلَ عِيسَى عِنْدَ اللَّهِ كَمَثَلِ آدَمَ خَلَقَهُ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ قَالَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

- "مثُل عیسی در نزد خدا، همچون آدم است؛ که او را از خاک آفرید، و سپس به او فرمود: «موجود بیاش!» او هم فوراً موجود شد. (بنابر این، ولادت مسیح بدون یدر، هرگز دلیل بر الوهیت او نیست)."

۶۰) الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

- "اینها حقیقتی است از جانب پروردگار تو؛ بنابر این، از تردید کنندگان مباش!"

٤١) فَمَنْ حَاجَكَ فِيهِ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ فَقُلْ تَعَالَوْا نَدْعُ أَبْنَاءَنَا وَأَبْنَاءَكُمْ وَتِسَاءَنَا وَتِسَاءَكُمْ وَأَنفُسَنَا وَأَنفُسَكُمْ ثُمَّ نَبْتَهِلْ فَنَجْعَلْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الْكَاذِبِينَ

- "هرگاه بعد از علم و داشتی که (در باره مسیح) به تو رسیده، (باز) کسانی با تو به مجاجه و ستیز برخیزند، به آنها بگو: «بایاید ما فرزندان خود را دعوت کنیم، شما هم فرزندان خود را؛ ما زنان خویش را دعوت نماییم، شما هم زنان خود را؛ ما از نفوس خود دعوت کنیم، شما هم از نفوس خود؛ آنگاه مباھله کنیم؛ و لعنت خدا را بر دروغگویان قرار دهیم.»

٤٢) إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْقَصَصُ الْحَقُّ وَمَا مِنْ إِلَهٍ إِلَّا اللَّهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "این همان سرگذشت واقعی (مسیح) است. (و ادعاهایی همچون الوهیت او، یا فرزند خدا بودنش، بی اساس است). و هیچ معبدی، جز خداوند یگانه نیست؛ و خداوند توانا و حکیم است.»

٤٣) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِالْمُسْدِدِينَ

- "اگر (با این همه شواهد روشن، باز هم از پذیرش حق) روی گردانند، (بدان که طالب حق نیستند؛ و) خداوند از مفسده جویان، آگاه است.»

٤٤) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ تَعَالَوْا إِلَى كَلْمَةٍ سَوَاءٍ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ أَلَاّ نَعْبُدَ إِلَّا اللَّهُ وَلَا نُشْرِكَ بِهِ شَيْئًا وَلَا يَتَّخِذَ بَعْضُنَا بَعْضًا أُرْبَابًا مَّنْ دُونَ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقُولُوا اشْهُدُوا بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

- "بگو: «ای اهل کتاب! بایاید به سوی سخنی که میان ما و شما یکسان است؛ که جز خداوند یگانه را نپرسیم و چیزی را همراهی او قرار ندهیم؛ و بعضی از ما، بعضی دیگر را غیر از خدای یگانه

- به خدایی تپذیرد.» هرگاه (از این دعوت)، سرباز زندن، بگویید: «گواه باشید که ما مسلمانیم!»

٦٥) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمْ تُحَاجُّونَ فِي إِبْرَاهِيمَ وَمَا أُنْزِلَتِ التَّوْرَاةُ وَالْإِنْجِيلُ إِلَّا مِنْ بَعْدِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- ای اهل کتاب! چرا درباره ابراهیم، گفتگو و نزاع می کنید (و هر کدام، او را پیرو آیین خودتان معرفی می نمایید)!
در حالی که تورات و انجلیل، بعد از او نازل شده است! آیا اندیشه نمی کنید؟!

٦٦) هَآتُمْ هَؤُلَاءِ حَاجَجُتُمْ فِيمَا لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ فَلِمَ تُحَاجُّونَ فِيمَا لَيْسَ لَكُمْ بِهِ عِلْمٌ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- "شما کسانی هستید که درباره آنچه نسبت به آن آگاه بودید، گفتگو و ستیز کردید؛ چرا درباره آنچه آگاه نیستید، گفتگو می کنید؟! و خدا می داند، و شما نمی دانید."

٦٧) مَا كَانَ إِبْرَاهِيمُ يَهُودِيًّا وَلَا نَصْرَانِيًّا وَلَكِنْ كَانَ حَنِيفًا مُسْلِمًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- "ابراهیم نه یهودی بود و نه نصرانی؛ بلکه موحدی خالص و مسلمان بود؛ و هرگز از مشرکان نبود."

٦٨) إِنَّ أُولَى النَّاسِ بِإِبْرَاهِيمَ لِلَّذِينَ اتَّبَعُوهُ وَهَذَا النَّبِيُّ وَاللَّذِينَ آمَنُوا وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُؤْمِنِينَ

- "سزاوارترین مردم به ابراهیم، آنها هستند که از او پیروی کردند، و (در زمان و عصر او، به مکتب او وفادار بودند؛ همچنین) این پیامبر و کسانی که (به او) ایمان آورده‌اند (از همه سزاوارترند)؛ و خداوند، ولی و سپرست مؤمنان است."

٦٩) وَدَتَ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَوْ يُضْلِلُنَّكُمْ وَمَا يُضْلِلُنَّ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

- "جمعی از اهل کتاب (از یهود)، دوست داشتند (و آرزو می کردند) شما را گمراه کنند؛ (اما آنها باید بدانند که نمی توانند شما را گمراه سازند). آنها گمراه نمی کنند مگر خودشان را، و نمی فهمند!"

٧٠) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمَ تَكُفُّرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأَنْتُمْ تَشَهَّدُونَ

- ای اهل کتاب! چرا به آیات خدا کافر می شوید، در حالی که (به درستی آن) گواهی می دهد؟!

۷۱) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمْ تَلْبِسُونَ الْحَقَّ بِالْبَاطِلِ وَتَكْتُمُونَ الْحَقَّ وَأَنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- ای اهل کتاب! چرا حق را با باطل (می‌زمیزید و) مشتبه می‌کنید (تا دیگران نفهمند و گمراه شوند)، و حقیقت را پوشیده می‌دارید در حالی که می‌دانید؟!

۷۲) وَقَالَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ آمْنُوا بِالَّذِي أُنْزِلَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَجْهَ النَّهَارِ وَأَكْفُرُوا أَخْرَهُ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- "و جمعی از اهل کتاب (از یهود) گفتند: «بروید در ظاهر» به آنچه بر مؤمنان نازل شده، در آغاز روز ایمان بیاورید؛ و در پایان روز، کافر شوید (و باز گردید)! شاید آنها (از آیین خود) بازگردند! (زیرا شما را، اهل کتاب و آگاه از بشارات آسمانی پیشین می‌دانند؛ و این توطئه کافی است که آنها را متزلزل سازد)".

۷۳) وَلَا تُؤْمِنُوا إِلَّا لِمَنْ تَبَعَ دِينَكُمْ قُلْ إِنَّ الْهُدَى هُدَى اللَّهِ أَنْ يُؤْتَى أَحَدٌ مِّثْلَ مَا أُوتِيتُمْ أَوْ يُحَاجُّوكُمْ عِنْدَ رَبِّكُمْ قُلْ إِنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُؤْتَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلَيْمٌ

- "و جز به کسی که از آیین شما پیروی می‌کند، (واقعاً) ایمان نیاورید!» بگو: «هدایت، هدایت الهی است! (و این توطئه شما، در برابر آن بی اثر است)؛! (سپس اضافه کردند: «تصور نکنید») به کسی همانند شما (کتاب آسمانی) داده می‌شود، یا اینکه می‌توانند در پیشگاه پروردگارتران، با شما بحث و گفتگو کنند، (بلکه نبوت و منطق، هر دو نزد شماست!)» بگو: «فضل (و موهبت نبوت و عقل و منطق، در اختصار کسی نیست؛ بلکه) به دست خداست؛ و به هر کس بخواهد (و شایسته بداند)، می‌دهد؛ و خداوند، واسع [=دارای مواهب گستره] و آگاه (از موارد شایسته آن) است".

۷۴) يَخْتَصُّ بِرَحْمَتِهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "هر کس را بخواهد، ویژه رحمت خود می‌کند؛ و خداوند، دارای مواهب عظیم است."»

٧٥ وَمِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ إِنْ تَأْمَنُهُ بِقِنْطَارٍ يُؤْدَهُ إِلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ إِنْ تَأْمَنُهُ بِدِينَارٍ لَا يُؤْدَهُ إِلَيْكَ إِلَّا مَا دُمْتَ عَلَيْهِ قَائِمًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لَيْسَ عَلَيْنَا فِي الْأَمْمَيْنَ سَبِيلٌ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

- "در میان اهل کتاب، کسانی هستند که اگر ثروت زیادی به رسم اماتت به آنها بسپاری، به تو باز می گردانند؛ و کسانی هستند که اگر یک دینار هم به آنان بسپاری، به تو باز نمی گردانند؛ مگر تا زمانی که بالای سر آنها ایستاده (و بر آنها مسلط) باشی! این بخاطر آن است که می گویند: «ما در برابر امتیں [= غیر یهود]، مسؤول نیستیم»، و بر خدا دروغ می بندند؛ در حالی که می دانند (این سخن دروغ است)."

٧٦ بَلَى مَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ وَاتَّقَى فَإِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

- "آری، کسی که به پیمان خود وفا کند و پرهیزگاری پیشه نماید، (خدا او را دوست می دارد؛ زیرا) خداوند پرهیزگاران را دوست دارد."

٧٧ إِنَّ الَّذِينَ يَشْتَرُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَأَيْمَانِهِمْ شَمَنًا قَلِيلًا أُولَئِكَ لَا خَالَقَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ وَلَا يُكَلِّمُهُمُ اللَّهُ وَلَا يَنْظُرُ إِلَيْهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَا يُزَكِّيْهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "کسانی که پیمان الهی و سوگنهای خود (به نام مقدس او) را به بهای ناچیزی می فروشنند، آنها بهره‌ای در آخرت نخواهند داشت؛ و خداوند با آنها سخن نمی گوید و به آنان در قیامت نمی نگردد و آنها را (از گناه) پاک نمی سازد؛ و عذاب دردناکی برای آنهاست."

٧٨ وَإِنَّ مِنْهُمْ لَفَرِيقًا يَلْوُونَ أَلْسِنَتَهُمْ بِالْكِتَابِ لِتَحْسِبُوهُ مِنَ الْكِتَابِ وَمَا هُوَ مِنَ الْكِتَابِ وَيَقُولُونَ هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا هُوَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَيَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

- "در میان آنها [= یهود] کسانی هستند که به هنگام تلاوت کتاب (خدا)، زبان خود را چنان می گردانند که گسان کنید (آنچه را می خوانند)، از کتاب (خدا) است؛ در حالی که از کتاب (خدا) نیست! (و با صراحت) می گویند: «آن از طرف خداست!» با اینکه از طرف خدا نیست، و به خدا دروغ می بندند در حالی که می دانند!"

۷۹) مَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُؤْتِيهِ اللَّهُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ ثُمَّ يَقُولُ لِلنَّاسِ
كُونُوا عِبَادًا لِّي مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنْ كُونُوا رَبَّانِينَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ الْكِتَابَ
وَبِمَا كُنْتُمْ تَدْرُسُونَ

- برای هیچ بشری سزاوار نیست که خداوند، کتاب آسمانی و حکم و نبوت به او دهد سپس او به مردم بگوید: «غیر از خدا، ما را پرستش کنید!» بلکه سزاوار مقام او، این است که بگوید: مردمی الهی باشد، آن گونه که کتاب خدا را می‌آموختید و درس می‌خوانید! (و غیر از خدا را پرستش نکنید!)

۸۰) وَلَا يَأْمُرُكُمْ أَنْ تَتَّخِذُوا الْمَلَائِكَةَ وَالنَّبِيِّنَ أَرْبَابًا أَيَّامُرُكُمْ بِالْكُفْرِ بَعْدَ إِذْ
أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

- و نه اینکه به شما دستور دهد که فرشتگان و پیامبران را، پروردگار خود انتخاب کنید. آیا شما را، پس از آنکه مسلمان شدید، به کفر دعوت می‌کند؟!

۸۱) وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيقَاتَ النَّبِيِّنَ لَمَا آتَيْتُكُمْ مِنْ كِتَابٍ وَحِكْمَةً ثُمَّ جَاءَكُمْ
رَسُولٌ مُّصَدِّقٌ لِمَا مَعَكُمْ لَتَؤْمِنُنَّ بِهِ وَلَتَنْصُرُنَّهُ قَالَ أَفَرَرْتُمْ وَأَخَذْتُمْ عَلَى
ذَلِكُمْ إِصْرِي قَالُوا أَفْرَرَنَا قَالَ فَاشْهَدُوا وَأَنَا مَعَكُمْ مِنَ الشَّاهِدِينَ

- و (به خاطر پیاوید) هنگامی را که خداوند، از پیامبران (و پیروان آنها)، پیمان مؤکد گرفت، که هرگاه کتاب و دانش به شما دادم، سپس پیامبری به سوی شما آمد که آنچه را با شناست تصدیق می‌کند، به او ایمان پیاوید و او را یاری کنید! سپس (خداوند) به آنها گفت: «آیا به این موضوع، اقرار دارید؟ و بر آن، پیمان مؤکد بستید؟» گفتند: «(آری) اقرار داریم!» (خداوند به آنها) گفت: «پس گواه باشید! و من نیز با شما از گواهانم.»

۸۲) فَمَنْ تَوَلَّ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- پس کسی که بعد از این (پیمان محکم)، روی گرداند، فاسق است.

**٨٣) أَفَغَيْرَ دِينِ اللَّهِ يَبْغُونَ وَلَهُ أَسْلَمَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا
وَإِلَيْهِ يُرْجَعُونَ**

- آیا آنها غیر از آیین خدا می طلبند؟ (آیین او همین اسلام است؛) و تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند، از روی اختیار یا از روی اجبار، در برابر (فرمان) او تسلیمند، و همه به سوی او بازگردانده می شوند."

**٨٤) قُلْ أَمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا وَمَا أُنْزِلَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ
وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَمَا أُوتِيَ مُوسَى وَعِيسَى وَالنَّبِيُّونَ مِنْ رَبِّهِمْ لَا نُفَرَّقُ بَيْنَ
أَحَدٍ مِنْهُمْ وَتَخْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ**

- «بگو: به خدا ایمان آوردم؛ و (همچنین) به آنچه بر ما و بر ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسباط نازل گردیده؛ و آنچه به موسی و عیسی و (دیگر) پیامبران، از طرف پروردگارشان داده شده است؛ ما در میان هیچ یک از آنان فرقی نمی گذاریم؛ و در برابر (فرمان) او تسلیم هستیم.»

**٨٥) وَمَنْ يَبْتَغِ غَيْرَ الإِسْلَامِ دِينًا فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ
وَهُرْ كَسْ جَزِ اسلام (و تسلیم در برابر فرمان حق)، آیینی برای خود انتخاب کند، از او پذیرفته نخواهد شد؛ و
او در آخرت، از زیانکاران است.**

**٨٦) كَيْفَ يَهْدِي اللَّهُ قَوْمًا كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ وَشَهَدُوا أَنَّ الرَّسُولَ حَقٌّ
وَجَاءُهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ**

- چگونه خداوند جمعیتی را هدایت می کند که بعد از ایمان و گواهی به حقائیقت رسول و آمدن نشانه های روشن برای آنها، کافر شدند؟! و خدا، جمعیت ستمکاران را هدایت نخواهد کرد!

**٨٧) أُولَئِكَ جَزَآءُهُمْ أَنَّ عَلَيْهِمْ لِعْنَةَ اللَّهِ وَالْمُلَائِكَةِ وَالنَّاسُ أَجْمَعِينَ
كیفر آنها، این است که لعن (و طرد) خداوند و فرشتگان و مردم همگی بر آنهاست.**

٨٨) خَالِدِينَ فِيهَا لَا يُخَفَّفُ عَنْهُمُ الْعَذَابُ وَلَا هُمْ يُنَظَّرُونَ

- «همواره در این لعن (و طرد و نفرین) می مانند؛ مجازاتشان تخفیف نمی یابد؛ و به آنها مهلت داده نمی شود.»

۸۹) إِلَّاَ الَّذِينَ تَأْبُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "مگر کسانی که پس از آن، توبه کنند و اصلاح نمایند؛ (و در مقام جبران گناهان گذشته برآیند، که توبه آنها پذیرفته خواهد شد؛ زیرا خداوند، آمرزند و بخشنده است".

۹۰) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بَعْدَ إِيمَانِهِمْ ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَّنْ تُقْبَلَ تَوْبَتُهُمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الصَّاغِلُونَ

- "کسانی که پس از ایمان کافر شدن و سپس بر کفر (خود) افزودند، (و در این راه اصرار ورزیدند)، هیچ‌گاه توبه آنان، (که از روی ناچاری یا در آستانه مرگ صورت می‌گیرد)، قبول نمی‌شود؛ و آنها گمراهن (واقعی) اند (چرا که هم راه خدا را گم کردند، و هم راه توبه را)."

۹۱) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَمَا تُوْلَوْا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَنْ يُقْبَلَ مِنْ أَحَدِهِمْ مُّلْءُ الْأَرْضِ ذَهَبًا وَلَوْ افْتَدَى بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ وَمَا لَهُمْ مِّنْ نَاصِرِينَ

- "کسانی که کافر شدن و در حال کفر از دنیا رفتند، اگر چه روی زمین پر از طلا باشد، و آن را یعنوان قدیسه (و کفاره اعمال بد خویش) بپردازنند، هرگز از هیچ‌یک آنها قبول نخواهد شد؛ و برای آنان، مجازات دردناک است؛ و باورانی ندارند."

۹۲) لَنْ تَنَالُوا الْبِرَّ حَتَّىٰ تُفْقِدُوا مِمَّا تُحِبُّونَ وَمَا تُفْقِدُوا مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ اللَّهَ بِهِ عَلِيمٌ

- "هرگز به (حقیقت) نیکوکاری نمی‌رسید مگر اینکه از آنچه دوست می‌دارید، (در راه خدا) اتفاق کنید؛ و آنچه اتفاق می‌کنید، خداوند از آن آگاه است."

۹۳) كُلُّ الطَّعَامِ كَانَ حِلًاً لِّبْنِ إِسْرَائِيلَ إِلَّا مَا حَرَمَ إِسْرَائِيلُ عَلَى نَفْسِهِ مِنْ قَبْلِ أَنْ تُنَزَّلَ التَّوْرَاةُ قُلْ فَاتَّوْا بِالْتَّوْرَاةِ فَاتَّلُوهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "همه غذاهای پاک) بر بنی اسرائیل حلال بود، جز آنچه اسرائیل (یعقوب)، پیش از نزول تورات، بر خود تحريم کرده بود؛ (مانند گوشت شتر که برای او ضرر داشت). بگو: «اگر راست می‌گویید تورات را بیاورید و بخوانید! (این نسبتها بایی که به پیامبران پیشین می‌دهید، حتی در تورات تحریف شده شما نیست!)»"

۹۴) فَمَنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- بنا بر این، آنها که بعد از این به خدا دروغ می‌بندند، ستمگرنند! (زیرا از روی علم و عمد چنین می‌کنند).

۹۵) قُلْ صَدَقَ اللَّهُ فَاتَّبِعُوا مِلَةَ إِبْرَاهِيمَ حَسِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- بگو: «خدا راست گفته او اینها در آیین پاک ابراهیم نبوده» است. بنا بر این، از آیین ابراهیم پیروی کنید، که به حق گرایش داشت، و از مشرکان نبود!»

۹۶) إِنَّ أَوَّلَ بَيْتٍ وُضِعَ لِلنَّاسِ لِلَّذِي بِبَكَّةَ مُبَارَكًا وَهُدًى لِلْعَالَمِينَ

- نخستین خانه‌ای که برای مردم (و نیایش خداوند) قرار داده شد، همان است که در سرزمین مکه است، که پر برکت، و مایه هدایت جهانیان است.

۹۷) فِيهِ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ مَقَامُ إِبْرَاهِيمَ وَمَنْ دَخَلَهُ كَانَ آمِنًا وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ

الْبَيْتِ مِنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

- «در آن، نشانه‌های روشن، (از جمله) مقام ابراهیم است؛ و هر کس داخل آن [= خانه خدا] شود؛ در امان خواهد بود، و برای خدا بر مردم است که آهنگ خانه (او) کنند، آنها که توانایی رفتن به سوی آن دارند. و هر کس کفر ورزد (و حج را ترک کند، به خود زیان رسانده)، خداوند از همه جهانیان، بی نیاز است.»

۹۸) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمْ تَكُفُّرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ شَهِيدٌ عَلَى مَا تَعْمَلُونَ

- بگو: «ای اهل کتاب! چرا به آیات خدا کفر می‌ورزید؟! و خدا گواه است بر اعمالی که انجام می‌دهید!»

۹۹) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَمْ تَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ تَبْغُونَهَا عِوْجًا

وَأَنْتُمْ شُهَدَاءُ وَمَا اللَّهُ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- بگو: «ای اهل کتاب! چرا افرا帝 را که ایمان آورده‌اند، از راه خدا بازمی‌دارید، و می‌خواهید این راه را کج سازید؟! در حالی که شما (به درستی این راه) گواه هستید؛ و خداوند از آنچه انجام می‌دهید، غافل نیست!»

۱۰۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا فَرِيقًا مِنَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ يَرُدُّوْكُمْ

بَعْدَ إِيمَانِكُمْ كَافِرِينَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر از گروهی از اهل کتاب، (که کارشان نفاق افکنی و شعله و رساختن آتش کینه و عداوت است) اطاعت کنید، شما را پس از ایمان، به کفر بازمی‌گردانند.

۱۰۱) وَكَيْفَ تَكُفُّونَ وَأَنْتُمْ تُتَلَّى عَلَيْكُمْ آيَاتُ اللَّهِ وَفِيْكُمْ رَسُولُهُ وَمَنْ

يَعْتَصِمُ بِاللَّهِ فَقَدْ هُدِيَ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

- چگونه ممکن است شما کافر شوید، با اینکه (در دامان وحی قرار گرفته‌اید، و) آیات خدا بر شما خوانده می‌شود، و پیامبر او در میان شماست؟! (بنابر این، به خدا تمسک جویید!) و هر کس به خدا تمسک جوید، به راهی راست، هدایت شده است.

۱۰۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ حَقَّ تُقَاتِهِ وَلَا تَمُوتُنَّ إِلَّا وَأَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! آن گونه که حق تقاو و پرهیز کاری است، از خدا پرهیزید! و از دنیا نروید، مگر اینکه مسلمان باشید! (باید گوهر ایمان را تا پایان عمر، حفظ کنید!)

۱۰۳) وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا وَإِذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ كُنْتُمْ أَعْدَاءً فَأَلْفَ بَيْنَ قُلُوبِكُمْ فَاصْبِحْتُمْ بِنِعْمَتِهِ إِخْوَانًا وَكُنْتُمْ عَلَىٰ شَفَا حُفْرَةٍ مِّنَ النَّارِ فَأَنْقَذَكُمْ مِّنْهَا كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَهَدُونَ

- "و همگی به رسیمان خدا [= قرآن و اسلام، و هر گونه وسیله وحدت] چنگ زنید، و پراکنده نشوید! و نعمت بزرگی خدا را بر خود، به یاد آرید که چگونه دشمن یکدیگر بودید، و او میان دلهای شما، الفت ایجاد کرد، و به برکت نعمت او، برادر شدید! و شما بر لبِ حفره‌ای از آتش بودید، خدا شما را از آن نجات داد؛ این چنین، خداوند آیات خود را برای شما آشکار می‌سازد؛ شاید پذیرای هدایت شوید."

۱۰۴) وَلَئِنْ كُنْتُمْ أُمَّةً يَدْعُونَ إِلَى الْخَيْرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَاوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- باید از میان شما، جمعی دعوت به نیکی، و امر به معروف و نهی از منکر کنند! و آنها همان رستگارانند.

۱۰۵) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ تَنَزَّقُوا وَأَخْتَلَفُوا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْبَيِّنَاتُ وَأُولَئِكَ

لَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "و مانند کسانی نباشید که پراکنده شدند و اختلاف کردند؛ (آن هم) پس از آنکه نشانه‌های روشن (پروردگار) به آنان رسید! و آنها عذاب عظیمی دارند."

۱۰۶) يَوْمَ تَبَيَّضُ وُجُوهٌ وَتَسُودُ وُجُوهٌ فَإِمَّا الَّذِينَ اسْوَدَتْ وُجُوهُهُمْ أَكْفَرُ تُمْ

بَعْدَ إِيمَانِكُمْ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

- (آن عذاب عظیم) روزی خواهد بود که چهره‌های سفید، و چهره‌های سیاه می‌گردد، اما آنها که صور تهایشان سیاه شده، (به آنها گفته می‌شود): آیا بعد از ایمان، و (اختوت و برادری در سایه آن)، کافر شدید؟! پس بچشید عذاب را، به سبب آنچه کفر می‌ورزیدید!

۱۰۷) وَأَمَّا الَّذِينَ ايَضَّتْ وُجُوهُهُمْ فَقَى رَحْمَةَ اللَّهِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "وَأَمَّا آنها که چهره‌هایشان سفید شده، در رحمت خداوند خواهند بود؛ و جاودانه در آن می‌مانند."

۱۰۸) تِلْكَ آیاتُ اللَّهِ تَنَلُّوْهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِّلْعَالَمِينَ

- "اینها آیات خداست؛ که بحق بر تو می‌خوانیم. و خداوند (هیچ گاه) سنتی برای (احدى از) جهانیان نمی‌خواهد."

۱۰۹) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

- "و (چگونه ممکن است خدا ستم کند؟! در حالی که) آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، مال اوست؛ و همه کارها، به سوی او باز می‌گردد (و به فرمان اوست)."

۱۱۰) كُنْتُمْ خَيْرَ أُمَّةٍ أُخْرَجَتْ لِلنَّاسِ تَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَتَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَتُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَوْ أَمَنَ أَهْلُ الْكِتَابِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ مِنْهُمُ الْمُؤْمِنُونَ وَأَكْثُرُهُمُ الْفَاسِقُونَ

- "شما بهترین امتی بودید که به سود انسانها آفریده شده‌اند؛ (چه اینکه) امر به معروف و نهی از منکر می‌کنید و به خدا ایمان دارید. و اگر اهل کتاب، (به چنین برنامه و آینین درخشانی)، ایمان آورند، برای آنها بهتر است! (ولی تنها) عده کمی از آنها با ایمانند، و بیشتر آنها فاسقند، (و خارج از اطاعت پروردگار)

۱۱۱) لَنْ يَضُرُّوكُمْ إِلَّا أَذًى وَإِنْ يُقَاتِلُوكُمْ يُوْلُوْكُمُ الْأَدُبَارُ ثُمَّ لَا يُنَصَّرُونَ

- "آنها [= اهل کتاب، مخصوصاً یهود] هر گز نمی‌توانند به شما زیان برسانند، جز آزارهای مختص؛ و اگر با شما پیکار کنند، به شما پشت خواهند کرد (و شکست می‌خورند؛ سپس کسی آنها را یاری نمی‌کند)."

(۱۱۲) ضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الذُّلَّةُ أَيْنَ مَا تُقْفِوْا إِلَّا بَحْبَلٍ مِّنَ النَّاسِ وَبَأَوْوَا بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَضُرِبَتْ عَلَيْهِمُ الْمَسْكَنَةُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا يَكْفُرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَيَقْتُلُونَ الْأَنْبِيَاءَ بِغَيْرِ حَقٍّ ذَلِكَ بِمَا عَصَوْا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ

- "هر جا یافت شوند، مهر ذلت بر آنان خورده است؛ مگر با ارتباط به خدا، (و تجدید نظر در روش ناپسند خود)، (یا) با ارتباط به مردم (وابستگی به این و آن)؛ و به خشم خدا، گرفتار شده‌اند؛ و مهر بیچارگی بر آنها زده شده؛ چرا که آنها به آیات خدا، کفر می‌ورزیدند و پیامبران را بناحق می‌کشتد. اینها بخاطر آن است که گناه کردند؛ (و به حقوق دیگران)، تجاوز می‌نمودند."

(۱۱۳) لَيُسُوْأ سَوَاءٌ مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ أُمَّةٌ قَائِمَةٌ يَتَلَوْنَ آيَاتِ اللَّهِ آنَاءَ اللَّيْلِ وَهُمْ يَسْجُدُونَ

- "آنها همه یکسان نیستند؛ از اهل کتاب، جمعیتی هستند که (به حق و ایمان) قیام می‌کنند؛ و پیوسته در اوقات شب، آیات خدا را می‌خوانند؛ در حالی که سجده می‌نمایند."

(۱۱۴) يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَأَيْوَمُ الْآخِرِ وَيَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَأُولَئِكَ مِنَ الصَّالِحِينَ

- "به خدا و روز دیگر ایمان می‌آورند؛ امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند؛ و در انجام کارهای نیک، پیشی می‌گیرند؛ و آنها از صالحانند."

(۱۱۵) وَمَا يَعْلُوْا مِنْ خَيْرٍ فَلَنْ يُكْفِرُوهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ

- و آنچه از اعمال نیک انجام دهنند، هرگز کفران خواهد شد! (و پاداش شایسته آن را می‌بینند). و خدا از پرهیزکاران، آگاه است.

(۱۱۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أُولَادُهُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "کسانی که کافر شدند، هرگز نمی‌توانند در پناه اموال و فرزندانشان، از مجازات خدا در امان بمانند! آنها اصحاب دوز خند؛ و جاودانه در آن خواهند ماند."

۱۱۷) مَثَلُ مَا يُنِفِّقُونَ فِي هَذِهِ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَثَلِ رِيحٍ فِيهَا صِرُّ أَصَابَتْ حَرْثَ قَوْمٍ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَأَهْلَكْتُهُ وَمَا ظَلَمَهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "آنچه آنها در این زندگی پست دنیوی اتفاق می‌کنند، همانند باد سوزانی است که به زراعت قومی که بر خود ستم کرده (و در غیر محل و وقت مناسب، کشت نموده‌اند)، بوزد؛ و آن را نابود سازد. خدا به آنها ستم نکرده؛ بلکه آنها، خودشان به خویشتن ستم می‌کنند."

۱۱۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخِذُوا بَطَانَةً مِّنْ دُونِكُمْ لَا يَأْلُونَكُمْ حَبَالًا وَدُؤْأَ مَا عَنِتُّمْ قَدْ بَدَأْتِ الْبَعْضَاءَ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ وَمَا تُخْفِي صُدُورُهُمْ أَكْبَرُ قَدْ بَيَّنَا لَكُمْ

الآياتِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! محروم اسراری از غیر خود، انتخاب نکنید! آنها از هرگونه شر و فسادی در باره شما، کوتاهی نمی‌کنند. آنها دوست دارند شما در رنج و زحمت باشید. (نشانه‌های) دشمنی از دهان (و کلام) شان آشکار شده؛ و آنچه در دلهایشان پنهان می‌دارند، از آن مهمتر است. ما آیات (و راه‌های پیشگیری از شر آنها) را برای شما بیان کردیم اگر اندیشه کنید!"

۱۱۹) هَأَنْتُمْ أُولَاءِ تُحِبُّونَهُمْ وَلَا يُحِبُّونَكُمْ وَتُؤْمِنُونَ بِالْكِتَابِ كُلِّهِ وَإِذَا لَقُوْكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَإِذَا خَلَوْا عَضُّوا عَيْنِكُمُ الْأَنَامِلَ مِنَ الْغَيْظِ قُلْ مُوْتُوا بِغَيْظِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْمُ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- "شما کسانی هستید که آنها را دوست می‌دارید؛ اما آنها شما را دوست ندارند! در حالی که شما به همه کتابهای آسمانی ایمان دارید (و آنها به کتاب آسمانی شما ایمان ندارند). هنگامی که شما را ملاقات می‌کنند، (به دروغ) می‌گویند: «ایمان آورده‌ایم!» اما هنگامی که تنها می‌شوند، از شدت خشم بر شما، سر انگشتان خود را به دندان می‌گزند! بگو: «با همین خشمی که دارید بمیرید! خدا از (اسرار) درون سینه‌ها آگاه است.»"

۱۲۰) إِنْ تَمْسِسُكُمْ حَسَنَةٌ تَسْوُهُمْ وَإِنْ تُصِبُّكُمْ سَيِّئَةٌ يَفْرَحُوا بِهَا وَإِنْ تَصْبِرُوا وَتَتَّقُوا لَا يَضْرُكُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ

- "اگر نیکی به شما برسد، آنها را ناراحت می‌کند؛ و اگر حادثه ناگواری برای شما رخ دهد، خوشحال می‌شوند.
 (اما) اگر (در برابر شان) استقامت و پرهیزگاری پیشه کنید، نقشه‌های (خاتنانه) آنان، به شما زیانی نمی‌رساند؛
 خداوند به آنچه انجام می‌دهند، احاطه دارد."

۱۲۱) وَإِذْ عَدَوْتَ مِنْ أَهْلِكَ تُبُوّى إِلَّا مُؤْمِنِينَ مَقَاعِدَ لِلِّقَاتَالِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- "و (به یاد آور) زمانی را که صبحگاهان، از میان خانواده خود، جهت انتخاب اردوگاه جنگ برای مؤمنان، بیرون رفتی! و خداوند، شنا و داناست (گفتگوهای مختلفی را که درباره طرح جنگ گفته می‌شد، می‌شنید؛ و اندیشه‌هایی را که بعضی در سر می‌پروردندند، می‌دانست".

۱۲۲) إِذْ هَمَّتْ طَائِفَاتٍ مِّنْكُمْ أَنْ تَفْشِلَا وَاللَّهُ وَلِيُّهُمَا وَعَلَى اللَّهِ فَلْيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- "(او نیز به یاد آور) زمانی را که دو طایفه از شما تصمیم گرفتند سستی نشان دهند (و از وسط راه بازگردند)؛ و خداوند پشتیبان آنها بود (و به آنها کمک کرد که از این فکر بازگردند)؛ و افراد بالیمان، باید تنها بر خدا توکل کنند!"

۱۲۳) وَلَقَدْ نَصَرْتُكُمُ اللَّهُ بِبَدْرٍ وَأَنْتُمْ أَذْلَّةٌ فَاقْتَلُوا اللَّهَ لَعْلَكُمْ تَشْكُرُونَ

- "خداؤند شما را در «بدر» یاری کرد (و بر دشمنان خط ناک، پیروز ساخت)؛ در حالی که شما (نسبت به آنها)، ناتوان بودید. پس، از خدا پرهیزید (و در برابر دشمن، مخالفت فرمان پیامبر نکنید)، تاشکر نعمت او را بجا آورده باشید!"

۱۲۴) إِذْ تَقُولُ لِلْمُؤْمِنِينَ أَلَّنْ يَكْفِيْكُمْ أَنْ يُمِدَّكُمْ رَبُّكُمْ بِثَلَاثَةِ آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُنْزَلِينَ

- در آن هنگام که تو به مؤمنان می‌گفتی: «آیا کافی نیست که پروردگار تان، شما را به سه هزار نفر از فرشتگان، که از آسمان فرود می‌آیند، یاری کند؟!»

۱۲۵) بَلَى إِن تَصْبِرُوا وَتَتَقَوَّا وَيَأْتُوكُم مِّنْ فَوْرِهِمْ هَذَا يُمْدِدُكُمْ رَبُّكُم بِخَمْسَةٍ
آلَافٍ مِّنَ الْمَلَائِكَةِ مُسَوِّمِينَ

- ازی، (امروز هم) اگر استقامت و تقوا پیشه کنید، و دشمن به همین زودی به سراغ شما بیاید، خداوند شما را به
بنج هراز نفر از فرشتگان، که نشانه هایی با خود دارند، مدد خواهد داد

۱۲۶) وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَى لَكُمْ وَلِتَطْمَئِنَّ قُلُوبُكُمْ بِهِ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ
عِنْدِ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

- "ولی اینها را خداوند فقط بشارت، و برای اطمینان خاطر شما قرار داده؛ و گرنه، پیروزی تنها از جانب خداوند
توانای حکیم است!"

۱۲۷) لِيَقْطَعَ طَرَفًا مِّنَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَوْ يَكْبِتَهُمْ فَيَنْقَبُوا خَائِبِينَ

- "(این وعده را که خدا به شما داده)، برای این است که قسمتی از پیکر لشکر کافران را قطع کند؛ یا آنها را با
ذلت برگرداند؛ تا مایوس و نالمید، (به وطن خود) بازگردند."

۱۲۸) لَيْسَ لَكَ مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ أَوْ يَتُوبَ عَلَيْهِمْ أَوْ يُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ ظَالِمُونَ

- "هیچ گونه اختیاری (در باره عفو کافران، یا مؤمنان فراری از جنگ)، برای تو نیست؛ مگر اینکه (خدا) بخواهد
آنها را بپخشند، یا مجازات کند؛ زیرا آنها ستمگند."

۱۲۹) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَعْذِبُ مَنْ
يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "و آنچه در آسمانها و زمین است، از آن خدادست. هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)، می بخشند؛ و هر کس را
بخواهد، مجازات می کند؛ و خداوند آمر زنده مهربان است."

۱۳۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا الرِّبَّاً أَضْعَافًا مُضَاعَفَةً وَاتَّقُوا اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! ربا (و سود پول) را چند برابر نخورید! از خدا بپرهیزید، تا رستگار شوید!

۱۳۱) وَاتَّقُوا النَّارَ الَّتِي أُعِدَّتْ لِلْكَافِرِينَ

- و از آتشی پیرهیزید که برای کافران آماده شده است!

۱۳۲) وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- خدا و پیامبر را اطاعت کنید، تا مشمول رحمت شوید!

**۱۳۳) وَسَارِعُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ
أُعِدَّتْ لِلْمُتَّقِينَ**

- "و شتاب کنید برای رسیدن به آمرزش پروردگاری؛ و بهشتی که وسعت آن، آسمانها و زمین است؛ و برای پیرهیزگاران آماده شده است."

**۱۳۴) الَّذِينَ يُنْفِقُونَ فِي السَّرَّاءِ وَالضَّرَاءِ وَالْكَاظِمِينَ الْفَيْظَ وَالْعَافِينَ عَنِ
النَّاسِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ**

- "همانها که در توانگری و تنگستی، انفاق می کنند؛ و خشم خود را فرو می برند؛ و از خطای مردم درمی گذرند؛ و خدا نیکو کاران را دوست دارد."

**۱۳۵) وَالَّذِينَ إِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً أَوْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ ذَكَرُوا اللَّهَ فَاسْتَغْفِرُوا
لِذُنُوبِهِمْ وَمَنْ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ إِلَّا اللَّهُ وَلَمْ يُصِرُّوا عَلَى مَا فَعَلُوا وَهُمْ يَعْلَمُونَ**

- "و آنها که وقتی مرتکب عمل زشتی شوند، یا به خود ستم کنند، یا بادخدا می افتد؛ و برای گناهان خود، طلب آمرزش می کنند - و کیست جز خدا که گناه را ببخشد؟ - و بر گناه، اصرار نمی ورزند، با اینکه می دانند."

**۱۳۶) أُولَئِكَ جَزَآءُهُمْ مَعْفَرَةٌ مِّنْ رَبِّهِمْ وَجَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا وَسِعْمَ أَجْرُ الْعَالِمِينَ**

- "آنها پاداششان آمرزش پروردگار، و بهشتیابی است که از زیر درختانش، نهرها جاری است؛ جاودانه در آن میمانند؛ چه نیکو است پاداش اهل عمل!"

١٣٧) قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ سُنُنُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

- "بیش از شما، سنت هایی وجود داشت؛ او هر قوم، طبق اعمال و صفات خود، سرنوشت هایی داشتند؛ که شما نیز همانند آن را دارید). پس در روی زمین، گردش کنید و بینید سرانجام تکذیب کنندگان (آیات خدا) چگونه بود؟!"

١٣٨) هَذَا بَيَانٌ لِّلنَّاسِ وَهُدًى وَمَوْعِظَةٌ لِّلْمُتَّقِينَ

- "این، بیانی است برای عموم مردم؛ و هدایت و اندرزی است برای پرهیز گاران!"

١٣٩) وَلَا تَهْنُوا وَلَا تَحْزُنُوا وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- و سنت نشود! و غمگین نگردید! و شما برترید اگر ایمان داشته باشید!

١٤٠) إِنِّي مَسِسْنَكُمْ قَرْحٌ فَقَدْ مَسَ الْقَوْمَ قَرْحٌ مُّثْلُهُ وَتَلْكَ الْأَيَامُ نُدَاوِلُهَا بَيْنَ النَّاسِ وَلَيَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَتَخَذَّلُ مِنْكُمْ شُهَدَاءُ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الظَّالِمِينَ

- "اگر (در میدان احمد)، به شما جراحت رساند (و ضربه ای وارد شد)، به آن جمعت نیز (در میدان سدر)، جراحتی همانند آن وارد گردید. و ما این روزهای (پیروزی و شکست) را در میان مردم می گردانیم؛ (- و این خاصیت (ندگی دنیاست-) تا خدا، افرادی را که ایمان آورده اند، بداند (و شناخته شوند)؛ و خداوند از میان شما، شاهدانی

بکریه. و خدا ظالمان را دوست نمی دارد."

١٤١) وَلَيَمْحَصَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَيَمْحَقَ الْكَافِرِينَ

- "و تا خداوند، افراد بایران را خالص گرداند (و ورزیده شوند)؛ و کافران را به تدریج نابود سازد."

١٤٢) أَمْ حَسِيبُنِمْ أَنْ تَدْخُلُوا الْجَنَّةَ وَلَمَّا يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَيَعْلَمَ الصَّابِرِينَ

- آیا چنین پنداشتید که (تنها با ادعای ایمان) وارد بهشت خواهد شد، در حالی که خداوند هنوز مجاهدان از شما و صابران را مشخص نساخته است؟!

۱۴۳) وَلَقَدْ كُنْتُمْ تَمَنَّوْنَ الْمَوْتَ مِنْ قَبْلِ أَنْ تَلْقَوْهُ فَقَدْ رَأَيْتُمُوهُ وَأَنْتُمْ تَنْظُرُونَ

- و شما مرگ (و شهادت در راه خدا) را، پیش از آنکه با آن رویه رو شوید، آرزو می کردید؛ سپس آن را با چشم خود دیدید، در حالی که به آن نگاه می کردید (و حاضر نبودید به آن تن در دیدید! چقدر میان گفتار و کردار شما فاصله است؟!)

۱۴۴) وَمَا مُحَمَّدٌ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ أَفَإِنْ مَاتَ أُوْ قُتِلَ انْقَلَبْتُمْ عَلَىٰ أَعْقَابِكُمْ وَمَنْ يَنْقَلِبْ عَلَىٰ عَقِبَيْهِ فَلَنْ يَضُرَّ اللَّهُ شَيْئًا وَسَيَجْزِي اللَّهُ الشَّاكِرِينَ

- "محمد (ص) فقط فرستاده خداست؛ و پیش از او، فرستادگان دیگری نیز بودند؛ آیا اگر او بمیرد و یا کشته شود، شما به عقب بر می گردید؟ (و اسلام را رها کرده به دوران جاهلیت و کفر بازگشت خواهید نمود؟) و هر کس به عقب باز گردد، هرگز به خدا ضرری نمی زند؛ و خداوند بزوی شاکران (و استقامت کنندگان) را پاداش خواهد داد."

۱۴۵) وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تَمُوتَ إِلَّا يَأْذِنُ اللَّهُ كِتَابًا مُؤَجَّلًا وَمَنْ يُرِدُ شَوَّابَ الدُّنْيَا نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَنْ يُرِدُ شَوَّابَ الْآخِرَةِ نُؤْتِهِ مِنْهَا وَسَيَجْزِي الشَّاكِرِينَ

- "هیچ کس، جز به فرمان خدا، نمی میرد؛ سرنوشتی است تعیین شده؛ (بنابر این، مرگ پیامبر یا دیگران، یک سنت الهی است). هر کس پاداش دنیا را بخواهد (و در زندگی خود، در این راه گام بردارد)، چیزی از آن به او خواهیم داد؛ و هر کس پاداش آخرت را بخواهد، از آن به او می دهیم؛ و بزوی سپاسگزاران را پاداش خواهیم داد."

۱۴۶) وَكَانَ مِنْ نَبِيٍّ قَاتَلَ مَعَهُ رَبِيعُونَ كَثِيرٌ فَمَا وَهَنُوا لِمَا أَصَابُهُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَمَا ضَعَفُوا وَمَا اسْتَكَانُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الصَّابِرِينَ

- "چه بسیار پیامبرانی که مردان الهی فراوانی به همراه آنان جنگ کردند! آنها هیچ گاه در برابر آتش در راه خدا به آنان می رسید، سست و ناتوان نشدند (و تن به تسليم ندادند)؛ و خداوند استقامت کنندگان را دوست دارد."

۱۴۷) وَمَا كَانَ قَوْلَهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا رَبَّنَا اغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا وَإِسْرَافَنَا فِي أَمْرِنَا وَكَبَّتْ أَقْدَامَنَا وَانْصُرْنَا عَلَىٰ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

- سخشنان تنها این بود که: «پروردگار! گناهان ما را بیخش! و از تندرویهای ما در کارها، چشم بوشی کن! قدمهای ما را استوار بدار! و ما را بر جمیعت کافران، پیروز گردان!

۱۴۸) فَاتَّاهُمُ اللَّهُ ثَوَابَ الدُّنْيَا وَحُسْنَ ثَوَابَ الْآخِرَةِ وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

- "از این رو خداوند پاداش این جهان، و پاداش نیک آن جهان را به آنها داد؛ و خداوند نیکو کاران را دوست می‌دارد."

۱۴۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تُطِيعُوا الَّذِينَ كَفَرُوا يَرْدُوْكُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ فَتَنْقَلِبُوا خَاسِرِينَ

- "ای کسانی که ایمان اورده‌اید! اگر از کسانی که کافر شده‌اند اطاعت کنید، شما را به گذشته‌هایتان بازمی‌گردانند؛ و سرانجام، زیانکار خواهید شد"

۱۵۰) بَلِ اللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ خَيْرُ النَّاصِرِينَ

- "(آنها تکیه گاه شما نیستند)، بلکه ولی و سرپرست شما، خداست؛ او بهترین یاوران است."

۱۵۱) سَنَقَى فِي قُلُوبِ الَّذِينَ كَفَرُوا الرُّغْبَ بِمَا أُشْرَكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا وَاهِمُ النَّارُ وَبِئْسَ مَثْوَى الظَّالِمِينَ

- "بزوودی در دلهای کافران، بخاطر اینکه بدون دلیل، چیزهایی را برای خدا همتا قرار دادند، رعب و ترس می‌افکنیم؛ و جایگاه آنها، آتش است؛ و چه بد جایگاه ستمکاران!"

۱۵۲) وَلَقَدْ صَدَقْكُمُ اللَّهُ وَعْدَهُ إِذْ تَحْسُنُوهُمْ بِإِذْنِهِ حَتَّىٰ إِذَا فَشَلْتُمْ وَتَنَازَعْتُمْ فِي الْأَمْرِ وَعَصَيْتُمْ مِنْ بَعْدِ مَا أَرَاكُمْ مَا تُحِبُّونَ مِنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الدُّنْيَا وَمَنْكُمْ مَنْ يُرِيدُ الْآخِرَةَ ثُمَّ صَرَفَكُمْ عَنْهُمْ لِيُنْتَلِيكُمْ وَلَقَدْ عَنَّا عَنْكُمْ وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ

- "خداؤند، وعده خود را به شما، (در باره پیروزی بر دشمن در اهد)، تحقق بخشید؛ در آن هنگام (که در آغاز جنگ)، دشمنان را به فرمان او، به قتل می‌رساندید؛ (و این پیروزی ادامه داشت) تا اینکه سست شدید؛ و (بر سر رهاکردن سنگرهای)، در کار خود به نزاع پرداختید؛ و بعد از آن که آنچه را دوست می‌داشتید (از غلبه بر دشمن) به شما نشان داد، تأثیرگذاردید. بعضی از شما، خواهان دنیا بودند؛ و بعضی خواهان آخرت. سپس خداوند شما را از آنان منصرف ساخت؛ (و پیروزی شما به شکست انجامید)؛ تا شما را آزمایش کند. و او شما را بخشید؛ و خداوند نسبت به مؤمنان، فضل و بخشش دارد."

١٥٣) إِذْ تُصْعِدُونَ وَلَا تَلْوُونَ عَلَى أَحَدٍ وَالرَّسُولُ يَدْعُوكُمْ فِي أُخْرَأَكُمْ فَإِنَّا ثَابَكُمْ غُمَّاً بِغَمٍّ لَكَيْلًا تَحْزُنُوا عَلَى مَا فَاتَكُمْ وَلَا مَا أَصَابَكُمْ وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- "(به خاطر بیاورید) هنگامی را که از کوه بالا میرفتید؛ و جمعی در وسط بیابان پراکنده شدند؛ و از شدت وحشت، به عقب ماندگان نگاه نمی کردید، و پیامبر او پشت سر، شما را صدا می زد. سپس اندوهها را یکی پس از دیگری به شما جزا داد؛ این بخاطر آن بود که دیگر برای از دست رفتن (غنایم جنگی) غمگین نشود، و نه بخاطر مصیبت‌هایی که بر شما وارد می گردد. و خداوند از آنجه انجام می دهد، آگاه است."

١٥٤) ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ بَعْدِ الْغَمَّ أَمْنَةً نُعَاصِي طَائِفَةً مَنْ كُمْ وَطَائِفَةً قَدْ أَهْمَتُهُمْ أَنْفُسُهُمْ يَظْنُونَ بِاللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ ظَنَّ الْجَاهِلِيَّةِ يَقُولُونَ هَلْ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ مِنْ شَيْءٍ قُلْ إِنَّ الْأَمْرَ كُلَّهُ لِلَّهِ يُخْفُونَ فِي أَنْفُسِهِمْ مَا لَا يُبَدِّلُونَ لَكَ يَقُولُونَ لَوْ كَانَ لَنَا مِنَ الْأَمْرِ شَيْءٌ مَا قُتِلْنَا هَاهُنَا قُلْ لَوْ كُنْتُمْ فِي بُيُوتِكُمْ لَبَرَزَ الَّذِينَ كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقُتْلُ إِلَى مَضَاجِعِهِمْ وَلَيَبْتَلِيَ اللَّهُ مَا فِي صُدُورِكُمْ وَلِيُمَحَّصَ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- "سپس بدنبال این غم و اندوه، آرامشی بر شما فرستاد. این آرامش، بصورت خواب سبکی بود که (در شب بعد از حادثه احمد)، گروهی از شما را فرا گرفت؛ اما گروه دیگری در فکر جان خویش بودند؛ (و خواب به چشمانتشان نرفت). آنها گمانهای نادرستی - همچون گمانهای دوران جاهلیت - درباره خدا داشتند؛ و می گفتند: «آیا چیزی از پیروزی نسبیت می شود؟!» بگو: «همه کارها (و پیروزیها) به دست خداست! آنها در دل خود، چیزی را نیهان می دارند که برای تو آشکار نمی سازند؛ می گویند: «اگر ما سهمی از پیروزی داشتیم، در اینجا کشته نمی شدیم!» بگو: «اگر هم در خانه های خود بودید، آنها که کشته شدن بر آنها مقرر شده بود، قطعاً به سوی آرامگاه های خود، بیرون مم آمدند (و آنها را به قتل مم رساندند). و اینها برای این است که خداوند، آنجه در سینه هایتان بنهان دارید، بیاز ماید؛ و آنجه را در دلهای شما (از ایمان) است، خالص گرداند؛ و خداوند از آنجه در درون سینه هاست، با خبر است".

١٥٥) إِنَّ الَّذِينَ تَوَلُّوْ مِنْكُمْ يَوْمَ الْتَّقَى الْجَمْعَانِ إِنَّمَا اسْتَزَّهُمُ الشَّيْطَانُ بِبَعْضٍ
ما كَسَبُوا وَلَقَدْ عَفَا اللَّهُ عَنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ حَلِيمٌ

- "کسانی که در روز روبرو شدن دو جمعیت با یکدیگر (در جنگ احد)، فرار کردند، شیطان آنها را بر اثر بعضی از گناهانی که مرتكب شده بودند، به لغش انداخت؛ و خداوند آنها را بخشید. خداوند، آمر زنده و بربدار است."

١٥٦) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ كَفَرُوا وَقَاتَلُوا لِإِخْرَاجِهِمْ إِذَا
ضَرَبُوكُمْ فِي الْأَرْضِ أَوْ كَانُوا غُزِّيًّا لَّوْ كَانُوا عِنْدَنَا مَا مَاتُوا وَمَا قُتِلُوا لِيَجْعَلَ
اللَّهُ ذَلِكَ حَسْرَةً فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ يُحِبُّ وَيُمِيتُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده ایدا همانند کافران نباشید که چون برادرانشان به مسافرتی می‌روند، یا در جنگی شرکت می‌کنند (واز دنیا می‌روند و یا کشته می‌شوند)، می‌گویندند: «اگر آنها نزد ما بودند، نیز مرتد و کشته نمی‌شدند» (شما از این گونه سخنان نگویید، تا خدا این حسرت را بر دل آنها [=کافران] بگذارد. خداوند، زنده می‌کند و می‌میراند؛ او زندگی و مرگ، به دست اوست؛ و خدا به آنچه انجام می‌دهید، بیانت است."

١٥٧) وَلَئِنْ قُتِلْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ مُتُّمَ لَمَعْفِرَهُ مِنَ اللَّهِ وَرَحْمَةُ خَيْرٍ مَّمَّا
يَعْمَلُونَ

- "اگر هم در راه خدا کشته شوید یا بمیرید، (زیان نکرده اید؛ زیرا) آمر زنگش و رحمت خدا، از تمام آنچه آنها (در طول عمر خود)، جمع آوری می‌کنند، بهتر است!"

١٥٨) وَلَئِنْ مُتُّمَّلُمْ أَوْ قُتِلْتُمْ لِإِلَيِّ اللَّهِ تُحْشَرُونَ

- و اگر بمیرید یا کشته شوید، به سوی خدا محشور می‌شوید. (بنابراین، فانی نمی‌شوید که از فنا، وحشت داشته باشید).

۱۵۹) فَبِمَا رَحْمَةً مِّنَ اللَّهِ لَتَنْتَ لَهُمْ وَلَوْ كُنْتَ فَظًا غَلِيلًا قَلْبَ لَأَنْفَضُوا مِنْ حَوْلِكَ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمْ وَشَاوِرْهُمْ فِي الْأَمْرِ فَإِذَا عَزَّمْتَ فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَوَكِّلِينَ

- به (برکت) رحمت الهی در برابر آنان [= مردم] نرم (و مهربان) شدی! و اگر خشن و سنجدل بودی، از اطراف تو پراکنده می شدند. بس انها را بخش و برای آنها امر زدن بطلبی او در کارها، با آنان مشورت کن! اما هنکامی که تصمیم گرفتی، (قاطع پاش!) و بر خدا توکل کن! زیرا خداوند متوكلان را دوست دارد.

۱۶۰) إِنِّي نَصَرُكُمُ اللَّهُ فَلَا غَالِبَ لَكُمْ وَإِنِّي يَخْذُلُكُمْ فَمَنْ ذَا الَّذِي يَنْصُرُكُمْ مِّنْ بَعْدِهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلَيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- اگر خداوند شما را یاری کند، هیچ کس بر شما پیروز نخواهد شد! و اگر دست از یاری شما بردارد، کیست که بعد از او، شما را یاری کند؟! و مؤمنان، تنها بر خداوند باید توکل کنند!

۱۶۱) وَمَا كَانَ لِنِبِيٍّ أَنْ يَعْلَلَ وَمَنْ يَعْلَلُ يَأْتِ بِمَا غَلَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ ثُمَّ تُوَفَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- "گمان کردید ممکن است پیامبر به شما خیانت کند؟! در حالی که) ممکن نیست هیچ پیامبری خیانت کند! و هر کس خیانت کند، روز رستاخیز، آنچه را در آن خیانت کرده، با خود (به صحنه محشر) می آورد؛ سپس به هر کس، آنچه را فراهم کرده (و انجام داده است)، بطور کامل داده می شود؛ و (به همین دلیل) به آنها ستم نخواهد شد (چرا که محصول اعمال خود را خواهند دید)."

۱۶۲) أَفَمَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَ اللَّهِ كَمَنِ بَاءَ بِسَخْطٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَأْوَاهُ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- آیا کسی که از رضای خدا پیروی کرده، همانند کسی است که به خشم و غضب خدا بازگشته؟! و جایگاه او جهنم، و پایان کار او بسیار بد است.

۱۶۳) هُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

- "هر یک از آنان، درجه و مقامی در پیشگاه خدا دارند؛ و خداوند به آنچه انجام می دهند، بیناست."

۱۶۴) لَقَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ إِذْ بَعَثَ فِيهِمْ رَسُولاً مِنْ أَنفُسِهِمْ يَنْتَلُو عَلَيْهِمْ آياتِهِ وَيُزَكِّيْهِمْ وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ

- «خداؤند بر مؤمنان منت نهاد [= تعمت بزرگی بخشید] هنگامی که در میان آنها، پیامبری از خودشان برانگیخت؛ که آیات او را بر آنها بخواند، و آنها را پاک کند و کتاب و حکمت بیاموزد؛ هر چند پیش از آن، در گمراحت آشکاری بودند.»

۱۶۵) أَوْلَمَا أَصَابَتُكُمْ مُصِيبَةٌ قَدْ أَصَبَّتُمْ مُثْلِيْهَا قُلْتُمْ أَنَّ هَذَا قُلْ هُوَ مِنْ عِنْدِ أَنفُسِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- [ایا هنگامی که مصیبتی (در میدان جنگ احمد) به شمار سید، در حالی که دو پیر ابر آن را (در میدان جنگ پسر) وارد ساخته بودند، گفتند: «این مصیبت از کجاست؟!» پس: «از ناحیه خود شاست (که در میدان جنگ احمد، با دستور پیامبر مخالفت کردید)! خداوند بر هر چیزی قادر است. (و چنانچه روش خود را اصلاح کنید، در پیش از پیروزی کنید)»

۱۶۶) وَمَا أَصَابَكُمْ يَوْمَ التَّقْوَىِ الْجَمِيعَانِ فَيَأْذِنْ اللَّهُ وَلَيَعْلَمَ الْمُؤْمِنِينَ

- «و آنچه (در روز احمد)، در روزی که دو دسته [= مؤمنان و کافران] با هم نبرد کردند به شما رسید، به فرمان خدا (و طبق سنت الهی) بود؛ و برای این بود که مؤمنان را مشخص کند.»

۱۶۷) وَلَيَعْلَمَ الَّذِينَ نَافَقُوا وَقِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَوْ ادْفَعُوا قَالُوا لَوْ نَعَمْ قَاتِلًا لَا تَبَعَنَاكُمْ هُمْ لِلْكُفَّرِ يَوْمَئِذٍ أَقْرَبُ مِنْهُمْ لِلإِيمَانِ يَقُولُونَ بِأَفْوَاهِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يَكْتُمُونَ

- «و نیز برای این بود که منافقان شناخه شوند؛ آنها یعنی که به ایشان گفته شد: «پیامبر در راه خدا نبرده کید؛ با حداقل از حریم خود، دفاع نمایید!» گفتند: «اگر من داشتم جنگی روی خواهد داد، از شما پیروی می کردم، (اما می دانم جنگی نمی شود).» آنها در آن هنگام، به کفر نزدیکتر بودند تا به ایشان؛ به زیان خود چیزی می گویند که در دل ایشان نیست؛ او خداوند از آنجه کشان می کند، آگاهتر است.»

۱۶۸) الَّذِينَ قَالُوا لِإِخْرَانِهِمْ وَقَعَدُوا لَوْ أَطَاعُونَا مَا قُتِلُوا قُلْ فَادْرُوْوا عَنْ أَنفُسِكُمُ الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- در حالی که از حمایت آنها دست کشیده بودند- گفتند: «اگر آنها از ما پیروی می کردند، کشته نمی شدند!» بگو: «(مگر شما می توانید مرگ افراد را پیش بینی کنید؟!) پس مرگ را از خودتان دور سازید اگر راست می گویید!»

۱۶۹) وَلَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَمْوَاتًا بَلْ أَحْيَاءٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ يُرْزَقُونَ

- (ای پیامبر!) هر گز کسانی میر کسانی که در راه خدا کشته شدند، مردگانند! بلکه آنان زنده‌اند، و نزد پروردگارشان روزی داده می شوند.

۱۷۰) فَرَحِينَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَيَسْتَبَشِرُونَ بِالَّذِينَ لَمْ يَلْحُقُوا بِهِمْ مِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- آنها بخاطر نعمت‌های فراوانی که خداوند از فضل خود به ایشان بخشیده است، خوشحالند؛ و بخاطر کسانی که هنوز به آنها ملحق نشده‌اند [= مجاهدان و شهیدان آینده]، خوشوقتند؛ (زیرا مقامات بر جسته آنها را در آن جهان می‌بینند؛ و می‌دانند) که نه ترسی بر آنهاست، و نه غمی خواهند داشت.»

۱۷۱) يَسْتَبَشِرُونَ بِنِعْمَةِ مِنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُؤْمِنِينَ

- «از نعمت خدا و فضل او (نسبت به خودشان نیز) مسرورند؛ و (می‌بینند که) خداوند، پاداش مؤمنان را ضایع نمی‌کند؛ (نه پاداش شهیدان، و نه پاداش مجاهدانی که شهید نشدن).»

۱۷۲) الَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِلَّهِ وَالرَّسُولِ مِنْ بَعْدِ مَا أَصَابَهُمُ الْقَرْحُ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا مِنْهُمْ وَاتَّقُوا أَجْرًَ عَظِيمٍ

- «آنها که دعوت خدا و پیامبر (ص) را، پس از آن همه چراحتی که به ایشان رسید، اجابت کردند؛ (و هنوز زمهمای میدان احمد التیام نیافته بود، به سوی میدان «حرمار الاسد» حرکت نمودند؛) برای کسانی از آنها، که نیکی کردن و تقوا پیش گرفتند، پاداش بزرگی است.»

۱۷۳) الَّذِينَ قَالَ لَهُمُ النَّاسُ إِنَّ النَّاسَ قَدْ جَمَعُوا لَكُمْ فَاخْشُوْهُمْ فَزَادُهُمْ إِيمَانًا
وَقَالُوا حَسْبُنَا اللَّهُ وَلَا يَعْلَمُ الْوَكِيلُ

- "بعنده کسانی بودند که (بعضی از) مردم، به آنان گفتند: «مردم [=شکر دشمن] برای (حمله به) شما اجتماع کردند؛ از آنها پرسید!» اما این سخن، بر اینسانشان افزوء؛ و گفتند: «خدای ما را کافی است؛ و او بهترین حامی نیست». "

۱۷۴) فَأَنْتَلَبُوا بِنِعْمَةٍ مِّنَ اللَّهِ وَفَضْلٍ لَّمْ يَمْسِسْهُمْ سُوءٌ وَاتَّبَعُوا رِضْوَانَ اللَّهِ
وَاللَّهُ ذُو فَضْلٍ عَظِيمٍ

- "به همین جهت، آنها (از این میدان)، با نعمت و فضل پروردگارشان، بازگشتند؛ در حالی که هیچ ناراحتی به آنان پرسید؛ و از رضای خدا، پیروی کردند؛ و خداوند دارای فضل و بخشش بزرگی است". "

۱۷۵) إِنَّمَا ذَلِكُمُ الشَّيْطَانُ يُخَوِّفُ أُولَئِكَاهُ فَلَا تَخَافُوهُمْ وَخَافُونِ إِنْ كُنْتُمْ
مُؤْمِنِينَ

- این فقط شیطان است که پیروان خود را (با سخنان و شایعات پی اساس)، می ترساند. از آنها ترسیدا و تنها از من ترسید اگر ایمان دارید.

۱۷۶) وَلَا يَحْزُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ إِنَّهُمْ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا يُرِيدُ
اللَّهُ أَلَا يَجْعَلَ لَهُمْ حَظًّا فِي الْآخِرَةِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "کسانی که در راه کفر، شتاب میکنند، تو را غمگین سازند! به یقین، آنها هرگز زیانی به خداوند نمی رسانند. (علاوه) خدا می خواهد (آنها را به حال خودشان واگذارد؛ و در نتیجه)، بهره ای برای آنها در آخرت قرار ندهد. و برای آنها مجازات بزرگی است!"

۱۷۷) إِنَّ الَّذِينَ اشْتَرَوُ الْكُفْرَ بِالإِيمَانِ لَنْ يَضُرُّوا اللَّهَ شَيْئًا وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ
- "(آری)، کسانی که ایمان را دادند و کفر را خریداری کردند، هرگز به خدا زیانی نمی رسانند؛ و برای آنها، مجازات دردناکی است!"

۱۷۸) وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ خَيْرٌ لِأَنَفْسِهِمْ إِنَّمَا نُمْلِي لَهُمْ
لِيَزَدَادُوا إِثْمًا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

- "آنها که کافر شدند، (و راه طغیان پیش گرفتند)، تصور نکنند اگر به آنان مهلت می دهیم، به سودشان است! ما به آنان مهلت می دهیم فقط برای اینکه بر گناهان خود بیفزایند؛ و برای آنها، عذاب خوارکننده‌ای (آماده شده) است!"

۱۷۹) مَا كَانَ اللَّهُ لِيَذَرَ الْمُؤْمِنِينَ عَلَىٰ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ حَتَّىٰ يَمْيِيزَ الْخَبِيثَ مِنَ
الطَّيِّبِ وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُطْعِنَكُمْ عَلَىٰ الْغَيْبِ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مِنْ رُسُلِهِ مَنْ
يَشَاءُ فَامْنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَتَقَوَّلُوكُمْ أَجْرٌ عَظِيمٌ

- "چنین نبود که خداوند، مؤمنان را به همان گونه که شما هستید و اگذارد، مگر آنکه ناپاک را از پاک جدا سازد. و نیز چنین نبود که خداوند شما را از اسرار غیب، آگاه کند (تا مؤمنان و منافقان را از این راه بشناسید؛ این بر خلاف سنت الهی است؛) ولی خداوند از میان رسولان خود، هر کس را بخواهد برمیگزیند؛ (و قسمتی از اسرار نهان را که برای مقام رهبری او لازم است، در اختیار او می گذارد). پس (اکنون که این جهان، بوته آزمایش پاک و ناپاک است)، به خدا و رسولان او ایمان بیاورید! و اگر ایمان بیاورید و تقو پیشه کنید، پاداش بزرگی برای شماست."

۱۸۰) وَلَا يَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَبْخَلُونَ بِمَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ هُوَ خَيْرًا لَّهُمْ بَلْ هُوَ
شَرُّ لَهُمْ سَيِطُوقُونَ مَا بَخْلُوا بِهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- "کسانی که بخل می ورزند، و آنچه را خدا از فضل خویش به آنان داده، انفاق نمی کنند، گمان نکنند این کار به سود آنها است؛ بلکه برای آنها شر است؛ بزودی در روز قیامت، آنچه را نسبت به آن بخل ورزیدند، همانند طوقی به گردشان می افکنند. و میراث آسمانها و زمین، از آن خداست؛ و خداوند، از آنچه انجام می دهید، آگاه است."

۱۸۱) لَقَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ فَقِيرٌ وَتَحْنُ أَغْنِيَاءَ سَنَكْتُبُ مَا قَالُوا وَقَاتَلُهُمُ الْأَنْبِيَاءُ بِغَيْرِ حَقٍّ وَتَقُولُ دُوْقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

- خداوند، سخن آنها را که گفتند: «خدا فقیر است، و ما بی نیازیم»، شنیدا به زودی آنچه را گفتند، خواهیم نوشته؛ و (همچنین) کشتن پیامبران را بنناح (می نویسیم)؛ و به آنها می گوییم: «بچشید عذاب سوزان را (در برابر کارهایتان!)»

۱۸۲) ذَلِكَ بِمَا قَدَّمْتُ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ

- این بخاطر چیزی است که دستهای شما از پیش فرستاده (و نتیجه کار شماست) و بخاطر آن است که خداوند، به بندگان (خود)، ستم نمی کند.

۱۸۳) الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ عَهْدُ إِلَيْنَا أَلَا نُؤْمِنُ لِرَسُولِ اللَّهِ حَتَّىٰ يَأْتِيَنَا بِقُرْبَانٍ تَأْكُلُهُ النَّارُ قُلْ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ قَبْلِي بِالْبَيِّنَاتِ وَبِالَّذِي قُلْتُمْ فَلِمَ قَاتَلْتُمُوهُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- «(اینها) همان کسانی (هستند) که گفتند: «خداوند از ما پیمان گرفته که به هیچ پیامبری ایمان نیاوریم تا (این معجزه را انجام دهد) یک قربانی بیاورد، که آتش [= صاعقه آسمانی] آن را بخورد!» بگو: «پیامبرانی پیش از من، برای شما آمدند؛ و دلایل روشن، و آنچه را گفتند آورده‌ند؛ پس چرا آنها را به قتل رساندید اگر راست می گویید؟!»

۱۸۴) فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبَ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ جَاءُوا بِالْبَيِّنَاتِ وَالْأَزْبَرِ وَالْكِتَابِ الْمُنِيرِ

- «پس (اگر این پیامه جویان)، تو را تکذیب کنند، (چیز تازه‌ای نیست)؛ رسولان پیش از تو (این) تکذیب شدند؛ پیامبرانی که دلایل آشکار، و توشته‌های متین و محکم، و کتاب روشنی بخش آورده بودند.»

۱۸۵) كُلُّ نَفْسٍ ذَآتَةُ الْمَوْتِ وَإِنَّمَا تُوقَنُ أَجُورَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَمَنْ زُحْزِحَ عَنِ النَّارِ وَأُدْخِلَ الْجَنَّةَ فَقَدْ فَازَ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعٌ الْغُرُورِ

- هر کسی مرگ را می‌چشد؛ و شما پاداش خود را بطور کامل در روز قیامت خواهید گرفت؛ آنها که از آتش (دوخ) دور شده، و به بہشت وارد شوند نجات یافته و رستگار شده‌اند و زندگی دنیا، چیزی جز سرمایه فریب نیست!"

۱۸۶) لَتُبَلُّوْنَ فِي أَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ وَلَتَسْمَعُنَّ مِنَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَمِنَ الَّذِينَ أَشْرَكُوا أَذْنِيَّا كَثِيرًا وَإِنْ تَصْبِرُوْا وَتَتَّقُوا فَإِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأَمْوَارِ

- "به یقین (همه شما) در اموال و جانهای خود، آزمایش می‌شوید! و از کسانی که پیش از شما به آنها کتاب (آسمانی) داده شده [= یهود]. و (همچنین) از مشرکان، سخنان آزاردهنده فراوان خواهید شنید! و اگر استقامت کنید و تقوا پیشه سازید، (شایسته‌تر است؛ زیرا) این از کارهای مهم و قابل اطمینان است."

۱۸۷) وَإِذَا أَخَذَ اللَّهُ مِيشَاقَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ لَتُبَيِّنَنَّهُ لِلنَّاسِ وَلَا تَكْتُمُونَهُ فَنَبَذُوهُ وَرَاءَ ظُهُورِهِمْ وَاشْتَرَوْهُ بِهِ ثَمَنًا قَلِيلًا فَبِئْسَ مَا يَشْتَرُونَ

- "و (به خاطر بیاورید) هنگامی را که خدا، از کسانی که کتاب (آسمانی) به آنها داده شده، پیمان گرفت که حتی آن را برای مردم آشکار سازید و کتمان نکنید! ولی آنها، آن را پشت سر افکنند؛ و بهای کمی فروختند؛ و چه بد متعاعی می‌خرند؟!"

۱۸۸) لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُتَوْا وَيَحْبُّونَ أَنْ يُحْمَدُوا بِمَا لَمْ يَفْعَلُوا فَلَا تَحْسِبَنَّهُمْ بِمِقَازَةٍ مِنَ الْعَذَابِ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- گمان میر آنها که از اعمال (زشت) خود خوشحال می‌شوند، و دوست دارند در برابر کار (نیکی) که انجام نداده‌اند مورد ستایش قرار گیرند، از عذاب (الله) برکنارند! (بلکه) برای آنها، عذاب در دنیاکی است!

۱۸۹) وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "و حکومت آسمانها و زمین، از آن خداست؛ و خدا بر همه چیز تواناست."

۱۹۰) إِنَّ فِي خَلْقِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاحْتِلَافِ اللَّيلِ وَالنَّهَارِ لَآيَاتٍ لَّا يُؤْلَمُ^{۱۹۰}

الأَلْبَابِ

- مسلمًا در آفرینش آسمانها و زمین، و آمد و رفت شب و روز، نشانه‌های (روشنی) برای خدمتمندان است.

**۱۹۱) الَّذِينَ يَذْكُرُونَ اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَىٰ جُنُوبِهِمْ وَيَتَفَكَّرُونَ فِي خَلْقِ^{۱۹۱}
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبَّنَا مَا خَلَقْتَ هَذَا بَاطِلًا سُبْحَانَكَ فَقَنَاعَدَابَ النَّارِ**

- «همانها که خدا را در حال ایستاده و نشسته، و آنگاه که بر پهلو خوابیده‌اند، یاد می‌کنند؛ و در اسرار آفرینش آسمانها و زمین می‌اندیشند؛ (و می‌گویند): بار الها! اینها را بیهوه دنیا فریده‌ای! منزه‌ی تو! ما را از عذاب آتش، نگاه دار!»

۱۹۲) رَبَّنَا إِنَّكَ مَنْ تُدْخِلُ النَّارَ فَقَدْ أَخْرَيْتَهُ وَمَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ^{۱۹۲}

- پروردگار! هر که را تو (بخاطر اعمالش)، به آتش افکنی، او را خوار و رسوا ساخته‌ای و برای افراد ستمگر، هیچ یاوری نیست!

**۱۹۳) رَبَّنَا إِنَّنَا سَمِعْنَا مُنَادِيًّا يُنَادِي لِلإِيمَانِ أَنْ آمِنُوا بِرَبِّكُمْ فَآمَنَّا رَبَّنَا فَاغْفِرْ
لَنَا ذُنُوبَنَا وَكَفِّرْ عَنَّا سَيِّئَاتَنَا وَتَوَفَّنَا مَعَ الْأَئْرَارِ^{۱۹۳}**

- «پروردگار! ما صدای منادی (تو) را شنیدیم که به ایمان دعوت می‌کرد که: «به پروردگار خود، ایمان بیاورید!» و ما ایمان آورديم؛ پروردگار! گناهان ما را ببخش! و بدیهای ما را ببوشان! و ما را با نیکان (و در مسیر آنها) بیماران!»

**۱۹۴) رَبَّنَا وَآتَنَا مَا وَعَدْنَا عَلَىٰ رُسُلِكَ وَلَا تُخْزِنَا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّكَ لَا
تُخْلِفُ الْمِيعَادَ^{۱۹۴}**

- پروردگار! آنچه را به وسیله پیامبرانت به ما وعده فرمودی، به ما عطا کن! و ما را در روز رستاخین، رسوا مگردن! زیرا تو هیچ‌گاه از وعده خود، تخلف نمی‌کنی.

**۱۹۵) فَاسْتَجَابَ لَهُمْ رَبُّهُمْ أُنَىٰ لَا أَضِيعُ عَمَلَ عَامِلٍ مَنْكُمْ مَنْ ذَكَرْ أَوْ أُنْشَىٰ
بَعْضُكُمْ مَنْ بَعْضٌ فَالَّذِينَ هَاجَرُوا وَأُخْرِجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأُوذُوا فِي سَبِيلِ^{۱۹۵}**

وَقَاتُلُوا لَا كُفَّرْنَ عَنْهُمْ سِيَّئَاتِهِمْ وَلَا دُخَلَنَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ شَوَّابًا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَاللَّهُ عِنْدَهُ حُسْنُ الشَّوَّابِ

- خداوند، در خواست آنها را پذیرفت؛ (وفرمود): من عمل کنندگان از شما را، زن باشد یا مرد، ضایع نخواهم کرد؛ شما همنوعید، و از جنس یکدیگر! آنها که در راه خدا هجرت کردند، و از خانه‌های خود بیرون رانده شدند و در راه من آزار دیدند، و چنگ کردند و کشته شدند، بیقین گناهانشان را می‌بخشم؛ و آنها را در باغهای بهشتی، که از زیر درختانش نهرها جاری است، وارد می‌کنم. این پاداشی است از طرف خداوند؛ و بهترین پاداشها نزد پروردگار است."

۱۹۶) لَا يَغْرِنَكَ تَقْلُبُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي الْبَلَادِ

- رفت و آمد (پیروزمندانه) کافران در شهرها، تو را نفرید!

۱۹۷) مَنَاعُ قَلِيلٌ ثُمَّ مَا وَاهِمْ جَهَنَّمْ وَيَسِّ الْمَهَادِ

- "این متعاق ناجیزی است؛ و سپس جایگاهشان دوزخ، و چه بد جایگاهی است!"

**۱۹۸) لَكِنِ الَّذِينَ اتَّقُوا رَبَّهِمْ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا
نُزُلاً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ لِلْأَبْرَارِ**

- "ولی کسانی (که ایمان دارند، و) از پروردگارشان می‌پرهیزند، برای آنها باگهایی از بهشت است، که از زیر درختانش نهرها جاری است؛ همیشه در آن خواهد بود. این، نخستین پذیرایی است که از سوی خداوند به آنها می‌رسد؛ و آنچه در نزد خدادست، برای نیکان بهتر است!"

**۱۹۹) وَإِنَّ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ لَمَنْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ
خَاشِعِينَ لِلَّهِ لَا يَشْتَرُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ ثُمَّاً قَلِيلًا أُولَئِكَ لَهُمْ أَجْرٌ هُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ
إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ**

- "و از اهل کتاب، کسانی هستند که به خدا، و آنچه بر شما نازل شده، و آنچه بر خودشان نازل گردیده، ایمان دارند؛ در برابر (فرمان) خدا خاضعنده؛ و آیات خدا را به بهای ناجیزی نمی‌فروشنند. پاداش آنها، نزد پروردگارشان است. خداوند، سریع الحساب است. (تمام اعمال نیک آنها را به سرعت حساب می‌کند، و پاداش می‌دهد.)"

۲۰۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اصْبِرُوا وَصَابِرُوا وَرَابِطُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ أَعَلَّكُمْ

تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آور دادید! (در برابر مشکلات و هوسها)، استقامت کنید! و در برابر دشمنان (نیز)، پایدار

باشید و از مرزهای خود، مراقبت کنید و از خدا پیرهیزید، شاید رستگار شوید!

سورة النساء

س۴ - تعداد آیات - ۱۷۶ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمُ الَّذِي خَلَقَكُم مِّنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَخَلَقَ مِنْهَا زَوْجَهَا
وَبَثَّ مِنْهُمَا رِجَالًا كَثِيرًا وَنِسَاءً وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي تَسَاءَلُونَ بِهِ وَالْأَرْحَامَ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَيْكُمْ رَقِيبًا

- "ای مردم! از (مخالفت) پروردگار تان پیرهیزید! همان کسی که همه شما را از یک انسان آفرید؛ و همسر او را
(نیز) از جنس او خلق کرد؛ و از آن دو، مردان و زنان فراوانی (در روی زمین) منتشر ساخت. و از خدایی پیرهیزید
که (همگی به عظمت او معتبرفید؛ و) هنگامی که چیزی از یکدیگر می خواهید، نام او را می برید! (و نیز) (از قطع
رابطه با) خویشاوندان خود، پیرهیز کنید! زیرا خداوند، مراقب شماست."

۲) وَأَتُؤْمِنُ أَمْوَالَهُمْ وَلَا تَبَدَّلُوا الْخَيْثَ بِالْطَّيْبِ وَلَا تَأْكُلُوا أَمْوَالَهُمْ إِلَى
أَمْوَالِكُمْ إِنَّهُ كَانَ حُبِيًّا كَبِيرًا

- و اموال یتیمان را (هنگامی که به حد رشد رسیدند) به آنها بدھید! و اموال بد (خود) را، با اموال خوب (آنها)
عوض نکنید! و اموال آنان را همراه اموال خودتان (با مخلوط کردن یا تبدیل نمودن) نخورید، زیرا این گناه بزرگی
است!

۳) وَإِنْ خِفْتُمْ أَلَا تُقْسِطُوا فِي الْيَتَامَىٰ فَانكِحُوهُ أَمَا طَابَ لَكُمْ مِّنَ النِّسَاءِ مَثْنَىٰ وَثَلَاثَ وَرَبِيعَ فَإِنْ خِفْتُمْ أَلَا تَعْدِلُوا فَوَاحِدَةً أَوْ مَا مَلَكَتْ أُيْمَانُكُمْ ذَلِكَ أَدْنَىٰ أَلَا تَعُولُوا

- و اگر من ترسید که (بهنگام ازدواج با دختران یتیم)، عدالت را رعایت نکنید، (از ازدواج با آنان، چشم پوشی کنید) و) با زنان پاک (دیگر) ازدواج نمایید، دو یا سه یا چهار همسر و اگر من ترسید عدالت را (در باره همسران متعدد) رعایت نکنید، تنها یک همسر بگیرید، و یا از زنانی که مالک آنها نیز استفاده کنید، این کار، از ظلم و ستم بهتر جلوگیری می کند.

۴) وَأَتُوا النِّسَاءَ صَدُقَاتِهِنَّ نِحْلَةً فَإِنْ طِينَ لَكُمْ عَنْ شَيْءٍ مُّنْهُ نَفْسًا فَكُلُّوهُ
هَنِئًا مَرِيئًا

- و مهر زنان را (بطور کامل) بعنوان یک بدھی (یا عظیم)، به آنان بپردازید! (ولی) اگر آنها چیزی از آن را با رضایت خاطر به شما ببخشند، حلال و گوارا مصرف کنید!

۵) وَلَا تُؤْتُوا السُّنَّهَاءَ أُمُوَالَكُمُ الَّتِي جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ قِيَاماً وَأَرْزُقُوهُمْ فِيهَا
وَأَكْسُوْهُمْ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

- اموال خود را، که خداوند وسیله قوام زندگی شما قرار داده، به دست سفیهان نسپارید و از آن، به آنها روزی دهید! و لباس بر آنان بپوشانید و با آنها سخن شایسته بگویید!

۶) وَابْتَلُو الْيَتَامَىٰ حَتَّىٰ إِذَا بَلَغُوا النِّكَاحَ فَإِنْ آنْسَتُمْ مِنْهُمْ رُشْدًا فَادْفَعُوا إِلَيْهِمْ
أُمُوَالَهُمْ وَلَا تَأْكُلُوهَا إِسْرَافًا وَبِدَارًا أَنْ يَكْبُرُوا وَمَنْ كَانَ غَنِيًّا فَلِيَسْتَعْفِفَ وَمَنْ
كَانَ فَقِيرًا فَلِيَأْكُلْ بِالْمَعْرُوفِ فَإِذَا دَفَعْتُمْ إِلَيْهِمْ أُمُوَالَهُمْ فَأَشْهِدُوْا عَلَيْهِمْ وَكَفَى
بِاللَّهِ حَسِيبًا

- "و یتیمان را چون به حد بلوغ برستند، بیازمایید! اگر در آنها رشد (کافی) یافتد، اموالشان را به آنها بدهید! و پیش از آنکه بزرگ شوند، اموالشان را از روی اسراف نخورید! هر کس که بی نیاز است، (از برداشت حق الزحمه)

خودداری کند؛ و آن کس که نیازمند است، به طور شایسته (و مطابق زحمتی که می‌کشد)، از آن بخورد. و هنگامی که اموالشان را به آنها بازمی‌گردانید، شاهد بگیرید! اگر چه خداوند برای محاسبه کافی است."

٧) لَلْرِجَالِ نَصِيبٌ مَّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مَّمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ مِمَّا قَلَّ مِنْهُ أَوْ كَثَرَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا

- "برای مردان، از آنچه پدر و مادر و خویشاوندان از خود بر جای می‌گذارند، سهمی است؛ و برای زنان نیز، از آنچه پدر و مادر و خویشاوندان می‌گذارند، سهمی؛ خواه آن مال، کم باشد یا زیاد؛ این سهمی است تعیین شده و پرداختنی".

٨) وَإِذَا حَضَرَ الْقِسْمَةَ أُولُوا الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينُ فَارْزُقُوهُمْ مُنْهُ وَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا مَعْرُوفًا

- اگر بهنگام تقسیم (ارت) ، خویشاوندان (و طبقه‌ای که اorth نمی‌برند) و یتیمان و مستمندان، حضور داشته باشند، چیزی از آن اموال را به آنها بدهید! و با آنان به طور شایسته سخن بگویید!

٩) وَلَيُخْشِنَ الَّذِينَ لَوْ تَرَكُوا مِنْ خَلْفِهِمْ ذُرَيْةً ضِعَافًا حَافِظُوا عَلَيْهِمْ فَلَيَتَقُوا اللَّهَ وَلَيَقُولُوا لَهُمْ قَوْلًا سَدِيدًا

- کسانی که اگر فرزندان ناتوانی از خود بیبادگار بگذارند از آینده آنان می‌ترسند، باید (از ستم درباره یتیمان مردم) بترسند! از (مخالفت) خدا بپرهیزنند، و سخنی استوار بگویند.

١٠) إِنَّ الَّذِينَ يَأْكُلُونَ أَمْوَالَ الْيَتَامَى ظُلْمًا إِنَّمَا يَأْكُلُونَ فِي بُطُونِهِمْ نَارًا وَسَيَصْلُوْنَ سَعِيرًا

- "کسانی که اموال یتیمان را به ظلم و ستم می‌خورند، (در حقیقت)، تنها آتش می‌خورند؛ و بزویدی در شعله‌های آتش (دوزخ) می‌سوزند."

١١) يُوصِيكُمُ اللَّهُ فِي أُولَادِكُمْ لِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ الْأُنْثَيَيْنِ إِنَّ كُنَّ نِسَاءَ فَوْقَ اثْتَتَيْنِ فَلَهُنَّ ثُلَّتَانِ مَا تَرَكَ وَإِنْ كَانَتْ وَاحِدَةً فَلَهَا النَّصْفُ وَلَا يَبُوئِهِ لِكُلِّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا السُّدُّسُ مِمَّا تَرَكَ إِنْ كَانَ لَهُ وَلَدٌ فَإِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُ وَلَدٌ وَوَرَثَهُ أَبُوهُهُ

فَلَامِهِ الْثُلُثُ فَإِنْ كَانَ لَهُ إِخْوَةٌ فَلَامِهِ السُّدُسُ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ
دِيْنَ آبَاؤُكُمْ وَأَبْنَاءُكُمْ لَا تَدْرُونَ أَيُّهُمْ أَقْرَبُ لَكُمْ نَفْعًا فَرِيضَةً مِنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ
كَانَ عَلَيْمًا حَكِيمًا

- "خداوند در باره فرزنداتان به شما سفارش می‌کند که سهم (میراث) پسر، به اندازه سهم دو دختر باشد؛ و اگر فرزندان شما، (دو دختر و) بیش از دو دختر باشند، دو سوم میراث از آن آنهاست؛ و اگر یکی باشد، نیمی (از میراث)، از آن اوست. و برای هر یک از پدر و مادر او، یک ششم میراث است، اگر (میت) فرزندی داشته باشد؛ و اگر فرزندی نداشته باشد، و (تنها) پدر و مادر از او ارث برند، برای مادر او یک سوم است (و بقیه از آن پدر است)؛ و اگر او برادرانی داشته باشد، مادرش یک ششم میراث (و پنج ششم باقیمانده، برای پدر است). (همه اینها) بعد از انجام وصیتی است که او کرده، و بعد از ادائی دین است

- شما نمی‌دانید پدران و مادران و فرزنداتان، کدامیک برای شما سودمندترند!

- این فریضه الهی است؛ و خداوند، دانا و حکیم است."

۱۲) وَلَكُمْ نِصْفُ مَا تَرَكَ أَزْوَاجُكُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهُنَّ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَهُنَّ وَلَدٌ
فَلَكُمُ الرُّبْعُ مِمَّا تَرَكْنَ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دِيْنَ وَلَهُنَّ الرُّبْعُ مِمَّا
تَرَكْتُمْ إِنْ لَمْ يَكُنْ لَكُمْ وَلَدٌ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ وَلَدٌ فَلَهُنَّ الشُّتُّنُ مِمَّا تَرَكْتُمْ مِنْ بَعْدِ
وَصِيَّةٍ تُوصُّونَ بِهَا أَوْ دِيْنٍ وَإِنْ كَانَ رَجُلٌ يُورَثُ كَلَالَةً أَوْ امْرَأَةً وَلَهُ أَخٌ أَوْ
أُخْتٌ فَلِكُلٌّ وَاحِدٌ مِنْهُمَا السُّدُسُ فَإِنْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْ ذَلِكَ فَهُمْ شُرَكَاءٌ فِي
الثُّلُثِ مِنْ بَعْدِ وَصِيَّةٍ يُوصَىٰ بِهَا أَوْ دِيْنٍ غَيْرَ مُضَارٌ وَصِيَّةٌ مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلَيْمٌ

حَلِيمٌ

- "و برای شما، نصف میراث زنانتان است، اگر آنها فرزندی نداشته باشند؛ و اگر فرزندی داشته باشند، یک چهارم از آن شماست؛ پس از انجام وصیتی که کرده‌اند، و ادائی دین (آنها). و برای زنان شما، یک چهارم میراث شماست، اگر فرزندی نداشته باشید؛ و اگر برای شما فرزندی باشد، یک هشتم از آن آنهاست؛ بعد از انجام وصیتی که کرده‌اید، و ادائی دین. و اگر مردی بوده باشد که کلاله = خواهر یا برادر] از او ارث می‌برد، یا زنی که برادر یا خواهری دارد، سهم هر کدام، یک ششم است (اگر برادران و خواهران مادری باشند)؛ و اگر بیش از یک نفر باشند،

آنها در یک سوم شریکند؛ پس از انجام وصیتی که شده، و ادای دین؛ پشرط آنکه (از طریق وصیت و اقرار به دین)، به آنها ضرر نزند. این سفارش خداست؛ و خدا دانا و بردبار است. "۱۰

**۱۳) تَلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ**

- "اینها مرزهای الهی است؛ و هر کس خدا و پیامبر را اطاعت کند، (و قوانین او را محترم بشمرد)، خداوند وی را در باغهایی از بهشت وارد می کند که همواره، آب از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن می مانند؛ و این، پیروزی بزرگی است!"

**۱۴) وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَتَعَدَّ حُدُودَهُ يُدْخِلُهُ نَارًا خَالِدًا فِيهَا وَلَهُ عَذَابٌ
مُّهِينٌ**

- "و آن کس که نافرمانی خدا و پیامبر را کند و از مرزهای او تجاوز نماید، او را در آتشی وارد می کند که جاودانه در آن خواهد ماند؛ و برای او مجازات خوارکننده‌ای است."

**۱۵) وَاللَّاتِي يَأْتِينَ الْفَاحِشَةَ مِنْ نِسَاءِكُمْ فَاسْتَشْهِدُوا عَلَيْهِنَّ أَرْبَعَةً مِنْكُمْ فَإِنْ
شَهَدُوا فَأَمْسِكُوهُنَّ فِي الْبُيُوتِ حَتَّىٰ يَتَوَفَّاهُنَّ الْمَوْتُ أَوْ يَجْعَلَ اللَّهُ لَهُنَّ سَبِيلًا
وَ كُسَانِي از زنان شما که مرتکب زنا شوند، چهار نفر از مسلمانان را بعنوان شاهد بر آنها بطلبیدا اگر گواهی
دادند، آنان [=زنان] را در خانه های خود) نگاه دارید تا مرگشان فراریسد؛ یا اینکه خداوند، راهی برای آنها قرار
داده.^{۱۱}**

**۱۶) وَاللَّذَانَ يَأْتِيَنَّهَا مِنْكُمْ فَآذُوهُمَا فَإِنْ تَابَا وَأَصْلَحَا فَأَغْرِضُوْا عَنْهُمَا إِنَّ اللَّهَ
كَانَ تَوَّابًا رَّحِيمًا**

- و از میان شما، آن مردان و زنانی که (همسر ندارند، و) مرتکب آن کار (زشت) می شوند، آنها را آزار دهید (و
حد بر آنان جاری نمایید) ! و اگر توبه کنند، و (خود را) اصلاح نمایند، (و به جبران کنشته بپردازند)، از آنها
در گذرید! زیرا خداوند، توبه پذیر و مهربان است.

١٧) إِنَّمَا التَّوْبَةُ عَلَى اللَّهِ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ يَتُوبُونَ مِنْ قَرِيبٍ فَأُولَئِكَ يَتُوبُ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

- "پذیرش توبه از سوی خدا، تنها برای کسانی است که کار بدی را از روی جهالت انجام می‌دهند، سپس زود توبه می‌کنند. خداوند، توبه چنین اشخاصی را می‌پذیرد؛ و خدا دانا و حکیم است."

١٨) وَلَيَسْتَ التَّوْبَةُ لِلَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ حَتَّىٰ إِذَا حَضَرَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ إِنِّي تُبْتُ الْآنَ وَلَا الَّذِينَ يَمْوُتُونَ وَهُمْ كُفَّارٌ أُولَئِكَ أَعْنَدَنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

- "برای کسانی که کارهای بد را انجام می‌دهند، و هنگامی که مرگ یکی از آنها فراموش می‌گردید: «لان توبه کردم!» توبه نیست؛ و نه برای کسانی که در حال کفر از دنیا می‌روند؛ اینها کسانی هستند که عذاب دردناسی برایشان فراهم کرده‌اند."

١٩) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَحِلُّ لَكُمْ أَنْ تَرْثُوا النِّسَاءَ كَرْهًا وَلَا تَعْضُلُوهُنَّ لِتَذْهَبُوْا بِبَعْضٍ مَا آتَيْتُمُوهُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِقَاحِشَةً مُبِينَةً وَعَاشِرُوهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ فَإِنْ كَرِهْتُمُوهُنَّ فَعَسَى أَنْ تَكْرَهُوْا شَيْئًا وَيَجْعَلَ اللَّهُ فِيهِ خَيْرًا كَثِيرًا

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! برای شما حلال نیست که از زنان، از روی اکراه (و ایجاد ناراحتی برای آنها)، ارث پیریدا و آنان را تحت فشار قرار ندهید که قسمی از آنچه را به آنها داده‌اید (از مهر)، تملک کنید! مگر اینکه آنها عمل زشت آشکاری انجام دهند. و یا آنان، بطور شایسته رفتار کنید! و اگر از آنها، (یجهتی) کراحت داشتید، (فوراً نصمیم به جدایی نگیرید!) چه بسا چیزی خوشایند شما نیاشد، و خداوند خیر فراوانی در آن قرار می‌دهد!

٢٠) وَإِنْ أَرَدْتُمُ اسْتِبدَالَ زَوْجٍ مَكَانَ زَوْجٍ وَآتَيْتُمْ إِحْدَاهُنَّ قِنْطَارًا فَلَا تَأْخُذُوا مِنْهُ شَيْئًا أَتَأَخُذُونَهُ بُهْتَانًا وَإِنَّمَا مُبِينًا

- و اگر نصمیم گرفتید که همسر دیگری به جای همسر خود انتخاب کنید، و مال فراوانی (بعنوان مهر) به او برداخته‌اید، چیزی از آن را پس نگیرید! آیا برای یا پس گرفتن مهر آنان، به تهمت و گناه آشکار متول می‌شوید؟

۲۱) وَكَيْفَ تَأْخُذُونَهُ وَقَدْ أَفْضَى بِعَضُّكُمْ إِلَى بَعْضٍ وَأَخَذْنَ مِنْكُمْ مَّيْشًا

غَلِيلًا

- چگونه آن را باز پس می‌گیرید، در حالی که شما با یکدیگر تماس و آمیزش کامل داشته‌اید؟ و (از این گذشته)، آنها (هنگام ازدواج)، از شما پیمان محکم گرفته‌اند!

۲۲) وَلَا تَنْكِحُوا مَا نَكَحَ آبَاؤُكُمْ مِنَ النِّسَاءِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً

وَمَقْتَنَا وَسَاءَ سَبِيلًا

- "با زنانی که پدران شما با آنها ازدواج کرده‌اند، هرگز ازدواج نکنید! مگر آنچه در گذشته (پیش از نزول این حکم) انجام شده است؛ زیرا این کار، عملی رشت و تنفرآور و راه نادرستی است."

۲۳) حُرْمَتٌ عَلَيْكُمْ أُمَّهَاتُكُمْ وَنِنَاتُكُمْ وَأَخْوَاتُكُمْ وَعَمَّاتُكُمْ وَخَالَاتُكُمْ وَبَنَاتُ

الْأُخْ وَبَنَاتُ الْأُخْتِ وَأُمَّهَاتُكُمُ الْلَّاتِي أَرْضَعْنَكُمْ وَأَخْوَاتُكُمْ مِنَ الرَّضَاعَةِ

وَأُمَّهَاتُ نِسَائِكُمْ وَرَبَائِبِكُمُ الْلَّاتِي فِي حُجُورِكُمْ مِنْ نِسَائِكُمُ الْلَّاتِي دَخَلْتُمْ

بِهِنَّ فَإِنْ لَمْ تَكُونُوا دَخَلْتُمْ بِهِنَّ فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ وَحَلَالَلِ أَبْنَائِكُمُ الَّذِينَ مِنْ

أَصْلَابِكُمْ وَأَنْ تَجْمِعُوا بَيْنَ الْأُخْتَيْنِ إِلَّا مَا قَدْ سَلَفَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا

- "حرام شده است بر شما، مادراتتان، و دختران، و خواهران، و عمه‌ها، و خاله‌ها، و دختران برادر، و دختران خواهر شما، و مادرانی که شما را شیر داده‌اند، و خواهران رضاعی شما، و مادران همسراتان، و دختران همسرتان که در دامان شما پرورش یافته‌اند از همسرانی که با آنها آمیزش جنسی داشته‌اید - و چنانچه با آنها آمیزش جنسی نداشته‌اید، (دختران آنها) برای شما مانع ندارد - و (همچنین) همسرهای پسراتان که از نسل شما هستند (نه پسرخوانده‌ها) - و (نیز حرام است بر شما) جمع میان دو خواهر کنید؛ مگر آنچه در گذشته واقع شده؛ چرا که خداوند، آمرزنده و مهربان است."

۲۴) وَالْمُحْسَنَاتُ مِنِ النِّسَاءِ إِلَّا مَا مَلَكَتْ أُيْمَانُكُمْ كِتَابَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَأُحِلَّ

لَكُمْ مَا وَرَاءَ ذَلِكُمْ أَنْ تَتَبَغُوا بِأَمْوَالِكُمْ مُحْصِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ فَمَا اسْتَمْتَعْتُمْ

**بِهِ مِنْهُنَّ فَاتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ فَرِيضةٌ وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ فِيمَا تَرَاضَيْتُمْ بِهِ مِنْ بَعْدِ
الْفِرِيضةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا**

- وزنان شوهردار (بر شما حرام است) مگر آنها را که (از راه اسارت) مالک شده‌اید؛ (زیرا اسارت آنها در حکم طلاق است؛) اینها احکامی است که خداوند بر شما مقرر داشته است. اما زنان دیگر غیر از اینها (که گفته شد)، برای شما حلال است که با اموال خود، آنان را اختیار کنید؛ در حالی که پاکدامن باشید و از زنا، خودداری نمایید. و زنانی را که متعه [=ازدواج موقت] مکنید، واجب است مهر آنها را پردازید. و گناهی بر شما نیست در آنچه بعد از تعیین مهر، با یکدیگر توافق کرده‌اید. (بعداً می‌توانید با توافق، آن را کم یا زیاد کنید). خداوند، دانا و حکیم است."

۲۵) وَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ مِنْكُمْ طَوْلًا أَنْ يَنْكِحَ الْمُحْصَنَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ فَمِنْ مَا
مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ مِنْ فَتَيَاتِكُمُ الْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِكُمْ بَعْضُكُمْ مِنْ بَعْضٍ
فَإِنَّكُحُوهُنَّ بِإِذْنِ أَهْلِهِنَّ وَآتُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ بِالْمَعْرُوفِ مُحْصَنَاتٍ غَيْرَ مُسَافِحَاتٍ
وَلَا مُتَّخِذَاتٍ أَخْدَانَ فَإِذَا أَحْصِنَ فِإِنْ أَتَيْنَ بِفَاحِشَةٍ فَعَلَيْهِنَّ نِصْفُ مَا عَلَى
الْمُحْصَنَاتِ مِنَ الْعِذَابِ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ الْغَنَّتَ مِنْكُمْ وَأَنْ تَصْبِرُوا خَيْرُكُمْ
وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- و آنها که توانایی ازدواج با زنان (آزاد) پاکدامن بالیمان را ندارند، می‌توانند با زنان پاکدامن از بردگان بالیمانی که در اختیار دارید ازدواج کنند - خدا به ایمان شما آگاه‌تر است؛ و همگی اعضای یک پیکرید - آنها را با اجازه صاحبان آنان تزویج نمایید، و مهرشان را به خودشان بدھید؛ به شرط آنکه پاکدامن باشند، نه بطور آشکار مر تک زنا شوند، و نه دوست بنهان، بگیرند. و در صورت، که «محضنه» باشند و مر تک عمل منافع، عفت شوند، نصف مجازات زنان آزاد را خواهند داشت. این (اجازه ازدواج با کیزان) برای کسانی از شمام است که بترسند (از نظر غریزه جنسی) به زحمت بینتند؛ و (با این حال نیز) خودداری (از ازدواج با آنان) برای شما بهتر است. و خداوند، آموزنده و مهربان است."

۲۶) يُرِيدُ اللَّهُ لِيُبَيِّنَ لَكُمْ وَيَهْدِيْكُمْ سُنَّ الدِّينَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَيَتُوبَ عَلَيْكُمْ

وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- خداوند می خواهد (با این دستورها، راههای خوشبختی و سعادت را) برای شما آشکار سازد، و به سنتهای (صحيح) پیشینیان رهبری کند. و خداوند دانا و حکیم است.

۲۷) وَاللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يَتُوبَ عَلَيْكُمْ وَيُرِيدُ الدِّينَ يَتَّبِعُونَ الشَّهَوَاتِ أَنْ تَمِيلُوا

مِيَلًا عَظِيمًا

- خدا می خواهد شما را بخشد (و از الودگی باک نماید)، اما آنها که پیرو شهواتند می خواهند شما بکلی منحرف

شوند

۲۸) يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُخْفِفَ عَنْكُمْ وَخُلُقَ الْإِنْسَانُ ضَعِيفًا

- " خدا می خواهد (با احکام مربوط به ازدواج با کنیزان و مانند آن) کار را بر شما بسک کند؛ و انسان، ضعیف

افزیده شده؛ و در برای طوفان غراین، مقاومت او کم است "

۲۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَأْكُلُوا أُمُوْلَكُمْ بَيْنَكُمْ بِالْبَاطِلِ إِلَّا أَنْ تَكُونَ تِجَارَةً

عَنْ تَرَاضٍ مِنْكُمْ وَلَا تَقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُمْ رَحِيمًا

- ای کسانی که ایمان آورده اید! اموال یکدیگر را به باطل (و از طرق نامشروع) نخوردید مگر اینکه تجارتی با رضایت شما انجام گیرد. و خودکشی نکنید! خداوند نسبت به شما مهریان است.

۳۰) وَمَنْ يَفْعَلْ ذَلِكَ عَدُوًا نَا وَظُلْمًا فَسَوْفَ نُصْلِيهِ نَارًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ

يَسِيرًا

- " و هر کس این عمل را از روی تجاوز و ستم انجام دهد، بزودی او را در آتشی وارد خواهیم ساخت؛ و این کار برای خدا آسان است."

(۳۱) إِنْ تَجْتَنِبُوا كَبَائِرَ مَا تُنْهَوْنَ عَنْهُ نُكَفَّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَنُدْخِلُكُمْ مُّدْخَلًا كَرِيمًا

- "گر از گناهان بزرگی که از آن نهی می شود پرهیز کنید، گناهان کوچک شما را می پوشانیم؛ و شما را در جایگاه خوبی وارد می سازیم."

(۳۲) وَلَا تَتَمَنَّوْا مَا فَضَّلَ اللَّهُ بِهِ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ لِّلرِجَالِ نَصِيبٌ مَّمَّا أَكْتَسَبُوا وَلِلنِّسَاءِ نَصِيبٌ مَّمَّا أَكْتَسَبْنَ وَاسْأَلُوا اللَّهَ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

- "برتریهایی را که خداوند برای بعضی از شما بر بعضی دیگر قرار داده آرزو نکنید! (این تفاوت‌های طبیعی و حقوقی، برای حفظ نظام زندگی شما، و بر طبق عدالت است. ولی با این حال)، مردان نصیبی از آنچه به دست می آورند دارند، و زنان نیز نصیبی؛ (و نایاب حقوق هیچ یک پایمال گردد). و از فضل (و رحمت و برکت) خدا، برای رفع تنگها طلب کنید! و خداوند به هر چیز دانست."

(۳۳) وَلِكُلٌّ جَعَلْنَا مَوَالِيَ مِمَّا تَرَكَ الْوَالِدَانِ وَالْأَقْرَبُونَ وَالَّذِينَ عَقَدَتْ أُيْمَانُكُمْ فَاتُوهُمْ نَصِيبَهُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا

- "برای هر کسی، وارثانی قرار دادیم، که از میراث پدر و مادر و نزدیکان ارث ببرند؛ و (نیز) کسانی که با آنها پیمان بسته‌اید، نصیبان را بپردازید! خداوند بر هر چیز، شاهد و ناظر است."

(۳۴) الرَّجَالُ قَوَّامُونَ عَلَى النِّسَاءِ بِمَا فَضَّلَ اللَّهُ بَعْضَهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ وَبِمَا أَنْفَقُوا مِنْ أُمُوَالِهِمْ فَالصَّالِحَاتُ قَاتِنَاتٌ حَافِظَاتٌ لِلْغَيْبِ بِمَا حَفَظَ اللَّهُ وَاللَّاتِي تَخَافُونَ نُشُوزَهُنَّ فَعِظُوهُنَّ وَاهْجُرُوهُنَّ فِي الْمَضَاجِعِ وَاضْرِبُوهُنَّ فَإِنْ أَطْعَنُكُمْ فَلَا تَبْغُوا عَلَيْهِنَّ سَبِيلًا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيًّا كَبِيرًا

- مدان، سرپرست و نکهبان زنانند، بخاطر برتریهایی که خداوند (از نظر نظام اجتماعی) برای بعضی نسبت به بعضی دیگر قرار داده است، و بخاطر انفاقهایی که از اموالشان (در مورد زنان) می کنند. و زنان صالح، زنانی هستند که متواضعند، و در غیاب (همسر خود)، اسرار و حقوق او را، در مقابل حقوقی که خدا برای آنان قرار داده، حفظ

می کنند. و (اما) آن دسته از زنان را که از سرکشی و مخالفتشان بیم دارید، پند و اندرز دهید! (و اگر مؤثر واقع نشد)، در پست از آنها دوری نمایید! (اگر هیچ راهی جز شدت عمل، برای وادار کردن آنها به انجام وظایفشان بود، آنها را تنبیه کنید! و اگر از شما پیروی کردند، راهی برای تعدی بر آنها نجویید! (بدانید) خداوند، بلند مرتبه و بزرگ است. (و قدرت او، بالاترین قدر تهافت).

٣٥) وَإِنْ حَفِّتُمْ شِقَاقَ بَيْنَهُمَا فَابْعَثُوا حَكَمًا مِّنْ أَهْلِهِ وَحَكَمًا مِّنْ أَهْلِهَا إِنْ يُرِيدَا إِصْلَاحًا يُوقَّفُ اللَّهُ بَيْنَهُمَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْمًا خَبِيرًا

- "و اگر از جدایی و شکاف میان آن دو (همسر) بیم داشته باشید، یک داور از خانواده شوهر، و یک داور از خانواده زن انتخاب کنید (تا به کار آنان رسیدگی کنند). اگر این دو داور، تصمیم به اصلاح داشته باشند، خداوند به توافق آنها کمک می کنند؛ زیرا خداوند، دانا و آگاه است (و از نیات همه، با خبر است)".

٣٦) وَأَعْبُدُوا اللَّهَ وَلَا تُشْرِكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا وَبِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَالْجَارِ ذِي الْقُرْبَى وَالْجَارِ الْجُنُبِ وَالصَّاحِبِ بِالْجَنْبِ وَابْنِ السَّبِيلِ وَمَا مَلَكَتْ أُيُّمَانُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ مُخْتَالًا فَخُورًا

- "و خدا را پرستید! و هیچ چیز را همтай او قرار ندهید! و به پدر و مادر، نیکی کنید؛ همچنین به خوشاوندان و بیمان و مسکینان، و همسایه نزدیک، و همسایه دور، و دوست و همتشین، و امانتگان در سفر، و بردهگانی که مالک آنها هستید؛ زیرا خداوند، کسی را که متکبر و فخر فروش است، (و از ادای حقوق دیگران سرباز می زند)، دوست نمی دارد."

٣٧) الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبُخْلِ وَيَكْتُمُونَ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُّهِيَّبًا

- "آنها کسانی هستند که بخل می ورزند، و مردم را به بخل دعوت می کنند، و آنچه را که خداوند از فضل (و رحمت) خود به آنها داده، کتمان می نمایند. (این عمل، در حقیقت از کفرشان سرچشمه گرفته؛) و ما برای کافران، عذاب خوار کننده ای آماده کردیم."

٣٨) وَالَّذِينَ يُنفِقُونَ أَمْوَالَهُمْ رِثَاءَ النَّاسِ وَلَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ
وَمَن يَكُن الشَّيْطَانُ لَهُ قَرِينًا فَسَاءَ قَرِينًا

- " آنها کسانی هستند که اموال خود را برای نشان دادن به مردم اتفاق می کنند، و ایمان به خدا و روز بازپسین ندارند؛ (چرا که شیطان، رفیق و همنشین آنهاست)؛ و کسی که شیطان قرین او باشد، بد همنشین و قرینی است. "

٣٩) وَمَاذَا عَلَيْهِمْ لَوْ آمَنُوا بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَنفَقُوا مِمَّا رَزَقَهُمُ اللَّهُ وَكَانَ
اللَّهُ بِهِمْ عَلِيمًا

- چه می شد اگر آنها به خدا و روز بازپسین ایمان می آوردند، و از آنچه خدا به آنان روزی داده، (در راه او) اتفاق می کردند؟! و خداوند از (اعمال و نیات) آنها آگاه است.

٤٠) إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ وَإِنْ تَكُ حَسَنَةٌ يُضَاعِفُهَا وَإِنْ تَكُ نَسْكَنَةٌ
أَجْرًا عَظِيمًا

- " خداوند (حتی) به اندازه سنگینی ذرای ستم نمی کند؛ و اگر کار نیکی باشد، آن را دو چندان می سازد؛ و از نزد خود، پاداش عظیمی (در برابر آن) می دهد. "

٤١) فَكَيْفَ إِذَا جِئْنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ بِشَهِيدٍ وَجَئْنَا بِكَ عَلَى هَؤُلَاءِ شَهِيدًا
- حال آنها چگونه است آن روزی که از هر امتی، شاهد و گواهی (بر اعمالشان) می آوریم، و تو را نیز بر آنان گواه خواهیم آورد؟!

٤٢) يَوْمَئِذٍ يَوْدُ الدَّيْنَ كَفَرُوا وَعَصَوُا الرَّسُولَ لَوْ تُسَوَّى بِهِمُ الْأَرْضُ وَلَا
يَكُتُمُونَ اللَّهَ حَدِيشًا

- در آن روز، آنها که کافر شدند و با پیامبر (ص) بمخالفت برخاستند، آرزو می کنند که ای کاش (خاک بودند، و خاک آنها با زمینهای اطراف یکسان می شد (و بكلی محو و فراموش می شدند). در آن روز، (با آن همه گواهان)، سخنی را نمی توانند از خدا پنهان کنند.

٤٣) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْرَبُوا الصَّلَاةَ وَأَنْتُمْ سُكَارَى حَتَّىٰ تَعْلَمُوا مَا
تَقْوُلُونَ وَلَا جُنُبًا إِلَّا عَابِرِي سَبِيلٍ حَتَّىٰ تَغْتَسِلُوا وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَىٰ

سَفَرْ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْغَائِطِ أَوْ لَا مَسْتُمُ النِّسَاءَ فَلَمْ تَجْدُوا مَاءَ فَتَيَمَّمُوا
صَعِيدًا طَيْبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا غَفُورًا

- ای کسانی که ایمان آورده ایدا در حال مستی به نماز نزدیک نشود، تا بدایید چه می گویند! و همچنین هنگامی که جنب هستید - مگر اینکه مسافر باشید - تا غسل کنید. و اگر بیمارید، یا مسافر، و یا «قضای حاجت» کردید، و یا زنان آمیزش جنسی داشته اید، و در این حال، آب (برای وضو یا غسل) نیافتید، با خاک پاکی تیمم کنید! (به این طریق که) صورتها و دستهایتان را با آن مسح نمایید. خداوند، پخشند و آمرزند است.

۴۴ أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ أَتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يَسْتَرُونَ الصَّلَاتَةَ وَيُرِيدُونَ أَنْ
تَضْلِلُوا السَّبِيلَ

- آیا ندیدی کسانی را که بهره ای از کتاب (خدا) به آنها داده شده بود، (به جای اینکه از آن، برای هدایت خود و دیگران استفاده کنند، برای خویش) گمراهی می خرند، و می خواهند شما نیز گمراه شوید؟

۴۵ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِأَعْدَائِكُمْ وَكَفَى بِاللَّهِ وَلِيًّا وَكَفَى بِاللَّهِ نَصِيرًا

- «خدا به دشمنان شما آگاهتر است؛ (ولی آنها زیانی به شما نمی رسانند). و کافی است که خدا ولی شما باشد؛ و کافی است که خدا یاور شما باشد.»

۴۶ مِنَ الَّذِينَ هَادُوا يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَيَقُولُونَ سَمِعْنَا وَعَصَيْنَا
وَاسْمَعْ غَيْرَ مُسْمَعَ وَرَأَيْنَا لَيْاً بِالسِّنَتِهِمْ وَطَعَنْا فِي الدِّينِ وَلَوْ أَنَّهُمْ قَالُوا سَمِعْنَا
وَأَطَعْنَا وَاسْمَعْ وَانظَرْنَا لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَأَقْوَمَ وَلَكِنَ لَعْنَهُمُ اللَّهُ بِكُفْرِهِمْ فَلَا
يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

- بعضی از یهود، سخنان را از جای خود، تحریف می کنند؛ و (به جای اینکه بگویند: «شنیدیم و اطاعت کردیم»)، می گویند: «شنیدیم و مخالفت کردیم! و (نیز می گویند): بشنو! که هرگز نشنوی! و (از روی تمثیر می گویند): راعنا! [= ما را تحقیق کن!] «تا با زیان خود، حقایق را بگردانند و در آین خدا، طعنه زند. ولی اگر آنها (به جای این همه لجاجت) می گفتند: «شنیدیم و اطاعت کردیم؛ و سخنان ما را بشنو و به ما مهلت ده (تا حقایق را درک نکنیم)»، برای آنان بهتر و با واقعیت سازگارتر بود. ولی خداوند، آنها را بخاطر کفرشان، از رحمت خود دور ساخته است؛ از این رو جز عده کمی ایمان نمی آورند.»

٤٧) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ أَمِنُوا بِمَا نَزَّلْنَا مُصَدِّقًا لِمَا مَعَكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَطْمِسَ وُجُوهًا فَرَدَّهَا عَلَى أَدْبَارِهَا أَوْ نَلْعَنَهُمْ كَمَا لَعَنَّا أَصْحَابَ السَّبَّتِ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا

- "ای کسانی که کتاب (خدا) به شما داده شده! به آنچه (بر پیامبر خود) نازل کردیم - و همانگ با تشانههایی است که با شمامت- ایمان بیاورید، پیش از آنکه صور تهابی را محو کنیم، سپس به پشت سر بازگردانیم، یا آنها را از رحمت خود دور سازیم، همان گونه که «اصحاب سبت» = گروهی از تبهکاران بنی اسرائیل را دور ساختیم؛ و فرمان خدا در هر حال انجام شدنی است!"

٤٨) إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنِ يَشَاءُ وَمَنِ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدِ افْتَرَى إِثْمًا عَظِيمًا

- خداوند (هرگز) شرک را نمیبخشد! و پایین تر از آن را برای هر کس (بخواهد و شایسته بداند) میبخشد. و آن کسی که برای خدا، شریکی قرار دهد، گناه بزرگی مرتکب شده است.

٤٩) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُزَكُّونَ أَنفُسَهُمْ بَلِ اللَّهُ يُزَكِّي مَنِ يَشَاءُ وَلَا يُظْلَمُونَ فَقَتِيلًا

- "آیا ندیدی کسانی را که خودستایی میکنند؟ (این خودستاییها، بی ارزش است؛) بلکه خدا هر کس را بخواهد، ستایش میکند؛ و کمترین ستمی به آنها نخواهد شد."

٥٠) انْظُرْ كَيْفَ يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَكَفَى بِهِ إِثْمًا مُّبِينًا

- بیبن چگونه بر خدا دروغ میبندند! و همین گناه آشکار، (برای مجازات آنان) کافی است.

٥١) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ أُوتُوا نَصِيبًا مِنَ الْكِتَابِ يُؤْمِنُونَ بِالْجِبْتِ وَالظَّاغُوتِ وَيَقُولُونَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا هُؤُلَاءِ أَهْدَى مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا سَبِيلًا

- آیا ندیدی کسانی را که بهره‌ای از کتاب (خدا) به آنان داده شده، (یا این حال)، به «جبت» و «ظاغوت» [= بت و بتپرستان] ایمان میآورند، و دریاره کافران میگویند: «آنها، از کسانی که ایمان آورده‌اند، هدایت یافته‌ترند؟!

۵۲) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ وَمَنْ يَلْعَنِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ نَصِيرًا

- آنها کسانی هستند که خداوند، ایشان را از رحمت خود، دور ساخته است؛ و هر کس را خدا از رحمتش دور سازد، یاوری برای او نخواهد یافت.

۵۳) أَمْ لَهُمْ نَصِيبٌ مِّنَ الْمُلْكِ فَإِذَا لَا يُؤْتُونَ النَّاسَ نَقِيرًا

- آیا آنها [= یهود] سهمی در حکومت دارند (که بخواهند جنین داوری کنند)؟ در حالی که اگر جنین بود، (همه جیز را در انحصار خود می‌گرفتند)، و کمترین حق را به مردم نمی‌دادند.

۵۴) أَمْ يَحْسُدُونَ النَّاسَ عَلَىٰ مَا آتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ فَقَدْ آتَيْنَا آَلَ إِبْرَاهِيمَ

الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَآتَيْنَاهُمْ مُلْكًا عَظِيمًا

- یا اینکه نسبت به مردم [= پیامبر و خاندانش] و بر آنچه خدا از فضلش به آنان بخشیده، حسد می‌ورزند؟ ما به آل ابراهیم، (که یهود از خاندان او هستند نیز)، کتاب و حکمت دادیم؛ و حکومت عظیمی در اختیار آنها [= پیامبران بنی اسرائیل] قرار دادیم.

۵۵) فَمِنْهُمْ مَنْ آمَنَ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ صَدَّعْنَاهُ وَكَفَى بِجَهَنَّمَ سَعِيرًا

- ولی جمعی از آنها به آن ایمان آورند؛ و جمعی راه (مردم را) بر آن بستند. و شعله فروزان آتش دوزخ، برای آنها کافی است!"

۵۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا سَوْفَ نُصْلِيهِمْ نَارًا كُلَّمَا نَضِجَتْ جُلُودُهُمْ بَدَلَنَاهُمْ

جُلُودًا غَيْرَهَا لِيَذُوقُوا الْعَذَابَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَزِيزًا حَكِيمًا

- کسانی که به آیات ما کافر شدند، بزودی آنها را در آتشی وارد می‌کنیم که هرگاه پوستهای تنشان (در آن) بریان گردد (و بسوزد)، پوستهای دیگری به جای آن قرار می‌دهیم، تا کیفر (الله) را بچشند. خداوند، توانا و حکیم است (و روی حساب، کیفر می‌دهد).

۵۷) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا لَّهُمْ فِيهَا أَزْوَاجٌ مُّظَهَّرَةٌ وَنُدْخِلُهُمْ ظِلَّلًا ظَلِيلًا

- "و کسانی که ایمان آوردهند و کارهای شایسته انجام دادند، بزودی آنها را در باغهایی از بهشت وارد می کنیم که نهرها از زیر درختانش جاری است؛ همیشه در آن خواهدند ماند؛ و همسرانی پاکیزه برای آنها خواهد بود؛ و آنان را در سایه های گسترده (و فرح بخش) جای میدهیم."

۵۸) إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُكُمْ أَنْ تُؤْدُوا الْأَمَانَاتِ إِلَى أَهْلِهَا وَإِذَا حَكَمْتُمْ بَيْنَ النَّاسِ أَنْ تَحْكُمُوا بِالْعُدْلِ إِنَّ اللَّهَ نِعِمًا يَعْظُمُكُمْ بِهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ سَمِيعًا بَصِيرًا

- خداوند به شما فرمان می دهد که امانتها را به صاحبانش بدهید! و هنگامی که میان مردم داوری می کنید، به عدالت داوری کنید! خداوند، اندرزهای خوبی به شما می دهد! خداوند، شنو و بیناست.

۵۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أطِيعُوا اللَّهَ وَأطِيعُوا الرَّسُولَ وَأُولَئِي الْأَمْرِ مِنْكُمْ فَإِنْ تَنَازَعْتُمْ فِي شَيْءٍ فَرَدُّوهُ إِلَى اللَّهِ وَالرَّسُولِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

- ای کسانی که ایمان آورده اید! اطاعت کنید خدا را! و اطاعت کنید پیامبر خدا و اولو الأمر [= اوصیای پیامبر] را! و هرگاه در چیزی نزاع داشتید، آن را به خدا و پیامبر بازگردانید (و از آنها داوری بطلبید) اگر به خدا و روز رستاخیز ایمان دارید! این (کار) برای شما بهتر، و عاقیت و پابنش نیکوتراست.

۶۰) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يَزْعُمُونَ أَنَّهُمْ آمَنُوا بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ يُرِيدُونَ أَنْ يَتَحَكَّمُوا إِلَى الطَّاغُوتِ وَقَدْ أُمِرُوا أَنْ يَكُفُرُوا بِهِ وَيُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُضْلِلَهُمْ ضَلَالًا بَعِيدًا

- آیا ندیدی کسانی را که گفان می کنند به آنجه (از کتابهای آسمانی که) بر تو و بر پیشینیان نازل شده، ایمان آورده اند، ولی می خواهند برای داوری نزد طاغوت و حکام باطل بروند؟! یا اینکه به آنها دستور داده شده که به طاغوت کافر شوند. اما شیطان می خواهد آنان را گمراه کند، و به پیراهه های دور دستی بینکند.

۶۱) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ رَأَيْتَ الْمُنَافِقِينَ
يَصُدُّونَ عَنْكَ صُدُودًا

- هنگامی که به آنها کفته شود: «به سوی آنچه خداوند نازل کرده، و به سوی پیامبر بیایید»، منافقان را می‌بینی
که (از قبول دعوت) تو، اعراض می‌کنند!

۶۲) فَكَيْفَ إِذَا أَصَابَتْهُمْ مُّصِيبَةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ ثُمَّ جَاءُوكَ يَحْلِفُونَ بِاللَّهِ
إِنْ أَرْدَنَا إِلَّا إِحْسَانًا وَتَوْفِيقًا

- پس چگونه وقتی به خاطر اعمالشان، گرفتار مصیبیتی می‌شوند، سپس به سراغ تو می‌آیند، سوگند یاد می‌کنند که
منظور (ما از بردن داوری نزد دیگران)، جز نیکی کردن و تواافق (میان طرفین نزاع)، نبوده است؟!

۶۳) أُولَئِكَ الَّذِينَ يَعْلَمُ اللَّهُ مَا فِي قُلُوبِهِمْ فَأَعْرَضْ عَنْهُمْ وَعَظِّهِمْ وَقُلْ لَهُمْ
فِي أَنفُسِهِمْ قَوْلًا بَلِيجًا

- آنها کسانی هستند که خدا، آنچه را در دل دارند، می‌دانند، از (مجازات)، آنان صرف نظر کن! و آنها را اندرز ده!
و با بیانی رسا، نتایج اعمالشان را به آنها گوشزد نمای!

۶۴) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا لِيُطَاعَ بِإِذْنِ اللَّهِ وَلَوْ أَنَّهُمْ إِذْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ
جَاءُوكَ فَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ وَاسْتَغْفِرَ لَهُمُ الرَّسُولُ لَوَجَدُوا اللَّهَ تَوَابًا رَّحِيمًا

- «ما هیچ پیامبری را نرسانیدیم مگر برای این که به فرمان خدا، ازوی اطاعت شود، و اگر این مخالفان، هنگامی
که به خود ستم می‌کردند (و فرمانهای خدا را زیر پا می‌گذاشند)، به نزد تو می‌آمدند؛ و از خدا طلب آمرزش
می‌کردند؛ و پیامبر هم برای آنها استغفار می‌کرد؛ خدا را توبه پذیر و مهربان می‌باشند.»

۶۵) فَلَا وَرَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ حَتَّىٰ يُحَكِّمُوكَ فِيمَا شَجَرَ بَيْنَهُمْ ثُمَّ لَا يَجِدُوا فِي
أَنفُسِهِمْ حَرَجًا مَّمَّا قَضَيْتَ وَسُلِّمُوا تَسْلِيمًا

- «به پروردگارت سوگند که آنها مؤمن نخواهند بود، مگر اینکه در اختلافات خود، تو را به داوری طلبند؛ و سپس
از داوری تو، در دل خود احساس نراحتی نکنند؛ و کاملاً تسليم باشند.»

٤٦) وَلَوْ أَنَّا كَتَبْنَا عَلَيْهِمْ أَنْ اقْتُلُوا أَنفُسَكُمْ أَوْ اخْرُجُوهُم مِّنْ دِيَارِكُمْ مَا فَعَلُوهُ
إِلَّا قَلِيلٌ مِّنْهُمْ وَلَوْ أَنَّهُمْ فَعَلُوا مَا يُوعَظُونَ بِهِ لَكَانَ خَيْرًا لَّهُمْ وَأَشَدَّ تَنْبِيَةً

- "اگر همانند بعضی از امتهای پیشین، به آنان دستور می‌دادیم: «یکدیگر را به قتل برسانید»، و یا: «از وطن و خانه خود، بیرون روید»، تنها عده کمی از آنها عمل می‌کردند! و اگر اندرزهایی را که به آنان داده می‌شد انجام می‌دادند، برای آنها بهتر بود؛ و موجب تقویت ایمان آنها می‌شد".

٤٧) وَإِذَا لَآتَيْنَاهُمْ مِّنْ لَدُنَّا أَجْرًا عَظِيمًا

- در این صورت، پاداش بزرگی از ناحیه خود به آنها می‌دادیم.

٤٨) وَلَهُدَيْنَاهُمْ سِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا

- آنان را به راه راست، هدایت می‌کردیم.

٤٩) وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَالرَّسُولَ فَأُولَئِكَ مَعَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِّنَ النَّبِيِّينَ
وَالصَّدِيقِينَ وَالشُّهَدَاءِ وَالصَّالِحِينَ وَحَسْنُ أُولَئِكَ رَفِيقًا

- "و کسی که خدا و پیامبر را اطاعت کند، (در روز رستاخیز)، هشتاد و سه کسانی خواهد بود که خدا، نعمت خود را بر آنان تمام کرده؛ از پیامبران و صدیقان و شهدا و صالحان؛ و آنها رفیقهای خوبی هستند!"

٥٠) ذَلِكَ الْفَضْلُ مِنَ اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ عَلِيَّمًا

- این موهبتی از ناحیه خداست. و کافی است که او، (از حال بندگان، و نیات و اعمالشان) آگاه است.

٥١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا حُذُوا حِذْرَكُمْ فَانفِرُوا ثُبَاتٍ أَوْ انفِرُوا جَمِيعًا

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! آمادگی خود را (در برابر دشمن) حفظ کنید و در دسته‌های متعدد، یا بصورت دسته واحد، (طبق شرایط هر زمان و هر مکان)، به سوی دشمن حرکت نمایید!

٥٢) وَإِنَّ مِنْكُمْ لَمَنْ لَّيِطَّئُنَّ فَإِنْ أَصَابَتْكُمْ مُّصِيبَةٌ قَالَ قَدْ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيَّ إِذَا لَمْ

أَكُنْ مَعَهُمْ شَهِيدًا

- "در میان شما، افرادی (متفق) هستند، که (هم خودشان سست می‌باشند، و هم) دیگران را به سستی می‌کشانند؛ اگر مصیبتي به شما برسد، می‌گویند: «خدا به ما نعمت داد که با مجاهدان نبودیم، تا شاهد (آن مصیبیت) باشیم!»"

۷۳) وَلَئِنْ أَصَابُكُمْ فَضْلٌ مِّنَ اللَّهِ لَيَقُولَنَّ كَانَ لَمْ تَكُنْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُ مَوَدَّةٌ يَا

لَيَتَتَّى كُنْتُ مَعَهُمْ فَأَفْوَزُ فَوْزًا عَظِيمًا

- اگر غنیمتی از جانب خدا به شما برسد، درست مثل اینکه هرگز میان شما و آنها دوستی و موادتی نبوده، می‌گویند: «ای کاش ما هم با آنها بودیم، و به رستگاری (و پیروزی) بزرگی می‌رسیدیم!»

۷۴) فَلْيَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ الَّذِينَ يَشْرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا بِالآخِرَةِ وَمَنْ يُقاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيُقْتَلُ أَوْ يَغْلِبُ فَسَوْفَ تُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

- کسانی که زندگی دنیا را به آخرت فروخته‌اند، باید در راه خدا پیکار کنند! و کشته شود یا پیروز گردد، پاداش بزرگی به او خواهیم داد.

۷۵) وَمَا لَكُمْ لَا تُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوِلْدَانِ الَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْ هَذِهِ الْقَرْيَةِ الظَّالِمِ أَهْلُهَا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ وَلِيًّا وَاجْعَلْ لَنَا مِنْ لَدُنْكَ نَصِيرًا

- چرا در راه خدا، و (در راه) مردان و زنان و کودکانی که (به دست ستمنگران) تضعیف شده‌اند، پیکار نمی‌کنید؟! همان افراد (ستمندیده‌ای) که می‌گویند: «پروردگار! ما را از این شهر (مکه)، که اهلش ستمنگند، بیرون ببریم! و از طرف خود، برای ما سرپرستی قرار ده! و از جانب خود، بیار و یاوری برای ما تعیین فرم!

۷۶) الَّذِينَ آمَنُوا يُقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يُقاتِلُونَ فِي سَبِيلِ الطَّاغُوتِ فَقَاتَلُوا أُولِيَاءِ الشَّيْطَانِ إِنَّ كَيْدَ الشَّيْطَانِ كَانَ ضَعِيفًا

- "کسانی که ایمان دارند، در راه خدا پیکار می‌کنند؛ و آنها که کافرند، در راه طاغوت [= بت و افراد طفیانگر]. پس شما با بیان شیطان، پیکار کنید! (و از آنها نهراستید!) زیرا که نقشه شیطان، (همانند قدرتش) ضعیف است."

۷۷) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ قَيْلَ لَهُمْ كُفُوا أَيْدِيْكُمْ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَاةَ فَلَمَّا كُتِبَ عَلَيْهِمُ الْقِتَالُ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ يَخْشُونَ النَّاسَ كَخَشْيَةِ اللَّهِ أَوْ أَشَدَّ

خَشِيَّةً وَقَالُوا رَبَّنَا لِمَ كَتَبْتَ عَلَيْنَا الْقِتَالَ لَوْلَا أَخَرْتَنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ قُلْ مَتَاعُ الدُّنْيَا قَلِيلٌ وَالآخِرَةُ خَيْرٌ لِمَنِ اتَّقَى وَلَا تُظْلِمُونَ فَتَبَلَّا

- آیا ندیدی کسانی را که (در مکه) به آنها گفته شد: «فعلا» دست از جهاد بداریدا و نماز را برپا کنیدا و زکات پیردازید! (اما آنها از این دستور، ناراحت بودند)، ولی هنگامی که (در مدینه) فرمان جهاد به آنها داده شد، جمعی از آنان، از مردم می ترسیدند، همان گونه که از خدا می ترسند، بلکه بیشتر! و گفتند: «پروردگار! چرا جهاد را بر ما مقرر داشتی؟! چرا این فرمان را تا زمان نزدیکی تأخیر نینداختی؟!» به آنها بگو: «سرمایه زندگی دنیا، ناجیز است! او سرای آخرت، برای کسی که پرهیزگار باشد، بهتر است! و به اندازه رشته شکاف هسته خرمابی، به شما ستم نخواهد شد!

(۷۸) أَيْنَمَا تَكُونُوا يُدْرِكُمُ الْمَوْتُ وَلَوْ كُنْتُمْ فِي بُرُوجٍ مُشَيَّدَةٍ وَإِنْ تُصِبُّهُمْ حَسَنَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَإِنْ تُصِبُّهُمْ سَيِّئَةٌ يَقُولُوا هَذِهِ مِنْ عِنْدِكَ قُلْ كُلَّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ فَمَا لَهُؤُلَاءِ الْقَوْمُ لَا يَكَادُونَ يَفْقَهُونَ حَدِيثًا

- «هر جا باشید، مرگ شما را درمی یابد؛ هر چند در برجهای محکم باشید! و اگر به آنها [= مناقان] حسنے (و پیروزی) برسد، می گویند: «این، از ناحیه خداست.» و اگر سیئه (و شکستی) برسد، می گویند: «این، از ناحیه توست.» بگو: «همه اینها از ناحیه خداست.» پس چرا این گروه حاضر نیستند سخنی را درک کنند؟!»

(۷۹) مَا أَصَابَكُمْ حَسَنَةٌ فِيمِنَ اللَّهِ وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ سَيِّئَةٍ فَمِنْ نَفْسِكُمْ وَأَرْسَلْنَاكُمْ لِلنَّاسِ رَسُولاً وَكَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا

- «(آری)، آنچه از نیکیها به تو می رسد، از طرف خداست؛ و آنچه از بدی به تو می رسد، از سوی خود توست. و ما تو را رسول برای مردم فرستادیم؛ و گواهی خدا در این باره، کافی است!»

(۸۰) مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ وَمَنْ تَوَلَّ فَمَا أَرْسَلْنَاكُمْ عَلَيْهِمْ حَفِظًا

- «کسی که از پیامبر اطاعت کند، خدا را اطاعت کرده؛ و کسی که سرباز زند، تو را نگهبان (و مراقب) او نفرستادیم (و در برابر او، مسؤول نیستی).»

**٨١) وَيَقُولُونَ طَاغِةٌ فَإِذَا بَرَزُوا مِنْ عِنْدِكَ بَيْتَ طَافِفَةٌ مِّنْهُمْ غَيْرَ الَّذِي تَقُولُ
وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا يُكْتُبُ مَا يُبَيِّنُونَ فَأَعْرَضْ عَنْهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًاً**

- "انها در حضور تو می گویند: «فرمانبرداریم»؛ اما هنگامی که او نزد تو پیرون می روند، جمیع از آنان بر خلاف گفته های تو، جلسات سری شبانه تشکیل می دهند؛ آنچه را در این جلسات می گویند، خداوند می نویسد. اعتنایی به آنها نکن! (و از نقشه های آنان وحشت نداشته باش!) و بر خدا توکل کن! کافی است که او بار و مدافع تو باشد."

**٨٢) أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ وَلَوْ كَانَ مِنْ عِنْدِ غَيْرِ اللَّهِ لَوَجَدُوا فِيهِ اخْتِلَافًا كَثِيرًا
آیا درباره قرآن نمی اندیشند؟! اگر از سوی غیر خدا بود، اختلاف فراوانی در آن می بافتند.**

**٨٣) وَإِذَا جَاءُهُمْ أَمْرٌ مِّنَ الْآمِنِ أَوِ الْخَوْفِ أَذْعَوُا بِهِ وَلَوْ رَدَوْهُ إِلَى الرَّسُولِ
وَإِلَى أُولَئِي الْأَمْرِ مِنْهُمْ لَعِلَّهُمْ لَعِلَّهُمْ يَسْتَبِطُونَهُ مِنْهُمْ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَتُهُ لَا تَبْعُطُ الشَّيْطَانَ إِلَّا فَلَيْلًا**

- "و هنگامی که خبری از پیروزی یا شکست به آنها برسد، (بدون تحقیق)، آن را شایع می سازند؛ در حالی که اگر آن را به پیامبر و پیشوایان - که قدرت تشخیص کافی دارند - بازگردانند، از ریشه های مسائل آگاه خواهند شد. و اگر فضل و رحمت خدا بر شما نبود، جز عده کمی، همگی از شیطان پیروی می کردید (و گمراه می شدید)."

**٨٤) فَقَاتِلُ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا تُكَلِّفُ إِلَّا نَفْسَكَ وَحَرَضُ الْمُؤْمِنِينَ عَسَى اللَّهُ
أَنْ يَكُفَّ بَاسَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَاللَّهُ أَشَدُ بَاسًا وَأَشَدُ تَنَكِيلًا**

- در راه خدا پیکار کن! تنها مسؤول وظیفه خود هستی! و مؤمنان را (بر این کار)، تشویق نما! امید است خداوند از قدرت کافران جلوگیری کند (حتی اگر تنها خودت به میدان بروی)! و خداوند قدرتش بیشتر، و مجازاتش دردناکتر است.

**٨٥) مَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً حَسَنَةً يَكُنْ لَّهُ نَصِيبٌ مِّنْهَا وَمَنْ يَشْفَعْ شَفَاعَةً سَيِّئَةً
يَكُنْ لَّهُ كِفْلٌ مِّنْهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ مُّقْتَبِتاً**

- "کسی که شفاعت [= تشویق و کمک] به کار نیکی کند، نصیبی از آن برای او خواهد بود؛ و کسی که شفاعت [= تشویق و کمک] به کار بدی کند، سهمی از آن خواهد داشت. و خداوند، حسابرس و نگهدار هر چیز است."

٨٦) وَإِذَا حُيِّتُم بِتَحْيَةٍ فَحَيُوا بِأَحْسَنَ مِنْهَا أُوْ رُدُّوهَا إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَىٰ كُلِّ

شَيْءٍ حَسِيبًا

- هرگاه به شما تحیت گویند، پاسخ آن را بهتر از آن بدھید؛ یا (الاقل) به همان گونه پاسخ گویید! خداوند حساب همه چیز را دارد."

٨٧) الَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لِيَجْمَعُنَّكُمْ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَمَنْ أَصْدَقُ

مِنَ اللَّهِ حَدِيشًا

- خداوند، معبودی جز او نیست! و به یقین، همه شما را در روز رستاخیز - که شکی در آن نیست - جمع می‌کند! و کیست که از خداوند، راستگوتر باشد؟

٨٨) فَمَا لَكُمْ فِي الْمُنَافِقِينَ فِتَّشَيْنِ وَاللَّهُ أَرْكَسَهُمْ بِمَا كَسَبُوا أَتُرِيدُونَ أَنْ

تَهْدُوا مَنْ أَضَلَّ اللَّهُ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

- چرا درباره منافقین دو دسته شده‌اید؟! (بعضی جنگ با آنها را ممنوع، بعضی مجاز می‌دانید). در حالی که خداوند بخاطر اعمالشان، (افکار) آنها را کاملاً وارونه کرده است؛ آیا شما می‌خواهید کسانی را که خداوند (بر این اعمال زشتیشان) گمراه کرده، هدایت کنید؟! در حالی که هر کس را خداوند گمراه کند، راهی برای او نخواهد یافت.

٨٩) وَدُولَوْ تَكْفُرُونَ كَمَا كَفَرُوا فَتَكُونُونَ سَوَاءٌ فَلَا تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ أُولَئِكَهُنَّ

يُهَا جِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَإِنْ تَوَلُّوْ فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حِيْثُ وَجَدُّتُمُوهُمْ وَلَا

تَتَّخِذُوا مِنْهُمْ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

- آنان آرزو می‌کنند که شما هم مانند ایشان کافر شوید، و مساوی یکدیگر باشید. بشایر این، از آنها دوستانی انتخاب نکنید، مگر اینکه (تویه کنند، و در راه خدا هجرت نمایند. هرگاه از این کار سر باز زنند، (و به اقدام بر ضد شما ادامه دهند)، هر جا آنها را یافتد، اسیر کنید! و در صورت احساس خطر) به قتل برسانید! و از میان آنها،

دوست و بیار و بیاوری اختیار نکنید!

۹۰ إِلَّاَذِينَ يَصِلُونَ إِلَىَ قَوْمٍ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مَيْشَاقٌ أَوْ جَاءُوكُمْ حَسْرَةٌ
صُدُورُهُمْ أَنْ يُقَاتِلُونَكُمْ أَوْ يُقَاتِلُوا قَوْمَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَسَطَّهُمْ عَلَيْكُمْ
فَلَقَاتُلُوكُمْ فَإِنِ اعْتَزَلُوكُمْ فَلَمْ يُقَاتِلُوكُمْ وَأَلْقَوْا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ فَمَا جَعَلَ اللَّهُ لَكُمْ
عَلَيْهِمْ سَبِيلًا

- "مگر آنها که با همیمانان شما، پیمان بسته‌اند؛ یا آنها که به سوی شما می‌آیند، و از پیکار با شما، یا پیکار با قوم خود ناتوان شده‌اند؛ انه سر جنگ با شما دارند، و نه توانایی مبارزه با قوم خود). و اگر خداوند بخواهد، آنان را بر شما مسلط می‌کند تا با شما پیکار کنند. پس اگر از شما کشته‌گیری کرده و با شما پیکار ننمودند، (بلکه)

پیشنهاد صلح کردند، خداوند به شما اجازه نمی‌دهد که متعرض آنان شوید".

۹۱ سَتَجِدُونَ آخَرِينَ يُرِيدُونَ أَنْ يَأْمُنُوكُمْ وَيَأْمُنُوا قَوْمَهُمْ كُلَّ مَا رُدُوا إِلَىَ
الْفَتْنَةِ أَرْكِسُوا فِيهَا فَإِنِ لَمْ يَعْتَزِلُوكُمْ وَيُلْقُوا إِلَيْكُمُ السَّلَامَ وَيَكْفُوا أَيْدِيهِمْ
فَخُذُوهُمْ وَاقْتُلُوهُمْ حَيْثُ ثَقِفْتُمُوهُمْ وَأَوْلَئِكُمْ جَعَلْنَا لَكُمْ عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا مُبِينًا

- "بزوودی جمعیت دیگری را می‌بابد که می‌خواهند هم از ناحیه شما در امان باشند، و هم از ناحیه قوم خودشان (که مشرکند. لذا نزد شما ادعای ایمان می‌کنند؛ ولی) هر زمان آنان را به سوی فتنه (و بت پرستی) بازگردانند، با سر در آن فرو می‌روند! اگر از درگیری با شما کنار نرفتند و پیشنهاد صلح نکردند و دست از شما نکشیدند، آنها را هر جا یافتد اسیر کنید (و یا) به قتل برسانید! آنها کسانی هستند که ما برای شما، تسلط آشکاری نسبت به آنان قرار داده‌ایم."

٩٢ وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ أَنْ يَقْتُلَ مُؤْمِنًا إِلَّا خَطًّا وَمَنْ قَتَلَ مُؤْمِنًا خَطًّا فَتَحْرِيرُ رَبَّةِ مُؤْمِنَةٍ وَدِيَةُ مُسَلَّمَةٍ إِلَى أَهْلِهِ إِلَّا أَنْ يَصَدِّقُوا فَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمَ عَدُوٌّ لَكُمْ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَتَحْرِيرُ رَبَّةِ مُؤْمِنَةٍ وَإِنْ كَانَ مِنْ قَوْمَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيشَاقٌ فَدِيَةٌ مُسَلَّمَةٌ إِلَى أَهْلِهِ وَتَحْرِيرٌ رَبَّةٌ مُؤْمِنَةٌ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ شَهْرِيْنِ مُسْتَابِعِيْنِ تَوْبَةً مِنَ الَّهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيْمًا حَكِيمًا

- "هیچ فرد بایمانی مجاز نیست که مؤمنی را به قتل برساند، مگر اینکه این کار از روی خطأ و اشتباه از او سر زند؛ (و در عین حال)، کسی که مؤمنی را از روی خطأ به قتل رساند، باید یک برده مؤمن را آزاد کند و خونهایی به کسان او پردازد؛ مگر اینکه آنها خونهای را ببخشدند. و اگر مقتول، از گروهی باشد که دشمنان شما هستند (و کافرنده)، ولی مقتول بایمان بوده، (تهها) باید یک برده مؤمن را آزاد کند (و پرداختن خونهای را لازم نیست). و اگر از جمعیتی باشد که میان شما و آنها پیمانی برقرار است، باید خونهای او را به کسان او پردازد، و یک برده مؤمن (نیز) آزاد کند. و آن کس که دسترسی (به آزاد کردن برده) ندارد، دو ماه پی در پی روزه می گیرد. این، (یک نوع تخفیف، و) توبه الهی است. و خداوند، دانا و حکیم است." ۱

٩٣ وَمَنْ يَقْتُلْ مُؤْمِنًا مُتَعَمِّدًا فَجزَاؤهُ جَهَنَّمُ خَالِدًا فِيهَا وَغَضِبَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَلَعْنَهُ وَأَعْدَدَ لَهُ عَذَابًا عَظِيمًا

- "و هر کس، فرد بایمانی را از روی عمد به قتل برساند، مجازات او دوزخ است؛ در حالی که جاودانه در آن می ماند؛ و خداوند بر او غضب می کند؛ و او را از رحمتش دور می سازد؛ و عذاب عظیمی برای او آماده ساخته است." ۲

٩٤ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا ضَرَبْتُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَتَبَيَّنُوا وَلَا تَقُولُوا لِمَنِ الْقَى إِلَيْكُمُ السَّلامَ لَسْتَ مُؤْمِنًا تَبْتَغُونَ عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَعِنَّ اللَّهِ مَعْنَى كَثِيرٌ كَذَلِكَ كُتُمْ مِنْ قَبْلُ فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَتَبَيَّنُوا إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرًا

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که در راه خدا گام می زنید (و به سفری برای جهاد می روید)، تحقیق کنید! و بخاطر اینکه سرمایه ناپایدار دنیا (و غنایمی) به دست آورید، به کسی که اظهار صلح و اسلام می کند نگویید: «مسلمان نیستی» زیرا غنیمه های فراوانی (برای شما) نزد خداست. شما قبلاً چنین بودید؛ و خداوند بر شما

مَنْتْ نَهَادْ (و هدایت شدید) . پس، (بشكرانه این نعمت بزرگ)، تحقیق کنید! خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است.»

۹۵ لَا يَسْتُوْيِ الْقَاعِدُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ غَيْرُ أُولَى الْضَّرَرِ وَالْمُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فَضَلَّ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ عَلَى الْقَاعِدِينَ دَرَجَةً وَكُلًاً وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَفَضَلَّ اللَّهُ الْمُجَاهِدِينَ عَلَى الْقَاعِدِينَ أَجْرًا عَظِيمًا

- «(هرگز) افراد بالیمانی که بدون بیماری و ناراحتی، از جهاد بازنشستند، با مجاهدانی که در راه خدا با مال و جان خود جهاد کردند، یکسان نیستند! خداوند، مجاهدانی را که با مال و جان خود جهاد نمودند، بر قاعدان [= ترک کنندگان جهاد] برتری مهمی بخشیده؛ و به هر یک از این دو گروه (به نسبت اعمال نیکشان)، خداوند وعده پاداش نیک داده، و مجاهدان را بر قاعدان، با پاداش عظیمی برتری بخشیده است.»

۹۶ دَرَجَاتٍ مِّنْهُ وَمَغْفِرَةً وَرَحْمَةً وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «درجات (مهنی) از ناحیه خداوند، و آمرزش و رحمت (نصیب آنان می‌گردد)؛ و (اگر لغزشها بیان داشته‌اند)، خداوند آمرزند و مهربان است.»

۹۷ إِنَّ الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمٌ إِنَّهُمْ قَاتِلُوا فِيهِمْ كُنْتُمْ قَاتِلُوا كُنَّا مُسْتَضْعِفِينَ فِي الْأَرْضِ قَاتِلُوا أَلْمَ تَكُنْ أَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةً فَتَهَاجِرُوا فِيهَا فَأُولَئِكَ مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

- کسانی که فرشتگان (قبض ارواح)، روح آنها را گرفتند در حالی که به خویشتن ستم کرده بودند، به آنها گفتند: «شما در چه حالی بودید؟ (و چرا با اینکه مسلمان بودید، در صفر کفار جای داشتید؟!) گفتند: «ما در سرزمین خود، تحت فشار و مستضعف بودیم. آنها [= فرشتگان] گفتند: «مگر سرزمین خدا، پهناور نبود که مهاجرت کنید؟!» آنها (عذری نداشتند، و) جایگاهشان دوزخ است، و سرانجام بدی دارند.

٩٨) إِلَّا الْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الرِّجَالِ وَالنِّسَاءِ وَالْوُلْدَانِ لَا يَسْتَطِيعُونَ حِيلَةً وَلَا
يَهْتَدُونَ سَبِيلًا

- "مگر آن دسته از مردان و زنان و کودکانی که براستی تحت فشار قرار گرفته‌اند (و حقیقتاً مستضعفند)؛ نه
چاره‌ای دارند، و نه راهی (برای نجات از آن محیط آلوده) می‌یابند".

٩٩) فَأُولَئِكَ عَسَى اللَّهُ أَن يَعْفُوَ عَنْهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا غَفُورًا

- "ممکن است خداوند، آنها را مورد عفو قرار دهد؛ و خداوند، عفو کننده و آمرزنده است".

١٠٠) وَمَن يُهَاجِرْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يَجِدْ فِي الْأَرْضِ مُرَاغِمًا كَثِيرًا وَسَعَةً وَمَن
يَخْرُجْ مِن بَيْتِهِ مُهَاجِرًا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ يُدْرِكُهُ الْمَوْتُ فَقَدْ وَقَعَ أَجْرُهُ
عَلَى اللَّهِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- "کسی که در راه خدا هجرت کند، جاهای امن فراوان و گستردگی در زمین می‌یابد. و هر کس بعنوان مهاجرت
به سوی خدا و پیامبر او، از خانه خود بیرون رود، سپس مرگش فرا رسید، پاداش او بر خاست؛ و خداوند، آمرزنده و
مهریان است".

١٠١) وَإِذَا ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَقْصُرُوا مِنَ الصَّلَاةِ إِنْ
خِفْتُمْ أَن يَقْتَنِكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنَّ الْكَافِرِينَ كَانُوا لَكُمْ عَدُوًّا مُّبِينًا

- "هنگامی که سفر می‌کنید، گناهی بر شما نیست که نماز را کوتاه کنید اگر از فتنه (و خطر) کافران بر سرید؛ زیرا
کافران، برای شما دشمن آشکاری هستند".

١٠٢) وَإِذَا كُنْتَ فِيهِمْ فَاقْمَتْ لَهُمُ الصَّلَاةَ فَلَتَقْمِ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ مَعَكَ وَلَيَأْخُذُوا
أَسْلِحَتَهُمْ فَإِذَا سَجَدُوا فَلَيَكُونُوا مِنْ وَرَائِكُمْ وَلَتَأْتِ طَائِفَةٌ أُخْرَى لَمْ يُصَلِّوْا
فَلَيُصَلِّوْا مَعَكَ وَلَيَأْخُذُوا حِذْرَهُمْ وَأَسْلِحَتَهُمْ وَذَلِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ تَعْقِلُونَ عَنْ
أَسْلِحَتِكُمْ وَأَمْتَعَتِكُمْ فَيَمِيلُونَ عَلَيْكُمْ مَيْلَةً وَاحِدَةً وَلَا جُنَاحَ عَلَيْكُمْ إِنْ كَانَ بِكُمْ

أَدَى مِنْ مَطَرٍ أَوْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَنْ تَضَعُوا أَسْلِحَتُكُمْ وَخُذُوا حِذْرَكُمْ إِنَّ اللَّهَ أَعَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

- "و هنگامی که در میان آنها باشی، و (در میدان جنگ) برای آنها نماز را بربا کنی، باید دستهای از آنها با تو (به نماز) برخیزند، سلاحها یا شان را با خود برگیرند؛ و هنگامی که سجده کردند (و نماز را به پایان رسانند)، باید به پشت سر شما (به میدان نبرد) بروند، و آن دسته دیگر که نماز نخوانده‌اند (و مشغول پیکار بوده‌اند)، بیایند و با تو نماز بخوانند؛ آنها باید وسایل دفاعی و سلاحها یا شان (را در حال نماز) با خود حمل کنند؛ (زیرا) کافران آرزو دارند که شما از سلاحها و ماعت‌های خود غافل شوید و یکباره به شما هجوم آورند. و اگر از باران ناراحتید، و یا بیمار (و مجرح) هستید، مانع ندارد که سلاحها یا خود را بر زمین بگذارید؛ ولی وسایل دفاعی (مانند زره و خود را) با خود بردارید خداوند، عذاب خوارکننده‌ای برای کافران فراهم ساخته است."

١٠٣) فَإِذَا قَضَيْتُمُ الصَّلَاةَ فَادْكُرُوا اللَّهَ قِيَامًا وَقُعُودًا وَعَلَى جُنُوبِكُمْ فَإِذَا أَطْمَأَنْتُمْ فَاقِمُوا الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ كَانَتْ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا مَوْقُوتًا

- "و هنگامی که نماز را به پایان رسانید، خدا را باد کنید؛ استاده، و نشسته، و در حالی که به پهلو خوابیده‌اید؛ و هرگاه آرامش یافته‌ید (و حالت ترس زایل گشت)، نماز را (به طور معمول) انجام دهید، زیرا نماز، وظیفه ثابت و معنی برای مؤمنان است!"

١٠٤) وَلَا تَهْنُوا فِي ابْتِغَاءِ الْقَوْمِ إِنْ تَكُونُوا تَالَّمُونَ فَإِنَّهُمْ يَأْلَمُونَ كَمَا تَالَّمُونَ وَتَرْجُونَ مِنَ اللَّهِ مَا لَا يَرْجُونَ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

- "و در راه تعقیب دشمن، (هرگز) سست نشوید! (زیرا) اگر شما درد و رنج می‌بینید، آنها نیز همانند شما درد و رنج می‌بینند؛ ولی شما امیدی از خدا دارید که آنها ندارند؛ و خداوند، دانا و حکیم است."

١٠٥) إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ لِتَحْكُمَ بَيْنَ النَّاسِ بِمَا أَرَاكَ اللَّهُ وَلَا تَكُنْ لِلْخَائِبِينَ حَصِيمًا

- "ما این کتاب را بحق بر تو نازل کردیم؛ تا به آنچه خداوند به تو آموخته، در میان مردم قضاوتن کنی؛ و از کسانی می‌باش که از خائنان حمایت نمایی!"

١٠٦) وَاسْتَغْفِرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا

- و از خداوند، طلب آمرزش نما! که خداوند، آمرزنده و مهریان است.

١٠٧) وَلَا تُجَادِلْ عَنِ الَّذِينَ يَخْتَانُونَ أَنفُسَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ مَنْ كَانَ حَوَانًا

أَثِيمًا

- و از آنها که به خود خیانت کردند، دفاع مکن! زیرا خداوند، افراد خیانت پیشه گنهکار را دوست ندارد.

١٠٨) يَسْتَخْفُونَ مِنَ النَّاسِ وَلَا يَسْتَخْفُونَ مِنَ اللَّهِ وَهُوَ مَعَهُمْ إِذْ يُبَيِّنُونَ مَا لَا

يَرْضَى مِنَ الْقَوْلِ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطًا

- آنها زشتکاری خود را از مردم پنهان می دارند؛ اما از خدا پنهان نمی دارند، و هنگامی که در مجالس شبانه، سخنرانی که خدا راضی نبود می گفتند، خدا با آنها بود، خدا به آنچه انجام می دهند، احاطه دارد.

١٠٩) هَأَنْتُمْ هَوَلَاءُ جَادَلْتُمْ عَنْهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فَمَنْ يُجَادِلُ اللَّهَ عَنْهُمْ يَوْمَ

الْقِيَامَةِ أَمْ مَنْ يَكُونُ عَلَيْهِمْ وَكِيلًا

- آری، شما همانا هستید که در زندگی این جهان، از آنان دفاع کردید! اما کیست که در برابر خداوند، در روز رستاخیز از آنها دفاع کند؟! یا چه کسی است که وکیل و حامی آنها باشد؟!

١١٠) وَمَنْ يَعْمَلْ سُوءًا أَوْ يَظْلِمْ نَفْسَهُ ثُمَّ يَسْتَغْفِرِ اللَّهَ يَجِدِ اللَّهَ غَفُورًا رَّحِيمًا

- کسی که کار بدی انجام دهد یا به خود ستم کند، سپس از خداوند طلب آمرزش نماید، خدا را آمرزنده و مهریان خواهد یافت.

١١١) وَمَنْ يَكْسِبْ إِثْمًا فَإِنَّمَا يَكْسِبُهُ عَلَى نَفْسِهِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

- و کسی که گناهی مرتکب شود، به زیان خود مرتکب شده؛ خداوند، دانا و حکیم است.

١١٢) وَمَنْ يَكْسِبْ خَطِيئَةً أَوْ إِثْمًا ثُمَّ يَرِمْ بِهِ بَرِيئًا فَقَدْ احْتَمَلَ بُهْتَانًا وَإِثْمًا

مُبِينًا

- و کسی که خطای یا گناهی مرتکب شود، سپس بیگناهی را متهم سازد، بار بھتان و گناه آشکاری بر دوش گرفته است.

(۱۱۳) وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ وَرَحْمَتُهُ لَهَمَّتْ طَائِفَةٌ مِّنْهُمْ أَنْ يُضْلِلُوكَ وَمَا يُضْلِلُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَضْرُونَكَ مِنْ شَيْءٍ وَأَنْزَلَ اللَّهُ عَلَيْكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَعَلَمَكَ مَا لَمْ تَكُنْ تَعْلَمُ وَكَانَ فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكَ عَظِيمًا

- "اگر فضل و رحمت خدا شامل حال تو نبود، گروهی از آنان تصمیم داشتند تو را گمراه کنند؛ اما جز خودشان را گمراه نمی کنند؛ و هیچ گونه زیانی به تو نمی رسانند. خداوند، کتاب و حکمت بر تو نازل کرد؛ و آنچه را نمی دانستی، به تو آموخت؛ و فضل خدا بر تو (همواره) بزرگ بوده است."

(۱۱۴) لَاَ خَيْرَ فِي كَثِيرٍ مِّنْ نَجْوَاهُمْ إِلَّاَ مَنْ أَمْرَ بِصَدَقَةٍ أَوْ مَعْرُوفٍ أَوْ إِصْلَاحٍ بَيْنَ النَّاسِ وَمَنْ يَفْعُلْ ذَلِكَ ابْتَغَاءَ مَرْضَاتِ اللَّهِ فَسَوْفَ نُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

- "در بسیاری از سخنان در گوشی (و جلسات محramانه) آنها، خیر و سودی نیست؛ مگر کسی که (به این وسیله)، امر به کمک به دیگران، یا کار نیک، یا اصلاح در میان مردم کند؛ و هر کس برای خشنودی پروردگار چنین کند، پاداش بزرگی به او خواهیم داد."

(۱۱۵) وَمَنْ يُشَاقِقِ الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُ الْهُدَىٰ وَيَتَّبِعْ غَيْرَ سَبِيلِ الْمُؤْمِنِينَ نُولَّهُ مَا تَوَلَّىٰ وَتُصْلِهِ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

- "کسی که بعد از آشکار شدن حق، با پیامبر مخالفت کند، و از راهی جز راه مؤمنان پیروی نماید، ما او را به همان راه که می رود می بریم؛ و به دوزخ داخل می کنیم؛ و جایگاه بدی دارد."

(۱۱۶) إِنَّ اللَّهَ لَا يَغْفِرُ أَنْ يُشْرِكَ بِهِ وَيَغْفِرُ مَا دُونَ ذَلِكَ لِمَنِ يَشَاءُ وَمَنِ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًاً بَعِيدًاً

- "خداؤند، شرک به او را نمی آمرزد؛ (ولی) کمتر از آن را برای هر کس بخواهد (و شایسته بداند) می آمرزد. و هر کس برای خدا همتایی قرار دهد، در گمراهی دوری افتاده است."

(۱۱۷) إِنِّي يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ إِلَّا إِنَاثًاٰ وَإِنِّي يَدْعُونَ إِلَّا شَيْطَانًا مَّرِيدًا

- "آنچه غیر از خدا می خوانند، فقط بتهابی است (بی روح)، که هیچ اثری ندارد؛ و (با) شیطان سرکش و ویرانگر است."

۱۱۸) لَعْنَهُ اللَّهُ وَقَالَ لَا تَخْذِنَ مِنْ عِبَادِكَ نَصِيبًا مَفْرُوضًا

- "خدا او را از رحمت خویش دور ساخته؛ او گفته است: «از بندگان تو، سهم معینی خواهم گرفت!»

۱۱۹) وَلَا أُضْلِنَّهُمْ وَلَا مُنْيِنَهُمْ وَلَا مُرْنَهُمْ فَإِيْتُكُنَّ أَذَانَ الْأَنْعَامِ وَلَا مُرْنَهُمْ فَلَيَعْيِرُنَّ

خَلْقَ اللَّهِ وَمَنْ يَتَّخِذِ الشَّيْطَانَ وَلِيًّا مِنْ دُونِ اللَّهِ فَقَدْ خَسِيرٌ خُسْرَانًا مُبِينًا

- آنها را گمراه می کنم! و به آرزوها سرگرم می سازم! و به آنان دستور می دهم که (اعمال خرافی انجام دهند، و

گوش چهاربایان را بشکافند، و آفرینش پاک خدایی را تغییر دهند! (و فطرت توحید را به شرک بیالایند!) » و هر

کس، شیطان را به جای خدا و آنی خود برگزیند، زیان آشکاری کرده است.

۱۲۰) يَعِدُهُمْ وَيَمْنِيْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا

- "شیطان به آنها وعده‌های (دروغین) می دهد؛ و به آرزوها، سرگرم می سازد؛ در حالی که جز فریب و نیرنگ، به

آنها وعده نمی دهد."

۱۲۱) أُولَئِكَ مَا وَاهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يَجِدُونَ عَنْهَا مَحِصًا

- "آنها [پیروان شیطان] جایگاشان جهنم است؛ و هیچ راه فراری ندارند."

۱۲۲) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَنُدْخِلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا وَعَدَ اللَّهِ حَقًا وَمَنْ أَصْدَقُ مِنَ اللَّهِ قِيلًا

- "و کسانی که ایمان آورده‌اند و اعمال صالح داده‌اند، بزودی آن را در باگهابی از بهشت وارد می کنیم که

نهنها از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهد ماند. وعد حق خداوند است و کیست که در گفتار و

وعده‌هایش، از خدا صادرتر باشد؟!"

۱۲۳) لَيْسَ بِأَمَانِيْكُمْ وَلَا أَمَانِيْ أَهْلِ الْكِتَابِ مَنْ يَعْمَلُ سُوءًا يُجْزَ بِهِ وَلَا يَجِدُ

لَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

- "(فضیلت و برتری) به آرزوهای شما و آرزوهای اهل کتاب نیست؛ هر کس عمل بدی انجام دهد، کیفر داده

می شود؛ و کسی را جز خدا، و آنی و یاور خود نخواهد یافت."

١٢٤) وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ
يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ نَقِيرًا

- "و کسی که چیزی از اعمال صالح را انجام دهد، خواه مرد باشد یا زن، در حالی که ایمان داشته باشد، چنان
کسانی داخل بهشت می شوند؛ و کمترین سنتی به آنها نخواهد شد."

١٢٥) وَمَنْ أَحْسَنْ دِينًا مِّمْنَ أَسْلَمَ وَجْهَهُ اللَّهُ وَهُوَ مُحْسِنٌ وَاتَّبَعَ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ
حَنِيفًا وَاتَّخَذَ اللَّهُ إِبْرَاهِيمَ خَلِيلًا

- دین و آیین چه کسی بهتر است از آن کس که خود را تسلیم خدا کند، و نیکو کار باشد، و پیرو آیین خالص و
پاک ابراهیم گردد؛ و خدا ابراهیم را به دوستی خود، انتخاب کرد.

١٢٦) وَلَلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطًا
- آنچه در آسمانها و زمین است، از آن خداست؛ و خداوند به هر چیزی احاطه دارد."

١٢٧) وَيَسْتَقْتُونَكَ فِي النِّسَاءِ قُلِ اللَّهُ يُقْتِيكُمْ فِيهِنَّ وَمَا يُتْلَى عَلَيْكُمْ فِي
الْكِتَابِ فِي يَتَامَى النِّسَاءِ الْلَّاتِي لَا تُؤْتُونَهُنَّ مَا كُتِبَ لَهُنَّ وَتَرَغَبُونَ أَنْ
تَنْكِحُوهُنَّ وَالْمُسْتَضْعَفِينَ مِنَ الْوُلِدانِ وَأَنْ تَقُومُوا لِلْيَتَامَى بِالْقِسْطِ وَمَا تَعْلُوا
مِنْ خَيْرٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِهِ عَلِيمًا

- "از تو درباره حکم زنان سؤال می کنند؛ بگو: «خداوند درباره آنان به شما پاسخ می دهد: آنچه در قرآن درباره
زنان یتیمی که حقوقشان را به آنها نمی دهد، و می خواهد با آنها ازدواج کنید، و نیز آنچه درباره کودکان صغیر و
ناتوان برای شما بیان شده است، (قسمتی از سفارش‌های خداوند در این زمینه می باشد؛ و نیز به شما سفارش می کند
که) با یتیمان به عدالت رفتار کنید! و آنچه از نیکیها انجام می دهد؛ خداوند از آن آگاه است (و به شما پاداش
شایسته می دهد)".

١٢٨) وَإِنْ امْرَأً خَافَتْ مِنْ بَعْلِهَا نُشُوزًا أَوْ إِغْرَاضًا فَلَا جُنَاحَ عَلَيْهِمَا أَنْ يُصْلِحَا بَيْنَهُمَا صُلْحًا وَالصُّلْحُ خَيْرٌ وَأَحْضَرَتِ الْأَنْفُسُ الشُّحَّ وَإِنْ تُحْسِنُوا وَتَتَقْوُا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

- "وَإِنْ زَنِي، از طغیان و سرکشی یا اعراض شوهرش، بیم داشته باشد، مانع ندارد با هم صلح کنند (و زن یا مرد، از پاره‌ای از حقوق خود، بخاطر صلح، صرف نظر نماید). و صلح، بهتر است؛ اگر چه مردم (طبق غریزه حب ذات، در این گونه موارد) بخل می‌ورزند. و اگر نیکی کنید و پرهیزگاری پیشه سازید (و بخاطر صلح، گذشت نمایید)، خداوند به آنچه انجام می‌دهید، آگاه است (و پاداش شایسته به شما خواهد داد".

١٢٩) وَلَنْ تَسْتَطِعُوا أَنْ تَعْدِلُوا بَيْنَ النِّسَاءِ وَلَوْ حَرَصْتُمْ فَلَا تَمِيلُوا كُلَّ الْمِيَلِ فَتَذَرُّوهَا كَالْمُعْلَقَةِ وَإِنْ تُصْلِحُوهَا وَتَتَقْوُا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا

- شما هرگز نمی‌توانید (از نظر محبت قلبی) در میان زنان، عدالت برقرار کنید، هر چند کوشش نمایید! ولی تمایل خود را بکلی متوجه یک طرف نسازید که دیگری را بصورت زنی که شوهرش را از دست داده درآورید! و اگر راه صلاح و پرهیزگاری پیش گیرید، خداوند آمرزند و مهربان است.

١٣٠) وَإِنْ يَتَرَفَّقَا يُغْنِ اللَّهُ كُلًا مِنْ سَعَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ وَاسِعًا حَكِيمًا
- "(اما) اگر راهی برای اصلاح در میان خود نیایند، و از هم جدا شوند، خداوند هر کدام از آنها را با فضل و کرم خود، بی‌نیاز می‌کند؛ و خداوند، دارای فضل و کرم، و حکیم است."

١٣١) وَلَلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَقَدْ وَصَّيْنَا الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكُمْ وَإِيَّاكُمْ أَنِّ اتَّقُوا اللَّهَ وَإِنْ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ غَنِيًّا حَمِيدًا

- "آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، از آن خداست. و ما به کسانی که پیش از شما، کتاب آسمانی به آنها داده شده بود، سفارش کردیم، (همچنین) به شما (نیز) سفارش می‌کنیم که از (نافرمانی) خدا پرهیزیدا و اگر کافر شوید، (به خدا زیانی نمی‌رسد؛ زیرا) برای خداست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، و خداوند، بی‌نیاز و ستوده است".

(۱۳۲) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

- "برای خداست آنچه در آسمانها و زمین است؛ و کافی است که خدا، حافظ و نگاهبان آنها باشد."

(۱۳۳) إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبُكُمْ أَيُّهَا النَّاسُ وَيَأْتِ بِآخَرِينَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى ذَلِكَ قَدِيرًا

- ای مردم! اگر او بخواهد، شما را از میان می‌برد و افراد دیگر را (به جای شما) می‌آورد، و خداوند، بر این کار تواناست.

(۱۳۴) مَنْ كَانَ يُرِيدُ ثَوَابَ الدُّنْيَا فَعِنَّ اللَّهِ ثَوَابُ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَكَانَ اللَّهُ

سَمِيعًا بَصِيرًا

- "کسانی که پاداش دنیوی بخواهد، (و در قید نتایج معنوی و اخروی نباشد، در اشتباہند؛ زیرا) پاداش دنیا و آخرت نزد خداست؛ و خداوند، شنا و بیناست."

(۱۳۵) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُوْنُوا قَوَّامِينَ بِالْقِسْطِ شُهَدَاءُ اللَّهِ وَلَوْ عَلَى أَنفُسِكُمْ

أَوِ الْوَالِدَيْنِ وَالْأَقْرَبَيْنِ إِنْ يَكُنْ غَنِيًّا أَوْ فَقِيرًا فَاللَّهُ أَوْلَى بِهِمَا فَلَا تَتَّبِعُوا

الْهَوَى أَنْ تَعْدِلُوا وَإِنْ تَلُوْوا أَوْ تُعْرِضُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید، کاملاً قیام به عدالت کنید! برای خدا شهادت دهید، اگر چه (این گواهی) به زیان خود شما، یا پدر و مادر و نزدیکان شما بوده باشد! (چرا که) اگر آنها غنیٰ یا فقیر باشند، خداوند سزاوارتر است که از آنان حمایت کند. بنابراین، از هری و هوس پیروی نکنید؛ که از حق، منحرف خواهید شد! و اگر حق را تحریف کنید، و یا از اظهار آن، اعراض نمایید، خداوند به آنچه انجام می‌دهید، آگاه است."

(۱۳۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي نَزَّلَ عَلَى

رَسُولِهِ وَالْكِتَابِ الَّذِي أَنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَمَنْ يَكْفُرُ بِاللَّهِ وَمَلَائِكَتِهِ وَكُتُبِهِ وَرَسُولِهِ

وَالْيَوْمِ الْآخِرِ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا بَعِيدًا

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به خدا و پیامبرش، و کتابی که بر او نازل کرده، و کتب (آسمانی) که پیش از این فرستاده است، ایمان (واقعی) بیاورید کسی که خدا و فرشتگان او و کتابها و پیامبرانش و روز واپسین را انکار کند، در گمراهی دور و درازی افتاده است.

١٣٧) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا ثُمَّ ازْدَادُوا كُفْرًا لَمْ يَكُنْ

اللَّهُ لِيغْفِرْ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيهِمْ سَبِيلًا

- کسانی که ایمان آوردن، سپس کافر شدند، باز هم ایمان آوردن، دیگر بار کافر شدند، سپس بر کفر خود افزودند، خدا هرگز آنها را نخواهد بخشید، و آنها را به راه (راست) هدایت نخواهد کرد.

١٣٨) يَشْرُّ المُنَافِقِينَ يَأْنَ اللَّهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

- به منافقان بشارت ده که مجازات دردناکی در انتظار آنهاست!

١٣٩) الَّذِينَ يَتَّخِذُونَ الْكَافِرِينَ أَوْلِياءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أَيْتَنَعْوُنَ عِنْدَهُمُ الْعَزَّةَ

فَإِنَّ الْعَزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا

- همانها که کافران را به جای مؤمنان، دوست خود انتخاب می کنند. آیا عزت و آبرو نزد آنان می جویند؟ با اینکه همه عزتها از آن خداست؟!

١٤٠) وَقَدْ نَزَّلَ عَلَيْكُمْ فِي الْكِتَابِ أَنْ إِذَا سَمِعْتُمْ آيَاتِ اللَّهِ يُكَفَّرُ بِهَا وَيُسْتَهْزَأُ بِهَا فَلَا تَقْعُدُوا مَعَهُمْ حَتَّى يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ إِنَّكُمْ إِذَا مُّثْلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ جَامِعُ الْمُنَافِقِينَ وَالْكَافِرِينَ فِي جَهَنَّمَ جَمِيعًا

- و خداوند (این حکم را) در قرآن بر شما نازل کرده که هرگاه بشنوید افرادی آیات خدا را انکار و استهزأ می کنند، با آنها ننشینید تا به سخن دیگری بپردازند! و گرنه، شما هم مثل آنان خواهید بود. خداوند، منافقان و کافران را همگی در دوزخ جمع می کند.

١٤١) الَّذِينَ يَتَرَكَّصُونَ بِكُمْ فَإِنْ كَانَ لَكُمْ فَتْحٌ مِّنَ اللَّهِ قَالُوا أَلَمْ نَكُنْ مَعَكُمْ وَإِنْ كَانَ لِلْكَافِرِينَ نَصِيبٌ قَالُوا أَلَمْ نَسْتَحْوِدْ عَلَيْكُمْ وَنَمْنَعْكُمْ مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ فَاللَّهُ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَلَنْ يَجْعَلَ اللَّهُ لِلْكَافِرِينَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ سَبِيلًا

"منافقان همانها هستند که پیوسته انتظار می کشند و مراقب شما هستند؛ اگر فتح و پیروزی نصیب شما گردد، می گویند: مگر ما با شما نبودیم؟ (پس ما نیز در افتخارات و غنایم شریکیم!) «و اگر بهره ای نصیب کافران گردد، به آنان می گویند: مگر ما شما را به مبارزه و عدم تسليم در برابر مؤمنان، تشویق نمی کردیم؟ (پس با شما شریک

خواهیم بود!» خداوند در روز رستاخین، میان شما داوری می‌کند؛ و خداوند هرگز کافران را ببر مؤمنان تسلطی نداده است. «

۱۴۲) إِنَّ الْمُنَافِقِينَ يُخَادِعُونَ اللَّهَ وَهُوَ خَادِعُهُمْ وَإِذَا قَامُوا إِلَى الصَّلَاةِ قَامُوا كُسَالَىٰ يُرَأَوْنَ النَّاسَ وَلَا يَذْكُرُونَ اللَّهَ إِلَّا قَلِيلًا

- «مناقان می خواهند خدا را فریب دهند؛ در حالی که او آنها را فریب می دهد؛ و هنگامی که به نماز برمی خیزند، با کمال برگشتن می خیزند؛ و در پایان مردم ریا می کنند؛ و خدا را جز اندکی یاد نمی نمایند!»

۱۴۳) مُذَبَّدِينَ بَيْنَ ذَلِكَ لَا إِلَى هَوْلَاءِ وَلَا إِلَى هَوْلَاءِ وَمَن يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ سَبِيلًا

- آنها افراد بی هدفی هستند که نه سوی اینها، و نه سوی آنهاست! (نه در صفت مؤمنان قرار دارند، و نه در صفت کافران!) و هر کس را خداوند گمراه کند، راهی برای او نخواهی یافت.

۱۴۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْكَافِرِينَ أَوْلَيَاءَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ أُتْرِيدُونَ أَنْ تَجْعَلُوا لِلَّهِ عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا مُّبِينًا

- ای کسانی که ایمان آورده اید! غیر از مؤمنان، کافران را وآئی و تکیه گاه خود قرار ندهید! آیا می خواهید (با این عمل)، دلیل آشکاری بر ضد خود در پیشگاه خدا قرار دهید؟!

۱۴۵) إِنَّ الْمُنَافِقِينَ فِي الدَّرَكِ الْأَسْفَلِ مِنَ النَّارِ وَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ نَصِيرًا

- «مناقان در پایین ترین درگات دوزخ قرار دارند؛ و هرگز یاوری برای آنها نخواهی یافت! (بنابر این، از طرح دوستی با دشمنان خدا، که نشانه نفاق است، پیرهیزید!)»

۱۴۶) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا وَأَصْلَحُوا وَأَعْتَصُمُوا بِاللَّهِ وَأَخْلَصُوا دِينَهُمْ لِلَّهِ فَأُولَئِكَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ وَسَوْفَ يُؤْتَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ أَجْرًا عَظِيمًا

- «مگر آنها که توبه کنند، و جبران و اصلاح نمایند، به (دامن لطف) خدا، چنگ زند، و دین خود را برای خدا خالص کنند؛ آنها با مؤمنان خواهند بود؛ و خداوند به افراد بالایمان، پاداش عظیمی خواهد داد.»

۱۴۷) مَا يَقْعُلُ اللَّهُ بَعْذَابِكُمْ إِنْ شَكَرْتُمْ وَآمَنْتُمْ وَكَانَ اللَّهُ شَاكِرًا عَلَيْمًا

- خدا چه نیازی به مجازات شما دارد اگر شکرگزاری کنید و ایمان آورید؟ خدا شکرگزار و آگاه است. (اعمال و نیات شما را می‌داند، و به اعمال نیک، پاداش نیک می‌دهد).

۱۴۸) لَا يُحِبُّ اللَّهُ الْجَهَرُ بِالسُّوءِ مِنَ القَوْلِ إِلَّا مَنْ ظُلِمَ وَكَانَ اللَّهُ سَمِيعًا
عَلِيهِمَا

- «خداوند دوست ندارد کسی با سخنان خود، بدیهای (دیگران) را اظهار کند؛ مگر آن کس که مورد ستم واقع شده باشد. خداوند، شنوای دانست.»

۱۴۹) إِنْ تُبْدُوا خَيْرًا أَوْ تُخْفُوهُ أَوْ تَعْفُوا عَنْ سُوءٍ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُوًّا قَدِيرًا

- اگر نیکیها را آشکار یا مخفی سازید، و از بدیهای گذشت نمایید، خداوند بخشندۀ و تواناست (و با اینکه قادر بر انتقام است، عفو و گذشت می‌کند).

۱۵۰) إِنَّ الَّذِينَ يَكْفُرُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَيُرِيدُونَ أَنْ يُفَرَّقُوا بَيْنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ
وَيَقُولُونَ نُؤْمِنُ بِبَعْضٍ وَنَكْفُرُ بِبَعْضٍ وَيُرِيدُونَ أَنْ يَتَخَذُوا بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا

- کسانی که خدا و پیامبران او را انکار می‌کنند، و می‌خواهند میان خدا و پیامبرانش تبعیض قائل شوند، و می‌گویند: «به بعضی ایمان می‌آوریم، و بعضی را انکار می‌کیم» و می‌خواهند در میان این دو، راهی برای خود انتخاب کنند...

۱۵۱) أُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ حَقًّا وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا مُهِينًا

- «آنها کافران حقیقی‌اند؛ و برای کافران، مجازات خوارکننده‌ای فراهم ساخته‌ایم.»

۱۵۲) وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَمْ يُفَرَّقُوا بَيْنَ أَحَدٍ مِنْهُمْ أُولَئِكَ سَوْفَ
يُؤْتَيْهِمْ أَجْوَرَهُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «(ولی) کسانی که به خدا و رسولان او ایمان آورده، و میان احدهی از آنها فرق نمی‌گذارند، پاداششان را خواهد داد؛ خداوند، آمرزنده و مهربان است.»

١٥٣) يَسْأَلُكَ أَهْلُ الْكِتَابَ أَنْ تُنَزِّلَ عَلَيْهِمْ كِتَابًا مِّنَ السَّمَاوَاتِ فَقَدْ سَأَلُوا مُوسَى أَكْبَرَ مِنْ ذَلِكَ فَقَالُوا أَرِنَا اللَّهَ جَهْرًا فَأَخْذَتْهُمُ الصَّاعِقَةُ بِظُلْمِهِمْ ثُمَّ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْأَبْيَانَاتُ فَعَفَوْنَاتُ عَنْ ذَلِكَ وَآتَيْنَا مُوسَى سُلْطَانًا مُّبِينًا

- «اهل کتاب از تو می خواهند کتابی از آسمان (یکجا) بر آنها نازل کنی؛ (در حالی که این یک بهانه است؛) آنها از موسی، بزرگتر از این را خواستند، و گفتند: «خدرا آشکارا به ما نشان ده!» و بخار این ظلم و ستم، صاعقه آنها را فرا گرفت. سپس گوساله (سامری) را، پس از آن همه دلایل روشن که برای آنها آمد، (به خدایی) انتخاب کردند، ولی ما از آن در گذشتیم (و عفو کردیم) و به موسی، برهان آشکاری دادیم.»

١٥٤) وَرَفَعْنَا فَوْقَهُمُ الطُّورَ بِمِثَاقِهِمْ وَقُلْنَا لَهُمْ ادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا وَقُلْنَا لَهُمْ لَا تَعْدُوا فِي السَّبَّتِ وَأَخْذَنَا مِنْهُمْ مِّثَاقًا غَلِيلًا

- «و کوه طور را بر فراز آنها برافراشتمیم؛ و در همان حال از آنها پیمان گرفتیم، و به آنها گفتیم: «برای توبه، از در (بیت المقدس) با خضوع در آیدی!» و (نیز) گفتیم: «روز شنبه تعذر نکنید (و دست از کار بکشید!) و از آنها (در برابر همه اینها)، پیمان محکمی گرفتیم.»

١٥٥) فَبِمَا نَقْضَهُمْ مِّيثَاقُهُمْ وَكُفُرُهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ وَقَتْلُهُمُ الْأَبْيَاءَ بِغَيْرِ حَقِّ وَقَوْلُهُمْ قُلُوبُنَا غُلْفٌ بَلْ طَبَعَ اللَّهُ عَلَيْهَا بِكُفُرِهِمْ فَلَا يُؤْمِنُونَ إِلَّا قَلِيلًا

- «(ولی) بخار پیمان شکنی آنها، و انکار آیات خدا، و کشتن پیامبران بناحق، و بخار اینکه (از روی استهرها) می گفتند: «بر دلهای ما، پرده افکنده (شده و سخنان پیامبر را درک نمی کنیم!» رانده در گاه خدا شدند). آری، خداوند بعلت کفرشان، بر دلهای آنها مهر زده؛ که جز عده کمی (که راه حق می پویند و لجاج ندارند)، ایمان نمی آورند.»

١٥٦) وَبِكُفُرِهِمْ وَقَوْلِهِمْ عَلَى مَرِيمَ بُهْتَانًا عَظِيمًا

- و (نیز) بخار کفرشان، و تهمت بزرگی که بر مریم زند.

١٥٧) وَقُولُهمْ إِنَّا قَتَلْنَا الْمَسِيحَ عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ رَسُولَ اللَّهِ وَمَا قَتَلُوهُ وَمَا صَلَبُوهُ وَلَكِنْ شُبَهَ لَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ لَفِي شَكٍّ مِّنْهُ مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِلَّا اتَّبَاعُ الظَّنِّ وَمَا قَتَلُوهُ يَقِيْنًا

- "وَكُفَّارُ شَانَ كَه: «ما، مسيح عيسى بن مريم، پیامبر خدا را کشتم!» در حالی که نه او را کشتد، و نه بر دار آويختند؛ لكن امر بر آنها مشتبه شد. و کسانی که در مرورد (قتل) او اختلاف کردند، از آن در شک هستند و علم به آن ندارند و تنها از گمان پیروی می کنند؛ و قطعاً او را نکشند!"

١٥٨) بَلْ رَقَعَةُ اللَّهِ إِلَيْهِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

- بلکه خدا او را به سوی خود، بالا برد. و خداوند، توانا و حکیم است.

١٥٩) وَإِنْ مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ إِلَّا لَيُؤْمِنَنَّ بِهِ قَبْلَ مَوْتِهِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُونُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا

- "و هیچ یک از اهل کتاب نیست مگر اینکه پیش از مرگش به او [=حضرت مسیح] ایمان می آورد؛ و روز قیامت، بر آنها گواه خواهد بود."

١٦٠) فَبِظُلْمٍ مِّنَ الَّذِينَ هَادُوا حَرَمَنَا عَلَيْهِمْ طَبَيْبَاتٍ أَحْلَتْ لَهُمْ وَبَصَدَهُمْ عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ كَثِيرًا

- بخاطر ظلمی که از یهود صادر شد، و (نیز) بخاطر جلوگیری بسیار آنها از راه خدا، پخشی از چیزهای پاکیزه را که بر آنها حلال بود، حرام کردیم.

١٦١) وَأَخْذِهِمُ الرِّبُّا وَقَدْ نُهُوا عَنْهُ وَأَكْلِهِمْ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَأَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ مِنْهُمْ عَذَابًا أُلِيمًا

- "و (همجین) بخاطر ربا گرفتن، در حالی که از آن نهی شده بودند؛ و خوردن اموال مردم بباطل؛ و برای کافران آنها، عذاب دردناکی آماده کردہ ایم."

۱۶۲) لَكُنِ الرَّاسِخُونَ فِي الْعِلْمِ مِنْهُمْ وَالْمُؤْمِنُونَ يُؤْمِنُونَ بِمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ وَمَا أُنْزِلَ مِنْ قَبْلِكَ وَالْمُقِيمِينَ الصَّلَاةَ وَالْمُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَالْمُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أُولَئِكَ سَوْتِيهِمْ أَجْرًا عَظِيمًا

- ولی راسخان در علم از آنها، مؤمنان (از امت اسلام)، به تمام آنچه بر تو نازل شده، و آنچه پیش از تو نازل گردیده، ایمان می آورند. (همچنین) نماز گاران و زکات دهنده‌گان و ایمان آورندگان به خدا و روز قیامت، بزودی به همه آنان پاداش عظیمی خواهیم داد.

۱۶۳) إِنَّا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ كَمَا أَوْحَيْنَا إِلَى نُوحٍ وَالنَّبِيِّنَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَوْحَيْنَا إِلَى إِبْرَاهِيمَ وَإِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَالْأَسْبَاطِ وَعِيسَى وَأَيُّوبَ وَيُونُسَ وَهَارُونَ وَسُلَيْمَانَ وَآتَيْنَا دَاوُودَ زَبُورًا

- "ما به تو وحی فرستادیم؛ همان گونه که به نوح و پیامبران بعد از او وحی فرستادیم؛ و (نیز) به ابراهیم و اسماعیل و اسحاق و یعقوب و اسپاط [= بنی اسرائیل] و عیسی و ایوب و یونس و هارون و سلیمان وحی نمودیم؛ و به داوود زبور دادیم."

۱۶۴) وَرَسُلًا قَدْ قَصَّصَنَاهُمْ عَلَيْكَ مِنْ قَبْلُ وَرَسُلًا لَمْ تَقْصُصْهُمْ عَلَيْكَ وَكَلَّمَ اللَّهُ مُوسَى تَكْلِيمًا

- "و پیامبرانی که سرگذشت آنها را پیش از این، برای تو باز گفته‌ایم؛ و پیامبرانی که سرگذشت آنها را بیان نکرده‌ایم؛ و خداوند با موسی سخن گفت. (و این امتنیان، از آن او بود)."

۱۶۵) رَسُلًا مُّبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ لِئَلَّا يَكُونَ لِلنَّاسِ عَلَى اللَّهِ حُجَّةٌ بَعْدَ الرُّسُلِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

- "پیامبرانی که بشارت دهنده و بیم‌دهنده بودند، تا بعد از این پیامبران، حاجتی برای مردم بر خدا باقی نماند، (و بر همه اتمام حجت شود)؛ و خداوند، توانا و حکیم است."

١٦٦) لَكُنِ اللَّهُ يَشْهُدُ بِمَا أَنْزَلَ إِلَيْكَ أَنْزَلَهُ بِعِلْمِهِ وَالْمُلَائِكَةُ يَشْهُدُونَ وَكَفَى
بِاللَّهِ شَهِيدًا

- "ولی خداوند گواهی می دهد به آنچه بر تو نازل کرده؛ که از روی علمش نازل کرده است، و فرشتگان (نیز) گواهی می دهند؛ هر چند گواهی خدا کافی است."

١٦٧) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ قَدْ ضَلَّوْا ضَلَالًا بَعِيدًا

- کسانی که کافر شدند، و (مردم را) از راه خدا بازداشتند، در گمراهی دوری گرفتار شده‌اند.

١٦٨) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَظَلَمُوا لَمْ يَكُنِ اللَّهُ لِيغْفِرَ لَهُمْ وَلَا لِيَهْدِيهِمْ طَرِيقًا

- کسانی که کافر شدند، و (به خود و دیگران) ستم کردند، هرگز خدا آنها را نخواهد بخشید، و آنان را به هیچ راهی هدایت نخواهد کرد.

١٦٩) إِلَّا طَرِيقَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا أَبْدًا وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

- "مگر به راه دوزخ! که جاودانه در آن خواهند ماند؛ و این کار برای خدا آسان است!"

١٧٠) يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الرَّسُولُ بِالْحَقِّ مِنْ رَبِّكُمْ فَآمُنُوا خَيْرًا لَّكُمْ وَإِنْ
تَكُفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيمًا حَكِيمًا

- "ای مردم! پیامبر(ای) که انتظارش را می کشیدید، حق را از جانب پروردگار تان آورده؛ به او ایمان بیاورید که برای شما بهتر است! و اگر کافر شوید، (به خدا زیانی نمی رسد، زیرا) آنچه در آسمانها و زمین است از آن خداست، و خداوند، دانا و حکیم است."

۱۷۱) يَا أَهْلَ الْكِتَابَ لَا تَغْلُوا فِي دِينِكُمْ وَلَا تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ إِنَّمَا الْمَسِيحُ عِيسَى ابْنُ مَرِيمَ رَسُولُ اللَّهِ وَكَمْتَهُ أَقْتَاهَا إِلَى مَرِيمَ وَرُوحٌ مِّنْهُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَلَا تَقُولُوا ثَلَاثَةٌ اتَّهُوا خَيْرًا لَّكُمْ إِنَّمَا اللَّهُ إِلَهٌ وَاحِدٌ سُبْحَانَهُ أَنْ يَكُونَ لَهُ وَلَدٌ لَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

- "ای اهل کتاب! در دین خود، غلوّ (و زیاده روی) نکنید! و در باره خدا، غیر از حق نگویید! مسیح عیسی بن مریم فقط فرستاده خدا، و کلمه (و مخلوق) اوست، که او را به مریم القا نمود؛ و روحی (شایسته) از طرف او بود. بنابر این، به خدا و پیامبران او، ایمان بیاورید! و نگویید: «(خداوند) سه گانه است!» (از این سخن) خودداری کنید که برای شما بهتر است! خدا، تنها معبود یگانه است؛ او منزه است که فرزندی داشته باشد؛ (بلکه) از آن اوست آنچه در آسمانها و در زمین است؛ و برای تدبیر و سرپرستی آنها، خداوند کافی است."

۱۷۲) لَنْ يَسْتَنِكِفَ الْمَسِيحُ أَنْ يَكُونَ عَبْدًا لِّلَّهِ وَلَا الْمَلَائِكَةُ الْمُقْرَبُونَ وَمَنْ يَسْتَنِكِفْ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيَسْتَكْبِرْ فَسَيَحْشُرُهُمْ إِلَيْهِ جَمِيعًا

- "هرگز مسیح از این ابا نداشت که بندۀ خدا باشد؛ و نه فرشتگان مقرب او (از این ابا دارند). و آنها که از عبودیت و بندگی او، روی برتابند و تکبر کنند، بزودی همه آنها را (در قیامت) نزد خود جمع خواهد کرد."

۱۷۳) فَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيُوَفِّيهِمْ أُجُورُهُمْ وَبَزِيدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَمَّا الَّذِينَ اسْتَنَكُفُوا وَاسْتَكْبَرُوا فَيَعْذَبُهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

- "اما آنها که ایمان آوردند و اعمال صالح انجام دادند، پاداششان را بطور کامل خواهد داد؛ و از فضل و پخشش خود، بر آنها خواهد افزود. و آنها را که ابا کردند و تکبر ورزیدند، مجازات درناکی خواهد کرد؛ و برای خود، غیر از خدا، سرپرست و بیاوری نخواهند یافت."

۱۷۴) يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ بُرْهَانٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ نُورًا مُّبِينًا

- "ای مردم! دلیل روشن از طرف پروردگار تان برای شما آمد؛ و نور آشکاری به سوی شما نازل کردیم."

١٧٥) فَإِنَّمَا الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَاعْتَصَمُوا بِهِ فَسَيَدْخُلُهُمْ فِي رَحْمَةِ مَنْهُ وَقَضَلَ
وَيَهْدِيهِمْ إِلَيْهِ صِرَاطًا مُّسْتَقِيمًا

- "اما آنها که به خدا ایمان آوردند و به (آن کتاب آسمانی) چنگ زدند، بزودی همه را در رحمت و قضل خود،
وارد خواهد ساخت؛ و در راه راستی، به سوی خودش هدایت می کند."

١٧٦) يَسْتَقْتُونَكَ قُلِ اللَّهُ يُفْتِيكُمْ فِي الْكَلَالَةِ إِنِّي أَمْرُؤُ هَلَكَ لَيْسَ لَهُ وَلَدٌ وَلَهُ
أُخْتٌ فَلَهَا نِصْفٌ مَا تَرَكَ وَهُوَ يَرْثُهَا إِنْ لَمْ يَكُنْ لَهَا وَلَدٌ فَإِنْ كَانَتَا اثْتَتَيْنِ
فَلَهُمَا الثُّلُثَانُ مِمَّا تَرَكَ وَإِنْ كَانُوا إِخْوَةً رِجَالًا وَنِسَاءً فَلِلذَّكَرِ مِثْلُ حَظِّ
الْأُنْثَيَيْنِ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ أَنَّ تَضْلِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

"از تو (در باره ارث خواهران و برادران) سوال می کنند، بگو: «خداؤند، حکم کلله (خواهر و برادر) را برای
شما بیان می کند: اگر مردی از دنیا برود، که فرزند نداشته باشد، و برای او خواهri باشد، نصف اموالی را که به جا
گذاشته، از او (ارث) می برد؛ و اگر خواهri از دنیا برود، وارت او یک برادر باشد، او تمام مال را از آن خواهر
به ارث می برد، در صورتی که (میت) فرزند نداشته باشد؛ و اگر دو خواهri (از او) باقی باشند دو سوم اموال را
می بردند؛ و اگر برادران و خواهران با هم باشند، (تمام اموال را میان خود تقسیم می کنند؛ و برای هر مذکور، دو برادر
سهم مؤثر است. خداوند (احکام خود را) برای شما بیان می کند تا گمراه نشوید؛ و خداوند به همه چیز دانست.»"

سیوره المائدہ

سـ۵ - تعداد آیات ۱۲۰ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
- به نام خداوند بخششندہ بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَوْفُوا بِالْعَهْدِ أَحِلَتْ لَكُمْ بَهِيمَةُ الْأَنْعَامِ إِلَّا مَا يُتْلَى
عَلَيْكُمْ غَيْرَ مُحِلٍ الصَّيْدِ وَأَنْتُمْ حُرُمٌ إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ مَا يُرِيدُ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! به پیمانها (و قوار داده) و فنا کنید! چهار بیان (و جنین آنها) برای شما حلال شده است؛ مگر آنچه بر شما خوانده می شود (و استشنا خواهد شد). و به هنگام احرام، صید را حلال نشمرید! خداوند هر چه بخواهد (و مصلحت باشد) حکم می کند."

۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحِلُّوا شَعَائِرَ اللَّهِ وَلَا الشَّهْرُ الْحَرَامُ وَلَا الْهَدْيَ وَلَا
الْقَلَائِدُ وَلَا آمِينَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنْ رَبِّهِمْ وَرَضْوَانًا وَإِذَا حَلَّتُمْ
فَاصْطَادُوا وَلَا يَجْرِمَنَّكُمْ شَنَآنُ قَوْمٍ أَنْ صَدُّوكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ أَنْ تَعْنَدُوا
وَتَعَاوَنُوا عَلَى الْبُرِّ وَالْتَّقْوَى وَلَا تَعَاوَنُوا عَلَى الإِثْمِ وَالْعُدُوَانِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ
اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! شعائر و حدود الهی (و مراسم حج را محترم بشمرید! و مخالفت با آنها) را حلال ندانید! و نه ماه حرام را، و نه قربانیهای بین شان و نشاندار را، و نه آنها را که به قصد خانه خدا برای به دست آوردن فضل پروردگار و خشنودی او می آیند! اما هنگامی که از احرام بپرون آمدید، صید کردن برای شما مانع ندارد. و خصوصت با جمعیتی که شما را از آمدن به مسجد الحرام (در سال حدبیه) بازداشتند، نباید شما را وادر به تعدی و تجاوز کند! و (همواره) در راه نیکی و پرهیزگاری با هم تعافون کنید! و (هرگز) در راه گناه و تعدی همکاری ننمایید! و از (مخالفت فرمان) خدا پرهیزید که مجازات خدا شدید است!

۳) حُرْمَتٌ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةُ وَالْدَّمُ وَلَحْمُ الْخِنْزِيرِ وَمَا أَهْلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ وَالْمُنْخَنِقَةُ
وَالْمَوْقُوذَةُ وَالْمُتَرَدِّيَةُ وَالنَّطِيحةُ وَمَا أَكَلَ السَّبُعُ إِلَّا مَا ذَكَرْتُمْ وَمَا ذُبْحَ عَلَى
الْكُصُبِ وَأَنْ تَسْتَقْسِمُوا بِالْأَزْلَامِ ذَلِكُمْ فِسْقُ الْيَوْمِ يَئِسَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ
دِينِكُمْ فَلَا تَخْشُوْهُمْ وَأَخْشُونَ الْيَوْمَ أَكْمَلْتُ لَكُمْ دِينَكُمْ وَأَتَمْتُ عَلَيْكُمْ نِعْمَتِي

وَرَضِيَتُ لَكُمُ الْإِسْلَامَ دِينًا فَمَنِ اضْطُرَّ فِي مَخْصَةٍ غَيْرَ مُتَجَانِفٍ لِإِيمَنَ اللَّهِ

غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "گوشت مردار، و خون، و گوشت خوک، و حیواناتی که به غیر نام خدا ذبح شوند، و حیوانات خفه شده، و به زجر کشته شده، و آنها که بر اثر پرتاب شدن از بلندی بپیرند، و آنها که به ضرب شاخ حیوان دیگری مرده باشند، و باقیمانده صید حیوان درنده - مگر آنکه (موقع به آن حیوان برسید، و آن را سربرید - و حیواناتی که روی بتها (یا در برابر آنها) ذبح می‌شوند، (همه) بر شما حرام شده است؛ و (همچنین) قسمت کردن گوشت حیوان به وسیله چوبه‌های تیر مخصوص بخت آزمایی؛ تمام این اعمال، فسق و گناه است - امروز، کافران از (زواں) آیین شما، مأیوس شدند؛ بنابر این، از آنها تترسید! و از (مخالفت) من بتترسید! امروز، دین شما را کامل کردم؛ و نعمت خود را بر شما تمام نمودم؛ و اسلام را به عنوان آیین (جاودان) شما پذیرفتم - اما آنها که در حال گرسنگی، دستشان به غذای دیگری نرسد، و متمایل به گناه نباشند، (مانعی ندارد که از گوشت‌های ممنوع بخورند؛ خداوند، آمرزنشده و مهربان است".

(۴) يَسْأَلُونَكَ مَاذَا أَحِلَّ لَهُمْ قُلْ أَحِلَّ لَكُمُ الطَّيَّبَاتُ وَمَا عَلِمْتُمْ مِنَ الْجَوَارِ
مُكَلَّبِينَ تُعَلَّمُونَهُنَّ مِمَّا عَلَمْكُمُ اللَّهُ فَكَلُوا مِمَّا أَمْسَكْنَ عَلَيْكُمْ وَادْكُرُوا اسْمَ
اللَّهِ عَلَيْهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- "از تو سؤال می‌کنند چه چیزهایی برای آنها حلال شده است؟ بگو: «آنچه پاکیزه است، برای شما حلال گردیده؛ (و نیز صید) حیوانات شکاری و سگهای آموخته (و تربیت یافته) که از آنچه خداوند به شما تعلیم داده به آنها یاد داده‌اید، (بر شما حلال است)؛ پس، از آنچه این حیوانات برای شما (صید می‌کنند و) نگاه می‌دارند، بخورید؛ و نام خدا را (یه هنگام فرستادن حیوان برای شکار)، بر آن ببرید؛ و از (معصیت) خدا بپرهیزید که خداوند سریع الحساب است!"

۵) الْيَوْمَ أُحِلَّ لَكُمُ الطَّيَّبَاتُ وَطَعَامُ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ حِلٌّ لَّكُمْ وَطَعَامُكُمْ
حِلٌّ لَّهُمْ وَالْمُحْسَنَاتُ مِنَ الْمُؤْمِنَاتِ وَالْمُحْسَنَاتُ مِنَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْكِتَابَ مِنْ
قَبْلِكُمْ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ مُحْسِنِينَ غَيْرَ مُسَافِحِينَ وَلَا مُتَخَذِّلِي أَخْدَانٍ
وَمَنْ يَكْفُرُ بِالإِيمَانِ فَقَدْ حَبَطَ عَمَلُهُ وَهُوَ فِي الْآخِرَةِ مِنَ الْخَاسِرِينَ

- امروز چیزهای پاکیزه برای شما حلال شده؛ (همچنین) طعام اهل کتاب، برای شما حلال است؛ و طعام شما برای آنها حلال؛ و (نیز) آنان پاکدامن از مسلمانان، و آنان پاکدامن از اهل کتاب، حلالند؛ هنگامی که مهر آنها را پیردازید و پاکدامن باشید؛ نه زناکار، و نه دوست پنهانی و نامشروع گیرید. و کسی که انکار کند آنچه را باید به آن ایمان بیاورد، اعمال او تباہ می‌گردد؛ و در سرای دیگر، از زیانکاران خواهد بود.

۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيْكُمْ إِلَى
الْمَرَأَقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ وَإِنْ كُنْتُمْ جُنُبًا فَاطَّهِرُوا
وَإِنْ كُنْتُمْ مَرْضَى أَوْ عَلَى سَفَرٍ أَوْ جَاءَ أَحَدٌ مِنْكُمْ مِنَ الْفَانِطِ أَوْ لَا مَسْتُمْ
النِّسَاءُ فَلَمْ تَجِدُوا مَاءً فَتَيَمَّمُوا صَعِيدًا طَيْبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيْكُمْ مِنْهُ
مَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيَجْعَلَ عَلَيْكُمْ مِنْ حَرَاجٍ وَلَكِنْ يُرِيدُ لِيُطَهِّرَكُمْ وَلَيُتَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ
لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که به نماز می‌ایستید، صورت و دستها را تا آرنج بشوییدا و سر و پاها را تا مفصل [=برآمدگی پشت پا] مسح کنید! و اگر جنب باشید، خود را بشویید (و غسل کنید)! و اگر بیمار یا مسافر باشید، یا یکی از شما از محل پستی آمده [=قضای حاجت کرده]، یا با آنان تماس گرفته (و آمیزش جنسی کرده‌اید)، و آب (برای غسل یاوضو) نیایید، با خاک پاکی تیم کنید! و از آن، بر صورت [=پیشانی] و دستها بکشید! خداوند نمی‌خواهد مشکلی برای شما ایجاد کند؛ بلکه می‌خواهد شما را پاک سازد و نعمتش را بر شما تسام نماید؛ شاید شکر او را بجا آورید!"

۷) وَادْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَمِيشَافَهُ الَّذِي وَاتَّقُوكُمْ بِهِ إِذْ قُلْتُمْ سَمِعْنَا وَأَطْغَنَا
وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- و به یاد آورید نعمت خدا را بر شما، و بیانی را که با تأکید از شما گرفت، آن زمان که گفتید: «شنبیدم و اطاعت کردیم!» و از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید که خدا، از آنچه درون سینه هاست، آگاه است!

۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُوْنُوا قَوَامِينَ لِلَّهِ شُهَدَاءَ بِالْقُسْطِ لَا يَجْرِيْنَكُمْ شَنَآنُ
قَوْمٍ عَلَى أَلَا تَعْدِلُوا اعْدِلُوا هُوَ أَقْرَبُ لِلتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ حَبِيرٌ بِمَا
تَعْمَلُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! همواره برای خدا قیام کنید، و از روی عدالت، گواهی دهید! دشمنی با جمعیتی، شما را به گناه و ترک عدالت نکشاند! عدالت کنید، که به پرهیزگاری نزدیکتر است! و از (معصیت) خدا بپرهیزید، که از آنچه انجام می دهید، با خبر است!

۹) وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

- خداوند، به آنها که ایمان آورده و اعمال صالح داده اند، وعده آمرزش و پاداش عظیمی داده است.

۱۰) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

- و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، اهل دورزنند.

۱۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ هَمَ قَوْمٌ أَن يَبْسُطُوا

إِلَيْكُمْ أَيْدِيهِمْ فَكَفَ أَيْدِيهِمْ عَنْكُمْ وَاتَّقُوا اللَّهَ وَعَلَى اللَّهِ فَلِيَتَوَكَّلُ الْمُؤْمِنُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! نعمتی را که خدا به شما پخشید، به یاد آورید؛ آن زمان که جمعی (از دشمنان)، قصد داشتند دست به سوی شما دراز کنند (و شما را از میان بردارند)، اما خدا دست آنها را از شما باز داشت! از خدا بپرهیزید! و مؤمنان باید تنها بر خدا توکل کنند!"

۱۲) وَلَقَدْ أَخَذَ اللَّهُ مِيشَافَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَبَعْثَنَا مِنْهُمُ اثْنَيْ عَشَرَ نَبِيًّا وَقَالَ اللَّهُ

إِنِّي مَعَكُمْ لَئِنْ أَقْتَمْتُ الصَّلَاةَ وَآتَيْتُمُ الزَّكَاةَ وَآمَنْتُمْ بِرُسُلِي وَعَزَّزْتُمُوهُمْ

وَأَفْرَضْتُمُ اللَّهَ قَرْضاً حَسَنَا لَكُلَّ كُفَّرٍ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَلَا دُخْلَنَّكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي

مِنْ تَحْنِهَا الْأَنْهَارُ فَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءَ السَّبِيلِ

- خدا از بنی اسرائیل پیمان گرفت، و از آنها، دوازده نقیب [= سرپرست] برانگیختیم، و خداوند (به آنها) گفت: «من با شما هستم! اگر نماز را ببرای دارید، و زکات را بپردازید، و به رسولان من ایمان بیاورید و آنها را یاری کنید، و به خدا قرض الحسن بدھید [= در راه او، به نیازمندان کمک کنید]. گناهان شما را می پوشانم [= می بخشم]، و شما را در باغهایی از بهشت، که نهرها از زیر درختانش جاری است، وارد می کنم. اما هر کس از شما بعد از این کافر شود، از راه راست منحرف گردیده است.»

(۱۳) فَبِمَا نَفْضِهِمْ مِّيشَاقَهُمْ لَعَنَاهُمْ وَجَعَنَا قُلُوبَهُمْ قَاسِيَةً يُحَرَّقُونَ الْكَلِمَ عَنْ مَوَاضِعِهِ وَسُوَا حَظًا مَّمَا ذُكْرُوا بِهِ وَلَا تَزَالُ تَطَلُّعُ عَلَىٰ خَائِثَةٍ مِّنْهُمْ إِلَّا قَلِيلًا مِّنْهُمْ فَاعْفُ عَنْهُمْ وَاصْفَحْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُحْسِنِينَ

- ولی بخاطر پیمان شکنی، آنها را از رحمت خویش دور ساختیم؛ و دلهای آنان را سخت و سنگین نمودیم؛ سخنان (خدا) را از مردم دش تحریف می کنند؛ و بخشی از آنچه را به آنها گوشتزد شده بود، فراموش کردند؛ و هر زمان، از خیانتی (تازه) از آنها آگاه می شوی، مگر عده کمی از آنان؛ ولی از آنها درگذر و صرف نظر کن، که خداوند نیکو کاران را دوست می دارد!"

(۱۴) وَمِنَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّا نَصَارَىٰ أَخَذْنَا مِيشَاقَهُمْ فَسُوَا حَظًا مَّمَا ذُكْرُوا بِهِ فَأَغْرَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعِدَاوَةَ وَالْبُغْضَاءَ إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ وَسَوْفَ يُبَيِّنُ اللَّهُ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ

- "و از کسانی که ادعای نصرانیت (و یاری مسیح) داشتند (تیز) پیمان گرفتیم؛ ولی آنها قسمت مهمی را از آنچه به آنان تذکر داده شده بود فراموش کردند؛ از این رو در میان آنها، تا دامنه قیامت، عداوت و دشمنی افکنیدیم. و خداوند، (در قیامت) آنها را از آنچه انجام می دادند (و نتایج آن)، آگاه خواهد ساخت."

۱۵) يَا أَهْلَ الْكِتَابَ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ كَثِيرًا مِمَّا كُنْتُمْ تُخْفُونَ مِنَ

الْكِتَابِ وَيَعْقُوْنَ عَنْ كَثِيرٍ قَدْ جَاءَكُمْ مِنَ اللَّهِ نُورٌ وَكِتَابٌ مُبَيِّنٌ

- "ای اهل کتاب! پیامبر ما، که بسیار از حقایق کتاب آسمانی را که شما کنمان می کردید روشن می سازد، به سوی شما آمد؛ و از بسیاری از آن، (که فعلًا اشای آن مصلحت نیست)، صرف نظر می نماید. (آری)، از طرف خدا، نور و کتاب آشکاری به سوی شما آمد."

۱۶) يَهْدِي بِهِ اللَّهُ مَنِ اتَّبَعَ رِضْوَانَهُ سُبْلَ السَّلَامِ وَيُخْرِجُهُمْ مِنِ الظُّلُمَاتِ إِلَى

النُّورِ يَأْذِنُهُ وَيَهْدِيهِمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- "خداووند به برگت آن، کسانی را که از خشنودی او پیروی کنند، به راههای سلامت، هدایت می کند؛ و به فرمان خود، از تاریکیها به سوی روشنایی می برد؛ و آنها را به سوی راه راست، رهبری می نماید."

۱۷) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ مِنَ

اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ أَنْ يُهْلِكَ الْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَأُمَّهَ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا
وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ

قَدِيرٌ

- "آنها که گفتند: «خدا، همان مسیح بن مریم است»، بطور مسلم کافر شدند؛ بگو: «اگر خدا بخواهد مسیح بن مریم و مادرش و همه کسانی را که روی زمین هستند هلاک کند، چه کسی می تواند جلوگیری کند؟ (آری)، حکومت آسمانها و زمین، و آنچه میان آن دو قرار دارد از آن خداست؛ هر چه بخواهد، می آفریند؛ حتی انسانی بدون پدر، مانند مسیح؛ و او، بر هر چیزی تواناست.»"

۱۸) وَقَالَتِ الْيَهُودُ وَالنَّصَارَى نَحْنُ أَبْنَاءُ اللَّهِ وَأَحِبَّاؤُهُ قُلْ فَلِمَ يُعَذِّبُكُمْ

بِذُنُوبِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ بَشَرٌ مِمَّنْ خَلَقَ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَعْذِبُ مَنْ يَشَاءُ وَلِلَّهِ مُلْكُ
السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

- "یهود و نصاری گفتند: «ما، فرزندان خدا و دوستان (خاص) او هستیم.» بگو: «بس چرا شما را در برابر گناهاتنان مجازات می کند؟ بلکه شما هم بشری هستید از مخلوقاتی که آفریده؛ هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)،

می بخشید؛ و هر کس را بخواهد (و مستحق بداند)، مجازات می کند؛ و حکومت آسمانها و زمین و آنچه در میان آنهاست، از آن اوست؛ و بازگشت همه موجودات، به سوی اوست.»"

۱۹) يَا أَهْلَ الْكِتَابِ قَدْ جَاءَكُمْ رَسُولُنَا يُبَيِّنُ لَكُمْ عَلَى فَتْرَةٍ مِّنَ الرَّسُولِ أَنْ تَقُولُوا مَا جَاءَنَا مِنْ بَشِيرٍ وَلَا نَذِيرٍ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَشِيرٌ وَنَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "ای اهل کتاب! رسول ما، پس از فاصله و فترتی میان پیامبران، به سوی شما آمد؛ در حالی که حقایق را برای شما بیان می کند؛ تا میادا (روز قیامت) بگویید: «نه بشارت دهنده ای به سراغ ما آمد، و نه بیم دهنده ای! (هم اکنون، پیامبر) بشارت دهنده و بیم دهنده، به سوی شما آمد! و خداوند بر همه چیز تواناست.»"

۲۰) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمُ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَعَلَ فِيمُّ أَنْبِيَاءَ وَجَعَلَكُمْ مُلُوكًا وَآتَاكُمْ مَا لَمْ يُؤْتُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

- "(به یاد آورید) هنگامی را که موسی به قوم خود گفت: «ای قوم من! نعمت خدا را بر خود متذکر شوید هنگامی که در میان شما، پیامبرانی قرار داد؛ (و زنجیر پندگی و اسارت فرعونی را شکست) و شما را حاکم و صاحب اختیار خود قرار داد؛ و به شما چیزهایی بخشدید که به هیچ یک از جهانیان نداده بود!»"

۲۱) يَا قَوْمِ اذْخُلُوا الْأَرْضَ الْمُدَّسَّةَ إِلَيْكُمْ وَلَا تَرْتَدُوا عَلَى أَدْبَارِكُمْ فَتَتَقْلِبُوا خَاسِرِينَ

- ای قوم! به سرزمین مقدسی که خداوند برای شما مقرر داشته، وارد شوید! و به پشت سر خود بازنگردید (و عقب گرد نکنید) که زیانکار خواهید بود!»"

۲۲) قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّ فِيهَا قَوْمًا جَبَارِينَ وَإِنَّا لَنَذْخُلُهَا حَتَّىٰ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا فَإِنَّا ذَاهِلُونَ

- "گفتد: «ای موسی! در آن (سرزمین)، جمعیتی (تیر و مند) و ستمگرند؛ و ما هرگز وارد آن نمی شویم تا آنها از آن خارج شوند؛ اگر آنها از آن خارج شوند، ما وارد خواهیم شد!»"

۲۳) قَالَ رَجُلٌ مِّنَ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِمَا ادْخُلُوا عَلَيْهِمُ الْبَابَ فَإِذَا دَخَلْتُمُوهُ فَإِنَّكُمْ غَالِبُونَ وَعَلَى اللَّهِ فَتَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- (ولی) دو نفر از مردانی که از خدا می ترسیدند، و خداوند به آنها، نعمت (عقل و ایمان و شهامت) داده بود.

گفتند: «شما وارد دروازه شهر آنان شوید! هنگامی که وارد شدید، پیروز خواهید شد. و بر خدا توکل کنید اگر ایمان

دارید!»

۲۴) قَالُوا يَا مُوسَى إِنَّا لَن نَّدْخُلَهَا أَبْدًا مَا دَامُوا فِيهَا فَاذْهَبْ أَنْتَ وَرَبُّكَ فَقَاتِلَا إِنَّا هَاهُنَا قَاعِدُونَ

- (بني اسرائیل) گفتند: «ای موسی! تا آنها در آنجا هستند، ما هرگز وارد نخواهیم شد! تو و پروردگارت بروید و

(با آنان) بجنگید، ما همینجا نشسته‌ایم!»

۲۵) قَالَ رَبِّ إِنِّي لَا أَمْلِكُ إِلَّا نَفْسِي وَأَخِي فَافْرُقْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ

- (موسی) گفت: «پروردگار! من تنها اختیار خودم و برادرم را دارم، میان ما و این جمعیت گنهکار، جدایی

بیفکن!»

۲۶) قَالَ فَإِنَّهَا مُحَرَّمَةٌ عَلَيْهِمْ أَرْبَعِينَ سَنَةً يَتَيَّهُونَ فِي الْأَرْضِ فَلَا تَأْسَ عَلَى الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ

- «خداوند (به موسی) فرمود: «این سرزمین (قدس)، تا چهل سال بر آنها ممنوع است (و به آن نخواهند رسید)؛

پیوسته در زمین (در این بیان)، سرگردان خواهند بود؛ و در باره (سرنوشت) این جمعیت گنهکار، غمگین
میباشد!»

۲۷) وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأً أَبْنَى آدَمَ بِالْحَقِّ إِذْ قَرَبَا قُرْبًا فَتَقَبَّلَ مِنْ أَحَدِهِمَا وَلَمْ يُتَقَبَّلْ مِنَ الْآخَرِ قَالَ لَأَقْتلَنَّكَ قَالَ إِنَّمَا يَتَقَبَّلُ اللَّهُ مِنَ الْمُتَّقِينَ

- «و داستان دو فرزند آدم را بحق بر آنها بخوان: هنگامی که هر کدام، کاری برای تصرف (به پروردگار) انجام

دادند؛ اما از یکی پذیرفته شد، و از دیگری پذیرفته نشد؛ (برادری که عملش مردود شده بود، به برادر دیگر) گفت:

«به خدا سوگند تو را خواهم کشت! (برادر دیگر) گفت: «من چه گناهی دارم؟ زیرا) خدا، تنها از پرهیز کاران

می پذیرد!»

۲۸) لَئِنْ بَسَطْتَ إِلَيَّ يَدَكَ لِتُقْتَلَنِي مَا أَنَا بِبَاسِطٍ يَدِي إِلَيْكَ لَأُقْتَلَكَ إِنِّي
أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

- اگر تو برای کشتن من، دست دراز کنی، من هرگز به قتل تو دست نمی‌گشایم، چون از پروردگار جهانیان
می‌ترسم!

۲۹) إِنِّي أُرِيدُ أَنْ تَبُوءَ بِإِثْمِي وَإِثْمِكَ فَتَكُونَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ وَذَلِكَ جَزَاءُ
الظَّالِمِينَ

- "من می‌خواهم تو با گناه من و خودت (از این عمل) بازگردی (و بار هر دو گناه را به دوش کشی)؛ و از
دوخیان گردی. و همین است سزای ستمکاران!"

۳۰) فَطَوَّعَتْ لَهُ نَفْسُهُ قَتْلَ أَخِيهِ فَقَتَلَهُ فَأَصْبَحَ مِنَ الْخَاسِرِينَ

- "نفس سرکش، کم کم او را به کشتن برادرش ترغیب کرد؛ (سرانجام) او را کشت؛ و از زیانکاران شد."

۳۱) فَبَعَثَ اللَّهُ غُرَابًا يَبْحَثُ فِي الْأَرْضِ لِيُرِيهِ كَيْفَ يُوَارِي سَوْءَةَ أَخِيهِ قَالَ يَا
وَيَلَّا أَعْجَزْتُ أَنْ أَكُونَ مِثْلَ هَذَا الْغُرَابِ فَأُوَارِي سَوْءَةَ أَخِي فَأَصْبَحَ مِنَ
النَّادِمِينَ

- "سپس خداوند زاغی را فرستاد که در زمین، جستجو (و کندوکاو) می‌کرد؛ تا به او نشان دهد چگونه جسد برادر
خود را دفن کند. او گفت: «وای بر من! آیا من نتوانستم مثل این زاغ باشم و جسد برادرم را دفن کنم؟!» و سرانجام
از ترس رسوبی، و بر اثر فشار وجودان، از کار خود (پشیمان شد).

۳۲) مِنْ أَجْلِ ذَلِكَ كَتَبْنَا عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ أَنَّهُ مَنْ قَتَلَ نَفْسًا بِغَيْرِ نَفْسٍ أَوْ
فَسَادٍ فِي الْأَرْضِ فَكَانَنَا قَاتِلَ النَّاسَ جَمِيعًا وَمَنْ أَحْيَاهَا فَكَانَمَا أَحْيَا النَّاسَ
جَمِيعًا وَلَقَدْ جَاءَ تُهْمُ رُسُلُنَا بِالْبَيِّنَاتِ ثُمَّ إِنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ بَعْدَ ذَلِكَ فِي الْأَرْضِ
لَمُسْرِفُونَ

- "به همین جهت، بر بنی اسرائیل مقرر داشتیم که هر کس، انسانی را بدون ارتکاب قتل یا فساد در روی زمین
بکشد، چنان است که گویی همه انسانها را کشته؛ و هر کس، انسانی را از مرگ رهایی بخشد، چنان است که گویی

همه مردم را زنده کرده است. و رسولان ما، دلایل روشن برای بنی اسرائیل آوردند، اما بسیاری از آنها، پس از آن در روی زمین، تعدی و اسراف کردند."

(۳۳) إِنَّمَا جَزَاءَ الَّذِينَ يُحَارِبُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَسْعَوْنَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا أَنْ يُقْتَلُوا أَوْ يُصْلَبُوا أَوْ تُقْطَعَ أَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلُهُمْ مِنْ خِلَافٍ أَوْ يُنْفَوْا مِنَ الْأَرْضِ ذَلِكَ لَهُمْ خِزْنٌ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

"کیفر آنها که با خدا و پیامبرش به جنگ برمی خیزند، و اقدام به فساد در روی زمین می کنند، (و با تهدید اسلحه، به جان و مال و ناموس مردم حمله می برند)، فقط این است که اعدام شوند؛ یا به دار آویخته گردند؛ یا (جهار انگشت از) دست (رواست) و یا (جب) آنها، یعنی یکدیگر، بریده شود؛ و یا از سرزین خود تعبد گردند، یا این رسولی، آنها در دنیاست؛ و در آخرت، مجازات عظیم، دارند."

(۳۴) إِلَّا الَّذِينَ تَأْبُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ تَقْدِرُوا عَلَيْهِمْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

"مگر آنها که پیش از دست یافتن شما بر آنان، توبه کنند؛ پس بدانید (خدا توبه آنها را می پذیرد) خداوند آمر زنده و مهربان است."

(۳۵) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَابْتَغُوا إِلَيْهِ الْوَسِيلَةَ وَجَاهِدُوا فِي سَبِيلِهِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید! و وسیله ای برای تقرب به او بجوئید! و در راه او جهاد کنید، باشد که رستگار شوید!

(۳۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلُهُ مَعَهُ لِيُفَتَّدُوا بِهِ مِنْ عَذَابٍ يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا تُقْبِلَ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "بیقین کسانی که کافر شدند، اگر تمام آنچه روی زمین است و همانند آن، مال آنها باشد و همه آن را برای نجات از کیفر روز قیامت بدھند، از آنان پذیرفته نخواهد شد؛ و مجازات در دنایکی خواهد داشت."

(۳۷) يُرِيدُونَ أَنْ يَخْرُجُوا مِنَ النَّارِ وَمَا هُمْ بِخَارِجٍ إِنَّمَا مِنْهَا وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ

"پیوسته می خواهند از آتش خارج شوند، ولی نمی توانند از آن خارج گردند؛ و برای آنها مجازاتی پایدار است."

۳۸) وَالسَّارِقُ وَالسَّارِقَةُ فَاقْطِعُوْا أَيْدِيهِمَا جَزَاءً بِمَا كَسَبَا نَكَالًا مِنَ اللَّهِ وَاللَّهُ

عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- دست مرد دزد و زن دزد را، به کیفر عملی که انجام داده اند، بعنوان یک مجازات الهی، قطع کنید! و خداوند توان

و حکیم است.

۳۹) فَمَنْ تَابَ مِنْ بَعْدِ ظُلْمِهِ وَأَصْلَحَ فَإِنَّ اللَّهَ يَتُوبُ عَلَيْهِ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- اما آن کس که پس از ستم کردن، توبه و جبران نماید، خداوند توبه او را می پذیرد؛ و از این مجازات؛ معاف می شود، زیرا) خداوند، آمرزنشد و مهربان است.

۴۰) أَلَمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَغْفِرُ

لِمَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- آیا نمی دانی که حکومت و فرمانروائی آسمانها و زمین از آن خداست؟ هر کس را بخواهد (و مستحق بداند)، کیفر می کند؛ و هر کس را بخواهد و شایسته بداند، می بخشد؛ و خداوند بر هر چیزی قادر است.

۴۱) يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ لَا يَخْرُنْكَ الَّذِينَ يُسَارِعُونَ فِي الْكُفْرِ مِنَ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ

آمَنُوا بِأَفْوَاهِهِمْ وَلَمْ تُؤْمِنْ قُلُوبُهُمْ وَمِنَ الَّذِينَ هَادُوا سَمَاعُونَ لِلْكَذِبِ سَمَاعُونَ

لِقَوْمٍ آخَرِينَ لَمْ يَأْتُوكَ يُحَرِّفُونَ الْكَلِمَ مِنْ بَعْدِ مَوَاضِعِهِ يَقُولُونَ إِنْ أُوتِيتُمْ هَذَا

فَخَذُوهُ وَإِنْ لَمْ تُؤْتُوهُ فَاحْذِرُوهُ وَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ فِتْنَتَهُ فَلَنْ تَمْلِكَ لَهُ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا

أُولَئِكَ الَّذِينَ لَمْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يُظْهِرَ قُلُوبَهُمْ لَهُمْ فِي الدُّنْيَا خِرْزٌ وَلَهُمْ فِي

الآخِرَةِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "ای فرستاده (خدا)! آنها که در مسیر کفر شتاب می کنند و با زبان می گویند: «ایمان آوردم» و قلب آنها ایمان نیاورده، تو را اندوهگین نسازند! و (همچنین) گروهی از بیهودیان که خوب به سخنان تو گوش می دهند، تا دستاویزی برای تکذیب تو بیایند؛ آنها جاسوسان گروه دیگری هستند که خودشان نزد تو نیامده اند؛ آنها سخنان را از مفهوم اصلیش تحریف می کنند، و (به یکدیگر) می گویند: «اگر این (که ما می خواهیم) به شما داده شد (و محمد بر طبق خواسته شما داوری کرد)، پذیرید، و گرنه (از او) دوری کنید!» (ولی) کسی را که خدا (بر اثر گناهان

بی درپی او) بخواهد مجازات کند، قادر به دفاع از او نیستی؛ آنها کسانی هستند که خدا نخواسته دلها یشان را پاک کند؛ در دنیا رسوایی، و در آخرت مجازات بزرگی نصیباً شان خواهد شد."

٤٢) سَمَّاعُونَ لِلْكَذِبِ أَكَالُونَ لِلسُّحْتِ فَإِنْ جَآءُوكَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ أَوْ أُغْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنْ تُعْرِضْ عَنْهُمْ فَلَنْ يَضُرُوكَ شَيْئًا وَإِنْ حَكَمْتَ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

- "آنها بسیار به سخنان تو گوش می دهند تا آن را تکذیب کنند؛ مال حرام فراوان می خورند؛ پس اگر نزد تو آمدند، در میان آنان داوری کن، یا (اگر صلاح دانستی) آنها را به حال خود واگذار! و اگر از آنان صرف نظر کنی، به تو هیچ زیانی نمی رسانند؛ و اگر میان آنها داوری کنی، با عدالت داوری کن، که خدا عادلان را دوست دارد!"

٤٣) وَكَيْفَ يُحَكِّمُونَكَ وَعِنْدَهُمُ التَّوْرَاةُ فِيهَا حُكْمُ اللَّهِ ثُمَّ يَتَوَلَّونَ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ

- "چگونه تو را به داوری می طلبند؟! در حالی که تورات نزد ایشان است؛ و در آن، حکم خدا هست. (وانگهی) پس از داوری خواستن از حکم تو، (چرا) روی می گردانند؟! آنها مؤمن نیستند."

٤٤) إِنَّا أَنْزَلْنَا التَّوْرَاةَ فِيهَا هُدًى وَنُورٌ يَحْكُمُ بِهَا النَّبِيُّونَ الَّذِينَ أَسْلَمُوا لِلَّذِينَ هَادُوا وَالرَّبَّانِيُّونَ وَالْأَحْبَارُ بِمَا اسْتَحْفَظُوا مِنْ كِتَابِ اللَّهِ وَكَانُوا عَلَيْهِ شُهَدَاءَ فَلَا تَخْشُوَ النَّاسَ وَاخْشُونِ لَا تَشْتَرُوا بِآيَاتِي شَمَانًا قَلِيلًا وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْكَافِرُونَ

- "ما تورات را نازل کردیم در حالی که در آن، هدایت و نور بود؛ و پیامبران، که در برابر فرمان خدا تسليم بودند، با آن برای یهود حکم می کردند؛ و (همچنین) علماء و دانشمندان به این کتاب که به آنها سپرده شده و پس آن گواه بودند، داوری می نمودند. بنابر این، (بخاطر داوری بر طبق آیات الهی)، از مردم نهراسید! و از من بترسید! و آیات مرا به بهای ناچیزی نفوشید! و آنها که به احکامی که خدا نازل کرده حکم نمی کنند، کافرنند."

٤٥) وَكَتَبْنَا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنَّ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنفَ بِالْأَنفِ
وَالْأُذْنَ بِالْأُذْنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَارَةً لَهُ
وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- "وبر آنها [=بني اسرائیل] در آن [=تورات]، مقرر داشتیم که جان در مقابل جان، و چشم در مقابل چشم، و بینی در برابر بینی، و گوش در مقابل گوش، و دندان در برابر دندان میباشد؛ و هر زخمی، قصاص دارد؛ و اگر کسی آن را ببخشد (واز قصاص، صرف نظر کند)، کفاره (گناهان) او محسوب میشود؛ و هر کس به احکامی که خدا نازل کرده حکم نکند، ستمگر است."

٤٦) وَتَقَيَّنَاهُ عَلَى آثَارِهِمْ بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَاةِ
وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ فِيهِ هُدًى وَنُورٌ وَمُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ التَّوْرَاةِ وَهُدًى
وَمَوْعِظَةً لِلْمُتَّقِينَ

- "وپدنبل آنها [=پیامبران پیشین]، عیسی بن مریم را فرستادیم در حالی که کتاب سورات را که پیش از او فرستاده شده بود تصدیق داشت؛ و انجیل را به او دادیم که در آن، هدایت و نور بود؛ و (این کتاب آسمانی نیز) تورات را، که قبل از آن بود، تصدیق میکرد؛ و هدایت و موعظه‌ای برای پرهیزگاران بود".

٤٧) وَلِيَحْكُمُ أَهْلُ الْإِنْجِيلِ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فِيهِ وَمَنْ لَمْ يَحْكُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ
فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- اهل انجیل [=پیروان مسیح] نیز باید به آنچه خداوند در آن نازل کرده حکم کنند! و کسانی که بر طبق آنچه خدا نازل کرده حکم نمیکنند، فاسقند.

٤٨) وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ مُصَدِّقًا لِمَا بَيْنَ يَدَيْهِ مِنَ الْكِتَابِ وَمُهَمِّنًا
عَلَيْهِ فَاحْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ عَمَّا جَاءَكَ مِنَ الْحَقِّ لِكُلِّ
جَعْلَنَا مِنْكُمْ شِرْعَةً وَمِنْهَا جَاءَ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ لَيْلُوكُمْ

فِي مَا آتَاكُمْ فَاسْتَبِقُوا الْخَيْرَاتِ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيَنبَثِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

- "وَإِنْ كِتَابًا [= قرآن] را به حق بر تو نازل کردیم، در حالی که کتب پیشین را تصدیق می‌کند، و حافظ و نگاهبان آنهاست؛ پس بر طبق احکامی که خدا نازل کرده، در میان آنها حکم کن! از هوی و هوشهای آنان پیروی نکن! و از احکام الهی، روی مگردن! ما برای هر کدام از شما، آیین و طریقه روشنی قرار دادیم؛ و اگر خدا می‌خواست، همه شما را امت واحدی قرارمی‌داد؛ ولی خدا می‌خواهد شما را در آنچه به شما بخشیده بیازماید؛ (و استعدادهای مختلف شما را پرورش دهد). پس در نیکیها بر یکدیگر سبقت جویید! بازگشت همه شما، به سوی خداست؛ سپس از آنچه در آن اختلاف می‌کردید: به شما خبر خواهد داد."

٤٩) وَأَنِ احْكُمْ بَيْنَهُمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَهُمْ وَاحْذَرُهُمْ أَنْ يَفْتَنُوكَ عَنْ بَعْضِ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكَ فَإِنْ تَوَلُّوْا فَاعْلَمُ أَنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُصِيبَهُمْ بِبَعْضِ ذُنُوبِهِمْ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ لَفَاسِقُونَ

- "و در میان آنها [= اهل کتاب]، طبق آنچه خداوند نازل کرده، داوری کن! و از هوشهای آنان پیروی مکن! و از آنها برحدزرباش، مبادا تو را از بعض احکامی که خدا بر تو نازل کرده، منحرف سازند! و اگر آنها (از حکم و داوری تو)، روی گردانند، بدان که خداوند می‌خواهد آنان را باخاطر پاره‌ای از گناهانشان مجازات کند؛ و بسیاری از مردم فاسقند."

٥٠) أَفَحُكْمُ الْجَاهِلِيَّةِ يَعْغُونَ وَمَنْ أَحْسَنَ مِنَ اللَّهِ حُكْمًا لِّقَوْمٍ يُوقَنُونَ

- آیا آنها حکم جاهلیت را (از تو) می‌خواهند؟! و چه کسی بهتر از خدا، برای قومی که اهل یقین هستند، حکم می‌کند؟!

٥١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا الْيَهُودَ وَالنَّصَارَى أُولَئِءِ بَعْضُهُمْ أُولَئِءِ بَعْضٌ وَمَنْ يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَإِنَّهُ مِنْهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! یهود و نصاری را ولی (و دوست و تکیه‌گاه خود)، انتخاب نکنید! آنها اولیای یکدیگرند؛ و کسانی که از شما با آنان دوستی کنند، از آنها هستند؛ خداوند، جمعیت ستمکار را هدایت نمی‌کند"

٥٢) فَتَرَى الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يُسَارِعُونَ نَخْشَى أَن تُصِيبَنَا
دَآئِرَةٌ فَعَسَى اللَّهُ أَن يَأْتِي بِالْفَتْحِ أَوْ أَمْرٍ مِّنْ عِنْدِهِ فَيُصِبِّحُوا عَلَىٰ مَا أَسْرَوْا فِي
أَنفُسِهِمْ نَادِمِينَ

- (ولی) کسانی را که در دلهایشان بیماری است می‌بینی که در (دوستی با آنان)، بر یکدیگر پیشی می‌گیرند، و
می‌گویند: «می‌رسیم حادثه‌ای برای ما اتفاق بیفتد (و نیاز به کمک آنها داشته باشیم!)» شاید خداوند پیروزی یا
hadathه دیگری از سوی خود (به نفع مسلمانان) پیش بیاورد؛ و این دسته، از آنچه در دل پنهان داشتند، پشیمان
گردند!

٥٣) وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا أَهُؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ إِنَّهُمْ لَمَعُكُمْ
حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَاصْبَحُوا حَاسِرِينَ

- آنها که ایمان آورده‌اند می‌گویند: «آیا این (منافقان) همانها هستند که با نهایت تأکید سوگند یاد کردند که با شما
هستند؟! (چرا کارشان به اینجا رسید؟!)» (آری)، اعمالشان نایبود گشت، و زیانکار شدند.

٥٤) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَن يَرْتَدَّ مِنْكُمْ عَنِ دِينِهِ فَسَوْفَ يَأْتِي اللَّهُ بِقَوْمٍ
يُحِبُّهُمْ وَيُحِبُّونَهُ أَذْلَّةٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ أَعْزَّةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ يُجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ
اللَّهِ وَلَا يَخَافُونَ لَوْمَةً لَا ظِلْمٌ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتَيْهِ مَن يَشَاءُ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلَيْهِ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید" هر کس از شما، از آینین خود بازگردد، (به خدا زیانی نمی‌رساند؛ خداوند جمعیتی
را می‌آورد که آنها را دوست دارد و آنان (نیز) او را دوست دارند، در برابر مؤمنان متواضع، و در برابر کافران
سرخست و نیرومندند؛ آنها در راه خدا جهاد می‌کنند، و از سرزنش هیچ ملامتگری هراسی ندارند. این، فضل خداست
که به هر کس بخواهد (و شایسته ببیند) می‌دهد؛ و (فضل) خدا وسیع، و خداوند داناست."

٥٥) إِنَّمَا وَلِيْكُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ
الزَّكَاةَ وَهُمْ رَاكِعُونَ

- "سرپرست و ولی شما، تنها خداست و پیامبر او و آنها که ایمان آورده‌اند؛ همانها که نماز را بپا می‌دارند، و در
حال رکوع، زکات می‌دهند."

۵۶) وَمَن يَتَوَلَّ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالَّذِينَ آمَنُوا فَإِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْغَالِبُونَ

- "و کسانی که ولایت خدا و پیامبر او و افراد با ایمان را بپذیرند، پیروزند؛ (زیرا) حزب و جمعیت خدا پیروز است.".

۵۷) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَكُمْ هُنُّوا وَلَعِنًا مِّنَ الَّذِينَ

أُوتُوا الْكِتَابَ مِن قَبْلِكُمْ وَالْكُفَّارُ أُولَئِكَ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِن كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! افرادی که آینین شمارا به باد استهزاء و بازی می گیرند

- از اهل کتاب و مشرکان

- ولی خود انتخاب نکنید و از خدا پیرهیزید اگر ایمان دارید!

۵۸) وَإِذَا نَادَيْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ اتَّخَذُوهَا هُنُّوا وَلَعِنًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

- "آنها هنگامی که (اذان می گویند، و مردم را) به نماز فرا می خوانید، آن را به مسخره و بازی می گیرند؛ این

بخاطر آن است که آنها جمعی تا خبر ندارند."

۵۹) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ هَلْ تَقْمُونَ مِنَ إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِاللَّهِ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَمَا

أُنْزَلَ مِنْ قَبْلُ وَأَنَّ أَكْثَرَكُمْ فَاسِقُونَ

- بگو: «ای اهل کتاب! آیا به ما خرد می گیرید؟ (مگر ما چه کردیم) جز اینکه به خداوند یگانه، و به آنچه بر ما نازل شده، و به آنچه پیش از این نازل گردیده، ایمان آورده ایم. و این، بخاطر آن است که بیشتر شما، از راه حق، خارج شده اید.»

۶۰) قُلْ هَلْ أَنْبَيْكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَلِكَ مَثْوَيَةً عِنْدَ اللَّهِ مَنْ لَعَنَهُ اللَّهُ وَغَضِبَ عَلَيْهِ

وَجَعَلَ مِنْهُمُ الْقِرَدَةَ وَالْخَنَازِيرَ وَعَبَدَ الطَّاغُوتَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ عَنْ

سَوَاءِ السَّبِيلِ

- "بگو: «آیا شما را از کسانی که موقعیت و پاداشان نزد خدا برتر از این است، با خبر کنم؟ کسانی که خداوند آنها را از رحمت خود دور ساخته، و مورد خشم قرار داده، (و مسخ کرده)، و از آنها، میمونها و خوکهایی قرار داده، و پرستش بت کرده اند؛ موقعیت و محل آنها، بدتر است؛ و از راه راست، گمراحتند.»"

٦١) وَإِذَا جَاءُوكُمْ قَالُوا آمَنَّا وَقَدْ دَخَلُوا بِالْكُفْرِ وَهُمْ قَدْ خَرَجُوا بِهِ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِمَا كَانُوا يَكْتُمُونَ

- هنگامی که نزد شما می آیند، می گویند: «ایمان آورده‌ایم!» (اما) با کفر وارد می شوند، و با کفر خارج می گردند؛
و خداوند، از آنچه کتمان می کردند، آگاه است!

٦٢) وَتَرَى كَثِيرًا مِنْهُمْ يُسَارِ عُونَ فِي الْإِثْمِ وَالْعُدُوانِ وَأَكْلُهُمُ السُّحْتَ لَبِسْنَ
مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- بسیاری از آنان را می بینی که در گناه و تعدی، و خوردن مال حرام، شتاب می کنند! چه زشت است کاری که
انجام می دادند!

٦٣) لَوْلَا يَنْهَاهُمُ الرَّبَّانِيُونَ وَالْأَحْبَارُ عَنْ قَوْلِهِمُ الْإِثْمَ وَأَكْلِهِمُ السُّحْتَ لَبِسْنَ مَا
كَانُوا يَصْنَعُونَ

- چرا داشمندان نصاری و علمای یهود، آنها را از سخنان گناه‌آمیز و خوردن مال حرام، نهی نمی کنند؟! چه زشت
است عملی که انجام می دادند!

٦٤) وَقَالَتِ الْيَهُودُ يَدُ اللَّهِ مَغْلُولَةٌ غُلْتَ أَيْدِيهِمْ وَلَعْنُوا بِمَا قَالُوا بَلْ يَدَاهُ
مَبْسُوطَتَانِ يُنْفِقُ كَيْفَ يَشَاءُ وَلَيَزِيدَنَ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ
طُغْيَانًا وَكُفْرًا وَأَلْقَيْنَا بَيْنَهُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَعْضَاءَ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ كُلُّمَا أَوْقَدُوا نَارًا
لِلْحَرْبِ أَطْفَأَهَا اللَّهُ وَيَسِّعُونَ فِي الْأَرْضِ فَسَادًا وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ

- "و یهود گفتند: «دست خدا (با زنجیر) بسته است.» دستهایشان بسته باد! و بخارط این سخن، از رحمت (اللهی)
دور شوند! بلکه هر دو دست (قدرت) او، گشاده است؛ هر گونه بخواهد، می بخشد! ولی این آیات، که از طرف
پروردگارت بر تو نازل شده، بر طفیان و کفر بسیاری از آنها می افزاید. و ما در میان آنها تا روز قیامت عدالت و
دشمنی افکنیدیم. هر زمان آتش جنگی افروختند، خداوند آن را خاموش ساخت؛ و برای فساد در زمین، تلاش
می کنند؛ و خداوند، مفسدان را دوست ندارد."

۶۵) وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْكِتَابِ آمَنُوا وَاتَّقُوا لَكَفَرْنَا عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَا دَخْلَنَا هُمْ

جَنَّاتِ النَّعِيمِ

- "اگر اهل کتاب ایمان بیاورند و تقدیر پیشنه کنند، گناهان آنها را می‌بخشیم؛ و آنها را در باغهای پر نعمت بهشت، وارد می‌سازیم."

۶۶) وَلَوْ أَنَّهُمْ أَفَامُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِمْ مِنْ رَبِّهِمْ لَا كُلُّوا مِنْ فَوْقِهِمْ وَمِنْ تَحْتِ أَرْجُلِهِمْ مِنْهُمْ أُمَّةٌ مُّقْتَصِدَةٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ سَاءَ مَا يَعْمَلُونَ

- "اگر آیان، تورات و انجیل و آنچه را از سوی پروردگارشان بر آنها نازل شده [= قرآن] برپا دارند، از آسمان و زمین، روزی خواهند خورد؛ جمعی از آنها، متعمل و میانه رو هستند، ولی بیشترشان اعمال بدی انجام می‌دهند."

۶۷) يَا أَيُّهَا الرَّسُولُ بَلَغْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ وَاللَّهُ يَعْصِمُكَ مِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- "ای پیامبر! آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده است، کاملاً (به مردم) برسان! و اگر نکنی، رسالت او را انجام ندادهای! خداوند تو را از (خطرات احتمالی) مردم، نگاه می‌دارد؛ و خداوند، جمعیت کافران (لジョج) را هدایت نمی‌کند."

۶۸) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابَ لَسْتُمْ عَلَى شَيْءٍ حَتَّىٰ تُقْيِمُوا التَّوْرَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ وَلَيَزِدَنَّ كَثِيرًا مِنْهُمْ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ طُغْيَانًا وَكُفْرًا فَلَا تَأْسِ عَلَى الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

ای اهل کتاب! شما هیچ آیین صحیحی ندارید، مگر اینکه تورات و انجیل و آنچه را از طرف پروردگارشان بر شما نازل شده است، برپا دارید. ولی آنچه بر تو از سوی پروردگارت نازل شده، (نه تنها مایه بیسداری آنها نمی‌گردد، بلکه) بر طغیان و کفر بسیاری از آنها می‌افزاید. بتایبر این، از این قوم کافر، (و مخالفت آنها)، غمگین میباشد!

۶۹) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابُّونَ وَالنَّصَارَى مَنْ آمَنَ بِاللَّهِ
وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- آنها که اینان آورده‌اند، و یهود و صابئان و مسیحیان، هرگاه به خداوند یگانه و روز جزا، ایمان بیاورند، و عمل صالح انجام دهند، نه ترسی بر آنهاست، و نه غمگین خواهند شد.

۷۰) لَقَدْ أَخَذْنَا مِيثَاقَ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَأَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ رُسُلًا كُلَّمَا جَاءُهُمْ رَسُولٌ
بِمَا لَا تَهْوَى أَنفُسُهُمْ فَرِيقًا كَذَّبُوا وَفَرِيقًا يَقْتُلُونَ

- "ما از بنی اسرائیل بیمان گرفتیم؛ و رسولانی به سوی آنها فرستادیم؛ (ولی) هر زمان پیامبری حکمی بر خلاف هوسها و دلخواه آنها می‌آورد، عدهای را تکذیب می‌کردند؛ و عدهای را می‌کشند".

۷۱) وَحَسَبُوا أَلَا تَكُونَ فِتْنَةٌ قَعْدُوا وَصَمُوا ثُمَّ تَابَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ ثُمَّ عَمُوا
وَصَمُوا كَثِيرٌ مِّنْهُمْ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا يَعْمَلُونَ

- "گهان کردند مجازاتی در کار نخواهد بود! از این رو (از دیدن حقایق و شنیدن سخنان حق)، نایپیسا و کرشدن؛ سپس (بیدار گشتند، و) خداوند توبه آنها را پذیرفت، دیگربار (در خواب غفلت فرو رفتند، و) بسیاری از آنها کور و کرشدن؛ و خداوند، به آنچه انجام می‌دهند، بیناست".

۷۲) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ وَقَالَ الْمَسِيحُ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ أَعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ إِنَّهُ مَنْ يُشْرِكُ بِاللَّهِ فَقَدْ حَرَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ
الْجَنَّةَ وَمَأْوَاهُ النَّارِ وَمَا لِظَّالِمِينَ مِنْ أَنصَارٍ

- "آنها که گفتند: «خداوند همان مسیح بن مریم است»، بیقین کافر شدند. (با اینکه خود) مسیح گفت: ای بنی اسرائیل! خداوند یگانه را، که پروردگار من و شماست، پرستش کنید! زیرا هر کس شریکی برای خدا قرار دهد، خداوند بهشت را بر او حرام کرده است؛ و جایگاه او دوزخ است؛ و ستمکاران، یار و یاوری ندارند".

٧٣) لَقَدْ كَفَرَ الَّذِينَ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ ثَالِثُ ثَلَاثَةٍ وَمَا مِنْ إِلَهٌ إِلَّا إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنَّ لَمْ يَنْتَهُوا عَمَّا يَقُولُونَ لَيَمْسِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- آنها که گفتند: «خداؤند، یکی از سه خداست» (تیز) بینین کافر شدند؛ معبدی جز معبد یگانه نیست؛ و اگر از آنچه می‌گویند دست بر ندارند، عذاب در دنایکی به کافران آنها (که روی این عقیده ایستادگی کنند)، خواهد رسید.»

٧٤) أَفَلَا يَتُوبُونَ إِلَى اللَّهِ وَيَسْتَغْفِرُونَهُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- یا به سوی خدا بازنمی‌گردند، و از او طلب آمرزش نمی‌کنند؟ (در حالی که) خداوند آمرزند مهربان است.

٧٥) مَا الْمَسِيحُ ابْنُ مَرْيَمَ إِلَّا رَسُولٌ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِ الرُّسُلُ وَأُمَّةٌ صِدِّيقَةٌ كَانَا يَأْكُلُانِ الطَّعَامَ انْظُرْ كَيْفَ تُبَيِّنُ لَهُمُ الآيَاتِ ثُمَّ انْظُرْ أَنَّى يُؤْفَكُونَ

- «مسیح فرزند مریم، فقط فرستاده (خدا) بود؛ پیش از نیز، فرستادگان دیگری بودند، مادرش، زن بسیار راستگویی بود؛ هر دو، غذا می‌خوردند؛ (با این حال، چگونه دعوی الوهیت مسیح و پرستش مریم را دارید؟!) بنگر چگونه نشانه را برای آنها آشکار می‌سازیم! سپس بنگر چگونه از حق بازگردانده می‌شوند!»

٧٦) قُلْ أَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَاللَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- بگو: «آیا جز خدا چیزی را می‌پرستید که مالک سود و زیان شما نیست؟! و خداوند، شنا و دانست.»

٧٧) قُلْ يَا أَهْلَ الْكِتَابِ لَا تَغْلُوْ فِي دِينِكُمْ عَيْرَ الْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعُوا أَهْوَاءَ قَوْمٍ ضَلُّوا مِنْ قَبْلٍ وَأَضَلُّوا كَثِيرًا وَضَلُّوا عَنِ سَوَاءِ السَّبِيلِ

- بگو: «ای اهل کتاب! در دین خود، غلو (او زیاده روی) نکنید! و غیر از حق نگویید! و از هوشهای جمعیتی که پیشتر گمراه شدند و دیگران را گمراه کردند و از راه راست منحرف گشتدند، پیروی ننمایید!»

٧٨) لُعْنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَى لِسَانِ دَاوُودَ وَعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ ذَلِكَ بِمَا عَصَوا وَكَانُوا يَعْتَدُونَ

- کافران بنی اسرائیل، بر زبان داود و عیسی بن مریم، لعن (و نفرین) شدند؛ این بخاطر آن بود که گناه کردند، و تجاوز می‌نمودند.

۷۹) كَانُوا لَا يَتَنَاهُونَ عَنْ مُنْكَرٍ فَعَلُوهُ لَبِسْنَ مَا كَانُوا يَعْلُونَ

- آنها از اعمال زشتی که انجام می دادند، یکدیگر را نهی نمی کردند؛ چه بدکاری انجام می دادند!"

۸۰) تَرَى كَثِيرًا مِّنْهُمْ يَتَوَلَُّونَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَبِسْنَ مَا قَدَّمَتْ لَهُمْ أَنْفُسُهُمْ أَنْ

سَخِطَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَفِي الْعَذَابِ هُمْ خَالِدُونَ

- "بسیار از آنها را می بینی که کافران (و بتبرستان) را دوست می دارند (و با آنها طرح دوستی می ریزند) :

نفس (سرکش) آنها، چه بد اعمالی از پیش برای (معد) آنها فرستاد! که نتیجه آن، خشم خداوند بود؛ و در عذاب

(الله)، جاودانه خواهند ماند."

۸۱) وَلَوْ كَانُوا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالنَّبِيِّ وَمَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَا اتَّخَذُوهُمْ أُولَئِءِ وَلَكِنْ

كَثِيرًا مِّنْهُمْ فَاسِقُونَ

- "و اگر به خدا و پیامبر (ص) و آنچه بر او نازل شده، ایمان می آورند، (هرگز) آنان [=کافران] را به دوستی اختیار نمی کردند؛ ولی بسیاری از آنها فاسقدند".

۸۲) لَتَجَدَنَّ أَشَدَّ النَّاسَ عَدَاوَةً لِلَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهِمْ وَالَّذِينَ أَشْرَكُوا وَلَتَجَدَنَّ

أَقْرَبَهُمْ مَوَدَّةً لِلَّذِينَ آمَنُوا إِلَيْهِمْ قَالُوا إِنَّا نَصَارَى ذَلِكَ بِأَنَّ مِنْهُمْ قِسِيسِينَ

وَرَهْبَانًا وَأَنَّهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

- "بطور مسلم، دشمنترین مردم نسبت به مؤمنان را، یهود و مشرکان خواهی یافت؛ و نزدیکترین دوستان به مؤمنان

را کسانی می بابی که می گویند: «ما نصاری هستیم»؛ این بخاطر آن است که در میان آنها، افرادی عالم و تاریک دنیا

هستند؛ و آنها (در برابر حق) تکبر نمی ورزند."

۸۳) وَإِذَا سَمِعُوا مَا أُنْزِلَ إِلَيِ الرَّسُولِ تَرَى أَعْيُنَهُمْ تَفِيضُ مِنَ الدَّمْعِ مِمَّا

عَرَفُوا مِنَ الْحَقِّ يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَنَّا فَاكْتَبْنَا مَعَ الشَّاهِدِينَ

- "و هر زمان آیاتی را که بر پیامبر (اسلام) نازل شده بشنوند، چشمهای آنها را می بینی که (از شوق)، اشک می ریزد، بخاطر حقیقتی که دریافته اند؛ آنها می گویند: «پروردگار! ایمان آور دیم؛ پس ما را با گواهان (و شاهدان

حق، در زمرة یاران محمد) بنویس!"

٨٤) وَمَا لَنَا لَا نُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَمَا جَاءَنَا مِنَ الْحَقِّ وَنَطَمَعُ أَن يُدْخِلَنَا رَبُّنَا مَعَ

الْقَوْمِ الصَّالِحِينَ

- چرا ما به خدا و آنچه از حق به ما رسیده است، ایمان نیاوریم، در حالی که آرزو داریم پروردگارمان ما را در زمرة صالحان قرار دهد؟!

٨٥) فَآتَيْهِمُ اللَّهُ بِمَا قَالُوا جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ

جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ

- خداوند بخطاطر این سخن، به آنها پاغهایی از بهشت پاداش داد که از زیر درختانش، نهرها جاری است؛ جاودانه در آن خواهد ماند؛ و این است جزای نیکوکاران!

٨٦) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

- کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، همانها اهل دوزخند.

٨٧) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُحَرِّمُوا طَيِّبَاتِ مَا أَحْلَلَ اللَّهُ لَكُمْ وَلَا تَعْتَدُوا إِنَّ

اللَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِلِينَ

- ای کسانی که ایمان آوردهایدا چیزهای پاکیزه را که خداوند برای شما حلال کرده است، حرام نکنید! و از حد تجاوز ننمایید! زیرا خداوند متجاوزان را دوست نمی دارد.

٨٨) وَكُلُّوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ

- و از نعمتهای حلال و پاکیزهای که خداوند به شما روزی داده است، بخورید! و از (مخالفت) خداوندی که به او ایمان دارید، بپرهیزید!

۸۹ لَا يُؤَاخِذُكُمُ اللَّهُ بِاللَّغْوِ فِي أَيْمَانِكُمْ وَلَكِنْ يُؤَاخِذُكُمْ بِمَا عَقَدْتُمُ الْأَيْمَانَ
فَكَفَارَتُهُ إِطْعَامُ عَشَرَةِ مَسَاكِينَ مِنْ أَوْسَطِ مَا تُطْعِمُونَ أَهْلِيْكُمْ أَوْ كِسْوَتِهِمْ أَوْ
تَحْرِيرُ رَقَبَةٍ فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصِيَامُ ثَلَاثَةِ أَيَّامٍ ذَلِكَ كَفَارَةً أَيْمَانِكُمْ إِذَا حَلَّتْ
وَاحْفَظُوا أَيْمَانَكُمْ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- خداوند شما را بخطار سوگندهای بیهوده (و خالی از اراده)، مؤاخذه نمی کند؛ ولی در برابر سوگندهایی که (از روی اراده) محکم کرده اید، مؤاخذه می نماید. کفاره این گونه قسمها، اطعم ده نفر مستمند، از غذاهای معمولی است که به خانواده خود می دهید؛ یا لیاس پوشاندن بر آن ده نفر؛ و یا آزاد کردن یک برد؛ و کسی که هیچ کدام از اینها را نیابد، سه روزه می گیرد؛ این، کفاره سوگندهای شمامت به هنگامی که سوگند یاد می کنید (و مخالفت می نمایید). و سوگندهای خود را حفظ کنید (و نشکنید!) خداوند آیات خود را این چنین برای شما بیان می کند، شاید شکر او را بجا آورید!

۹۰ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْخَمْرُ وَالْمَيْسِرُ وَالْأَنْصَابُ وَالْأَرْلَامُ رِجْسٌ مُّنْ
عَمَلِ الشَّيْطَانِ فَاجْتَنِبُوهُ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! شراب و قمار و بتها و ازلام [= نوعی بخت آزمایی]، پلید و از عمل شیطان است، از آنها دوری کنید تا رستگار شوید!

۹۱ إِنَّمَا يُرِيدُ الشَّيْطَانُ أَنْ يُوقَعَ بَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةَ وَالْبَعْضَاءِ فِي الْخَمْرِ وَالْمَيْسِرِ
وَيَصُدَّكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَعَنِ الصَّلَاةِ فَهَلْ أَنْتُمْ مُّنْتَهُونَ

- شیطان می خواهد به وسیله شراب و قمار، در میان شما عداوت و کینه ایجاد کند، و شما را از یاد خدا و از نماز بازدارد. آیا (با این همه زیان و فساد، و با این نهی اکید)، خودداری خواهید کرد؟!

۹۲ وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَاحْذَرُوا فِإِنْ تَوَلَّتُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا عَلَى
رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- "اطاعت خدا و اطاعت پیامبر کنید! و (از مخالفت فرمان او) بترسید! و اگر روی برگردانیست، (مستحق مجازات خواهید بود؛ و) بدانید بر پیامبر ما، جز ابلاغ آشکار، چیز دیگری نیست (و این وظیفه را در برابر شما، انجام داده است).

٩٣) لَيْسَ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جُنَاحٌ فِيمَا طَعِمُوا إِذَا مَا اتَّقَوْا
وَآمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ ثُمَّ اتَّقَوْا وَآمَنُوا ثُمَّ اتَّقَوْا وَأَحْسَنُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ
الْمُحْسِنِينَ

- "بر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند، گناهی در آنچه خورده اند نیست؛ (و نسبت به نوشیدن شراب، قبل از نزول حکم تحریم، مجازات نمی شوند؛) اگر تqua پیشه کنند، و ایمان بیاورند، و اعمال صالح انجام دهند؛ سپس تqua پیشه کنند و ایمان آورند؛ سپس تqua پیشه کنند و نیکی نمایند. و خداوند، نیکوکاران را دوست می دارد."

٩٤) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَلْوُكُمُ اللَّهُ بِشَيْءٍ مِّنَ الصَّيْدِ تَنَاهُلُهُ أَيْدِيهِكُمْ
وَرَمَّا هُكْمُ لِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَخَافُهُ بِالْغَيْبِ فَمَنِ اعْتَدَى بَعْدَ ذَلِكَ فَلَهُ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید؛ خداوند شما را به چیزی از شکار که (به نزدیکی شما می آید، بطوری که) دستها و نیزه هایتان به آن می رسد، می آزماید؛ تا معلوم شود چه کسی با ایمان به غیب، از خدا می ترسد؛ و هر کس بعد از آن تجاوز کند، مجازات در دنای کی خواهد داشت."

٩٥) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَقْتُلُوا الصَّيْدَ وَأَنْتُمْ حُرُّونَ وَمَنْ قَتَلَهُ مِنْكُمْ مُّتَعَمِّدًا
فَجَزَاءً مِّثْلُ مَا قَتَلَ مِنَ النَّعْمَ يَحْكُمُ بِهِ ذُوَا عَدْلٌ مِّنْكُمْ هَدِيًّا بِالْكَعْبَةِ أَوْ
كَفَّارَةً طَعَامُ مَسَاكِينَ أَوْ عَدْلٌ ذَلِكَ صِيَامًا لِيَدُوقَ وَبَالَ أَمْرِهِ عَقَالَ اللَّهُ عَمَّا
سَلَفَ وَمَنْ عَادَ فَيَنْتَقِمُ اللَّهُ مِنْهُ وَاللَّهُ عَزِيزٌ ذُو انتِقامٍ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید؛ در حال احرام، شکار نکنید، و هر کس از شما عمدتاً آن را به قتل بررساند، باید کفاره ای معادل آن از چهار پایان بدهد؛ کفاره ای که دو نفر عادل از شما، معادل بودن آن را تصدیق کنند؛ و به صورت قربانی به (حریم) کعبه بررسد؛ یا (به جای قربانی)، اطعام مستمندان کنند؛ یا معادل آن، روزه بگیرد، تا کفار خود را یچشد. خداوند گذشته را عفو کرده، ولی هر کس تکرار کند، خدا از او انتقام می گیرد؛ و خداوند، توانا و صاحب انتقام است."

**۹۶) أَحِلَّ لَكُمْ صَيْدُ الْبَحْرِ وَطَعَامُهُ مَتَاعًا لَكُمْ وَلِلْسَّيَارَةِ وَحُرْمَ عَلَيْكُمْ صَيْدُ
الْبَرِّ مَا دُمْتُمْ حُرْمًا وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ**

- "صید دریا و طعام آن برای شما و کاروانیان حلال است؛ تا (در حال احرام) از آن بهره مند شوید؛ ولی مادام که محرم هستید، شکار صحراء برای شما حرام است؛ و از (نافرمانی) خدایی که به سوی او محشور می‌شوید، بتربیید!"

**۹۷) جَعَلَ اللَّهُ الْكَعْبَةَ الْبَيْتَ الْحَرَامَ قِيَامًا لِلنَّاسِ وَالشَّهْرُ الْحَرَامُ وَالْهَدْيَ
وَالْفَلَائِيدَ ذَلِكَ لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَنَّ اللَّهَ
بِكُلِّ شَيْءٍ عَلَيْهِ**

- "خداؤند، کعبه - بیت الحرام - را وسیله‌ای برای استواری و سامان بخشیدن به کار مردم قرار داده؛ و همچنین ماه حرام، و قربانیهای بی نشان، و قربانیهای نشاندار را، این گونه احکام (حساب شده و دقیق)، پخاطر آن است که بدانید خداوند، آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، می‌داند؛ و خدا به هر چیزی داناست."

۹۸) اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ وَأَنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- بدانید خدا دارای مجازات شدید، و (در عین حال) آمرزنده و مهربان است.

۹۹) مَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبَدِّلُونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

- "پیامبر وظیفه‌ای جز رسانیدن پیام (الهی) ندارد؛ (و مسؤول اعمال شما نیست). و خداوند آنچه را آشکار، و آنچه را پنهان می‌دارید می‌داند."

**۱۰۰) قُلْ لَا يَسْتَوِي الْخَبِيثُ وَالْطَّيِّبُ وَلَوْ أَعْجَبَكَ كَثْرَةُ الْخَبِيثِ فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا
أُولَئِكَ الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ**

- "بگو: «(هیچ گاه) ناپاک و پاک مساوی نیستند؛ هر چند فزوونی ناپاکها، تو را به شگفتی اندازد! از (مخالفت) خدا پیرهیزید ای صاحبان خرد، شاید رستگار شوید!"

۱۰۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْأَلُوا عَنْ أَشْيَاءِ إِنْ تُبْدَ لَكُمْ تَسْؤُكُمْ وَإِنْ تَسْأَلُوا عَنْهَا حِينَ يُنَزَّلُ الْقُرْآنُ تُبْدَ لَكُمْ عَفَافَ اللَّهِ عَنْهَا وَاللَّهُ غَفُورٌ حَلِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! از چیزهایی نپرسید که اگر برای شما آشکار گردد، شما را تاراحت می کنند؛ و اگر به هنگام نزول قرآن، از آنها سؤال کنید، برای شما آشکار می شود؛ خداوند آنها را بخشیده (و نادیده گرفته) است. و خداوند، آمرزنه و بردبار است."

۱۰۲) قَدْ سَأَلَهَا قَوْمٌ مِنْ قَبْلِكُمْ ثُمَّ أَصْبَحُوا بِهَا كَافِرِينَ

- "جمعی از پیشینیان شما، از آن سؤال کردند؛ و سپس با آن به مخالفت برخاستند. (ممکن است شما هم چنین سرنوشتی پیدا کنید.)"

۱۰۳) مَا جَعَلَ اللَّهُ مِنْ بَحِيرَةٍ وَلَا سَائِبَةٍ وَلَا وَصِيلَةٍ وَلَا حَامٍ وَلَكِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يَقْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبِ وَأَكْثُرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

- "خداوند هیچ گونه «ببحیره» و «سائبه» و «وصیله» و «حام» قرار نداده است [اشارة به چهار نوع از حیوانات اهلی است که در زمان جاهلیت، استفاده از آنها را بعلی حرام می دانستند؛ و این بدعت، در اسلام منوع شد]. ولی کسانی که کافر شدند، بر خدا دروغ می بندند؛ و بیشتر آنها نمی فهمند!"

۱۰۴) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا إِلَى مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَإِلَى الرَّسُولِ قَالُوا حَسْبُنَا مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ أَبَاءِنَا أَوْلَوْ كَانَ آباؤُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ شَيْئًا وَلَا يَهْدِنُونَ

- "و هنگامی که به آنها گفته شود: «به سوی آنچه خدا نازل گردد، و به سوی پیامبر پیایید!»، می گویند: «آنچه از پدران خود یافته ایم، ما را بس است!؛ آیا اگر پدران آنها چیزی نمی دانستند، و هدایت نیافتنه بودند (باز از آنها بیروی می کنند)؟!"

۱۰۵) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَيْكُمْ أَنْفُسَكُمْ لَا يَضُرُّكُمْ مَنْ ضَلَّ إِذَا اهْتَدَيْتُمْ إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا فَيَنْبَيِّكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! مراقب خود باشید! اگر شما هدایت یافته اید، گمراهی کسانی که گمراه شده اند، به شما زیانی نمی رسانند. باز گشت همه شما به سوی خداست؛ و شما را از آنچه عمل می کردید، آگاه می سازد."

۱۰۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا شَهَادَةُ بَيْنَكُمْ إِذَا حَضَرَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتَ حِينَ الْوَصِيَّةِ اثْنَانِ ذَوَا عَدْلٍ مِّنْكُمْ أُوْ آخرَانِ مِنْ غَيْرِكُمْ إِنْ أَنْتُمْ ضَرَبْتُمْ فِي الْأَرْضِ فَأَصَابْتُكُمْ مُّصِيبَةُ الْمَوْتِ تَحْبِسُونَهُمَا مِنْ بَعْدِ الصَّلَاةِ فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ إِنِّي ارْتَبَطْتُمْ لَا نَشْتَرِي بِهِ ثَمَنًا وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى وَلَا نَكْتُمُ شَهَادَةَ اللَّهِ إِنَّا إِذَا لَمْنَا الْآثِيمَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که مرگ یکی از شما فرا رسید، در موقع وصیت باید از میان شما، دو نفر عادل را به شهادت بطلبید؛ یا اگر مسافرت کردید، و مصیبیت مرگ شما فرا رسید، (و در آن جا مسلمانی نیافتید)، دو نفر از غیر خودتان را به گواهی بطلیبید، و اگر به هنگام ادای شهادت، در صدق آنها شک کردید، آنها را بعد از نماز نگاه می دارید تا سوگند یاد کنند که: «ما حاضر نیستیم حق را به چیزی بفروشیم، هر چند در مورد خویشاوندان ما باشد! و شهادت الهی را کتمان نمی کنیم، که از گناهکاران خواهیم بود!»

۱۰۷) فَإِنْ عُثِرَ عَلَى أَنَّهُمَا اسْتَحْتَاجَا إِثْمًا فَآخِرَانِ يُقْوَمَانِ مَقَامَهُمَا مِنَ الَّذِينَ اسْتَحْقَ عَلَيْهِمُ الْأَوْلَيَا فَيُقْسِمَانِ بِاللَّهِ لَشَاهَادَتِنَا أَحَقُّ مِنْ شَهَادَتِهِمَا وَمَا اعْتَدَيْنَا إِنَّا إِذَا لَمْنَا الظَّالِمِينَ

- و اگر اطلاعی حاصل شود که آن دو، مرتكب گناهی شده‌اند (و حق را کتمان کرده‌اند)، دو نفر از کسانی که نسبت به میت، اولی هستند، به جای آنها قرار می گیرند، و به خدا سوگند یاد می کنند که: «گواهی ما، از گواهی آن دو، به حق نزدیکتر است! و ما تجاوزی نکرده‌ایم؛ که اگر چنین کرده باشیم، از ظالمان خواهیم بود!»

۱۰۸) ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يَأْتُوا بِالشَّهَادَةِ عَلَى وَجْهِهَا أُوْ يَخَافُوا أَنْ تُرَدَّ أَيْمَانُ بَعْدَ أَيْمَانِهِمْ وَأَتَقْوَا اللَّهَ وَاسْمَعُوا وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

- این کار، نزدیکتر است به اینکه گواهی بحق دهند، (و از خدا برترسند)، و یا (از مردم) برترسند که (دروغشان فاش گردد، و) سوگندهایی جای سوگندهای آنها را بگیرد. از (مخالفت) خدا پیرهیزید، و گوش فرا دهید! و خداوند، جمعیت فاسقان را هدایت نمی کند.

۱۰۹) يَوْمَ يَجْمِعُ اللَّهُ الرُّسُلَ فَيَقُولُ مَاذَا أَجْبَتُمْ قَالُوا لَا عِلْمَ لَنَا إِنَّكَ أَنْتَ

عَلَامُ الْغُيُوبِ

- "(از) روزی (پرسید) که خداوند، پیامبران را جمع می‌کند، و به آنها می‌گوید: «در برابر دعوت شما، چه پاسخی به شما داده شد؟»، می‌گویند: «ما چیزی نمی‌دانیم؛ تو خود، از همه اسرار نهان آگاهی!».

۱۱۰) إِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرِيمَ اذْكُرْ نِعْمَتِي عَلَيْكَ وَعَلَىٰ وَاللَّذِينَ اذْ أَيَّدْتُكَ بِرُوحِ الْقُدْسِ تُكَلِّمُ النَّاسَ فِي الْمَهْدِ وَكَهْلًا وَإِذْ عَلَمْتُكَ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَالْتُّورَاةَ وَالْإِنْجِيلَ وَإِذْ تَخْلُقُ مِنَ الطَّيْنِ كَهِيَّةَ الطَّيْرِ بِإِذْنِي فَتَنْفُخُ فِيهَا فَتَكُونُ طَيْرًا بِإِذْنِي وَتَبْرِيءُ الْأَكْمَهَ وَالْأَبْرَصَ بِإِذْنِي وَإِذْ تُخْرِجُ الْمَوْتَىٰ بِإِذْنِي وَإِذْ كَفَّتُ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَنِكَ إِذْ جِئْتُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ إِنَّ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- "(به خاطر بیاور) هنگامی را که خداوند به عیسیٰ بن مریم گفت: «یاد کن نعمتی را که به تو و مادرت بخشیدم! زمانی که تو را با «روح القدس» تقویت کردم؛ که در گاهواره و به هنگام بزرگی، با مردم سخن می‌گفتی؛ و هنگامی که کتاب و حکمت و تورات و انجیل را به تو آموختم؛ و هنگامی که به فرمان من، از گل چیزی بصورت پرنده می‌ساختی، و در آن می‌دمیدی، و به فرمان من، پرندهای می‌شد؛ و کور مادرزاد، و مبتلا به بیماری پیسی را به فرمان من، شفا می‌دادی؛ و مردگان را (نیز) به فرمان من زنده می‌کردی؛ و هنگامی که بني اسرائیل را از آسیب رساندن به تو، بازداشتمن؛ در آن موقع که دلایل روشن برای آنها آوردی، ولی جمعی از کافران آنها گفتند: اینها جز سحر آشکار نیست!»

۱۱۱) وَإِذْ أَوْحَيْتُ إِلَى الْحَوَارِيِّينَ أَنْ آمِنُوا بِي وَبِرَسُولِي قَالُوا آمَّا وَاشْهَدُ بِأَنَّا مُسْلِمُونَ

- (و به یاد آور) زمانی را که به حواریون وحی فرستادم که: «به من و فرستاده من، ایمان بیاورید!» آنها گفتند: «ایمان آوردم، و گواه باش که ما مسلمانیم!»

۱۱۲) إِذْ قَالَ الْحَوَارِيُّونَ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ هَلْ يَسْتَطِعُ رَبُّكَ أَنْ يُنْزَلَ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ قَالَ أَتَقُوا اللَّهَ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- در آن هنگام که حواریون گفتند: «ای عیسی بن مریم! آیا پروردگارت می تواند مائدہ ای از آسمان بر ما نازل کند؟» او (در پاسخ) گفت: «از خدا پرهیزید اگر با ایمان هستید!»

۱۱۳) قَالُوا نُرِيدُ أَن نَّأكُلَّ مِنْهَا وَتَطْمَئِنَّ قُلُوبُنَا وَنَعْلَمَ أَنْ قَدْ صَدَقْنَا وَنَكُونَ عَلَيْهَا مِنَ الشَّاهِدِينَ

- گفتند: «ما نظر بدی نداریم، می خواهیم از آن بخوریم، و دلهای ما (به رسالت تو) مطمئن گردد؛ و بدانیم به ما راست گفته ای؛ و بر آن، گواه باشیم.»

۱۱۴) قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ اللَّهُمَّ رَبَّنَا أَنْزَلْتَ عَلَيْنَا مَآئِدَةً مِّنَ السَّمَاءِ تَكُونُ لَنَا عِيْدًا لَّا وُلَّنَا وَآخِرَنَا وَآيَةً مِنْكَ وَأَرْزَقْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- «عیسی بن مریم عرض کرد: «خداؤند! پروردگار! از آسمان مائدہ ای بر ما بفرست! تا برای اول و آخر ما، عییدی باشد، و نشانه ای از تو؛ و به ما روزی ده! تو بهترین روزی دهنده کانی!»

۱۱۵) قَالَ اللَّهُ إِنِّي مُنْزَلٌ عَلَيْكُمْ فَمَنْ يَكْفُرْ بَعْدُ مِنْكُمْ فَإِنِّي أَعْذَبُهُ عَذَابًا لَا أَعْذَبْهُ أَحَدًا مِنَ الْعَالَمِينَ

- «خداؤند (دعای او را مستجاب کرد؛ و فرمود: «من آن را بر شما نازل می کنم؛ ولی هر کس از شما بعد از آن کافر گردد (و راه انکار پوید)، او را مجازاتی می کنم که احمدی از جهانیان را چنان مجازات نکرده باشم!»

۱۱۶) وَإِذْ قَالَ اللَّهُ يَا عِيسَى ابْنَ مَرْيَمَ أَأَنْتَ قُلْتَ لِلنَّاسِ اتَّخِذُونِي وَأَمْمِي إِلَهَيْنِ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالَ سُبْحَانَكَ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أُقُولَ مَا لَيْسَ لِي بِحَقٍّ إِنْ كُنْتَ قُلْتُهُ فَقَدْ عَلِمْتَهُ تَعْلَمُ مَا فِي نَفْسِي وَلَا أَغْلُمُ مَا فِي نَفْسِكَ إِنَّكَ أَنْتَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

- «و آنگاه که خداوند به عیسی بن مریم می گوید: «آیا تو به مردم گفتی که من و مادرم را بعنوان دو معبود غیر از خدا انتخاب کنید؟!»، او می گوید: «منزهی تو! من حق تدارم آنچه را که شایسته من نیست، بگویم! اگر چنین

سخنی را گفته باشم، تو می‌دانی! تو از آنچه در روح و جان من است، آگاهی؛ و من از آنچه در ذات (پاک) توست، آگاه نیستم! بیقین تو از تمام اسرار و پنهانیها باخبری.

۱۱۷) مَا قُلْتُ لَهُمْ إِلَّا مَا أَمْرَتُنِي بِهِ أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ رَبِّي وَرَبَّكُمْ وَكُنْتُ عَلَيْهِمْ شَهِيدًا مَا دُمْتُ فِيهِمْ فَلَمَّا تَوَقَّيْتُنِي كُنْتَ أَنْتَ الرَّقِيبُ عَلَيْهِمْ وَأَنْتَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

- "من، جز آنچه مرا به آن فرمان دادی، چیزی به آنها نگفتم؛ (به آنها گفتم): خداوندی را بپرستید که پروردگار من و پروردگار شماست! و تا زمانی که در میان آنها بودم، مراقب و گواهشان بودم؛ ولی هنگامی که مرا از میانشان برگرفتی، تو خود مراقب آنها بودی؛ و تو بر هر چیز، گواهی!"

۱۱۸) إِنْ تُعَذِّبُهُمْ فَإِنَّهُمْ عِبَادُكَ وَإِنْ تَغْفِرْ لَهُمْ فَإِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "(با این حال)، اگر آنها را مجازات کنی، بندگان تواند. (و قادر به فرار از مجازات تو نیستند)؛ و اگر آسان را بیخشی، تو انا و حکیمی! (نه کیفر تو نشانه بی حکمتی است، و نه بخشش تو نشانه ضعف)!"

۱۱۹) قَالَ اللَّهُ هَذَا يَوْمٌ يَنْفَعُ الصَّادِقِينَ صِدْقُهُمْ لَهُمْ جَنَاحٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبْدًا رَّضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "خداوند می‌گوید: «امروز، روزی است که راستی راستگویان، به آنها سود می‌بخشد؛ برای آنها با غمایی از بهشت است که نهرها از زیر (درختان) آن می‌گذرد، و تا ابد، جاودانه در آن می‌مانند؛ هم خداوند از آنها خشنود است، و هم آنها از خدا خشنودند؛ این، رستگاری بزرگ است!»"

۱۲۰) لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا فِيهِنَّ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "حکومت آسمانها و زمین و آنچه در آنهاست، از آن خداست؛ و او بر هر چیزی تواناست."

سیوره الانتقام

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) الحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَجَعَلَ الظُّلْمَاتِ وَالنُّورَ ثُمَّ الَّذِينَ

كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ

- "ستایش برای خداوندی است که آسمانها و زمین را آفرید، و ظلمتها و نور را پدید آورد؛ اما کافران برای پروردگار خود، شریک و شبیه قرار می‌دهند (با اینکه دلایل توحید و یگانگی او، در آفرینش جهان آشکار است)!"

۲) هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِّنْ طِينٍ ثُمَّ قَضَى أَجَلًا وَأَجَلُ مُسَمًّى عِنْدَهُ ثُمَّ أَنْتُمْ

تَمْتَرُونَ

- "او کسی است که شما را از گل آفرید؛ سپس مدتی مقرر داشت (تا انسان تکامل یابد)؛ و اجل حتمی نزد او است (و فقط او از آن آگاه است). با این همه، شما (بشر کان در توحید و یگانگی و قدرت او)، تردید می‌کنید!"

۳) وَهُوَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَفِي الْأَرْضِ يَعْلَمُ سِرْكُمْ وَجَهَرَكُمْ وَيَعْلَمُ مَا

تَكْسِبُونَ

- "اوست خداوند در آسمانها و در زمین؛ پنهان و آشکار شما را می‌داند؛ و از آنچه (انجام می‌دهید و) به دست می‌آورید، باخبر است."

۴) وَمَا تَأْتِيهِم مِّنْ آيَةٍ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُغَرِّضِينَ

- هیچ نشانه و آیه‌ای از آیات پروردگارشان برای آنان نمی‌آید، مگر اینکه از آن رویگردن می‌شوند!

۵) فَقَدْ كَدَبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ فَسَوْفَ يَأْتِيهِمْ أَنْبَاءٌ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- "آنان، حق را هنگامی که سراغشان آمد، تکذیب کردند! ولی بزودی خبر آنچه را به باد مسخره می‌گرفتند، به آنان می‌رسد؛ (و از نتایج کار خود، آگاه می‌شوند)."

۶) أَلَمْ يَرَوْا كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مَنْ قَرْنُ مَكَّنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ مَا لَمْ نُمْكِنْ لَكُمْ وَأَرْسَلْنَا السَّمَاءَ عَلَيْهِمْ مَدْرَارًا وَجَعَلْنَا الْأَنْهَارَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمْ فَأَهْلَكْنَاهُمْ بِنُورِبِهِمْ وَأَنْشَأَنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرَنَا آخَرِينَ

- آیا ندیدند چقدر از اقوام پیشین را هلاک کردیم؟! اقوامی که (از شما نیرومندتر بودند؛ و) قدرتهایی به آنها داده بودیم که به شما ندادیم؛ بارانهای پی درپی برای آنها فرستادیم؛ و از زیر (آبادیهای) آنها، نهرها را جاری ساختیم؛ (اما هنگامی که سرکشی و طفیان کردند)، آنان را بخاطر گناهانشان نابود کردیم؛ و جمعیت دیگری بعد از آنان پدید آوردیم. "

۷) وَلَوْ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ كِتَابًا فِي قِرْطَاسٍ فَأَمْسُوهُ بِأَيْدِيهِمْ لَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- (حتی) اگر ما نامدای روی صفحه‌ای بر تو نازل کنیم، و (علاوه بر دیدن و خواندن)، آن را با دستهای خود لمس کنند، باز کافران می‌گویند: «این، چیزی جز یک سحر آشکار نیست!»

۸) وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ مَلَكٌ وَلَوْ أَنْزَلْنَا مَلَكًا لَقَضَى الْأَمْرُ ثُمَّ لَا يُنْظَرُونَ - (از بعنهای آنها این بود که) گفتند: «چرا فرشتهای بر او نازل نشده (تا او را در دعوت مردم به سوی خدا همراهی کند؟!) » ولی اگر فرشتهای بفرستیم، (و موضوع، جنبه حسی و شهود پیدا کند)، کار تمام می‌شود؛ (یعنی اگر مخالفت کنند)، دیگر به آنها مهلت داده تخواهد شد (و همه هلاک می‌شوند). "

۹) وَلَوْ جَعَلْنَاهُ مَلَكًا لَجَعَلْنَا رَجُلًا وَلَلْبَسْنَا عَلَيْهِمْ مَا يَلْبِسُونَ - و اگر او را فرشتهای قرار می‌دادیم، حتماً وی را بصورت انسانی درمی‌آوردیم؛ (باز به پندر آسان)، کار را بر آنها مشتبه می‌ساختیم؛ همان طور که آنها کار را بر دیگران مشتبه می‌سازند!

۱۰) وَلَقَدِ اسْتَهْزِئْتُمْ بِرُسُلِي مَنْ قَبْلِكُمْ فَحَاقَ بِالَّذِينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ - (با این حال، نگران نباش!) جمعی از پیامبران پیش از تو را استهزا کردند؛ اما سرانجام، آنچه را مسخره می‌کردند، داماشان را می‌گرفت؛ (و عذاب الهی بر آنها فرود آمد).

۱۱) قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ ثُمَّ انظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

- بگو: «روی زمین گردش کنید! سپس بنگرید سرانجام تکذیب کنندگان آیات الهی چه شد؟!»

۱۲) قُلْ لَمَنِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلْ لِلَّهِ كَتَبَ عَلَى نَفْسِهِ الرَّحْمَةَ

لَيَجْمَعَنَّكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- بگو: «آنچه در آسمانها و زمین است، از آن کیست؟» بگو: «از آن خداست؛ رحمت (و بخشش). را بر خود، حتم

کرده؛ (و به همین دلیل)، بطور قطع همه شما را در روز قیامت، که در آن شک و تردیدی نیست، گرد خواهد آورد.

(آری)، فقط کسانی که سرمایه‌های وجود خویش را از دست داده و گرفتار خسaran شدند، ایمان نمی آورند.»

۱۳) وَلَهُ مَا سَكَنَ فِي اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- «برای اوست آنچه در شب و روز قرار دارد؛ و او، شنوا و داناست.»

۱۴) قُلْ أَغَيْرَ اللَّهِ أَتَخْذُ لَيْلًا فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ يُطْعِمُ وَلَا يُطْعَمُ

فُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ أَوَّلَ مَنْ أَسْلَمَ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- بگو: «آیا غیر خدا را ولی خود انتخاب کنم؟! (خدایی) که آفریننده آسمانها و زمین است؛ اوست که روزی

می دهد، و از کسی روزی نمی گیرد.» بگو: «من مأمورم که نخستین مسلمان باشم؛ و (خداآنده به من دستور داده که)

از مشرکان نباش!»

۱۵) قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- بگو: «من (نین) اگر نافرمانی پروردگارم کنم، از عذاب روزی بزرگ [روز رستاخیز] می ترسم!

۱۶) مَنْ يُصْرَفُ عَنْهُ يَوْمَئِنْ فَقَدْ رَحِمَهُ وَذَلِكَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ

- آن کس که در آن رون، مجازات الهی به او نرسد، خداوند او را مشمول رحمت خویش ساخته؛ و این همان پیروزی آشکار است.»

۱۷) وَإِنْ يَمْسِسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفَ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يَمْسِسْكَ بِخَيْرٍ فَهُوَ

عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدُّيرٌ

- اگر خداوند زیانی به تو برساند، هیچ کس جز او نمی تواند آن را برطرف سازد! و اگر خیری به تو رساند، او بر

همه چیز توانست؛ (و از قدرت او، هرگونه نیکی ساخته است).»

۱۸) وَهُوَ الْقَاهِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَبِيرُ

- "اوست که بر بندگان خود، قاهر و مسلط است؛ و اوست حکیم آگاه!"

۱۹) قُلْ أَيُّ شَيْءٍ أَكْبَرُ شَهَادَةً قُلِ اللَّهُ شَهِيدٌ بِيَنِي وَبَيْنَكُمْ وَأَوْحِيَ إِلَيَّ هَذَا
الْقُرْآنُ لَا نَدِيرُكُمْ بِهِ وَمَنْ بَلَغَ أَئِنَّكُمْ لَتَشْهَدُونَ أَنَّ مَعَ اللَّهِ آلِهَةٌ أُخْرَى قُلْ لَا
أَشْهُدُ قُلْ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَإِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ

- "بگو: «بالاترین گواهی، گواهی کیست؟» (و خودت پاسخ بد و) بگو: «خدواند، گواه میان من و شماست؛ و
بهترین دلیل آن این است که) این قرآن بر من وحی شده، تاشما و تمام کسانی را که این قرآن به آنها می‌رسد،
بیم دهم (و از مخالفت فرمان خدا بتراستم). آیا براستی شما گواهی می‌دهید که معبدان دیگری با خداست؟!» بگو:
«من هرگز چنین گواهی نمی‌دهم». بگو: «اوست تنها معبد یگانه؛ و من از آنچه برای او شریک قرارمی‌دهید،
بیزارم!»"

۲۰) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْرِفُونَ أَبْنَاءَهُمُ الَّذِينَ خَسِرُواْ
أَنفُسَهُمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- "آنان که کتاب آسمانی به ایشان داده‌ایم، بخوبی او [= پیامبر] را می‌شناسند، همان گونه که فرزندان خود را
می‌شناسند؛ فقط کسانی که سرمایه وجود خود را از دست داده‌اند، ایمان نمی‌آورند."

۲۱) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِأَيَّاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ
الظَّالِمُونَ

- چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر خدا دروغ بسته [= همتایی برای او قائل شده]، و یا آیات او را
تکذیب کرده است؟! مسلمان ظالمان، رستگار تخواهد شد!

۲۲) وَيَوْمَ نَحْشِرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا أَيْنَ شُرَكَاؤُكُمُ الَّذِينَ كُنْتُمْ
تَنْزَعُمُونَ

- "آن روز که همه آنها را محشور می‌کنیم؛ سپس به مشرکان می‌گوییم: «معبدهایتان، که همتای خدا می‌پنداشتید،
کجا یابند؟» (چرا به یاری شما نمی‌شتابند؟!)"

۲۳) ثُمَّ لَمْ تَكُنْ فِتْنَتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا وَاللَّهِ رَبُّنَا مَا كُنَّا مُشْرِكِينَ

- سپس پاسخ و عذر آنها، چیزی جز این نیست که می‌گویند: «به خداوندی که پروردگار ماست سوگند که ما مشرك نبودیم!»

۲۴) انْظُرْ كَيْفَ كَذَبُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- بین چگونه به خودشان (نیز) دروغ می‌گویند، آنچه را بدروغ همای خدا می‌پنداشتند، از دست می‌دهند!

۲۵) وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُ إِلَيْكَ وَجَعَلَنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكْنَةً أَنْ يَفْقَهُوهُ وَفِي
آذانِهِمْ وَقَرَا وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةٍ لَا يُؤْمِنُوا بِهَا حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوكَ يُجَادِلُونَكَ
يَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- «پارهای از آنها به (سخنان) تو، گوش فرامی‌دهند؛ ولی بر دلهای آنان پرده‌ها افکنده‌ایم تا آن را نفهمند؛ و در گوش آنها، سنگینی قرار داده‌ایم. و آنها بقدرتی برجوئند که اگر تمام نشانه‌های حق را بینند، ایمان نمی‌آورند؛ تا آنجا که وقتی به سراغ تو می‌آیند که با تو پرخاشگری کنند، کافران می‌گویند: «اینها فقط افسانه‌های پیشینان است!»

۲۶) وَهُمْ يَنْهَوْنَ عَنْهُ وَيَنْأُونَ عَنْهُ وَإِنْ يُهْلِكُونَ إِلَّا أَنفُسَهُمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

- «آنها دیگران را از آن بازمی‌دارند؛ و خود نیز از آن دوری می‌کنند؛ آنها جز خود را هلاک نمی‌کنند، ولی نمی‌فهمند!»

۲۷) وَلَوْ تَرَى إِذْ وَقْفُوا عَلَى النَّارِ فَقَالُوا يَا لَيْتَنَا نُرَدُّ وَلَا نُكَذِّبَ بِآيَاتِ رَبِّنَا
وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- کاش (حال آنها را) هنگامی که در برابر آتش (دوزخ) ایستاده‌اند، بینی! می‌گویند: ای کاش (بار دیگر، به دنیا) بازگردانه می‌شیدیم، و آیات پروردگارمان را تکذیب نمی‌کردیم، و از مؤمنان می‌بودیم!

۲۸) بَلْ بَدَا لَهُمْ مَا كَانُوا يُخْفِونَ مِنْ قَبْلُ وَلَوْ رُدُّوا لَعَادُوا لِمَا نُهُوا عَنْهُ وَإِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ

- «آنها در واقع پشیمان نیستند، بلکه اعمال و نیاتی را که قبل اپنهان می‌کردند، در برابر آنها آشکار شده (و به وحشت افتاده‌اند). و اگر بازگردن، به همان اعمالی که از آن نهی شده بودند بازمی‌گردند؛ آنها دروغگویانند.»

۲۹) وَقَالُوا إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاةُ الدُّنْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ

- آنها گفتند: «چیزی جز این زندگی دنیای ما نیست؛ و ما هرگز برانگیخته نخواهیم شد!»

۳۰) وَلَوْ تَرَى إِذْ وُقْفُوا عَلَى رَبِّهِمْ قَالَ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ فَأَلَوْ أَبْلَى وَرَبَّنَا قَالَ فَدُوْقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

- اگر آنها را به هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان استاده‌اند، بینی! (به آنها) می‌گوید: «آیا این حق نیست؟» می‌گویند: «آری، قسم به پروردگارمان (حق است!)» می‌گوید: «پس مجازات را بچشید به سزای آنچه انکار می‌کردید!»

۳۱) قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءَ اللَّهِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً قَالُوا يَا حَسْرَتَنَا عَلَىٰ مَا فَرَّطْنَا فِيهَا وَهُمْ يَحْمِلُونَ أُوزَارَهُمْ عَلَىٰ ظُهُورِهِمْ أَلَا سَاءَ مَا يَرِزُونَ

- آنها که لقای پروردگار را تکذیب کردند، مسلمان زیان دیدند؛ (و این تکذیب، ادامه می‌یابد) تا هنگامی که ناگهان قیامت به سراغشان بیاید؛ می‌گویند: «ای افسوس بر ما که درباره آن، کوتاهی کردیم!» و آنها (بار سنگین) گناهانشان را بر دوش می‌کشند؛ چه بد باری بر دوش خواهند داشت!»

۳۲) وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَعِبٌ وَلَهُوَ الْلَّدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ لِلَّذِينَ يَتَّقَوْنَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- زندگی دنیا، چیزی جز بازی و سرگرمی نیست! و سرای آخرت، برای آنها که پرهیزگارند، بهتر است! آیا نمی‌اندیشید؟!

۳۳) قَدْ نَعَمْ إِنَّهُ لَيَحْرُنُكَ الَّذِي يَقُولُونَ فَإِنَّهُمْ لَا يُكَذِّبُونَكَ وَلَكِنَّ الظَّالِمِينَ بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

- «ما می‌دانیم که گفتار آنها، تو را غمگین می‌کند؛ ولی (غم مخورا و بدان که) آنها تو را تکذیب نمی‌کنند؛ بلکه ظالمان، آیات خدا را انکار می‌نمایند.»

٣٤ وَلَقَدْ كُذِّبَتْ رُسُلٌ مِّنْ قَبْلِكَ فَصَبَرُوا عَلَىٰ مَا كُذِّبُوا وَأُوذُوا حَتَّىٰ أَتَاهُمْ

نَصْرٌ نَا وَلَا مُبْدِلٌ لِّكَلِمَاتِ اللَّهِ وَلَقَدْ جَاءَكَ مِنْ نَّبِيًّا الْمُرْسَلِينَ

- "بیش از تو نیز پیامبرانی تکذیب شدند؛ و در برابر تکذیبها، صبر و استقامت کردند؛ و (در این راه)، آزار دیدند، تا هنگامی که یاری ما به آنها رسید. (تو نیز چنین باش! و این، یکی از سنتهای الهی است؛) و هیچ چیز نمی‌تواند سنن خدا را تغییر دهد؛ و اخبار پیامبران به تو رسیده است".

٣٥ وَإِنْ كَانَ كَبِيرًا عَلَيْكَ إِعْرَاضُهُمْ فَإِنِّي أَسْتَطَعْتُ أَنْ تَبَتَّغِي نَفَقًا فِي الْأَرْضِ
أَوْ سُلْمًا فِي السَّمَاءِ فَتَأْتِيهِمْ بِآيَةٍ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَمَعَهُمْ عَلَى الْهُدَىٰ فَلَا تَكُونُنَّ

مِنَ الْجَاهِلِينَ

- و اگر اعراض آنها بر تو سنجین است، چنانچه بتوانی نقی در زمین بزنی، یا نردهایی به آسمان پگذاری (و اعماق زمین و آسمانها را جستجو کنی، چنین کن) تا آیه (و نشانه دیگری) برای آنها بیاوری! (ولی بدان که این لجوچان، ایمان نمی‌آورند!) اما اگر خدا بخواهد، آنها را (به اجبار) بر هدایت جمع خواهد کرد. (ولی هدایت اجباری، چه

سودی دارد؟) پس هرگز از جاهلان مباش!

٣٦ إِنَّمَا يَسْتَجِيبُ لِذِينَ يَسْمَعُونَ وَالْمَوْتَىٰ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ ثُمَّ إِلَيْهِ يُرْجَعُونَ

- "تنها کسانی (دعوت تو را) می‌پذیرند که گوش شنوا دارند؛ اما مردگان (و آنها که روح انسانی را از دست داده‌اند، ایمان نمی‌آورند؛ و) خدا آنها را (در قیامت) بر می‌انگیزد؛ سپس به سوی او، بازمی‌گردد." ۱

٣٧ وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّنْ رَّبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ قَادِرٌ عَلَىٰ أَنْ يُنَزِّلَ آيَةً

وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "و گفتند: «چرا نشانه (و معجزه‌ای) از طرف پروردگارش بر او نازل نمی‌شود؟!» بگو: «خداؤند، قادر است که نشانه‌ای نازل کند؛ ولی بیشتر آنها نمی‌دانند!»

٣٨ وَمَا مِنْ دَآبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا طَائِرٌ يَطِيرُ بِجَنَاحَيْهِ إِلَّا أُمَمٌ أَمْشَالُكُمْ مَا فَرَّطْنَا فِي الْكِتَابِ مِنْ شَيْءٍ ثُمَّ إِلَىٰ رَبِّهِمْ يُحْشَرُونَ

- «هیچ جنبدهایی در زمین، و هیچ پرندهایی که با دو پا خود پرواز می‌کنند، نیست مگر اینکه امتهایی همانند شما هستند. ما هیچ چیز را در این کتاب، فرو گذار نکردیم؛ سپس همگی به سوی پروردگارشان محشور می‌گردند.»

(۳۹) وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا صُمٌ وَبُكْمٌ فِي الظُّلُمَاتِ مَن يَشَاءُ اللَّهُ يُضْلِلُهُ وَمَن

يَشَاءُ يَجْعَلُهُ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- "آنها که آیات ما را تکذیب کردند، کرها و لالهایی هستند که در تاریکیها قرار دارند. هر کس را خدا بخواهد (و مستحق باشد)، گمراه می‌کند؛ و هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)، بر راه راست قرار خواهد داد".

(۴۰) قُلْ أَرَأَيْتُكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ أَوْ أَتَتُكُمُ السَّاعَةُ أُغَيْرَ اللَّهِ تَدْعُونَ إِنْ

كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- پیغام: «به من خبر دهید اگر عذاب پروردگار به سراغ شما آید، یا رستاخیز برپا شود، آیا (برای حل مشکلات خود)، غیر خدا را می‌خوانید اگر راست می‌گویید؟!»

(۴۱) بَلْ إِيَّاهُ تَدْعُونَ فَيَكْشِفُ مَا تَدْعُونَ إِلَيْهِ إِنْ شَاءَ وَتَنَسَّوْنَ مَا تُشْرِكُونَ

- "(نه)، بلکه تنها او را می‌خوانید! او اگر بخواهد، مشکلی را که بخاطر آن او را خوانده‌اید، برطرف می‌سازد؛ و آنچه را (امروز) همتای خدا قرار می‌دهید، (در آن روز) فراموش خواهید کرد".

(۴۲) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَيْ أُمَّمٍ مِنْ قَبْلِكَ فَأَخَذْنَاهُمْ بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ

يَتَضَرَّعُونَ

- "ما به سوی امتهایی که پیش از تو بودند، (پیامبرانی) فرستادیم؛ (و هنگامی که با این پیامبران به مخالفت برخاستند)، آنها را با شدت و رنج و ناراحتی مواجه ساختیم؛ شاید (بیدار شوند و در برابر حق)، خضوع کنند و تسلیم گردند!"

(۴۳) فَلَوْلَا إِذْ جَاءَهُمْ بَآسُنَا تَضَرَّعُوا وَلَكِنْ قَسَطٌ قُلُوبُهُمْ وَزَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "چرا هنگامی که مجازات ما به آنان رسید، (خضوع نکردند و) تسلیم نشدند؟! بلکه دلهای آنها قساوت پیدا کرد؛ و شیطان، هر کاری را که می‌کردند، در نظرشان زینت داد!"

٤٤) فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكْرُوا بِهِ فَتَحَنَّا عَلَيْهِمْ أَبْوَابَ كُلِّ شَيْءٍ حَتَّىٰ إِذَا فَرَحُوا بِمَا أُوتُوا أَخَذَنَاهُمْ بَعْتَدَةً فَإِذَا هُمْ مُبْلِسُونَ

- "(آری)، هنگامی که اندرزها سودی نبخشید، و آنچه را به آنها یادآوری شده بود فراموش کردند، درهای همه چیز (از نعمتها) را به روی آنها گشودیم؛ تا (کاملا) خوشحال شدند (و دل به آن بستند)؛ ناگهان آنها را گرفتیم (و سخت مجازات کردیم)؛ در این هنگام، همگی مأیوس شدند؛ (و درهای امید به روی آنها بسته شد) ."

٤٥) فَقُطِعَ دَابِرُ الْقَوْمِ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- (به این ترتیب)، دنباله (زنگی) جمعیتی که ستم کرده بودند، قطع شد. و ستایش مخصوص خداوند، پروردگار جهانی است.

٤٦) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَخَذَ اللَّهُ سَمْعَكُمْ وَأَبْصَارَكُمْ وَخَتَمَ عَلَىٰ قُلُوبِكُمْ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِهِ انظُرْ كَيْفَ نُصَرَّفُ الْآيَاتِ ثُمَّ هُمْ يَصْدِفُونَ

- بگو: «به من خبر دهید اگر خداوند، گوش و چشمهايان را بگیرد، و بر دلهای شما مهر نهد (که چیزی را نفهمید)، چه کسی جز خداست که آنها را به شما بدهد؟!» بین چگونه آیات را به گونه‌های مختلف برای آنها شرح می‌دهیم، سپس آنها روی می‌گردانند!

٤٧) قُلْ أَرَأَيْتُكُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابُ اللَّهِ بَعْتَدَةً أُوْ جَهَرَةً هَلْ يُهْلَكُ إِلَّا الْقَوْمُ الظَّالِمُونَ

- بگو: «به من خبر دهید اگر عذاب خدا بطور ناگهانی (و پنهانی) یا آشکارا به سراغ شما بیاید، آیا جز جمعیت ستمکار هلاک می‌شوند؟!»

٤٨) وَمَا نُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ فَمَنْ آمَنَ وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفُ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْرُنُونَ

- "ما پیامبران را، جز (به عنوان) بشارت دهنده و بیم دهنده، نمی‌فرستیم؛ آنها که ایمان بیاورند و (خویشتن را) اصلاح کنند، نه ترسی بر آنهاست و نه غمگین می‌شوند."

٤٩) وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا يَمْسُهُمُ الْعَذَابُ بِمَا كَانُوا يَفْسُقُونَ

- و آنها که آیات ما را تکذیب کردند، عذاب (پروردگار) بخاطر نافرمانیها به آنان می‌رسد.

۵۰) قُل لَا أَقُول لَكُمْ عِنْدِي خَرَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُول لَكُمْ إِنِّي مَلَكٌ إِنْ أَتَّبِعُ إِلَّا مَا يُوَحَّى إِلَيَّ قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ أَفَلَا تَتَفَكَّرُونَ

- "بگو: «من نمی‌گوییم خزان خدا نزد من است؛ و من، (جز آنچه خدا به من بیاموزد)، از غیب آگاه نیستم! و به شما نمی‌گوییم من فرشته‌ام؛ تنها از آنچه به من وحی می‌شود پیروی می‌کنم.» بگو: «آیا نایینا و بینا مساویند؟! پس چرا نمی‌اندیشید؟!»"

۵۱) وَأَنذِرْ بِهِ الَّذِينَ يَخَافُونَ أَن يُحْشِرُوا إِلَى رَبِّهِمْ لَيْسَ لَهُمْ مِنْ دُونِهِ وَلِيُّ
وَلَا شَفِيعٌ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

- "و به وسیله آن (قرآن)، کسانی را که از روز حشر و رستاخیز می‌ترسند، بیم ده! (روزی که در آن)، یاور و سرپرست و شفاعت‌کننده‌ای جز او [= خدا] ندارند؛ شاید پرهیزگاری پیشه کنند!"

۵۲) وَلَا تَطْرُدِ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاءِ وَالْعَشَىٰ يُرِيدُونَ وَجْهَهُمْ مَا عَلِيَّكَ
مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَمَا مِنْ حِسَابِكَ عَلَيْهِمْ مِنْ شَيْءٍ فَتَطْرُدُهُمْ فَتَكُونُ مِنَ
الظَّالِمِينَ

- و کسانی را که صبح و شام خدا را می‌خوانند، و جز ذات پاک او نظری ندارند، از خود دور مکن! نه چیزی از حساب آنها بر توست، و نه چیزی از حساب تو بر آنها! اگر آنها را طرد کنی، از ستمگران خواهی بود!

۵۳) وَكَذِلِكَ فَتَنَّا بَعْضَهُمْ بِبَعْضٍ لَيُقُولُوا أَهُؤُلَاءِ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مِنْ بَيْنِنَا أَلَيْسَ
اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِالشَّاكِرِينَ

- "و این چنین بعضی از آنها را با بعض دیگر آزمودیم (توانگران را بوسیله فقیران)؛ تا بگویند: «آیا اینها هستند که خداوند از میان ما (برگزیده، و) بر آنها منت گذارده (و نعمت ایمان پخشیده است؟!» آیا خداوند، شاکران را بهتر

نمی‌شناسد؟!"

٥٤) وَإِذَا جَاءَكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِنَا فَقُلْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ كَتَبَ رَبُّكُمْ عَلَىٰ نَفْسِهِ الرَّحْمَةُ أَنَّهُ مَنْ عَمِلَ مِنْكُمْ سُوءًا بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابَ مِنْ بَعْدِهِ وَأَصْلَحَ فَأَنَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "هرگاه کسانی که به آیات ما ایمان دارند نزد تو آیند، به آنها بگو: «سلام بر شما پروردگارستان، رحمت را بر خود فرض کرده؛ هر کس از شما کار بدی از روی نادانی کند، سپس توبه و اصلاح (و جبران) نماید، (مشمول رحمت خدا می‌شود چرا که) او آمرزنده مهربان است.»"

٥٥) وَكَذَلِكَ نَفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلِتَسْتَبِّينَ سَبِيلُ الْمُجْرِمِينَ

- و این چنین آیات را بر می‌شمریم، (تا حقیقت بر شما روشن شود)، و راه گناهکاران آشکار گردد.

٥٦) قُلْ إِنِّي نُهِيَّ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قُلْ لَاَ أَتَبِعُ أَهْوَاءَكُمْ
قَدْ ضَلَّلْتُ إِذَا وَمَا أَنَا مِنَ الْمُهَتَّدِينَ

- "بگو: «من از پرستش کسانی که غیر از خدا می‌خوانید، نهی شده‌ام!» بگو: «من از هوی و هوشهای شما، پیروی نمی‌کنم؛ اگر چنین کنم، گمراه شده‌ام؛ و از هدایت یافتنگان نخواهم بود!»"

٥٧) قُلْ إِنِّي عَلَىٰ بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَكَذَبْتُمْ بِهِ مَا عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ إِنِّي الْحُكْمُ إِلَّا لِلَّهِ يَقُضِيُ الْحَقَّ وَهُوَ خَيْرُ الْفَاقِلِينَ

- "بگو: «من دلیل روشنی از پروردگارم دارم؛ و شما آن را تکذیب کرده‌اید! آنچه شما در باره آن (از نزول عذاب الهی) عجله دارید، به دستِ من نیست! حکم و فرمان، تنها از آن خداست! حق را از باطل جدا می‌کند، و او بهترین جدایکننده (حق از باطل) است.»"

٥٨) قُلْ لَوْ أَنَّ عِنْدِي مَا تَسْتَعْجِلُونَ بِهِ لَتُقضِيَ الْأَمْرُ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَاللَّهُ أَعْلَمُ
بِالظَّالِمِينَ

- "بگو: «اگر آنچه درباره آن عجله دارید نزد من بود، (و به درخواست شما ترتیب اثر می‌دادم، عذاب الهی بر شما نازل می‌گشت؛) و کار میان من و شما پایان گرفته بود؛ ولی خداوند ظالمان را بهتر می‌شناشد (و بموضع مجازات می‌کند).»"

٥٩) وَعِنْهُ مَفَاتِحُ الْغَيْبِ لَا يَعْلَمُهَا إِلَّا هُوَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَا تَسْقُطُ مِنْ وَرَقَةٍ إِلَّا يَعْلَمُهَا وَلَا حَبَّةٌ فِي ظُلُمَاتِ الْأَرْضِ وَلَا رَطْبٌ وَلَا يَابِسٌ
إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

- "کلیدهای غیب، تنها نزد اوست؛ و جزو اینها را نمی‌داند. او آنچه را در خشکی و دریاست می‌داند؛ هیچ برگی (از درختی) نمی‌افتد، مگر اینکه از آن آگاه است؛ و نه هیچ دانشی در تاریکیهای زمین، و نه هیچ ترس و خشکی وجود دارد، جزو اینکه در کتابی آشکار [= در کتاب علم خدا] ثبت است."

٦٠) وَهُوَ الَّذِي يَتَوَفَّاكُمْ بِاللَّيلِ وَيَعْلَمُ مَا جَرَحتُمْ بِالنَّهَارِ ثُمَّ يَبْعَثُكُمْ فِيهِ لِيَقْضِيَ
أَجْلُ مُسَمَّىٰ ثُمَّ إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ ثُمَّ يُنِيبُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "او کسی است که (روج) شما را در شب (به هنگام خواب) می‌گیرد؛ و از آنچه در روز کرده‌اید، با خبر است؛ سپس در روز شما را (از خواب) بر می‌انگیزد؛ و (این وضع همچنان ادامه می‌یابد) تا سرآمد معینی فرا رسد؛ سپس بازگشت شما به سوی اوست؛ و سپس شما را از آنچه عمل می‌کردید، با خبر می‌سازد."

٦١) وَهُوَ الْفَاعِرُ فَوْقَ عِبَادِهِ وَيُرِسِّلُ عَلَيْكُمْ حَفَظَةً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ
تَوَفَّتُهُ رُسُلُنَا وَهُمْ لَا يُفَرِّطُونَ

- "او بر بندگان خود تسلط کامل دارد؛ و مراقبانی بر شما می‌گمارد؛ تا زمانی که یکی از شمارا مرگ فرا رسد؛ (در این موقع)، فرستادگان ما جان او را می‌گیرند؛ و آنها (در نگاهداری حساب عمر و اعمال بندگان)، کوتاهی نمی‌کنند".

٦٢) ثُمَّ رُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ أَلَا لَهُ الْحُكْمُ وَهُوَ أَسْرَعُ الْحَاسِبِينَ
- "سپس (تمام بندگان) به سوی خدا، که مولای حقیقی آنهاست، بازمی‌گردند. بدانید که حکم و داوری، مخصوص اوست؛ او، سریعترین حسابگران است!"

٦٣) قُلْ مَنْ يُنَجِّيْكُمْ مِنْ ظُلْمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ تَدْعُونَهُ تَضَرَّعًا وَخُفْيَةً لَئِنْ أَنْجَانَا
مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

- «بگو: «چه کسی شما را از تاریکهای خشکی و دریا راهای می‌بخشد؟ در حالی که او را با حالت تضرع (او آشکارا) و در پنهانی می‌خوانید؛ (و می‌گویید): اگر از این (خطرات و ظلمتها) ما را راهای می‌بخشد، از شکرگزاران خواهیم بود.»»

٦٤) قُلِ اللَّهُ يُنَجِّيْكُمْ مِنْهَا وَمِنْ كُلِّ كَرْبٍ ثُمَّ أَنْتُمْ تُشْرِكُونَ

- «بگو: «خداؤند شما را از اینها، و از هر مشکل و ناراحتی، نجات می‌دهد؛ باز هم شما برای او شریک قرار می‌دهید! (و راه کفر می‌پویید).»»

٦٥) قُلْ هُوَ الْقَادِرُ عَلَىٰ أَنْ يَعْثِثَ عَلَيْكُمْ عَذَابًا مِنْ فَوْقِكُمْ أَوْ مِنْ تَحْتِ
أَرْجُلِكُمْ أَوْ يُلْبِسَكُمْ شَيْعًا وَيُذِيقَ بَعْضَكُمْ بَآسَ بَعْضًا نَظَرٌ كَيْفَ نُصَرِّفُ
الآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَقْهَهُونَ

- «بگو: «او قادر است که از بالا یا از زیر پای شما، عذابی بر شما بفرستد؛ یا بصورت دسته‌های پراکنده شما را با هم بی‌امید؛ و طعم جنگ (و اختلاف) را به هر یک از شما بوسیله دیگری بچشاند.» بین چگونه آیات گوناگون را برای آنها بازگو می‌کنیم! شاید بفهمند (و بازگردند)!

٦٦) وَكَذَبَ بِهِ قَوْمُكَ وَهُوَ الْحَقُّ قُلْ لَسْتُ عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

- قوم و جمعیت تو، آن (آیات الهی) را تکذیب و انکار کردند، در حالی که حق است! (به آنها) بگو: «من مسؤول (ایمان آوردن) شما نیستم! (وظیفه من، تنها ابلاغ رسالت است، نه اجبار شما بر ایمان).»

٦٧) لَكُلُّ نَبَأٍ مُسْتَقِرٌ وَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

- هر خیری (که خداوند به شما داده)، سرانجام قرارگاهی دارد، (و در موعد خود انجام می‌گیرد). و بزودی خواهد دانست!

٤٨) وَإِذَا رَأَيْتَ الَّذِينَ يَخُوضُونَ فِي آيَاتِنَا فَأَعْرِضْ عَنْهُمْ حَتَّىٰ يَخُوضُوا فِي حَدِيثٍ غَيْرِهِ وَإِمَّا يُنْسِيَنَكَ الشَّيْطَانُ فَلَا تَقْعُدْ بَعْدَ الذِّكْرِي مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- هرگاه کسانی را دیدی که آیات ما را استهزا می‌کنند، از آنها روی بگردان تا به سخن دیگری بپردازند! و اگر شیطان از یاد تو بپرد، هرگز پس از یادآمدن با این جمعیت ستمگر منشین!

٤٩) وَمَا عَلَى الَّذِينَ يَتَّقُونَ مِنْ حِسَابِهِمْ مِنْ شَيْءٍ وَلَكِنْ ذِكْرَى لَعَلَّهُمْ يَتَّقَوْنَ

- "و (اگر) افراد با تقوا (برای ارشاد و اندرز با آنها بنشینند)، چیزی از حساب (و گناه) آنها بر ایشان نیست؛ ولی (این کار، باید تنها) برای یادآوری آنها باشد، شاید (بشنوند و) تقوا پیشه کنند!"

٥٠) وَذَرُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَعِيَا وَلَهُوًا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَذَكَرْ بِهِ أَنْ تُبَيِّنَ نَفْسٌ بِمَا كَسَبَتْ لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَيْ ۝ وَلَا شَفِيعٌ وَإِنْ تَعْدِلُ كُلًّا عَدْلًا لَا يُؤْخَذْ مِنْهَا أُولَئِكَ الَّذِينَ أَبْسِلُوا بِمَا كَسَبُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

- "و رها کن کسانی را که آیین (فطری) خود را به بازی و سرگرمی گرفتند، و زندگی دنیا، آنها را مغور ساخته، و با این (قرآن)، به آنها یادآوری نمای، تا گرفتار (عواقب شوم) اعمال خود نشووند (و در قیامت) جز خدا، نه یاوری دارند، و نه شفاعت کننده‌ای! و (چنین کسی) هر گونه عوضی بپردازد، از او پذیرفته نخواهد شد؛ آنها کسانی هستند که گرفتار اعمالی شده‌اند که خود انجام داده‌اند؛ نوشابه‌ای از آب سوزان برای آنهاست؛ و عذاب دردناکی بخاطر اینکه کفر می‌ورزیدند (و آیات الهی را انکار) می‌کردن."

٥١) قُلْ أَنْدُعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُنَا وَلَا يَضُرُّنَا وَتُرْدُ عَلَى أَعْقَابِنَا بَعْدَ إِذْ هَدَانَا اللَّهُ كَالَّذِي اسْتَهْوَنَهُ الشَّيَاطِينُ فِي الْأَرْضِ حِيرَانَ لَهُ أَصْحَابٌ يَدْعُونَهُ إِلَى الْهُدَىٰ ائْتَنَا قُلْ إِنَّ هُدَى اللَّهِ هُوَ الْهُدَىٰ وَأَمْرُنَا لِنُسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- "بگو: «آیا غیر از خدا، چیزی را بخوانیم (و عبادت کنیم) که نه سودی به حال مال دارد، نه زیانی؛ و (به این ترتیب)، به عقب برگردیم بعد از آنکه خداوند ما را هدایت کرده است؟! همانند کسی که بر اثر وسوسه‌های شیطان، در روی زمین راه را گم کرده، و سرگردان مانده است؛ در حالی که یارانی هم دارد که او را به هدایت دعوت

می‌کنند (و می‌گویند): به سوی ما بیا!» بگو: «تنها هدایت خداوند، هدایت است؛ و ما دستور دادیم که تسليم پروردگار عالمیان باشیم.»

٧٢ وَأَنْ أَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتَّقُوهُ وَهُوَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

- (نیز به ما فرمان داده شده به) اینکه: نماز را بربا دارید! و از او بپرهیزید! و تنها اوست که به سویش محشور خواهید شد.»

**٧٣ وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَيَوْمَ يَقُولُ كُنْ فَيَكُونُ قَوْلُهُ
الْحَقُّ وَلَهُ الْمُلْكُ يَوْمَ يُنَفَخُ فِي الصُّورِ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ وَهُوَ الْحَكِيمُ
الْخَبِيرُ**

- «اوست که آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ و آن روز که (به هر چیز) می‌گوید: «موجود باش!» موجود می‌شود؛ سخن او، حق است؛ و در آن روز که در «صور» تمیده می‌شود، حکومت مخصوص اوست، از پنهان و آشکار با خبر است، و اوست حکیم و آگاه.»

**٧٤ وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ آزَرَ أَتَتَّخِذُ أَصْنَاماً آلِهَةً إِنِّي أُرَاكَ وَقَوْمَكَ فِي
ضَلَالٍ مُّبِينٍ**

- (به خاطر بیاورید) هنگامی را که ابراهیم به پدرش [= عمویش] «آزر» گفت: «آیا پنهانی را معیوبان خود انتخاب می‌کنی؟! من، تو و قوم تو را در گمراهی آشکاری می‌بینم.»

٧٥ وَكَذَلِكَ نُرِي إِبْرَاهِيمَ مَلْكُوتَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَيَكُونَ مِنَ الْمُؤْنِنِينَ
- «و این چنین، ملکوت آسمانها و زمین (و حکومت مطلقه خداوند بر آنها) را به ابراهیم نشان دادیم؛ (تا به آن استدلال کند)، و اهل یقین گردد.»

**٧٦ فَلَمَّا جَنَّ عَلَيْهِ اللَّيْلُ رَأَى كَوْكَباً قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَا أُحِبُّ
الْآَقْلِينَ**

- هنگامی که (تاریکی) شب او را پوشانید، ستاره‌ای مشاهده کرد، گفت: «این خدای من است؟» اما هنگامی که غروب کرد، گفت: «غروب کنندگان را دوست ندارم!»

۷۷) فَلَمَّا رَأَى الْقَمَرَ بَازْغًا قَالَ هَذَا رَبِّي فَلَمَّا أَفَلَ قَالَ لَئِنْ لَمْ يَهْدِنِي رَبِّي
لَا كُوْنَنَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِّيْنَ

- هنگامی که ماه را دید که (سینه افق را) می شکافد، گفت: «این خدای من است؟» اما هنگامی که (آن هم) غروب کرد، گفت: «اگر پروردگارم مرا راهنمایی نکند، مسلمان از گروه گمراهن خواهم بود.»

۷۸) فَلَمَّا رَأَى الشَّمْسَ بَازْغَةً قَالَ هَذَا رَبِّي هَذَا أَكْبَرُ فَلَمَّا أَفَلَتْ قَالَ يَا قَوْمِ
إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ

- هنگامی که خورشید را دید که (سینه افق را) می شکافت، گفت: «این خدای من است؟ این (که از همه) بزرگتر است!» اما هنگامی که غروب کرد، گفت: «ای قوم من از شریکهایی که شما (برای خدا) می سازید، بیزارم!»

۷۹) إِنِّي وَجَهْتُ وَجْهِي لِلَّذِي فَطَرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ حَنِيقًا وَمَا أَنَا مِنَ
الْمُشْرِكِينَ

- «من روی خود را به سوی کسی کردم که آسمانها و زمین را آفریده؛ من در ایمان خود خالصم؛ و از مشرکان نیستم!»

۸۰) وَحَاجَهَ قَوْمُهُ قَالَ أَتُحَاجُّنَّ فِي اللَّهِ وَقَدْ هَدَانِي وَلَا أَخَافُ مَا تُشْرِكُونَ
بِهِ إِلَّا أَن يَشَاء رَبِّي شَيْئًا وَسَعَ رَبِّي كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

- «ولی قوم او [=ابراهیم]، با وی به گفتگو و ستیز پرداختند؛ گفت: «آیا درباره خدا با من گفتگو و ستیز می کنید؟! در حالی که خداوند، مرا با دلایل روش هدایت کرده؛ و من از آنچه شما همتأی (خدا) قرار می دهید، نمی ترسم (و به من زیانی نمی رسانند)! مگر پروردگارم چیزی را بخواهد! وسعت آگاهی پروردگارم همه چیز را در بر می گیرد؛ آیا متذکر (و بیدار) نمی شوید؟!»

۸۱) وَكَيْفَ أَخَافُ مَا أُشْرِكْتُمْ وَلَا تَخَافُونَ أَنْكُمْ أَشْرِكْتُمْ بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزِّلْ بِهِ
عَلَيْكُمْ سُلْطَانًا فَأَيُّ الْفَرِيقَيْنِ أَحَقُّ بِالْأَمْنِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- چگونه من از بتهای شما بترسم؟ در حالی که شما از این نمی ترسید که برای خدا، همتایی قرار داده اید که هیچ گونه دلیل درباره آن، بر شما نازل نکرده است! (راست بگویید) کدام یک از این دو دسته (بت پرستان و خدا پرستان)، شایسته تر به اینمی (از مجازات) هستند اگر می دانید؟!

٨٢) الَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يَلْبِسُوا إِيمَانَهُم بِظُلْمٍ أُولَئِكَ لَهُمُ الْأَمْنُ وَهُمْ مُهْتَدُونَ

- "(آری)، آنها که ایمان آورند، و ایمان خود را با شرک و ستم نیالودند، اینمی تنها از آن آنهاست؛ و آنها هدایت یافته‌گانند!"

٨٣) وَتِلْكَ حُجَّتَا آتَيْنَاهَا إِبْرَاهِيمَ عَلَى قَوْمِهِ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مَّنْ نَشَاءِ إِنَّ

رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلَيْهِ

- "اینها دلایل ما بود که به ابراهیم در برابر قومش دادیم! درجات هر کس را پخواهیم (و شایسته بدانیم)، بالا می‌بریم؛ پروردگار تو، حکیم و دانست."

٨٤) وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ كُلًاً هَدَيْنَا وَتُوْحَدَ هَدَيْنَا مِنْ قَبْلٍ وَمِنْ ذُرْيَتِهِ

دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ وَأَيُّوبَ وَيُوسُفَ وَمُوسَى وَهَارُونَ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- "و اسحاق و یعقوب را به او [=ابراهیم] بخشیدیم؛ و هر دو را هدایت کردیم؛ و نوح را (نیز) پیش از آن هدایت نمودیم؛ و از فرزندان او، داود و سليمان و ايوب و یوسف و موسی و هارون را (هدایت کردیم)؛ این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم!"

٨٥) وَرَكَرِيَا وَيَحْيَى وَعِيسَى وَإِلْيَاسَ كُلُّ مِنَ الصَّالِحِينَ

- "و (همچنین) زکریا و یحیی و عیسی و الیاس را؛ همه از صالحان بودند."

٨٦) وَإِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَيُونُسَ وَلُوطًا وَكُلًاً فَضَّلْنَا عَلَى الْعَالَمِينَ

- "و اسماعیل و الیسع و یونس و لوط را؛ و همه را بر جهانیان برتری دادیم."

٨٧) وَمِنْ آبَائِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ وَإِخْوَانِهِمْ وَاجْتَبَيْنَاهُمْ وَهَدَيْنَاهُمْ إِلَى صِرَاطٍ

مُّسْتَقِيمٍ

- و از پدران و فرزندان و برادران آنها (افرادی را برتری دادیم) و برگزیدیم و به راه راست، هدایت نمودیم.

۸۸) ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَن يَشَاء مِنْ عِبَادِهِ وَلَوْ أَشْرَكُوا لَحَبْطَ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "این، هدایت خداست؛ که هر کس از بندگان خود را بخواهد با آن راهنمایی می‌کند و اگر آنها مشترک شوند، اعمال (نیکی) که انجام داده‌اند، نایاب می‌گردد (و نتیجه‌های از آن نمی‌گیرند).

۸۹) أُولَئِكَ الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ فَإِنْ يَكْفُرُوا بِهَا هُوَلَاء فَقَدْ وَكَلَّا لَهَا قَوْمًا لَّيْسُوا بِهَا بِكَافِرِينَ

- "آنها کسانی هستند که کتاب و حکم و نبوت به آنان دادیم؛ و اگر (بفرض) نسبت به آن کفر ورزند، (آیین حق زمین نمی‌ماند؛ زیرا) کسان دیگری را نگاهبان آن می‌سازیم که نسبت به آن، کافر نیستند."

۹۰) أُولَئِكَ الَّذِينَ هُدَى اللَّهَ فِيهِدَاهُمْ أَفْتَدِهُ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

- "آنها کسانی هستند که خداوند هدایتشان کرده؛ پس به هدایت آنان اقتدا کن! (و) بگو: «در برابر این (رسالت و تبلیغ)، پاداشی از شما نمی‌طلبم! این (رسالت)، چیزی جز یک یادآوری برای جهانیان نیست! (این وظیفه من است)"

۹۱) وَمَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ إِذْ قَالُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَىٰ بَشَرٍ مِّنْ شَيْءٍ قُلْ مَنْ أَنْزَلَ الْكِتَابَ الَّذِي جَاءَ بِهِ مُوسَىٰ نُورًا وَهُدًى لِلنَّاسِ تَجْعَلُونَهُ قَرَاطِيسًا تُبَدِّلُونَهَا وَتُخْفُونَ كَثِيرًا وَعَلِمْتُمْ مَا لَمْ تَعْلَمُوا أَنْتُمْ وَلَا آباؤُكُمْ قُلِ اللَّهُ ثُمَّ ذَرْهُمْ فِي خَوْضِهِمْ يَلْعَبُونَ

- "آنها خدا را درست نشاختند که گفتند: «خدا، هیچ برهیج انسانی، نفرستاده است!» بگو: «چه کسی کتابی را که موسی آورد، نازل کرده؟! کتابی که برای مردم، نور و هدایت بود؛ ماما شما، آن را بصورت پراکنده قرار می‌دهید؛ قسمتی را آشکار، و قسمتی زیادی را پنهان می‌دارید؛ و مطالubi به شما تعلیم داده شده که نه شما و نه پدرانتان، از آن با خبر نبودید!» بگو: «خدا!» سپس آنها را در گفتگوهای لجاجت آمیزشان رها کن، تا بازی کنند!"

٩٢ وَهَذَا كِتَابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارِكٌ مُصَدِّقٌ الَّذِي بَيْنَ يَدِيهِ وَلِتُنذِرَ أُمَّ الْفُرَى وَمَنْ

حَوْلَهَا وَالَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَهُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

- و این کتابی است که ما آن را نازل کردیم؛ کتابی است پربرکت، که آنچه را پیش از آن آمده، تصدق می‌کند؛ (آن را فرستادیم تا مردم را به پادشاهی الهی، بشارت دهی)، و تا (اهل) امّ القری [= مکّه] و کسانی را که گرد آن هستند، پرسانی! (یقین بدان) آنها که به آخرت ایمان دارند، و به آن ایمان می‌آورند؛ و بر نمازهای خویش، مراقبت می‌کنند!

٩٣ وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ قَالَ أُوهَى إِلَيَّ وَلَمْ يُوحِ إِلَيْهِ

شَيْءٌ وَمَنْ قَالَ سَأْنِلُ مِثْلَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ فِي غَمَرَاتِ

الْمَوْتِ وَالْمَلَائِكَةُ بَاسِطُوا أَيْدِيهِمْ أَخْرُجُوا أَنفُسَكُمُ الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُنُونِ

بِمَا كُنْتُمْ تَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ غَيْرَ الْحَقِّ وَكُنْتُمْ عَنْ آيَاتِهِ تَسْتَكْبِرُونَ

- چه کسی ستمکارتر است از کسی که دروغی به خدا بیند، یا بگویید: «بر من، وحی فرستاده شده»، در حالی که به او وحی نشده است، و کسی که بگویید: «من نیز همانند آنچه خدا نازل کرده است، نازل می‌کنم!»؛ و اگر بینی هنگامی که (این) ظالمان در شداید مرگ فرو رفتند، و فرشتگان دستها را گشوده، به آنان می‌گویند: «جان خود را خارج سازید! امروز در برابر دروغهایی که به خدا بستید و نسبت به آیات او تکبر ورزیدید، مجازات خوار کننده‌ای خواهید دید!» (به حال آنها تأسف خواهی خورد)

٩٤ وَلَقَدْ جَتَّمُونَا فُرَادَى كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أُولَئِكَةَ وَتَرَكْتُمْ مَا خَوَلْنَاكُمْ وَرَأَيْ

ظُهُورِكُمْ وَمَا نَرَى مَعَكُمْ شُفَعَاءُكُمُ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ أَنَّهُمْ فِيْكُمْ شُرَكَاءُ لَقَدْ تَقَطَّعَ

بَيْنَنَكُمْ وَضَلَّ عَنْكُمْ مَا كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

- «(روز قیامت به آنها گفته می‌شود): همه شما تنها به سوی ما بازگشت نمودید، همان‌گونه که روز اول شما را آفریدیم! و آنچه را به شما بخشیده بودیم، پشت سر گذاردید! و شفیعانی را که شریک در شفاعت خود می‌پنداشتید، با شما نمی‌بینیم! پیوندهای شما بریده شده است؛ تمام آنچه را تکیه‌گاه خود تصوّر می‌کردید، از شما دور و گم شده‌اند!»

۹۵) إِنَّ اللَّهَ فَالِقُ الْحَبَّ وَالنَّوْىٰ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَمُخْرِجُ الْمَيِّتِ مِنَ الْحَيَّ ذَلِكُمُ اللَّهُ فَانِّي تُؤْكِنَ

- «خداؤند، شکافته دانه و هسته است؛ زنده را از مرده خارج می‌سازد، و مرده را از زنده بیرون می‌آورد؛ این است خدای شما! پس چگونه از حق منحرف می‌شوید؟!»

۹۶) فَالْقُ الْأَصْبَاحِ وَجَعَلَ اللَّيْلَ سَكَنًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ حُسْبَانًا ذَلِكَ تَقْدِيرٌ
الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

- «او شکافته صبح است؛ شب را مایه آرامش، و خورشید و ماه را وسیله حساب قرار داده است؛ این، اندازه‌گیری خداوند توانایی دناست!»

۹۷) وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ النُّجُومَ لِتَهْتَدُوا بِهَا فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ قَدْ
فَصَّلَنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- او کسی است که ستارگان را برای شما قرار داد، تا در تاریکیهای خشکی و دریا، به وسیله آنها راه پایید؛ ما نشانه‌های خود را برای کسانی که می‌دانند، (و اهل فکر و اندیشه‌اند) بیان داشتیم!

۹۸) وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ فَمُسْتَقْرٌ وَمُسْتَوْدَعٌ قَدْ فَصَّلَنَا الْآيَاتِ
لِقَوْمٍ يَقْهَهُونَ

- «او کسی است که شما را از یک نفس آفریدا و شما در گروه هستید؛ بعضی پایدار (از نظر ایمان یا خلقت کامل)، و بعضی نایدار؛ ما آیات خود را برای کسانی که می‌فهمند، تشریح نمودیم!»

۹۹) وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَنَا بِهِ نَبَاتٍ كُلُّ شَيْءٍ فَأَخْرَجَنَا مِنْهُ
خَضْرًا نُخْرِجُ مِنْهُ حَبًّا مُتَرَاكِبًا وَمِنَ النَّخْلِ مِنْ طَلْعَهَا قِنْوَانٌ دَانِيَّةٌ وَجَنَّاتٍ مِنْ
أَغْنَابٍ وَالزَّيْتُونَ وَالرُّمَّانَ مُسْتَبَّهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٍ انْظُرُوا إِلَى شَمَرٍ إِذَا أُثْمَرَ
وَيَنْعِهِ إِنَّ فِي ذَلِكُمْ لَا يَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- او کسی است که از آسمان، آبی نازل کرد، و به وسیله آن، گیاهان گوناگون رویانیدیم؛ و از آن، ساقه‌ها و شاخه‌های سبز، خارج ساختیم؛ و از آنها دانه‌های متراکم، و از شکوفه نخل، شکوفه‌هایی با رشته‌های باریک بیرون

فرستادیم؛ و باغهایی از انواع انگور و زیتون و انار، (گاه) شبیه به یکدیگر، و (گاه) بی‌شیاهت! هنگامی که میوه می‌دهد، به میوه آن و طرز رسیدنش بنگرید که در آن، نشانه‌هایی (از عظمت خدا) برای افراد بایمان است!"

١٠٠) وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرْكَاءِ الْجِنَّةِ وَخَلْقَهُمْ وَخَرَقُوا لَهُ بَنِينَ وَبَنَاتٍ بِغَيْرِ عِلْمٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَصِفُونَ

- آنان برای خدا همتایانی از جن قرار دادند، در حالی که خداوند همه آنها را آفریده است؛ و برای خدا، به دروغ و از روی جهل، پسران و دخترانی ساختند؛ متنه است خدا، و برتر است از آنچه توصیف می‌کنند!"

١٠١) بَدِيعُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنَّى يَكُونُ لَهُ وَلَدٌ وَلَمْ تَكُنْ لَهُ صَاحِحةٌ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- او پدید آورنده آسمانها و زمین است؛ چگونه ممکن است فرزندی داشته باشد؟! حال آنکه همسری نداشته، و همه چیز را آفریده؛ و او به همه چیز دانست."

١٠٢) ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ فَاعْبُدُوهُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَبِيلٌ

- "(آری)، این است پروردگار شما! هیچ معبدی جز او نیست؛ آفریدگار همه چیز است؛ او را پیرستید و او نگهبان و مدبر همه موجودات است."

١٠٣) لَا تُدْرِكُ الْأَبْصَارُ وَهُوَ يُدْرِكُ الْأَبْصَارَ وَهُوَ اللَّطِيفُ الْخَبِيرُ

- "چشها او را نمی‌بینند؛ ولی او همه چشمها را می‌بیند؛ او بخششده (انواع نعمتها، و با خبر از دقایق موجودات،) و آگاه (از همه) چیز است."

١٠٤) قَدْ جَاءَكُمْ بَصَائِرٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ أَبْصَرَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ عَمِيَ فَعَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِظٍ

- "دلایل روشن از طرف پروردگارتان برای شما آمد؛ کسی که (به وسیله آن، حق را) ببیند، به سود خود اوست؛ و کسی که از دیدن آن چشم بپوشد، به زیان خودش می‌باشد؛ و من نگاهبان شما نیستم (و شما را بر قبول ایمان مجبور نمی‌کنم)"

۱۰۵) وَكَذَلِكَ نُصَرَّفُ الْآيَاتِ وَلَيَقُولُواْ دَرَسْتَ وَلَنْبِينَهُ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- "و اینچنین آیات (خود) را تشریح می کنیم؛ بگذار آنها بگویند: تو درس خوانده‌ای (و آنها را از دیگری آموخته‌ای) «! می خواهیم آن را برای کسانی که آماده درک حقایقند، روشن سازیم.»

۱۰۶) اتَّبِعْ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

- از آنچه که از سوی پروردگارت بر تو وحی شده، پیروی کن! هیچ معبودی جز این نیست! و از مشرکان، روی بگردان!

۱۰۷) وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكُواْ وَمَا جَعَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَفِظًا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِم بِوَكِيلٌ

- "اگر خدا می خواست، (همه به اجبار ایمان می آوردن)، و هیچ یک مشرک نمی شدند؛ و ما تو را مسؤول (اعمال) آنها قرار نداده‌ایم؛ و وظیفه نداری آنها را (به ایمان) مجبور سازی!"

۱۰۸) وَلَا تَسْبُبُوا الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَسْبُبُوا اللَّهَ عَدْوًا بِغَيْرِ عِلْمٍ
كَذَلِكَ زَيَّنَا لِكُلِّ أُمَّةٍ عَمَلَهُمْ ثُمَّ إِلَى رَبِّهِمْ مَرْجِعُهُمْ فَيَنْبَئُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "(به معیود) کسانی که غیر خدا را می خوانند دشمن ندهید، مبادا آنها (نیز) از روی (ظلم) و جهل، خدا را دشمن دهند! اینچنین برای هر امتی عملشان را زیست دادیم سپس بازگشت همه آنان به سوی پروردگارشان است؛ و آنها از آنچه عمل می کردند، آگاه می سازد (و پاداش و کیفر می دهد)."

۱۰۹) وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهَدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ آيَةٌ لَيُؤْمِنُنَّ بِهَا قُلْ إِنَّمَا
الآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُشَعِّرُكُمْ أَنَّهَا إِذَا جَاءَتْ لَا يُؤْمِنُونَ

- "با نهایت اصرار، به خدا سوگند یاد کردند که اگر نشانه‌ای [=معجزه‌ای] برای آنان بیاید، حتماً به آن ایمان می آورند؛ بگو: «معجزات فقط از سوی خداست (و در اختیار من نیست که به میل شما معجزه‌ای بیاورم)؛ و شما از کجا می دانید که هرگاه معجزه‌ای بباید (ایمان می آورند؟ خیر)، ایمان نمی آورند!»"

١١٠ وَنَقْلَبُ أَفْدَتَهُمْ وَأَبْصَارَهُمْ كَمَا لَمْ يُؤْمِنُوا بِهِ أَوْلَ مَرَّةً وَتَذَرَّهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

- "و ما دلهای و چشمهای آنها را واژگونه می سازیم؛ (آری آنها ایمان نمی آورند) همان گونه که در آغاز به آن ایمان نیاورند! و آنان را در حال طغيان و سركشي، به خود وامي گذارييم تا سرگردان شوند!"

١١١ وَلَوْ أَنَّا نَزَّلْنَا إِلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةَ وَكَلَمْهُمُ الْمَوْتَىٰ وَحَشَرْنَا عَلَيْهِمْ كُلَّ شَيْءٍ قُبْلًا مَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ يَجْهَلُونَ

- "و حتی اگر فرشتگان را بر آنها نازل می کردیم، و مردگان با آنان سخن می گفتند، و همه چیز را در برابر آنها جمع می نمودیم، هرگز ایمان نمی آورند؛ مگر آنکه خدا بخواهد! ولی بيشتر آنها نمی دانند!"

١١٢ وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا شَيَاطِينَ الْإِنْسَانَ وَالْجِنِّ يُوْحِي بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ زُخْرُفَ الْقَوْلِ غُرُورًا وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ مَا فَعَلُوهُ فَدَرَهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ

- "اينچنین در برابر هر پيامبری، دشمنی از شياطين انس و جن قرار دادیم؛ آنها بطور سری (و درگوشی) سخنان فريبنده و بي اساس (برای اغفال مردم) به یكديگر می گفتند؛ و اگر پروردگارت می خواست، چنین نمی کردند؛ و می توانست جلو آنها را بگيرد؛ ولی اجار سودی ندارد). بنابر اين، آنها و تهمهایشان را به حال خود و اگذار!

١١٣ وَلِتَصْنَعِ إِلَيْهِ أَفْنِدَهُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَلَيَرْضَوْهُ وَلَيَعْتَرِفُوا مَا هُمْ مُقْتَرَفُونَ

- "نتیجه (وسوشهای شیطان و تبلیغات شیطان صفتان) این خواهد شد که دلهای منکران قیامت، به آنها متمایل گردد؛ و به آن راضی شوند؛ و هر گناهی که بخواهند، انجام دهند!"

١١٤ أَفَغَيَرَ اللَّهِ أَبْتَغَى حَكْمًا وَهُوَ الَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكُمُ الْكِتَابَ مُفْصَّلًا وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَعْلَمُونَ أَنَّهُ مُنَزَّلٌ مِّنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

- "(با اين حال)، آيا غير خدا را به داوری طلبی؟! در حالی که اوست که اين كتاب آسمانی را، که همه چیز در آن آمده، به سوی شما فرستاده است؛ و کسانی که به آنها كتاب آسمانی داده ايم می دانند اين كتاب، بحق از طرف پروردگارت نازل شده؛ بنابر اين از تردیدکنندگان مباش!"

۱۱۵) وَتَمَتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ صِدْقًا وَعَدْلًا لَا مُبَدِّلٌ لِكَلِمَاتِهِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- "و کلام پروردگار تو، با صدق و عدل، به حد تمام رسید؛ هیچ کس نمی تواند کلمات او را دگرگون سازد؛ او شنونده دانست."

**۱۱۶) وَإِنْ تُطْعِنُ أَكْثَرَ مَنْ فِي الْأَرْضِ يُضْلُوكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنْ يَتَبَعُونَ إِلَّا
الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ**

- "اگر از بیشتر کسانی که در روی زمین هستند اطاعت کنی، تو را از راه خدا گمراه می کنند؛ (زیرا) آنها تنها از گمان پیروی می نمایند، و تخمين و حدس (واهی) می زنند."

۱۱۷) إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ مَنْ يَضْلِلُ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

- "پروردگارت به کسانی که از راه او گمراه گشته اند، آگاهتر است؛ و همچنین از کسانی که هدایت یافته اند."

۱۱۸) فَكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ بِآيَاتِهِ مُؤْمِنِينَ

- (گوشت) آنچه نام خدا (هنگام سر بریدن) بر آن گفته شده، بخورید (و غیر از آن نخورید) اگر به آیات او ایمان دارید!

**۱۱۹) وَمَا لَكُمْ أَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا ذُكِرَ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَقَدْ فَصَّلَ لَكُمْ مَا حَرَّمَ
عَلَيْكُمْ إِلَّا مَا اضْطُرْرُتُمْ إِلَيْهِ وَإِنَّ كَثِيرًا لَيُضْلُلُونَ بِأَهْوَائِهِمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ رَبَّكَ
هُوَ أَعْلَمُ بِالْمُعْتَدِينَ**

- "چرا از چیزها [= گوشتها] که نام خدا بر آنها برده شده نمی خورید؟! در حالی که (خدانوی) آنچه را بر شما حرام بوده، بیان کرده است! مگر اینکه ناچار باشید؛ (که در این صورت، خوردن از گوشت آن حیوانات جایز است) و بسیاری از مردم، به خاطر هوی و هوس و بی دانشی، (دیگران را) گمراه می سازند؛ و پروردگارت، تجاوز کاران را بهتر می شناسد."

**۱۲۰) وَذَرُوا أَظَاهِرَ الْإِثْمِ وَبَاطِنَهُ إِنَّ الَّذِينَ يَكْسِبُونَ الْإِثْمَ سَيْجِرُونَ بِمَا كَانُوا
يَقْتَرِفُونَ**

- کنهان آشکار و پنهان را رها کنید! زیرا کسانی که گناه می کنند، بزودی در برابر آنچه مرتكب می شدند،

مجازات خواهد شد.

۱۲۱) وَلَا تَأْكُلُوا مِمَّا لَمْ يُذْكَرِ اسْمُ اللَّهِ عَلَيْهِ وَإِنَّهُ لَفِسْقٌ وَإِنَّ الشَّيَاطِينَ
لَيُوْحُونُ إِلَيْ أُولِيَّ أَئْمَانِهِمْ لِيُجَادِلُوكُمْ وَإِنْ أَطْعَمْتُمُوهُمْ إِنَّكُمْ لَمُشْرِكُونَ

- "واز آنچه نام خدا بر آن بوده نخورید! این کار گناه است؛ و شیاطین به دوستان خود مطالبی مخفیانه القا می‌کنند، تا با شما به مجاله برخیزند؛ اگر از آنها اطاعت کنید، شما هم مشرک خواهید بود!"

۱۲۲) أَوَ مَنْ كَانَ مَيْتًا فَأَحْيَنَا وَجَعَلْنَا لَهُ نُورًا يَمْشِي بِهِ فِي النَّاسِ كَمَنْ مَثَلُهُ
فِي الظُّلُمَاتِ لَيْسَ بِخَارِجٍ مِّنْهَا كَذَلِكَ زُيْنَ لِلْكَافِرِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- آیا کسی که مرده بود، سپس او را زنده کردیم، و نوری برایش قرار دادیم که با آن در میان مردم راه برود، همانند کسی است که در ظلمتها باشد و از آن خارج نگردد؟! این گونه برای کافران، اعمال (زشتی) که انجام می‌دادند، تزیین شده (و زیبا جلوه کرده) است.

۱۲۳) وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا فِي كُلِّ قَرْيَةٍ أَكَابِرَ مُجَرِّمِيهَا لِيمْكُرُوا فِيهَا وَمَا يَمْكُرُونَ
إِلَّا بِأَنْفُسِهِمْ وَمَا يَشْعُرُونَ

- "و (نیز) این گونه در هر شهر و آبادی، بزرگان گنهکاری قرار دادیم؛ (افرادی که همه گونه قدرت در اختیارشان گذاریدیم؛ اما آنها سوء استفاده کرده، و راه خطای پیش گرفتند؛ و سرانجام کارشان این شد که به مکر (و فربیب مردم) پرداختند؛ ولی تنها خودشان را فربیب می‌دهند و نمی‌فهمند!"

۱۲۴) وَإِذَا جَاءَتْهُمْ آيَةٌ قَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ حَتَّى نُؤْتَى مِثْلَ مَا أُوتِيَ رُسُلُ اللَّهِ اللَّهُ
أَعْلَمُ حَيْثُ يَجْعَلُ رِسَالَتَهُ سَيِّصِيبُ الَّذِينَ أَجْرَمُوا صَفَارٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعَذَابٌ
شَدِيدٌ بِمَا كَانُوا يَمْكُرُونَ

- و هنگامی که آیه‌ای برای آنها باید، می‌گویند: «ما هرگز ایمان نمی‌آوریم، مگر اینکه همانند چیزی که به پیامبران خدا داده شده، به ما هم داده شود!» خداوند آگاهتر است که رسالت خویش را کجا قرار دهد! بزودی کسانی که مرتکب گناه شدند، (و مردم را از راه حق منحرف ساختند)، در مقابل مکر (و فربیب و نیز نگی) که می‌کردند، گرفتار حقارت در بیشگاه خدا، و عذاب شدید خواهند شد.

۱۲۵) فَمَنْ يُرِدِ اللَّهُ أَنْ يَهْدِيْهُ يَشْرَحْ صَدْرَهُ لِلإِسْلَامِ وَمَنْ يُرِدْ أَنْ يُضْلِلَهُ يَجْعَلْ صَدْرَهُ ضَيْقًا حَرَّاجًا كَانَمَا يَصَعَّدُ فِي السَّمَاءِ كَذَلِكَ يَجْعَلُ اللَّهُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

- آن کس را که خدا بخواهد هدایت کند، سینه‌اش را برای (پذیرش) اسلام، گشاده می‌سازد؛ و آن کس را که بخاطر اعمال خلافت بخواهد گمراه سازد، سینه‌اش را آنچنان تنگ می‌کند که گویا می‌خواهد به آسمان بالا برود؛ این گونه خداوند پلیدی را بر افرادی که ایمان نمی‌آورند قرار می‌دهد! "

۱۲۶) وَهَذَا صِرَاطٌ رَبِّكَ مُسْتَقِيمًا قَدْ فَصَّلَنَا الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَدَّكَرُونَ

- "و این راه مستقیم (و سنت جاویدان) پروردگار توتست؛ ما آیات خود را برای کسانی که پند می‌گیرند، بیان کردیم!"

۱۲۷) لَهُمْ دَارُ السَّلَامَ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَهُوَ وَلِيُّهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "برای آنها (در بهشت) خانه امن و امان نزد پروردگارشان خواهد بود؛ او، ولی و یاور آنهاست بخاطر اعمال نیکی) که انجام می‌دادند."

۱۲۸) وَيَوْمَ يَحْسُرُهُمْ جَمِيعًا يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ قَدْ اسْتَكْثَرْتُمْ مِنَ الْإِنْسِ وَقَالَ أُولَئِكُمْ مِنَ الْإِنْسِ رَبَّنَا اسْتَمْعَ بَعْضُنَا بِعَيْنٍ وَبَلَغَنَا أَجَلَنَا الَّذِي أَجَلْتَ لَنَا قَالَ النَّارُ مُتْوَكِمٌ خَالِدِينَ فِيهَا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّ رَبَّكَ حَكِيمٌ عَلِيمٌ

- "در آن روز که (خدا) همه آنها را جمع و محشور می‌سازد، (می‌گویید): ای جمیعت شیاطین و جن‌آشما افراد زیادی از انسانها را گمراه ساختید! دوستان و پیروان آنها از میان انسانها می‌گویند: «پروردگار!! هر یک از ما دو گروه [= پیشوایان و پیروان گمراه] از دیگری استفاده کردیم؛ (ما به لذات هوس آلوه و زودگذر رسیدیم؛ و آنها بر ما حکومت کردند؛ و به اجلی که برای ما مقرر داشته بودی رسیدیم.» (خداوند) می‌گوید: «آتش جایگاه شماست؛ جاودانه در آن خواهید ماند، مگر آنچه خدا بخواهد» پروردگار تو حکیم و دانست."

۱۲۹) وَكَذَلِكَ نُولِيَ بَعْضَ الظَّالِمِينَ بَعْضًا بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- ما این گونه بعضی از ستمگران را به بعضی دیگر و امی گذاریم به سبب اعمالی که انجام می‌دادند.

**١٣٠) يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ أَلَمْ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتِي
وَيَنذِرُونَكُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا شَهَدْنَا عَلَى أَنفُسِنَا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا
وَشَهَدُوا عَلَى أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُوا كَافِرِينَ**

- "(در آن روز به آنها می گوید): ای گروه جن و انس! آیا رسولانی از شما به سوی شما نیامند که آیات مرا برایتان باز گویی کردند، و شما را از ملاقات چنین روزی بیم می دادند؟! آنها می گویند: «بر ضد خودمان گواهی می دهیم؛ (آری)، ما بد کردیم» » و زندگی (پر زرق و برق) دنیا آنها را فربیب داد؛ و به زیان خود گواهی می دهند که کافر بودند!"

١٣١) ذَلِكَ أَنَّ لَمْ يَكُنْ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرْبَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا غَافِلُونَ

- این بخاطر آن است که پروردگارت هیچ گاه (مردم) شهرها و آبادیها را بخاطر ستمهایشان در حال غفلت و بی خبری هلاک نمی کند. (بلکه قبل از رسولانی برای آنها می فرستد).

١٣٢) وَلِكُلٌّ دَرَجَاتٌ مِّمَّا عَمِلُوا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا يَعْمَلُونَ

- "برای هر یک (از این دو دسته)، درجات (و مراتبی) است از آنجه عمل کردند؛ و پروردگارت از اعمالی که انجام می دهند، غافل نیست."

**١٣٣) وَرَبُّكَ الْغَنِيُّ ذُو الرَّحْمَةِ إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبُكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ مِنْ بَعْدِكُمْ مَا
يَشَاءُ كَمَا أَنْشَأَكُمْ مِنْ ذُرِّيَّةٍ قَوْمٌ أَخْرَيْنَ**

- "پروردگارت بینیاز و مهربان است؛ (پس به کسی ستم نمی کند؛ بلکه همه، نتیجه اعمال خود را می گیرند؛ اگر بخواهد، همه شما را می برد؛ سپس هر کس را بخواهد جاشین شما می سازد؛ همان طور که شما را از نسل اقوام دیگری به وجود آورد.".

١٣٤) إِنَّ مَا تُوعَدُونَ لَاتٍ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجَزِينَ

- "آنچه به شما وعده داده می شود، یقیناً می آید؛ و شما نمی توانید (خدارا) ناتوان سازید (واز عدالت و کیفر او فرار کنید)!"

**(۱۳۵) قُلْ يَا قَوْمٌ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ تَكُونُ
لَهُ عَاقِبَةُ الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ**

- "بگو: «ای قوم من! هر کار در قدرت دارید بکنید! من (هم به وظیفه خود) عمل می کنم؛ اما بزودی خواهد دانست چه کسی سرانجام نیک خواهد داشت (و پیروزی با چه کسی است! اما) به یقین، ظالمان رستگار نخواهند شد!»"

**(۱۳۶) وَجَعَلُوا لِلَّهِ مِمَّا ذَرَّا مِنَ الْحَرْثِ وَالْأَنْعَامِ نَصِيبًا فَقَالُوا هَذَا لِلَّهِ بِزَعْمِهِمْ
وَهَذَا لِشُرُكَائِنَا فَمَا كَانَ لِشُرُكَائِهِمْ فَلَا يَصِلُّ إِلَى اللَّهِ وَمَا كَانَ لِلَّهِ فَهُوَ يَصِلُّ
إِلَى شُرُكَائِهِمْ سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ**

- "آنها [=مشرکان] سهمی از آنچه خداوند از زراعت و چهارپایان آفریده، برای او قرار دادند؛ (و سهمی برای بتها!) و بگمان خود گفتند: «این مال خداست! و این هم مال شرکای ما [=یعنی بتها] است!» آنچه مال شرکای آنها بود، به خدا نمی رسید؛ ولی آنچه مال خدا بود، به شرکایشان می رسید! (آری، اگر سهم بتها با کمبودی مواجه می شد، مال خدا را به بتها می دادند؛ اما عکس آن را مجاز نمی دانستند!) چه بد حکم می کنند (که علاوه بر شرک، حتی خدا را کمتر از بتها می دانند)!"

**(۱۳۷) وَكَذَلِكَ زَيَّنَ لِكَثِيرٍ مِنَ الْمُشْرِكِينَ قَتْلَ أُولَادِهِمْ شُرَكَاؤُهُمْ لِيُرْدُوُهُمْ
وَلَيَلْبِسُوا عَلَيْهِمْ دِينَهُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا فَعَلُوهُ فَذَرْهُمْ وَمَا يَفْتَرُونَ**

- "همین گونه شرکای آنها [=بتها]، قتل فرزندانشان را در نظرشان جلوه دادند؛ (کوکان خود را قربانی بتها می کردند، و افتخار می نمودند!) سرانجام آنها را به هلاکت افکنند؛ و آینشان را بر آنان مشتبه ساختند. و اگر خدا می خواست، چنین نمی کردند؛ (زیرا می توانست جلو آنان را بگیرد؛ ولی اجبار سودی ندارد). بنابر این، آنها و تمتهایشان را به حال خود واگذار (و به آنها اعتنا مکن)!"

١٣٨) وَقَالُوا هَذِهِ أَنْعَامٌ وَحَرْثٌ حِجْرٌ لَا يَطْعَمُهَا إِلَّا مَنْ تَشَاءَ بِزَعْمِهِمْ وَأَنْعَامٌ حُرْمَتْ ظُهُورُهَا وَأَنْعَامٌ لَا يَذْكُرُونَ اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا افْتِرَاءٌ عَلَيْهِ سَيِّجْرِيهِمْ بِمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- "و گفتند: «این قسمت از چهارپایان و زراعت (که مخصوص بتهاست، برای همه) ممنوع است؛ و جز کسانی که ما بخواهیم - به گمان آنها - نباید از آن بخورند! و (اینها) چهارپایانی است که سوارشدن بر آنها (بر ما) حرام شده است!» و (نیز) چهارپایانی (بود) که (هنگام ذبح)، نام خدا را بر آن نمی برندند، و به خدا دروغ می بستند؛ و می گفتند: «این احکام، همه از تاجیه اوست.» بزودی (خدا) کیفر افتراهای آنها را می دهد!"

١٣٩) وَقَالُوا مَا فِي بُطُونِ هَذِهِ الْأَنْعَامِ خَالِصَةُ لَذِكْرِنَا وَمُحَرَّمٌ عَلَى أَزْوَاجِنَا وَإِنْ يَكُنْ مَيْتَةً فَهُمْ فِيهِ شُرَكَاءُ سَيِّجْرِيهِمْ وَصَفْهُمْ إِنَّهُ حِكْيمٌ عَلَيْمٌ

- "و گفتند: «آنچه (از بچه) در شکم این حیوانات است، مخصوص مردان است؛ و بر همسران ما حرام است! اما اگر مرده باشد [= مرده متولد شود]. همگی در آن شریکند.» بزودی (خدا) کیفر این توصیف (و احکام دروغین) آنها را می دهد؛ او حکیم و داناست."

١٤٠) قَدْ خَسِرَ الَّذِينَ قَتَلُوا أُولَادَهُمْ سَهْلًا بِغَيْرِ عِلْمٍ وَحَرَمُوا مَا رَزَقَهُمُ اللَّهُ افْتِرَاءٌ عَلَى اللَّهِ قَدْ ضَلُّوا وَمَا كَانُوا مُهْتَدِينَ

- "به یقین آنها که فرزندان خود را از روی جهل و نادانی کشتند، گرفتار خسaran شدند؛ (زیرا) آنچه را خدا به آنها روزی داده بود، بر خود تحریم کردند؛ و بر خدا افترا بستند. آنها گمراه شدند؛ و (هرگز) هدایت نیافته بودند."

١٤١) وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ جَنَّاتٍ مَعْرُوشَاتٍ وَغَيْرَ مَعْرُوشَاتٍ وَالنَّخْلَ وَالزَّرْعَ مُخْتَلِفًا أُكْلُهُ وَالرَّيْتُونَ وَالرُّمَانَ مُتَشَابِهًا وَغَيْرَ مُتَشَابِهٖ كُلُّا مِنْ ثَمَرٍ إِذَا أُثْمَرَ وَآتُوا حَتَّهُ يَوْمَ حَصَادِهِ وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

- "اوست که باغهای معروش [= باغهایی که درختانش روی داریستها قرار دارد] و باغهای غیرمعروش [= باغهایی که نیاز به داریست ندارد] را آفرید؛ همچنین نخل و انواع زراعت را، که از نظر میوه و طعم با هم متفاوتند؛ و (نیز) درخت زیتون و انار را، که از جهتی با هم شبیه، و از جهتی تفاوت دارند؛ (برگ و ساختمان ظاهریشان شبیه

یکدیگر است، در حالی که طعم میوه آنها متفاوت می‌باشد). از میوه آن، به هنگامی که به ثمر می‌نشینید، بخورید! و حق آن را به هنگام درو، پیردازید! و اسراف نکنید، که خداوند مسروقان را دوست ندارد!"

۱۴۲) وَمِنَ الْأَنْعَامِ حَمُولَةً وَفَرْشًا كُلُوا مِمَّا رَزَقْنَاكُمُ اللَّهُ وَلَا تَتَّبِعُوا حُطُواتِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

- "(او کسی است که) از چهارپایان، برای شما حیوانات باربر، و حیوانات کوچک (برای منافق دیگر) آفرید؛ از آنچه به شما روزی داده است، بخورید! و از گامهای شیطان پیروی ننمایید، که او دشمن آشکار شماست!"

۱۴۳) ثَمَانِيَةً أَرْوَاجٍ مِّنَ الْضَّانِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْمَعْزِ اثْنَيْنِ قُلْ الَّذِكَرَيْنِ حَرَمٌ أَمْ الْأُنْثَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنْثَيْنِ نَبْوُونِي بِعِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "هشت جفت از چهارپایان (برای شما) آفرید؛ از میش دو جفت، و از بز دو جفت؛ بگو: «آیا خداوند نرهای آنها را حرام کرده، یا ماده‌ها را؟ یا آنچه را شکم ماده‌ها در برگرفته؟ اگر راست می‌گویید (و بر تحریم اینها دلیلی دارید)، به من خبر دهید!»"

۱۴۴) وَمِنَ الْإِبْلِ اثْنَيْنِ وَمِنَ الْبَقَرِ اثْنَيْنِ قُلْ الَّذِكَرَيْنِ حَرَمٌ أَمِ الْأُنْثَيْنِ أَمَا اشْتَمَلَتْ عَلَيْهِ أَرْحَامُ الْأُنْثَيْنِ أَمْ كُنْتُمْ شُهَدَاءَ إِذْ وَصَاكُمُ اللَّهُ بِهَذَا فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا لِّيُضِلَّ النَّاسَ بِغَيْرِ عِلْمٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- "و از شتر یک جفت، و از گاو یک جفت (برای شما آفرید)؛ بگو: «کدامیک از اینها را خدا حرام کرده است؟ نرها یا ماده‌ها را؟ یا آنچه را شکم ماده‌ها در برگرفته؟ یا هنگامی که خدا شما را به این موضوع توصیه کرده، شما گواه (بر این تحریم) بودید؟! پس چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر خدا دروغ می‌بنند، تا مردم را از روی جهل گمراه سازد؟! خداوند هیچ گاه ستمگران را هدایت نمی‌کند»"

۱۴۵) قُل لَا أَجِدُ فِي مَا أُوحِيَ إِلَيَّ مُحَرَّمًا عَلَى طَاعِمٍ يَطْعَمُهُ إِلَّا أَن يَكُونَ مَيْتَةً أَوْ دَمًا مَسْقُوفًا أَوْ لَحْمًا حِنْزِيرٍ فَإِنَّهُ رِجْسٌ أَوْ فِسْقًا أُهْلَلَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فَإِنَّ رَبَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "بغو: «در آنچه بر من وحی شده، هیچ غذای حرامی نمی‌باشد؛ بجز اینکه مردار باشد، یا خونی که (از بدن حیوان) بیرون ریخته، یا گوشت خوش - که اینها همه پاییدند - یا حیوانی که به گشاد، هنگام سر بریدن، نام غیر خدا [= نام بنتها] بر آن برده شده است.» اما کسی که مضطر (به خوردن این محرامات) شود، بی، آنکه خواهان لذت باشد و یا زیاده روی کند (گناهی بر او نیست)؛ زیرا پروردگارت، آمرزنده مهربان است."

۱۴۶) وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمَنَا كُلَّ ذِي ظُفْرٍ وَمِنَ الْبَقَرِ وَالْفَنَمِ حَرَمَنَا عَلَيْهِمْ شُحُومَهُمَا إِلَّا مَا حَمَلَتْ ظُهُورُهُمَا أَوِ الْحَوَائِيَا أَوْ مَا اخْتَلَطَ بِعُظُمٍ ذَلِكَ جَزِيَّنَاهُم بِبَعِيْهِمْ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ

- "بر یهودیان، هر حیوان ناخن دار [= حیواناتی که سم یکارچه دارند] را حرام کردیم؛ و از گاو و گوسفند، پیه و چربیشان را بر آنان تحریم نمودیم؛ مگر چربیهایی که بر پشت آنها قرار دارد، و یا در دو طرف پهلوها، و یا آنها که با استخوان آمیخته است؛ این را پختار سنتی که می‌کردند به آنها کفر دادیم؛ و ما راست می‌گوییم."

۱۴۷) فَإِنْ كَذَّبُوكَ فَقُلْ رَبُّكُمْ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَةٍ وَلَا يُرِدُّ بَأْسُهُ عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ

- "اگر تو را تکذیب کنند (و این حقایق را نپذیرند)، به آنها بگو: «پروردگار شما، رحمت گسترده‌ای دارد؛ اما مجازات او هم از مجرمان دفع شدنی نیست! (و اگر ادامه دهید کفر شما حتمی است)"

۱۴۸) سَيَقُولُ الَّذِينَ أَشْرَكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا أَشْرَكْنَا وَلَا آبَاؤُنَا وَلَا حَرَمَنَا مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ حَتَّىٰ ذَاقُوا بَأْسَنَا قُلْ هَلْ عِنْدَكُمْ مِنْ عِلْمٍ فَتُخْرِجُوهُ لَنَا إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَخْرُصُونَ

- "بزودی مشرکان (برای تبرئه خویش) می‌گویند: «اگر خدا می‌خواست، نه ما مشرک می‌شیم و نه پسران ما؛ و نه چیزی را تحریم می‌کردیم!» کسانی که پیش از آنها بودند نیز، همین گونه دروغ می‌گفتند؛ و سرانجام (طعم)

کیفر ما را چشیدند. بگو: «آیا دلیل روشنی (بر این موضوع) دارید؟ پس آن را به ما نشان دهید؟ شما فقط از پندارهای بی اساس پیروی می کنید، و تخمینهای نایجا می زنید.»^{۱۴۹}

۱۴۹) قُلْ فَلِلَهِ الْحُجَّةُ الْبَالِغَةُ فَلَوْ شَاءَ لَهُدَاكُمْ أَجْمَعِينَ

- بگو: «دلیل رسای (و قاطع) برای خداست (دلیلی که برای هیچ کس بهانه‌ای باقی نمی‌گذارد). و اگر او بخواهد، همه شما را (به اجرای) هدایت می‌کند. (ولی چون هدایت اجباری بی‌ثمر است، این کار را نمی‌کند.)^{۲۰}

۱۵۰) قُلْ هَلْمُ شُهَدَاءَ كُمُ الَّذِينَ يَشْهَدُونَ أَنَّ اللَّهَ حَرَمَ هَذَا فَإِنْ شَهَدُوا فَلَا تَشَهِّدُ مَعَهُمْ وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ وَهُمْ بِرَبِّهِمْ يَعْدِلُونَ

- بگو: «گواهان خود را، که گواهی می‌دهند خداوند اینها را حرام کرده است، بیاورید!» اگر آنها (بدروع) گواهی دهند، تو با آنان (هم صدا نشوی) و گواهی نده و از هوی و هوس کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، و کسانی که به آخرت ایمان ندارند و برای خدا شریک قائلند، پیروی ممکن!

۱۵۱) قُلْ تَعَالَوْا أَتْلُ مَا حَرَمَ رَبُّكُمْ عَلَيْكُمْ أَلَا تُتْرُكُوا بِهِ شَيْئًا وَبِالْأَلْدَنِ إِحْسَانًا وَلَا تَقْتُلُوا أُولَادَكُمْ مَنْ إِمْلَاقَ نَحْنُ نَرِزُقُكُمْ وَإِيَّاهُمْ وَلَا تَقْرُبُوا الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَنَ وَلَا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ ذَلِكُمْ وَصَارَكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

- "بگو: «بایاید آنچه را پروردگار تان بر شما حرام کرده است برایتان بخوانم: اینکه چیزی را شریک خدا قرار ندهید! و به پدر و مادر نیکی کنید! و فرزنداتان را از (ترس) فقر، نکشید! ما شما و آنها را روزی می‌دهیم؛ و تزدیک کارهای زشت نروید، چه آشکار باشد چه پنهان! و انسانی را که خداوند محترم شمرده، به قتل نرسانید! مگر حق (و از روی استحقاق)؛ این چیزی است که خداوند شما را به آن سفارش کرده، شاید درک کنید!»^{۲۱}

۱۵۲) وَلَا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتِيمِ إِلَّا بِالْتَّى هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَلْعُغَ أَشْدَدَهُ وَأَوْفُوا
الْكِيلَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسِّعَهَا وَإِذَا قُلْتُمْ فَاعْدِلُوا وَلَوْ كَانَ
ذَا قُرْبَى وَبِعَهْدِ اللَّهِ أَوْفُوا ذَلِكُمْ وَصَاحَبُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

- و به مال یتیم، جز به بهترین صورت (و برای اصلاح)، نزدیک شوید، تا به حد رشد خود برسد! و حق پیمانه و وزن را بعدالت ادا کنید! - هیچ کس را، جز بمقدار تواناییش، تکلیف نمی کنیم - و هنگامی که سخنی می گوییم، عدالت را رعایت نمایید، حتی اگر در مورد نزدیکان (شما) بوده باشد و به پیمان خدا وفا کنید، این چیزی است که خداوند شما را به آن سفارش می کند، تا متذکر شوید!

۱۵۳) وَأَنَّ هَذَا صِرَاطِي مُسْتَقِيمًا فَاتَّبِعُوهُ وَلَا تَتَّبِعُوا السُّبُلَ فَتَفَرَّقَ بِكُمْ عَنْ
سَبِيلِهِ ذَلِكُمْ وَصَاحَبُكُمْ بِهِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقَوْنَ

- این راه مستقیم من است، از آن پیروی کنید! و از راههای پراکنده (و انحرافی) پیروی نکنید، که شما را از طریق حق، دور می سازد! این چیزی است که خداوند شما را به آن سفارش می کند، شاید پرهیزگاری پیشه کنید!

۱۵۴) ثُمَّ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتابَ تَمَامًا عَلَى الَّذِي أَحْسَنَ وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ
وَهُدًى وَرَحْمَةً لَعَلَّهُمْ يُؤْمِنُونَ

- «سپس به موسی کتاب (آسمانی) دادیم؛ (و نعمت خود را) بر آنها که نیکوکار بودند، کامل کردیم؛ و همه چیز را که مورد نیاز آنها بود، در آن) روشن ساختیم؛ کتابی که مایه هدایت و رحمت بود؛ شاید به لقای پروردگارشان (و روز رستاخیز)، ایمان بیاورند!»

۱۵۵) وَهَذَا كِتابٌ أَنْزَلْنَاهُ مُبَارِكٌ فَاتَّبِعُوهُ وَاتَّقُوا لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- «و این کتابی است پر برکت، که ما (بر تو) نازل کردیم؛ از آن پیروی کنید، و پرهیزگاری پیشه نمایید، باشد که مورد رحمت (خدا) قرار گیرید!»

۱۵۶) أَنْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَنْزَلَ الْكِتابَ عَلَى طَائِفَتَيْنِ مِنْ قَبْلِنَا وَإِنْ كَنَّا عَنْ
دِرَاسَتِهِمْ لَغَافِلِينَ

- «ما این کتاب را با این امتیازات نازل کردیم) تا نگویید: «کتاب آسمانی تنها بر دو طایفه پیش از ما [= یهود و نصاری] نازل شده بود؛ و ما از بحث و بررسی آنها بی خبر بودیم!»

۱۵۷) أَوْ تَقُولُوا لَوْ أَنَا أَنْزَلَ عَلَيْنَا الْكِتَابُ لَكُنَّا أَهْدَى مِنْهُمْ فَقَدْ جَاءَكُمْ بَيِّنَةً مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدًى وَرَحْمَةً فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَّبَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَصَدَفَ عَنْهَا سَنْجُزِي الَّذِينَ يَصْدِفُونَ عَنْ آيَاتِنَا سُوءَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يَصْدِفُونَ

- یا نگویید: «اگر کتاب آسمانی بر ما نازل می شد، از آنها هدایت یافته تر بودیم!» اینک آیات و دلایل روشن از جانب پروردگاریان، و هدایت و رحمت برای شما آمد! پس، چه کسی ستمکارتر است از کسی که آیات خدا را تکذیب کرده، و از آن روی گردانده است؟! اما بزودی کسانی را که از آیات ما روی می گردانند، بخاطر همین اعراض بی دلیلشان، مجازات شدید خواهیم کرد!

۱۵۸) هُلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيهِمُ الْمَلَائِكَةُ أُوْ يَأْتِيَ رَبُّكَ أُوْ يَأْتِيَ بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ يَوْمَ يَأْتِي بَعْضُ آيَاتِ رَبِّكَ لَا يَنْفَعُ نَفْسًا إِيمَانُهَا لَمْ تَكُنْ أَمَّنَتْ مِنْ قَبْلُ أُوْ كَسَبَتْ فِي إِيمَانِهَا حَيْرًا قُلْ انتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ

- آیا جز این انتظار دارند که فرشتگان (مرگ) به سراغشان آیند، یا خداوند (خدوش) به سوی آنها باید، یا بعضی از آیات پروردگاریت (و نشانه های رستاخیز)؟! اما آن روز که بعضی از آیات پروردگاریت حقیق پذیرد، ایمان آوردن افرادی که قبلاً ایمان نیاورده اند، یا در ایمانشان عمل نیکی انجام نداده اند، سودی به حالشان نخواهد داشت! بگو: «اکنون که شما چنین انتظارات نادرستی دارید، انتظار بکشید ما هم انتظار (کیفر شما را) می کشیم!»

۱۵۹) إِنَّ الَّذِينَ فَرَّقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا لَّسْتُ مِنْهُمْ فِي شَيْءٍ إِنَّمَا أُمْرُهُمْ إِلَى اللَّهِ ثُمَّ يُنَبِّهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

- «کسانی که آیین خود را پراکنده ساختند، و به دسته های گوناگون (و مذاهب مختلف) تقسیم شدند، تو هیچ گونه رابطه ای با آنها نداری! سر و کار آنها تنها با خداست؛ سپس خدا آنها را از آنجه انجام می دادند، با خبر می کرد.»

۱۶۰) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ عَشْرُ أَمْثَالِهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- «هر کس کار نیکی بجا آورد، ده برابر آن پاداش دارد، و هر کس کار بدی انجام دهد، جز بیانند آن، کیفر نخواهد دید؛ و ستمی بر آنها نخواهد شد.»

۱۶۱) قُلْ إِنَّنِي هَدَانِي رَبِّي إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ دِينًا قِيمًا مُلَةً إِبْرَاهِيمَ حَيْفَا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- "بگو: «پروردگارم مرا به راه راست هدایت کرده؛ آینین پا بر جا (و ضامن سعادت دین و دنیا)؛ آین ابراهیم؛ که از آینهای خرافی روی برگرداند؛ و از مشرکان نبود.»"

۱۶۲) قُلْ إِنَّ صَلَاتِي وَنُسُكِي وَمَحْيَايَ وَمَمَاتِي لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- بگو: «نعم و تمام عبادات من، وزندگی و مرگ من، همه برای خداوند پروردگار جهانیان است.

۱۶۳) لَا شَرِيكَ لَهُ وَبَذِلَكَ أُمِرْتُ وَأَنَا أَوَّلُ الْمُسْلِمِينَ

- "همتای برای او نیست؛ و به همین مأمور شده‌ام؛ و من نخستین مسلمان!»"

۱۶۴) قُلْ أَعْيَرَ اللَّهُ أَبْغَى رَبَّا وَهُوَ رَبُّ كُلِّ شَيْءٍ وَلَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ إِلَّا عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ وَازْرَةٌ وِزْرًا أُخْرَى ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيَنْسِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ

- "بگو: «آیا غیر خدا، پروردگاری را بطلبم، در حالی که او پروردگار همه چیز است؟! هیچ کس، عمل (بدی) جز به زیان خودش، انجام نمی دهد؛ و هیچ گنهکاری گناه دیگری را متحمل نمی شود؛ سپس بازگشت همه شما به سوی پروردگارتان است؛ و شما را از آنچه در آن اختلاف داشتید، خبر خواهد داد.»"

۱۶۵) وَهُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَائِفَ الْأَرْضِ وَرَفَعَ بَعْضَكُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لَيْلَيْلُوكُمْ فِي مَا آتَاكُمْ إِنَّ رَبَّكَ سَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "و او کسی است که شما را جانشینان (و نایابندگان) خود در زمین ساخت، و درجات بعضی از شما را بالاتر از بعضی دیگر قرار داد، تا شما را به وسیله آنچه در اختیاراتن قرار داده بیازماید؛ به یقین پروردگار تو سریع العقاب و آمرزنده مهربان است. (کیفر کسانی را که از بوته امتحان نادرست درآیند، زود می دهد؛ و نسبت به حق پویان مهربان است)."

سورة الاعراف

س ۷- تعداد آیات ۲۰۶- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششند بخایشگر

(۱) المص

- المص

۲) كِتَابُ أُنزِلَ إِلَيْكَ فَلَا يَكُنْ فِي صَدْرِكَ حَرَجٌ مِّنْهُ لِتُنذِرَ بِهِ وَذِكْرَى
لِلْمُؤْمِنِينَ

- "این کتابی است که بر تو نازل شده؛ و نباید از ناحیه آن، ناراحتی در سینه داشته باشی! تا به وسیله آن، (مردم را از عاقبت سوء عقاید و اعمال نادرستشان) بیم دهی؛ و تذکری است برای مؤمنان."

۳) اتَّبِعُوا مَا أُنزِلَ إِلَيْكُمْ مِّنْ رِّبْكُمْ وَلَا تَتَّبِعُوا مِنْ دُونِهِ أُوْلَيَاءَ قَلِيلًاً مَا
تَذَكَّرُونَ

- از چیزی که از طرف پروردگاریان بر شما نازل شده، پیروی کنید! و از اولیا و معبدهای دیگر جز او، پیروی نکنید! اما کمتر متذکر می‌شوید!

۴) وَكَمْ مِنْ قَرْيَةً أَهْلَكْنَاهَا فَجَاءَهَا بَأْسُنَا أَوْ هُمْ قَاتِلُونَ

- چه بسیار شهرها و آبادیها که آنها را (بر اثر گناه فراوانشان) هلاک کردیم! و عذاب ما شب‌هنگام، یا در روز هنگامی که استراحت کرده بودند، به سراغشان آمد.

۵) فَمَا كَانَ دَعْوَاهُمْ إِذْ جَاءُهُمْ بَأْسُنَا إِلَّا أَنْ قَالُوا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

- "و در آن موقع که عذاب ما به سراغ آنها آمد، سخنی نداشتند جز اینکه گفتند: «ما ظالم بودیم!» (ولی این اعتراف به گناه، دیگر دیر شده بود؛ و سودی به حالشان نداشت)."

۶) فَلَنَسْأَلَنَّ الَّذِينَ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ وَلَنَسْأَلَنَّ الْمُرْسَلِينَ

- به یقین، (هم) از کسانی که پیامبران به سوی آنها فرستاده شدند سؤال خواهیم کرد؛ (و هم) از پیامبران سؤال می‌کنیم!"

۷) فَلَنَقْصَنَ عَلَيْهِمْ بِعِلْمٍ وَمَا كُنَّا غَائِبِينَ

- "و مسلماً (اعمالشان را) با علم (خود) برای آنان شرح خواهیم داد؛ و ما هرگز غایب نبودیم (بلکه همه جا حاضر و ناظر اعمال بندگان هستیم)!"

۸) وَالْوَرْزُنْ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- وزن کردن (اعمال، و سنجش ارزش آنها) در آن روز، حق است! کسانی که میزانهای (عمل) آنها سنتگین است، همان رستگارانند!

۹) وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ بِمَا كَانُوا يَأْتِيْنَا
يَظْلِمُونَ

- و کسانی که میزانهای (عمل) آنها سبک است، افرادی هستند که سرمایه وجود خود را، با خاطر ظلم و ستمی که نسبت به آیات ما می‌کرددند، از دست داده‌اند.

۱۰) وَلَقَدْ مَكَّنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايِشَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ

- "ما تسلط و مالکیت و حکومت بر زمین را برای شما قرار دادیم؛ و انسان و سایل زندگی را برای شما فراهم ساختیم؛ اما کمتر شکرگزاری می‌کنید!"

۱۱) وَلَقَدْ خَلَقْنَاكُمْ ثُمَّ صَوَّرْنَاكُمْ ثُمَّ قُنَّا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجَدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا
إِبْلِيسَ لَمْ يَكُنْ مِّنَ السَّاجِدِينَ

- "ما شما را آفریدیم؛ سپس صورت بندی کردیم؛ بعد به فرشتگان گفتیم: «برای آدم خضوع کنید!» آنها همه سجده کردند؛ جز ابليس که از سجده کنندگان نبود.".

۱۲) قَالَ مَا مَنَعَكَ أَلَا تَسْجُدَ إِذْ أَمْرَتُكَ قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ

وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ

- «خداؤند به او) فرمود: «در آن هنگام که به تو فرمان دادم، چه چیز تو را مانع شد که سجده کنی؟» گفت: «من از او بهترم؛ مرا از آش آفریده‌ای و او را از گل!»

۱۳) قَالَ فَاهْبِطْ مِنْهَا فَمَا يَكُونُ لَكَ أَنْ تَتَكَبَّرَ فِيهَا فَأَخْرُجْ إِنَّكَ مِنَ

الصَّاغِرِينَ

- گفت: «از آن (مقام و مرتبه‌ات) فرود آی! تو حق نداری در آن (مقام و مرتبه) تکبر کنی! بیرون رو، که تو از افراد پست و کوچکی!

۱۴) قَالَ أَنْظُرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبْعَثُونَ

- گفت: «مرا تاروزی که (مردم) برانگیخته می‌شوند مهلت ده (و زنده بگذار)»

۱۵) قَالَ إِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

- فرمود: «تو از مهلت داده شدگانی!»

۱۶) قَالَ فَبِمَا أَغْوَيْتَنِي لَا قُدْمَانَ لَهُمْ صِرَاطُكَ الْمُسْتَقِيمَ

- گفت: «اگر کن که مرا گمراه ساختی، من بر سر راه مستقیم تو، در برابر آنها کمین می‌کنم!»

۱۷) ثُمَّ لَا تَتَّهِّمْ مِّنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ وَعَنْ أَيْمَانِهِمْ وَعَنْ شَمَائِلِهِمْ وَلَا

تَجِدُ أَكْثَرَهُمْ شَاكِرِينَ

- «سین از پیش رو و از پشت سر، و از طرف راست و از طرف چپ آنها، به سراغشان می‌روم؛ و بیشتر آنها را شکرگزار ت Xiao های بیافت!»

۱۸) قَالَ أَخْرُجْ مِنْهَا مَذْؤُومًا مَّدْحُورًا لَمَنْ تَبَعَكَ مِنْهُمْ لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكُمْ

أَجْمَعِينَ

- فرمود: «از آن (مقام)، با ننگ و عار و خواری، بیرون رو! و سوگند باد می‌کنم که هر کس از آنها از تو پیروی کند، جهنم را از شما همگی برس می‌کنم!»

۱۹) وَيَا آدَمُ اسْكُنْ أَنْتَ وَزَوْجُكَ الْجَنَّةَ فَكُلَا مِنْ حَيْثُ شِئْتُمَا وَلَا تَقْرَبَا هَذِهِ

الشَّجَرَةَ فَتَكُونَا مِنَ الظَّالِمِينَ

- ای آدم! تو و همسرت در بهشت ساکن شوید! و از هر جا که خواستید، بخورید! اما به این درخت نزدیک نشوید، که از ستمکاران خواهید بود!«

۲۰) فَوَسْوَسَ لَهُمَا الشَّيْطَانُ لِيُبَدِّيَ لَهُمَا مَا وُرِيَ عَنْهُمَا مِنْ سَوْءَاتِهِمَا وَقَالَ مَا نَهَاكُمَا رَبُّكُمَا عَنْ هَذِهِ الشَّجَرَةِ إِلَّا أَنْ تَكُونَا مَلَكِيْنِ أَوْ تَكُونَا مِنَ الْخَالِدِينَ

- «بسیش شیطان آن دو رسوسه کرد. تا آنچه را از انداشان پنهان بود، آشکار سازه؛ و گفت: «پروردگارتان شما را از این درخت نهی نکرده مگر بخاطر اینکه (اگر از آن بخورید)، فرشته خواهید شد، یا جاودانه (در بهشت) خواهید ماند!»

۲۱) وَقَاسَمَهُمَا إِنِّي لَكُمَا لَمِنَ النَّاصِحِينَ

- و برای آنها سوگند یاد کرد که من برای شما از خیرخواهان.

۲۲) فَدَلَّاهُمَا بِغُرُورِ فَلَمَّا ذَاقَا الشَّجَرَةَ بَدَأَتِ لَهُمَا سَوْءَاتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ وَنَادَاهُمَا رَبُّهُمَا أَللَّهُمَّ أَنْهَكُمَا عَنْ تِلْكُمَا الشَّجَرَةِ وَأَقْلُلْ لَكُمَا إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمَا عَدُوٌّ مُّبِينٌ

- «و به این ترتیب، آنها را با فریب (از مقامشان) فرودآورد. و هنگامی که از آن درخت چشیدند، انداشان [برآورده شان] بر آنها آشکار شد؛ و شروع کردند به قرار دادن برگهای (درختان) بهشتی بر خود، تا آن را بپوشانند. و پروردگارشان آنها را نداد داد که: «آیا شما را از آن درخت نهی نکردم؟! و نگفتم که شیطان برای شما دشمن آشکاری است؟!»

۲۳) قَالَ رَبَّنَا ظَلَّمَنَا أَنْفُسَنَا وَإِنْ لَمْ تَغْفِرْ لَنَا وَتَرْحَمْنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

- گفتند: «پروردگار! ما به خویشتن ستم کردیم! و اگر ما را نبخشی و بر ما رحم نکنی، از زیانکاران خواهیم بود!»

۲۴) قَالَ أَهْبِطُوا بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ وَلَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُسْتَقْرٌ وَمَتَاعٌ إِلَى حِينٍ فَرَمَوْد: «از مقام خویش،) فرود آیید، در حالی که بعضی از شما نسبت به بعض دیگر، دشمن خواهید بود! (شیطان دشمن شماست، و شما دشمن او!) و برای شما در زمین، قرارگاه و وسیله بهره‌گیری تا زمان معینی خواهد بود.»

۲۵) قالَ فِيهَا تَحْيِونَ وَفِيهَا تَمُوتُونَ وَمِنْهَا تُخْرَجُونَ

- "فرموده: «در آن [=زمین] زنده می‌شوید؛ و در آن می‌میرید؛ و (در رستاخیز) از آن خارج خواهد شد.»"

۲۶) يَا بَنِي آدَمَ قَدْ أَنْزَلْنَا عَلَيْكُمْ لِبَاسًا يُوَارِى سَوْءَاتِكُمْ وَرِيشًا وَلِبَاسًا التَّقْوَىٰ ذَلِكَ خَيْرٌ ذَلِكَ مِنْ آياتِ اللَّهِ عَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ

- "ای فرزندان آدم! لباسی برای شما فرستادیم که اندام شما را می‌پوشاند و مایه زینت شماست؛ اما لباس پرهیزگاری بهتر است! اینها (همه) از آیات خداست، تا متذکر (نعمتهای او) شوند!"

۲۷) يَا بَنِي آدَمَ لَا يَقْتَنِنُكُمُ الشَّيْطَانُ كَمَا أَخْرَجَ أَبْوَيْكُمْ مِّنَ الْجَنَّةِ يَنْزِعُ عَنْهُمَا لِبَاسَهُمَا لِيُرِيهِمَا سَوْءَاتِهِمَا إِنَّهُ يَرَأُكُمْ هُوَ وَقَبِيلُهُ مِنْ حَيْثُ لَا تَرَوْنَهُمْ إِنَّا جَعَلْنَا الشَّيَاطِينَ أُولَئِيَّاءِ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ

- "ای فرزندان آدم! شیطان شما را نفرید، آن گونه که پدر و مادر شما را از بهشت بیرون کرد، و لباسان را از تنفسان بیرون ساخت تا عورتشان را به آنها نشان دهد! چه اینکه او و همکارانش شما را می‌بینند از جایی که شما آنها را نمی‌بینید؛ (اما بدانید) ما شیاطین را اولیای کسانی قرار دادیم که ایمان نمی‌آورند!"

۲۸) وَإِذَا فَعَلُوا فَاحِشَةً قَالُوا وَجَدْنَا عَلَيْهَا آباءَنَا وَاللَّهُ أَمْرَنَا بِهَا قُلْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ أَتَقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- "و هنگامی که کار زشتی انجام می‌دهند می‌گویند: «پدران خود را برابر این عمل بیافتدیم؛ و خداوند ما را به آن دستور داده است!» بگو: «خداوند (هرگز) به کار زشت فرمان نمی‌دهد! آیا چیزی به خدا نسبت می‌دهید که نمی‌دانید؟!»"

۲۹) قُلْ أَمَرَ رَبِّي بِالْقِسْطِ وَأَقِيمُوا وُجُوهُكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ كَمَا بَدَأْكُمْ تَعُودُونَ

- "بگو: «پروردگارم امر به عدالت کرده است؛ و توجه خویش را در هر مسجد (و به هنگام عبادت) به سوی او کنید! و او را بخواهید، در حالی که دین (خود) را برای او خالص گردانید! (و بدانید) همان گونه که در آغاز شما را آفرید، (بار دیگر در رستاخیز) بازمی‌گردید!"

(۳۰) فَرِيقًا هَدَى وَفَرِيقًا حَقَّ عَلَيْهِمُ الضَّلَالَةُ إِنَّهُمْ اتَّخَذُوا الشَّيَاطِينَ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ

- "جمیع راه دایت کرده؛ و جمعی (که شایستگی نداشته‌اند)، گمراهی بر آنها مسلم شده است. آنها (کسانی هستند که) شیاطین را به جای خداوند، اولیای خود انتخاب کردند؛ و گمان می‌کنند هدایت یافته‌اند!"

(۳۱) يَا بَنِي آدَمَ حُذُّوْا زِيَّنَكُمْ عِنْدَ كُلِّ مَسْجِدٍ وَكُلُّوا وَاشْرِبُوا وَلَا تُسْرِفُوا إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْرِفِينَ

- ای فرزندان آدم! زینت خود را به هنگام رفتن به مسجد، با خود بردارید! و (از نعمت‌های الهی) بخورید و بیاشامید. ولی اسراف نکنید که خداوند مسیران را دوست نمی‌دارد!

(۳۲) قُلْ مَنْ حَرَمَ زِينَةَ اللَّهِ الَّتِي أَخْرَجَ لِعِبَادِهِ وَالْطَّيِّبَاتِ مِنَ الرِّزْقِ قُلْ هِيَ لِلَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا خَالِصَةٌ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- "بگو: «چه کسی زینت‌های الهی را که برای بندگان خود آفریده، و روزیهای پاکیزه را حرام کرده است؟!» بگو: «اینها در زندگی دنیا، برای کسانی است که ایمان آورده‌اند؛ (اگر چه دیگران نیز با آنها مشارکت دارند؛ ولی) در قیامت، خالص (برای مؤمنان) خواهد بود.» این گونه آیات (خود) را برای کسانی که آگاهند، شرح می‌دهیم!"

(۳۳) قُلْ إِنَّمَا حَرَمَ رَبِّيَ الْفَوَاحِشَ مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَمَا بَطَّنَ وَالإِثْمُ وَالْغُنْيَ بَغْيَ الْحَقِّ وَأَنْ تُشْرِكُوا بِاللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَأَنْ تَقُولُوا عَلَى اللَّهِ مَا لَا يَعْلَمُونَ

- "بگو: «خداوند، تنها اعمال زشت را، چه آشکار باشد چه پنهان، حرام کرده است؛ و (همچنین) گناه و ستم بناحق را؛ و اینکه چیزی را که خداوند دلیلی برای آن نازل نکرده، شریک او قرار دهید؛ و به خدا مطلبی نسبت دهید که نمی‌دانید.»

(۳۴) وَلِكُلٌّ أُمَّةً أَجْلٌ فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

- «برای هر قوم و جمعیتی، زمان و سرآمد (معینی) است؛ و هنگامی که سرآمد آنها فرا رسید، نه ساعتی از آن تأخیر می‌کنند، و نه بر آن پیشی می‌گیرند.»

(۳۵) يَا بَنِي آدَمَ إِمَّا يَأْتِيَنَّكُمْ رُسُلٌ مِّنْكُمْ يَقُصُّونَ عَلَيْكُمْ آيَاتٍ فَمَنِ اتَّقَىٰ
وَأَصْلَحَ فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- «ای فرزندان آدم! اگر رسولانی از خود شما به سراغتان بیایند که آیات مرا برای شما بازگو کنند، (از آنها پیروی کنید؛) کسانی که پرهیزگاری پیشه کنند و عمل صالح انجام دهند (و در اصلاح خویش و دیگران بکوشند)، نه ترسی بر آنهاست و نه غمناک می‌شوند.»

(۳۶) وَالَّذِينَ كَذَبُواْ بِآيَاتِنَا وَاسْتَكْبَرُواْ عَنْهَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا
خَالِدُونَ

- «آنها که آیات ما را تکذیب کنند، و در برابر آن تکبیر ورزند، اهل دوزخند؛ جاودانه در آن خواهند ماند.»

(۳۷) فَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَبَ بِآيَاتِهِ أُولَئِكَ يَنَالُهُمْ
نَصِيبُهُمْ مِنَ الْكِتَابِ حَتَّىٰ إِذَا جَاءَتْهُمْ رُسُلُنَا يَتَوَفَّوْهُمْ قَالُواً أَيْنَ مَا كُنْتُمْ
تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُواً ضَلُّواْ عَنَّا وَشَهَدُواْ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ أَنَّهُمْ كَانُواْ كَافِرِينَ

- «چه کسی ستمکارتر است از آنها که بر خدا دروغ می‌بنند، یا آیات او را تکذیب می‌کنند؟! آنها نصیشان را از آنچه مقدار شده (از نعمتها و موهاب این جهان) می‌برند؛ تا زمانی که فرستادگان ما [=فرشتگان قضی ارواح] به سراغشان روند و جانشان را بگیرند؛ از آنها می‌پرسند: «کجا بایند معبدهایی که غیر از خدا می‌خواندید؟! (چرا به یاری شما نمی‌آیند؟!) می‌گویند: «آنها (همه) گم شدند (و از ما دور گشتنند!)» و بر ضد خود گواهی می‌دهند که کافر بودند!»

(۳۸) قَالَ ادْخُلُواْ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِكُمْ مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ فِي النَّارِ كُلَّمَا
دَخَلَتْ أُمَّةٌ لَعَنَتْ أُخْنَهَا حَتَّىٰ إِذَا ادْأَرَ كُوْاْ فِيهَا جَمِيعًا قَالَتْ أُخْرَاهُمْ لَا وَلَاهُمْ

رَبِّنَا هَوْلَاءِ أَضْلُلُونَا فَآتِهِمْ عَذَابًا ضِعْفًا مِّنَ النَّارِ قَالَ لِكُلِّ ضِعْفٍ وَلَكِنْ لَا تَعْلَمُونَ

- "(خداؤند به آنها) می گویند: «در صفت گروههای مشابه خود از جن و انس در آتش وارد شوید!» هر زمان که گروهی وارد می شوند، گروه دیگر را لعن می کنند؛ تا همگی با ذلت در آن قرار گیرند. (در این هنگام) گروه پیروان درباره پیشوایان خود می گویند: «خداؤند! اینها بودند که ما را گمراه ساختند؛ پس کیفر آنها را از آتش دو برابر کن! (کیفری برای گمراهیشان، و کیفری بخاطر گمراه ساختن ما).» می فرماید: «سرازیر هر کدام (از شما) عذاب مضاعف است؛ ولی نمی دانید! (چرا که پیروان اگر گرد پیشوایان گمراه را نگرفته بودند، قادری بر افسوس مردم نداشتند.»

٣٩) وَقَاتَتْ أُولَاهُمْ لَاْخْرَاهُمْ فَمَا كَانَ لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُتُمْ تَكْسِبُونَ

- "و پیشوایان آنها به پیروان خود می گویند: «شما امتیازی بر ما نداشتید؛ پس بچشید عذاب (اللهی) را در برابر آنچه انجام می دادید!»

٤٠) إِنَّ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَاسْتَكَبُرُوا عَنْهَا لَا تُفْتَحُ لَهُمْ أَبْوَابُ السَّمَاءِ وَلَا يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ حَتَّىٰ يَلِجَ الْجَحَّلُ فِي سَمَّ الْخِيَاطِ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُجْرِمِينَ

- "کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، و در برابر آن تکبر ورزیدند، (هر گز) درهای آسمان به رویشان گشوده نمی شود؛ و (هیچ گاه) داخل بپشت نخواهند شد مگر اینکه شتر از سوراخ سوزن بگردید! این گونه، که کاران را جزا می دهیم!"

٤١) لَهُمْ مِنْ جَهَنَّمَ مِهَادٌ وَمِنْ فَوْقَهُمْ غَوَاشٌ وَكَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ

- "برای آنها بستری از (آتش) دوزخ، و روی آنها پوششنهایی (از آن) است؛ و اینچنان ظالمان را جزا میدهیم!"

٤٢) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وَسْعَهَا أُولَئِكَ

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "و کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح داده‌اند - البته هیچ کس را جز به اندازه تواناییش تکلیف نمی کنیم - آنها اهل بهشتند؛ و جاودانه در آن خواهند ماند."

٤٣) وَنَزَّعْنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِّنْ غِلْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي هَدَانَا لِهَذَا وَمَا كُنَّا لِنَهْتَدِيَ لَوْلَا أَنْ هَدَانَا اللَّهُ لَقَدْ جَاءَتْ رُسُلٌ رَّبِّنَا بِالْحَقِّ وَتُؤْدِوْا أَنْ تِلْكُمُ الْجَنَّةُ أُولَئِنَّمُوْهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "و آنچه در دلها از کينه و حسد دارند، برمى کنيم (تا در صفا و صمييّت با هم زندگي کنند)؛ و از زير (قصرها و درختان) آنها، نهرها جريان دارد؛ مى گويند: «ستايش مخصوص خداوندي است که ما را به اين (همه نعمتها) رهنمون شد؛ و اگر خدا ما را هدایت نکرده بود، ما (به اينها) راه نمى یافتيم! مسلماً فرستاد گان پروردگار مى حق را آوردند!» و (در اين هنگام) به آنان ندا داده مى شود که: «اين بهشت را در برابر اعمالی که انجام مى داديد، به ارت برديد!»"

٤٤) وَتَادَى أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابَ النَّارِ أَنْ قَدْ وَجَدْنَا مَا وَعَدَنَا رَبُّنَا حَقًا فَهُلْ وَجَدْتُمْ مَا وَعَدَ رَبِّكُمْ حَقًا قَالُوا نَعَمْ فَإِذَنْ مُؤْذِنَ بَيْنَهُمْ أَنْ لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ

- "و بهشتيان دوزخيان را صدا مى زنند که: «آنچه را پروردگارمان به ما وعده داده بود، همه را حق یافتيم؛ آيا شما هم آنچه را پروردگارتان به شما وعده داده بود حق یافتيد؟!» در اين هنگام، ندادهنهای در ميان آنها ندا مى دهد که: «لعت خدا بر ستمگران باد!»"

٤٥) الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوَاجًا وَهُمْ بِالآخِرَةِ كَافِرُونَ - «همانها که (مردم را) از راه خدا بازمى دارند، و (با القاي شبهات) مى خواهند آن را راکح و معسوج نشان دهند؛ و آنها به آخرت کافرندا!»"

٤٦) وَبَيْهِمَا حِجَابٌ وَعَلَى الْأَعْرَافِ رِجَالٌ يَعْرِفُونَ كُلًا بِسِيمَاهُمْ وَتَادَوْا أَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَنْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ لَمْ يَدْخُلُوهَا وَهُمْ يَطْمَعُونَ

- "و در ميان آن دو [= بهشتيان و دوزخيان]، حجابي است؛ و بر «اعراف» مردانی هستند که هر يك از آن دو را از چهرهشان مى شناسند؛ و بهشتيان صدا مى زنند که: «درويد بر شما باد!» اما داخل بهشت نمى شوند، در حالی که اميد آن را دارند."

٤٧) وَإِذَا صُرِّفْتُ أَبْصَارُهُمْ تِلْقَاءُ أَصْحَابِ النَّارِ قَالُوا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا مَعَ الْقَوْمِ
الظَّالِمِينَ

- هنگامی که چشمشان به دوزخیان می‌افتد می‌گویند: «پروردگارا! ما را با گروه ستمگران قرار مده!»

٤٨) وَنَادَى أَصْحَابُ الْأَعْرَافِ رِجَالًا يَعْرِفُونَهُمْ بِسِيمَاهُمْ قَالُوا مَا أَغْنَى عَنْكُمْ
جَمْعُكُمْ وَمَا كُنْتُمْ تَسْكُبُرُونَ

- اصحاب اعراف، مردانی (از دوزخیان را) که از سیماشان آنها را می‌شناسند، صدا می‌زنند و می‌گویند: «(دیدید که) گردآوری شما (از مال و ثروت و آن و فرزند) و تکبیرهای شما، به حالتان سودی نداد!»

٤٩) أَهُؤُلَاءِ الَّذِينَ أَقْسَمْتُمْ لَا يَنَالُهُمُ اللَّهُ بِرَحْمَةِ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمْ
وَلَا أَنْتُمْ تَحْزَنُونَ

- «آیا اینها = این واماندگان بر اعراف] همانان نیستند که سوگند یاد کردید رحمت خدا هرگز شامل حاشان
نخواهد شد؟! (ولی خداوند با خاطر ایمان و بعضی اعمال خیرشان، آنها را بخشید؛ هم اکنون به آنها گفته می‌شود):
داخل بهشت شوید، که نه ترسی دارید و نه غمناک می‌شوید!»

٥٠) وَنَادَى أَصْحَابُ النَّارِ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ أَنْ أَفِضْسُوا عَلَيْنَا مِنَ الْمَاءِ أَوْ مِمَّا
رَزَقْنَاكُمُ اللَّهُ قَالُوا إِنَّ اللَّهَ حَرَمَهُمَا عَلَى الْكَافِرِينَ

- دوزخیان، بهشتیان را صدا می‌زنند که: «محبت کنید» و مقداری آب، یا از آنچه خدا به شما روزی داده، به ما
بخشید! آنها (در پاسخ) می‌گویند: «خداوند اینها را بر کافران حرام کرده است!»

٥١) الَّذِينَ اتَّخَذُوا دِينَهُمْ لَهُمَا وَلَعِيًّا وَغَرَّتْهُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَأُلَيْوْ نَسَاهُمْ كَمَا
نَسُوا لِقاءَ يَوْمِهِمْ هَذَا وَمَا كَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ

- «همانها که دین و آیین خود را سرگرمی و بازیجه گرفتند؛ و زندگی دنیا آنان را مغور ساخت؛ امروز ما آنها را
فراموش می‌کنیم، همان گونه که لقای چنین روزی را فراموش کردند و آیات ما را انکار نمودند.»

۵۲) وَلَقَدْ جَنَّا هُمْ بِكِتَابٍ فَصَلَنَاهُ عَلَىٰ عِلْمٍ هُدَىٰ وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- "ما کتابی برای آنها آوردیم که (اسرار و رموز) آن را با آگاهی شرح دادیم؛ (کتابی) که مایه هدایت و رحمت برای جمعیتی است که ایمان می آورند."

۵۳) هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا تَاوِيلَهُ يَوْمَ يَأْتِيٰ تَاوِيلُهُ يَقُولُ الَّذِينَ نَسُوهُ مِنْ قَبْلُ قَدْ

جَاءُتُمْ رُسُلُّ رَبِّنَا بِالْحَقِّ فَهَلْ لَنَا مِنْ شُفَعَاءَ فَيَشْفَعُوا لَنَا أَوْ نُرَدُّ فَنَعْمَلُ غَيْرَ

الَّذِي كُنَّا نَعْمَلُ قَدْ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- "آیا آنها جز انتظار تأویل آیات (و فراسیدن تهدیدهای الهی) دارند؟ آن روز که تأویل آنها فرارسد، (کار از کار گذشته، و پشیمانی سودی ندارد؛ و کسانی که قبل‌آن را فراموش کرده بودند می گویند: «فرستادگان پروردگار ما، حق را آورند؛ آیا (امروز) شفیعانی برای ما وجود دارند که برای ما شفاعت کنند؟ یا (به ما اجازه داده شود به دنیا) بازگردیم، و اعمالی غیر از آنچه انجام می دادیم، انجام دهیم؟!» (ولی) آنها سرمایه وجود خود را از دست داده‌اند؛ و معبدهای را که به دروغ ساخته بودند، همگی از نظرشان: گم می شونند. (نه بازگشتی دارند، و نه شفیعانی!) "

۵۴) إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى

عَلَى الْعَرْشِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ يَطْبِئُهُ حَتَّىٰ شَاهِدًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ وَالنُّجُومَ

مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ أَلَا لَهُ الْخَلْقُ وَالْأَمْرُ تَبَارِكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- "پروردگار شما، خداوندی است که آسمانها و زمین را در شش روز [=شش دوران] آفرید؛ سپس به تدبیر جهان هستی پرداخت؛ (با پرده تاریک) شب، روز را می پوشاند؛ و شب به دنبال روز، به سرعت در حرکت است؛ و خورشید و ماه و ستارگان را آفرید، که مسخر فرمان او هستند. آگاه باشید که آفرینش و تدبیر (جهان)، از آن او (و به فرمان او) است! پر برکت (و زوال تاپذیر) است خداوندی که پروردگار جهانیان است!"

۵۵) اَدْعُوكُمْ تَضَرُّعًا وَخُفْيَةً إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُعْتَدِلِينَ

- پروردگار خود را (آشکارا) از روی تضرع، و در پنهانی، بخوانی! (و از تجاوز، دست بردارید که) او متباوزان را دوست نمی دارد!

٥٦) وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا وَادْعُوهُ خَوْفًا وَطَمَعًا إِنَّ رَحْمَتَ

اللهِ قَرِيبٌ مِّنَ الْمُحْسِنِينَ

- در زمین پس از اصلاح آن فساد نکنید، او را با بیم و امید بخوانید! (بیم از مسؤولیتها، و امید به رحمتش، و نیکی کنید) زیرا رحمت خدا به نیکوکاران نزدیک است!

٥٧) وَهُوَ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ حَتَّىٰ إِذَا أَقَلَّتْ سَحَابًا
ثِقَالًا سُقْنَاهُ لِبَلَدٍ مَّيِّتٍ فَأَنْزَلَنَا بِهِ الْمَاءَ فَأَخْرَجَنَا بِهِ مِنْ كُلِّ الْثَّمَرَاتِ كَذَلِكَ
نُخْرُجُ الْمَوْتَىٰ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

- او کسی است که بادها را بشارت دهنده در پیش‌پیش (باران) رحمتش می‌فرستد؛ تا ابرهای سنگین بار را (بر دوش) کشند؛ (سپس) ما آنها را به سوی زمینهای مرده می‌فرستیم؛ و به وسیله آنها، آب (حیات‌بخش) را نازل می‌کنیم؛ و با آن، از هرگونه میوه‌ای (از خاک تیره) بیرون می‌آوریم؛ این گونه (که زمینهای مرده را زنده کردیم)، مردگان را (نیز در قیامت) زنده می‌کنیم، شاید (با توجه به این مثال) متذکر شوید!

٥٨) وَالْبَلَدُ الطَّيِّبُ يَخْرُجُ نِبَاتُهُ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَالَّذِي خَبُثَ لَا يَخْرُجُ إِلَّا نَكِيدًا
كَذَلِكَ نُصَرَّفُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَشْكُرُونَ

- سرزمین پاکیزه و شیرین، گیاهش به فرمان پروردگار می‌روید؛ اما سرزمینهای بد طبیعت (و شورهزار)، جز گیاه ناچیز و بی‌ارزش، از آن نمی‌روید؛ این گونه آیات (خود) را برای آنها که شکرگزارند، بیان می‌کنیم!

٥٩) لَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَىٰ قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمٍ اعْبُدُوُا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ

إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- ما نوح را به سوی قومش فرستادیم؛ او به آنان گفت: «ای قوم من! (تنها) خداوند یگانه را پرسش کنید، که معیوبی جز او برای شما نیست! (و اگر غیر او را عبادت کنید)، من بر شما از عذاب روز بزرگی می‌ترسم!»

٦٠) قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَاكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- (ولی) اشراف قومش به او گفتند: «ما تو را در گمراهی آشکاری می‌بینیم!»

۶۱) قالَ يَا قَوْمَ لَيْسَ بِي ضَلَالَةٌ وَلَكُنَّيْ رَسُولُ مَنْ رَبَّ الْعَالَمِينَ

- «گفت: «ای قوم من! هیچ گونه گمراحتی در من نیست؛ ولی من فرستاده‌ای از جانب پروردگار جهانیان!»

۶۲) أَبْلَغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّيْ وَأَنْصَحُ لَكُمْ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- «رسالتهاي پروردگارم را به شما ابلاغ می کنم؛ و خبرخواه شما هستم؛ و از خداوند چيزهایی می دانم که شما نمی دانید.»

۶۳) أَوْ عَجِبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذِكْرٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مَنْكُمْ لِيُنْذِرَكُمْ وَلِتَسْقُوا وَلَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- آیا تعجب کرده‌اید که دستور آگاه کننده پروردگارتن به وسیله مردی از میان شما به شما برسد، تا (از عاقب اعمال خلاف) بیمتان دهد، و (در پرتو این دستور)، پرهیزگاری پیشه کنید و شاید مشمول رحمت (الهی) گردید؟!

۶۴) فَكَذَّبُوهُ فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ فِي الْفُلُكِ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا عَمِينَ

- «اما سرانجام او را تکذیب کردند؛ و ما او و کسانی را که با اوی در کشته بودند، رهایی بخشیدیم؛ و کسانی که آیات ما را تکذیب کردند، غرق کردیم؛ چه اینکه آنها گروهی ناییننا (و کوردل) بودند.»

۶۵) وَإِلَى عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمَ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

- «و به سوی قوم عاد، برادرشان «هود» را (فرستادیم)؛ گفت: «ای قوم من! (تنها) خدا را پرستش کنید، که جز او معیوبی برای شما نیست! آیا پرهیزگاری پیشه نمی کنید؟!»

۶۶) قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ إِنَّا لَنَرَأِكَ فِي سَفَاهَةٍ وَإِنَّا لَنَظُنُكَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

- اشراف کافر قوم او گفتند: «ما تو را در سفاهت (و نادانی و سبک مغزی) می بینیم، و ما مسلمآ تو را از دروغگویان می دانیم!»

٦٧) قالَ يَا قَوْمَ لَيْسَ بِي سَفَاهَةٌ وَلَكُنْيَ رَسُولُ مَنْ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- "گرفت: «ای قوم من! هیچ گونه سفاحتی در من نیست؛ ولی فرستاده‌ای از طرف پروردگار جهانیام.»

٦٨) أَبْلَغُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّيْ وَأَنَا لَكُمْ نَاصِحٌ أَمْيَنْ

- "رسالتهای پروردگارم را به شما ابلاغ می‌کنم؛ و من خبرخواه امینی برای شما هستم."

٦٩) أَوْعَجَبْتُمْ أَنْ جَاءَكُمْ ذَكْرُ مَنْ رَبَّكُمْ عَلَى رَجُلٍ مَنْكُمْ لِيُنذِرُكُمْ وَإِذْ كُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ قَوْمٍ نُوحٍ وَزَادُكُمْ فِي الْخَلْقِ بَسْطَةً فَادْكُرُوا آلَهَ لَعْلَكُمْ تُفْلِحُونَ

- «آیا تعجب کرده‌اید که دستور آگاه کننده پروردگارتران به وسیله مردی از میان شما به شما بررسد تا (از مجازات الهی) بیمان دهد؟! و به یاد آورید هنگامی که شما را جانشینان قوم نوح قرار داد؛ و شما را از جهت خلقت خلقت

(جسمانی) گسترش (و قدرت) داد؛ پس نعمتی‌ای خدا را به یاد آورید، شاید رستگار شوید!»

٧٠) قَالُوا أَجْئَتْنَا لِنَعْبُدَ اللَّهَ وَحْدَهُ وَنَذَرَ مَا كَانَ يَعْدُ آبَاؤُنَا فَأَتَنَا بِمَا تَعْدَنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- گفتند: «آیا به سراغ ما آمدای که تنها خدای یگانه را بپرستیم، و آنچه را پدران ما می‌پرستند، رها کنیم؟! پس اگر راست می‌گوئی آنچه را (از بلا و عذاب الهی) به ما وعده می‌دهی، بیاور!»

٧١) قَالَ فَدَ وَقَعَ عَلَيْكُمْ مَنْ رَبَّكُمْ رِجْسٌ وَغَضَبٌ أَتُجَادِلُونَنِي فِي أَسْمَاءِ سَمَيَّتُمُوهَا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا نَزَّلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلْطَانٍ فَانْتَظِرُوْا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ

- گفت: «پلیدی و غضب پروردگارتران، شما را فرا گرفته است! آیا با من در مورد نامهای مجادله می‌کنید که شما و پدرانتان «بعنوان معیود و خدا، بر بتها» گزارده‌اید، در حالی که خداوند هیچ دلیلی درباره آن نازل نکرده است؟! پس شما منتظر باشید، من هم با شما انتظار می‌کشم! (شما انتظار شکست من، و من انتظار عذاب الهی برای شما!) «

٧٢) فَأَنْجَيْنَاهُ وَالَّذِينَ مَعَهُ بِرَحْمَةِ مِنَّا وَقَطَعْنَا دَابِرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا وَمَا كَانُوا مُؤْمِنِينَ

- «سراجام، او و کسانی را که با او بودند، برحمت خود نجات بخشیدیم؛ و ریشه کسانی که آیات ما را تکذیب کردند و ایمان نیاورند، قطع کردیم!»

٧٣) وَإِلَى شَمُودِ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمَ اعْبُدُوْا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتُكُمْ بَيِّنَةً مِنْ رَبِّكُمْ هَذِهِ نَاقَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةً فَذَرُوهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءٍ فَيَأْخُذُكُمْ عَذَابٌ أُلِيمٌ

- «و به سوی (قوم) شمود، برادرشان صالح را (فرستادیم)؛ گفت: «ای قوم من! (تها) خدا را پیرستید، که جز او، معبدی برای شما نیست! دلیل روشنی از طرف پروردگار تران برای شما آمده: این «ناقه» الهی برای شما معجزه‌ای است؛ او را به حال خود واگذارید که در زمین خدا (از علوفه‌ای بیابان) بخورد! و آن را آزار نرسانید، که عذاب دردنگی شما را خواهد گرفت!»

٧٤) وَأَذْكُرُوا إِذْ جَعَلَكُمْ خُلَفَاءَ مِنْ بَعْدِ عَادٍ وَبَوَّأَكُمْ فِي الْأَرْضِ تَتَّخِذُونَ مِنْ سُهُولِهَا قُصُورًا وَتَنْحِتُونَ الْجِبَالَ بُبُوتًا فَادْكُرُوا آلَاءَ اللَّهِ وَلَا تَعْنُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

- «و به خاطر بیاورید که شما را جانشینان قوم «عاد» قرار داد، و در زمین مستقر ساخت، که در دشت‌هایش، قصرها برای خود بنا می‌کنید؛ و در کوه‌ها، برای خود خانه‌ها می‌تراشید! بنابر این، نعمت‌های خدا را متذکر شوید! و در زمین، به فساد نکوشید!»

٧٥) قَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِمَنْ آمَنَ مِنْهُمْ أَتَعْلَمُونَ أَنَّ صَالِحًا مُرْسَلٌ مِنْ رَبِّهِ قَالُوا إِنَّا بِمَا أُرْسِلَ بِهِ مُؤْمِنُونَ

(ولی) اشراف متكبر قوم او، به مستضعفانی که ایمان آورده بودند، گفتند: «آیا (براستی) شما یقین دارید که صالح از طرف پروردگارش فرستاده شده است؟!» آنها گفتند: «ما به آنچه او بدان مأموریت یافته، ایمان آورده‌ایم.»

٧٦) قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا بِالَّذِي أَمْنَتُمْ بِهِ كَافِرُونَ

- متکبران گفتند: «(ولی) ما به آنچه شما به آن ایمان آورده اید، کافریم!»

٧٧) فَعَقَرُوا النَّاقَةَ وَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ وَقَالُوا يَا صَالِحُ ائْتِنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

- «میس «ناقه» را پی کردند، و از فرمان پروردگارشان سرپیچیدند؛ و گفتند: «ای صالح! اگر تو از فرستادگان

(خدا) هستی، آنچه ما را با آن تهدید می کنی، بیاور!»

٧٨) فَأَخْذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- «سرانجام زمین لرزه آنها را فرا گرفت؛ و صبحگاهان، (نتها) جسم بی جانشان در خانه هاشان باقی مانده بود.

٧٩) فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمَ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَةَ رَبِّي وَنَصَّحْتُكُمْ وَلَكِنْ لَا

تُحِبُّونَ النَّاصِحِينَ

- « صالح از آنها روی بر تاخت؛ و گفت: «ای قوم! من رسالت پروردگارم را به شما ابلاغ کردم، و شرط

خبرخواهی را انجام دادم، ولی (چه کنم که) شما خبرخواهان را دوست ندارید!»

٨٠) وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقُكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنْ الْعَالَمِينَ

- (به خاطر آورید) لوط را، هنگامی که به قوم خود گفت: «آیا عمل بسیار زشتی را انجام می دهید که میچیک از

جهانیان، پیش از شما انجام نداده است؟!

٨١) إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُسْرُفُونَ

- آیا شما از روی شهوت به سراغ مردان می روید، نه زنان؟! شما گروه اسرافکار (و منحرفی) هستید!

٨٢) وَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرُجُوهُمْ مِنْ قَرِيْبِكُمْ إِنَّهُمْ أَنَاسٌ

يَتَطَهَّرُونَ

- ولی پاسخ قومش چیزی جز این نبود که گفتند: «اینها را از شهر و دیار خود بیرون کنید، که اینها مردمی هستند

که پاکدامنی را می طلبند (و با ما هم صدا نیستند!)»

٨٣) فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتُهُ كَانَتْ مِنَ الْفَاغِرِينَ

- "(چون کار به اینجا رسید،) ما او و خاندانش را راهی بخشیدیم؛ جز همسرش، که از بازماندگان (در شهر) بود."

٨٤) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطْرًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

- "و (سپس چنان) بارانی (از سنگ) بر آنها فرستادیم؛ (که آنها را در هم کوبید و نابود ساخت). پس بنگر سرانجام کار مجرمان چه شد!"

٨٥) وَإِلَى مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعِيبًا قَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ قَدْ جَاءَتُكُمْ بَيِّنَاتٌ مِنْ رَبِّكُمْ فَأَوْفُوا الْكَيْلَ وَالْمِيزَانَ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أُشْيَاءَهُمْ وَلَا تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ بَعْدَ إِصْلَاحِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- "و به سوی مدین، برادرشان شعیب را (فرستادیم)؛ گفت: «ای قوم من! خدا را بپرستید، که جز او معبدی ندارید! دلیل روشنی از طرف پروردگار تان برای شما آمده است؛ بتایب این، حق پیمانه و وزن را ادا کنید! و از اموال مردم چیزی نکاهید! و در روی زمین، بعد از آنکه (در پرتو ایمان و دعوت انبیاء) اصلاح شده است، فساد نکنید! این برای شما بهتر است اگر با ایمان هستید!"

٨٦) وَلَا تَقْعُدُوا بِكُلِّ صِرَاطٍ تُوعِدُونَ وَتَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ مَنْ آمَنَ بِهِ وَسَبَغُونَهَا عِوَاجًا وَأَذْكُرُوا إِذْ كُنْتُمْ قَلِيلًا فَكَثَرْكُمْ وَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

- و بر سر هر راه نتشیینید که (مردم با ایمان را) تهدید کنید و مؤمنان را از راه خدا باز دارید، و با (القای شباهات)، آن را کج و معوج نشان دهید! و به خاطر بیاورید زمانی را که اندک بودید، و او شما را فزونی داد! و بنگردید سرانجام مفسدان چگونه بودا

٨٧) وَإِنْ كَانَ طَائِفَةً مُنْكِمْ آمَنُوا بِالَّذِي أَرْسَلْتُ بِهِ وَطَائِفَةً لَمْ يُؤْمِنُوا فَاصْبِرُوا حَتَّى يَحْكُمَ اللَّهُ بَيْنَنَا وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ

- اگر گروهی از شما به آنچه من به آن فرستاده شده‌ام ایمان آورده‌اند، و گروهی ایمان نیاورده‌اند، صبر کنید تا خداوند میان ما داوری کند، که او بهترین داوران است!

٨٨) قالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَنُخْرِجَنَّكَ يَا شُعَيْبُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَكَ مِنْ قَرِيْتَنَا أَوْ لَتَعْوُدُنَّ فِي مِلَّتِنَا قَالَ أُولَئِكُنَّا كَارِهِينَ

- اشراف زورمند و متکبر از قوم او گفتند: «ای شعیب! به یقین، تو و کسانی را که به تو ایمان آورده‌اند، از شهر و دیار خود بیرون خواهیم کرد، یا به آیین ما بازگردید!» گفت: «آیا (می خواهید ما را بازگردانیم) اگر چه مایل نباشیم؟!

٨٩) قَدِ افْتَرَيْنَا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا إِنْ عُدْنَا فِي مِلَّتِكُمْ بَعْدَ إِذْ نَجَّانَا اللَّهُ مِنْهَا وَمَا يَكُونُ لَنَا أَنْ نَعُودَ فِيهَا إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّنَا وَسَعَ رَبُّنَا كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا افْتَحْ بَيْنَنَا وَبَيْنَ قَوْمِنَا بِالْحَقِّ وَأَنْتَ خَيْرُ الْفَاتِحِينَ

- «اگر ما به آیین شما بازگردیم، بعد از آنکه خدا ما را از آن نجات پخشیده، به خدا دروغ بسته‌ایم؛ و شایسته نیست که ما به آن بازگردیم مگر اینکه خدایی که پروردگار ماست بخواهد؛ علم پروردگار ما، به همه چیز احاطه دارد. تنها بر خدا توکل کرده‌ایم، پروردگار! میان ما و قوم ما حق داوری کن، که تو بهترین داورانی!»

٩٠) وَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ لَئِنِ اتَّبَعْتُمْ شُعَيْبًا إِنَّكُمْ إِذَا لَخَسِرُونَ

- اشراف زورمند از قوم او که کافر شده بودند گفتند: «اگر از شعیب پیروی کنید، شما هم زیانکار خواهید شد!»

٩١) فَأَخَذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- «سپس زمین لرزه آنها را فرا گرفت؛ و صبحگاهان بصورت اجسامی بی جان در خانه‌هاشان مانده بودند.»

٩٢) الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَانُ لَمْ يَغْنُوا فِيهَا الَّذِينَ كَذَبُوا شُعَيْبًا كَانُوا هُمُ الْخَاسِرِينَ

- آنها که شعیب را تکذیب کردند، (آنچنان نایبود شدند که) گویا هرگز در آن (خانه‌ها) سکونت نداشتند! آنها که شعیب را تکذیب کردند، زیانکار بودند!

٩٣) فَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا قَوْمِ لَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ رِسَالَاتِ رَبِّيِّ وَنَصَحْتُ لَكُمْ فَكَيْفَ

آسَى عَلَى قَوْمٍ كَافِرِينَ

- "سپس از آنان روی بر تافت و گفت: «ای قوم من! من رسالت‌های پروردگارم را به شما ابلاغ کردم و برای شما خیرخواهی نمودم؛ با این حال، چگونه بر حال قوم بی‌ایمان تأسف بخورم؟!»

٩٤) وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا أَخْذَنَا أَهْلَهَا بِالْبَأْسَاءِ وَالضَّرَّاءِ لَعَلَّهُمْ

يَضَرَّعُونَ

- "و ما در هیچ شهر و آبادی پیامبری نفرستادیم مگر اینکه اهل آن را به ناراحتیها و خسارتها گرفتار ساختیم؛ شاید به خود آیند، و به سوی خدا) بازگردند و تضرع کنند!"

٩٥) ثُمَّ بَدَّلْنَا مَكَانَ السَّيِّئَةِ الْحَسَنَةَ حَتَّىٰ عَفَوْا وَقَالُوا قَدْ مَسَّ آبَاءَنَا الضَّرَّاءُ

وَالسَّرَّاءُ فَأَخَذْنَاهُمْ بَعْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- "سپس (هنگامی که این هشدارها در آنان اثر نگذاشت)، نیکی (و فراوانی نعمت و رفاه) را به جای بدی (و ناراحتی و گرفتاری) قرار دادیم؛ آنچنان که فزونی گرفتند، (و همه گونه نعمت و برکت یافتند، و مغزور شدند)، و گفتند: «تنها ما نبودیم که گرفتار این مشکلات شدیم؛ به پدران ما نیز ناراحتیهای جسمی و مالی رسید.» چون چنین شد، آنها را ناگهان (به سبب اعمالشان) گرفتیم (و مجازات کردیم)، در حالی که نمی‌فهمیدند."

٩٦) وَلَوْ أَنَّ أَهْلَ الْقُرَىٰ آمَنُوا وَأَتَقَوْا لَفَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَرَكَاتٍ مِنَ السَّمَاءِ

وَالْأَرْضِ وَلَكِنْ كَذَبُوا فَأَخَذْنَاهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- "و اگر اهل شهرها و آبادیها، ایمان می‌آورند و تقوا پیشه می‌کردند، برکات آسمان و زمین را بر آنها می‌گشودیم؛ ولی (آنها حق را) تکذیب کردند؛ ما هم آنان را به کیفر اعمالشان مجازات کردیم."

٩٧) أَفَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بِأَسْنَانٍ بَيَاتًاً وَهُمْ نَائِمُونَ

- آیا اهل این آبادیها، از این ایمتداد که عذاب ما شبانه به سراغ آنها باید در حالی که در خواب باشند؟!

٩٨) أَوْ أَمِنَ أَهْلُ الْقُرَىٰ أَنْ يَأْتِيَهُمْ بِأَسْنَانٍ ضُحَىًّا وَهُمْ يَلْعَبُونَ

- آیا اهل این آبادیها، از این ایمتداد که عذاب ما هنگام روز به سراغشان باید در حالی که سرگرم بازی هستند؟!

۹۹) أَفَأَمِنُوا مَكْرَ اللَّهِ فَلَا يَأْمَنُ مَكْرَ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْخَاسِرُونَ

- آیا آنها خود را از مکر الهی در امان می دانند؟! در حالی که جز زیانکاران، خود را از مکر (و مجازات) خدا ایمن نمی دانند!

۱۰۰) أَوْلَمْ يَهْدِ لِلَّذِينَ يَرْثُونَ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ أَهْلِهَا أَنَّ لَوْ نَشَاءُ أَصْبَنَاهُمْ بِذُنُوبِهِمْ وَنَطْبِعُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

- آیا کسانی که وارث روی زمین بعد از صاحبان آن می شوند، عبرت نمی گیرند که اگر بخواهیم، آنها را نیز به گناهانشان هلاک می کنیم، و بر دلهایشان مهر می نهیم تا (صدای حق را) نشنوند؟!

۱۰۱) تِلْكَ الْقُرَىٰ نَقْصٌ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَائِهَا وَلَقَدْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَبُوا مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِ الْكَافِرِينَ

- "اینها، شهرها و آبادیهایی است که قسمتی از اخبار آن را برای تو شرح می دهیم؛ پیامبرانشان دلایل روشن برای آنان آورند؛ (ولی آنها چنان لجوح بودند که) به آنچه قبلاً تکذیب کرده بودند، ایمان نمی آوردند! این گونه خداوند بر دلهای کافران مهر می نهد (و بر اثر لجاجت و ادامه گناه، حس تشخیصشان را سلب می کند)!"

۱۰۲) وَمَا وَجَدْنَا لَا كُثْرَهِمْ مِنْ عَهْدٍ وَإِنْ وَجَدْنَا أَكْثَرَهُمْ لَفَاسِقِينَ
"و بیشتر آنها را بر سر پیمان خود نیاقتم؛ (بلکه) اکثر آنها را فاسق و گنهکار یافتیم!"

۱۰۳) ثُمَّ بَعَنَّا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَىٰ بِآيَاتِنَا إِلَىٰ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِهِ فَظَلَمُوا بِهَا فَانظُرْ
كيفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

- "سپس بدنبال آنها [= پیامبران پیشین] موسی را با آیات خوش به سوی فرعون و اطرافیان او فرستادیم؛ اما آنها (با عدم پذیرش)، به آن (آیات) ظلم کردند. بین عاقبت مفسدان چگونه بود!"

۱۰۴) وَقَالَ مُوسَىٰ يَا فِرْعَوْنُ إِنِّي رَسُولٌ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ
و موسی گفت: «ای فرعون! من فرستادهای از سوی پروردگار جهانیانم.

۱۰۵) حَقِيقٌ عَلَىٰ أَن لَا أُقُولَ عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقَّ قَدْ جِئْتُكُم بِبَيِّنَةٍ مِّن رَّبِّكُمْ فَأَرْسِلْ مَعِيَّ بَنِي إِسْرَائِيلَ

- «سزاوار است که بر خدا جز حق نگویم، من دلیل روشنی از پروردگار تان برای شما آورده‌ام؛ پس بنی اسرائیل را با من بفرست!»

۱۰۶) قَالَ إِن كُنْتَ جِئْتَ بِآيَةً فَأَتِ بِهَا إِن كُنْتَ مِن الصَّادِقِينَ

- (فرعون) گفت: «اگر نشانه‌ای آورده‌ای، نشان بده اگر از راستگویانی!»

۱۰۷) فَأَلْقَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ ثُغْبَانٌ مُّبِينٌ

- «(موسی) عصای خود را افکند؛ ناگهان اژدهای آشکاری شد!»

۱۰۸) وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ

- «و دست خود را (از گریبان) بیرون آورد؛ سفید (و درخشان) برای بینندگان بود!»

۱۰۹) قَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمٍ فِرْعَوْنَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلِيمٌ

- اطرافیان فرعون گفتند: «بی‌شک، این ساحری ماهر و دانا است!»

۱۱۰) يُرِيدُ أَن يُخْرِجَكُمْ مِّنْ أَرْضِكُمْ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ

- «می‌خواهد شما را از سرزمینتان بیرون کند؛ (نظر شما چیست، و در برابر او چه دستوری دارد؟)»

۱۱۱) قَالُوا أَرْجُهُ وَأَخَاهُ وَأَرْسِلْ فِي الْمُدَائِنِ حَاشِرِينَ

- (سپس به فرعون) گفتند: «(کار) او و برادرش را به تأخیر انداز، و جمع آوری کنندگان را به همه شهرها بفرست...»

۱۱۲) يَأْتُوكَ بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلِيمٍ

- تا هر ساحر دانا (و کارآزموده‌ای) را به خدمت تو بیاورند!»

۱۱۳) وَجَاءَ السَّحَرَةُ فِرْعَوْنَ قَالُوا إِنَّ لَنَا لَأْجِرًا إِن كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ

- ساحران نزد فرعون آمدند و گفتند: «آیا اگر ما بیروز گردیم، اجر و پاداش مهمی خواهیم داشت؟!»

۱۱۴) قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ لَمِنَ الْمُقْرَبِينَ

- گفت: «آری، و شما از مقربان خواهید بود!»

۱۱۵) قَالُوا يَا مُوسَى إِمَّا أَنْ تُلْقِي وَإِمَّا أَنْ تَكُونَ نَحْنُ الْمُلْقِينَ

- (روز مبارزه فرا رسید. ساحران) گفتن: «ای موسی! یا تو (وسایل سحرت را) بیفکن، یا ما می افکنیم!»

۱۱۶) قَالَ أَلْقُوا فَلَمَّا أَلْقُوا سَحَرُوا أَعْيُنَ النَّاسِ وَأَسْتَرْهُبُوهُمْ وَجَاءُوا بِسُحْرٍ

عظیم

- «گفت: «شما بیفکنید!» و هنگامی (که وسایل سحر خود را) افکنند، مردم را چشم بندی کردند و ترساندند؛ و سحر عظیمی پدید آوردند.»

۱۱۷) وَأَوْحَيْنَا إِلَيْ مُوسَى أَنَّ الْقِعَادَ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِكُونَ

- (ما) به موسی وحی کردیم که: «عصای خود را بیفکن!» ناگهان (تصورت مار عظیمی در آمد که) وسایل دروغین آنها را بسرعت بر می گرفت.

۱۱۸) فَوَقَعَ الْحَقُّ وَبَطَلَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- (در این هنگام)، حق آشکار شد؛ و آنجه آنها ساخته بودند، باطل گشت.

۱۱۹) فَغَلِبُوا هُنَالِكَ وَانْقَلَبُوا صَاغِرِينَ

- «و در آنجا (همگی) مغلوب شدند؛ و خوار و کوچک گشتدند.»

۱۲۰) وَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ

- و ساحران (بی اختیار) به سجدۀ افتادند.

۱۲۱) قَالُوا آمَّا بِرِبِّ الْعَالَمِينَ

- «و گفتن: «ما به پروردگار جهانیان ایمان آور دیم؛»

۱۲۲) رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

- پروردگار موسی و هارون!

۱۲۳) قَالَ فِرْعَوْنُ آمَتُمْ بِهِ قَبْلَ أَنَّ آذَنَ لَكُمْ إِنَّ هَذَا لَمَكْرٌ مَّكْرُوتُمُوهُ فِي الْمَدِينَةِ لِتُخْرِجُوا مِنْهَا أَهْلَهَا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

- «فرعون گفت: «آیا پیش از آنکه به شما اجازه دهم، به او ایمان آورده‌ید؟! حتیًّا این نیزگ و توطئه‌ای است که در این شهر (او دیار) چیده‌اید، تا اهلش را از آن بیرون کنید؛ ولی بزوودی خواهید دانست!»

۱۲۴) لَا قُطْعَنَّ أَيْدِيْكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خَلَافٍ ثُمَّ لَا صَلَبَنَّكُمْ أَجْمَعِينَ

- «سوگند می‌خورم که دستها و پاهای شما را بطور مخالف [= دست راست با پایی چپ، یا دست چپ با پایی راست] قطع می‌کنم؛ سپس همگی را به دار می‌آویزم!»

۱۲۵) قَالُوا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

- (ساحران) گفتند: «(مهم نیست)، ما به سوی پروردگار مان باز می‌گردیم!»

۱۲۶) وَمَا تَنَقِّمُ مِنَ إِلَّا أَنْ آمَنَّا بِآيَاتِ رَبِّنَا لَمَّا جَاءَنَا رَبِّنَا أَفْرَغَ عَلَيْنَا صَبَرًا وَتَوَفَّنَا مُسْلِمِينَ

- انتقام تو از ما، تنها بخارط این است که ما به آیات پروردگار خویش

- هنگامی که به سراغ ما آمد

- ایمان آوردم. بارها! صبر و استقامت بر ما فرو ریز! (و آخرین درجه شکیباتی را به ما مرحمت فرمای!) و ما را مسلمان بمیران!»

۱۲۷) وَقَالَ الْمَلَأُ مِنْ قَوْمِ فِرْعَوْنَ أَتَذَرُ مُوسَى وَقَوْمَهُ لِيُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَيَدْرَكَ وَآلِهَتَكَ قَالَ سَنُقْتَلُ أَبْنَاءُهُمْ وَسَتُسْتَحْيِي نِسَاءُهُمْ وَإِنَّا فَوْقُهُمْ قَاهِرُونَ

- «و اشراف قوم فرعون (به او) گفتند: «آیا موسی و قومش را رها می‌کنی که در زمین فساد کنند، و تو و خدایانت را رها سازد؟!» گفت: «بزوودی پسرانشان را می‌کشیم، و دخترانشان را زنده نگه می‌داریم (تا به ما خدمت کنند)؛ و ما بر آنها کاملاً مسلطیم!»

۱۲۸) قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اسْتَعِنُوا بِاللَّهِ وَاصْبِرُوا إِنَّ الْأَرْضَ لِلَّهِ يُورِثُهَا مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَقِينَ

- «موسی به قوم خود گفت: «از خدا یاری جویید، و استقامت پیشه کنید، که زمین از آن خداست، و آن را به هر کس از بندگانش که بخواهد، واگذار می کند؛ و سرانجام (نیک) برای پرهیز کاران است!»

۱۲۹) قَالُوا أُوذِنَا مِنْ قَبْلٍ أَنْ تَأْتِنَا وَمِنْ بَعْدِ مَا جَتَّنَا قَالَ عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يُهْلِكَ عَدُوَّكُمْ وَيَسْتَحْلِفُكُمْ فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُ كَيْفَ تَعْمَلُونَ

- گفتند: «پیش از آنکه به سوی ما بیایی آزار دیدیم، (هم اکنون) پس از آمدن نیز آزار می بینیم! (کی این آزارها سر خواهد آمد؟) » گفت: «امید است پروردگار تان دشمن شما را هلاک کند، و شما را در زمین جانشین (آنها) سازد، و بنگرد چگونه عمل می کنید!»

۱۳۰) وَلَقَدْ أَخَذْنَا آلَ فِرْعَوْنَ بِالسَّنِينَ وَنَقْصٌ مِّنَ الشَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَذَّكَّرُونَ

- و ما نزدیکان فرعون (و قوم او) را به خشکسالی و کمبود میوه ها گرفتار کردیم، شاید متذکر گردد!

۱۳۱) فَإِذَا جَاءَتْهُمُ الْحَسَنَةُ قَالُوا لَنَا هَذِهِ وَإِنْ تُصِّهُمْ سَيِّئَةٌ يَطْيِرُوا بِمُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَلَا إِنَّمَا طَائِرُهُمْ عِنَّ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- «اما آنها نه تنها پند نگرفتند، بلکه) هنگامی که نیکی (و نعمت) به آنها می رسید، می گفتند: «پخاطر خود ماست.» ولی موقعی که بدی (و بلا) به آنها می رسید، می گفتند: «از شومی موسی و کسان اوست!» آگاه باشید سچشم همه اینها، تند خداست؛ ولی بیشتر آنها نمی دانند!»

۱۳۲) وَقَالُوا مَهْمَا تَأْتِنَا بِهِ مِنْ آيَةٍ لَتُسْحِرَنَا بِهَا فَمَا نَحْنُ لَكَ بِمُؤْمِنِينَ

- و گفتند: «هر زمان نشانه و معجزه ای برای ما بیاوری که سحرمان کنی، ما به تو ایمان نمی آوریم!»

۱۳۳) فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الطُّوفَانَ وَالْجَرَادَ وَالْقُملَ وَالضَّفَادَعَ وَالدَّمَ آيَاتٍ مُّنْصَلَّاتٍ فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُّجْرِمِينَ

- «سپس (بلاها را پشت سر هم بر آنها نازل کردیم): طوفان و ملخ و آفت گیاهی و قوریاغه ها و خون را - که نشانه هایی از هم جدا بودند

- بر آنها فرستادیم؛ (ولی باز بیدار نشدند، و) تکبر ورزیدند، و جمعیت گنه کاری بودند!»

۱۳۴) وَلَمَّا وَقَعَ عَلَيْهِمُ الرِّجْزُ قَالُوا يَا مُوسَى ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَهْدَ عِنْدَكَ
لَئِنْ كَشَفْتَ عَنَّا الرِّجْزَ لَتُؤْمِنَ لَكَ وَلَنُرْسِلَنَّ مَعَكَ بَنِي إِسْرَائِيلَ

- هنگامی که بلا بر آنها مسلط می شد، می گفتند: «ای موسی! از خدایت برای ما بخواه به عهدی که با تو کرده، رفتار کن! اگر این بلا را از ما مرتفع سازی، قطعاً به تو ایمان می آوریم، و بنی اسرائیل را با تو خواهیم فرستاد!»

۱۳۵) فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُمُ الرِّجْزَ إِلَى أَجَلٍ هُمْ بِالْغُوهُ إِذَا هُمْ يَنْكُثُونَ

- اما هنگامی که بلا را، پس از مدت معینی که به آن می رسیدند، از آنها بر می داشتیم، پیمان خویش را می شکستند!

۱۳۶) فَانْتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ فِي الْيَمِّ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا

غافلین

- «سراجنام از آنها انتقام گرفتیم، و آنان را در دریا غرق کردیم؛ زیرا آیات ما را تکذیب کردند، و از آن غافل بودند.»

۱۳۷) وَأَوْرَثْنَا الْقَوْمَ الَّذِينَ كَانُوا يُسْتَضْعَفُونَ مَشَارقَ الْأَرْضِ وَمَغارِبَهَا الَّتِي
بَارَكَنَا فِيهَا وَتَمَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ الْحُسْنَى عَلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ بِمَا صَبَرُوا وَدَمَرْنَا
مَا كَانَ يَصْنَعُ فِرْعَوْنُ وَقَوْمُهُ وَمَا كَانُوا يَعْرِشُونَ

- «و مشرقها و مغربها پر برکت زمین را به آن قوم به ضعف کشانده شده (زیر زنجیر ظلم و ستم)، و اگذار کردیم؛ و عده نیک پروردگارت بر بنی اسرائیل، بخاطر صبر و استقامتی که به خرج دادند، تحقق یافت؛ و آنچه فرعون و فرعونیان (از کاخهای مجلل) می ساختند، و آنچه ازاغهای داریست دار فراهم ساخته بودند، در هم کوپیدیم!»

۱۳۸) وَجَاءَرَبَّنَا بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَوْا عَلَى قَوْمٍ يَعْكُفُونَ عَلَى أَصْنَامٍ لَّهُمْ
قَالُوا يَا مُوسَى اجْعَلْ لَنَا إِلَهًا كَمَا لَهُمْ آلِهَةٌ قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

- «و بنی اسرائیل را (سالم) از دریا عبور دادیم؛ (تاگاه) در راه خود به گروهی رسیدند که اطراف بتهاشان، بنا تواضع و خضوع، گرد آمده بودند. (در این هنگام، بنی اسرائیل) به موسی گفتند: «تو هم برای ما معبدی قرار ده، همان گونه که آنها معبدان (و خدایانی) دارند!» گفت: «شما جمعیتی جاہل و نادان هستید!»

(۱۳۹) إِنَّ هَؤُلَاءِ مُتَّبِرُ مَا هُمْ فِيهِ وَبَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- «اینها (را که می‌بینید)، سرانجام کارشان نابودی است؛ و آنچه انجام می‌دهند، باطل (و بیهوده) است.»

(۱۴۰) قَالَ أَغْيَرَ اللَّهِ أَبْعِيْكُمْ إِلَّا وَهُوَ فَضَلَّكُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

- (سپس) گفت: «آیا غیر از خداوند، مبعودی برای شما بطلب؟! خدایی که شما را بر جهانیان (و مردم عصرتان) برتری داد!»

(۱۴۱) وَإِذْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَسُوْمُونَكُمْ سُوْءَ الْعَذَابِ يُقْتَلُونَ أَبْنَاءَكُمْ

وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ بَلَاءٌ مِنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ

- «به خاطر بیاورید (زمانی را که از (چنگال) فرعونیان نجاتنان بخشیدیم! آنها که پیوسته شما را شکنجه می‌دادند، پسرانتان را می‌کشتند، و زنانشان را (برای خدمتگاری) زنده می‌گذاشتند؛ و در این، آزمایش بزرگی از سوی خدا برای شما بود.»

(۱۴۲) وَأَعَدْنَا مُوسَى ثَلَاثِينَ لَيْلَةً وَأَتْمَمْنَاهَا بَعْشُرْ فَتَمَ مِيقَاتُ رَبِّهِ أَرْبَعِينَ لَيْلَةً وَقَالَ مُوسَى لِأَخِيهِ هَارُونَ اخْلُفْنِي فِي قَوْمِي وَأَصْلِحْ وَلَا تَتَّبِعْ سَبِيلَ

الْمُفْسِدِينَ

- «و ما با موسی، سی شب وعده گذاشتم؛ سیس آن را با ده شب (دیگر) تکمیل نمودیم؛ به این ترتیب، میعاد پروردگارش (با او)، چهل شب تمام شد. و موسی به پرادرش هارون گفت: «جانشین من در میان قوم باش. و آنها را اصلاح کن! و از روش مفسدان، پیروی منم!»

(۱۴۳) وَلَمَّا جَاءَ مُوسَى لِمِيقَاتِنَا وَكَلَمَهُ رَبُّهُ قَالَ رَبِّ أَرِنِي أَنْظُرْ إِلَيْكَ قَالَ لَنَ

تَرَانِي وَلَكِنِ انْظُرْ إِلَى الْجَبَلِ فَإِنِ اسْتَقَرَ مَكَانُهُ فَسَوْفَ تَرَانِي فَلَمَّا تَجَلَّى رَبُّهُ

لِلْجَبَلِ جَعَلَهُ دَكَّاً وَخَرَّ مُوسَى صَعِقاً فَلَمَّا أَفَاقَ قَالَ سُبْحَانَكَ تُبْتُ إِلَيْكَ وَأَنَا

أَوْلُ الْمُؤْمِنِينَ

- «و هنگامی که موسی به میعادگاه ما آمد، و پروردگارش با او سخن گفت، عرض کرد: «پروردگار! خودت را به من نشان ده، تا تو را ببینم!» گفت: «هرگز مرا نخواهی دید! ولی به کوه بنگر، اگر در جای خود ثابت ماند، مرا

خواهی دید! اما هنگامی که پروردگارش بر کوه جلوه کرد، آن را همسان خاک قرار داد؛ و موسی مدهوش به زمین افتاد. چون به هوش آمد، عرض کرد: «خداؤند! منزه‌ی تو (از اینکه با چشم تو را ببینم)! من به سوی تو بازگشتم! و من نخستین مؤمناتم!»^{۱۰}

۱۴۴) قَالَ يَا مُوسَى إِنِّي اصْطَفَيْتُكَ عَلَى النَّاسِ بِرِسَالَاتِي وَبِكَلَامِي فَخُذْ مَا آتَيْتُكَ وَكُنْ مِّنَ الشَّاكِرِينَ

- «خداؤند». فرمود: «ای موسی! من تو را با رسالت‌های خویش، و با سخن گفتنم (با تو)، پس مردم برتری دادم و برگزیدم؛ پس آنچه را به تو داده‌ام بگیر و از شکرگزاران بپاش!»^{۱۱}

۱۴۵) وَكَتَبْنَا لَهُ فِي الْأَلْوَاحِ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ مَوْعِظَةً وَتَفْصِيلًا لِكُلِّ شَيْءٍ فَخُذْهَا بِقُوَّةٍ وَأَمْرُ قَوْمَكَ يَا خُذْهَا بِأَحْسَنِهَا سَأْرِيكُمْ دَارَ الْفَاسِقِينَ - وَبَرَى او در الواح اندرزی از هر موضوعی نوشته‌ی؛ و بیانی از هر چیز کردیم - «پس آن را با جدیت بگیر! و به قوم خود بگو: به نیکوترین آنها عمل کنند! (و آنها که به مخالفت برخیزند، کیفرشان دوزخ است؛) و بزودی جایگاه قاستان را به شما شان خواهی داد!»^{۱۲}

۱۴۶) سَأَصْرِفُ عَنْ آيَاتِي الَّذِينَ يَتَكَبَّرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَإِنْ يَرَوْا كُلَّ آيَةً لَا يُؤْمِنُوا بِهَا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الرُّشْدِ لَا يَتَبَخَّذُوهُ سَبِيلًا وَإِنْ يَرَوْا سَبِيلَ الْغَيِّ يَتَبَخَّذُوهُ سَبِيلًا ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا عَنْهَا غَافِلِينَ - بزودی کسانی را که در روی زمین بناحق تکبر می‌ورزند، از (ایمان به) آیات خود، منصرف می‌سازم! آنها چنانند که اگر هر آیه و شانهای را بینند، به آن ایمان نمی‌آورند؛ اگر راه هدایت را بینند، آن را راه خود انتخاب نمی‌کنند؛ و اگر طریق گمراهی را بینند، آن را راه خود انتخاب می‌کنند! (همه اینها) بخاطر آن است که آیات ما را تکذیب کردن، و از آن غافل بودند!^{۱۳}

۱۴۷) وَالَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلِقاءَ الْآخِرَةِ حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ هَلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- «و کسانی که آیات، و دیدار رستاخیز را تکذیب (و انکار) کنند، اعمالشان نابود می‌گردد؛ آیا جز آنچه را عمل می‌کرددند پاداش داده می‌شوند؟!»^{۱۴}

۱۴۸) وَاتَّخَذَ قَوْمٌ مُوسَى مِنْ بَعْدِهِ مِنْ حُلَيْهِمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوارُ أَلَمْ يَرَوْا
أَنَّهُ لَا يُكَلِّمُهُمْ وَلَا يَهْدِيهِمْ سَبِيلًا اتَّخَذُوهُ وَكَانُوا ظَالِمِينَ

- «قم موسی بعد (از رفت) او (به میعادگاه خدا)، از زیورهای خود گوسالهای ساختند؛ جسد بی جانی که صدای گوساله داشت! آیا آنها نمی دیدند که با آنان سخن ننمی گوید، و به راه (راست) هدایتشان ننمی کند؟ آن را (خدای خود) انتخاب کردند، و ظالم بودند!»

۱۴۹) وَلَمَّا سُقِطَ فَيَأْيُدِيهِمْ وَرَأَوْا أَنَّهُمْ قَدْ ضَلَّوْا قَالُوا لَئِنْ لَمْ يَرْحَمْنَا رَبُّنَا
وَيَغْفِرْ لَنَا لَنَكُونَنَّ مِنَ الظَّالِمِينَ

- و هنگامی که حقیقت به دستشان افتاد، و دیدند گمراه شده اند، گفتند: «اگر پروردگارمان به ما رحم نکند، و ما را نیامرزد، بطور قطع از زیانکاران خواهیم بود!»

۱۵۰) وَلَمَّا رَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ عَصَبَانَ أَسْفًا قَالَ بُشَّارًا خَلْفَتُمُونِي مِنْ
بَعْدِي أَعْجَلْتُمْ أَمْرَ رَبِّكُمْ وَأَلْقَى الْأَلْوَاحَ وَأَخْذَ بِرَأسِ أَخِيهِ يَجْرُهُ إِلَيْهِ قَالَ أَبْنَ
أُمَّ إِنَّ الْقَوْمَ اسْتَضْعَفُونِي وَكَادُوا يَقْتُلُونِي فَلَا تُشْتِمْ بِيَ الْأَعْدَاءَ وَلَا تَجْعَلْنِي
مَعَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- «و هنگامی که موسی خشمگین و اندوهناک به سوی قوم خود بازگشت، گفت: «پس از من، بد جانشینانی برایم بودید (و آبین مرا ضایع کردید)! آبیا در مورد فرمان پروردگارتان (و تمدید مدت معاد او)، عجله نمودید (و زود قضاوت کردید!)» سپس الواح را افکند، و سر برادر خود را گرفت (و با عصباتیت) به سوی خود کشید؛ او گفت: «فرزنده مادرم! این گروه، مرا در فشار گذارند و ناتوان کردند؛ و نزدیک بود مرا بکشند، پس کاری نکن که دشمنان مرا شماتت کنند و مرا با گروه ستمکاران قرار مده!»

۱۵۱) قَالَ رَبٌّ اغْفِرْ لِي وَلَا خِي وَأَدْخِلْنَا فِي رَحْمَتِكَ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ
(موسی) گفت: «پروردگار! من و برادرم را بیامرز، و ما را در رحمت خود داخل فرما، و تو مهربانترین مهربانانی!»

١٥٢) إِنَّ الَّذِينَ اتَّخَذُوا الْعِجْلَ سَيِّنَالْهُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَّبِّهِمْ وَذَلَّةٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُفْتَرِينَ

- "کسانی که گوساله را (معبد خود) قرار دادند، بزودی خشم پروردگارشان، و ذلت در زندگی دنیا به آنها می‌رسد؛ و اینچنان، کسانی را که (بر خدا) افترا می‌بنند، کفر می‌دهیم!"

١٥٣) وَالَّذِينَ عَمِلُوا السَّيِّئَاتِ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِهَا وَآمُنُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا

لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "و آنها که گناه کردند، و بعد از آن توبه نمودند و ایمان آوردن، (امید عفو او را دارند؛ زیرا) پروردگار تو، در بی این کار، آمرزنده و مهربان است."

١٥٤) وَلَمَّا سَكَتَ عَنْ مُوسَى الْغَضَبُ أَخَذَ الْأَلْوَاحَ وَفِي نُسْخَتِهَا هُدًى وَرَحْمَةٌ لِّلَّذِينَ هُمْ لِرَبِّهِمْ يَرْهِبُونَ

- "هنگامی که خشم موسی فرو نشست؛ الواح (تورات) را برگرفت؛ و در نوشته‌های آن، هدایت و رحمت برای کسانی بود که از پروردگار خویش می‌ترسند (و از مخالفت فرمانش بیم دارند)."

١٥٥) وَأَخْتَارَ مُوسَى قَوْمَهُ سَبَعينَ رَجُلًا لِمِيقَاتِنَا فَلَمَّا أَخْذَتْهُمُ الرَّجْفَةُ قَالَ رَبُّ لَوْ شِئْتَ أَهْلَكْتُهُمْ مِنْ قَبْلٍ وَإِيَّاَيْ أَتْهَلَكْنَا بِمَا فَعَلَ السُّفَهَاءُ مِنَا إِنْ هِيَ إِلَّا فِتْنَتُكَ تُضِلُّ بِهَا مَنْ تَشاءُ وَتَهْدِي مَنْ تَشاءُ أَنْتَ وَلِيَّنَا فَاغْفِرْ لَنَا وَارْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الْغَافِرِينَ

- "موسی از قوم خود، هفتاد تن از مردان را برای میعادگاه ما برگردید؛ و هنگامی که زمین لرزه آنها را فرا گرفت (و هلاک شدند)، گفت: «پروردگار! اگر می‌خواستی، می‌توانستی آنها و مرا پیش از این نیز هلاک کنی! آیا ما را به آنچه سفیهانان انجام داده‌اند، (مجازات و) هلاک می‌کنی؟! این، چز آزمایش تو، چیز دیگر نیست؛ که هر کس را بخواهی (و مستحق بدانی)، به وسیله آن گمراه می‌سازی؛ و هر کس را بخواهی (و شایسته ببینی)، هدایت می‌کنی! تو ولی مایی، و ما را بیامز، بر ما رحم کن، و تو بهترین آمرزنگانی!"

١٥٦) وَأَكْتُبْ لَنَا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ إِنَّا هُدْنَا إِلَيْكَ قَالَ عَذَابٍ أُصِيبُ بِهِ مَنْ أُشَاءَ وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ فَسَأَكْتُبُهَا لِلَّذِينَ يَتَّقَوْنَ وَيُؤْتُونَ الرَّكَاهَ وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِنَا يُؤْمِنُونَ

- "و برای ما، در این دنیا و سرای دیگر، نیکی مقرر فرمای؛ چه اینکه ما به سوی تو بازگشت کردیم! «خداوند در برابر این تقاضا، به موسی) گفت:» مجازات را به هر کس بخواهم می‌رسانم؛ و رحمتم همه چیز را فراگرفته؛ و آن را برای آنها که تقوای پیشه کنند، و زکات را بپردازند، و آنها که به آیات ما ایمان می‌آورند، مقرر خواهم داشت!"

١٥٧) الَّذِينَ يَتَّقَعُونَ الرَّسُولَ النَّبِيَّ الْأَمْمَى الَّذِي يَجْدُونَهُ مَكْتُوبًا عِنْدَهُمْ فِي التَّوْرَةِ وَالْإِنْجِيلِ يَأْمُرُهُمْ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَاهُمْ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيُحِلُّ لَهُمُ الطَّيِّبَاتِ وَيُحَرِّمُ عَلَيْهِمُ الْخَبَائِثَ وَيَضَعُ عَنْهُمْ إِصْرَهُمْ وَالْأَغْلَالَ الَّتِي كَانَتْ عَلَيْهِمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا بِهِ وَعَزَّرُوهُ وَنَصَرُوهُ وَاتَّبَعُوا النُّورَ الَّذِي أُنْزِلَ مَعَهُ أُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- «همانها که از فرستاده (خدا)، پیامبر «امی» پیروی می‌کنند؛ پیامبری که صفاتش را، در تورات و انجیلی که نزدشان است، می‌یابند؛ آنها را به معروف دستور می‌دهد، و از منکر باز میدارد؛ اشاریار پاکیزه را برای آنها حالاتی شمرد، و ناپاکیها را تحريم می‌کند؛ و بارهای سنگین، و زنجیرهایی را که بر آنها بود، (از دوش و گردشان) بر می‌دارد، پس کسانی که به او ایمان آورده‌اند، و حسایت و یاریش کرده‌اند، و از نوری که با او نازل شده پیروی نمودند، آنان رستگارانند."

١٥٨) قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّى رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ جَمِيعًا الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ النَّبِيِّ الْأَمْمَى الَّذِي يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَكَلِمَاتِهِ وَاتَّبِعُوهُ لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

- "بگو: «ای مردم! من فرستاده خدا به سوی همه شما هستم؛ همان خدایی که حکومت آسمانها و زمین، از آن اوست؛ معنوی جز او نیست؛ زنده می‌کند و می‌میراند؛ پس ایمان بیاورید به خدا و فرستاده‌اش، آن پیامبر درس نخوانده‌ای که به خدا و کلماتش ایمان داره؛ و از او پیروی کنید تا هدایت یابید!»"

١٥٩) وَمِنْ قَوْمٍ مُّوسَىٰ أَمَّةٌ يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ

- "و از قوم موسی، گروهی هستند که به سوی حق هدایت می کنند؛ و به حق و عدالت حکم می نمایند."

١٦٠) وَقَطَّعْنَاهُمُ الْشَّتَّىٰ عَشْرَةَ أَسْبَاطًا أُمَّمًا وَأَوْحَيْنَا إِلَىٰ مُوسَىٰ إِذِ اسْتَسْقَاهُ قَوْمُهُ أَنِ اضْرِبْ بِعَصَاكَ الْحَجَرَ فَانْبَجَسَتْ مِنْهُ اثْنَتَنَا عَشْرَةَ عَيْنًا قَدْ عَلِمَ كُلُّ أَنَّاسٍ مَّتَرْبَكُهُمْ وَظَلَّلَنَا عَلَيْهِمُ الْغَمَامَ وَأَنْزَلَنَا عَلَيْهِمُ الْمَنَّ وَالسَّلَوَىٰ كُلُّوا مِنْ طَيِّبَاتٍ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَمَا ظَلَمْنَا وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "ما آنها را به دوازده گروه - که هر یک شاخه‌ای (از دودمان اسرائیل) بود - تقسیم کردیم. و هنگامی که قوم موسی (در بیابان) از او تقاضای آب کردند، به او وحی فرستادیم که: «عصای خود را بر سنگ بزن!» ناگهان دوازده چشمۀ از آن بیرون جست؛ آنچنان که هر گروه، چشمۀ و آشخور خود را می‌شناخت. و ابر را بر سر آنها سایبان ساختیم؛ و بر آنها «من» و «سلوی» فرستادیم؛ (و به آنان گفتیم): از روزیهای پاکیزه‌ای که به شما داده‌ایم، بخورید! (و شکر خدا را بجا آورید! آنها نافرمانی و ستم کردند؛ ولی) به ما ستم نکردند، لکن به خودشان ستم می‌نمودند."

١٦١) وَإِذْ قِيلَ لَهُمْ اسْكُنُوا هَذِهِ الْقُرْيَةَ وَكُلُّوا مِنْهَا حَيْثُ شِئْتُمْ وَقُولُوا حِطَّةً وَادْخُلُوا الْبَابَ سُجَّدًا نَّغْفِرْ لَكُمْ خَطَّيَاتُكُمْ سَنَزِيدُ الْمُحْسِنِينَ

- "و (به خاطر بیاورید) هنگامی را که به آنها گفته شد: «در این شهر [= بیت المقدس] ساکن شوید، و از هر جا (و به هر کیفیت) بخواهید، از آن بخورید (و بهره گیرید)! و بگویید: خداوند! گناهان ما را برسی! و از در (بیت المقدس) با تواضع وارد شوید! که اگر چنین کنید، گناهان شما را می‌بخشم؛ و نیکوکاران را پاداش بیشتر خواهیم داد.»"

١٦٢) فَبَدَلَ الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ قَوْلًا غَيْرَ الَّذِي قِيلَ لَهُمْ فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِجْزًا مِّنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَظْلِمُونَ

- "اما سنتگران آنها، این سخن (و آن فرمانها) را، بغیر آنچه به آنها گفته شده بود، تغییر دادند؛ از این‌رو بخاطر ستمی که روا میداشتند، بلایی از آسمان بر آنها فرستادیم (و مجازاتشان کردیم)."

١٦٣) وَاسْأَلْهُمْ عَنِ الْقَرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ حَاضِرَةً الْبَحْرِ إِذْ يَعْدُونَ فِي السَّبْتِ إِذْ تَأْتِيهِمْ حِيتَانُهُمْ يَوْمَ سَبْتِهِمْ شُرَّعاً وَيَوْمَ لَا يَسْبِطُونَ لَا تَأْتِيهِمْ كَذَلِكَ نَبْلُوْهُمْ بِمَا كَانُوا يَفْسُّوْنَ

- "و از آنها درباره (سرگذشت) شهری که در ساحل دریا بود پرس! زمانی که آنها در روزهای شنبه، تجاوز (و نافرمانی) خدا می کردند؛ همان هنگام که ماهیانشان، روز شنبه (که روز تعطیل و استراحت و عبادت بود، بر سطح آب)، آشکار می شدند؛ اما در غیر روز شنبه، به سراغ آنها نمی آمدند؛ این چنین آنها را به چیزی آزمایش کردیم که نافرمانی می کردند!"

١٦٤) وَإِذْ قَالَتْ أُمَّةٌ مِّنْهُمْ لِمَ تَعِظُونَ قَوْمًا اللَّهُ مُهَلِّكُهُمْ أَوْ مُعَذِّبُهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا قَالُوا مَعْذِرَةً إِلَى رَبِّكُمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَّقَوْنَ

- "و (به یاد آر) هنگامی را که گروهی از آنها (به گروه دیگر) گفتند: «چرا جمعی (گنهکار) را اندرز می دهید که سرانجام خداوند آنها را هلاک خواهد کرد، یا به عذاب شدیدی گرفتار خواهد ساخت؟! (آنها را به حال خود و اگذارید تا نابود شوند!) » گفتند: «(این اندرزها)، برای اعتذار (و رفع مسؤولیت) در پیشگاه پروردگار شمامست؛ بعلاوه شاید آنها (پذیرند، و از گناه باز ایستند، و تقوای پیشنه کنند!) »

١٦٥) فَلَمَّا نَسُوا مَا ذُكْرُوا بِهِ أَنْجَيْنَا الَّذِينَ يَنْهَوْنَ عَنِ السُّوءِ وَأَخْذَنَا الَّذِينَ ظَلَمُوا بِعَذَابٍ بَعِيسٍ بِمَا كَانُوا يَفْسُّوْنَ

- "اما هنگامی که تذکراتی را که به آنها داده شده بود فراموش کردند، (لحظه عذاب فرا رسید؛ و) نهی کنندگان از بدی را رهابی بخشیدیم؛ و کسانی را که ستم کردند، بخاطر نافرمانیشان به عذاب شدیدی گرفتار ساختیم."

١٦٦) فَلَمَّا عَنَّوا عَنْ مَا نُهُوا عَنْهُ قُلْنَا لَهُمْ كُونُوا قِرَدَةً خَاسِئِينَ

- (آری)، هنگامی که در برابر آنچه از آن نهی شده بودند سرکشی کردند، به آنها گفتیم: «به شکل میموتهایی طردشده در آید!»

**١٦٧) وَإِذْ تَأْذَنَ رَبُّكَ لَيَبْعَثَنَّ عَلَيْهِمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ يَسُوْمُهُمْ سُوءَ
الْعَذَابِ إِنَّ رَبَّكَ لَسَرِيعُ الْعِقَابِ وَإِنَّهُ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ**

- "و (نیز به خطیر بیاور) هنگامی را که پروردگارت اعلام کرد: تا دامنه قیامت، کسی را بر آنها مسلط خواهد ساخت که همواره آنها را در عذاب سختی قرار دهد؛ زیرا پروردگارت مجازاتش سریع، (و در عین حال، نسبت به توبه کاران) آمرزنده و مهربان است."

**١٦٨) وَقَطْعَنَاهُمْ فِي الْأَرْضِ أُمَّمًا مِّنْهُمُ الصَّالِحُونَ وَمِنْهُمْ دُونَ ذَلِكَ وَبَلَوْنَاهُمْ
بِالْحَسَنَاتِ وَالسَّيِّئَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ**

- "و آنها را در زمین بصورت گروههایی، پراکنده ساختیم؛ گروهی از آنها صالح، و گروهی ناصالحند. و آنها را با نیکی‌ها و بدی‌ها آزمودیم، شاید بازگردند!"

**١٦٩) فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ وَرَثُوا الْكِتَابَ يَاخُذُونَ عَرَضَ هَذَا الْأَذْنَى
وَيَقُولُونَ سَيَغْفِرُ لَنَا وَإِنْ يَأْتِهِمْ عَرَضٌ مُّثُلُهُ يَاخُذُوهُ اللَّهُ يُؤْخَذُ عَلَيْهِمْ مِّيَاقُ
الْكِتَابِ أَنْ لَا يَقُولُوا عَلَى اللَّهِ إِلَّا الْحَقُّ وَدَرَسُوا مَا فِيهِ وَالدَّارُ الْآخِرَةُ خَيْرٌ
لِّلَّذِينَ يَتَّقَوْنَ أَفَلَا تَعْقِلُونَ**

- "پس از آنها، فرزندانی جای آنها را گرفتند که وارث کتاب (آسمانی، تورات) شدند؛ (اما با این حال)، متعاین این دنیای پست را گرفته، (بر اطاعت فرمان خدا ترجیح می‌دهند) و می‌گویند: «اگر ما گنھکاریم توبه می‌کنیم و بزودی بخشیده خواهیم شد!» اما اگر متعاین دیگری همانند آن به دستشان بیفتند، آن را (نیز) می‌گیرند، (و باز حکم خدا را پشت سر می‌افکنند). آیا پیمان کتاب (خدا) از آنها گرفته نشده که بر خدا (دروغ نبینند، و جز حق نگویند، و آنان بارها آنرا خوانده‌اند؟ و سرای آخرت برای پرهیزگاران بهتر است، آیا نمی‌فهمید؟!"

١٧٠) وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُصْلِحِينَ
- "و آنها که به کتاب (خدا) تمسک جویند، و نماز را برپا دارند، (پاداش بزرگی خواهند داشت؛ زیرا) ما پاداش مصلحان را ضایع نخواهیم کرد!"

١٧١) وَإِذْ نَنَقَّنَا الْجَبَلَ فَوَقَمُهُ كَانَهُ ظَلَّةً وَظَنَّوْا أَنَّهُ وَاقِعٌ بِهِمْ خُذُوا مَا آتَيْنَاكُمْ
بِقُوَّةٍ وَإِذْ كُرُوا مَا فِيهِ لَعْلَكُمْ تَتَّقَوْنَ

- "و (نبی به خاطر بیاور) هنگامی که کوه را همچون سایانی بر فراز آنها بلند کردیم، آنچنان که گمان کردند بس آنان فرود می آمد؛ (و در همین حال، از آنها پیمان گرفتیم و گفتمیم) آنچه را (از احکام و دستورها) به شما داده ایم، با قوت (و جدیت) بگیرید! و آنچه در آن است، به یاد داشته باشید، (و عمل کنید)، تا پرهیزگار شوید!"

١٧٢) وَإِذْ أَخَذَ رَبِّكَ مِنْ بَنِي آدَمَ مِنْ ظُهُورِهِمْ ذُرِّيَّتَهُمْ وَأَشْهَدَهُمْ عَلَى
أَنفُسِهِمْ أَلْسُنَتَ بِرِّيَّكُمْ قَالُوا بَلَى شَهِدْنَا أَنْ تَقُولُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّا كُنَّا عَنْ هَذَا
غَافِلِينَ

- "و (به خاطر بیاور) زمانی را که پروردگارت از پشت و صلب فرزندان آدم، ذریسه آنها را برگرفت، و آنها را گواه برخویشن ساخت؛ (و فرموده) «آیا من پروردگار شما نیستم؟» گفتند: «آری، گواهی می دهیم!» (چنین کرد مبادا) روز رستاخیز بگویید: «ما از این، غافل بودیم؛ (و از پیمان فطری توحید بی خبر ماندیم)!!"

١٧٣) أَوْ تَقُولُوا إِنَّمَا أَشْرَكَ آبَاؤُنَا مِنْ قَبْلُ وَكُنَّا ذُرِّيَّةً مِنْ بَعْدِهِمْ أَفْتَهَلِكُنَا بِمَا
فَعَلَ الْمُبْطَلُونَ

- "یا بگویید: «پدرانمان پیش از ما مشرک بودند، ما هم فرزندانی بعد از آنها بودیم؛ (و چاره ای جز پیروی از آنان نداشیم؛ آیا ما را به آنچه باطل گرایان انجام دادند مجازات می کنی؟!»"

١٧٤) وَكَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ وَلَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- "این گونه، آیات را توضیح می دهیم؛ شاید به سوی حق بازگردن (و بدانند ندای توحید در درون جانشان، از روز نخست بوده است)!"

١٧٥) وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأً الَّذِي آتَيْنَاهُ آيَاتِنَا فَانسَلَخَ مِنْهَا فَأَتَبْعَهُ الشَّيْطَانُ فَكَانَ
مِنَ الْغَاوِينَ

- "و بر آنها بخوان سرگذشت آن کس را که آیات خود را به او دادیم؛ ولی (سرانجام) خود را از آن تهی ساخت و شیطان در پی او افتاد، و از گمراهان شد!"

١٧٦) وَلَوْ شِئْنَا لَرْفَعَنَاهُ بِهَا وَلَكِنَّهُ أَخْلَدَ إِلَى الْأَرْضِ وَاتَّبَعَ هَوَاهُ فَمَثَلَهُ كَمَثَلِ
الْكَلْبِ إِن تَحْمِلُ عَلَيْهِ يَلْهَثُ أَوْ تَتْرُكُهُ يَلْهَثُ ذَلِكَ مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا
بِآيَاتِنَا فَاقْصُصِ الْقَسَصَ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

- "و اگر می خواستیم، (مقام) او را با این آیات (و علوم و داشتها) بالا می بردیم؛ (اما اجرار، بر خلاف سنت ماست؛
پس او را به حال خود رها کردیم) و او به پستی گرایید، و از هوای نفس پیروی کرد! مثل او همچون سگ (هارا)
است که اگر به او حمله کنی، دهانش را باز، و زبانش را برون می آورد، و اگر او را به حال خود واگذاری، باز همین
کار را می کند؛ (گویی چنان تشننه دنیا پرستی است که هرگز سیراب نمی شود! (این مثل گروهی است که آیات ما را
تکذیب کردند؛ این داستانها را (برای آنها) بازگو کن، شاید بیندیشند (و بیدار شوند) !"

١٧٧) سَاءَ مَثَلًا الْقَوْمُ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَأَنفُسَهُمْ كَانُوا يَظْلِمُونَ

- "چه بد مثلی دارند گروهی که آیات ما را تکذیب کردند؛ و آنها تنها به خودشان ستم می نمودند!"

١٧٨) مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضْلِلْ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- "آن کس را که خدا هدایت کند، هدایت یافته (واقعی) اوست؛ و کسانی را که (بخاطر اعمالشان) گمراه سازد،
زیانکاران (واقعی) آنها هستند!"

١٧٩) وَلَقَدْ ذَرَانَا لِجَهَنَّمَ كَثِيرًا مِنَ الْجِنِّ وَالإِنْسِ لَهُمْ قُلُوبٌ لَا يَقْهُونَ بِهَا
وَلَهُمْ أَعْيُنٌ لَا يُبَصِّرُونَ بِهَا وَلَهُمْ آذَانٌ لَا يَسْمَعُونَ بِهَا أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ
أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

- "به یقین، گروه بسیاری از جن و انس را برای دوزخ آفریدیم؛ آنها دلها [= عقلها] [بی] دارند که با آن (اندیشه
نمی کنند، و) نمی فهمند؛ و چشمانی که با آن نمی بینند؛ و گوشها بی که با آن نمی شنوند؛ آنها همچون چهارپایانند؛
بلکه گمراهتر! اینان همان غافلانند (چرا که با داشتن همه گونه امکانات هدایت، باز هم گمراهند) !"

١٨٠) وَلِلَّهِ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ فَادْعُوهُ بِهَا وَدَرُوا الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي أَسْمَائِهِ

سَيِّجُزَوْنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "برای خدا، نامهای نیک است؛ خدا به آن (نامها) بخوانید! و کسانی را که در اسماء خدا تحریف می‌کنند (و بر غیر او می‌نهند، و شریک برایش قاتل می‌شوند)، رها سازید! آنها بزودی جزای اعمالی را که انجام می‌دادند، می‌بینند!"

١٨١) وَمِمَّنْ خَلَقْنَا أُمَّةً يَهْدُونَ بِالْحَقِّ وَبِهِ يَعْدِلُونَ

- و از آنها که آفریدیم، گروهی بحق هدایت می‌کنند، و بحق اجرای عدالت می‌نمایند.

١٨٢) وَالَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا سَنَسْتَدِرُ جَهَنَّمَ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ

- و آنها که آیات ما را تکذیب کردند، به تدریج از جایی که نمی‌دانند، گرفتار مجازاتشان خواهیم کرد.

١٨٣) وَأَمْلَى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

- "و به آنها مهلت می‌دهم (تا مجازاتشان در دناکتر باشد)؛ زیرا طرح و نقشه من، قوی (و حساب شده) است. (و هیچ کس را قادر فرار از آن نیست.)"

١٨٤) أَوْلَمْ يَتَفَكَّرُوا مَا بِصَاحِبِهِمْ مِنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- آیا نکرند که همتشین آنها = [پیامبر] هیچ گونه (اثری از) جنون ندارد؟! (پس چگونه چنین نسبت ناروایی به او می‌دهند؟!) او فقط بیم دهنده آشکاری است (که مردم را متوجه و ظایفشنان می‌سازد).

١٨٥) أَوْلَمْ يَنْظُرُوا فِي مَلَكُوتِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ

وَأَنْ عَسَىٰ أَنْ يَكُونَ قَدِ اقتَرَبَ أَجَلُهُمْ فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ

- آیا در حکومت و نظام آسمانها و زمین، و آتجه خدا آفریده است، (از روی دقت و عبرت) نظر نیافرند؟! (و آیا در این نیز اندیشه نکرند که) شاید پایان زندگی آنها نزدیک شده باشد؟! (اگر به این کتاب آسمانی روشن ایمان نیاورند)، بعد از آن به کدام سخن ایمان خواهند آورده؟!

١٨٦) مَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَلَا هَادِيَ لَهُ وَيَذْرُهُمْ فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

- "هر کس را خداوند (به جرم اعمال زشتی) گمراه سازد، هدایت کننده‌ای ندارد؛ و آنها را در طفیان و سرکشی‌شان رها می‌سازد، تا سرگردان شوند!"

١٨٧) يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي لَا يُجَلِّيهَا لِوْقَتِهَا إِلَّا هُوَ ثَقَلَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا تَأْتِيكُمْ إِلَّا بَغْتَةً يَسْأَلُونَكَ كَانَكَ حَفِيْثٌ عَنْهَا قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- "درباره قیامت از تو سؤال می کنند، کی فرامی رسد؟! بگو: «علمش فقط نزد پروردگار من است؛ و هیچ کس جز او (نمی تواند) وقت آن را آشکار سازد؛ اما قیام قیامت، حتی در آسمانها و زمین، سنگین (او بسیار پر اهمیت) است؛ و جز بطور ناگهانی، به سراغ شما نمی آید!» (باز) از تو سؤال می کنند، چنان که گویی تو از زمان وقوع آن باخبری! بگو: «علمش تنها نزد خداست؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند.»"

١٨٨) قُلْ لَا إِلَّا أَمْلِكُ لِنَفْسِي نَفْعًا وَلَا ضَرًّا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ وَلَوْ كُنْتُ أَعْلَمُ الْغَيْبَ لَا سَتَكْرِثُ مِنَ الْخَيْرِ وَمَا مَسَنَّى السُّوءِ إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ وَبَشِيرٌ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- بگو: «من مالک سود و زیان خویش نیستم، مگر آنچه را خدا بخواهد؛ (و از غیب و اسرار نهان نیز خبر ندارم؛ مگر آنچه خداوند اراده کند؛) و اگر از غیب باخبر بودم، سود فراوانی برای خود فراهم می کردم، و هیچ بدی (و زیانی) به من نمی رسید؛ من فقط بیم دهنده و بشارت دهندهام برای گروهی که ایمان می آورند! (و آماده پذیرش حقنده)"

١٨٩) هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةٍ وَجَعَلَ مِنْهَا زَوْجَهَا لِيُسْكُنَ إِلَيْهَا فَلَمَّا تَغَشَّاهَا حَمَلَتْ حَمْلًا خَفِيفًا فَمَرَّتْ بِهِ فَلَمَّا أُثْقِلَتْ دَعَوَا اللَّهَ رَبَّهُمَا لَئِنْ أَتَيْنَا صَالِحًا لَنَكُونَنَّ مِنَ الشَّاكِرِينَ

- "او خدایی است که (همه) شما را از یک فرد آفرید؛ و همسرش را نیز از جنس او قرار داد، تا در کنار او بیاساید. سپس هنگامی که با او آمیزش کرد، حملی سبک برداشت، که با وجود آن، به کارهای خود ادامه می داد؛ و چون سنگین شد، هر دو از خداوند و پروردگار خود خواستند «اگر فرزند صالحی به ما دهی، از شاکران خواهیم بود!»"

(۱۹۰) فَلَمَّا آتَاهُمَا صَالِحًا جَعَلَاهُ شُرُكَاءَ فِيمَا آتَاهُمَا فَتَعَالَى اللَّهُ عَمَّا

يُشْرِكُونَ

- "اما هنگامی که خداوند فرزند صالحی به آنها داد، (موجودات دیگر را در این موهبت مؤثر دانستند؛ و) برای خدا، در این نعمت که به آنها بخشیده بود، همتایانی قائل شدند؛ خداوند برتر است از آنچه همتای او قرار می دهدن!"

(۱۹۱) أَيُّشْرِكُونَ مَا لَا يَخْلُقُ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ

- آیا موجوداتی را همتای او قرار می دهدن که چیزی را نمی آفرینند، و خودشان مخلوقند.

(۱۹۲) وَلَا يَسْتَطِعُونَ لَهُمْ نَصْرًا وَلَا أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ

- و نمی توانند آنان را یاری کنند، و نه خودشان را یاری می دهن.

(۱۹۳) وَإِن تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَى لَا يَتَبَعُو كُمْ سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ أَدْعَوْتُهُمْ أَمْ أَنْتُمْ

صَامِتُونَ

- "و هرگاه آنها را به سوی هدایت دعوت کنید، از شما پیروی نمی کنند؛ و برای شما یکسان است چه آنها را دعوت کنید و چه خاموش باشید؟!"

(۱۹۴) إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ عِبَادٌ أُمَّالُكُمْ فَادْعُوهُمْ فَلَيُسْتَجِيبُوا لَكُمْ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "آنها را که غیر از خدا می خوانید (و پرستش می کنید)، بندگانی همچون خود شما هستند؛ آنها را بخوانید، و اگر راست می گویید باید به شما پاسخ دهن (و تقاضایتان را برآورند)!"

(۱۹۵) أَلَّهُمْ أَرْجُلٌ يَمْشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَيْدٍ يَبْطِشُونَ بِهَا أَمْ لَهُمْ أَعْيُنٌ يُصْرُونَ

بِهَا أَمْ لَهُمْ آذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا قُلْ أَدْعُوا شُرُكَاءَ كُمْ ثُمَّ كِيدُونَ فَلَا تُنْظِرُونَ

- آیا (آنها حداقل همانند خود شما) پاهایی دارند که با آن راه بروند؟! یا دستهایی دارند که با آن چیزی را بگیرند (و کاری انجام دهن)؟! یا چشمانی دارند که با آن ببینند؟! یا گوشهایی دارند که با آن بشنوند؟! (نه، هرگز، هیچ کدام) بگو: «(اکنون که چنین است)، بتهای خویش را که شریک خدا قرار داده اید (بر ضد من) بخوانید، و برای من نقشه بکشید، و لحظه ای مهلت ندهید، (تا بدانید کاری از آنها ساخته نیست)!

۱۹۶) إِنَّ وَلِيَّ اللَّهُ الَّذِي نَزَّلَ الْكِتَابَ وَهُوَ يَتَوَلَّ الصَّالِحِينَ

- «ولی و سرپرست من، خدایی است که این کتاب را نازل کرده؛ و او همه صالحان را سرپرستی می‌کند.»

۱۹۷) وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَطِعُونَ نَصْرَكُمْ وَلَا أَنفُسَهُمْ يَنْصُرُونَ

- «آنها برا که جز او می‌خوانید، نمی‌توانند یاریتان کنند، و نه (حتی) خودشان را یاری دهند!»

۱۹۸) وَإِنْ تَدْعُوهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ لَا يَسْمَعُوا وَتَرَاهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ وَهُمْ لَا يُبَصِّرُونَ

- «اگر آنها را به هدایت فرا خوانید، سخنانتان را نمی‌شنوند! و آنها را می‌بینی (که با چشمها مصنوعیشان) به تو نگاه می‌کنند، اما در حقیقت نمی‌بینند!»

۱۹۹) خُذِ الْعُقُوْبَ وَأَمْرُ بِالْعُرْفِ وَأَعْرِضْ عَنِ الْجَاهِلِينَ

- (به هر حال) با آنها مدارا کن و عذرشان را بپذیر، و به نیکی‌ها دعوت نما، و از جاهلان روی بگردان (و با آنان ستیزه مکن)!

۲۰۰) وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِدْ بِاللَّهِ إِنَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- «هرگاه وسوسه‌ای از شیطان به تو رسد، به خدا پناه برو؛ که او شنونده و داناست!»

۲۰۱) إِنَّ الَّذِينَ أَتَقَوْا إِذَا مَسَّهُمْ طَائِفٌ مِّنَ الشَّيْطَانِ تَذَكَّرُوا فَإِذَا هُمْ مُبَصِّرُونَ

- «پرهیزگاران هنگامی که گرفتار وسوسه‌های شیطان شوند، به یاد (خدا و پاداش و کیفر او) می‌افتد؛ و (در پرسو با او، راه حق را می‌بینند و) ناگهان بینا می‌گردند.»

۲۰۲) وَإِخْوَانُهُمْ يَمْدُونَهُمْ فِي الْغَيِّ ثُمَّ لَا يُقْصِرُونَ

- (نایپرهیزگاران را) برادرانشان (از شیاطین) پیوسته در گمراهی پیش می‌برند، و باز نمی‌ایستند!

۲۰۳) وَإِذَا لَمْ تَأْتِهِمْ بِآيَةٍ قَالُوا لَوْلَا اجْبَيْتَهَا قُلْ إِنَّمَا أَتَبْعُ مَا يُوحَى إِلَيَّ مِنْ رَبِّي هَذَا بَصَائِرٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَهُدَىٰ وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- «هنگامی که (در نزول وحی تاخیر افتند، و) آیه‌ای برای آنان نیاوری، می‌گویند: «چرا خودت (از پیش خود) آن را بر نگزیری؟!» بگو: «من تنها از چیزی پیروی می‌کنم که بر من وحی می‌شود؛ این وسیله بینایی از طرف پروردگاری، و مایه هدایت و رحمت است برای جمعیتی که ایمان می‌آورند.»

٢٠٤) وَإِذَا قُرِئَ الْقُرْآنُ فَاسْتَمِعُوا لَهُ وَأَنْصِتُوا لِعَلَّكُمْ تُرَحَّمُونَ

- "هنگامی که قرآن خوانده شود، گوش فرا دهید و خاموش باشید؛ شاید مشمول رحمت خدا شوید!"

٢٠٥) وَإِذْ كُرِّبَ فِي نَفْسِكَ تَضَرَّعًا وَخِيفَةً وَدُونَ الْجَهْرِ مِنَ الْقَوْلِ بِالْغَدُوِّ
وَالآصَالِ وَلَا تَكُنْ مِنَ الْغَافِلِينَ

- "پروردگارت را در دل خود، از روی تضرع و خوف، آهسته و آرام، صحگاهان و شامگاهان، یاد کن؛ و از
غافلان میاش!"

٢٠٦) إِنَّ الَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَيُسَبِّحُونَهُ وَلَهُ
يَسْجُدُونَ

- آنها که (در مقام قرب) نزد پروردگار تو هستند، (هیچ گاه) از عبادتشن تکبر نمی‌ورزند، و او را تسبیح می‌گویند،
و برایش سجده می‌کنند.

سوره‌که آنفال

س-۸- تعداد آیات ۷۵- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

١) يَسْأَلُونَكَ عَنِ الْأَنْفَالِ قُلِ الْأَنْفَالُ لِلَّهِ وَالرَّسُولِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَصْلِحُوا ذَاتَ
بِينِكُمْ وَأَطْبِعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- "از تو درباره انفال [= غنایم، و هرگونه مال بدون مالک مشخص] سوال می‌کنند؛ بگو: «انفال مخصوص خدا و
پیامبر است؛ پس، از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید! و خصومتیابی را که در میان شماست، آشتبی دهید! و خدا و
پیامبر را اطاعت کنید اگر ایمان دارید!»

۲) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجَلَتْ قُلُوبُهُمْ وَإِذَا تُلِيهِمْ عَلَيْهِمْ آيَاتُهُ زَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- مؤمنان، تنها کسانی هستند که هرگاه نام خدا برده شود، دلهاشان ترسان میگردد؛ و هنگامی که آیات او بر آنها خوانده میشود، ایمانشان فزوونتر میگردد؛ و تنها بر پروردگارشان توکل دارند. "

۳) الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنفِقُونَ

- آنها که نماز را بربا میدارند؛ و از آنچه به آنها روزی داده ایم، اتفاق میکنند. "

۴) أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًا لَّهُمْ دَرَجَاتٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَمَغْفِرَةٌ وَرَزْقٌ كَرِيمٌ

- "(آری)، مؤمنان حقیقی آنها هستند؛ برای آنان درجاتی (مهم) نزد پروردگارشان است؛ و برای آنها، امرزش و روزی بی نقص و عیب است. "

۵) كَمَا أَخْرَجَكَ رَبُّكَ مِنْ بَيْتِكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّ فَرِيقًا مِّنَ الْمُؤْمِنِينَ لَكَارُهُونَ

- "همان گونه که خدا تو را بحق از خانه (به سوی میدان بدرا)، بیرون فرستاد، در حالی که گروهی از مؤمنان ناخشنود بودند (ولی سرانجامش پیروزی بود) ناخشنودی عده‌ای از چگونگی تقسیم غایم بدرا نیز چنین است!"

۶) يُجَادِلُونَكَ فِي الْحَقِّ بَعْدَمَا تَبَيَّنَ كَعَنَّا يُسَاقُونَ إِلَى الْمَوْتِ وَهُمْ يَنْظُرُونَ

- آنها پس از روشن شدن حق، باز با تو مجادله میکردند؛ (و چنان ترس و وحشت آنها را فراگرفته بود، که) گویی به سوی مرگ رانده میشوند، و آن را با چشم خود مینگرند!"

۷) وَإِذْ يَعِدُكُمُ اللَّهُ إِحْدَى الطَّائِفَتَيْنِ أَنَّهَا لَكُمْ وَتَوَدُّونَ أَنَّ غَيْرَ ذَاتِ الشَّوَّكَةِ تَكُونُ لَكُمْ وَيَرِيدُ اللَّهُ أَنْ يُحِقَّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَيَقْطَعَ دَابِرَ الْكَافِرِينَ

- "و (به یاد آرید) هنگامی را که خداوند به شما و عده داد که یکی از دو گروه [= کاروان تجاری قریش، یا لشکر مسلح آنها] نصیب شما خواهد بود؛ و شما دوست میداشتهید که کاروان (غیر مسلح) برای شما باشد (و بر آن پیروز شوید)؛ ولی خداوند میخواهد حق را با کلمات خود تقویت، و ریشه کافران را قطع کند؛ (از این رو شما را بخلاف میلتان با لشکر قریش درگیر ساخت، و آن پیروزی بزرگ نصیبتان شد)." "

۸) لَيُحِقَّ الْحَقَّ وَيُبْطِلَ الْبَاطِلَ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

- تاحق را تثبیت کند، و باطل را از میان بردارد، هر چند مجرمان کراحت داشته باشند.

۹) إِذْ تَسْتَغْيِثُونَ رَبَّكُمْ فَاسْتَجَابَ لَكُمْ أُنَيْ مُمْدُّكُمْ بِالْأَفْلِفِ مِنَ الْمَلَائِكَةِ مُرْدِفِينَ

- "(به خاطر بیاورید) زمانی را (که از شدت ناراحتی در میدان بدر،) از پروردگاریان کمک می خواستید؛ او خواسته شما را پذیرفت (و گفت) : من شما را با یکهزار از فرشتگان، که پشت سر هم فرود می آیند، باری می کنم."

۱۰) وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ

إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "ولی خداوند، این را تنها برای شادی و اطمینان قلب شما قرار داد؛ و گرنده، پیروزی جز از طرف خدا نیست؛ خداوند توانا و حکیم است!"

۱۱) إِذْ يُغَشِّيْكُمُ النَّعَاصَ أَمْنَةَ مِنْهُ وَيَنْزِلُ عَلَيْكُمْ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَيَطَهِّرَكُمْ بِهِ

وَيَدْهِبَ عَنْكُمْ رِجْزَ الشَّيْطَانِ وَلَيُرِبِّطَ عَلَى قُلُوبِكُمْ وَيُثَبِّتَ بِهِ الْأَقْدَامَ

- "و (بیاد آورید) هنگامی را که خواب سبکی که مایه آرامش از سوی خدا بود، شما را فراگرفت؛ و آبی از آسمان برایتان فرستاد، تا شما را با آن پاک کند؛ و پلیدی شیطان را از شما دور سازد؛ و دلهایتان را محکم، و گامها را با آن

استوار دارد!"

۱۲) إِذْ يُوحِي رَبُّكَ إِلَى الْمَلَائِكَةِ أُنَيْ مَعَكُمْ فَتَبَثُّوا الَّذِينَ آمَنُوا سَالْقَى فِي

قُلُوبَ الَّذِينَ كَفَرُوا الرَّغْبَ فَاضْرِبُوهُ فَوْقَ الْأَعْنَاقِ وَاضْرِبُوهُمْ كُلَّ بَنَانٍ

- "و (به بیاد آر) موقعی را که پروردگارت به فرشتگان وحی کرد: «من با شما هستم؛ کسانی را که ایمان آورده اند، ثابت قدم دارید! بزودی در دلهای کافران ترس و وحشت می افکنم؛ ضربه ها را بر بالاتر از گردن (بر سرهای دشمنان) فرود آرید! و همه انگشتاشان را قطع کنید!"

۱۳) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَآفُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِقِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ

الْعِقَابِ

- "این بخاطر آن است که آنها با خدا و پیامبر (ص) دشمنی ورزیدند؛ و هر کس با خدا و پیامبر دشمنی کند، (کیفر شدیدی می بیند؛) و خداوند شدید العقاب است!"

۱۴) ذَلِكُمْ فَذُوقُوهُ وَأَنَّ لِلْكَافِرِينَ عَذَابَ النَّارِ

- این (مجازات دنیا) را بچشید! و برای کافران، مجازات آتش (در جهان دیگر) خواهد بود!

۱۵) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا رَحْفًا فَلَا تُوَلُّهُمُ الْأَدْبَارَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که با انبوه کافران در میدان نبرد رو به رو شوید، به آنها پشت نکنید (و فرار ننمایید)!

۱۶) وَمَنْ يُوَلِّهِمْ يَوْمَئِذٍ دُبُرَهُ إِلَّا مُتَحَرِّفًا لِّلتَّقَتَالِ أَوْ مُتَحِيزًا إِلَى فِئَةٍ فَقَدْ بَاءَ
بِغَضَبٍ مِّنَ اللَّهِ وَمَا وَاهٌ جَهَنَّمُ وَيَسْنَ الْمَصِيرُ

- "و هر کس در آن هنگام به آنها پشت کند

- مگر آنکه هدفش کناره‌گیری از میدان برای حمله مجدد، و یا به قصد پیوستن به گروهی (از مجاهدان) بوده باشد
- (چنین کسی) به غضب خدا گرفتار خواهد شد؛ و جایگاه او جهنم، و چه بد جایگاهی است!"

۱۷) فَلَمْ تَقْتُلُهُمْ وَلَكِنَ اللَّهَ قَتَلَهُمْ وَمَا رَمِيتَ إِذْ رَمَيْتَ وَلَكِنَ اللَّهَ رَمَى
وَلَيْلِيَ الْمُؤْمِنِينَ مِنْهُ بَلَاءً حَسَنَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلَيْهِ

- "این شما نبودید که آنها را کشید؛ بلکه خداوند آنها را کشت! و این تو نبودی (ای پیامبر) که خاک و سنگ به صورت آنها انداختی؛ بلکه خدا انداخت! و خدا می خواست مؤمنان را به این وسیله امتحان خوبی کنند؛ خداوند شوا و داناست".

۱۸) ذَلِكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ مُوْهِنُ كَيْدُ الْكَافِرِينَ

- سرنوشت مؤمنان و کافران، همان بود که دیدید! و خداوند سست کننده نقشه‌های کافران است.

۱۹) إِنْ تَسْتَفْتِحُوا فَقَدْ جَاءَكُمُ الْفُتْحُ وَإِنْ تَنْتَهُوا فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَعُودُوا نَعْدُ
وَلَكُنْ تُغْنِيَ عَنْكُمْ فِتْنَتُكُمْ شَيْئًا وَلَوْ كَثُرَتْ وَأَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُؤْمِنِينَ

- "اگر شما فتح و پیروزی می خواهید، پیروزی به سراغ شما آمد! و اگر (از مخالفت) خودداری کنید، برای شما بهتر است! و اگر بازگردید، ما هم باز خواهیم گشت؛ و جمعیت شما هر چند زیاد باشد، شما را (از یاری خدا) بی نیاز نخواهد کرد؛ و خداوند با مؤمنان است!"

۲۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَوَلُّوْا عَنْهُ وَأَنْتُمْ تَسْمَعُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! خدا و پیامبر را اطاعت کنید؛ و سرپیچی ننمایید در حالی که (سخنان او را) می شنوید!"

۲۱) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ قَاتَلُوا سَمِعَنَا وَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

- و همانند کسانی نباشید که می گفتند: «شنیدیم!» ولی در حقیقت نمی شنیدند!

۲۲) إِنَّ شَرَّ الدَّوَابَّ عِنْدَ اللَّهِ الصُّمُ الْبُكُمُ الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

- پدرتین جنبدگان نزد خدا، افراد کر و لالی هستند که اندیشه نمی کنند.

۲۳) وَلَوْ عَلِمَ اللَّهُ فِيهِمْ خَيْرًا لَأَسْمَعَهُمْ وَلَوْ أَسْمَعَهُمْ لَتَوَلَّوْا وَهُمْ مُعْرَضُونَ

- "و اگر خداوند خیری در آنها می دانست، (حرف حق را) به گوش آنها می رساند؛ ولی (با این حال که دارند)، اگر حق را به گوش آنها برساند، سریچه کرده و روگردان می شوند."

۲۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَجِبُوْا لِلَّهِ وَلِرَسُولِ إِذَا دَعَاكُمْ لِمَا يُحِبِّيْكُمْ
وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَحُولُ بَيْنَ الْمَرْءِ وَقَلْبِهِ وَأَنَّهُ إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! دعوت خدا و پیامبر را اجابت کنید هنگامی که شما را به سوی چیزی می خواند که شما را حیات می بخشد! و بدانید خداوند میان انسان و قلب او حایل می شود، و همه شما (در قیامت) نزد او گردآوری می شوید!

۲۵) وَاتَّقُوا فِتْنَةً لَا تُصِيبَنَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنْكُمْ خَاصَّةٌ وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ شَدِيدٌ

العقاب

- "و از فتنهای پیرهیزید که تنها به ستمکاران شما نمی رسد؛ (بلکه همه را فرا خواهد گرفت؛ چرا که دیگران سکوت اختیار کردن). و بدانید خداوند کیفر شدید دارد!"

۲۶) وَأَذْكُرُوا إِذْ أَنْتُمْ قَلِيلٌ مُسْتَضْعِفُونَ فِي الْأَرْضِ تَخَافُونَ أَنْ يَتَخَطَّفُوكُمُ
النَّاسُ فَآوَاكُمْ وَأَيَّدُكُمْ بِنَصْرِهِ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيَّابَاتِ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "و به خاطر بیاورید هنگامی را که شما در روی زمین، گروهی کوچک و اندک و زیبون بودید؛ آنچنان که می ترسیدید مردم شما را بربایند! ولی او شما را پناه داد؛ و با یاری خود تقویت کرد؛ و از روزیهای پاکیزه بهره مند ساخت؛ شاید شکر نعمتش را بجا آورید!"

۲۷) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَخُونُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ وَتَخُونُوا أَمَانَاتِكُمْ وَأَنْتُمْ

تَعْلَمُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! به خدا و پیامبر خیانت نکنید! و (نیز) در امانت خود خیانت روا مدارید، در حالی که میدانید (این کار، گناه بزرگی است)!

۲۸) وَاعْلَمُوا أَنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأَوْلَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَأَنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

- "و بدانید اموال و اولاد شما، وسیله آزمایش است؛ و (برای کسانی که از عهدہ امتحان برآیند)، پاداش عظیمی نزد خداست!"

۲۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ تَقْوُا اللَّهَ يَجْعَلْ لَكُمْ فُرْقَانًا وَيُكَفِّرُ عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ
وَيَعْفُرْ لَكُمْ وَاللَّهُ دُوْلُ الفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر از (مخالفت فرمان) خدا پرهیزید، برای شما وسیله‌ای جهت جدا ساختن حق از باطل قرار می‌دهد؛ (روشن‌بینی خاصی که در پرتو آن، حق را از باطل خواهید شناخت)؛ و گناهاتتان را می‌پوشاند؛ و شما را می‌مرزد؛ و خداوند صاحب فضل و بخشش عظیم است!"

۳۰) وَإِذْ يَمْكُرُ بِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِيُثْبِتُوكَ أَوْ يَقْتُلُوكَ أَوْ يُخْرِجُوكَ وَيَمْكُرُونَ
وَيَمْكُرُ اللَّهُ وَاللَّهُ خَيْرُ الْمَاكِرِينَ

- "(به خاطر بیاور) هنگامی را که کافران نقشه می‌کشیدند که تو را به زندان بیفکنند، یا به قتل برسانند، و یا (از مکه) خارج سازند؛ آنها چاره می‌اندیشیدند (و نقشه می‌کشیدند)، و خداوند هم تدبیر می‌کرد؛ و خدا بهترین چاره جویان و تدبیر کنندگان است!"

۳۱) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا قَالُوا قَدْ سَمِعْنَا لَوْ نَشَاء لَقُلْنَا مِثْلَ هَذَا إِنْ هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- "و هنگامی که آیات ما بر آنها خوانده می‌شود، می‌گویند: «شنیدیم؛ چیز مهمی نیست»؛ ما هم اگر بخواهیم مثل آن را می‌گوییم؛ اینها همان افسانه‌های پیشینیان است! (ولی دروغ می‌گویند، و هرگز مثل آن را نمی‌آورند.)"

(۳۲) وَإِذْ قَالُوا اللَّهُمَّ إِنْ كَانَ هَذَا هُوَ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِكَ فَأَمْطِرْ عَلَيْنَا حِجَارَةً مِّنَ السَّمَاءِ أَوْ ائْتِنَا بَعْدَابَ الْيَمِ

- (به خاطر بیاور) زمانی را که گفتند: «پروردگار! اگر این حق است و از طرف توست، بارانی از سنگ از آسمان بر ما فرود آر! یا عذاب در دناکی برای ما بفرست!»

(۳۳) وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعَذِّبُهُمْ وَأَنْتَ فِيهِمْ وَمَا كَانَ اللَّهُ مُعَذِّبُهُمْ وَهُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

- «ولی (ای پیامبر!) تا تو در میان آنها هستی، خداوند آنها را مجازات نخواهد کرد؛ و (نیز) تا استغفار می کنند، خدا عذابشان نمی کند».

(۳۴) وَمَا لَهُمْ أَلَا يَعْذِبُهُمُ اللَّهُ وَهُمْ يَصُدُّونَ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَمَا كَانُوا أُولَئِءِهِنَّ أُولَئِيَّةٌ إِلَّا الْمُتَّقُونَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- «چرا خدا آنها را مجازات نکند، با اینکه از (عبدات موحدان در کنار) مسجد الحرام جلوگیری می کنند در حالی که سرپرست آن نیستند؟! سرپرست آن، فقط پرهیزگاراند؛ ولی بیشتر آنها نمی دانند».

(۳۵) وَمَا كَانَ صَلَاتُهُمْ عِنَ الْبَيْتِ إِلَّا مُكَاءٍ وَتَصْدِيَةٌ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

- «آنها که مدّعی هستند ما هم نماز داریم)، نمازان نزد خانه (خدا)، چیزی جز «سوت کشیدن» «کف زدن» نبود؛ پس بچشید عذاب (الله) را بخاطر کفرتان!»

(۳۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا أُيْنِقُونَ أَمْوَالَهُمْ لِيَصُدُّوا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ فَسَيِّنِقُونَهَا ثُمَّ تَكُونُ عَلَيْهِمْ حَسْرَةً ثُمَّ يُغْلِبُونَ وَالَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ يُحْشَرُونَ

- «آنها که کافر شدند، اموالشان را برای بازداشت (مردم) از راه خدا خرج می کنند؛ آنان این اموال را (که برای به دست آوردنش زحمت کشیده اند، در این راه) مصرف می کنند، اما مایه حسرت و اندوهشان خواهد شد؛ و سپس شکست خواهند خورد؛ و (در جهان دیگر) کافران همگی به سوی دوزخ گردآوری خواهند شد».

(۳۷) لَيَمِيزَ اللَّهُ الْخَبِيثَ مِنَ الطَّيِّبِ وَيَجْعَلَ الْخَبِيثَ بَعْضَهُ عَلَىٰ بَعْضٍ فَيَرْكُمْهُ
جَمِيعاً فَيَجْعَلَهُ فِي جَهَنَّمَ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- ("اینها همه") بخار آن است که خداوند (می خواهد) نایاک را از پاک جدا سازد، و نایاکها را روی هم بگذارد، و همه را متراکم سازد، و یکجا در دوزخ قرار دهد؛ و اینها هستند زیانکاران! "

(۳۸) قُلْ لِلَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ يَنْتَهُوا يُعْقِرُ لَهُمْ مَا قَدْ سَلَفَ وَإِنْ يَعُودُوا فَقَدْ مَضَتْ
سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ

- "به آنها که کافر شدند بگو: «چنانچه از مخالفت باز ایستند، (و ایمان آورند)، گذشته آنها بخشوده خواهد شد؛ و اگر به اعمال سابق بازگردند، سنت خداوند در گذشتگان، درباره آنها جاری می شود (بو حکم نابودی آنان صادر می گردد) ".

(۳۹) وَقَاتِلُوهُمْ حَتَّىٰ لَا تَكُونَ فِتْنَةٌ وَيَكُونَ الدِّينُ كُلُّهُ لِلَّهِ فَإِنِ انتَهُوا فَإِنَّ اللَّهَ
بِمَا يَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "و با آنها پیکار کنید، تا فتنه [= شرک و سلب آزادی] برچیده شود، و دین (و پرستش) همه مخصوص خدا باشد! و اگر آنها (از راه شرک و فساد بازگردند، و از اعمال نادرست) خودداری کنند، (خداوند آنها را می پذیرد؛) خدا به آنچه انجام می دهند بیناست".

(۴۰) وَإِنْ تَوَلُّوْ فَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَوْلَاكُمْ نِعْمَ الْمَوْلَىٰ وَنَعْمَ النَّصِيرُ

- "و اگر سرپیچی کنند، بدانید (ضرری به شما نمی رسانند): خداوند سرپرست شماست! چه سرپرست خوبی! و چه یاور خوبی!"

(۴۱) وَأَعْلَمُوا أَنَّمَا غَنِمْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَإِنَّ لِلَّهِ خُمُسَهُ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَىٰ
وَالْيَتَامَىٰ وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَىٰ عَبْدِنَا
يَوْمَ الْفُرْقَانِ يَوْمَ التَّقَىِ الْجَمَعَانِ وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "بدانید هرگونه غنیمتی به دست آورید، خس آن برای خدا، و برای پیامبر، و برای ذی القربی و یتیمان و مسکینان و امامانگان در راه (از آنها) است، اگر به خدا و آنچه بر بنده خود در روز جدایی حق از باطل، روز

در گیری دو گروه (بایمان و بی ایمان) [= روز جنگ پدر] نازل کردیم، ایمان آورده‌اید؛ و خداوند بر هر چیزی توانست! "۱

**۴۲) إِذْ أَنْتُمْ بِالْعُدُوَّةِ الدُّنْيَا وَهُمْ بِالْعُدُوَّةِ الْقُصُوَّى وَالرَّكْبُ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَلَوْ
تَوَاعَدْتُمْ لَا خَلَقْتُمْ فِي الْمِيعَادِ وَلَكِنْ لِيَقْضِيَ اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا لِيَهْلِكَ مَنْ
هَلَكَ عَنْ بَيْنَةٍ وَيَحْيَى مَنْ حَيَ عَنْ بَيْنَةٍ وَإِنَّ اللَّهَ لَسَمِيعٌ عَلَيْهِ**

- "در آن هنگام که شما در طرف پایین بودید، و آنها در طرف بالا (و دشمن بر شما برتری داشت)؛ و کاروان (قريش)، پایین ترا از شما بود؛ (و وضع چنان سخت بود که) اگر با یکدیگر وعده می‌گذاشتند (که در میدان نبرد حاضر شوید)، در انجام وعده خود اختلاف می‌کردید؛ ولی (همه اینها) برای آن بود که خداوند، کاری را که می‌باشد انجام شود، تحقیق بخشد؛ تا آنها که هلاک (و گمراه) می‌شوند، از روی اتمام حجت باشد؛ و آنها که زنده می‌شوند (و هدایت می‌یابند)، از روی دلیل روشن باشد؛ و خداوند شنوا و دانست."

**۴۳) إِذْ يُرِيكُهُمُ اللَّهُ فِي مَنَامِكُمْ قَلِيلًا وَلَوْ أَرَاكُمْ كَثِيرًا لَفَشَلْتُمْ وَلَتَسَازَعْتُمْ
فِي الْأَمْرِ وَلَكِنَّ اللَّهَ سَلَمَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ**

- "در آن هنگام که خداوند تعداد آنها را در خواب به تو کم نشان داد؛ و اگر فراوان نشان می‌داد، مسلماً سست می‌شدید؛ و (درباره شروع جنگ با آنها) کاران به اختلاف می‌کشیدند؛ ولی خداوند (شما را از شر اینها) سالم نگه داشت؛ خداوند به آنچه درون سینه‌هast، دانست."

**۴۴) وَإِذْ يُرِيكُمُوهُمْ إِذِ التَّقْيَمُ فِي أَعْيُنِكُمْ قَلِيلًا وَيُقَلِّلُكُمْ فِي أَعْيُنِهِمْ لِيَقْضِيَ
اللَّهُ أَمْرًا كَانَ مَفْعُولًا وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ**

- "و در آن هنگام (که در میدان نبرد)، با هم رویه رو شدید، آنها را به چشم شما کم نشان می‌داد؛ و شما را (نیز) به چشم آنها کم می‌نمود؛ تا خداوند، کاری را که می‌باشد انجام گیرد، صورت بخشد؛ (شما ترسید و اقدام به جنگ کنید، آنها هم وحشت نکنند و حاضر به جنگ شوند، و سرانجام شکست بخورند!) و همه کارها به خداوند باز می‌گردد." ۲

٤٥) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا لَقِيتُمْ فِتْنَةً فَاتَّبِعُوهُ وَادْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ

تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آوردهاید! هنگامی که (در میدان نبرد) با گروهی رو به رو می شوید، ثابت قدم باشید! و خدا را فراوان یاد کنید، تا رستگار شوید!

٤٦) وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَا تَنَازَعُوا فَتَفَشِّلُوا وَتَذَهَّبَ رِيحُكُمْ وَاصْبِرُوا إِنَّ

اللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

- (فرمان) خدا و پیامبر را اطاعت نمایید! و نزاع (و کشمکش) نکنید، تا سست نشوید، و قدرت (و شوکت) شما از میان نزود! و صبر و استقامت کنید که خداوند با استقامت کنندگان است!

٤٧) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ خَرَجُوا مِن دِيَارِهِم بَطَرْأً وَرِئَاءَ النَّاسِ وَيَصُدُّونَ عَنْ

سَبِيلِ اللَّهِ وَاللَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ مُحِيطٌ

- "و مانند کسانی نباشد که از روی هوی پرستی و غرور و خودنمایی در برابر مردم، از سرزمین خود به (سوی میدان بدر) پیرون آمدند؛ و (مردم را) از راه خدا بازمی داشتند؛ (و سرانجام شکست خوردن) و خداوند به آنچه عمل می کنند، احاطه (و آگاهی) دارد!"

٤٨) وَإِذْ زَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ وَقَالَ لَاَغَلِبَ لَكُمُ الْيَوْمَ مِنَ النَّاسِ إِنِّي جَارٌ لَّكُمْ فَلَمَّا تَرَأَتِ الرُّفَتَانِ نَكَصَ عَلَى عَقْبَيْهِ وَقَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكُمْ إِنِّي أُرِي مَا لَا تَرَوْنَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ وَاللَّهُ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- "و (به یاد آور) هنگامی را که شیطان، اعمال آنها [= مشرکان] را در نظرشان جلوه داد، و گفت: «امروز هیچ کس از مردم بر شما پیروز نمی گردد! و من، همسایه (و پناه‌هندۀ) شما هستم!» اما هنگامی که دو گروه (کافران، و مؤمنان مورد حمایت فرشتگان) در برابر یکدیگر قرار گرفتند، به عقب برگشت و گفت: «من از شما (دوستان و پیروانم) بیزارم! من چیزی می بیتم که شما نمی بینید؛ من از خدا می ترسم، خداوند شدید العقاب است!»"

٤٩) إِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ غَرَّ هُؤُلَاءِ دِينُهُمْ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَإِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "هنگامی را که منافقان، و آنها که در دلایشان بیماری است می گفتند: «این گروه (مسلمانان) را دینشان مغور ساخته است.» (آنها نمی دانستند که) هر کس بر خدا توکل کند، (پیروز می گردد؛ خداوند قدرتمند و حکیم است!"

٥٠) وَلَوْ تَرَى إِذْ يَتَوَقَّى الَّذِينَ كَفَرُوا الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ وَذُوْقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

- و اگر بینی کافران را هنگامی که فرشتگان (مرگ)، جانشان را می گیرند و بر صورت و پشت آنها می زند و (می گویند): بچشید عذاب سوزنده را (به حال آنان تأسف خواهی خورد) !

٥١) ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيكُمْ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِّلْعَبِيدِ

- "این، در مقابل کارهایی است که از پیش فرستاده اید؛ و خداوند نسبت به بندگانش، هرگز ستم روا نمی دارد!"

٥٢) كَدَآبُ آلِ فِرْعَوْنَ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَأَخَذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- "(حال این گروه مشرکان) همانند حال نزدیکان فرعون، و کسانی است که پیش از آنان بودند؛ آنها آیات خدا را انکار کردند؛ خداوند هم آنان را به گناهانشان کیفر داد؛ خداوند قوی، و کیفرش شدید است"

٥٣) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ لَمْ يَكُنْ مُغَيِّرًا نُعْمَةً أَنْعَمَهَا عَلَى قَوْمٍ حَتَّى يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَأَنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلَيْهِمْ

- "این، بخطاطر آن است که خداوند، هیچ نعمتی را که به گروهی داده، تغییر نمی دهد؛ جز آنکه آنها خودشان را تغییر دهند؛ و خداوند، شنوا و دانست!

۵۴) كَدَأْبٌ آلَ فِرْعَوْنَ وَآلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَذَبُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ فَأَهْلَكَنَا هُمْ
بِذُنُوبِهِمْ وَأَغْرَقْنَا آلَ فِرْعَوْنَ وَكُلُّ كَانُوا ظَالِمِينَ

- "این، (درست) شبیه (حال) فرعونیان و کسانی است که پیش از آنها بودند؛ آیات پورده‌گارشان را تکذیب کردند؛ ما هم بخاطر گناهاتشان، آنها را هلاک کردیم، و فرعونیان را غرق نمودیم؛ و همه آنها ظالم (و ستمگر) بودند!"

۵۵) إِنَّ شَرَّ الدَّوَابِ عِنْدَ اللَّهِ الَّذِينَ كَفَرُوا فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- به یقین، بدترین جنبندگان نزد خدا، کسانی هستند که کافر شدند و ایمان نمی‌آورند.

۵۶) الَّذِينَ عَاهَدْتَ مِنْهُمْ ثُمَّ يَنْتَصُرُونَ عَهْدَهُمْ فِي كُلِّ مَرَّةٍ وَهُمْ لَا يَقْنُونَ

- "همان کسانی که با آنها پیمان بستی؛ سپس هر بار عهد و پیمان خود را می‌شکنند؛ و (از پیمان شکنی و خیانت،) پرهیز ندارند."

۵۷) فَإِمَّا تَنْقَنَّهُمْ فِي الْحَرْبِ فَشَرَدُوهُمْ مَنْ خَلَفُهُمْ لَعَلَّهُمْ يَذَكَّرُونَ

- "اگر آنها را در (میدان) جنگ بیایی، آنچنان به آنها حمله کن که جمعیت‌هایی که پشت سر آنها هستند، پراکنده شوند؛ شاید متذکر گردند (و عبرت گیرند)!"

۵۸) وَإِمَّا تَخَافَنَ مِنْ قَوْمٍ خِيَانَةً فَابْنُ ذِلِّيهِمْ عَلَى سَوَاءٍ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الخَائِنِينَ

- "و هرگاه (با ظهور نشانه‌هایی)، از خیانت گروهی بیم داشته باشی (که عهد خود را شکسته، حمله غافلگیرانه کنند)، بطور عادلانه به آنها اعلام کن که پیمانشان لغو شده است؛ زیرا خداوند، خائنان را دوست نمی‌دارد"

۵۹) وَلَا يَحْسِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا سَبَقُوا إِنَّهُمْ لَا يُعْجِزُونَ

- آنها که راه کفر پیش گرفتند، گمان نکنند (با این اعمال)، پیش برده‌اند (و از قلمرو کیفر ما، بیرون رفته‌اند)！ آنها هر گز ما را ناتوان نخواهند کرد!

۶۰) وَأَعِدُّوا لَهُم مَا اسْتَطَعْتُم مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوُكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لَا تَعْلَمُونَهُمُ اللَّهُ يَعْلَمُهُمْ وَمَا تُفْقِدُونَ مِنْ شَيْءٍ فِي سَبِيلِ اللَّهِ يُوفِّقُ إِلَيْكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تُظْلَمُونَ

- هر نیرویی در قدرت دارید، برای مقابله با آنها [= دشمنان]، آماده سازیدا و (همچنین) اسبهای ورزیده (برای میدان نبرد)، تا به وسیله آن، دشمن خدا و دشمن خویش را بترسانید! و (همچنین) گروه دیگری غیر از اینها را، که شما نمی‌شناسید و خدا آنها را می‌شناسد! و هر چه در راه خدا (و تقویت بنیه دفاعی اسلام) انفاق کنید، بطور کامل به شما بازگردانده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد!

۶۱) وَإِنْ جَنَحُوا لِلسلْمِ فَاجْنَحْ لَهَا وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- "و اگر تقابل به صلح نشان دهند، تو نیز از در صلح درآی؛ و بر خدا توکل کن، که او شنا و داناست!"

۶۲) وَإِنْ يُرِيدُوا أَنْ يَخْدُعُوكَ فَإِنَّ حَسْبَكَ اللَّهُ هُوَ الَّذِي أَيَّدَكَ بِنَصْرِهِ وَبِالْمُؤْمِنِينَ

- "و اگر بخواهند تو را فریب دهند، خدا برای تو کافی است؛ او همان کسی است که تو را، با یاری خود و مؤمنان، تقویت کرده..."

۶۳) وَأَلَّفَ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ لَوْ أَنْفَقْتَ مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مَا أَلْفَتْ بَيْنَ قُلُوبِهِمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ أَلَّفَ بَيْنَهُمْ إِنَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- و دلهای آنها را با هم، الفت داد! اگر تمام آنچه را روی زمین است صرف می‌کردی که میان دلهای آنان الفت دهی، نمی‌توانستی! ولی خداوند در میان آنها الفت ایجاد کرد! او توana و حکیم است!

۶۴) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَسْبُكَ اللَّهُ وَمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- "ای پیامبر! خداوند و مؤمنانی که از تو پیروی می‌کنند، برای حمایت تو کافی است (فقط بر آنها تکیه کن)!"

٦٥) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ حَرِّضُ الْمُؤْمِنِينَ عَلَى الْقَتَالِ إِن يَكُن مَّنْكُمْ عِشْرُونَ صَابِرُونَ يَغْلِبُوا مِتَّيْنِ وَإِن يَكُن مَّنْكُمْ مَّةً يَغْلِبُوا أَلْفًا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَقْهُونَ

- "ای پیامبر! مؤمنان را به جنگ (با دشمن) تشویق کن! هرگاه بیست نفر با استقامت از شما باشند، بر دویست نفر غلبه می کنند؛ و اگر صد نفر باشند، بر هزار نفر از کسانی که کافر شدند، پیروز می گردند؛ چرا که آنها گروهی هستند که نمی فهمند!"

٦٦) إِنَّ اللَّهَ عَنْكُمْ وَعَلِمَ أَنَّ فِيكُمْ ضَعْفًا فَإِنْ يَكُن مَّنْكُمْ مَّةً صَابِرَةً يَغْلِبُوا مِتَّيْنِ وَإِنْ يَكُن مَّنْكُمْ أَلْفٌ يَغْلِبُوا أَلْفَيْنِ بِإِذْنِ اللَّهِ وَاللَّهُ مَعَ الصَّابِرِينَ

- "هم اکنون خداوند به شما تخفیف داد، و دانست که در شما ضعفی است؛ بنابراین، هرگاه یکصد نفر با استقامت از شما باشند، بر دویست نفر پیروز می شوند؛ و اگر یکهزار نفر باشند، بر دو هزار نفر به فرمان خدا غلبه خواهند کرد؛ و خدا با صابران است!"

٦٧) مَا كَانَ لِنِبِيٍّ أَنْ يَكُونَ لَهُ أَسْرَى حَتَّى يُشْخِنَ فِي الْأَرْضِ تُرِيدُونَ عَرَضَ الدُّنْيَا وَاللَّهُ يُرِيدُ الْآخِرَةَ وَاللَّهُ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "هیچ پیامبری حق ندارد اسیرانی (از دشمن) بگیرد تا کاملاً بر آنها پیروز گردد (و جای پای خود را در زمین محکم کند)！ شما متاع ناپایدار دنیا را می خواهید؛ (و مایلید اسیران بیشتری بگیرید، و در برابر گرفتن قدریه آزاد کنید؛ ولی خداوند، سرای دیگر را (برای شما) می خواهد؛ و خداوند قادر و حکیم است!"

٦٨) لَوْلَا كِتَابٌ مِّنَ اللَّهِ سَبَقَ لَمَسَكْمُ فِيمَا أَخْذَتُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- اگر فرمان سابق خدا نبود (که بدون ابلاغ، هیچ امتنی را کیفر ندهد)، بخاطر چیزی [=اسیرانی] که گرفتید، مجازات بزرگی به شما می رسید.

٦٩) فَكُلُوا مِمَّا غَيْمُتْ حَلَالًا طَيِّبًا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "از آنچه به غنیمت گرفته اید، حلال و پاکیزه بخورید؛ و از خدا پیرهیزید؛ خداوند آمرزند و مهربان است!"

۷۰) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَمَنْ فِي أَسْرَى إِنْ يَعْمَلُ اللَّهُ فِي قُلُوبِكُمْ
خَيْرًا يُؤْتِكُمْ خَيْرًا مَمَّا أُخِذَ مِنْكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- ای پیغمبر! به اسیرانی که در دست شما هستند بگو: «اگر خداوند، خیری در دلهای شما بداند، (و نیات پاکی داشته باشید)، بهتر از آنچه از شما گرفته شده به شما می‌دهد؛ و شما را می‌بخشد؛ و خداوند آمرزنده و مهربان است!»

۷۱) وَإِنْ يُرِيدُوا خِيَانَتَكَ فَقَدْ خَانُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ فَأُمَكِّنَ مِنْهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- «اما اگر بخواهند با تو خیانت کنند، (تازگی ندارد) آنها پیش از این (نیز) به خدا خیانت کردند؛ و خداوند (شما را) بر آنها پیروز کرد؛ خداوند دانا و حکیم است!»

۷۲) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ
وَالَّذِينَ آوَوْا وَنَصَرُوا أُولَئِكَ بَعْضُهُمُ أُولَئِياءِ بَعْضٍ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَلَمْ يُهَاجِرُوا
مَا لَكُمْ مِنْ وَلَائِهِمْ مِنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ يُهَاجِرُوا وَإِنْ اسْتَنْصَرُوكُمْ فِي الدِّينِ
فَعَلَيْكُمُ الْنَّصْرُ إِلَّا قَوْمٌ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ مِيقَاتٌ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- «کسانی که ایمان آوردند و هجرت نمودند و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد کردند، و آنها که پناه دادند و باری نمودند، آنها باران یکدیگرند؛ و آنها که ایمان آوردند و مهاجرت نکردند، هیچ گونه ولایت [= دوستی و تعهدی] در برابر آنها ندارید تا هجرت کنند! و (تنها) اگر در (حفظ) دین (خود) از شما باری طلبند، بر شمامت که آنها را باری کنید، جز بر ضد گروهی که میان شما و آنها بیمان (ترک مخاصمه) است؛ و خداوند به آنچه عمل می‌کنند، بیناست!»

۷۳) وَالَّذِينَ كَفَرُوا بَعْضُهُمُ أُولَئِياءِ بَعْضٍ إِلَّا تَفْعَلُوهُ تَكُنْ فِتْنَةٌ فِي الْأَرْضِ
وَفَسَادٌ كَبِيرٌ

- «کسانی که کافر شدند، اولیاء (و یاوران و مدافعان) یکدیگرند؛ اگر (این دستور را) انجام ندهید، فتنه و فساد عظیمی در زمین روی می‌دهد.»

۷۴ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهُدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ آوَوا وَنَصَرُوا
أُولَئِكَ هُمُ الْمُؤْمِنُونَ حَقًا لَّهُم مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

- "و آنها که ایمان آوردنده و هجرت نمودند و در راه خدا جهاد کردند، و آنها که پناه دادند و یاری نمودند، آنان مؤمنان حقیقی اند؛ برای آنها، آمرزش (و رحمت خدا) و روزی شایسته‌ای است."

۷۵ وَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْ بَعْدِ وَهَاجَرُوا وَجَاهُدُوا مَعَكُمْ فَأُولَئِكَ مِنْكُمْ وَأُولُوا الرَّحْمَام بَعْضُهُمْ أَوْلَى بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- "و کسانی که بعد ایمان آوردنده و هجرت نمودند و یا شما جهاد نمودند، از شما هستند؛ و خوبی‌وارن دان نسبت به یکدیگر، در احکامی که خدا مقرر داشته، (از دیگران) سزاوار نرنده؛ خداوند به همه چیز داناست."

سُورَةُ التَّوبَةِ

س ۹ - تعداد آیات - ۱۲۹ - محل نزول مدینه

۱) بَرَاءَةُ مِنَ اللَّهِ وَرَسُولِهِ إِلَى الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- (این، اعلام) بیزاری از سوی خدا و پیامبر او، به کسانی از مشرکان است که با آنها عهد بسته‌اید!

۲) فَسَيِّحُوا فِي الْأَرْضِ أَرْبَعَةَ أَشْهُرٍ وَاعْلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجِزِي اللَّهِ وَأَنَّ اللَّهَ
مُخْزِي الْكَافِرِينَ

- با این حال، چهار ماه (مهلت دارید که آزادانه) در زمین سیر کنید (و هر جا می‌خواهید برویید، و بیندیشید) ! و
بدانید شما نمی‌توانید خدا را ناتوان سازید، (و از قدرت او فرار کنید) و بدانید خداوند خوار کننده کافران است!

۳) وَإِذَا نَّمِنَ الَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَى النَّاسِ يَوْمَ الْحَجَّ الْأَكْبَرِ أَنَّ اللَّهَ بَرِيءٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ وَرَسُولُهُ فَإِنْ تُبْتُمْ فَهُوَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَإِنْ تَوَلَّتُمْ فَاعْغَلَمُوا أَنَّكُمْ غَيْرُ مُعْجَزِي اللَّهِ وَبَشَّرُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِعَذَابِ الْيَمِّ

- این، اعلامی است از ناحیه خدا و پیامبرش به (عموم) مردم در روز حج اکبر [= روز عید قربان] که: خداوند و پیامبرش از مشرکان بیزارند! با این حال، اگر توبه کنید، برای شما بهتر است! و اگر سرپیچی نمایید، بدانید شما نمی‌توانید خدا را ناتوان سازید (و از قلمرو قدرتش خارج شوید)! و کافران را به مجازات دردنگ بشارت ده!

۴) إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدْتُمْ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ ثُمَّ لَمْ يَنْقُصُوكُمْ شَيْئًا وَلَمْ يُظَاهِرُوكُمْ عَلَيْكُمْ أَحَدًا فَأَتَمُوا إِلَيْهِمْ عَهْدَهُمْ إِلَى مُدْتَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ

- "مگر کسانی از مشرکان که با آنها عهد بستید، و چیزی از آن را در حق شما فروگذار نکردند، و احمدی را بر ضد شما تقویت ننمودند؛ پیمان آنها را تا پایان مدت‌شان محترم بشمرید؛ زیرا خداوند پرهیزگاران را دوست دارد!"

۵) فَإِذَا انْسَلَخَ الْأَشْهُرُ الْحُرُمُ فَاقْتُلُوا الْمُشْرِكِينَ حَيْثُ وَجَدُّتُمُوهُمْ وَخُذُوهُمْ وَاحْصُرُوهُمْ وَافْعُدوْهُمْ كُلَّ مَرْضَدٍ فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الزَّكَاةَ فَخُلُّوْهُمْ سَبِيلَهُمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "(اما) وقتی ماه‌های حرام پایان گرفت، مشرکان را هر جا یافتید به قتل برسانید؛ و آنها را اسیر سازید؛ و محاصره کنید؛ و در هر کمینگاه، بر سر راه آنها پنشینیدا هرگاه توبه کنند، و نماز را برپا دارند، و زکات را پردازند، آنها را رها سازید؛ زیرا خداوند آمرزنده و مهربان است!"

۶) وَإِنْ أَحَدٌ مِّنَ الْمُشْرِكِينَ اسْتَجَارَكَ فَاجْرُهُ حَتَّىٰ يَسْمَعَ كَلَامَ اللَّهِ ثُمَّ أَبْلِغْهُ مَأْمَنَهُ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْمَلُونَ

- و اگر یکی از مشرکان از تو بناهندگی بخواهد، به او بناده تا سخن خدا را بشنود (و در آن پیشنهاد!) سپس او را به محل امنش برسان، جرا که آنها گروهی ناآگاهند!

۷) **كَيْفَ يَكُونُ لِلْمُشْرِكِينَ عَهْدٌ عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْدَ رَسُولِهِ إِلَّا الَّذِينَ عَاهَدُتُمْ عِنْدَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ فَمَا اسْتَقَمُوا لَكُمْ فَاسْتَقِيمُوا لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُتَّقِينَ**

- "چگونه برای مشرکان پیمانی نزد خدا و رسول او خواهد بود (در حالی که آنها همواره آماده شکستن پیمانشان هستند)! مگر کسانی که نزد مسجد الحرام با آنان پیمان بستید؛ (و پیمان خود را محترم شمردند؛) تا زمانی که در برابر شما وفادار باشند، شما نیز وفاداری کنید، که خداوند پرهیزگاران را دوست دارد!"

۸) **كَيْفَ وَإِنْ يَظْهِرُوا عَلَيْكُمْ لَا يَرْقِبُوْا فِيْكُمْ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً يُرْضُونَكُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ وَتَائِبَى قُلُوبُهُمْ وَأَكْثُرُهُمْ فَاسِقُونَ**

- "چگونه (پیمان مشرکان ارزش دارد)، در حالی که اگر بر شما غالب شوند، نه ملاحظه خویشاوندی با شما را می کنند، و نه پیمان را! شما را با زبان خود خشنود می کنند، ولی دلهیشان ابا دارد؛ و بیشتر آنها فرمابنده دار نیستند!"

۹) **اَشْتَرَوْا بِآيَاتِ اللَّهِ ثَمَّا قَلِيلًا فَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِهِ إِنَّهُمْ سَاءُ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ**

- "آنها آیات خدا را بهای کمی فروختند؛ (مردم را) از راه او باز داشتند؛ آنها اعمال بدی انجام می دادند!"

۱۰) **لَا يَرْقِبُونَ فِيْ مُؤْمِنٍ إِلَّا وَلَا ذِمَّةً وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُعْتَدُونَ**

- "آنها تنها درباره شما، درباره هیچ فرد با اینمانی رعایت خویشاوندی و پیمان را نمی کنند؛ و آنها همان تجاوز کارانند!"

۱۱) **فَإِنْ تَابُوا وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوْا الرَّكَأَةَ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَنَفَّذُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ**

- "(ولی) اگر توبه کنند، نماز را بپردازند، و زکات را بپردازند، برادر دینی شما هستند؛ و ما آیات خود را برای گروهی که می دانند (و می اندیشند)، شرح می دهیم!"

۱۲) **وَإِنْ نَكَثُوا أَيْمَانُهُمْ مِّنْ بَعْدِ عَهْدِهِمْ وَطَعْنُوا فِي دِينِكُمْ فَقَاتِلُوا أُئِمَّةَ الْكُفَّرِ إِنَّهُمْ لَا أَيْمَانَ لَهُمْ لَعَلَّهُمْ يَتَهَوَّنُ**

- "و اگر پیمانهای خود را پس از عهد خوش بشکنند، و آیین شما را مورد طعن قرار دهند، با پیشوایان کفر پیکار کنید؛ چرا که آنها پیمانی ندارند؛ شاید (با شدت عمل) دست بردارند!"

(۱۳) أَلَا تُقَاتِلُونَ قَوْمًا نَّكَثُوا أَيْمَانَهُمْ وَهُمُوا بِإِخْرَاجِ الرَّسُولِ وَهُمْ بَدَوُوْكُمْ أَوَّلَ مَرَّةً أَتَخْشَوْهُمْ فَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشُوهُ إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- آیا با گروهی که پیمانهای خود را شکستند، و تصمیم به اخراج پیامبر گرفتند، پیکار نمی کنید؟! در حالی که آنها نخستین بار (پیکار با شما را) آغاز کردند؛ آیا از آنها می ترسید؟! با اینکه خداوند سزاوارتر است که از او بترسید، اگر مؤمن هستید!"

(۱۴) قَاتِلُوْهُمْ يُعَذِّبُهُمُ اللَّهُ بِأَيْدِيهِمْ وَيُخْزِهِمْ وَيَنْصُرُكُمْ عَلَيْهِمْ وَيَشْفِ صُدُورَ قَوْمٍ مُّؤْمِنِينَ

- "با آنها پیکار کنید، که خداوند آنان را به دست شما مجازات می کند؛ و آنان را رسوا می سازد؛ و سینه گروهی از مؤمنان را شفا می بخشد؛ و بر قلب آنها مرهم می نهد)"

(۱۵) وَيَذْهِبُ غَيْظَ قُلُوبِهِمْ وَيَتُوبُ اللَّهُ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ وَ خشم دلهای آنان را از میان می برد؛ و خدا توبه هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)، می پذیرد؛ و خداوند دانا و حکیم است."

(۱۶) أَمْ حَسِّيْتُمْ أَنْ تُتَرَكُوا وَلَمَّا يَعْلَمَ اللَّهُ الَّذِينَ جَاهَدُوا مِنْكُمْ وَلَمْ يَتَّخِذُوا مِنِ دُونِ اللَّهِ وَلَا رَسُولِهِ وَلَا الْمُؤْمِنِينَ وَلِجَاهَةٍ وَاللَّهُ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- "آیا گمان کردید که (به حال خود) رها می شوید در حالی که هنوز کسانی که از شما جهاد کردند، و غیر از خدا و رسولش و مؤمنان را محروم اسرار خویش انتخاب ننمودند، (از دیگران) مشخص نشده اند؟! (باید آزمون شوید؛ و صفو از هم جدا گردد؛) و خداوند به آنچه عمل می کنید، آگاه است!"

(۱۷) مَا كَانَ لِمُشْرِكِينَ أَنْ يَعْمُرُوا مَسَاجِدَ اللَّهِ شَاهِدِينَ عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ بِالْكُفْرِ أُولَئِكَ حَبَطَتْ أَعْمَالُهُمْ وَفِي النَّارِ هُمْ خَالِدُونَ

- "مشرکان حق ندارند مساجد خدا را آباد کنند در حالی که به کفر خویش گواهی می دهند! آنها اعمالشان نابود (و بی ارزش) شده؛ و در آتش (دوزخ)، جاودانه خواهند ماند!"

۱۸) إِنَّمَا يَعْمُرُ مَسَاجِدَ اللَّهِ مِنْ آمِنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَأَقَامَ الصَّلَاةَ وَأَتَى الزَّكَاةَ وَلَمْ يَخْشَ إِلَّا اللَّهُ فَعَسَى أُولَئِكَ أَن يَكُونُوا مِنَ الْمُهْتَدِينَ

- "مسجد خدا را تنها کسی آباد می کند که ایمان به خدا و روز قیامت آورده، نماز را برپا دارد، و زکات را پیرهادازد، و جز از خدا نترسد؛ امید است چنین گروهی از هدایت یافتنگان باشند."

۱۹) أَجْعَلْتُمْ سِقَايَةَ الْحَاجِ وَعِمَارَةَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ كَمَنْ آمَنَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَجَاهَدَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ لَا يَسْتَوُونَ عِنْدَ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الطَّالِمِينَ

- آیا سیراب کردن حجاج، و آباد ساختن مسجد الحرام را، همانند (عمل) کسی قرار دادید که به خدا و روز قیامت ایمان آورده، و در راه او جهاد کرده است؟! (این دو)، نزد خدا مساوی نیستند! و خداوند گروه ظالمان را هدایت نمی کند!

۲۰) الَّذِينَ آمَنُوا وَهَاجَرُوا وَجَاهَدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ أَعْظَمُ دَرَجَةً عِنْدَ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائزُونَ

- "آنها که ایمان آورده‌اند، و هجرت کردند، و با اموال و جانها یشان در راه خدا جهاد نمودند، مقامشان نزد خدا برتر است؛ و آنها پیروز و رستگارند!"

۲۱) يَبَشِّرُهُمْ رَبُّهُمْ بِرَحْمَةِ مِنْهُ وَرَضْوَانٍ وَجَنَّاتٍ لَّهُمْ فِيهَا نَعِيمٌ مُّقِيمٌ

- "پروردگارشان آنها را به رحمتی از ناحیه خود، و رضایت (خوشی)، و باغهایی از بهشت بشارت می دهد که در آن، نعمتهای جاودانه دارند!"

۲۲) خَالِدِينَ فِيهَا أَبْدًا إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

- "همواره و تا ابد در این باغها (و در میان این نعمتها) خواهند بود؛ زیرا پاداش عظیم نزد خداوند است!"

۲۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَخَذُوا أَبْاءَكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ أُولَئِءِ إِنِ اسْتَحْبُوا
الْكُفْرَ عَلَى الْإِيمَانِ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ مِنْكُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! هر گاه پدران و برادران شما، کفر را بر ایمان ترجیح دهن، آنها را ولی (و یار و یاور و تکیه گاه) خود قرار ندهید! و کسانی از شما که آنان را ولی خود قرار دهن، ستمگرند!

۲۴) قُلْ إِنَّ كَانَ أَبَاوْكُمْ وَأَبْنَاؤُكُمْ وَإِخْوَانَكُمْ وَأَزْوَاجَكُمْ وَعَشِيرَتُكُمْ وَأَمْوَالَ
اقْتَرَفْتُمُوهَا وَتِجَارَةً تَخْشُونَ كَسَادَهَا وَمَسَاكِنُ تَرْضَوْنَهَا أَحَبَّ إِلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ
وَرَسُولِهِ وَجِهَادٍ فِي سَبِيلِهِ فَتَرَبَصُوا حَتَّىٰ يَأْتِيَ اللَّهُ بِأَمْرِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ
الْفَاسِقِينَ

- "بگو: «اگر پدران و فرزندان و برادران و همسران و طایفه شما، و اموالی که به دست آورده اید، و تجارته که از
کساد شدنش می ترسید، و خانه هائی که به آن علاقه دارید، در نظرتان از خداوند و پیامبرش و جهاد در راهش
محبوبتر است، در انتظار باشید که خداوند عذابش را بر شما نازل کند؛ و خداوند جمعیت نافرمانیدار را هدایت
نمی کند!»

۲۵) لَقَدْ نَصَرْتُكُمُ اللَّهُ فِي مَوَاطِنَ كَثِيرَةٍ وَيَوْمَ حُنَيْنٍ إِذْ أَعْجَبَنَّكُمْ كَثُرَتُكُمْ فَلَمْ
تُفْعِنْ عَنْكُمْ شَيْئًا وَضَاقَتْ عَلَيْكُمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحُبَتْ ثُمَّ وَلَيْسَ مُدْبِرِينَ

- «خداوند شما را در جاهای زیادی یاری کرد (و بر دشمن پیروز شدید)؛ و در روز حنین (نیز یاری نمود)؛ در آن
هنگام که فزونی جمعیتتان شما را مغور ساخت، ولی (این فزونی جمعیت) هیچ به دردتان نخورد و زمین با همه
وسعتش بر شما تنگ شده؛ سپس پشت (به دشمن) کرده، فرار نمودید!»

۲۶) ثُمَّ أَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَنْزَلَ جُنُودًا لَّمْ تَرَوْهَا
وَعَذَّبَ الَّذِينَ كَفَرُوا وَذَلِكَ جَزَاءُ الْكَافِرِينَ

- "سپس خداوند «سکینه» خود را بر پیامبرش و بر مؤمنان نازل کرد؛ و لشکرهایی فرستاد که شما نمی دیدید؛ و
کافران را مجازات کرد؛ و این است جزای کافران!"

(۲۷) ثُمَّ يَتُوبُ اللَّهُ مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "سپس خداوند- بعد از آن- توبه هر کس را بخواهد (و شایسته بداند)، می پذیرد؛ و خداوند آمرزند و مهربان است".

(۲۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّمَا الْمُشْرِكُونَ نَجَسٌ فَلَا يَقْرَبُوا الْمَسْجَدَ الْحَرَامَ بَعْدَ عَامِهِمْ هَذَا وَإِنْ خَفْتُمْ عَيْلَةً فَسَوْفَ يُغْنِيْكُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ إِنْ شَاءَ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! مشرکان ناپاکند؛ پس نباید بعد از امسال، نزدیک مسجد الحرام شوند! و اگر از فقر می ترسید، خداوند هرگاه بخواهد، شما را به کرمش بی نیاز می سازد؛ (و از راه دیگر جبران می کند) خداوند دانا و حکیم است".

(۲۹) قَاتَلُوا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَلَا بِالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَا يُحِرَّمُونَ مَا حَرَّمَ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَلَا يَدِينُونَ دِينَ الْحَقِّ مِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ حَتَّىٰ يُعْطُوْا الْجِزْيَةَ عَنْ يَدِ وَهُمْ صَاغِرُونَ

- "کسانی از اهل کتاب که نه به خدا و نه به روز جزا ایمان دارند، و نه آنچه را خدا و رسولش تحريم کرده حرام می شوند، و نه آین حق را می پذیرند، پیکار کنید تازماني که با خضوع و تسليم، جزیه را به دست خود پیردازند!

(۳۰) وَقَالَتِ الْيَهُودُ عُزَيْرُ ابْنُ اللَّهِ وَقَالَتِ النَّصَارَى الْمَسِيحُ ابْنُ اللَّهِ ذَلِكَ قَوْمُهُمْ بِأَفْوَاهِهِمْ يُضَاهِئُونَ قَوْلَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلِ قَاتَلَهُمُ اللَّهُ أَنَّى يُؤْفَكُونَ

- "بهود گفتند: «عزیر پسر خداست! و نصاری گفتند: «مسیح پسر خداست!» این سخنی است که با زبان خود می گویند، که همانند گفتار کافران پیشین است: خدا آنان را بکشد، چگونه از حق انحراف می یابند؟!"

(۳۱) اتَّخَذُوا أَحْبَارَهُمْ وَرُهْبَانَهُمْ أَرْبَابًا مِّنْ دُونِ اللَّهِ وَالْمَسِيحَ ابْنَ مَرْيَمَ وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا إِلَهًا وَاحِدًا لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ سُبْحَانَهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- "آنها) داشمندان و راهیان خویش را معبودهایی در برابر خدا قرار دادند، و (همچنین) مسیح فرزند مریم را؛ در حالی که دستور نداشتند جز خداوند یکتائی را که معبودی جز او نیست، پیرستند، او پاک و منزه است از آنچه همتایش قرار می‌دهند!"

(۳۲) يُرِيدُونَ أَنْ يُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَيَأْبَى اللَّهُ إِلَّا أَنْ يُتَمَّ نُورَهُ وَلَوْ كَرَهَ الْكَافِرُونَ

- "آنها می‌خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش کنند؛ ولی خدا جز این نمی‌خواهد که نور خود را کامل کند، هر چند کافران ناخشنود باشند!"

(۳۳) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الْدِينِ كُلِّهِ وَلَوْ كَرَهَ الْمُشْرِكُونَ

- او کسی است که رسولش را با هدایت و آیین حق فرستاد، تا آن را بر همه آیین‌ها غالب گرداند، هر چند مشرکان کراحت داشته باشند!

(۳۴) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ كَثِيرًا مِّنَ الْأَحْبَارِ وَالرُّهْبَانِ لَيَأْكُلُونَ أَمْوَالَ النَّاسِ بِالْبَاطِلِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالَّذِينَ يَكْنِزُونَ الذَّهَبَ وَالْفِضَّةَ وَلَا يُنْفِقُونَهَا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَبَشِّرُوهُمْ بِعَذَابٍ أَلِيمٍ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! پسیاری از داشتن‌دان (اهل کتاب) و راهیان، اموال مردم را بباطل می‌خورند، و آنان را از راه خدا بازمی‌دارند! و کسانی که طلا و نقره را گنجینه (و ذخیره و پنهان) می‌سازند، و در راه خدا اتفاق نمی‌کنند، به مجازات دردناکی بشارت ده!

(۳۵) يَوْمَ يُحْمَى عَلَيْهَا فِي نَارِ جَهَنَّمَ فَتُكَوَى بِهَا جِبَاهُهُمْ وَجُنُوبُهُمْ وَظَهَورُهُمْ هَذَا مَا كَنَزْتُمْ لَا نَفْسٌ كُمْ فَدُوقُوا مَا كُنْتُمْ تَكْنِزُونَ

- در آن روز که آن را در آتش جهنم، گرم و سوزان کرده، و با آن صورتها و پهلوها و پشتیاشان را داغ می‌کنند؛ (و به آنها می‌گویند) : این همان چیزی است که برای خود اندوختید (و گنجینه ساختید) ! پس بچشید چیزی را که برای خود می‌اندوختید!"

(۳۶) إِنَّ عِدَّةَ الشَّهُورِ عِنْدَ اللَّهِ أَثْنَا عَشَرَ شَهْرًا فِي كِتَابِ اللَّهِ يَوْمَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ مِنْهَا أَرْبَعَةُ حُرُمَّةٌ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيْمُ فَلَا تَظْلِمُوا فِيهِنَّ أَنفُسَكُمْ وَقَاتِلُوا الْمُشْرِكِينَ كَافَّةً كَمَا يُقَاتِلُونَكُمْ كَافَّةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

- "تعداد ماه‌ها نزد خداوند در کتاب الهی، از آن روز که آسمانها و زمین را آفریده، دوازده ماه است؛ که چهار ماه از آن، ماه حرام است؛ (و جنگ در آن ممنوع می‌باشد). این، آیین ثابت و پایرجای الهی است! بنابر این، در این ماه‌ها به خود ستم نکنید (و از هرگونه خونریزی پیرهیزید) ! و (ای هنگام نبرد) پا مشرکان، دسته جمعی پیکار کنید، همان گونه که آنها دسته جمعی با شما پیکار می‌کنند؛ و بدانند خداوند با پیرهیز گاران است!"

(۳۷) إِنَّمَا النَّسِيءُ زِيَادَةٌ فِي الْكُفْرِ يُضَلُّ بِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُحِلُّونَهُ عَامًا وَيُحَرِّمُونَهُ عَامًا لَّيْوَاطُؤُوا عِدَّةً مَا حَرَمَ اللَّهُ فَيُحِلُّوْا مَا حَرَمَ اللَّهُ زِينَ لَهُمْ سُوءٌ أَعْمَالَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- "نسیء = جا به جا کردن و تأخیر ماه‌های حرام] افزایشی در کفر (مشرکان) است؛ که با آن، کافران گسراه می‌شوند؛ یک سال، آن را حلال، و سال دیگر آن را حرام می‌کنند، تا به مقدار ماه‌هایی که خداوند تحریم کرده بشود (و عدد چهار ماه، به پندرانش تکمیل گردد)؛ و به این ترتیب، آنچه را خدا حرام کرده، حلال بشمرند. اعمال زشتستان در نظرشان زیبا جلوه داده شده؛ و خداوند جمعیت کافران را هدایت نمی‌کند!"

٣٨) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا مَا لَكُمْ إِذَا قِيلَ لَكُمْ انفِرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ أَثَابَلَتُمْ إِلَىَ
الْأَرْضِ أَرْضِيْتُمْ بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا مِنَ الْآخِرَةِ فَمَا مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا
قَلِيلٌ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! چرا هنگامی که به شما گفته می شود: «به سوی جهاد در راه خدا حرکت کنید!» بر زمین سنگینی می کنید (و سستی به خروج می دهید)! آیا به زندگی دنیا به جای آخرت راضی شده اید؟! با اینکه متعای زندگی دنیا، در برابر آخرت، جز اندکی نیست!

٣٩) إِلَّا تَنْفِرُوا يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا وَيَسْتَبْدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ وَلَا تَضُرُّوهُ شَيْئًا
وَاللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "اگر (به سوی میدان جهاد) حرکت نکنید، شما را مجازات در دنیا می کند، و گروه دیگری غیر از شما را به جای شما قرار می دهد؛ و هیچ زیانی به او نمی رسانید؛ و خداوند بر هر چیزی تواناست!"

٤٠) إِلَّا تَنْصُرُوهُ فَقَدْ نَصَرَهُ اللَّهُ إِذْ أَخْرَجَهُ الَّذِينَ كَفَرُوا ثَانِيَ اثْنَيْنِ إِذْ هُمَا فِي
الْغَارِ إِذْ يَقُولُ لِصَاحِبِهِ لَا تَحْزَنْ إِنَّ اللَّهَ مَعَنَا فَأَنْزَلَ اللَّهُ سَكِينَتَهُ عَلَيْهِ وَأَيَّدَهُ
بِجُنُودٍ لَمْ تَرَوْهَا وَجَعَلَ كَلِمَةَ الَّذِينَ كَفَرُوا السُّفْلَىٰ وَكَلِمَةُ اللَّهِ هِيَ الْأَعْلَىٰ وَاللَّهُ
عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "اگر او را یاری نکنید، خداوند او را یاری کرد؛ (و در مشکلترين ساعات، او را تنها نگذاشت؛) آن هنگام که کافران او را (از مکه) بیرون کردند، در حالی که دو تین نفر بود (و یک نفر بيشتر همراه نداشت)؛ در آن هنگام که آن دو در غار بودند، و او به همراه خود می گفت: «غم مخور، خدا با ماست!» در این موقع، خداوند سکينه (و آرامش) خود را بر او فرستاد؛ و با لشکرهایی که مشاهده نمی کردید، او را تقویت نمود؛ و گفتار (و هدف) کافران را پایین قرار داد، (و آنها را با شکست مواجه ساخت)؛ و سخن خدا (و آینین او)، بالا (و پیروز) است؛ و خداوند عزیز و حکیم است!"

٤١) اَنْفِرُوا خِفَاً وَتَقْلِاً وَجَاهِدُوا بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ ذَلِكُمْ خَيْرٌ
لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- "(همگی به سوی میدان جهاد) حرکت کنید؛ سپکبار باشید یا سنجین بار! و با اموال و جانهای خود، در راه خدا
جهاد نمایید؛ این برای شما بهتر است اگر بدانید!"

٤٢) لَوْ كَانَ عَرَضاً قَرِيباً وَسَقَراً قَاصِداً لَاتَّبَعُوكَ وَلَكِنْ بَعْدَتْ عَلَيْهِمُ الشُّفَّةُ
وَسَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَوْ أَسْتَطَعْنَا لَخَرْجَنَا مَعَكُمْ يُهْلِكُونَ أَنفُسَهُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّهُمْ
لَكَاذِبُونَ

- "(اما گروهی از آنها، چنانند که) اگر غنایمی نزدیک (و در دسترس)، و سفری آسان باشد، (به طمع دنیا) از تو
پیروی می کنند؛ ولی (اکنون که برای میدان تیوک)، راه بر آنها دور (و پر مشقت) است، (سریاز می زند)؛ و
بزودی به خدا سوگند یاد می کنند که: «اگر توانایی داشتیم، همراه شما حرکت می کردیم!» (آنها با این اعمال و این
droogها، در واقع) خود را هلاک می کنند؛ و خداوند می داند آنها دروغگو هستند!"

٤٣) عَفَا اللَّهُ عَنْكَ لِمَا أَذِنْتَ لَهُمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَكَ الَّذِينَ صَدَقُوا وَتَعَلَّمَ
الْكَاذِبِينَ

- "خداوند تو را بخشید؛ چرا پیش از آنکه راستگویان و دروغگویان را بشناسی، به آنها اجازه دادی؟! (خوب بود
صبر می کردی، تا هر دو گروه خود را نشان دهندا)"

٤٤) لَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ أَنْ يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ
وَأَنفُسِهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالْمُتَّقِينَ

- "آنها که به خدا و روز جزا ایمان دارند، هیچ گاه برای ترک جهاد (در راه خدا) با اموال و جانهایشان، از تو اجازه
نمی گیرند؛ و خداوند پرهیز گاران را می شناسد."

٤٥) إِنَّمَا يَسْتَأْذِنُكَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَارْتَابُتْ قُلُوبُهُمْ فَهُمْ

فِي رَيْبِهِمْ يَتَرَدَّدُونَ

- "تنها کسانی از تو اجازه (این کار را) می‌گیرند که به خدا و روز جزا ایمان ندارند، و دلایشان با شک و تردید آمیخته است؛ آنها در تردید خود سرگردانند."

٤٦) وَلَوْ أَرَادُوا الْخُرُوجَ لِأَعْدُوا لَهُ عَدَّةً وَلَكِنْ كَرَهَ اللَّهُ انبِعَاثَهُمْ فَشَطَّهُمْ وَقَيْلَ

اَقْعُدُوا مَعَ الْقَاعِدِينَ

- "اگر آنها (راست می‌گفتند، و) اراده داشتند که (بسوی میدان جهاد) خارج شوند، و سیله‌ای برای آن فراهم می‌ساختند ولی خدا از حرکت آنها کراحت داشت؛ از این رو (توفیقش را از آنان سلب کرد؛ و) آنها را (از جهاد) باز داشت؛ و به آنان گفته شد: «با «قاعده‌ین» [=کودکان و پیران و بیماران] بشنید!»"

٤٧) لَوْ خَرَجُوا فِيهِمْ مَا زَادُوكُمْ إِلَّا خَبَالًا وَلَا وُضَعَوْا خَلَالَكُمْ يَبْغُونَكُمُ الْفِتْنَةَ وَفِيهِمْ سَمَاعُونَ لَهُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

- "اگر آنها همراه شما (بسوی میدان جهاد) خارج می‌شدند، جز اضطراب و تردید، چیزی بر شما نمی‌افزودند؛ و سرعت در بین شما به فتنه‌انگیزی (او ایجاد تفرقه و نفاق) می‌پرداختند؛ و در میان شما، افرادی (سست و ضعیف) هستند که به سخنان آنها کاملاً گوش فرامی‌دهند؛ و خداوند، ظالمان را می‌شناسد."

٤٨) لَقَدِ ابْتَغَوُ الْفِتْنَةَ مِنْ قَبْلٍ وَلَقَبْلُوا لَكَ الْأُمُورَ حَتَّى جَاءَ الْحَقُّ وَظَهَرَ أَمْرُ اللَّهِ وَهُمْ كَارِهُونَ

- "آنها پیش از این (نیز) در پی فتنه‌انگیزی بودند، و کارها را بر تو دگرگون ساختند (و به هم ریختند)؛ تا آن که حق فرا رسید، و فرمان خدا آشکار گشت (و پیروز شدید)، در حالی که آنها کراحت داشتند."

٤٩) وَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَنْذَنَ لِي وَلَا تَفْتَنِي أَلَا فِي الْفِتْنَةِ سَقَطُوا وَإِنَّ جَهَنَّمَ لِمُحِيطَةٍ بِالْكَافِرِينَ

- "بعضی از آنها می‌گویند: «به ما اجازه ده (تا در جهاد شرک نکیم)، و ما را به گناه نیفکن! آگاه باشید آنها هم اکنون) در گناه سقوط کرده‌اند؛ و جهنم، کافران را احاطه کرده است!"

۵۰) إِنْ تُصِّبِّكَ حَسَنَةً تَسُوْهُمْ وَإِنْ تُصِّبِّكَ مُصِيْبَةً يَقُولُواْ قَدْ أَخْذَنَا أَمْرَنَا مِنْ قَبْلُ وَيَتَوَلَّوْا وَهُمْ فَرَحُونَ

- هرگاه نیکی به تو رسید، آنها را ناراحت می‌کند؛ و اگر مصیبتي به تو رسید، می‌گویند: «ما تصمیم خود را از پیش گرفته‌ایم.» و بازمی‌گردند در حالی که خوشحالند!»

۵۱) قُلْ لَنْ يُصِيبَنَا إِلَّا مَا كَتَبَ اللَّهُ لَنَا هُوَ مَوْلَانَا وَعَلَى اللَّهِ فَلِيَتوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- «بگو: «هیچ حادثه‌ای برای ما رخ نمی‌دهد، مگر آنچه خداوند برای ما نوشته و مقرر داشته است؛ او مولا (و سرپرست) ماست؛ و مؤمنان باید تنها بر خدا توکل کنند!»

۵۲) قُلْ هَلْ تَرَبَّصُونَ بَنَا إِلَّا إِحْدَى الْحُسْنَيَّينِ وَلَخُنْ نَرَبَّصُ بِكُمْ أَنْ يُصِيبِكُمْ اللَّهُ بَعْدَابٌ مِنْ عِنْدِهِ أَوْ بِأَيْدِينَا فَتَرَبَّصُوا إِنَّا مَعَكُمْ مُتَرَبَّصُونَ

- بگو: «آیا درباره ما، جز یکی از دو نیکی را انتظار دارید؟! (یا پیروزی یا شهادت) ولی ما انتظار داریم که خداوند، عذابی از سوی خودش (در آن جهان) به شما برساند، یا (در این جهان) به دست ما (مجازات شوید) اکنون که چنین است، شما انتظار بکشید، ما هم با شما انتظار می‌کشیم!»

۵۳) قُلْ أَنْفِقُوا طَوْعًا أَوْ كَرْهًا لَنْ يُتَقَبَّلَ مِنْكُمْ إِنَّكُمْ كُنْتُمْ قَوْمًا فَاسِقِينَ

- «بگو: «انفاق کنید؛ خواه از روی میل باشد یا اکراه، هرگز از شما پذیرفته نمی‌شود؛ چرا که شما قوم فاسقی هستید!»

۵۴) وَمَا مَعَهُمْ أَنْ تُقْبَلَ مِنْهُمْ نَفَقَاتُهُمْ إِلَّا أَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَبِرَسُولِهِ وَلَا يَأْتُونَ الصَّلَاةَ إِلَّا وَهُمْ كُسَالَى وَلَا يُنْفِقُونَ إِلَّا وَهُمْ كَارِهُونَ

- هیچ چیز مانع قبول انفاقهای آنها نشد، جز اینکه آنها به خدا و پیامبر کافر شدند، و نماز بجا نمی‌آورند جز با کسالت، و انفاق نمی‌کنند مگر با کراحت!

٥٥) فَلَا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُعَذِّبَهُمْ بِهَا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَتَزَهَّقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ

- "اقرئونی اموال و اولاد آنها، تو را در شگفتی فرو نبرد؛ خدا می خواهد آنان را به وسیله آن، در زندگی دنیا عذاب کند، و در حال کفر بیمریندا"

٥٦) وَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ إِنَّهُمْ لَمِنْكُمْ وَمَا هُمْ مِنْكُمْ وَلَكُنْهُمْ قَوْمٌ يَقْرَأُونَ

- آنها به خدا سوگند می خورند که از شما هستند، در حالی که از شما نیستند؛ ولی آنها گروهی هستند که می ترسند (او به خاطر ترس از فاش شدن اسرارشان دروغ می گویند) !"

٥٧) لَوْ يَجِدُونَ مَلِجًا أَوْ مَغَارَاتٍ أَوْ مُدَخَّلًا لَوْلَوْا إِلَيْهِ وَهُمْ يَجْمَحُونَ

- اگر پناهگاه یا غارها یا راهی در زیر زمین بیابند، بسوی آن حرکت می کنند، و با سرعت و شتاب فرار می کنند.

٥٨) وَمِنْهُمْ مَنْ يَلْمِزُكَ فِي الصَّدَقَاتِ فَإِنْ أَعْطُوهَا مِنْهَا رَضُوا وَإِنْ لَمْ يُعْطُوهَا مِنْهَا إِذَا هُمْ يَسْخَطُونَ

- "و در میان آنها کسانی هستند که در (تفسیم) غایبیم به تو خرد میگیرند؛ اگر از آن (غایبیم، سهمی) به آنها داده شود، راضی می شوند؛ و اگر داده نشود، خشم می گیرند (!خواه حق آنها باشد یا نه) !"

٥٩) وَلَوْ أَنَّهُمْ رَضُوا مَا آتَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَقَالُوا حَسِبْنَا اللَّهُ سَيِّئَتِنَا اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَرَسُولُهُ إِنَّا إِلَى اللَّهِ رَاغُبُونَ

- "(در حالی که) اگر به آنچه خدا و بیامیرش به آنان داده راضی باشند، و بگویند: «خداوند برای ما کافی است! و بزرودی خدا و رسولش، از فضل خود به ما می بخشنند؛ ما تنها رضای او را می طلبیم.» (برای آنها بهتر است) !"

٤٠) إِنَّمَا الصَّدَقَاتُ لِلْفَقَرَاءِ وَالْمَسَاكِينِ وَالْعَامِلِينَ عَلَيْهَا وَالْمُؤْلَفَةُ قُلُوبُهُمْ وَفِي
الرِّقَابِ وَالْغَارِمِينَ وَفِي سَبِيلِ اللَّهِ وَابْنِ السَّبِيلِ فَرِيضَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ
حَكِيمٌ

- "زکاتها مخصوص قرو و مساکین و کارکنانی است که برای (جمع آوری) آن زحمت می کشند. و کسانی که
برای جلب محیثان اقدام می شود، و برای (ازادی) بردگان و (ادای دین) بدھکاران و در راه (تقویت این) خدا
و امامدگان در راه؛ این، یک فریضه (همم) الهی است؛ و خداوند دانا و حکیم است!"

٤١) وَمِنْهُمُ الَّذِينَ يُؤْذِنُونَ النَّبِيَّ وَيَقُولُونَ هُوَ أَذْنُ قُلْ أَذْنُ حَيْرَ لَكُمْ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ
وَيَؤْمِنُ لِلْمُؤْمِنِينَ وَرَحْمَةُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ يُؤْذِنُونَ رَسُولَ اللَّهِ لَهُمْ
عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "از آنها کسانی هستند که پیامبر را آزار می دهند و می گویند: «او آدم خوش باوری است!» بگو: «خوش باور
بودن او به نفع شماست! (ولی بدانید) او به خدا ایمان دارد؛ و (تنها) مؤمنان را تصدیق می کند؛ و رحمت است برای
کسانی از شما که ایمان آورده‌اند!» و آنها که رسول خدا را آزار می دهند، عذاب دردناکی دارند!"

٤٢) يَخْلُفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ لِيُرْضُوكُمْ وَاللَّهُ وَرَسُولُهُ أَحَقُّ أَنْ يُرْضُوهِ إِنْ كَانُوا
مُؤْمِنِينَ

- "آنها برای شما به خدا سوگند یاد می کنند، تاشما را راضی سازند؛ در حالی که شایسته‌تر این است که خدا و
رسولش را راضی کنند، اگر ایمان دارند!"

٤٣) أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّهُ مَنْ يُحَادِدُ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدًا فِيهَا ذَلِكَ
الْخِزْنُ الْعَظِيمُ

- "آیا نمی دانند هر کس با خدا و رسولش دشمنی کند، برای او آتش دوزخ است؛ جاودانه در آن می ماند؟! این،
همان رسولی بزرگ است!"

۶۴) يَحْذِرُ الْمُنَافِقُونَ أَنْ تُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ سُورَةً تُنَبِّئُهُمْ بِمَا فِي قُلُوبِهِمْ قُلِّ
اسْتَهْزِئُوْا إِنَّ اللَّهَ مُخْرِجٌ مَا تَحْذَرُونَ

- منافقان از آن بیم دارند که سوره‌ای بر ضد آنان نازل گردد، و به آنها از اسرار درون قلبشان خبر دهد. بگو:
«استهزا کنید! خداوند، آچه را از آن بیم دارید، آشکار می‌سازد!»

۶۵) وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا نَحْوَضُ وَنَلْعَبُ قُلْ أَبَاللَّهِ وَآيَاتِهِ وَرَسُولِهِ
كُنْتُمْ تَسْتَهْزِئُونَ

- اگر از آنها پرسی (): «چرا این اعمال خلاف را انجام دادید؟!»، می‌گویند: «ما بازی و شوخی می‌کردیم!»
بگو: «آیا خدا و آیات او و پیامبرش را مستخره می‌کردید؟!»

۶۶) لَا تَعْتَذِرُوا قَدْ كَفَرْتُمْ بَعْدَ إِيمَانِكُمْ إِنَّ نَعْفُ عَنِ طَائِفَةٍ مَّنْ كُنْمُ نَعْذِبُ طَائِفَةً
بِإِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

- «(بگو): عذر خواهی نکنید (که بیهوده است؛ چرا که) شما پس از ایمان آوردن، کافر شدید! اگر گروهی از شما
را (باخطار توبه) مورد عفو قرار دهیم، گروه دیگری را عذاب خواهیم کرد؛ زیرا مجرم بودند!»

۶۷) الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِّنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ
الْمَعْرُوفِ وَيَقْبِضُونَ أَيْدِيهِمْ نَسُوا اللَّهَ فَنَسِيَهُمْ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- مردان منافق و زنان منافق، همه از یک گروهند! آنها امر به منکر، و نهی از معروف می‌کنند؛ و دستهایشان را
از انفاق و بخشش می‌بندند؛ خدا را فراموش کردند، و خدا (بیز) آنها را فراموش کرد (و، رحمتش را از آنها قطع
نمود)؛ به یقین، منافقان همان فاسقانند!»

۶۸) وَعَدَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْكُفَّارَ نَارَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا هِيَ
حَسْبُهُمْ وَلَعَنَهُمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ مُّقِيمٌ

- خداوند به مردان و زنان منافق و کفار، وعده آتش دوزخ داده؛ جاودانه در آن خواهند ماند

- همان برای آنها کافی است!

- خدا آنها را از رحمت خود دور ساخته؛ و عذاب همیشگی برای آنهاست!»

٦٩) كَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ كَانُوا أَشَدَّ مِنْكُمْ قُوَّةً وَأَكْثَرَ أَمْوَالًا وَأَوْلَادًا فَاسْتَمْتَعُوا بِخَلَاقِهِمْ فَاسْتَمْتَعْتُمْ بِخَلَاقِكُمْ كَمَا اسْتَمْتَعَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكُمْ بِخَلَاقِهِمْ وَخُضْتُمْ كَالَّذِي خَاضُوا أُولَئِكَ حَبَطْتُ أَعْمَالَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- "(شما مناققان)، همانند کسانی هستید که قبل از شما بودند (و راه نفاق پیمودند؛ بلکه) آنها از شما نیرومندتر، و اموال و فرزندانشان بیشتر بود! آنها از بهره خود (از موهاب الهی در راه گناه و هوس) استفاده کردند؛ شما نیز از بهره خود، (در این راه) استفاده کردید، همان گونه که آنها استفاده کردند؛ شما (در کفر و نفاق و استهزای مؤمنان) فرو رفتید، همان گونه که آنها فرو رفتند؛ (ولی سرانجام) اعمالشان در دنیا و آخرت نابود شد؛ و آنها همان زیانکارانند!"

٧٠) أَلَمْ يَأْتِهِمْ نَبَأُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٍ وَثَمُودٍ وَقَوْمٌ إِنْرَاهِيمَ وَأَصْحَابِ مَدْيَنَ وَالْمُؤْنَفَكَاتِ أَتَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمُهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفَسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "آیا خبر کسانی که پیش از آنها بودند، به آنان نرسیده است؟! «قوم نوح» و «عاد» و «ثمود» و «قوم ابراهیم» و «اصحاب مدين» [= قوم شعيب] و «شهرهای زیر و رو شده» [= قوم لوط]؛ پیامبرانشان دلایل روشن برای آنان آوردند، (ولی نپذیرفتند) خداوند به آنها ستم نکرد، اما خودشان بر خویشتن ستم می کردند!"

٧١) وَالْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بَعْضُهُمْ أُولَائِهِ بَعْضٌ يَأْمُرُونَ بِالْمَعْرُوفِ وَيَنْهَوْنَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَيَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاءَ وَيُطِيعُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ سَيِّرْ حَمْمُهُمُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "مردان و زنان بالیمان، ولی (و بار و باور) یکدیگرند؛ امر به معروف، و نهی از منکر می کنند؛ نساز را بربا می دارند؛ و زکات را می پردازنند؛ و خدا و رسولش را اطاعت می کنند؛ بزودی خدا آنسان را مورد رحمت خویش قرار می دهد؛ خداوند تومنا و حکیم است!"

٧٢) وَعَدَ اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَمَسَاكِنَ طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ وَرِضْوَانٌ مِنَ اللَّهِ أَكْبَرُ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "خداوند به مردان و زنان بایمان، باغهایی از بهشت و عده داده که نهرها از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهند ماند؛ و مسکن‌های پاکیزه‌ای در بهشت‌های جاودان (نصیب آنها ساخته)؛ و (خشنودی و) رضای خدا، (از همه اینها) برتر است؛ و پیروزی بزرگ، همین است!"

٧٣) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدُ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَاغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أَوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- "ای پیامبر! با کافران و منافقان جهاد کن، و بر آنها سخت پگیرا جایگاهشان جهنم است؛ و چه بد سرنوشتی دارند!"

٧٤) يَخْلُفُونَ بِاللَّهِ مَا قَالُوا وَلَقَدْ قَالُوا كَلْمَةَ الْكُفُرِ وَكَفَرُوا بَعْدَ إِسْلَامِهِمْ وَهُمُوا بِمَا لَمْ يَنَالُوا وَمَا نَقَمُوا إِلَّا أَنْ أَغْنَاهُمُ اللَّهُ وَرَسُولُهُ مِنْ فَضْلِهِ فَإِنْ يَتُوبُوا يَكُ حَيْرًا لَّهُمْ وَإِنْ يَتَوَلُوا يُعذَّبُهُمُ اللَّهُ عَذَابًا أَلِيمًا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَمَا لَهُمْ فِي الْأَرْضِ مِنْ وَلِيٌّ وَلَا نَصِيرٌ

- "به خدا سوگند می‌خورند که (در غیاب پیامبر، سخنان نادرست) نگفته‌اند؛ در حالی که قطعاً سخنان کفرآمیز گفته‌اند؛ و پس از اسلام آوردن‌شان، کافر شده‌اند؛ و تصمیم (به کار خطرناکی) گرفتند، که به آن ترسیدند. آنها فقط از این انتقام می‌گیرند که خداوند و رسولش، آنان را به فضل (و کرم) خود، بی‌نیاز ساختند! (با این حال)، اگر توبه کنند، برای آنها بهتر است؛ و اگر روی گردانند، خداوند آنها را در دنیا و آخرت، به مجازات دردنگی کیفر خواهد داد؛ و در سراسر زمین، نه ولی و حامی دارند، و نه یاوری!"

۷۵) وَمِنْهُمْ مَنْ عَاهَدَ اللَّهَ لَئِنْ آتَانَا مِنْ فَضْلِهِ لَنَصَدِّقَنَّ وَلَنَكُونَنَّ مِنَ

الصالحين

- "بعضی از آنها با خدا پیمان بسته بودند که: «اگر خداوند ما را از فضل خود روزی دهد، قطعاً صدقه خواهیم داد؛ و از صالحان (و شاکران) خواهیم بود!»"

۷۶) فَلَمَّا آتَاهُمْ مِنْ فَضْلِهِ بَخْلُواْ بِهِ وَتَوَلَّوْاْ وَهُمْ مُعْرَضُونَ

- اما هنگامی که خدا از فضل خود به آنها بخشید، بخل ورزیدند و سریعیچی کردند و روی بر تافتند!

۷۷) فَأَعْقَبَهُمْ نِفَاقًا فِي قُلُوبِهِمْ إِلَى يَوْمٍ يَلْقَوْنَهُ بِمَا أَخْلَفُوا اللَّهَ مَا وَعَدُوهُ وَبِمَا

كَانُوا يَكْذِبُونَ

- "این عمل، (روح) نفاق را، تا روزی که خدا را ملاقات کنند، در دلهایشان برقرار ساخت. این بخاطر آن است که از پیمان الهی تخلف جستند؛ و بخاطر آن است که دروغ می گفتند."

۷۸) أَلَّمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سِرَّهُمْ وَتَجْوَاهُمْ وَأَنَّ اللَّهَ عَلَّامُ الْغُيُوبِ

- "آیا نمی دانستند که خداوند، اسرار و سخنان درگوشی آنها را می داند؛ و خداوند دانای همه غیبها (و امور پنهانی) است؟!"

۷۹) الَّذِينَ يَلْمِزُونَ الْمُطَوَّعِينَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ فِي الصَّدَقَاتِ وَالَّذِينَ لَا يَجِدُونَ

إِلَّا جُهْدَهُمْ فَيَسْخَرُونَ مِنْهُمْ سَخِرَ اللَّهُ مِنْهُمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "آنها بی کار از مؤمنان اطاعت کار، در صدقاشان عیجویی می کنند، و کسانی را که (برای انفاق در راه خدا) جز به مقدار (تاجیز) توانانی خود دسترسی ندارند، مسخره می نمایند، خدا آنها را مسخره می کند؛ (و کیفر استهزار اکنندگان را به آنها می دهد؛) و برای آنها عذاب در دنیا کی است!"

۸۰) اسْتَغْفِرْ لَهُمْ أُولَاءِ لَا تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ إِنْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ سَبْعِينَ مَرَّةً فَلَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

- "چه برای آنها استغفار کنی، و چه نکنی، (حتی) اگر هفتاد بار برای آنها استغفار کنی، هرگز خدا آنها را نمی آمرزدا چرا که خدا و پیامبرش را انکار کردن؛ و خداوند جمعیت فاسقان را هدایت نمی کند!"

۸۱) فَرِحَ الْمُخَلَّفُونَ بِمَقْعِدِهِمْ خَلَافَ رَسُولِ اللَّهِ وَكَرِهُوا أَن يُجَاهِدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَقَالُوا لَا تَنْفِرُوا فِي الْحَرّ قُلْ نَارُ جَهَنَّمَ أَشَدُّ حَرًّا لَوْ كَانُوا يَفْقَهُونَ

- "تَخَلَّفَ جَوَابَنَ (از جنگ توک)، از مخالفت با رسول خدا خوشحال شدند؛ و کراحت داشتند که با اموال و جانهای خود، در راه خدا جهاد کنند؛ و (به یکدیگر و به مؤمنان) گفتند: «در این گما، (بسوی میدان) حرکت نکنید!» (به آنان) بگو: «آتش دوزخ از این هم گرفتار است! اگر می‌دانستند!»

۸۲) فَلِيَضْحَكُوا قَلِيلًا وَلَيُبَيِّكُوا كَثِيرًا جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- از این رو آنها باید کمتر بخندند و بسیار بگریندا (چرا که آتش جهنم در انتظارشان است) این، جزای کارهایی است که انجام می‌دادند!

۸۳) فَإِن رَجَعَكَ اللَّهُ إِلَى طَاغِيَةٍ مِنْهُمْ فَاسْتَأذِنُوكَ لِلْخُرُوجِ فَقُلْ لَن تَخْرُجُوا مَعِيَ أَبْدًا وَلَن تُقَاتِلُوا مَعِيَ عَدُوًا إِنَّكُمْ رَضِيْتُمْ بِالْقُعُودِ أَوْلَ مَرَّةً فَاقْعُدُوهُ أَمَعَ الْخَالِفِينَ

- هرگاه خداوند تورا بسوی گروهی از آنان بازگرداند، و از تو اجازه خروج (بسوی میدان جهاد) بخواهند، بگو: «هیچ گاه با من خارج نخواهید شد! و هرگز همراه من، با دشمنی نخواهید چنگید! شما نخستین بار به کناره گیری راضی شدید، اکنون نیز با متخلفان بمانید!»

۸۴) وَلَا تُصَلِّ عَلَى أَحَدٍ مِنْهُمْ مَاتَ أَبْدًا وَلَا تَقْمِ عَلَى قَبْرِهِ إِنَّهُمْ كَفَرُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَمَا تُوْأُ وَهُمْ فَاسِقُونَ

- "هرگز بر مرده هیچ یک از آنان، نماز نخوان! و بر کنار قبرش، (برای دعا و طلب آمرزش)، نایست! چرا که آنها به خدا و رسولش کافر شدند؛ و در حالی که فاسق بودند از دنیا رفتند!"

٨٥) ولا تُعْجِبْكَ أَمْوَالُهُمْ وَأَوْلَادُهُمْ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ أَن يُعذِّبْهُمْ بِهَا فِي الدُّنْيَا وَتَرْهَقَ أَنفُسُهُمْ وَهُمْ كَافِرُونَ

- "اما اموال و فرزندانشان، مایه شگفتی تو گردد! (این برای آنها نعمت نیست؛ بلکه) خدا می خواهد آنها را به این وسیله در دنیا عذاب کند، و جانشان برآید در حالی که کافرند!"

٨٦) وَإِذَا أُنْزِلَتْ سُورَةً أَنْ أَمِنُوا بِاللَّهِ وَجَاهِدُوا مَعَ رَسُولِهِ اسْتَأْذِنُكَ أَوْلُوا الطَّوْلِ مِنْهُمْ وَقَالُوا ذَرْنَا نَكْنُونَ مَعَ الْقَاعِدِينَ

- هنگامی که سوره‌ای نازل شود (و به آنان دستور دهد) که: «به خدا ایمان بیاورید! و همراه پیامبر ش جهاد کنید!»، افرادی از آنها [گروه منافقان] که توانایی دارند، از تو اجازه می خواهند و می گویند: «پگذار ما با قاعده‌ین [= آنها که از جهاد معافند] باشیم!»

٨٧) رَضُوا بِأَن يَكُونُوا مَعَ الْغَوَافِ وَطَبَعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَقْهَمُونَ

- "(آری)، آنها راضی شدند که با متخلفان باشند؛ و بر دلهاشان مهر نهاده شده؛ از این رو (چیزی) نمی فهمند!"

٨٨) لَكِنَ الرَّسُولُ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ جَاهَدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ وَأُولَئِكَ لَهُمُ الْخَيْرَاتُ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- "ولی پیامبر و کسانی که با او ایمان آوردند، با اموال و جانهاشان جهاد کردند؛ و همه نیکیها برای آنهاست؛ و آنها همان رستگارانند!"

٨٩) أَعْدَ اللَّهُ لَهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "خداوند برای آنها با غایبی از بهشت فراهم ساخته که نهراها از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهند بود؛ و این است رستگاری (و پیروزی) بزرگ!"

٩٠ وَجَاءَ الْمُعَذَّرُونَ مِنَ الْأَغْرَابِ لِيُؤْذَنَ لَهُمْ وَقَعَدَ الَّذِينَ كَذَّبُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ سَيِّصِيبُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "عذرآورندگان از اعراب، (نژد تر) آمدند که به آنها اجازه (عدم شرکت در جهاد) داده شود؛ و آنها که به خدا و پیامبر دروغ گفتند، (بدون هیچ عذری در خانه خود) نشستند؛ بزودی به کسانی از آنها که مخالفت کردند (و معذور نبودند)، عذاب دردنگی خواهد رسید!"

٩١ لَيْسَ عَلَى الْضُّعْفَاءِ وَلَا عَلَى الْمَرْضَى وَلَا عَلَى الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ مَا يُنْفِقُونَ حَرَجٌ إِذَا نَصَحُوا لِلَّهِ وَرَسُولِهِ مَا عَلَى الْمُحْسِنِينَ مِنْ سَبِيلٍ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "بر ضعیفان و بیماران و آنها که وسیله‌ای برای انفاق (در راه جهاد) ندارند، ایرادی نیست (که در میدان جنگ شرکت نجویند)، هرگاه برای خدا و رسولش خیرخواهی کنند (بو از آنچه در توان دارند، مضایقه ننمایند). بر نیکوکاران راه مؤاخذه نیست؛ و خداوند آمرزنده و مهربان است!"

٩٢ وَلَا عَلَى الَّذِينَ إِذَا مَا أَتَوْكَ لِتَحْمِلُهُمْ قُلْتَ لَا أَجِدُ مَا أَحْمَلُكُمْ عَلَيْهِ تَوَلَّوْا وَأَعْنِيهِمْ تَفِيضٌ مِنَ الدَّمْعِ حَرَنَا أَلَا يَجِدُوا مَا يُنْفِقُونَ

- "و (نیز) ایرادی نیست بر آنها که وقتی نژد تو آمدند که آنان را بر مرکبی (برای جهاد) سوار کنی، گفتی: «مرکبی که شما را بر آن سوار کن، ندارم!» (از نژد تو) بازگشتند در حالی که چشمانشان از اندوه اشکبار بود؛ زیرا چیزی نداشتند که در راه خدا انفاق کنند (و با آن به میدان بروند)"

٩٣ إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَسْتَأذِنُونَكَ وَهُمْ أَغْنِيَاءُ رَضُوا بِاَنْ يَكُونُوا مَعَ الْخَوَافِلِ وَطَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "راه مؤاخذه تنها به روی کسانی باز است که از تو اجازه می خواهند در حالی که توانگرنند؛ (و امکانات کافی برای جهاد دارند؛ آنها راضی شدند که با متخلقان [=زنان و کودکان و بیماران] بمانند؛ و خداوند بر دلها یشان مهر نهاده؛ به همین جهت چیزی نمی دانند!"

٩٤) يَعْتَذِرُونَ إِلَيْكُمْ إِذَا رَجَعْتُمْ إِلَيْهِمْ قُلْ لَا تَعْتَذِرُوْا لَنْ تُؤْمِنَ لَكُمْ قَدْ نَبَّأْنَا
اللَّهُ مِنْ أَخْبَارِكُمْ وَسَيَرَى اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَى عَالَمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةِ فَيُبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- «هنگامی که بسوی آنها (که از جهاد تحالف کردند) باز گردید، از شما عذرخواهی می‌کنند؛ بگو: «عذرخواهی نکنید، ما هرگز به شما ایمان نخواهیم آورده!» چرا که خدا ما را از اخبارتان آگاه ساخته؛ و خدا و رسولش، اعمال شما را می‌بینند؛ سپس به سوی کسی که دانای پنهان و آشکار است بازگشت داده می‌شوید؛ او شما را به آنجه انجام می‌دادید، آگاه می‌کند (و جزا می‌دهد!) »

٩٥) سَيَحْلِفُونَ بِاللَّهِ لَكُمْ إِذَا انْقَلَبْتُمْ إِلَيْهِمْ لِتُعْرِضُوا عَنْهُمْ فَأَعْرِضُوا عَنْهُمْ إِنَّهُمْ
رِجُسٌ وَمَآءِلُهُمْ جَهَنَّمُ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- «هنگامی که بسوی آنان بازگردید، برای شما به خدا سوگند یاد می‌کنند، تا از آنها اعراض (و صرف نظر) کنید؛ از آنها اعراض کنید (و روی بگردانید)؛ چرا که پلیدند! و جایگاهشان دوزخ است، بکثیر اعمالی که انجام می‌دادند.»

٩٦) يَحْلِفُونَ لَكُمْ لِتَرْضُوا عَنْهُمْ فَإِنْ تَرْضَوا عَنْهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَرْضِي عَنِ
الْقَوْمِ الْفَاسِقِينَ

- «برای شما قسم یاد می‌کنند تا از آنها راضی شوید؛ اگر شما از آنها راضی شوید، خداوند (هرگز) از جمعیت فاسقان راضی نخواهد شد!»

٩٧) الْأَعْرَابُ أَشَدُ كُفْرًا وَنِفَاقًا وَأَجْدَرُ الَّلَّا يَعْلَمُوا حُدُودَ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ عَلَى
رَسُولِهِ وَاللَّهُ عَلِيهِ حَكِيمٌ

- "بادیه نشینان عرب، کفر و نفاقشان شدیدتر است؛ و به ناگاهی از حدود و احکامی که خدا بر پیامبرش نازل کرده، سزاوار نهادند؛ و خداوند دانا و حکیم است!"

٩٨) وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ مَغْرَمًا وَيَتَرَبَّصُ بِكُمُ الدَّوَائِرَ عَلَيْهِمْ
دَائِرَةُ السَّوْءِ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلَيْهِمْ

- "گروهی از (این) اعراب بادیه‌نشین، چیزی را که (در راه خدا) اتفاق می‌کنند، غرامت محسوب می‌دارند؛ و انتظار حوادث در دنای کی برای شما می‌کشند؛ حوادث در دنای برای خود آنهاست؛ و خداوند شناو و دانست!"

٩٩) وَمِنَ الْأَعْرَابِ مَن يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَيَتَّخِذُ مَا يُنْفِقُ قُرْبَاتٍ عِنْدَ
اللَّهِ وَصَلَواتِ الرَّسُولِ أَلَا إِنَّهَا قُرْبَةٌ لَّهُمْ سَيِّدُ الْحَلَّمُونَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ إِنَّ اللَّهَ
غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "گروهی (دیگر) از عربهای بادیه‌نشین، به خدا و روز استاخیز ایمان دارند؛ و آنچه را اتفاق می‌کنند، مایه تقریب به خدا، و دعای پیامبر می‌دانند؛ آگاه باشید اینها مایه تقریب آنهاست! خداوند بزودی آنان را در رحمت خود وارد خواهد ساخت؛ به یقین، خداوند آمر زنده و مهربان است!"

١٠٠) وَالسَّابِقُونَ الْأَوَّلُونَ مِنَ الْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ وَالَّذِينَ اتَّبَعُوهُمْ بِإِحْسَانٍ
رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ وَأَعْدَ اللَّهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي تَحْتَهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ
فِيهَا أَبْدًا ذِكْرَ الْفَوْزِ الْعَظِيمِ

- "پیشگامان نخستین از مهاجرین و انصار، و کسانی که به نیکی از آنها پیروی کردند، خداوند از آنها خشنود گشت، و آنها (بیز) از او خشنود شدند؛ و باعهای از بهشت برای آنان فراهم ساخته، که نهراها از زیر درختانش جاری است؛ جاودانه در آن خواهند ماند؛ و این است پیروزی بزرگ!"

١٠١) وَمِمَّنْ حَوَلَكُمْ مِّنَ الْأَعْرَابِ مُنَافِقُونَ وَمِنْ أَهْلِ الْمَدِينَةِ مَرَدُوا أَعْلَى
النَّفَاقِ لَا تَعْلَمُهُمْ نَحْنُ نَعْلَمُهُمْ سَنُعَذِّبُهُمْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ يُرَدُّونَ إِلَى عَذَابٍ عَظِيمٍ

- "و از (بیان) اعراب بادیه‌نشین که اطراف شما هستند، جمعی مناقشه؛ و از اهل مدینه (بیز)، گروهی سخت به نفاق پای بندند. تو آنها را نمی‌شناسی، ولی ما آنها را می‌شناسیم. بزودی آنها را دو بار مجازات می‌کنیم (مجازاتی با رسوابی در دنیا، و مجازاتی به هنگام مرگ)؛ سپس پس از مجازات بزرگی (در قیامت) فرستاده می‌شوند."

۱۰۲) وَآخَرُونَ اعْتَرَفُوا بِذُنُوبِهِمْ خَلَطُوا أَعْمَالًا صَالِحًا وَآخَرَ سَيِّئًا عَسَى اللَّهُ أَنْ يَتُوَبَ عَلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "و گروهی دیگر، به گناهان خود اعتراف کردند؛ و کار خوب و بد را به هم آمیختند؛ امید می‌رود که خداوند توبه آنها را بپذیرد؛ به یقین، خداوند آمرزنشده و مهربان است!"

۱۰۳) خُذْ مِنْ أَمْوَالِهِمْ صَدَقَةً تُطَهِّرُهُمْ وَتُزَكِّيهِمْ بِهَا وَصَلِّ عَلَيْهِمْ إِنَّ صَلَاتَكَ سَكَنٌ لَّهُمْ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- "از اموال آنها صدقه‌ای (بعنوان زکات) بگیر، تا بوسیله آن، آنها را پاک سازی و پرورش دهی! و (به هنگام گرفتن زکات)، به آنها دعا کن؛ که دعای تو، مایه آرامش آنهاست؛ و خداوند شنو و داناست!"

۱۰۴) أَلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ هُوَ يَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنِ عِبَادِهِ وَيَأْخُذُ الصَّدَقَاتِ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ

- آیا نمی‌دانستند که فقط خداوند توبه را از بندگانش می‌پذیرد، و صدقات را می‌گیرد، و خداوند توبه‌پذیر و مهربان است؟!

۱۰۵) وَقُلِ اعْمَلُوا فَسَيَرِي اللَّهُ عَمَلَكُمْ وَرَسُولُهُ وَالْمُؤْمِنُونَ وَسَرُّتَدُونَ إِلَى عَالِمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَيُبَيِّنُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "بگو؛ عمل کنید! خداوند و فرستاده او و مؤمنان، اعمال شما را می‌بینند! و بزودی، بسوی دنای نهان و آشکار، بازگردانده می‌شوید؛ و شما را به آنچه عمل می‌کردید، خبر می‌دهد!"

۱۰۶) وَآخَرُونَ مُرْجَوْنَ لِأَمْرِ اللَّهِ إِمَّا يُعَذَّبُهُمْ وَإِمَّا يَتُوَبَ عَلَيْهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- "و گروهی دیگر، به فرمان خدا واگذار شده‌اند (و کارشان با خداست)؛ یا آنها را مجازات می‌کند، و یا توبه آنان را می‌پذیرد (هر طور که شایسته باشند)؛ و خداوند دانا و حکیم است!"

۱۰۷) وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مَسْجِدًا ضِرَارًا وَكُفْرًا وَتَفْرِيًقا بَيْنَ الْمُؤْمِنِينَ وَإِرْصَادًا لِّمَنْ حَارَبَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ مِنْ قَبْلٍ وَلَيَحْلِفُنَّ إِنْ أَرَدْنَا إِلَّا الْحُسْنَى وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

- "گروهی دیگر از آنها" کسانی هستند که مسجدی ساختند برای زیان (به مسلمانان)، و (تقویت) کفر، و ترقیاتکنی میان مژمنان، و کینگاه برای کسی که از پیش با خداو پیامبر ش مبارزه کردند بود؛ آنها سوکنیدند می کنند که، «جز نیکی (و خدمت)، نظری نداشته ایم!» اما خداوند گواهی می دهد که آنها دروغگو هستند."

۱۰۸) لَا تَقْمِ فِيهِ أَبَدًا لَمَسْجِدًا أَسِّنَ عَلَى التَّقْوَى مِنْ أَوَّلِ يَوْمٍ أَحَقُّ أَنْ تَقُومَ فِيهِ فِيهِ رِجَالٌ يُحِبُّونَ أَنْ يَتَطَهَّرُوا وَاللَّهُ يُحِبُّ الْمُطَهَّرِينَ

- "هرگز در آن (مسجد به عبادت) نایست! آن مسجدی که از روز نخست بر پایه تقوای بنا شده، شایسته است که در آن (به عبادت) پایستی؛ در آن، مردانی هستند که دوست می دارند پاکیزه باشند؛ و خداوند پاکیزگان را دوست دارند!"

۱۰۹) أَفَمَنْ أَسَّسَ بُيْيَانَهُ عَلَى تَقْوَى مِنَ اللَّهِ وَرَضْوَانَ خَيْرٌ أُمَّ مَنْ أَسَّسَ بُنْيَانَهُ عَلَى شَفَاعَ جُرْفٍ هَارِ فَانْهَارَ بِهِ فِي نَارِ جَهَنَّمَ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- آیا کسی که شالوده آن را بر تقوای الهی و خشنودی او بنا کرده بهتر است، یا کسی که اساس آن را بر کنار پرتگاه سنتی بنا نموده که ناگهان در آتش دوزخ فرومی ریزد؟ و خداوند گروه ستمگران را هدایت نمی کند!

۱۱۰) لَا يَرَأُلُ بُنْيَانُهُمُ الَّذِي بَنَوْ رِبْيَةً فِي قُلُوبِهِمْ إِلَّا أَنْ تَقْطَعَ قُلُوبُهُمْ وَاللَّهُ عَلِيهِ حَكِيمٌ

- "(آیا) این بنایی را که آنها ساختند، همواره بصورت یک وسیله شک و تردید در دلهاشان باقی می ماند؛ مگر اینکه دلهاشان پاره شود (و بمیرند؛ و گرنه، هرگز از دل آنها بیرون نمی رود)؛ و خداوند دانا و حکیم است!"

۱۱۱) إِنَّ اللَّهَ اشْتَرَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ أَنْفُسَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ بِأَنَّ لَهُمُ الْجَنَّةَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَيَقْتَلُونَ وَيُقْتَلُونَ وَعَدَ اللَّهُ عَلَيْهِ حَقًا فِي التَّوْرَاةِ وَالْإِنْجِيلِ وَالْقُرْآنِ

وَمَنْ أَوْفَى بِعَهْدِهِ مِنَ اللَّهِ فَاسْتَبْشِرُواْ بِبَيْعِكُمُ الَّذِي بَايَعْتُمْ بِهِ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ

الْعَظِيمُ

- "خداوون از مؤمنان، جانها و اموالشان را خربداری کرده، که (در برآورش)، بهشت برای آنان باشد؛ (به این گونه که) در راه خدا پیکار می‌کنند، می‌کشند و کشته می‌شوند؛ این وعده حقیقی است بر او، که در سورات و انجیل و قرآن ذکر فرموده؛ و چه کسی از خدا به عهدش وفادارتر است؟! اگرnon بشارت باد بر شما، به داد و ستدی که با خدا کرده‌اید؛ و این است آن پیروزی بزرگ!"

**١١٢) التَّائِيُونَ الْعَابِدُونَ الْحَامِدُونَ السَّائِحُونَ الرَّاكِعُونَ السَّاجِدُونَ الْأَمِرُونَ
بِالْمَعْرُوفِ وَالنَّاهِرُونَ عَنِ الْمُنْكَرِ وَالْحَافِظُونَ لِحُدُودِ اللَّهِ وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ**

- "توبه کنندگان، عبادت کاران، سپاسگویان، سیاحت کنندگان، رکوع کنندگان، رکوع آوران، آمران به معروف، نهی کنندگان از منکر، و حافظان حدود (و مرزهای) الهی، (مؤمنان حقیقی اند)؛ و بشارت ده به (اینچنین) مؤمنان!"

**١١٣) مَا كَانَ لِلنَّبِيِّ وَالَّذِينَ آمَنُوا أَنْ يَسْتَغْفِرُوا لِلْمُشْرِكِينَ وَلَوْ كَانُوا أُولَئِ
قُرْبَى مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُمْ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ**

- "برای بیامیر و مؤمنان، شایسته نبود که برای مشرکان (از خداوند) طلب آمرزش کنند، هر چند از تزبدی کانشان باشند؛ (آن هم) پس از آنکه بر آنها روشن شد که این گروه، اهل دوزخند!"

**١١٤) وَمَا كَانَ اسْتِغْفارًا إِبْرَاهِيمَ لَأَبِيهِ إِلَّا عَنْ مَوْعِدَةٍ وَعَدَهَا إِيَاهُ فَلَمَّا تَبَيَّنَ لَهُ
أَنَّهُ عَدُوُّ اللَّهِ تَبَرَّأَ مِنْهُ إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَأَوَّاهُ حَلِيمُ**

- "و استغفار ابراهیم برای پدرش [=عمویش آزر]. فقط بخاطر وعده ای بود که به او داده بود (تسا وی را بسوی ایمان جذب کند)؛ اما هنگامی که برای او روشن شد که وی دشمن خداست، از او بیزاری جست؛ به یقین، ابراهیم مهریان و بردبار بود!"

۱۱۵) وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُضْلِلَ قَوْمًا بَعْدَ إِذْ هَدَاهُمْ حَتَّىٰ يُبَيِّنَ لَهُمْ مَا يَتَقَوَّنَ إِنَّ اللَّهَ

بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِمْ

- "چنان نبود که خداوند قومی را، پس از آن که آنها را هدایت کرد (و ایمان آوردن) گمراه (و مجازات) کند؛ مگر آنکه اموری را که باید از آن بپرهیزند، برای آنان بیان نماید (و آنها مخالفت کنند)؛ زیرا خداوند به هر چیزی دانست!"

۱۱۶) إِنَّ اللَّهَ لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحِبِّي وَيُمِيِّتُ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٌّ وَلَا نَصِيرٌ

- "حکومت آسمانها و زمین تنها از آن خداست؛ زنده می کند و می میراند؛ و جز خدا، ولی و یاوری ندارید!"

۱۱۷) لَقَدْ تَابَ اللَّهُ عَلَى النَّبِيِّ وَالْمُهَاجِرِينَ وَالْأَنْصَارِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ فِي سَاعَةِ الْعُسْرَةِ مِنْ بَعْدِ مَا كَادَ يَزِيقُ قُلُوبُ فَرِيقٍ مِّنْهُمْ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ إِنَّهُ بِهِمْ رَوُوفٌ رَّحِيمٌ

- "مسلمان خداوند رحمت خود را شامل حال پیامبر و مهاجران و انصار، که در زمان عسرت و شلت (در جنگ تبک) از او بپروردگاری کردند، نمود؛ بعد از آنکه نزدیک بود دلهای گروهی از آنها، از حق منحرف شود (و از میدان جنگ بازگردند)؛ سپس خدا توبه آنها را پذیرفت، که او نسبت به آنان مهربان و رحم است!"

۱۱۸) وَعَلَى الْثَّلَاثَةِ الَّذِينَ حَلَفُوا حَتَّىٰ إِذَا ضَاقَتْ عَلَيْهِمُ الْأَرْضُ بِمَا رَحَبَتْ وَضَاقَتْ عَلَيْهِمْ أَنْفُسُهُمْ وَظَنَّوْا أَنَّ لَآمْلَجًا مِنَ اللَّهِ إِلَّا إِلَيْهِ ثُمَّ تَابَ عَلَيْهِمْ لِيَتُوبُوا إِنَّ اللَّهَ هُوَ التَّوَابُ الرَّحِيمُ

- "(همچنین) آن سه نفر که (از شرکت در جنگ تبک) تخلف جستند، (و مسلمانان با آنان قطع رابطه نمودند)، تا آن حد که زمین با همه وسعتش بر آنها تنگ شد؛ (حتی) در وجود خویش، جایی برای خود نمی یافتد؛ (در آن هنگام) داشتند پناهگاهی از خدا جز بسوی او نیست؛ سپس خدا رحمتش را شامل حال آنها نمود، (و به آنان توفیق داد) تا توبه کنند؛ خداوند بسیار توبه پذیر و مهربان است!"

۱۱۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَكُوْنُوا مَعَ الصَّادِقِينَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از (مخالفت فرمان) خدا پیرهیزید، و با صادقان باشید!

۱۲۰) مَا كَانَ لِأَهْلِ الْمَدِينَةِ وَمَنْ حَوْلُهُمْ مِنْ الْأَغْرَابَ أَنْ يَتَخَلَّفُوا عَنْ رَسُولِ اللَّهِ وَلَا يَرْغَبُوا بِأَنفُسِهِمْ عَنْ نَفْسِهِ ذَلِكَ بِإِنَّهُمْ لَا يُصِيبُهُمْ طَمَاءً وَلَا نَصْبٌ وَلَا مَخْمَصَةٌ فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلَا يَطْوُونَ مَوْطِئًا يَغْيِظُ الْكُفَّارَ وَلَا يَنَالُونَ مِنْ عَدُوٍّ نَيْلًا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ بِهِ عَمَلٌ صَالِحٌ إِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

- "سزاوار نیست که اهل مدینه، و بادیه‌نشینانی که اطراف آنها هستند، از رسول خدا تخلف جویند؛ و برای حفظ جان خویش، از جان او چشم بپوشند! این بخاطر آن است که هیچ تشنگی و خستگی، و گرسنگی در راه خدا به آنها نمی‌رسد و هیچ گامی که موجب خشم کافران می‌شود برمنی دارند، و ضربه‌ای از دشمن نمی‌خورند، مگر اینکه به خاطر آن، عمل صالحی برای آنها نوشته می‌شود؛ زیرا خداوند پاداش نیکوکاران را تباہ نمی‌کند!"

۱۲۱) وَلَا يَنْفَقُونَ نَفَقَةً صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً وَلَا يَقْطَعُونَ وَادِيًّا إِلَّا كُتِبَ لَهُمْ لِيَجْزِيَهُمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "و هیچ مال کوچک یا بزرگی را (در این راد) انفاق نمی‌کنند، و هیچ سرمزی‌ی را (بسوی میدان جهاد و یا در بازگشت) نمی‌پیمایند، مگر اینکه برای آنها نوشته می‌شود؛ تا خداوند آن را بعنوان بهترین اعمالشان، پاداش دهد."

۱۲۲) وَمَا كَانَ الْمُؤْمِنُونَ لَيَنْفِرُوا كَآفَةً فَلَوْلَا نَفَرَ مِنْ كُلِّ فِرْقَةٍ مِنْهُمْ طَائِفَةٌ لَيَنْفَقُهُوا فِي الدِّينِ وَلَيُنَذِرُوا قَوْمَهُمْ إِذَا رَجَعُوا إِلَيْهِمْ لَعَلَّهُمْ يَحْذَرُونَ

- "شایسته نیست مؤمنان همگی (بسوی میدان جهاد) کوچ کنند؛ چرا از هر گروهی از آنان، طایفه‌ای کوچ نمی‌کند (و طایفه‌ای در مدینه بماند)، تا در دین (و معارف و احکام اسلام) آگاهی یابند و به هنگام بازگشت بسوی قوم خود، آنها را بیم دهند؟! شاید (از مخالفت فرمان پروردگار) بترسند، و خودداری کنند!"

۱۲۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يُلُونَكُمْ مِّنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيهِمْ

غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ

- ای کسانی که ایمان آوردهایدا با کافرانی که به شما نزدیکترند، پیکار کنید! (و دشمن دورتر، شما را از دشمنان نزدیک غافل نکنید) آنها باید در شما شدت و خشونت (و قدرت) احساس کنند؛ و بدانند خداوند سایر هیزگاران است!"

۱۲۴) وَإِذَا مَا أُنزَلَتْ سُورَةٌ فَمِنْهُمْ مَنْ يَقُولُ أَيُّكُمْ زَادَتْهُ هَذِهِ إِيمَانًا فَامَّا الَّذِينَ آمَنُوا فَزَادَتْهُمْ إِيمَانًا وَهُمْ يَسْتَبِشُونَ

- و هنگامی که سوره‌ای نازل می‌شود، بعضی از آنان (به دیگران) می‌گویند: «این سوره، ایمان کدام یک از شما را افزون ساخت؟!» (به آنها بگو) اما کسانی که ایمان آورده‌اند، بر ایمانشان افزوده؛ و آنها (به فضل و رحمت الهی) خوشحالند."

۱۲۵) وَأَمَّا الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ فَزَادَتْهُمْ رِجْسِهِمْ إِلَى رِجْسِهِمْ وَمَاتُوا وَهُمْ كَافِرُونَ

- "اما آنها که در دلهایشان بیماری است، پلیدی بر پلیدیشان افزوده؛ و از دنیا رفتند در حالی که کافر بودند."

۱۲۶) أَوْلَأَ يَرَوْنَ أَنَّهُمْ يُفْتَنُونَ فِي كُلِّ عَامٍ مَرَّةً أُوْ مَرَّتَيْنِ ثُمَّ لَا يَتُوبُونَ وَلَا هُمْ يَذَكَّرُونَ

- آیا آنها نمی‌بینند که در هر سال، یک یا دو بار آزمایش می‌شوند؟! باز توبه نمی‌کنند، و متذکر هم نمی‌گردند!

۱۲۷) وَإِذَا مَا أُنزَلَتْ سُورَةٌ نَظَرَ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ هَلْ يَرَأُكُمْ مِنْ أَحَدٍ ثُمَّ انصَرَفُوا صَرَفَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ بِأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَفْقَهُونَ

- و هنگامی که سوره‌ای نازل می‌شود، بعضی از آنها [= منافقان] به یکدیگر نگاه می‌کنند و می‌گویند: «آیا کسی شما را می‌بیند؟ (اگر از حضور پیامبر پیرون رویم، کسی متوجه ما نمی‌شود!) «سپس منصرف می‌شوند (و پیرون می‌روند)؛ خداوند دلهایشان را (از حق) منصرف ساخته؛ چرا که آنها، گروهی هستند که نمی‌فهمند (و بی‌دانشند)!"

(۱۲۸) لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنْتُمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ

بِالْمُؤْمِنِينَ رَوْفٌ رَّحِيمٌ

- به یقین، رسولی از خود شما بسویتان آمد که رنجهای شما بر او سخت است؛ و اصرار بر هدایت شما دارد؛ و نسبت به مؤمنان، رثوف و مهربان است!»

(۱۲۹) فَإِنْ تَوَلُّوْا فَقُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَهُوَ رَبُّ الْعَرْشِ

الْعَظِيمِ

- «اگر آنها (از حق) روی پکرداشند، (نگران میباش!) پگو: «خداؤند مرا کفایت می‌کند؛ هیچ معبدی جز او نیست؛ بر او توکل کردم؛ و او صاحب عرش بزرگ است!»»

لسلیک بیلوبنس

س ۱۰ - تعداد آیات ۱۰۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاششگر

۱) الرَّتِّلُكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

- ال، این آیات کتاب استوار و حکمت آمیز است!

(۲) أَكَانَ لِلنَّاسِ عَجَبًا أَنْ أُوحِيَنَا إِلَى رَجُلٍ مِّنْهُمْ أَنْ أُنذِرِ النَّاسَ وَبَشِّرِ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَهُمْ قَدَمَ صِدْقٍ عِنْدَ رَبِّهِمْ قَالَ الْكَافِرُونَ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ مُّبِينٌ

- آیا برای مردم، موجب شکفتی بود که به مردی از آنها وحی فرستادیم که مردم را (از عواقب کفر و گناه) بترسان، و به کسانی که ایمان آورده‌اند بشارت ده که برای آنها، ساقه نیک (و پادشاهی مسلم) نزد پروردگارشان است؟!

(اما) کافران گفتند: «این مرد، ساحر آشکاری است!»

۳) إِنَّ رَبَّكُمُ اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مَا مِنْ شَفَاعَةٍ إِلَّا مِنْ بَعْدِ إِذْنِهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- "برورده کار شما، خداوندی است که آسمانها و زمین را در شش روز [= شش دوران] آفرید؛ سپس بر تحت (قدرت) قرار گرفت، و به تدبیر کار (جهان) برداخت؛ هیچ شفاعت کنندگی، جزو اذن او نیست؛ این است خداوند، برورده کار شما پس او را برستش کنید! آیا متنذکر نمی شوید؟!"

۴) إِلَيْهِ مَرْجِعُكُمْ جَمِيعًا وَعَدَ اللَّهُ حَقًّا إِنَّهُ يَبْدِأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ لِيَجزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ بِالْقِسْطِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ شَرَابٌ مِّنْ حَمِيمٍ وَعَذَابٌ أَلِيمٌ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

- "بازگشت همه شما بسوی اوست! خداوند وعده حقی فرموده؛ او آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را بازمی گرداند، تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند، بعدالت جزا دهد؛ و برای کسانی که کافر شدند، نوشیدنی از مایع سوزان است؛ و عذابی دردناک، بخاطر آنکه کفر می ورزیدند!"

۵) هُوَ الَّذِي جَعَلَ الشَّمْسَ ضَيَاءً وَالْقَمَرَ نُورًا وَقَدَرَهُ مَنَازِلَ لِتَعْلَمُوا عَدَدَ السَّنِينَ وَالْحِسَابَ مَا خَلَقَ اللَّهُ ذَلِكَ إِلَّا بِالْحَقِّ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَعْلَمُونَ - او کسی است که خورشید را روشنایی، و ماه را نور قرار داد؛ و برای آن منزلگاههایی مقدار کرد، تا عدد سالها و حساب (کارها) را بدانید؛ خداوند این را جز بحق نیافریده؛ او آیات (خود را) برای گروهی که اهل دانشند، شرح می دهد!"

۶) إِنَّ فِي اخْتِلَافِ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا خَلَقَ اللَّهُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَعْلَمُ لَقَوْمٌ يَتَّقُونَ

- مسلمًا در آمد و شد شب و روز، و آنچه خداوند در آسمانها و زمین آفریده، آیات (و نشانههایی) است برای گروهی که پرهیزگارند (و حقایق را می بینند).

۷) إِنَّ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا وَرَضُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَطْمَأْنُوا بِهَا وَالَّذِينَ هُمْ عَنْ آيَاتِنَا غَافِلُونَ

- آنها که ایمان به ملاقات ما (و روز رستاخیز) ندارند، و به زندگی دنیا خشنود شدند و بر آن تکیه کردند، و آنها که از آیات ما غافلند.

۸) أُولَئِكَ مَأْوَاهُمُ النَّارُ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- (همه) آنها جایگاهشان آتش است، بخاطر کارهایی که انجام می‌دادند!

۹) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ يَهْدِيهِمْ رَبُّهُمْ بِإِيمَانِهِمْ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

- "ولی) کسانی که ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دادند، پروردگارشان آنها را در پرتو ایمانشان هدایت می‌کند؛ از زیر (قصرهای) آنها در باغهای بهشت، نهرها جاری است."

۱۰) دَعَوْا هُمْ فِيهَا سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَتَحْيِيْتُهُمْ فِيهَا سَلَامٌ وَآخِرُ دَعْوَاهُمْ أَنِ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "گفتار (و دعای) آنها در بهشت این است که: «خداؤندا، منزهی تو!» و تحيیت آنها در آنجا: سلام؛ و آخرین سخنان این است که: «حمد، مخصوص پروردگار عالمیان است!»

۱۱) وَلَوْ يُعَجِّلُ اللَّهُ لِلنَّاسِ الشَّرَّ اسْتَعْجَلَهُمْ بِالْخَيْرِ لَقُضَى إِلَيْهِمْ أَجْلُهُمْ فَنَذَرُ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

- "اگر همان گونه که مردم در به دست آوردن «خوبی»‌ها عجله دارند، خداوند در مجازاتشان شتاب می‌کرده (بزودی) عمرشان به پایان می‌رسید (و همگی نایبد می‌شدند)؛ ولی کسانی را که ایمان به لقای ما ندارند، به حال خود رها می‌کنیم تا در طغيانشان سرگردان شوند!"

۱۲) وَإِذَا مَسَّ الْإِنْسَانَ الضُّرُّ دَعَانَا لِجَنْبِهِ أَوْ قَاعِدًا أَوْ قَائِمًا فَلَمَّا كَشَفْنَا عَنْهُ ضُرُّهُ مَرَّ كَانَ لَمْ يَدْعُنَا إِلَى ضُرٍّ مَسَّهُ كَذَلِكَ زُيْنَ لِلْمُسْرِفِينَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- هنگامی که به انسان زیان (و ناراحتی) رسید، ما را (در هر حال) در حالی که به پهلو خوابیده، یا نشسته، یا ایستاده است، می خواند؛ اما هنگامی که ناراحتی را از او بر طرف ساختیم، چنان می رود که گویی هرگز ما را برای حل مشکلی که به او رسیده بود، تخرانده است! این گونه برای اسرافکاران، اعمالشان زیست داده شده است (که رشتی این عمل را درک نمی کنند) !

۱۳) وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ مِنْ قَبْلِكُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ وَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا كَذَلِكَ نَجْزِي الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ

- "ما امتهای پیش از شما را، هنگامی که ظلم کردند، هلاک نمودیم؛ در حالی که پیامبرانشان دلایل روشن برای آنها آوردند، ولی آنها اینان نیاوردن؛ این گونه گروه مجرمان را کیفر می دهیم!"

۱۴) ثُمَّ جَعْلَنَاكُمْ خَلَائِفَ فِي الْأَرْضِ مِنْ بَعْدِهِمْ لِنَنْظُرَ كَيْفَ تَعْمَلُونَ

- "سپس شما را جانشینان آنها در روی زمین - پس از ایشان - قرار دادیم؛ تا بینیم شما چگونه عمل می کنید!"

۱۵) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا أَئْتِ بَقْرَآنَ غَيْرِ هَذَا أَوْ بَدْلًا قُلْ مَا يَكُونُ لِي أَنْ أَبْدَلَهُ مِنْ تِلْقاءَ نَفْسِي إِنْ أَتَّبَعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابٌ يَوْمٌ عَظِيمٌ

- "و هنگامی که آیات روشن ما بر آنها خوانده می شود، کسانی که ایمان به لقای ما (و روز رستاخیز) ندارند می گویند: «قرآنی غیر از این بیاور، یا آن را تبدیل کن! (و آیات نکوهش بتها را بردار) » بگو: «من حق ندارم که از پیش خود آن را تغییر دهم؛ فقط از چیزی که بر من وحی می شود، پیروی می کنم! من اگر پروردگارم را نافرمانی کنم، از مجازات روز بزرگ (قیامت) می ترسم!»

۱۶) قُلْ لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا تَلَوْتُهُ عَلَيْكُمْ وَلَا أَدْرَاكُمْ بِهِ فَقَدْ لَبِثْتُ فِيْكُمْ عُمُراً مُّنْ قَبْلِهِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- "بگو: «اگر خدا می خواست، من این آیات را بر شما نمی خواندم؛ و خداوند از آن آگاهتان نمی کرد؛ چه اینکه مدتها پیش از این، در میان شما زندگی نمودم؛ (و هرگز آیه‌ای نیاوردم؛ آیا نمی فهمید؟!»

۱۷) فَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَذَّبَ بِآيَاتِهِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ

الْمُجْرِمُونَ

- چه کسی ستمکارتر است از آن کس که بر خدا دروغ می‌بندد، یا آیات او را تکذیب می‌کند؟! مسلمًاً مجرمان رستگار نخواهند شد!

۱۸) وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُمْ وَلَا يَنْفَعُهُمْ وَيَقُولُونَ هَؤُلَاءِ شُفَاعَاؤُنَا عِنْدَ اللَّهِ قُلْ أَتَبْيَنُونَ اللَّهَ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

- آنها غیر از خدا، چیزهایی را می‌پرستند که نه به آنان زیان می‌رساند، و نه سودی می‌بخشد؛ و می‌گویند: «اینها شفیعان ما نزد خدا هستند!» پسگو: «آیا خدا را به چیزی خبر می‌دهید که در آسمانها و زمین سراغ ندارد؟!» میزه است او، و برتر است از آن همتایانی که قرار می‌دهند!

۱۹) وَمَا كَانَ النَّاسُ إِلَّا أُمَّةً وَاحِدَةً فَاخْتَلَقُوا وَلَوْلَا كَلِمَةُ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ فِيمَا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- «در آغاز همه مردم امت واحدی بودند، سپس اختلاف کردند؛ و اگر فرمانی از طرف پروردگارت (درباره عدم مجازات سریع آنان) از قبل صادر نشده بود، در میان آنها در آنچه اختلاف داشتند داوری می‌شد (و سپس همگی به مجازات می‌رسیدند).»

۲۰) وَيَقُولُونَ لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ فَقُلْ إِنَّمَا الْغَيْبُ لِلَّهِ فَانْتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِنَ الْمُنْتَظَرِينَ

- می‌گویند: «چرا معجزه‌ای از پروردگارش بر او نازل نمی‌شود؟!» پسگو: «غیب (و معجزات) تنها برای خدا (و به فرمان او) است! شما در انتظار باشید، من هم با شما در انتظارم! (شما در انتظار معجزات بهانه‌جویانه باشید، و من هم در انتظار مجازات شما!)»

۲۱) وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً مِّنْ بَعْدِ ضَرَّاءٍ مَسَّتْهُمْ إِذَا لَهُمْ مَكْرُ فِي آيَاتِنَا قُلِ اللَّهُ أَسْرَعُ مَكْرًا إِنَّ رُسُلَنَا يَكْتُبُونَ مَا تَمْكُرُونَ

- "هنگامی که به مردم، پس از ناراحتی که به آنها رسیده است، رحمتی بچشانیم، در آیات ما نیز نگ می‌کنند" (و برای آن نعمت و رحمت توجیهات ناروا می‌کنند)؛ یک‌گو: «خداآوند سریعتر از شما مکر» [چاره‌جویی] می‌کند؛ و رسولان [= فرشتگان] ما، آنچه نیز نگ می‌کنند (و نقشه می‌کشید)، می‌نویسنده!»

۲۲) هُوَ الَّذِي يُسَيِّرُكُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ حَتَّىٰ إِذَا كُنْتُمْ فِي الْفُلْكِ وَجَرَيْنَ بِهِمْ بِرِيحٍ طَيِّبَةٍ وَفَرَحُوا بِهَا جَاءَتْهَا رِيحٌ عَاصِفٌ وَجَاءَهُمُ الْمَوْجُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَظَنَّوْا أَنَّهُمْ أَحْيَطُّ بِهِمْ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ لَئِنْ أَنْجَيْنَا مِنْ هَذِهِ لَنَكُونَ مِنَ الشَّاكِرِينَ

- "او کسی است که شما را در خشکی و دریا سیر می‌دهد؛ زمانی که در کشتی قرار می‌گیرید، و یادهای موافق آنان را (بسی مقصود) حرکت میدهد و خوشحال می‌شوند، ناگهان طوفان شدیدی می‌وزد؛ و امواج از هر سو به سراغ آنها می‌آید؛ و گمان می‌کنند هلاک خواهند شد؛ در آن هنگام، خدا را از روی اخلاص می‌خوانند که: «اگر ما را از این گرفتاری نجات دهی، حتماً از سپاسگزاران خواهیم بود!»"

۲۳) فَلَمَّا أَنْجَاهُمْ إِذَا هُمْ يَبْغُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا بَغْيُكُمْ عَلَى أَنفُسِكُمْ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُكُمْ فَنَنْبَئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "اما هنگامی که خدا آنها را رهابی بخشید، (باز) به ناحق، در زمین ستم می‌کنند. ای مردم! ستمهای شما، به زیان خود شماست! از زندگی دنیا بهره (می‌برید)، سپس بازگشت شما بسوی ماست؛ و ما، شما را به آنچه عمل می‌کردید، خبر میدهیم!"

۲۴) إِنَّمَا مَثَلُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٌ أَنْزَلْنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ مِمَّا يَأْكُلُ النَّاسُ وَالْأَنْعَامُ حَتَّىٰ إِذَا أَخْذَتِ الْأَرْضُ زُخْرُفَهَا وَازْهَيَّتْ وَظَانَ أَهْلُهَا

أَنَّهُمْ قَادِرُونَ عَلَيْهَا أَتَاهَا أَمْرُنَا لَيْلًا أَوْ نَهَارًا فَجَعَلْنَاهَا حَصِيدًا كَأَنَّ لَمْ تَغْنِ

بِالْأَمْسِ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ الْآيَاتِ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

- مثل زندگی دنیا، همانند آبی است که از آسمان نازل گردهایم؛ که در پی آن، گیاهان (گوناگون) زمین

- که مردم و چهارپایان از آن می خورند

- می روید؛ تا زمانی که زمین، زیبایی خود را یافته و آراسته می گردد، و اهل آن مطمئن می شوند که می توانند از

آن بهره مند گردند، (ناگهان) فرمان ما، شب هنگام یا در روز، (برای نایابی آن) فرامی رسد؛ (سرما یا صاعقه ای را بر

آن مسلط می سازیم؛ و آنچنان آن را درو می کنیم که گویی دیروز هرگز (جنین کشتاری) نبوده است! این گونه،

آیات خود را برای گروهی که می اندیشند، شرح می دهیم!

(۲۵) وَاللَّهُ يَدْعُو إِلَى دَارِ السَّلَامِ وَيَهْدِي مَنِ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

- "و خداوند به سرای صلح و سلامت دعوت می کند؛ و هر کس را بخواهد (و شایسته و لائق ببیند)، به راه راست
هدايت می نماید."

(۲۶) لَلَّذِينَ أَحْسَنُوا الْحُسْنَى وَرَيَادَةُ وَلَا يَرْهَقُ وُجُوهُهُمْ قَتْرُ وَلَا ذَلَّةُ أُولَئِكَ

أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "کسانی که نیکی گردند، پاداش نیک و افزون بر آن دارند؛ و تاریک و ذلت، چهره هایشان را نمی پوشاند؛ و
اهل بهشتند، و جاودانه در آن خواهند ماند."

(۲۷) وَالَّذِينَ كَسَبُوا السَّيِّئَاتِ جَزَاءً سَيِّئَةً بِمِثْلِهَا وَتَرْهُقُهُمْ ذَلَّةً مَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ

مِنْ عَاصِمٍ كَائِنًا أُغْشِيَتْ وُجُوهُهُمْ قِطْعًا مِنَ اللَّيْلِ مُظْلِمًا أُولَئِكَ أَصْحَابُ

النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "اما کسانی که مرتکب گناهان شدند، جزای بدی بمقدار آن دارند؛ و ذلت و خواری، چهره آنان را می پوشاند؛ و
هیچ چیز نمی تواند آنها را از (مجازات) خدا نگه دارد! (چهره هایشان آنچنان تاریک است که) گویی با پاره هایی از

شب تاریک، صورت آنها پوشیده شده! آنها اهل دوز خند؛ و جاودانه در آن خواهند ماند!"

۲۸) وَيَوْمَ نَحْشِرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ نَقُولُ لِلَّذِينَ أَشْرَكُوا مَكَانَكُمْ أَنْتُمْ وَشُرَكَاؤُكُمْ فَرَيَّلَنَا بَيْنَهُمْ وَقَالَ شُرَكَاؤُهُمْ مَا كُنْتُمْ إِيمَاناً تَعْبُدُونَ

- (به خاطر بیاورید) روزی را که همه آنها را جمع می‌کنیم، سپس به مشر کان می‌گوییم: «شما و معبدهایشان در جای خودتان باشید (تا به حسابات رسیدگی شود!)» سپس آنها را از هم جدا می‌سازیم (واز هر یک جداگانه سؤال می‌کنیم). و معبدهایشان (به آنها) می‌گویند: «شما (هرگز) ما را عبادت نمی‌کردید!»

۲۹) فَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمْ إِنْ كُنَّا عَنِ عِبَادَتِكُمْ لَغَافِلِينَ

- (آنها در پاسخ می‌گویند): همین بس که خدا میان ما و شما گواه باشد، اگر ما از عبادت شما غافل بودیم!

۳۰) هُنَالِكَ تَبَلُّو كُلُّ نَفْسٍ مَا أَسْلَفَتْ وَرُدُّوا إِلَى اللَّهِ مَوْلَاهُمُ الْحَقُّ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- «در آن جا، هر کس عملی را که قبلاً انجام داده است، می‌آزماید. و همگی بسوی «الله» - مولا و سرپرست حقیقی خود - بازگردانده می‌شوند؛ و چیزهایی را که بدروغ همتای خدا قرار داده بودند، گم و نابود می‌شوند!»

۳۱) قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيَّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيَّتَ مِنَ الْحَيَّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأُمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ قُلْ أَفَلَا تَتَقُوْنَ

- بگو: «چه کسی شما را از آسان و زمین روزی می‌دهد؟ یا چه کسی مالک (و خالق) گوش و چشمهاست؟ و چه کسی زنده را از مرده، و مرده را از زنده بیرون می‌آورد؟ و چه کسی امور (جهان) را تدبیر می‌کند؟» بزودی (در پاسخ) می‌گویند: «خدا»، بگو: «پس چرا تقوای پیشه نمی‌کنید (و از خدا نمی‌ترسید)!؟

۳۲) فَذِلَّكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمُ الْحَقُّ فَمَاذَا بَعْدَ الْحَقِّ إِلَّا الضَّلَالُ فَانِي تُصْرِفُونَ

- آن است خداوند، پروردگار حق شما (دارای همه این صفات) ! با این حال، بعد از حق، چه چیزی جز گمراهی وجود دارد؟! پس چرا (از پرستش او) روی گردن می‌شوید؟!

۳۳) كَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ فَسَوْا أَنَّهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- اینچنین فرمان پروردگارت بر فاسقان مسلم شده که آنها (پس از این همه لجاجت و گناه)، ایمان نخواهند آورد!

۳۴) قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَّنْ يَبْدَا الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ قُلِ اللَّهُ يَبْدَا الْخَلْقَ ثُمَّ

يُعِيدُهُ فَإِنَّى تُؤْفِكُونَ

- "بگو: «آیا هیچ یک از معبدهای شما، آفرینش را ایجاد می‌کند و سپس بازمی‌گرداند؟!» بگو: «تنها خدا آفرینش را ایجاد کرده، سپس بازمی‌گرداند؛ با این حال، چرا از حق روی گردان می‌شوید؟!»

۳۵) قُلْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَّنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ قُلِ اللَّهُ يَهْدِي لِلْحَقِّ أَفَمَنْ يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ أَحَقُّ أَنْ يُتَّبَعَ أَمْنَ لَا يَهْدِي إِلَّا أَنْ يُهْدَى فَمَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

- بگو: «آیا هیچ یک از معبدهای شما، به سوی حق هدایت می‌کند؟! بگو: «تنها خدا به حق هدایت می‌کند! آیا کسی که هدایت به سوی حق می‌کند برای پیروی شایسته‌تر است، یا آن کس که خود هدایت نمی‌شود مگر هدایتش کنند؟ شما را چه می‌شود، چگونه داوری می‌کنید؟!»

۳۶) وَمَا يَتَّبِعُ أَكْثَرُهُمْ إِلَّا ظَنَّا إِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلَيْمٌ
بِمَا يَفْعَلُونَ

- "و بیشتر آنها، جز از گمان (و پندارهای بی‌اساس)، پیروی نمی‌کنند؛ (در حالی که) گمان، هرگز انسان را از حق بی‌نیاز نمی‌سازد (و به حق نمی‌رساند) ! به یقین، خداوند از آنچه انجام می‌دهند، آگاه است!"

۳۷) وَمَا كَانَ هَذَا الْقُرْآنُ أَنْ يُفْتَرَى مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكِنَ تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدِيهِ وَتَفْصِيلَ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "شایسته نبود (و امکان نداشت) که این قرآن، بدون وحی الهی به خدا نسبت داده شود؛ ولی تصدیقی است برای آنچه پیش از آن است (از کتب آسمانی)، و شرح و تفصیلی بر آنها است؛ شگونی در آن نیست، و از طرف پروردگار جهانیان است".

(۳۸) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَأَنْتُوْ بِسُورَةِ مُّثْلِهِ وَادْعُواْ مَنِ اسْتَطَعْتُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ

إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "يا آنها می گویند: «او قرآن را بدروغ به خدا نسبت داده است؟!» بگو: «اگر راست می گویید، یک سوره
نمایند آن بیاورید؛ و غیر از خدا، هر کس را می توانید (به یاری) طلبیا»"

(۳۹) بَلْ كَذَبُواْ بِمَا لَمْ يُحِيطُواْ بِعِلْمِهِ وَلَمَّا يَأْتِهِمْ تَوْيِلُهُ كَذَبَ الَّذِينَ
مِنْ قَبْلِهِمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

- "اولی آنها از روی علم و دانش قرآن را انکار نکردند؛ بلکه چیزی را تکذیب کردند که آگاهی از آن نداشتند.
و هنوز واقعیتش بر آنان روش نشده است! پیشینیان آنها نیز همین گونه تکذیب کردند؛ پس بنگر عاقبت کار
ظالمان چگونه بود!"

(۴۰) وَمِنْهُمْ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهِ وَرَبِّكَ أَعْلَمُ بِالْمُسْدِدِينَ

- "بعضی از آنها، به آن ایمان می آورند؛ و بعضی ایمان نمی آورند؛ و پروردگارت به مفسدان آگاهتر است (و آنها
را بهتر می شناسد)!"

(۴۱) وَإِنْ كَذَبُوكَ فَقُلْ لَّى عَمَلِي وَلَكُمْ عَمَلُكُمْ أَنْتُمْ بَرِيئُونَ مِمَّا أَعْمَلُ وَأَنَا
بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ

- و اگر تو را تکذیب کردند، بگو: «عمل من برای من، و عمل شما برای شماست! شما از آنچه من انجام می دهم
بیزارید و من (نیز) از آنچه شما انجام می دهید بیزارم!»

(۴۲) وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ وَلَوْ كَانُواْ لَا يَعْقِلُونَ

- "گروهی از آنان، بسوی تو گوش فرامی دهند (اما گویی هیچ نمی شنوند و کرند) ! آیا تو می توانی سخن خود را
به گوش کران برسانی، هر چند نفهمند؟!"

(۴۳) وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْظُرُ إِلَيْكَ أَفَأَنْتَ تَهْدِي الْعُمَىَ وَلَوْ كَانُواْ لَا يُبَصِّرُونَ

- و گروهی از آنان، به سوی تو می نگرند (اما گویی هیچ نمی بینند) ! آیا تو می توانی تابیه ایان را هدایت کنی، هر
چند نبینند؟!

٤٤) إِنَّ اللَّهَ لَا يَظْلِمُ النَّاسَ شَيْئًا وَلَكِنَّ النَّاسَ أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- «خداوند هیچ به مردم ستم نمی کند؛ ولی این مردمند که به خویشتن ستم می کند!»

٤٥) وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ كَانَ لَمْ يَلْبِسُوا إِلَّا سَاعَةً مِنَ الْهَارِ يَتَعَارَقُونَ بَيْنَهُمْ قَدْ

خَسِيرَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِلِقَاءَ اللَّهِ وَمَا كَانُوا مُهْنَدِينَ

- «(به یاد آور) روزی را که (خداوند) آنها را جمع (او محشور) می سازد؛ آنچنان که (احساس می کنند) گروی

جز ساعتی از روز، (در دنیا) توقف نکردند؛ به آن مقدار که یکدیگر را (بینند و) بشناسند مسلماً آنها که لقای

خداوند (و روز رستاخیز) را تکذیب کردند، زیان برندند و هدایت نیافتدند!»

٤٦) وَإِمَّا نُرِينَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ تَنَوَّقُنَّكَ فَإِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ اللَّهُ شَهِيدٌ

عَلَىٰ مَا يَفْعَلُونَ

- «اگر ما، پارهای از مجازاتهایی را که به آنها وعده داده ایم، (در حال حیات تو (به تو نشان دهیم، و یا) پیش از

آنکه گرفتار عذاب شوند)، تو را از دنیا ببریم، در هر حال، بازگشتشان به سوی ماست؛ سپس خداوند بر آنچه آنها

انجام می دانند گواه است!»

٤٧) وَلِكُلِّ أُمَّةٍ رَسُولٌ فَإِذَا جَاءَ رَسُولُهُمْ قُضِيَّ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- «برای هر امتی، رسولی است؛ هنگامی که رسولانشان به سوی آنان بیاید، بعادالت در میان آنها داوری می شود؛ و

ستمی به آنها نخواهد شد!»

٤٨) وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- و می گویند: «اگر راست می گوئی، این وعده (مجازات) کی خواهد بود!»

٤٩) قُلْ لَا أَمْلِكُ لِنَفْسِي ضَرًّا وَلَا نَفْعًا إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ لِكُلِّ أُمَّةٍ أَجَلٌ إِذَا جَاءَ

أَجَلُهُمْ فَلَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

- «بگو: «من (حتی) برای خودم زیان و سودی را مالک نیستم، (تا چه رسید برای شما!) مگر آنچه خدا بخواهد.

(این مقدار می دانم که) برای هر قوم و ملتی، سرآمدی است؛ هنگامی که اجل آنها فرا رسید، (و فرمان مجازات یا

مرگشان صادر شود)، نه ساعتی تأخیر می کنند، و نه پیشی می گیرند!»

۵۰) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَتَاكُمْ عَذَابٌ بِيَاتًا أَوْ نَهَارًا مَّاًذَا يَسْتَعْجِلُ مِنْهُ الْمُجْرِمُونَ

- بگو: «اگر مجازات او، شب‌هنگام یا در روز به سراغ شما آید (آیا می‌توانید آن را از خود دفع کنید؟!)» پس مجرمان برای چه عجله می‌کنند؟!

۵۱) أَثُمَّ إِذَا مَا وَقَعَ آمَتْتُمْ بِهِ آلَانَ وَقَدْ كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ

- یا اینکه آنگاه که واقع شد، به آن ایمان می‌آورید! (به شما گفته می‌شود): حالاً! در حالی که قبلاً برای آن عجله می‌کردید! (ولی اکنون چه سود!)

۵۲) ثُمَّ قِيلَ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا بِمَا كُنْتُمْ تَكْسِبُونَ

- سپس به کسانی که ستم کردند گفته می‌شود: عذاب ابدی را بچشید! آیا جز به آنچه انجام می‌دادید کیفر داده می‌شوید؟!

۵۳) وَيَسْتَبَئُونَكَ أَحَقُّ هُوَ قُلْ إِي وَرَبِّي إِنَّهُ لَحَقٌ وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجِزِينَ

- «از تو می‌برستند: آیا آن (وعده مجازات الهی) حق است؟» بگو: «آری، به پروردگارم سوگند، قطعاً حق است؛ و شما نمی‌توانید از آن جلوگیری کنید!»

۵۴) وَلَوْ أَنَّ لِكُلِّ نَفْسٍ ظَلَمَتْ مَا فِي الْأَرْضِ لَأَنْفَدَتْ بِهِ وَأَسْرَوْا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْقِسْطِ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- «هر کس که ستم کرده، اگر تمامی آنچه روی زمین است در اختیار داشته باشد، (همه را از هول عذاب) برای نجات خوش می‌دهد! و هنگامی که عذاب را ببینند، (پشیمان می‌شوند؛ اما) پشیمانی خود را کنمان می‌کنند (می‌مادند رسواتر شوند) ! و در میان آنها، بعادلت داوری می‌شود؛ و ستمی بر آنها نخواهد شد!»

۵۵) أَلَا إِنَّ اللَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَلَا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- آگاه باشید آنچه در آسمانها و زمین است، از آن خداست! آگاه باشید وعده خدا حق است، ولی بیشتر آنها نمی‌دانند!

۵۶) هُوَ يُحْيِي وَيُمْتِتُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- اوست که زنده می‌کند و می‌میراند، و به سوی او بازگردانده می‌شوید!

۵۷) يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمْ مَوْعِظَةٌ مِّنْ رَبِّكُمْ وَشَفَاءٌ لِّمَا فِي الصُّدُورِ

وَهُدًىٰ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

- "ای مردم! اندرزی از سوی پروردگاری برای شما آمده است؛ و درمانی برای آنچه در سینه‌هاست؛ (درمانی

برای دلهای شما؛) و هدایت و رحمتی است برای مؤمنان!"

۵۸) قُلْ بِفَضْلِ اللَّهِ وَبِرَحْمَتِهِ فَبِذِلِكَ فَلَيَفْرَحُوا هُوَ خَيْرٌ مَّمَّا يَجْمَعُونَ

- "بگو: به فضل و رحمت خدا باید خوشحال شوند؛ که این، از تمام آنچه گرددآوری کرده‌اند، بهتر است!"

۵۹) قُلْ أَرَأَيْتُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ لَكُمْ مِّنْ رِزْقٍ فَجَعَلْتُمْ مِّنْهُ حَرَامًا وَحَالَالًا قُلْ اللَّهُ

أَذِنَ لَكُمْ أَمْ عَلَى اللَّهِ تَفْتَرُونَ

- پگو: «آیا روزیهایی را که خداوند بر شما نازل کرده دیده‌اید، که بعضی از آن را حلال، و بعضی را حرام نموده‌اید؟!» پگو: «آیا خداوند به شما اجازه داده، یا بر خدا افترا می‌بندید (و از پیش خود، حلال و حرام می‌کنید؟!)

«

۶۰) وَمَا ظَانُ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ لَذُو فَضْلٍ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ

- آنها که بر خدا افترا می‌بنند، درباره (مجازات) روز رستاخیز، چه می‌اندیشنند؟! خداوند نسبت به همه مردم فضل (و بخشش) دارد، اما اکثر آنها سپاسگزاری نمی‌کنند!

۶۱) وَمَا تَكُونُ فِي شَاءَنَ وَمَا تَتَلَوُ مِنْهُ مِنْ قُرْآنٍ وَلَا تَعْمَلُونَ مِنْ عَمَلٍ إِلَّا كُنَّا عَلَيْكُمْ شُهُودًا إِذْ تُفْيِضُونَ فِيهِ وَمَا يَعْزُبُ عَنْ رَبِّكَ مِنْ مُّتَّقَالٍ ذَرَّةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَلَا أَصْغَرَ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْبَرَ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

- "در هیچ حال (و اندیشه‌ای) نیستی، و هیچ قسمی از قرآن را تلاوت نمی‌کنی، و هیچ عملی را انجام نمی‌دهید؛ مگر اینکه ما گواه بر شما هستیم در آن هنگام که وارد آن می‌شوید! و هیچ چیز در زمین و آسمان، از پروردگار تو

مخفی نمی‌ماند؛ حتی به اندازه سنگینی ذره‌ای، و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر، مگر اینکه (همه آنها) در کتاب **اشکار (ولوح محفوظ علم خداوند) ثبت است!**

٦٢) أَلَا إِنَّ أُولَئِإِ اللَّهِ لَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- آگاه باشید (دوستان و اولیای خدا، نه ترسی دارند و نه غمگین می‌شوند)

٦٣) الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

- همانها که ایمان آورده‌اند، و (از مخالفت فرمان خدا) پرهیز می‌کردند.

٦٤) لَهُمُ الْبُشْرَى فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ لَا تَبْدِيلَ لِكَلِمَاتِ اللَّهِ ذَلِكَ

هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "در زندگی دنیا و در آخرت، شاد (و مسروور) ند؛ وعده‌های الهی تخلف ناپذیر است! این است آن رستگاری بزرگ!"

٦٥) وَلَا يَحْزُنُكَ قَوْلُهُمْ إِنَّ الْعِزَّةَ لِلَّهِ جَمِيعًا هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- "سخن آنها تو را غمگین نسازد! تمام عزت (و قدرت)، از آن خداست؛ او شنو و دانست!"

٦٦) أَلَا إِنَّ اللَّهِ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَتَّبِعُ الَّذِينَ يَدْعُونَ

مِنْ دُونِ اللَّهِ شُرَكَاءِ إِنَّ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنْ هُمْ إِلَّا يَخْرُصُونَ

- "آگاه باشید تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند، از آن خدا می‌باشند! و آنها که غیر خدا را همتای او می‌خوانند، (از منطق و دلیلی) پیروی نمی‌کنند؛ آنها فقط از پندار بی اساس پیروی می‌کنند؛ و آنها فقط دروغ می‌گویند!"

٦٧) هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْلَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ

لِقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

- "او کسی است که شب را برای شما آفرید، تا در آن آرامش بیابید؛ و روز را روشنی بخش (تا به تلاش زندگی بردازید) در اینها شانه‌هایی است برای کسانی که گوش شتو دارند"

۶۸) قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ هُوَ الْغَنِيُّ لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي

الْأَرْضِ إِنْ عِنْدَكُمْ مِّنْ سُلْطَانٍ بِهَذَا أَتُقُولُونَ عَلَى اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- گفتند: «خداؤند فرزندی برای خود انتخاب کرده است! (از هر عیب و نقص و اختیاجی) منزه است! او بی نیاز است! از آن اوست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است! شما هیچ گونه دلیلی بر این ادعا ندارید! آیا به خدا نسبتی می دهید که نمی دانید؟!

۶۹) قُلْ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

- پیکو: «آنها که به خدا دروغ می بندند، (هرگز) رستگار نمی شوند!»

۷۰) مَتَاعٌ فِي الدُّنْيَا ثُمَّ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ ثُمَّ نُذِيقُهُمُ الْعَذَابَ الشَّدِيدَ بِمَا كَانُوا يَكْفُرُونَ

- «بهره‌ای (ناچیز) از دنیا دارند؛ سپس بازگشتشان بسوی ماست؛ و بعد، به آنها مجازات شدید به سزای کفرشان می چشانیم!»

۷۱) وَأَتْلُ عَلَيْهِمْ نَبَأً نُوحٍ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ يَا قَوْمٍ إِنْ كَانَ كَبُرَ عَلَيْكُمْ مَّقَامٍ وَتَذَكَّرِي بِآيَاتِ اللَّهِ فَعَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْتُ فَأَجْمِعُوا أَمْرَكُمْ وَشُرْكَاءَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُنْ أَمْرُكُمْ عَلَيْكُمْ عُمَّةٌ ثُمَّ اقْضُوا إِلَيَّ وَلَا تُنْظِرُونَ

- «سرگذشت نوح را بر آنها بخوان! در آن هنگام که به قوم خود گفت: «ای قوم من! اگر تذکرات من نسبت به آیات الهی، بر شما سنگین (و غیر قابل تحمل) است، (هر کار از دستان ساخته است بکنید). من بر خدا توکل کرده‌ام! فکر خود، و قدرت معبدوهاستان را جمع کنید؛ سپس هیچ چیز بر شما پوشیده نماند؛ (تمام جوابت کارتان را بنگرید؛) سپس به حیات من پایان دهید، و (الحظمای) مهلتم ندهید! (اما تو انایی ندارید!)»

۷۲) فَإِنْ تَوَلَّيْتُمْ فَمَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَأَمْرْتُ أَنْ أُكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- «و اگر از قبول دعوتم روی بگردانید، (کار نادرستی کرده‌اید؛ چه اینکه) من از شما مزدی نمی خواهم؛ مزد من، تنها بر خداست! و من مأمورم که از مسلمین [= تسليم شدگان در برابر فرمان خدا] باشم!»

٧٣) فَكَذَّبُوهُ فَنَجَّيْنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلْكِ وَجَعَلْنَاهُمْ خَلَائِفَ وَأَغْرَقْنَا الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنْذَرِينَ

- اما آنها او را تکذیب کردند و ما، او و کسانی را که با او در کشتی بودند، نجات دادیم؛ و آنسان را جانشین (و وارث کافران) قرار دادیم؛ و کسانی را که آیات ما را تکذیب کردند، غرق نمودیم! پس بین عاقبت کار کسانی که انذار شدند (و به انذار الهی اهمیت ندادند)، چگونه بودا!"

٧٤) ثُمَّ بَعْثَنَا مِنْ بَعْدِهِ رُسُلاً إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانُوا لِيُؤْمِنُوا بِمَا كَذَّبُوا بِهِ مِنْ قَبْلُ كَذَلِكَ نَطَّبْعُ عَلَى قُلُوبِ الْمُعْنَدِينَ

- "سپس بعد از نوح، رسولانی به سوی قومشان فرستادیم؛ آنان دلایل روشن برایشان آوردند؛ اما آنها، به چیزی که پیش از آن تکذیب کرده بودند، ایمان نیاورند! اینچنین بر دلهای تجاوز کاران مهر می نهیم (تا چیزی را درک نکند)!"

٧٥) ثُمَّ بَعْثَنَا مِنْ بَعْدِهِمْ مُوسَى وَهَارُونَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِئَهِ بِآيَاتِنَا فَاسْتَكْبَرُوا وَكَانُوا قَوْمًا مُجْرِمِينَ

- "بعد از آنها، موسی و هارون را با آیات خود به سوی فرعون و اطرافیاش فرستادیم؛ اما آنها تکبر کردند (و زیر پار حق نرفتند؛ چرا که) آنها گروهی مجرم بودند!"

٧٦) فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا إِنَّ هَذَا لَسِحْرٌ مُبِينٌ
- هنگامی که حق از نزد ما پسراغ آنها آمد، گفتند: «این، سحری است آشکار!»

٧٧) قَالَ مُوسَى أَتُقُولُونَ لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَكُمْ أَسِحْرٌ هَذَا وَلَا يُفْلِحُ السَّاحِرُونَ

- موسی گفت: «آیا درباره حق، هنگامی که به سوی شما آمد، (چنین) می گویید؟! آیا این سحر است؟! در حالی که ساحران (هرگز) رستگار (و پیروز) نمی شوند!

٧٨) قَالُوا أَجْهَنْتَنَا لِتَلْفِتَنَا عَمَّا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا وَتَكُونَ لَكُمَا الْكِبْرِيَاءُ فِي الْأَرْضِ وَمَا نَحْنُ لَكُمَا بِمُؤْمِنِينَ

- گفتند: «آیا آمده‌ای که ما را، از آنچه پر از نام را بر آن یافیم، منصرف سازی؛ و بزرگی (و ریاست) در روی زمین، از آن شما دو تن باشد؟! ما (هرگز) به شما ایمان نمی آوریم!»

٧٩) وَقَالَ فِرْعَوْنُ أَتُؤْنِي بِكُلِّ سَاحِرٍ عَلَيْمٍ

- فرعون گفت: «بروید و هر جادوگر (و ساحر) دانایی را نزد من آورید!»

٨٠) فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَتُقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْفُونَ

- هنگامی که ساحران (به میدان مبارزه) آمدند، موسی به آنها گفت: «آنچه (از وسائل سحر) را می توانید بیفکید، بیفکنید!»

٨١) فَلَمَّا أَلْقَوْا قَالَ مُوسَى مَا جِئْتُمْ بِهِ السَّخْرُ إِنَّ اللَّهَ سَيِّطِنُهُ إِنَّ اللَّهَ لَا يُصْلِحُ

عَمَلَ الْمُفْسِدِينَ

- هنگامی که افکندند، موسی گفت: «آنچه شما آوردید، سحر است؛ که خداوند بزودی آن را باطل می کند؛ چرا که خداوند (هرگز) عمل مفسدان را اصلاح نمی کند!»

٨٢) وَيَعِظُ اللَّهُ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْمُجْرِمُونَ

- «او حق را به وعده خویش، تحقق می بخشد؛ هر چند مجرمان کراحت داشته باشند!»

٨٣) فَمَا آمَنَ لِمُوسَى إِلَّا ذُرِّيَّةً مِنْ قَوْمِهِ عَلَى خَوْفٍ مِنْ فِرْعَوْنَ وَمَلَئِيمٍ أَنْ

يَقْتَلُهُمْ وَإِنَّ فِرْعَوْنَ لَعَالٌ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الْمُسْرِفِينَ

- «در آغاز، هیچ کس به موسی ایمان نیاورد، مگر گروهی از فرزندان قوم او؛ (آن هم) باترس از فرعون و اطرافیانش، مبادا آنها را شکنجه کنند؛ زیرا فرعون، برتری جویی در زمین داشت؛ و از اسرافکاران بود!»

٨٤) وَقَالَ مُوسَى يَا قَوْمَ إِنْ كُنْتُمْ آمَنْتُمْ بِاللَّهِ فَعَلَيْهِ تَوَكَّلُوا إِنْ كُنْتُمْ مُسْلِمِينَ

- موسی گفت: «ای قوم من! اگر شما به خدا ایمان آورده اید، بر او توکل کنید اگر تسلیم فرمان او هستید!»

٨٥) فَقَالُوا عَلَى اللَّهِ تَوَكَّلْنَا رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- «گفتند: «تنها بر خدا توکل داریم؛ پروردگار! ما را مورد شکنجه گروه ستمگر قرار مده!»

٨٦) وَتَجَنَّبَا بِرَحْمَتِكَ مِنَ الْقَوْمِ الْكَافِرِينَ

- و ما را بآ رحمت از (دست) قوم کافر رهابی بخش!

**٨٧) وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى وَأَخِيهِ أَن تَبُوءَ إِلَقْوِمَكُمَا بِمِصْرَ بُيُوتًا وَاجْعَلُوا
بُيُوتَكُمْ قِبْلَةً وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ**

- "و به موسی و برادرش وحی کردیم که: «برای قوم خود، خانه‌هایی در سرزمین مصر انتخاب کنید؛ و خانه‌هایشان را مقابل یکدیگر (و متمرکز) قرار دهید! و نماز را پرپا دارید! و به مؤمنان بشارت ده (که سرانجام پیروز می‌شوند!)»"

**٨٨) وَقَالَ مُوسَى رَبَّنَا إِنَّكَ آتَيْتَ فِرْعَوْنَ وَمَلَأَهُ زِينَةً وَأَمْوَالًا فِي الْحَيَاةِ
الدُّنْيَا رَبَّنَا لِيُضْلِلُوا عَنْ سَبِيلِكَ رَبَّنَا اطْمِسْ عَلَى أَمْوَالِهِمْ وَاشْدُدْ عَلَى قُلُوبِهِمْ
فَلَا يُؤْمِنُوا حَتَّى يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ**

- موسی گفت: «پروردگار! تو فرعون و اطرافیانش را زیست و اموالی (سرشار) در زندگی دنیا داده‌ای، پروردگار! در نتیجه (بنده‌گانت را) از راه تو گمراه می‌سازند! پروردگار! اموالشان را نابود کن! و (بجرم گناهانشان)، دلهایشان را سخت و سنگین ساز، به گونه‌ای که ایمان نیاورند تا عذاب دردنگ را بینند!»

٨٩) قَالَ قَدْ أُجِبَتْ دَعْوَتُكُمَا فَاسْتَقِيمَا وَلَا تَتَّبَعَانَ سَبِيلَ الدِّينِ لَا يَعْلَمُونَ
- "فرمود: «دعای شما پذیرفته شد! استقامت به خرج دهید؛ و از راه (و رسم) کسانی که نمی‌دانند، تعییت نکنید!»"

**٩٠) وَجَاءُوكُمْ بِبَنِي إِسْرَائِيلَ الْبَحْرَ فَأَتَبْعَهُمْ فِرْعَوْنُ وَجُنُودُهُ بَعْيَا وَعَدْوًا حَتَّى
إِذَا أَدْرَكَهُ الْغَرَقُ قَالَ آمَنْتُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا الَّذِي آمَنَتْ بِهِ بَنُو إِسْرَائِيلَ وَأَنَا مِنَ
الْمُسْلِمِينَ**

- "(سرانجام) بنی اسرائیل را از دریا [= رود عظیم نیل] عبور دادیم؛ و فرعون و لشکرش از سر ظلم و تجاوز، به دنبال آنها رفتند؛ هنگامی که غرقاب دامن او را گرفت، گفت: «ایمان آوردم که هیچ معبودی، جز کسی که بنی اسرائیل به او ایمان آورده‌اند، وجود ندارد؛ و من از مسلمین هستم!»"

٩١) آلَانَ وَقَدْ عَصَيْتَ قَبْلُ وَكُنْتَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ
- (اما به او خطاب شد): الآن؟!! در حالی که قبلًا عصیان کردی، و از مفسدان بودی!

۹۲ فَالْيَوْمَ نُنَجِّيُكَ بِبَدَنِكَ لَا تَكُونَ لِمَنْ خَلَقَ آيَةً وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ عَنْ آيَاتِنَا لَغَافِلُونَ

- ولی امروز، بدن را (از آب) نجات می دهیم، تا عبرتی برای آینده گان باشی! و بسیاری از مردم، از آیات ما غافلند!

۹۳ وَلَقَدْ بَوَّأْنَا بَنَى إِسْرَائِيلَ مُبْوَأً صِدْقٌ وَرَزْقَنَاهُمْ مِّنَ الطَّيَّابَاتِ فَمَا اخْتَلَفُوا حَتَّىٰ جَاءَهُمُ الْعِلْمُ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- «(سپس) بنی اسرائیل را در جایگاه صدق (و راستی) منزل دادیم؛ و از روزیهای پاکیزه به آنها عطا کردیم؛ (اما آنها به نزاع و اختلاف برخاستند!) و اختلاف نکردند، مگر بعد از آنکه علم و آگاهی به سراغشان آمد! پروردگار تو روز قیامت، در آنچه اختلاف می کردند، میان آنها داوری می کند!»

۹۴ فَإِنْ كُنْتَ فِي شَكٍّ مِّمَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ فَاسْأَلْ الَّذِينَ يَقْرَؤُونَ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِكَ لَقَدْ جَاءَكَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الْمُمْتَرِينَ

- و اگر در آنچه بر تو نازل کرده ایم تردیدی داری، از کسانی که پیش از تو کتاب آسمانی را می خوانند بپرس، به یقین، «حق» از طرف پروردگارت به تو رسیده است؛ بنابر این، هرگز از تردید کنندگان میباش! [مسلمًا او تردیدی نداشت! این درسی برای مردم بود!]»

۹۵ وَلَا تَكُونَنَّ مِنَ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ فَتَكُونَ مِنَ الْخَاسِرِينَ و از آنها میباش که آیات خدا را تکذیب کردند، که از زیانکاران خواهی بود!

۹۶ إِنَّ الَّذِينَ حَقَّتْ عَلَيْهِمْ كَلِمَتُ رَبِّكَ لَا يُؤْمِنُونَ

- (و بدان) آنها که فرمان پروردگار تو بر آنان تحقق یافته، (و بجرائم اعمالشان، توفیق هدایت را از آنها گرفته هرگز) ایمان نمی آورند،

۹۷ وَلَوْ جَاءَتُهُمْ كُلُّ آيَةٍ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

- هر چند تمام آیات (و نشانه های الهی) به آنان برسد، تا زمانی که عذاب در دنک را ببینند! (زیرا تاریکی گناه، قلبهایشان را فرا گرفته، و راهی به روشنایی ندارند!)

۹۸) فَلَوْلَا كَانَتْ قَرْيَةٌ آمَنَتْ فَنَفَعَهَا إِيمَانُهَا إِلَّا قَوْمٌ يُؤْنِسُ لَمَّا آمَنُوا كَشَفْنَا عَنْهُمْ عَذَابَ الْخِزْنِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَتَّعْنَاهُمْ إِلَى حِينٍ

- «چرا هیچ یک از شهرها و آبادیها ایمان نیاوردن که [ایمانشان بموقع باشد، و به حاشان مفید افتند؟! مگر قوم یونس، هنگامی که آنها ایمان آوردن، عذاب رسوا کننده را در زندگی دنیا از آنان برطرف ساختیم؛ و تا مدت معیتی = پایان زندگی و اجلشان] آنها را بهره‌مند ساختیم.»

۹۹) وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَآمِنَ مَنْ فِي الْأَرْضِ كُلُّهُمْ جَمِيعًا أَفَأَنْتَ تُكْرِهُ النَّاسَ حَتَّى يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

- «و اگر پروردگار تو می خواست، تمام کسانی که روی زمین هستند، همگی به (اجبار) ایمان می آورند؛ آیا تو می خواهی مردم را مجبور سازی که ایمان بیاورند؟! (ایمان اجباری چه سودی دارد؟!) »

۱۰۰) وَمَا كَانَ لِنَفْسٍ أَنْ تُؤْمِنَ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَيَجْعَلُ الرَّجْسَ عَلَى الَّذِينَ لَا يَعْقِلُونَ

- (اما) هیچ کس نمی تواند ایمان بیاورد، جز به فرمان خدا (و توفیق و یاری و هدایت او) ! و پلیدی (کفر و گناه) را بر کسانی قرار می دهد که نمی اندیشنند.

۱۰۱) قُلْ انظُرُوا مَاذَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا تُغْنِي الْآيَاتُ وَالنُّذُرُ عَنْ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ

- بگو: «نگاه کنید چه چیز (از آیات خدا و نشانه‌های توحیدش) در آسمانها و زمین است!» اما این آیات و اندارها به حال کسانی که (به خاطر لجاجت) ایمان نمی آورند مفید نخواهد بود!

۱۰۲) فَهَلْ يَنْتَظِرُونَ إِلَّا مِثْلَ أَيَّامِ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِهِمْ قُلْ فَانتَظِرُوا إِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمُنْتَظَرِينَ

- آیا آنها (چیزی) جز همانند روزهای پیشینیان (و بلاها و مجازات‌هایشان) را انتظار می کشند؟! بگو: «شما انتظار بکشید، من نیز با شما انتظار می کشم!»

۱۰۳) ثُمَّ نُنْجِي رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ حَقًا عَلَيْنَا نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

- سپس (هنگام نزول بلا و مجازات)، فرستادگان خود و کسانی را که (به آنان) ایمان می‌آورند، نجات می‌دهیم و همین گونه، بر ما حق است که مؤمنان (به تو) را (نیز) رهایی بخشیم!

۱۰۴) قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُنْتُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ دِينِي فَلَا أَعْبُدُ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلَكُنْ أَعْبُدُ اللَّهَ الَّذِي يَتَوَفَّكُمْ وَأَمْرُتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- بگو: «ای مردم! اگر در عقیده من شک دارید، من آنهایی را که جز خدا می‌پرستید، نمی‌پرستم! تنها خداوندی را پرستش می‌کنم که شما را می‌میراند! و من مأمورم که از مؤمنان باشم!

۱۰۵) وَأَنْ أَقِمْ وَجْهَكَ لِلَّدِينِ حَنِيفًا وَلَا تَكُونَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- «و (به من دستور داده شده که): روی خود را به آیینی متوجه ساز که از هر گونه شرک، خالی است؛ و از **مشرکان میباش!**»

۱۰۶) وَلَا تَدْعُ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكَ وَلَا يَضُرُّكَ فَإِنْ فَعَلْتَ فَإِنَّكَ إِذَا مِنَ الظَّالِمِينَ

- و جز خدا، چیزی را که نه سودی به تو می‌رساند و نه زیانی، مخوان! که اگر چنین کنی، از ستمکاران خواهی بود!

۱۰۷) وَإِنْ يَمْسِسْكَ اللَّهُ بِضُرٍّ فَلَا كَاشِفٌ لَهُ إِلَّا هُوَ وَإِنْ يُرِدْكَ بِخَيْرٍ فَلَا رَآدَ لِفَضْلِهِ يُصَبِّبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- «و اگر خداوند، (برای امتحان یا کیفر گناه)، زیانی به تو رساند، هیچ کس جز او آن را برطرف نمی‌سازد؛ و اگر اراده خیری برای تو کند، هیچ کس مانع فضل او نخواهد شد! آنرا به هر کس از بندگانش بخواهد می‌رساند؛ و او **غفور و رحیم است!**»

۱۰۸) قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ قَدْ جَاءَكُمُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنِ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضْلُلُ عَلَيْهَا وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِوَكِيلٍ

- «بگو: «ای مردم! حق از طرف پروردگار تان به سراغ شما آمده؛ هر کس (در پرتو آن) هدایت یابد، برای خود هدایت شده؛ و هر کس گمراه گردد، به زیان خود گمراه می‌گردد؛ و من مأمور (به اجرای شما نیستم!)»

۱۰۹) وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَاصْبِرْ حَتَّىَ يَحْكُمَ اللَّهُ وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ

- "و از آنچه بر تو وحی می شود پیروی کن، و شکیبا باش (و استقامت نما)، تا خداوند فرمان (پیروزی) را صادر کنند؛ او بهترین حاکمان است!"

سورة هود

س ۱۱ - تعداد آیات ۱۲۳ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخششده بخشناسگر

۱) الْرَّ كِتَابُ أَحْكَمَتْ آيَاتُهُ ثُمَّ فُصِّلَتْ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ خَبِيرٍ

- "ال، این کتابی است که آیاتش استحکام یافته؛ سپس تشریح شده و از نزد خداوند حکیم و آگاه (نازول گردیده) است!"

۲) أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ إِنَّى لَكُمْ مِّنْهُ نَذِيرٌ وَّبَشِيرٌ

- (دعوت من این است) که: جز «الله» را نپرستید! من از سوی او برای شما بیم دهنده و بشارت دهنده‌ام!

۳) وَأَنِ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُمَعَّنُكُمْ مَتَاعًا حَسَنًا إِلَى أَجَلٍ مُّسَمَّى
وَيُؤْتِ كُلَّ ذِي فَضْلَهُ وَإِنْ تَوَلُّوا فَإِنَّى أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ كَبِيرٍ

- "و اینکه: از پروردگار خویش آمرزش بطلبید؛ سپس بسوی او باز گردید؛ تا شما را تا مدت معینی، (از موهاب زندگی این جهان)، به خوبی بهره‌مند سازد؛ و به هر صاحب فضیلتی، به مقدار فضیلتیش ببخشد! و اگر (از این فرمان) روی گردن شوید، من بر شما از عذاب روز بزرگی بینناکم!"

۴) إِلَى اللَّهِ مَرْجِعُكُمْ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- (بدانید) بازگشت شما بسوی «الله» است، او بر هر چیز تواناست!

۵) أَلَا إِنَّهُمْ يَشْتُنُونَ صَدُورَهُمْ لِيُسْتَخْفُوا مِنْهُ أَلَا حِينَ يَسْتَعْشُونَ ثِيَابَهُمْ يَعْلَمُ مَا

يُسِرِّونَ وَمَا يُعْلِنُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصَّدُورِ

- آگاه باشدی، آنها (سرها را به هم نزدیک ساخته، و سینه‌هاشان را در کنار هم قرار می‌دهند، تا خود (او سخنان خویش) را از او [= پیامبر] پنهان دارند! آگاه باشدی، آنگاه که آنها لباس‌هایشان را به خود می‌پیچند و خویش را در آن پنهان می‌کنند، (خداوند) می‌داند آنچه را پنهان می‌کنند و آنچه را آشکار می‌سازند؛ چرا که او، از اسرار درون سینه‌ها، آگاه است!

۶) وَمَا مِنْ ذَآبَةٍ فِي الْأَرْضِ إِلَّا عَلَى اللَّهِ رِزْقُهَا وَيَعْلَمُ مُسْتَقْرَهَا وَمُسْتَوْدَعَهَا

كُلُّ فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

- «هیچ جنبدهای در زمین نیست مگر اینکه روزی او بر خداست! او قرارگاه و محل نقل و انتقالش را می‌داند؛ همه اینها در کتاب آشکاری ثبت است! [= در لوح محفوظ، در کتاب علم خدا]

۷) وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَكَانَ عَرْشُهُ عَلَى الْمَاءِ

لِيَلْبِلُوكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً وَلَئِنْ قُلْتَ إِنَّكُمْ مَبْغُوثُونَ مِنْ بَعْدِ الْمَوْتِ لَيَقُولُنَّ

الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- او کسی است که آسمانها و زمین را در شش روز [= شش دوران] آفرید؛ و عرش (حکومت) او، بر آب قرار داشت؛ (بخاطر این آفرید) تا شما را بیازماید که کدامیک عملتان بهتر است! و اگر (به آنها) بگویی: «شما بعد از مرگ، برانگیخته می‌شوید! «مسلمًا» کافران می‌گویند: «این سحری آشکار است!»

۸) وَلَئِنْ أَخْرَنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِلَى أُمَّةٍ مَعَدُودَةٍ لَيَقُولُنَّ مَا يَحْبِسُهُ أَلَا يَوْمٌ

يَأْتِيهِمْ لَيْسَ مَصْرُوفًا عَنْهُمْ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- «و اگر مجازات را تا زمان محدودی از آنها به تأخیر اندازم، (از روی استهزا می‌گویند: «چه چیز مانع آن شده است؟!» آگاه باشدی، آن روز که (عذاب) به سراغشان آید، از آنها بازگردانده تحواده شد؛ (و هیچ قدرتی مانع آن نخواهد بود)؛ و آنچه را مسخره می‌کردند، دامانشان را می‌گیرد!»

۹) وَلَئِنْ أَذَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنَّا رَحْمَةً ثُمَّ نَزَعْنَاهَا مِنْهُ إِنَّهُ لَيَسُوسُ كَفُورٌ

- و اگر از جانب خویش، تعمیت به انسان پچشانیم، سپس آن را از او بگیریم، پسیار نومید و ناسپاس خواهد بود!

۱۰) وَلَئِنْ أَذَقْنَا نَعْمَاءَ بَعْدَ ضَرَّاءَ مَسْتَهُ لَيَقُولَنَّ ذَهَبَ السَّيِّئَاتُ عَنِّي إِنَّهُ لَفَرَحٌ

فَخُورٌ

- و اگر بعد از شدت و زنجی که به او رسیده، تعمتایی به او بچشانیم، می گویید: «مشکلات از من برطرف شد، و

دیگر باز تغواهند گشت!» و غرق شادی و غفلت و فخرفروشی می شود...

۱۱) إِلَّاَ الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

- «مگر آنها که (در سایه ایمان راستین)، صبر و استقامت ورزیدند و کارهای شایسته انجام دادند؛ که برای آنها، آمرزش و اجر بزرگی است!»

۱۲) فَلَعَلَّكَ تَارِكٌ بَعْضَ مَا يُوحَى إِلَيْكَ وَضَائِقٌ بِهِ صَدْرُكَ أَنْ يَقُولُوا لَوْلَا

أُنْزَلَ عَلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ جَاءَ مَعَهُ مَلَكٌ إِنَّمَا أَنْتَ نَذِيرٌ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكِيلٌ

- «شاید (ابلاغ) بعض آیاتی را که به تو وحی می شود، (بخاطر عدم پذیرش آنها) ترک کنی (و به تأخیر اندازی)؛ و سینهات از این جهت تنگ (و ناراحت) شود که می گویند: «چرا گنجهی بر او نازل نشده؟! و یا چرا فرشتهای همراه او نیامده است؟!» (ابلاغ کن، و نگران و ناراحت مباش! چرا که) تو فقط بیم دهنده‌ای؛ و خداوند، نگاهبان و ناظر بر همه چیز است (و به حساب آنان می رسد)!»

۱۳) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ فَآتُوا بِعَشْرِ سُورٍ مُّتْلِهِ مُفْتَرَيَاتٍ وَادْعُوا مَنِ اسْتَطَعْتُمْ

مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- «آنها می گویند: «او به دروغ این (قرآن) را (به خدا) نسبت داده (و ساختگی است)!» بگو: «اگر راست می گویید، شما هم ده سوره ساختگی همانند این قرآن بیاورید؛ و تمام کسانی را که می توانید - غیر از خدا - (برای این کار) دعوت کنید!»

۱۴) فَإِن لَمْ يَسْتَجِبُوا لَكُمْ فَاعْلَمُوا أَنَّمَا أُنْزِلَ بِعِلْمِ اللَّهِ وَأَن لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَهَلْ أَنْتُ مُسْلِمُونَ

- "و اگر آنها دعوت شما را نپذیرفتند، بدایند (قرآن) تنها با علم الهی نازل شده؛ و هیچ معبدی جز او نیست! آیا با این حال، تسلیم می‌شوید؟"

۱۵) مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَ زَيَّنَتْهَا نُوفٌ إِلَيْهِمْ أَعْمَالَهُمْ فِيهَا وَهُمْ فِيهَا لَا يُبَخْسُونَ

- "کسانی که زندگی دنیا و زیست آن را پخراند، (نتیجه) اعمالشان را در همین دنیا بطر کامل به آنها می‌دهیم؛ و حیزی کم و کاست از آنها نخواهد شد!"

۱۶) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَيْسَ لَهُمْ فِي الْآخِرَةِ إِلَّا النَّارُ وَ حَبَطَ مَا صَنَعُوا فِيهَا وَ بَاطِلٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "(ولی) آنها در آخرت، جز آتش، (سهمی) نخواهد داشت؛ و آنچه را در دنیا (برای غیر خدا) انجام دادند، بر ساد می‌رود؛ و آنچه را عمل می‌کردند، باطل و بی‌اثر می‌شود!"

۱۷) أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيْنَةٍ مِنْ رَبِّهِ وَ يَتَلَوُهُ شَاهِدٌ مِنْهُ وَ مَنْ قَبْلَهُ كِتَابٌ مُوسَى إِمَاماً وَ رَحْمَةً أُولَئِكَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَ مَنْ يَكْفُرُ بِهِ مِنَ الْأَحْزَابِ فَالنَّارُ مَوْعِدُهُ فَلَا تَكُ فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ وَ لَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

- آیا آن کس که دلیل آشکاری از پروردگار خویش دارد، و بدنیال آن، شاهدی از سوی او می‌باشد، و پیش از آن، کتاب موسی که پیشوا و رحمت بود (گواهی بر آن می‌دهد، همچون کسی است که چنین نیاشد؟! آنها] = حق طلبان و حقیقت‌جویان] به او (که دارای این ویژگیهایست)، ایمان می‌آورند! و هر کس از گروه‌های مختلف به او کافر شود، آتش و عده‌گاه اوست! پس، تردیدی در آن نداشته باش که آن حق است از پروردگارت! ولی بیشتر مردم ایمان نمی‌آورند!

۱۸) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أُولَئِكَ يُعَرِّضُونَ عَلَى رَبِّهِمْ
وَيَقُولُ الْأَشْهَادُ هُؤُلَاءِ الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى رَبِّهِمْ أَلَا لَعْنَةُ اللَّهِ عَلَى الظَّالِمِينَ

- چه کسی ستمکارتر است از کسانی که بر خدا افترا می‌بنند؟ آنان (روز رستاخیز) بر پروردگارشان عرضه می‌شوند، در حالی که شاهدان [پیامبران و فرشتگان] می‌گویند: «اینها همانها هستند که به پروردگارشان دروغ بستند! ای لعنت خدا بر ظالمان باد!»

۱۹) الَّذِينَ يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَيَبْغُونَهَا عِوْجَاجاً وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ
- «اینها که (مردم را) از راه خدا بازمی‌دارند؛ و راه حق را کج و معراج نشان می‌دهند؛ و به سرای آخرت کافرنده!»

۲۰) أُولَئِكَ لَمْ يَكُنُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
أُولَئِياءِ يُضَاعِفُ لَهُمُ الْعَذَابُ مَا كَانُوا يَسْتَطِيعُونَ السَّمْعَ وَمَا كَانُوا يُبْصِرُونَ
- «آنها هیچ گاه توانایی فرار در زمین را ندارند؛ و جز خدا، پشتیبانیایی نمی‌باشد! عذاب خدا برای آنها مضاعف خواهد بود؛ (چرا که هم خودشان گمراه بودند، و هم دیگران را گمراه ساختند؛ آنها هرگز توانایی شنیدن (حق را) نداشتن؛ و (حقیقت را) نمی‌دیدند!»

۲۱) أُولَئِكَ الَّذِينَ خَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَخَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ
- «آنان کسانی هستند که سرمایه وجود خود را از دست داده‌اند؛ و تمام معبدهای دروغین از نظرشان گم شدند...»

۲۲) لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ
- (به ناجار) آنها در سرای آخرت، قطعاً از همه زیانکارترند!

۲۳) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَأَخْبَتُوا إِلَى رَبِّهِمْ أُولَئِكَ أَصْحَابُ
الجَنَّةِ هُمْ فِيهَا حَالِدُونَ

- «کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند و در برابر پروردگارشان خضوع و خشوع کردند، آنها اهل بهشتند؛ و جاودانه در آن خواهند ماند!»

۲۴) مَثَلُ الْفَرِيقَيْنِ كَالْأَعْمَى وَالْأَصْمَّ وَالْبَصِيرِ وَالسَّمِيعِ هُلْ يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- «حال این دو گروه [= مؤمنان و منکران]، حال «تاپیا و کر» و «بینا و شنوا» است؛ آیا این دو همانند بکدیگرند؟! آیا پند نمی‌کیرند؟!»

۲۵) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- «ما نوح را بسوی قومش فرستادیم (بخستین بار به آنها گفت)؛ «من برای شما بیم‌دهنده‌ای آشکارم!»

۲۶) أَن لَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ أَلِيمٍ

- «جز «الله» [= خدای یگانه یکتا] را نپرسیدی؛ زیرا بر شما از عذاب روز دردناکی می‌ترسم!»

۲۷) فَقَالَ الْمَلَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا نَرَأَكَ إِلَّا بَشَرًا مُّثْلَنَا وَمَا نَرَأَكَ اتَّبَعَكَ إِلَّا الَّذِينَ هُمْ أَرَادُنَا بَادِيَ الرَّأْيِ وَمَا نَرَى لَكُمْ عَلَيْنَا مِنْ فَضْلٍ بَلْ نَظُنُّكُمْ كَاذِبِينَ

- «اشراف کافر قومش (در پاسخ او) گفتند: «ما تو را جز بشری همچون خودمان نمی‌بینیم! و کسانی را که از تو پیروی کردند، جز گروهی اراذل ساده‌لوق، مشاهده نمی‌کنیم؛ و برای شما فضیلتی نسبت به خود نمی‌بینیم؛ بلکه شما را دروغگو تصور می‌کنیم!»

۲۸) قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِن كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّيِّ وَآتَانِي رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِهِ فَعَمِّيَّتْ عَلَيْكُمْ أَنْلُرْمُكُمُوهَا وَأَنْتُمْ لَهَا كَارِهُونَ

- (نوح) گفت: «اگر من دلیل روشنی از پروردگارم داشته باشم، و از نزد خودش رحمتی به من داده باشد و بر شما مخفی مانده

- (آیا باز هم رسالت مرا انکار می‌کنید؟! آیا ما می‌توانیم شما را به پذیرش این دلیل روشن مجور سازیم، با اینکه شما کراحت دارید؟!

۲۹) وَيَا قَوْمٍ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مَالًا إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَمَا آتَانَا بِطَارِدٍ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّهُمْ مُّلَاقُو رَبِّهِمْ وَلَكِنَّيْ أَرَاكُمْ قَوْمًا تَجْهَلُونَ

- "ای قوم! من به خاطر این دعوت، اجر و پاداشی از شما نمی طلبم؛ اجر من، تنها بر خداست! و من، آنها را که ایمان آورده‌اند، (بخاطر شما) از خود طرد نمی کنم؛ چرا که آنها پروردگارشان را ملاقات خواهند کرد؛ (اگر آنها را از خود برآنم، در دادگاه قیامت، خصم من خواهند بود؛ ولی شما را قوم جاهلی می بینم!"

۳۰) وَيَا قَوْمٍ مَنْ يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنَّ طَرَدْتُهُمْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- ای قوم! چه کسی مرا در برابر (مجازات) خدا یاری می دهد اگر آنان را طرد کنم؟ آیا اندیشه نمی کنید؟!

۳۱) وَلَا أَقُولُ لَكُمْ عِنْدِي خَزَائِنُ اللَّهِ وَلَا أَعْلَمُ الْغَيْبَ وَلَا أَقُولُ إِنِّي مَلَكٌ
وَلَا أَقُولُ لِلَّذِينَ تَزَدَّرِي أَعْيُنُكُمْ لَنْ يُؤْتِيَهُمُ اللَّهُ خَيْرًا اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا فِي أَنفُسِهِمْ
إِنِّي إِذَا لَمِنَ الظَّالِمِينَ

- "من هرگز به شما نمی گوییم خزانه‌های الهی نزد من است؛ و غیر هم نمی‌دانم؛ و نمی‌گوییم من فرشته‌مام؛ و (نیز)
نمی‌گوییم کسانی که در نظر شما خوار می‌آیند، خداوند خیری به آنها نخواهد داد؛ خدا از آنان آگاهتر است! (با
این حال، اگر آنها را برآنم)، در این صورت از ستمکاران خواهم بود!"

۳۲) قَالُوا يَا نُوحُ قَدْ جَاءْتَنَا فَأَكْثَرْتَ جِدَالَنَا فَأَتَنَا بِمَا تَعِدُنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ
الصَّادِقِينَ

- "(نوح) گفت: «اگر خدا اراده کند، خواهد آورد؛ و شما قدرت فرار (از آن را) نخواهید داشت!»

۳۳) قَالَ إِنَّمَا يَأْتِيْكُمْ بِهِ اللَّهُ إِنْ شَاءَ وَمَا أَنْتُ بِمُعْجِزِينَ

- گفتند: «ای نوح! با ما جر و بحث کردی، و زیاد هم جر و بحث کردی! (بس است!) اکنون اگر راستی می‌گویی،
آنچه را (از عذاب الهی) به ما وعده می‌دهی بیاور!»

۳۴) وَلَا يَنْفَعُكُمْ نُصْحِي إِنْ أَرَدْتُ أَنْ أُنْصَحَ لَكُمْ إِنْ كَانَ اللَّهُ يُرِيدُ أَنْ يُغْوِيَكُمْ هُوَ رَبُّكُمْ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- (اما ج سود که) هرگاه خدا بخواهد شما را (بخاطر گناهاتتان) گمراه سازد، و من بخواهم شما را اندرز دهم، اندرز من سودی به حالتان نخواهد داشت! او پروردگار شمامست؛ و بسوی او بازگشت داده می‌شود.»

۳۵) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَعَلَىٰ إِحْرَامِي وَأَنَا بَرِيءٌ مِّمَّا تُجْرِمُونَ

- (مشرکان) می‌گویند: «او [= محمد (ص)] این سخنان را بدروغ به خدا نسبت داده است!» بگو: «اگر من اینها را از پیش خود ساخته باشم و به او نسبت دهم، گناهش بر عهده من است؛ ولی من از گناهان شما بیزارم!»

۳۶) وَأَوْحِيَ إِلَىٰ نُوحٍ أَنَّ لَنْ يُؤْمِنَ مِنْ قَوْمِكَ إِلَّا مَنْ قَدْ آمَنَ فَلَا تَبْيَسِّرْ بِمَا كَانُوا يَعْلَمُونَ

- به نوح وحی شد که: «جز آنها که (تاكون) ایمان آورده‌اند، دیگر هیچ کس از قوم تو ایمان نخواهد آورد! پس، از کارهایی که می‌کردند، غمگین مباش!»

۳۷) وَاصْنَعْ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحِينَا وَلَا تُخَاطِبِنِي فِي الَّذِينَ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُعْرَقُونَ

- و (اکنون) در حضور ما و طبق وحی ما، کشته بساز! و درباره آنها که ستم کردند شفاعت مکن، که (همه) آنها غرق شدنی هستند!»

۳۸) وَيَصْنَعُ الْفُلْكَ وَكُلَّمَا مَرَّ عَلَيْهِ مَلَأْ مِنْ قَوْمِهِ سَخِرُوا مِنْهُ قَالَ إِنَّ تَسْخَرُوا مِنَّا فَإِنَّا نَسْخَرُ مِنْكُمْ كَمَا تَسْخَرُونَ

- «او مشغول ساختن کشتی بود، و هر زمان گروهی از اشراف قومش بر او می‌گذشتند، او را مسخره می‌کردند؛ (ولی نوح) گفت: «اگر ما را مسخره می‌کنید، ما نیز شما را همین گونه مسخره خواهیم کرد!»

۳۹) فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيْهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّقِيمٌ

- بزودی خواهید دانست چه کسی عذاب خوارکننده به سراغش خواهد آمد، و مجازات جاودان پرس او وارد خواهد شد!»

٤٠) حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّنُورُ قُلْنَا احْمِلْ فِيهَا مِنْ كُلِّ رُوْجَيْنِ اثْنَيْنِ
وَأَهْلَكَ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ وَمَنْ آمَنَ وَمَا آمَنَ مَعَهُ إِلَّا قَلِيلٌ

- «این وضع همچنان ادامه یافت» تا آن زمان که فرمان ما فرا رسید، و تنور جوشیدن گفت؛ (به توح) گفتیم: «از

هر چندی از حیوانات (از نو و ماده) یک زوج در آن (کشتنی) حمل کن! همچنین خاندانات را (بر آن سوار کن)

- مگر آنها که قبلًاً وعده هلاک آنان داده شده [= همسر و یکی از فرزندات]

- و همچنین مؤمنان را! اما جز عده کمی همراه او اینان نیاوردهند!

٤١) وَقَالَ ارْكَبُوا فِيهَا بِسْمِ اللَّهِ مَجْرَاهَا وَمُرْسَاهَا إِنَّ رَبِّي لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- او گفت: «به نام خدا بر آن سوار شوید! هنگام حرکت و توقف کشتنی، یاد او کنید، که پروردگارم آمرزشده و
مهریان است!»

٤٢) وَهِيَ تَجْرِي بِهِمْ فِي مَوْجٍ كَالْجِبَالِ وَنَادَى نُوحٌ أَبَهُ وَكَانَ فِي مَعْزِلٍ يَا
بُنَىَ ارْكَبَ مَعْنَانَا وَلَا تَكُنْ مَعَ الْكَافِرِينَ

- «و آن کشتنی، آنها را از میان امواجی همچون کوهها حرکت میداد؛ (در این هنگام)، نوح فرزندش را که در
گوشاهی بود صدا زد: «پسرم! همراه ما سوار شو، و با کافران مباش!»

٤٣) قَالَ سَآوِي إِلَى جَبَلٍ يَعْصِمُنِي مِنَ الْمَاءِ قَالَ لَا عَاصِمٌ الْيَوْمَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ
إِلَّا مَنْ رَحِمَ وَحَالَ بَيْنَهُمَا الْمَوْجُ فَكَانَ مِنَ الْمُغْرِقِينَ

- «گفت: «بزودی به کوهی پناه میبرم تا مرا از آب حفظ کند!» (نوح) گفت: «امروز هیچ نگهداری در برابر فرمان
خدا نیست؛ مگر آن کس را که او رحم کند!» در این هنگام، موج در میان آن دو حایل شد؛ و او در زمرة
غرق شدنگان قرار گرفت!»

٤٤) وَقِيلَ يَا أَرْضُ ابْلَعِي مَاءَكِ وَيَا سَمَاءَ أَقْلَعِي وَغِيْضَ الْمَاءِ وَقُضِيَ الْأَمْرُ
وَأَسْتَوَتْ عَلَى الْجُودِيِّ وَقِيلَ بَعْدًا لِلْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- «و گفته شد: «ای زمین، آب را فرو ببر! و ای آسمان، خودداری کن! و آب فرو نشست و کار پایان یافت و
(کشتنی) بر (دامنه کوه) جردی، پهلو گرفت؛ و (در این هنگام)، گفته شد: «دور پاد قوم ستگر (از سعادت و نجات
و رحمت خدا!)»

۴۵) وَنَادَىٰ نُوحٌ رَبَّهُ فَقَالَ رَبِّ إِنَّ ابْنَىٰ مِنْ أَهْلِيٍّ وَإِنَّ وَعْدَكَ الْحَقُّ وَأَنْتَ أَحْكَمُ الْحَاكِمِينَ

- «وح بـ پروردگارش عرض کرد: «پروردگار! پسرم از خاندان من است؛ و وعده تو (در مورد بجات خاندان) حق است؛ و تو از همه حکم کنندگان برتری!»

۴۶) قَالَ يَا نُوحٌ إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ إِنَّهُ عَمَلٌ غَيْرُ صَالِحٍ فَلَا تَسْأَلْنِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنِّي أَعِظُكَ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْجَاهِلِينَ

- فرمود: «ای نوح! او از اهل تو نیست! او عمل غیر صالحی است [= فرد ناشایسته‌ای است] پس، آنچه را از آن اگاه نیستی، از من مخواهاد من به تو اندوز می‌دهم تا از جاهلان نباشی!!»

۴۷) قَالَ رَبِّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ أَسْأَلَكَ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَإِلَّا تَغْفِرُ لِي وَتَرْحَمُنِي أَكُنْ مِنَ الْخَاسِرِينَ

- عرض کرد: «پروردگار! من به تو پناه می‌برم که از تو چیزی بخواهم که از آن آگاهی ندارم؛ و اگر مرا نبخشی، و بر من رحم نکنی، از زیانکاران خواهم بود!»

۴۸) قِيلَ يَا نُوحٌ اهْبِطْ بِسَلَامٍ مَنَا وَبِرَكَاتٍ عَلَيْكَ وَعَلَىٰ أُمَّمٍ مُّمَّنْ مَعَكَ وَأُمَّمٍ سَنَمُتُّهُمْ ثُمَّ يَمْسِّهُمْ مَنَا عَذَابٌ أَلِيمٌ

- (به نوح) گفتند شد: «ای نوح! با سلامت و برکاتی از ناجیه ما بر تو و بر تمام امتهایی که با تو اند، فرود آی! امتهای نیز هستند که ما آنها را از نعمتها بهره‌مند خواهیم ساخت، سپس عذاب دردناکی از سوی ما به آنها می‌رسد (چرا که این نعمتها را کفران می‌کنند!) »

۴۹) تِلْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيَهَا إِلَيْكَ مَا كُنْتَ تَعْلَمُهَا أَنْتَ وَلَا قَوْمُكَ مِنْ قَبْلِ هَذَا فَاصْبِرْ إِنَّ الْعَاقِبَةَ لِلْمُنْتَقِيْنَ

- «اینها از خبرهای غیب است که به تو (ای پیامبر) وحی می‌کنیم؛ نه تو، و نه قومت، اینها را پیش از این نمی‌دانستید! بتایر این، صبر و استقامت کن، که عاقبت از آن پرهیزگاران است!»

۵۰) وَإِلَىٰ عَادٍ أَخَاهُمْ هُودًا قَالَ يَا قَوْمٍ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا مُفْتَرُونَ

- "(ما) به سوی (قوم) عاد، برادر شان «هود» را فرستادیم؛ (به آنها) گفت: «ای قوم من! خدا را پرسش کنید، که معبدی جز او برای شما نیست! شما فقط تهمت می‌زنید (و بتها را شریک او می‌خوانید)!»

۵۱) يَا قَوْمٍ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى الَّذِي فَطَرَنِي أَفَلَا تَقْلُوْنَ
- "ای قوم من! من از شما برای این (رسالت)، پاداشی نمی‌طلبم؛ پاداش من، تنها بر کسی است که مرا آفریده است؛ آیا نمی‌فهمید؟!"

۵۲) وَيَا قَوْمٍ اسْتَغْفِرُوْا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مَدْرَارًا
وَيَزِدُّكُمْ قُوَّةً إِلَى قُوَّتِكُمْ وَلَا تَتَوَلَّوْا مُجْرِمِينَ

- "و ای قوم من! از پروردگار تان طلب آمرزش کنید، سپس به سوی او بازگردید، تا (باران) آسمان را پی در پی بر شما بفرستد؛ نیرویی بر نیرویتان بیفزاید! و گنهکارانه، روی (از حق) بر تابید!"

۵۳) قَالُوا يَا هُودُ مَا جِئْتَنَا بِبَيِّنَةٍ وَمَا نَحْنُ بِتَارِكِي آلِهَتَنَا عَنْ قَوْلِكَ وَمَا نَحْنُ
لَكَ بِمُؤْمِنِينَ

- گفتند: «ای هود! تو دلیل روشنی برای ما نیاورده‌ای! و ما خدایان خود را بخاطر حرف تو، رها نخواهیم کرد! و ما (اصل) به تو ایمان نمی‌آوریم!

۵۴) إِنْ تَقُولُ إِلَّا اعْتَرَاكَ بَعْضُ آلِهَتَنَا بِسُوءٍ قَالَ إِنِّي أُشْهِدُ اللَّهَ وَأَشْهَدُوا أَنِّي
بَرِيءٌ مِّمَّا تُشْرِكُونَ

- (در باره تو) فقط می‌گوییم: بعضی از خدایان ما، به تو زیان رسانده (و عقلت را ربوده) اند!» (هود) گفت: «من خدا را به شهادت می‌طلبم، شما نیز گواه باشید که من بیزارم از آنچه شریک (خدا) قرار می‌دهید...

۵۵) مِنْ دُونِهِ فَكِيدُونِي جَمِيعًا ثُمَّ لَا تُنْظِرُونِ

- "از آنچه غیر او (می‌پرسید) ! حال که چنین است، همگی برای من نقشه بکشید؛ و مرا مهلت ندهید! (اما بدانید کاری از دست شما ساخته نیست!) "

۵۶) إِنَّى تَوَكَّلْتُ عَلَى اللَّهِ رَبِّي وَرَبِّكُم مَا مِنْ دَآبَةٍ إِلَّا هُوَ آخِذٌ بِنَاصِيَتِهَا إِنَّ

رَبِّي عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- من، بر «الله» که پروردگار من و شماست، توکل کرده‌ام! هیچ جنبنده‌ای نیست مگر اینکه او بر آن تسلط دارد؛

(اما سلطه‌ای با عدالت! چرا که) پروردگار من بر راه راست است!

۵۷) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَقَدْ أَبْلَغْتُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ إِلَيْكُمْ وَيَسْتَخْلِفُ رَبِّي قَوْمًا غَيْرَكُمْ

وَلَا تَضُرُّونَهُ شَيْئًا إِنَّ رَبِّي عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَفِظٌ

- «پس اگر روی برگردانید، من رسالتی را که مأمور بودم به شما رساندم؛ و پروردگارم گروه دیگری را جانشین

شما می‌کند؛ و شما کمترین ضرری به او نمی‌رسانید؛ پروردگارم حافظ و نگاهبان هر چیز است!»

۵۸) وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا هُودًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِنْنَا وَنَجَّيْنَا هُمْ مِنْ

عذاب غلیظ

- «و هنگامی که فرمان ما فرا رسید، «هود» و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، به رحمت خود نجات دادیم؛ و

آنها را از عذاب شدید، رهایی پخشیدیم!»

۵۹) وَتَلْكَ عَادٌ جَحَدُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَعَصَوْا رُسُلَهُ وَاتَّبَعُوا أَمْرَ كُلِّ جَبَارٍ

عنید

- «و این قوم «عاد» بود که آیات پروردگارشان را انکار کردند؛ و پیامبران او را معصیت نمودند؛ و از فرمان هر

ستمگر دشمن حق، پیروی کردند!»

۶۰) وَأَتَبْعَوْا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ عَادًا كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا

لِّعْنَادٍ قَوْمٌ هُودٌ

- آنان، در این دنیا و روز قیامت، لعنت (و نام ننگینی) بدنبال دارند! بداید «عاد» نسبت به پروردگارشان کفر

و زیبدند! دور باد «عاد»

- قوم هود

- (از رحمت خدا، و خیر و سعادت)!

۶۱) وَإِلَىٰ شَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا قَالَ يَا قَوْمٍ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ هُوَ أَنْشَاكُمْ مِنَ الْأَرْضِ وَاسْتَعْمَرْ كُمْ فِيهَا فَاسْتَغْفِرُوهُ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبَّيْ قَرِيبٌ مُّجِيبٌ

- "و بسوی قوم شمود، برادرشان صالح را (فرستادیم)؛ گفت: «ای قوم من! خدا را پرستش کنید، که معبدی جز او برای شما نیست! اوست که شما را از زمین آفرید، و آبادی آن را به شما واگذشت! از او آمرزش بطیلیست، سپس به سوی او بازگردید، که پروردگارم (به بندگان خود) نزدیک، و اجابت کننده (خواسته‌های آنها) است!"

۶۲) قَالُوا يَا صَالِحٍ قَدْ كُنْتَ فِينَا مَرْجُواً قَبْلَ هَذَا أَنْتَهَا أَنْ تَعْبُدَ مَا يَعْبُدُ آباؤُنَا

وَإِنَّا نَفِي شَكٌ مَّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ

- گفتند: «ای صالح! تو پیش از این، مایه امید ما بودی! آیا ما را از پرستش آنچه پدرانمان می‌پرستیدند، نهی می‌کنی؟! در حالی که ما، در مورد آنچه به سوی آن دعویانم می‌کنی، در شک و تردید هستیم!»

۶۳) قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَىٰ بَيِّنَةً مِنْ رَبِّيْ وَآتَانِي مِنْهُ رَحْمَةً فَمَنْ

يَنْصُرُنِي مِنَ اللَّهِ إِنْ عَصَيْتُهُ فَمَا تَرِيدُونِي غَيْرَ تَخْسِيرٍ

- گفت: «ای قوم! اگر من دلیل آشکاری از پروردگارم داشته باشم، و رحمتی از جانب خود به من داده باشد (نمی‌توانم از ابلاغ رسالت او سریعیچی کنم)! اگر من نافرمانی او کنم، چه کسی می‌تواند مرا در برایر وی یاری دهد؟! پس، (سخنان) شما، جز اطمینان به زیانکار بودن‌تان، چیزی بر من نمی‌افزاید!

۶۴) وَيَا قَوْمِ هَذِهِ نَافَةُ اللَّهِ لَكُمْ آيَةٌ فَذَرُوهَا تَأْكُلُ فِي أَرْضِ اللَّهِ وَلَا تَمْسُوْهَا

بِسُوءٍ فَيَأْخُذُكُمْ عَذَابٌ قَرِيبٌ

- "ای قوم من! این «ناقه» خداوند است، که برای شما نشانه‌ای است؛ بگذارید در زمین خدا به چرا مشغول شود؛ هیچ گونه آزاری به آن نرسانید، که بزودی عذاب خدا شما را خواهد گرفت!"

۶۵) فَعَقَرُوهَا فَقَالَ تَمَّعِوا فِي دَارِكُمْ ثَلَاثَةٌ أَيَّامٌ ذَلِكَ وَعْدٌ غَيْرُ مَكْذُوبٌ

- "(اما) آنها آن (ناقه) را از پای در آوردن! و (صالح به آنها) گفت: «مهلت شما تمام شد! سه روز در خانه‌هایتان بهره‌مند گردید؛ (و بعد از آن، عذاب الهی فرا خواهد رسید؛ این وعده‌ای است که دروغ نخواهد بود!»"

٤٦) فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا صَالِحًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مِّنَّا وَمِنْ خِزْنِيٍّ

يَوْمَئِذٍ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ

- "و هنگامی که فرمان (مجازات) ما فرا رسید، صالح و کسانی را که با او ایمان آورده بودند، به رحمت خود (از آن عذاب) و از رسوایی آن روز، رهابی پخشیدیم؛ چرا که پروردگاری قوی و شکست ناپذیر است!"

٤٧) وَأَخَذَ الَّذِينَ ظَلَمُوا الصَّيْحَةَ فَاصْبِحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- "و کسانی را که ستم کرده بودند، صیحه (آسمانی) فروگرفت؛ و در خانه هایشان به روی افتادند و مردند..."

٤٨) كَانَ لَمْ يَغْنُوا فِيهَا أَلَا إِنَّ ثَمُودَ كَفَرُوا رَبَّهُمْ أَلَا بُعْدًا لِّثَمُودَ

- آنچنان که گویی هر گز ساکن آن دیار نبودند! بدانید قوم ثمود، پروردگارشان را انکار کردند! دور باد قوم ثمود (از رحمت پروردگار)!

٤٩) وَلَقَدْ جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا سَلَامٌ قَالَ سَلَامٌ فَمَا لَبِثَ أَنْ

جَاءَ بِعِجْلٍ حَنِيدٍ

- "فرستادگان ما [=فرشتگان] برای ابراهیم بشارت آوردند؛ گفتن: «سلام!» (او نیز) گفت: «سلام!» و طولی نکشید که گوشه بریانی (برای آنها) آورد."

٥٠) فَلَمَّا رَأَى أَيْدِيهِمْ لَا تَصِلُ إِلَيْهِ نَكِرَهُمْ وَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِيفَةً قَالُوا لَا تَخَفُّ

إِنَّا أُرْسَلْنَا إِلَى قَوْمٍ لُّوطٍ

- "(اما) هنگامی که دید دست آنها به آن نمی رسید (او آن نمی خوردند، کار آنها را زشت شمرد؛ و در دل احساس ترس نمود. به او گفتن: «نترس! ما به سوی قوم لوط فرستاده شده‌ایم!»"

٥١) وَأَمْرَأَتُهُ قَائِمَةٌ فَضَحِكَتْ بَفَسَرَنَاهَا بِإِسْحَاقَ وَمِنْ وَرَاءِ إِسْحَاقَ يَعْقُوبَ

- "و همسرش ایستاده بود، (از خوشحالی) خنده؛ پس او را بشارت به اسحاق، و بعد از او یعقوب دادیم."

٥٢) قَالَتْ يَا وَيَائِتَى أَلَّدُ وَأَنَا عَجُوزٌ وَهَذَا بَعْلِي شَيْخًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجِيبٌ

- گفت: «ای وای بر من! آیا من فرزند می آورم در حالی که پیرزنم، و این شوهرم پیرمردی است؟! این راستی جیز عجیبی است!»

۷۳) قَالُوا أَتَعْجَبِينَ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ رَحْمَتُ اللَّهِ وَبَرَكَاتُهُ عَلَيْكُمْ أَهْلَ الْبَيْتِ إِنَّهُ

حَمِيدٌ مَّجِيدٌ

- "گفتند: آیا از فرمان خدا تعجب میکنی؟! این رحمت خدا و برکاتش بر شما خانواده است؛ چرا که او ستوده و والا است!"

۷۴) فَلَمَّا ذَهَبَ عَنْ إِبْرَاهِيمَ الرَّوْعُ وَجَاءَتْهُ الْبُشْرَى يُجَادِلُنَا فِي قَوْمٍ لُّوطٍ

- هنگامی که ترس ابراهیم فرو نشست، و بشارت به او رسید، درباره قوم لوط یا ما مجادله می کرد...

۷۵) إِنَّ إِبْرَاهِيمَ لَحَلِيمٌ أَوَّاهٌ مُّنِيبٌ

- چرا که ابراهیم، بردبار و دلسوز و بازگشت کننده (یسوی خدا) بود!

۷۶) يَا إِبْرَاهِيمُ أَعْرِضْ عَنْ هَذَا إِنَّهُ قَدْ جَاءَ أَمْرٌ رَّبِّكَ وَإِنَّهُمْ آتِيهِمْ عَذَابً

غَيْرُ مَرْدُودٍ

- "ای ابراهیم! از این (درخواست) صرف نظر کن، که فرمان پروردگاری فرا رسیده؛ و بطور قطع عذاب (الله) به سراغ آنها می آید؛ و برگشت ندارد!"

۷۷) وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذِرْعًا وَقَالَ هَذَا يَوْمٌ

عَصِيبٌ

- "و هنگامی که رسولان ما [فرشتگان عذاب] به سراغ لوط آمدند، از آمدنشان ناراحت شد؛ و قلبش پریشان گشت؛ و گفت: «امروز روز سختی است!» (زیرا آنها را نشناخت؛ و ترسید قوم تبهکار مزاحم آنها شوند)."

۷۸) وَجَاءَهُ قَوْمُهُ يَهْرَعُونَ إِلَيْهِ وَمَنْ قَبْلُ كَانُوا يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ قَالَ يَا قَوْمِ

هُوَلَاءِ بَنَاتِي هُنَّ أَطْهَرُ لَكُمْ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزُنُونِ فِي ضَيْفِي أَلَيْسَ مِنْكُمْ

رَجُلٌ رَّشِيدٌ

- "قوم او (بقصد مزاحمت میهمانان) پسرعت به سراغ او آمدند - و قبل اکارهای بد انجام می دادند - گفت: «ای قوم من! اینها دختران منند؛ برای شما یا کیزه ترند! (با آنها ازدواج کنید؛ و از زشتکاری چشم پوشید!) از خدا بترسید؛ و مرا در مورد میهمانان رسو نسازید! آیا در میان شما یک مرد فهمیده و آگاه وجود ندارد؟!»"

٧٩) قَالُوا لَقَدْ عَلِمْتَ مَا لَنَا فِي بَنَاتِكَ مِنْ حَقٌّ وَإِنَّكَ لَتَعْلَمُ مَا تُرِيدُ

- "گفتند: «تو که می‌دانی ما تعابیلی به دختران تو نداریم؛ و خوب می‌دانی ما چه می‌خواهیم!»"

٨٠) قَالَ لَوْ أَنَّ لِي بِكُمْ قُوَّةً أَوْ آوِي إِلَى رُكْنٍ شَدِيدٍ

- "گفت: «(افسوس!) ای کاش در برابر شما قدرتی داشتم؛ یا تکیه‌گاه و پشتیبان محکمی در اختیار من بود! (آنگاه می‌دانستم با شما زشت‌سیرتان ددمتش چه کنم!)»"

٨١) قَالُوا يَا لُوطُ إِنَّا رُسُلُ رَبِّكَ لَنْ يَصِلُوا إِلَيْكَ فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بِقِطْعٍ مِنَ الْأَلْيَلِ وَلَا يَلْتَفِتُ مِنْكُمْ أَحَدٌ إِلَّا امْرَأَتَكَ إِنَّهُ مُصِيبُهَا مَا أَصَابَهُمْ إِنَّ مَوْعِدَهُمْ

الصُّبُّحُ أَلَيْسَ الصُّبُّحُ بِقَرِيبٍ

- "اگر شتگان عذاب کنند: «ای لوط! ما فرستادگان پروردگار توایم! آنها هرگز دسترسی به تو پیدا نخواهند کرد! در دل شب، خانواده‌ات را (از این شهر) حرکت ده! و هیچ یک از شما پشت سرش را نگاه نکن! مگر همسرت، که او هم به همان بلایی که آنها گرفتار می‌شوند، گرفتار خواهد شد! موعد آنها صبح است؛ آیا صبح نزدیک نیست؟!»"

٨٢) فَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا جَعَلْنَا عَالِيهَا سَافِلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهَا حِجَارَةً مِنْ سِجِّيلٍ مَنْضُودٍ

- "و هنگامی که فرمان ما فرا رسید، آن (شهر و دیار) را زیر و رو کردیم؛ و بارانی از سنگ [= گلهای متجر] متراکم بر روی هم، بر آنها نازل نمودیم..."

٨٣) مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ وَمَا هِيَ مِنَ الظَّالِمِينَ بَعِيدٍ

- "(سنگهایی که) نزد پروردگارت نشاندار بود؛ و آن، (از سایر) ستگران دور نیست!"

٨٤) وَإِلَى مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعِيبًا قَالَ يَا قَوْمٍ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ وَلَا تَنْقُصُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ إِنِّي أَرَاكُمْ بِخَيْرٍ وَإِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابًا يَوْمٍ مُّحِيطٌ

- "و بسوی «مدین» برادرشان شعیب را (فرستادیم) : گفت: «ای قوم من! خدا را پرستش کنید، که جز او، معبد دیگری برای شما نیست! پیمانه و وزن را کم نکنید (و دست به کم فروشی نزیند)! من (هم اکنون) شما را در نعمت می بینم؛ ولی از عذاب روز فرگایران، بر شما بینامک!»

٨٥) وَيَا قَوْمٍ أَوْفُوا الْمِكْيَالَ وَالْمِيزَانَ بِالْقِسْطِ وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءَهُمْ وَلَا تَعْثَوْا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

- "و ای قوم من! پیمانه و وزن را با عدالت، تمام دهیدا و بر اشیاء (و اجتناس) مردم، عیب نگذارید؛ و از حق آنسان نکاهید! و در زمین به فساد نکوشید!"

٨٦) بَقِيَةُ اللَّهِ حَيْرُ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ وَمَا أَنَا عَلَيْكُمْ بِحَفِظٍ

- آنچه خداوند برای شما باقی گذاarde (از سرمایه‌های حلال)، برایتان بهتر است اگر ایمان داشته باشیدا و من، پاسدار شما (و مأمور بر اجبارتان به ایمان) نیستم!

٨٧) قَالُوا يَا شُعَيْبَ أَصَلَّتُكَ أَنْ نَتَرُكَ مَا يَعْبُدُ آبَاؤُنَا أَوْ أَنْ نَفْعَلَ فِي أُمُوْرِنَا مَا نَشَاءُ إِنَّكَ لَأَنْتَ الْحَلِيمُ الرَّشِيدُ

- "گفتند: «ای شعیب! آیا نمازت به تو دستور می دهد که آنچه را پدرانمان می پرستیدند، ترک کنیم؛ یا آنچه را می خواهیم در اموالمان انجام ندهیم؟! تو که مرد بردبار و فهمیده‌ای هستی!»"

٨٨) قَالَ يَا قَوْمِ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كُنْتُ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْ رَبِّي وَرَزْقَنِي مِنْهُ رِزْقًا حَسَنًا وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفُكُمْ إِلَى مَا أَنْهَاكُمْ عَنْهُ إِنْ أُرِيدُ إِلَّا إِصْلَاحًا مَا اسْتَطَعْتُ وَمَا تَوْفِيقِي إِلَّا بِاللَّهِ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

- "گفت: «ای قوم! به من بگویید، هرگاه من دلیل آشکاری از پروردگاری داشته باشم، و رزق (و موهبت) خوبی به من داده باشد، (آیا می توانم برخلاف فرمان او رفتار کنم؟!) من هرگز نمی خواهم چیزی که شما را از آن باز

می دارم، خودم مرتکب شوم! من جز اصلاح - تا آنجا که توانایی دارم - نمی خواهم! و توفیق من، جز به خدا نیست!
بر او توکل کردم؛ و به سوی او بازمی گردم!

۸۹) وَيَا قَوْمٍ لَا يَجِدُونَنَّكُمْ شِقَاقًا أَن يُصِيبَكُمْ مُثْلُ مَا أَصَابَ قَوْمَ نُوحٍ أَوْ قَوْمَ هُودٍ أَوْ قَوْمَ صَالِحٍ وَمَا قَوْمُ لُوطٍ مِنْكُمْ بِعَيْدٍ

- ای قوم من! دشمنی و مخالفت با من، سبب نشود که شما به همان سرنوشتی که قوم نوح یا قوم هود یا قوم صالح گرفتار شدند، گرفتار شوید! و قوم لوط از شما چندان دور نیست!

۹۰) وَأَسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ ثُمَّ تُوبُوا إِلَيْهِ إِنَّ رَبَّيْ رَحِيمٌ وَدُودٌ

- "از پروردگار خود، آمرزش بطلبید؛ و به سوی او باز گردید؛ که پروردگارم مهربان و دوستدار (بندگان توبه کار است)!"

۹۱) قَالُوا يَا شُعَيْبًا مَا نَفَقَهُ كَثِيرًا مَمَّا تَقُولُ وَإِنَّا لَنَرَاكَ فِينَا ضَعِيفًا وَلَوْلَا رَهْطُكَ لَرَجَمْنَاكَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْنَا بِعَزِيزٍ

- "گفتند: ای شعیب! پسیاری از آنچه را می گویند، ما نمی فهمیم! و ما تو را در میان خود، ضعیف می ناییم؛ و اگر (باخاطر) قبیله کوچکت بود، تو را سنگسار می کردیم؛ و تو در برابر ما قادری نداری!"

۹۲) قَالَ يَا قَوْمَ أَرْهَطْيِ أَعْزَزْ عَلَيْكُمْ مِنَ اللَّهِ وَاتَّخَذْتُمُوهُ وَرَاءَكُمْ ظِهْرِيًّا إِنَّ رَبِّيْ بِمَا تَعْمَلُونَ مُحِيطٌ

- گفت: ای قوم! آیا قبیله کوچک من، نزد شما عزیزتر از خداوند است؟! در حالی که (فرمان) او را پشت سر انداخته اید! پروردگارم به آنچه انجام می دهید، احاطه دارد (و آگاه است)!

۹۳) وَيَا قَوْمَ اغْمَلُوا عَلَى مَكَانَتِكُمْ إِنَّى عَامِلُ سَوْقَ تَعْلَمُونَ مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيْهِ وَمَنْ هُوَ كَاذِبٌ وَارْتَقِبُوا إِنَّى مَعَكُمْ رَقِيبٌ

- "ای قوم! هر کاری از دستان ساخته است، انجام دهید، من هم کار خود را خواهم کرد؛ و بزودی خواهید دانست چه کسی عذاب خوار گرفته به سراغش می آید، و چه کسی دروغگوست! شما انتظار بکشید، من هم در انتظارم!"

٩٤) وَلَمَّا جَاءَ أَمْرُنَا نَجَّيْنَا شُعَيْبًا وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ بِرَحْمَةٍ مَنَا وَأَخْدَتِ الَّذِينَ
ظَلَمُوا الصَّيْحَةُ فَاصْبَحُوا فِي دِيَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- "و هنگامی که فرمان ما فرا رسید، شعیب و کسانی را که با او یمان آورده بودند، به رحمت خود نجات دادیم؛ و آنها را که ستم کردند، صیحه (آسمانی) فرو گرفت؛ و در دیار خود، به رو افتادند (و مردند) ..."

٩٥) كَانَ لَمْ يَغْنُوا فِيهَا أَلَا بُعْدًا لَمْدِينَ كَمَا بَعِدَتْ ثَمُودٌ

- آنچنان که گویی هرگز از ساکنان آن (دیار) نبودند! دور باد مدین (و اهل آن) از رحمت خدا، همان گونه که قوم ثمود دور شدند!

٩٦) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانَ مُبِينٍ

- ما، موسی را با آیات خود و دلیل آشکاری فرستادیم...

٩٧) إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِئَهِ فَاتَّبَعُوا أَمْرَ فِرْعَوْنَ وَمَا أَمْرُ فِرْعَوْنَ بِرَشِيدٍ

- "بسیوی فرعون و اطرافیانش؛ اما آنها از فرمان فرعون پیروی کردند؛ در حالی که فرمان فرعون، مایه رشد و نجات نبود!"

٩٨) يَقْدُمُ قَوْمَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَأَوْرَدُهُمُ النَّارَ وَبِئْسَ الْوَرْدُ الْمَوْرُوذُ

- "روز قیامت، او در پیشایش قومش خواهد بود؛ و (به جای چشمدهای زلال بهشت) آنها را وارد آتش می کند؛ و چه بد آبشخوری است (آتش)، که بر آن وارد می شوند!"

٩٩) وَأَتَبْعُوا فِي هَذِهِ لَعْنَةَ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ بِئْسَ الرُّفَدُ الْمَرْفُوذُ

- "آنان در این جهان و روز قیامت، لعنتی بدنبال دارند؛ و چه بد عطا بی است (لعن و دوری از رحمت خدا)، که نصیب آنان می شود!"

١٠٠) ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْقُرْآنِ تُقصَهُ عَلَيْكَ مِنْهَا قَائِمٌ وَحَصِيدٌ

- "این از اخبار شهرها و آبادیهای است که ما برای تو بازگو می کنیم؛ که بعضی (هنوز) برپا هستند، و بعضی در رو شده‌اند (و از میان رفته‌اند)!"

۱۰۱) وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ وَلَكِنْ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ فَمَا أَغْنَتْ عَنْهُمْ الْهَتْهُمُ الَّتِي يَدْعُونَ

مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ لَمَّا جَاءَ أَمْرُ رَبِّكَ وَمَا زَادُوهُمْ غَيْرَ تَتَبَيَّبِ

- "ما به آنها ستم نکردیم؛ بلکه آنها خودشان بر خوبیشن ستم رو واشتبنا و هنگامی که فرمان مجازات الهی فرا رسید، معبودانی را که غیر از خدا می خواندند، آنها را باری نکردند؛ و جز بر هلاکت آنان نیفروندند"

۱۰۲) وَكَذَلِكَ أَخْذُ رَبِّكَ إِذَا أَخْذَ الْقُرَى وَهِيَ ظَالِمَةٌ إِنَّ أَخْذَهُ أَلِيمٌ شَدِيدٌ

- و اینچنین است مجازات پروردگار تو، هنگامی که شهرها و آبادیهای ظالم را مجازات می کند! (آری)، مجازات او، دردنگ و شدید است!

۱۰۳) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لَمَنْ خَافَ عَذَابَ الْآخِرَةِ ذَلِكَ يَوْمٌ مَجْمُوعُ لَهُ النَّاسُ

وَذَلِكَ يَوْمٌ مَشْهُودٌ

- "در این، نشانه‌ای است برای کسی که از عذاب آخرت می ترسد؛ همان روزی است که مردم در آن جمع می شوند، و روزی که همه آن را مشاهده می کنند."

۱۰۴) وَمَا نُؤَخِّرُهُ إِلَّا لِأَجْلِ مَعْدُودٍ

- و ما آن (مجازات) را، جز تا زمان محدودی، تأخیر نمی اندازیم!

۱۰۵) يَوْمَ يَأْتِ لَا تَكَلُّمُ نَفْسٌ إِلَّا بِإِذْنِهِ فَمِنْهُمْ شَقِيقٌ وَسَعِيدٌ

- "آن روز که (قيامت و زمان مجازات) فرا رسد، هیچ کس جز به اجازه او سخن نمی گوید؛ گروهی بدینختند و گروهی خوشبخت!"

۱۰۶) فَأَمَّا الَّذِينَ شَقَوْا فَفِي النَّارِ لَهُمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَشَهِيقٌ

- "(اما آنها که بدینخت شدند، در آتشند؛ و برای آنان در آنجا، «زفیر» و «شهیق» [= تاله‌های طولانی دم و پازد] است...)"

۱۰۷) خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ إِنَّ رَبَّكَ فَعَالٌ لِمَا يُرِيدُ

- "جاودانه در آن خواهد ماند، تا آسمانها و زمین بپاست؛ مگر آنچه پروردگارت بخواهد! پروردگارت هر چه را بخواهد انجام می دهد!"

**١٠٨) وَأَمَّا الَّذِينَ سُعِدُوا فَفِي الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا مَا دَامَتِ السَّمَاوَاتُ
وَالْأَرْضُ إِلَّا مَا شَاءَ رَبُّكَ عَطَاءً غَيْرَ مَجْدُوذٍ**

- آنها که خوشبخت و سعادتمند شدند، جاودانه در بهشت خواهند ماند، تا آسمانها و زمین برپاست، مگر آنچه پروردگارت بخواهد! بخششی است قطع نشدنی!

**١٠٩) فَلَا تَكُ فِي مَرْيَةٍ مَمَّا يَعْبُدُ هَوَّلَاءِ مَا يَعْبُدُونَ إِلَّا كَمَا يَعْبُدُ آباؤُهُمْ مِنْ
قَبْلُ وَإِنَّا لَمُوقُهُمْ نَصِيبُهُمْ غَيْرَ مَنْقُوشٍ**

- پس شک و تردیدی (در باطل بودن) معبدوها بی که آنها می پرستند، به خود راه مده! آنها همان گونه این معبدوها را پرسش می کنند که پدرانشان قبلًا می پرستیدند، و ما نصیب آنان را بی کم و کاست خواهیم داد!

**١١٠) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَلَفَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةُ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ
لَقَضَى بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٌ**

- "ما به موسی کتاب آسمانی دائم؛ سپس در آن اختلاف شد؛ و اگر فرمان قبلی خدا (در زمینه آزمایش و اتمام حجت بر آنها) نبود، در میان آنان داوری می شد! و آنها (هنوز) در شک‌آند، شگی آمیخته به بدگانی!"

١١١) وَإِنَّ كُلَّا لَمَّا لَيْوَقِنَّهُمْ رَبُّكَ أَعْمَالَهُمْ إِنَّهُ بِمَا يَعْمَلُونَ خَيْرٌ

- "و پروردگارت اعمال هر یک را بی کم و کاست به آنها خواهد داد؛ او به آنچه عمل می کنند آگاه است!"

١١٢) فَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَمَنْ تَابَ مَعَكَ وَلَا تَطْغُوْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "پس همان گونه که فرمان یافته‌ای، استقامت کن؛ و همچنین کسانی که با تو بسوی خدا آمداند (باید استقامت کنند)؛ و طغیان نکنید، که خداوند آنچه را انجام می دهید می بینند!"

**١١٣) وَلَا تَرْكُنُوا إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا فَتَمَسَّكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ
أُولَيَاءِ ثُمَّ لَا تُتَصَرُّونَ**

- "و بر ظالمان تکیه ننمایید، که موجب می شود آتش شما را فرا گیرد؛ و در آن حال، هیچ ولی و سرپرستی جز خدا نخواهید داشت؛ و یاری نمی شوید!"

۱۱۴) وَأَقِمِ الصَّلَاةَ طَرَفَيِ النَّهَارِ وَزُلْفًا مِنَ اللَّيْلِ إِنَّ الْحَسَنَاتِ يُذْهِبْنَ السَّيِّئَاتِ
ذَلِكَ ذِكْرٌ لِلذِّاكِرِينَ

- در دو طرف روز، و اوایل شب، نماز را بربار دار؛ چرا که حسنات، سیئات (و آثار آنها را) از بین میبرند؛ این تذکری است برای کسانی که اهل تذکرند!

۱۱۵) وَاصْبِرْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

- و شکیابی کن، که خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نخواهد کرد!

۱۱۶) فَلَوْلَا كَانَ مِنَ الْقُرُونِ مِنْ قَبْلِكُمْ أُولُوا بَقِيَّةً يَنْهَوْنَ عَنِ الْفَسَادِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا قَلِيلًا مِمَّنْ أَنْجَيْنَا مِنْهُمْ وَاتَّبَعَ الظَّالِمِينَ ظَلَمُوا مَا أُتْرَفُوا فِيهِ وَكَانُوا مُجْرِمِينَ

- چرا در قرون (و اقوام) قبل از شما، دانشمندان صاحب قدرتی نبودند که از فساد در زمین جلوگیری کنند؟! مگر اندکی از آنها، که نجاتشان دادیم! و آنان که ستم می کردند، از تنقم و کامجوئی پیروی کردند؛ و گناهکار بودند (و نابود شدند)!

۱۱۷) وَمَا كَانَ رَبُّكَ لِيُهْلِكَ الْقَرَى بِظُلْمٍ وَأَهْلُهَا مُصْلِحُونَ

- و چنین نبود که پروردگارت آبادیها را بظلم و ستم نابود کند در حالی که اهلش در صدد اصلاح بوده باشند!

۱۱۸) وَلَوْ شَاءَ رَبُّكَ لَجَعَلَ النَّاسَ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَا يَزَالُونَ مُخْتَلِفِينَ

- و اگر پروردگارت می خواست، همه مردم را یک امت (بدون هیچ گونه اختلاف) قرار می داد؛ ولی آنها همواره مختلفند...

۱۱۹) إِلَّا مَنْ رَحِمَ رَبُّكَ وَلِذَلِكَ خَلَقَهُمْ وَتَمَّتْ كَلِمَةُ رَبِّكَ لَآمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

- مگر کسی را که پروردگارت رحم کند! و برای همین (پذیرش رحمت) آنها را آفرید! و فرمان پروردگارت قطعی شده که: چهنم را از همه (سرکشان و طاغیان) جن و انس پر خواهم کرد!

۱۲۰) وَكُلًاً نَّقْصٌ عَلَيْكَ مِنْ أَنْبَاءِ الرَّسُولِ مَا تُشَبِّثُ بِهِ فُؤَادُكَ وَجَاءَكَ فِي هَذِهِ الْحَقُّ وَمَوْعِظَةٌ وَذِكْرٌ لِلْمُؤْمِنِينَ

- "ما از هر یک از سرگذشت‌های انبیا برای تو باز گو کردیم، تا به وسیله آن، قلب‌ت را آرامش بخشیم؛ و ارادات قوی گردد. و در این (اخبار و سرگذشت‌ها)، برای تو حق، و برای مؤمنان موعظه و تذکر آمده است."

۱۲۱) وَقُلْ لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنَّا عَامِلُونَ

- و به آنها که ایمان نمی‌آورند، بگو: «هر چه در قدرت دارید، انجام دهید! ما هم انجام می‌دهیم!

۱۲۲) وَانتَظِرُوا إِنَّا مُنْتَظِرُونَ

- و انتظار بکشید! ما هم منتظریم!

۱۲۳) وَلَلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ يُرْجَعُ الْأَمْرُ كُلُّهُ فَاعْبُدُهُ وَتَوَكَّلْ

عَلَيْهِ وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- "و (آگاهی از) غیب (و اسرار نهان) آسمانها و زمین، تنها از آن خداست؛ و همه کارها به سوی او بازمی‌گردد! پس او را پرستش کن! و بر او توکل نمای! و پروردگار از کارهایی که می‌کنید، هرگز غافل نیست!"

سُورَةِ يُونُسُ

س-۱۲- تعداد آیات ۱۱۱- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

۱) الرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

- ال، آن آیات کتاب آشکار است!

۲) إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

- ما آن را قرآنی عربی نازل کردیم، شاید شما درک کنید (و بیندیشید)!

۳) نَحْنُ نُصْصُ عَلَيْكَ أَحْسَنَ الْفَصَصِ بِمَا أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ هَذَا الْقُرْآنَ وَإِنْ كُنْتَ

مِنْ قَبْلِهِ لَمِنَ الْغَافِلِينَ

- ما بهترین سرگذشت‌ها را از طریق این قرآن - که به تو وحی کردیم - بر تو باز گو می‌کنیم؛ و مسلمان پیش از این، از آن خبر نداشتی!

۴) إِذْ قَالَ يُوسُفُ لِأَيْهِ يَا أَبَتِ إِنِّي رَأَيْتُ أَحَدَ عَشَرَ كَوْكَبًا وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ

رَأَيْتُهُمْ لِي سَاجِدِينَ

- (به خاطر بیاور) هنگامی را که یوسف به پدرش گفت: «پدرم! من در خواب دیدم که یازده ستاره، و خورشید و ماه در برابرم سجده می‌کنند!»

۵) قَالَ يَا بُنَيَّ لَا تَقْصُصْ رُؤْيَاكَ عَلَى إِخْوَتِكَ فَيَكِيدُوا لَكَ كَيْدًا إِنَّ

الشَّيْطَانَ لِلنِّسَانِ عَدُوٌّ مُبِينٌ

- «گفت: فرزندم! خواب خود را برای برادرانت باز گو مکن، که برای تو نقشه (خطروناکی) می‌کشند؛ چرا که شیطان، دشمن آشکار انسان است!»

۶) وَكَذَلِكَ يَجْتَبِيكَ رَبُّكَ وَيَعْلَمُكَ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ وَيَتَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ

وَعَلَى آلِ يَعْقُوبَ كَمَا أَتَمَّهَا عَلَى أَبْوَيْكَ مِنْ قَبْلٍ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبَّكَ

عَلِيهِمْ حَكِيمٌ

- «او این گونه پروردگارت تو را بر می‌گزیند؛ و از تعبیر خوابها به تو می‌آموزد؛ و نعمتش را بر تو و بر خاندان یعقوب تمام و کامل می‌کند، همان گونه که پیش از این، بر پدرانت ابراهیم و اسحاق تمام کرد؛ به یقین، پروردگار تو دانا و حکیم است!»

٧) لَقَدْ كَانَ فِي يُوسُفَ وَإِخْوَتِهِ آيَاتٌ لِّلْسَائِلِينَ

- در (داستان) یوسف و برادرانش، نشانه‌های (هدایت) برای سؤال کنندگان بود!

٨) إِذْ قَالُوا لَيُوسُفَ وَأَخْوَهُ أَحَبُّ إِلَى أَبِيهَا مِنَا وَتَحْنُ عُصْبَةً إِنَّ أَبَانَا لَفِي

ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- "هنگامی که (برادران) گفتند: «یوسف و برادرش [=بنیامین] نزد پدر، از ما محبوب‌ترند؛ در حالی که ما گروه نیرومندی هستیم! مسلماً پدر ما، در گمراهی آشکاری است!»

٩) اَقْتُلُوا يُوسُفَ أَوْ اطْرَحُوهُ أَرْضًا يَخْلُ لَكُمْ وَجْهُ أَبِيكُمْ وَتَكُونُوا مِنْ بَعْدِهِ

قَوْمًا صَالِحِينَ

- "یوسف را بکشید؛ یا او را به سرزمین دوردستی بیفکنید؛ تا توجه پدر، فقط به شما باشد؛ و بعد از آن، (از گناه خود توبه می‌کنید؛ و) افراد صالحی خواهد بود!"

١٠) قَالَ قَائِلٌ مِّنْهُمْ لَا تَقْتُلُوا يُوسُفَ وَأَلْقُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبٍ يَلْتَقِطُهُ بَعْضُ

السَّيَّارَةِ إِنْ كُنْتُمْ فَاعِلِينَ

- "یکی از آنها گفت: «یوسف را نکشیدا و اگر می‌خواهید کاری انجام دهید، او را در نهانگاه چاه بیفکنید؛ تا بعضی از قافله‌ها او را برگیرند (و با خود به مکان دوری ببرند)!»

١١) قَالُوا يَا أَبَانَا مَا لَكَ لَا تَأْمَنَّا عَلَى يُوسُفَ وَإِنَّا لَهُ لَنَا صُحُونَ

- (و برای انجام این کار، برادران نزد پدر آمدند و) گفتند: «پدرجان! چرا تو درباره (برادرمان) یوسف، به ما اطمینان نمی‌کنی؟! در حالی که ما خبر خواه او هستیم!

١٢) أَرْسِلْهُ مَعَنَا غَدَّا يَرْتَعُ وَيَلْعَبُ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

- "فردا او را با ما (به خارج شهر) بفرست، تا غذای کافی بخورد و تفریح کنند؛ و ما نگهبان او هستیم!»

۱۳) قَالَ إِنِّي لَيَحْزُنُنِي أَنْ تَدْهُبُوا بِهِ وَأَخَافُ أَنْ يَأْكُلَهُ الذَّئْبُ وَأَنْتُمْ عَنْهُ غَافِلُونَ

- "(پدر) گفت: «من از بردن او غمگین می شوم؛ و از این می ترسم که گرگ او را بخورد، و شما از او غافل نباشید!»

۱۴) قَالُوا لَئِنْ أَكَلَهُ الذَّئْبُ وَنَحْنُ عَصِبَةٌ إِنَّا إِذَا لَخَسِرُونَ

- گفتند: «با اینکه ما گروه نیرومندی هستیم، اگر گرگ او را بخورد، ما از زیانکاران خواهیم بود (و هرگز چنین چیزی) ممکن نیست!»

۱۵) فَلَمَّا ذَهَبُوا بِهِ وَأَجْمَعُوا أَنْ يَجْعَلُوهُ فِي غَيَابَةِ الْجُبِّ وَأُوهِنَّا إِلَيْهِ لَتَبَيَّنَنَّهُمْ بِأَمْرِهِمْ هَذَا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- هنگامی که او را با خود برداشت، و تصمیم گرفتند وی را در مخفی گاه چاه قرار دهند، (سراجام مقصد خود را عملی ساختند؛ و به او وحی فرستادیم که آنها را در آینده از این کارشان با خبر خواهی ساخت؛ در حالی که آنها نمی دانند!)

۱۶) وَجَاؤُوا أَبَاهُمْ عِشَاءً يَبْكُونَ

- (برادران یوسف) شب هنگام، گریان به سراغ پدر آمدند.

۱۷) قَالُوا يَا أَبَانَا إِنَّا ذَهَبْنَا نَسْتَبِقُ وَتَرَكْنَا يُوسُفَ عِنْدَ مَتَاعِنَا فَأَكَلَهُ الذَّئْبُ وَمَا أَنْتَ بِمُؤْمِنٍ لَنَا وَلَوْ كُنَّا صَادِقِينَ

- گفتند: «ای پدر! ما رفته‌یم و مشغول مسابقه شدیم، و یوسف را نزد اثاث خود گذاردیم؛ و گرگ او را خورده! تو هرگز سخن ما را باور نخواهی کرد، هر چند راستگو باشیم!»

۱۸) وَجَآءُوا عَلَى قَمِيصِهِ بِدَمٍ كَذِبٍ قَالَ بَلْ سَوْلَتْ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبَرُ جَمِيلٌ وَاللَّهُ الْمُسْتَعَانُ عَلَى مَا تَصْفِونَ

- "و پیراهن او را با خونی دروغین (آغشته ساخته، نزد پدر) آوردند؛ گفت: «هوسهای نفسانی شما این کار را برایتان آراسته! من **صیر جمیل** (و شکیباتی خالی از ناسپاسی) خواهم داشت؛ و در برابر آنچه می گوییم، از خداوند **باری می طلبم!**»

۱۹) وَجَاءَتْ سَيَّارَةُ فَارِسْلُوًا وَارْدَهْمُ فَأَدَلَى دُلُوهُ قَالَ يَا بُشْرَى هَذَا غُلَامٌ

وَأَسْرَوْهُ بِضَاعَةً وَاللَّهُ عَلِيهِ بِمَا يَعْمَلُونَ

- " (در همین حال) کاروانی فرا رسید؛ و مأمور آب را (به سراغ آب) فستادند؛ او دلو خود را در چاه افکند؛ (ناگهان) صدا زد: «مژده باد! این کودکی است (زیبا و دوست داشتنی!) » و این امر را بعنوان یک سرمایه از دیگران مخفی داشتند. و خداوند به آنچه آنها انجام می دادند، آگاه بود.

۲۰) وَشَرَوْهُ بِشَمَنْ بَخْسَ دَرَاهِمَ مَعْدُودَةٍ وَكَانُوا فِيهِ مِنَ الْزَاهِدِينَ

- " (سرانجام)، او را به بھای کمی - چند درهم - فروختند؛ و نسبت به (فروختن) او، بی رغبت بودند (چرا که می ترسیدند رازشان فاش شود).

۲۱) وَقَالَ الَّذِي اشْتَرَاهُ مِنْ مَصْرَ لِأَمْرَأِتِهِ أَكْرِمِي مَثْوَاهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أُوْ

نَتَّخِذَهُ وَلَدًا وَكَذِلِكَ مَكَنًا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ وَلِنَعْلَمَهُ مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ

وَاللَّهُ غَالِبٌ عَلَى أَمْرِهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- " و آن کس که او را از سرزمین مصر خرد [=عزیز مصر]، به همسرش گفت: «مقام وی را گرامی دار، شاید برای ما سودمند باشد؛ و یا او را بعنوان فرزند انتخاب کنیم!» و اینچنین یوسف را در آن سرزمین مستمکن ساختیم! (ما این کار را کردیم، تا او را بزرگ داریم؛ و از علم تعبیر خواب به او بیاموزیم؛ خداوند بر کار خود پیروز است،

ولی بیشتر مردم نمی دانند!

۲۲) وَلَمَّا بَلَغَ أَشْدَدَ آئِيَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذِلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- " هنگامی که به بلوغ و قوت رسید، ما «حکم» [=نبوت] و «علم» به او دادیم؛ و اینچنین نیکو کاران را پاداش می دهیم!"

۲۳) وَرَأَوْدَتْهُ الَّتِي هُوَ فِي بَيْتِهَا عَنْ نَفْسِهِ وَغَلَقَتِ الْأَبْوَابَ وَقَالَتْ هَيْتَ لَكَ

قَالَ مَعَادَ اللَّهِ إِنَّهُ رَبِّي أَحْسَنَ مَثْوَايَ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ

- " و آن زن که یوسف در خانه او بود، از او تمنای کامجویی کرد؛ درها را بست و گفت: «بیا (بسی آنچه برای تو مهیاست!)» (یوسف) گفت: «بناد می برم به خدا! او [=عزیز مصر] صاحب نعمت من است؛ مقام را گرامی داشته؛

" آیا ممکن است به او ظلم و خیانت کنم؟! مسلمًا ظالمان رستگار نمی شوند! »

۲۴) وَلَقَدْ هَمَتْ بِهِ وَهَمَّ بِهَا لَوْلَا أَنْ رَأَى بُرْهَانَ رَبِّهِ كَذَلِكَ لِتَصْرِفَ عَنْهُ السُّوءَ وَالْفَحْشَاءَ إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُخْلَصِينَ

- "آن زن قصد او کرد؛ او نیز - اگر برهان پروردگار را نمی دید - قصد وی می نمودا اینچنان کردیم تا بدی و فحشا را از دور سازیم؛ چرا که او از بندگان مخلص ما بودا"

۲۵) وَاسْتَبَقَ الْبَابَ وَقَدَّتْ قَمِصَهُ مِنْ ذُبْرٍ وَالْفَيَا سَيَّدَهَا لَدَى الْبَابِ قَالَتْ مَا جَزَاءُ مَنْ أَرَادَ بِأَهْلِكَ سُوءًا إِلَّا أَنْ يُسْجَنَ أَوْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "و هر به سوی در، دویدند (در حالی که همسر عزیز، یوسف را تعقیب می کرد)؛ و پیراهن او را از پشت (کشید) و پاره کرد. و در این هنگام، آقای آن زن را دم در یافتندا! آن زن گفت: «کیفر کسی که بخواهد نسبت به اهل تو خیانت کند، چز زندان و یا عذاب دردنک، چه خواهد بود؟!»"

۲۶) قَالَ هِيَ رَأَوَذْنَنِي عَنْ نَفْسِي وَشَهِدَ شَاهِدُ مِنْ أَهْلِهَا إِنْ كَانَ قَمِصُهُ قُدَّمٌ مِنْ قُبْلٍ فَصَدَقَتْ وَهُوَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

(یوسف) گفت: «او مرا با اصرار به سوی خود دعوت کرد!» و در این هنگام، شاهدی از خانواده آن زن شهادت داد که: «اگر پیراهن او از پیش رو پاره شده، آن آن راست می گوید، و او از دروغگویان است.

۲۷) وَإِنْ كَانَ قَمِصُهُ قُدَّمٌ مِنْ ذُبْرٍ فَكَذَبَتْ وَهُوَ مِنَ الصَّادِقِينَ و اگر پیراهنش از پشت پاره شده، آن زن دروغ می گوید، و او از راستگویان است.»

۲۸) فَلَمَّا رَأَى قَمِصَهُ قُدَّمَ مِنْ ذُبْرٍ قَالَ إِنَّهُ مِنْ كَيْدِكُنَّ إِنَّ كَيْدِكُنَّ عَظِيمٌ - "هنگامی که (عزیز مصر) دید پیراهن او [= یوسف] از پشت پاره شده، گفت: «این از مکر و حیله شما زنان است؛ که مکر و حیله شما زنان، عظیم است!»

۲۹) يُوسُفُ أَغْرِضْ عَنْ هَذَا وَاسْتَغْفِرِي لِذِنْبِكِ إِنَّكِ كُنْتِ مِنَ الْخَاطِئِينَ

- یوسف از این موضوع، صرف نظر کن! و تو ای زن نیز از گناه استغفار کن، که از خطاكاران بودی!

(۳۰) وَقَالَ نِسْوَةٌ فِي الْمَدِينَةِ امْرَأَهُ الْعَزِيزُ تُرَاوِدُ فَتَاهَا عَنْ نَفْسِهِ قَدْ شَغَّفَهَا حُبًا
إِنَّا لَنَرَاهَا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- "این بیان در شهر معکس شد؛ گروهی از زنان شهر گفتند: «همسر عزیز، جوانش [= غلامش] را بسوی خود دعوت می‌کندا! عشق این جوان، در اعماق قلیش نفوذ کرده، ما او را در گمراحت آشکاری می‌بینیم!»"

(۳۱) فَلَمَّا سَمِعَتْ بِمَكْرِهِنَّ أَرْسَلَتْ إِلَيْهِنَّ وَأَعْتَدَتْ لَهُنَّ مُنْكَارًا وَآتَتْ كُلَّ
وَاحِدَةً مِنْهُنَّ سِكِّينًا وَقَالَتِ اخْرُجْ عَلَيْهِنَّ فَلَمَّا رَأَيْنَهُ أَكْبَرْنَهُ وَقَطَّعْنَ أَيْدِيهِنَّ
وَقُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا هَذَا بَشَرًا إِنْ هَذَا إِلَّا مَلَكٌ كَرِيمٌ

- «هنگامی که (همسر عزیز) از فکر آنها باخبر شد، به سراغشان فرستاد (او از آنها دعوت کرد)؛ و برای آنها پشتی (گرانبهای، و مجلس پاشکوهی) فراهم ساخت؛ و به دست هر کدام، چاقویی (برای بریدن میوه) داد؛ و در این موقع (به یوسف) گفت: «وارد مجلس آنان شو!» هنگامی که چشمشان به او افتاد، او را بسیار بزرگ (و زیبا) شمردند؛ و (بی توجه) دستهای خود را بریدند؛ و گفتند: «منته است خدا! این بشر نیست؛ این یک فرشته بزرگوار است!»

(۳۲) قَالَتْ فَذَلِكُنَّ الَّذِي لُمْتَنِي فِيهِ وَلَقَدْ رَأَوْدَتْهُ عَنْ نَفْسِهِ فَاسْتَعْصَمَ وَلَئِنْ لَمْ
يَفْعَلْ مَا أَمْرُهُ لَيُسْجَنَنَّ وَلَيُكُوَّنَا مِنَ الصَّاغِرِينَ

- «همسر عزیز» گفت: «این همان کسی است که بخاطر (عشق) او مرا سرزنش کردید! (آری)، من او را به خویشتن دعوت کدم؛ و او خودداری کرد؛ و اگر آنچه را دستور می‌دهم انجام ندهد، به زندان خواهد افتاد؛ و مسلماً خوار و ذلیل خواهد شد!»

(۳۳) قَالَ رَبُّ السَّجْنِ أَحَبُّ إِلَى مِمَّا يَدْعُونَنِي إِلَيْهِ وَإِلَّا تَصْرِفْ عَنِي كَيْدَهُنَّ
أَصْبِ إِلَيْهِنَّ وَأَكُنْ مِّنَ الْجَاهِلِينَ

- (یوسف) گفت: «پروردگار! زندان نزد من محبوتر است از آنچه اینها مرا بسوی آن می‌خوانند! و اگر مکر و بیرنگ آنها را از من باز نگردانی، بسوی آنان متمایل خواهم شد و از جاهلان خواهم بود!»

(۳۴) فَاسْتَجَابَ لَهُ رَبُّهُ فَصَرَفَ عَنْهُ كَيْدَهُنَّ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- «پروردگارش دعای او را اجابت کرد؛ و مکر آنان را از او بگردانید؛ چرا که او شنوا و داناست!»

(۳۵) ثُمَّ بَدَا لَهُمْ مِنْ بَعْدِ مَا رَأَوْا الْآيَاتِ لَيْسُ جُنَاحَهُ حَتَّىٰ حِينَ

- و بعد از آنکه نشانه های (پاکی یوسف) را دیدند، تصمیم گرفتند او را تا مدتی زندانی کنند!

(۳۶) وَدَخَلَ مَعَهُ السِّجْنَ فَتَبَيَّنَ قَالَ أَحَدُهُمَا إِنِّي أَرَانِي أَعْصِرُ خَمْرًا وَقَالَ الْآخَرُ

إِنِّي أَرَانِي أَحْمِلُ فَوْقَ رَأْسِي خُبْزًا تَأْكُلُ الطَّيْرُ مِنْهُ نَبَتْنَا بِتَأْوِيلِهِ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

- "و دو جوان، همراه او وارد زندان شدند؛ یکی از آن دو گفت: «من در خواب دیدم که (انگور برای) شراب می فشارم!» و دیگری گفت: «من در خواب دیدم که نان بر سرم حمل می کنم؛ و پرندگان از آن می خورند؛ ما را از تعبیر این خواب آگاه کن که تو را از نیکوکاران می بینیم.»

(۳۷) قَالَ لَا يَأْتِيْكُمَا طَعَامٌ تُرْزَقَانِيهِ إِلَّا بَتَأْتُكُمَا بِتَأْوِيلِهِ قَبْلَ أَنْ يَأْتِيْكُمَا ذَلِكُمَا

مِمَّا عَلِمْنَى رَبِّى إِنِّي تَرَكْتُ مِلَّةَ قَوْمٍ لَا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ

(یوسف) گفت: «پیش از آنکه جیره غذایی شما فرا رسد، شما را از تعبیر خوابات آگاه خواهم ساخت. این، از دانشی است که پروردگارم به من آموخته است. من آیین قومی را که به خدا ایمان ندارند، و به سرای دیگر کافرنده،

ترک گفتم (و شایسته چنین موہبته شدم) !

(۳۸) وَاتَّبَعْتُ مِلَّةَ آبَائِي إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ مَا كَانَ لَنَا أَنْ نُشْرِكَ بِاللَّهِ

مِنْ شَيْءٍ ذَلِكَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ عَلَيْنَا وَعَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

- "من از آیین پدرانم ابراهیم و اسحاق و یعقوب پیروی کردم؛ برای ما شایسته نبود چیزی را همтай خدا قرار دهیم؛

این از فضل خدا بر ما و بر مردم است؛ ولی بیشتر مردم شکرگزاری نمی کنند!"

(۳۹) يَا صَاحِبَ السِّجْنِ أَرْبَابُ مُنْفَرِقَوْنَ خَيْرٌ أُمِّ اللَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

- ای دوستان زندانی من! آیا خدایان پراکنده بهترند، یا خداوند یکتای پیروز؟!

٤٠) مَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُوْنِهِ إِلَّا أَسْمَاءً سَمَيَّتُهُا أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا
مِنْ سُلْطَانٍ إِنَّ الْحُكْمَ إِلَّا لِلَّهِ أَمْرٌ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَّاهُ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيْمُ وَلَكِنَّ
أَكْثَرُ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- "این معبودهایی که غیر از خدا می پرستید، چیزی جز اسمهانی (بسی مسمای) که شما و پدراتتان آنها را خدا نامیده اید، نیست؛ خداوند هیچ دلیلی بر آن نازل نکرده؛ حکم تنها از آن خداست؛ فرمان داده که غیر از او را پرستید! این است آیین پابرجا؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند!"

٤١) يَا صَاحِبَيِ السِّجْنِ أَمَا أَحَدُكُمَا فَيَسْقِي رَبَّهُ خَمْرًا وَأَمَّا الْآخَرُ فَيَصْلَبُ
فَتَأَكُلُ الطَّيْرُ مِنْ رَأْسِهِ قُضِيَ الْأَمْرُ الَّذِي فِيهِ تَسْتَفْتِيَانِ

- "ای دوستان زندانی من! اما یکی از شما (دو نفر، آزاد می شود؛ و ساقی شراب برای صاحب خود خواهد شد؛ و اما دیگری به دار آویخته می شود؛ و پرنده‌گان از سر او می خورند؛ و مطلبی که درباره آن (از من) نظر خواستید، قطعی و حتمی است!»"

٤٢) وَقَالَ لِلَّذِي ظَنَّ أَنَّهُ نَاجٌ مِنْهُمَا اذْكُرْنِي عِنْدَ رَبِّكَ فَأَنْسَاهُ الشَّيْطَانُ ذِكْرَ
رَبِّهِ فَلَبِثَ فِي السِّجْنِ بِضُعْ سِنِينَ

- "و به آن یکی از آن دو نفر، که می دانست رهایی می یابد، گفت: «مرا نزد صاحب [سلطان مصر] یادآوری کن!» ولی شیطان یادآوری او را نزد صاحب از خاطر وی پرده؛ و بدنبال آن، (یوسف) چند سال در زندان باقی ماند."

٤٣) وَقَالَ الْمَلِكُ إِنِّي أَرَى سَبْعَ بَقَرَاتٍ سِمَانَ يَأْكُلُهُنَّ سَبْعُ عِجَافٌ وَسَبْعَ
سُنْبُلَاتٍ خُضْرٌ وَأَخْرَ يَابِسَاتٍ يَا أَيُّهَا الْمَلَأُ أَفْتُونِي فِي رُؤْيَايِ إنْ كُنْتُمْ لِرُؤْيَا
تَعْبِرُونَ

- "پادشاه گفت: «من در خواب دیدم هفت گاو چاق را که هفت گاو لا غر آنها را می خورند؛ و هفت خوش سبز و هفت خوش خشکیده؛ (که خشکیده‌ها بر سبزها پیچیدند؛ و آنها را از بین بردنند). ای جمعیت اشراف! درباره خواب من نظر دهید، اگر خواب را تعبیر می کنید!»"

٤٤) قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ وَمَا نَحْنُ بِتَأْوِيلِ الْأَحْلَامِ بِعَالَمِينَ

- "گفتند: «خوابهای پریشان و پراکنده‌ای است؛ و ما از تعبیر این گونه خوابها آگاه نیستیم!»"

٤٥) وَقَالَ الَّذِي نَجَّا مِنْهُمَا وَادْكَرَ بَعْدَ أُمَّةً أَنَا أُبَيْكُمْ بِتَأْوِيلِهِ فَأَرْسِلُونِ

- "و یکی از آن دو که نجات یافته بود - و بعد از مدتی به حاضرش آمد - گفت: «من تأویل آن را به شما خبر می‌دهم؛ مرا (به سراغ آن جوان زندانی) بفرستید!»"

٤٦) يُوسُفُ أَيُّهَا الصَّدِيقُ أَفْتَنَا فِي سَبْعِ بَقَرَاتٍ سِمَانٍ يَا كُلُّهُنَّ سَبْعُ عِجَافٌ
وَسَبْعُ سُنْبُلَاتٍ حُضْرٌ وَأَخْرَ يَابِسَاتٍ لَعَلَى أَرْجِعٍ إِلَى النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَعْلَمُونَ

- "(او به زندان آمد، و چنین گفت): یوسف، ای مرد بسیار راستگو! درباره این خواب اظهار نظر کن که هفت گاو چاق را هفت گاو لاغر می‌خورند؛ و هفت خوش تر، و هفت خوش خشکیده؛ تا من بسوی مردم بازگردد، شاید (از تعبیر این خواب) آگاه شوند!"

٤٧) قَالَ تَزَرَّعُونَ سَبْعَ سِنِينَ دَأْبًا فَمَا حَصَدْتُمْ فَدَرُوهُ فِي سُنْبُلَهٖ إِلَّا قَلِيلًا مُّمَّا
تَأْكُلُونَ

- "گفت: «هفت سال با جدیت زراعت می‌کنید؛ و آنچه را درو کردید، جز کمی که می‌خوردید، در خوش‌های خود باقی بگذارید (و ذخیره نمایید)."

٤٨) ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ سَبْعُ شِدَادٍ يَا كُلُّنَّ مَا قَدَّمْتُمْ لَهُنَّ إِلَّا قَلِيلًا مُّمَّا
تُحْصِنُونَ

- "پس از آن، هفت سال سخت (و خشکی و قحطی) می‌آید، که آنچه را برای آن سالها ذخیره کرده‌اید، می‌خورند؛ جز کمی که (برای بذر) ذخیره خواهید کرد."

٤٩) ثُمَّ يَأْتِي مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ عَامٌ فِيهِ يُغَاثُ النَّاسُ وَفِيهِ يَعْصِرُونَ

- "سپس سالی فرامی‌رسد که باران فراوان نصیب مردم می‌شود؛ و در آن سال، مردم عصاره (میوه‌ها و دانه‌های روغنی را) می‌گیرند (و سال پر برکتی است)."

۵۰) وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ فَلَمَّا جَاءَهُ الرَّسُولُ قَالَ ارْجِعْ إِلَى رَبِّكَ فَاسْأَلْهُ مَا بَالُ النِّسْوَةِ الْلَّاتِي قَطَّعْنَ أَيْدِيهِنَّ إِنَّ رَبِّي بِكَيْدِهِنَّ عَلَيْمٌ

- پادشاه گفت: «او را نزد من آورید!» ولی هنگامی که فرستاده او نزد وی [= یوسف] آمد گفت: «به سوی صاحبت بازگرد، و از او پرس ماجرای زنانی که دستهای خود را بریدند چه بود؟ که خدای من به نبرنگ آنها آگاه است.»

۵۱) قَالَ مَا حَطَبْكُنَّ إِذْ رَاوَدْتُنَّ يُوسُفَ عَنْ نَفْسِهِ قُلْنَ حَاشَ لِلَّهِ مَا عَلِمْنَا عَلَيْهِ مِنْ سُوءِ قَالَتِ امْرَأَةُ الْعَزِيزِ الْآنَ حَصْحَصَ الْحَقُّ أَنَّ رَاوَدَتُهُ عَنْ نَفْسِهِ وَإِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ

- «پادشاه آن زنان را طلبید و گفت: به هنگامی که یوسف را به سوی خویش دعوت کردید، جریان کار شما چه بود؟» گفتند: «منزه است خدا، ما هیچ عیبی در او نیافتیم!» (در این هنگام) همسر عزیز گفت: «الآن حق آشکار گشت! من بودم که او را به سوی خود دعوت کردم؛ و او از راستگویان است!»

۵۲) ذَلِكَ لِيَعْلَمَ أَنِّي لَمْ أَخْنُهُ بِالْغَيْبِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي كَيْدَ الْخَائِنِينَ

- «این سخن را بخاطر آن گفتم تا بداند من در غیاب به او خیانت نکردم؛ و خداوند مکر خانشان را هدایت نمی کند!»

۵۳) وَمَا أَبْرَىءُ نَفْسِي إِنَّ النَّفْسَ لَا مَارَةٌ بِالسُّوءِ إِلَّا مَا رَحِمَ رَبِّيَ إِنَّ رَبِّيَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- «من هرگز خودم را تیره نمی کنم، که نفس (سرکش) بسیار به بدیها امر می کند؛ مگر آنچه را پروردگارم رحم کند! پروردگارم آمرزنده و مهریان است.»

۵۴) وَقَالَ الْمَلِكُ ائْتُونِي بِهِ أَسْتَخْلِصْهُ لِنَفْسِي فَلَمَّا كَلَمَهُ قَالَ إِنَّكَ الْيَوْمَ لَدَيْنَا مِكِينٌ أَمِينٌ

- «پادشاه گفت: «او [= یوسف] را نزد من آورید، تا وی را مخصوص خود گردانم!» هنگامی که (یوسف) نزد وی آمد و) با او صحبت کرد، (پادشاه به عقل و درایت او پی برد؛ و) گفت: «تو امروز نزد ما جایگاهی والا داری، و مورد اعتماد هستی!»

۵۵) قالَ أَجْعَلْنِي عَلَىٰ خَزَآئِنِ الْأَرْضِ إِنِّي حَفِظُ عَلَيْمُ

- (یوسف) گفت: «مرا سرپرست خزانی سرزمین (مصر) قرار ده، که نگهدارنده و آگاهم!»

۵۶) وَكَذَلِكَ مَكَّنَنَا لِيُوسُفَ فِي الْأَرْضِ يَتَبَوَّأُ مِنْهَا حَيْثُ يَشَاءُ نُصِيبُ بِرَحْمَتِنَا

مَنْ تَشَاءُ وَلَا نُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

- «و این گونه ما به یوسف در سرزمین (مصر) قدرت دادیم، که هر جا می خواست در آن منزل می گزید (و تصرف می کرد)! ما رحمت خود را به هر کس بخواهیم (و شایسته بدانیم) میبخشیم؛ و پاداش نیکوکاران را ضایع نمی کنیم!»

۵۷) وَلَأَجْرُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ لِّلّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

- (اما) پاداش آخرت، برای کسانی که ایمان آورده و پرهیزگاری داشتند، بهتر است!

۵۸) وَجَاءَ إِخْوَةُ يُوسُفَ فَدَخَلُوا عَلَيْهِ فَعَرَفَهُمْ وَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ

- (سرزمین کنعان را قحطی فرا گرفت) برادران یوسف (در پی مواد غذایی به مصر) آمدند؛ و بر او وارد شدند. او آنان را شناخت؛ ولی آنها او را نشناختند.

۵۹) وَلَمَّا جَهَّزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ قَالَ أَتَتُونِي بِأَخٍ لَّكُمْ مِّنْ أَبِيكُمْ أَلَا تَرَوْنَ أَنِّي أُوفِيَ الْكَيْلَ وَأَنَا خَيْرُ الْمُنْزَلِينَ

- و هنگامی که (یوسف) بارهای آنان را آماده ساخت، گفت: «نوبت آینده آن برادری را که از پسر دارید، نزد من آورید! آیا نمی بینید من حق پیمانه را ادا می کنم، و من بهترین میزبانان هستم؟!»

۶۰) فَإِنْ لَمْ تَأْتُونِي بِهِ فَلَا كَيْلَ لَكُمْ عِنْدِي وَلَا تَقْرَبُونِ

- «و اگر او را نزد من نیاورید، نه کیل (و پیمانهای از غله) نزد من خواهد داشت؛ و نه (اصلاً) به من نزدیک شوید!»

۶۱) قَالُوا سَرُّا وَدْ عَنْهُ أَبَاهُ وَإِنَّا لَفَاعِلُونَ

- «گفتنند: «ما با پدرش گفتگو خواهیم کرد؛ (و سعی می کنیم موافقتش را جلب نمائیم)؛ و ما این کار را خواهیم کرد!»

٦٢) وَقَالَ لِفِتْيَانِهِ اجْعُلُوا بِضَاعَتَهُمْ فِي رِحَالِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَعْرُفُونَهَا إِذَا انْقَلَبُوا إِلَى
أَهْلِهِمْ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- "و(سپس) به کارگزاران خود گفت: «آنچه را بعنوان قیمت پرداخته‌اند، در بارهایشان بگذارید! شاید پس از بازگشت به خانواده خویش، آن را بشناسند؛ و شاید برگردند!»"

٦٣) فَلَمَّا رَجَعُوا إِلَى أَبِيهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَنْعَ مِنَ الْكَيْلِ فَأَرْسِلْ مَعَنَا أَخَانَا
نَكْتُلْ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

- هنگامی که به سوی پدرشان باز گشتند، گفتند: «ای پدر! دستور داده شده که (بدون حضور برادرمان بپیامین) پیمانه‌ای (از غلم) به ما ندهند؛ پس برادرمان را با ما بفرست، تا سهمی (از غلم) دریافت داریم؛ و ما او را محافظت خواهیم کرد!»"

٦٤) قَالَ هَلْ آمُنْكُمْ عَلَيْهِ إِلَّا كَمَا أَمْتُكُمْ عَلَى أَخِيهِ مِنْ قَبْلُ فَاللَّهُ خَيْرٌ حَافِظًا
وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

- گفت: آیا نسبت به او به شما اطمینان کنم همان‌گونه که نسبت به برادرش (یوسف) اطمینان کردم (و دیدید چه شد؟!) و (در هر حال)، خداوند بهترین حافظ، و مهربانترین مهربانان است"

٦٥) وَلَمَّا فَتَحُوا مَتَاعَهُمْ وَجَدُوا بِضَاعَتَهُمْ رُدَّتْ إِلَيْهِمْ قَالُوا يَا أَبَانَا مَا نَبْغِي
هَذِهِ بِضَاعَتُنَا رُدَّتْ إِلَيْنَا وَتَبَرِّ أَهْلَنَا وَنَحْفَظُ أَخَانَا وَنَزَدَادُ كَيْلٌ بَعِيرٌ ذَلِكَ كَيْلٌ
يَسِيرٌ

- "و هنگامی که متاع خود را گشودند، دیدند سرمایه آنها به آنها باز گردانده شده! گفتند: «پدر! ما دیگر چه میخواهیم؟ این سرمایه ماست که به ما باز پس گردانده شده است! (پس چه بهتر که برادر را با ما بفرستی؛) و ما برای خانواده خویش مواد غذایی می‌آوریم؛ و برادرمان را حفظ خواهیم کرد؛ و یک بار شتر زیادتر دریافت خواهیم داشت؛ این پیمانه (بار) کوچکی است!»"

۶۶) قَالَ لَنْ أَرْسِلَهُ مَعَكُمْ حَتَّىٰ تُؤْتُونَ مَوْتِقًا مِّنَ اللَّهِ لَتَأْتَنَّنِي بِهِ إِلَّا أَنْ يُحَاطِبُكُمْ فَلَمَّا آتَوْهُ مَوْتِقَهُمْ قَالَ اللَّهُ عَلَىٰ مَا نَقُولُ وَكَيْلٌ

- گفت: «من هر گز او را با شما نخواهم فرستاد، تا پیمان مؤکد الهی بدھید که او را حتماً نزد من خواهید آورد! مگر اینکه (بر اثر مرگ یا علت دیگر)، قدرت از شما سلب گردد. و هنگامی که آنها پیمان استوار خود را در اختیار او گذارند، گفت: «خداند، نسبت به آنچه می‌گوییم، ناظر و نگهبان است!»

۶۷) وَقَالَ يَا بَنِيَّ لَا تَدْخُلُوا مِنْ بَابٍ وَاحِدٍ وَادْخُلُوا مِنْ أَبْوَابٍ مُّتَفَرِّقَةٍ وَمَا أُغْنِيَ عَنْكُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِنِّي الْحَكُمُ إِلَّا لِلَّهِ عَلَيْهِ تَوْكِلْتُ وَعَلَيْهِ فَلَيَتَوَكَّلَ الْمُتَوَكِّلُونَ

- «(هنگامی که می‌خواستند حرکت کنند، یعقوب) گفت: «فرزندان من! از یک در وارد نشوید؛ بلکه از درهای متفرق وارد گردید (تا توجه مردم به سوی شما جلب نشود)! و (من با این دستور)، نمی‌توانم حادثه‌ای را که از سوی خدا حتمی است، از شما دفع کنم! حکم و فرمان، تنها از آن خداست! بر او توکل کرده‌ام؛ و همه متوكلان باید بر او توکل کنند!»

۶۸) وَلَمَّا دَخَلُوا مِنْ حِيْثُ أَمْرَهُمْ أَبْوَهُمْ مَا كَانَ يُغْنِي عَنْهُمْ مِّنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا حَاجَةً فِي نَفْسٍ يَعْقُوبَ قَضَاهَا وَإِنَّهُ لَذُو عِلْمٍ لَّمَّا عَلَّمَنَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- «亨گامی که از همان طریق که پدر به آنها دستور داده بود وارد شدند، این کار هیچ حادثه حتمی الهی را نمی‌توانست از آنها دور سازد، جز حاجتی در دل یعقوب (که از این طریق) انجام شد (و خاطرش آرام گرفت)؛ و او به خاطر تعليمی که ما به او دادیم، علم فراوانی داشت؛ ولی بیشتر مردم نمی‌دانند!»

۶۹) وَلَمَّا دَخَلُوا عَلَىٰ يُوسُفَ أَوَىٰ إِلَيْهِ أَخَاهُ قَالَ إِنِّي أَنَا أَخُوكَ فَلَا تَبْتَئِسْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- هنگامی که (برادران) بر یوسف وارد شدند، برادرش را نزد خود جای داد و گفت: «من برادر تو هستم، از آنچه آنها انجام می‌دادند، غمگین و ناراحت نباش!»

٧٠) فَلَمَّا جَهَزَهُمْ بِجَهَازِهِمْ جَعَلَ السَّقَايَةَ فِي رَحْلِ أَخِيهِ ثُمَّ أَذْنَ مُؤَذِّنٌ أَيَّتَهَا
الْعِيرُ إِنَّكُمْ لَسَارِقُونَ

- "و هنگامی که (مامور یوسف) بارهای آنها را بست، ظرف آبخوری پادشاه را در بار برادرش گذاشت؛ سپس
کسی صدای زد: «ای اهل قافله، شما دزد هستید!»"

٧١) قَاتُلُوا وَأَقْبِلُوا عَلَيْهِمْ مَآذًا تَفْقِدُونَ

- آنها رو به سوی او کردند و گفتند: «چه چیز گم کردید؟!"

٧٢) قَاتُلُوا نَفَقِدُ صُوَاعَ الْمَلِكِ وَلِمَنْ جَاءَ بِهِ حِمْلٌ بَعِيرٌ وَأَنَا بِهِ زَعِيمٌ

- "گفتند: «پیمانه پادشاه را! و هر کس آن را بیاورد، یک بار شتر (غلمه) به او داده می‌شود؛ و من ضامن این
(پاداش) هستم!»"

٧٣) قَاتُلُوا تَالِلَهِ لَقَدْ عَلِمْتُمْ مَا جِئْنَا لِنُفْسِدَ فِي الْأَرْضِ وَمَا كُنَّا سَارِقِينَ

- "گفتند: «به خدا سوگند شما می‌دانید ما نیامده‌ایم که در این سرزمین فساد کنیم؛ و ما (هرگز) دزد نبوده‌ایم!»"

٧٤) قَاتُلُوا فَمَا جَزَاؤُهُ إِنْ كَنْتُمْ كَاذِبِينَ

- آنها گفتند: «اگر دروغگو باشید، کیفرش چیست؟"

٧٥) قَاتُلُوا جَزَاؤُهُ مَنْ وُجِدَ فِي رَحْلِهِ فَهُوَ جَزَاؤُهُ كَذَلِكَ نَجْزِي الظَّالِمِينَ

- "گفتند: «هر کس (آن پیمانه) در بار او پیدا شود، خودش کیفر آن خواهد بود؛ و بخارط این کار، برده شما خواهد
شد؛ ما این گونه ستمگران را کیفر می‌دهیم!»"

٧٦) فَبَدَا بِأَوْعِيَتِهِمْ قَبْلَ وِعَاءَ أَخِيهِ ثُمَّ اسْتَخْرَجَهَا مِنْ وِعَاءِ أَخِيهِ كَذَلِكَ كَدِنَا
لِيُوسُفَ مَا كَانَ لِيَأْخُذَ أَخَاهُ فِي دِينِ الْمَلِكِ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ نَرْفَعُ دَرَجَاتٍ مِّنْ
نَّشَاءِ وَفَوْقَ كُلِّ ذِي عِلْمٍ عَلَيْهِ

- "در این هنگام، (یوسف) قبل از بار برادرش، به کاوشن بارهای آنها پرداخت؛ سپس آن را از بار برادرش بیرون
آورد؛ این گونه راه چاره را به یوسف یاد دادیم؛ او هرگز نمی‌توانست برادرش را مطابق آیین پادشاه (مصر) بگیرد،
مگر آنکه خدا بخواهد! درجات هر کس را بخواهیم بالا می‌بریم؛ و برتر از هر صاحب علمی، عالمی است!"

۷۷) قَالُوا إِن يَسْرُقُ فَقَدْ سَرَقَ أَخُّهُ مِن قَبْلٍ فَأَسْرَهَا يُوسُفُ فِي نَفْسِهِ وَلَمْ يُبَدِّلْهَا لَهُمْ قَالَ أَنْتُمْ شَرُّ مَكَانًا وَاللَّهُ أَعْلَمْ بِمَا تَصْفُونَ

- "برادران" گفتند: «اگر او [بینایم] دزدی کند، (جای تعجب نیست)، برادرش (یوسف) نیز قبل از دزدی کرد» یوسف (سخت ناراحت شد، و این (ناراحتی) را در درون خود پنهان داشت، و برای آنها آشکار نکرد؛ (حسین اندازه) گفت: «شما (از دیدگاه من)، از نظر منزلت بدترین مردمیدا و خدا از آنچه توصیف می‌کنید، آگاهتر است!»

۷۸) قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ إِنَّ لَهُ أَبَا شَيْخًا كَبِيرًا فَخُذْ أَحَدَنَا مَكَانَهُ إِنَّا نَرَاكَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

- "گفتند: «ای عزیز! او پدر پیری دارد (که سخت ناراحت می‌شود)؛ یکی از ما را به جای او بگیر؛ ما تو را از نیکوکاران می‌بینیم!»"

۷۹) قَالَ مَعَادَ اللَّهِ أَن نَّاخُذَ إِلَّا مَن وَجَدْنَا مَتَاعَنَا عِنْدَهُ إِنَّا إِذَا لَظَالِمُونَ

- "گفت: «پناه بر خدا که ما غیر از آن کس که ماتع خود را نزد او یافته‌ایم بگیریم؛ در آن صورت، از ظالمان خواهیم بود!»"

۸۰) فَلَمَّا اسْتَيَأْسُوا مِنْهُ خَلَصُوا نَجِيًّا قَالَ كَبِيرُهُمْ أَلَمْ تَعْلَمُوا أَنَّ أَبَاكُمْ قَدْ أَخَذَ عَلَيْكُمْ مَوْتِيقًا مِنَ اللَّهِ وَمِنْ قَبْلِ مَا فَرَّطْتُمْ فِي يُوسُفَ فَلَنْ أُبْرَحَ الْأَرْضَ حَتَّىَ يَأْذَنَ لَيْ أَبِي أَوْ يَحْكُمَ اللَّهُ لِي وَهُوَ خَيْرُ الْحَاكِمِينَ

- "هنگامی که (برادران) از او مأیوس شدند، به کناری رفتند و با هم به نجوا پرداختند؛ (برادر) بزرگشان گفت: «آیا نمی‌دانید پدرتان از شما پیمان الهی گرفته؛ و پیش از این درباره یوسف کوته‌اید؟! من از این سرزمهین حرکت نمی‌کنم، تا پدرم به من اجازه دهد؛ یا خدا درباره من داوری کند، که او بهترین حکم کنندگان است!»

۸۱) ارْجِعُوا إِلَى أَبِيكُمْ فَقُولُوا يَا أَبَانَا إِنَّ ابْنَكَ سَرَقَ وَمَا شَهِدْنَا إِلَّا بِمَا عَلِمْنَا وَمَا كُنَّا لِلنَّفِيْبِ حَافِظِينَ

- "شما به سوی پدرتان باز گردید و بگویید: پدر(جان)، پسرت دزدی کرد! و ما جز به آنچه می‌دانستیم گواهی ندادیم؛ و ما از غیب آگاه نبودیم!"

٨٢) وَاسْأَلِ الْقَرِيْبَةَ الَّتِي كُنَّا فِيهَا وَالْعِيْرَ الَّتِي أَقْبَلْنَا فِيهَا وَإِنَّا لَصَادِقُونَ

- (و اگر اطیبهان نداری) از آن شهر که در آن بودیم سوال کن، و نیز از آن قافله که با آن آمدیم (پرس)! و ما در گفتار خود (صادق هستیم!)

٨٣) قَالَ بَلْ سَوَّلْتَ لَكُمْ أَنْفُسُكُمْ أَمْرًا فَصَبَرُ جَمِيلُ عَسَى اللَّهُ أَنْ يَأْتِيَنِي بِهِمْ

جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

- "(یعقوب) گفت: «(هوای) نفس شما، مسأله را چنین در نظرتان آراسته است! من صبر می کنم، صبری زیبا (و خالی از کفران) ! امیدوارم خداوند همه آنها را به من بازگرداند؛ چرا که او دانا و حکیم است!"

٨٤) وَتَوَلَّى عَنْهُمْ وَقَالَ يَا أَسْفَى عَلَى يُوسُفَ وَأَبْيَضَتْ عَيْنَاهُ مِنَ الْحُزْنِ فَهُوَ

كَظِيمٌ

- و از آنها روی برگرداند و گفت: «وا اسقا بر یوسف!» و چشمان او از اندوه سفید شد، اما خشم خود را فرو می برد (و هرگز کفران نمی کرد) !

٨٥) قَالُوا تَالَّهُ تَفَقَّتُ تَذَكَّرُ يُوسُفَ حَتَّى تَكُونَ حَرَضًا أَوْ تَكُونَ مِنَ الْهَالِكِينَ

- گفتند: «به خدا تو آنقدر یاد یوسف می کنی تا در آستانه مرگ قرار گیری، یا هلاک گردد!»

٨٦) قَالَ إِنَّمَا أُشْكُو بَشَّيْ وَحَزْنِي إِلَى اللَّهِ وَأَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- گفت: «من غم و اندوهم را تنها به خدا می گوییم (و شکایت نزد او می برم)! و از خدا چیزهایی می دانم که شما نمی دانید!

٨٧) يَا بَنِيَّ ادْهِبُوا فَتَحَسَّسُوا مِنْ يُوسُفَ وَأَخِيهِ وَلَا تَيَأسُوا مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِنَّهُ لَا يَيَأسُ مِنْ رَوْحِ اللَّهِ إِلَّا الْقَوْمُ الْكَافِرُونَ

- "پس‌انم! بروید، و از یوسف و برادرش جستجو کنید؛ و از رحمت خدا مأیوس نشوید؛ که تنها گروه کافران، از رحمت خدا مأیوس می شوند!"

۸۸) فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا يَا أَيُّهَا الْعَزِيزُ مَسَنَا وَأَهْلَنَا الضُّرُّ وَجَئْنَا بِضَاعَةٍ مُّرْجَاهَةً فَأَوْفِ لَنَا الْكَيْلَ وَتَصَدَّقْ عَلَيْنَا إِنَّ اللَّهَ يَجْزِي الْمُتَصَدِّقِينَ

- هنگامی که آنها بر او [یوسف] وارد شدند، گفتند: «ای عزیز! ما و خاندان ما را ناراحتی فرا گرفته، و متاع کمی (برای خرید مواد غذایی) با خود آورده‌ایم؛ پیمانه را برای ما کامل کن؛ و بر ما تصدق و بخشش نما، که خداوند بخشندگان را پاداش می‌دهد!»

۸۹) قَالَ هَلْ عَلِمْتُمْ مَا فَعَلْتُمْ بِيُوسُفَ وَأَخِيهِ إِذْ أَنْتُمْ جَاهِلُونَ

- گفت: «آیا دانستید با یوسف و برادرش چه کردید، آنگاه که جاہل بودید؟!»

۹۰) قَالُوا إِنَّكَ لَأَنْتَ يُوسُفُ قَالَ أَنَا يُوسُفُ وَهَذَا أَخِي قَدْ مَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا إِنَّهُ مَنْ يَتَّقَ وَيَصْبِرُ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يُضِيعُ أَجْرَ الْمُحْسِنِينَ

- گفتند: «آیا تو همان یوسفی؟!» گفت: «(آری)، من یوسفم، و این برادر من است! خداوند بر ما ملت گذارد؛ هر کس تقوا پیشه کند، و شکیبایی و استقامت نماید، (سرانجام پیروز می‌شود)؛ چرا که خداوند پاداش نیکوکاران را ضایع نمی‌کند!»

۹۱) قَالُوا تَالَّهِ لَقَدْ آثَرَكَ اللَّهُ عَلَيْنَا وَإِنْ كُنَّا لَخَاطِئِينَ

- گفتند: «به خدا سوگند، خداوند تو را بر ما برتری بخشیده؛ و ما خطاکار بودیم!»

۹۲) قَالَ لَا تَثْرِيبَ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ يَغْفِرُ اللَّهُ لَكُمْ وَهُوَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

- (یوسف) گفت: «امروز ملامت و توبیخی بر شما نیست! خداوند شما را می‌بخشد؛ و او مهربانترین مهربانان است!»

۹۳) اذْهَبُوا بِقَمِيصِي هَذَا فَأَلْقُوهُ عَلَى وَجْهِ أَبِي يَأَتِ بَصِيرًا وَأَتُونِي بِأَهْلِكُمْ أَجْمَعِينَ

- این پیراهن را ببرید، و بر صورت پدرم بیندازید، بینا می‌شودا و همه نزدیکان خود را نزد من بیاورید!»

۹۴) وَلَمَّا فَصَلَتِ الْعِيرُ قَالَ أَبُوهُمْ إِنِّي لَأَجِدُ رِيحَ يُوسُفَ لَوْلَا أَنْ تُفَنَّدُونِ

- هنگامی که کاروان (از سرزمین مصر) جدا شد، پدرشان [=یعقوب] گفت: «من بوی یوسف را احساس می‌کنم، اگر مرا به نادانی و کم عقلی نسبت ندهید!»

٩٥) قَالُوا تَالِلَهِ إِنَّكَ لَقَوْيَ ضَلَالٍ كَالْقَدِيمِ

- گفتند: «به خدا تو در همان گمراهی سابقت هستی!»

٩٦) فَلَمَّا أَن جَاءَ الْبَشِيرُ الْقَاهُ عَلَى وَجْهِهِ فَارْتَدَ بَصِيرًا قَالَ اللَّهُ أَقْلَ لَكُمْ إِنِّي

أَعْلَمُ مِنَ اللَّهِ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- "اما هنگامی که بشارت دهنده فرا رسید، آن (پیراهن) را بر صورت او افکند؛ ناگهان بینا شد! گفت: «آیا به شما

نگفتم من از خدا چیزهایی می دانم که شما نمی دانید؟!»

٩٧) قَالُوا يَا أَبَانَا اسْتَغْفِرْ لَنَا ذُنُوبَنَا إِنَّا كَنَّا خَاطِئِينَ

- گفتند: «پدر! از خدا آمرزش گناهان ما را بخواه، که ما خطاکار بودیم!»

٩٨) قَالَ سَوْفَ أَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- گفت: «بزوی برای شما از پروردگار آمرزش می طلیم، که او آمرزنده و مهربان است!»

٩٩) فَلَمَّا دَخَلُوا عَلَى يُوسُفَ آوَى إِلَيْهِ أَبُوهُهِ وَقَالَ ادْخُلُوا مِصْرَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ

آمِنِينَ

- و هنگامی که بر یوسف وارد شدند، او پدر و مادر خود را در آغوش گرفت، و گفت: «همگی داخل مصر شوید، که انشاء الله در امن و امان خواهید بود!»

١٠٠) وَرَفَعَ أَبُوهُهِ عَلَى الْعَرْشِ وَخَرُّوا لَهُ سُجْدَةً وَقَالَ يَا أَبْتَ هَذَا تَأْوِيلُ

رُؤْيَايِّ مِنْ قَبْلُ قَدْ جَعَلَهَا رَبِّي حَقًّا وَقَدْ أَحْسَنَ بَيْ إِذْ أَخْرَجَنِي مِنَ السَّجْنِ

وَجَاءَ بِكُمْ مِنَ الْبَدْنُ مِنْ بَعْدِ أَنْ تَرَزَعَ الشَّيْطَانُ بَيْنِي وَبَيْنِ إِخْوَتِي إِنَّ رَبِّي

لَطِيفٌ لَمَا يَشَاءُ إِنَّهُ هُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

- "و پدر و مادر خود را بر تخت نشاند؛ و همگی بخاطر او به سجده افتادند؛ و گفت: «پدر! این تعبیر خوابی است

که قبل‌آیدم؛ پروردگار آن را حق قرار داد! و او به من نیکی کرد هنگامی که مرا از زندان بیرون آورد، و شما را

از آن بیانان (به اینجا) آورد بعد از آنکه شیطان، میان من و برادرانم فساد کرد. پروردگار نسبت به آنچه می خواهد

(و شایسته می داند)، صاحب لطف است؛ چرا که او دانا و حکیم است!"

١٠١) رَبُّ قَدْ آتَيْتَنِي مِنَ الْمُلْكِ وَعَلِمْتَنِي مِنْ تَأْوِيلِ الْأَحَادِيثِ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَنْتَ وَلِيٌ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ تَوَقَّنِي مُسْلِمًا وَالْحَقِّنِي بِالصَّالِحِينَ

- «پروردگار! بخشی (عظیم) از حکومت به من بخشدیدی، و مرا از علم تعبیر خوابها آگاه ساختی! ای آفرینشند! آسمانها و زمین! تو ولی و سرپرست من در دنیا و آخرت هستی، مرا مسلمان بمیران؛ و به صالحان ملحق فرمای!»

١٠٢) ذَلِكَ مِنْ أَنْبَاءِ الْغَيْبِ نُوحِيهِ إِلَيْكَ وَمَا كُنْتَ لَدَيْهِمْ إِذْ أَجْمَعُوا أَمْرَهُمْ وَهُمْ يَمْكُرُونَ

- این از خبرهای غیب است که به تو وحی می‌فرستیم! تو (هرگز) نزد آنها نبودی هنگامی که تصمیم می‌گرفتند و نقشه می‌کشیدند!

١٠٣) وَمَا أَكْثُرُ النَّاسِ وَلَوْ حَرَصْتَ بِمُؤْمِنِينَ

- و بیشتر مردم، هر چند اصرار داشته باشی، ایمان نمی‌آورند!

١٠٤) وَمَا تَسْأَلُهُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرُ لِلْعَالَمِينَ

- «و تو (هرگز) از آنها پاداشی نمی‌طلبی؛ آن نیست مگر تذکری برای جهانیان!»

١٠٥) وَكَائِنٌ مِّنْ آيَةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَمْرُونَ عَلَيْهَا وَهُمْ عَنْهَا مُغَرَّضُونَ

- و چه بسیار نشانه‌ای (از خدا) در آسمانها و زمین که آنها از کنارش می‌گذرند، و از آن رویگردانند!

١٠٦) وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ

- و بیشتر آنها که مدعی ایمان به خدا هستند، مشرکند!

١٠٧) أَفَأَمْنُوا أَنْ تَأْتِيهِمْ غَاشِيَةٌ مِّنْ عَذَابِ اللَّهِ أَوْ تَأْتِيهِمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- آیا اینم از آنند که عذاب فراگیری از سوی خدا به سراغ آنان باید، یا ساعت رستاخیز ناگهان فرارسد، در حالی که متوجه نیستند؟!

۱۰۸) قُلْ هَذِهِ سَبِيلِي أَدْعُو إِلَى اللَّهِ عَلَى بَصِيرَةٍ أَنَا وَمَنِ اتَّبَعَنِي وَسَبِيلَ اللَّهِ
وَمَا أَنَا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- بگو: «این راه من است من و پیروانم، و با بصیرت کامل، همه مردم را به سوی خدا دعوت می‌کنیم! منزه است
خدا! و من از مشرکان نیستم!»

۱۰۹) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلَيْهِمْ مِنْ أَهْلِ الْقُرْبَى أَفَلَمْ
يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَدَارُ الْآخِرَةِ
خَيْرُ الَّذِينَ آتَقْوَا أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- و ما نفرستادیم پیش از تو، جز مردانی از اهل آبادیها که به آنها وحی می‌کردیم! آیا (مخالفان دعوت تو)، در
زمین سیر نکردند تا ببینند عاقبت کسانی که پیش از آنها بودند چه شد؟! و سرای آخرت برای پرهیز کاران بهتر
است! آیا فکر نمی‌کنید؟!

۱۱۰) حَتَّىٰ إِذَا اسْتَيَّأْسَ الرُّسْلُ وَظَنَّوْا أَنَّهُمْ قَدْ كُدِبُوا جَاءُهُمْ نَصْرُنَا فَجَحِّيَ مَنْ
نَشَاءُ وَلَا يُرَدُّ بَأْسُنَا عَنِ الْقَوْمِ الْمُجْرِمِينَ

- "پیامبران به دعوت خود، و دشمنان آنها به مخالفت خود هیچجان ادامه دادند) تا آنگاه که رسولان مأیوس شدند،
و (مردم) گمان کردند که به آنان دروغ گفته شده است؛ در این هنگام، یاری ما به سراغ آنها آمد؛ آنان را که
خواستیم نجات یافتد؛ و مجازات و عذاب ما از قوم گنهکار بازگردانده نمی‌شود!"

۱۱۱) لَقَدْ كَانَ فِي قَصَصِهِمْ عِرْبَةٌ لَاوْلَى الْأَلْبَابِ مَا كَانَ حَدِيثًا يُفْتَرَى وَلَكِنْ
تَصْدِيقَ الَّذِي بَيْنَ يَدَيْهِ وَتَفْصِيلَ كُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ
- "در سرگذشت آنها درس عبرتی برای صاحبان اندیشه بود! اینها داستان دروغین نبود؛ بلکه (وحی آسمانی است،
و هماهنگ است با آنچه پیش روی او (از کتب آسمانی پیشین) قرار دارد؛ و شرح هر چیزی (که پایه سعادت
انسان است)؛ و هدایت و رحمتی است برای گروهی که ایمان می‌آورند!"

سورة الرعد

س ۱۳ – تعداد آیات ۴۳ – محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

۱) المَرْ تُلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَالَّذِي أَنْزَلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

– "المر، اینها آیات کتاب (آسمانی) است؛ و آنجه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده، حق است؛ ولی بیشتر مردم ایمان نمی آورند!"

۲) اللَّهُ الَّذِي رَفَعَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمًّى يُدَبِّرُ الْأَمْرَ يُفَصِّلُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ بِلِقَاءَ رَبِّكُمْ تُوقِنُونَ

– "خدا همان کسی است که آسمانها را، بدون ستونهایی که برای شما دیدنی باشد، برافراشت، سپس بر عرش استیلا یافت (و زمام تدبیر جهان را در کف قدرت گرفت)؛ و سورشید و ماه را مسخر ساخت، که هر کدام تا زمان معینی حرکت دارند! کارها را او تدبیر می کند؛ آیات را (برای شما) تشریح می نماید؛ شاید به لقای پروردگارتان یقین پسدا کنید!"

۳) وَهُوَ الَّذِي مَدَّ الْأَرْضَ وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْهَارًا وَمِنْ كُلِّ الشَّمَراتِ جَعَلَ فِيهَا زَوْجَيْنِ اثْتَيْنِ يُغْشِي اللَّيْلَ النَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يَنَفَّكُرُونَ

– "و او کسی است که زمین را گسترد؛ و در آن کوهها و نهرهایی قرار داد؛ و در آن از تمام میوه‌ها دو جفت آفرید؛ (پرده سیاه) شب را بر روز می پوشاند؛ در اینها آیاتی است برای گروهی که تفکر می کنند!"

٤) وَقِي الْأَرْضَ قِطْعًا مُتَجَاوِرَاتٌ وَجَنَّاتٌ مِنْ أَعْنَابٍ وَرَزْعٍ وَتَخِيلٌ صِنْوَانٌ وَغَيْرُ صِنْوَانٍ يُسْقَى بِمَاءٍ وَاحِدٍ وَتَفَضُّلٌ بَعْضَهَا عَلَى بَعْضٍ فِي الْأُكْلِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لُّقُومٌ يَعْقِلُونَ

- "و در روی زمین، قطعاتی در کنار هم قرار دارد که با هم متفاوتند؛ (نیز) با غهایی از انگور و زراعت و تخلها، (و درختان میوه گوناگون) که گاه بر یک پایه می‌رویند و گاه بر دو پایه؛ (و عجیب‌تر آنکه) همه آنها از یک آب سیراب می‌شوند! و با این حال، بعضی از آنها را از جهت میوه بر دیگری برتری می‌دهیم؛ در اینها نشانه‌هایی است برای گروهی که عقل خویش را به کار می‌گیرند!"

٥) وَإِنْ تَعْجَبْ فَعَجَبْ قَوْمُهُمْ أَئِذَا كَنَّا تُرَابًا أَئِنَّا لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ الْأَغْلَالُ فِي أَعْنَاقِهِمْ وَأُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "و اگر (از چیزی) تعجب می‌کنی، عجیب گفتار آنهاست که می‌گویند: «آیا هنگامی که ما خاک شدیم، (بار دیگر زنده می‌شویم) و به خلقت جدیدی بازمی‌گردیم؟!» آنها کسانی هستند که به پروردگارشان کافر شده‌اند؛ و آنان غل و زنجیرها در گردشان است؛ و آنها اهل دوزخند، و جاودانه در آن خواهد ماند!"

٦) وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ وَقَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمُ الْمُثُلَّاتُ وَإِنَّ رَبَّكَ لَشَدِيدُ الْعَقَابِ

- "آنها پیش از حسنہ (و رحمت)، از تو تقاضای شتاب در سیئه (و عذاب) می‌کنند؛ با اینکه پیش از آنها بلاهای عبرت انگیز نازل شده است! و پروردگار تو نسبت به مردم - با اینکه ظلم می‌کنند - دارای مغفرت است؛ و (در عین حال)، پروردگارت دارای عذاب شدید است!"

٧) وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِنْ رَبِّهِ إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ وَلِكُلِّ قَوْمٍ

هاد

- "کسانی که کافر شدند می‌گویند: «چرا آیه (و معجزه‌ای) از پروردگارش بر او نازل نشده‌است؟!» تو فقط بیم دهنده‌ای! و برای هر گروهی هدایت کننده‌ای است (و اینها همه بهانه است، نه برای جستجوی حقیقت)!"

۸) اللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَحْمِلُ كُلُّ أُنْثَى وَمَا تَغْيِضُ الْأَرْحَامُ وَمَا تَزْدَادُ وَكُلُّ شَيْءٍ

عِنْدَهُ بِمِقْدَارٍ

- خدا از جنین‌هایی که هر (انسان یا حیوان) ماده‌ای حمل می‌کند آگاه است؛ و نیز از آنچه رحمها کم می‌کنند (و پیش از موعد مقرر می‌زایند)، و هم از آنچه افزون می‌کنند (و بعد از موقع میزایند)؛ و هر چیز نزد او مقدار معینی دارد."

۹) عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ الْكَبِيرُ الْمُتَعَالِ

- او از غیب و شهود آگاه، و بزرگ و متعال است!

۱۰) سَوَاءُ مَنْ كُمْ مَنْ أُسْرَ الْقَوْلَ وَمَنْ جَهَرَ بِهِ وَمَنْ هُوَ مُسْتَخْفٌ بِاللَّيْلِ
وَسَارِبٌ بِالنَّهَارِ

- "برای او یکسان است کسانی از شما که پنهانی سخن بگویند، یا آن را آشکار سازند؛ و کسانی که شبانگاه مخفیانه حرکت می‌کنند، یا در روشتابی روز."

۱۱) لَهُ مُعَقَّبَاتٌ مَنْ يَبْيَنِ يَدِيهِ وَمَنْ خَلْفِهِ يَعْظُّونَهُ مِنْ أَمْرِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُغَيِّرُ
مَا بِقَوْمٍ حَتَّىٰ يُغَيِّرُوا مَا بِأَنفُسِهِمْ وَإِذَا أَرَادَ اللَّهُ بِقَوْمٍ سُوءًا فَلَا مَرَدَ لَهُ وَمَا لَهُمْ
مِنْ دُونِهِ مِنْ وَالٰ

- "برای انسان، مأمورانی است که بی در بی، از پیش رو، و از پشت سرش او را از فرمان خدا]-حوادث غیر حتمی] حفظ می‌کنند؛ (اما) خداوند سرنوشت هیچ قوم (و ملتی) را تغییر نمی‌دهد مگر آنکه آسان آنچه را در خودشان است تغییر دهند! و هنگامی که خدا اراده سوئی به قومی (بخاطر اعمالشان) کند، هیچ چیز مانع آن نخواهد شد؛ و جز خدا، سر برسته، نخواهد داشت!"

۱۲) هُوَ الَّذِي يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيُنْشِيءُ السَّحَابَ الثَّقَالَ

- "او کسی است که برق را به شما نشان می‌دهد، که هم مایه ترس است و هم مایه امید؛ و ابرهای سنگین‌بار ایجاد می‌کند!"

(۱۳) وَيُسَبِّحُ الرَّعْدُ بِحَمْدِهِ وَالْمَلَائِكَةُ مِنْ خَيْفَتِهِ وَيُرْسِلُ الصَّوَاعِقَ فَيُصِيبُ بِهَا

مَنْ يَشَاءُ وَهُمْ يُجَادِلُونَ فِي اللَّهِ وَهُوَ شَدِيدُ الْمِحَالِ

- "رعد، تسبیح و حمد او می گوید؛ و (نیز) فرشتگان از ترس او و صاعقه‌ها را می فرستند؛ و هر کس را بخواهد گرفتار آن می سازد، (در حالی که آنها با مشاهده این همه آیات الهی، باز هم) درباره خدا به مجادله مشغولند! او قدرتی بی‌انتها (و مجازاتی دردنک) دارد!"

(۱۴) لَهُ دَعْوَةُ الْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَسْتَجِيبُونَ لَهُمْ بِشَيْءٍ إِلَّا كَبَاسِطٌ كَفَيْهِ إِلَى الْمَاءِ لِيُلْبِلُ فَاهُ وَمَا هُوَ بِبَالِغٍ وَمَا دُعَاءُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

- دعوت حق از آن اوست! و کسانی را که (مشرکان) غیر از خدا می خوانند، (هرگز) به دعوت آنها پاسخ نمی گویند! آنها همچون کسی هستند که کفهای (دست) خود را به سوی آب می گشاید تا آب به دهانش برسد، و هر گز نخواهد رسید! و دعای کافران، جز در ضلال (و گمراهی) نیست!

(۱۵) وَلِلَّهِ يَسْجُدُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ طَوْعًا وَكَرْهًا وَظِلَالُهُمْ بِالْغُدُوِّ

وَالآَصَابِ

- تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند - از روی اطاعت یا اکراه - و همچنین سایه‌هایشان، هر صبح و عصر برای خدا سجده می کنند.

(۱۶) قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ قُلْ أَفَاتَخَذْتُمْ مِنْ دُونِهِ أُولَئِكَ لَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ نَفْعًا وَلَا ضَرًّا قُلْ هَلْ يَسْتَوِي الْأَعْمَمُ وَالْأَبْصَرُ أُمْ هَلْ تَسْتَوِي الظُّلُمَاتُ وَالنُّورُ أُمْ جَعَلُوا لِلَّهِ سُرَكَاءَ خَلَقُوا كَخَلْقِهِ فَتَشَابَهَ الْخَلْقُ عَلَيْهِمْ قُلِ اللَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ الْوَاحِدُ الْفَهَارُ

- "بگو: «چه کسی پروردگار آسمانها و زمین است؟» بگو: «الله» (سپس) بگو: «آیا اولیا (و خدایانی) غیر از او برای خود برگزیده‌اید که (حتی) مالک سود و زیان خود نیستند (تا چه رسد به شما؟!)» بگو: «آیا نایبنا و بیبا

یکسانند؟! یا ظلمتها و نور برابرند؟! آیا آنها همتایانی برای خدا قرار دادند بخار اینکه آنان همانند خدا آفرینشی داشتند، و این آفرینشها بر آنها مشتبه شده است؟! پسگو: «خدا خالق همه چیز است؛ و اوست یکتا و پیروز»"

**۱۷) أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَالَتْ أُودِيَّةً بِقَدَرِهَا فَاحْتَمَلَ السَّيْلُ زَبَدًا رَّابِيَا
وَمِمَّا يُوقِدُونَ عَلَيْهِ فِي النَّارِ ابْتِغَاءَ حِلْيَةً أَوْ مَتَاعً زَبَدٌ مِّثْلُهُ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ
الْحَقَّ وَالْبَاطِلَ فَأَمَّا الزَّبَدُ فَيَذَهِبُ جُفَاءً وَأَمَّا مَا يَنْفَعُ النَّاسَ فَيَمْكُثُ فِي الْأَرْضِ
كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ**

- خداوند از آسمان آبی فرستاد؛ و از هر دره و رودخانه‌ای به اندازه آنها سیلانی جاری شد؛ سپس سیل بر روی خود کفی حمل کرد؛ و از آنچه (در کوره‌ها)، برای به دست آوردن زینت آلات یا وسائل زندگی، آتش روی آن روشن می‌کنند نیز کفهایی مانند آن به وجود می‌آید - خداوند، حق و باطل را چنین مثل می‌زند! - اما کفها به بیرون پرتاپ می‌شوند، ولی آنچه به مردم سود می‌رساند [=آب یا فلار خالص] در زمین می‌ماند؛ خداوند اینچنین مثال می‌زند!"

**۱۸) لِلَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمُ الْحُسْنَى وَالَّذِينَ لَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُ لَوْ أَنَّ لَهُمْ مَا فِي
الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمِثْلُهُ مَعَهُ لَا فَتَدَوْا بِهِ أُولَئِكَ لَهُمْ سُوءُ الْحِسَابِ وَمَا وَاهِمُ جَهَنَّمُ
وَبِئْسَ الْمِهَادُ**

- برای آنها که دعوت پروردگارشان را اجابت کردند، (سرانجام و) نتیجه نیکوتر است؛ و کسانی که دعوت او را اجابت نکردند، (آنچنان در وحشت عذاب الهی فرو می‌روند، که) اگر تمام آنچه روی زمین است، و همانندش، از آن آنها باشد، همه را برای رهایی از عذاب می‌دهند! (ولی از آنها پذیرفته نخواهد شد!) برای آنها حساب بدی است؛ و جایگاهشان جهنم، و چه بد جایگاهی است!"

**۱۹) أَفَمَنْ يَعْلَمُ أَنَّمَا أُنْزِلَ إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ الْحَقُّ كَمَنْ هُوَ أَعْمَى إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ
أُولُوا الْأَلْبَابِ**

- آیا کسی که می‌داند آنچه از طرف پروردگارت بر تو نازل شده حق است، همانند کسی است که تابیناست؟! تنها صاحبان اندیشه متذکر می‌شوند...

۲۰) الَّذِينَ يُوْفُونَ بِعَهْدِ اللَّهِ وَلَا يَنْقُضُونَ الْمِيثَاقَ

- آنها که به عهد الهی وفا می کنند، و پیمان را نمی شکنند...

۲۱) وَالَّذِينَ يَصِلُونَ مَا أَمْرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ يُوْصَلَ وَيَخْشُونَ رَبَّهُمْ وَيَخَافُونَ سُوءَ

الحساب

- "و آنها که پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده، برقرار میدارند؛ و از پروردگارشان می ترسند؛ و از بدی حساب (روز قیامت) بیم دارند..."

۲۲) وَالَّذِينَ صَبَرُوا أَبْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَنَا هُمْ

سِرِّاً وَعَلَانِيَةً وَيَدْرُوْونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةِ أُولَئِكَ لَهُمْ عَقْبَى الدَّارِ

- "و آنها که بخاطر ذات (پاک) پروردگارشان شکنیابی می کنند؛ و نماز را برپا می دارند؛ و از آنچه به آنها روزی داده ایم، در پنهان و آشکار، اتفاق می کنند؛ و با حسنات، سیثات را از میان می برند؛ پایان نیک سرای دیگر، از آن آنهاست..."

۲۳) جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا وَمَنْ صَلَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ وَذُرِّيَّاتِهِمْ

وَالْمَلَائِكَةُ يَدْخُلُونَ عَلَيْهِمْ مِنْ كُلِّ بَابٍ

- "(همان) با غهای جاویدان بهشتی که وارد آن می شوند؛ و همچنین پدران و همسران و فرزندان صالح آنها؛ و فرشتگان از هر دری بر آنان وارد می گردند..."

۲۴) سَلَامٌ عَلَيْكُمْ بِمَا صَبَرْتُمْ فَغِيمٌ عَقْبَى الدَّارِ

- (و به آنان می گویند): سلام بر شما بخاطر صبر و استقامتان! چه نیکوست سرانجام آن سرای جاویدان!

۲۵) وَالَّذِينَ يَنْقُضُونَ عَهْدَ اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مِيثَاقِهِ وَيَنْطَعُونَ مَا أَمْرَ اللَّهُ بِهِ أَنْ

يُوْصَلَ وَيُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ أُولَئِكَ لَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ

- "آنها که عهد الهی را پس از محکم کردن می شکنند، و پیوندهایی را که خدا دستور به برقراری آن داده قطع می کنند، و در روی زمین فساد می نمایند، لعنت برای آنهاست؛ و بدی (و مجازات) سرای آخرت!"

۲۶) اللَّهُ يَسْطُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَفَرَحُوا بِالْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا الْحَيَاةُ

الدُّنْيَا فِي الْآخِرَةِ إِلَّا مَتَاعٌ

- «خداد روزی را برای هر کس بخواهد (و شایسته بداند) و سیع، برای هر کس بخواهد (و مصلحت بداند)، تنگ قرار می‌دهد؛ ولی آنها [= کافران] به زندگی دنیا، شاد (و خوشحال) شدن؛ در حالی که زندگی دنیا در برابر آخرت، متاع ناچیزی است!»

۲۷) وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَةٌ مِّنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّ اللَّهَ يُضِلُّ مَنْ

يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ أَنَابَ

- «کسانی که کافر شدند می‌گویند: «چرا آیه (و معجزه) ای از پروردگارش بر او نازل نشده است؟!» بگو: «خداآوند هر کس را بخواهد گمراه، و هر کس را که بازگردد، به سوی خودش هدایت می‌کند! (کمودی در معجزه‌ها نیست؛ لجاجت آنها مانع است!)»

۲۸) الَّذِينَ آمَنُوا وَتَطْمَئِنُ قُلُوبُهُمْ بِذِكْرِ اللَّهِ أَلَا بِذِكْرِ اللَّهِ تَطْمَئِنُ الْقُلُوبُ

- «آنها کسانی هستند که ایمان آورده‌اند، و دلهایشان به یاد خدا مطمئن (و آرام) است؛ آگاه باشید، تنها با یاد خدا دلها آرامش می‌یابد!»

۲۹) الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ طُوبَى لَهُمْ وَحُسْنُ مَآبٍ

- «آنها که ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دادند، پاکیزه‌ترین (زندگی) نصیبیشان است؛ و بهترین سراج‌جامها!»

۳۰) كَذَلِكَ أَرْسَلْنَاكَ فِي أُمَّةٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهَا أُمَّمٌ لُّتُّنَّوْ عَلَيْهِمُ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ وَهُمْ يَكْفُرُونَ بِالرَّحْمَنِ قُلْ هُوَ رَبِّي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ وَإِلَيْهِ مَتَابٌ

- «همان گونه (که پیامبران پیشین را می‌عوთ کردیم)، تو را به میان امته فرستادیم که پیش از آنها امتهای دیگری آمدند و رفتند، تا آنچه را به تو وحی نموده‌ایم بر آنان بخوانی، در حالی که به رحمان [= خداوندی که رحمتش همگان را فراگرفته] کفر می‌ورزند؛ بگو: «او پروردگار من است! معبدی جز او نیست! بر او توکل کردم؛ و بازگشتم بسوی اوست!»

(۳۱) وَلَوْ أَنَّ قُرْآنًا سُيِّرَتْ بِهِ الْجَبَالُ أَوْ قُطِعَتْ بِهِ الْأَرْضُ أَوْ كُلِّمَ بِهِ الْمَوْتَىٰ
بَل لَّهِ الْأَمْرُ جَمِيعًا أَفَلَمْ يَئِسَ الَّذِينَ آمَنُوا أَنَّ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَهَدَى النَّاسَ
جَمِيعًا وَلَا يَرَأُ الَّذِينَ كَفَرُوا تُصِيبُهُمْ بِمَا صَنَعُوا قَارِعَةً أَوْ تَحُلُّ قَرِيبًا مِّنْ
ذَارِهِمْ حَتَّىٰ يَأْتِيَ وَعْدُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُخْلِفُ الْمِيعَادَ

- اگر بوسیل؛ قرآن، کوهها به حرکت در آیند یا زمینها قطعه قطعه شوند، یا بوسیل؛ آن با مردگان سخن گفته شود،
باز هم ایمان نخواهد آورده! ولی همه کارها در اختیار خداست! آیا آنها که ایمان آورده‌اند نمی‌دانند که اگر خدا
بخواهد همه مردم را (به اجبار) هدایت می‌کند (اما هدایت اجباری سودی ندارد!) و پیوسته بلاهای کوبنده‌ای بر
کافران بخاطر اعمالشان وارد می‌شود، و یا بزندیکی خانه آنها فروود می‌آید، تا وعده (نهایی) خدا فرا رسد؛ به یقین
خداآوند در وعد؛ خود تخلف نمی‌کند!"

(۳۲) وَلَقَدِ اسْتَهْزَىٰ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَأَمْيَتُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا ثُمَّ أَخْذَتُهُمْ فَكَيْفَ
كَانَ عِقَابٌ

- "(نها تو را استهزا نکردند)، پامبران پیش از تو را نیز مورد استهزا قرار دادند؛ من به کافران مهلت دادم؛ سپس
آنها را گرفتم؛ دیدی مجازات من چگونه بود؟!"

(۳۳) أَفَمَنْ هُوَ قَائِمٌ عَلَىٰ كُلِّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَجَعَلُوا لِلَّهِ شُرُكَاءَ قُلْ سَمُّوْهُمْ
أَمْ تُنْبِئُونَهُ بِمَا لَا يَعْلَمُ فِي الْأَرْضِ أَمْ بِظَاهِرِ مِنَ الْقَوْلِ بَلْ زِينَ لِلَّذِينَ كَفَرُوا
مَكْرُهُمْ وَصَدُّوْا عَنِ السَّبِيلِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادِ

- "آیا کسی که بالای سر همه ایستاده، (و حافظ و نگهبان و مراقب همه است)، و اعمال همه را می‌بیند (همچون
کسی است که هیچ یک از این صفات را ندارد؟！ آنان برای خدا همتایانی قرار دادند؛ بگو؛ «آنها را نام ببرید؛ آیا
چیزی را به او خبر می‌دهید که از وجود آن در روی زمین بی‌خبر است، یا سختان ظاهری (و تو خالی) می‌گویید؟!»
(نه، شریکی برای خدا وجود ندارد)؛ بلکه در نظر کافران، دروغهایشان زیست داده شده، (و بر اثر ناپاکی درون،
چنین می‌پنداشتند که واقعیتی دارد)؛ و آنها از راه (خدا) بازداشت شده‌اند؛ و هر کس را خدا گمراه کند، راهنمایی
برای او وجود نخواهد داشت!"

(۳۴) لَّهُمْ عَذَابٌ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابٌ الْآخِرَةِ أَشَقُّ وَمَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَاقِعٍ

واق

- در دنیا، برای آنها عذابی (دردنگ) است؛ و عذاب آخرت سخت‌تر است؛ و در برابر (عذاب) خدا، هیچ کس نمی‌تواند آنها را نگه دارد!»

(۳۵) مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَّقُونَ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ أَكْلُهَا دَائِمٌ وَظِلُّهَا تِلْكَ عَقْبَى الَّذِينَ اتَّقَوْا وَعَقْبَى الْكَافِرِينَ النَّارُ

- «توصیف بهشتی که به پرهیزگاران و عده شده، (این است که) نهرهای آب از زیر درختانش جاری است، میوه آن همیشگی، و سایه‌اش دائمی است؛ این سرانجام کسانی است که پرهیزگاری پیشه کردند؛ و سرانجام کافران، آتش است!»

(۳۶) وَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يَفْرَحُونَ بِمَا أُنزِلَ إِلَيْكَ وَمِنَ الْأَخْرَابِ مَنْ يُنَكِّرُ بَعْضَهُ قُلْ إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ وَلَا أُشْرِكَ بِهِ إِلَيْهِ أَدْعُو وَإِلَيْهِ مَا بِ

- کسانی که کتاب آسمانی به آنان داده‌ایم، از آنچه بر تو نازل شده، خوشحالند؛ و بعضی از احزاب (و گروه‌ها)، قسمتی از آن را انکار می‌کنند؛ بگو: «من مأمورم که «الله» را بپرسم؛ و شریکی برای او قائل نشوم! به سوی او دعوت می‌کنم؛ و بازگشت من بسوی اوست!»

(۳۷) وَكَذَلِكَ أُنْزَلْنَاهُ حُكْمًا عَرَبِيًّا وَلَئِنْ اتَّبَعْتَ أَهْوَاءَهُمْ بَعْدَ مَا جَاءَكَ مِنَ الْعِلْمِ مَا لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ وَلَىٰ وَلَا وَاقِعٍ

- «همان گونه (که به پیامبران پیشین کتاب آسمانی دادیم)، بر تو نیز این (قرآن) را بعنوان فرمان روشن و صریحی نازل کردیم؛ و اگر از هوسهای آنان - بعد از آنکه آگاهی برای تو آمده - پیروی کنی، هیچ کس در برابر خدا، از تو حمایت و جلوگیری نخواهد کرد.»

٣٨) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ وَجَعَلْنَا لَهُمْ أَزْواجًا وَدُرْرِيَّةً وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ

أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةً إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ لِكُلِّ أَجْلٍ كِتَابٌ

- "ما پیش از تو (نیز) رسولانی فستادیم؛ و برای آنها همسران و فرزندانی قرار دادیم؛ و هیچ رسولی نمی‌توانست (از پیش خود) معجزه‌ای بیاورد، مگر بفرمان خدا! هر زمانی نوشته‌ای دارد (و برای هر کاری، موعدی مقرر است)!"

٣٩) يَمْحُوا اللَّهُ مَا يَشَاءُ وَيُثْبِتُ وَعِنْدَهُ أُمُّ الْكِتَابِ

- "خدواند هر چه را بخواهد محو، و هر چه را بخواهد اثبات می‌کند؛ و «ام الكتاب» [=لوح محفوظ] نزد اوست!"

٤٠) وَإِنْ مَا نُرِينَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّيْكَ فَإِنَّمَا عَيْكَ الْبَلَاغُ
وَعَلَيْنَا الْحِسَابُ

- "و اگر پاره‌ای از مجازاتها را که به آنها وعده می‌دهیم به تو نشان دهیم، یا (پیش از فرا رسیدن این مجازاتها) تو را بمیرانیم، در هر حال تو فقط مأمور ابلاغ هستی؛ و حساب (آنها) برماست."

٤١) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا نَأْتَى الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا وَاللَّهُ يَحْكُمُ لَا مُعَقَّبَ

لِحُكْمِهِ وَهُوَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- "آیا ندیدند که ما پیوسته به سراغ زمین می‌آییم و از اطراف (و جواب) آن کم می‌کنیم؟! (و جامعه‌ها، تمدنها، و دانشمندان تدریجاً از میان می‌روند). و خداوند حکومت می‌کند؛ و هیچ کس را بسایر اجلوگیری یا ردة احکام او نیست؛ و او سریع الحساب است!"

٤٢) وَقَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعًا يَعْلَمُ مَا تَكْسِبُ كُلُّ نَفْسٍ
وَسَيَعْلَمُ الْكُفَّارُ لِمَنْ عَقَبَ الدَّارِ

- "پیش از آنان نیز کسانی طرحها و نقشه‌ها کشیدند؛ ولی تمام طرحها و نقشه‌ها از آن خداست! او از کار هر کس آگاه است؛ و بزوی کفار می‌دانند سرانجام (تیک و بد) در سایر دیگر از آن کیست!"

٤٣) وَيَقُولُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَسْتَ مُرْسَلًا قُلْ كَفَى بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ وَمَنْ

عِنْدَهُ عِلْمُ الْكِتَابِ

- آنها که کافر شدند می گویند: «تو پیامبر نیستی!» بگو: «کافی است که خداوند، و کسی که علم کتاب (و آگاهی بر قرآن) تزد اوست، میان من و شما گواه باشند!»

سوره ابراهیم

س-۱۴- تعداد آیات ۵۲- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشايشگر

۱) الْكِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكَ لِتُخْرِجَ النَّاسَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ بِإِذْنِ رَبِّهِمْ

إِلَى صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

- (الـ، این) کتابی است که بر تو نازل کردیم، تا مردم را از تاریکیهای شرک و ظلم و جهل، به سوی روشنایی (ایمان و عدل و آگاهی)، بفرمان پروردگارشان در آوری، بسوی راه خداوند عزیز و حمید.

۲) اللَّهُ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَوَيْلٌ لِلْكَافِرِينَ مِنْ عَذَابٍ

شَدِيدٍ

- "همان خدایی که آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، از آن اوست؛ وای بر کافران از مجازات شدید (اللهی)!"

۳) الَّذِينَ يَسْتَحْيُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ

وَيَبْغُونَهَا عِوْجًا أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

- «همانها که زندگی دنیا را بر آخرت ترجیح می‌دهند؛ و (مردم را) از راه خدا باز می‌دارند؛ و می‌خواهند راه حق را منحرف سازند؛ آنها در گمراهی دوری هستند!»

۴) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَسُولٍ إِلَّا بِلِسَانٍ قَوْمَهِ لَيْسَنَ لَهُمْ فَيُضِلُّ اللَّهُ مَنْ يَشَاءُ

وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- «ما هیچ پیامبری را، جز به زبان قومش، نفرستادیم؛ تا حقایق را برای آنها آشکار سازد؛ سپس خدا هر کس را بخواهد (و مستحق بداند) گمراه، و هر کس را بخواهد (و شایسته بداند) هدایت می‌کند؛ او توانا و حکیم است.»

۵) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا أَنْ أَخْرِجْ قَوْمَكَ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

وَذَكَرْهُمْ بِآيَاتِ اللَّهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لُّكُلٌّ صَبَارٌ شَكُورٌ

- «ما موسی را با آیات خود فرستادیم؛ (و دستور دادیم) قومت را از ظلمات به نور ببرون آرا و «ایام الله» را به آنان یاد آور! در این، نشانه‌هایی است برای هر صیر کننده شکرگزار!»

۶) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ أَنْجَاكُمْ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ

يَسُوْمُونَكُمْ سُوءَ الْعَذَابِ وَيَدْبَحُونَ أَبْنَاءَكُمْ وَيَسْتَحْيُونَ نِسَاءَكُمْ وَفِي ذَلِكُمْ

بَلَاءٌ مِّنْ رَبِّكُمْ عَظِيمٌ

- «و (به خاطر بیاور) هنگامی را که موسی به قومش گفت: «نعمت خدا را بر خود به یاد داشته باشید، زمانی که شما را از (چنگال) آل فرعون رهایی بخشید! همانها که شما را به بدترین وجهی عذاب می‌کردند؛ پس رانتان را سر می‌بریدند، و زنانتان را (برای خدمتگاری) زنده می‌گذاشتند؛ و در این، آزمایش بزرگی از طرف پروردگار تان برای شما بود!»

۷) وَإِذْ تَأَذَّنَ رَبُّكُمْ لَئِنْ شَكَرْتُمْ لَا زِيْدَكُمْ وَلَئِنْ كَفَرْتُمْ إِنَّ عَذَابِي لَشَدِيدٌ

- «و (همچنین به خاطر بیاورید) هنگامی را که پروردگار تان اعلام داشت: «اگر شکرگزاری کنید، (نعمت خود را) بر شما خواهم افزواد؛ و اگر ناسپاسی کنید، مجازاتم شدید است!»

۸) وَقَالَ مُوسَى إِن تَكْفُرُوا أَنْتُمْ وَمَن فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا فَإِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ حَمِيدٌ

- "موسی (به بنی اسرائیل) گفت: «اگر شما و همه مردم روی زمین کافر شوید، (به خدا زیانی نمی‌رسد؛ چرا که خداوند، بی‌نیاز و شایسته ستایش است!»"

۹) أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأً الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٍ وَثَمُودٍ وَالَّذِينَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا اللَّهُ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَدُوا أَيْدِيهِمْ فِي أَفْوَاهِهِمْ وَقَالُوا إِنَّا كَفَرْنَا بِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ وَإِنَّا لَفِي شَكٍّ مَمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ مُرِيبٌ

- "آیا خبر کسانی که پیش از شما بودند، به شما نرسید؟! «قوم نوح» و «عاد» و «نمود» و آنها که پس از ایشان بودند؛ همانها که جز خداوند از آنان آگاه نیست؛ پیامبرانشان دلایل روشن برای آنان آوردند، ولی آنها (از روی تعجب و استهزه) دست بر دهان گرفتند و گفتند: «ما به آنجه شما به آن فرستاده شده‌اید، کافریم! و نسبت به آنجه ما را به سوی آن می‌خوانیم، شک و تردید داریم!»"

۱۰) قَالَتْ رُسُلُهُمْ أَفِي اللَّهِ شَكٌّ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَدْعُوكُمْ لِيَغْفِرَ لَكُم مَنْ ذُنُوبِكُمْ وَيَوْخَرُكُمْ إِلَى أَجَلِ مُسَمَّى قَالُوا إِنَّا نَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مُّثُلُنا تُرِيدُونَ أَنْ تَصُدُّونَا عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُنَا فَأَتُونَا بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

- "رسولان آنها گفتند: «آیا در خدا شک است؟! خدایی که آسمانها و زمین را آفریده؛ او شما را دعوت می‌کند تا گناهاتنان را ببخشد، و تا موعد مقرر شما را باقی گذارد!» آنها گفتند: «ما اینها را نمی‌فهمیم؛ همین اندازه می‌دانیم که شما انسانهایی همانند ما هستید، می‌خواهید ما را از آنجه پدرانمان می‌پرستیدند بازدارید؛ شما دلیل و معجزه روشنی برای ما بیاورید!»"

۱۱) قَالَتْ لَهُمْ رُسُلُهُمْ إِنَّنَّا نَحْنُ إِلَّا بَشَرٌ مُّثُلُكُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ عَلَى مَن يَشَاءُ

مِنْ عِبَادِهِ وَمَا كَانَ لَنَا أَنْ تَأْتِيَكُمْ بِسُلْطَانٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلِيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- "پیامبرانشان به آنها گفتند: «درست است که ما بشری همانند شما هستیم، ولی خداوند بر هر کس از بندگانش بخواهد (و شایسته بداند)، نعمت می‌بخشد (و مقام رسالت عطا می‌کند)! و ما هرگز نمی‌توانیم معجزه‌ای جز بفرمان خدا بیاوریم! (و از تهدیدهای شما نمی‌هراسیم)؛ افراد بایمان باید تنها بر خدا توکل کنند!»"

۱۲) وَمَا لَنَا أَلَا تَنْوَكَلَ عَلَى اللَّهِ وَقَدْ هَدَانَا سُبْلَنَا وَلَنَصْبَرَنَّ عَلَى مَا آذَيْتُمُونَا
وَعَلَى اللَّهِ فَلَيَتَوَكَّلِ الْمُتَوَكِّلُونَ

- چرا بر خدا توکل نکنیم، با اینکه ما را به راههای (سعادت) رهبری کرده است؟! و ما بطور مسلم در برابر آزارهای شما صبر خواهیم کرد (و دست از رسالت خویش بر نمی‌داریم) ! و توکل کنندگان، باید فقط بر خدا توکل کنند!»

۱۳) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِرُسُلِهِمْ لَنُخْرِجَنَّكُمْ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَتَعُودُنَّ فِي مِلَّتِنَا
فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ رَبُّهُمْ لَنُهْلِكَنَ الظَّالِمِينَ

- (ولی) کافران به پیامبران خود گفتند: «ما قطعاً شما را از سرزمین خود بیرون خواهیم کرد، مگر اینکه به آیین ما بازگردید!» در این حال، پروردگارشان به آنها وحی فرستاد که: «ما ظالمان را هلاک می‌کنیم!

۱۴) وَلَنُسْكِنَنَّكُمُ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِهِمْ ذَلِكَ لِمَنْ خَافَ مَقَامِي وَخَافَ وَعِيدِ

- «شما را بعد از آنان در زمین سکوت خواهیم داد، این (موقعیت)، برای کسی است که از مقام (عدالت) من برتسد؛ و از عذاب (من) بیمناک باشد!»"

۱۵) وَأَسْتَفْتَحُوا وَخَابَ كُلُّ جَبَارٍ عَنِيدٍ

- «و آنها (از خدا) تقاضای فتح و پیروزی (بر گفار) کردند؛ و (سرانجام) هر گردنکش منحرفی نومیسد و نابود شد!»

۱۶) مِنْ وَرَآئِهِ جَهَنَّمُ وَيُسْقَى مِنْ مَاءِ صَدِيدٍ

- "به دنبال او چهنم خواهد بود؛ و از آب بد بوی متفقین تو شانده می‌شود!"

۱۷) يَتَجَرَّعُهُ وَلَا يَكَادُ يُسْبِغُهُ وَيَأْتِيهِ الْمَوْتُ مِنْ كُلِّ مَكَانٍ وَمَا هُوَ بِمَيْتٍ وَمِنْ
وَرَآئِهِ عَذَابٌ غَلِظٌ

- "بزحمت جرعه آن را سرمی کشد؛ و هر گر حاضر نیست به میل خود آن را بیاشامد؛ و مرگ از هرجا به سراغ او می‌آید؛ ولی با این همه نمی‌میرد! و بدبیان آن، عذاب شدیدی است!"

**۱۸) مَثَلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ أَعْمَالُهُمْ كَرَمَادٍ اشْتَدَّتْ بِهِ الرِّيحُ فِي يَوْمٍ عَاصِفٍ
لَا يَقْدِرُونَ مِمَّا كَسَبُوا عَلَى شَيْءٍ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ**

- "اعمال کسانی که به پروردگارشان کار نکردند، همچون خاکستری است در برابر تندیباد در یک روز طوفانی! آنها توانایی ندارند کمترین چیزی از آنچه را انجام داده‌اند، به دست آورند؛ و این همان گمراحتی دور و دراز است!"

۱۹) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبُكُمْ وَيَأْتِ

بِخَلْقٍ جَدِيدٍ

- آیا ندیدی خداوند، آسمانها و زمین را بحق آفریده است؟! اگر بخواهد، شما را می‌برد و خلق تازه‌ای می‌آورد!

۲۰) وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بَعْزِيزٌ

- و این کار برای خدا مشکل نیست!

**۲۱) وَبَرَزَوْا لِلَّهِ جَمِيعًا فَقَالَ الْمُضْعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا مِنْ عَذَابِ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ قَالُوا لَوْ هَدَانَا اللَّهُ لَهَدَيْنَاكُمْ سَوَاءٌ
عَلَيْنَا أَجْزَعْنَا أَمْ صَبَرْنَا مَا لَنَا مِنْ مَحِيصٍ**

"(در قیامت)، همه آنها در برابر خدا ظاهر می‌شوند؛ در این هنگام، ضعفاً [دنبالدروان نادان] به مستکبران (و رهبران گمراه) می‌گویند: «ما پیروان شما بودیم! آیا (اکنون که بخطاطر پیروی از شما گرفتار مجازات الهی شده‌ایم)، شما حاضرید سهمی از عذاب الهی را پیدا نمایید و از ما بردارید؟» آنها می‌گویند: «اگر خدا ما را هدایت کرده بود، ما نیز شما را هدایت می‌کردیم! (ولی کار از اینها گذشته است)، چه بیتابی کنیم و چه شکیباتی، تفاوتی برای ما ندارد؛ راه گریزی برای ما نیست!»"

۲۲) وَقَالَ الشَّيْطَانُ لِمَا قُضِيَ الْأَمْرُ إِنَّ اللَّهَ وَعَدَكُمْ وَعْدَ الْحَقِّ وَوَعَدْتُكُمْ فَأَخْلَفْتُكُمْ وَمَا كَانَ لِي عَلَيْكُمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا أَنْ دَعَوْتُكُمْ فَاسْتَجَبْتُمْ لِي فَلَا تَلُومُونِي وَلَوْمُوا أَنفُسَكُمْ مَا أَنَّا بِمُصْرِخِكُمْ وَمَا أَنْتُمْ بِمُصْرِخِي إِنِّي كَفَرْتُ بِمَا أَشْرَكْتُمُونِ مِنْ قَبْلِ إِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "شیطان، هنگامی که کار تمام می‌شود، می‌گوید: خداوند به شما وعده حق داد؛ و من به شما وعده (باطل) دادم، و تخلف کردم! من بر شما تسلطی نداشت، جز اینکه دعوتتان کردم و شما دعوت مرای پذیرفتید! بنابر این، مرا سرزنش نکنید؛ خود را سرزنش کنید! نه من فریادرس شما هستم، و نه شما فریادرس من! من نسبت به شرک شما درباره خود، که از قبل داشتید، (و اطاعت مرای همدیف اطاعت خدا قرار دادید) بیزار و کافرم!» مسلمان استمکاران عذاب دردنگی دارند!"

۲۳) وَأَذْخِلِ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
خَالِدِينَ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ تَحْيَيْهُمْ فِيهَا سَلَامٌ

- "و کسانی را که ایمان آوردهند و اعمال صالح انجام دادند، به باگهای بهشت وارد می‌کنند؛ باگهایی که نهرها از زیر درختانش جاری است؛ به اذن پروردگارشان، جاودانه در آن می‌مانند؛ و تحیت آنها در آن، «سلام» است."

۲۴) أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةً طَيِّبَةً أَصْلُهَا ثَابَتُ
وَفَرْعُعْهَا فِي السَّمَاءِ

- آیا ندیدی چگونه خداوند «کلمه طیبه» (و گفتار پاکیزه) را به درخت پاکیزه‌ای تشبيه کرده که ریشه آن (در زمین) ثابت و شاخه آن در آسمان است؟!

۲۵) تُؤْتَى أُكْلَهَا كُلَّ حِينٍ بِإِذْنِ رَبِّهَا وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ
يَتَذَكَّرُونَ

- هر زمان میوه خود را به اذن پروردگارش می‌دهد. و خداوند برای مردم مثلها می‌زند، شاید متذکر شوند (و پند گیرند) !

۲۶) وَمِثْلُ كَلْمَةِ خَبِيَّةٍ كَشَجَرَةٍ خَبِيَّةٍ اجْتَسَتْ مِنْ فَوْقِ الْأَرْضِ مَا لَهَا مِنْ قَرَارٍ
– (همچنین) «کلمه خبیثه» (و سخن آلوده) را به درخت ناپاکی تشییه کرده که از روی زمین برکنده شده، و قرار و ثباتی ندارد.

۲۷) يَثْبِتُ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا بِالْقَوْلِ الثَّابِتِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَيُضْلِلُ
اللَّهُ الظَّالِمِينَ وَيَعْقِلُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ

– "خداؤند کسانی را که ایمان آوردنده، به خاطر گفتار و اعتقاد ثابتšان، استوار می‌دارد؛ هم در این جهان، و هم در سرای دیگر! و ستگران را گمراه می‌سازد، (و لطف خود را از آنها برمسی گیرد)؛ خداوند هر کار را بخواهد (و مصلحت بداند) انجام می‌دهد!"

۲۸) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ بَدَّلُوا نِعْمَةَ اللَّهِ كُفُراً وَأَحَلُّوا قَوْمَهُمْ دارَ الْبَوَارِ

– آیا نیدی کسانی را که نعمت خدا را به کفران تبدیل کردنده، و قوم خود را به سرای نیستی و نابودی کشاندند؟!

۲۹) جَهَنَّمَ يَصْلُوْنَهَا وَبِئْسَ الْقَرَارُ

– "(سرای نیستی و نابودی، همان) جهنم است که آنها در آتش آن وارد می‌شوند؛ و بد قرارگاهی است!"

۳۰) وَجَعَلُوا لِلَّهِ أُنْدَادًا لَّيُضْلِلُوا عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعُوا فَإِنَّ مَصِيرَكُمْ إِلَى النَّارِ

– "آنها برای خدا همتایانی قرار داده‌اند، تما (مردم را) از راه (منحرف و گمراه سازند؛ بگو: «چند روزی از زندگی دنیا و لذات آن) بهره گیرید؛ اما آعاقیت کار شما به سوی آتش (دوزخ) است!"

۳۱) قُلْ لِعِبَادِي الَّذِينَ آمَنُوا يَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُنْفِقُوا مِمَّا رَزَقْنَاهُمْ سِرًّا وَعَلَانِيةً
مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَاَ بَيْعُ فِيهِ وَلَا خِلَالٌ

– "به بندگان من که ایمان آورده‌اند بگو نماز را بربا دارند؛ و از آنجه به آنها روزی داده‌ایم، پنهان و آشکار، انفاق کنند؛ پیش از آنکه روزی فرا رسد که نه در آن خرید و فروش است، و نه دوستی! (نه با مال می‌توانند از کیفر خدا رهایی یابند، و نه با پیوندهای مادی!)"

(۳۲) اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الشَّرَابَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْفُلْكَ لِتَجْرِيَ فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ وَسَخَّرَ لَكُمُ الْأَنْهَارَ

- "خداوند همان کسی است که آسمانها و زمین را آفرید؛ و از آسمان، آبی نازل کرد؛ و با آن، میوه‌های مختلف را برای روزی شما (از زمین) بیرون آورد؛ و کشتی‌ها را مسخر شما گردانید، تا بر صفحه دریا به فرمان او حرکت کنند؛ و نهرها را (نیز) مسخر شما نمود؛"

(۳۳) وَسَخَّرَ لَكُمُ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ دَأْتِبِينَ وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيلَ وَالنَّهَارَ

- "و خورشید و ماه را - که با برنامه منظمی در کارند - به تسخیر شما درآورده؛ و شب و روز را (نیز) مسخر شما ساخت؛"

(۳۴) وَآتَاكُمْ مِنْ كُلِّ مَا سَأَلْتُمُوهُ وَإِنْ تَعْدُوا نِعْمَتَ اللَّهِ لَا تُحْصُوْهَا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارُ

- "و از هر چیزی که از او خواستید، به شما داد؛ و اگر نعمتهاخ خدا را بشمارید، هر گز آنها را شماره نتوانید کردا! انسان، ستمگر و ناسپاس است!"

(۳۵) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا الْبَلَدَ آمِنًا وَاجْبُنِي وَبَنِيَّ أَنْ نَعْبُدَ الْأَنْسَامَ

(به یاد آورید) زمانی را که ابراهیم گفت: «پروردگار! آین شهر [= مکه] را شهر امنی قرار ده! و من و فرزندانم را از پرستش بتهدا دور نگاه دار!

(۳۶) رَبِّ إِنَّهُنَّ أَضْلَلَنَ كَثِيرًا مِنَ النَّاسِ فَمَنْ تَبَعَّنِي فَإِنَّهُ مِنِّي وَمَنْ عَصَانِي فَإِنَّكَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "پروردگار! آنها [= بتهدا] بسیاری از مردم را گمراه ساختند! هر کس از من پیروی کند از من است؛ و هر کس نافرمانی من کند، تو بخشنده و مهریانی!"

۳۷) رَبَّنَا إِنَّى أَسْكَنْتُ مِنْ ذُرِّيَّتِي بُوَادٍ غَيْرِ ذِي زَرْعٍ عِنْدَ بَيْتِكَ الْمُحَرَّمِ رَبَّنَا لِيَقِيمُوا الصَّلَاةَ فَاجْعُلْ أَفْئِدَةً مِنَ النَّاسِ تَهْوِي إِلَيْهِمْ وَارْزُقْهُمْ مِنَ الشَّمَرَاتِ لَعَلَّهُمْ يَشْكُرُونَ

- «پروردگار! من بعضی از فرزنداتم را در سرزمین بی آب و غلقی، در کنار خانه‌ای که حرم توست، ساکن ساختم تماز را پردازند؛ تو دلهای گروهی از مردم را متوجه آنها ساز؛ و از ثمرات به آنها روزی ده؛ شاید آنان شکر تو را بجای آرنده!»

۳۸) رَبَّنَا إِنَّكَ تَعْلَمُ مَا نُخْفِي وَمَا نُعْلِنُ وَمَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ فَيَرْأِسِ الْأَرْضَ وَلَا فِي السَّمَاءِ

- «پروردگار! تو می‌دانی آنچه را ما پنهان و یا آشکار می‌کنیم؛ و چیزی در زمین و آسمان بر خدا پنهان نیست!»

۳۹) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي وَهَبَ لِي عَلَى الْكِبَرِ إِسْمَاعِيلَ وَإِسْحَاقَ إِنَّ رَبِّي لَسَمِيعُ الدُّعَاءِ

- «حمد خدای را که در پیری، اسماعیل و اسحاق را به من بخشید؛ مسلمًا پروردگار من، شنونده (و اجابت کننده دعاست).»

۴۰) رَبِّ اجْعُنِي مُقِيمَ الصَّلَاةِ وَمِنْ ذُرِّيَّتِي رَبَّنَا وَتَقَبَّلْ دُعَاءِ

- پروردگار! ما بربا کننده نماز قرار ده، و از فرزنداتم (نیز چنین فرمای)، پروردگار! دعای ما بپذیرا.

۴۱) رَبَّنَا اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ يَوْمَ يَقُومُ الْحِسَابُ

- پروردگار! من و پدر و مادرم و همه مؤمنان را، در آن روز که حساب بربا می‌شود، بیامزدا

۴۲) وَلَا تَحْسِبَنَّ اللَّهَ غَافِلًا عَمَّا يَعْمَلُ الظَّالِمُونَ إِنَّمَا يُؤَخِّرُهُمْ لِيَوْمٍ تَشْخَصُ فِيهِ الْأَبْصَارُ

- گمان میر که خدا، از آنچه ظالمان انجام می‌دهند، غافل است! (نه، بلکه کیفر) آنها را برای روزی تأخیر اندخته است که چشمها در آن (به خاطر ترس و وحشت) از حرکت بازمی‌ایستند...

(۴۳) مُهْطِعِينَ مُقْتَعِينَ رُءُوسِهِمْ لَا يَرْتَدُ إِلَيْهِمْ طَرْفُهُمْ وَأَفْئِدَتُهُمْ هَوَاءٌ

- "گردنها را کشیده، سرها را به آسمان بلند کرده، حتی پلک چشمها یاشان از حرکت بازمی‌ماند؛ زیرا به هر طرف نگاه کنند، آثار عذاب آشکار است!) و (در این حال) دلهایشان (فرومی‌ریزد؛ و از اندیشه و امید)، خالی می‌گردد!"

(۴۴) وَأَنذِرِ النَّاسَ يَوْمَ يَأْتِيهِمُ الْعَذَابُ فَيَقُولُ الَّذِينَ ظَلَمُوا رَبَّنَا أَخْرُنَا إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ نُجْبَ دَعْوَاتِكَ وَتَتَّبِعِ الرُّسُلَ أَوْلَمْ تَكُونُوا أَقْسَمُّمُ مِنْ قَبْلِ مَا لَكُمْ مِنْ زَوَالٍ

- و مردم را از روزی که عذاب الهی به سراغشان می‌آید، بترسان! آن روز که ظالمان می‌گویند: «پروردگار! مدت کوتاهی ما را مهلت ده، تا دعوت تو را بپذیریم و از پیامبران پیروی کنیم!» (اما پاسخ می‌شنوند که: مگر قبلًا سوگند یاد نکرده بودید که زوال و فنا بای برای شما نیست؟!

(۴۵) وَسَكَنْتُمْ فِي مَسَاكِنِ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَنفُسَهُمْ وَتَبَيَّنَ لَكُمْ كَيْفَ فَعَلْنَا بِهِمْ وَضَرَبْنَا لَكُمُ الْأَمْثَالَ

- "(آری شما بودید که) در منازل (و کاخهای) کسانی که به خویشتن ستم کردند، ساکن شدید؛ و برای شما آشکار شد چگونه با آنان رفتار کردیم؛ و برای شما، مثلها (از سرگذشت پیشینیان) زدیم (یا ز هم بیدار نشید)!"

(۴۶) وَقَدْ مَكَرُوا مَكْرُهُمْ وَعِنْدَ اللَّهِ مَكْرُهُمْ وَإِنْ كَانَ مَكْرُهُمْ لِتَزُولَ مِنْهُ الْجِبَالُ

- "آنها نهایت مکر (و نیرنگ) خود را به کار زدند؛ و همه مکرها (و توطئه‌هایشان) نزد خدا آشکار است، هر چند مکرشان چنان باشد که کوه‌ها را از جا برکنند!"

(۴۷) فَلَا تَحْسِبَنَّ اللَّهَ مُخْلِفًا وَعَدْهُ رُسُلَهُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ ذُو انتِقامٍ

- پس گمان میر که خدا وعده‌ای را که به پیامبرانش داده، تخلّف کند! چرا که خداوند قادر و انتقام گیرنده است.

(۴۸) يَوْمَ تُبَدَّلُ الْأَرْضُ غَيْرَ الْأَرْضِ وَالسَّمَاوَاتُ وَبَرَزُوا لِلَّهِ الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

- در آن روز که این زمین به زمین دیگر، و آسمانها (به آسمانهای دیگری) مبدل می‌شود، و آنان در پیشگاه خداوند واحد قهار ظاهر می‌گردند!

٤٩) وَتَرَى الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ مُّقْرَنِينَ فِي الْأَصْفَادِ

- و در آن روز، مجرمان را با هم در غل و زنجیر می بینی! (که دستها و گردتها بشان را به هم بسته است!)

٥٠) سَرَابَيْلُهُمْ مِّنْ قَطْرَانٍ وَتَغْشَى وُجُوهُهُمُ النَّارُ

- "لباسهایشان از قطران [= ماده چسبنده بد بوی قابل اشتعال] است؛ و صورتهایشان را آتش می پوشاند..."

٥١) لِيَجْزِي اللَّهُ كُلَّ نَفْسٍ مَا كَسَبَتْ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- تا خداوند هر کس را، هر آنچه انجام داده، جزا دهد! به یقین، خداوند سریع الحساب است!

٥٢) هَذَا بَلَاغٌ لِلنَّاسِ وَلَيُنَذِّرُوا بِهِ وَلَيَعْلَمُوا أَنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ وَلَيَذَّكَّرَ أُولُو الْأَلْبَابِ

- "این (قرآن)، پیام (او ابلاغی) برای (عوم) مردم است؛ تا همه به وسیله آن انتشار شوند، و بدانند او خدا یکتاست؛ و تا صاحبان مغز (او اندیشه) پند گیرند!"

سورة الحجر

س-١٥- تعداد آیات ۹۹- محل نزول مکد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخاشایشگر

١) الَّرَّ تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ وَقُرْآنٌ مُّبِينٌ

- ال، این آیات کتاب، و قرآن مبین است.

٢) رَبُّمَا يَوْدُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْ كَانُوا مُسْلِمِينَ

- کافران (هنگامی که آثار شوم اعمال خود را ببینند)، چه بسا آرزو می کنند که ای کاش مسلمان بودند!

۳) ذَرْهُمْ يَأْكُلُوا وَيَتَمَتَّعُوا وَيُلْهِمُ الْأَمْلُ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

- "بگذار آنها بخورند، و بهره گیرند، و آرزوهای آنان را غافل سازد؛ ولی بزودی خواهد فهمید!"

۴) وَمَا أَهْلَكَنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا وَلَهَا كِتَابٌ مَعْلُومٌ

- ما اهل هیچ شهر و دیاری را هلاک نکردیم مگر اینکه اجل معین (و زمان تغییر ناپذیری) داشتند!

۵) مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةً أَجَلَهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ

- "هیچ گروهی از اجل خود پیشی نمی‌گیرد؛ و از آن عقب نخواهد افتاد!"

۶) وَقَالُوا يَا أَيُّهَا الَّذِي نُزَّلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ إِنَّكَ لَمَجْنُونٌ

- و گفتند: «ای کسی که «ذکر» = قرآن [بر او نازل شده، مسلمان تو دیوانه‌ای!

۷) لَوْ مَا تَأَتَّيْنَا بِالْمَلَائِكَةَ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- اگر راست می‌گویی، چرا فرشتگان را نزد ما نمی‌зорی؟!

۸) مَا نُنَزِّلُ الْمَلَائِكَةَ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَا كَانُوا إِذَا مُنْظَرِينَ

- «اما اینها باید بدانند» ما فرشتگان را، جز بحق، نازل نمی‌کنیم؛ و هرگاه نازل شوند، دیگر به اینها مهلت داده

نمی‌شود (بو در صورت انکار، به عذاب الهی نابود می‌گردد)!

۹) إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ

- «ما قرآن را نازل کردیم؛ و ما بطور قطع نگهدار آئیم!»

۱۰) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي شِيعِ الْأَوَّلِينَ

- ما پیش از تو (نیز) پیامبرانی در میان امتهای نخستین فرستادیم.

۱۱) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ رَسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِءُونَ

- هیچ پیامبری به سراغ آنها نمی‌آمد مگر اینکه او را مسخره می‌کردند.

۱۲) كَذَلِكَ نَسْلُكُهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

- ما اینچنین (و از هر طریق ممکن) قرآن را به درون دلهای مجرمان راه می‌دهیم!

١٣) لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ وَقَدْ خَلَتْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ

- "(اما با این حال)، آنها به آن ایمان نمی آورند؛ روش اقوام پیشین نیز چنین بودا"

١٤) وَلَوْ فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا مِنَ السَّمَاءِ فَظَلُّوا فِيهِ يَعْرُجُونَ

- و اگر دری از آسمان به روی آنان بگشاییم، و آنها پیوسته در آن بالا روند...

١٥) لَقَالُوا إِنَّمَا سُكِّرَتْ أَبْصَارُنَا بِلَنْحُنْ قَوْمٌ مَسْحُورُونَ

- "باز می گویند: «ما را چشم بندی کرده اند؛ بلکه ما (سر تا پا) سحر شده ایم!»"

١٦) وَلَقَدْ جَعَلْنَا فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَزَيَّنَاهَا لِلنَّاظِرِينَ

- "ما در آسمان برجهایی قرار دادیم؛ و آن را برای بینندگان آراستیم."

١٧) وَحَتَّىٰ نَاهَا مِنْ كُلٌّ شَيْطَانٌ رَجِيمٌ

- "و آن را از هر شیطان رانده شده ای حفظ کردیم؛"

١٨) إِلَّا مَنِ اسْتَرَقَ السَّمْعَ فَاتَّبَعَهُ شَهَابٌ مُبِينٌ

- مگر آن کس که استراق سمع کند (و دزدانه گوش فرا دهد) که «شهاب مبین» او را تعقیب می کند (و می راند)

١٩) وَالْأَرْضَ مَدَّنَاهَا وَأَلْقَيَا فِيهَا رَوَاسِيَ وَأَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلٌّ شَيْءٍ مَوْرُونِ

- "و زمین را گستردیم؛ و در آن کوههای ثابتی افکنیدیم؛ و از هر گیاه موزون، در آن رویاندیم؛"

٢٠) وَجَعَلْنَا لَكُمْ فِيهَا مَعَايشَ وَمَنْ لَسْتُمْ لَهُ بِرَازِقِينَ

- "و برای شما انواع وسائل زندگی در آن قرار دادیم؛ همچنین برای کسانی که شما نمی توانید به آنها روزی دهید!"

٢١) وَإِنِّي مَنْ شَيْءٍ إِلَّا عِنْدَنَا خَزَائِنُهُ وَمَا نُنَزِّلُهُ إِلَّا بِقَدَرٍ مَعْلُومٍ

- "و خزان همه چیز، تنها نزد ماست؛ ولی ما جز به اندازه معین آن را نازل نمی کیم!"

۲۲) وَأَرْسَلْنَا الرِّيَاحَ لَوَاقِحَ فَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَسْقَيْنَا كُمُودٌ وَمَا أَنْتُمْ لَهُ بِخَازِنِينَ

- ما بادها برای بارور ساختن (ابوها و گیاهان) فستادیم؛ و از آسمان آبی نازل کردیم، و شما را با آن سیراب ساختیم؛ در حالی که شما توانایی حفظ و نگهداری آن را نداشتهید!"

۲۳) وَإِنَّا لَنَحْنُ نُحْيِي وَنُمِيتُ وَنَحْنُ الْوَارِثُونَ

- "ماییم که زنده می‌کنیم و می‌میرانیم؛ و ما مییم وارث (همه جهان)!"

۲۴) وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَقْدِمِينَ مِنْكُمْ وَلَقَدْ عَلِمْنَا الْمُسْتَأْخِرِينَ

- "ما، هم پیشینیان شما را دانستیم؛ و هم متاخران را!"

۲۵) وَإِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَحْسِرُهُمْ إِنَّهُ حَكِيمٌ عَلِيمٌ

- پروردگار تو، قطعاً آنها را (در قیامت) جمع و محشور می‌کند؛ چرا که او حکیم و دانست!

۲۶) وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ

- ما انسان را از گل خشکیده‌ای (همچون سفال) که از گل بد بوی (تیره رنگی) گرفته شده بود آفریدیم!

۲۷) وَالْجَانَّ خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلٍ مِّنْ نَارِ السَّمُومِ

- و جن را پیش از آن، از آتش گرم و سوزان خلق کردیم!

۲۸) وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالِقٌ بَشَرًا مِّنْ صَلْصَالٍ مِّنْ حَمَإٍ مَّسْنُونٍ

- (به خاطر بیاور) هنگامی که پروردگارت به فرشتگان گفت: «من بشری را از گل خشکیده‌ای که از گل بدبویی گرفته شده، می‌آفرینم.

۲۹) فَإِذَا سَوَيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُوْحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ

- هنگامی که کار آن را به پایان رساندم، و در او از روح خود (یک روح شایسته و بزرگ) دمیدم، همگی برای او

سجده کنید!

۳۰) فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ

- همه فرشتگان، بی استثنای، سجده کردند...

(۳۱) إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَيَ أَن يَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ

- جز ابلیس، که ابا کرد از اینکه با سجدہ کنندگان باشد.

(۳۲) قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا لَكَ أَلَّا تَكُونَ مَعَ السَّاجِدِينَ

- (خداوند) فرمود: «ای ابلیس! چرا با سجدہ کنندگان نیستی؟!»

(۳۳) قَالَ لَمْ أَكُنْ لَّا سُجْدَةً لِّبِسَرٍ خَلَقْتَهُ مِنْ صَلْصَالٍ مَّنْ حَمَّا مَسْنُونٌ

- گفت: «من هرگز برای بشری که او را از گل خشکیده‌ای که از گل بدبویی گرفته شده است آفریده‌ای، سجده نخواهم کردا!»

(۳۴) قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

- فرمود: «از صفت آنها [= فرشتگان] بیرون رو، که رانده شده‌ای (از درگاه ما!)».

(۳۵) وَإِنَّ عَلَيْكَ اللَّعْنَةَ إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

- و لعنت (او دوری از رحمت حق) تا روز قیامت بر تو خواهد بود!»

(۳۶) قَالَ رَبِّ فَأَنْظِرْنِي إِلَى يَوْمٍ يُعْثُثُونَ

- گفت: «پروردگار!! مرا تا روز رستاخیز مهلت ده (و زنده بگذار!)»

(۳۷) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

- فرمود: «تو از مهلت یافتنگانی!»

(۳۸) إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

- (اما نه تا روز رستاخیز، بلکه) تا روز وقت معینی.»

(۳۹) قَالَ رَبِّ بِمَا أَغْوَيْتَنِي لَأُرَيَنَّ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَلَا أُغْوِيَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

- گفت: «پروردگار!! چون مرا گمراه ساختی، من (عمتهای مادی را) در زمین در نظر آنها زیست می‌دهم، و همگی

را گمراه خواهم ساخت،

(۴۰) إِلَّا عِبَادَكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ

- مگر بندگان مخلصت را.»

٤١) قَالَ هَذَا صِرَاطٌ عَلَىٰ مُسْتَقِيمٍ

- فرموده: «این راه مستقیمی است که بر عهده من است (و سنت همیشگیم) ...

٤٢) إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ إِلَّا مَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْغَاوِينَ

- «که بر بندگانم تسلط نخواهی یافت؛ مگر گمراهانی که از تو پیروی می‌کنند»;

٤٣) وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمَوْعِدُهُمْ أَجْمَعِينَ

- و دوزخ، میعادگاه همه آنهاست!

٤٤) لَهَا سَبْعَةُ أَبْوَابٍ لِكُلِّ بَابٍ مِنْهُمْ جُزْءٌ مَقْسُومٌ

- «هفت در دارد؛ و برای هر دری، گروه معینی از آنها تقسیم شده‌اند!»

٤٥) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

- به یقین، پرهیزگاران در باگهای سرسیز بهشت) و در کنار چشمها هستند.

٤٦) اَدْخُلُوهَا بِسَلَامٍ آمِينَ

- (فرشتگان به آنها می‌گویند): داخل این باگها شوید با سلامت و امنیت!

٤٧) وَتَزَّعَنَا مَا فِي صُدُورِهِمْ مِنْ غُلٌ إِخْوَانًا عَلَىٰ سُرُرٍ مُتَقَابِلِينَ

- «هر گونه غل = حسد و کینه و دشمنی] را از سینه آنها بر می‌کنیم (و رو حشان را پاک می‌سازیم)؛ در حالی که همه برابرند، و بر تختها رو به روی یکدیگر قرار دارند».

٤٨) لَا يَمْسُهُمْ فِيهَا نَصْبٌ وَمَا هُمْ مِنْهَا بِمُخْرَجٍ

- هیچ خستگی و تعیی در آنجا به آنها نمی‌رسد، و هیچ گاه از آن اخراج نمی‌گردد!

٤٩) نَبِيٌّ عِبَادِي أَنِّي أَنَا الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- بندگانم را آگاه کن که من بخششده مهریام!

٥٠) وَأَنَّ عَذَابِي هُوَ الْعَذَابُ الْأَلِيمُ

- و (اینکه) عذاب و کیفر من، همان عذاب در دنگ است!

٥١) وَبَتِّئُهُمْ عَنْ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ

- و به آنها از مهمانهای ابراهیم خبر ده!

٥٢) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ فَقَالُوا سَلَامًا قَالَ إِنَّا مِنْكُمْ وَجَلُونَ

- هنگامی که بر او وارد شدند و سلام کردند؛ (ابراهیم) گفت: «ما از شما بیمناکیم!»

٥٣) قَالُوا لَا تَوْجِلْ إِنَّا نُبَشِّرُكَ بِغُلامَ عَلِيهِ

- گفتند: «ترس، ما تو را به پسری دانا بشارت می‌دهیم!»

٥٤) قَالَ أَبْشِرْتُمُونِي عَلَىٰ أَنْ مَسَّنِيَ الْكِبَرُ فَيَمْتَشِرُونَ

- گفت: «آیا به من (چنین) بشارت می‌دهید با اینکه پیر شده‌ام؟ به چه چیز بشارت می‌دهید؟!»

٥٥) قَالُوا بَشَرْنَاكَ بِالْحَقِّ فَلَا تَكُنْ مِنَ الْقَاطِنِينَ

- گفتند: «تو را به حق بشارت دادیم؛ از مایوسان می‌باش!»

٥٦) قَالَ وَمَنْ يَقْنَطُ مِنْ رَحْمَةِ رَبِّهِ إِلَّا الضَّالُّونَ

- گفت: «جز گمراهان، چه کسی از رحمت پروردگارش مأیوس می‌شود؟!»

٥٧) قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ

- (سپس) گفت: «مأموریت شما چیست ای فرستادگان خدا؟»

٥٨) قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَىٰ قَوْمٍ مُّجْرِمِينَ

- گفتند: «ما به سوی قومی گنهکار مأموریت یافته‌ایم (تا آنها را هلاک کنیم) !

٥٩) إِلَّا آلَ لُوطٍ إِنَّا لَمُنْجُوهُمْ أَجْمَعِينَ

- مگر خاندان لوط، که همگی آنها را نجات خواهیم داد...

٦٠) إِلَّا امْرَأَتُهُ قَدَرْنَا إِنَّهَا لَمِنَ الْغَارِبِينَ

- بجز همسرش، که مقدار داشتیم از بازماندگان (در شهر، و هلاک شوندگان) باشد!»

٦١) فَلَمَّا جَاءَ آلَ لُوطٍ الْمُرْسَلُونَ

- هنگامی که فرستادگان (خدا) به سراغ خاندان لوط آمدند...

٦٢) قَالَ إِنَّكُمْ قَوْمٌ مُّنْكَرُونَ

- (لوط) گفت: «شما گروه ناشناسی هستید!»

٦٣) قَالُوا بَلْ جِئْنَاكَ بِمَا كَانُوا فِيهِ يَمْتَرُونَ

- گفتند: «ما همان چیزی را برای تو آورده‌ایم که آنها = [کافران] در آن تردید داشتند (آری)، ما مأمور عذابیم!»

٦٤) وَأَتَيْنَاكَ بِالْحَقِّ وَإِنَّا لَصَادِقُونَ

- «ما واقعیت مسلمی را برای تو آورده‌ایم؛ و راست می‌گوییم!»

**٦٥) فَأَسْرِ بِأَهْلِكَ بَقِطْعَ مِنَ الْلَّيْلِ وَاتَّبِعْ أَدْبَارَهُمْ وَلَا يَلْتَفِتْ مِنْكُمْ أَحَدٌ
وَامْضُوا حِيَثُ تُؤْمِرُونَ**

- «پس، خانواده‌ات را در اواخر شب با خود بردار، و از اینجا ببر، و خودت به دنبال آنها حرکت کن؛ و کسی از شما به پشت سر خویش ننگرد؛ مأمور هستید بروید!»

٦٦) وَقَضَيْنَا إِلَيْهِ ذَلِكَ الْأَمْرَ أَنَّ دَابِرَ هَوْلَاءِ مَقْطُوعٌ مُضْبِحٌ

- و ما به لوط این موضوع را وحی فرستادیم که صبحگاهان، همه آنها ریشه کن خواهند شد.

٦٧) وَجَاءَ أَهْلُ الْمَدِينَةِ يَسْتَبِشِرُونَ

- (از سوی دیگر)، اهل شهر (از ورود میهمانان با خبر شدند، و بطرف خانه لوط) آمدند در حالی که شادمان بودند.

٦٨) قَالَ إِنَّ هَوْلَاءِ ضَيْفِي فَلَا تَفْضَحُونِ

- (لوط) گفت: «اینها میهمانان منند؛ آبروی مرا نریزید!»

٦٩) وَاتَّقُوا اللَّهَ وَلَا تُخْزِنُونِ

- و از خدا بترسید، و مرا شرمنده نسازید!»

٧٠) قَالُوا أَوْلَمْ نَنْهَكَ عَنِ الْعَالَمِينَ

- گفتند: «مگر ما تو را از جهانیان نهی نکردیم (و نگفته‌یم کسی را به میهمانی نپذیر؟!)»

٧١) قَالَ هَوْلَاءِ بَنَاتِي إِنْ كُنْتُمْ فَاعْلِيْنَ

- گفت: «دختران من حاضرند، اگر می‌خواهید کار صحیحی انجام دهید (با آنها ازدواج کنید، و از گناه و آسودگی پرهیزید!) »

٧٢) لَعَمْرُكَ إِنَّهُمْ لَفِي سَكْرِتِهِمْ يَعْمَهُونَ

- به جان تو سوکند، اینها در مستی خود سرگردانند (و عقل و شعور خود را از دست داده‌اند) !

٧٣) فَأَخَذْتُهُمُ الصَّيْحَةَ مُشْرِقِينَ

- سرانجام، هنگام طلوع آفتاب، صیحه (مرگبار - بصورت صاعقه یا زمین‌لرزه) آنها را فراگرفت!

٧٤) فَجَعَلْنَا عَالِيَّهَا سَافَلَهَا وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ سِجِيلٍ

- «سپس (شهر و آبادی آنها را زیر و رو کردیم) بالای آن را پایین قرار دادیم؛ و بارانی از سنگ بر آنها فرو ریختیم! »

٧٥) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِلْمُتَوَسِّمِينَ

- در این سرگذشت عبرت‌انگیز، نشانه‌هایی است برای هوشیاران!

٧٦) وَإِنَّهَا لَبِسَيْلٌ مُّقِيمٌ

- «و ویرانه‌های سرزمین آنها، بر سر راه (کاروانها)، همواره ثابت و برقرار است:»

٧٧) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ

- در این، نشانه‌ای است برای مؤمنان!

٧٨) وَإِنْ كَانَ أَصْحَابُ الْأَيَّكَةِ لَظَالِمِينَ

- «اصحاب الأیکه» = صاحبان سرزمینهای پردرخت = قوم شعیب [مسلمان] قوم ستمنگی بودند!

٧٩) فَاتَّقَمْنَا مِنْهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَإِمَامٌ مُّبِينٌ

- «ما از آنها انتقام گرفتیم؛ و (شهرهای ویران شده) این دو = قوم لوط و اصحاب‌الایکه [بر سر راه (شما در سفرهای شام)، آشکار است!] »

٨٠) وَلَقَدْ كَذَبَ أَصْحَابُ الْحِجْرِ الْمُرْسَلِينَ

- و «اصحاب حجر» = قوم ثمود [پیامبران را تکذیب کردند!

٨١ وَآتَيْنَاهُمْ آيَاتِنَا فَكَانُوا عَنْهَا مُعْرِضُينَ

- "ما آیات خود را به آنان دادیم؛ ولی آنها از آن روی گردانند!"

٨٢ وَكَانُوا يَنْحِتُونَ مِنَ الْجَبَالِ بُيُوتًا آمِنِينَ

- آنها خانه‌های امن در دل کوه‌ها می‌تراشیدند.

٨٣ فَأَخْذَتْهُمُ الصَّيْحَةُ مُصْبِحِينَ

- "اما سرانجام صیحه (مرگبار)، صحگاهان آنان را فرا گرفت؛"

٨٤ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- و آنچه را به دست آورده بودند، آنها را از عذاب الهی نجات نداد!

٨٥ وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَنْهَمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَإِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيَةٌ

فَاصْفَحِ الصَّفْحَ الْجَمِيلَ

- "ما آسمانها و زمین و آنچه را میان آن دو است، جز بحق نیافریدیم؛ و ساعت موعد [= قیامت] قطعاً فرا خواهد رسید (و جزای هر کس به او می‌رسد) ! پس، از آنها به طرز شایستمای صرف نظر کن (و آنها را بر نادانیهایشان ملامت ننمای) !"

٨٦ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ الْخَلَقُ الْعَلِيمُ

- به یقین، پروردگار تو، آفریننده آگاه است!

٨٧ وَلَقَدْ آتَيْنَاكَ سَبَعًا مِنَ الْمَثَانِي وَالْقُرْآنَ الْعَظِيمَ

- ما به تو سوره حمد و قرآن عظیم دادیم!

٨٨ لَا تَمْدَنَّ عَيْنِيكَ إِلَى مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْهُمْ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَاخْفِضْ

جَنَاحَكَ لِلْمُؤْمِنِينَ

- (بنابر این)، هرگز چشم خود را به نعمت‌های (مادی)، که به گروه‌هایی از آنها [= کفار] دادیم، می‌فکن! و بخاطر آنچه آنها دارند، غمگین می‌باش! و بال (عطوفت) خود را برای مؤمنین فرود آر!

٨٩) وَقُلْ إِنِّي أَنَا النَّذِيرُ الْمُبِينُ

- و بگو: «من انذار کننده آشکارم!»

٩٠) كَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى الْمُقْتَسِمِينَ

- (ما بر آنها عذابی می فرستیم) همان گونه که بر تجزیه گران (آیات الهی) فرستادیم!

٩١) الَّذِينَ جَعَلُوا الْقُرْآنَ عِظِيمِينَ

- "همانها که قرآن را تقسیم کردند (آنچه را به سودشان بود پذیرفتند، آنچه را بر خلاف هوشهایشان بود رهایش نمودند)!"

٩٢) فَوَرَّبِّكَ لَنَسَالَنَّهُمْ أَجْمَعِينَ

- به پروردگارت سوگند، (در قیامت) از همه آنها سؤال خواهیم کرد...

٩٣) عَمَّا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- از آنچه عمل می کردند!

٩٤) فَاصْدَعْ بِمَا تُؤْمِرُ وَأَعْرِضْ عَنِ الْمُشْرِكِينَ

- آنچه را مأموریت داری، آشکارا بیان کن! از مشرکان روی گردان (و به آنها اعتنا نکن)!

٩٥) إِنَّا كَفَيَّاكَ الْمُسْتَهْرِئِينَ

- "ما شر استهرا کنندگان را از تو دفع خواهیم کرد؛"

٩٦) الَّذِينَ يَجْعَلُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَسَوْفَ يَعْمَلُونَ

- "همانها که معبد دیگری با خدا قرار دادند؛ اما بزودی می فهمند!"

٩٧) وَلَقَدْ نَعَلَمُ أَنَّكَ يَضْعِيقُ صَدْرَكَ بِمَا يَقُولُونَ

- ما می دائم سینهات از آنچه آنها می گویند تنگ می شود (و تو را سخت ناراحت می کنند).

٩٨) فَسَبَّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَكُنْ مِّنَ السَّاجِدِينَ

- (برای دفع ناراحتی آنان) پروردگارت را تسپیح و حمد گو! و از سجدہ کنندگان باش!

۹۹ وَاعْبُدْ رَبَّكَ حَتَّىٰ يَأْتِيَكَ الْيَقِينُ

- پروردگارت را عبادت کن تا یقین [= مرگ] تو فرا رسدا!

سورة النحل

س - ۱۶ - تعداد آیات - ۱۲۸ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) أَتَىٰ أَمْرُ اللَّهِ فَلَا تَسْتَعْجِلُوهُ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- "فرمان خدا (برای مجازات مشرکان و مجرمان). فرا رسیده است؛ برای آن عجله نکنید! منزه و برتر است خداوند از آنچه همтай او قرار می‌دهند!"

۲) يُنَزَّلُ الْمَلَائِكَةَ بِالرُّوحِ مِنْ أَمْرِهِ عَلَىٰ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ أَنْ أَنذِرُوْا أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاتَّقُونَ

- "فرشتگان را با روح (اللهی) بفرمانش بر هر کس از بندگانش بخواهد نازل می‌کند؛ (و به آنها دستور می‌دهد) که مردم را انذار کنید؛ (و بگویید): معبودی جز من نیست؛ از (مخالفت دستور) من، بپرهیزید!"

۳) خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ تَعَالَىٰ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- "آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ او برتر است از اینکه همтайی برای او قرار می‌دهند!"

۴) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ خَصِيمٌ مُّبِينٌ

- "انسان را از نطفه بی ارزشی آفرید؛ و سرانجام (او موجودی فصیح، و) دفاع آشکار از خویشتن گردید!"

۵) وَالْأَنْعَامَ خَلَقَهَا لَكُمْ فِيهَا دِفَءٌ وَمَنَافِعٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

- "و چهار پایان را آفرید؛ در حالی که در آنها، برای شما وسیله پوشش، و منافع دیگری است؛ و از گوشت آنها می خورید!"

۶) وَلَكُمْ فِيهَا جَمَالٌ حِينَ تُرْبِحُونَ وَحِينَ تَسْرُّحُونَ

- و در آنها برای شما زینت و شکوه است به هنگامی که آنها را به استراحتگاهشان بازمی گردانید، و هنگامی که (صبحگاهان) به صراحت فرمیدند"

۷) وَتَحَمَّلُ أَثْقَالَكُمْ إِلَى بَلَدٍ لَمْ تَكُونُوا بِالْغَيْرِ إِلَّا بِشِقٍّ الْأَنْفُسِ إِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

- "آنها بارهای سنگین شما را به شهری حمل می کنند که جز با مشقت زیاد، به آن نمی رسیدند؛ پروردگارتان رُؤوف و رَحِيم است (که این وسائل حیات را در اختیارتان قرار داده) !"

۸) وَالْخَيْلَ وَالْبَغَالَ وَالْحَمِيرِ لِتَرْكُبُوهَا وَزِينَةً وَيَخْلُقُ مَا لَا تَعْلَمُونَ

- "همچنین اسبها و استرها و الاغها را آفرید؛ تا بر آنها سوار شوید و زینت شما باشد، و چیزهایی می آفرینند که نمی دانید."

۹) وَعَلَى اللَّهِ قَصْدُ السَّبِيلِ وَمِنْهَا جَاءِرٌ وَلَوْ شَاءَ لَهَداكُمْ أَجْمَعِينَ

- "و بر خداست که راه راست را (به بندگان) نشان دهد؛ اما بعضی از راهها بپراهم است! و اگر خدا بخواهد، همه شما را (به اجر) هدایت می کند (ولی اجر سودی ندارد)."

۱۰) هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً لَكُمْ مِنْهُ شَرَابٌ وَمِنْهُ شَجَرٌ فِيهِ تُسِيمُونَ

- "او کسی است که از آسمان، آبی فرستاد، که نوشیدن شما از آن است؛ و (همچنین) گیاهان و درختانی که حیوانات خود را در آن به چرا می بردند، نیز از آن است."

۱۱) يُنْبِتُ لَكُمْ بِهِ الزَّرْعَ وَالزَّيْتُونَ وَالنَّخِيلَ وَالْأَعْنَابَ وَمِنْ كُلِّ الشَّمَرَاتِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

- "خداؤند با آن (آب پاران)، برای شما زراعت و زیتون و نخل و انگور، و از همه میوه ها می رویانند؛ مسلمانًا در این، نشانه روشنی برای اندیشمندان است."

۱۲) وَسَخَّرَ لَكُمُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالقَمَرَ وَالنُّجُومُ مُسَخَّرَاتٍ بِأَمْرِهِ إِنَّ

فِي ذَلِكَ لَا يَاتِ لِتَقُومُ يَعْقِلُونَ

- او شب و روز و خورشید و ماه را مسخر شما ساخت؛ و ستارگان نیز به فرمان او مسخر شمايند؛ در اين، نشانه هايی است (از عظمت خدا)، برای گروهي که عقل خود را به کار می گيرند!

۱۳) وَمَا ذَرَّ لَكُمْ فِي الْأَرْضِ مُخْتَلِفًا أُلَوَانَهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لِقَوْمٍ يَذَّكَّرُونَ

- (اعلاوه بر اين)، مخلوقاتي را که در زمين به رنگهاي گوناگون آفریده نيز مسخر (فرمان شما) ساخت؛ در اين، نشانه روشنی است برای گروهي که متذکر می شوند!

۱۴) وَهُوَ الَّذِي سَخَّرَ الْبَحْرَ لِتَكُلُّوا مِنْهُ لَحْمًا طَرَبًا وَتَسْتَخْرُجُوا مِنْهُ حِلَيَةً

تَلْبِسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ مَوَاحِرَ فِيهِ وَلَتَبَغُوا مِنْ فَصْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- او کسي است که دريا را مسخر (شما) ساخت تا از آن، گوشت تازه بخوريد؛ و زیوری برای پوشیدن (مانند مرواريد) از آن استخراج کنيد؛ و کشيتها را می بیني که سينه دريا را می شکافتند تا شما (به تجارت پردازید) و از فضل خدا بهره گيريد؛ شايد شکر نعمتهای او را بجا آوريد!

۱۵) وَالَّقَى فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيًّا أَنْ تَمِيدَ بِكُمْ وَأَنْهَارًا وَسُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

- و در زمين، کوه هاي ثابت و محكمی افکند تا لرزش آن را نسبت به شما بگيرد؛ و نهرها و راه هايي ايجاد کرد، تا هدایت شويد.

۱۶) وَعَلَامَاتٍ وَبِالنَّجْمِ هُمْ يَهْتَدُونَ

- (ونيز) علاماتي قرار داد؛ و (شب هنگام) به وسیله ستارگان هدایت می شوند.

۱۷) أَفَمَنْ يَخْلُقُ كَمَنْ لَا يَخْلُقُ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- آيا کسي که (این گونه مخلوقات را) می آفريند، همچون کسي است که نمی آفريند؟ آيا متذکر نمی شويد؟!

۱۸) وَإِنْ تَعُدُّوا نِعْمَةَ اللَّهِ لَا تُخْصُوْهَا إِنَّ اللَّهَ لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- و اگر نعمتهای خدا را بشماريد، هرگز نمی توانيد آنها را احضا کنيد؛ خداوند بخشندۀ و مهربان است!

۱۹) وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلِمُونَ

- خداوند آنچه را پنهان می داري و آنچه را آشکار می سازيد، می داند.

۲۰) وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلِقُونَ

- "معبودهایی را که غیر از خدا می خوانند، چیزی را خلق نمی کنند؛ بلکه خودشان هم مخلوقند!"

۲۱) أَمْوَاتٌ غَيْرُ أَحْيَاءٍ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ يُبَعْثُونَ

- آنها مردگانی هستند که هرگز استعداد حیات ندارند؛ و نمی دانند (عبادت کنندگانشان) در چه زمانی محشور می شوند!"

۲۲) إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ قُلُوبُهُمْ مُنْكَرٌةٌ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

- "معبود شما خداوند یگانه است؛ اما کسانی که به آخرت ایمان نمی آورند، دلهایشان (حق را) انکار می کند و مستکبرند."

۲۳) لَا جَرَمَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يُسْرِرُونَ وَمَا يُعْلَمُونَ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ الْمُسْتَكْبِرِينَ

- "قطعاً خداوند از آنچه پنهان می دارند و آنچه آشکار می سازند با خبر است؛ او مستکبران را دوست نمی دارد!"

۲۴) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ مَمَّا أُنْزِلَ رَبُّكُمْ قَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- "و هنگامی که به آنها گفته شود: «پروردگار شما چه نازل کرده است؟» می گویند: «اینها (وحی الهی نیست): همان انسانه های دروغین پیشینیان است!"

۲۵) لَيَحْمِلُوا أَوْزَارَهُمْ كَامِلَةً يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَمِنْ أُوْزَارِ الَّذِينَ يُضْلُلُونَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ أَلَا سَاءَ مَا يَزِرُونَ

- آنها باید روز قیامت، (هم) بار گناهان خود را بطور کامل بر دوش کشند؛ و هم سهمی از گناهان کسانی که باخاطر جهل، گمراهشان می سازند! بدانید آنها بار سنگین بدی بر دوش می کشند!"

۲۶) قَدْ مَكَرَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَاتَى اللَّهُ بُيَانَهُمْ مِنْ الْقَوَاعِدِ فَخَرَّ عَلَيْهِمْ السَّقْفُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ

- "کسانی که قبل از ایشان بودند (بیز) از این توطئه ها داشتند؛ ولی خداوند به سراغ شالوده (زنگی) آنها رفت؛ و آن را از اساس ویران کرد؛ و سقف از بالا بر سرشان فرو ریخت؛ و عذاب (الهی) از آن جایی که نمی دانستند به سراغشان آمد!"

۲۷) ثُمَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يُخْزِيهِمْ وَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تُشَاقُّونَ فِيهِمْ
قَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ إِنَّ الْخِزْنَى الْيَوْمَ وَالسُّوءَ عَلَى الْكَافِرِينَ

- «سپس روز قیامت خدا آنها را رسوا می‌سازد؛ و می‌گوید: «شیریکانی که شما برای من ساختید، و بخاطر آنها با دیگران دشمنی می‌کردید، کجا هستید؟!» (در این هنگام)، کسانی که به آنها علم داده شده می‌گویند: «رسوابی و بدیختی، امروز بر کافران است!»

۲۸) الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ ظَالِمِي أَنفُسِهِمْ فَأَلْقَوُا السَّلَمَ مَا كُنَّا نَعْمَلُ مِنْ
سُوءٍ بَلِى إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- همانها که فرشتگان (مرگ) روحشان را می‌گیرند در حالی که به خود ظلم کرده بودند! در این موقع آنها تسلیم می‌شوند (و بدروغ می‌گویند): ما کار بدی انجام نمی‌دادیم! آری، خداوند به آنچه انجام می‌دادید عالم است!

۲۹) فَادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَلَيْسَ مَثُوَى الْمُتَكَبِّرِينَ

- (به آنها گفته می‌شود): اکنون از درهای جهنم وارد شوید در حالی که جاودانه در آن خواهید بود! چه جای بدی است جایگاه مستکبران!

۳۰) وَقَبِيلَ لِلَّذِينَ اتَّقُوا مَاذَا أَنْزَلَ رَبُّكُمْ قَالُوا خَيْرًا لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ
الدُّنْيَا حَسَنَةً وَلَدَارُ الْآخِرَةِ خَيْرٌ وَلَنِعْمَ دَارُ الْمُتَّقِينَ

- (اولی هنگامی که) به پرهیزگاران گفته می‌شد: «پروردگار شما چه چیز نازل کرده است؟» می‌گفتند: «خیر (و سعادت)» (آری)، برای کسانی که نیکی کردند، در این دنیا نیکی است؛ و سرای آخرت از آن هم بهتر است؛ و چه خوب است سرای پرهیزگاران!

۳۱) جَنَّاتُ عَدْنَ يَدْخُلُونَهَا تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ
كَذَلِكَ يَعْزِزِي اللَّهُ الْمُتَّقِينَ

- «باغهایی از بهشت جاویدان است که همگی وارد آن می‌شوند؛ نهرها از زیر درختانش می‌گذرد؛ هر چه بخواهند در آنجا هست؛ خداوند پرهیزگاران را چنین پاداش می‌دهد!»

٣٢) الَّذِينَ تَوَفَّاهُمُ الْمَلَائِكَةُ طَبِيبِينَ يَقُولُونَ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ ادْخُلُوا الْجَنَّةَ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- «همانها که فرشتگان (مرگ) روحشان را می‌گیرند در حالی که پاک و پاکیزه‌اند، به آنها می‌گویند: «سلام بر شما! وارد بهشت شوید به خاطر اعمالی که انجام می‌دادید!»

٣٣) هُلْ يَنْظُرُونَ إِلَّا أَنْ تَأْتِيهِمُ الْمَلَائِكَةُ أُو يَأْتِيَ أَمْرُ رَبِّكَ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا ظَلَمُهُمُ اللَّهُ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- «آیا آنها انتظاری جز این دارند که فرشتگان (قض ارواح) به سراغشان بیایند، یا فرمان پروردگارت (برای مجازاتشان) فرا رسد (آنگاه توبه کنند؟ ولی توبه آنها در آن زمان بی اثر است! آری)، کسانی که پیش از ایشان بودند نیز چنین کردند! خداوند به آنها ستم نکرد؛ ولی آنان به خویشتن ستم می‌نمودند!»

٣٤) فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بَهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- «سراتجام بدیهای اعمالشان به آنها رسید؛ و آنچه را (از وعده‌های عذاب) استهزا می‌کردند، بر آنان وارد شد.»

٣٥) وَقَالَ الَّذِينَ أُشْرِكُوا لَوْ شَاءَ اللَّهُ مَا عَبَدْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ نَّحْنُ وَلَا آباؤُنَا وَلَا حَرَمْنَا مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ كَذَلِكَ فَعَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَهَلْ عَلَى الرُّسُلِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- «مشرکان گفتند: «اگر خدا می‌خواست، نه ما و نه پدران ما، غیر او را پرستش نمی‌کردیم؛ و چیزی را بدون اجازه او حرام نمی‌ساختیم!» (آری)، کسانی که پیش از ایشان بودند نیز همین کارها را انجام دادند؛ ولی آیا پیامبران وظیفه‌ای جز ابلاغ آشکار دارند؟!»

٣٦ وَلَقَدْ بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولًا أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا الطَّاغُوتَ فَمِنْهُمْ مَنْ هَدَى اللَّهُ وَمِنْهُمْ مَنْ حَقَّتْ عَلَيْهِ الضَّلَالَةُ فَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

- "ما در هر امته رسولی برانگیختیم که: «خدای یکتا را پیرستید؛ و از طاغوت اجتناب کنید!» خداوند گروهی را هدایت کرد؛ و گروهی ضلال و گمراهی داماشان را گرفت؛ پس در روی زمین بگردید و بینید عاقبت نکذیب کنندگان چگونه بود!"

٣٧ إِنْ تَحْرِصُ عَلَىٰ هُدَاهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ يُضْلِلُ وَمَا لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

- "هر قدر بر هدایت آنها حریص باشی، (سودی ندارد؛ چرا) که خداوند کسی را که گمراه ساخت، هدایت نمی‌کند؛ آنها یاورانی نخواهند داشت!"

٣٨ وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَا يَبْعَثُ اللَّهُ مَنْ يَمُوتُ بَلَىٰ وَعْدًا عَلَيْهِ حَقًّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- آنها سوکندهای شدید به خدا یاد کردند که: «هرگز خداوند کسی را که می‌میرد، برنمی‌انگیزد!» آری، این وعده قطعی خداست (که همه مردگان را برای جزا بازمی‌گرداند)؛ ولی بیشتر مردم نمی‌دانند!

٣٩ لَيْسَنَ لَهُمُ الَّذِي يَخْتَلِفُونَ فِيهِ وَلَيَعْلَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ كَانُوا كَاذِبِينَ - هدف این است که آنچه را در آن اختلاف داشتند، برای آنها روشن سازد؛ و کسانی که منکر شدند، بدانند دروغ می‌گفتند!

٤٠ إِنَّمَا قَوْلُنَا لِشَيْءٍ إِذَا أَرَدْنَاهُ أَنْ نَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ - (رستاخیز مردگان برای ما مشکل نیست؛ زیرا) وقتی چیزی را اراده می‌کیم، فقط به آن می‌گوییم: «موجود باش!» بالا فاصله موجود می‌شود.

٤١ وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا ظَلِمُوا لِبَوْتَهُمْ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةٌ وَلَا جُرْ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

- آنها که پس از ستم دیدن در راه خدا، هجرت کردند، در این دنیا جایگاه (و مقام) خوبی به آنها می‌دهیم؛ و پاداش آخرت، از آن هم بزرگتر است اگر می‌دانستند!

٤٢) الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- آنها کسانی هستند که صبر و استقامت پیشه کردند، و تنها بر پروردگارشان توکل می‌کنند.

٤٣) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِي إِلِيْهِمْ فَاسْأَلُوهُمْ أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ

لَا تَعْلَمُونَ

- و پیش از تو، جز مردانی که به آنها وحی می‌کردیم، نفرستادیم؛ اگر نمی‌دانید، از آگاهان پرسید (تا تعجب نکنید از اینکه پیامبر اسلام از میان همین مردان برانگیخته شده است) !

٤٤) بِالْبَيِّنَاتِ وَالْزُّبُرِ وَأَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الذِّكْرَ لِتُبَيِّنَ لِلنَّاسِ مَا نُزِّلَ إِلِيْهِمْ وَلَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

- "از آنها پرسید که) از دلایل روشن و کتب (پیامبران پیشین آگاهند) و ما این ذکر [= قرآن] را بر تو نازل کردیم، تا آنچه به سوی مردم نازل شده است برای آنها روشن سازی؛ و شاید اندیشه کنند!"

٤٥) أَفَأَمِنَ الَّذِينَ مَكَرُوا السَّيِّئَاتِ أَنْ يَخْسِفَ اللَّهُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ يَأْتِيَهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حِيْثُ لَا يَشْعُرُونَ

- آیا توطه گران از این این گشتند که ممکن است خدا آنها را در زمین فروبرد، و یا مجازات (الهی)، از آن جا که انتظارش را ندارند، به سراغشان آید؟!...

٤٦) أَوْ يَأْخُذُهُمْ فِي تَقْبِيلِهِمْ فَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ

- یا به هنگامی (که برای کسب مال و ثروت افزونتر) در رفت و آمدند، داماشان را بگیرد در حالی که قادر به فرار نیستند؟!...

٤٧) أَوْ يَأْخُذُهُمْ عَلَى تَخْوِيفٍ فَإِنَّ رَبَّكُمْ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

- یا بطور تدریجی، با هشدارهای خوفانگیز آنان را گرفتار سازد؟! چرا که پروردگار شما، رؤوف و رحیم است.

٤٨) أَوْ لَمْ يَرَوْا إِلَى مَا خَلَقَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ يَتَفَقَّدُ ظِلَالَهُ عَنِ الْيَمِينِ وَالشَّمَائِلِ
سُجَّدًا لِلَّهِ وَهُمْ دَاخِرُونَ

- آیا آنها مخلوقات خدا را ندیدند که سایه‌هایشان از راست و چپ حرکت دارند، و با خصوص برای خدا سجده می‌کنند؟!

٤٩) وَلَلَّهِ يَسْجُدُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ دَآبَةٍ وَالْمَلَائِكَةُ وَهُمْ
لَا يَسْتَكْبِرُونَ

- (نه تنها سایه‌ها، بلکه) تمام آنچه در آسمانها و زمین از جنبندگان وجود دارد، و همچنین فرشتگان، برای خدا سجده می‌کنند و تکیه نمی‌ورزند.

٥٠) يَخَافُونَ رَبَّهِمْ مِنْ فَوْقِهِمْ وَيَفْعَلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ

- آنها (تنها) از (مخالفت) پروردگارشان، که حاکم بر آنهاست، می‌ترسند؛ و آنچه را مأموریت دارند انجام می‌دهند."

٥١) وَقَالَ اللَّهُ لَا تَتَحَذَّدُوا إِلَهُنِ اثْنَيْنِ إِنَّمَا هُوَ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَإِيَّاهُ فَارْهُبُونَ

- "خداوند فرمان داده: «دو معبد (برای خود) انتخاب نکنید؛ معبد (شما) همان خدای یگانه است؛ تنها از (کیفر) من بترسید!»"

٥٢) وَلَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَهُ الدِّينُ وَاصِبًا أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَتَقَوَّنَ

- آنچه در آسمانها و زمین است، از آن اوست؛ و دین خالص (نیز) همسواره از آن او می‌باشد؛ آیا از غیر او می‌ترسید؟!"

٥٣) وَمَا بَكُّمْ مِنْ نِعْمَةٍ فَمِنَ اللَّهِ ثُمَّ إِذَا مَسَكُمُ الضُّرُّ فَإِلَيْهِ تَجَارُونَ

- آنچه از نعمتها دارید، همه از سوی خداست! و هنگامی که ناراحتی به شما رسد، فقط او را می‌خوابید!

٥٤) ثُمَّ إِذَا كَشَفَ الضُّرَّ عَنْكُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِنْكُمْ بِرِبَّهِمْ يُشْرِكُونَ

- (اما) هنگامی که ناراحتی و رنج را از شما برطرف می‌سازد، ناگاه گروهی از شما برای پروردگارشان همتا قائل می‌شوند.

٥٥) لِيَكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

- (بگذار) تا نعمتها بی را که به آنها داده ایم کفران کنند! (اکنون) چند روزی (از متاع دنیا) بهره گیرید، اما بازودی خواهید دانست (سرانجام کارتان به کجا خواهد کشید)!

٥٦) وَيَجْعَلُونَ لِمَا لَا يَعْلَمُونَ نَصِيبًا مَمَّا رَزَقْنَاهُمْ تَالِلَهِ لَتُسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَفْتَرُونَ

- "آنان برای بتهابی که هیچ گونه سود و زیانی از آنها سراغ ندارند، سهمی از آنچه به آنان روزی داده ایم قرار می دهند؛ به خدا سوگند، (در دادگاه قیامت)، از این افترها که می بندید، باز پرسی خواهید شد!"

٥٧) وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ الْبَنَاتِ سُبْحَانَهُ وَلَهُمْ مَا يَشْتَهُونَ

- "آنها (در بندار خود)، برای خداوند دختران قرار می دهند؛ منزه است (از اینکه فرزندی داشته باشد) - ولی برای خودشان، آنچه را میل دارند دخائل می شوند..."

٥٨) وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِالْأُنْشَى ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًّا وَهُوَ كَظِيمٌ

- "در حال که هر گاه به بک، از آنها بشارت دهنند دختر نصب تو شده، صورتش، (از فاب ناراحت)، سیاه می شود؛ و به شدت خشمگین می گردد..."

٥٩) يَتَوَارَى مِنَ الْقَوْمِ مِنْ سُوءِ مَا بُشِّرَ بِهِ أَيْمُسِكُهُ عَلَى هُونَ أَمْ يَدْسُسُهُ فِي التُّرَابِ أَلَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

- "بخاطر بشارت بدی که به او داده شده، از قوم و قبیله خود متواری می گردد؛ (و نمی داند) آیا او را با قبول ننگ نگهدارد، یا در خاک پنهانش کنند؟! چه بد حکم می کنند!"

٦٠) لِلَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ مَثَلُ السَّوْءِ وَلِلَّهِ الْمَثَلُ الْأَعْلَى وَهُوَ الْغَيْرُ الْحَكِيمُ

- "برای آنها که به سرای آخرت ایمان ندارند، صفات زشت است؛ و برای خدا، صفات عالی است؛ و او قدرمند و حکیم است."

۶۱) وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِظُلْمِهِمْ مَا تَرَكَ عَلَيْهَا مِنْ دَآبَةٍ وَلَكِنْ يُؤَخْرِهِمْ إِلَى أَجْلٍ مُسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجْلُهُمْ لَا يَسْتَأْخِرُونَ سَاعَةً وَلَا يَسْتَقْدِمُونَ

- "و اگر خداوند مردم را با خاطر ظلمشان مجازات می کرد، جنبدهای را بر پشت زمین باقی نمی گذاشت؛ ولی آنها را تا زمان معینی به تأخیر می اندازد. و هنگامی که اجلشان فرا رسید، نه ساعتی تأخیر می کند، و نه ساعتی پیشی می گیرند.".

۶۲) وَيَجْعَلُونَ لِلَّهِ مَا يَكْرَهُونَ وَتَصِفُ الْسِّنَّتُهُمُ الْكَذِبُ أَنَّ لَهُمُ الْحُسْنَى لَا جَرَمَ أَنَّ لَهُمُ النَّارَ وَأَنَّهُمْ مُفْرَطُونَ

- "آنها برای خدا چیزهایی قرار می دهند که خودشان از آن کراحت دارند [= فرزندان دختر]؛ با این حال زبانشان به دروغ می گویند سرانجام نیکی دارند! از این رو برای آنان آتش است؛ و آنها از پیشگامان (دوزخ) اند."

۶۳) تَالَّهِ لَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى أُمَّمٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَرَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ فَهُوَ وَلِيُّهُمُ الْيَوْمَ وَلِهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "به خدا سوگند، به سوی امتهای پیش از تو پیامبرانی فرستادیم؛ اما شیطان اعمالشان را در نظرشان آراست؛ و امروز او ولی و سرپرستشان است؛ و مجازات در دنایی برای آنهاست!"

۶۴) وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ إِلَّا لِتُبَيَّنَ لَهُمُ الَّذِي اخْتَلَقُوا فِيهِ وَهُدًى وَرَحْمَةً لَّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- "ما قرآن را بر تو نازل نکردیم مگر برای اینکه آنچه را در آن اختلاف دارند، برای آنها روشن کنی؛ و (این قرآن) مایه هدایت و رحمت است برای قومی که ایمان می آورند!"

۶۵) وَاللَّهُ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لَّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

- "خداؤند از آسمان، آبی فرستاد؛ و زمین را، پس از آنکه مرده بود، حیات بخشید؛ در این، نشانه روشنی است برای جمعیتی که گوش شنوا دارند!"

۶۶) وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعْبَرَةٌ نُسْقِيْكُمْ مَمَّا فِي بُطُونِهِ مِنْ بَيْنِ فَرْثٍ وَدَمَ لَبَنًا
خَالِصًا سَائِعًا لِلشَّارِبِينَ

- در وجود چهار پایان، برای شما (درسهای) عبرتی است: از درون شکم آنها، از میان غذاهای هضم شده و خون،
شیر خالص و گوارا به شما می نوشانیم!

۶۷) وَمِنْ ثَمَرَاتِ النَّخِيلِ وَالْأَعْنَابِ تَتَحَذَّدُونَ مِنْهُ سَكَرًا وَرَزْقًا حَسَنًا إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَا يَةً لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

- "و از میوه های درختان نخل و انگور، مسکرات (نایپاک) و روزی خوب و پاکیزه می گیرید؛ در این، نشانه روشنی است برای جمعیتی که اندیشه می کنند!"

۶۸) وَأَوْحَى رَبُّكَ إِلَى النَّحْلِ أَنِ اتَّخِذِي مِنَ الْجِبَالِ بُؤُوتًا وَمِنَ الشَّجَرِ وَمِمَّا
يَعْرِشُونَ

- پروردگار تو به زنبور عسل «وحی» (او الهام غریزی) نمود که: «از کوهها و درختان و داریستهایی که مردم می سازند، خانه هایی برگزین!

۶۹) ثُمَّ كُلِي مِنْ كُلِّ الْثَّمَرَاتِ فَاسْلُكِي سُلَيْرَبِكِ ذُلْلًا يَخْرُجُ مِنْ بُطُونِهَا
شَرَابٌ مُخْتَلِفٌ أَلْوَانُهُ فِيهِ شِفَاءٌ لِلنَّاسِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً لِّقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

- "سپس از تمام ثمرات (و شیره گلهای) پختور و راههای را که پروردگارت برای تو تعیین کرده است، برآختی بپیسا!
«از درون شکم آنها، نوشیدنی با رنگهای مختلف خارج می شود که در آن، شفا برای مردم است؛ به یقین در این امر،

نشانه روشنی است برای جمعیتی که می اندیشند."

۷۰) وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ ثُمَّ يَتَوَفَّاكُمْ وَمَنِّكُمْ مَنْ يُرَدُّ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْ لَا يَعْلَمَ
بَعْدَ عِلْمٍ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ قَدِيرٌ

- "خداؤند شما را آفرید؛ سپس شما را می میراند؛ بعضی از شما به نامطلوب ترین سنین بالای عمر می رسدند، تا بعد از علم و آگاهی، چیزی ندانند (و همه چیز را فراموش کنند)؛ خداوند دانا و تواناست!"

۷۱ وَاللَّهُ فَضَّلَ بَعْضَكُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ فِي الرِّزْقِ فَمَا الَّذِينَ فُضِّلُوا بِرَآدِي
رِزْقِهِمْ عَلَىٰ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَهُمْ فِيهِ سَوَاءٌ أَفَبِغِنْمَةِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

- "خداوند بعضی از شما را برابر نظر روزی برتری داد (چرا که استعدادها و تلاش‌هایتان متفاوت است)

اما آنها که برتری داده شده‌اند، حاضر نیستند از روزی خود به بردگانشان پدهند و همگی در آن مساوی گردند؛

ایا آنان نعمت خدا را انکار می‌نمایند (که شکر او را ادا نمی‌کنند)؟!

۷۲ وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنَ الْفُسْكِمُ أَرْوَاجًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ أَرْوَاجِكُمْ بَنِينَ
وَحَفَدَةً وَرَزْقَكُم مِّنَ الطَّيَّبَاتِ أَفَبِالْبَاطِلِ يُؤْمِنُونَ وَبَنْعَمَتِ اللَّهِ هُمْ يَكْفُرُونَ

- "خداوند برای شما از جنس خودتان همسرانی قرار داد؛ و از همسرانتان برای شما فرزندان و نوه‌هایی به وجود آورد؛ و از پاکیزه‌ها به شما روزی داد؛ آیا به باطل ایمان می‌آورند، و نعمت خدا را انکار می‌کنند؟!"

۷۳ وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَمْلِكُ لَهُمْ رِزْقًا مِّنَ السَّمَاوَاتِ وَالأَرْضِ
شَيْئًا وَلَا يَسْتَطِيغُونَ

- "آنها غیر از خدا، موجوداتی را می‌پرستند که هیچ رزقی را برای آنان از آسمانها و زمین در اختیار ندارند؛ و توان این کار را نیز ندارند."

۷۴ فَلَا تَضْرِبُوا لِلَّهِ الْأَمْثَالَ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ وَأَنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- پس، برای خدا امثال (و شیوه‌ها) قائل نشویم! خدا می‌داند، و شما نمی‌دانید.

۷۵ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا عَبْدًا مَمْلُوكًا لَا يَعْدِرُ عَلَىٰ شَيْءٍ وَمَنْ رَزَقْنَاهُ مِنَا رِزْقًا
حَسَنًا فَهُوَ يُنْفِقُ مِنْهُ سِرًا وَجَهْرًا هَلْ يَسْتَوُونَ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "خداوند مثالی زده؛ برده مملوکی را که قادر بر هیچ چیز نیست؛ و انسان (با ایمانی) را که از جانب خود، رزقی نیکو به او بخشیده‌ایم، و او پنهان و آشکار از آنچه خدا به او داده، اتفاق می‌کند؛ آیا این دو نفر یکسانند؟! شکر مخصوص خداست، ولی اکثر آنها نمی‌دانند!"

٧٦ وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلَيْنِ أَحَدُهُمَا أَبْكَمُ لَا يَقْدِرُ عَلَى شَيْءٍ وَهُوَ كَلُّ عَلَى مَوْلَاهُ أَيْنَمَا يُوجِّهُ لَا يَأْتِ بِخَيْرٍ هُلْ يَسْتَوِي هُوَ وَمَنْ يَأْمُرُ بِالْعُدْلِ وَهُوَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- "خداؤند مثالی (دیگر) زده است: دو نفر را، که یکی از آن دو، گنج مادرزاد است؛ و قادر بر هیچ کاری نیست؛ و سیار صاحب می باشد؛ او را بی هر کاری بفرستد، خوب انجام نمی دهد؛ آیا چنین انسانی، با کسی که امر به عدل و داد می کند، و بر راهی راست قرار دارد، برابر است؟!"

٧٧ وَلِلَّهِ غَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا أَمْرُ السَّاعَةِ إِلَّا كَلْمُحُ الْبَصَرِ أَوْ هُوَ أَقْرَبُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "غیب آسمانها و زمین، مخصوص خداست (او همه را می داند)؛ و امر قیامت (قدرتی نزدیک و آسان است) درست همانند چشم برهم زدن، و یا از آن هم نزدیکتر؛ چرا که خدا بر هر چیزی تواناست!"

٧٨ وَاللَّهُ أَخْرَجَكُمْ مِنْ بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ لَا تَعْلَمُونَ شَيْئًا وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئِدَةَ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "و خداوند شما را از شکم مادراتان خارج نمود در حالی که هیچ چیز نمی دانستید؛ و برای شما، گوش و چشم و عقل قرار داد، تا شکر نعمت او را بجا آورید!"

٧٩ أَلَمْ يَرَوْا إِلَى الطَّيْرِ مُسَخَّرَاتٍ فِي جَوَّ السَّمَاءِ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا اللَّهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- "آیا آنها به پرندگانی که بر فراز آسمانها نگداشته شده، نظر نیافرندند؟ هیچ کس جز خدا آنها را نگاه نمی دارد؛ در این امر، نشانه هایی (از عظمت و قدرت خدا) است برای کسانی که ایمان می آورند!"

٨٠) وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْأَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُونَهَا يَوْمَ طَعْنِكُمْ وَيَوْمَ إِقَامَتِكُمْ وَمِنْ أَصْوَافِهَا وَأَوْبَارِهَا وَأَشْعَارِهَا أَثَانًا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ

- "و خدا برای شما از خانه‌هایتان محل سکونت (و آرامش) قرار داد؛ و از پوست چهارپایان نیز برای شما خانه‌هایی قرار داد که روز کوج کردن و روز اقامتشان، به آسانی می‌توانید آنها را جا به جا کنید؛ و از پشم و کربک و موی آنها، برای شما اثاث و متاع (و وسائل مختلف زندگی) تا زمان معینی قرار داد."

٨١) وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُم مِّمَّا خَلَقَ طِلَالًا وَجَعَلَ لَكُم مِّنَ الْجَبَالِ أَكْنَانًا وَجَعَلَ لَكُمْ سَرَابِيلَ تَقِيَّكُمُ الْحَرَّ وَسَرَابِيلَ تَقِيَّكُمْ بَاسِكُمْ كَذَلِكَ يُتِمُ نِعْمَتَهُ عَلَيْكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسْلِمُونَ

- "و (نیز) خداوند از آنچه آفریده است سایه‌هایی برای شما قرار داده؛ و از کوه‌ها پناهگاه‌هایی؛ و برای شما پیراهن‌هایی آفریده، که شما را از گرما (و سرما) حفظ می‌کند؛ و پیراهن‌هایی که به هنگام جنگ، حافظ شماست؛ این گونه نعمتهاش را بر شما کامل می‌کند، شاید تسلیم فرمان او شوید!"

٨٢) فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْكَ الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- "(با این همه)، اگر روی برتابند، (نگران مباش)؛ تو فقط وظیفه ابلاغ آشکار داری."

٨٣) يَعْرِفُونَ نِعْمَتَ اللَّهِ ثُمَّ يُنْكِرُونَهَا وَأَكْثَرُهُمُ الْكَافِرُونَ

- "آنها نعمت خدا را می‌شناسند؛ سپس آن را انکار می‌کنند؛ و اکثرشان کافرند!"

٨٤) وَيَوْمَ نَبْعَثُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا ثُمَّ لَا يُؤْذَنُ لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ

- "(به خاطر بیاورید) روزی را که از هر امتی گواهی بر آنان برهمی انگیزیم؛ سپس به آنان که کفر ورزیدند، اجازه سخن گفتن) داده نمی‌شود؛ (بلکه دست و پا و گوش و چشم، حتی پوست تن آنها گواهی می‌دهند!) و (نیز) اجازه عذرخواهی و تقاضای عفو به آنان نمی‌دهند!"

٨٥) وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ ظَلَمُوا الْعَذَابَ فَلَا يُخَفَّ عَنْهُمْ وَلَا هُمْ يُنَظَّرُونَ

- و هنگامی که ظالمان عذاب را ببینند، نه به آنها تخفیف داده می شود، و نه مهلت!

٨٦) وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ أَشْرَكُوا شُرْكَاءَهُمْ قَالُوا رَبَّنَا هَوَّلَاءُ شُرْكَاؤُنَا الَّذِينَ كُنَّا

نَدْعُونَ مِنْ دُونِكَ فَالْقَوْمُ إِلَيْهِمُ الْقَوْلُ إِنَّكُمْ لَكَادِيُونَ

- و هنگامی که مشرکان معبدهای را که همتای خدا قرار دادند می بینند، می گویند: «پروردگار! اینها همتایانی هستند که ما به جای تو، آنها را می خواندیم!» در این هنگام، معبدان به آنها می گویند: «شما دروغگو هستید! (شما هوای نفس خود را پرسش می کردید!) «

٨٧) وَالْقَوْمُ إِلَى اللَّهِ يَوْمَئِذٍ السَّلَمَ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- "و در آن روز، همگی (ناگزیر) در پیشگاه خدا تسلیم می شوند؛ و تمام آنچه را (نسبت به خدا) دروغ می بستند، گم و نابود می شود!"

٨٨) الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدَّوْا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ زِدْنَاهُمْ عَذَابًا فَوْقَ الْعَذَابِ بِمَا كَانُوا يُفْسِدُونَ

- کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه خدا بازداشتند، بخاطر فسادی که می کردند، عذابی بر عذابشان می افزاییم!

٨٩) وَيَوْمَ نَبْعَثُ فِي كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا عَلَيْهِمْ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَجِئْنَا بِكَ شَهِيدًا عَلَى هَوَّلَاءِ وَنَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ تِبْيَانًا لِكُلِّ شَيْءٍ وَهُدًى وَرَحْمَةً وَبُشْرَى لِلْمُسْلِمِينَ

- "(به یاد آورید) روزی را که از هر امتی، گواهی از خودشان بر آنها بر می انگیزیم؛ و تو را گواه بر آنان قرار می دهیم! و ما این کتاب را بر تو نازل کردیم که بیانگر همه چیز، و مایه هدایت و رحمت و بشارت برای مسلمانان است!"

٩٠ إِنَّ اللَّهَ يَأْمُرُ بِالْعَدْلِ وَالإِحْسَانِ وَإِيتَاءِ ذِي الْقُرْبَىٰ وَيَنْهَا عَنِ الْفَحْشَاءِ
وَالْمُنْكَرِ وَالْأَبْغَىٰ يَعِظُكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

- خداوند به عدل و احسان و بخشش به نزدیکان فرمان می دهد؛ و از فحشا و منکر و ستم، نهی می کند؛ خداوند به شما اندرز می دهد، شاید متذکر شوید!"

٩١ وَأَوْفُوا بِعَهْدِ اللَّهِ إِذَا عَاهَدْتُمْ وَلَا تَنْقُضُوا الْأَيْمَانَ بَعْدَ تَوْكِيدِهَا وَقَدْ
جَعَلْتُمُ اللَّهَ عَلَيْكُمْ كَفِيلًا إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

- هنگامی که با خدا عهد بستید، به عهد او وفا کنید! و سوگندها را بعد از محکم ساختن نشکنید، در حالی که خدا را کفیل و ضامن بر (سوگند) خود قرار داده اید، به یقین خداوند از آنچه انجام می دهید، آگاه است!

٩٢ وَلَا تَكُونُوا كَالَّتِي نَقَضَتْ غَلَّهَا مِنْ بَعْدِ قُوَّةٍ أَنْكَاثًا تَتَخَذُونَ أَيْمَانَكُمْ
دَخَلًا بَيْنَكُمْ أَنْ تَكُونَ أُمَّةٌ هِيَ أَرْبَىٰ مِنْ أُمَّةٍ إِنَّمَا يُبْلُوُكُمُ اللَّهُ بِهِ وَلَيَبْيَسَنَّ لَكُمْ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ مَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْلِفُونَ

- همانند آن زن (سبک مفر) نباشد که پشمehای تابیده خود را، پس از استحکام، وامی تابید! در حالی که (سوگند و پیمان) خود را وسیله خیانت و فساد قرار می دهید؛ با خاطر اینکه گروهی، جمعیتشان از گروه دیگر بیشتر است (و کثرت دشمن را بهانه ای برای شکستن بیعت با پیمانبر می شمرید)! خدا فقط شما را با این وسیله آزمایش می کند؛ و به یقین روز قیامت، آنچه را در آن اختلاف داشتید، برای شما روشن می سازد!"

٩٣ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَكُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُضِلُّ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ يَشَاءُ
وَلَتَسْأَلُنَّ عَمَّا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- و اگر خدا می خواست، همه شما را امت واحدی قرار می داد؛ (و همه را به اجبار و ادار به ایمان می کرد؛ اما ایمان اجباری فایده ای ندارد!) ولی خدا هر کس را بخواهد (و شایسته بداند) گمرا، و هر کس را بخواهد (و لایق بداند) هدایت می کند! (به گروهی توفیق هدایت داده، و از گروهی سلب می کند!) و یقیناً شما از آنچه انجام می دادید، باز پرسی خواهید شد!"

٩٤) وَلَا تَتَخِذُوا أَيْمَانَكُمْ دَخْلًا بَيْنَكُمْ فَتَزَلَّ قَدَمٌ بَعْدَ ثُبُوتِهَا وَتَذُوْقُوا السُّوءَ

بِمَا صَدَّدْتُمْ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَلَكُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "سونگنهایان را وسیله تقلب و خیانت در میان خود قرار ندهید، مبادله گامی بعد از ثابت گشتن (بر اینان) متزلزل شود؛ و به خاطر بازداشت (مردم) از راه خدا، آثار سوء آن را پچشید! و برای شما، عذاب عظیمی خواهد بود!"

٩٥) وَلَا تَشْتَرُوا بِعَهْدِ اللَّهِ شَمَنًا قَلِيلًا إِنَّمَا عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرُ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ

تَعْلَمُونَ

- (هرگز) پیمان الهی را با بهای کمی مبادله نکنید (و هر بهایی در برابر آن ناچیز است!) آنچه نزد خداست، برای شما بهتر است اگر می دانستید.

٩٦) مَا عِنْدَكُمْ يَنْفَدُ وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ وَلَنَجْزِيَنَّ الَّذِينَ صَبَرُوا أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ

مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "آنچه نزد شماست فانی می شود؛ اما آنچه نزد خداست باقی است؛ و به کسانی که صبر و استقامت پیشه کنند، مطابق بهترین اعمالی که انجام می دادند پاداش خواهیم داد."

٩٧) مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أُنْثَى وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْكِمَنَّ حَيَاةً طَيِّبَةً

وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُمْ بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- "هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد، خواهد مراشد یا زن، در حالی که مؤمن است، او را به حیاتی پاک زنده می داریم؛ و پاداش آنها را به بهترین اعمالی که انجام می دادند، خواهیم داد."

٩٨) فَإِذَا قَرَأَتِ الْقُرْآنَ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ

- هنگامی که قرآن می خوانی، از شر شیطان مطرود، به خدا پناه برا!

٩٩) إِنَّهُ لَيْسَ لَهُ سُلْطَانٌ عَلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- چرا که او، بر کسانی که ایمان دارند و بر پروردگارشان توکل می کنند، تسلطی ندارد.

۱۰۰) إِنَّمَا سُلْطَانُهُ عَلَى الَّذِينَ يَتَوَلَُّونَهُ وَالَّذِينَ هُمْ بِهِ مُشْرِكُونَ

- تسلط او تنها بر کسانی است که او را به سرپرستی خود برگزیده‌اند، و آنها که نسبت به او [= خدا] شرک می‌ورزند (و فرمان شیطان را به جای فرمان خدا، گردن می‌نهند)

۱۰۱) وَإِذَا بَدَّلْنَا آيَةً مَّكَانَ آيَةً وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُنَزِّلُ قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مُفْتَرٌ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- و هنگامی که آیه‌ای را به آیه دیگر مبدل کنیم [= حکمی را نسخ نماییم] - و خدا بهتر می‌داند چه حکمی را نازل کند - آنها می‌گویند: «تو افترا می‌بندی!» اما بیشترشان (حقیقت را) نمی‌دانند!

۱۰۲) قُلْ نَزَّلَهُ رُوحُ الْقُدُسِ مِنْ رَبِّكَ بِالْحَقِّ لِيُبَيِّنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَهُدَى وَيُشْرِئِ لِلْمُسْلِمِينَ

- «بگو، روح القدس آن را از جانب پروردگارت بحق نازل کرده، تا افراد با ایمان را ثابت‌قدم گرداند؛ و هدایت و بشارتی است برای عموم مسلمانان!»

۱۰۳) وَلَقَدْ نَعْلَمُ أَنَّهُمْ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُعَلَّمُهُ بَشَرٌ لِسَانُ الَّذِي يُلْحِدُونَ إِلَيْهِ أَعْجَمٌ وَهَذَا لِسَانٌ عَرَبِيٌّ مُبِينٌ

- «ما می‌دانیم که آنها می‌گویند: «این آیات را انسانی به او تعلیم می‌دهد!» در حالی که زیان کسی که اینها را به او نسبت می‌دهند عجمی است؛ ولی این (قرآن)، زبان عربی آشکار است!»

۱۰۴) إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ لَا يَهْدِيهِمُ اللَّهُ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- «به یقین، کسانی که به آیات الهی ایمان نمی‌اورند، خدا آنها را هدایت نمی‌کند؛ و برای آنان عذاب در دنیاکی است.»

۱۰۵) إِنَّمَا يَفْتَرِي الْكَذِبَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِآيَاتِ اللَّهِ وَأُولَئِكَ هُمُ الْكَاذِبُونَ

- «تنها کسانی دروغ می‌بنند که به آیات خدا ایمان ندارند؛ (آری)، دروغگویان واقعی آنها هستند!»

۱۰۶) مَنْ كَفَرَ بِاللَّهِ مِنْ بَعْدِ إِيمَانِهِ إِلَّا مَنْ أُكْرِهَ وَقَلْبُهُ مُطْمَئِنٌ بِإِيمَانِ وَلَكِنْ مَنْ شَرَحَ بِالْكُفْرِ صَدْرًا فَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ مِّنَ اللَّهِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "کسانی که بعد از ایمان کافر شوند - بجز آنها که تحت فشار واقع شده‌اند در حالی که قلبشان آرام و با ایمان است- آری، آنها که سینه خود را برای پذیرش کفر گشوده‌اند، غضب خدا بر آنهاست؛ و عذاب عظیمی در انتظارشان!"

۱۰۷) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اسْتَحْجَبُوا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا عَلَى الْآخِرَةِ وَأَنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْكَافِرِينَ

- "این به خاطر آن است که زندگی دنیا (و پست را) بر آخرت ترجیح دادند؛ و خداوند افراد بی ایمان (لジョج) را هدایت نمی‌کند."

۱۰۸) أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ وَسَمِعَهُمْ وَأَبْصَارِهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ

- "آنها کسانی هستند که (بر اثر فزونی گناه)، خدا بر قلب و گوش و چشم‌انشان مهر نهاده؛ (به همین دلیل نمی‌فهمند)، و غافلان واقعی همانها هستند!"

۱۰۹) لَا جَرَمَ أَنَّهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْخَاسِرُونَ
و ناجار آنها در آخرت زیانکارند.

۱۱۰) ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ هَاجَرُوا مِنْ بَعْدِ مَا فُتِنُوا ثُمَّ جَاهَدُوا وَصَبَرُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "اما پروردگار تو نسبت به کسانی که بعد از فربخوردن، (به ایمان بازگشتند و) هجرت کردند؛ سپس جهاد کردند و در راه خدا استقامت نمودند؛ پروردگارت، بعد از انجام این کارها، بخششند و مهربان است (و آنها را مشمول رحمت خود می‌سازد)."

۱۱۱) يَوْمَ تَأْتِي كُلُّ نَفْسٍ تُجَادِلُ عَنْ نَفْسِهَا وَتُوَقَّى كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- (به یاد آورید) روزی را که هر کس (در فکر خویشتن است؛ و تنها) به دفاع از خود برمی خیزد؛ و نتیجه اعمال هر کسی، بی کم و کاست، به او داده می شود؛ و به آنها ظلم نخواهد شد!"

۱۱۲) وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا قَرِيْةً كَانَتْ أَمْنَةً مُطْمَئِنَةً يَأْتِيهَا رِزْقُهَا رَغْدًا مِنْ كُلِّ مَكَانٍ فَكَفَرَتْ بِأَنْعَمِ اللَّهِ فَآذَاقَهَا اللَّهُ لِبَاسَ الْجُوعِ وَالْحَوْفِ بِمَا كَانُوا يَصْنَعُونَ - "خداؤن" (برای آنان که کفران نعمت می کنند)، مثلی زده است: منطقه آبادی که امن و آرام و مطمئن بود؛ و همواره روزیش از هر جا می رسید؛ اما به نعمتهای خدا ناسپاسی کردند؛ و خداوند به خاطر اعمالی که انجام می دادند، لباس گرسنگی و ترس را بر اندامشان پوشانید!"

۱۱۳) وَلَقَدْ جَاءَهُمْ رَسُولٌ مِنْهُمْ فَكَذَبُوهُ فَأَخَذَهُمُ الْعَذَابُ وَهُمْ ظَالِمُونَ - "پیامبری از خودشان به سراغ آنها آمد، او را تکذیب کردند؛ از این رو عذاب الهی آنها را فراگرفت در حالی که ظالم بودند!"

۱۱۴) فَكُلُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ حَلَالًا طَيِّبًا وَاشْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ

- "پس، از آنچه خدا روزیتان کرده است، حلال و پاکیزه بخورید؛ و شکر نعمت خدا را بجا آورید اگر او را می پرستید!"

۱۱۵) إِنَّمَا حَرَمَ عَلَيْكُمُ الْمَيْتَةَ وَالدَّمَ وَلَحْمَ الْخَنَزِيرِ وَمَا أُهْلَكَ لِغَيْرِ اللَّهِ بِهِ فَمَنِ اضْطُرَّ غَيْرَ بَاغٍ وَلَا عَادٍ فِإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "خداؤن، تنها مردار، خون، گوشت خوک و آنچه را با نام غیر خدا سر بریده اند، بر شما حرام کرده است؛ اما کسانی که ناچار شوند، در حالی که تجاوز و تعدی از حد ننمایند، (خدا آنها را می بخشند؛ چرا که) خدا بخشند و مهربان است."

۱۱۶) وَلَا تَقُولُوا لِمَا تَصِفُ أَسْتِنْتُكُمُ الْكَذِبَ هَذَا حَلَالٌ وَهَذَا حَرَامٌ لَتُفَتَّرُوا

عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ إِنَّ الَّذِينَ يَفْتَرُونَ عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ لَا يُفْلِحُونَ

- به خاطر دروغی که بر زیانتان جاری می شود (و چیزی را مجاز و چیزی را منوع می کنید)، نگویید: «این حلال

است و آن حرام»، تا بر خدا افترا بیندید به یقین کسانی که به خدا دروغ می بندند، رستگار نخواهند شد!

۱۱۷) مَنَاعُ قَلِيلٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَليمٌ

- «بهره کمی است (که در این دنیا نصیباشان می شود)؛ و عذاب دردنگی در انتظار آنان است!»

۱۱۸) وَعَلَى الَّذِينَ هَادُوا حَرَمَنَا مَا قَصَصْنَا عَلَيْكَ مِنْ قَبْلٍ وَمَا ظَلَمْنَاهُمْ

وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- «چیزهایی را که پیش از این برای تو شرح دادیم، بر یهود حرام کردیم؛ ما به آنها ستم نکردیم، اما آنها به

خودشان ظلم و ستم می کردند!»

۱۱۹) ثُمَّ إِنَّ رَبَّكَ لِلَّذِينَ عَمِلُوا السُّوءَ بِجَهَالَةٍ ثُمَّ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ

وَأَصْلَحُوا إِنَّ رَبَّكَ مِنْ بَعْدِهَا لَغَفُورٌ رَّحِيمٌ

- اما پروردگارت نسبت به آنها که از روی جهالت، بدی کردند، سپس توبه کرده و در مقام جیزان برآمدند.

پروردگارت بعد از آن آمرزنده و مهریان است.

۱۲۰) إِنَّ إِبْرَاهِيمَ كَانَ أُمَّةً قَاتِلًا لِلَّهِ حَنِيفًا وَلَمْ يَكُنْ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- «ابراهیم (به تنهایی) امتنی بود مطیع فرمان خدا؛ خالی از هر گونه انحراف؛ و از مشرکان نبود؛»

۱۲۱) شَاكِرًا لَّا نُعِمِهِ اجْتَبَاهُ وَهَدَاهُ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- «شکرگزار نعمتهای پروردگار بود؛ خدا او را برگزیرید؛ و به راهی راست هدایت نمود!»

۱۲۲) وَآتَيْنَاهُ فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمِنَ الصَّالِحِينَ

- «ما در دنیا به او (همت) نیکوبی دادیم؛ و در آخرت از نیکان است!»

۱۲۳) ثُمَّ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ أَنِ اتَّبِعْ مِلَّةَ إِبْرَاهِيمَ حَنِيفًا وَمَا كَانَ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- سپس به تو وحی فرستادیم که از آیین ابراهیم - که ایمانی خالص داشت و از مشرکان نبود - پیروی کن!

۱۲۴) إِنَّمَا جُعِلَ السَّبْتُ عَلَى الَّذِينَ اخْتَلَفُوا فِيهِ وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَحْكُمُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- "تحریمهای روز شنبه (برای یهود) فقط عنوان یک مجازات بود، که در آن هم اختلاف کردند؛ و پروردگارت روز قیامت، در آنچه اختلاف داشتند، میان آنها داوری می‌کند!"

۱۲۵) ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحِكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ وَجَادِلْهُمْ بِالْتَّقَىٰ هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهَتَّدِينَ

- "با حکمت و اندرز نیکو، به راه پروردگارت دعوت نمای! و با آنها به روشی که نیکوتر است، استدلال و مناظره کن! پروردگارت، از هر کسی بهتر می‌داند چه کسی از راه او گمراه شده است؛ و او به هدایت یافتنگان دانادر است."

۱۲۶) وَإِنْ عَاقَيْتُمْ فَعَاقَيْوْا بِمِثْلِ مَا عَوْقَيْتُمْ بِهِ وَلَئِنْ صَبَرْتُمْ لَهُوَ خَيْرُ الْلَّصَابِرِينَ و هر گاه خواستید مجازات کنید، تنها مقداری که به شما تهدی شده کیفر دهید! و اگر شکیبایی کنید، این کار برای شکیبایان بهتر است.

۱۲۷) وَاصْبِرْ وَمَا صَبَرْكَ إِلَّا بِاللَّهِ وَلَا تَحْزَنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُ فِي ضَيْقٍ مُّمَّا يَمْكُرُونَ صبر کن، و صبر تو فقط برای خدا و به توفیق خدا باشد! و بخاطر (کارهای) آنها، اندوهگین و دلسرب مشو! و از توطنهای آنها، در تنگنا قرار مگیر!

۱۲۸) إِنَّ اللَّهَ مَعَ الَّذِينَ أَتَقَوْا وَالَّذِينَ هُمْ مُّحْسِنُونَ

- خداوند با کسانی است که تقوای پیشه کرده‌اند، و کسانی که نیکو کار ند.

سید علی بن ابی طالب

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيْمِ

– به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

۱) سُبْحَانَ الَّذِي أَسْرَى بِعَيْنِهِ لَيْلًا مِّنَ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ إِلَى الْمَسْجِدِ الْأَقْصَى
الَّذِي بَارَكَنَا حَوْلَهُ لِنُرِيهُ مِنْ آيَاتِنَا إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

– "پاک و منزه است خدایی که بنده اش را در یک شب، از مسجد الحرام به مسجد الاقصی - که گردآگردهش را پربرکت ساخته ایم - بردا، تا برخی از آیات خود را به او نشان دهیم؛ چرا که او شنوا و بیناست."

۲) وَآتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَاهُ هُدًى لِّبَنِي إِسْرَائِيلَ لَا تَتَّخِذُوا مِنْ دُونِنِي
وَكِيلًا

– "ما به موسی کتاب آسمانی دادیم؛ و آن را وسیله هدایت بنی اسرائیل ساختیم؛ (و گفته‌یم): غیر ما را تکیه‌گاه خود قرار ندهیدا"

۳) ذَرِّيَّةً مِّنْ حَمَلَنَا مَعَ نُوحٍ إِنَّهُ كَانَ عَبْدًا شَكُورًا

– ای فرزندان کسانی که با نوح (بر کشتنی) سوار کردیم! او بنده شکرگزاری بود. (شما هم مانند او باشید، تا نجات یابیدا!)

۴) وَقَضَيْنَا إِلَى بَنِي إِسْرَائِيلَ فِي الْكِتَابِ لِتُفْسِدُنَّ فِي الْأَرْضِ مَرَّتَيْنِ وَلَتَعْلُمُنَّ
عُلُوًّا كَبِيرًا

– ما به بنی اسرائیل در کتاب (تورات) اعلام کردیم که دوبار در زمین فساد خواهید کرد، و برتری جویی بزرگی خواهید نمود.

۵) فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ أُولَاهُمَا بَعَثْنَا عَلَيْكُمْ عِبَادًا لَّنَا أُولَى بَأْسٍ شَدِيدٍ فَجَاسُوا
خَلَالَ الدِّيَارِ وَكَانَ وَعْدًا مَقْعُولاً

– "هنگامی که نخستین وعده فرا رسید، گروهی از بندگان پیکارجوی خود را بر ضد شما میانگیزیم (تا شما را سخت در هم کویند؛ حتی برای به دست آوردن مجرمان)، خانه‌ها را جستجو می‌کنند؛ و این وعده‌ای است قطعی!"

۶) ثُمَّ رَدَدْنَا لَكُمُ الْكَرَّةَ عَلَيْهِمْ وَأَمْدَدْنَاكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَيْنَ وَجَعَلْنَاكُمْ أَكْثَرَ نَفِيرًا

- "سپس شما را بر آنها چیره می کنیم؛ و شما را به وسیله داراییها و فرزندانی کمک خواهیم کرد؛ و نفرات شما را بیشتر (از دشمن) قرار می دهیم."

۷) إِنْ أَحْسَنْتُمْ أَخْسَنْتُمْ لِأَنفُسِكُمْ وَإِنْ أَسَأْتُمْ فَلَهَا فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ
لَيُسُوءُونَ وَجُوهُكُمْ وَلَيَدْخُلُونَ الْمَسْجِدَ كَمَا دَخَلُوهُ أَوَّلَ مَرَّةً وَلَيُتَبَرُّوْا مَا عَلَوْا
تَتَبَيَّنُ

- "اگر نیکی کنید، به خودتان نیکی می کنید؛ و اگر بدی کنید باز هم به خود می کنید. و هنگامی که وعده دوم فرا رسید، (آنچنان دشمن بر شما سخت خواهد گرفت که) آثار غم و اندوه در صور تهاباتان ظاهر می شود؛ و داخل مسجد (الاقصی) می شوند همان گونه که بار اول وارد شدند؛ و آنچه را زیر سلطه خود می گیرند، در هم می کویند."

۸) عَسَى رَبُّكُمْ أَنْ يَرْحَمَكُمْ وَإِنْ عُذْتُمْ عُذْنَا وَجَعَلْنَا جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ حَصِيرًا
- "امید است پروردگار تان به شما رحم کند! هرگاه برگردید، ما هم بازمی گردیم؛ و جهنم را برای کافران، زندان سختی قرار دادیم."

۹) إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلّٰتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيَبْشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ
الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا

- "این قرآن، به راهی که استوارترین راه هاست، هدایت می کند؛ و به مؤمنانی که اعمال صالح انجام می دهند، بشارت می دهد که برای آنها پاداش بزرگی است."

۱۰) وَأَنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ أُعْتَدْنَا لَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

- و اینکه آنها که به قیامت ایمان نمی آورند، عذاب در دنیا کی برای آنان آماده ساخته ایم.

۱۱) وَيَدْعُ الْإِنْسَانُ بِالشَّرِّ دُعَاءً بِالْخَيْرِ وَكَانَ إِنْسَانٌ عَجُولاً

- "انسان (بر اثر شتابزدگی)، بدیها را طلب می کند آن گونه که نیکیها را می طلبد؛ و انسان، همیشه عجول بوده است!"

١٢) وَجَعَلْنَا اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ آيَتِينَ فَمَحَوْنَا آيَةَ الَّيْلِ وَجَعَلْنَا آيَةَ النَّهَارِ مُبْصِرَةً
لِتَبْتَغُوا فَضْلًا مِّنْ رَبِّكُمْ وَلِتَعْلَمُوا عَدَدَ السَّيِّنَاتِ وَالْحِسَابَ وَكُلَّ شَيْءٍ فَصَلَنَاهُ
تَفْصِيلًا

- "ما شب و روز را دو نشانه توحید و عظمت خود قرار دادیم؛ سپس نشانه شب را محو کرده، و نشانه روز را
روشنی بخش ساختیم تا (در پرتو آن)، فضل پروردگار تان را بطلیبید (و به تلاش زندگی برخیزید)، و عدد سالها و
حساب را بدانید؛ و هر چیزی را بطور مشخص و آشکار، بیان کردیم."

١٣) وَكُلُّ إِنْسَانٍ أَلْزَمْنَاهُ طَائِرَةً فِي عُنْقِهِ وَنُخْرِجُ لَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ كِتَابًا يَلْقَاهُ
مَكْشُورًا

- "و هر انسانی، اعمالش را برابر گردنش آویخته ایم؛ روز قیامت، کتابی برای او بیرون می آوریم که آن را در برابر
خود، گشوده می بیندا (این همان نامه اعمال اوست)!"

١٤) اَفَرَا كَتَابَكَ كَفَى بِنَفْسِكَ الْيَوْمَ عَلَيْكَ حَسِيبًا

(و به او می گوییم): کتابت را بخوان، کافی است که امروز، خود حسابگر خویش باشی!

١٥) مَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنِ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضْلُلُ عَلَيْهَا وَلَا تَزِرُ
وَازْرَهُ وَزِرَّ أُخْرَى وَمَا كُنَّا مُعَذِّبِينَ حَتَّى نَبْعَثَ رَسُولاً

- "هر کس هدایت شود، برای خود هدایت یافته؛ و آن کس که گمراه گردد، به زیان خود گمراه شده است؛ و هیچ
کس باز گناه دیگری را به دوش نمی کشد؛ و ما هرگز (قومی را) مجازات نخواهیم کرد، مگر آنکه بیامیری معمول
کرده باشیم (تا وظایفشان را بیان کنند)."

١٦) وَإِذَا أَرَدْنَا أَنْ نُهَلِّكَ قَرْيَةً أَمْرَنَا مُتَرَفِّهِا فَفَسَقُوا فِيهَا فَحَقَّ عَلَيْهَا الْقَوْلُ
فَدَمَرَّنَاهَا تَدْمِيرًا

- و هنگامی که بخواهیم شهر و دیاری را هلاک کنیم، نخست اولمر خود را برای «متوفین» (و ثروتمندان مست
شهوت) آنجا، بیان می داریم، سپس هنگامی که به مخالفت برخاستند و استحقاق مجازات یافتند، آنها را به شدت
در هم می کوییم.

**١٧) وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنَ الْقُرُونِ مِنْ بَعْدِ نُوحٍ وَكَفَى بِرِبِّكَ بِذِنْبِهِ عِبَادَهُ خَيْرًاً
بَصِيرًاً**

- "چه بسیار مردمی که در قرون بعد از نوح، زندگی می کردند؛ (و طبق همین سنت)، آنها را هلاک کردیم! و کافی است که پروردگاری از گاهان بندگانش آگاه، و نسبت به آن بیناست."

**١٨) مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعَاجِلَةَ عَجَّلْنَا لَهُ فِيهَا مَا نَشَاءُ لِمَنْ نُرِيدُ ثُمَّ جَعَلْنَا لَهُ جَهَنَّمَ
يَصْلَاحًا مَدْمُومًا مَدْحُورًا**

- "آن کس که (تنها) زندگی زودگذر (دنیا) را می طلبید، آن مقدار از آن را که بخواهیم - و به هر کس اراده کنیم- می دهیم؛ سپس دوزخ را برای او قرار خواهیم داد، که در آتش سوزانش می سوزد در حالی که نکوهیده و رانده (درگاه خدا) است."

**١٩) وَمَنْ أَرَادَ الْآخِرَةَ وَسَعَى لَهَا سَعْيَهَا وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ كَانَ سَعْيُهُمْ
مَشْكُورًا**

- و آن کس که سرای آخرت را بطیلید، و برای آن سعی و کوشش کند - در حالی که ایمان داشته باشد- سعی و تلاش او، (از سوی خدا) پاداش داده خواهد شد.

**٢٠) كُلَّا نَمِدْ هَوْلَاءِ وَهَوْلَاءِ مِنْ عَطَاءِ رَبِّكَ وَمَا كَانَ عَطَاءُ رَبِّكَ مَحْظُورًا
هُر يک از این دو گروه را از عطای پروردگارت، بهره و کمک می دهیم؛ و عطای پروردگارت هر گز (از کسی) منع نشده است."**

**٢١) انْظُرْ كَيْفَ فَضَّلْنَا بَعْضَهُمْ عَلَى بَعْضٍ وَلَلآخرَهُ أَكْبَرُ دَرَجَاتٍ وَأَكْبَرُ تَفْضِيلًا
- "بین چگونه بعضی را (در دنیا بخاطر تلاششان) بر بعضی دیگر برتری بخشیده ایم؛ درجات آخرت و برتریهایش، از این هم بیشتر است!"**

٢٢) لَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَنَعَّمْ مَدْمُومًا مَحْذُولًا

- هر گز معبد دیگری را با خدا قرار مده، که نکوهیده و بی بار و یاور خواهی نشست!

۲۳) وَقَضَى رَبُّكَ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا إِيَاهُ وَبِالْوَالِدَيْنِ إِحْسَانًا إِمَّا يَبْلُغُنَّ عِنْدَكَ الْكِبِيرَ أَحَدُهُمَا أَوْ كِلَّاهُمَا فَلَا تَقُلْ لَهُمَا أُفْ وَلَا تَتَهَرَّهُمَا وَقُلْ لَهُمَا قَوْلًا كَرِيمًا

- پروردگارت فرمان داده: جز او را نپرسید! و به پدر و مادر نیکی کنید! هرگاه یکی از آن دو، یا هر دوی آنها، نزد تو به سن پیری رسند، کمترین اهانتی به آنها روا مدار! و بر آنها فریاد مزن! و گفتار طیف و سنجیده و بزرگوارانه به آنها بگو!

۲۴) وَأَخْفِضْ لَهُمَا جَنَاحَ الذُّلِّ مِنَ الرَّحْمَةِ وَقُلْ رَبِّ ارْحَمْهُمَا كَمَا رَبَّيَانِي صَغِيرًا

- بالهای تواضع خویش را از محبت و لطف، در برابر آنان فروود آر! و بگو: «پروردگار! همان گونه که آنها مرا در کوچکی تربیت کردند، مشمول رحمتشان قرار ده!»

۲۵) رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا فِي نُفُوسِكُمْ إِنْ تَكُونُوا صَالِحِينَ فَإِنَّهُ كَانَ لِلَّأَوَابِينَ غَفُورًا

- «پروردگار شما از درون دلهایتان آگاهتر است؛ (اگر لغزشی در این زمینه داشتید) هر گاه صالح باشید (و جبران کنید) او بازگشت کنندگان را می‌بخشد.»

۲۶) وَآتِ ذَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبِيلِ وَلَا تُبَذِّرْ تَبْذِيرًا

- حق نزدیکان را پیرداز، و (همچنین حق) مستمند و امانده در راه را! و هرگز اسراف و تبذیر مکن،

۲۷) إِنَّ الْمُبَذِّرِينَ كَانُوا إِخْوَانَ الشَّيَاطِينِ وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِرَبِّهِ كَفُورًا

- «چرا که تبذیر کنندگان، برادران شیاطینند؛ و شیطان در برابر پروردگارش، بسیار ناسپاس بود!»

۲۸) وَإِمَّا تُعْرِضَنَّ عَنْهُمُ ابْتِغَاءَ رَحْمَةِ مِنْ رَبِّكَ تَرْجُوهَا فَقُلْ لَهُمْ قَوْلًا مَيْسُورًا

- و هرگاه از آنان [=مستمندان] روی برتابی، و انتظار رحمت پروردگارت را داشته باشی (تا گشايشی در کارت پدید آید و به آنها کمک کنی)، با گفتار نرم و آمیخته با لطف با آنها سخن بگو!

۲۹) ولا تجعل يدك مغلولةً إلی عنقك ولا تسطّها کل البسط فتَقْعُدَ ملوماً

مَحْسُورًا

- هرگز دست را بر گردت زنجیر مکن، (و ترک اتفاق و بخشش منما) و بیش از حد (بیز) دست خود را مگشای،

تا مورد سرزنش قرار گیری و از کار فرومانی!

۳۰) إنَّ رَبَّكَ يَسْطُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَيْرًا بَصِيرًا

- به یقین، پروردگارت روزی را برای هر کس بخواهد، گشاده یا تنگ می‌دارد؛ او نسبت به بندگانش، آگاه و بیناست.

۳۱) ولا تقتلوا أولاً ذُكْرَ خَشِيَّةٍ إِمْلَاقٍ نَحْنُ نَرْزُقُهُمْ وَإِيَّاكُمْ إِنَّ قَاتِلَهُمْ كَانَ خَطْءًا كَبِيرًا

- "فرزنداتان را از ترس فقر، نکشید! ما آنها و شما را روزی می‌دهیم؛ مسلماً کشن آنها گناه بزرگی است!"

۳۲) ولا تَقْرُبُوا الزَّنْجِي إِنَّهُ كَانَ فَاحِشَةً وَسَاءَ سَبِيلًا

- و نزدیک زنا نشوید، که کار بسیار زشت، و بد راهی است!

۳۳) ولا تَقْتُلُوا النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا بِالْحَقِّ وَمَن قُتِلَ مَظْلومًا فَقَدْ جَعَلَنَا لِوَلِيهِ سُلْطَانًا فَلَا يُسْرِفْ فِي الْقَتْلِ إِنَّهُ كَانَ مَنْصُورًا

- "و کسی را که خداوند خوش را حرام شرده، نکشید، جز یحق؛ و آن کس که مظلوم کشته شده، برای ولیش سلطه (و حق فصاص) قرار دادیم؛ اما در قتل اسراف نکند، چرا که او مورد حمایت است!"

۳۴) ولا تَقْرُبُوا مَالَ الْيَتَيمِ إِلَّا بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ حَتَّى يَئُلُغَ أَشْدَهُ وَأَوْفُوا بِالْعَهْدِ إِنَّ الْعَهْدَ كَانَ مَسْوُؤلاً

- و به مال یتیم، جز به بهترین راه نزدیک نشوید، تا به سر حد بلوغ رسد؛ و به عهد (خود) وفا کنید، که از عهد سوال می‌شود!

٣٥) وَأَوْفُوا الْكَيْلَ إِذَا كِلْتُمْ وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ ذَلِكَ خَيْرٌ وَأَحْسَنُ تَأْوِيلًا

- هنگامی که پیمانه می کنید، حق پیمانه را ادا نمایید، و با ترازوی درست وزن کنید! این برای شما بهتر، و عاقبتش نیکوتر است.

٣٦) وَلَا تَقْفُ مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ إِنَّ السَّمْعَ وَالْبَصَرَ وَالْفُؤَادَ كُلُّ أُولَئِكَ كَانَ عَنْهُ مَسْؤُلُلًا

- از آنچه به آن آگاهی نداری، پیروی مکن، چرا که گوش و چشم و دل، همه مسؤولند.

٣٧) وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّكَ لَنْ تَخْرُقَ الْأَرْضَ وَلَنْ تَبْلُغَ الْجِبَالَ طُولاً

- روی زمین، با تکبر راه مروا! تو نمی توانی زمین را بشکافی، و طول قامت هر گز به کوهها نمی رسد!

٣٨) كُلُّ ذَلِكَ كَانَ سَيِّئَةً عِنْدَ رَبِّكَ مَكْرُوهًا

- همه اینها گناهش نزد پروردگار تو ناپسند است.

٣٩) ذَلِكَ مِمَّا أُوحَى إِلَيْكَ رَبُّكَ مِنَ الْحِكْمَةِ وَلَا تَجْعَلْ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتُلْقَى فِي جَهَنَّمَ مَلُومًا مَدْحُورًا

- "این (احکام)، از حکمتها بی است که پروردگارت به تو وحی فرستاده؛ و هر گز معبدی با خدا قرار مده، که در جهنم افکنده می شوی، در حالی که سرزنش شده، و رانده (در گاه خدا) خواهی بود!"

٤٠) أَفَأَصْفَاكُمْ رَبُّكُمْ بِالْبَنِينَ وَاتَّخَذَ مِنَ الْمَلَائِكَةِ إِنَّا إِنَّكُمْ لَتَقُولُونَ قَوْلًا عَظِيمًا

- آیا پروردگار تان فرزندان پسر را مخصوص شما ساخته، و خودش دخترانی از فرشتگان برگزیده است؟! شما سخن بزرگ (و بسیار زشتی) می گویید!

٤١) وَلَقَدْ صَرَّفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِيَدْكُرُوا وَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا نُفُورًا

- ما در این قرآن، انواع بیانات مؤثر را آوردیم تا متذکر شوند! ولی (گروهی از کوردلان)، جز بر نفرت‌شان نمی‌افرازید.

٤٢) قُلْ لَوْ كَانَ مَعَهُ الَّهُ كَمَا يَقُولُونَ إِذَا لَا يَتَغَوَّلُ إِلَى ذِي الْعِرْشِ سَبِيلًا

- بگو: «اگر آنچنان که آنها می‌گویند با او خدایانی بود، در این صورت، (خدایان) سعی می‌کردند راهی به سوی (خدواند) صاحب عرش پیدا کنند.»

٤٣) سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يَقُولُونَ عَلُوًّا كَبِيرًا

- او پاک و برتر است از آنچه آنها می‌گویند، بسیار برتر و منزه‌تر!

٤٤) تُسَبِّحُ لَهُ السَّمَاوَاتُ السَّبْعُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ وَإِنْ مِنْ شَيْءٍ إِلَّا يُسَبِّحُ

بِحَمْدِهِ وَلَكِنْ لَا يَقْهُونَ تَسْبِيحَهُمْ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

- آسمانهای هفتگانه و زمین و کسانی که در آنها هستند، همه تسبیح او می‌گویند؛ و هر موجودی، تسبیح و حمد او می‌گوید؛ ولی شما تسبیح آنها را نمی‌فهمید؛ او بربار و آمرزنه است.»

٤٥) وَإِذَا قَرَأَتِ الْقُرْآنَ جَعَلْنَا بَيْنَكَ وَبَيْنَ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ حِجَابًا مَسْتُورًا

- "و هنگامی که قرآن می‌خوانی، میان تو و آنها که به آخرت ایمان نمی‌آورند، حجاب نایبدایی قرار می‌دهیم؛"

٤٦) وَجَعَلْنَا عَلَى قُلُوبِهِمْ أَكْنَةً أَن يَفْقَهُوهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِذَا ذَكَرْتَ رَبَّكَ فِي الْقُرْآنِ وَحْدَهُ وَلَوْ أَعْلَى أَدَبَارِهِمْ نُفُورًا

- "و بر دلهایشان پوشش‌هایی، تا آن را نفهمند؛ و در گوش‌هایشان سنگینی؛ و هنگامی که پروردگارت را در قرآن به بگانگی یاد می‌کنی، آنها پشت می‌کنند و از تو روی بر می‌گردانند."

٤٧) نَّحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَسْتَمِعُونَ بِهِ إِذْ يَسْتَمِعُونَ إِلَيْكَ وَإِذْ هُمْ نَجْوَى إِذْ يَقُولُ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا

- "هنگامی که به سخنان تو گوش فرامی دهند، ما بهتر می‌دانیم برای چه گوش فرا می‌دهند؛ (و همچنین) در آن هنگام که با هم نجوا می‌کنند؛ آنگاه که ستمگران می‌گویند: «شما جز انسانی که افسون شده، پیروی نمی‌کنید!»"

٤٨) انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلَّوْا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَيِّلاً

- بین چگونه برای تو مثلها زندنی در نتیجه گمراه شدند، و نمی‌توانند راه حق را پیدا کنند.

٤٩) وَقَالُوا أَئِذَا كُنَّا عِظَاماً وَرُفَاتًا أَإِنَّا لَمَبْعَثُونَ خَلْقاً جَدِيدًا

- و گفتند: «آیا هنگامی که ما، استخوانهای پوسیده و پراکندهای شدیم، دگر بار آفرینش تازه‌ای خواهیم یافت؟!»

٥٠) قُلْ كُونُوا حِجَارَةً أَوْ حَدِيدًا

- بگو: «شما سنگ پاشید یا آهن،

٥١) أَوْ خَلْقاً مَمَّا يَكْبِرُ فِي صُدُورِكُمْ فَسَيَقُولُونَ مَنْ يُعِيدُنَا قُلْ الَّذِي فَطَرَكُمْ أَوْلَ مَرَّةٍ فَسَيَنْغِضُونَ إِلَيْكَ رُؤُوسَهُمْ وَيَقُولُونَ مَتَى هُوَ قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ قَرِيبًا

- یا هر مخلوقی که در نظر شما، از آن هم سخت‌تر است (و از حیات و زندگی دورتر می‌باشد، باز خدا قادر است شما را به زندگی مجدد بازگرداند). آنها بزودی می‌گویند: «چه کسی ما را بازمی‌گرداند؟!» بگو: «همان کسی که نخستین بار شما را آفرید.» آنان سر خود را (از روی تعجب و انکار)، به سوی تو خم می‌کنند و می‌گویند: «در چه زمانی خواهد بود؟!» بگو: «شاید نزدیک باشد!

٥٢) يَوْمَ يَدْعُوكُمْ فَتَسْتَجِيبُونَ بِحَمْدِهِ وَتَظْنُونَ إِنْ لَبَثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا

- "همان روز که شما را (از قبرهایتان) فرامی‌خواند؛ شما هم اجابت می‌کنید در حالی که حمد او را می‌گویید؛ می‌پنداشید تنها مدت کوتاهی (در جهان بزرخ) در نگ کرده‌اید!"

۵۳) وَقُلْ لِعِبَادِي يَقُولُوا أَتَنِي هِيَ أَحْسَنُ إِنَّ الشَّيْطَانَ يَنْزَغُ بَيْنَهُمْ إِنَّ الشَّيْطَانَ

كَانَ لِإِنْسَانٍ عَدُوًّا مُّبِينًا

- به بندگانم بگو: «سخنی بگویند که بهترین باشد! چرا که (شیطان بوسیله سخنان ناموزون)، میان آنها فتنه و

فساد می کند؛ همیشه شیطان دشمن آشکاری برای انسان بوده است!»

۵۴) رَبِّكُمْ أَعْلَمُ بِكُمْ إِنِّي شَآءَ يَرْحَمُكُمْ أَوْ إِنِّي شَآءَ يُعذِّبُكُمْ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ

عَلَيْهِمْ وَكِيلًا

- پروردگار شما، از (نیات و اعمال) شما آگاهتر است؛ اگر بخواهد (و شایسته بداند)، شما را مشمول رحمت خود می سازد؛ و اگر بخواهد، مجازات می کند؛ و ما تو را بعنوان مأمور بر آنان نفرستاده ایم (که آنان را مجبور به ایمان کنی!) »

۵۵) وَرَبِّكَ أَعْلَمُ بِمَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَقَدْ فَضَّلْنَا بَعْضَ النَّبِيِّنَ عَلَىٰ

بَعْضٍ وَآتَيْنَا دَاءُودَ زُبُورًا

- پروردگار تو، از حال همه کسانی که در آسمانها و زمین هستند، آگاهتر است؛ و (اگر تو را پسر دیگران برتری دادیم، بخاطر شایستگی توست)، ما بعضی از پیامبران را بر بعضی دیگر برتری دادیم؛ و به داؤود، زبور بخشیدیم.»

۵۶) قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُ مِنْ دُونِهِ فَلَا يَمْلِكُونَ كَشْفَ الْضُّرِّ عَنْكُمْ وَلَا تَحْوِيلًا

- بگو: «کسانی را که غیر از خدا (معبد خود) می پنداشد، بخوانید! آنها نه می توانند مشکلی را از شما برطرف سازند، و نه تغییری در آن ایجاد کنند.»

۵۷) أُولَئِكَ الَّذِينَ يَدْعُونَ يَبْتَغُونَ إِلَيِّ رَبِّهِمُ الْوَسِيلَةَ أُلَيْهِمْ أَقْرَبُ وَيَرْجُونَ

رَحْمَتَهُ وَيَخَافُونَ عَذَابَهُ إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ كَانَ مَحْذُورًا

- کسانی را که آنان می خوانند، خودشان وسیله ای (برای تقرب) به پروردگارشان می جوینند، وسیله ای هر چه نزدیکتر؛ و به رحمت او امیدوارند؛ و از عذاب او می ترسند؛ چرا که عذاب پروردگارت، همساره در خور پرهیز و وحشت است!»

۵۸) وَإِنْ مَنْ قَرِيْةٌ إِلَّا نَحْنُ مُهْلِكُوْهَا قَبْلَ يَوْمِ الْقِيَامَةِ أَوْ مُعَذَّبُوْهَا عَذَابًا شَدِيدًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا

- هیچ شهر و آبادی نیست مگر اینکه آن را پیش از روز قیامت هلاک می کنیم؛ یا (اگر گناهکارند)، به عذاب شدیدی گرفتارشان خواهیم ساخت؛ این، در کتاب الهی [= لوح محفوظ] ثبت است.

۵۹) وَمَا مَنَعَنَا أَنْ نُرْسِلَ بِالآيَاتِ إِلَّا أَنْ كَذَّبَ بِهَا الْأَوْلَوْنَ وَآتَيْنَا شُمُودَ النَّاقَةَ مُبْصِرَةً فَظَلَمُوا بِهَا وَمَا نُرْسِلُ بِالآيَاتِ إِلَّا تَخْوِيفًا

- هیچ چیز مانع ما نبود که این معجزات (در خواستی بهانه جویان) را بفرستیم جز اینکه پیشینیان (که همین درخواستها را داشتند، و با ایشان هماهنگ بودند)، آن را تکذیب کردند؛ (از جمله)، ما به (قوم) ثمود، ناقه دادیم؛ (معجزه‌ای) که روشنگر بود؛ اما بر آن ستم کردند (و ناقه را کشتند). ما معجزات را فقط برای بسیم دادن (و اتسام حجت) می فرستیم.

۶۰) وَإِذْ قُلْنَا لَكَ إِنَّ رَبَّكَ أَحَاطَ بِالنَّاسِ وَمَا جَعَلْنَا الرُّؤْيَا الَّتِي أَرَيْنَاكَ إِلَّا فِتْنَةً لِلنَّاسِ وَالشَّجَرَةَ الْمَلْعُونَةَ فِي الْقُرْآنِ وَتُخَوِّفُهُمْ فَمَا يَزِيدُهُمْ إِلَّا طُغْيَانًا كَبِيرًا

- (به یاد آور) زمانی را که به تو گفتیم: «پروردگارت احاطه کامل به مردم دارد؛ (و از وضعشان کاملاً آگاه است). و ما آن رؤیایی را که به تو نشان دادیم، فقط برای آزمایش مردم بود؛ هیچنین شجره ملعونه [= درخت نفرين شده] را که در قرآن ذکر کردایم، ما آنها را بسیم داده (و انذار) می کنیم؛ اما جز طغیان عظیم، چیزی بر آنها نمی افزاید!»

۶۱) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لَآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ قَالَ أَسْجُدُ لِمَنْ خَلَقْتَ طِينًا

- (به یاد آورید) زمانی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجدہ کنید!» آنها همگی سجده کردند، جز ابلیس که گفت: «آیا برای کسی سجده کنم که او را از خاک آفریده‌ای؟!»

٦٢) قالَ أَرَأَيْتَكَ هَذَا الَّذِي كَرَمْتَ عَلَيَّ لَئِنْ أَخْرَجْتُنِ إِلَيْ يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا حَتَّىَكَنَّ

ذُرِّيَّتَهُ إِلَّا قَلِيلًاً

- (سپس) گفت: «به من بگو، این کسی را که بر من برتری داده ای (به چه دلیل بوده است؟) اگر مراتا روز قیامت زنده پگناری، همه فرزندانش را، جز عده کمی، گمراه و رسیله کن خواهم ساخت!»

٦٣) قَالَ أَذْهَبْ فَمَنْ تَبَعَكَ فَإِنَّ جَهَنَّمَ جَزَآءُكُمْ جَزَاءً مَوْفُورًا

- فرمود: «برو! هر کس از آنان از تو تبعیت کند، جهنم کیفر شماست، کیفری است فراوان!

**٦٤) وَاسْتَقْرِزْ مَنِ اسْتَطَعْتَ مِنْهُمْ بِصَوْتِكَ وَأَجْلِبْ عَلَيْهِمْ بِخَيْلِكَ وَرَجْلِكَ
وَشَارِكُهُمْ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأَوْلَادِ وَعِدْهُمْ وَمَا يَعِدُهُمُ الشَّيْطَانُ إِلَّا غُرُورًا**

- هر کدام از آنها را می توانی با صدایت تحریک کن! و لشکر سواره و پیادهات را بر آنها گشیل دار! و در ثروت فرزندانشان شرکت جوی! و آنان را با وعده ها سرگرم کن! - ولی شیطان، جز فریب و دروغ، وعده ای به آنها نمی دهد -

٦٥) إِنَّ عِبَادِي لَيْسَ لَكَ عَلَيْهِمْ سُلْطَانٌ وَكَفَى بِرِبِّكَ وَكِيلًاً

- (اما بدان) تو هرگز سلطه ای بر بندگان من، نخواهی یافت (و آنها هیچ گاه به دام تو گرفتار نمی شوند) ! همین قدر کافی است که پروردگارت حافظ آنها باشد.»

**٦٦) رَبِّكُمُ الَّذِي يُرْجِي لَكُمُ الْفُلْكَ فِي الْبَحْرِ لِتَتَبَغُّوْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ كَانَ بِكُمْ
رَحِيمًا**

- «پروردگارتان کسی است که کشتی را در دریا برای شما به حرکت درمی آورد، تا از نعمت او بهره مند شویید؛ او نسبت به شما مهربان است.»

**٦٧) وَإِذَا مَسَكْمُ الْفُرْسُ فِي الْبَحْرِ ضَلَّ مَنْ تَدْعُونَ إِلَّا إِيَاهُ فَلَمَّا نَجَّاكُمْ إِلَى الْبَرِّ
أَعْرَضْتُمْ وَكَانَ الْإِنْسَانُ كَفُورًا**

- «و هنگامی که در دریا ناراحتی به شما برسد، جز او، تمام کسانی را که (برای حل مشکلات خود) می خواهید، فراموش می کنید؛ اما هنگامی که شما را به خشکی نجات دهد، روی می گردانید؛ و انسان، بسیار ناسپاس است!»

۶۸) أَفَأَمِنْتُمْ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمْ جَانِبَ الْبَرِّ أَوْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ وَكِيلًا

- آیا از این هستید که در خشکی (با یک زلزله شدید) شما را در زمین فرو برد، یا طوفانی از سنگریزه بر شما بفرستد (و در آن مدفونتان کند)، سپس حافظ (و یاوری) برای خود نیابید؟!

۶۹) أَمْ أَمِنْتُمْ أَنْ يُعِيدَ كُمْ فِيهِ تَارَةً أُخْرَى فَيُرْسِلَ عَلَيْكُمْ قَاصِفًا مِنَ الرَّيْحِ فَيَغْرِقُكُمْ بِمَا كَفَرْتُمْ ثُمَّ لَا تَجِدُوا لَكُمْ عَلَيْنَا بِهِ تَبِيعًا

- یا اینکه اینم هستید که بار دیگر شما را به دریا باز گرداند، و تندیاد کویندهای بر شما بفرستد، و شما را بخاطر کفرتان غرق کند، سپس دادخواه و خونخواهی در برابر ما پیدا نکنید؟!

۷۰) وَلَقَدْ كَرَّمْنَا بَنِي آدَمَ وَحَمَلْنَاهُمْ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيَّاتِ وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَىٰ كَثِيرٍ مِمَّنْ خَلَقْنَا تَمْضِيًا

- "ما آدمیزادگان را گرامی داشتیم؛ و آنها را در خشکی و دریا، (بر مرکبهای راهوار) حمل کردیم؛ و از انواع روزیهای پاکیزه به آنان روزی دادیم؛ و آنها را بر بسیاری از موجوداتی که خلق کرده‌ایم، برتری پختیم."

۷۱) يَوْمَ نَدْعُو كُلَّ أُنَاسٍ بِإِيمَانِهِمْ فَمَنْ أُوتَى كِتَابَهُ يُبَيِّنِيهِ فَأُولَئِكَ يَقْرَؤُونَ كِتَابَهُمْ وَلَا يُظْلَمُونَ فَتَبِعًا

- "(به یاد آورید) روزی را که هر گروهی را با پیشوایشان می‌خوانیم! کسانی که نامه عملشان به دست راستشان داده شود، آن را (با شادی و سرور) می‌خوانند؛ و بقدر رشته شکاف هسته خرمایی به آنان ستم نمی‌شود!"

۷۲) وَمَنْ كَانَ فِي هَذِهِ أَعْمَى فَهُوَ فِي الْآخِرَةِ أَعْمَى وَأَضَلُّ سَبِيلًا

- اما کسی که در این جهان (از دیدن چهره حق) نایبنا بوده است، در آخرت نیز نایبنا و گمراحت است!

۷۳) وَإِنْ كَادُوا لَيَقْتُلُونَكَ عَنِ الَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ لِتُفْتَرِي عَلَيْنَا غَيْرَهُ وَإِذَا لَأَتَّخَذُوكَ خَلِيلًا

- "نزدیک بود آنها تو را (با وسوسه‌های خود) از آنچه بر تو وحی کرده‌ایم بفریبندند، تا غیر آن را به ما نسبت دهی؛ و در آن صورت، تو را به دوستی خود برمی‌گزینند!"

٧٤) وَلَوْلَا أَنْ ثَبَّتَاهُ لَقَدْ كِدْتَ تَرْكُنُ إِلَيْهِمْ شَيْئاً قَلِيلًا

- و اگر ما تو را ثابت قدم نمی ساختیم (و در پرتو مقام عصمت، مصون از انحراف نبودی)، نزدیک بود به آنان تعامل کنی.

٧٥) إِذَا لَأَذْنَاكَ ضِعْفَ الْحَيَاةِ وَضِعْفَ الْمَمَاتِ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ عَلَيْنَا نَصِيرًا

- "اگر چنین می کردی، ما دو برابر مجازات (مشرکان) در زندگی دنیا، دو برابر (مجازات) آنها را بعد از مرگ، به تو می چشاندیم؛ سپس در برابر ما، یاوری برای خود نمی یافته!"

٧٦) وَإِنْ كَادُوا لَيَسْتَفِرُونَكَ مِنَ الْأَرْضِ لِيُخْرِجُوكَ مِنْهَا وَإِذَا لَا يَلْبُثُونَ
خِلَافَكَ إِلَّا قَلِيلًا

- و نزدیک بود (با نیرنگ و توطئه) تو را از این سرزمین بلغزانند، تا از آن بیرون نت کنند! و هرگاه چنین می کردند، (گرفتار مجازات سخت الهی شده)، و پس از تو، جز مدت کمی باقی نمی ماندند!

٧٧) سُنَّةَ مَنْ قَدْ أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنْ رُسُلِنَا وَلَا تَجِدُ لِسْتَنَا تَحْوِيلًا

- "این سنت (ما در مورد) پیامبرانی است که پیش از تو فرستادیم؛ و هرگز برای سنت ما تغییر و دگرگونی نخواهی یافت!"

٧٨) أَقِمِ الصَّلَاةَ لِدُلُوكِ الشَّمْسِ إِلَى غَسَقِ اللَّيْلِ وَقُرْآنَ الْفَجْرِ إِنَّ قُرْآنَ الْفَجْرِ
كَانَ مَسْهُودًا

- "نماز را از زوال خورشید (هنگام ظهر) تا نهایت تاریکی شب [= نیمه شب] برپا دار؛ و همچنین قرآن فجر [= نماز صبح] را؛ چرا که قرآن فجر، مشهود (فرشتگان شب و روز) است!"

٧٩) وَمِنَ الَّيْلِ فَتَهَاجِدُ بِهِ نَافِلَةً لَكَ عَسَى أَنْ يَبْعَثَكَ رَبُّكَ مَقَامًا مَّهْمُودًا

- "و پاسی از شب را (از خواب برخیز، و) قرآن (و نماز) بخوان! این یک وظیفه اضافی برای توست؛ امید است پروردگارت تو را به مقامی در خورستایش برانگیرد!"

٨٠) وَقُلْ رَبِّ أَذْخِلْنِي مُدْخَلَ صِدْقٍ وَأَخْرِجْنِي مُخْرَجَ صِدْقٍ وَاجْعَلْ لِّي مِنْ لَدُنْكَ سُلْطَانًا نَصِيرًا

- و بگو: «پروردگار! مرا (در هر کار)، با صداقت وارد کن، و با صداقت خارج ساز! و از سوی خود، حجتی یاری کنند! برایم قرار ده!»

٨١) وَقُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَزَهَقَ الْبَاطِلُ إِنَّ الْبَاطِلَ كَانَ زَهُوقًا

- «و بگو: «حق آمد، و باطل نابود شد؛ یقیناً باطل نابود شدنی است!»

٨٢) وَنَزَّلْ مِنَ الْقُرْآنِ مَا هُوَ شَفَاءٌ وَرَحْمَةٌ لِلْمُؤْمِنِينَ وَلَا يَزِيدُ الظَّالِمِينَ إِلَّا خَسَارًا

- «از قرآن، آنچه شفا و رحمت است برای مؤمنان، نازل می کنیم؛ و ستمگران را جز خسران (و زیان) نمی افزاید.

٨٣) وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَغْرَضَ وَتَأَيَّ بِجَانِبِهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ كَانَ يَوْسًا

- «هنگامی که به انسان نعمت می بخشیم، (از حق) روی می گرداند و متکبرانه دور می شود؛ و هنگامی که (مترین) بدی به او می رسد، (از همه چیز) مایوس می گردد!»

٨٤) قُلْ كُلُّ يَعْمَلُ عَلَى شَاكِلَتِهِ فَرَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَنْ هُوَ أَهْدَى سَيِّلاً

- «بگو: «هر کس طبق روش (و خلق و خوی) خود عمل می کند؛ و پروردگارتان کسانی را که راهشان نیکوتر است، بهتر می شناسد.»

٨٥) وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الرُّوحِ قُلِ الرُّوحُ مِنْ أَمْرِ رَبِّيِّ وَمَا أُوتِيْتُمْ مِنَ الْعِلْمِ إِلَّا قَلِيلًا

- «و از تو درباره «روح» سوال می کنند، بگو: «روح از فرمان پروردگار من است؛ و جز اندکی از دانش، به شما داده نشده است!»

٨٦) وَلَئِنْ شِئْنَا لَنَذْهَبَنَّ بِالَّذِي أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ ثُمَّ لَا تَجِدُ لَكَ بِهِ عَلَيْنَا وَكِيلًا

- "و اگر بخواهیم، آنچه را بر تو وحی فرستاده ایم، از تو می گیریم؛ سپس کسی را نمی بایی که در برابر ما، از تو دفاع کند..."

٨٧) إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ إِنَّ فَضْلَهُ كَانَ عَلَيْكَ كَبِيرًا

- مگر رحمت پروردگارت (شامل حالت گردد)، که فضل پروردگارت بر تو بزرگ بوده است!

٨٨) قُلْ لَئِنِ اجْتَمَعَتِ الْإِنْسُونَ وَالْجِنُّ عَلَى أَنْ يَأْتُوا بِمِثْلِ هَذَا الْقُرْآنِ لَا يَأْتُونَ

بِمِثْلِهِ وَلَوْ كَانَ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ ظَاهِرًا

- "بگو: «اگر انسانها و پریان (جن و انس) اتفاق کنند که همانند این قرآن را بیاورند، همانند آن را نخواهند آورده؛ هر چند یکدیگر را (در این کار) کمک کنند.»

٨٩) وَلَقَدْ صَرَفْنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ فَآبَيِ أَكْثَرُ النَّاسِ إِلَّا كُفُورًا

- "ما در این قرآن، برای مردم از هر چیز نمونه‌ای آوردهیم (و همه معارف در آن جمع است)؛ اما بیشتر مردم (در برابر آن، از هر کاری) جز انکار، ابا داشتند!"

٩٠) وَقَالُوا لَنْ نُؤْمِنَ لَكَ حَتَّى تَفْجِرْ لَنَا مِنَ الْأَرْضِ يَنْبُوعًا

- و گفتند: «ما هرگز به تو ایمان نمی آوریم تا اینکه چشمگوشانی از این سرزمین (خشک و سوزان) برای ما خارج سازی...»

٩١) أَوْ تَكُونَ لَكَ جَنَّةٌ مِّنْ تَخْيِلٍ وَعِنْبَ فَتَفَجَّرَ الْأَنْهَارُ خِلَالَهَا تَفْجِيرًا

- "یا باعی از نخل و انگور از آن تو باشد؛ و نهرها در لابهای آن جاری کشی..."

٩٢) أَوْ تُسْقِطَ السَّمَاءَ كَمَا زَعَمْتَ عَلَيْنَا كِسْفًا أَوْ تَأْتِيَ بِاللَّهِ وَالْمَلَائِكَةِ قَبِيلًا

- "یا قطعات (سنگهای) آسمان را - آنچنان که می پنداری - بر سر ما فرود آری؛ یا خداوند و فرشتگان را در برابر ما بیاوری..."

٩٣) أَوْ يَكُونَ لَكَ بَيْتٌ مِّنْ زُخْرُفٍ أَوْ تَرْقَى فِي السَّمَاءِ وَلَنْ نُؤْمِنَ لِرُقِيقَ

حَتَّىٰ تُنَزَّلَ عَلَيْنَا كِتَابًا نَّقْرَئُهُ قُلْ سُبْحَانَ رَبِّي هَلْ كُنْتُ إِلَّا بَشَرًا رَّسُولاً

- «با برای تو خانه‌ای پر نقش و نگار از طلا باشد؛ یا به آسمان بالا روی؛ حتی اگر به آسمان روی، ایمان نمی‌آوریم مگر آنکه نامه‌ای بر ما فرود آوری که آن را بخوانیم!» (بگو:» منزه است پروردگارم (از این سخنان بی معنی)! مگر من جز انسانی فرستاده خدا هستم؟!»)

٩٤) وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَبْعَثَ اللَّهُ بَشَرًا

رَّسُولاً

- تنها چیزی که بعد از آمدن هدایت مانع شد مردم ایمان بیاورند، این بود (که از روی نادانی و بی‌خبری) گفتند: «آیا خداوند بشری را بعنوان رسول فرستاده است؟!»

٩٥) قُلْ لَوْ كَانَ فِي الْأَرْضِ مَلَائِكَةٌ يَمْشُونَ مُطْمَئِنِينَ لَنَزَّلَنَا عَلَيْهِمْ مِّنَ السَّمَاءِ

مَلَكًا رَّسُولاً

- بگو: «حتی) اگر در روی زمین فرشتگانی (زندگی می‌کردند، و) با آرامش گام برمنیداشتند، ما فرشتمای را به عنوان رسول، بر آنها می‌فرستادیم!» (چرا که رهنمای هر گروهی باید از جنس خودشان باشد).

٩٦) قُلْ كَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا بَيْنِكُمْ إِنَّهُ كَانَ بِعِبَادِهِ خَيْرًا بَصِيرًا

- «بگو: «همین کافی است که خداوند، میان من و شما گواه باشد؛ چرا که او نسبت به بندگانش آگاه و بیناست!»

٩٧) وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِ وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُمْ أَوْلِيَاءَ مِنْ دُونِهِ

وَنَحْشُرُهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ عُمَيْدًا وَبَكْمًا وَصَمَّا مَأْوَاهُمْ جَهَنَّمُ كُلَّمَا

خَبَتْ زِدَنَاهُمْ سَعِيرًا

- «هر کس را خدا هدایت کند، هدایت یافته واقعی است؛ و هر کس را (بخطاط اعمالش) گراه سازد، هادیان و سرپرستانی غیر خدا برای او نخواهی یافت؛ و روز قیامت، آنها را بر صور تهایشان محشور می‌کنیم، در حالی که نایينا و گنگ و کرنده؛ جایگاهشان دوزخ است؛ هر زمان آتش آن فرونشیند، شعله تازه‌ای بر آنان می‌افزاییم!»

۹۸) ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ بِأَنَّهُمْ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا وَقَالُوا أَتَنَا كُنَّا عَظَامًا وَرُفَاقًا إِنَّا لَمَبْعُوثُونَ خَلْقًا جَدِيدًا

- این کیفر آنهاست، بخاطر اینکه نسبت به آیات ما کافر شدند و گفتند: «آیا هنگامی که ما استخوانهای پرسیده و خاکهای پراکندهای شدیم، بار دیگر آفرینش تازه‌ای خواهیم یافت؟!»

۹۹) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ قَادِرٌ عَلَى أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ وَجَعَلَ لَهُمْ أَجَلًا لَا رَيْبَ فِيهِ فَأَبَيَ الظَّالِمُونَ إِلَّا كُفُورًا

- «آیا نمی‌دانند خدایی که آسمانها و زمین را آفریده، قادر است مثل آنان را بیافریند (و به زندگی جدید بازشان گرداند)!؟ و برای آنان سرآمدی قطعی - که شکی در آن نیست- قرار داده؛ اما ظالمان، جز کفر و انکار را پذیرا نیستند!»

۱۰۰) قُلْ لَوْ أَنْتُمْ تَمْلِكُونَ خَزَائِنَ رَحْمَةِ رَبِّيِّ إِذَا لَأْمَسْكُتُمْ حَشْيَةَ الِإِنْفَاقِ وَكَانَ الْإِنْسَانُ قَتُورًا

- بگو: «اگر شما مالک خزان رحمت پروردگار من بودید. در آن صورت، (بخاطر تنگ نظری) امساك می‌کردید، مبادا اتفاق، مایه تنگدستی شما شود» و انسان تنگ نظر است!

۱۰۱) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى تِسْعَ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ فَاسْأَلْ بَنِي إِسْرَائِيلَ إِذْ جَاءَهُمْ فَقَالَ لَهُ فَرْعَوْنُ إِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا مُوسَى مَسْحُورًا

- «ما به موسی نه معجزه روشن دادیم؛ پس از بنی اسرائیل سؤال کن آن زمان که این (معجزات نه گانه) به سراغ آنها آمد (چگونه بودند)!؟ فرعون به او گفت: «ای موسی! گمان می‌کنم تو دیوانه (یا ساحری)!»

۱۰۲) قَالَ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا أُنْزَلَ هَؤُلَاءِ إِلَّا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ بَصَائِرَ وَإِنِّي لَأَظُنُّكَ يَا فَرْعَوْنُ مُثْبُرًا

- «(موسی) گفت: «تو می‌دانی این آیات را جز پروردگار آسمانها و زمین - برای روشنی دلها- نفرستاده؛ و من گمان می‌کنم ای فرعون، تو (بزودی) هلاک خواهی شد!»

١٠٣) فَارَادَ أَن يَسْتَفِرُّهُم مِّنَ الْأَرْضِ فَأَغْرَقَنَا هُوَ وَمَن مَّعَهُ جَمِيعًا

- "پس (فرعون) تصمیم گرفت آنان را از آن سرزمین ریشه کن سازد؛ ولی ما، او و تمام کسانی را که با او بودند، غرق کردیم."

١٠٤) وَقُلْنَا مِنْ بَعْدِهِ لِبَنِي إِسْرَائِيلَ اسْكُنُوا الْأَرْضَ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ الْآخِرَةِ جِئْنَا بِكُمْ لَفِيفًا

- و بعد از آن به بنی اسرائیل گفتیم: «در این سرزمین [= مصر و شام] ساکن شوید! اما هنگامی که وعده آخرت فرا رسد، همه شما را دسته جمعی (به آن دادگاه عدل) می آوریم»

١٠٥) وَبِالْحَقِّ أَنْزَلْنَاهُ وَبِالْحَقِّ نَزَلَ وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

- "و ما قرآن را بحق نازل کردیم؛ و بحق نازل شد؛ و تو را، چن عنوان بشارت دهنده و بیمدهنده، نفرستادیم!"

١٠٦) وَقُرْآنًا فَرَقَنَا لِتَقْرَأَهُ عَلَى النَّاسِ عَلَى مُكْثٍ وَنَزَّلْنَاهُ تَنْزِيلًا

- "و قرآنی که آیاتش را از هم جدا کردیم، تا آن را با درنگ بر مردم بخوانی؛ و آن را بتدریج نازل کردیم."

١٠٧) قُلْ آمِنُوا بِهِ أَوْ لَا تُؤْمِنُوا إِنَّ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهِ إِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ يَخْرُونَ لِلأَذْفَانِ سُجَّدًا

- پیگو: «خواه به آن ایمان بیاورید، و خواه ایمان نیاورید، کسانی که پیش از آن به آنها داشت داده شده، هنگامی که (این آیات) بر آنان خوانده می شود، سجده کنند به خاک می افتدند...

١٠٨) وَيَقُولُونَ سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنْ كَانَ وَعْدُ رَبِّنَا لَمَفْعُولاً

- و می گویند: «منزه است پروردگار ما، که وعده هایش به یقین انجام شدنی است!»

١٠٩) وَيَخْرُونَ لِلأَذْفَانِ يَبْكُونَ وَيَزِيدُهُمْ حُشُوعًا

- "آنها (بی اختیار) به زمین می افتدند و گریه می کنند؛ و (تلاؤت این آیات، همواره) بر خشوعشان می افزاید."

(۱۱۰) قُلْ ادْعُوا اللَّهَ أَوْ ادْعُوا الرَّحْمَنَ أَيًّا مَا تَدْعُوا فَلَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى وَلَا تَجْهَرْ بِصَلَاتِكَ وَلَا تُخَافِتْ بِهَا وَابْتَغِ بَيْنَ ذَلِكَ سَبِيلًا

- "بگو: «الله» را بخوانید یا «رحمان» را، هر کدام را بخوانید، (ذات پاکش یکی است؛ و) برای او بهترین نامهاست! و نماز را زیاد بلند، یا خیلی آهسته نخوان؛ و در میان آن دو، راهی (معتدل) انتخاب کن!"

(۱۱۱) وَقُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي لَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَلَمْ يَكُنْ لَهُ وَلِيٌّ مِنَ الْذُلُّ وَكَبَرُهُ تَكْبِيرًا

- و بگو: «ستایش برای خداوندی است که نه فرزندی برای خود انتخاب کرده، و نه شریکی در حکومت دارد، و نه بخارط ضعف و ذلت، (حامی و) سرپرستی برای اوست!» و او را بسیار بزرگ بشمار!

سوره الکھف

س-۱۸- تعداد آیات ۱۱۰- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشايشگر

(۱) الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَنْزَلَ عَلَى عَبْدِهِ الْكِتَابَ وَلَمْ يَجْعَلْ لَهُ عِوْجَانًا

- حمد مخصوص خدایی است که این کتاب (آسمانی) را بر بنده (برگزیده) اش نازل کرده، و هیچ گونه کمزی در آن قرار نداد...

(۲) قَيِّمًا لَّيَنْذِرَ بَاسًا شَدِيدًا مِنْ لَدُنْهُ وَيَسِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا حَسَنًا

- "در حالی که ثابت و مستقیم و نگاهبان کتابهای (آسمانی) دیگر است؛ تا (بدکاران را) از عذاب شدید او بترساند؛ و مؤمنانی را که کارهای شایسته انجام می‌دهند، بشارت دهد که پاداش نیکوبی برای آنهاست..."

۳) مَا كَشِنَ فِيهِ أَبْدًا

- (همان بهشت برین) که جاودانه در آن خواهند ماند!

۴) وَيَنْذِرَ الَّذِينَ قَالُوا اتَّخَذَ اللَّهَ وَلَدًا

- (نیز) آنها را که گفتند: «خداؤند، فرزندی (برای خود) انتخاب کرده است.» اندزار کند.

۵) مَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ وَلَا لِأَبَائِهِمْ كَبُرَتْ كَلِمَةٌ تَخْرُجُ مِنْ أَفْوَاهِهِمْ إِنْ يَقُولُونَ إِلَّا كَذِبًا

- نه آنها (هرگز) به این سخن یقین دارند. و نه پدرانشان! سخن بزرگی از دهانشان خارج می شود! آنها فقط دروغ می گویند!

۶) فَلَعْلَكَ بَاخْعُ نَفْسَكَ عَلَى آثَارِهِمْ إِنْ لَمْ يُؤْمِنُوا بِهَذَا الْحَدِيثِ أَسْفًا

- [گویی می خواهی بخاطر اعمال آنان، خود را از غم و اندوه هلاک کنی اگر به این گفتار ایمان نیاورند!

۷) إِنَّا جَعَلْنَا مَا عَلَى الْأَرْضِ زِينَةً لَهَا لِتَبْلُوْهُمْ أَيْهُمْ أَحْسَنُ عَمَلًا

- ما آنچه را روی زمین است زینت آن قرار دادیم، تا آنها را بیازماییم که کدامیشان بهتر عمل می کنند!

۸) وَإِنَّا لَجَاعَلْنَاهُ مَا عَلَيْهَا صَعِيدًا جُرُزًا

- (ولی) این زرق و برقهای پایدار نیست، و ما (سرانجام) قشر روی زمین را خاک بی گیاهی قرار می دهیم!

۹) أَمْ حَسِبْتَ أَنَّ اصْحَابَ الْكَهْفِ وَالرَّقِيمَ كَانُوا مِنْ آيَاتِنَا عَجَبًا

- آیا گمان کردی اصحاب کھف و رقیم از آیات عجیب ما بودند؟

۱۰) إِذْ أُوَى الْفِتْيَةُ إِلَى الْكَهْفِ فَقَالُوا رَبَّنَا مِنْ لَدُنْكَ رَحْمَةٌ وَهَيْئٌ لَنَا مِنْ أَمْرِنَا رَشَدًا

- زمانی را به خاطر بیاور که آن جوانان به غار پناه بردن، و گفتند: «پروردگار! ما را از سوی خودت رحمتی عطا کن، و راه نجاتی برای ما فراهم ساز!»

۱۱) فَضَرَبْنَا عَلَى آذَانِهِمْ فِي الْكَهْفِ سِنِينَ عَدَدًا

- ما (پرده خواب را) در غار بر گوششان زدیم، و سالها در خواب فرو رفتند.

(۱۲) ثُمَّ بَعْثَنَا لَهُمْ لِنَعْلَمَ أَيُّ الْحَزْبَيْنِ أَحْصَى لِمَا لَبَثُوا أَمَدًا

- سپس آنان را برانگیختیم تا بدانیم (و این امر آشکار گردد که) کدام یک از آن دو گروه، مدت خواب خود را بهتر حساب کرده‌اند.

(۱۳) نَحْنُ نَقْصٌ عَلَيْكَ نَبَأْهُمْ بِالْحَقِّ إِنَّهُمْ فِيْهِ آمُنُوا بِرَبِّهِمْ وَزَدْنَاهُمْ هُدًى

- "ما داستان آنان را بحق برای تو بازگو می‌کنیم؛ آنها جوانانی بودند که به پروردگارشان ایمان آورده‌اند، و ما بر هدایتشان افزودیم."

(۱۴) وَرَبَّنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ إِذْ قَامُوا فَقَالُوا رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَنِنَدْعُوْ مِنْ دُونِهِ إِلَهًا لَقَدْ قُلْنَا إِذَا شَطَطَّا

- "و دلهایشان را محکم ساختیم در آن موقع که قیام کردند و گفتند: «پروردگار ما، پروردگار آسمانها و زمین است؛ هرگز غیر او معبدی را نمی خوانیم؛ که اگر چنین کنیم، سخنی بگراف گفته‌ایم.»

(۱۵) هَوَّلَاءِ قَوْمُنَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَوْلَا يَأْتُونَ عَلَيْهِمْ بِسُلْطَانٍ بَيْنَ فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا

- "این قوم ما هستند که معبدهایی جز خدا انتخاب کرده‌اند؛ چرا دلیل آشکاری (بر این کار) نمی‌آورند؟! و چه کسی ظالم است از آن کس که بر خدا دروغ بینده‌د؟!"

(۱۶) وَإِذْ اعْتَزَلُتُمُوهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ إِلَّا اللَّهُ فَأَوْلُوا إِلَى الْكَهْفِ يَنْشُرُ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيُهَبِّي لَكُمْ مِنْ أَمْرِكُمْ مِرْفَقاً

- "و (به آنها گفتیم): هنگامی که از آنان و آنچه جز خدا می‌پرستند کناره گیری کردید، به غار پناه برید؛ که پروردگارتان (سایه) رحمتش را بر شما می‌گستراند؛ و در این امر، آرامشی برای شما فراهم می‌سازد!"

١٧) وَتَرَى الشَّمْسَ إِذَا طَلَعَتْ تَزَوَّرُ عَنْ كَهْفِهِمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَإِذَا غَرَبَتْ تَقْرِضُهُمْ ذَاتَ الشَّمَالِ وَهُمْ فِي فَجْوَةٍ مِّنْهُ ذَلِكَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ مَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَهُوَ الْمُهْتَدِي وَمَنْ يُضْلِلْ فَلَنْ تَجِدَ لَهُ وَلِيًّا مُّرْشِدًا

- "و (اگر در آنجا بودی) خورشید را می دیدی که به هنگام طلوع، به سمت راست غارشان متمایل می گردد؛ و به هنگام غروب، به سمت چپ؛ و آنها در محل وسیعی از آن (غار) قرار داشتند؛ این از آیات خداست! هر کس را خدا دادیت کند، هدایت یافته واقعی اوست؛ و هر کس را گمراه نماید، هرگز ولی و راهنمایی برای او نخواهی یافت!"

١٨) وَتَحْسَبُهُمْ أَيْقَاظًا وَهُمْ رُقُودٌ وَتُنَقَّلُهُمْ ذَاتَ الْيَمِينِ وَذَاتَ الشَّمَالِ وَكُلُّهُمْ بَاسِطٌ ذِرَاعِيهِ بِالْوَصِيدِ لَوِ اطْلَعْتَ عَلَيْهِمْ لَوَلَيْتَ مِنْهُمْ فِرَارًا وَلَمُلِيثَتْ مِنْهُمْ رُعَبًا - "و (اگر به آنها نگاه می کردی) می پنداشتی بیدارند؛ در حالی که در خواب فرو رفته بودند! و ما آنها را به سمت راست و چپ میگردانیدم (تا بدنشان سالم بماند). و سگ آنها دستهای خود را بر دهانه غار گشوده بود (و نگهبانی می کرد). اگر نگاهشان می کردی، از آنان می گریختی؛ و سر تا پای تو از ترس و وحشت پر می شد!"

١٩) وَكَذِلِكَ بَعْثَاهُمْ لَيْتَسَاءَلُوا بَيْنَهُمْ قَالَ فَأَيْلُ مِنْهُمْ كَمْ لَيْشْتُمْ قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أُوْ بَعْضَ يَوْمٍ قَالُوا رَبُّكُمْ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثْتُمْ فَابْعثُوا أَحَدَكُمْ بِوَرْقَكُمْ هَذِهِ إِلَى الْمَدِينَةِ فَإِيَّنَظِرُ أَيْهَا أَزْكَى طَعَامًا فَلَيَأْتِكُمْ بِرِزْقٍ مِّنْهُ وَلَيَتَلَطَّفُ وَلَا يُشْعِرُنَّ بِكُمْ أَحَدًا

- "این گونه آنها را (از خواب) برانگیختیم تا از یکدیگر سؤال کنند؛ یکی از آنها گفت: «چه مدت خوابیدید؟!» گفتند: «یک روز، یا بخشی از یک روز!» (و چون نتوانستند مدت خوابشان را دقیقاً بدانند) گفتند: «پروردگارتان از مدت خوابیتان آگاهتر است! اکنون یک نفر از خودتان را با این سکمای که دارید به شهر بفرستید، تا بتنگرد کدام یک از آنها غذای پاکیزه تری دارند، و مقداری از آن برای روزی شما بیاورد. اما باید دقت کند، و هیچ کس را از وضع شما آگاه نسازد...»

۲۰) إِنَّهُمْ إِنْ يَظْهَرُوا عَلَيْكُمْ يَرْجُمُوكُمْ أَوْ يُعِيدُوكُمْ فِي مَلَتِهِمْ وَلَنْ تُفْلِحُوا إِذَا
أَبْدَأُوا

- «چرا که اگر آنان از وضع شما آگاه شوند، سنگسارتان می کنند؛ یا شما را به آین خوش بازمی گردانند؛ و در آن صورت، هرگز روی رستگاری را نخواهید دید!»

۲۱) وَكَذَلِكَ أَغْثَرْنَا عَلَيْهِمْ لِيَعْلَمُوا أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَأَنَّ السَّاعَةَ لَا رَيْبَ فِيهَا
إِذْ يَتَّنَازَعُونَ بَيْنَهُمْ أَمْرَهُمْ فَقَالُوا ابْنُوا عَلَيْهِمْ بُنْيَانًا رَبِّهِمْ أَعْلَمُ بِهِمْ قَالَ الَّذِينَ
غَلَبُوا عَلَىٰ أَمْرِهِمْ لَتَتَخَذِنَ عَلَيْهِمْ مَسْجِدًا

- «اوینچنین مردم را متوجه حال آنها کردیم، تا پدانند که وعده خداوند (در مورد رستاخیز) حق است؛ و در پایان جهان و قیام قیامت شکی نیست! در آن هنگام که میان خود درباره کار خوش نساعز داشتند، گروهی می گفتند: «بنایی بر آنان بسازید (تا برای همیشه از نظر پنهان شوندا و از آنها سخن نگویید که) پروردگارشان از وضع آنها آگاهتر است! ولی آنها که از رازشان آگاهی یافتد (و آن را دلیلی بر رستاخیز دیدند) گفتند: «ما مسجدی در کنار مدفن آنها می سازیم (تا خاطره آنان فراموش نشود).»»

۲۲) سَيَقُولُونَ ثَلَاثَةُ رَبِّعُهُمْ كَلْبُهُمْ وَيَقُولُونَ خَمْسَةُ سَادِسُهُمْ كَلْبُهُمْ رَجَمًا
بِالْغَيْبِ وَيَقُولُونَ سَبْعَةُ وَثَامِنُهُمْ كَلْبُهُمْ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ بِعِدَّتِهِمْ مَا يَعْلَمُهُمْ إِلَّا
قَلِيلٌ فَلَا تُمَارِ فِيهِمْ إِلَّا مِرَاءً ظَاهِرًا وَلَا تَسْتَفْتِ فِيهِمْ مِنْهُمْ أَحَدًا

- «گروهی خواهند گفت: «آنها سه نفر بودند، که چهارمین آنها سگشان بود!» و گروهی می گویند: «پنج نفر بودند، که ششمین آنها سگشان بود.». - همه اینها سخنانی بی دلیل است - و گروهی می گویند: «آنها هفت نفر بودند، و هشتمنی آنها سگشان بود.» پس: «پروردگار من از تعدادشان آگاهتر است!» جز گروه کمی، تعداد آنها را نمی دانند. پس درباره آنان جز با دلیل سخن مگو؛ و از هیچ کس درباره آنها سؤال مکن!»

۲۳) وَلَا تَقُولَنَّ لِشَيْءٍ إِنَّى فَاعِلٌ ذَلِكَ غَدَّا

- و هرگز در مورد کاری نگو: «من فردا آن را انجام می دهم...»

۲۴) إِلَّا أَن يَشَاءُ اللَّهُ وَإِذْكُرْ رَبَّكَ إِذَا نَسِيَتْ وَقُلْ عَسَى أَن يَهْدِيَنِ رَبِّي
لِأَقْرَبَ مِنْ هَذَا رَشَدًا

- "مگر اینکه خدا بخواهد! و هرگاه فراموش کرده، (جهان کن) و پروردگارت را به خاطر بیاور؛ و بگو:
«امیدوارم که پروردگارم مرا به راهی روشنتر از این هدایت کند!»"

۲۵) وَلَبِثُوا فِي كَهْفِهِمْ ثَلَاثَ مِائَةً سِنِينَ وَازْدَادُوا تِسْعًا
- آنها در غارشان سیصد سال درنگ کردند، و نه سال (نیز) بر آن افزودند.

۲۶) قُلِ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا لَبِثُوا لَهُ عَيْبُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَبْصِرُ بِهِ وَأَسْمَعُ مَا
لَهُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٍّ وَلَا يُشْرِكُ فِي حُكْمِهِ أَحَدًا

- "بگو: «خداوند از مدت توقشان آگاهتر است، غیب آسمانها و زمین از آن اوست! راستی چه بینا و شناس است!
آنها هیچ ولی و سرپرستی جز او ندارند! او هیچ کس را در حکم خود شرکت نمی‌دهد!»"

۲۷) وَاتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنْ كِتَابِ رَبِّكَ لَا مِيْدَلَ لِكَلْمَاتِهِ وَلَنْ تَجِدَ مِنْ
دُونِهِ مُلْتَحَدًا

- "آنچه را از کتاب پروردگارت به تو وحی شده تلاوت کن! هیچ چیز سخنان او را دگرگون نمی‌سازد؛ و هرگز
پناهگاهی جز او نمی‌یابی!"

۲۸) وَأَصْبِرْ نَفْسَكَ مَعَ الَّذِينَ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ بِالْغَدَاءِ وَالْعَشَىٰ يُرِيدُونَ وَجْهَهُ
وَلَا تَعْدُ عَيْنَاكَ عَنْهُمْ تُرِيدُ زِينَةَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَا تُطِعْ مَنْ أَغْفَلَنَا قَلْبَهُ عَنْ
ذِكْرِنَا وَاتَّبِعْ هَوَاهُ وَكَانَ أَمْرُهُ فُرُطًا

- با کسانی باش که پروردگار خود را صبح و عصر می‌خوانند، و تنها رضای او را می‌طلبند؛ و هرگز بخاطر
زیورهای دنیا، چشمان خود را از آنها برمگیر! و از کسانی که قلبشان را از یاد خود غافل ساختیم اطاعت مکن!
همانها که از هوای نفس پیروی کردنند، و کارهایشان افراطی است.

۲۹) وَقُلِ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكُمْ فَمَنْ شَاءَ فَلِيُؤْمِنْ وَمَنْ شَاءَ فَلِيَكْفُرْ إِنَّا أَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ نَارًا أَحَاطَ بِهِمْ سُرَادِقُهَا وَإِنْ يَسْتَغْشُوا يُعَذَّبُوْا بِمَا إِنْ كَانُوا يَصْنَعُونَ الْوُجُوهَ بِسْنَ الشَّرَابِ وَسَاعَةً مُرْتَفَقًا

- بگو: «این حق است از سوی پروردگار تان! هر کس می خواهد ایمان بیاورد (و این حقیقت را پذیرا شود)، و هر کس می خواهد کافر گردد!» ما برای ستمگران آتشی آمده کردیم که سراپرداش آنان را از هر سو احاطه کرده است! و اگر تقاضای آب کنند، آبی برای آنان میاورند که همچون فلز گداخته صورتها را ببریان می کند! چه بد نوشیدنی، و چه بد محل اجتماعی است!

۳۰) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ إِنَّا لَأَنْضِبْعُ أَجْرَ مِنْ أَحْسَنَ عَمَلًا

- مسلماً کسانی که ایمان آوردن و کارهای شایسته انجام دادند، ما پاداش نیکوکاران را ضایع نخواهیم کرد!

۳۱) أُولَئِكَ لَهُمْ جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهِمُ الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَيَلْبِسُونَ ثِيَابًا حُسْرًا مِنْ سُنْدُسٍ وَإِسْتَيْرَقٍ مُتَكَبِّرِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ نِعْمَ الشَّوَّابُ وَحَسْنَتْ مُرْتَفَقًا

- آنها کسانی هستند که بهشت جاودان برای آنان است؛ باعهایی از بهشت که نهرها از زیر درختان و قصرهایش جاری است؛ در آنجا با دستیندهایی از طلا آراسته می شوند؛ و لباسهایی (فاخر) به رنگ سبز، از حریر نازک و ضخیم، دربر می کنند؛ در حالی که بر تختها تکیه کرده اند. چه پاداش خوبی، و چه جمع نیکوبی!

۳۲) وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلًا رَجُلَيْنِ جَعَلْنَا لِأَحَدِهِمَا جَنَّتَيْنِ مِنْ أَعْنَابٍ وَحَفَنَاهُمَا بَنَخْلٍ وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمَا زَرْعًا

- (ای پیامبر!) برای آنان مثالی بزن: آن دو مرد، که برای یکی از آنها دو باغ از انواع انگورها قرار دادیم؛ و گرداگرد آن دو (باغ) را با درختان نخل پوشاندیم؛ و در میانشان زراعت پر برکتی قراردادیم.

۳۳) كِلْتَا الْجَنَّتَيْنِ آتَتْ أُكْلَهَا وَلَمْ تَظْلِمْ مِنْهُ شَيْئًا وَفَجَرَنَا خَلَالَهُمَا نَهَرًا

- "هر دو باغ، میوه آورده بود، (میوه‌های فراوان)، و چیزی فرو گذار نکرده بود؛ و میان آن دو، نهر بزرگی جاری ساخته بودیم."

(۳۴) وَكَانَ لَهُ ثَمَرٌ فَقَالَ لِصَاحِبِهِ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَنَا أَكْثُرُ مِنْكَ مَالًا وَأَعْزُّ تَفْرِيًّا

- "صاحب این باغ، در آمد فراوانی داشت؛ به همین جهت، به دوستش - در حالی که با او گفتگو می‌کرد - چنین گفت: «من از نظر ثروت از تو برتر، و از نظر نفرات نیز مندرم!»"

(۳۵) وَدَخَلَ جَنَّتَهُ وَهُوَ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ قَالَ مَا أَظُنُّ أَنْ تَبِيدَ هَذِهِ أَبْدًا

- در حالی که نسبت به خود ستمکار بود، در باغ خویش گام نهاد، و گفت: «من گمان نمی‌کنم هرگز این باغ نابود شود!

(۳۶) وَمَا أَظُنُّ السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُدِدتُ إِلَى رَبِّي لَأَجِدَنَّ خَيْرًا مِنْهَا مُنْقَلَّا

- باور نمی‌کنم قیامت برای گردد! و اگر به سوی پروردگارم بازگردانده شوم (و قیامتی در کار باشد)، جایگاهی بهتر از اینجا خواهم یافت!"

(۳۷) قَالَ لَهُ صَاحِبُهُ وَهُوَ يُحَاوِرُهُ أَكَفَرْتَ بِالَّذِي خَلَقَكَ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ سَوَّاكَ رَجُلًا

- دوست (با ایمان) وی - در حالی که با او گفتگو می‌کرد - گفت: «آیا به خدایی که تو را از خاک، و سپس از نطفه آفرید، و پس از آن تو را مرد کاملی قرار داد، کافر شدی؟!

(۳۸) لَكِنَّا هُوَ اللَّهُ رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِرَبِّي أَحَدًا

- "ولی من کسی هستم که «الله» پروردگار من است؛ و هیچ کس را شریک پروردگارم قرار نمی‌دهم!"

(۳۹) وَلَوْلَا إِذْ دَخَلْتَ جَنَّتَكَ قُلْتَ مَا شَاءَ اللَّهُ لَا قُوَّةَ إِلَّا بِاللَّهِ إِنْ تَرَنَّ أَنَا أَقْلَ مِنْكَ مَالًا وَوَلَدًا

- چرا هنگامی که وارد باغ شدی، نگفته این نعمتی است که خدا خواسته است؟! قوت (و نیروی) جز از تاجیمه خدا نیست و اگر می‌بینی من از نظر مال و فرزند از تو کمترم (مطلوب مهمتی نیست) !

(۴۰) فَعَسَى رَبِّي أَنْ يُؤْتِينِ خَيْرًا مِنْ جَنَّتِكَ وَيُرِسِّلَ عَلَيْهَا حُسْبَانًا مِنَ السَّمَاءِ فَتُنْصِبَ حَصَنِيدًا زَلَقاً

- "شاید پروردگارم بهتر از باغ تو به من بدهد؛ و مجازات حساب شده‌ای از آسمان بر باغ تو فروفرستد، بگونه‌ای که آن را به زمین بی‌گیاه لغزنده‌ای مبدل کند!"

۴۱) أَوْ يُصْبِحَ مَأْوَهُا غَورًا فَلَنْ تَسْتَطِعَ لَهُ طَلَبًا

- و یا آب آن در اعمال زمین فرو رود، آن گونه که هرگز نتوانی آن را به دست آوری!»

۴۲) وَأَحْيِطَ بِشَرَهِ فَاصْبَحَ يُقْلِبُ كَفَيْهِ عَلَىٰ مَا أَنْفَقَ فِيهَا وَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَىٰ

عُرُوشِهَا وَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُشْرِكْ بِرَبِّي أَحَدًا

- «به هر حال عذاب الهی فرا رسید، و تمام میوه های آن نایاب شد؛ او بخاطر هزینه هایی که در آن صرف کرده بود، پیوسته دستهای خود را به هم می مالید - در حالی که تمام باغ بر داریستهایش فرو ریخته بود - و می گفت: «ای کاش کسی را همتای پروردگارم قرار نداده بودم!»»

۴۳) وَلَمْ تَكُنْ لَهُ فِئَةٌ يَصْرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا كَانَ مُنْتَصِرًا

- «گروهی نداشت که او را در برابر (عذاب) خداوند یاری دهنده؛ از خودش (نیز) نمی توانست یاری گیرد.»

۴۴) هُنَالِكَ الْوَلَيَةُ لِلَّهِ الْحَقُّ هُوَ خَيْرٌ شَوَّابًا وَخَيْرٌ عُقبًا

- در آنجا ثابت شد که ولایت (و قدرت) از آن خداوند بر حق است! اوست که برترین شواب، و بهترین عاقبت را (برای مطیعان) دارد!

۴۵) وَأَضْرِبْ لَهُمْ مَثَلَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا كَمَاءٍ أَنْزَلَنَاهُ مِنَ السَّمَاءِ فَاخْتَلَطَ بِهِ نَبَاتُ الْأَرْضِ فَاصْبَحَ هَشِيمًا تَدْرُوهُ الرِّيَاحُ وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ مُفْتَدِرًا

- «ای پیامبر! زندگی دنیا را برای آنان به آبی تشبیه کن که از آسمان فرو می فرستیم؛ و بواسیله آن، گیاهان زمین (سرسبز می شود) و در هم فرومیروند. اما بعد از مدتی می خشکد؛ و یادها آن را به هر سو پراکنده می کند؛ و خداوند بر همه چیز تواناست!»

۴۶) الْمَالُ وَالْبَنُونَ زِينَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَأَبْاقَاتُ الصَّالِحَاتِ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ

شَوَّابًا وَخَيْرٌ أَمَلًا

- «مال و فرزند، زینت زندگی دنیاست؛ و باقیات صالحات [= ارزشهای پایدار و شایسته] ثوابش نزد پروردگارت بهتر و امیدبخش تر است!»

٤٧) وَيَوْمَ نُسَيِّرُ الْجَبَالَ وَتَرَى الْأَرْضَ بَارِزَةً وَحَسَرَنَا هُمْ فَلَمْ نُغَادِرْ مِنْهُمْ أَحَدًا

- "روزی را به خاطر بیاور که کوهها را به حرکت درآوریم؛ و زمین را آشکار (و مسطح) می‌بینی؛ و همه آنسان [= انسانها] را برمنی انگیزیم، و احمدی از ایشان را فروگذار نخواهیم کرد!"

٤٨) وَعَرَضُوا عَلَى رَبِّكَ صَفَّا لَقَدْ جِئْتُمُونَا كَمَا خَلَقْنَاكُمْ أَوْلَ مَرَّةً بَلْ زَعْمَتُمْ

الَّنَّ تَجْعَلَ لَكُمْ مَوْعِدًا

- "آنها همه در یک صفت به (پیشگاه) پروردگارت عرضه می‌شوند؛ (و به آنان گفته می‌شود): همگی نزد ما آمدید، همان گونه که نخستین بار شما را آفریدیم! اما شما گمان می‌کردید ما هرگز موعدی برایتان قرار نخواهیم داد!"

٤٩) وَوُضَعَ الْكِتَابُ فَتَرَى الْمُجْرِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا فِيهِ وَيَقُولُونَ يَا وَيَلْتَمَسَا مَالِ
هَذَا الْكِتَابِ لَا يُغَادِرُ صَغِيرَةً وَلَا كَبِيرَةً إِلَّا أَحْصَاهَا وَوَجَدُوا مَا عَمِلُوا حَاضِرًا
وَلَا يَظْلِمُ رَبُّكَ أَحَدًا

- "و کتاب [= کتابی که نامه اعمال همه انسانهاست] در آن جا گذارده می‌شود، پس گنهکاران را می‌بینی که از آنچه در آن است، ترسان و هراسانند؛ و می‌گویند: «ای وای بر ما! این چه کتابی است که هیچ عمل کوچک و بزرگی را فروزنگداشته مگر اینکه آن را به شمار آورده است؟! (این در حالی است که) همه اعمال خود را حاضر می‌بینند؛ و پروردگارت به هیچ کس ستم نمی‌کند".

٥٠) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةَ اسْجُدُوا لِإِدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ كَانَ مِنَ الْجِنِّ فَفَسَقَ
عَنْ أَمْرِ رَبِّهِ أَفْتَخِذُونَهُ وَذَرِّيَّتَهُ أُولَيَاءَ مِنْ دُونِي وَهُمْ لَكُمْ عَدُوُّ بِئْسَ
لِلظَّالِمِينَ بَدَلًا

- به یاد آرید زمانی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید!» آنها همگی سجده کردند جز ابليس - که از جن بود - و از فرمان پروردگارش بیرون شد آیا (با این حال)، او و فرزندانش را به جای من اولیای خود انتخاب می‌کنید، در حالی که آنها دشمن شما هستند؟! (فرماتبرداری از شیطان و فرزندانش به جای اطاعت خدا)، چه جایگزینی بدی است برای ستمکاران!

**۵۱) مَا أَشْهَدُهُمْ خَلْقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَا خَلْقَ أَنفُسِهِمْ وَمَا كُنْتُ مُتَّخِذَ
الْمُضْلِلِينَ عَصْدًا**

- من هرگز آنها [=ابليس و فرزندانش] را به هنگام آفرینش آسمانها و زمین، و نه به هنگام آفرینش خودشان، حاضر نساختم! و من هیچ گاه گمراه کنندگان را دستیار خود قرار نمی‌دهم!

**۵۲) وَيَوْمَ يَقُولُ نَادُوا شُرْكَائِيَ الَّذِينَ زَعَمْتُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُمْ
وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ مَوْبِقًا**

- "به خاطر بیاورید روزی را که (خداآنده) می‌گوید: «همتایانی را که برای من می‌پنداشتید، بخوانید (تا به کمک شما بشتابند!) » ولی هر چه آنها را می‌خوانند، جوابشان نمی‌دهند؛ و در میان این دو گروه، کانون هلاکتی قراردادهایم!"

**۵۳) وَرَأَى الْمُجْرِمُونَ النَّارَ فَظَنُّوا أَنَّهُمْ مُّوَاقِعُوهَا وَلَمْ يَجِدُوا عَنْهَا مَصْرَفًا
وَكَنْهِكَارانَ، آتشَ (دوخ) را می‌بینند؛ و یقین می‌کنند که با آن درمی‌آمیزند، و هیچ گونه راه گریزی از آن نخواهند یافت."**

**۵۴) وَلَقَدْ صَرَفْنَا فِي هَذَا الْقُرْآنِ لِلنَّاسِ مِنْ كُلِّ مَمْلَكٍ وَكَانَ الْإِنْسَانُ أَكْثَرَ شَيْءٍ
جَدَلًا**

- "و در این قرآن، از هر گونه مثلی برای مردم بیان کردۀایم؛ ولی انسان بیش از هر چیز، به مجادله می‌بردازد!"

**۵۵) وَمَا مَنَعَ النَّاسَ أَنْ يُؤْمِنُوا إِذْ جَاءَهُمُ الْهُدَىٰ وَيَسْتَغْفِرُوا رَبَّهُمْ إِلَّا أَنْ
تَأْتِيهِمْ سُنَّةُ الْأَوَّلِينَ أَوْ يَا تَبَّاهُمُ الْعَذَابُ قُبْلًا**

- "و چیزی مردم را بازنشاشت از اینکه - وقتی هدایت به سراغشان آمد- ایمان بیاورند و از پروردگارشان طلب آمرزش کنند، جز اینکه (خبره‌سری کردنده؛ گویی می‌خواستند) سرنوشت پیشینیان برای آنان بباید، یا عذاب (الهی) در برایشان قرار گیرد!"

**۵۶) وَمَا تُرْسِلُ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا مُبَشِّرِينَ وَمُنذِرِينَ وَيُجَادِلُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالْبَاطِلِ
لِيَدْعُهُمُوا بِالْحَقَّ وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَمَا أُنذِرُوا هُزُوا**

- "ما پیامبر را، جز بعنوان بشارت دهنده و انتار کننده، نمی فرمیم؛ اما کافران همواره مجادله به باطل می کنند، تا (به گمان خود)، حق را بوسیله آن از میان بردارند! و آیات ما، و مجازاتهایی را که به آنان وعده داده شده است، به پاد مسخره گرفتند!"

**۵۷) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ فَأَعْرَضَ عَنْهَا وَنَسِيَ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ إِنَّا
جَعَلْنَا عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ أَكْثَرَهُ أَنْ يَقْهُوْهُ وَفِي آذَانِهِمْ وَقْرًا وَإِنْ تَدْعُهُمْ إِلَى الْهُدَىٰ
فَلَنْ يَهْتَدُوا إِذَا أَبْدًا**

- "چه کسی ستمکارتر است از آن کس که آیات پروردگارش به او تذکر داده شده، و از آن روی گرداند، و آنچه را با دستهای خود پیش فرستاد فراموش کرد؟! ما بر دلهای اینها پرده‌هایی افکنده‌ایم تا نفهمند؛ و در گوشهاشان سنگینی قرار داده‌ایم (تا صدای حق را نشنوند)! و از این رو اگر آنها را به سوی هدایت پخوانی، هرگز هدایت نمی‌شوند!"

**۵۸) وَرَبُّكَ الْغَفُورُ ذُو الرَّحْمَةِ لَوْ يُؤَاخِذُهُمْ بِمَا كَسَبُوا لَعَجَلَ لَهُمُ الْعَذَابَ بَلْ
لَهُمْ مَوْعِدٌ لَّنْ يَجِدُوا مِنْ دُونِهِ مَوْلًَا**

- "و پروردگارت، آمرزنه و صاحب رحمت است؛ اگر می خواست آنان را به خاطر اعمالشان مجازات کند، عذاب را هر چه زودتر برای آنها می فرستاد؛ ولی برای آنان موعدی است که هرگز از آن راه فراری نخواهد داشت!"

۵۹) وَتِلْكَ الْقُرَىٰ أَهْلَكَنَا هُمْ لَمَّا ظَلَمُوا وَجَعَلْنَا لِمَهْلِكِهِمْ مَوْعِدًا

- "این شهرها و آبادیهایی است که ما آنها را هنگامی که ستم کردند هلاک نمودیم؛ و برای هلاکشان موعدی قرار دادیم! (آنها ویرانه‌هایش را با چشم می بینند، و عبرت نمی گیرند!)"

۶۰) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِفِتَاهُ لَا أَبْرُحُ حَتَّىٰ أَبْلُغَ مَجْمَعَ الْبَرْجَيْنِ أَوْ أَمْضِيَ حُبْرًا

- "به خاطر بیاور هنگامی را که موسی به دوست خود گفت: دست از جستجو برنمی دارم تا به محل تلاقی دو دریا برسم؛ هر چند مدت طولانی به راه خود ادامه دهم!"

۶۱) فَلَمَّا بَلَغَا مَجْمَعَ بَيْنِهِمَا نَسِيَا حُوتَهُمَا فَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ سَرَّابًا

- «(ولی) هنگامی که به محل تلاقی آن دو دریا رسیدند، ماهی خود را (که برای تغذیه همراه داشتند) فراموش کردند؛ و ماهی راه خود را در دریا پیش گرفت (و روان شد).»

۶۲) فَلَمَّا جَاءَوْزًا قَالَ لِفِتَاهُ آتِنَا غَدَاءَنَا لَقَدْ لَقِينَا مِنْ سَفَرَنَا هَذَا نَصَبًا

- هنگامی که از آن جا گذشتند، (موسى) به یار همسفرش گفت: «غذای ما را بیاور، که سخت از این سفر خسته شده‌ایم!»

۶۳) قَالَ أَرَأَيْتَ إِذْ أَوَيْنَا إِلَى الصَّخْرَةِ فَإِنِّي نَسِيْتُ الْحُوتَ وَمَا أَنْسَانِيهُ إِلَّا الشَّيْطَانُ أَنْ أَذْكُرَهُ وَاتَّخَذَ سَبِيلَهُ فِي الْبَحْرِ عَجَبًا

- گفت: «به خاطر داری هنگامی که ما (برای استراحت) به کنار آن صخره پناه بردیم، من (در آن جا) فراموش کردم جریان ماهی را بازگو کنم

- و فقط شیطان بود که آن را از خاطر من برداشت

- و ماهی بطرز شگفت‌آوری راه خود را در دریا پیش گرفت!»

۶۴) قَالَ ذَلِكَ مَا كُنَّا نَبْغِ فَارْتَدَّا عَلَى آثارِهِمَا قَصَصًا

- (موسى) گفت: «آن همان بود که ما می‌خواستیم! سپس از همان راه بازگشتند، در حالی که پی‌جویی می‌کردند.

۶۵) فَوَجَدَا عَبْدًا مِنْ عِبَادِنَا آتَيْنَاهُ رَحْمَةً مِنْ عِنْدِنَا وَعَلَّمْنَاهُ مِنْ لَدُنَّا عِلْمًا

- (در آن جا) بنده‌ای از بندگان ما را یافتند که رحمت (و موهبت عظیمی) از سوی خود به او داده، و علم فراوانی از نزد خود به او آموخته بودیم.

۶۶) قَالَ لَهُ مُوسَى هَلْ أَتَبْيُكَ عَلَى أَنْ تُعْلَمَ مِمَّا عُلِّمْتَ رُشْدًا

- موسی به او گفت: «آیا از تو پیروی کنم تا از آنچه به تو تعلیم داده شده و مایه رشد و صلاح است، به من بیاموزی؟»

۶۷) قَالَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِيَ صِيرَأً

- گفت: «تو هرگز نمی‌توانی با من شکیبایی کنی!

٦٨ وَكَيْفَ تَصْبِرُ عَلَىٰ مَا لَمْ تُحْطِطْ بِهِ خُبْرًا

- و چگونه می توانی در برابر چیزی که از رموزش آگاه نیستی شکیبا باشی؟!

٦٩ قَالَ سَتَجَدُّنِي إِن شَاءَ اللَّهُ صَابِرًا وَلَا أَعْصِي لَكَ أَمْرًا

- "(موسی) گفت: «به خواست خدا مرا شکیبا خواهی یافت؛ و در هیچ کاری مخالفت فرمان تو نخواهم کرد!»"

٧٠ قَالَ فَإِنِ اتَّبَعْتَنِي فَلَا تَسْأَلْنِي عَنْ شَيْءٍ حَتَّىٰ أُحْدِثَ لَكَ مِنْهُ ذِكْرًا

- (حضر) گفت: «پس اگر می خواهی بدنیال من بیانی، از هیچ چیز میرس تا خودم (به موقع) آن را برای تو باز گو کنم.»

٧١ فَانْطَلَقَ حَتَّىٰ إِذَا رَكِبَ فِي السَّفِينَةِ حَرَقَهَا قَالَ أَخْرَقْتَهَا لِتُغْرِقَ أَهْلَهَا لَقَدْ

جِئْتَ شَيْئًا إِمْرًا

- آن دو به راه افتادند؛ تا آن که سوار کشته شدند، (حضر) کشته را سوراخ کرده. (موسی) گفت: «آیا آن را سوراخ کردی که اهلش را غرق کنی؟! راستی که چه کار بدی انجام دادی!»"

٧٢ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِيَ صَبَرًا

- گفت: «آیا نگفتم تو هرگز نمی توانی با من شکیبایی کنی؟!»

٧٣ قَالَ لَا تُؤَاخِذْنِي بِمَا نَسِيْتُ وَلَا تُرْهِقْنِي مِنْ أَمْرِي عُسْرًا

- (موسی) گفت: «مرا بخار این فراموشکاریم مؤاخذه مکن و از این کارم بر من سخت مگیر!»

٧٤ فَانْطَلَقَ حَتَّىٰ إِذَا لَقِيَاهُ غُلَامًا فَقَتَلَهُ قَالَ أَقْتَلْتَ نَفْسًا زَكِيَّةً بِغَيْرِ نَفْسٍ لَقَدْ

جِئْتَ شَيْئًا نُكْرًا

- باز به راه خود ادامه دادند، تا اینکه نوجوانی را دیدند؛ و او آن نوجوان را کشت. (موسی) گفت: «آیا انسان پاکی را، بی آنکه قتلی کرده باشد، کشته؟! براستی کار زشنی انجام دادی!»"

٧٥ قَالَ أَلَمْ أَقُلْ لَكَ إِنَّكَ لَنْ تَسْتَطِعَ مَعِيَ صَبَرًا

- (باز آن مرد عالم) گفت: «آیا به تو نگفتم که تو هرگز نمی توانی با من صبر کنی؟!»

۷۶) قَالَ إِنْ سَأْلُكَ عَنْ شَيْءٍ بَعْدَهَا فَلَا تُصَاحِبْنِي قَدْ بَلَغْتَ مِنْ لَدُنِّي عَذْرًا

- "(موسی) گفت: «بعد از این اگر درباره چیزی از تو سؤال کردم، دیگر با من همراهی نکن؛ (زیرا) از سوی من معذور خواهی بود!»"

۷۷) فَانْطَلَقَ حَتَّىٰ إِذَا أَتَيَا أَهْلَ قَرْيَةً اسْتَطَعُمَا أَهْلَهَا فَأَبْوَا أَنْ يُضَيِّقُوهُمَا فَوَجَدَا

فِيهَا جَدَارًا يُرِيدُ أَنْ يَنْقُضَ فَاقَامَهُ قَالَ لَوْ شِئْتَ لَا تَخَدُّتَ عَلَيْهِ أَجْرًا

- "باز به راه خود ادامه دادند تا به مردم قریه‌ای رسیدند؛ از آنان خواستند که به ایشان غذا دهند؛ ولی آنان از مهمان کردنشان خودداری نمودند؛ (با این حال) در آن جا دیواری یافته‌ند که می‌خواست فروزیزد؛ و (آن مرد عالم) آن را بپرا داشت. (موسی) گفت: «(لاقل) می‌خواستی در مقابل این کار مزدی بگیری!»"

۷۸) قَالَ هَذَا فِرَاقٌ بَيْنِي وَبَيْنِكَ سَانِبِكَ بِتَأْوِيلٍ مَا لَمْ تَسْتَطِعْ عَلَيْهِ صَبْرًا

- "او گفت: «اینک زمان جدایی من و تو فرا رسیده؛ اما بزودی راز آنچه را که نتوانستی در برابر آن صبر کنی، به تو خبر می‌دهم.»"

۷۹) أَمَّا السَّفِينَةُ فَكَانَتْ لِمَسَاكِينَ يَعْمَلُونَ فِي الْبَحْرِ فَأَرَدَتْ أَنْ أَعِيَّهَا وَكَانَ

وَرَاءَهُمْ مَلِكٌ يَأْخُذُ كُلَّ سَفِينَةٍ غَصِّبًا

- "اما آن کشته مال گروهی از مستمندان بود که با آن در دریا کار می‌کردند؛ و من خواستم آن را معیوب کنم؛ (چرا که) پشت سرشان پادشاهی (ستمگر) بود که هر کشتی (سالمی) را بزور می‌گرفت!"

۸۰) وَأَمَّا الْعُلَامُ فَكَانَ أَبُواهُ مُؤْمِنٍ فَخَشِبَنَا أَنْ يُرْهِقُهُمَا طُغْيَانًا وَكُفْرًا

- "و اما آن نوجوان، پدر و مادرش با ایمان بودند؛ و بیم داشتیم که آنان را به طغیان و کفر وادارد!"

۸۱) فَأَرَدَنَا أَنْ يُبْدِلُهُمَا رَبُّهُمَا خَيْرًا مِنْهُ زَكَاةً وَأَقْرَبَ رُحْمًا

- از این رو، خواستیم که پروردگارشان به جای او، فرزندی پاکتر و با محبت‌تر به آن دو بدهد!

٨٢) وَأَمَّا الْجَدَارُ فَكَانَ لِغُلَامَيْنِ يَتِيمَيْنِ فِي الْمَدِينَةِ وَكَانَ تَحْتَهُ كَنْزٌ لَّهُمَا وَكَانَ أَبُوهُمَا صَالِحًا فَأَرَادَ رَبُّكَ أَنْ يَبْلُغَا أُشْدَهُمَا وَيَسْتَخْرِجَا كَنْزَهُمَا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ وَمَا فَعَلْتُهُ عَنْ أَمْرِي ذَلِكَ تَآوِيلٌ مَا لَمْ تَسْطُعْ عَلَيْهِ صَبْرًا

- "اما آن دیوار، از آن دو نوجوان پیش در آن شهر بود؛ و زیر آن، گنجی متعلق به آن دو وجود داشت؛ و پدرشان مرد صالحی بود؛ و پروردگار تو می خواست آنها به حد بلوغ برستند و گچشان را استخراج کنند؛ این رحمتی از پروردگاری بود؛ و من آن (کارها) را خودسرانه انجام ندادم؛ این بود راز کارهایی که نتوانستی در برابر آنها شکیابی به خرج دهی!"

٨٣) وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ ذِي الْقَرْنَيْنِ قُلْ سَأَتْلُو عَلَيْكُمْ مِّنْهُ ذِكْرًا

- "و از تو درباره «ذو القرنین» می پرسند؛ بگو: «بزوی بخشی از سرگذشت او را برای شما بازگو خواهم کرد."

٨٤) إِنَّا مَكَنَّا لَهُ فِي الْأَرْضِ وَآتَيْنَاهُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ سَبَبًا

- "ما به او در روی زمین، قدرت و حکومت دادیم؛ و اسباب هر چیز را در اختیارش گذاشتم."

٨٥) فَأَتْبَعَ سَبَبًا

- او از این اسباب، (پیروی و استفاده) کرد...

٨٦) حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَغْرِبَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَغْرُبُ فِي عَيْنٍ حَمِئَةٍ وَوَجَدَ عِنْدَهَا قَوْمًا قُلْنَا يَا ذَا الْقَرْنَيْنِ إِمَّا أَنْ تُعَذِّبَ وَإِمَّا أَنْ تَتَّخِذَ فِيهِمْ حُسْنًا

- "تا به غروبگاه آفتاب رسید؛ (در آن جا) احساس کرد (و در نظرش مجسم شد) که خورشید در چشمہ تیره و گل آلوی فرو می رود؛ و در آن جا قومی را یافت؛ گفتیم: «ای ذو القرنین! آیا می خواهی (آنان) را مجازات کنی، و یا روش نیکوبی در مورد آنها انتخاب نمایی؟»"

٨٧) قَالَ أَمَّا مَنْ ظَلَمَ فَسَوْفَ نُعَذِّبُهُ ثُمَّ يُرَدُّ إِلَيْ رَبِّهِ فَيُعَذِّبُهُ عَذَابًا نُّكْرًا

- "گفت: «اما کسی را که ستم کرده است، مجازات خواهیم کرد؛ سپس به سوی پروردگارش بازمی گرد، و خدا او را مجازات شدیدی خواهد کرد!"

۸۸) وَأَمَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَلَهُ جَزَاءُ الْحُسْنَى وَسَنَقُولُ لَهُ مِنْ أَمْرِنَا
يُسْرًًا

- "اما کسی که ایمان آورد و عمل صالح انجام دهد، پاداشی نیکوتر خواهد داشت؛ و ما دستور آسانی به او خواهیم داد."»

۸۹) ثُمَّ أَتَبَعَ سَبَبًا

- سپس (بار دیگر) از اسبابی (که در اختیار داشت) بهره گرفت...

۹۰) حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ مَطْلَعَ الشَّمْسِ وَجَدَهَا تَطْلُعُ عَلَىٰ قَوْمٍ لَمْ نَجْعَلْ لَهُمْ مِنْ دُونِهَا سِرْتًا

- "تا به خاستگاه خورشید رسید؛ (در آن جا) دید خورشید بر جمعیتی طلوع می کند که در برابر (تابش) آفتاب، پوششی برای آنها قرار نداده بودیم (و هیچ گونه سایبانی نداشتند)."»

۹۱) كَذَلِكَ وَقَدْ أَحَاطْنَا بِمَا لَدِيهِ خُبْرًا

- (آری) اینچنین بود (کار ذو القرنین)! و ما بخوبی از امکاناتی که نزد او بود آگاه بودیم!

۹۲) ثُمَّ أَتَبَعَ سَبَبًا

- (باز) از اسباب مهمی (که در اختیار داشت) استفاده کرد...

۹۳) حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ بَيْنَ السَّدَيْنِ وَجَدَ مِنْ دُونِهِمَا قَوْمًا لَا يَكَادُونَ يُفَقَّهُونَ قَوْمًا

- "(و همچنان به راه خود ادامه داد) تا به میان دو کوه رسید؛ و در کنار آن دو (کوه) قومی را یافت که هیچ سخنی را نمی فهمیدند (و زیانشان مخصوص خودشان بود)!"

۹۴) قَالُوا يَا ذَا الْقُرْنَيْنِ إِنَّ يَأْجُوجَ وَمَأْجُوجَ مُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ فَهَلْ نَجْعَلُ لَكَ خَرْجًا عَلَىٰ أَنْ تَجْعَلَ بَيْنَنَا وَبَيْنَهُمْ سَدًا

- "(آن گروه به او) گفتند: «ای ذو القرنین یاجوج و ماجوج در این سرزمین فساد می کنند؛ آیا ممکن است ما هزینه ای برای تو قرار دهیم، که میان ما و آنها سدی ایجاد کنی؟!»"

٩٥) قَالَ مَا مَكَنْتِ فِيهِ رَبِّيْ خَيْرٌ فَأَعْيُنُوْنِي بِقُوَّةٍ أَجْعَلْ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَهُمْ رَدْمًا

- (ذو القرنين) گفت: «آنچه پروردگارم در اختیار من گذارد، بهتر است (از آنچه شما پیشنهاد می‌کنید)! مرا با نیروی باری دهید، تا میان شما و آنها سد محکمی قرار دهم!»

٩٦) آتُونِی زُبَرَ الْحَدِيدِ حَتَّىٰ إِذَا سَاوَى بَيْنَ الصَّدَفَيْنِ قَالَ انفُخُوا حَتَّىٰ إِذَا جَعَلَهُ نَارًا قَالَ آتُونِی أَفْرُغْ عَلَيْهِ قَطْرًا

- قطعات بزرگ آهن برایم بیاورید (و آنها را روی هم بچینید)! تا وقتی که کاملاً میان دو کوه را پوشانید، گفت: «در اطراف آن آتش بیفروزید، و در آن بدمید!» (آنها بدمیدند) تا قطعات آهن را سرخ و گداخته کرده، و گفت: «(اکنون) مس مذاب برایم بیاورید تا بر روی آن بریزم!»

٩٧) فَمَا اسْطَاعُوا أَن يَظْهَرُوهُ وَمَا اسْتَطَاعُوا لَهُ نَقْبَا

- «سرانجام چنان سد نیرومندی ساخت» که آنها = طایفه یاجوج و ماجوج قادر نبودند از آن بالا روند؛ و نمی‌توانستند نقیبی در آن ایجاد کنند.»

٩٨) قَالَ هَذَا رَحْمَةٌ مِّنْ رَبِّيْ فَإِذَا جَاءَ وَعْدُ رَبِّيْ جَعَلَهُ ذَكَاءً وَكَانَ وَعْدُ رَبِّيْ حَقًّا

- «آنگاه» گفت: «این از رحمت پروردگار من است! اما هنگامی که وعده پروردگارم فرا رسد، آن را در هم می‌کوید؛ و وعده پروردگارم حق است!»"

٩٩) وَتَرَكْنَا بَعْضَهُمْ يَوْمَئِنْ يَمُوجُ فِي بَعْضٍ وَنُفَخَ فِي الصُّورِ فَجَمَعَنَاهُمْ جَمْعًا

- «و در آن روز (که جهان پایان می‌گیرد)، ما آنان را چنان رها می‌کنیم که در هم سوچ می‌زنند؛ و در صور [= شبیور] بدیده می‌شود؛ و ما همه را جمع می‌کنیم!»

١٠٠) وَعَرَضْنَا جَهَنَّمَ يَوْمَئِنْ لِلْكَافِرِينَ عَرْضاً

- در آن روز، جهنم را بر کافران عرضه می‌داریم!

١٠١) الَّذِينَ كَانَتْ أَعْيُنُهُمْ فِي غِطَاءٍ عَنْ ذِكْرِي وَكَانُوا لَا يَسْتَطِيغُونَ سَمْعًا

- همانها که پرده‌ای چشمگشان را از یاد من پوشانده بود، و قدرت شنایی نداشتند!

۱۰۲) أَفَحَسِبَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنْ يَتَخَذُوا عِبَادِي مِنْ دُونِي أُولَئِكَ إِنَّا أَعْتَدْنَا

جَهَنَّمَ لِلْكَافِرِينَ نُزُلًا

- آیا کافران پنداشتند می توانند بندگانم را به جای من اولیای خود انتخاب کنند؟! ما جهنم را برای پذیرایی کافران آماده کردیم!

۱۰۳) قُلْ هُلْ نَنْسِكُمْ بِالْأَخْسَرِينَ أَعْمَالًا

- بگو: «آیا به شما خبر دهیم که زیانکارترین (مردم) در کارها، چه کسانی هستند؟

۱۰۴) الَّذِينَ ضَلَّ سَعِيْهِمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ يَحْسِبُوْنَ أَنَّهُمْ يُحْسِنُوْنَ صُنْعًا

- آنها که تلاش‌هایشان در زندگی دنیا گم (و نابود) شده؛ با این حال، می‌پندارند کار نیک انجام می‌دهند!»

۱۰۵) أُولَئِكَ الَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ وَلِقَائِهِ فَحَبِطَتْ أَعْمَالُهُمْ فَلَا تُقْيِيمُ لَهُمْ

يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَزَمَنًا

- آنها کسانی هستند که به آیات پروردگارشان و لقای او کافر شدند؛ به همین جهت، اعمالشان حبط و نابود شد! از این رو روز قیامت، میزانی برای آنها برپا نخواهیم کرد!

۱۰۶) ذَلِكَ جَزَاؤُهُمْ جَهَنَّمُ بِمَا كَفَرُوا وَاتَّخَذُوا آيَاتِي وَرَسُلِي هُنُزُوا

- (آری)، این گونه است! کیفرشان دوزخ است، بخاطر آنکه کافر شدند، و آیات من و پیامبرانم را به سخریه گرفتند!

۱۰۷) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَانَتْ لَهُمْ جَنَّاتُ الْفِرْدَوْسِ نُزُلًا

- اما کسانی که ایمان آوردن و کارهای شایسته انجام دادند، با غهای بهشت برین محل پذیرایی آنان خواهد بود.

۱۰۸) خَالِدِينَ فِيهَا لَا يَبْغُونَ عَنْهَا حِوْلًا

- «آنها جاودانه در آن خواهند ماند؛ و هرگز تقاضای نقل مکان از آن جا نمی‌کنند!»

(۱۰۹) قُلْ لَوْ كَانَ الْبَحْرُ مِدَادًا لِكَلِمَاتِ رَبِّي لَنَفِدَ الْبَحْرُ قَبْلَ أَنْ تَنْفَدَ كَلِمَاتُ

رَبِّي وَلَوْ جِئْنَا بِمِثْلِهِ مَدَادًا

- "بگو: «اگر دریاها برای (نوشتن) کلمات پروردگارم مرکب شود، دریاها پایان می‌گیرد. پیش از آنکه کلمات پروردگارم پایان یابد؛ هر چند همانند آن (دریاها) را کمک آن قرار دهیم!»"

(۱۱۰) قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مُتَّلِّكٌ يُوَحَّى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَمَنْ كَانَ يَرْجُو

لِقاءَ رَبِّهِ فَلَيَعْمَلْ عَمَلًا صَالِحًا وَلَا يُشْرِكْ بِعِبَادَةِ رَبِّهِ أَحَدًا

- "بگو: «من فقط بشری هستم مثل شما؛ (امتیازم این است که) به من وحی می‌شود که تنها معبدتان معبد یگانه است؛ پس هر که به لقای پروردگارش امید دارد، باید کاری شایسته انجام دهد، و هیچ کس را در عبادت پروردگارش شریک نکند!»"

لِسَائِلِكَ تَعْلِيمٍ

س ۱۹ - تعداد آیات ۹۸ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

(۱) کهیعص

- کهیعص

(۲) ذِكْرُ رَحْمَةِ رَبِّكَ عَبْدَهُ زَكَرِيَّاً

- (این) یادی است از رحمت پروردگار تو نسبت به بندهاش زکریا...

(۳) إِذْ نَادَى رَبَّهُ نِدَاءً حَفْيَّاً

- در آن هنگام که پروردگارش را در خلوتگاه (عبادت) پنهان خواند...

۴) قالَ رَبٌّ إِنِّي وَهَنَ الْعَظُمُ مِنِّي وَاشْتَغَلَ الرَّأْسُ شَيْئًا وَلَمْ أَكُنْ بِدُعَائِكَ رَبٌّ

شَقِيقًا

- "گفت: پروردگار! استخوانم سست شده؛ و شعله پیری تمام سرم را فراگرفته؛ و من هرگز در دعای تو، از

اجابت محروم نبودهام!"

۵) وَإِنِّي حَفْتُ الْمُوَالَىَ مِنْ وَرَائِي وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا فَهَبْ لِي مِنْ لَدُنِكَ

وَلِيًّا

- "و من از بستگانم بعد از خودم بیمناکم (که حق پاسداری از آین تو را نگاه ندارند) ! و (از طرفی) همسرم نازا

وعقیم است؛ تو از نزد خود جاشینی به من بیخش..."

۶) يَرِثُشِي وَيَرِثُ مِنْ آلِ يَعْقُوبَ وَاجْعَلْهُ رَبٌّ رَضِيًّا

- "که وارث من و دورمن یعقوب باشد؛ و او را مورد رضایت قرار ده!"

۷) يَا زَكَرِيَّا إِنَّا نُنَشِّرُكَ بِعُلَامَ اسْمُهُ يَحْيَى لَمْ نَجْعَلْ لَهُ مِنْ قَبْلُ سَمِيًّا

- "ای زکریا! ما تو را به فرزندی بشارت می‌دهیم که نامش «یحیی» است؛ و پیش از این، همنامی برای او قرار نداده‌ایم!"

۸) قَالَ رَبٌّ أَنِّي يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَكَانَتِ امْرَأَتِي عَاقِرًا وَقَدْ بَلَغْتُ مِنَ الْكِبَرِ

عَيْيًا

- گفت: پروردگار! چگونه برای من فرزندی خواهد بود؟! در حالی که همسرم نازا و عقیم است، و من نیز از شدت پیری افتاده شده‌ام!"

۹) قَالَ كَذَلِكَ قَالَ رَبِّكَ هُوَ عَلَىٰ هَيْنُ وَقَدْ خَلَقْتُكَ مِنْ قَبْلُ وَلَمْ تَكُ شَيْئًا

- "فرمود: «پروردگارت این گونه گفته (و اراده کرده) ! این بر من آسان است؛ و قبل از تو را آفریدم در حالی که چیزی نبودی!"

۱۰) قَالَ رَبٌّ اجْعَلْ لَىٰ آيَةً قَالَ آيَتُكَ أَلَا تُكَلِّمَ النَّاسَ ثَلَاثَ لَيَالِ سَوَيًّا

- "عرض کرد: «پروردگار! نشانه‌ای برای من قرار ده!» فرمود: «نشانه تو این است که سه شبانه روز قدرت تکلم (با مردم) نخواهی داشت؛ در حالی که زیانت سالم است!"

۱۱) فَخَرَجَ عَلَى قَوْمٍ مِنَ الْمِحْرَابِ فَأَوْحَى إِلَيْهِمْ أَن سَبِّحُوا بُكْرَةً وَعَشِيًّا

- "او از محراب عبادتش به سوی مردم بیرون آمد؛ و با اشاره به آنها گفت: «(پشکرانه این موهبت)، صبح و شام خدا را تسبیح گویید!»"

۱۲) يَا يَحْيَىٰ حُذِّرِ الْكِتَابَ بِقُوَّةٍ وَآتَيْنَاهُ الْحُكْمَ صَبَّيًّا

- ای یحیی! کتاب (خدا) را با قوت بگیر! و ما فرمان نبوت (و عقل کافی) در کودکی به او دادیم!

۱۳) وَحَنَانًا مِنْ لَدُنَّا وَرَزَّاكَةً وَكَانَ تَقِيًّا

- و رحمت و محبتی از ناحیه خود به او پخشیدیم، و پاکی (دل و جان) ! او پرهیزگار بود!

۱۴) وَبَرَّا بِوَالِدَيْهِ وَلَمْ يَكُنْ جَبَارًا عَصِيًّا

- "او نسبت به پدر و مادرش نیکوکار بود؛ و جبار (و متکبر) و عصیانگر نبود!"

۱۵) وَسَلَامٌ عَلَيْهِ يَوْمَ وُلْدٍ وَيَوْمَ يَمُوتُ وَيَوْمَ يُبَعَثُ حَيًّا

- سلام بر او، آن روز که تولد یافت، و آن روز که میمیرد، و آن روز که زنده برانگیخته میشود!

۱۶) وَإِذْ كُرْفِي الْكِتَابِ مَرِيمَ إِذْ اتَّبَدَتْ مِنْ أَهْلِهَا مَكَانًا شَرْقِيًّا

- "و در این کتاب (آسمانی)، مریم را باد کن، آن هنگام که از خانواده اش جدا شد، و در ناحیه شرقی (بیت المقدس) قرار گرفت؛"

۱۷) فَاتَّخَذَتْ مِنْ دُونِهِمْ حِجَابًا فَأَرْسَلَنَا إِلَيْهَا رُوْحَنَا فَتَمَثَّلَ لَهَا بَشَرًا سَوِيًّا

- "و میان خود و آنان حجابی افکند (تا خلوتگاهش از هر نظر برای عبادت آماده باشد). در این هنگام، ما روح خود را بسوی او فرستادیم؛ و او در شکل انسانی بی عیب و نقص، بر مریم ظاهر شد!"

۱۸) قَالَتْ إِلَيْيَ أَعُوذُ بِالرَّحْمَنِ مِنْكَ إِنْ كُنْتَ تَقِيًّا

- او (سخت ترسید و) گفت: «من از شرّ تو، به خدای رحمان پناه میبرم اگر پرهیزگاری!

۱۹) قَالَ إِنَّمَا أَنَا رَسُولُ رَبِّكِ لِأَهْبَ لَكِ غُلَامًا زَكِيًّا

- "گفت: «من فرستاده پروردگار توانم؛ (آمده‌ام) تا پسر پاکیزه‌ای به تو ببخشم!»"

۲۰) قَالَتْ أَنَّى يَكُونُ لِي غُلَامٌ وَلَمْ يَمْسِسْنِي بَشَرٌ وَلَمْ أَكُ بَعِيًّا

- گفت: «چگونه ممکن است فرزندی برای من باشد؟! در حالی که تاکنون انسانی با من تماس نداشته، و زن آلوهای هم نبوده‌ام!»

۲۱) قَالَ كَذَلِكِ قَالَ رَبُّكِ هُوَ عَلَىٰ هَيِّنُ وَلِنَجْعَلَهُ آيَةً لِلنَّاسِ وَرَحْمَةً مِنَّا

وَكَانَ أَمْرًا مَقْضِيًّا

- «گفت: «مطلوب همین است! پروردگارت فرموده: این کار بر من آسان است! (ما او را می‌آفرینیم، تا قدرت خویش را آشکار سازیم؛) و او را برای مردم نشانه‌ای قرار دهیم؛ و رحمتی باشد از سوی ما! و این امری است پایان گافته (و جای گفتگو ندارد)!»»

۲۲) فَحَمَّأَتْهُ فَانْتَبَذَتْ بِهِ مَكَانًا قَصِيًّا

- «سراجام (مریم) به او باردار شد؛ و او را به نقطه دور دستی برد (و خلوت گزید)»

۲۳) فَأَجَاءَهَا الْمَخَاضُ إِلَى جِذْعِ النَّخْلَةِ قَالَتْ يَا لَيْتَنِي مِتُّ قَبْلَ هَذَا وَكُنْتُ

نَسِيًّا مَنْسِيًّا

- «درد زایمان او را به کنار تنہ درخت خرمایی کشاند؛ آنقدر ناراحت شد که) گفت: «ای کاش پیش از این مرده بودم، و بکلی فراموش می‌شدم!»

۲۴) فَنَادَاهَا مِنْ تَحْتِهَا أَلَا تَحْزَنِي قَدْ جَعَلَ رَبُّكِ تَحْنَكِ سَرِيًّا

- ناگهان از طرف پایین پایش او را صدا زد که: «غمگین میاش! پروردگارت زیر پای تو چشم‌آبی (گوارا) قرار داده است!

۲۵) وَهُرַّى إِلَيْكِ بِجِذْعِ النَّخْلَةِ تُسَاقِطُ عَلَيْكِ رُطْبًا جَنِيًّا

- و این تنہ تخل را به طرف خود تکان ده، رطب تازه‌ای بر تو فرو می‌ریزد!

۲۶) فَكُلُّي وَأَشْرَبِي وَقَرِّي عَيْنًا فَإِمَّا تَرَيْنَ مِنَ الْبَشَرِ أَحَدًا فَقُولِي إِنِّي تَذَرَّتُ
لِلرَّحْمَنِ صَوْمًا فَلَنْ أُكَلَّمَ الْيَوْمَ إِنْسِيًّا

- "از این غذای لذیدن) بخور؛ و (از آن آب گوارا) بنوش؛ و چشم را (به این مولود جدید) روشن دار؛ و هر گاه کسی از انسانها را دیدی، (با اشاره) بگو: من برای خداوند رحمان روزهای نذر کرده‌ام؛ بتا برای این امروز با هیچ انسانی هیچ سخن نمی‌گویم! (و بدان که این نوزاد، خودش از تو دفاع خواهد کرد!) «"

۲۷) فَأَتَتْ بِهِ قَوْمَهَا تَحْمِلُهُ قَالُوا يَا مَرِيمُ لَقَدْ جِئْتِ شَيْئًا فَرِيًّا
- "(مریم) در حالی که او را در آغوش گرفته بود، نزد قومش آورد؛ گفتند: «ای مریم! کار بسیار عجیب و بدی انجام دادی!"

۲۸) يَا أُخْتَ هَارُونَ مَا كَانَ أَبُوكِ امْرًا سَوْءٍ وَمَا كَانَتْ أُمُّكِ بَغِيًّا
- ای خواهر هارون! نه پدرت مرد بدی بود، و نه مادرت زن بد کارهای!!»

۲۹) فَأَشَارَتْ إِلَيْهِ قَالُوا كَيْفَ نُكَلِّمُ مَنْ كَانَ فِي الْمَهْدِ صَبِيًّا
- "(مریم) به او اشاره کرد؛ گفتند: چگونه با کودکی که در گاههای است سخن بگوییم؟!"

۳۰) قَالَ إِنِّي عَبْدُ اللَّهِ آتَانِيَ الْكِتَابَ وَجَعَلَنِي نَبِيًّا
- "(ناگهان عیسی زبان به سخن گشود و) گفت: «من بنده خدایم؛ او کتاب (آسمانی) به من داده؛ و مرآ پیامبر قرار داده است!"

۳۱) وَجَعَلَنِي مُبَارَكًا أَيْنَ مَا كُنْتُ وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ وَالرَّكَأَةِ مَا دُمْتُ حَيًّا
- "و مرآ - هر جا که باشم - وجودی پربرکت قرار داده؛ و تازمانی که زنده‌ام، مرآ به نماز و زکات توصیه کرده است!"

۳۲) وَبِرَّا بِوَالِدَتِي وَلَمْ يَجْعَلْنِي جَبَارًا شَقِيًّا
- "و مرآ نسبت به مادرم نیکرکار قرار داده؛ و جبار و شقی قرار نداده است!"

۳۳) وَالسَّلَامُ عَلَى يَوْمِ وِلْدَتُ وَيَوْمَ أُمُوتُ وَيَوْمَ أُبَعْثُ حَيًّا
- و سلام (خدا) بر من، در آن روز که متولد شدم، و در آن روز که می‌میرم، و آن روز که زنده برانگیخته خواهم شد!"

(۳۴) ذَلِكَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ قَوْلُ الْحَقِّ الَّذِي فِيهِ يَمْتَرُونَ

- "این است عیسی پسر مریم؛ گفتار حقی که در آن تردید می کنند!"

(۳۵) مَا كَانَ لِلَّهِ أَنْ يَتَخَذَّدْ مِنْ وَلَدٍ سُبْحَانَهُ إِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ

فَيَكُونُ

- هرگز برای خدا شایسته نبود که فرزندی اختیار کندا منزه است او! هرگاه چیزی را فرمان دهد، می گوید: «موجود داش!» همان دم موجود می شود!

(۳۶) وَإِنَّ اللَّهَ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ فَأَعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

- "و خداوند، پروردگار من و شماست! او را پرستش کنید؛ این است راه راست!"

(۳۷) فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ مَشْهُدِ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- "ولی (بعد از او) گروههایی از میان پیروانش اختلاف کردند؛ وای به حال کافران از مشاهده روز بزرگ (رستاخیز)!"

(۳۸) أَسْعَ بِهِمْ وَأَبْصِرْ يَوْمَ يَأْتُونَنَا لَكِنِ الظَّالِمُونَ الْيَوْمَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- در آن روز که نزد ما می آیند، چه گوشهای شنو و چه چشمهای بینایی پیدا می کنند! ولی این ستمگران امروز در گمراهی آشکارند!

(۳۹) وَأَنْذِرْهُمْ يَوْمَ الْحَسْنَةِ إِذْ قُضَى الْأَمْرُ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ وَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- آنان را از روز حسرت [= روز رستاخیز که برای همه مایه تأسف است] بترسان، در آن هنگام که همه چیز پایان می یابد! و آنها در غفلتند و ایمان نمی آورند!

(۴۰) إِنَّا نَحْنُ نَرَثُ الْأَرْضَ وَمَنْ عَلَيْهَا وَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ

- "ما، زمین و تمام کسانی را که بر آن هستند، به ارث می برمی؛ و همگی بسوی ما بازگردانده می شوند!"

(۴۱) وَاذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ إِنَّهُ كَانَ صِدِيقًا نَّبِيًّا

- در این کتاب، ابراهیم را یاد کن، که او بسیار راستگو، و پیامبر (خدا) بود!

(۴۲) إِذْ قَالَ لِأَيْيَهٖ يَا أَبْتِ لِمَ تَعْبُدُ مَا لَا يَسْمَعُ وَلَا يُبَصِّرُ وَلَا يُغْنِي عَنْكَ شَيْئًا

- هنگامی که به پدرش گفت: «ای پدر! چرا چیزی را می‌پرستی که نه می‌شنود، و نه می‌بیند، و نه هیچ مشکلی را از تو حل می‌کند؟!

(۴۳) يَا أَبْتِ إِنِّي قَدْ جَاءَنِي مِنَ الْعِلْمِ مَا لَمْ يَأْتِكَ فَاتَّبِعْنِي أَهْدِكَ صِرَاطًا

سویاً

- «ای پدر! دانشی برای من آمده که برای تو نیامده است؛ بنابر این از من پیروی کن، تا تو را به راه راست هدایت کنم!»

(۴۴) يَا أَبْتِ لَا تَعْبُدِ الشَّيْطَانَ إِنَّ الشَّيْطَانَ كَانَ لِرَحْمَنَ عَصِيًّا

- ای پدر! شیطان را پرستش مکن، که شیطان نسبت به خداوند رحمان، عصیانگر بود!

(۴۵) يَا أَبْتِ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يَمْسِكَ عَذَابًُ مِنَ الرَّحْمَنِ فَتَكُونَ لِلشَّيْطَانِ وَلِيًّا

- ای پدر! من از این می‌ترسم که از سوی خداوند رحمان عذابی به تو رسد، در نتیجه از دوستان شیطان باشی!

(۴۶) قَالَ أَرَاغِبُ أَنْتَ عَنْ آلِهَتِي يَا إِبْرَاهِيمُ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ لَأَرْجُمَنَّكَ وَاهْجُرْنِي

ملیاً

- گفت: «ای ابراهیم! آیا تو از معبدهای من روی گردانی؟! اگر (از این کار) دست برنداری، تو را سنگسار می‌کنم! و برای مدتی طولانی از من دور شو!»

(۴۷) قَالَ سَلَامٌ عَلَيْكَ سَأَسْتَغْفِرُ لَكَ رَبِّي إِنَّهُ كَانَ بِي حَفِيًّا

- «(ابراهیم) گفت: «سلام بر تو! من بزودی از پروردگارم برایت تقاضای عفو می‌کنم؛ چرا که او همواره نسبت به من مهربان بوده است!»

(۴۸) وَأَعْتَزِلُكُمْ وَمَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَأَدْعُو رَبِّي عَسَى اللَّهُ أَكُونَ بِدُعَاءِ

ربی شقیقاً

- «و از شما، و آنچه غیر خدا می‌خوانید، کاره گیری می‌کنم؛ و پروردگارم را می‌خوانم؛ و امیدوارم در خواندن پروردگارم بی‌پاسخ نمانم!»

۴۹) فَلَمَّا اعْنَزَ لَهُمْ وَمَا يَعْدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَكُلُّا

جَعَلْنَا نَبِيًّا

- "هنگامی که از آنان و آنچه غیر خدا می‌پرستیدند کناره گیری کرد، ما اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم؛ و هر یک را پیامبری (بزرگ) قرار دادیم!"

۵۰) وَوَهَبْنَا لَهُمْ مِنْ رَحْمَتِنَا وَجَعَلْنَا لَهُمْ لِسَانَ صِدْقَ عَلِيًّا

- "و از رحمت خود به آنان عطا کردیم؛ و برای آنها نیک و مقام برجسته‌ای (در میان همه امتها) قرار دادیم!"

۵۱) وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مُوسَى إِنَّهُ كَانَ مُخْلَصًا وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

- و در این کتاب (آسمانی) از موسی یاد کن، که او مخلص بود، و رسول و پیامبری والا مقام!

۵۲) وَنَادَيْنَاهُ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ الْأَيْمَنِ وَقَرَّبَنَاهُ نَجِيًّا

- "ما او را از طرف راست (کوه) طور فراخواندیم؛ و نجوا کنان او را (به خود) نزدیک ساختیم؛"

۵۳) وَوَهَبْنَا لَهُ مِنْ رَحْمَتِنَا أَخَاهُ هَارُونَ نَبِيًّا

- و ما از رحمت خود، برادرش هارون را - که پیامبر بود - به او بخشیدیم.

۵۴) وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِسْمَاعِيلَ إِنَّهُ كَانَ صَادِقَ الْوَعْدِ وَكَانَ رَسُولًا نَبِيًّا

- و در این کتاب (آسمانی) از اسماعیل (نیز) یاد کن، که او در وعده‌هایش صادق، و رسول و پیامبری (بزرگ) بود!

۵۵) وَكَانَ يَأْمُرُ أَهْلَهُ بِالصَّلَاةِ وَالزَّكَاةِ وَكَانَ عِنْدَ رَبِّهِ مَرْضِيًّا

- "او همواره خانواده‌اش را به نماز و زکات فرمان می‌داد؛ و همواره مورد رضایت پروردگارش بود."

۵۶) وَأَذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِدْرِيسَ إِنَّهُ كَانَ صِدِيقًا نَبِيًّا

- و در این کتاب، از ادريس (نیز) یاد کن، او بسیار راستگو و پیامبر (بزرگی) بود.

۵۷) وَرَفَعَنَاهُ مَكَانًا عَلِيًّا

- و ما او را به مقام والایی رساندیم.

۵۸) أُولَئِكَ الَّذِينَ أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِم مِّنَ النَّبِيِّينَ مِنْ ذُرِّيَّةٍ آدَمَ وَمِمَّنْ حَمَلْنَا مَعَ نُوحٍ وَمِنْ ذُرِّيَّةٍ إِبْرَاهِيمَ وَإِسْرَائِيلَ وَمِمَّنْ هَدَيْنَا وَاجْتَبَيْنَا إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُ الرَّحْمَنَ خَرُّوا سُجَّدًا وَبُكَيًّا

- آنها پیامبرانی بودند که خداوند مشمول نعمتشان قرار داده بود، از فرزندان آدم، و از کسانی که با نوح بر کشتی سوار کردیم، و از دودمان ابراهیم و یعقوب، و از کسانی که هدایت کردیم و برگزیدیم. آنها کسانی بودند که وقتی آیات خداوند رحمان بر آنان خوانده می شد به خاک می افتادند، در حالی که سجده می کردند و گریان بودند.

۵۹) فَخَلَفَ مِنْ بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ يَلْقَوْنَ

غیّاراً

- "اما پس از آنان، فرزندان ناشایسته‌ای روی کار آمدند که نماز را تباہ کردند، و از شهوات پیروی نمودند؛ و بزوی (مجازات) گمراهی خود را خواهند دید!"

۶۰) إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ وَلَا يُظْلَمُونَ

شیئاً

- "مگر آنان که توبه کنند، و ایمان بیاورند، و کار شایسته انجام دهند؛ چنین کسانی داخل بهشت می شوند، و کمترین ستمی به آنان نخواهد شد."

۶۱) جَنَّاتٍ عَدْنَ الَّتِي وَعَدَ الرَّحْمَنُ عِبَادَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّهُ كَانَ وَعْدُهُ مَأْتِيًّا

- "وارد با غهابی جاودانی می شوند که خداوند رحمان بندگانش را به آن وعده داده است؛ هر چند آن را ندیده‌اند؛ مسلمًا وعده خدا تحقق یافته است!"

۶۲) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا إِلَّا سَلَامًا وَلَهُمْ رِزْقُهُمْ فِيهَا بُكْرَةً وَعَشِيًّا

- "در آن جا هرگز گفتار لغو و بیهوده‌ای نمی شونند؛ و جز سلام در آن جا سخنی نیست؛ و هر صبح و شام، روزی آنان در بهشت مقرّ است."

۶۳) تِلْكَ الْجَنَّةُ الَّتِي نُورِثُ مِنْ عِبَادِنَا مَنْ كَانَ تَقِيًّا

- این همان بهشتی است که به بندگان پرهیزگار خود، به ارث می دهیم.

۶۴) وَمَا تَنْزَلَ إِلَّا بِأَمْرِ رَبِّكَ لَهُ مَا بَيْنَ أَيْدِينَا وَمَا خَلْفَنَا وَمَا بَيْنَ ذَلِكَ وَمَا
کانَ رَبُّكَ نَسِيًّا

- "(پس از تأخیر و حی، جبرئیل به پیامبر عرض کرد): ما جز بفرمان پروردگار تو، نازل نمی‌شویم؛ آنچه پیش روی
ما، و پشت سر ما، و آنچه میان این دو می‌باشد، همه از آن اوست؛ و پروردگارت هرگز فراموشکار نبوده (و نیست)
!"

۶۵) رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا فَاعْبُدْهُ وَاصْطَبِرْ لِعِبَادَتِهِ هَلْ تَعْلَمُ لَهُ
سَمِيًّا

- "همان پروردگار آسمانها و زمین، و آنچه میان آن دو قرار دارد! او را پرستش کن؛ و در راه عبادتش شکیبا
باش! آیا مثل و مانندی برای او می‌یابی؟!"

۶۶) وَيَقُولُ الْإِنْسَانُ أَنِّي مَا مِتُّ لَسَوْقَ أُخْرَجُ حَيًّا

- انسان می‌گوید: «آیا پس از مردن، زنده (از قبر) بیرون خواهم آمد؟!»

۶۷) أَوْلَى يَذْكُرُ الْإِنْسَانُ أَنَا خَلَقْنَاهُ مِنْ قَبْلٍ وَلَمْ يَكُ شَيْئًا

- آیا انسان به خاطر نمی‌آورد که ما پیش از این او را آفریدیم در حالی که چیزی نبود؟!

۶۸) فَوَرَبَّكَ لَنْحَسْرَنَهُمْ وَالشَّيَاطِينَ ثُمَّ لَنْحَسْرَنَهُمْ حَوْلَ جَهَنَّمَ جِئْنَا

- "سوگند به پروردگارت که همه آنها را همراه با شیاطین در قیامت جمع می‌کنیم؛ سپس همه را - در حالی که به
زانو درآمده‌اند - گردآورده جهنم حاضر می‌سازم."

۶۹) ثُمَّ لَنْزِعَنَّ مِنْ كُلِّ شِيعَةٍ أَيُّهُمْ أَشَدُ عَلَى الرَّحْمَنِ عِتِّيًّا

- سپس از هر گروه و جمعیتی، کسانی را که در برابر خداوند رحمان از همه سرکش تر بوده‌اند، جدا می‌کنیم.

۷۰) ثُمَّ لَنْحَنْ أَعْلَمُ بِالَّذِينَ هُمْ أَوْلَى بِهَا صَلِيلًا

- بعد از آن، ما بخوبی از کسانی که برای سوختن در آتش سزاوارترند، آگاهتریم!

۷۱) وَإِنِّي مِنْكُمْ إِلَّا وَارِدُهَا كَانَ عَلَى رَبِّكَ حَتَّمًا مَّقْضِيًّا

- "و همه شما (بدون استثنای) وارد جهنم می‌شوید؛ این امری است حتمی و قطعی بر پروردگارت!"

٧٢) ثُمَّ نَنْجِيَ الَّذِينَ اتَّقَوْا وَتَنْذِرُ الظَّالِمِينَ فِيهَا جِئِيًّا

- "سپس آنها را که تقوای پیشه کردند از آن رهابی می‌بخشیم؛ و ظالمان را - در حالی که (از ضعف و ذلت) به زانو درآمدند - در آن رها می‌سازیم."

٧٣) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَيُّ الْفَرِيقَيْنِ
خَيْرٌ مَّقَامًا وَأَحْسَنَ نَدِيًّا

- و هنگامی که آیات روشن ما بر آنان خوانده می‌شود، کافران به مؤمنان می‌گویند: «کدام یک از دو گروه [=ما و شما] جایگاهش بهتر، و جلسات انس و مشورتش زیباتر، و بخشش او بیشتر است؟!»

٧٤) وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْنٍ هُمْ أَحْسَنُ أُثَاثًا وَرِئِيًّا

- چه بسیار اقوامی را پیش از آنان نابود کردیم که هم مال و ثروتشان از آنها بهتر بود، و هم ظاهرشان آراسته‌تر!

٧٥) قُلْ مَنْ كَانَ فِي الضَّلَالَةِ فَلَيَمْدُدْ لَهُ الرَّحْمَنُ مَدًّا حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ
إِمَّا الْعَذَابَ وَإِمَّا السَّاعَةَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضْعَفُ جُنْدًا

- بگو: «کسی که در گمراحتی است، باید خداوند به او مهلت دهد تا زمانی که وعده الهی را با چشم خود ببینند: یا عذاب (این دنیا)، یا (عذاب) قیامت! (آن روز) خواهند دانست چه کسی جایش بدتر، و لشکرش ناتوانتر است!»

٧٦) وَيَزِيدُ اللَّهُ الَّذِينَ اهْتَدَوْا هُدًى وَالْباقِيَاتُ الصَّالِحَاتُ خَيْرٌ عِنْدَ رَبِّكَ ثَوَابًا
وَخَيْرٌ مَّرَدًا

- "(ایا) کسانی که در راه هدایت گام نهادند، خداوند بر هدایتشان می‌افزاید؛ و آثار شایسته‌ای که (از انسان) باقی می‌ماند، ثوابیش در پیشگاه پروردگارت بهتر، و عاقبتیش خوبتر است!»

٧٧) أَفَرَأَيْتَ الَّذِي كَفَرَ بِآيَاتِنَا وَقَالَ لَأُوتَيَنَّ مَالًا وَوَلَدًا

- آیا دیدی کسی را که به آیات ما کافر شد، و گفت: «اموال و فرزندان فراوانی به من داده خواهد شد؟!»

٧٨) أَطْلَعَ الْغَيْبَ أَمْ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

- آیا او از غیب آگاه گشته، یا نزد خدا عهد و پیمانی گرفته است؟!

۷۹) كَلَّا سَنَكْتُبُ مَا يَقُولُ وَنَمُدُّ لَهُ مِنَ الْعَذَابِ مَدًّا

- هرگز چنین نیست! ما بزودی آنچه را می‌گوید می‌نویسیم و عذاب را بر او مستمر خواهیم داشت!

۸۰) وَتَرَثُهُ مَا يَقُولُ وَيَأْتِينَا فَرْدًا

- آنچه را او می‌گوید (از اموال و فرزندان)، از او به ارث می‌بریم، و به صورت تنها نزد ما خواهد آمد!

۸۱) وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَّيْكُونُوا لَهُمْ عِزًّا

- آنان غیر از خدا، معبدانی را برای خود برگزیدند تا مایه عزتشان باشد! (چه پندار خامی!)

۸۲) كَلَّا سَيَكُفُّرُونَ بِعِبَادَتِهِمْ وَيَكُونُونَ عَلَيْهِمْ ضِدًّا

- "هرگز چنین نیست! به زودی (معبدها) منکر عبادت آنان خواهد شد؛ (بلکه) بر ضدشان قیام می‌کنند!"

۸۳) أَلَّمْ تَرَ أَنَّا أَرْسَلْنَا الشَّيَاطِينَ عَلَى الْكَافِرِينَ تَوْزِّعُهُمْ أَزْجًا

- آیا ندیدی که ما شیاطین را بسوی کافران فرستادیم تا آنان را شدیداً تحریک کنند؟!

۸۴) فَلَا تَعْجَلْ عَلَيْهِمْ إِنَّمَا نَعْذِلُهُمْ عَدًّا

- "پس درباره آنان شتاب مکن؛ ما آنها (و اعمالشان) را به دقت شماره میکنیم!"

۸۵) يَوْمَ نَحْشِرُ الْمُتَّقِينَ إِلَى الرَّحْمَنِ وَقُدُّمًا

- در آن روز که پرهیزگاران را دسته جمعی بسوی خداوند رحمان (و باداشهای او) محشور می‌کنیم...

۸۶) وَنَسُوقُ الْمُجْرِمِينَ إِلَى جَهَنَّمَ وَرَدًا

- مجرمان را (همچون شتران تشنہ کامی که به سوی آیگاه می‌روند) به جهنم می‌رانیم...

۸۷) لَا يَمْلِكُونَ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنِ اتَّخَذَ عِنْدَ الرَّحْمَنِ عَهْدًا

- "آنان هرگز مالک شفاعت نیستند؛ مگر کسی که نزد خداوند رحمان، عهد و پیمانی دارد."

۸۸) وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا

- و گفتند: «خداوند رحمان فرزندی برای خود برگزیده است.»

۸۹) لَقَدْ جِئْتُمْ شَيْئًا إِذًا

- راستی مطلب زشت و زندهای گفتید!

٩٠) تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَنْفَطِرُنَ مِنْهُ وَتَنْشَقُ الْأَرْضُ وَتَخْرُّ الجَبَالُ هَذَا

- نزدیک است به خاطر این سخن آسمانها از هم متلاشی گردد، و زمین شکافته شود، و کوهها بشدت فرو ریزد...

٩١) أَنْ دَعَوْا لِلرَّحْمَنِ وَلَدًا

- از این رو که برای خداوند رحمان فرزندی قائل شدند!

٩٢) وَمَا يَنْبَغِي لِلرَّحْمَنِ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا

- در حالی که هرگز برای خداوند رحمان سزاوار نیست که فرزندی برگزیند!

٩٣) إِنْ كُلُّ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِلَّا آتَى الرَّحْمَنِ عَبْدًا

- تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند، بندۀ اویند!

٩٤) لَقَدْ أَحْصَاهُمْ وَعَدَّهُمْ عَدًّا

- خداوند همه آنها را احصا کرده، و به دقّت شمرده است!

٩٥) وَكُلُّهُمْ آتِيهِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فَرِدًّا

- و همگی روز رستاخین، تک و تنها نزد او حاضر می‌شوند!

٩٦) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ سَيَجْعَلُ لَهُمُ الرَّحْمَنُ وُدًّا

- مسلمان کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، خداوند رحمان محبتی برای آنان در دلها قرار می‌دهد!

٩٧) فَإِنَّمَا يَسِّرَنَاهُ بِلِسَانِكَ لِتُبَشِّرَ بِهِ الْمُتَّقِينَ وَتُنذِرَ بِهِ قَوْمًا لُدًّا

- و ما فقط آن [=قرآن] را بر زبان تو آسان ساختیم تا پرهیزگاران را بوسیله آن بشارت دهی، و دشمنان سرسخت را با آنان اندار کنی.

٩٨) وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنْ قَرْنٍ هَلْ تُحِسِّنُ مِنْهُمْ مِنْ أَحَدٍ أَوْ تَسْمَعُ لَهُمْ رِكْزًا

- "چه بسیار اقوام (بی ایمان و گنهکاری) را که پیش از آنان هلاک کردیم؛ آیا احدی از آنها را احساس می‌کنی؟! یا کمترین صدایی از آنان می‌شنوی؟!"

سورة طه

س ۲۰ - تعداد آیات ۱۳۵ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

(۱) طه

-

۲) مَا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لِتَشْقَى

- ما قرآن را بر تو نازل نکردیم که خود را به زحمت بیفکنی!

۳) إِلَّا تَذَكِّرَةً لِّمَن يَخْشَى

- آن را فقط برای یادآوری کسانی که (از خدا) می ترسند نازل ساختیم.

۴) تَنْزِيلًا مِّمَّنْ خَلَقَ الْأَرْضَ وَالسَّمَاوَاتِ الْعُلَىٰ

- (این قرآن) از سوی کسی نازل شده که زمین و آسمانهای بلند را آفریده است.

۵) الرَّحْمَنُ عَلَى الْعَرْشِ اسْتَوَى

- همان بخشندۀای که بر عرش مسلط است.

۶) لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَمَا تَحْتَ الشَّرَابِ

- از آن اوست آنچه در آسمانها، و آنچه در زمین، و آنچه میان آن دو، و آنچه در زیر خاک (پنهان) است!

۷) وَإِنْ تَجْهَرْ بِالْقَوْلِ فَإِنَّهُ يَعْلَمُ السِّرَّ وَأَخْفَى

- اگر سخن آشکارا بگویی (یا مخفی کنی)، او اسرار - و حتی پنهان‌تر از آن - را نیز می‌داند!

۸) إِلَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَىٰ

- "او خداوندی است که معبدی جز او نیست؛ و نامهای نیکوتر از آن اوست!"

۹) وَهَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ مُوسَى

- و آیا خبر موسی به تو رسیده است؟

۱۰) إِذْ رَأَى نَارًا فَقَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعَلِيٌّ آتِيْكُمْ مِنْهَا بِقَبِيسٍ
أَوْ أَجِدُ عَلَى النَّارِ هُدًى

- هنگامی که (از دور) آتشی مشاهده کرد، و به خانواده خود گفت: «(اندکی) درنگ کنید که من آتشی دیدم!
شاید شعله‌ای از آن برای شما بیاورم؛ یا بوسیله این آتش راه را پیدا کنم!»

۱۱) فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِيْ يَا مُوسَى

- هنگامی که نزد آتش آمد، ندا داده شد که: «ای موسی!

۱۲) إِنِّي أَنَا رَبُّكَ فَاقْلِعْ نَعْلَيْكَ إِنِّيْكَ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوْيَ

- من پروردگار توام! کفشهایت را بیرون آر، که تو در سرزمین مقدس «طوی» هستی!

۱۳) وَأَنَا اخْتَرُكَ فَاسْتَمْعْ لِمَا يُوحَى

- و من تو را (برای مقام رسالت) برگزیدم؛ اکنون به آنچه بر تو وحی می‌شود، گوش فراده!

۱۴) إِنِّي أَنَا اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدْنِي وَأَقِمِ الصَّلَاةَ لِذِكْرِي

- «من الله» هستم؛ معبدی جز من نیست! مرا بپرست، و نماز را برای یاد من بپادار!

۱۵) إِنَّ السَّاعَةَ ءَاتَيْهُ أَكَادُ أُخْفِيْهَا لِتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا تَسْعَى

- بطور قطع رستاخیز خواهد آمد! می‌خواهم آن را پنهان کنم، تا هر کس در برابر سعی و کوشش خود، جزا داده شود!

۱۶) فَلَا يَصُدَّنَكَ عَنْهَا مَنْ لَا يُؤْمِنُ بِهَا وَأَتَبْعَ هَوَاهُ فَتَرْدَى

- «پس میادا کسی که به آن ایمان ندارد و از هوشهای خوبی پیروی می‌کند، تو را از آن بازدارد؛ که هلاک خواهی شد!»

۱۷) وَمَا تِلْكَ بِيَمِينِكَ يَا مُوسَى

- و آن چیست در دست راست تو، ای موسی؟!

۱۸) قالَ هِيَ عَصَىٰ أَتَوْكَأُ عَلَيْهَا وَأَهْشُ بِهَا عَلَىٰ غَنَمِي وَلِيٰ فِيهَا مَآرِبُ أُخْرَىٰ

- "گفت: «این عصای من است؛ بر آن تکیه می کنم، برگ درختان را با آن برای گوسفندانم فرومی ریزم؛ و مرا با آن کارها و نیازهای دیگری است.»

۱۹) قَالَ الْقَهَا يَا مُوسَىٰ

- گفت: «ای موسی! آن را بیفکن.»

۲۰) فَأَلْقَاهَا فَإِذَا هِيَ حَيَّةٌ تَسْعَىٰ

- پس موسی آن (عصا) را افکند، که ناگهان اژدهایی شد که به هر سو می شتافت.

۲۱) قَالَ خُذْهَا وَلَا تَخَفْ سُنْعِيدُهَا سِيرَتَهَا الْأُولَىٰ

- گفت: آن را بگیر و نترس، ما آن را به صورت اولش بازمی گردانیم.

۲۲) وَاضْمُمْ يَدَكَ إِلَى جَنَاحِكَ تَخْرُجْ بِيَضَاءَ مِنْ غَيْرِ سُوءِ آيَةً أُخْرَىٰ

- "و دست را به گریبانت ببر، تا سفید و بی عیب بپرون آید؛ این نشانه دیگری (از سوی خداوند) است.".

۲۳) لِنُرِيَكَ مِنْ آيَاتِنَا الْكُبِيرَىٰ

- تا از نشانهای بزرگ خویش به تو نشان دهیم.

۲۴) اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَىٰ

- اینک به سوی فرعون برو، که او طغیان کرده است.»

۲۵) قَالَ رَبٌّ اشْرَحْ لِي صَدْرِي

- "(موسی) گفت: «پروردگار! سینه‌ام را گشاده کن؛"

۲۶) وَسَرِّ لِي أَمْرِي

- و کارم را برایم آسان گرдан!

۲۷) وَأَخْلُلْ عَقْدَةً مِنْ لِسَانِي

- "و گره از زبانم بگشای؛"

(۲۸) يَقْتَهُوا قَوْلِي

- تا سخنان مرا بفهمند!

(۲۹) وَاجْعَلْ لَّى وَزِيرًا مِنْ أَهْلِي

- وزیری از خاندانم برای من قرار ده...

(۳۰) هَارُونَ أَخِي

- برادرم هارون را!!

(۳۱) اشْدُدْ بِهِ أَزْرِي

- "با او پشم را محکم کن؛"

(۳۲) وَأَشْرُكْهُ فِي أَمْرِي

- "و او را در کارم شریک ساز؛"

(۳۳) كَيْ نُسَبِّحَكَ كَثِيرًا

- "تا تو را بسیار تسبیح گوییم؛"

(۳۴) وَنَذْكُرَكَ كَثِيرًا

- "و تو را بسیار یاد کنیم؛"

(۳۵) إِنَّكَ كُنْتَ بَنَا بَصِيرًا

- چرا که تو همیشه از حال ما آگاه بوده‌ای!»

(۳۶) قَالَ قَدْ أُوتِيتَ سُولَكَ يَا مُوسَى

- فرمود: «ای موسی! آنچه را خواستی به تو داده شد!

(۳۷) وَلَقَدْ مَنَّا عَلَيْكَ مَرَّةً أُخْرَى

- و ما بار دیگر تو را مشمول نعمت خود ساختیم...

(۳۸) إِذْ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ مَا يُوحَى

- آن زمان که به مادرت آنچه لازم بود الهام کردیم...

(۳۹) أَنْ اقْذِفِيهِ فِي التَّابُوتِ فَاقْذِفِيهِ فِي الْيَمِّ فَلَيْلَقِهِ الْيَمُّ بِالسَّاحِلِ يَا حُذْهُ عَدُوُّ
لَّى وَعَدُوُّهُ وَالْقَيْتُ عَلَيْكَ مَحَبَّةً مُّنِّي وَلِتُصْنَعَ عَلَى عَيْنِي

- «که: او را در صندوقی بیفکن، و آن صندوق را به دریا بینداز، تا دریا آن را به ساحل افکند؛ و دشمن من و دشمن او، آن را برگیرید!» و من محبتی از خودم بر تو افکندم، تا در برابر دیدگان [=علم] من، ساخته شوی (و پرورش یابی) !"

(۴۰) إِذْ تَمْسِي أُخْتَكَ فَقُولُ هَلْ أَذْلُكُمْ عَلَى مَنْ يَكْفُلُهُ فَرَجَعَنَاكَ إِلَى أُمِّكَ
كَيْ تَقْرَأَ عَيْنِهَا وَلَا تَحْزَنَ وَقَتَلْتَ نَفْسًا فَنَجَّيْنَاكَ مِنَ الْغَمِّ وَقَتَّاكَ فَتُوَنا فَلَبِثْتَ

سِنِينَ فِي أَهْلِ مَدِينَ ثُمَّ جِئْتَ عَلَى قَدَرٍ يَا مُوسَى
- "در آن هنگام که خواهرت (در نزدیکی کاخ فرعون)، راه می‌رفت و می‌گفت: «آیا کسی را به شما نشان دهم که این نوزاد را کفالت می‌کند (و دایه خوبی برای او خواهد بود)!» پس تو را به مادرت بازگردانیدم، تا چشمش به تو روشن شود؛ و غمگین نگردد! و تو یکی (از فرعونیان) را کشته؛ اما ما تو را از انده نجات دادیم! و بارها تو را آزمودیم! پس از آن، سالیانی در میان مردم «مدين» توقف نمودی؛ سپس در زمان مقدار (برای فرمان رسالت) به اینجا آمدی، ای موسی!"

(۴۱) وَاصْطَنَعْنُكَ لِنَفْسِي

- و من تو را برای خودم ساختم (و پرورش دادم) !

(۴۲) اذْهَبْ أَنْتَ وَأَخْوُكَ بِأَيَّاتِي وَلَا تَبِعَا فِي ذِكْرِي

- (اکنون) تو و برادرت با آیات من بروید، و در یاد من کو تاهی نکنید!

(۴۳) اذْهَبَا إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى

- "بسی فرعون بروید؛ که طغیان کرده است!"

(۴۴) فَقُولَا لَهُ قَوْلًا لَيْلَيَا لَعَلَهُ يَتَذَكَّرُ أَوْ يَخْشَى

- "اما بنرمی با او سخن بگویید؛ شاید متذکر شود، یا (از خدا) پترسد!"

٤٥) قَالَ رَبُّنَا إِنَّا نَخَافُ أَنْ يَقْرُطَ عَلَيْنَا أَوْ أَنْ يَطْعَنِي

- "(موسی و هارون) گفتند: «پروردگار! از این می ترسیم که بر ما پیشی گیرد (و قبل از بیان حق، ما را آزار دهد)؛ یا طغیان کند (و نپذیرد)!"

٤٦) قَالَ لَّا تَحَافَّا إِنَّنِي مَعَكُمَا أَسْمَعُ وَأَرَى

- "فرموده: «ترسیدا! من با شما هستم؛ (همه چیز را) می شنوم و می بینم!"

٤٧) فَأَتَيْاهُ فَقُولَا إِنَّا رَسُولًا رَبِّكَ فَأَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَا تُعَذِّبْهُمْ قَدْ

جِئْنَاكَ بَآيَةً مَنْ رَبَّكَ وَالسَّلَامُ عَلَى مَنِ اتَّبَعَ الْهُدَى

- "به سراغ او بروید و بگویید: «ما فرستادگان پروردگار توئیم! بنی اسرائیل را با ما بفرست؛ و آنان را شکنجه و آزار مکن! ما نشانه روشنی از سوی پروردگارت برای تو آورده‌ایم! و درود بر آن کس باد که از هدایت پیروی می کند!"

٤٨) إِنَّا قَدْ أُوحِيَ إِلَيْنَا أَنَّ الْعَذَابَ عَلَى مَنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّى

- به ما وحی شده که عذاب بر کسی است که (آیات الهی را) تکذیب کند و سریچی نماید!"

٤٩) قَالَ فَمَنْ رَبَّكُمَا يَا مُوسَى

- (فرعون) گفت: «پروردگار شما کیست، ای موسی؟!"

٥٠) قَالَ رَبُّنَا الَّذِي أَعْطَى كُلَّ شَيْءٍ خَلْقَهُ ثُمَّ هَدَى

- "گفت: «پروردگار ما همان کسی است که به هر موجودی، آنچه را لازمه آفرینش او بسوده داده؛ سپس هدایت کرده است!"

٥١) قَالَ فَمَا بَالُ الْقُرُونِ الْأُولَى

- گفت: «پس تکلیف نسلهای گذشته (که به اینها ایمان نداشتند) چه خواهد شد؟!"

٥٢) قَالَ عِلْمُهَا عِنْدَ رَبِّي فِي كِتَابٍ لَّا يَضْلِلُ رَبِّي وَلَا يَنْسَى

- "گفت: «آگاهی مربوط به آنها، نزد پروردگارم در کتابی ثبت است؛ پروردگارم هرگز گمراه نمی شود، و فراموش نمی کند (و آنچه شایسته آنهاست به ایشان می دهد)!"

۵۳) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَسَلَكَ لَكُمْ فِيهَا سُبُّلًا وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ

مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مِنْ نَبَاتٍ شَتَّى

- «همان خداوندی که زمین را برای شما محل آسایش قرار داد؛ و راههایی در آن ایجاد کرد؛ و از آسمان، آبی فرستاد!» که با آن، انواع گوناگون گیاهان را (از خاک تیره) برآورده است.»

۵۴) كُلُوا وَارْعُوا أَنْعَامَكُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لَّا يُؤْمِنُ بِالنَّهِ

- «هم خودتان بخورید؛ و هم چهارپایانتان را در آن به چرا برید! مسلماً در اینها نشانه‌های روشنی برای خردمندان است!»

۵۵) مِنْهَا حَلَقَنَاكُمْ وَفِيهَا نُعِيدُكُمْ وَمِنْهَا نُخْرِجُكُمْ تَارَةً أُخْرَى

- «ما شما را از آن [=زمین] آفریدیم؛ و در آن بازمی‌گردانیم؛ و بار دیگر (در قیامت) شما را از آن بیرون می‌آوریم!»

۵۶) وَلَقَدْ أَرَيْنَاهُ آيَاتِنَا كُلُّهَا فَكَذَّبَ وَأَبَى

- «ما همه آیات خود را به او نشان دادیم؛ اما او تکذیب کرد و سرباز زد!»

۵۷) قَالَ أَجْئَتَنَا لِتُخْرِجَنَا مِنْ أَرْضِنَا بِسِحْرٍ كَيْا مُوسَى

- گفت: «ای موسی! آیا آمده‌ای که با سحر خود، ما از سرزمینمان بیرون کنی؟!»

۵۸) فَلَنَّا تَيْنِكَ بِسِحْرٍ مُثْلِهِ فَاجْعَلْ بَيْنَنَا وَبَيْنَكَ مَوْعِدًا لَا نُخْلِفُهُ نَحْنُ وَلَا أَنْتَ

مَكَانًا سُوَى

- «قطعاً ما هم سحری همانند آن برای تو خواهیم آورد! هم اکنون (تاریخش را تعیین کن، و) موعدی میان ما و خودت قرار ده که نه ما و نه تو، از آن تخلف نکیم؛ آن هم در مکانی که همه یکسان باشد!»

۵۹) قَالَ مَوْعِدُكُمْ يَوْمُ الزِّيَّةِ وَأَنَّ يُحْسَرَ النَّاسُ ضُحَّى

- «گفت: «میعاد ما و شما روز زینت [=روز عید] است؛ به شرط اینکه همه مردم، هنگامی که روز بالا می‌آید، جمع شوند!»

۶۰) فَتَوَلَّىٰ فِرْعَوْنُ فَجَمَعَ كَيْدَهُ ثُمَّ أَتَىٰ

- "فرعون آن مجلس را ترک گفت؛ و تمام مکر و فریب خود را جمع کرد؛ و سپس همه را (در روز موعد) آورد".

۶۱) قَالَ لَهُمْ مُوسَىٰ وَيَلَكُمْ لَا تَفْتَرُوا عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَيُسْتَحِكُمْ بَعْذَابٍ وَقَدْ
خَابَ مَنْ افْتَرَىٰ

- موسی به آنان گفت: «وای بر شما! دروغ بر خدا نبینید، که شما را با عذابی نابود می‌سازد؛ و هر کس که (بر خدا) دروغ بینند، نومید (و شکست خورده) می‌شود!»

۶۲) فَتَنَازَعُوا أَمْرُهُمْ بَيْنَهُمْ وَأَسْرَوْا النَّجْوَىٰ

- آنها در میان خود، در مورد ادامه راهشان به نزاع برخاستند؛ و مخفیانه و درگوشی با هم سخن گفتند.

۶۳) قَالُوا إِنْ هَذَا لَسَاحِرٌ أَنْ يُغْرِجَ أَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِمَا
وَيَدْهَبَا بِطَرِيقَتِكُمُ الْمُثْلَىٰ

- گفتند: «این دو (نفر) مسلمان ساحرند! می‌خواهند با سحرشان شما را از سرزمینتان بیرون کنند و راه و رسم نمونه شما را از بین ببرند!

۶۴) فَأَجْمِعُوا كَيْدَكُمْ ثُمَّ اتَّوْا صَفَّا وَقَدْ أَفْلَحَ الْيَوْمَ مَنِ اسْتَعْلَىٰ

- اکنون که چنین است، تمام نیرو و نقشه خود را جمع کنید، و در یک صف (به میدان مبارزه) بیایید؛ امروز رستگاری از آن کسی است که برتری خود را اثبات کند!

۶۵) قَالُوا يَا مُوسَىٰ إِمَّا أَنْ تُلْقِيَ وَإِمَّا أَنْ نَكُونَ أُولَئِكَ مَنْ أَلْقَىٰ

- (ساحران) گفتند: «ای موسی! آیا تو اول (عصای خود را) می‌افکنی، یا ما کسانی باشیم که اول بیفکنیم؟!»

۶۶) قَالَ بَلْ أَلْقُوا فَإِذَا حِبَالُهُمْ وَعَصِيَّهُمْ يُخَيَّلُ إِلَيْهِ مِنْ سِحْرِهِمْ أَنَّهَا تَسْعَىٰ

- گفت: «شما اول بیفکنید!» در این هنگام طنابها و عصاهای آنان بر اثر سحرشان چنان به نظر می‌رسید که حرکت می‌کنند!

۶۷) فَأَوْجَسَ فِي نَفْسِهِ خِيفَةً مُّوسَىٰ

- موسی ترس خفیفی در دل احساس کرد (مبدا مردم گمراه شوند)!

٦٨) قُلْنَا لَا تَخَفْ إِنَّكَ أَنْتَ الْأَعْلَى

- گفتیم: «ترس! تو مسلمان^ا (پیروز و) برتری!

٦٩) وَالْقِمَّةُ مَا فِي يَمِينِكَ تَلْقَفُ مَا صَنَعُوا إِنَّمَا صَنَعُوا كَيْدُ سَاحِرٍ وَلَا يُفْلِحُ
السَّاحِرُ حَيْثُ أَتَى

- "و آنچه را در دست راست داری بینکن، تمام آنچه را ساخته اند می بلعد! آنچه ساخته اند تنها مکر ساحر است؛ و
ساحر هر جا رود رستگار نخواهد شد!"

٧٠) فَأَقْبَلَ السَّحَرَةُ سُجَّدًا قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ هَارُونَ وَمُوسَى

- (موسی عصای خود را اذکنده، و آنچه را که آنها ساخته بودند بلعید). ساحران همگی به سجده افتادند و گفتند: «ما
به پروردگار هارون و موسی ایمان آوردهیم!»

٧١) قَالَ آمَنْتُ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُكُمُ الَّذِي عَلِمَكُمُ السُّحْرَ فَلَا قَطَعْنَ
أَيْدِيَكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صَلَبَنَّكُمْ فِي جُذُوعِ النَّخْلِ وَلَتَعْلَمُنَّ أَيْنَا أَشَدُ
عَذَابًا وَأَبَقَّى

- «فرعون» گفت: «آیا پیش از آنکه به شما اذن دهم به او ایمان آوردهیم؟! مسلمان^ا او بزرگ شماست که به شما
سحر آموخته است! به یقین دستها و پاهایتان را بطور مختلف قطع می کنم؛ و شما را از تندهای نخل به دار می آویزم؛
و خواهید دانست مجازات کدام یک از ما در دنناکتر و پایدارتر است!»"

٧٢) قَالُوا لَنْ نُؤْثِرَكَ عَلَى مَا جَاءَنَا مِنَ الْبَيِّنَاتِ وَالَّذِي فَطَرَنَا فَاقْضِ مَا أَنْتَ
قَاضٍ إِنَّمَا تَقْضِي هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا

- "گفتند: «سوگند به آن کسی که ما را آفریده، هرگز تو را بر دلایل روشنی که برای ما آمده، مقدم نخواهیم
داشت! هر حکمی می خواهی بکن؛ تو تنها در این زندگی دنیا می توانی حکم کنی!»"

٧٣) إِنَّا آمَنَّا بِرَبِّنَا لِيَغْفِرَ لَنَا خَطَايَانَا وَمَا أَكْرَهْتَنَا عَلَيْهِ مِنَ السُّحْرِ وَاللَّهُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

- "ما به پروردگارمان ایمان آوردیم تا گناهاتمان و آنچه را از سحر بر ما تحمل کردی ببخشاید؛ و خدا بهتر و پایدارتر است!"

٧٤) إِنَّهُ مَنْ يَأْتِ رَبَّهُ مُجْرِمًا فَإِنَّ لَهُ جَهَنَّمَ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيِي

- "هر کس در محضر پروردگارش خطاکار حاضر شود، آتش دوزخ برای اوست؛ در آن جا، نه میمیرد و نه زندگی میکند!"

٧٥) وَمَنْ يَأْتِهِ مُؤْمِنًا قَدْ عَمِلَ الصَّالِحَاتِ فَأُولَئِكَ لَهُمُ الدَّرَجَاتُ الْعُلَى

- و هر کس با ایمان نزد او آید، و اعمال صالح انجام داده باشد، چنین کسانی در راهات عالی دارند...

٧٦) جَنَّاتُ عَدْنٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ مَنْ تَزَكَّى

- "با غهای جاویدان بهشت، که نهرها از زیر درختانش جاری است، در حالی که همیشه در آن خواهند بود؛ این است پاداش کسی که خود را پاک ننماید!"

٧٧) وَلَقَدْ أَوْحَيْنَا إِلَيْ مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِنَادِي فَاضْرِبْ لَهُمْ طَرِيقًا فِي الْبَحْرِ يَبْسَأُ لَّا تَخَافُ دَرَكًا وَلَا تَخْشَى

- "ما به موسی وحی فرستادیم که: «شبانه بندگانم را (از مصر) با خود ببر؛ و برای آنها راهی خشک در دریا بگشای؛ که نه از تعقیب (فرعونیان) خواهی ترسید، و نه از غرق شدن در دریا!»"

٧٨) فَأَتَبْعَهُمْ فِرْعَوْنُ بِجُنُودِهِ فَغَشَّيْهِمْ مِنَ الْيَمِّ مَا غَشِيَّهُمْ

- "(به این ترتیب) فرعون با لشکریانش آنها را دنبال کردند؛ و دریا آنان را (در میان امواج خروشان خود) بطور کامل بوشانید!"

٧٩) وَأَضَلَّ فِرْعَوْنُ قَوْمَهُ وَمَا هَدَى

- "فرعون قوم خود را گمراه ساخت؛ و هرگز هدایت نکرد!"

۸۰) يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ قَدْ أَنْجَيْنَاكُمْ مِّنْ عَدُوٍّ كُمْ وَأَعْدَنَاكُمْ جَانِبَ الطُّورِ الْأَيْمَنَ
وَنَزَّلْنَا عَلَيْكُمُ الْمَنَّ وَالسَّلْوَى

- «ای بنی اسرائیل! ما شما را از چنگال دشمنان نجات دادیم؛ و در طرف راست کوه طور، با شما وعده گذاریم؛ و
«من» و «سلوی» بر شما نازل کردیم!»

۸۱) كُلُّوا مِنْ طَبَبَاتِ مَا رَزَقْنَاكُمْ وَلَا تَطْغُوا فِيهِ فَيَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ وَمَنْ
يَحْلِلْ عَلَيْهِ غَضَبٌ فَقَدْ هُوَ

- «بخورید از روزیهای پاکیزه‌ای که به شما داده‌ایم؛ و در آن طفیان نکنید، که غضب من بر شما وارد شود و هر
کس غضبیم بر او وارد شود، سقوب می‌کند!»

۸۲) وَإِنِّي لَغَافَّ لِمَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا ثُمَّ اهْتَدَى

- و من هر که را توبه کند، و ایمان آورد، و عمل صالح انجام دهد، سپس هدایت شود، می‌آمرزم!

۸۳) وَمَا أَعْجَلَكَ عَنْ قَوْمِكَ يَا مُوسَى

- ای موسی! چه چیز سبب شد که از قومت پیشی گیری، و (برای آمدن به کوه طور) عجله کنی؟!

۸۴) قَالَ هُمْ أُولَاءِ عَلَى أُثْرِي وَعَجَلْتُ إِلَيْكَ رَبِّ لِتَرْضِي

- «عرض کرد: «پروردگار! آنان در بی منند؛ و من به سوی تو شتاب کردم، تا از من خشنود شوی!»

۸۵) قَالَ فَإِنَّا قَدْ فَتَنَّا قَوْمَكَ مِنْ بَعْدِكَ وَأَضْلَلْهُمُ السَّامِرِيُّ

- فرمود: «ما قوم تو را بعد از تو، آزمودیم و سامری آنها را گمراه ساخت!»

۸۶) فَرَجَعَ مُوسَى إِلَى قَوْمِهِ غَضِبَانَ أَسِفًا قَالَ يَا قَوْمَ أَلْمَ يَعْدُكُمْ رَبُّكُمْ وَعَدَا
حَسَنَا أَفَطَالَ عَلَيْكُمُ الْعَهْدُ أَمْ أَرَدْتُمْ أَنْ يَحِلَّ عَلَيْكُمْ غَضَبٌ مِّنْ رَبِّكُمْ فَأَخْلَقْتُمْ

مَوْعِدِي

- موسی خشمگین و اندوهناک به سوی قوم خود بازگشت و گفت: «ای قوم من! مگر پروردگارتان وعده نیکوبی به
شما نداد؟! آیا مدت جدایی من از شما به طول انجامید، یا می‌خواستید غضب پروردگارتان بر شما نازل شود که با
وعده من مخالفت کردید؟!»

٨٧) قَالُوا مَا أَخْلَقْنَا مَوْعِدَكَ بِمَلْكِنَا وَلَكُنَا حُمْلُنَا أَوْزَارًا مِّنْ زِينَةِ الْقَوْمِ فَقَذَفْنَاهَا فَكَذَلِكَ أَلْقَى السَّامِرِيُّ

- «گفتند: «ما به میل و اراده خود از وعده تو تخلف نکردیم؛ بلکه مقداری از زیورهای قوم را که با خود داشتیم افکنیدیم!» و سامری اینچنین القا کرد...»

٨٨) فَأَخْرَجَ لَهُمْ عِجْلًا جَسَدًا لَهُ خُوارٌ فَقَالُوا هَذَا إِلَهُكُمْ وَإِلَهُ مُوسَى فَنَسِيَ

- «و برای آنان مجسمه گوساله‌ای که صدای همچون صدای گوساله (واقعی) داشت پدید آورد؛ و (به یکدیگر) گفتند: «این خدای شما، و خدای موسی است!» و او فراموش کرد (پیمانی را که با خدا بسته بود)!»

٨٩) أَفَلَا يَرَوْنَ أَلَا يَرْجِعُ إِلَيْهِمْ قَوْلًا وَلَا يَمْلِكُ لَهُمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا

- آیا نمی‌بینند که (این گوساله) هیچ پاسخی به آنان نمی‌دهد، و مالک هیچ گونه سود و زیانی برای آنها نیست؟!

٩٠) وَلَقَدْ قَالَ لَهُمْ هَارُونٌ مِنْ قَبْلُ يَا قَوْمٍ إِنَّمَا فُتِّنْتُ بِهِ وَإِنَّ رَبَّكُمُ الرَّحْمَنُ

فَاتَّبَعُونِي وَأَطْبِعُوْا أَمْرِي

- و پیش از آن، هارون به آنها گفتند بود: «ای قوم من! شما به این وسیله مورد آزمایش قرار گرفته‌اید! پروردگار شما خداوند رحمان است! پس، از من پیروی کنید، و فرمان را اطاعت نمایید!»

٩١) قَالُوا لَنْ نَبْرَحَ عَلَيْهِ عَاكِفِينَ حَتَّىٰ يَرْجِعَ إِلَيْنَا مُوسَى

- ولی آنها گفتند: «ما همچنان گرد آن می‌گردیم (و به پرستش گوساله ادامه می‌دهیم) تا موسی به سوی ما بازگردد!»

٩٢) قَالَ يَا هَارُونٌ مَا مَنَعَكَ إِذْ رَأَيْتُهُمْ ضَلُّوا

- (موسی) گفت: «ای هارون! چرا هنگامی که دیدی آنها گمراه شدند...

٩٣) أَلَّا تَتَّبَعَنِ أَفْعَصِيَّتَ أَمْرِي

- از من پیروی نکردم؟! آیا فرمان مرا عصیان نمودی؟!»

**۹۴) قالَ يَا ابْنَ أُمَّ لَا تَأْخُذْ بِلِحْيَتِي وَلَا بِرَأْسِي إِنِّي خَشِيتُ أَنْ تَقُولَ فَرَفَقْتَ بَيْنَ
بَنِي إِسْرَائِيلَ وَلَمْ تَرْقِبْ قَوْلِي**

- (هارون) گفت: «ای فرزند مادرم! [ای برادر!] ریش و سر مرا مگیر! من ترسیدم بگویی تو میان بنی اسرائیل
تفرقه انداختی، و سفارش مرا به کار نبستی!»

۹۵) قَالَ فَمَا حَطْبُكَ يَا سَامِرِيُّ

- (موسى رو به سامری کرد و) گفت: «تو چرا این کار را کردی، ای سامری؟!»

**۹۶) قَالَ بَصَرْتُ بِمَا لَمْ يَبْصُرُوا بِهِ فَقَبَضْتُ قَبْضَةً مِنْ أُثْرِ الرَّسُولِ فَبَذَّتُهَا
وَكَذَلِكَ سَوَّلْتُ لِي نَفْسِي**

- «گفت: «من چیزی دیدم که آنها ندیدند؛ من قسمتی از آثار رسول (و فرستاده خدا) را گرفتم، سپس آن را
افکندم، و اینچنین (هوای) نفس من این کار را در نظرم جلوه داد!»

**۹۷) قَالَ فَادْهُبْ قَإِنَّ لَكَ فِي الْحَيَاةِ أَنْ تَقُولَ لَا مِسَاسَ وَإِنَّ لَكَ مَوْعِدًا لَنْ
تُخْلَفُهُ وَانظُرْ إِلَى إِلَهِكَ الَّذِي ظَلَّتِ عَلَيْهِ عَاكِفًا لَنْحَرَقَهُ ثُمَّ لَنَسِفَهُ فِي الْيَمِّ
نَسْفًا**

- (موسی) گفت: «برو، که بهره تو در زندگی دنیا این است که (هر کس با تو نزدیک شود) بگویی «با من تماس
نگیر!» و تو میعادی (از عذاب خدا) داری، که هرگز تخلف نخواهد شد! (اکنون) بنگر به این معودت که پیوسته آن
را پرسش می‌کردم و بین ما آن را نخست می‌سوزانیم؛ سپس ذرات آن را به دریا می‌پاشیم!»

۹۸) إِنَّمَا إِلَهُكُمُ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَسَعَ كُلَّ شَيْءٍ عِلْمًا

- «معبد شما تنها خداوندی است که جز او معبودی نیست؛ و علم او همه چیز را فرا گرفته است!»

۹۹) كَذَلِكَ نَقْصٌ عَلَيْكَ مِنْ أُنْبَاءِ مَا قَدْ سَبَقَ وَقَدْ آتَيْنَاكَ مِنْ لَدُنَّا ذِكْرًا

- «این گونه بخشی از اخبار پیشین را برای تو باز گو می‌کنیم؛ و ما از نزد خود، ذکر (و قرآنی) به تو دادیم!»

۱۰۰) مَنْ أَعْرَضَ عَنْهُ فَإِنَّهُ يَحْمِلُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وِزْرًا

- هر کس از آن روی گردان شود، روز قیامت بار سنگینی (از گناه و مسؤولیت) بر دوش خواهد داشت!

١٠١) خَالِدِينَ فِيهِ وَسَاءَ لَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ حِمْلًا

- "در حالی که جاودانه در آن خواهد ماند؛ و بدباری است برای آنها در روز قیامت!"

١٠٢) يَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ وَتَحْسُرُ الْمُجْرِمِينَ يَوْمَئِذٍ زُرْفًا

- "همان روزی که در «صور» دمیده می‌شود؛ مجرمان را بدنها کبود، در آن روز جمع می‌کنیم!"

١٠٣) يَتَخَافَّتُونَ بَيْنَهُمْ إِنْ لَّيَثْتُمْ إِلَّا عَشْرًا

- "آنها آهسته با هم گفتگو می‌کنند؛ (بعضی می‌گویند): شما فقط ده (شبانه روز در عالم بزخ) توقف کردید! (و نمی‌دانند چقدر طولانی بوده است!)"

١٠٤) نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ إِذْ يُقُولُ أَمْلَاهُمْ طَرِيقَةً إِنْ لَّيَثْتُمْ إِلَّا يَوْمًا

- ما به آنجه آنها می‌گویند آگاهتریم، هنگامی که نیکوروش ترین آنها می‌گوید: «شما تنها یک روز درنگ کردید!

١٠٥) وَيَسْأَلُونَكَ عَنِ الْجِبَالِ فَقُلْ يَسْفِهُهَا رَبِّي نَسْنَقًا

- "و از درباره کوه‌ها سؤال می‌کنند؛ بگو: «پروردگارم آنها را (متلاشی کرده) برباد می‌دهد!"

١٠٦) فَيَذَرُهَا قَاعًا صَفَصَفًا

- سپس زمین را صاف و هموار و بی آب و گیاه رها می‌سازد...

١٠٧) لَا تَرَى فِيهَا عِوَجًا وَلَا أَمْتًا

- به گونه‌ای که در آن، هیچ پستی و بلندی نمی‌بینی!

١٠٨) يَوْمَئِذٍ يَتَبَعُونَ الدَّاعِيَ لَا عِوَجَ لَهُ وَخَسْعَتُ الْأَصْوَاتُ لِرَحْمَنِ فَلَا تَسْمَعُ إِلَّا هَمْسًا

- "در آن روز، همه از دعوت کننده الهی پیروی نموده، وقدرت بر مخالفت او نخواهد داشت (و همگی از قبرها بر می‌خیزند)؛ و همه صداها در برابر (عظمت) خداوت رحمان، خاضع می‌شود؛ و جز صدای آهسته چیزی نمی‌شنوی!"

۱۰۹) يَوْمَئِذٍ لَّا تَنْفَعُ الشَّفَاعَةُ إِلَّا مَنْ أَذْنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَرَضِيَ لَهُ قَوْلًا

- در آن روز، شفاعت هیچ کس سودی نمی‌بخشد، جز کسی که خداوند رحمان به او اجازه داده، و به گفتار او راضی است.

۱۱۰) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يُحِيطُونَ بِهِ عِلْمًا

- «آنچه را پیش رو دارند، و آنچه را (در دنیا) پشت سر گذاشته‌اند می‌دانند؛ ولی آنها به (علم) او احاطه ندارند!»

۱۱۱) وَعَنَتِ الْوُجُوهُ لِلَّهِ الْقَيْوُمْ وَقَدْ خَابَ مَنْ حَمَلَ ظُلْمًا

- «(در آن روز) همه چهره‌ها در برابر خداوند حق‌قیوم، خاضع می‌شود؛ و مأیوس (و زیانکار) است آن که بار ستمی بر دوش دارد!»

۱۱۲) وَمَنْ يَعْمَلْ مِنَ الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا يَخَافُ ظُلْمًا وَلَا هَضْمًا

- (اما) آن کس که کارهای شایسته انجام دهد، در حالی که مؤمن باشد، نه از ظلمی می‌ترسد، و نه از نقصان حقش.

۱۱۳) وَكَذَلِكَ أَنْزَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا وَصَرَفْنَا فِيهِ مِنَ الْوَعِيدِ لَعَلَّهُمْ يَتَّقَوْنَ أَوْ يُحْدِثُ لَهُمْ ذِكْرًا

- «و این گونه آن را قرآنی عربی [=فصیح و گویا] نازل کردیم، و انسواع وعیدها (و انذارها) را در آن بآذگو نمودیم، شاید تقوای پیشه کنند؛ یا برای آنان تذکری پدید آورد!»

۱۱۴) فَتَعَالَى اللَّهُ الْمَلِكُ الْحَقُّ وَلَا تَعْجَلْ بِالْقُرْآنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يُقْضَى إِلَيْكَ وَحْيُهُ وَقُلْ رَبِّ زَدْنِي عِلْمًا

- «پس بلندمرتبه است خداوندی که سلطان حق است! پس نسبت به (تلاوت) قرآن عجله مکن، پیش از آنکه وحی آن بر تو تمام شود؛ و بگو: «پروردگار! علم مرا افزون کن!»

۱۱۵) وَلَقَدْ عَهِدْنَا إِلَى آدَمَ مِنْ قَبْلُ فَسَيِّرْ فَلَمْ نَجِدْ لَهُ عَزْمًا

- «پیش از این، از آدم پیمان گرفته بودیم؛ اما او فراموش کرد؛ و عزم استواری برای او نیافتیم!»

۱۱۶) وَإِذْ قُلْنَا لِلْمَلَائِكَةِ اسْجُدُوا لِآدَمَ فَسَجَدُوا إِلَّا إِبْلِيسَ أَبَى

- «و به یاد اور هنگامی را که به فرشتگان گفتیم: «برای آدم سجده کنید!» همگی سجده کردند؛ جز ابلیس که سرباز زد (و سجده نکرد)!»

(۱۱۷) قُلْنَا يَا آدُمٌ إِنَّ هَذَا عَدُوُّ لَكَ وَلِزَوْجِكَ فَلَا يُخْرِجَنَّكُمَا مِنَ الْجَنَّةِ

فَتَشَقَّقَ

- "پس گفتیم: «ای آدم! این (ابليس) دشمن تو و (دشمن) همسر توست! مبادا شما را از بپشت بیرون کند؛ که به زحمت و رنج خواهی افتاد!»"

(۱۱۸) إِنَّ لَكَ أَلَّا تَجُوعَ فِيهَا وَلَا تَعْرَى

- «اما تو در بپشت راحت هستی! و مزیتش برای تو این است که در آن گرسنه و برخنه نخواهی شد؛»

(۱۱۹) وَأَنَّكَ لَا تَظْلَمَ فِيهَا وَلَا تَضْحَى

- و در آن تشنۀ نمی‌شوی، و حرارت آفتاب آوارت نمی‌دهد!»

(۱۲۰) فَوَسْوَسَ إِلَيْهِ الشَّيْطَانُ قَالَ يَا آدُمُ هَلْ أَذْلُكَ عَلَى شَجَرَةِ الْخُلْدِ وَمُلْكِ

لَا يَبْلَى

- ولی شیطان او را وسوسه کرد و گفت: «ای آدم! آیا می‌خواهی تو را به درخت زندگی جاوید، و ملکی بی‌زواں راهنمایی کنم؟!»

(۱۲۱) فَأَكَلَاهَا مِنْهَا فَبَدَتْ لَهُمَا سَوَآتُهُمَا وَطَفِقَا يَخْصِفَانِ عَلَيْهِمَا مِنْ وَرَقِ الْجَنَّةِ

وَعَصَى آدُمُ رَبَّهُ فَغَوَى

- سرانجام هر دو از آن خوردند، (ولیاس بپشتیشان فرو ریخت)، و عورت‌شان آشکار گشت و برای پوشاندن خود، از برگ‌های (درختان) بپشتی جامه دوختند! (آری) آدم پروردگارش را نافرمانی کرد، و از پاداش او محروم شد!

(۱۲۲) ثُمَّ اجْتَبَاهُ رَبُّهُ فَتَابَ عَلَيْهِ وَهَدَى

- سپس پروردگارش او را برگزید، و توبه‌اش را پذیرفت، و هدایتش نمود.

(۱۲۳) قَالَ اهْبِطَا مِنْهَا جَمِيعًا بَعْضُكُمْ لِيَعْضُ عَدُوًّا فِيمَا يَأْتِينَكُمْ مِنْيَ هُدًى فَمَنِ اتَّبَعَ هُدَى إِنَّهُمْ لَيَضِلُّ وَلَا يَشْقُونَ

- (خداوند) فرمود: «هر دو از آن (بپشت) فرود آیید، در حالی که دشمن یکدیگر خواهید بود؛ ولی هرگاه هدایت من به سراغ شما آید، هر کس از هدایت من پیروی کند، نه گمراه می‌شود، و نه در رنج خواهد بود!»

۱۲۴) وَمَنْ أَعْرَضَ عَنْ ذِكْرِي فَإِنَّ لَهُ مَعِيشَةً ضَنْكاً وَتَحْشِرُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ
أَعْمَى

- "و هر کس از یاد من روی گردان شود، زندگی (سخت و) تنگی خواهد داشت؛ و روز قیامت، او را نایبنا محشور می‌کنیم!"

۱۲۵) قَالَ رَبِّ لِمَ حَسْرَتْنِي أَعْمَى وَقَدْ كُنْتُ بَصِيرًا

- می‌گوید: «پروردگار! چرا نایبنا محشورم کردی؟! من که بینا بودم!»

۱۲۶) قَالَ كَذَلِكَ أَتَتْكَ آيَاتُنَا فَنَسِيَتَهَا وَكَذَلِكَ الْيَوْمَ تُنسَى

- "می‌فرماید: «آن گونه که آیات من برای تو آمد، و تو آنها را فراموش کردی؛ امروز نیز تو فراموش خواهی شد!»"

۱۲۷) وَكَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ أُسْرَفَ وَلَمْ يُؤْمِنْ بِآيَاتِ رَبِّهِ وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَشَدُ
وَأَبْقَى

- و این گونه جزا می‌دهیم کسی را که اسراف کند، و به آیات پروردگارش ایمان نیاورد؛ و عذاب آخرت، شدیدتر و پایدارتر است!

۱۲۸) أَفَلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ فِي
ذَلِكَ لَآيَاتٍ لَّا يُؤْلِمُ النَّهَى

- آیا برای هدایت آنان کافی نیست که بسیاری از نسلهای پیشین را (که طفیان و فساد کردند) هلاک نمودیم، و اینها در مسکنهای (ویران شده) آنان راه می‌روند! مسلمًا در این امر، نشانه‌های روشی برای خردمندان است.

۱۲۹) وَلَوْلَا كَلِمَةُ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَكَانَ لِزَاماً وَأَجَلٌ مُسَمَّ

- و اگر سنت و تقدیر پروردگارت و ملاحظه زمان مقرر نبود، عذاب الهی بزوی دامان آنان را می‌گرفت!

۱۳۰ فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ
غُرُوبِهَا وَمِنْ آتَاءِ اللَّيْلِ فَسَبّحْ وَأَطْرَافَ النَّهَارِ لَعَلَّكَ تَرْضَىٰ

- «پس در برآور آنچه می‌گویند، صیر کن! و پیش از طلوع آفتاب، و قبل از غروب آن؛ تسبیح و حمد پروردگارت را بجا آور؛ و همچنین (برخی) از ساعت شبانه و اطراف روز (پروردگارت را) تسبیح گوی؛ باشد که (از الطاف الهی) خشنود شوی!»

۱۳۱ وَلَا تَمْدَنَّ عَيْنَيْكَ إِلَىٰ مَا مَتَّعْنَا بِهِ أَزْوَاجًا مَّنْهُمْ زَهْرَةُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا
لِنَقْنَتْهُمْ فِيهِ وَرَزْقُ رَبِّكَ خَيْرٌ وَأَبْقَىٰ

- «و هرگز چشمان خود را به نعمتهای مادی، که به گروههایی از آنان داده‌ایم، می‌فکن! اینها شکوفه‌های زندگی دنیاست؛ تا آنان را در آن بیازماییم؛ و روزی پروردگارت بهتر و پایدارتر است!»

۱۳۲ وَأَمْرُ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا لَا نَسْأَلُكَ رِزْقًا نَّحْنُ نَرْزُقُكَ
وَالْعَاقِبَةُ لِلتَّقْوَىٰ

- «خانواده خود را به نماز فرمان ده؛ و بر انجام آن شکیبا باش! از تو روزی نمی‌خواهیم؛ (بلکه) ما به تو روزی می‌دهیم؛ و عاقبت نیک برای تقواست!»

۱۳۳ وَقَالُوا لَوْلَا يَأْتِينَا بِآيَةٍ مِّنْ رَبِّهِ أَوْلَمْ تَأْتِهِمْ بَيِّنَةٌ مَا فِي الصُّحْفِ الْأُولَىٰ
- گفتند: «چرا (پیامبر) معجزه و نشانه‌ای از سوی پروردگارش برای ما نمی‌آورد؟! (یگو): آیا خبرهای روشنی که در کتابهای (آسمانی) نخستین بوده، برای آنها نیامد؟!

۱۳۴ وَلَوْ أَنَّا أَهْلَكَنَا هُمْ بِعَذَابٍ مِّنْ قَبْلِهِ لَقَالُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا
فَنَتَّبِعَ آيَاتِكَ مِنْ قَبْلِ أَنْ نَذَلِّ وَنَخْرَىٰ

- اگر ما آنان را پیش از آن (که قرآن نازل شود) با ادعایی هلاک می‌کردیم، (در قیامت) می‌گفتند: «پروردگارا! چرا پیامبری برای ما نفرستادی تا از آیات تو پیروی کنیم، پیش از آنکه ذلیل و رسوا شویم!»

١٣٥) قُلْ كُلُّ مُتَرَبِّصٌ فَتَرَبَصُوا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ أَصْحَابُ الصِّرَاطَ السَّوِيِّ وَمَنْ

اھتدی

- بگو: «همه (ما و شما) در انتظاریم! (ما در انتظار وعده پیروزی، و شما در انتظار شکست ما!) حال که چنین است، انتظار بکشید! اما بزودی می‌دانید چه کسی از اصحاب صراط مستقیم، و چه کسی هدایت یافته است!

سوره الانبیاء

س-۲۱- تعداد آیات ۱۱۲- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاشایشگر

۱) افْتَرَبَ لِلنَّاسِ حِسَابَهُمْ وَهُمْ فِي غَفْلَةٍ مَعْرُضُونَ

- حساب مردم به آنان نزدیک شده، در حالی که در غفلتند و روی گردانند!

۲) مَا يَأْتِيهِم مِّنْ ذِكْرٍ مِّنْ رَبِّهِمْ مُّحَدَّثٌ إِلَّا اسْتَمْعُوهُ وَهُمْ يَلْعَبُونَ

- هیچ یادآوری تازه‌ای از طرف پروردگارشان برای آنها نمی‌اید، مگر آنکه با بازی (وشوخی) به آن گوش می‌دهند!

۳) لَا هِيَةَ قُلُوبُهُمْ وَأَسْرَوْا النَّجْوَى الَّذِينَ ظَلَمُوا هَلْ هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُّثْلُكُمْ أَفَتَأَتُونَ

السُّحْرَ وَأَنْتُمْ تُبَصِّرُونَ

- این در حالی است که دلهایشان در لهو و بی‌خبری فرو رفته است! و ستمگران پنهانی نجوا کردند (و گفتند): «آیا جز این است که او بشری همانند شماست؟! آیا به سراغ سحر می‌روید، با اینکه (چشم دارد) و می‌بینید؟!

۴) قَالَ رَبِّي يَعْلَمُ الْقَوْلَ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- «(پیامبر) گفت: «پروردگارم همه سخنان را، چه در آسمان باشد و چه در زمین، می‌داند؛ و او شنوا و داناست!»

۵) بَلْ قَالُوا أَضْغَاثُ أَحْلَامٍ بَلْ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ شَاعِرٌ فَلَيَاً تَبَا بَايَةٌ كَمَا أُرْسِلَ
الْأَوْلَوْنَ

- آنها گفتند: «آنچه محمد (ص) آورده و حی نیست؛ بلکه خوابهای آشفته است! اصلاً آن را بدروغ به خدا بسته؛ نه، بلکه او یک شاعر است! (اگر راست می‌گوید) باید معجزه‌ای برای ما بیاورد؛ همان گونه که پیامبران پیشین (با معجزات) فرستاده شدند!»

۶) مَا آمَنَتْ قَبْلَهُمْ مِّنْ قَرْيَةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَهْلَهُمْ يُؤْمِنُونَ

- تمام آبادهایی که پیش از اینها هلاک کردیم (تقاضای معجزات گوناگون کردند و خواسته آنان عملی شد، ولی) هرگز ایمان نیاورند؛ آیا اینها ایمان می‌آورند؟!

۷) وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ إِلَّا رِجَالًا نُوحِ إِلَيْهِمْ فَاسْأَلُوا أَهْلَ الذِّكْرِ إِنْ كُنْتُمْ لَا
تَعْلَمُونَ

- ما پیش از تو، جز مردانی که به آنان وحی می‌کردیم، نفرستادیم! (همه انسان بودند، و از جنس بشر!) اگر نمی‌دانید، از آگاهان بپرسید.

۸) وَمَا جَعَنَاهُمْ جَسَدًا لَّا يَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَمَا كَانُوا خَالِدِينَ

- آنان را پیکرهایی که غذا نخورند قرار ندادیم؛ عمر جاویدان هم نداشتند!

۹) ثُمَّ صَدَقْنَاهُمُ الْوَعْدَ فَأَنْجِيَنَاهُمْ وَمَنْ نَشَاءُ وَأَهْلَكْنَا الْمُسْرِفِينَ

- «سپس وعدهای را که به آنان داده بودیم، وفا کردیم! آنها و هر کس را که می‌خواستیم (از چنگ دشمنانشان) نجات دادیم؛ و مسرفان را هلاک نمودیم!»

۱۰) لَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ كِتَابًا فِيهِ ذِكْرُكُمْ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- ما بر شما کتابی نازل کردیم که وسیله تذکر (و بیداری) شما در آن است! آیا نمی‌فهمید؟!

۱۱) وَكَمْ قَصَمْنَا مِنْ قَرْيَةٍ كَانَتْ ظَالِمَةً وَأَنْشَأْنَا بَعْدَهَا قَوْمًا آخَرِينَ

- «چه بسیار آبادهای ستمگری را در هم شکستیم؛ و بعد از آنها، قوم دیگری روی کار آوردیم!»

۱۲) فَلَمَّا أَحْسَوْا بَاسَنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَرْكُضُونَ

- هنگامی که عذاب ما را احساس کردند، ناکهان پا به فرار گذاشتند!

١٣) لَا تَرْكُضُوا وَارْجِعُوا إِلَى مَا أُتْرَفْتُمْ فِيهِ وَمَسَاكِنُكُمْ لَعَلَّكُمْ تُسَأَلُونَ

- "(گفتیم): فرار نکنید؛ و به زندگی پر ناز و نعمت، و به مسکن‌های پر زرق و برقتان بازگردید! شاید (سائلان بیانند) و از شما تقاضا کنند (شما هم آنان را محروم بازگردانید)!"

١٤) قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

- گفتند: «ای وای بر ما! به یقین ما ستمگر بودیم!»

١٥) فَمَا زَالَتْ تَلْكَ دَعْوَاهُمْ حَتَّى جَعَلْنَاهُمْ حَصِيدًا حَامِدِينَ

- همچنان این سخن را تکرار می‌کردند، تا آنها را در راه خود و خاموش ساختیم!

١٦) وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا يَبْيَنُهُمَا لَاعِبِينَ

- ما آسمان و زمین، و آنجه را در میان آنهاست از روی بازی نیافریدیم!

١٧) لَوْ أَرَدْنَا أَن نَتَخِذَ لَهُوًا لَا تَخَذِنَا مِنْ لَدُنَّا إِن كُنَّا فَاعِلِينَ

- (بفرض محال) اگر می‌خواستیم سرگرمی انتخاب کنیم، چیزی متناسب خود انتخاب می‌کردیم!

١٨) بَلْ نَقْدِفُ بِالْحَقِّ عَلَى الْبَاطِلِ فَيَدْمَغُهُ فَإِذَا هُوَ زَاهِقٌ وَلَكُمُ الْوَيْلُ مِمَّا تَصْفُونَ

- "بلکه ما حق را بر سر باطل می‌کوییم تا آن را هلاک سازد؛ و این گونه، باطل محو و نابود می‌شود! اما وای بر شما از توصیفی که (درباره خدا و هدف آفرینش) می‌کنید!"

١٩) وَلَهُ مَن فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَنْ عِنْدَهُ لَا يَسْتَكْبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِهِ وَلَا يَسْتَحْسِرُونَ

- از آن اوست آنان که در آسمانها و زمینند! و آنها که نزد اویند [= فرشتگان] هیچ گاه از عبادتش استکبار نمی‌ورزند، و هرگز خسته نمی‌شوند.

٢٠) يُسَبِّحُونَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ لَا يَفْتَرُونَ

- "(تمام) شب و روز را تسبیح می‌گویند؛ و سست نمی‌گردد."

۲۱) أَمْ اتَّخَذُوا آلِهَةً مِّنَ الْأَرْضِ هُمْ يُنَشِّرُونَ

- آیا آنها خدایانی از زمین برگزیدند که (خلق می‌کنند و منتشر می‌سازند؟)

۲۲) لَوْ كَانَ فِيهِمَا آلِهَةٌ إِلَّا اللَّهُ لَفَسَدَتَا فَسَبِّحُوا حَانَ اللَّهُ رَبُّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

- اگر در آسمان و زمین، جز «الله» خدایان دیگری بود، فاسد می‌شوند (و نظام جهان به هم می‌خورد)! منزه است خداوند پرورده‌گار عرش، از توصیفی که آنها می‌کنند!

۲۳) لَا يُسْأَلُ عَمَّا يَفْعَلُ وَهُمْ يُسْأَلُونَ

- هیچ کس نمی‌تواند بر کار او خرد بگیرد؛ ولی در کارهای آنها، جای سؤال و ابراد است!

۲۴) أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ هَذَا ذِكْرٌ مَّنْ مَعِيَ وَذِكْرٌ مَّنْ

قَبْلِي بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ الْحَقَّ فَهُمْ مُغَرَّضُونَ

- آیا آنها معبدانی جز خدا برگزیدند؟ بگو: «دلیلان را بیاورید! این سخن کسانی است که با من هستند، و سخن کسانی [= پیامبرانی] است که پیش از من بودند!» اما بیشتر آنها حق را نمی‌دانند؛ و به همین دلیل (از آن) روی گردانند.

۲۵) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا نُوحِي إِلَيْهِ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنَا فَاعْبُدُونِ

- ما پیش از تو هیچ پیامبری را نفرستادیم مگر اینکه به او وحی کردیم که: «معبدی جز من نیست؛ پس تنها مرا پرستش کنید.»

۲۶) وَقَالُوا اتَّخَذَ الرَّحْمَنُ وَلَدًا سُبْحَانَهُ بَلْ عِبَادُ مُكْرَمُونَ

- آنها گفتند: «خداؤند رحمان فرزندی برای خود انتخاب کرده است!» او منزه است (از این عیب و نقص)؛ آنها [= فرشتگان] بندگان شایسته اویند.

۲۷) لَا يَسْبِقُونَهُ بِالْقَوْلِ وَهُمْ بِأَمْرِهِ يَعْمَلُونَ

- هرگز در سخن بر او پیشی نمی‌گیرند؛ و (پیوسته) به فرمان او عمل می‌کنند.

۲۸) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَلَا يَشْفَعُونَ إِلَّا لِمَنِ ارْتَضَى وَهُمْ مِنْ

خَشِيتِهِ مُشْفِقُونَ

- او اعمال امروز و آینده و اعمال گذشته آنها را می داند؛ و آنها جز برای کسی که خدا راضی (به شفاعت برای او) است شفاعت نمی کنند؛ و از ترس او بیناکند.

۲۹) وَمَنْ يَقُلْ مِنْهُمْ إِنِّي إِلَهٌ مِنْ دُونِهِ فَذَلِكَ نَجْزِيهِ جَهَنَّمَ كَذَلِكَ نَجْزِي

الظَّالِمِينَ

- هر کس از آنها بگوید: «من جز خدا، معبدی دیگر»، کیفر او را جهنم می دهیم؛ و ستمگران را این گونه کیفر خواهیم داد.

۳۰) أَوْلَمْ يَرَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ كَانَتَا رَتْقاً فَتَقَّا هُمَا وَجَعَلْنَا

مِنَ الْمَاءِ كُلَّ شَيْءٍ حَيٌّ أَفَلَا يُؤْمِنُونَ

- آیا کافران ندیدند که آسمانها و زمین به هم پیوسته بودند، و ما آنها را از یکدیگر باز کردیم؛ و هر چیز زنده‌ای را از آب قرار دادیم؟! آیا ایمان نمی آورند؟!

۳۱) وَجَعَلْنَا فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ بِهِمْ وَجَعَلْنَا فِيهَا فِجَاجًا سُبُلًا لَعَلَّهُمْ

يَهْتَدُونَ

- و در زمین، کوه‌های ثابت و پارچایی قرار دادیم، میادا آنها را بزرگاند! و در آن، دره‌ها و راه‌هایی قرار دادیم تا هدایت شوند!

۳۲) وَجَعَلْنَا السَّمَاءَ سَقْفًا مَحْفُوظًا وَهُمْ عَنْ آيَاتِهَا مُعْرِضُونَ

- و آسمان را سقف محفوظی قرار دادیم؛ ولی آنها از آیات آن روی گردانند.

۳۳) وَهُوَ الَّذِي خَلَقَ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ وَالشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ فِي فَلَكٍ يَسْبِحُونَ

- او کسی است که شب و روز و خورشید و ماه را آفرید؛ هر یک در مداری در حرکتند!

٣٤) وَمَا جَعَلْنَا لِبَشَرً مِنْ قَبْلِكَ الْخُلْدَ أَفَإِنْ مَتَ فَهُمُ الْخَالِدُونَ

- "پیش از تو (نیز) برای هیچ انسانی جاودانگی قرار ندادیم؛ (وانگوی آنها که انتظار مرگ تو را می‌کشند، آیا اگر تو بمیری، آنان جاود خواهند بود؟!"

٣٥) كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ وَبَلُوْكُمْ بِالشَّرِّ وَالْخَيْرِ فِتْنَةٌ وَإِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

- "هر انسانی طعم مرگ را می‌چشد؛ و شما را با بدیها و خوبیها آزمایش می‌کنیم؛ و سرانجام بسوی ما بازگردانده می‌شوید!"

٣٦) وَإِذَا رَأَى الَّذِينَ كَفَرُوا إِن يَتَّخِذُونَكَ إِلَّا هُنُّوا أَهْذَا الَّذِي يَذْكُرُ آلِهَتُكُمْ
وَهُمْ بِذِكْرِ الرَّحْمَنِ هُمْ كَافِرُونَ

- "هنگامی که کافران تو را می‌بینند، کاری جز استهزرا کردن تو ندارند؛ (و می‌گویند): آیا این همان کسی است که سخن از خدایان شما می‌گوید؟! در حالی که خودشان ذکر خداوند رحمان را انکار می‌کنند."

٣٧) خُلِقَ الْإِنْسَانُ مِنْ عَجَلٍ سَأْرِيكُمْ آيَاتِي فَلَا تَسْتَعْجِلُونَ

- "(آری)، انسان از عجله آفریده شده؛ ولی عجله نکید؛ بزودی آیات را به شما نشان خواهم داد!"

٣٨) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِن كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنها می‌گویند: «اگر راست می‌گویید، این وعده (قیامت) کی فرا می‌رسد؟!»

٣٩) لَوْ يَعْلَمُ الَّذِينَ كَفَرُوا حِينَ لَا يَكْفُونَ عَنْ وُجُوهِهِمُ النَّارَ وَلَا عَنْ ظُهُورِهِمْ
وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ

- ولی اگر کافران می‌دانستند زمانی که (فرا می‌رسد) نمی‌توانند شعله‌های آتش را از صورت و از پشتاهای خود دور کنند، و هیچ کس آنان را یاری نمی‌کند (این قدر درباره قیامت شتاب نمی‌کردند) !

٤٠) بَلْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَتَبَهَّتُهُمْ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ رَدَّهَا وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ

- "(آری، این مجازات الهی) بطور ناگهانی به سراغشان می‌آید و مبهوتشان می‌کند؛ آنچنان که توانایی دفع آن را ندارند، و به آنها مهلت داده نمی‌شود!"

٤١) وَلَقَدِ اسْتَهْزَئَ بِرُسُلٍ مِّنْ قَبْلِكَ فَحَاقَ بِالذِّينَ سَخِرُوا مِنْهُمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- «اگر تو را استهزا کنند نگران نباش، پیامبران پیش از تو را (نیز) استهزا کردند؛ اما سراججام، آنچه را استهزا می کردند دامان مسخره کنندگان را گرفت (و مجازات الهی آنها را در هم کوید!)»

٤٢) قُلْ مَنْ يَكْلُوْكُمْ بِاللَّيلِ وَالنَّهَارِ مِنَ الرَّحْمَنِ بَلْ هُمْ عَنِ ذِكْرِ رَبِّهِمْ مُعْرَضُونَ

- بگو: «چه کسی شما را در شب و روز از (مجازات) خداوند پخشنه نگاه می دارد؟!» ولی آنان از یاد پروردگارشان روی گردانند!

٤٣) أَمْ لَهُمْ آلَهُ تَمْنَعُهُمْ مِنْ دُونِنَا لَا يَسْتَطِيغُونَ نَصْرًا أَنْفُسِهِمْ وَلَا هُمْ مُنَّا يُصْحِبُونَ

- «آیا آنها خدایانی دارند که می توانند در برابر ما از آنان دفاع کنند؟! (این خدایان ساختگی، حتی) نمی توانند خودشان را یاری دهند (تا چه رسد به دیگران)؛ و نه از ناجیه ما با نیروی یاری می شونند!»

٤٤) بَلْ مُتَّعْنَا هَوْلَاءِ وَآبَاءِهِمْ حَتَّى طَالَ عَلَيْهِمُ الْعُرُورُ أَفَلَا يَرَوْنَ أَنَّا نَأْتَى الْأَرْضَ نَنْقُصُهَا مِنْ أَطْرَافِهَا أَفَهُمُ الْغَالِبُونَ

- «ما آنها و پدرانشان را (از نعمتها) بهرمند ساختیم، تا آنجا که عمر طولانی پسدا کردند (و مایه غرور و طغیانشان شد)؛ آیا نمی بینند که ما پیوسته به سراغ زمین آمده، و از آن (و اهلش) می کاهیم؟! آیا آنها غالبند (با ما)؟!»

٤٥) قُلْ إِنَّمَا أَنذِرْكُمْ بِالْوَحْيٍ وَلَا يَسْمَعُ الصُّمُ الدُّعَاءَ إِذَا مَا يُنذَرُونَ

- بگو: «من تنها بوسیله وحی شما را انذار می کنم!» ولی آنها که گوشهاشان کر است، هنگامی که انذار می شونند، سخنان را نمی شنوند!

٤٦) وَلَئِنْ مَسَّتُهُمْ نَفْحَةٌ مِنْ عَذَابٍ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ يَا وَيَلَانَا إِنَّا كُنَّا ظَالِمِينَ

- اگر کمترین عذاب پروردگارت به آنان برسد، فریادشان بلند می شود که: «ای وای بر ما! ما همگی ستمگر بودیم!»

٤٧ وَنَصَعُ الْمَوَازِينَ الْقِسْطَ لِيَوْمِ الْقِيَامَةِ فَلَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَإِنْ كَانَ مِثْقَالَ حَبَّةٍ مِّنْ خَرْدُلٍ أَتَيْنَا بِهَا وَكَفَى بِنَا حَاسِبِينَ

- ما ترازوهای عدل را در روز قیامت بربا می کنیم؛ پس به هیچ کس کمترین ستمی نمی شود؛ و اگر بمقدار سنگینی یک دانه خردل (کار نیک و بدی) باشد، ما آن را حاضر می کنیم؛ و کافی است که ما حساب کننده باشیم!

٤٨ وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى وَهَارُونَ الْفُرْقَانَ وَضَيَاءً وَذِكْرًا لِلْمُتَّقِينَ

- ما به موسی و هارون، «فرقان» = وسیله جدا کردن حق از باطل و نور، و آنچه مایه یادآوری برای پرهیز گاران است، دادیم.

٤٩ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رِبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَهُمْ مِنَ السَّاعَةِ مُشْفَقُونَ

- همانان که از پروردگارشان در نهان می ترسند، و از قیامت بیم دارند!

٥٠ وَهَذَا ذِكْرُ مُبَارَكٍ أَنْزَلْنَاهُ أَفَأَنْتُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ

- «اوین (قرآن) ذکر مبارکی است که (بر شما) نازل کردیم؛ آیا شما آن را انکار می کنید؟!»

٥١ وَلَقَدْ آتَيْنَا إِبْرَاهِيمَ رُشْدَهُ مِنْ قَبْلٍ وَكُنَّا بِهِ عَالِمِينَ

- «ما وسیله رشد ابراهیم را از قبل به او دادیم؛ و از (شایستگی) او آگاه بودیم...»

٥٢ إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَا هَذِهِ التَّمَاثِيلُ الَّتِي أَنْتُمْ لَهَا عَاكِفُونَ

- آن هنگام که به پدرش (آزر) و قوم او گفت: «این مجسمه های بی روح چیست که شما همواره آنها را پرستش می کنید؟!»

٥٣ قَالُوا وَجَدْنَا آبَاءَنَا لَهَا عَابِدِينَ

- گفتند: «ما پدران خود را دیدیم که آنها را عبادت می کنند.»

٥٤ قَالَ لَقَدْ كُنْتُمْ أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- گفت: «مسلمان هم شما و هم پدراتتان، در گمراهی آشکاری بوده اید!»

٥٥ قَالُوا أَجِئْنَا بِالْحَقِّ أَمْ أَنْتَ مِنَ الْلَّاعِينَ

- گفتند: «آیا مطلب حقی برای ما آورده ای، یا شوخی می کنی؟!»

۵۶) قَالَ بْلَ رَبُّكُمْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الَّذِي فَطَرَهُنَّ وَأَنَا عَلَى ذَلِكُم مِّنْ

الشَّاهِدِينَ

- «گفت: «اماً حق آورده‌ام» پروردگار شما همان پروردگار آسمانها و زمین است که آنها را ایجاد کرده؛ و من

بر این امر، از گواهانم!»

۵۷) وَتَالَّهِ لَا كِيدَنَ أَصْنَامَكُمْ بَعْدَ أَنْ تُولُوا مُدْبِرِينَ

- و به خدا سوگند، در غیاب شما، نقشه‌ای برای نابودی بتهايان می‌کشم!»

۵۸) فَجَعَلَهُمْ جُذَادًا إِلَّا كَبِيرًا لَّهُمْ لَعَلَّهُمْ إِلَيْهِ يَرْجِعُونَ

- «سرانجام (با استفاده از یک فرصت مناسب)، همه آنها

جز بت بزرگشان

- را قطعه قطعه کرد؛ شاید سراغ او بیایند (او حقایق را بازگو کنند)!»

۵۹) قَالُوا مَنْ فَعَلَ هَذَا بِالْهَيْتَنَا إِنَّهُ لَمِنَ الظَّالِمِينَ

- (هنگامی که منظره بتها را دیدند)، گفتند: «هر کس با خدایان ما چنین کرده، قطعاً از ستمنگران است (و باید کیفر

سخت ببیند!)»

۶۰) قَالُوا سَمِعْنَا فَتَّى يَذْكُرُهُمْ يَقَالُ لَهُ إِبْرَاهِيمُ

- (گروهی) گفتند: «شنیدیم نوجوانی از (مخالفت با) بتها سخن می‌گفت که او را ابراهیم می‌گویند.»

۶۱) قَالُوا فَأَتُوا بِهِ عَلَى أَعْيُنِ النَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَشَهَدُونَ

- (جمعیت) گفتند: «او را در برابر دیدگان مردم بیاورید، تا گواهی دهند!»

۶۲) قَالُوا أَنْتَ فَعَلْتَ هَذَا بِالْهَيْتَنَا يَا إِبْرَاهِيمُ

- (هنگامی که ابراهیم را حاضر کردند)، گفتند: «تو این کار را با خدایان ما کرده‌ای، ای ابراهیم؟!»

۶۳) قَالَ بْلَ فَعَلَهُ كَبِيرُهُمْ هَذَا فَاسْأَلُوهُمْ إِنْ كَانُوا يَنْطِقُونَ

- گفت: «بلکه این کار را بزرگشان کرده است! از آنها بپرسید اگر سخن می‌گویند!»

۶۴) فَرَجَعُوا إِلَى أَنفُسِهِمْ فَقَالُوا إِنَّكُمْ أَنْتُمُ الظَّالِمُونَ

- «آنها به وجدان خویش بازگشتند؛ و (به خود) گفتند: «حقاً که شما ستمنگرید!»

٦٥) ثُمَّ نُكْسُوا عَلَى رُؤُوسِهِمْ لَقَدْ عَلِمْتَ مَا هُوَ لَاءٌ يَنْطَقُونَ

- "سپس بر سرهایشان واژگونه شدند؛ و حکم وجود را بکلی فراموش کردند و گفتند: تو می‌دانی که اینها سخن نمی‌گویند!"

٦٦) قَالَ أَفَتَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُكُمْ شَيْئًا وَلَا يَضُرُّكُمْ

- (ابراهیم) گفت: «آیا جز خدا چیزی را می‌پرستید که نه کمترین سودی برای شما دارد، و نه زیانی به شما می‌رساند! (نه امیدی به سودشان دارید، و نه ترسی از زیانشان!)»

٦٧) أَفْلَكُمْ وَلِمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَفْلَا تَعْقِلُونَ

- اف بر شما و بر آنچه جز خدا می‌پرستید! آیا اندیشه نمی‌کنید (و عقل ندارید)؟!

٦٨) قَالُوا حَرَقُوهُ وَانصُرُوا إِلَيْهِنَّ كُنْتُمْ فَاعْلِيَنَّ

- گفتند: «او را بسوزانید و خدایان خود را باری کنید، اگر کاری از شما ساخته است!»

٦٩) قُلْنَا يَا نَارُ كُوْنِي بَرْدًا وَسَلَامًا عَلَى إِبْرَاهِيمَ

- «سرانجام او را به آتش افکنند؛ ولی ما» گفتیم: «ای آتش! بر ابراهیم سرمه و سالم باش!»

٧٠) وَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلْنَاهُمُ الْأَخْسَرِينَ

- «آنها می‌خواستند ابراهیم را با این نقشه نابود کنند؛ ولی ما آنها را زیانکارترین مردم قرار دادیم!»

٧١) وَتَجَيَّنَاهُ وَلُوطًا إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا لِلْعَالَمِينَ

- او و لوط را به سرزمین (شام) - که آن را برای همه جهانیان پربرکت ساختیم - نجات دادیم!

٧٢) وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ نَافِلَةً وَكُلُّا جَعَلْنَا صَالِحِينَ

- «و اسحاق، و علاوه بر او، یعقوب را به وی بخشیدیم؛ و همه آنان را مردانی صالح قرار دادیم!»

٧٣) وَجَعَلْنَاهُمْ أَئِمَّةً يَهْدُونَ بِأَمْرِنَا وَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِمْ فِعْلَ الْخَيْرَاتِ وَإِقَامَ الصَّلَاةِ

وَإِيتَاءِ الزَّكَاتِ وَكَانُوا لَنَا عَابِدِينَ

- «آنان را پیشوایانی قرار دادیم که به فرمان ما، (مردم را) هدایت می‌کردند؛ و انجام کارهای نیک و برپاداشتن نماز و ادائی زکات را به آنها وحی کردیم؛ و تنها ما را عبادت می‌کردند.»

٧٤) وَلُوْطًا آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَتَجَيَّنَاهُ مِنَ الْقُرْيَةِ الَّتِي كَانَتْ تَعْمَلُ الْجَبَائِثَ

إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوْءً فَاسِقِينَ

- "و لوط را (به یاد آور) که به او حکومت و علم دادیم؛ و از شهری که اعمال زشت و کشیف انجام می دادند، رهایی بخشیدیم؛ چرا که آنها مردم بد و فاسقی بودند!"

٧٥) وَأَذْخَلْنَاهُ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ

- "و او را در رحمت خود داخل کردیم؛ و او از صالحان بود."

٧٦) وَتُوْحَدًا إِذْ نَادَى مِنْ قَبْلٍ فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَنَجَيَنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

- "و نوح را (به یاد آور) هنگامی که پیش از آن (زمان، پروردگار خود را) خواند! ما دعای او را مستجاب کردیم؛ و او و خاندانش را از اندوه بزرگ نجات دادیم!"

٧٧) وَنَصَرَنَا مِنَ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا سَوْءً فَأَغْرَقْنَاهُمْ

أَجْمَعِينَ

- "و او را در برابر جمعیتی که آیات ما را تکذیب کرده بودند باری دادیم؛ چرا که قوم بدی بودند؛ از این رو همه آنها را غرق کردیم!"

٧٨) وَدَاؤُودَ وَسُلَيْمَانَ إِذْ يَحْكُمُانِ فِي الْحَرْثِ إِذْ نَفَشَتْ فِيهِ غَنَمُ الْقَوْمِ وَكُنَّا لِحَكْمِهِمْ شَاهِدِينَ

- "و داؤود و سلیمان را (به خاطر بیاور) هنگامی که درباره کشتزاری که گوسفندان بی شبان قوم، شبانگاه در آن چریده (و آن را تباہ کرده) بودند، داوری می کردند؛ و ما بر حکم آنان شاهد بودیم."

٧٩) فَفَهَمَنَاهَا سُلَيْمَانَ وَكُلَّا آتَيْنَا حُكْمًا وَعِلْمًا وَسَخَرْنَا مَعَ دَاؤُودَ الْجِبَالَ

يُسَيِّحُنَ وَالْطَّيْرَ وَكُنَّا فَاعِلِينَ

- "ما (حكم واقعی) آن را به سلیمان فهماندیم؛ و به هر یک از آنان (شاپستگی) داوری، و علم فراوانی دادیم؛ و کوهها و پرندگان را با داؤود مسخر ساختیم، که (هرراه او) تسبیح (خدا) می گفتند؛ و ما این کار را انجام دادیم!"

٨٠) وَعَلَّمَنَاهُ صِنْعَةَ لَبُوسٍ لَّكُمْ لِتُحْصِنَكُمْ مِّنْ بَأْسِكُمْ فَهُلْ أَتْنُمْ شَاكِرُونَ

- "و ساختن زره را بخاطر شما به او تعلیم دادیم، تاشما را در جنگها بیان حفظ کند؛ آیا شکرگزار (این نعمتهای خدا) هستید؟"

٨١) وَلِسُلَيْمَانَ الرِّيحَ عَاصِفَةَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ إِلَى الْأَرْضِ الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا وَكَنَّا بِكُلِّ شَيْءٍ عَالَمِينَ

- "و تندیاد را مسخر سلیمان ساختیم، که بفرمان او بسوی سرزمینی که آن را پربرکت کرده بودیم جریان می یافتد؛ و ما از همه چیز آگاه بودهایم."

٨٢) وَمِنَ الشَّيَاطِينِ مَنْ يَغُوصُونَ لَهُ وَيَعْمَلُونَ عَمَلًا دُونَ ذِلِكَ وَكَنَّا لَهُمْ حَافِظِينَ

- "و گروهی از شیاطین (را نیز مسخر او قرار دادیم، که در دریا) برایش غواصی می کردند؛ و کارهایی غیر از این (نیز) برای او انجام می دادند؛ و ما آنها را (از سرکشی) حفظ می کردیم!"

٨٣) وَأَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَنِيَ الضُّرُّ وَأَنْتَ أَرْحَمُ الرَّاحِمِينَ

- "و ایوب را (به یاد آور) هنگامی که پروردگارش را خواند (و عرضه داشت) : «بدحالی و مشکلات به من روی آورده؛ و تو مهربانترین مهربانانی!»"

٨٤) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ فَكَشَفَنَا مَا بِهِ مِنْ ضُرٌّ وَآتَيْنَاهُ أَهْلَهُ وَمَثِلَّهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مِّنْ عِنْدِنَا وَذِكْرَى لِلْعَابِدِينَ

- "ما دعای او را مستجاب کردیم؛ و ناراحتیهایی را که داشت برطرف ساختیم؛ و خاندانش را به او بازگرداندیم؛ و همانندشان را بر آنها افزودیم؛ تا رحمتی از سوی ما و تذکری برای عبادت کنندگان باشد."

٨٥) وَإِسْمَاعِيلَ وَإِدْرِيسَ وَدَا الْكَفْلِ كُلُّ مِنْ الصَّابِرِينَ

- و اسماعیل و ادریس و دالالکفل را (به یاد آور) که همه از صابران بودند.

٨٦) وَأَدْخَلْنَاهُمْ فِي رَحْمَتِنَا إِنَّهُم مِّنَ الصَّالِحِينَ

- "ما آنان را در رحمت خود وارد ساختیم؛ چرا که آنها از صالحان بودند."

٨٧) وَذَا الْوَنِ إِذْ ذَهَبَ مُغَاضِبًا فَظَنَّ أَنَّ نَقْدِرَ عَلَيْهِ فَنَادَى فِي الظُّلُمَاتِ أَنْ لَّا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ سُبْحَانَكَ إِنِّي كُنْتُ مِنَ الظَّالِمِينَ

- "وَذَا الْوَنِ [=يونس] را (به یاد آور) در آن هنگام که خشیگین (از میان قوم خود) رفت؛ و چنین می‌پندشت که ما بر او تنگ نخواهیم گرفت؛ (اماً موقعی که در کام نهنگ فرو رفت)، در آن ظلمتها(ای متراکم) صدا زده: «خداآوند!» جز تو معبدی نیست! منزهٔ تو! من از ستمکاران بودم!»"

٨٨) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَتَجَيَّنَاهُ مِنَ الْغَمٍ وَكَذَلِكَ نُنْجِي الْمُؤْمِنِينَ

- "ما دعای او را به اجابت رسانیدیم؛ و از آن اندوه نجاتش بخشیدیم؛ و این گونه مؤمنان را نجات می‌دهیم!"

٨٩) وَرَكَرِيَا إِذْ نَادَى رَبَّ لَا تَدْرِنِي فَرِدًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْوَارِثِينَ

- "و زکریا را (به یاد آور) در آن هنگام که پروردگارش را خواند (و عرض کرد): «پروردگار من! مرا تنها مگذار (و فرزند برومندی به من عطا کن)؛ و تو بهترین وارثانی!»"

٩٠) فَاسْتَجَبْنَا لَهُ وَوَهَبْنَا لَهُ يَحْيَى وَأَصْلَحْنَا لَهُ زَوْجَهُ إِنَّهُمْ كَانُوا يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَيَدْعُونَا رَغْبًا وَرَهْبًا وَكَانُوا لَنَا خَاشِعِينَ

- "ما هم دعای او را پذیرفتیم، و یحیی را به او بخشیدیم؛ و همسرش را (که نازابود) برایش آسماده (بارداری) کردیم؛ چرا که آنان (خاندانی بودند که) همواره در کارهای خیر با سرعت اقدام می‌کردند؛ و در حال بیم و امید ما را می‌خواندند؛ و پیوسته برای ما (خاضع و) خاشع بودند."

٩١) وَالَّتِي أَحْسَنَتْ فَرْجَهَا فَفَخَنَّا فِيهَا مِنْ رُوحِنَا وَجَعَلْنَاهَا وَابْنَهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ

- "و به یاد آور زنی را که دامان خود را پاک نگه داشت؛ و ما از روح خود در او دمیدیم؛ و او و فرزندش [= مسیح] را نشانه بزرگی برای جهانیان قرار دادیم!"

٩٢) إِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاقْعُدُونِ

- "این (پیامبران بزرگ و پیروانشان) همه امت واحدی بودند (و پیرو یک هدف)؛ و من پروردگار شما هستم؛ پس مرا پرستش کنید!"

٩٣ وَتَقَطَّعُوا أَمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ كُلُّ إِلَيْنَا رَاجِعُونَ

- "(گروهی از پیروان ناآگاه آنها) کار خود را به تفرقه در میان خود کشاندند؛ (ولی سرانجام) همگی بسوی ما بازمی‌گردند!"

٩٤ فَمَن يَعْمَلْ مِن الصَّالِحَاتِ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَا كُفَّارَانَ لِسَعْيِهِ وَإِنَّا لَهُ كَاتِبُونَ

- "و هر کس چیزی از اعمال شایسته بجا آورده، در حالی که ایمان داشته باشد، کوشش او ناسپاسی نخواهد شد؛ و ما تمام اعمال او را (برای پاداش) می‌نویسیم."

٩٥ وَحَرَامٌ عَلَى قَرِيْةٍ أَهْلَكْنَاهَا أَنَّهُمْ لَا يَرْجِعُونَ

- "و حرام است بر شهرها و آبادیهایی که (بر اثر گناه) نابودشان کردیم (که به دنیا بازگردند؛ آنها هرگز باز نخواهند گشت!"

٩٦ حَتَّى إِذَا فُتِّحَتْ يَأْجُوجُ وَمَأْجُوجُ وَهُمْ مِنْ كُلِّ حَدَبٍ يَسْلُونَ

- "تا آن زمان که «یاجوج» و «ماجوج» گشوده شوند؛ و آنها از هر محل مرتفعی بسرعت عبور می‌کنند."

٩٧ وَاقْتَرَبَ الْوَعْدُ الْحَقُّ فَإِذَا هِيَ شَاحِصَةٌ أَبْصَارُ الَّذِينَ كَفَرُوا يَا وَيْلَنَا قَدْ

كُنَّا فِي غَفَلَةٍ مِنْ هَذَا بَلْ كُنَّا ظَالِمِينَ

- "و وعد حق [= قیامت] نزدیک می‌شود؛ در آن هنگام چشمهای کافران از وحشت از حرکت بازمی‌مانند؛ (می‌گویند): ای وای بر ما که از این (جریان) در غفلت بودیم؛ بلکه ما مستکار بودیم!"

٩٨ إِنَّكُمْ وَمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ حَصْبٌ جَهَنَّمَ أَنْتُمْ لَهَا وَأَرْدُونَ

- "شما و آنچه غیر خدا می‌پرستید، هیزم جهنم خواهید بود؛ و همگی در آن وارد می‌شوید."

٩٩ لَوْ كَانَ هَؤُلَاءِ آلِهَةً مَا وَرَدُوهَا وَكُلُّ فِيهَا حَالِدُونَ

- اگر اینها خدایانی بودند، هرگز وارد آن نمی‌شدند! در حالی که همگی در آن جاودانه خواهند بود.

١٠٠ أَلَمْ فِيهَا زَفِيرٌ وَهُمْ فِيهَا لَا يَسْمَعُونَ

- برای آنان در آن [= دوزخ] نالله‌های در دنایکی است و چیزی نمی‌شنوند.

۱۰۱) إِنَّ الَّذِينَ سَبَقُتْ لَهُمْ مِنْنَا الْحُسْنَىٰ أُولَئِكَ عَنْهَا مُبْعَدُونَ

- (اما) کسانی که از قبل، وعده نیک از سوی ما به آنها داده شده [= مؤمنان صالح] از آن دور نگاهداشته می شوند.

۱۰۲) لَا يَسْمَعُونَ حَسِيسَهَا وَهُمْ فِي مَا اشْتَهَتْ أَنْفُسُهُمْ خَالِدُونَ

- «آنها صدای آتش دوزخ را نمی شوند؛ و در آنچه دلشان بخواهد، جاودانه متّق هستند.»

۱۰۳) لَا يَخْزُنُهُمُ الْفَرَزُ الْأَكْبَرُ وَتَتَلَاقَاهُمُ الْمَلَائِكَةُ هَذَا يَوْمُكُمُ الَّذِي كُنْتُمْ

تُوعَدُونَ

- «وحشت بزرگ، آنها را اندوهگین نمی کند؛ و فرشتگان به استقبالشان می آیند، (و می گوینند): این همان روزی است که به شما وعده داده می شد!»

۱۰۴) يَوْمَ نَطْوِي السَّمَاءَ كَطْيٌ السِّجْلِ لِكُتُبٍ كَمَا بَدَأْنَا أَوْلَ خَلْقَ نُعِيْدُهُ وَعَدَا

عَلَيْنَا إِنَّا كُنَّا فَاعِلِينَ

- «در آن روز که آسمان را چون طوماری در هم می پیچیم، (سپس) همان گونه که آفرینش را آغاز کردیم، آن را بازمی گردانیم؛ این وعده ای است بر ما، و قطعاً آن را انجام خواهیم داد.»

۱۰۵) وَلَقَدْ كَتَبْنَا فِي الزَّبُورِ مِنْ بَعْدِ الذِّكْرِ أَنَّ الْأَرْضَ يَرْثُهَا عِبَادِيَ الصَّالِحُونَ

- در «زبور» بعد از ذکر (تورات) نوشته‌یم: «بنده‌گان شایسته‌ام وارث (حکومت) زمین خواهند شد!»

۱۰۶) إِنَّ فِي هَذَا لَبَلَاغًا لِّقَوْمٍ عَابِدِينَ

- در این، ابلاغ روشی است برای جمعیت عبادت کنندگان!

۱۰۷) وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِلْعَالَمِينَ

- ما تو را جز برای رحمت جهانیان نفرستادیم.

۱۰۸) قُلْ إِنَّمَا يُوحَى إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَهَلْ أَنْتُمْ مُسْلِمُونَ

- «یک‌گو»: «تنها چیزی که به من وحی می شود این است که معبد شما خدای یگانه است؛ آیا (با این حال) تسلیم حق می شوید؟ (و بتها را کنار می گذارید؟) «»

۱۰۹) فَإِنْ تَوَلُّوْا فَقُلْ أَذَنْتُكُمْ عَلَىٰ سَوَاءٍ وَإِنْ أَدْرِي أَقْرِبُ أَمْ بَعِيدُ مَا تُوعَدُونَ

- "اگر باز (روی گردان شوند، بگو: «من به همه شما یکسان اعلام خطر می کنم؛ و نمی دانم آیا وعده (عذاب خدا) که به شما داده می شود نزدیک است یا دور!"

۱۱۰) إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهَرَ مِنَ الْفَوْلِ وَيَعْلَمُ مَا تَكْتُمُونَ

- او سخنان آشکار را می داند، و آنچه را کتمان می کنید (نیز) می داند (و چیزی بر او پوشیده نیست) !

۱۱۱) وَإِنْ أَدْرِي لَعَلَّهُ فِتْنَةً لَكُمْ وَمَتَاعٌ إِلَىٰ حِينٍ

- "و من نمی دانم شاید این آزمایشی برای شماست؛ و مایه بهره گیری تا مدتی (معین) !"

۱۱۲) قَالَ رَبٌّ احْكُمْ بِالْحَقِّ وَرَبُّنَا الرَّحْمَنُ الْمُسْتَعَانُ عَلَىٰ مَا تَصْفُونَ

- (و پیامبر) گفت: «پروردگار! بحق داوری فرما (و این طغیانگران را کیفر ده) ! و پروردگار ما (خداآنند) رحمان است که در برابر نسبتهای ناروای شما، از او استمداد می طلبم!»

کسریه الحج

س ۷۸ - تعداد آیات ۷۸ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ إِنَّ زَلْزَلَةَ السَّاعَةِ شَيْءٌ عَظِيمٌ

- ای مردم! از (عذاب) پروردگارتان بترسید، که زلزله رستاخیز امر عظیمی است!

۲) يَوْمَ تَرَوْنَهَا تَذَهَّلُ كُلُّ مُرْضِعَةٍ عَمَّا أَرْضَعَتْ وَتَضَعُ كُلُّ ذَاتٍ حَمْلَهَا
وَتَرَى النَّاسَ سُكَارَى وَمَا هُمْ بِسُكَارَى وَلَكِنَّ عَذَابَ اللَّهِ شَدِيدٌ

- "روزی که آن را می‌بینید، (آنچنان وحشت سرایی همه را فرامی‌گیرد که) هر مادر شیردهی، کودک شیرخوارش را فراموش می‌کند؛ و هر بارداری جنین خود را بر زمین می‌نهد؛ و مردم را مست می‌بینی، در حالی که مست نیستند؛ ولی عذاب خدا شدید است!"

۳) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَيَتَّبَعُ كُلَّ شَيْطَانٍ مَرِيدٍ

- "گروهی از مردم، بدون هیچ علم و دانشی، به مجادله درباره خدا بر می‌خیزند؛ و از هر شیطان سرکشی پیروی می‌کنند."

۴) كُتِبَ عَلَيْهِ أَنَّهُ مَنْ تَوَلَّهُ فَأَنَّهُ يُضْلِلُهُ وَيَهْدِيهِ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ

- بر او نوشته شده که هر کس ولایتش را بر گردن نهد، بطور مسلم گمراهاش می‌سازد، و به آتش سوزان راهنماییش می‌کند!

۵) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنْ كُتُمْ فِي رَبِّ مَنْ الْبَعْثُ فَإِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ
نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ مِنْ مُضْغَةٍ مُخْلَقَةٍ وَعَيْنُ مُخْلَقَةٍ لِنَبِيِّنَ لَكُمْ وَتَقْرُرُ فِي
الْأَرْحَامِ مَا نَشَاءُ إِلَى أَجَلٍ مُسَمًّى ثُمَّ نُخْرُجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبَلَّغُوا أَشُدُّكُمْ وَمِنْكُمْ
مَنْ يُتَوَفَّى وَمِنْكُمْ مَنْ يُرْدَدُ إِلَى أَرْذَلِ الْعُمُرِ لِكَيْلًا يَعْلَمَ مِنْ بَعْدِ عِلْمٍ شَيْئًا وَتَرَى
الْأَرْضَ هَامِدَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَرَّتْ وَرَبَّتْ وَأَنْبَتَتْ مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ

- "ای مردم! اگر در رستاخیز شک دارید، (به این نکته توجه کنید که): ما شما را از خاک آفریدیم، سپس از نطفه، و بعد از خون بسته شده، سپس از «مضغه» = چیزی شبیه گوشت جویده شده. که بعضی دارای شکل و خلقت است و بعضی بدون شکل؛ تا برای شما روشن سازیم (که بر هر چیز قادریم)! و جنین‌هایی را که بخواهیم تا مدت معینی در رحم (مادران) قرار می‌دهیم؛ (و آنچه را بخواهیم ساقظ می‌کنیم)؛ بعد شما را بصورت طفل بیرون می‌آوریم؛ سپس هدف این است که به حد رشد و بلوغ خویش برسید. در این میان بعضی از شما می‌میرند؛ و بعضی آن قدر عمر می‌کنند که به بدترین مرحله زندگی (و پیری) می‌رسند؛ آنچنان که بعد از علم و آگاهی، چیزی نمی‌دانند! (از سوی

دیگر، زمین را (در فصل زمستان) خشک و مرده می‌بینی، اما هنگامی که آب باران بر آن فرو می‌فرستیم، به حرکت درمی‌آید و می‌روید؛ و از هر نوع گیاهان زیبا می‌رویاند!"

۶) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّهُ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَأَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "این بخاطر آن است که (بدانید) خداوند حق است؛ و اوست که مردگان را زنده می‌کند؛ و بر هر چیزی تواناست." ۷)

۷) وَأَنَّ السَّاعَةَ آتِيَةٌ لَا رَيْبَ فِيهَا وَأَنَّ اللَّهَ يَعْثُثُ مَنِ فِي الْقُبورِ

- "و اینکه رستاخیز آمدنی است، و شکنی در آن نیست؛ و خداوند تمام کسانی را که در قبرها هستند زنده می‌کنند."

۸) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدًى وَلَا كِتَابًا مُّنِيرًا

- و گروهی از مردم، بدون هیچ دانش و هیچ هدایت و کتاب روشنی بخشی، درباره خدا مجادله می‌کنند!

۹) ثَانِيَ عِطْفِهِ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُ فِي الدُّنْيَا خِزْيٌ وَكُذِيقَهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ

عذاب الْحَرِيقِ

- "آنها با تکبر و بی اعتنایی (نسبت به سخنان الهی)، می‌خواهند مردم را از راه خدا گمراه سازند! برای آنان در دنیا رسایی است؛ و در قیامت، عذاب سوزان به آنها می‌چشانم!"

۱۰) ذَلِكَ بِمَا قَدَّمَتْ يَدَاكَ وَأَنَّ اللَّهَ لَيْسَ بِظَلَامٍ لِلْعَبْدِ

- "(و به آنان می‌گوییم؛) این در برابر چیزی است که دستهایتان از پیش برای شما فستاده؛ و خداوند هرگز به بندگان ظلم نمی‌کند!"

۱۱) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَعْبُدُ اللَّهَ عَلَىٰ حَرْفٍ فَإِنْ أَصَابَهُ حَيْرٌ اطْمَأَنَّ بِهِ وَإِنْ

أَصَابَتْهُ فِتْنَةٌ انْقَلَبَ عَلَىٰ وَجْهِهِ خَسِيرًا الدُّنْيَا وَالآخِرَةَ ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

- "بعضی از مردم خدا را تنها با زبان می‌پرستند (او یمان قلیبیان بسیار ضعیف است)؛ همین که (دنیا به آنها رو کند و نفع و خیری به آنان برسد، حالت اطمینان پیدا می‌کنند؛ اما اگر مصیبی برای امتحان به آنها برسد، دگرگون می‌شوند (و به کفر رومی آورند)! (به این ترتیب) هم دنیا را از دست داده‌اند، و هم آخرت را؛ و این همان خسران و زیان آشکار است!"

۱۲) يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَضُرُّهُ وَمَا لَا يَنْفَعُهُ ذَلِكَ هُوَ الضَّلَالُ الْبَعِيدُ

- "او جز خدا کسی را می خواند که نه زیانی به او می رساند، و نه سودی؛ این همان گمراهی بسیار عمیق است."

۱۳) يَدْعُو لَمَنْ ضَرَّهُ أَقْرَبُ مِنْ نَّفْعِهِ لَبِسْنَ الْمَوْلَى وَلَبِسْنَ الْعَشِيرِ

- "او کسی را می خواند که زیانش از نفعش نزدیکتر است؛ چه بد مولا و باوری، و چه بد مونس و معشری!"

۱۴) إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا

الْأَنْهَارُ إِنَّ اللَّهَ يَعْلُمُ مَا يُرِيدُ

- "خداؤند کسانی را که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند، در باغهایی از بهشت وارد می‌کند که نهرها زیر درختانش جاری است؛ (آری)، خدا هر چه را اراده کند انجام می‌دهد"

۱۵) مَنْ كَانَ يَظْنُنَ أَنَّ لَنْ يَنْصُرَهُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ فَلَيُمْدُدْ بِسَبَبِ إِلَيْ

السَّمَاءِ ثُمَّ لِيَقْطَعَ فَلَيَنْظُرْ هَلْ يُذْهِنَ كَيْدُهُ مَا يَعْيِطُ

- "هر کس گمان می‌کند که خدا پیامبرش را در دنیا و آخرت یاری نخواهد کرد (و از این نظر عصبانی است، هر کاری از دشتش ساخته است بکند)، رسماًنی به سقف خانه خود بیاوزید، و خود را حلق آویز و نفس خود را قطع کند (و تا لبه پرتگاه مرگ پیش رود)؛ ببیند آیا این کار خشم او را فرو می‌نشاند؟!"

۱۶) وَكَذِلِكَ أَنْزَلَنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَإِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يُرِيدُ

- "این گونه ما آن [=قرآن] را بصورت آیات روشنی نازل کردیم؛ و خداوند هر کس را بخواهد هدایت می‌کند."

۱۷) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَالَّذِينَ هَادُوا وَالصَّابِئِينَ وَالنَّصَارَى وَالْمَجُوسَ وَالَّذِينَ

أَشْرَكُوا إِنَّ اللَّهَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

- "مسلمان کسانی که ایمان آورده‌اند، و یهود و صابئان [=ستاره‌پرستان] و نصاری و مجوس و مشرکان، خداوند در میان آنان روز قیامت داوری می‌کند؛ (و حق را از باطل جدا می‌سازد)؛ خداوند بر هر چیز گواه (و از همه چیز آگاه) است."

۱۸) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَسْجُدُ لَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ وَالنُّجُومُ وَالْجِبَالُ وَالشَّجَرُ وَالدَّوَابُ وَكَثِيرٌ مِّنَ النَّاسِ وَكَثِيرٌ حَقَّ عَلَيْهِ الْعَذَابُ وَمَنْ يُهِنِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُّكْرِمٍ إِنَّ اللَّهَ يَفْعَلُ مَا يَشَاءُ

- "آیا ندیدی که تمام کسانی که در آسمانها و کسانی که در زمینند برای خدا سجده می‌کنند؟ و (همچنین) خورشید و ماه و ستارگان و کوهها و درختان و جنبدگان و بسیاری از مردم! اما بسیاری (با دارند، و) فرمان عذاب درباره آنان حتی است؛ و هر کس را خدا خوار کند، کسی او را گرامی نخواهد داشت! خداوند هر کار را بخواهد (و صلاح بداند) انجام می‌دهد!"

۱۹) هَذَانِ خَصْمَانِ اخْتَصَمُوا فِي رَبِّهِمْ فَالَّذِينَ كَفَرُوا قُطِعْتُ لَهُمْ شَيَابُ مِنْ نَارٍ يُصَبُّ مِنْ فَوْقِ رُؤُوسِهِمُ الْحَمِيمُ

- "اینان دو گروهند که درباره پروردگارشان به مخاصمه و جدال پرداختند؛ کسانی که کافر شدند، لباسهایی از آتش برای آنها بریده شده، و مایع سوزان و جوشان بر سرشان ریخته می‌شود؛"

۲۰) يُصْهَرُ بِهِ مَا فِي بُطُونِهِمْ وَالْجُلُودُ

- آنچنان که هم درونشان با آن آب می‌شود، و هم پوستهایشان.

۲۱) وَلَهُمْ مَقَامُعُ مِنْ حَدِيدٍ

- و برای آنان گرزهایی از آهن (سوزان) است.

۲۲) كُلُّمَا أَرَادُوا أَنْ يَخْرُجُوا مِنْهَا مِنْ غَمًّا أَعْيَدُوا فِيهَا وَذُوقُوا عَذَابَ الْحَرِيقِ

- "هر گاه بخواهند از غم و اندوه‌های دوزخ خارج شوند، آنها را به آن بازمی‌گردانند؛ و (به آنان گفته می‌شود): بچشید عذاب سوزان را!"

۲۳) إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِبَاسُهُمْ فِيهَا حَرِيرٌ

- "خداؤند کسانی را که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند، در باغهایی از بهشت وارد می‌کند که از زیر درختان نهرها جاری است؛ آنان با دستیندهایی از طلا و مروارید زینت می‌شوند؛ و در آنجا لباسهایشان از حریر است."

٢٤) وَهُدُوا إِلَى الطَّيْبِ مِنَ الْقَوْلِ وَهُدُوا إِلَى صِرَاطِ الْحَمِيدِ

- و بسوی سخنان پاکیزه هدایت می شوند، و به راه خداوند شایسته ستایش، راهنمایی می گردند.

٢٥) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَيَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَالْمَسْجِدِ الْحَرامِ الَّذِي جَعَلْنَاهُ لِلنَّاسِ سَوَاءً الْعَاكِفُ فِيهِ وَالْبَادِ وَمَنْ يُرِدُ فِيهِ بِالْحَادِ بِظُلْمٍ نُذْقُهُ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ

- "کسانی که کافر شدند، و مؤمنان را از راه خدا بازداشتند، و (همجنین) از مسجد الحرام، که آن را برای همه مردم، برای قرار دادیم، چه کسانی که در آنجا زندگی می کنند یا از نقاط دور وارد می شوند (مستحق عذابی در دننا کند)؛ و هر کس بخواهد در این سرزمین از راه حق منحرف گردد و دست به ستم زند، ما از عذابی در دنک به او می چشایم!"

٢٦) وَإِذْ بَوَّأْنَا لِإِرَاهِيمَ مَكَانَ الْبَيْتِ أَنَّ لَّا تُشْرِكُ بِي شَيْئًا وَطَهَّرْ بَيْتِيَ لِلطَّافِقِينَ وَالْقَائِمِينَ وَالرُّكَعَ السُّجُودَ

- "(به خاطر بیاور) زمانی را که جای خانه (کعبه) را برای ابراهیم آماده ساختیم (تا خانه را بنا کند؛ و به او گفتیم)؛ چیزی را همیشه من قرار مده! و خانم را برای طوف کنندگان و قیام کنندگان و رکوع کنندگان و سجود کنندگان (از آسودگی بتها و از هر گونه آسودگی) پاک ساز!"

٢٧) وَأَذْنَنَ فِي النَّاسِ بِالْحَجَّ يَأْتُوكَ رِجَالًا وَعَلَى كُلِّ ضَامِرٍ يَأْتِينَ مِنْ كُلِّ فَجٌّ

عميق

"- و مردم را دعوت عمومی به حج کن؛ تا پیاده و سواره بر مرکبها لاغر از هر راه دوری بسوی تو بیایند..."

٢٨) لَيَشْهَدُوا مَنَافِعَ لَهُمْ وَيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ فِي أَيَّامٍ مَعْلُومَاتٍ عَلَى مَا رَزَقَهُمْ مِنْ بَهِيمَةِ الْأَنْعَامِ فَكُلُوا مِنْهَا وَأَطْعِمُوا الْبَائِسَ الْفَقيرَ

- "تا شاهد متفاع گوناگون خویش (در این برنامه حیاتبخش) باشند؛ و در ایام معینی نام خدا را، بر چهارپایانی که به آنان داده است، (به هنکام قربانی کردن) ببرند؛ پس از گوشت آنها بخورید؛ و بینوای فقیر را نیز اطعم نمایید!"

٢٩) ثُمَّ لَيُقْضُوا تَفَثِّهُمْ وَلَيُوْفُوا نُذُورَهُمْ وَلَيُطْوَقُوا بِالْبَيْتِ الْعَتِيقِ

- "سپس، باید آسودگیهاشان را برطرف سازند؛ و به تذریهای خود وفا کنند؛ و بر گرد خانه گرامی کعبه، طوف کنند."

(۳۰) ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ حُرُمَاتِ اللَّهِ فَهُوَ خَيْرٌ لَّهُ عِنْدَ رَبِّهِ وَأَحْلَتْ لَكُمُ الْأَنْعَامُ

إِلَّا مَا يُتَّلِّى عَلَيْكُمْ فَاجْتَنِبُوا الرِّجْسَ مِنَ الْأَوْثَانِ وَاجْتَنِبُوا قَوْلَ الزُّورِ

- (مناسک حج) این است! و هر کس برنامه‌های الهی را بزرگ دارد، نزد پروردگارش برای او بهتر است! و چهارپایان برای شما حلال شده، مگر آنچه (منوع بودنش) بر شما خوانده می‌شود. از پلیدیهای بتها اجتناب کنید! و از سخن باطل پرهیزید!

(۳۱) حُنَفَاءِ اللَّهِ عَيْرَ مُشْرِكِينَ بِهِ وَمَنْ يُشْرِكْ بِاللَّهِ فَكَانَمَا خَرَّ مِنَ السَّمَاءِ

فَتَخْطُفُهُ الطَّيْرُ أَوْ تَهُوِي بِهِ الرِّيحُ فِي مَكَانٍ سَحِيقٍ

- "(برنامه و مناسک حج را انجام دهید) در حالی که همگی خالص برای خدا باشد! هیچ گونه همتابی برای او قائل نشوید! و هر کس همتابی برای خدا قرار دهد، گویی از آسمان سقوب کرده، و پرنده‌گان (در وسط هوا) او را می‌ربایند؛ و یا تدبیاد او را به جای دور دستی پرتاب می‌کنند!"

(۳۲) ذَلِكَ وَمَنْ يُعَظِّمْ شَعَائِرَ اللَّهِ فَإِنَّهَا مِنْ تَقْوَى الْقُلُوبِ

- این است (مناسک حج) ! و هر کس شعائر الهی را بزرگ دارد، این کار نشانه تقوی دلهاست.

(۳۳) لَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ إِلَى أَجْلٍ مُّسَمٍّ ثُمَّ مَحْلُّهَا إِلَى الْبَيْتِ الْعَتِيقِ

- در آن [حیوانات قربانی] ، منافعی برای شماست تا زمان معینی [= روز ذبح آنها] سپس محل آن، خانه قدیمی و گرامی (کعبه) است.

(۳۴) وَلِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا لِيَذْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَى مَا رَزَقْنَاهُمْ مِّنْ بَهِيمَةِ

الْأَنْعَامِ فَإِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَلَهُ أَسْلِمُوا وَبَشِّرُ الْمُخْبِتِينَ

- "برای هر امتی قربانگاهی قرار دادیم، تا نام خدا را (به هنگام قربانی) بر چهارپایانی که به آنان روزی داده ایم ببرند، و خدای شما معبد واحدی است؛ در برابر (فرمان) او تسليم شوید و بشارت ده متواضعان و تسليم شوندگان را."

٣٥) الَّذِينَ إِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَجَلَتْ قُلُوبُهُمْ وَالصَّابِرِينَ عَلَىٰ مَا أَصَابَهُمْ وَالْمُقْيَمِي الصَّلَاةٌ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

- همانها که چون نام خدا برده می شود، دلهایشان پر از خوف (پروردگار) می گردد؛ و شکیایان در برابر مصیبتهایی که به آنان می رسد؛ و آنها که نماز را بربا می دارند، و از آنچه به آنان روزی داده ایم اتفاق می کنند."

٣٦) وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ لَكُمْ فِيهَا حَيْرٌ فَادْكُرُوا اسْمَ اللَّهِ عَلَيْهَا صَوَافَ فَإِذَا وَجَبَتْ جُنُوبُهَا فَكُلُّوا مِنْهَا وَأَطْعُمُوا الْقَانِعَ وَالْمُعْتَرَ كَذَلِكَ سَخَّرْنَاهَا لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "و شترهای چاق و فربه را (در مراسم حج) برای شما از شعائر الهی قرار دادیم؛ در آنها برای شما خیر و برکت است؛ نام خدا را (هنگام قربانی کردن) در حالی که به صفت ایستاده اند بر آنها ببرید؛ و هنگامی که پهلوهایشان آرام گرفت (و جان دادند)، از گوشتش آنها پخورید، و مستمندان قانع و فقیران را نیز از آن اطعم کنید! این گونه ما آنها را مسخر تان ساختیم، تا شکر خدا را بجا آورید."

٣٧) لَنْ يَنَالَ اللَّهَ لُحُومُهَا وَلَا دِمَاؤُهَا وَلَكِنْ يَنَالُهُ التَّقْوَىٰ مِنْكُمْ كَذَلِكَ سَخَّرَهَا لَكُمْ لِتُكَبِّرُوا اللَّهَ عَلَىٰ مَا هَدَاكُمْ وَبَشَّرَ الْمُحْسِنِينَ

- "نه گوشتها و نه خونهای آنها، هرگز به خدا نمی رسد. آنچه به او می رسد، تقوا و پرهیز گاری شماست. این گونه خداوند آنها را مسخر شما ساخت، تا او را بخطار آنکه شما را هدایت کرده است بزرگ بشمرید؛ و بشارت ده نیکو کاران را!"

٣٨) إِنَّ اللَّهَ يُدَافِعُ عَنِ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ حَوَّانَ كَفُورٍ
"خداؤند از کسانی که ایمان آورده اند دفاع می کند؛ خداوند هیچ خیانتکار ناسیانی را دوست ندارد!"

٣٩) أُذِنَ لِلَّذِينَ يُعَاتِلُونَ بِأَنَّهُمْ ظَلَمُوا وَإِنَّ اللَّهَ عَلَىٰ نَصْرِهِمْ لَقَدِيرٌ
- "به کسانی که جنگ بر آنان تحمیل گردیده، اجازه جهاد داده است؛ چرا که مورد ستم قرار گرفته اند؛ و خدا بر یاری آنها تواناست."

٤٠) الَّذِينَ أُخْرَجُوا مِن دِيَارِهِمْ بِغَيْرِ حَقٍّ إِلَّا أَن يَقُولُوا رَبُّنَا اللَّهُ وَلَوْلَا دَفْعُ اللَّهِ النَّاسَ بِعَضَهُم بِعَضًّا لَهُدِّمَتْ صَوَامِعٌ وَبَيْعٌ وَصَلَوَاتٌ وَمَسَاجِدٌ يُذْكُرُ فِيهَا اسْمُ اللَّهِ كَثِيرًا وَلَيَنْصُرَنَّ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ إِنَّ اللَّهَ لَقَوْيٌ عَزِيزٌ

- همانها که از خانه و شهر خود، به تاخت رانده شدند، جز اینکه می‌گفتند: «پروردگار ما، خدای یکنایت!» و اگر خداوند بعضی از مردم را بوسیله بعضی دیگر دفع نکند، دیرها و صومعه‌ها و معابد یهود و نصارا، و مساجدی که نام خدا در آن بسیار برده می‌شود، ویران می‌گردد! و خداوند کسانی را که باری او کنند (و از آینش دفاع نمایند) باری می‌کند؛ خداوند قوی و شکست ناپذیر است.

٤١) الَّذِينَ إِنْ مَكَنَّا هُمْ فِي الْأَرْضِ أَقَامُوا الصَّلَاةَ وَآتَوُا الزَّكَةَ وَأَمْرُوا بِالْمَعْرُوفِ وَنَهَا عَنِ الْمُنْكَرِ وَلِلَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

- همان کسانی که هر گاه در زمین به آنها قدرت پخشیدیم، نماز را بپا می‌دارند، و زکات می‌دهند، و امر به معروف و نهی از منکر می‌کنند، و پایان همه کارها از آن خداست!

٤٢) وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَبْتُمْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٌ وَثَمُودٌ

- «اگر تو را تکذیب کنند، (امر تازه‌ای نیست؛) پیش از آنها قوم نوح و عاد و ثمود (پیامبرانشان را) تکذیب کردند.»

٤٣) وَقَوْمُ إِبْرَاهِيمَ وَقَوْمُ لُوطٍ

- «و همچنین قوم ابراهیم و قوم لوط؛»

٤٤) وَأَصْحَابُ مَدْيَنَ وَكُذَّبَ مُوسَى فَأَمْلَيْتُ لِلْكَافِرِينَ ثُمَّ أَخْذَتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ

نکیر

- «و اصحاب مدین (قوم شعیب)؛ و نیز موسی (از سوی فرعونیان) تکذیب شد؛ اما من به کافران مهلت دادم، سپس آنها را مجازات کردم. دیدی چگونه (عمل آنها را) انکار نمودم (و چگونه به آنان پاسخ گفتم)؟!»

٤٥) فَكَائِنٌ مِّنْ قَرِيْبَةٍ أَهْلَكُنَاهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ فَهِيَ خَاوِيَةٌ عَلَى عُرُوشِهَا وَبِئْرٌ مُعَطَّلَةٌ وَقَصْرٌ مَشِيدٌ

- "چه بسیار شهرها و آبادیهایی که آنها را تابود و هلاک کردیم در حالی که (مردمش) ستمگر بودند، بگوئیم که بر سقفهای خود فوریت! (نخست سقفها ویران گشت؛ و بعد دیوارها بر روی سقفها!) و چه بسیار چاه پر آب که بی صاحب ماند؛ و چه بسیار قصرهای محکم و مرتفع!"

٤٦) أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَتَكُونَ لَهُمْ قُلُوبٌ يَعْقِلُونَ بِهَا أَوْ أَذَانٌ يَسْمَعُونَ بِهَا فَإِنَّهَا لَا تَعْمَلُ الْأَبْصَارُ وَلَكِنْ تَعْمَلُ الْأَلْوُبُ الَّتِي فِي الصُّدُورِ

- "آیا آنان در زمین سیر نکردند، تا دلهایی داشته باشند که حقیقت را با آن درک کنند؛ یا گوشهای شنوایی که با آن (ندای حق را) بشنوند؟! چرا که چشمهای ظاهر نایبنا نمی شود، بلکه دلهایی که در سینه هاست کور می شود."

٤٧) وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَنْ يُخْلِفَ اللَّهُ وَعْدَهُ وَإِنَّ يَوْمًا عِنْدَ رَبِّكَ كَالْفَ سَنَةً مَمَّا تَعَدُّونَ

- "آنان از تو تقاضای شتاب در عذاب می کنند؛ در حالی که خداوند هرگز از وعده خود تخلف نخواهد کرد؛ و یک روز نزد پروردگارت، همانند هزار سال از سالهایی است که شما می شرید!"

٤٨) وَكَائِنٌ مِّنْ قَرِيْبَةٍ أَمْيَنْتُ لَهَا وَهِيَ ظَالِمَةٌ ثُمَّ أَخْذَتُهَا وَإِلَيَّ الْمَصِيرُ

- "و چه بسیار شهرها و آبادیهایی که به آنها مهلت دادم، در حالی که ستمگر بودند؛ (اما از این مهلت برای اصلاح خویش استفاده نکردند). سپس آنها را مجازات کردم؛ و بازگشت، تنها بسوی من است!"

٤٩) قُلْ يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّمَا أَنَا لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- بگو: «ای مردم! من برای شما بیمدهنده آشکاری هستم!

٥٠) فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

- آنها که ایمان آوردهند و اعمال صالح انجام دادند، آمرزش و روزی پر ارزشی برای آنهاست!

٥١) وَالَّذِينَ سَعَوا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

- آنها که در (محو) آیات ما تلاش کردهند، و چنین می پنداشتند که می توانند بر اراده حتمی ما غالب شوند، اصحاب دوز خند!

٥٢) وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رَّسُولٍ وَلَا نَبِيًّا إِلَّا إِذَا تَمَنَّى الْقَى الشَّيْطَانُ فِي أُمْنِيَّتِهِ فَيَنْسَخُ اللَّهُ مَا يُلْقِى الشَّيْطَانُ ثُمَّ يُحْكِمُ اللَّهُ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- "هیچ پیامبری را پیش از تو نفرستادیم مگر اینکه هرگاه آرزو می کرد (و طرحی برای پیشبره اهداف الهی خود می ریخت)، شیطان القاثی در آن می کرد؛ اما خداوند القاثات شیطان را از میان می برد، سپس آیات خود را استحکام می بخشید؛ و خداوند علیم و حکیم است".

٥٣) لِيَجْعَلَ مَا يُلْقِى الشَّيْطَانُ فِتْنَةً لِّلَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَفِي شَقَاقٍ بَعِيدٍ

- "هدف این بود که خداوند القای شیطان را آزمونی قرار دهد برای آنها که در دلهایشان بیماری است، و آنها که سنگدلند؛ و ظالمان در عداوت شدید دور از حق قرار گرفته‌اند!"

٥٤) وَلَيَعْلَمَ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ أَنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ فَيَؤْمِنُوا بِهِ فَتُخْبِتَ لَهُ قُلُوبُهُمْ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُادِ الَّذِينَ آمَنُوا إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- "و (نیز) هدف این بود که آگاهان بدانند این حقیقت است از سوی پروردگاری، و در نتیجه به آن ایمان بیاورند، و دلهایشان در برابر آن خاضع گردد؛ و خداوند کسانی را که ایمان آورده‌اند، بسوی صراط مستقیم هدایت می کند."

٥٥) وَلَا يَزَالُ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي مِرْيَةٍ مِنْهُ حَتَّىٰ تَأْتِيهِمُ السَّاعَةُ بَغْتَةً أُوْ يَأْتِيهِمْ عَذَابٌ يَوْمَ عَقِيمٍ

- کافران همواره در باره قرآن در شک هستند، تا آنکه روز قیامت بطور ناگهانی فرارسد، یا عذاب روز عقیم [= روزی که قادر بر جبران گذشته نیستند] به سراغشان آید!

٥٦) الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

- "حکومت و فرمانتروایی در آن روز از آن خدادست؛ و میان آنها داوری می کند: کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، در باغهای پر نعمت بهشتند"

٥٧) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا فَأُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

- و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، عذاب خوارکننده‌ای برای آنهاست!

٥٨) وَالَّذِينَ هَاجَرُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ قُتِلُوا أَوْ مَاتُوا لَيَرْزُقَنَاهُمُ اللَّهُ رِزْقًا حَسَنًا

وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- و کسانی که در راه خدا هجرت کردند، سپس کشته شدند یا به مرگ طبیعی از دنیا رفتند، خداوند به آنها

روزی نیکوبی می‌دهد؛ که او بهترین روزی دهنده‌گان است!"

٥٩) لَيَدْخُلَنَّهُمْ مُّدْخَلًا يَرْضُونَهُ وَإِنَّ اللَّهَ لَعَلِيمٌ حَلِيمٌ

- "خداوند آنان را در محلی وارد می‌کند که از آن خشنود خواهد بود؛ و خداوند دانا و بردبار است."

٦٠) ذَلِكَ وَمَنْ عَاقَبَ بِمِثْلِ مَا عَوِّقَ بِهِ ثُمَّ بُغَىَ عَلَيْهِ لَيَنصُرَنَّهُ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ

لَعْفُوٌ غَفُورٌ

- "(آری)، مطلب چنین است! و هر کس به همان مقدار که به او ستم شده مجازات کند، سپس مورد تعذیت قرار

گیرد، خدا او را برای خواهد کرد؛ یعنی خداوند بخشنده و آمرزنده است!"

٦١) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ يُولِجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولِجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَأَنَّ اللَّهَ

سَمِيعٌ بَصِيرٌ

- "این (وعده نصرت الهی) بخاطر آن است (که او بر هر چیز قادر است؛ خداوندی) که شب را در روز، و روز را

در شب داخل می‌کند؛ و خداوند شنو و بیناست!"

٦٢) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ هُوَ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ

الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

- "این بخاطر آن است که خداوند حق است؛ و آنچه را غیر از او می‌خوانند باطل است؛ و خداوند بلندمقام و بزرگ

است!"

٦٣) أَلَّمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَا يُفْتَصِّبُ الْأَرْضَ مُخْضَرًا إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ

خَبِيرٌ

- آیا ندیدی خداوند از آسمان، آبی فرستاد، و زمین (بر اثر آن) سرسیز و خرم می‌گردد؟! و خداوند لطیف و آگاه است.

٦٤) لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَإِنَّ اللَّهَ لَهُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

- آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست؛ و خداوند بی‌نیاز، و شایسته هر گونه ستایش است!"

٦٥) أَلَّمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي الْأَرْضِ وَالْفُلُكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِأَمْرِهِ

وَيُمْسِكُ السَّمَاءَ أَنْ تَقَعَ عَلَى الْأَرْضِ إِلَّا بِإِذْنِهِ إِنَّ اللَّهَ بِالنَّاسِ لَرَؤُوفٌ رَّحِيمٌ

- آیا ندیدی که خداوند آنچه را در زمین است مسخر شما کرد؛ و (نیز) کشتهایی را که به فرمان او بر صفحه اقیانوسها حرکت می‌کنند؛ و آسمان [=کرات و سنگهای آسمانی] را نگه می‌دارد، تا جز بفرمان او، بر زمین فرو نیفتند؟ خداوند نسبت به مردم رحیم و مهربان است!"

٦٦) وَهُوَ الَّذِي أَحْيَاكُمْ ثُمَّ يُمْتِكُمْ ثُمَّ يُحْيِكُمْ إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكَفُورٌ

- او کسی است که شما را زنده کرد، سپس می‌میراند، بار دیگر زنده می‌کند، اما این انسان بسیار ناسیان است.

٦٧) لِكُلِّ أُمَّةٍ جَعَلْنَا مَنْسَكًا هُمْ نَاسِكُوهُ فَلَا يُنَازِعُكَ فِي الْأَمْرِ وَادْعُ إِلَى

رِبِّكَ إِنَّكَ لَعَلَى هُدَىٰ مُسْتَقِيمٍ

- "برای هر امتی عبادتی قرار دادیم، تا آن عبادت را (در پیشگاه خدا) انجام دهند؛ پس نباید در این امر با تو به نزاع برخیزند! بسوی پروردگارت دعوت کن، که بر هدایت مستقیم قرار داری (او راه راست همین است که تو می‌پویی) .."

٦٨) وَإِنْ جَادُوكَ فَقْلُ اللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ

- اگر آنان با تو به جدال برخیزند، بگو: «خدا از کارهایی که شما انجام می‌دهید آگاهتر است!

٦٩) إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كُنْتُمْ فِيهِ تَخْتَلِفُونَ

- خداوند در روز قیامت، میان شما در آنچه اختلاف می‌کردید، داوری می‌کند!»

۷۰) أَلَّمْ تَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ ذَلِكَ فِي كِتَابٍ إِنَّ
ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

- آیا نمی‌دانستی خداوند آنچه را در آسمان و زمین است می‌داند؟! همه اینها در کتابی ثبت است (همان کتاب علم بی‌پایان پروردگار)؛ و این بر خداوند آسان است!

۷۱) وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَمْ يُنَزَّلْ بِهِ سُلْطَانًا وَمَا لَيْسَ لَهُ بِهِ عِلْمٌ وَمَا
لِلظَّالِمِينَ مِنْ نَصِيرٍ

- آنها غیر از خداوند، چیزهایی را می‌پرسندند که او هیچ گونه دلیلی بر آن نازل نکرده است، و چیزهایی را که علم و آگاهی به آن ندارند! و برای ستمگران، یاور و راهنمایی نیست!

۷۲) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ تَعْرِفُ فِي وُجُوهِ الَّذِينَ كَفَرُوا الْمُنْكَرَ
يَكَادُونَ يَسْطُونَ بِالَّذِينَ يَتَلَوَّنَ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا قُلْ أَفَأَنْبَيْكُمْ بِشَرٍّ مِّنْ ذَلِكُمُ النَّارِ
وَعَدَهَا اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- و هنگامی که آیات روشن ما بر آنان خوانده می‌شود، در چهره کافران آثار انکار مشاهده می‌کنی، آنچنان که نزدیک است برخیزند و با مشت به کسانی که آیات ما را بر آنها می‌خوانند حمله کنند! بگو: «آیا شما را به بدتر از این خبر دهم؟ همان آتش سوزنده [= دوزخ] که خدا به کافران وعده داده؛ و بد سرانجامی است!»

۷۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ ضُرِبَ مَثَلٌ فَاسْتَمِعُوا لَهُ إِنَّ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَنَ
يَخْلُقُوا ذَبَابًا وَلَوْ اجْتَمَعُوا لَهُ وَإِنْ يَسْلُبُهُمُ الذَّبَابُ شَيْئًا لَا يَسْتَنِقُدُوهُ مِنْهُ ضَعْفَ
الظَّالِبُ وَالْمَظْلُوبُ

- ای مردم! مثلی زده شده است، به آن گوش فرا دهید: کسانی را که غیر از خدا می‌خوانید، هرگز نمی‌توانند مگسی بیافرینند، هر چند برای این کار دست به دست هم دهند! و هرگاه مگس چیزی از آنها برباشد، نمی‌توانند آن را باز پس گیرند! هم این طلب کنندگان ناتوانند، و هم آن مظلوبان (هم این عابدان، و هم آن معبدان)!

۷۴) مَا قَدَرُوا اللَّهَ حَقًّا قَدْرَهِ إِنَّ اللَّهَ لَقَوِيٌّ عَزِيزٌ

- «خدا را آن گونه که باید بشناسند نشناختند؛ خداوند قوی و شکست‌ناپذیر است!»

٧٥) اللَّهُ يَصْطَفِي مِنَ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا وَمِنَ النَّاسِ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

- "خداؤند از فرشتگان رسولانی بر می گزینند، و همچنین از مردم؛ خداوند شنوا و بیناست!"

٧٦) يَعْلَمُ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

- "آنچه را در پیش روی آنها و پشت سر آنهاست می داند؛ و همه امور بسوی خدا بازمی گردد."

٧٧) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا ارْكُعُوا وَاسْجُدُوا وَاعْبُدُوا رَبَّكُمْ وَافْعُلُوا الْخَيْرَ لَعَلَّكُمْ
تُفْلِحُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! رکوع کنید، و سجد و بجا آورید، و پروردگار تان را عبادت کنید، و کار نیک انجام
دهید، شاید رستگار شوید!

٧٨) وَجَاهَدُوا فِي اللَّهِ حَقًّا جِهَادِهِ هُوَ اجْتَبَاكُمْ وَمَا جَعَلَ عَلَيْكُمْ فِي الدِّينِ مِنْ
حَرَجٍ مَّلَةً أَبِيكُمْ إِبْرَاهِيمَ هُوَ سَمَّاكُمُ الْمُسْلِمِينَ مِنْ قَبْلٍ وَفِي هَذَا لَيْكُونَ
الرَّسُولُ شَهِيدًا عَلَيْكُمْ وَتَكُونُوا شُهَدَاءَ عَلَى النَّاسِ فَاقِمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَاةَ
وَاعْتَصِمُوا بِاللَّهِ هُوَ مَوْلَاكُمْ فَنِعْمَ الْمَوْلَى وَنَعْمَ النَّصِيرُ

- "و در راه خدا جهاد کنید، و حق جهادش را ادا نمایید! او شما را برگزید، و در دین (اسلام) کار سنگین و سختی
بر شما قرار ندارد؛ از آیین پدر تان ابراهیم پیروی کنید؛ خداوند شما را در کتابهای پیشین و در این کتاب آسمانی
«مسلمان» نامید، تا پیامبر گواه بر شما باشد، و شما گواهان بر مردم؛ پس نماز را برپا دارید، و زکات را بدھید، و به
خدا تمسک چریید، که او مولا و سرپرست شماست! چه مولای خوب، و چه یاور شایسته‌ای!"

سورة المؤمنون

س-۲۳- تعداد آیات ۱۱۸- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) قَدْ أَفْلَحَ الْمُؤْمِنُونَ

- "مؤمنان رستگار شدند؛"

۲) الَّذِينَ هُمْ فِي صَلَاتِهِمْ حَاسِعُونَ

- "آنها که در نمازشان خشوع دارند؛"

۳) وَالَّذِينَ هُمْ عَنِ اللَّغْوِ مُعْرِضُونَ

- "و آنها که از لغو و بیهودگی روی گردانند؛"

۴) وَالَّذِينَ هُمْ لِلزَّكَاتِ فَاعْلُونَ

- "و آنها که زکات را انجام می دهند؛"

۵) وَالَّذِينَ هُمْ لِفُرُوجِهِمْ حَافِظُونَ

- "و آنها که دامان خود را (از آلوده شدن به بی عفتی) حفظ می کنند؛"

۶) إِلَى عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ

- "تنها آمیزش جنسی با همسران و کنیزانشان دارند، که در بهره گیری از آنان ملامت نمی شوند؛"

۷) فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ

- و کسانی که غیر از این طریق را طلب کنند، تجاوز گرند!

۸) وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

- "و آنها که امانتها و عهد خود را رعایت می کنند؛"

۹) وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَواتِهِمْ يُحَافِظُونَ

- "و آنها که بر نمازهایشان مواظبت می نمایند؛"

۱۰) أُولَئِكَ هُمُ الْوَارِثُونَ

- (آری)، آنها وارثانند!

۱۱) الَّذِينَ يَرْثُونَ الْفِرْدَوْسَ هُمْ فِيهَا حَالِدُونَ

- (وارثانی) که بهشت برین را ارث می‌برند، و جاودانه در آن خواهند ماند!

۱۲) وَلَقَدْ خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ طِينٍ

- "و ما انسان را از عصارهای از گل آفریدیم؛"

۱۳) ثُمَّ جَعَلْنَاهُ نُطْفَةً فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ

- "سپس او را نطفه‌ای در قرارگاه مطمئن [= رحم] قرار دادیم؛"

۱۴) ثُمَّ خَلَقْنَا النُّطْفَةَ عَلَقَةً فَخَلَقْنَا الْعَلَقَةَ مُضْغَةً فَخَلَقْنَا الْمُضْغَةَ عِظَامًا فَكَسَوْنَا

الْعِظَامَ لَحْمًا ثُمَّ أَنْشَأْنَاهُ خُلْقًا آخَرَ فَتَبَارَكَ اللَّهُ أَحْسَنُ الْخَالِقِينَ

- "سپس نطفه را بصورت علقه [= خون بسته]، و علقه را بصورت مضغه [= چیزی شبیه گوشت جویده شده]، و

مضغه را استخوانهایی درآوردهیم؛ و بر استخوانها گوشت پوشاندیم؛ سپس آن را آفرینش تازه‌ای دادیم؛ پس

بزرگ است خدایی که بهترین آفرینندگان است!"

۱۵) ثُمَّ إِنَّكُمْ بَعْدَ ذَلِكَ لَمَيِّتُونَ

- "سپس شما بعد از آن می‌میرید؛"

۱۶) ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ تُبَعَّثُونَ

- سپس در روز قیامت برانگیخته می‌شوید!

۱۷) وَلَقَدْ خَلَقْنَا فَوْقَكُمْ سَبْعَ طَرَائِقَ وَمَا كُنَّا عَنِ الْخَلْقِ غَافِلِينَ

- "ما بر بالای سر شما هفت راه [= طبقات هفتگانه آسمان] قرار دادیم؛ و ما (هرگز) از خلق (خود) غافل نبوده‌ایم!"

۱۸) وَأَنْزَلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بَقَدْرِ فَأَسْكَنَاهُ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّا عَلَى ذَهَابِهِ

لَقَادِرُونَ

- "و از آسمان، آبی به اندازه معین نازل کردیم؛ و آن را در زمین (در جایگاه مخصوصی) ساکن نمودیم؛ و ما بر

از بین بردن آن کاملاً قادریم!"

۱۹) فَأَنْشَأْنَا لَكُمْ بِهِ جَنَّاتٍ مِّنْ نَّخِيلٍ وَأَعْنَابٍ لَكُمْ فِيهَا فَوَاكِهٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

- "سپس بوسیله آن باغهایی از درختان نخل و انگور برای شما ایجاد کردیم؛ باغهایی که در آن میوه‌های بسیار است؛ و از آن میخورید!"

۲۰) وَشَجَرَةٌ تَخْرُجُ مِنْ طُورِ سَيْنَاءَ تَنْبَتُ بِالدَّهْنِ وَصَبْغٍ لِلَّهِ كَلِينٍ

- (نیز) درختی را که از طور سینا می‌روید [=درخت زیتون]، و از آن روغن و «نان خورش» برای خورندگان فراهم می‌گردد (آفریدیم)!

۲۱) وَإِنَّ لَكُمْ فِي الْأَنْعَامِ لَعِيرَةً نُسْقِيْكُمْ مِّمَّا فِي بُطُونِهَا وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ كَثِيرَةٌ وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ

- "و برای شما در چهارپایان عبرتی است؛ از آنچه در درون آنهاست [= از شیر] شما را سیراب می‌کنیم؛ و برای شما در آنها منافع بسیاری است؛ و از گوشت آنها می‌خورید؛"

۲۲) وَعَيْنَاهَا وَعَلَى الْفُلْكِ تُحَمَّلُونَ

- و بر آنها و بر کشتیها سوار می‌شوید!

۲۳) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَقَالَ يَا قَوْمِ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِّنْ إِلَهٍ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَقَوَّنَ

- "و ما نوح را بسوی قومش فرستادیم؛ او به آنها گفت: «ای قوم من! خداوند یکتا را پرسنید، که جز او معبدی برای شما نیست! آیا (از پرستش بتها) پرهیز نمی‌کنید؟!"

۲۴) فَقَالَ الْمَلَائِكَةُ كَفَرُوا مِنْ قَوْمِهِ مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُّثْلُكُمْ يُرِيدُ أَنْ يَنَفَضِّلَ عَلَيْكُمْ وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأَوَّلِينَ

- "جمعیت اشرافی (و مغور) از قوم نوح که کافر بودند گفتند: «این مرد جز بشری همچون شما نیست، که می‌خواهد بر شما برتری جوید! اگر خدا می‌خواست (پیامبری بفرستد) فرشتگانی نازل می‌کرد؛ ما چنین چیزی را هرگز در نیاکان خود نشنیده‌ایم!"

۲۵) إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ بِهِ جِنَّةٌ فَتَرَبَّصُوا بِهِ حَتَّىٰ حِينٍ

- او فقط مردی است که به نوعی جنون مبتلاست! پس مدتها درباره او صبر کنید (تا مرگش فرا رسد، یا از این بیماری رهایی یابد!) «

۲۶) قَالَ رَبُّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبْتُونَ

- (نوح) گفت: «پروردگار! ما در برابر تکذیب‌های آنان یاری کن!»

۲۷) فَأَوْحَيْنَا إِلَيْهِ أَنْ اصْنَعِ الْفُلْكَ بِأَعْيُنِنَا وَوَحْيَنَا فَإِذَا جَاءَ أَمْرُنَا وَفَارَ التَّتْسُورُ

فَاسْلُكْ فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجَيْنِ اثْنَيْنِ وَأَهْلَكْ إِلَّا مَنْ سَبَقَ عَلَيْهِ الْقَوْلُ مِنْهُمْ وَلَا

تُخَاطِبُنِي فِي الدِّينِ ظَلَمُوا إِنَّهُمْ مُغْرَقُونَ

- "ما به نوح وحی کردیم که: «کشتی را در حضور ما، و مطابق وحی ما بساز، و هنگامی که فرمان ما (برای غرق آنان) فرا رسد، و آب از تنور بجوشد (که نشانه فراسیدن طوفان است)، از هر یک از انواع حیوانات یک جفت در کشتی سوار کن؛ و همچنین خانوادهات را، مگر آسانی که قبلًاً وعده هلاکشان داده شده [= همسر و فرزند کافرت]؛ و دیگر درباره ستمگران با من سخن مگو، که آنان همگی هلاک خواهند شد."

۲۸) فَإِذَا اسْتَوَيْتَ أَنْتَ وَمَنْ مَعَكَ عَلَى الْفُلْكِ فَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي نَجَانَا مِنْ

الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- و هنگامی که تو و همه کسانی که با تو هستند بر کشتی سوار شدید، بگو: «ستایش برای خدایی است که ما را از قوم ستمگر نجات بخشید!»

۲۹) وَقُلْ رَبُّ أَنْزَلَنِي مُنْزَلًا مُبَارَكًا وَأَنْتَ خَيْرُ الْمُنْزَلِينَ

- و بگو: «پروردگار! ما را در منزلگاهی پربرکت فرود آر، و تو بهترین فرود آورندگانی!»

۳۰) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَاتٍ وَإِنْ كُنَّا لَمُبْتَلِينَ

- "(آری،) در این ماجرا (برای صاحبان عقل و اندیشه) آیات و نشانه‌هایی است؛ و ما مسلماً همگان را آزمایش می‌کنیم!"

۳۱) ثُمَّ أَشَّانَا مِنْ بَعْدِهِمْ قَرْنَا آخَرِينَ

- سپس جمعیت دیگری را بعد از آنها به وجود آورده‌یم.

(۳۲) فَآرْسَلْنَا فِيهِمْ رَسُولًا مِنْهُمْ أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ مَا لَكُمْ مِنْ إِلَهٌ غَيْرُهُ أَفَلَا تَتَّقُونَ

- "و در میان آنان رسولی از خودشان فرستادیم که: «خدا را پیرستید؛ جزو معبدی برای شما نیست؛ آیا (با این همه، از شرک و بت پرسنی) پرهیز نمی کنید؟!»"

(۳۳) وَقَالَ الْمَلَائِكَةُ مِنْ قَوْمِهِ الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِلِقَاءَ الْآخِرَةِ وَأَتْرَفَنَاهُمْ فِي

الْحَيَاةِ الدُّنْيَا مَا هَذَا إِلَّا بَشَرٌ مُّثْلُكُمْ يَأْكُلُ مِمَّا تَأْكُلُونَ مِنْهُ وَيَشْرَبُ مِمَّا تَشْرُبُونَ

- "ولی اشرافیان (خودخواه) از قوم او که کافر بودند، و دیدار آخرت را تکذیب می کردند، و در زندگی دنیا به آنان ناز و نعمت داده بودیم، گفتند: «این بشری است مثل شما؛ از آنچه می خورید می خورد؛ و از آنچه می نوشید می نوشد! (پس چگونه می تواند پیامبر باشد؟!)"

(۳۴) وَلَئِنْ أَطَعْتُمْ بَشَرًا مِثْلَكُمْ إِنَّكُمْ إِذَا لَخَاسِرُونَ

- و اگر از بشری همانند خودتان اطاعت کنید، مسلماً ریانکارید.

(۳۵) أَيَعِدُكُمْ أَنَّكُمْ إِذَا مِتُّمْ وَكُنْتُمْ تُرَابًا وَعِظَاماً أَنَّكُمْ مُّخْرَجُونَ

- آیا او به شما و عده می دهد هنگامی که مردید و خاک و استخوانهای (پوسیده) شدید، بار دیگر (از قبرها) بیرون آورده می شوید؟!

(۳۶) هَيَّاهَاتٍ هَيَّاهَاتٍ لِمَا تُوعَدُونَ

- هیهات، هیهات از این وعده هایی که به شما داده می شود!

(۳۷) إِنْ هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا نَحْنُ بِمَبْعُوثِينَ

- "مسلماً غیر از این زندگی دنیا می باشد، چیزی در کار نیست؛ پیوسته گروهی از ما می میریم، و نسل دیگری جای ما را می گیرد؛ و ما هرگز برانگیخته نخواهیم شد!"

(۳۸) إِنْ هُوَ إِلَّا رَجُلٌ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا وَمَا نَحْنُ لَهُ بِمُؤْمِنِينَ

- "او فقط مردی دروغگوست که بر خدا افترا بسته؛ و ما هرگز به او ایمان نخواهیم آورد!"

(۳۹) قَالَ رَبُّ انصُرْنِي بِمَا كَذَبْتُونِ

- (پیامبرشان) گفت: «پروردگار! مرا در برابر تکذیبهای آنان یاری کن!»

٤٠) قَالَ عَمَّا قَلِيلٍ لَيُصْبِحُنَّ تَادِمِينَ

- خداوند فرمود: «بزوودی از کار خود پشیمان خواهند شد! (اما زمانی که دیگر سودی به حالشان ندارد.)»

٤١) فَآخَذْتُهُمُ الصَّيْحَةُ بِالْحَقِّ فَجَعَلْنَاهُمْ غُثَاءً فَبَعْدًا لِلنَّقْوَمِ الظَّالِمِينَ

- «سراجام صیحه آسمانی آنها را بحق فرو گرفت؛ و ما آنها را همچون خاشاکی بر سیلاب قرار دادیم؛ دور باد قوم ستمگر (از رحمت خدا)!»

٤٢) ثُمَّ أَنْشَأَنَا مِنْ بَعْدِهِمْ قُرُونًا آخَرِينَ

- سپس اقوام دیگری را پس از آنها پدید آوردیم.

٤٣) مَا تَسْبِقُ مِنْ أُمَّةً أَجْلَاهَا وَمَا يَسْتَأْخِرُونَ

- هیچ ارمتنی بر اجل و سر رسید حتی خود پیشی نمی گیرد، و از آن تأخیر نیز نمی کند.

٤٤) ثُمَّ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا تَتَرَّا كُلَّ مَا جَاءَ أُمَّةً رَسُولُهَا كَذَبُوهُ فَاتَّبَعُنا بَعْضَهُمْ بَعْضًا وَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ فَبَعْدًا لِلنَّقْوَمِ لَا يُؤْمِنُونَ

- «سپس رسولان خود را یکی پس از دیگری فرستادیم؛ هر زمان رسولی برای (هدایت) قومی می آمد، او را تکذیب می کردند؛ ولی ما این امتهای سرکش را یکی پس از دیگری هلاک نمودیم، و آنها را احادیثی قرار دادیم (چنان محو شدند که تنها نام و گفتگویی از آنان باقی ماند). دور باد (از رحمت خدا) قومی که ایمان نمی آورند!»

٤٥) ثُمَّ أَرْسَلْنَا مُوسَى وَأَخَاهُ هَارُونَ بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانَ مُبِينَ سپس موسی و برادرش هارون را با آیات خود و دلیلی روشن فرستادیم...

٤٦) إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِئِهِ فَاسْتَكْبِرُوا وَكَانُوا قَوْمًا عَالِينَ

- «بسوی فرعون و اطرافیان اشرافی او؛ اما آنها تکبر کردند، و آنها مردمی برتری جوی بودند.»

٤٧) فَقَالُوا أَتُؤْمِنُ لِبَشَرَيْنِ مِثْلِنَا وَقَوْمُهُمَا لَنَا عَابِدُونَ

- آنها گفتند: «آیا ما به دو انسان همانند خودمان ایمان بیاوریم، در حالی که قوم آنها بردگان ما هستند؟!»

٤٨) فَكَذَبُوهُمَا فَكَانُوا مِنَ الْمُهَلَّكِينَ

- «(آری)، آنها این دو را تکذیب کردند؛ و سراجام همگی هلاک شدند.»

٤٩) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ لِعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

- "و ما به موسی کتاب (آسمانی) دادیم؛ شاید آنان [=بنی اسرائیل] هدایت شوند."

٥٠) وَجَعَلْنَا أَبْنَ مَرِيمَ وَأُمَّهُ آيَةً وَأَوَيْنَاهُمَا إِلَيْ رَبِّوَةِ ذَاتِ قَرَارٍ وَمَعِينٍ

- "و ما فرزند مریم [=عیسی] و مادرش را آیت و نشانه‌ای قرار دادیم؛ و آنها را در سرزمین مرتفعی که دارای امنیت و آب جاری بود جای دادیم."

٥١) يَا أَيُّهَا الرَّسُّلُ كُلُّوا مِنَ الطَّيِّبَاتِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ عَلِيمٌ

- ای پیامبر! از غذاهای پاکیزه بخورید، و عمل صالح انجام دهید، که من به آنچه انجام می‌دهید آگاهم.

٥٢) وَإِنَّ هَذِهِ أُمَّتُكُمْ أُمَّةٌ وَاحِدَةٌ وَأَنَا رَبُّكُمْ فَاتَّقُونَ

- "و این امت شما امت واحدی است؛ و من پروردگار شما هستم؛ پس، از مخالفت فرمان من بپرهیزید!"

٥٣) فَتَقْطَعُوا أُمْرَهُمْ بَيْنَهُمْ زِبْرَا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدِيهِمْ فَرَحُونَ

- "اما آنها کارهای خود را در میان خویش به پراکندگی کشاندند، و هر گروهی به راهی رفتند؛ (و عجب اینکه) هر گروه به آنچه نزد خود دارند خوشحالند!"

٥٤) فَذَرْهُمْ فِي غَمْرَتِهِمْ حَتَّىٰ حِينَ

- آنها را در جهل و غفلتشان بگزار تا زمانی (که مرگشان فرا رسد یا گرفتار عذاب الهی شوند).

٥٥) أَيْحَسِبُونَ أَنَّا نُمِدِّهُمْ بِهِ مِنْ مَالٍ وَبَنِينَ

- آنها گمان می‌کنند اموال و فرزندانی که بعنوان کمک به آنان می‌دهیم....

٥٦) نُسَارَعُ لَهُمْ فِي الْخَيْرَاتِ بَلَّا يَشْعُرُونَ

- برای این است که درهای خیرات را با شتاب به روی آنها بگشاییم!! (چنین نیست) بلکه آنها نمی‌فهمند (که این وسیله امتحانشان است).

٥٧) إِنَّ الَّذِينَ هُمْ مِنْ حَشْيَةِ رَبِّهِمْ مُّشْفِقُونَ

- مسلمانی که از خوف پروردگارشان بیناکند.

٥٨) وَالَّذِينَ هُمْ بِآيَاتِ رَبِّهِمْ يُؤْمِنُونَ

- و آنان که به آیات پروردگارشان ایمان می‌آورند،

۵۹) وَالَّذِينَ هُمْ بِرَبِّهِمْ لَا يُشْرِكُونَ

- و آنها که به پروردگارشان شرک نمی ورزند.

۶۰) وَالَّذِينَ يُؤْتُونَ مَا آتَوْا وَقُلُوبُهُمْ وَجْهَةُ أَنَّهُمْ إِلَى رَبِّهِمْ رَاجِعُونَ

- و آنها که نهایت کوشش را در انجام طاعات به خرج می دهند و با این حال، دلهایشان هراسناک است از اینکه سرانجام پسوانی پروردگارشان بازمی گردند.

۶۱) أُولَئِكَ يُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ وَهُمْ لَهَا سَابِقُونَ

- (آری) چنین کسانی در خبرات سرعت می کنند و از دیگران پیشی می گیرند (و مشمول عنايات ما هستند).

۶۲) وَلَا نُكَلِّفُ نَفْسًا إِلَّا وُسْعَهَا وَلَدَيْنَا كِتابٌ يَنْطِقُ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- "و ما هیچ کس را جز به اندازه تواناییش تکلیف نمی کنیم؛ و نزد ما کتابی است که (تمام اعمال بندگان را ثبت کرده و) بحق سخن می گوید؛ و به آنان هیچ ستمی نمی شود."

۶۳) بَلْ قُلُوبُهُمْ فِي غَمْرَةٍ مِّنْ هَذَا وَلَهُمْ أَعْمَالٌ مِّنْ دُونِ ذَلِكَ هُمْ لَهَا عَامِلُونَ

- "ولی دلهای آنها از این نامه اعمال (روز حساب و آیات قرآن) در بی خبری فرورفته؛ و اعمال (زشت) دیگری جز این دارند که پیوسته آن را انجام می دهند..."

۶۴) حَتَّىٰ إِذَا أَخَذَنَا مُتْرَفِيهِمْ بِالْعَذَابِ إِذَا هُمْ يَجْأَرُونَ

- "تا زمانی که متنعمان مغور آنها را در چنگال عذاب گرفتار سازیم؛ در این هنگام، نالههای دردنگ و استغاثه آمیز سرمی دهند!"

۶۵) لَا تَجْأَرُوا إِلَيْوْمَ إِنَّكُمْ مَّنَا لَا تُنَصَّرُونَ

- (اما به آنها گفته می شود): امروز فریاد نکنید، زیرا از سوی ما یاری نخواهید شد!

۶۶) قَدْ كَانَتْ آيَاتِي تُتْلَى عَلَيْكُمْ فَكَنْتُمْ عَلَى أَعْقَابِكُمْ تَنَكِّصُونَ

- "(آیا فراموش کرده اید که) در گذشته آیات من پیوسته بر شما خوانده می شد؛ اما شما اعراض کرده به عقب بازمی گشتبید؟!"

۶۷) مُسْتَكْبِرِينَ بِهِ سَامِرًا تَهْجُرُونَ

- در حالی که در برابر او [=پیامبر] استکبار می کردید، و شبها در جلسات خود به بدگویی می پرداختید؟!

۶۸) أَفَلَمْ يَدْبَرُوا الْقَوْلَ أَمْ جَاءَهُمْ مَا لَمْ يَأْتِ آبَاءَهُمُ الْأَوَّلِينَ

- آیا آنها در این گفتار نیندیشیدند، یا اینکه چیزی برای آنان آمده که برای نیاکانشان نیامده است؟!

۶۹) أَمْ لَمْ يَعْرِفُوا رَسُولَهُمْ فَهُمْ لَهُ مُنْكِرُونَ

- یا اینکه پیامبرشان را نشناختند (و از سوابق او آگاه نیستند)، از این رو او را انکار می‌کنند؟!

۷۰) أَمْ يَقُولُونَ بِهِ جَنَّةٌ بَلْ جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ وَأَكْثَرُهُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

- یا می‌گویند او دیوانه است؟! ولی او حق را برای آنان آورده؛ اما بیشترشان از حق کراحت دارند (و گریزانند) ».

۷۱) وَلَوْ أَتَيْتَ الْحَقَّ أَهْوَاهُمْ لَفَسَدَتِ السَّمَوَاتُ وَالْأَرْضُ وَمَنْ فِيهِنَّ بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِذِكْرِهِمْ فَهُمْ عَنْ ذِكْرِهِمْ مُغَرَّضُونَ

- و اگر حق از هوشهای آنها پیروی کند، آسمانها و زمین و همه کسانی که در آنها هستند تباہ می‌شوند! ولی ما قرآنی به آنها دادیم که مایه یادآوری (و عزت و شرف) برای آنهاست، اما آنان از (آنجه مایه) یادآوریشان (است) رویگردانند!

۷۲) أَمْ تَسْأَلُهُمْ خَرْجًا فَخَرَاجٌ رَبِّكَ خَيْرٌ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- یا اینکه تو از آنها مزد و هزینه‌ای (در برای دعوت) می‌خواهی؟ با اینکه مزد پروردگارت بهترین روزی دهنگان است!

۷۳) وَإِنَّكَ لَتَدْعُوهُمْ إِلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- بطور قطع و یقین، تو آنان را به راه راست دعوت می‌کنی.

۷۴) وَإِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ عَنِ الصَّرَاطِ لَنَا كُبُونَ

- اما کسانی که به آخرت ایمان ندارند از این راه منحرفتند!

۷۵) وَلَوْ رَحِمْنَاهُمْ وَكَشَفْنَا مَا بِهِمْ مِنْ ضُرٌّ لَلْجُوا فِي طُغْيَانِهِمْ يَعْمَهُونَ

- و اگر به آنان رحم کنید و گرفتاریها و مشکلاتشان را برطرف سازیم، (نه تنها بیدار نمی‌شوند، بلکه) در طغیانشان لجاجت می‌ورزند و (در این وادی) سرگردان می‌مانند!

٧٦) وَلَقَدْ أَخْذَنَاهُمْ بِالْعَذَابِ فَمَا اسْتَكَانُوا لِرَبِّهِمْ وَمَا يَتَضَرَّعُونَ

- ما آنها را به عذاب و بلا گرفتار ساختیم (تا بیدار شوند)، اما آنان نه در برابر پروردگارشان تواضع کردند، و نه به درگاهش تضرع می‌کنند!

٧٧) حَتَّىٰ إِذَا فَتَحْنَا عَلَيْهِمْ بَابًا ذَا عَذَابٍ شَدِيدٍ إِذَا هُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ

- (این وضع همچنان ادامه می‌یابد) تا زمانی که دری از عذاب شدید به روی آنان بگشاییم، (و چنان گرفتار می‌شوند که) ناگهان بکلی مایوس گردند.

٧٨) وَهُوَ الَّذِي أَنْشَأَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْقَادَةَ قَلِيلًا مَا تَشْكُرُونَ

- " او کسی است که برای شما گوش و چشم و قلب [عقل] ایجاد کرد؛ اما کمتر شکر او را بجا می‌آورید."

٧٩) وَهُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِنَّهُ تُحْشِرُونَ

- " او کسی است که شما را در زمین آفرید؛ و به سوی او محشور می‌شوید!"

٨٠) وَهُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمْسِتُ وَلَهُ اخْتِلَافُ الَّيْلِ وَالنَّهَارِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- " او کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند؛ و رفت و آمد شب و روز از آن اوست؛ آیا اندیشه نمی‌کنید؟!"

٨١) بَلْ قَالُوا مِثْلَ مَا قَالَ الْأَوَّلُونَ

- (نه)، بلکه آنان نیز مثل آنچه پیشینان گفته بودند گفتند.

٨٢) قَالُوا أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعَظَامًا أَئِنَّا لَمَبْعُوثُونَ

- آنها گفتند: «آیا هنگامی که مردیم و خاک و استخوانهای (پوسیده) شدیم، آیا بار دیگر برانگیخته خواهیم شد؟!

٨٣) لَقَدْ وُعِدْنَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا هَذَا مِنْ قَبْلِ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- «این وعده به ما و پدرانمان از قبل داده شده؛ این فقط افسانه‌های پیشینان است!»

٨٤) قُلْ لِمَنِ الْأَرْضُ وَمَنْ فِيهَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- بگو: «زمین و کسانی که در آن هستند از آن کیست، اگر شما می‌دانید؟!»

٨٥) سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- بزوودی (در پاسخ تو) می‌گویند: «همه از آن خداست!» بگو: «آیا متذکر نمی‌شوید؟!»

٨٦) قُلْ مَنْ رَبُّ السَّمَاوَاتِ السَّبَعِ وَرَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

- بگو: «چه کسی پروردگار آسمانهای هفتگانه، و پروردگار عرش عظیم است؟»

٨٧) سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ أَفَلَا تَتَنَّعُونَ

- بزودی خواهند گفت: «همه اینها از آن خداست!» بگو: «آیا تقوا پیشه نمی کنید (و از خدا نمی ترسید و دست از شرک بر نمی دارید) !؟!

٨٨) قُلْ مَنْ بَيَدِهِ مَلْكُوتُ كُلٌّ شَيْءٍ وَهُوَ يُجِيرُ وَلَا يُجَارُ عَلَيْهِ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- بگو: «اگر می دانید، چه کسی حکومت همه موجودات را در دست دارد، و به بی پناهان پناه می دهد، و نیاز به پناهادن ندارد؟!؟!

٨٩) سَيَقُولُونَ لِلَّهِ قُلْ فَإِنَّى تُسْحَرُونَ

- خواهند گفت: «(همه اینها) از آن خداست» بگو: «با این حال چگونه می گویید سحر شده اید (و این سخنان سحر و افسون است) !؟!

٩٠) بَلْ أَتَيْنَاهُمْ بِالْحَقِّ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

- «نه، (واقع این است که) ما حق را برای آنها آوردهیم؛ آنان دروغ می گویند!»

٩١) مَا اتَّخَذَ اللَّهُ مِنْ وَلَدٍ وَمَا كَانَ مَعَهُ مِنْ إِلَهٍ إِذَا لَذَّهَبَ كُلُّ إِلَهٍ بِمَا خَلَقَ وَلَعَلَّا بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ

- «خدا هرگز فرزندی برای خود انتخاب نکرده؛ و معبد دیگری با او نیست؛ که اگر چنین می شد، هر یک از خدایان مخلوقات خود را تدبیر و اداره می کردند و بعضی بر بعضی دیگر برتری می جستند (و جهان هستی به تباہی کشیده می شد)؛ متوجه است خدا از آنچه آنان توصیف می کنند!»

٩٢) عَالَمِ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ فَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

- «او دنای نهان و آشکار است؛ پس برتر است از آنچه برای او همتا قرار می دهند!»

٩٣) قُلْ رَبُّ إِمَّا تُرِينَى مَا يُوعَدُونَ

- بگو: «پروردگار من! اگر عذابهای را که به آنان و عده داده می شود به من نشان دهی (و در زندگیم آن را ببینم)

...

٩٤) رَبِّ فَلَا تَجْعَلْنِي فِي الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- پروردگار من! مرا (در این عذابها) با گروه ستمگران قرار مده!

٩٥) وَإِنَّا عَلَى أَنْ نُرِيكَ مَا نَعِدُهُمْ لَقَادِرُونَ

- و ما تواناییم که آنچه را به آنها وعده می دهیم به تو نشان دهیم!

٩٦) ادْفَعْ بِالْتَّى هِيَ أَحْسَنُ السَّيِّئَةَ نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَصْفُونَ

- بدی را به بهترین راه و روش دفع کن (و پاسخ بدی را به نیکی ده) ! ما به آنچه توصیف می کنند آگاهتریم!

٩٧) وَقُلْ رَبِّ أَعُوذُ بِكَ مِنْ هَمَزَاتِ الشَّيَاطِينِ

- و بگو: «پروردگار! از وسوسه های شیاطین به تو پناه می برم!

٩٨) وَأَعُوذُ بِكَ رَبِّ أَنْ يَحْضُرُونَ

- و از اینکه آنان نزد من حاضر شوند (نیز) - ای پروردگار من - به تو پناه می برم!

٩٩) حَتَّىٰ إِذَا جَاءَ أَحَدَهُمُ الْمَوْتُ قَالَ رَبِّ ارْجِعُونِ

- (آنها همچنان به راه غلط خود ادامه می دهند) تا زمانی که مرگ یکی از آنان فرارسد، می گوید: «پروردگار من! مرا بازگردانید!

١٠٠) لَعَلَّى أَعْمَلُ صَالِحًا فِيمَا تَرَكْتُ كَلَّا إِنَّهَا كَلِمَةٌ هُوَ قَاتِلُهَا وَمِنْ وَرَائِهِمْ بَرْزَخٌ إِلَى يَوْمٍ يُبَعَثُونَ

- شاید در آنچه ترک کردم (و کوتاهی نمودم) عمل صالحی انجام دهم!» (ولی به او می گویند): چنین نیست! این سخنی است که او به زبان می گوید (و اگر بازگردد، کارش همچون گذشته است)! و پشت سر آنان برزخی است تا روزی که برانگیخته شوند!

١٠١) فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ فَلَا أَنْسَابَ بَيْنَهُمْ يَوْمَئِذٍ وَلَا يَتَسَاءَلُونَ

- «هنگامی که در «صور» دمیده شود، هیچ یک از بیوتدهای خویشاوندی میان آنها در آن روز نخواهد بود؛ و از یکدیگر تقاضای کمک نمی کنند (چون کاری از کسی ساخته نیست)!

١٠٢) فَمَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- و کسانی که وزنه اعمالشان سنگین است، همان رستگاراند!

١٠٣) وَمَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ فَأُولَئِكَ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنْفُسَهُمْ فِي جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

- آنان که وزنه اعمالشان سبک باشد، کسانی هستند که سرمایه وجود خود را از دست داده، در جهنم جاودانه خواهند ماند!

١٠٤) تَلْفَحُ وُجُوهُهُمُ النَّارُ وَهُمْ فِيهَا كَالْحُوَنَ

- "شعلهای سوزان آتش همچون شمشیر به صور تهاشان نواخته می‌شود؛ و در دوزخ چهره‌ای عبوس دارند."

١٠٥) إِلَمْ تَكُنْ آَيَاتِي تُتَلَّى عَلَيْكُمْ فَكُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ

- (به آنها گفته می‌شود): آیا آیات من بر شما خوانده نمی‌شد، پس آن را تکذیب می‌کردید؟!

١٠٦) قَالُوا رَبَّنَا غَلَبَتْ عَلَيْنَا شِقْوَتُنَا وَكُنَّا قَوْمًا ضَالِّينَ

- می‌گویند: «پروردگار! بدینختی ما بر ما چیره شد، و ما قوم گمراهی بودیم!

١٠٧) رَبَّنَا أَخْرِجْنَا مِنْهَا فَإِنْ عُدْنَا فَإِنَّا ظَالِمُونَ

- پروردگار! ما را از این (دوزخ) بیرون آر، اگر بار دیگر تکرار کردیم قطعاً ستمنگریم (و مستحق عذاب)!

١٠٨) قَالَ أَخْسَرُوا فِيهَا وَلَا تُكَلِّمُونَ

- (خداوند) می‌گوید: «دور شوید در دوزخ، و با من سخن مگویید!

١٠٩) إِنَّهُ كَانَ فَرِيقٌ مِّنْ عِبَادِي يَقُولُونَ رَبَّنَا آمَّا فَاغْفِرْ لَنَا وَأَرْحَمْنَا وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحْمِينَ

- "(فراموش کرده‌اید) گروهی از بندگانم می‌گفتند: پروردگار! ما ایمان آوردیم؛ ما را ببخش و بر ما رحم کن؛ و تو بهترین رحم کنندگانی!"

١١٠) فَاتَّخَذْتُمُوهُمْ سِخْرِيًّا حَتَّى أَنْسَوْكُمْ ذِكْرِي وَكُنْتُمْ مِّنْهُمْ تَضَحَّكُونَ

- "اما شما آنها را به باد مسخره گرفتید تا شما را از یاد من غافل کردند؛ و شما به آنان می‌خندیدید!"

١١١) إِنِّي جَزِيْتُهُمُ الْيَوْمَ بِمَا صَبَرُوا أَنَّهُمْ هُمُ الْفَائِرُونَ

- "ولی من امروز آنها را بخاطر صبر و استقامتشان پاداش دادم؛ آنها پیروز و رستگارند!"

١١٢) قَالَ كَمْ لَبِثْتُمْ فِي الْأَرْضِ عَدَدَ سِنِينَ

- (خداوند) می‌گوید: «چند سال در روی زمین توقف کردید؟»

١١٣) قَالُوا لَبِثْنَا يَوْمًا أَوْ بَعْضَ يَوْمٍ فَاسْأَلُ الْعَادِيْنَ

- (در پاسخ) می‌گویند: «تنها به اندازه یک روز، یا قسمتی از یک روز! از آنها که می‌توانند بشمارند پرس!»

١١٤) قَالَ إِنَّ لَبِثْتُمْ إِلَّا قَلِيلًا لَوْ أَنَّكُمْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- می‌گوید: «آری، شما مقدار کمی توقف نمودید اگر می‌دانستید!»

١١٥) أَفَحَسِبْتُمْ أَنَّمَا خَلَقْنَاكُمْ عَبْنًا وَأَنَّكُمْ إِلَيْنَا لَا تُرْجِعُونَ

- آیا گمان کردید شما را بیهوده آفریدهایم، و بسوی ما باز نمی‌گردید؟

١١٦) فَتَعَالَى اللَّهُ الْمُلِكُ الْحَقُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْكَرِيمِ

- پس برتر است خداوندی که فرمانروای حق است (از اینکه شما را بی هدف آفریده باشد)! معبدی جز او نیست؛ و او پروردگار عرش کریم است!

١١٧) وَمَنْ يَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا يُرْهَانَ لَهُ بِهِ فَإِنَّمَا حِسَابُهُ عِنْدَ رَبِّهِ إِنَّهُ لَا

يُفْلِحُ الْكَافِرُونَ

- و هر کس معبد دیگری را با خدا بخواند - و مسلمان هیچ دلیلی بر آن نخواهد داشت - حساب او نزد پروردگارش خواهد بود؛ یقیناً کافران رستگار نخواهند شد!

١١٨) وَقُلْ رَبِّ اغْفِرْ وَأَرْحَمْ وَأَنْتَ خَيْرُ الرَّاحِمِينَ

- و بگو: «پروردگار! مرا ببخش و رحمت کن؛ و تو بهترین رحم کنندگانی!»

س۲۴ - تعداد آیات ۶۴ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) سوره‌اُنْزَلْنَا هَا وَفَرَضْنَا هَا وَأَنْزَلْنَا فِيهَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لَعَلَكُمْ تَذَكَّرُونَ

- (این) سوره‌ای است که آن را فرو فرستادیم، و (عمل به آن را) واجب نمودیم، و در آن آیات روشنی نازل کردیم، شاید شما متذکر شوید!

۲) الزَّانِيَةُ وَالزَّانِي فَاجْلِدُوا كُلَّ وَاحِدٍ مِنْهُمَا مِئَةً جَلْدَةً وَلَا تَأْخُذُكُمْ بِهِمَا رَأْفَةً فِي دِينِ اللَّهِ إِنْ كُنْتُمْ تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَلَيَسْهُدْ عَذَابُهُمَا طَائِفَةٌ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- "هر یک از زن و مرد زناکار را صد تازیانه بزنید؛ و نباید رافت (و محبت کاذب) نسبت به آن دو شما را از اجرای حکم الهی مانع شود، اگر به خدا و روز جزا ایمان دارید! و باید گروهی از مؤمنان مجازاتشان را مشاهده کنند!"

۳) الزَّانِي لَا يَنكِحُ إِلَّا زَانِيَةً أَوْ مُشْرِكَةً وَالزَّانِيَةُ لَا يَنكِحُهُمَا إِلَّا زَانَ أَوْ مُشْرِكٌ وَحْرَمْ ذَلِكَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ

- "مرد زناکار جز با زن زناکار یا مشرک ازدواج نمی‌کند؛ و زن زناکار را، جز مرد زناکار یا مشرک، به ازدواج خود درنی آورد؛ و این کار بر مؤمنان حرام شده است!"

۴) وَالَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْسَنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَأْتُوا بِأَرْبَعَةٍ شُهَدَاءٍ فَاجْلِدُوهُمْ ثَمَانِينَ جَلْدَةً وَلَا تَقْبِلُوا لَهُمْ شَهَادَةً أَبْدًا وَأُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- "و کسانی که آنان پاکدامن را متهم می‌کنند، سپس چهار شاهد (بر مدعای خود) نمی‌آورند، آنها را هشتاد تازیانه بزنید و شهادتشان را هرگز نپذیرید؛ و آنها همان فاسقانند!"

۵) إِلَّا الَّذِينَ تَابُوا مِنْ بَعْدِ ذَلِكَ وَأَصْلَحُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- مگر کسانی که بعد از آن توبه کنند و جبران نمایند (که خداوند آنها را می‌بخشد) زیرا خداوند آمرزنشده و مهربان است.

۶) وَالَّذِينَ يَرْمُونَ أَزْوَاجَهُمْ وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ شُهَدَاءُ إِلَّا أَنفُسُهُمْ فَشَهَادَةُ أَحَدٍ هُمْ أَرْبَعُ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الصَّادِقِينَ

- "و کسانی که همسران خود را (به عمل منافق عفت) متهم می کنند، و گواهانی جز خودشان ندارند، هر یک از آنها باید چهار مرتبه به نام خدا شهادت دهد که از راستگویان است؛"

۷) وَالْخَامِسَةُ أَنَّ لَعْنَتَ اللَّهِ عَلَيْهِ إِنْ كَانَ مِنَ الْكَاذِبِينَ و در پنجمین بار بگوید که لعنت خدا بر او باد اگر از دروغگویان باشد.

۸) وَيَدْرُأُ عَنْهَا الْعَذَابَ أَنْ تَشْهَدَ أَرْبَعَ شَهَادَاتٍ بِاللَّهِ إِنَّهُ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ - آن زن نیز می تواند کیفر (زنای) را از خود دور کند، به این طریق که چهار بار خدا را به شهادت طبلد که آن مرد در این نسبتی که به او می دهد از دروغگویان است.

۹) وَالْخَامِسَةُ أَنَّ غَضَبَ اللَّهِ عَلَيْهَا إِنْ كَانَ مِنَ الصَّادِقِينَ و بار پنجم بگوید که غضب خدا بر او باد اگر آن مرد از راستگویان باشد.

۱۰) وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ تَوَّابُ حَكِيمٌ - اگر فضل و رحمت خدا شامل حال شما نبود و اینکه او توبه پذیر و حکیم است (سیاری از شما گرفتار مجازات سخت الهی می شدید) !

۱۱) إِنَّ الَّذِينَ جَاءُوا بِالْإِفْكِ عُصْبَةٌ مِنْكُمْ لَا تَحْسِبُوهُ شَرًّا لَكُمْ بَلْ هُوَ خَيْرٌ لَكُمْ لِكُلِّ أَمْرٍ مِنْهُمْ مَا اكْتَسَبَ مِنَ الْإِثْمِ وَالَّذِي تَوَلَّى كِبْرَهُ مِنْهُمْ لَهُ عَذَابٌ عَظِيمٌ - "مسئلماً کسانی که آن تهمت عظیم را عنوان کردند گروهی (متشکل و توطئه‌گر) از شما بودند؛ اما گمان نکنید این ماجرا برای شما بد است، بلکه خیر شما در آن است؛ آنها هر کدام سهم خود را از این گناهی که مرتکب شدند دارند؛ و از آنان کسی که بخش مهم آن را بر عهده داشت عذاب عظیمی برای اوست!"

۱۲) لَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ ظَنَّ الْمُؤْمِنُونَ وَالْمُؤْمِنَاتُ بِأَنفُسِهِمْ خَيْرًا وَقَالُوا هَذَا
إِفْكٌ مُّبِينٌ

- چرا هنگامی که این (تهمت) را شنیدید، مردان و زنان با ایمان نسبت به خود (و کسی که همچون خود آنها بود)
گمان خیر نبرندند و نگفتند این دروغی بزرگ و آشکار است؟!

۱۳) لَوْلَا جَاءُوا عَلَيْهِ بِأَرْبَعَةِ شُهَدَاءِ فَإِذْ لَمْ يَأْتُوا بِالشُّهَدَاءِ فَأُولَئِكَ عِنْدَ اللَّهِ
هُمُ الْكَاذِبُونَ

- چرا چهار شاهد برای آن نیاورندند؟! اکنون که این گواهان را نیاورندند، آنان در پیشگاه خدا دروغگویانند!

۱۴) وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ لَمَسَكُمْ فِي مَا أَفْضَمْ
فِيهِ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- و اگر فضل و رحمت الهی در دنیا و آخرت شامل شما نمی شد، بخاطر این گناهی که کردید عذاب سختی به شما
می رسید!

۱۵) إِذْ تَلَقَّوْنَهُ بِالسِّنَّتِكُمْ وَتَقُولُونَ بِأَفْوَاهِكُمْ مَا لَيْسَ لَكُمْ بِعِلْمٍ وَتَحْسَبُونَهُ
هَيْنَا وَهُوَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمٌ

- "به خاطر بیاورید زمانی را که این شایعه را از زبان یکدیگر می گرفتید، و با دهان خود سخنی می گفتید که به آن
یقین نداشید؛ و آن را کوچک می پنداشتید در حالی که نزد خدا بزرگ است!"

۱۶) وَلَوْلَا إِذْ سَمِعْتُمُوهُ قُلْتُمْ مَا يَكُونُ لَنَا أَنْ تَكَلَّمَ بِهَذَا سُبْحَانَكَ هَذَا بُهْتَانٌ
عَظِيمٌ

- "چرا هنگامی که آن را شنیدید نگفتهید: «ما حق نداریم که به این سخن تکلم کنیم؛ خداوندا منزهی تو، این بهتان
بزرگی است؟!»"

۱۷) يَعِظُكُمُ اللَّهُ أَنْ تَعُودُوا لِمِثْلِهِ أَبْدًا إِنْ كُنْتُمْ مُّؤْمِنِينَ

- خداوند شما را اندرز می دهد که هرگز چنین کاری را تکرار نکنید اگر ایمان دارید!

۱۸) وَبِيَنِ اللَّهِ لَكُمُ الْآيَاتِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- خداوند آیات را برای شما بیان می‌کند، و خدا دانا و حکیم است.

۱۹) إِنَّ الَّذِينَ يُحِبُّونَ أَنْ تَشْيِعَ الْفَاحِشَةَ فِي الَّذِينَ آمَنُوا لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ وَأَتَتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- "کسانی که دوست دارند زشتیها در میان مردم با ایمان شیوع یابد، عذاب در دنایکی برای آنسان در دنیا و آخرت است؛ و خداوند می‌داند و شما نمی‌دانید!"

۲۰) وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ وَأَنَّ اللَّهَ رَوُوفٌ رَّحِيمٌ

- و اگر فضل و رحمت الهی شامل حال شما نبود و اینکه خدا مهربان و رحیم است (مجازات سختی دامانتان را می‌گرفت)!

۲۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَبَعُوا خُطُواتِ الشَّيْطَانِ وَمَنْ يَتَّبِعُ خُطُواتِ الشَّيْطَانِ فَإِنَّهُ يَأْمُرُ بِالْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَوْلَا فَضْلُ اللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُ مَا زَكَّا مِنْكُمْ مَنْ أَحَدٍ أَبْدًا وَلَكِنَّ اللَّهَ يُزَكِّي مَنْ يَسْأَءُ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از گامهای شیطان پیروی نکنید! هر کس پیرو شیطان شود (گمراحت می‌سازد، زیرا) او به فحشا و منکر فرمان می‌دهد! و اگر فضل و رحمت الهی بر شما نبود، هرگز احدی از شما پاک نمی‌شد؛ ولی خداوند هر که را بخواهد تزکیه می‌کند، و خدا شنا و داناست!"

۲۲) وَلَا يَأْتَلَ أُولُوا الْفَضْلِ مِنْكُمْ وَالسَّعَةُ أَنْ يُؤْتُوا أُولَى الْقُرْبَى وَالْمَسَاكِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ فِي سَيِّلِ اللَّهِ وَلَيُعْفُوا وَلَيُصْفَحُوا أَلَا تُحِبُّونَ أَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَكُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "آنها که از میان شما دارای برتری (مالی) و وسعت زندگی هستند نباید سوگند یاد کنند که از انفاق نسبت به نزدیکان و مستمندان و مهاجران در راه خدا دریغ نمایند؛ آنها باید عفو کنند و چشم بپوشند؛ آیا دوست نمی‌دارید خداوند شما را ببخشد؟! و خداوند آمرزند و مهربان است!"

٢٣) إِنَّ الَّذِينَ يَرْمُونَ الْمُحْصَنَاتِ الْغَافِلَاتِ الْمُؤْمِنَاتِ لَعِنُوا فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ
وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- کسانی که زنان پاکدامن و بی خبر (از هرگونه آلودگی) و مؤمن را متهمن می سازند، در دنیا و آخرت از رحمت الهی بدورند و عذاب بزرگی برای آنهاست.

٢٤) يَوْمَ تَشَهَّدُ عَلَيْهِمُ الْسُّبْتَهُمْ وَأَيْدِيهِمْ وَأَرْجُلَهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
- در آن روز زبانها و دستها و پاهایشان بر ضد آنها به اعمالی که مرتكب می شدند گواهی می دهد!

٢٥) يَوْمَئِذٍ يُوقَيِّمُ اللَّهُ دِينَهُمُ الْحَقَّ وَيَعْلَمُونَ أَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ الْمُبِينُ
- آن روز، خداوند جزای واقعی آنان را بی کم و کاست می دهد؛ و می دانند که خداوند حق آشکار است!

٢٦) الْخَيَثَاتُ لِلْخَبِيشِينَ وَالْخَبِيثُونَ لِلْخَبِيشَاتِ وَالطَّيَّبَاتُ لِلطَّيَّبِينَ وَالظَّيَّبِينَ
لِطَيَّبَاتِ أُولَئِكَ مُبَرَّوْنَ مِمَّا يَقُولُونَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرِزْقٌ كَرِيمٌ

- "زنان ناپاک از آن مردان ناپاکند، و مردان ناپاک نیز به زنان ناپاک تعليق دارند؛ و زنان پاک از آن مردان پاک، و مردان پاک از آن زنان پاکند! اینان از نسبتها نارواهی که (ناپاکان) به آنان می دهند میرا هستند؛ و برای آنان آمرزش (اللهی) و روزی پر ارزشی است!"

٢٧) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيوْتًا غَيْرَ بِيُوْتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْنِسُوا وَتُسَلِّمُوا
عَلَى أَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! در خانه هایی غیر از خانه خود وارد نشوید تا اجازه بگیرید و بر اهل آن خانه سلام کنید؛ این برای شما بهتر است؛ شاید متذکر شوید!"

٢٨) فَإِنْ لَمْ تَجِدُوا فِيهَا أَحَدًا فَلَا تَدْخُلُوهَا حَتَّى يُؤْذَنَ لَكُمْ وَإِنْ قِيلَ لَكُمْ
اْرْجِعُوا فَارْجِعُوا هُوَ أَزْكَى لَكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَعْمَلُونَ عَلِيهِمْ

- "و اگر کسی را در آن نیافتید، وارد نشوید تا به شما اجازه داده شود؛ و اگر گفته شد: «بازگردید!» بازگردید؛ این برای شما پاکیزه تر است؛ و خداوند به آنچه انجام می دهد آگاه است!"

٢٩) لَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَدْخُلُوا بِيُوْتًا غَيْرَ مَسْكُونَةٍ فِيهَا مَتَاعٌ لَّكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تُبْدِونَ وَمَا تَكْتُمُونَ

- "(ولی) گناهی بر شما نیست که وارد خانه‌های غیر مسکونی بشوید که در آن متعاقی متعلق به شما وجود دارد؛ و خدا آنچه را آشکار می‌کنید و آنچه را پنهان می‌دارید، می‌داندا!"

٣٠) قُل لِّلْمُؤْمِنِينَ يَغْضُضُوا مِنْ أَبْصَارِهِمْ وَيَحْفَظُوا فُرُوجَهُمْ ذَلِكَ أَزْكَى لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

- "به مؤمنان بگو چشمها خود را (از نگاه به نامحرمان) فروگیرند، و عفاف خود را حفظ کنند؛ این برای آنسان پاکیزه‌تر است؛ خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است!"

٣١) وَقُل لِّلْمُؤْمِنَاتِ يَغْضُضْنَ مِنْ أَبْصَارِهِنَّ وَيَحْفَظْنَ فُرُوجَهُنَّ وَلَا يُبَدِّلْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا مَا ظَهَرَ مِنْهَا وَلَيُضْرِبُنَّ بِخُمُرِهِنَّ عَلَى جُبُوبِهِنَّ وَلَا يُبَدِّلْنَ زِينَتَهُنَّ إِلَّا لِبُعْوَلَتِهِنَّ أَوْ آبَاءِ بُعْوَلَتِهِنَّ أَوْ أَبْنَائِهِنَّ أَوْ أَبْنَاءِ بُعْوَلَتِهِنَّ أَوْ إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي إِخْوَانِهِنَّ أَوْ بَنِي أَخْوَاتِهِنَّ أَوْ نِسَائِهِنَّ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُنَّ أَوِ التَّابِعِينَ غَيْرِ أُولَئِي الْأَرْبَةِ مِنَ الرِّجَالِ أَوِ الطِّفْلِ الَّذِينَ لَمْ يَظْهِرُوا عَلَى عَوْرَاتِ النِّسَاءِ وَلَا يَضْرِبُنَّ بِأَرْجُلِهِنَّ لِيُعْلَمَ مَا يُخْفِينَ مِنْ زِينَتِهِنَّ وَتُوبُوا إِلَى اللَّهِ جَمِيعًا أَيُّهَا الْمُؤْمِنُونَ لَعَلَّكُمْ تُقْلِحُونَ

- "و به آنان با ایمان بگو چشمها خود را (از نگاه هوس آلو) فروگیرند، و دامان خوش را حفظ کنند و زینت خود را - جز آن مقدار که نمایان است - آشکار ننمایند و (اطراف) روسیه‌های خود را بر سینه خود افکند (تا گردن و سینه با آن پوشانده شود)، و زینت خود را آشکار نسازند مگر برای شوهرانشان، یا پدرانشان، یا پسرانشان، یا پسران همسرانشان، یا برادرانشان، یا پسران برادرانشان، یا زنان خواهرانشان، یا زنان همکیشان، یا برده‌گانشان [=کنیزانشان]، یا افراد سفیه که تمایلی به زن ندارند، یا کودکانی که از امور جنسی مربوط به زنان آگاه نیستند؛ و هنگام راه رفتن پاهای خود را به زمین تزنند تا زینت پنهانیشان داشته شود (و صدای خلخلال که بریا دارند به گوش رسد). و همگی بسوی خدا بازگردید ای مؤمنان، تا رستگار شوید!"

(۳۲) وَأَنْكِحُوا الْأَيَامَيْ مِنْكُمْ وَالصَّالِحِينَ مِنْ عِبَادِكُمْ وَإِمَائِكُمْ إِنْ يَكُونُوا فُقَرَاءٌ يُغْنِيهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ وَاسِعٌ عَلِيمٌ

- "مردان و زنان بی همسر خود را همسر دهید، همچنین غلامان و کیزان صالح و درستکاران را؛ اگر فقیر و تنگدست باشند، خداوند از فضل خود آنان را بی نیاز می سازد؛ خداوند گشایش دهنده و آگاه است!"

(۳۳) وَلَيَسْتَعْفِفَ الَّذِينَ لَا يَجِدُونَ نِكَاحًا حَتَّىٰ يُغْنِيهُمُ اللَّهُ مِنْ فَضْلِهِ وَالَّذِينَ يَبْتَغُونَ الْكِتَابَ مِمَّا مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ فَكَاتِبُوهُمْ إِنْ عَلِمْتُمْ فِيهِمْ خَيْرًا وَآتُوهُمْ مِنْ مَالِ اللَّهِ الَّذِي آتَاكُمْ وَلَا تُكْرِهُوا فَتَيَاتِكُمْ عَلَى الْبِغَاءِ إِنْ أَرْدَنَ تَحْصَنَا لَتُبْتَغُوا عَرَضَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَنْ يُكْرِهُهُنَّ فَإِنَّ اللَّهَ مِنْ بَعْدِ إِكْرَاهِهِنَّ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "و کسانی که امکانی برای ازدواج نمی یابند، باید پاکدامنی پیشه کنند تا خداوند از فضل خود آنان را بی نیاز گرداند! و آن بردگانتان که خواستار مکاتبه = [قرار داد مخصوص برای آزاد شدن] هستند، با آنان قرار داد بیندید اگر رشد و صلاح در آنان احساس می کنید (که بعد از آزادی، توانایی زندگی مستقل را دارند)؛ و چیزی از مال خدا را که به شما داده است به آنان بدهید! و کیزیان خود را برای دستیابی متعاف نایابی دار زندگی دنیا مجبور به خود فروشی نکنید اگر خودشان می خواهند پاک بمانند! و هر کس آنها را (بر این کار) اجبار کند، (سپس پشیمان گردد)، خداوند بعد از این اجبار آنها غفور و رحیم است! (توبه کنید و بازگردید، تا خدا شما را بپخشند) "

(۳۴) وَلَقَدْ أَنْزَلْنَا إِلَيْكُمْ آيَاتٍ مُّبِينَاتٍ وَمَنَّا مِنَ الَّذِينَ خَلَوْا مِنْ قَبْلِكُمْ وَمَوْعِظَةٌ لِلْمُتَّقِينَ

- ما بر شما آیاتی فرستادیم که حقایق بسیاری را تبیین می کند، و اخباری از کسانی که پیش از شما بودند، و موعظه و اندرزی برای پرهیزگاران!

(۳۵) الَّهُ نُورُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ مَثَلُ نُورِهِ كَمِشْكَاهَ فِيهَا مِصْبَاحٌ الْمِصْبَاحُ فِي زُجَاجَةِ الزُّجَاجَةِ كَانَهَا كَوْكَبٌ دُرْرِيٌّ يُوقَدُ مِنْ شَجَرَةِ مُبَارَكَةٍ زَيْتُونَةٍ لَا

شَرْقِيَّةٌ وَلَا غَرْبِيَّةٌ يَكَادُ زَيْتَهَا يُضِيءُ وَلَوْلَمْ تَمْسَسْهُ نَارٌ نُورٌ عَلَى نُورٍ يَهْدِي
اللَّهُ لِنُورِهِ مَن يَشَاءُ وَيَضْرِبُ اللَّهُ الْأَمْثَالَ لِلنَّاسِ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- خداوند نور آسمانها و زمین است؛ مثل نور خداوند چراگدنی است که در آن چراغی (پر فروغ) باشد، آن چراغ در حبابی قرار گیرد، حبابی شفاف و درخشندۀ همچون یک ستاره فروزان، این چراغ با روغنی افروخته می‌شود که از درخت پربرکت زیتونی گرفته شده که نه شرقی است و نه غربی؛ (روغنیش آنچنان صاف و خالص است که) نزدیک است بدون تماس با آتش شعله‌ور شود؛ نوری است بر فراز نوری؛ و خدا هر کس را بخواهد به نور خود هدایت می‌کند، و خداوند به هر چیزی دانست.

﴿٣٦﴾ فِي بُيُوتٍ أَذْنَ اللَّهُ أَنْ تُرْفَعَ وَيُذْكَرَ فِيهَا اسْمُهُ يُسَبِّحُ لَهُ فِيهَا بِالْغُدُوِّ
وَالآَصَالِ

- (این چراغ پر فروغ) در خانه‌هایی قرار دارد که خداوند اذن فرموده دیوارهای آن را بالا برند (تا از دستبرد شیاطین و هوسبازان در امان باشد)؛ خانه‌هایی که نام خدا در آنها برده می‌شود، و صبح و شام در آنها تسبيح او می‌گويندند.

﴿٣٧﴾ رِجَالٌ لَا تُلْهِيْهِمْ تِجَارَةٌ وَلَا بَيْعٌ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَإِقَامِ الصَّلَاةِ وَإِيتَاءِ الزَّكَاةِ
يَخَافُونَ يَوْمًا تَنَقَّلُ فِيهِ الْقُلُوبُ وَالْأَبْصَارُ

- مردانی که نه تجارت و نه معامله‌ای آنان را از یاد خدا و برپاداشتن نماز و ادائی زکات غافل نمی‌کند؛ آنها از روزی می‌ترسند که در آن، دلها و چشمها زیر و رو می‌شود.

﴿٣٨﴾ لِيَجْزِيْهِمُ اللَّهُ أَحْسَنَ مَا عَمِلُوا وَيَزِيدَهُمْ مِنْ فَضْلِهِ وَاللَّهُ يَرْزُقُ مَن يَشَاءُ
بِغَيْرِ حِسَابٍ

- (آنها به سراغ این کارها می‌روند) تا خداوند آنان را به بهترین اعمالی که انجام داده‌اند پاداش دهد، و از فضل خود بر پاداششان بیفزاید؛ و خداوند به هر کس بخواهد بی حساب روزی می‌دهد (و از مو احباب بی انتهاء خویش بهره‌مند می‌سازد).

(۳۹) وَالَّذِينَ كَفَرُوا أَعْمَالُهُمْ كَسَرَابٌ بِقِيَةٍ يَحْسِبُهُ الظَّمَانُ مَاءً حَتَّىٰ إِذَا جَاءَهُ لَمْ يَجِدْهُ شَيْئًا وَوَجَدَ اللَّهَ عِنْدَهُ فَوَّاهٌ حِسَابٌ وَاللَّهُ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- "کسانی که کافر شدند، اعمالشان همچون سرابی است در یک کویر که انسان تشننے از دور آن را آب می‌پندارد؛ اما هنگامی که به سراغ آن می‌آید چیزی نمی‌یابد، و خدا را نزد آن می‌یابد که حساب او را بطور کامل می‌دهد؛ و خداوند سریع الحساب است!"

(۴۰) أَوْ كَظُلْمَاتٍ فِي بَحْرٍ لُّجْجٍ يَغْشَاهُ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ مَوْجٌ مِّنْ فَوْقِهِ سَحَابٌ ظُلْمَاتٌ بَعْضُهَا فَوْقَ بَعْضٍ إِذَا أَخْرَجَ يَدَهُ لَمْ يَكُدْ يَرَاهَا وَمَنْ لَمْ يَجْعَلِ اللَّهُ لَهُ نُورًا فَمَا لَهُ مِنْ نُورٍ

- "یا همچون ظلماتی در یک دریای عمیق و پهناور که موج آن را پوشانده، و بر فراز آن موج دیگری، و بر فراز آن ابری تاریک است؛ ظلمتها بی است یکی بر فراز دیگری، آن گونه که هر گاه دست خود را خارج کند ممکن نیست آن را ببیند! و کسی که خدا نوری برای او قرار نداده، نوری برای او نیست!"

(۴۱) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُسَيِّحُ لَهُ مَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالطَّيْرُ صَافَّاتٍ كُلُّ قَدْ عَلِمَ صَلَاتَهُ وَتَسْبِيحَهُ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِمَا يَفْعَلُونَ

- "آیا ندیدی تمام آنان که در آسمانها و زمینند برای خدا تسییح می‌کنند، و همچنین پرندگان به هنگامی که بر فراز آسمان بال گستردۀ اند؟ هر یک از آنها نماز و تسییح خود را می‌داند؛ و خداوند به آنچه انجام میدهدند دانست!"

(۴۲) وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

- "و از برای خداست حکومت و مالکیت آسمانها و زمین؛ و بازگشت (تمامی موجودات) بسوی اوست!"

٤٣) أَلَّمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُزْجِي سَحَابًا ثُمَّ يُؤْلِفُ بَيْنَهُ ثُمَّ يَجْعَلُهُ رِكَامًا فَتَرَى الْوَدْقَ
يَخْرُجُ مِنْ خَلَالِهِ وَيُنَزَّلُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ جَبَالٍ فِيهَا مِنْ بَرَدٍ فَيُصِيبُ بِهِ مَنْ يَشَاءُ
وَيَصْرُفُهُ عَنْ مَنْ يَشَاءُ يَكَادُ سَنَا بَرْقَهُ يَذْهَبُ بِالْأَبْصَارِ

- "آیا ندیدی که خداوند ابرهایی را به آرامی می‌راند، سپس میان آنها پیوند می‌دهد، و بعد آن را متراکم می‌سازد؟! در این حال، دانه‌های باران را می‌بینی که از لایه‌لای آن خارج می‌شود؛ و آز آسمان- از کوههایی که در آن است [=ابرهایی] که همچون کوهها انباشته شده‌اند] - دانه‌های تگرگ نازل می‌کند، و هر کس را بخواهد بوسیله آن زیان می‌رساند، و از هر کس بخواهد این زیان را برطرف می‌کند؛ نزدیک است درخشندگی برق آن (ابرهای) چشمها را بیردا!"

٤٤) يُقَلِّبُ اللَّهُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعْبَرَةً لَّا وَلِيَ الْأَبْصَارِ

- "خداآند شب و روز را دگرگون می‌سازد؛ در این عبرتی است برای صاحبان بصیرت!"

٤٥) وَاللَّهُ خَلَقَ كُلَّ دَابَّةٍ مِنْ مَاءٍ فَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى بَطْنِهِ وَمِنْهُمْ مَنْ
يَمْشِي عَلَى رِجْلَيْنِ وَمِنْهُمْ مَنْ يَمْشِي عَلَى أَرْبَعٍ يَخْلُقُ اللَّهُ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "و خداوند هر چنینده‌ای را از آبی آفرید؛ گروهی از آنها بر شکم خود راه می‌روند، و گروهی بر دو پای خود، و گروهی بر چهار پا راه می‌روند؛ خداوند هر چه را بخواهد می‌آفریند، زیرا خدا بر همه چیز تووانست!"

٤٦) لَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ مُّبَيِّنَاتٍ وَاللَّهُ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ إِلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

- "ما آیات روشنگری نازل کردیم؛ و خدا هر که را بخواهد به صراط مستقیم هدایت می‌کند!"

٤٧) وَيَقُولُونَ آمَنَّا بِاللَّهِ وَبِالرَّسُولِ وَأَطْعَنَا ثُمَّ يَتَوَلَّ فَرِيقٌ مِنْهُمْ مَنْ بَعْدِ ذَلِكَ
وَمَا أُولَئِكَ بِالْمُؤْمِنِينَ

- "آنها می‌گویند: «به خدا و پیامبر ایمان داریم و اطاعت می‌کنیم!» ولی بعد از این ادعایا، گروهی از آنان رویگردن می‌شوند؛ آنها (در حقیقت) مؤمن نیستند!"

٤٨) وَإِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ إِذَا فَرِيقٌ مِّنْهُمْ مُّعْرِضُونَ

- و هنگامی که از آنان دعوت شود که بسوی خدا و پیامبرش ببایند تا در میانشان داوری کند، ناگهان گروهی از آنان رویگردان می‌شوند!

٤٩) وَإِنْ يَكُنْ لَّهُمُ الْحَقُّ يَأْتُوا إِلَيْهِ مُذْعِنِينَ

- ولی اگر حق داشته باشد (و داوری به نفع آنان شود) با سرعت و تسليم بسوی او می‌آیند!

٥٠) أَفَيْ قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أُمِّ ارْتَابُوا أُمِّ يَخَافُونَ أَنْ يَحِيفَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَرَسُولُهُ

بَلْ أُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- آیا در دلهای آنان بیماری است، یا شک و تردید دارند، یا می‌ترسند خدا و رسولش بر آنان ستم کنند؟! نه، بلکه آنها خودشان ستمگرند!

٥١) إِنَّمَا كَانَ قَوْلَ الْمُؤْمِنِينَ إِذَا دُعُوا إِلَى اللَّهِ وَرَسُولِهِ لِيَحْكُمَ بَيْنَهُمْ أَنْ

يَقُولُوا سَمِعْنَا وَأَطَعْنَا وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- سخن مؤمنان، هنگامی که بسوی خدا و رسولش دعوت شوند تا میان آنان داوری کند، تنها این است که می‌گویند: «شنیدیم و اطاعت کردیم!» و اینها همان رستگاران واقعی هستند.

٥٢) وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَيَخْشَ اللَّهَ وَيَتَّقِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْفَائِزُونَ

- و هر کس خدا و پیامبرش را اطاعت کند، و از خدا پرسد و از مخالفت فرمانش بپرهیزد، چنین کسانی همان پیروزمندان واقعی هستند!

٥٣) وَأَقْسِمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ أَمْرَتُهُمْ لَيَخْرُجُنَّ قُلْ لَا تُقْسِمُوا طَاعَةً

مَعْرُوفَةً إِنَّ اللَّهَ خَيْرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- "آنها با نهایت تأکید سوگند یاد کرند که اگر به آنان فرمان دهی، (از خانه و اموال خود) بیرون می‌روند (و جان را در طبق اخلاص گزارده تقدیم می‌کنند)؛ بگو: «سوگند یاد نکنید؛ شما طاعت خالصانه نشان دهید که خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است!»

۵۴) قُلْ أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّوْا فَإِنَّمَا عَلَيْهِ مَا حُمِّلَ وَعَلَيْكُمْ مَا حُمِّلْتُمْ وَإِنْ تُطِيعُوهُ تَهْتَدُوا وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- «بگو: «خدا را اطاعت کنید، و از پیامبر ش فرمان بردی! و اگر سریچی نمایید، پیامبر مسؤول اعمال خوبش است و شما مسؤول اعمال خود! اما اگر از او اطاعت کنید، هدایت خواهید شد؛ و بر پیامبر چیزی جز رساندن آشکار نیست!»

۵۵) وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَيُسْتَخْلَفُنَّهُمْ فِي الْأَرْضِ كَمَا اسْتَخْلَفَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَلَيُمَكِّنَنَّ لَهُمْ دِينَهُمُ الَّذِي ارْتَضَى لَهُمْ وَلَيُبَدِّلُنَّهُمْ مِنْ بَعْدِ حَوْفِهِمْ أَمْنًا يَعْبُدُونَنِي لَا يُشْرِكُونَ بِي شَيْئًا وَمَنْ كَفَرَ بَعْدَ ذَلِكَ فَأُوْلَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- «خداوند به کسانی از شما که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند و عده می‌دهد که قطعاً آسان را حکمران روی زمین خواهد کرد، همان گونه که به پیشینیان آنها خلافت روی زمین را پیشید؛ و دین و آیینی را که برای آنان پسندیده، پابرجا و ریشه‌دار خواهد ساخت؛ و ترسانش را به امنیت و آرامش مبدل می‌کند، آنچنان که تنها مرا می‌پرستند و چیزی را شریک من نخواهند ساخت. و کسانی که پس از آن کافر شوند، آنها فاسقانند.»

۵۶) وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَأَتُوا الزَّكَوةَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- و نماز را برپا دارید، و زکات را بدھید، و رسول (خدا) را اطاعت کنید تا مشمول رحمت (او) شوید.

۵۷) لَا تَحْسِبَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا وَاهِمُ النَّارُ وَلَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- گمان می‌بر کافران می‌توانند از چنگال مجازات الهی در زمین فرار کنند! جایگاه آنان آتش است، و چه بد جایگاهی است!

۵۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لِيَسْتَأْذِنُكُمُ الَّذِينَ مَلَكَتْ أَيْمَانُكُمْ وَالَّذِينَ لَمْ يَلْغُوا الْحُلْمَ مِنْكُمْ ثَلَاثَ مَرَاتٍ مِنْ قَبْلِ صَلَاةِ الْفَجْرِ وَحِينَ تَضَعُونَ ثِيَابَكُمْ مِنْ الظَّهِيرَةِ وَمِنْ بَعْدِ صَلَاةِ الْعِشَاءِ ثَلَاثُ عَوْرَاتٍ لَكُمْ لَيْسَ عَلَيْكُمْ وَلَا عَلَيْهِمْ

**جُنَاحٌ بَعْدَهُنَّ طَوَّافُونَ عَلَيْكُمْ بَعْضُكُمْ عَلَى بَعْضٍ كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ
وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ**

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! بردگان شما، و همچنین کودکانتان که به حدّ بلوغ نرسیده‌اند، در سه وقت باید از شما اجازه بگیرند: پیش از نماز صبح، و نیمروز هنگامی که لباسهای (معمولی) خود را بپرون می‌آورید، و بعد از نماز عشا؛ این سه وقت خصوصی برای شناست؛ اما بعد از این سه وقت، گناهی بر شما و بر آنان نیست (که بدون اذن وارد شوند) و بر گرد یکدیگر بگردید (و با صفا و صمیمیت به یکدیگر خدمت نمایید). این گونه خداوند آیات را برای شما بیان می‌کند، و خداوند دانا و حکیم است!"

**(۵۹) وَإِذَا بَلَغَ الْأَطْفَالُ مِنْكُمُ الْحُلُمَ فَلَيُسْتَأْذِنُوا كَمَا اسْتَأْذَنَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمْ آيَاتِهِ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ**

- "亨گامی که اطفال شما به سن بلوغ رسند باید اجازه بگیرند، همان گونه که اشخاصی که پیش از آسان بودند اجازه می‌گرفتند؛ اینچنین خداوند آیاتش را برای شما بیان می‌کند، و خدا دانا و حکیم است!"

**(۶۰) وَالْقَواعِدُ مِنَ النَّسَاءِ اللَّاتِي لَا يَرْجُونَ نِكَاحًا فَلَيْسَ عَلَيْهِنَّ جُنَاحٌ أَنْ
يَضْعَنَ شِيَابِهِنَّ عَيْرَ مُتَبَرِّجَاتٍ بِزِينَةٍ وَأَنْ يَسْتَعْفِفْنَ خَيْرٌ لَهُنَّ وَاللَّهُ سَمِيعٌ عَلِيمٌ**
- "و زنان از کارافتاده‌ای که امید به ازدواج ندارند، گناهی بر آنان نیست که لباسهای (رویین) خود را بر زمین بگذارند، بشرط اینکه در برابر مردم خود آزاری نکنند؛ و اگر خود را بپوشانند برای آنان بهتر است؛ و خداوند شناور داناست."

٤١) لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَعْرَجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
وَلَا عَلَى أَنفُسِكُمْ أَن تَأْكُلُوا مِن بُيُوتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ آبائِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَمَهَاتِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ إِخْوَانِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَخْوَاتِكُمْ أَوْ بُيُوتِ أَعْمَامِكُمْ أَوْ بُيُوتِ عَمَاتِكُمْ أَوْ
بُيُوتِ أَخْوَالِكُمْ أَوْ بُيُوتِ خَالَاتِكُمْ أَوْ مَا مَلَكْتُمْ مَفَاتِحَهُ أَوْ صَدِيقِكُمْ لَيْسَ
عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ أَن تَأْكُلُوا جَمِيعًا أَوْ أَشْتَاتَا فَإِذَا دَخَلْتُمْ بُيُوتًا فَسَلِّمُوا عَلَى أَنفُسِكُمْ
تَحْيَةً مِنْ عِنْدِ اللَّهِ مُبَارَكَةً طَيِّبَةً كَذَلِكَ يُبَيِّنُ اللَّهُ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ تَعَقِّلُونَ

- "بر تایبنا و افراد لنگ و پیمار گناهی نیست (که با شما هم غذا شوند)، و بر شما نیز گناهی نیست که از خانه‌های خودتان [خانه‌های فرزندان یا همسرانتان که خانه خود شما محسوب می‌شود بدون اجازه خاصی] غذا بخورید؛ و همچنین خانه‌های مادراتتان، یا خانه‌های برادراتتان، یا خانه‌های خواهراتتان، یا خانه‌های عموهایتان، یا خانه‌های عمه‌هایایتان، یا خانه‌های داییهایایتان، یا خانه‌های خاله‌هایایتان، یا خانه‌ای که کلیدش در اختیار شماست، یا خانه‌های دوستانتان، بر شما گناهی نیست که بطرور دسته جمعی یا جداگانه غذا بخورید؛ و هنگامی که داخل خانه‌ای شدید، بر خوششتن سلام کنید، سلام و تحيیتی از سوی خداوند، سلامی پربرکت و پاکیزه‌ای این گونه خداوند آیات را برای شما روشن می‌کند، باشد که بیندیشید!"

٤٢) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَإِذَا كَانُوا مَعَهُ عَلَى أَمْرٍ جَامِعٍ
لَمْ يَدْهُوُا حَتَّى يَسْتَأْذِنُوهُ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَأْذِنُونَكَ أُولَئِكَ الَّذِينَ يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ
وَرَسُولِهِ إِذَا اسْتَأْذَنُوكَ لِبَعْضِ شَانِهِمْ فَأَذِنْ لَمَن شِئْتَ مِنْهُمْ وَاسْتَغْفِرْ لَهُمُ اللَّهُ
إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "مؤمنان واقعی کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان آورده‌اند و هنگامی که در کار مهمی با او باشند، بی‌اجازه او جایی نمی‌روند؛ کسانی که از تو اجازه می‌گیرند، براستی به خدا و پیامبرش ایمان آورده‌اند؛ در این صورت، هر گاه برای بعضی کارهای مهم خود از تو اجازه بخواهند، به هر یک از آسان که می‌خواهی (او صلاح می‌بینی) اجازه ده، و برایشان از خدا آمرزش بخواه که خداوند آمرزنه و مهربان است!"

٦٣) لَا تَجْعَلُوا دُعَاءَ الرَّسُولِ بَيْنَكُمْ كَدُعَاءِ بَعْضِكُمْ بَعْضًا قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الَّذِينَ يَتَسَلَّلُونَ مِنْكُمْ لِوَادِأً فَلَيَحْذِرِ الَّذِينَ يُخَالِفُونَ عَنْ أَمْرِهِ أَنْ تُصِيبَهُمْ فِتْنَةً أَوْ يُصِيبَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "صدای کردن پیامبر را در میان خود، مانند صدا کردن یکدیگر قرار ندهی؛ خداوند کسانی از شما را که پشت سر دیگران پنهان می‌شوند، و یکی پس از دیگری فرار می‌کنند می‌داند! پس آنان که فرمان او را مخالفت می‌کنند، باید بررسید از اینکه فتنه‌ای دامنه‌شان را بگیرد، یا عذابی دردنگی به آنها برسد!"

٦٤) أَلَّا إِنَّ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قَدْ يَعْلَمُ مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ وَيَوْمَ يُرْجَعُونَ إِلَيْهِ فَيَنْبَثِثُمْ بِمَا عَمِلُوا وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- "آگاه پاشید که برای خداست آنچه در آسمانها و زمین است، او می‌داند آنچه را که شما بر آن هستید، و (می‌داند) روزی را که بسوی او بازمی‌گردند؛ و (در آن روز) آنها را از اعمالی که انجام دادند آگاه می‌سازد؛ و خداوند به هر چیزی دانست!"

سازمانهای الفرقان

س-۲۵- تعداد آیات-۷۷- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخشایشگر

١) تَبَارَكَ الَّذِي نَزَّلَ الْفُرْقَانَ عَلَى عَبْدِهِ لِيَكُونَ لِلْعَالَمِينَ نَذِيرًا

- زوال ناپذیر و پر برکت است کسی که قرآن را بر بندهاش نازل کرده تا بیم‌دهنده جهانیان باشد.

۲) الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَمْ يَتَّخِذْ وَلَدًا وَلَمْ يَكُنْ لَهُ شَرِيكٌ فِي الْمُلْكِ وَخَلَقَ كُلَّ شَيْءٍ فَقَدْرَةً تَقْدِيرًا

- خداوندی که حکومت آسمانها و زمین از آن اوست، و فرزندی برای خود انتخاب نکرد، و همتایی در حکومت و مالکیت ندارد، و همه چیز را آفرید، و به دقت اندازه گیری نمود!

۳) وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ آلِهَةً لَا يَخْلُقُونَ شَيْئًا وَهُمْ يُخْلَقُونَ وَلَا يَمْلِكُونَ لِأَنفُسِهِمْ ضَرًّا وَلَا نَفْعًا وَلَا يَمْلِكُونَ مَوْتًا وَلَا حَيَاةً وَلَا نُشُورًا

- «آنان غیر از خداوند معبدانی برای خود برگزیدند؛ معبدانی که چیزی را نمی آفرینند، بلکه خودشان مخلوقند، و مالک زیان و سود خویش نیستند، و نه مالک مرگ و حیات و رستاخیز خویشنند.»

۴) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ هَذَا إِلَّا إِفْكٌ افْتَرَاهُ وَأَعْانَهُ عَلَيْهِ قَوْمٌ آخَرُونَ فَقَدْ جَاءُوا ظُلْمًا وَزُورًا

- و کافران گفتند: «این فقط دروغی است که او ساخته، و گروهی دیگر او را برابرین کار یاری داده‌اند.» آنها (با این سخن)، ظلم و دروغ بزرگی را مرتکب شدند.

۵) وَقَالُوا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ اكْتَبَهَا فَهِيَ تُمْلَى عَلَيْهِ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

- و گفتند: «این همان افسانه‌های پیشینیان است که وی آن را رونویس کرده، و هر صبح و شام بر او املا می‌شود.»

۶) قُلْ أَنْزَلَهُ الَّذِي يَعْلَمُ السِّرَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «بگو: «کسی آن را نازل کرده که اسرار آسمانها و زمین را می‌داند؛ او (همیشه) آمرزندۀ و مهربان بوده است!»

۷) وَقَالُوا مَا لِهَذَا الرَّسُولِ يَأْكُلُ الطَّعَامَ وَيَمْشِي فِي الْأَسْوَاقِ لَوْلَا أُنْزِلَ إِلَيْهِ مَلَكٌ فَيَكُونَ مَعَهُ نَذِيرًا

- و گفتند: «چرا این پیامبر غذا می‌خورد و در بازارها راه می‌رود؟! (نه سنت فرشتگان را دارد و نه روش شاهان را!) چرا فرشته‌ای بر او نازل نشده که همراه وی مردم را اذمار کند (و گواه صدق دعوی او باشد؟!)

۸) أَوْ يُلْقَى إِلَيْهِ كَنْزٌ أَوْ تَكُونُ لَهُ جَنَّةٌ يَأْكُلُ مِنْهَا وَقَالَ الظَّالِمُونَ إِنْ تَتَّبِعُونَ إِلَّا رَجُلًا مَسْحُورًا

- یا گنجی (از آسمان) برای او فرستاده شود، یا باغی داشته باشد که از (میوه) آن بخورد (و امرار معاش کند)؟!

و ستمگران گفتند: «شما تنها از مردی مجنون پیروی می کنید!»

۹) انْظُرْ كَيْفَ ضَرَبُوا لَكَ الْأَمْثَالَ فَضَلُّوا فَلَا يَسْتَطِيعُونَ سَيِّلًا

- بین چگونه برای تو مثلها زند و گمراه شدند، آن گونه که قدرت پیدا کردن راه را ندارند!

۱۰) تَبَارِكَ الَّذِي إِنْ شَاءَ جَعَلَ لَكَ خَيْرًا مِنْ ذَلِكَ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَيَجْعَلُ لَكَ قُصُورًا

- زوال ناپذیر و بزرگ است خدایی که اگر بخواهد برای تو بهتر از این قرار می دهد: باغهایی که نهرها از زیر درختانش جاری است، و (اگر بخواهد) برای تو کاخهایی مجلل قرار می دهد.

۱۱) بَلْ كَذَبُوا بِالسَّاعَةِ وَأَعْنَدُنَا لِمَنْ كَذَبَ بِالسَّاعَةِ سَعِيرًا

- (اینها همه بهانه است) بلکه آنان قیامت را تکذیب کرده اند؛ و ما برای کسی که قیامت را تکذیب کند، آتشی شعلهور و سوزان فراهم کردیم!

۱۲) إِذَا رَأَتُهُمْ مَنْ مَكَانَ بَعِيدٍ سَمِعُوا لَهَا تَغْيِيضاً وَرَفِيراً

- هنگامی که این آتش آنان را از مکانی دور ببیند، صدای وحشتگ و خشم آلوش را که با نفس زدن شدید همراه است می شوند.

۱۳) وَإِذَا أَلْقُوا مِنْهَا مَكَانًا ضَيِّقاً مُقْرَنِينَ دَعَوْا هُنَالِكَ ثُبُورًا

- هنگامی که در جای تنگ و محدودی از آن افکنده شوند در حالی که در غل و زنجیرند، فریاد و اویسای آنان بلند می شود!

۱۴) لَا تَدْعُوا أَلْيُومَ ثُبُورًا وَاحِدًا وَادْعُوا ثُبُورًا كَثِيرًا

- (به آنان گفته می شود): امروز یک بار اوایلا نگویید، بلکه بسیار اوایلا بگویید!

۱۵) قُلْ أَذْلِكَ حَيْرٌ أُمْ جَنَّةُ الْخُلُدِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَقْوَنَ كَانَتْ لَهُمْ جَزَاءً وَمَصِيرًا

- (ای پیامبر!) بگو: «آیا این بهتر است یا بهشت جاویدانی که به پرهیزگاران وعده داده شده؟! بهشتی که پاداش اعمال آنها، و قرارگاهشان است.»

۱۶) لَهُمْ فِيهَا مَا يَشَاءُونَ خَالِدِينَ كَانَ عَلَى رَبِّكَ وَعْدًا مَسْوُلُّا

- «هر چه بخواهند در آنجا برایشان فراموش است؛ جاودانه در آن خواهند ماند؛ این وعدهای است مسلم که پروردگاری بر عهده گرفته است!»

۱۷) وَيَوْمَ يَحْشُرُهُمْ وَمَا يَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ فَيَقُولُ أَنَّتُمْ أَضْلَلْتُمْ عِبَادِي

هُوَلَاءِ أُمْ هُمْ ضَلَّوْا السَّبِيلَ

- (به خاطر بیاور) روزی را که همه آنان و معبودهایی را که غیر از خدا می‌پرستند جمع می‌کند، آنگاه به آنها می‌گوید: «آیا شما این بندگان مرأ گمراه کردید یا خود آنان راه را گم کردند؟!»

۱۸) قَالُوا سُبْحَانَكَ مَا كَانَ يَنْبَغِي لَنَا أَنْ تَتَخَذَ مِنْ دُونِكَ مِنْ أُولَيَاءَ وَلَكِنْ

مَنْعَتَهُمْ وَآبَاءُهُمْ حَتَّى نَسُوا الذِّكْرَ وَكَانُوا قَوْمًا بُورًا

- (در پاسخ) می‌گویند: «منزهی تو! برای ما شایسته نبود که غیر از تو اولیایی برگزینیم، ولی آنان و پدرانشان را از نعمتها برخوردار نمودی تا اینکه (به جای شکر نعمت) یاد تو را فراموش کردند و تباہ و هلاک شدند.»

۱۹) فَقَدْ كَذَّبُوكُمْ بِمَا تَقُولُونَ فَمَا تَسْتَطِيُونَ صَرْفًا وَلَا نَصْرًا وَمَنْ يَظْلِمْ مُنْكِمْ

نُذِيقُهُ عَذَابًا كَبِيرًا

- (خداؤند به آنان می‌گردید: ببینید) این معبودان، شما را در آنچه می‌گویید تکذیب کردند! اکنون نمی‌توانید عذاب الهی را برطرف بسازید، یا از کسی یاری بطلبیدا و هر کس از شما ستم کند، عذاب شدیدی به او می‌چشانیم!

۲۰) وَمَا أَرْسَلْنَا قَبْلَكَ مِنَ الْمُرْسَلِينَ إِلَّا إِنَّهُمْ لَيَأْكُلُونَ الطَّعَامَ وَيَمْشُونَ فِي

الْأَسْوَاقِ وَجَعَنَا بَعْضَكُمْ لِبَعْضٍ فِتْنَةً أَتَصْبِرُونَ وَكَانَ رَبُّكَ بَصِيرًا

- «ما هیچ یک از رسولان را پیش از تو نفرستادیم مگر اینکه غذا می‌خوردند و در بازارها راه می‌رفتند؛ و بعضی از شما را وسیله امتحان بعضی دیگر قراردادیم، آیا صیر و شکیابی می‌کنید (و از عهده امتحان بر می‌آید)؟! و پروردگار تو همواره بصیر و بینا بوده است.»

۲۱) وَقَالَ الَّذِينَ لَا يَرْجُونَ لِقَاءَنَا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْنَا الْمَلَائِكَةُ أَوْ نَرَى رِبَّنَا لَقَدِ اسْتَكْبَرُوا فِي أَنفُسِهِمْ وَعَتَوْ عَنْتُوًّا كَبِيرًا

- کسانی که امیدی به دیدار ما ندارند (او رستاخیز را انکار می کنند) گفتند: «چرا فرشتگان بر ما نازل نشدند و یا پروردگارمان را با چشم خود نمی بینیم؟!» آنها درباره خود تکبر ورزیدند و طغیان بزرگی کردند!

۲۲) يَوْمَ يَرَوْنَ الْمَلَائِكَةَ لَا يُشْرِئَ يَوْمَئِذٍ لِلْمُجْرِمِينَ وَيَقُولُونَ حِجْرًا مَحْجُورًا

- آنها به آزاری خود می رستند، اما روزی که فرشتگان را می بینند، روز پشارت برای مجرمان نخواهد بود (بلکه روز مجازات و کیفر آنان است) ! و می گویند: «ما را امان دهید، ما را معاف دارید!» (اما سودی ندارد!)

۲۳) وَقَدِمْنَا إِلَى مَا عَمَلُوا مِنْ عَمَلٍ فَجَعَلْنَاهُ هَبَاءً مَنْثُورًا

- و ما به سراغ اعمالی که انجام داده اند می رویم، و همه را همچون ذرات غبار پراکنده در هوا قرار می دهیم!

۲۴) أَصْحَابُ الْجَنَّةِ يَوْمَئِذٍ خَيْرٌ مُسْتَقْرَأً وَأَحْسَنُ مُقِيلًا

- بهشتیان در آن روز قرار گاهشان از همه بهتر، و استراحت گاهشان نیکوتر است!

۲۵) وَيَوْمَ تَشَقَّقُ السَّمَاءُ بِالْغَمَامِ وَتُنْزَلُ الْمَلَائِكَةُ تَنْزِيلًا

- (بخاطر آور) روزی را که آسمان با ایرها شکافته می شود، و فرشتگان نازل می گردند.

۲۶) الْمُلْكُ يَوْمَئِذٍ الْحَقُّ لِرَحْمَنِ وَكَانَ يَوْمًا عَلَى الْكَافِرِينَ عَسِيرًا

- حکومت در آن روز از آن خداوند رحمان است؛ و آن روز، روز سختی برای کافران خواهد بود!»

۲۷) وَيَوْمَ يَعْضُظُ الظَّالِمُ عَلَى يَدِيهِ يَقُولُ يَا لَيْتَنِي اتَّخَذْتُ مَعَ الرَّسُولِ سَبِيلًا

- (به خاطر آور) روزی را که ستمکار دست خود را (از شدت حسرت) به دندان می گزد و می گوید: «ای کاش با رسول (خدا) راهی برگزیده بودم!

۲۸) يَا وَيْلَتَى لَيْتَنِي لَمْ اتَّخِذْ فُلَانًا خَلِيلًا

- ای وای بر من، کاش فلان (شخص گمراه) را دوست خود انتخاب نکرده بودم!

۲۹) لَقَدْ أَضَلَنَى عَنِ الذِّكْرِ بَعْدَ إِذْ جَاءَنِي وَكَانَ الشَّيْطَانُ لِلنِّسَانِ خَذُولًا

- او را از یادآوری (حق) گمراه ساخت بعد از آنکه (یاد حق) به سراغ من آمده بود!» و شیطان همیشه خوار کنند!* انسان بوده است!

(۳۰) وَقَالَ الرَّسُولُ يَا رَبِّ إِنَّ قَوْمِي اتَّخَذُوا هَذَا الْقُرْآنَ مَهْجُورًا

- و پیامبر عرضه داشت: «پروردگار! قوم من قرآن را رها کردند».

(۳۱) وَكَذَلِكَ جَعَلْنَا لِكُلِّ نَبِيٍّ عَدُوًّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ وَكَفَى بِرِبِّكَ هَادِيًّا وَتَصِيرًا

- «(آری)، این گونه برای هر پیامبری دشمنی از مجرمان قرار دادیم؛ اما (برای تو) همین بس که پروردگارت هادی و یاور (تو) باشد!»

(۳۲) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَا نُزِّلَ عَلَيْهِ الْقُرْآنُ جُمْلَةً وَاحِدَةً كَذَلِكَ لِنُثْبِتَ بِهِ

فُؤَادُكَ وَرَتَّلْنَاهُ تَرْتِيلًا

- و کافران گفتند: «چرا قرآن یکجا بر او نازل نمی شود؟!» این بخاطر آن است که قلب تو را بوسیله آن محکم داریم، و (از این رو) آن را به تدریج بر تو خواندیم.

(۳۳) وَلَا يَأْتُونَكَ بِمَثَلِ إِلَّا جِئْنَاكَ بِالْحَقِّ وَأَحْسَنَ تَفْسِيرًا

- آنان هیچ مثلی برای تو نمی آورند مگر اینکه ما حق را برای تو می آوریم، و تفسیری بهتر (و پاسخی دندان شکن که در برابر آن ناتوان شوند)!

(۳۴) الَّذِينَ يُحْسِرُونَ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ إِلَى جَهَنَّمَ أُولَئِكَ شَرٌّ مَّكَانًا وَأَضَلُّ سَبِيلًا

- (تو گمراه نیستی)، آنان که بر صور تهاشان بسوی جهنم محشور می شوند، بدترین محل را دارند و گمراه ترین افرادند!

(۳۵) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ وَجَعَلْنَا مَعَهُ أَخَاهُ هَارُونَ وَزِيرًا

- «و ما به موسی کتاب (آسمانی) دادیم؛ و برادرش هارون را یاور او قرار دادیم؛»

(۳۶) فَقُلْنَا اذْهَبَا إِلَى الْقَوْمِ الَّذِينَ كَذَبُوا بِآيَاتِنَا فَدَمِرْنَاهُمْ تَدْمِيرًا

- و گفتیم: «به سوی این قوم که آیات ما را تکذیب کردند بروید!» (اما آن مردم به مخالفت برخاستند) و ما به شیوه آنان را درهم کوبیدیم!

(۳۷) وَقَوْمٌ نُوحٌ لَمَّا كَذَبُوا الرُّسُلَ أَغْرَقْنَاهُمْ وَجَعَلْنَاهُمْ لِلنَّاسِ آيَةً وَأَعْتَدْنَا لِلظَّالِمِينَ عَذَابًا أَلِيمًا

- "وقم نوح را هنگامي که رسولان (ما) را تکذيب کردند غرق نموديم، و آنان را درس عبرتی برای مردم قرار داديم؛ و برای ستمگران عذاب دردناکی فراهم ساخته ايم!"

(۳۸) وَعَادًا وَثَمُودًا وَاصْحَابَ الرَّسُّ وَقُرُونًا يَبْيَنَ ذَلِكَ كَثِيرًا

- (همچنین) قوم عاد و ثمود و اصحاب الرس = گروهي که درختان صنوبر را می پرستیدند] و اقوام بسیار دیگری را که در این میان بودند، هلاک کردیم!

(۳۹) وَكُلًا ضَرَبَنَا لَهُ الْأُمْثَالَ وَكُلًا تَبَرَّنَا تَتَبَيَّرًا

- "و برای هر یک از آنها مثلها زدیم؛ و (چون سودی نداد)، همگی را نابود کردیم!"

(۴۰) وَلَقَدْ أَتَوْا عَلَى الْقَرْيَةِ الَّتِي أُمْطِرَتْ مَطَرَ السَّوْءِ أَفَلَمْ يَكُونُوا يَرَوْنَهَا بَلْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ نُشُورًا

- "آنها [= مشرکان مگه] از کنار شهری که باران شر [= بارانی از سنگهای آسمانی] بر آن باریده بود [= دیار قوم لوط] گذشتند؛ آیا آن را نمی دیدند؟! (آری، می دیدند) ولی به رستاخیز ایمان نداشتند!"

(۴۱) وَإِذَا رَأَوْكَ إِن يَتَخَذُونَكَ إِلَّا هُزُواً أَهْذَا الَّذِي بَعَثَ اللَّهُ رَسُولًا

- و هنگامي که تو را می بینند، تنها به باش استهزایت می گیرند (و می گویند): آیا این همان کسی است که خدا او را بعنوان پیامبر برانگیخته است؟!

(۴۲) إِن كَادَ لَيُضِلُّنَا عَنْ آلَهَتِنَا لَوْلَا أَنْ صَبَرْنَا عَلَيْهَا وَسَوْفَ يَعْلَمُونَ حِينَ يَرَوْنَ الْعَذَابَ مَنْ أَضَلُّ سَيِّلًا

- اگر ما بر پرستش خدایانمان استقامت نمی کردیم، بیم آن می رفت که ما را گمراه سازد! اما هنگامي که عذاب الهی را ببینند، بزودی می فهمند چه کسی گمراهتر بوده است!

(۴۳) أَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهًا هُوَأَهُ أَفَأَنْتَ تَكُونُ عَلَيْهِ وَكِيلًا

- آیا دیدی کسی را که هوای نفسش را معبد خود برگزیده است؟! آیا تو می توانی او را هدایت کنی (یا به دفاع از او برخیزی)؟!

(۴۴) أَمْ تَحْسِبُ أَنَّ أَكْثَرَهُمْ يَسْمَعُونَ أَوْ يَعْقِلُونَ إِنْ هُمْ إِلَّا كَاذِبُنَا عَمِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ سَبِيلًا

- آیا گمان می بری بیشتر آنان می شنوند یا می فهمند؟ آنان فقط همچون چهار پایانند، بلکه گمراحت ند!

(۴۵) أَلَمْ تَرَ إِلَى رَبِّكَ كَيْفَ مَدَ الظَّلَّ وَلَوْ شَاءَ لَجَعَلَهُ سَاكِنًا ثُمَّ جَعَلْنَا الشَّمْسَ عَلَيْهِ دَلِيلًا

- آیا ندیدی چگونه پروردگارت سایه را گستردہ ساخت؟! و اگر می خواست آن را ساکن قرار می داد؛ سپس خورشید را بر وجود آن دلیل قرار دادیم!"

(۴۶) ثُمَّ قَبْضَنَاهُ إِلَيْنَا قَبْضًا يَسِيرًا

- سپس آن را آخسته جمع می کنیم (و نظام سایه و آفتاب را حاکم می سازیم) !

(۴۷) وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِبَاسًا وَالنَّوْمَ سُبَاتًا وَجَعَلَ النَّهَارَ نُشُورًا

- او کسی است که شب را برای شما لباس قرار داد، و خواب را مایه استراحت، و روز را وسیله حرکت و حیات!

(۴۸) وَهُوَ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّياحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيِ رَحْمَتِهِ وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً

طَهُورًا

- او کسی است که بادها را بشارتگرانی پیش از رحمتش فرستاد، و از آسمان آبی پاک کننده نازل کردیم...

(۴۹) لِنُحْيِيَ بِهِ بَلْدَةً مَيْتَانَا وَتُسْقِيَهُ مِمَّا حَلَقْنَا أَنْعَاماً وَأَنَاسِيَّ كَثِيرًا

- "تا بوسیله آن، سرزمین مردهای را زنده کنیم؛ و آن را به مخلوقاتی که آفریده ایم - چهار پایان و انسانهای بسیار - می نشانیم."

(۵۰) وَلَقَدْ صَرَفْنَا بَيْنَهُمْ لِيذَكَّرُوا فَآبَيِ الْكُفُورَ إِلَّا كُفُورًا

- ما این آیات را بصورتهای گوناگون برای آنان بیان کردیم تا متذکر شوند، ولی بیشتر مردم از هر کاری جز انکسار و کفر ابا دارند.

(۵۱) وَلَوْ شِئْنَا لَبَعْنَاهُ فِي كُلِّ قَرْيَةٍ نَذِيرًا

- و اگر می خواستیم، در هر شهر و دیاری بیم دهنده ای برهمی انگیختیم (ولی این کار لزومنی نداشت).

۵۲) فَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَجَاهِدُهُمْ بِهِ جَهَادًا كَبِيرًا

- بنابر این از کافران اطاعت مکن، و بوسیله آن [= قرآن] با آنان جهاد بزرگی بنما!

۵۳) وَهُوَ الَّذِي مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ هَذَا عَذْبٌ فُرَاتٌ وَهَذَا مِلْحٌ أَجَاجٌ وَجَعَلَ يَنْهَمَّا

بَرْزَخًا وَحِجْرًا مَحْجُورًا

- "او کسی است که دو دریا را در کنار هم قرار داد؛ یکی گوارا و شیرین، و دیگر شور و تلخ؛ و در میان آنها

برزخی قرار داد تا هم مخلوط نشوند (گوبی هر یک به دیگری می‌گوید؛ دور باش و نزدیک نیا!)"

۵۴) وَهُوَ الَّذِي خَاقَ مِنَ الْمَاءِ بَشَرًا فَجَعَلَهُ نَسَبًا وَصِهْرًا وَكَانَ رَبُّكَ قَدِيرًا

- "او کسی است که از آب، انسانی را آفرید؛ سپس او را نسب و سبب قرار داد (و نسل او را از این دو طریق

گسترش داد)؛ و پروردگار تو همواره توانا بوده است."

۵۵) وَيَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ مَا لَا يَنْفَعُهُمْ وَلَا يَضُرُّهُمْ وَكَانَ الْكَافِرُ عَلَى رَبِّهِ

ظَهِيرًا

- آنان جز خدا چیزهایی را می‌پرستند که نه به آنان سودی می‌رساند و نه زیانی؛ و کافران همیشه در برابر

پروردگارشان (در طریق کفر) پشتیبان یکدیگرند."

۵۶) وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا مُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

- (ای پیامبر!) ما تو را جز بعنوان بشارت دهنده و انذار کننده نفرستادیم!

۵۷) قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِلَّا مَنْ شَاءَ أَنْ يَتَّخِذَ إِلَى رَبِّهِ سَيِّلًا

- "بگو؛ «من در برابر آن (ابلاغ آیین خدا) هیچ گونه پاداشی از شما نمی‌طلبم؛ مگر کسی که بخواهد راهی بسوی

پروردگارش برگزیند (این پاداش من است).»"

۵۸) وَتَوَكَّلْ عَلَى الْحَيِّ الَّذِي لَا يَمُوتُ وَسَبَّحْ بِحَمْدِهِ وَكَفَى بِهِ بِذُنُوبِ عِبَادِهِ

خَبِيرًا

- "و توکل کن بر آن زنده‌ای که هرگز نمی‌میرد؛ و تسبیح و حمد او را بجا آور؛ و همین بسن که او از گناهان

بندگانش آگاه است!"

۵۹) الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى

الْعَرْشِ الرَّحْمَنُ فَاسْأَلْ بِهِ خَبِيرًا

- «همان (خدایی) که آسمانها و زمین و آنچه را میان این دو وجود دارد، در شش روز [=شش دوران] آفرید؛ سپس بر عرش (قدرت) قرار گرفت (و به تدبیر جهان پرداخت، او خداوند) رحمان است؛ از او بخواه که از همه چیز آگاه است!»

۶۰) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اسْجُدُوا لِرَحْمَنِ قَالُوا وَمَا الرَّحْمَنُ أَنْسَجُدُ لِمَا تَأْمُرُنَا

وَزَادُهُمْ نُفُورًا

- و هنگامی که به آنان گفته شود: «برای خداوند رحمان سجده کنید!» می‌گویند: «رحمان چیست؟! (ما اصلاً رحمان را نمی‌شناسیم!) آیا برای چیزی سجده کنیم که تو به ما دستور می‌دهی؟!» (این سخن را می‌گویند) و بر نظرشان افزوده می‌شود!

۶۱) تَبَارِكَ الَّذِي جَعَلَ فِي السَّمَاءِ بُرُوجًا وَجَعَلَ فِيهَا سِرَاجًا وَقَمَرًا مُّنِيرًا

- «جادان و پربرکت است آن (خدایی) که در آسمان منزلگاههایی برای ستارگان قرار داد؛ و در میان آن، چراغ روشن و ماه تابانی آفرید!»

۶۲) وَهُوَ الَّذِي جَعَلَ اللَّيلَ وَالنَّهَارَ حَلْفَةً لِمَنْ أَرَادَ أَنْ يَذَّكَّرَ أَوْ أَرَادَ شُكُورًا

- او همان کسی است که شب و روز را جاشین یکدیگر قرار داد برای کسی که بخواهد متذکر شود یا شکرگواری کند (و آنچه را در روز کوتاهی کرده در شب انجام دهد و به عکس).

۶۳) وَعِبَادُ الرَّحْمَنِ الَّذِينَ يَمْشُونَ عَلَى الْأَرْضِ هُوَنَا وَإِذَا خَاطَبَهُمُ الْجَاهِلُونَ

قَالُوا سَلَامًا

- «بنده‌گان (خاص خداوند) رحمان، کسانی هستند که با آرامش و بی‌تکبیر بر زمین راه می‌روند؛ و هنگامی که جاهلان آنها را مخاطب سازند (و سخنان نابخداهه گویند)، به آنها سلام می‌گویند (و با بی‌اعتنایی و بزرگواری می‌گذرند)؛»

۶۴) وَالَّذِينَ يَبِيِّطُونَ لِرَبِّهِمْ سُجَّدًا وَقِيَامًا

- «کسانی که شبانگاه برای پروردگارشان سجده و قیام می‌کنند؛»

٦٥) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا اصْرَفْ عَنَّا عَذَابَ جَهَنَّمَ إِنَّ عَذَابَهَا كَانَ غَرَامًا

- و کسانی که می گویند: «پروردگار! عذاب جهنم را از ما برطرف گردان، که عذابش سخت و پر دوام است!»

٦٦) إِنَّهَا سَاعَةٌ مُسْتَقْرًّا وَمَقَاماً

- مسلمآ آن (جهنم)، بد جایگاه و بد محل اقامته است!»

٦٧) وَالَّذِينَ إِذَا أَنْفَقُوا لَمْ يُسْرِفُوا وَلَمْ يَقْتُرُوا وَكَانَ بَيْنَ ذَلِكَ قَوَاماً

- «و کسانی که هرگاه انفاق کنند، نه اسراف می نمایند و نه سخت گیری؛ بلکه در میان این دو، حد اعتدالی دارند.»

٦٨) وَالَّذِينَ لَا يَدْعُونَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ وَلَا يَقْتُلُونَ النَّفْسَ الَّتِي حَرَمَ اللَّهُ إِلَّا

بِالْحَقِّ وَلَا يَزَّنُونَ وَمَنْ يَفْعُلْ ذَلِكَ يَلْقَ أَثَاماً

- «و کسانی که معبد دیگری را با خداوند نمی خوانند؛ و انسانی را که خداوند خوشن را حرام شمرده، جز بحق نمی کشند؛ و زنا نمی کنند؛ و هر کس چنین کند، مجازات سختی خواهد دید!»

٦٩) يُضَاعِفُ لَهُ الْعَذَابُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَيَخْلُدُ فِيهِ مُهَاجِنًا

- عذاب او در قیامت مضاعف می گردد، و همیشه با خواری در آن خواهد ماند!

٧٠) إِلَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ عَمَلًا صَالِحًا فَأُولَئِكَ يُبَدِّلُ اللَّهُ سَيِّئَاتِهِمْ

حَسَنَاتٍ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «مگر کسانی که توبه کنند و ایمان آورند و عمل صالح انجام دهند، که خداوند گناهان آنان را به حسنات مبدل

می کنند؛ و خداوند همواره آمرزند و مهربان بوده است!»

٧١) وَمَنْ تَابَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ يَتُوبُ إِلَى اللَّهِ مَتَابًا

- و کسی که توبه کند و عمل صالح انجام دهد، بسوی خدا بازگشت می کند (و پاداش خود را از او می گیرد).

٧٢) وَالَّذِينَ لَا يَشْهَدُونَ الزُّورَ وَإِذَا مَرُوا بِاللُّغُورِ مَرُوا كِرَاماً

- «و کسانی که شهادت به باطل نمی دهند (و در مجالس باطل شرکت نمی کنند)؛ و هنگامی که با لغو و بیهودگی

برخورد کنند، بزرگوارانه از آن می گذرند.»

٧٣) وَالَّذِينَ إِذَا ذُكْرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَمْ يَخْرُوا عَلَيْهَا صُمًّا وَعُمْيَانًا

- و کسانی که هرگاه آیات پروردگارشان به آنان گوشزد شود، کرو کور روی آن نمی افتد.

٧٤) وَالَّذِينَ يَقُولُونَ رَبَّنَا هَبْ لَنَا مِنْ أَزْوَاجِنَا وَذُرِّيَّاتِنَا قُرَّةَ أَعْيُنٍ وَاجْعَلْنَا

لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا

- و کسانی که می گویند: «پروردگار! از همسران و فرزندانمان مایه روشنه چشم ما قرارده، و ما را برای

پرهیزگاران پیشوا گردان!»

٧٥) أُولَئِكَ يُجْزِوْنَ الْغُرْفَةَ بِمَا صَبَرُوا وَيُلْقَوْنَ فِيهَا تَحْيَةً وَسَلَامًا

- «(آری)، آنها هستند که درجات عالی بهشت در برابر شکایایشان به آنان پاداش داده می شود؛ و در آن، با تحيیت
و سلام رو به رو می شوند.»

٧٦) خَالِدِينَ فِيهَا حَسْنَتٌ مُسْتَقْرَأً وَمَقَاماً

- «در حالی که جاودانه در آن خواهد ماند؛ چه قرارگاه و محل اقامت خوبی!»

٧٧) قُلْ مَا يَعْبَأُ بِكُمْ رَبِّي لَوْلَا دُعَاوْكُمْ فَقَدْ كَدَّبْتُمْ فَسَوْفَ يَكُونُ لِزَاماً

- «بگو: «پروردگارم برای شما ارجی قائل نیست اگر دعای شما نباشد؛ شما (آیات خدا و پیامبران را) تکذیب
کردید، و (این عمل) دامان شما را خواهد گرفت و از شما جدا نخواهد شد!»^ظ »

سَبَرَكَ اللَّهُ عَلَيْهِ أَحْمَدُ

س-۲۶- تعداد آیات ۲۲۷- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

(۱) طسم

- طسم

(۲) تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

- این آیات کتاب روشنگر است.

(۳) لَعَلَكَ بَاخْرُ نَفْسَكَ أَلَا يَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

- گویی می خواهی جان خود را از شدت اندوه از دست دهی باخاطر اینکه آنها ایمان نمی آورند!

(۴) إِنَّ نَشَأْ نُنْزِلُ عَلَيْهِمْ مِنَ السَّمَاءِ آيَةً فَظَلَّتْ أَعْنَاقُهُمْ لَهَا حَاضِعِينَ

- اگر ما اراده کنیم، از آسمان بر آنان آیه‌ای نازل می کنیم که گردنهایشان در برابر آن خاضع گردد!

(۵) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ ذِكْرٍ مِنَ الرَّحْمَنِ مُحْدَثٌ إِلَّا كَانُوا عَنْهُ مُعْرِضِينَ

- و هیچ ذکر تازه‌ای از سوی خداوند مهریان برای آنها نمی آید مگر اینکه از آن روی گردان می شوند!

(۶) فَقَدْ كَذَبُوا فَسِيَّاطِيهِمْ أَنْبَاءُ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- "آنان تکذیب کردند؛ اما بزودی اخبار (کیفر) آنچه را استهزا می کردند به آنان می رسد!"

(۷) أَوْلَمْ يَرَوْا إِلَى الْأَرْضِ كَمْ أَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ كَرِيمٍ

- آیا آنان به زمین نگاه نکردند که چقدر از انواع گیاهان پر ارزش در آن رویاندیم؟!

(۸) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

- "در این، نشانه روشنی است (بر وجود خدا)؛ ولی بیشترشان هرگز مؤمن نبوده‌اند!"

(۹) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- و پروردگار تو عزیز و رحیم است!

(۱۰) وَإِذْ نَادَى رَبُّكَ مُوسَى أَنِ ائْتِ الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- (به خاطر بیاور) هنگامی را که پروردگارت موسی را ندا داد که به سراغ قوم ستمگر برو...

(۱۱) قَوْمَ فِرْعَوْنَ أَلَا يَتَّقُونَ

- قوم فرعون، آیا آنان (از مخالفت فرمان پروردگار) پرهیز نمی کنند؟

۱۲) قَالَ رَبٌّ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونِ

- (موسی) عرض کرد: «پروردگار! از آن بیم دارم که مرا تکذیب کنند.

۱۳) وَيَضِيقُ صَدْرِي وَلَا يَنْطَلِقُ لِسَانِي فَأَرْسِلْ إِلَى هَارُونَ

- «و سینه‌ام تنگ شود، و زبانم بقدر کافی گویا نیست؛ (برادرم) هارون را نیز رسالت ده (تا مرا یاری کند) !»

۱۴) وَلَهُمْ عَلَىٰ ذَنْبٍ فَآخَافُ أَنْ يُقْتَلُونَ

- «و آنان (به اعتقاد خودشان) بر گردن من گناهی دارند؛ می‌ترسم مرا بکشند (و این رسالت به پایان نرسد) !»

۱۵) قَالَ كَلَّا فَادْهَبَا بِآيَاتِنَا إِنَّا مَعَكُمْ مُسْتَمِعُونَ

- «فرموده: «چنین نیست، (آنان کاری نمی‌توانند انجام دهند)! شما هر دو با آیات ما (برای هدایتشان) بروید؛ ما با شما هستیم و (سخنرانی را) می‌شنویم!»

۱۶) فَأَتَيْنَا فِرْعَوْنَ فَقُولَا إِنَّا رَسُولُ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- «به سراغ فرعون بروید و بگویید: ما فرستاده پروردگار جهانیان هستیم؛»

۱۷) أَنْ أَرْسِلْ مَعَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ

- «بنی اسرائیل را با ما بفرست!» (آنها به سراغ فرعون آمدند) :

۱۸) قَالَ أَلَمْ تُرَبَّكَ فِينَا وَلِيَدًا وَلَبِثْتَ فِينَا مِنْ عُمْرِكَ سِنِينَ

- (فرعون) گفت: «آیا ما تو را در کودکی در میان خود پسروش ندادیم، و سالهایی از زندگیت را در میان ما نبودی؟!

۱۹) وَفَعَلْتَ فَعْلَتَكَ الَّتِي فَعَلْتَ وَأَنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ

- و سرانجام، آن کارت را (که نمی‌باشد انجام دهی) انجام دادی (و یک نفر از ما را کشته)، و تو از ناسپاسانی!

۲۰) قَالَ فَعَلْتُهَا إِذَا وَأَنَا مِنَ الضَّالِّينَ

- (موسی) گفت: «من آن کار را انجام دادم در حالی که از بی خبران بودم!

۲۱) فَقَرَرْتُ مِنْكُمْ لَمَّا حَفَّتُكُمْ فَوَهَبَ لِي رَبِّي حُكْمًا وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُرْسَلِينَ

- «پس هنگامی که از شما ترسیدم فرار کردم؛ و پروردگارم به من حکمت و دانش بخشید، و مرا از پیامبران قرار داد!»

۲۲) وَتَلْكَ نِعْمَةٌ تَمْنَهَا عَلَىَّ أَنْ عَبَدَتَنِي إِسْرَائِيلَ

- آیا این متنی است که تو بر من می‌گذاری که بنی اسرائیل را برد خود ساخته‌ای؟!»

۲۳) قَالَ فِرْعَوْنُ وَمَا رَبُّ الْعَالَمِينَ

- فرعون گفت: «پروردگار عالمیان چیست؟!»

۲۴) قَالَ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُؤْنَنِينَ

- (موسی) گفت: «پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو است، اگر اهل یقین هستید!».

۲۵) قَالَ لِمَنْ حَوَّلَهُ اللَّهُ تَسْتَمِعُونَ

- (فرعون) به اطرافیانش گفت: «آیا نمی‌شنوید (این مرد چه می‌گوید)؟!»

۲۶) قَالَ رَبُّكُمْ وَرَبُّ أَبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

- (موسی) گفت: «او پروردگار شما و پروردگار نیاکان شماست!»

۲۷) قَالَ إِنَّ رَسُولَكُمُ الَّذِي أُرْسِلَ إِلَيْكُمْ لَمَجْنُونٌ

- (فرعون) گفت: «پیامبری که بسوی شما فرستاده شده مسلماً دیوانه است!»

۲۸) قَالَ رَبُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ وَمَا يَبْيَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ تَعْقِلُونَ

- (موسی) گفت: «او پروردگار مشرق و مغرب و آنچه میان آن دو است می‌باشد، اگر شما عقل و اندیشه خود را به کار می‌گرفتید!»

۲۹) قَالَ لَئِنِ اتَّخَذْتَ إِلَهًا غَيْرِي لَأَجْعَلَنَكَ مِنَ الْمَسْجُونِينَ

- (فرعون خشمگین شد و) گفت: «اگر معبدی غیر از من برگزینی، تو را از زندانیان قرار خواهم داد!»

۳۰) قَالَ أَوْلَوْ جِئْتُكَ بِشَيْءٍ مُّبِينٍ

- (موسی) گفت: «حتی اگر نشانه آشکاری برای تو بیاورم (باز ایمان نمی‌آوری)؟!»

(۳۱) قَالَ فَأَتِ بِهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- گفت: «اگر راست می‌گویی آن را بیاور!»

(۳۲) فَأَلْقَى عَصَاهٌ فَإِذَا هِيَ ثُعَبَانُ مُبِينٌ

- «در این هنگام موسی عصای خود را افکند، و ناگهان مار عظیم و آشکاری شد!»

(۳۳) وَنَزَعَ يَدَهُ فَإِذَا هِيَ بَيْضَاءُ لِلنَّاظِرِينَ

- و دست خود را (در گریبان فرو برد و) بیرون آورد، و در برابر بینندگان سفید و روشن بود.

(۳۴) قَالَ لِلْمَلِئَةِ حَوَّلْهُ إِنَّ هَذَا لَسَاحِرٌ عَلَيْمٌ

- (فرعون) به گروهی که اطراف او بودند گفت: «این ساحر آگاه و ماهری است!»

(۳۵) يُرِيدُ أَنْ يُخْرِجَكُمْ مِنْ أَرْضِكُمْ بِسِحْرِهِ فَمَاذَا تَأْمُرُونَ

- او می‌خواهد با سحرش شما را از سرزمیتان بیرون کند! شما چه نظر می‌دهید؟»

(۳۶) قَالُوا أَرْجِهِ وَأَخَاهُ وَابْعَثْ فِي الْمَدَائِنِ حَاسِرِينَ

- «گفتند: «او و برادرش را مهلت ده؛ و مأموران را برای بسیج به تمام شهرها اعزام کن،»

(۳۷) يَا تُوكَ بِكُلِّ سَحَارِ عَلَيْمٍ

- تا هر ساحر ماهر و دانایی را نزد تو آورند!»

(۳۸) فَجَمِعَ السَّحَرَةُ لِمِيقَاتِ يَوْمٍ مَعْلُومٍ

- سرانجام ساحران برای وعده‌گاه روز معینی جمع آوری شدند.

(۳۹) وَقِيلَ لِلنَّاسِ هَلْ أَنْتُمْ مُجْتَمِعُونَ

- و به مردم گفته شد: «آیا شما نیز (در این صحنه) اجتماع می‌کنید...»

(۴۰) لَعَلَّنَا نَتَّبِعُ السَّحَرَةَ إِنْ كَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ

- تا اگر ساحران پیروز شوند، از آنان پیروی کنیم؟!»

(۴۱) فَلَمَّا جَاءَ السَّحَرَةُ قَالُوا لِفِرْعَوْنَ أَئِنَّ لَنَا لَأَجْرًا إِنْ كُنَّا نَحْنُ الْغَالِبِينَ

- هنگامی که ساحران آمدند، به فرعون گفتند: «آیا اگر ما پیروز شویم، پاداش مهمی خواهیم داشت؟»

٤٢) قَالَ نَعَمْ وَإِنَّكُمْ إِذَا لَمِنَ الْمُقَرَّبِينَ

- گفت: «آری»، و در آن صورت شما از مقربان خواهید بود!»

٤٣) قَالَ لَهُمْ مُوسَى أَلْقُوا مَا أَنْتُمْ مُلْقُونَ

- «روز موعد فرا رسید و همگی جمع شدند؛ موسی به ساحران گفت: «آنچه را می خواهید بیفکنید، بیفکنید!»»

٤٤) فَأَلْقُوا حِبَالَهُمْ وَعِصِيمَهُمْ وَقَالُوا بِعِزَّةِ فِرْعَوْنِ إِنَّا لَنَحْنُ الْغَالِبُونَ

- آنها طنباها و عصاهای خود را افکندند و گفتند: «به عزت فرعون، ما قطعاً پیروزیم!»

٤٥) فَأَلْقَى مُوسَى عَصَاهُ فَإِذَا هِيَ تَلْقَفُ مَا يَأْفِيكُونَ

- سپس موسی عصایش را افکند، ناگهان تمام وسائل دروغین آنها را بلعید!

٤٦) فَأَلْقَى السَّحَرَةُ سَاجِدِينَ

- فوراً همه ساحران به سجده افتادند.

٤٧) قَالُوا آمَنَّا بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- گفتند: «ما به پروردگار عالمیان ایمان آوردیم،

٤٨) رَبِّ مُوسَى وَهَارُونَ

- پروردگار موسی و هارون!»

٤٩) قَالَ أَمَتْتُمْ لَهُ قَبْلَ أَنْ آذَنَ لَكُمْ إِنَّهُ لَكَبِيرُ كُمُ الَّذِي عَلَمْكُمُ السُّحْرَ فَلَسَوْفَ

تَعْلَمُونَ لَا قَطْعَنَ أَيْدِيْكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ مِنْ خِلَافٍ وَلَا صَلَبَنَكُمْ أَجْمَعِينَ

(فرعون) گفت: «آیا پیش از اینکه به شما اجازه دهم به او ایمان آوردید؟! مسلماً او بزرگ و استاد شاست که به شما سحر آموخته (او این یک توطنه است)! اما بزودی خواهید دانست! دستها و پاهای شما را بعکس یکدیگر قطع می کنم، و همه شما را به دار می آویزم!»

٥٠) قَالُوا لَا ضَيْرَ إِنَّا إِلَى رَبِّنَا مُنْقَلِبُونَ

- گفتند: «ممهم نیست، (هر کاری از دستت ساخته است بکن)! ما بسوی پروردگارمان بازمی گردیم!

۵۱) إِنَّا نَطْمَعُ أَن يَغْفِرَ لَنَا رَبُّنَا خَطَايَانَا أَن كُنَّا أَوَّلَ الْمُؤْمِنِينَ

- ما امیدواریم که پروردگارمان خطاهای ما را بپشند، جرا که ما نخستین ایمان آورندگان بودیم!»

۵۲) وَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنْ أَسْرِ بِعِبَادِي إِنَّكُمْ مُتَّسِعُونَ

- و به موسی وحی کردیم که شبانه بندگان را (از مصر) کوچ ده، زیرا شما مورد تعقیب هستید!»

۵۳) فَأَرْسَلَ فِرْعَوْنَ فِي الْمَدَائِنِ حَاسِرِينَ

- فرعون (از این ماجرا آگاه شد) و مأموران بسیج نیرو را به شهرها فرستاد.

۵۴) إِنَّ هَؤُلَاءِ لَشِرْذِمَةٌ قَلِيلُونَ

- «(و گفت): اینها مسلمان گروهی اندکند؛»

۵۵) وَإِنَّهُمْ لَنَا لَغَافِظُونَ

- «و اینها ما را به خشم آورده‌اند؛»

۵۶) وَإِنَّا لَجَمِيعُ حَادِرُونَ

- و ما همگی آماده پیکاریم!»

۵۷) فَأَخْرَجَنَاهُمْ مِّنْ جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

- (سرانجام فرعونیان مغلوب شدند)، و ما آنها را از باگها و چشمدها بیرون راندیم،

۵۸) وَكُنُوزٌ وَمَقَامٌ كَرِيمٌ

- و از گنجها و قصرهای مجلل!

۵۹) كَذَلِكَ وَأُورْشَنَاهَا بَنِي إِسْرَائِيلَ

- (آری)، اینچنین کردیم! و بنی اسرائیل را وارث آنها ساختیم!

۶۰) فَأَتَيْعُوهُمْ مُشْرِقِينَ

- آنان به تعقیب بنی اسرائیل پرداختند، و به هنگام طلوع آفتاب به آنها رسیدند.

۶۱) فَلَمَّا تَرَاءَى الْجَمْعَانِ قَالَ أَصْحَابُ مُوسَى إِنَّا لَمُدْرَكُونَ

- هنگامی که دو گروه یکدیگر را دیدند، باران موسی گفتند: «ما در چنگال فرعونیان گرفتار شدیم!»

٦٢) قَالَ كَلَّا إِنَّ مَعِيَ رَبِّي سَيَّهْدِينِ

- (موسی) گفت: «چنین نیست! یقیناً پروردگارم با من است، بزودی مرا هدایت خواهد کرد!»

٦٣) فَأَوْحَيْنَا إِلَى مُوسَى أَنِ اضْرِبْ بَعْصَائِ الْبَحْرَ فَانْفَلَقَ فَكَانَ كُلُّ فِرْقٍ
كَالْطَّوْدِ الْعَظِيمِ

- و بدنبال آن به موسی وحی کردیم: «عصایت را به دریا بزن!» (عصایش را به دریا زد)، و دریا از هم شکافته شد،
و هر بخشی همچون کوه عظیمی بود!

٦٤) وَأَزْلَفْنَا ثَمَّ الْآخَرِينَ

- و در آنجا دیگران [=لشکر فرعون] را نیز (به دریا) نزدیک ساختیم!

٦٥) وَأَنْجَيْنَا مُوسَى وَمَنْ مَعَهُ أَجْمَعِينَ

- و موسی و تمام کسانی را که با او بودند نجات دادیم!

٦٦) ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخَرِينَ

- سپس دیگران را غرق کردیم!

٦٧) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

- در این جریان، نشانه روشنی است ولی بیشترشان ایمان نیاوردن! (چرا که طالب حق نبودند)

٦٨) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- و پروردگارت شکستناپذیر و مهریان است!

٦٩) وَأَتَلُّ عَلَيْهِمْ نَبَأً إِبْرَاهِيمَ

- و بر آنان خبر ابراهیم را بخوان،

٧٠) إِذْ قَالَ لَأَيْبِهِ وَقَوْمِهِ مَا تَعْبُدُونَ

- هنگامی که به پدر و قومش گفت: «چه چیز را می پرستید؟!»

٧١) قَالُوا نَعْبُدُ أَصْنَاماً فَنَظَلَ لَهَا عَاكِفِينَ

- گفتند: «بتهایی را می پرستیم، و همه روز ملازم عبادت آنهاییم.»

٧٢) قَالَ هَلْ يَسْمَعُونَكُمْ إِذْ تَدْعُونَ

- گفت: آیا هنگامی که آنها را می خوانید صدای شما را می شنوند؟!

٧٣) أَوْ يَنْفَعُونَكُمْ أَوْ يَضُرُّونَ

- یا سود و زیانی به شما می رسانند؟!

٧٤) قَالُوا بَلْ وَجَدْنَا آبَاءَنَا كَذَلِكَ يَعْلُونَ

- گفتند: ما فقط نیاکان خود را یافتهیم که چنین می کنند.»

٧٥) قَالَ أَفَرَأَيْتُمْ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- گفت: آیا دیدید (این) چیزهایی را که پیوسته پرسش می کردید...

٧٦) أَنْتُمْ وَآبَاؤُكُمُ الْأَقْدَمُونَ

- شما و پدران پیشین شما،

٧٧) فَإِنَّهُمْ عَدُوُّ لِي إِلَّا رَبُّ الْعَالَمِينَ

- همه آنها دشمن من هستند (و من دشمن آنها)، مگر پروردگار عالمیان!

٧٨) الَّذِي خَلَقَنِي فَهُوَ يَهْدِنِ

- همان کسی که مرا آفرید، و پیوسته راهنماییم می کند.

٧٩) وَالَّذِي هُوَ يُطْعِنُنِي وَيَسْقِنِ

- و کسی که مرا غذا می دهد و سیراب می نماید.

٨٠) وَإِذَا مَرِضْتُ فَهُوَ يَشْفِنِ

- و هنگامی که بیمار شوم مرا شفا می دهد.

٨١) وَالَّذِي يُمِيتُنِي ثُمَّ يُحْيِنِ

- و کسی که مرا می برد و سپس زنده می کند.

٨٢) وَالَّذِي أَطْمَعُ أَنْ يَغْفِرَ لِي خَطَيْتَنِي يَوْمَ الدِّينِ

- و کسی که امید دارم گناهم را در روز جزا بپخشد!

٨٣) رب هب لی حکماً والحقنی بالصالحین

- پروردگار! به من علم و دانش بیخش، و مرا به صالحان ملحق کن!

٨٤) واجعل لی لسان صدق فی الآخرين

- و برای من در میان امتهای آینده، زبان صدق (و ذکر خیری) قرار ده!

٨٥) واجعلنی میں ورثة جنة النعيم

- و مرا وارثان بھشت پر نعمت گردان!

٨٦) واغفر لابی انه کان من الضاللين

- و پدرم [= عمومی] را بیامز، که او از گمراهان بود!

٨٧) ولَا تخزنی يوم يبعثون

- و در آن روز که مردم برانگیخته می‌شوند، مرا شرمنده و رسوا مکن!

٨٨) يوم لا ينفع مال ولابنون

- در آن روز که مال و فرزندان سودی نمی‌بخشد.

٨٩) إلَى مَنْ أَتَى اللَّهَ بِقَلْبٍ سَلِيمٍ

- مگر کسی که با قلب سلیم به پیشگاه خدا آید!

٩٠) وأذْلَفْتِ الْجَنَّةَ لِلْمُنْقِنِينَ

- (در آن روز)، بھشت برای پرهیزکاران نزدیک می‌شود،

٩١) وَيَرْزَقُ الْجَحِيمَ لِلْغَاوِينَ

- و دوزخ برای گمراهان آشکار می‌گردد،

٩٢) وَقَبِيلَ لَهُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْبُدُونَ

- و به آنان گفته می‌شود: «کجا هستند معبدانی که آنها را پرستش می‌کردید...»

٩٣) مِنْ دُونِ اللَّهِ هَلْ يَنْصُرُونَكُمْ أَوْ يَنْتَصِرُونَ

- معبودهایی غیر از خدا! آیا آنها شما را باری می‌کنند، یا کسی به باری آنها می‌آید؟!»

٩٤) فَكُبَّكُبُوا فِيهَا هُمْ وَالْغَاوُونَ

- "در آن هنگام همه آن معبودان با عابدان گمراه به دوزخ افکنده می‌شوند؛"

٩٥) وَجُنُودُ إِلَيْسِ أَجْمَعُونَ

- و همچنین همگی لشکریان ابلیس!

٩٦) قَالُوا وَهُمْ فِيهَا يَخْتَصِمُونَ

- آنها در آنجا در حالی که به مخاصمه برخاسته‌اند می‌گویند:

٩٧) تَالَّهُ إِنْ كُنَّا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- «به خدا سوگند که ما در گمراهی آشکاری بودیم،

٩٨) إِذْ نُسَوِّيْكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- چون شما را با پروردگار عالمیان برابر می‌شمردیم!

٩٩) وَمَا أَضَلَّنَا إِلَّا الْمُجْرُمُونَ

- اما کسی جز مجرمان ما را گمراه نکرد!

١٠٠) فَمَا لَنَا مِنْ شَافِعِينَ

- (افسوس که امروز) شفاعت‌کنندگانی برای ما وجود ندارد.

١٠١) وَلَا صَدِيقٌ حَمِيمٌ

- و نه دوست گرم و پرمحبتی!

١٠٢) فَلَوْ أَنَّ لَنَا كَرَّةً فَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- ای کاش بار دیگر (به دنیا) بازگردیم و از مؤمنان باشیم!»

١٠٣) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً وَمَا كَانَ أَكْثُرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

- "در این ماجرا، نشانه (و عبرتی) است؛ ولی بیشتر آنان مؤمن نبودند!"

١٠٤) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- و پروردگار تو عزیز و رحیم است!

١٠٥) كَذَبْتُ قَوْمً نُوحٌ الْمُرْسَلِينَ

- قوم نوح رسولان را تکذیب کردند.

١٠٦) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ نُوحٌ أَلَا تَتَّقُونَ

- هنگامی که برادرشان نوح به آنان گفت: «آیا تقوا پیشه نمی کنید؟!»

١٠٧) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- مسلمان من برای شما پیامبری امین هستم!

١٠٨) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونَ

- تقوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

١٠٩) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِي إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

- «من برای این دعوت، هیچ مزدی از شما نمی طلیم؛ اجر من تنها بر پروردگار عالمیان است!»

١١٠) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونَ

- پس، تقوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!»

١١١) قَالُوا أَنُؤْمِنُ لَكَ وَاتَّبَعْكَ الْأَرْذُلُونَ

- گفتند: «آیا ما به تو ایمان بیاوریم در حالی که افراد پست و بی ارزش از تو پیروی کرده اند؟!»

١١٢) قَالَ وَمَا عِلْمِي بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- (نوح) گفت: «من چه می دانم آنها چه کاری داشته اند!»

١١٣) إِنْ حِسَابُهُمْ إِلَّا عَلَى رَبِّي لَوْ تَشْعُرُونَ

- حساب آنها تنها با پروردگار من است اگر شما می فهمیدید!

١١٤) وَمَا أَنَا بِطَارِدِ الْمُؤْمِنِينَ

- و من هرگز مؤمنان را طرد نخواهم کرد.

١١٥) إِنْ أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- من تنها انذار کننده ای آشکارم.»

١١٦) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا نُوحُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمَرْجُومِينَ

- گفتند: «ای نوح! اگر (از حرفهایت) دست برنداری، سنجباران خواهی شد!»

١١٧) قَالَ رَبٌّ إِنَّ قَوْمِي كَذَّبُونِ

- گفت: «پروردگار! قوم من، مرا تکذیب کردند!

١١٨) فَأَفْتَحْ بَيْنِي وَبَيْنَهُمْ فَتَحًا وَنَجْنَى وَمَنْ مَعَى مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- «اکنون میان من و آنها جدایی بیفکن؛ و مرا و مؤمنانی را که با من هستند رهایی بخش!»

١١٩) فَانْجِيَنَاهُ وَمَنْ مَعَهُ فِي الْفُلُكِ الْمَسْحُونِ

- ما، او و کسانی را که با او بودند، در آن کشته که پر (از انسان و انواع حیوانات) بود، رهایی بخشدید!

١٢٠) ثُمَّ أَغْرَقْنَا بَعْدَ الْبَاقِينَ

- سپس بقیه را غرق کردیم!

١٢١) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً وَمَا كَانَ أَكْثُرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

- «در این ماجرا نشانه روشنی است؛ اما بیشتر آنان مؤمن نبودند.»

١٢٢) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- و پروردگار تو عزیز و رحیم است.

١٢٣) كَذَّبُتُمْ عَادَ الْمُرْسَلِينَ

- قوم عاد (نیز) رسولان (خدا) را تکذیب کردند.

١٢٤) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخُوهُمْ هُودٌ أَلَا تَتَّقُونَ

- هنگامی که برادرشان هود گفت: «آیا تعوا پیشه نمی کنید؟!

١٢٥) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- مسلمان از شما پیامبری امین هستم.

١٢٦) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ

- پس تعوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

١٢٧) وَمَا أَسْأَلْكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "من در برای بر این دعوت، هیچ اجر و پاداشی از شما نمی طلبم؛ اجر و پاداش من تنها بر پروردگار عالمیان است."

١٢٨) أَتَبْنُونَ بَكُلٌّ رِّيعَ آيَةً تَعْبُثُونَ

- آیا شما بر هر مکان مرتفعی نشانه‌ای از روی هوا و هوس می سازید؟!

١٢٩) وَتَتَحَذِّدُونَ مَصَانِعَ لَعْلَكُمْ تَخْلُدُونَ

- و قصرها و قلعه‌های زیبا و محکم بنا می کنید شاید در دنیا جاودانه بمانند؟!

١٣٠) وَإِذَا بَطَشْتُمْ بَطَشْتُمْ جَبَارِينَ

- و هنگامی که کسی را مجازات می کنید همچون جباران کیفر می دهد!

١٣١) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونَ

- پس تقوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

١٣٢) وَاتَّقُوا الَّذِي أَمَدَّكُمْ بِمَا تَعْلَمُونَ

- "و از (نافرمانی) خدایی پیرهیزید که شما را به نعمتهایی که می دانید امداد کرده؛"

١٣٣) أَمَدَّكُمْ بِأَنْعَامٍ وَبَنِينَ

- "شما را به چهارپایان و نیز پسران (لایق و برومند) امداد فرموده؛"

١٣٤) وَجَنَّاتٌ وَعُيُونٌ

- همچنین به باغها و چشممه‌ها!

١٣٥) إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- (اگر کفران کنید)، من بر شما از عذاب روزی بزرگ می ترسم!»

١٣٦) قَالُوا سَوَاءٌ عَلَيْنَا أَوْعَذْتَ أَمْ لَمْ تَكُنْ مِنَ الْوَاعِظِينَ

- "آنها [= قوم عاد] گفتند: «برای ما تفاوت نمی کند، چه ما را انذار کنی یا نکنی؛ (بیهوده خود را خسته مکن) !»

١٣٧) إِنْ هَذَا إِلَّا خُلُقُ الْأَوَّسِينَ

- این همان روش (او افسانه‌های) پیشینیان است!

١٣٨) وَمَا نَحْنُ بِمُعْذِبِينَ

- و ما هرگز مجازات نخواهیم شد!

١٣٩) فَكَذَّبُوهُ فَأَهْلَكُنَا هُمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

- آنان هود را تکذیب کردند، ما هم نابودشان کردیم؛ و در این، آیت و شانه‌ای است (برای آگاهان)؛ ولی بیشتر آنان مؤمن نبودند!

١٤٠) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- پروردگار تو عزیز و رحیم است!

١٤١) كَذَّبُتْ ثَمُودُ الْمُرْسَلِينَ

- قوم ثمود رسولان (خدا) را تکذیب کردند.

١٤٢) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ صَالِحٌ إِلَّا تَتَقَوَّنَ

- هنگامی که صالح به آنان گفت: «آیا تقوا پیشه نمی‌کنید؟»

١٤٣) إِنَّى لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- من برای شما پیامبری امین هستم!

١٤٤) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونِ

- پس تقوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

١٤٥) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

- من در برابر این دعوت، اجر و پاداشی از شما نمی‌طلبم؛ اجر من تنها بر پروردگار عالمیان است!

١٤٦) أَتُتَرَكُونَ فِي مَا هَاهُنَا آمِنِينَ

- آیا شما تصوّر می‌کنید همیشه در نهایت امنیت در نعمتها بی کیفیت مانید،

١٤٧) فِي جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

- در این باغها و چشمدها،

(۱۴۸) وَزَرْوَعْ وَنَخْلٌ طَلْعُهَا هَضِيمٌ

- در این زراعتها و نخلهایی که میوه‌هایش شیرین و رسیده است؟!

(۱۴۹) وَتَنْحِتُونَ مِنَ الْجَبَالِ بُيُوتًا فَارِهِينَ

- و از کوهها خانه‌هایی می‌تراشید، و در آن به عیش و نوش می‌پردازید!

(۱۵۰) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونَ

- پس از خدا بترسید و مرا اطاعت کنید!

(۱۵۱) وَلَا تُطِيعُوا أَمْرَ الْمُسْرِفِينَ

- و فرمان مسرفان را اطاعت نکنید!

(۱۵۲) الَّذِينَ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ

- همانها که در زمین فساد می‌کنند و اصلاح نمی‌کنند!

(۱۵۳) قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ

- گفتند: «ای صالح! تو از افسون شدگانی (و عقل خود را از دست داده‌ای!)

(۱۵۴) مَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا فَأَتْبِأْ يَةً إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- «تو فقط بشری همچون مائی؛ اگر راست می‌گوینی آیت و نشانه‌ای بیاور!»

(۱۵۵) قَالَ هَذِهِ نَاقَةٌ لَّهَا شَرْبٌ وَلَكُمْ شَرْبٌ يَوْمَ مَعْلُومٍ

- گفت: «ای ناقه‌ای است (که آیت الهی است) برای او سهی (از آب قریبه)، و برای شما سهم روز معینی است!

(۱۵۶) وَلَا تَمْسُوهَا بِسُوءِ فَيَأْخُذُكُمْ عَذَابٌ يَوْمٌ عَظِيمٌ

- کمترین آزاری به آن نرسانید، که عذاب روزی بزرگ شما را فرا خواهد گرفت!»

(۱۵۷) فَعَقَرُوهَا فَأَصْبِحُوا نَادِمِينَ

- «سراجام بر آن (ناقه) حمله نموده آن را «بی» کردند؛ (و هلاک نمودند) سپس از کرده خود پشیمان شدند!»

(۱۵۸) فَأَخْذَهُمُ الْعَذَابُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً وَمَا كَانَ أَكْثُرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

- «و عذاب الهی آنان را فرا گرفت؛ در این آیت و نشانه‌ای است؛ ولی بیشتر آنان مؤمن نبودند!»

۱۵۹) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- پروردگار تو عزیز و رحیم است!

۱۶۰) كَذَبَتْ قَوْمٌ لُوطُ الْمُرْسَلِينَ

- قوم لوط فرستادگان (خدا) را تکذیب کردند.

۱۶۱) إِذْ قَالَ لَهُمْ أَخْوَهُمْ لُوطُ أَلَا تَتَقَوَّنَ

- هنگامی که برادرشان لوط به آنان گفت: «آیا تقوا پیشه نمی کنید؟!

۱۶۲) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- من برای شما پیامبری امین هستم!

۱۶۳) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونَ

- پس تقوا الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

۱۶۴) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

- من در برابر این دعوت، اجری از شما نمی طلبم، اجر من فقط بر پروردگار عالمیان است!

۱۶۵) أَتَأْتُونَ الذُّكْرَانَ مِنَ الْعَالَمِينَ

- آیا در میان جهانیان، شما به سراغ جنس ذکور می روید (او همجنس بازی می کنید، آیا این زشت و ننگین نیست؟!)

۱۶۶) وَتَدْرُونَ مَا خَلَقَ لَكُمْ رَبُّكُمْ مِنْ أَرْوَاجِكُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ عَادُونَ

- همسرانی را که پروردگارتان برای شما آفریده است رها می کنید؟! (حقاً شما قوم تجاوزگری هستید!)

۱۶۷) قَالُوا لَئِنْ لَمْ تَنْتَهِ يَا لُوطُ لَتَكُونَنَّ مِنَ الْمُخْرَجِينَ

- گفتند: «ای لوط! اگر (از این سخنان) دست برنداری، به یقین از اخراج شدگان خواهی بود!»

۱۶۸) قَالَ إِنِّي لِعَمَلِكُمْ مِنْ الْقَالِينَ

- گفت: «من دشمن سرخست اعمال شما هستم!

۱۶۹) رَبِّ نَجْنِي وَأَهْلِي مِنَ يَعْمَلُونَ

- پروردگار! من و خاندانم را از آنجه اینها انجام می دهند رهابی بخش!

١٧٠) فَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ

- ما او و تمامی خاندانش را نجات دادیم،

١٧١) إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ

- جز پیرزنی که در میان بازماندگان بود!

١٧٢) ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ

- سپس دیگران را هلاک کردیم!

١٧٣) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطَرًا فَسَاءَ مَطَرُ الْمُنْذَرِينَ

- "و بارانی (از سنگ) بر آنها فرستادیم؛ چه باران بدی بود باران انذارشده‌گان!"

١٧٤) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً وَمَا كَانَ أَكْثُرُهُمْ مُؤْمِنِينَ

- "در این (ماجرای قوم لوط و سرنوشت شوم آنها) آیتی است؛ اما بیشترشان مؤمن نبودند."

١٧٥) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- و پروردگار تو عزیز و رحیم است!

١٧٦) كَذَبَ أَصْحَابُ الْأَيْكَةِ الْمُرْسَلِينَ

- اصحاب ایکه [= شهری نزدیک مدین] رسولان (خدا) را تکذیب کردند.

١٧٧) إِذْ قَالَ لَهُمْ شُعْبَيْبٌ إِلَّا تَقْنَوْنَ

- هنگامی که شعیب به آنها گفت: «آیا تقوا پیشه نمی کنید؟!

١٧٨) إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- مسلمان من برای شما پیامبری امین هستم!

١٧٩) فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطْبِعُونِ

- پس تقوای الهی پیشه کنید و مرا اطاعت نمایید!

١٨٠) وَمَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ إِنْ أَجْرِيَ إِلَّا عَلَى رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "من در برابر این دعوت، پاداشی از شما نمی طلیم؛ اجر من تنها بر پروردگار عالمیان است!"

١٨١) أَوْفُوا الْكَيْلَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُخْسِرِينَ

- حق پیمانه را ادا کنید (و کم فروشی نکنید)، و دیگران را به خسارت نیفکنید!

١٨٢) وَزِنُوا بِالْقِسْطَاسِ الْمُسْتَقِيمِ

- و با ترازوی صحیح وزن کنید!

١٨٣) وَلَا تَبْخَسُوا النَّاسَ أَشْيَاءً هُمْ وَلَا تَعْثُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

- و حق مردم را کم نگذارید، و در زمین تلاش برای فساد نکنید!

١٨٤) وَاتَّقُوا الَّذِي خَلَقُوكُمْ وَالْجَبَلَةَ الْأَوَّلَيْنَ

- و از (نافرمانی) کسی که شما و اقوام پیشین را آفرید بپرهیزید!

١٨٥) قَالُوا إِنَّمَا أَنْتَ مِنَ الْمُسَحَّرِينَ

- آنها گفتند: «تو فقط از افسون شدگانی!

١٨٦) وَمَا أَنْتَ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْلُنَا وَإِنْ نَظُنُكَ لَمِنَ الْكَاذِبِينَ

- تو بشری همچون مائی، تنها گمانی که درباره تو داریم این است که از دروغگویانی!

١٨٧) فَاسْقُطْ عَلَيْنَا كِسْقًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- اگر راست می گویی، سنگهایی از آسمان بر سر ما بیاران!

١٨٨) قَالَ رَبِّي أَعْلَمُ بِمَا تَعْمَلُونَ

- (شعیب) گفت: «پروردگار من به اعمالی که شما انجام می دهید داناتر است!»

١٨٩) فَكَذَبُوهُ فَأَخَذَهُمْ عَذَابُ يَوْمِ الظِّلَّةِ إِنَّهُ كَانَ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- "سراججام او را تکذیب کردند، و عذاب روز سایبان (سایبانی از ابر صاعقه خیز) آنها را فراگرفت؛ یقیناً آن عذاب روز بزرگی بود!"

١٩٠) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَةً وَمَا كَانَ أَكْثَرُهُمْ مُّؤْمِنِينَ

- "در این ماجرا، آیت و نشانه‌ای است؛ ولی بیشتر آنها مؤمن نبودند."

۱۹۱) وَإِنَّ رَبَّكَ لَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- پروردگار تو عزیز و رحیم است!

۱۹۲) وَإِنَّهُ لَتَنْزِيلٌ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- مسلمان این (قرآن) از سوی پروردگار جهانیان نازل شده است!

۱۹۳) نَزَلَ بِهِ الرُّوحُ الْأَمِينُ

- روح الامین آن را نازل کرده است...

۱۹۴) عَلَى قَلْبِكَ لِتَكُونَ مِنَ الْمُنذِرِينَ

- بر قلب (پاک) تو، تا از انذار کنندگان باشی!

۱۹۵) بِلْسَانٍ عَرَبِيًّا مُّبِينٌ

- آن را به زبان عربی آشکار (نازل کرد)!

۱۹۶) وَإِنَّهُ لَفِي زِبْرِ الْأَوَّلِينَ

- و توصیف آن در کتابهای پیشینان نیز آمده است!

۱۹۷) أَوْلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ آيَةً أَنْ يَعْلَمُهُ عُلَمَاءُ بَنِي إِسْرَائِيلَ

- آیا همین نشانه برای آنها کافی نیست که علمای بنی اسرائیل بخوبی از آن آگاهند؟!

۱۹۸) وَلَوْ نَزَّلْنَاهُ عَلَى بَعْضِ الْأَعْجَمِينَ

- هرگاه ما آن را بر بعضی از عجم [=غیر عرب]ها نازل می کردیم...

۱۹۹) فَقَرَأَهُ عَلَيْهِمْ مَا كَانُوا بِهِ مُؤْمِنِينَ

- و او آن را بر ایشان می خواند، به آن ایمان نمی آورند!

۲۰۰) كَذَلِكَ سَلَكْنَاهُ فِي قُلُوبِ الْمُجْرِمِينَ

- (آری)، این گونه (با بیانی رسا) قرآن را در دلهای مجرمان وارد می کنیم!

۲۰۱) لَا يُؤْمِنُونَ بِهِ حَتَّىٰ يَرَوُا الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

- (اما) به آن ایمان نمی آورند تا عذاب دردناک را با چشم خود بینند!

۲۰۲) فَيَا تَيْمُومَ بَعْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- ناگهان به سراغشان می‌آید، در حالی که توجه ندارند!

۲۰۳) فَيَقُولُوا هَلْ نَحْنُ مُنْظَرُونَ

- (در آن هنگام) می‌گویند: «آیا به ما مهلتی داده خواهد شد؟!»

۲۰۴) أَفَبَعْدَ أَبِنَا يَسْتَعْجِلُونَ

- آیا برای عذاب ما عجله می‌کنند؟!

۲۰۵) أَفَرَأَيْتَ إِنْ مَتَّعْنَاهُمْ سِنِينَ

- به ما خبر ده، اگر (باز هم) سالیانی آنها را از این زندگی بهره‌مند سازیم...

۲۰۶) ثُمَّ جَاءَهُمْ مَا كَانُوا يُوعَدُونَ

- سپس عذابی که به آنها وعده داده شده به سراغشان بباید...

۲۰۷) مَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يُمْتَعَونَ

- این تمتع و بهره‌گیری از دنیا برای آنها سودی نخواهد داشت!

۲۰۸) وَمَا أَهْلَكَنَا مِنْ قَرْيَةٍ إِلَّا لَهَا مُنْذِرُونَ

- ما هیچ شهر و دیاری را هلاک نکردیم مگر اینکه انذار‌کنندگانی (از پیامبران الهی) داشتند.

۲۰۹) ذِكْرَى وَمَا كُنَّا ظَالِمِينَ

- «تا متذکر شوند؛ و ما هرگز ستمکار نبودیم! (که بدون اتمام حجت مجازات کنیم) »

۲۱۰) وَمَا تَنَزَّلْتُ بِالشَّيَاطِينِ

- شیاطین و جنیان (هرگز) این آیات را نازل نکردند!

۲۱۱) وَمَا يَنْبَغِي لَهُمْ وَمَا يَسْتَطِعُونَ

- «و برای آنها سزاوار نیست؛ و قدرت ندارند!»

۲۱۲) إِنَّهُمْ عَنِ السَّمْعِ لَمَعْزُولُونَ

- آنها از استراق سمع (و شنیدن اخبار آسمانها) برکنارند!

۲۱۳) فَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ فَتَكُونَ مِنَ الْمُعَذَّبِينَ

- (ای پیامبر!) هیچ معبودی را با خداوند مخوان، که از معذبین خواهی بود!

۲۱۴) وَأَنذِرْ عَشِيرَتَكَ الْأَقْرَبِينَ

- و خویشاوندان نزدیکت را انذار کن!

۲۱۵) وَاحْفُضْ جَنَاحَكَ لِمَنِ اتَّبَعَكَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- و بال و پر خود را برای مؤمنانی که از تو پیروی می کنند بگستران!

۲۱۶) فَإِنْ عَصَوْكَ قَلْ إِنِّي بَرِيءٌ مِّمَّا تَعْمَلُونَ

- اگر تو را نافرمانی کنند بگو: «من از آنچه شما انجام می دهید بیزارم!»

۲۱۷) وَتَوَكَّلْ عَلَى الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

- و بر خداوند عزیز و رحیم توکل کن!

۲۱۸) الَّذِي يَرَأَكَ حِينَ تَقُومُ

- «همان کسی که تو را به هنگامی که (برای عبادت) بر می خیزی می بیند؛»

۲۱۹) وَتَقْلِبِكَ فِي السَّاجِدِينَ

- (نیز) حرکت تو را در میان سجده کنندگان!

۲۲۰) إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- اوست خدای شنو و دانا.

۲۲۱) هَلْ أُنَبِّكُمْ عَلَى مَنْ تَنَزَّلُ الشَّيَاطِينُ

- آیا به شما خبر دهم که شیاطین بر چه کسی نازل می شوند؟!

۲۲۲) تَنَزَّلُ عَلَى كُلِّ أَفَاكٍ أَثِيمٍ

- «آنها بر هر دروغگوی گنهکار نازل می گردند؛»

۲۲۳) يُلْقِونَ السَّمْعَ وَأَكْرَهُمْ كَاذِبُونَ

- «آنچه را می شنوند (به دیگران) القا می کنند؛ و بیشترشان دروغگو هستند!»

۲۲۴) وَالشُّرَّاءُ يَتَّبِعُهُمُ الْغَاوُونَ

- "(پیامبر اسلام شاعر نیست): شاعران کسانی هستند که گمراهن از آنان پیروی می‌کنند."

۲۲۵) أَلَمْ تَرَ أَنَّهُمْ فِي كُلِّ وَادٍ يَهِيمُونَ

- آیا نمی‌بینی آنها در هر وادی سرگردانند؟

۲۲۶) وَأَنَّهُمْ يَقُولُونَ مَا لَا يَفْعَلُونَ

- و سخنانی می‌گویند که (به آنها) عمل نمی‌کنند؟!

۲۲۷) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَذَكَرُوا اللَّهَ كَثِيرًا وَأَنْتَصَرُوا مِنْ بَعْدِ

مَا ظُلِمُوا وَسَيَعْلَمُ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَيَّ مُنْقَلَبٍ يَنْقَلِبُونَ

- "مگر کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام می‌دهند و خدا را بسیار یاد می‌کنند، و به هنگامی که مورد ستم واقع می‌شوند به دفاع از خویشن (و مؤمنان) برمی‌خیزند (و از شعر در این راه کمک می‌کیرند)؛ آنها که ستم کردن به زودی می‌دانند که بازگشتشان به کجاست!"

الْمُتَّهِلُونَ

س-۲۷- تعداد آیات-۹۲- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) طس تلک آیات القرآن و کتاب مبین

- طس

- این آیات قرآن و کتاب مبین است.

۲) هدی و پیشرای لِمُؤْمِنِینَ

- "وسیله هدایت و پشارت برای مؤمنان است؛"

۳) الَّذِينَ يَقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ يُوقِنُونَ

- همان کسانی که نماز را بربپا می‌دارند، و زکات را ادا می‌کنند، و آنان به آخرت یقین دارند.

۴) إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالآخِرَةِ زَيْنَاهُمْ أَعْمَالَهُمْ فَهُمْ يَعْمَهُونَ

- کسانی که به آخرت ایمان ندارند، اعمال (بد) شان را برای آنان زینت می‌دهیم بطوری که سرگردان می‌شوند.

۵) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَهُمْ سُوءُ الْعَذَابِ وَهُمْ فِي الْآخِرَةِ هُمُ الْأَخْسَرُونَ

- "آنان کسانی هستند که عذاب بد (و دردنگ) برای آنهاست؛ و آنها در آخرت، زیانکارترین مردمند!"

۶) وَإِنَّكَ لَتُتَلَقَّى الْقُرْآنَ مِنْ لَدُنْ حَكِيمٍ عَلِيمٍ

- به یقین این قرآن از سوی حکیم و دانایی بر تو القا می‌شود.

۷) إِذْ قَالَ مُوسَى لِأَهْلِهِ إِنِّي آتَيْتُ نَارًا سَآتِيكُمْ مَنْهَا بَخِيرٌ أَوْ آتِيكُمْ بِشِهَابٍ
قَبْسٌ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ

- "(به خاطر بیاور) هنگامی را که موسی به خانواده خود گفت: «من آتشی از دور دیدم؛ (همینجا توقف کنید؛)

بزوی خبری از آن برای شما می‌آورم، یا شعله آتشی تا گرم شوید.»"

۸) فَلَمَّا جَاءَهَا نُودِيَ أَنْ بُورِكَ مَنْ فِي النَّارِ وَمَنْ حَوْلَهَا وَسُبْحَانَ اللَّهِ رَبِّ

الْعَالَمِينَ

- هنگامی که نزد آتش آمد، ندایی برخاست که: «مبارک باد آن کس که در آتش است و کسی که در اطراف آن

است [=فرشتگان و موسی] و منزه است خداوندی که پروردگار جهانیان است!

۹) يَا مُوسَى إِنَّهُ أَنَا اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- ای موسی! من خداوند عزیز و حکیم!

۱۰) وَأَلْقَ عَصَابَ فَلَمَّا رَآهَا تَهْتَزُ كَانَهَا جَانٌ وَلَيْ مُدْبِراً وَلَمْ يُعْقِبْ يَا مُوسَى لَا تَخَفْ إِنِّي لَا يَخَافُ لَدَيَ الْمُرْسَلُونَ

- عصایت را بینکن!

- هنگامی که (موسی) به آن نگاه کرد، دید (با سرعت) همچون ماری به هر سو می‌دود (ترسید و) به عقب برگشت، و حتی پشت سر خود را نگاه نکرد
- ای موسی! نرس، که رسولان در نزد من نمی‌ترسند!

۱۱) إِلَى مَنْ ظَلَمَ ثُمَّ بَدَلَ حُسْنًا بَعْدَ سُوءِ فَإِنِّي غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "مگر کسی که ستم کند؛ سپس بدی را به نیکی تبدیل نماید، که (توبه او را می‌پذیرم، و) من غفور و رحیم!"

۱۲) وَأَذْخِلْ يَدَكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بِيَضَاءِ مِنْ غَيْرِ سُوءِ فِي تِسْعَ آيَاتٍ إِلَى فِرْعَوْنَ وَقَوْمِهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

- "و دست را در گربیانت داخل کن؛ هنگامی که خارج می‌شود، سفید و درخشنده است بی آنکه عیبی در آن باشد؛ این در زمرة معجزات نه گانه‌ای است که تو با آنها بسوی فرعون و قومش فرستاده می‌شوی؛ آنان قومی فاسق و طغیانگرند!"

۱۳) فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ آيَاتُنَا مُبْصِرَةً قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- هنگامی که آیات روشنی‌بخش ما به سراغ آنها آمد گفتند: «این سحری است آشکار!»

۱۴) وَجَدَدُوا بِهَا وَأَسْتَقْنَطُهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا وَغُلُوْمًا فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُفْسِدِينَ

- و آن را از روی ظلم و سرکشی انکار کردند، در حالی که در دل به آن یقین داشتند! پس بنگر سرانجام تبهکاران (و مفسدان) چگونه بود!

۱۵) وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ وَسُلَيْمَانَ عِلْمًا وَقَالَا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي فَضَّلَنَا عَلَى كَثِيرٍ مِّنْ عِبَادِهِ الْمُؤْمِنِينَ

- "و ما به داود و سليمان، دانشی عظیم دادیم؛ و آنان گفتند: «ستایش از آن خداوندی است که ما را برسیاری از بندگان مؤمنش برتری بخشید.»"

۱۶) وَوَرَثَ سُلَيْمَانُ دَأْوُدَ وَقَالَ يَا أَيُّهَا النَّاسُ عُلِّمْنَا مَنْطِقَ الطَّيْرِ وَأُوتِينَا مِنْ

كُلٌّ شَيْءٌ إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَضْلُ الْمُبِينُ

- "سلیمان وارث داود شد، و گفت: «ای مردم! زبان پرندگان به ما تعلم داده شده، و از هر چیز به ما عطا گردیده؛ این فضیلت آشکاری است.»"

۱۷) وَحُسْنِيرَ لِسُلَيْمَانَ جُنُودُهُ مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ وَالْطَّيْرِ فَهُمْ يُوزَعُونَ

- "لشکریان سلیمان، از جن و انس و پرندگان، نزد او جمع شدند؛ آنقدر زیاد بودند که باید توقف می کردند تا به هم ملحق شوند!"

۱۸) حَتَّىٰ إِذَا أَتَوْا عَلَىٰ وَادِي النَّمْلَ قَالَتْ نَمْلَةٌ يَا أَيُّهَا النَّمْلُ ادْخُلُوا مَسَاكِنَكُمْ

لَا يَحْظِيْمَنَّكُمْ سُلَيْمَانُ وَجُنُودُهُ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- "(آنها حرکت کردند) تا به سرزمین هورچگان رسیدند؛ مورچه‌ای گفت: «به لانه‌های خود بروید تا سلیمان و لشکر شما را پایمال نکنند در حالی که نمی فهمند!»"

۱۹) فَتَبَسَّمَ ضَاحِكًا مِنْ قَوْلِهَا وَقَالَ رَبِّ أُوْزِعْنِي أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ الَّتِي

أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَىٰ وَالَّدِيَّ وَأَنْ أَغْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ وَأَدْخُلَنِي بِرَحْمَتِكَ فِي

عِبَادِكَ الصَّالِحِينَ

- سلیمان از سخن او تبسمی کرد و خنده د و گفت: «پروردگار! شکر نعمت‌هایی را که بر من و پدر و مادرم ارزانی داشته‌ای به من الهام کن، و توفیق ده تا عمل صالحی که موجب رضای توست انجام دهم، و مرا برحمت خود در زمرة بندگان صالحت وارد کن!»

۲۰) وَتَفَقَّدَ الطَّيْرَ فَقَالَ مَا لِيَ لَا أَرَى الْهَدْهُدَ أَمْ كَانَ مِنَ الْغَائِبِينَ

- (سلیمان) در جستجوی آن پرنده [=هدهد] برآمد و گفت: «چرا هدهد را نمی‌بینم، یا اینکه او از غاییان است؟!

۲۱) لَا عَذَّبَنِيهُ عَذَّابًا شَدِيدًا أَوْ لَا ذَبَحَنِهُ أَوْ لِيَأْتِيَنِي بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

- قطعاً او را کیفر شدیدی خواهم داد، یا او را ذبح می‌کنم، یا باید دلیل روشنی (برای غیبتیش) برای من بیاورد!

(۲۲) فَمَكَثَ غَيْرَ بَعِيدٍ فَقَالَ أَحَطْتُ بِمَا لَمْ تُحِظْ بِهِ وَجَتَّكَ مِنْ سَبَّاً بَنِيَّ يَقِينٌ

- "چندان در نگ نکرد (که هدده آمد و) گفت: «من بر چیزی آگاهی یافتم که تو بر آن آگاهی نیافتنی؛ من از سرزمین «سپا» یک خبر قطعی برای تو آوردہام!»

(۲۳) إِنِّي وَجَدْتُ امْرَأَةً تَمْلِكُهُمْ وَأُوتِيتُ مِنْ كُلِّ شَيْءٍ وَلَهَا عَرْشٌ عَظِيمٌ

- من زنی را دیدم که بر آنان حکومت می کند، و همه چیز در اختیار دارد، و (به خصوص) تخت عظیمی دارد!

(۲۴) وَجَدْتُهَا وَقَوْمَهَا يَسْجُدُونَ لِلشَّمْسِ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَزَيَّنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ

أَعْمَالَهُمْ فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ فَهُمْ لَا يَهْتَدُونَ

- "او و قومش را دیدم که برای غیر خدا - خورشید - سجده می کنند؛ و شیطان اعمالشان را در نظرشان جلوه داده، و آنها را از راه بازداشت؛ و از این رو هدایت نمی شوند!"

(۲۵) أَلَّا يَسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي يُخْرِجُ الْخَبَءَ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا

تُخْفُونَ وَمَا تُعْلِنُونَ

- چرا برای خداوندی سجده نمی کنند که آنچه را در آسمانها و زمین پنهان است خارج (و آشکار) می سازد، و آنچه را پنهان می دارید یا آشکار می کنید می داند؟!

(۲۶) اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ رَبُّ الْعَرْشِ الْعَظِيمِ

- خداوندی که معبدی جز او نیست، و پروردگار عرش عظیم است!

(۲۷) قَالَ سَنَنْظُرُ أَصَدَقْتَ أَمْ كُنْتَ مِنَ الْكَاذِبِينَ

- (سلیمان) گفت: «ما تحقیق می کنیم بینینم راست گفتی یا از دروغگویان هستی؟

(۲۸) اذْهَبْ بِكِتَابِي هَذَا فَأَلْقِهِ إِلَيْهِمْ ثُمَّ تَوَلَّ عَنْهُمْ فَانظُرْ مَاذَا يَرْجُعُونَ

- "این نامه مرا ببر و بر آنان بیفکن؛ سپس برگرد (و در گوشمای توقف کن) بین آنها چه عکس العملی نشان می دهند!"

(۲۹) قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَائِكَةِ إِنِّي أُلْقَى إِلَى كِتَابٍ كَرِيمٍ

- (ملکه سپا) گفت: «ای اشراف! نامه پرارزشی به سوی من افکنده شده!

(۳۰) إِنَّهُ مِنْ سُلَيْمَانَ وَإِنَّهُ بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- این نامه از سلیمان است، و چنین می‌باشد: به نام خداوند بخشنده مهریان

(۳۱) أَلَا تَعْلُوْا عَلَىَّ وَأَتُوْنِي مُسْلِمِينَ

- توصیه من این است که نسبت به من برتری جویی نکنید، و بسوی من آید در حالی که تسليم حق هستید!»

(۳۲) قَالَتْ يَا أَيُّهَا الْمَلَائِكَةُ أَفْتُوْنِي فِي أَمْرِي مَا كُنْتُ قَاتِعَةً أَمْ رَا حَتَّىَ تَشَهَّدُونِ

- (سپس) گفت: ای اشراف (و ای بزرگان)! نظر خود را در این امر مهم به من بازگو کنید، که من هیچ کار مهمی را بدون حضور (و مشورت) شما انجام نداده‌ام!

(۳۳) قَالُوا نَحْنُ أُولُوا قُوَّةٍ وَأُولُوا بَأْسٍ شَدِيدٍ وَالْأَمْرُ إِلَيْكُ فَانظُرْنِي مَاذَا تَأْمُرِينَ

- «گفتند: ما دارای نیروی کافی و قدرت جنگی فراوان هستیم، ولی تصمیم نهایی با توست؛ ببین چه دستور می‌دهی!»

(۳۴) قَالَتْ إِنَّ الْمُلُوكَ إِذَا دَخَلُوا قَرْيَةً أَفْسَدُوهَا وَجَعَلُوا أَعِزَّةَ أَهْلِهَا أَذَلَّةً وَكَذَلِكَ يَفْعَلُونَ

- «گفت: پادشاهان هنگامی که وارد منطقه آبادی شوند آن را به فساد و تباہی می‌کشند، و عزیزان آنچا را ذلیل می‌کنند؛ (آری) کار آنان همین گونه است!»

(۳۵) وَإِنِّي مُرْسِلَةٌ إِلَيْهِمْ بِهَدِيَّةٍ فَنَاظِرٌ بِمَا يَرْجِعُ الْمُرْسَلُونَ

- و من (اکنون جنگ را صلاح نمی‌بینم)، هدیه گرانبهایی برای آنان می‌فرستم تا ببینم فرستادگان من چه خبر می‌آورند (و از این طریق آنها را بیازمایم)!»

(۳۶) فَلَمَّا جَاءَ سُلَيْمَانَ قَالَ أَتُمِدِّدُنَ بِمَالِ فَمَا آتَانِيَ اللَّهُ خَيْرٌ مُّمَّا آتَاكُمْ بَلْ أَنْتُ بِهَدِيَّتِكُمْ تَفَرَّحُونَ

- «هنگامی که (فرستاده ملکه سیا) از نزد سلیمان آمد، گفت: «می‌خواهید مرا با مال کمک کنید (و فریب دهید)؟! آنچه خدا به من داده، بهتر است از آنچه به شما داده است؛ بلکه شما هستید که به هدیه‌هایتان خوشحال می‌شوید!»

۳۷ ارجع إِلَيْهِمْ فَلَنَّا تَبَيَّنُهُمْ بِجُنُودِ لَا قَبْلَ لَهُمْ بِهَا وَلَنُخْرِجَنَّهُمْ مِنْهَا أَذْلَلَةً وَهُمْ صَاغِرُونَ

- «بسوی آنان بازگرده (و اعلام کن) با لشکریانی به سراغ آنان می آییم که قدرت مقابله با آن را نداشته باشند؛ و آنان را از آن (سرزمین آباد) با ذلت و خواری بیرون می رانیم!»

۳۸ قالَ يَا أَيُّهَا الْمَلَائِكَةِ يَا تَبَيَّنِي بِعَرْشِهَا قَبْلَ أَنْ يَأْتُونِي مُسْلِمِينَ

- (سلیمان) گفت: «ای بزرگان! کدام یک از شما تخت او را برای من می آورد پیش از آنکه به حال تسلیم نزد من آیند؟»

۳۹ قَالَ عَفْرَيْتُ مِنَ الْجِنِّ أَنَا آتِيَكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ تَقُومَ مِنْ مَقَامِكَ وَإِنِّي عَلَيْهِ لَقَوْيٌ أَمِينٌ

- عفریتی از جن گفت: «من آن را نزد تو می آورم پیش از آنکه از مجلسست برخیزی و من نسبت به این امر، توانا و امینم!»

۴۰ قَالَ الَّذِي عِنْدَهُ عِلْمٌ مِنَ الْكِتَابِ أَنَا آتِيَكَ بِهِ قَبْلَ أَنْ يَرْتَدَ إِلَيْكَ طَرْفُكَ فَلَمَّا رَأَاهُ مُسْتَقْرًا عِنْدَهُ قَالَ هَذَا مِنْ فَضْلِ رَبِّي لِيَسْلُوَنِي أَلَا شُكْرُ أُمِّ الْكُفُرِ وَمَنْ شَكَرَ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ رَبِّي غَنِّيٌّ كَرِيمٌ

- «(ای) کسی که دانشی از کتاب (آسمانی) داشت گفت: «پیش از آنکه چشم بر هم زنی، آن را نزد تو خواهم آورد!» و هنگامی که (سلیمان) آن (تخت) را نزد خود ثابت و پایرجا دید گفت: «این از فضل پروردگار من است، تا مرا آزمایش کند که آیا شکر او را بجا می آورم یا کفران می کنم؟! و هر کس شکر کند، به نفع خود شکر می کند؛ و هر کس کفران نماید (بزیان خویش نموده است، که) پروردگار من، غنی و کریم است!»

۴۱ قَالَ نَكِرُوا لَهَا عَرْشَهَا نَظَرٌ أَتَهْنَدِي أَمْ تَكُونُ مِنَ الَّذِينَ لَا يَهْتَدُونَ

- «(سلیمان) گفت: «تخت او را برایش ناشناس سازید؛ ببینم آیا متوجه می شود یا از کسانی است که هدایت نخواهد شد؟!»

٤٢) فَلَمَّا جَاءَتْ قِيلَ أَهْكَذَا عَرْشُكِ قَالَتْ كَانَهُ هُوَ وَأُوتِينَا الْعِلْمَ مِنْ قَبْلِهَا
وَكَنَّا مُسْلِمِينَ

- هنگامی که آمد، به او گفته شد: «آیا تخت تو این گونه است؟» گفت: گویا خود آن است! و ما پیش از این هم
آگاه بودیم و اسلام آورده بودیم!»

٤٣) وَصَدَّهَا مَا كَانَتْ تَعْبُدُ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنَّهَا كَانَتْ مِنْ قَوْمٍ كَافِرِينَ
- او را از آنجه غیر از خدا میپرستید بازداشت، که او [= ملکه سبا] از قوم کافران بود.

٤٤) قِيلَ لَهَا ادْخُلِي الصَّرْحَ فَلَمَّا رَأَتْهُ حَسِبَتْهُ لُجَّةً وَكَشَفَتْ عَنْ سَاقِيَهَا قَالَ
إِنَّهُ صَرْحٌ مُمَرَّدٌ مِنْ قَوَارِيرِ فَالَّتِي رَبَّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي وَأَسْلَمْتُ مَعَ سُلَيْمانَ
لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- «به او گفته شد: «داخل حیاط (قصر) شو! هنگامی که نظر به آن افکند، پنداشت نهر آبی است و ساق پاهای
خود را برخنه کرد (تا از آب بگذرد؛ اما سلیمان) گفت: «(این آب نیست)، بلکه قصری است از پلور صاف!» (ملکه
سبا) گفت: «پروردگار! من به خود ستم کردم؛ و (اینک) با سلیمان برای خداوندی که پروردگار عالمیان است
اسلام آوردم!»

٤٥) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا إِلَى ثَمُودَ أَخَاهُمْ صَالِحًا أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ فَإِذَا هُمْ فَرِيقَانِ
يَخْتَصِمُونَ

- ما به سوی «ثمود»، برادرشان «صالح» را فرستادیم که: خدای یگانه را پیرستید! اما آنان به دو گروه تقسیم شدند
که به مخاصمه پرداختند.

٤٦) قَالَ يَا قَوْمِ لِمَ تَسْتَعْجِلُونَ بِالسَّيِّئَةِ قَبْلَ الْحَسَنَةِ لَوْلَا تَسْتَغْفِرُونَ اللَّهَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ

- (صالح) گفت: «ای قوم من! چرا برای بدی قبل از نیکی عجله می کنید (و عذاب الهی را می طلبید نه رحمت او
را)! چرا از خداوند تقاضای آمرزش نمی کنید تا شاید مشمول رحمت (او) شوید؟!»

٤٧) قَالُوا اطَّيَرْنَا بِكَ وَبِمَنْ مَعَكَ قَالَ طَائِرُكُمْ عِنْدَ اللَّهِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تُفْتَنُونَ

- آنها گفتند: «ما تو را و کسانی که با تو هستند به فال بد گرفتیم!» (صالح) گفت: «فال (نیک و بد شما نزد خداست و همه مقدرات به قدرت او تعیین می‌گردد؛ بلکه شما گروهی هستید فریب‌خورده!»

٤٨) وَكَانَ فِي الْمَدِينَةِ تِسْعَةُ رَهْطٍ يُفْسِدُونَ فِي الْأَرْضِ وَلَا يُصْلِحُونَ

- و در آن شهر، نه گروهک بودند که در زمین فساد می‌کردند و اصلاح نمی‌کردند.

٤٩) قَالُوا تَقَاسَمُوا بِاللَّهِ لَبَيْتَنَا وَأَهْلَهُ ثُمَّ لَنَقُولَنَّ لِوَالِيِّ مَا شَهَدْنَا مَهْلِكَ أَهْلِهِ

وَإِنَّا لَصَادِقُونَ

- آنها گفتند: «بیایید قسم یاد کنید به خدا که بر او [= صالح] و خانواده اش شبیخون می‌زنیم (و آنها را به قتل می‌رسانیم؛) سپس به ولی دم او می‌گوییم: ما هرگز از هلاکت خانواده او خبر نداشیم و در این گفتار خود صادق هستیم!»

٥٠) وَمَكَرُوا مَكْرًا وَمَكَرْنَا مَكْرًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- آنها نقشه مهمی کشیدند، و ما هم نقشه مهمی: در حالی که آنها درک نمی‌کردند!

٥١) فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ مَكْرِهِمْ أَنَّا دَمَرْنَا هُمْ وَقَوْمَهُمْ أَجْمَعِينَ

- «بنگر عاقبت توطنه آنها چه شد، که ما آنها و قومشان همگی را نابود کردیم؛»

٥٢) فَتِلْكَ بُيُوتُهُمْ خَاوِيَةٌ بِمَا ظَلَمُوا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةٌ لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- «این خانه‌های آنهاست که بخاطر ظلم و ستمشان خالی مانده؛ و در این نشانه روشنی است برای کسانی که آگاهند!»

٥٣) وَأَنْجَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

- و کسانی را که ایمان آورده و تقوای پیشه کرده بودند نجات دادیم!

٥٤) وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ وَأَنْتُمْ تُبَصِّرُونَ

- و لوط را (به یاد آور) هنگامی که به قومش گفت: «آیا شما به سراغ کار بسیار زشتی می‌روید در حالی که (نتایج شوم آن را) می‌بینید؟!

۵۵) أَتَيْنَكُمْ لَتَائِنَّوْنَ الرِّجَالَ شَهْوَةً مِّنْ دُونِ النِّسَاءِ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ تَجْهَلُونَ

- آیا شما بچای زنان، از روی شهوت به سراغ مردان می‌روید؟! شما قومی نادانید!

۵۶) فَمَا كَانَ كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَخْرِجُوهَا آلَ لُوطٍ مِّنْ قَرْيَتِكُمْ إِنَّهُمْ

أَنَاسٌ يَتَطَهَّرُونَ

- آنها پاسخی جز این نداشتند که (به یکدیگر) گفتند: «خاندان لوط را از شهر و دیار خود بیرون کنید، که اینها افرادی پاکدامن هستند!»

۵۷) فَأَنْجَيْنَاهُ وَاهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ قَدَرَنَاهَا مِنَ الْغَابِرِينَ

- ما او و خانواده‌اش را نجات دادیم، بجز همسرش که مقدار کردیم جزء باقی ماندگان (در آن شهر) باشد!

۵۸) وَأَمْطَرْنَا عَلَيْهِمْ مَطْرًا فَسَاءَ مَطْرُ الْمُنْذَرِينَ

- «سپس بارانی (از سنگ) بر سر آنها باراندیم (و همگی زیر آن مدفون شدند)؛ و چه بد است باران اندازش‌گان!»

۵۹) قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ وَسَلَامٌ عَلَى عِبَادِ الَّذِينَ اصْطَفَى اللَّهُ خَيْرًا مَمَّا يُشْرِكُونَ

- «بگو: «حمد مخصوص خداست؛ و سلام بر بندگان برگزیده‌اش!» آیا خداوند بهتر است یا بتهمایی که همتای او قرار می‌دهند؟!»

۶۰) أَمَّنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتْنَا بِهِ

حَدَائِقَ ذَاتَ بَهْجَةٍ مَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُنْبِتُوا شَجَرَهَا إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ

يَعْدُلُونَ

- «آیا بتهمایی که معبد شما هستند بهترند یا کسی که آسمانها و زمین را آفریده؟! و برای شما از آسمان، آبی فرستاد که با آن، باغهای زیبا و سرورانگیز رویاندیم؛ شما هر گز قدرت نداشتید درختان آن را برویانید! آیا معبد دیگری با خداست؟! نه، بلکه آنها گروهی هستند که (از روی نادانی، مخلوقات را) همطران (پروردگارشان) قرار می‌دهند!»

۶۱) أَمَّنْ جَعَلَ الْأَرْضَ قَرَارًا وَجَعَلَ خِلَالَهَا أَنْهَارًا وَجَعَلَ لَهَا رَوَاسِيًّا وَجَعَلَ

بَيْنَ الْبَحْرَيْنِ حَاجِزًا إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- یا کسی که زمین را مستقر و آرام قرار داد، و میان آن نهرهای روان ساخت، و برای آن کوههای ثابت و پایرها ایجاد کرد، و میان دو دریا مانع قرار داد (تا با هم مخلوط نشوند؛ با این حال) آیا معبدی با خداست؟! نه، بلکه بیشتر آنان نمی‌دانند (و جاهلند)!

۶۲) أَمَّنْ يُجِيبُ الْمُضْطَرَ إِذَا دَعَاهُ وَيَكْسِفُ السُّوءَ وَيَجْعَلُكُمْ خُلَفَاءَ الْأَرْضِ

إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

- یا کسی که دعای مضطر را اجابت می‌کند و گرفتاری را برطرف می‌سازد، و شما را خلفای زمین قرار می‌دهد؛ آیا معبدی با خداست؟! کمتر متذکر می‌شوید!

۶۳) أَمَّنْ يَهْدِيْكُمْ فِي ظُلُمَاتِ الْبَرِّ وَالْبَحْرِ وَمَنْ يُرْسِلُ الرِّيَاحَ بُشْرًا بَيْنَ يَدَيْهِ

رَحْمَتِهِ إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ تَعَالَى اللَّهُ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- یا کسی که شما را در تاریکیهای صحراء و دریا هدایت می‌کند، و کسی که بادها را بعنوان بشارت پیش از نزول رحمتش می‌فرستد؛ آیا معبدی با خداست؟! خداوند برتر است از آنچه برای او شریک قرار می‌دهند!

۶۴) أَمَّنْ يَبْدِأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيْدُهُ وَمَنْ يَرْزُقُكُمْ مِنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَهٌ مَعَ اللَّهِ

قُلْ هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- یا کسی که آفرینش را آغاز کرد، سپس آن را تجدید می‌کند، و کسی که شما را از آسمان و زمین روزی می‌دهد؛ آیا معبدی با خداست؟! بگو: «دلیلان را بیاورید اگر راست می‌گویید!»

۶۵) قُلْ لَّا يَعْلَمُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ الْغَيْبَ إِلَّا اللَّهُ وَمَا يَشْعُرُونَ أَيَّانَ

يُبَعْثُونَ

- بگو: «کسانی که در آسمانها و زمین هستند غیب نمی‌دانند جز خدا، و نمی‌دانند کی برانگیخته می‌شوند!»

۶۶) بَلِ اذْأَرَكَ عِلْمُهُمْ فِي الْآخِرَةِ بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْهَا بَلْ هُمْ مِّنْهَا عَمُونَ

- آنها [مشرکان] اطلاع صحیحی درباره آخرت ندارند؛ بلکه در اصل آن شک دارند؛ بلکه نسبت به آن تابین نیایند!"

۶۷) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَئِذَا كُنَّا تُرَابًا وَآبَاؤُنَا أَئِنَّا لَمُخْرَجُونَ

- و کافران گفتند: «آیا هنگامی که ما و پدرانمان خاک شدیم، (زنده می شویم و) از دل خاک بیرون می آیم؟!

۶۸) لَقَدْ وُعِدْنَا هَذَا نَحْنُ وَآبَاؤُنَا مِنْ قَبْلِ إِنْ هَذَا إِلَّا أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- «این وعده ای است که به ما و پدرانمان از پیش داده شده؛ اینها همان افسانه های خرافی پیشینان است!»

۶۹) قُلْ سِرُّوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُجْرِمِينَ

- بگو: «در روی زمین سیر کنید و ببینید عاقبت کار مجرمان به کجا رسید!»

۷۰) وَلَا تَحْزُنْ عَلَيْهِمْ وَلَا تَكُنْ فِي ضَيْقٍ مُّمَّا يَمْكُرُونَ

- از (تکذیب و انکار) آنان غمگین میباشند، و سینهات از توطئه آنان تنگ نشود!

۷۱) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنها می گویند: «این وعده (عذاب که به ما می دهید) کی خواهد آمد اگر راست می گویید؟!»

۷۲) قُلْ عَسَى أَنْ يَكُونَ رَدِفَ لَكُمْ بَعْضُ الَّذِي تَسْتَعْجِلُونَ

- بگو: «شاید پاره ای از آنچه درباره آن شتاب می کنید، نزدیک و در کنار شما باشد!»

۷۳) وَإِنَّ رَبَّكَ لَذُو فَضْلِ عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَشْكُرُونَ

- «مسلمان پروردگار تو نسبت به مردم، فضل (و رحمت) دارد؛ ولی بیشترشان شکرگزار نیستند!»

۷۴) وَإِنَّ رَبَّكَ لَيَعْلَمُ مَا تُكِنُّ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلِنُونَ

- و پروردگارت آنچه را در سینه هایشان پنهان می دارند و آنچه را آشکار می کنند بخوبی می دانند!

۷۵) وَمَا مِنْ غَائِبَةٍ فِي السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

- و هیچ موجود پنهانی در آسمان و زمین نیست مگر اینکه در کتاب مبین (در لوح محفوظ و علم بسی پایان پروردگار) ثبت است!

٧٦) إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَقُصُّ عَلَىٰ بَنِي إِسْرَائِيلَ أَكْثَرَ الَّذِي هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- "این قرآن اکثر چیزهایی را که بنی اسرائیل در آن اختلاف دارند برای آنان بیان می‌کند؛"

٧٧) وَإِنَّهُ لَهُدَىٰ وَرَحْمَةٌ لِّلْمُؤْمِنِينَ

- و مایه هدایت و رحمت برای مؤمنان است!

٧٨) إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بِيَنَّهُمْ بِحُكْمِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

- "پروردگار تو میان آنها در قیامت به حکم خود داوری می‌کند؛ و اوست قادر دانا."

٧٩) فَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ إِنَّكَ عَلَى الْحَقِّ الْمُبِينِ

- پس بر خدا توکل کن، که تو بر حق آشکار هستی!

٨٠) إِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَىٰ وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَ الْدُّعَاءَ إِذَا وَلَوْا مُدْبِرِينَ

- مسلمان‌ها تو نمی‌توانی سخت را به گوش مردگان برسانی، و نمی‌توانی کران را هنگامی که روی برمی‌گردانند و پشت می‌کنند فراخوانی!

٨١) وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمُّيِّ عَنْ ضَلَالِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

- "و نیز نمی‌توانی کران را از گمراهیشان برهانی؛ تو فقط میتوانی سخن خود را به گوش کسانی برسانی که آماده پذیرش ایمان به آیات ما هستند و در برابر حق تسلیمند!"

٨٢) وَإِذَا وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ أَخْرَجْنَا لَهُمْ دَابَّةً مِّنَ الْأَرْضِ تُكَلِّمُهُمْ أَنَّ النَّاسَ كَانُوا بِآيَاتِنَا لَا يُوقِنُونَ

- و هنگامی که فرمان عذاب آنها رسد (و در آستانه رستاخیز قرار گیرند)، جنبدهای را از زمین برای آنها خارج می‌کنیم که با آنان تکلم می‌کنند (و می‌گویید) که مردم به آیات ما ایمان نمی‌آورند.

٨٣) وَيَوْمَ نَحْشِرُ مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ فَوْجًا مِّمَّنْ يُكَذِّبُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ يُوْزَعُونَ

- "(به خاطر آور) روزی را که ما از هر امتی، گروهی را از کسانی که آیات ما را تکذیب می‌کردند محشور می‌کنیم؛ و آنها را نگه می‌داریم تا به یکدیگر ملحق شوند!"

٨٤) حَتَّىٰ إِذَا جَاءُوا قَالَ أَكَذَّبْتُمْ بِآيَاتِي وَلَمْ تُحِيطُوا بِهَا عِلْمًا أَمَّا أَنَّمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- تا زمانی که (به پای حساب) می آیند، (به آنان) می گوید: «آیا آیات مرا تکذیب کردید و در صده تحقیق برنیامدید؟! شما چه اعمالی انجام می دادید؟!»

٨٥) وَقَعَ الْقَوْلُ عَلَيْهِمْ بِمَا ظَلَمُوا فَهُمْ لَا يَنْطِقُونَ

- در این هنگام، فرمان عذاب بخاطر ظلمشان بر آنها واقع می شود، و آنها سخنی ندارند که بگویند!

٨٦) أَلَمْ يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا اللَّيلَ لِيَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ فِي ذَلِكَ آيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- یا ندیدند که ما شب را برای آرامش آنها قرار دادیم و روز را روشنی بخشیم؟! در این امور نشانه های روشنی است برای کسانی که ایمان می آورند (و آماده قبول حقند).

٨٧) وَيَوْمَ يُنْفَخُ فِي الصُّورِ فَفَزَعَ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ وَكُلُّ أَتَوْهُ دَاخِرِينَ

- "و (به خاطر آورید) روزی را که در «صور» دمیده می شود، و تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند در وحشت فرو می روند، جز کسانی که خدا خواسته؛ و همگی با خضوع در پیشگاه او حاضر می شوند!"

٨٨) وَتَرَى الْجَبَالَ تَحْسِبُهَا جَامِدَةً وَهِيَ تَمُرُّ مَرَّ السَّحَابِ صُنْعُ اللَّهِ الَّذِي أَتَقَنَ كُلَّ شَيْءٍ إِنَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْلُمُونَ

- "کوهها را می بینی، و آنها را سکن و جامد می پنداری، در حالی که مانند ابر در حرکتند؛ این صنع و آفرینش خداوندی است که همه چیز را متن آفریده؛ او از کارهایی که شما انجام می دهید مسلماً آگاه است!"

٨٩) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَهُمْ مِّنْ فَزَعٍ يَوْمَئِذٍ آمِنُونَ

- "کسانی که کار نیکی انجام دهند پاداشی بهتر از آن خواهند داشت؛ و آنان از وحشت آن روز درامانند!"

٩٠) وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَكُبَّتْ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ هَلْ تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "و آنها که اعمال بدی انجام دهند، به صورت در آتش افکنده می شوند؛ آیا جزایی جز آنچه عمل می کردید خواهید داشت؟!"

٩١) إِنَّمَا أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ رَبَّ هَذِهِ الْبَلْدَةِ الَّذِي حَرَّمَهَا وَلَهُ كُلُّ شَيْءٍ وَأُمِرْتُ أَنْ أَكُونَ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- "(بگو): من مأمورم پروردگار این شهر (قدس مکه) را عبادت کنم، همان کسی که این شهر را حرمت بخشیده؛ در حالی که همه چیز از آن اوست! و من مأمورم که از مسلمین باشم؛"

٩٢) وَأَنْ أَتْلُو الْقُرْآنَ فَمَنِ اهْتَدَى فَإِنَّمَا يَهْتَدِي لِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَقُلْ إِنَّمَا أَنَا مِنَ الْمُنْذِرِينَ

- "و اینکه قرآن را تلاوت کنم! هر کس هدایت شود بسود خود هدایت شده؛ و هر کس گمراه گردد (زیانش متوجه خود اوست)؛ بگو: «من فقط از انذار کنندگان!»"

٩٣) وَقُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ سَيِّرِيْكُمْ آيَاتِهِ فَتَغْرِيْفُونَهَا وَمَا رَبُّكَ بِغَافِلٍ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- "بگو: «حمد و ستایش مخصوص ذات خداست؛ بزودی آیاتش را به شما نشان می دهد تا آن را بشناسید؛ و پروردگار تو از آنچه انجام می دهید غافل نیست!»"

سوره القصص

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

۱) طسم

- طسم!

۲) تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْمُبِينِ

- اینها از آیات کتاب مبین است!

۳) نَتَلَوْا عَلَيْكَ مِنْ نَبِيًّا مُوسَى وَفِرْعَوْنَ بِالْحَقِّ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- ما از داستان موسی و فرعون بحق بر تو می خوانیم، برای گروهی که (طالب حقند و ایمان می آورند)

۴) إِنَّ فِرْعَوْنَ عَلَىٰ فِي الْأَرْضِ وَجَعَلَ أَهْلَهَا شَيْعًا يَسْتَضْعِفُ طَائِفَةً مِنْهُمْ يُذَبَّحُ

أَبْنَاءَهُمْ وَيَسْتَحْيِي نِسَاءَهُمْ إِنَّهُ كَانَ مِنَ الْمُفْسِدِينَ

- "فرعون در زمین برتری جویی کرد، و اهل آن را به گروههای مختلفی تقسیم نمود؛ گروهی را به ضعف و ناتوانی می کشاند، پسرانشان را سر می بزید و زنانشان را (برای کنیزی و خدمت) زنده نگه می داشت؛ او به یقین از مفسدان بود!"

۵) وَتُرِيدُ أَنْ نَمُنَّ عَلَى الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا فِي الْأَرْضِ وَتَجْعَلَهُمْ أَئِمَّةً وَتَجْعَاهُمْ الْوَارِثِينَ

- ما خواهیم بر مستضعفان زمین منت نهیم و آنان را پیشوایان و وارثان روی زمین قرار دهیم!

۶) وَسُمِّكَنَ لَهُمْ فِي الْأَرْضِ وَتُرِي فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودُهُمَا مِنْهُمْ مَا كَانُوا يَحْذَرُونَ

- "و حکومتشان را در زمین پایرجا سازیم؛ و به فرعون و هامان و لشکریانشان، آنچه را از آنها [=بنی اسرائیل] بیم داشتند نشان دهیم!"

٧) وَأَوْحَيْنَا إِلَى أُمّ مُوسَى أَنْ أَرْسِعِيهِ فَإِذَا حَفَّتِ عَلَيْهِ فَالْقِيهِ فِي الْيَمِّ وَلَا تَخَافِي وَلَا تَحْزَنِي إِنَّا رَادُوهُ إِلَيْكِ وَجَاعِلُوهُ مِنَ الْمُرْسَلِينَ

- ما به مادر موسی الهام کردیم که: «او را شیر ده؛ و هنگامی که بر او ترسیدی، وی را در دریا (ای نیل) بیفکن؛ و نترس و غمگین مباش، که ما او را به تو بازمی گردانیم، و او را از رسولان قرار می دهیم!»

٨) فَالْتَّقَطَهُ آلُ فِرْعَوْنَ لِيَكُونَ لَهُمْ عَدُوًّا وَحَزَنًا إِنَّ فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَجُنُودُهُمَا كَانُوا حَاطِئِينَ

- (هنگامی که مادر بفرمان خدا او را به دریا افکند) خاندان فرعون او را از آب گرفتند، تا سرانجام دشمن آنان و مایه اندوهشان گردد! مسلماً فرعون و هامان و لشکریانشان خطکار بودند.

٩) وَقَالَتِ امْرَأَتُ فِرْعَوْنَ قُرْتُ عَيْنَ لَى وَلَكَ لَا تَقْتُلُوهُ عَسَى أَنْ يَنْفَعَنَا أَوْ نَتَخِذَهُ وَلَدًا وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- همسر فرعون (چون دید آنها قصد کشتن کودک را دارند) گفت: «نور چشم من و توست! او را نکشید شاید برای ما مفید باشد، یا او را بعنوان پسر خود برگزینیم!» و آنها نمی فهمیدند (که دشمن اصلی خود را در آغوش خویش می پرورانند)!

١٠) وَأَصْبَحَ فُؤَادُ أُمّ مُوسَى فَارِغًا إِنْ كَادَتْ لَتُبَدِّي بِهِ لَوْلَا أَنْ رَبَطَنَا عَلَى قُلُبِهَا لِتَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- (سرانجام) قلب مادر موسی از همه چیز (جز یاد فرزنش) تهی گشت؛ و اگر دل او را (بوسیله ایمان و امید) محکم نگرده بودیم، نزدیک بود مطلب را افشا کند!

١١) وَقَالَتْ لِأُخْتِهِ قُصَيْهِ فَبَصَرَتْ بِهِ عَنْ جُنُبٍ وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- (مادر موسی) به خواهر او گفت: «وضع حال او را پیگیری کن!» او نیز از دور ماجرا را مشاهده کرد در حالی که آنان بی خبر بودند.

۱۲) وَحَرَّمَنَا عَلَيْهِ الْمَرَاضعَ مِنْ قَبْلُ فَقَاتَ هَلْ أَدْلُكُمْ عَلَى أَهْلِ بَيْتٍ يَكْفُلُونَهُ
لَكُمْ وَهُمْ لَهُ نَاصِحُونَ

- ما همه زنان شیرده را از پیش بر او حرام کردیم (تا تنها به آغوش مادر بازگردد)؛ و خواهش (که بیتابی مأموران را برای پیدا کردن دایه مشاهده کرد) گفت: «آیا شما را به خانواده‌ای راهنمایی کنم که می‌توانند این نوزاد را برای شما کفالت کنند و خیرخواه او باشند!؟»

۱۳) فَرَدَّدَنَاهُ إِلَى أُمِّهِ كَيْ تَقْرَأَ عَيْنِهَا وَلَا تَحْزَنَ وَلِتَعْلَمَ أَنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَكِنَّ
أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- ما او را به مادرش بازگرداندیم تا چشمش روشن شود و غمگین نباشد و بداند که وعده الهی حق است؛ ولی بیشتر آنان نمی‌دانند!»

۱۴) وَلَمَّا بَلَغَ أُشْدَدَهُ وَأَسْتَوَى آتَيْنَاهُ حُكْمًا وَعِلْمًا وَكَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ
و هنگامی که (موسی) نیرومند و کامل شد، حکمت و دانش به او دادیم؛ و این گونه نیکوکاران را جزا می‌دهیم!

۱۵) وَدَخَلَ الْمَدِينَةَ عَلَى حِينِ غَفَلَةٍ مِنْ أَهْلِهَا فَوَجَدَ فِيهَا رَجُلَيْنِ يَقْتَلَانِ هَذَا
مِنْ شَيْقَهِ وَهَذَا مِنْ عَدُوِّهِ فَاسْتَغَاثَهُ الَّذِي مِنْ شَيْقَهِ عَلَى الَّذِي مِنْ عَدُوِّهِ
فَوَكَرَهُ مُوسَى فَقَضَى عَلَيْهِ قَالَ هَذَا مِنْ عَمَلِ الشَّيْطَانِ إِنَّهُ عَدُوٌّ مُضِلٌّ مُبِينٌ

- او به هنگامی که اهل شهر در غفلت بودند وارد شهر شد؛ ناگهان دو مرد را دید که به جنگ و نزاع مشغولند؛ یکی از پیروان او بود (او از بنی اسرائیل)، و دیگری از دشمنانش، آن که از پیروان او بود در برابر دشمنش از وی تقاضای کمک نمود؛ موسی مشت محکمی بر سینه او زد و کار او را ساخت (و بر زمین افتاد و مرد)؛ موسی گفت:
«این (نزاع شما) از عمل شیطان بود، که او دشمن و گمراه‌کننده آشکاری است»

۱۶) قَالَ رَبِّ إِنِّي ظَلَمْتُ نَفْسِي فَاغْفِرْ لِي فَغَفَرَ لَهُ إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ
-(سپس) عرض کرد: «پروردگار! من به خویشتن ستم کردم؛ مرا ببخش! خداوند او را بخشید، که او غفور و رحیم است!»

۱۷) قَالَ رَبٌّ بِمَا أَنْعَمْتَ عَلَيَّ فَلَنْ أَكُونَ ظَهِيرًا لِلْمُجْرِمِينَ

- عرض کرد: «پروردگار! بشکرانه نعمتی که به من دادی، هر گز پشتیبان مجرمان نخواهم بود!»

۱۸) فَأَصْبَحَ فِي الْمَدِينَةِ خَائِفًا يَتَرَقَّبُ فَإِذَا الَّذِي اسْتَتَصَرَهُ بِالْأَمْسِ يَسْتَصْرِخُ

قالَ لَهُ مُوسَى إِنَّكَ لَعَوْيٌ مُّبِينٌ

- «موسی در شهر ترسان بود و هر لحظه در انتظار حادثه‌ای (در جستجوی اخبار)؛ ناگهان دید همان کسی که دیروز از او یاری طلبیده بود فریاد می‌زند و از او کمک می‌خواهد، موسی به او گفت: «تو آشکارا انسان (ماجرای جو و گمراهمی هستی!»»

۱۹) فَلَمَّا أَنْ أَرَادَ أَنْ يَبْطِشَ بِالَّذِي هُوَ عَدُوُّ لَهُمَا قَالَ يَا مُوسَى أَتُرِيدُ أَنْ تَقْتُلَنِي كَمَا قَتَلْتَ نَفْسًا بِالْأَمْسِ إِنْ تُرِيدُ إِلَّا أَنْ تَكُونَ جَبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَا تُرِيدُ أَنْ تَكُونَ مِنَ الْمُصْلِحِينَ

- و هنگامی که خواست با کسی که دشمن هر دوی آنها بود در گیر شود و با قدرت مانع او گردد، (فریادش بلند شد)، گفت: «ای موسی می‌خواهی! مرا بکشی همان گونه که دیروز انسانی را کشته؟! تو فقط می‌خواهی جباری در روی زمین باشی، و نمی‌خواهی از مصلحان باشی!»

۲۰) وَجَاءَ رَجُلٌ مِّنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ يَسْعَى قَالَ يَا مُوسَى إِنَّ الْمَلَأَ يَأْتِمِرُونَ بِكَ لِيُقْتَلُوكَ فَأَخْرُجْ إِنِّي لَكَ مِنَ النَّاصِحِينَ

- «(در این هنگام) مردی با سرعت از دورترین نقطه شهر [= مرکز فرعونیان] آمد و گفت: «ای موسی! این جمعیت برای کشتن تو به مشورت نشسته‌اند؛ فوراً از شهر خارج شو، که من از خیرخواهان توام!»

۲۱) فَخَرَجَ مِنْهَا خَائِفًا يَتَرَقَّبُ قَالَ رَبٌّ نَجِّنِي مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- «موسی از شهر خارج شد در حالی که ترسان بود و هر لحظه در انتظار حادثه‌ای؛ عرض کرد: «پروردگار! مرا از این قوم ظالم رهابی بخش!»

۲۲) وَلَمَّا تَوَجَّهَ تِلْقَاءَ مَدِينَ قَالَ عَسَى رَبِّي أَنْ يَهْدِيَنِي سَوَاءَ السَّبِيلِ

- و هنگامی که متوجه جانب مدین شد گفت: «امیدوارم پروردگارم مرا به راه راست هدایت کند!»

۲۳) وَلَمَّا وَرَدَ مَاءَ مَدِينَ وَجَدَ عَلَيْهِ أُمَّةً مِنَ النَّاسِ يَسْقُونَ وَوَجَدَ مِنْ دُونِهِمْ أَمْرَأَتَيْنِ تَذُودَانِ قَالَ مَا خَطْبُكُمَا قَاتَتَا لَا نَسْقِي حَتَّىٰ يُصْدِرَ الرُّعَاءُ وَأَبُوَنَا شَيْخٌ كَبِيرٌ

- "亨گامی که به (چاه) آب مدین رسید، گروهی از مردم را در آنجا دید که چهارپایان خود را سیراب می‌کنند؛ و در کنار آنان دو زن را دید که مراقب گوسفندان خویشند (و به چاه نزدیک نمی‌شوند؛ موسی) به آن دو گفت: «کار شما چیست؟ (چرا گوسفندان خود را آب نمی‌دهید؟!)» گفتند: «ما آنها را آب نمی‌دهیم تا چوپانها همگی خارج شوند؛ و پدر ما پیرمرد کهنسالی است (و قادر بر این کارها نیست).!»"

۲۴) فَسَقَى لَهُمَا ثُمَّ تَوَلَّى إِلَى الظَّلْ فَقَالَ رَبِّ إِنِّي لِمَا أُنْزَلْتَ إِلَيَّ مِنْ خَيْرٍ فَقَبِيرٌ

- "موسی برای (گوسفندان) آن دو آب کشید؛ سپس رو به سایه آورد و عرض کرد: «پروردگار! هر خیر و نیکی بر من فرستی، به آن نیازمند!»"

۲۵) فَجَاءَتُهُ إِحْدَاهُمَا تَمْشِي عَلَى اسْتِحْيَاءٍ قَالَتْ إِنَّ أُبِي يَدْعُوكَ لِيَجْزِيَكَ أَجْرَ مَا سَفَّيْتَ لَنَا فَلَمَّا جَاءَهُ وَفَصَّ عَلَيْهِ الْقَصَصَ قَالَ لَا تَحْفَ نَجْوَتَ مِنَ الْقَوْمِ الظَّالِمِينَ

- نگاهان یکی از آن دو (زن) به سراغ او آمد در حالی که با نهایت حیا گام بر می‌داشت، گفت: «پدرم از تو دعوت می‌کند تا مزد آب دادن (به گوسفندان) را که برای ما انجام دادی به تو پسردازد.» هنگامی که موسی نزد او [شعیب] آمد و سرگذشت خود را شرح داد، گفت: «تنفس، از قوم ظالم نجات یافته!»

۲۶) قَالَتْ إِحْدَاهُمَا يَا أَبَتِ اسْتَأْجِرْهُ إِنَّ خَيْرَ مَنِ اسْتَأْجَرْتَ الْقَوْيُ الْأَمِينُ

- یکی از آن دو (دختر) گفت: «پدرم! او را استخدام کن، زیرا بهترین کسی را که می‌توانی استخدام کنی آن کسی است که قوی و امین باشد (و او همین مرد است)!»

۲۷) قَالَ إِنِّي أُرِيدُ أَنْ أُنْكِحَكَ إِحْدَى ابْنَتَيْ هَاتَيْنِ عَلَى أَنْ تَأْجُرْنِي ثَمَانِيْ حِجَاجٍ فَإِنْ أَتَمْمَتَ عَشْرًا فَمِنْ عِنْدِكَ وَمَا أُرِيدُ أَنْ أُشْقِ عَلَيْكَ سَتَجْدِيْنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّالِحِينَ

- (شعبی) گفت: «من می خواهم یکی از این دو دخترم را به همسری تو درآورم به این شرط که هشت سال برای من کار کنی؛ و اگر آن را تا ده سال افزایش دهی، محبتی از ناحیه توست؛ من نمی خواهم کار سنگینی برو دوش تو بگذارم؛ و ان شاء الله مرا از صالحان خواهی یافت»

۲۸) قَالَ ذَلِكَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ أَيَّمَا الْأَجَلَيْنِ قَضَيْتُ فَلَا عُدْوَانَ عَلَىَّ وَاللَّهُ عَلَىَّ مَا نَقُولُ وَكِيلٌ

- (موسی) گفت: «(مانعی ندارد)، این قراردادی میان من و تو باشد؛ البته هر کدام از این دو مدت را انجام دهم ستمی بر نخواهد بود (و من در انتخاب آن آزادم) ! و خدا بر آنچه ما می گوییم گواه است!»

۲۹) فَلَمَّا قَضَى مُوسَى الْأَجَلَ وَسَارَ بِأَهْلِهِ آنَسَ مِنْ جَانِبِ الطُّورِ نَارًا قَالَ لِأَهْلِهِ امْكُثُوا إِنِّي آنَسْتُ نَارًا لَعْلَىٰ آتِيْكُمْ مِنْهَا بَخْبَرٍ أَوْ جَذْوَةٍ مِنَ النَّارِ لَعَلَّكُمْ تَصْطَلُونَ

- هنگامی که موسی مدت خود را به پایان رسانید و همراه خانواده اش (از مدین به سوی مصر) حرکت کرده، از جانب طور آتشی دیدا به خانواده اش گفت: «درنگ کنید که من آتشی دیدم! (می روم) شاید خبری از آن برای شما بیاورم، یا شعله ای از آتش تا با آن گرم شوید!»

۳۰) فَلَمَّا أَتَاهَا نُودِي مِنْ شَاطِئِ السَّوَادِي الْأَيْمَنِ فِي الْبَقْعَةِ الْمُبَارَكَةِ مِنْ الشَّجَرَةِ أَنْ يَا مُوسَى إِنِّي أَنَا اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- هنگامی که به سراغ آشن آمد، از کرانه راست دره، در آن سرزمین پر برکت، از میان یک درخت نداده شد که: «ای موسی! منم خداوند، پروردگار جهانیان!

(۳۱) وَأَنْ أُلْقِيَ عَصَاكَ فَلَمَّا رَأَاهَا تَهْتَزُ كَانَهَا جَانٌ وَلَى مُدْبِرًا وَلَمْ يُعَقِّبْ يَا مُوسَى أَقْبِلَ وَلَا تَخَفْ إِنَّكَ مِنَ الْآمِنِينَ

- عصایت را بیفکن! هنگامی که (عصا را افکند و) دید همچون ماری با سرعت حرکت می کند، ترسید و به عقب برگشت، و حتی پشت سر خود را نگاه نکرد! ندا آمد: «برگرد و نترس، تو در امان هستی!

(۳۲) اسْلُكْ يَدِكَ فِي جَيْبِكَ تَخْرُجْ بِيَضَاءِ مِنْ غَيْرِ سُوءٍ وَاضْسُمْ إِلَيْكَ جَنَاحَكَ مِنَ الرَّهْبِ فَذَانِكَ بُرْهَانَانِ مِنْ رَبِّكَ إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلِئَهِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

- "دست را در گربیان خود فروبر، هنگامی که خارج می شود سفید و درخشنده است بدون عیب و نقص؛ و دستهای را بر سینه‌ات پگذار، تا ترس و وحشت از تو دور شودا این دو [=معجزه عصا و ید بیضا] برهان روشن از پروردگارت پسوی فرعون و اطرافیان اوست، که آنان قوم فاسقی هستند!"

(۳۳) قَالَ رَبِّ إِنِّي قَتَلْتُ مِنْهُمْ نَفْسًا فَآخَافُ أَنْ يَقْتُلُونَ

- "عرض کرد: «پروردگار! من یک تن از آنان را کشته‌ام؛ می ترسم مرا به قتل برسانند!»

(۳۴) وَأَخَى هَارُونُ هُوَ أَفْصَحُ مِنِّي لِسَانًا فَأَرْسِلْهُ مَعِيَ رَدْءًا يُصَدِّقُنِي إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُكَذِّبُونَ

- "و برادرم هارون زبانش از من فصیر است؛ او را همراه من بفرست تا یاور من باشد و مرا تصدیق کند؛ می ترسم مرا تکذیب کنند!"

(۳۵) قَالَ سَنَشِدُ عَصْدُكَ بِأَخْيَكَ وَتَجْعَلُ لَكُمَا سُلْطَانًا فَلَا يَصِلُّونَ إِلَيْكُمَا بِآيَاتِنَا أَنْتُمَا وَمَنِ اتَّبَعَكُمَا الْفَالِبُونَ

- "فرمود: «بزودی بازوان تو را بوسیله برادرت محکم (و نیرومند) می کنیم، و برای شما سلطه و برتری قرار می دهیم؛ و به برکت آیات ما، بر شما دست نمی یابند؛ شما و پیروانتان پیروزید!»

٣٦ فَلَمَّا جَاءَهُمْ مُوسَى بِآيَاتِنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُفْتَرٌ وَمَا سَمِعْنَا
بِهَذَا فِي آبَائِنَا الْأُولَئِينَ

- هنگامی که موسی معجزات روشن ما را برای آنان آورده، گفتند: «این چیزی جز سحر نیست که بدروغ به خدا
بسنده شده؛ ما هرگز چنین چیزی را در نیاکان خود نشنیده‌ایم!»

٣٧ وَقَالَ مُوسَى رَبِّي أَعْلَمُ بِمَنْ جَاءَ بِالْهُدَىٰ مِنْ عِنْدِهِ وَمَنْ تَكُونُ لَهُ عَاقِبَةٌ
الدَّارِ إِنَّهُ لَا يُفْلِحُ الظَّالِمُونَ

- موسی گفت: «پروردگارم از حال کسانی که هدایت را از نزد او آورده‌اند، و کسانی که عاقبت نیک سرای دنیا و
آخرت از آن آهاست آگاهتر است! مسلمًا ظالمان رستگار نخواهد شد!»

٣٨ وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا أَيُّهَا الْمُلْكُ مَا عَلِمْتُ لَكُمْ مِنْ إِلَهٍ غَيْرِي فَأَوْقِدُ لِي يَا
هَامَانُ عَلَى الطِّينِ فَاجْعَلْ لِي صَرْحًا لَعَلَى أَطْلَعَ إِلَى إِلَهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظْنُنُهُ
مِنَ الْكَاذِبِينَ

- «فرعون گفت: «ای جمعیت اشراف! من خدایی جز خودم برای شما سراغ ندارم. (اما برای تحقیق بیشتر)، ای
هامان، برایم آشی بر گل بیفروز (و آجرهای محکم پساز)، و برای من برج بلندی ترتیب ده تا از خدای موسی خبر
گیرم؛ هر چند من گمان می‌کنم او از دروغگویان است!»

٣٩ وَأَسْتَكْبَرَ هُوَ وَجَنُودُهُ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَظَنُوا أَنَّهُمْ إِلَيْنَا لَا يُرْجَعُونَ

- (سرانجام) فرعون و لشکریانش بدون حق در زمین استکبار کردند، و پنداشتند بسوی ما بازگردانده نمی‌شوند!

٤٠ فَأَخَذَنَاهُ وَجَنُودَهُ فَنَبَذَنَاهُمْ فِي الْبَيْمَانِ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الظَّالِمِينَ

- «ما نیز او و لشکریانش را گرفتیم و به دریا افکنیدیم؛ اکنون بنگر پایان کار ظالمان چگونه بود!»

٤١ وَجَعَلْنَاهُمْ أَلْمَةً يَدْعُونَ إِلَى النَّارِ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ لَا يُصَرَّوْنَ

- «و آنان [=فرعونیان] را پیشوایانی قرار دادیم که به آتش (دوخت) دعوت می‌کنند؛ و روز رستاخیز یاری
نخواهد شد!»

٤٢) وَأَتَبْعَنَاهُمْ فِي هَذِهِ الدُّنْيَا لَعْنَةً وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ هُمْ مِنَ الْمُقْبُوحِينَ

- "و در این دنیا نیز لعنتی بدنبال آنان قرار دادیم؛ و روز قیامت از زشت رویانند!"

٤٣) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِ مَا أَهْلَكْنَا الْقُرُونَ الْأُولَى بِصَائِرَ لِلنَّاسِ

وَهُدَىٰ وَرَحْمَةً لَّعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

- "و ما به موسی کتاب آسمانی دادیم بعد از آنکه اقوام قرون نخستین را هلاک نسودیم؛ کتابی که برای مردم بصیرت آفرین بود، و مایه هدایت و رحمت؛ شاید متذکر شوند!"

٤٤) وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الْغَرْبِيِّ إِذْ قَضَيْنَا إِلَىٰ مُوسَى الْأَمْرَ وَمَا كُنْتَ مِنَ

الشَّاهِدِينَ

- "تو در جانب غربی نبودی هنگامی که ما فرمان نبوت را به موسی دادیم؛ و تو از شاهدان نبودی (در آن هنگام که معجزات را در اختیار موسی گذاردیم)!"

٤٥) وَلَكِنَّا أَنْشَأْنَا قُرُونًا فَتَطَاوَلَ عَلَيْهِمُ الْعُمُرُ وَمَا كُنْتَ ثَاوِيَا فِي أَهْلِ مَدِينَ

تَتَلُّ عَلَيْهِمْ آيَاتِنَا وَلَكِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

- "ولی ما اقوامی را در اعصار مختلف خلق کردیم؛ و زمانهای طولانی بر آنها گذشت (که آثار انبیا از دلهایشان محظ شد؛ پس تو را با کتاب آسمانیت فرستادیم)！ تو هرگز در میان مردم مدنی اقامت نداشتی تا (از وضع آنان آگاه باشی و) آیات ما را برای آنها [مشرکان مکه] بخوانی، ولی ما بسودیم که تو را فرستادیم (و این آیات را در اختیارت قرار دادیم)!"

٤٦) وَمَا كُنْتَ بِجَانِبِ الطُّورِ إِذْ نَادَيْنَا وَلَكِنْ رَحْمَةً مِنْ رَبِّكَ لِتُنذِرَ قَوْمًا مَا

أَتَاهُمْ مِنْ نَذِيرٍ مِنْ قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

- "تو در کنار طور نبودی زمانی که ما ندا دادیم؛ ولی این رحمتی از سوی پروردگارت بود (که این اخبار را در اختیار تو نهاد) تا بوسیله آن قومی را انذار کنی که پیش از تو هیچ انذار کننده‌ای برای آنان نیامده است؛ شاید متذکر شوند!"

۴۷) وَلَوْلَا أَنْ تُصِيبَهُمْ مُّصِيبةٌ بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ فَيَقُولُوا رَبَّنَا لَوْلَا أَرْسَلْتَ إِلَيْنَا رَسُولًا فَتَتَّبِعَ آيَاتِكَ وَنَكُونَ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- هرگاه (پیش از فرستادن پیامبری) مجازات و مصیبیتی بر اثر اعمالشان به آنان می‌رسید، می‌گفتند: «پروردگار! چرا رسولی برای ما نفرستادی تا از آیات تو پیروی کنیم و از مؤمنان باشیم؟!»

۴۸) فَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا لَوْلَا أُوتِيَ مِثْلَ مَا أُوتِيَ مُوسَى أَوْ لَمْ يَكْفُرُوا بِمَا أُوتِيَ مُوسَى مِنْ قَبْلُ قَالُوا سِحْرُانِ تَظَاهِرًا وَقَالُوا إِنَّا بِكُلِّ كَافِرُونَ - ولی هنگامی که حق از نزد ما برای آنها آمد گفتند: «چرا مثل همان چیزی که به موسی داده شد به این پیامبر داده نشده است؟!» مگر بهانه‌جویانی همانند آنان، معجزاتی را که در گذشته به موسی داده شد، انکار نکردند و گفتند: «این دو نفر [=موسی و هارون] دو ساحرند که دست به دست هم داده‌اند (تا ما را گسراه کنند) و ما به هر دو کافریم؟!»

۴۹) قُلْ فَأَتُوا بِكِتَابٍ مِّنْ عِنْدِ اللَّهِ هُوَ أَهْدَى مِنْهُمَا أَتَبْعِهُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ - بگو: «اگر راست می‌گویید (که تورات و قرآن از سوی خدا نیست)، کتابی هدایت‌بخشن تر از این دو از نزد خدا بیاورید، تا من از آن پیروی کنم!»

۵۰) فَإِنْ لَمْ يَسْتَجِبُوا لَكَ فَاعْلَمْ أَنَّمَا يَتَّبِعُونَ أَهْوَاءَهُمْ وَمَنْ أَضَلُّ مِنَ اتَّبَعَ هَوَاهُ بِغَيْرِ هُدًى مِّنَ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ - اگر این پیشنهاد تو را نپذیرند، بدان که آنان تنها از هوشهای خود پیروی می‌کنند! و آیا گمراهتر از آن کس که پیروی هوای نفس خویش کرده و هیچ هدایت الهی را نپذیرفته، کسی پیدا می‌شود؟! مسلمان خداوند قوم ستمگر را هدایت نمی‌کنند!

۵۱) وَلَقَدْ وَصَّلْنَا لَهُمُ الْقَوْلَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ - ما آیات قرآن را یکی پس از دیگری برای آنان آوردیم شاید متذکر شوند!
۵۲) الَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِهِ هُمْ بِهِ يُؤْمِنُونَ - کسانی که قبل از کتاب آسمانی به آنان داده‌ایم به آن [=قرآن] ایمان می‌آورند!

۵۳) وَإِذَا يُتْلَى عَلَيْهِمْ قَالُوا آمَنَّا بِهِ إِنَّهُ الْحَقُّ مِنْ رَبِّنَا إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِهِ مُسْلِمِينَ

- "و هنگامی که بر آنان خوانده شود می گویند: «به آن ایمان آوردم؛ اینها همه حق است و از سوی پروردگار ماست؛ ما پیش از این هم مسلمان بودیم!»"

۵۴) أُولَئِكَ يُؤْتُونَ أَجْرَهُمْ مَرَّاتٍ بِمَا صَبَرُوا وَيَدْرُوْونَ بِالْحَسَنَةِ السَّيِّئَةَ وَمِمَّا

رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

- "آنها کسانی هستند که بخاطر شکنیابیشان، اجر و پادشاهان را دو بار دریافت می دارند؛ و بوسیله نیکیها بدیها را دفع می کنند؛ و از آنچه به آنان روزی داده ایم اتفاق می نمایند؛"

۵۵) وَإِذَا سَمِعُوا الْغَوَّ أَغْرَضُوا عَنْهُ وَقَالُوا لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ سَلَامٌ

عَلَيْكُمْ لَا نِسْتَغْنِي الْجَاهِلِينَ

- "و هرگاه سخن لغو و بیهوده بشنوند، از آن روی می گردانند و می گویند: «اعمال ما از آن ماست و اعمال شما از آن خودتان؛ سلام بر شما (سلام وداع)؛ ما خواهان جاهلان نیستیم!»"

۵۶) إِنَّكَ لَأَتَهْدِي مَنْ أُحِبُّتَ وَلَكِنَّ اللَّهَ يَهْدِي مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِالْمُهْتَدِينَ

- "تو نمی توانی کسی را که دوست داری هدایت کنی؛ ولی خداوند هر کس را بخواهد هدایت می کند؛ و او به هدایت یافتنگان آگاهتر است!"

۵۷) وَقَالُوا إِنَّ نَبَيِّنَ الْهُدَى مَعَكَ نُتَخَطَّفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْلَمْ نُمَكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا

آمِنًا يُجْنِي إِلَيْهِ شَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "آنها گفتند: «ما اگر هدایت را همراه تو پذیرا شویم، ما را از سرزمینمان می ریابید!» آیا ما حرم امنی در اختیار آنها قرار ندادیم که شمرات هر چیزی (از هر شهر و دیاری) بسوی آن آورده می شود؟! رزقی است از جانب ما؛ ولی

بیشتر آنان نمی دانند!"

۵۸) وَكَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَرْيَةً بَطِرَّاتٍ مَعِيشَتَهَا فَتَلْكَ مَسَاكِنُهُمْ لَمْ تُسْكَنْ مِنْ
بَعْدِهِمْ إِلَّا قَلِيلًا وَكَنَّا نَحْنُ الْوَارِثُينَ

- "وَچه سپیار از شهرها و آبادیهای را که بر اثر فراوانی نعمت، مست و مغور شده بودند هلاک کردیم! این خانه‌های آنهاست (که ویران شده)، و بعد از آنان جز اندکی کسی در آنها سکونت نکرده؛ و ما وارث آنان بودیم!"

۵۹) وَمَا كَانَ رَبُّكَ مُهْلِكَ الْقُرَى حَتَّى يَبْعَثَ فِي أُمَّهَا رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْهِمْ
آیاتِنَا وَمَا كُنَّا مُهْلِكِي الْقُرَى إِلَّا وَأَهْلُهَا ظَالِمُونَ

- "و پروردگار تو هرگز شهرها و آبادیها را هلاک نمی کرد تا اینکه در کانون آنها پیامبری مبعوث کند که آیات ما را بر آنان بخواند؛ و ما هرگز آبادیها و شهرها را هلاک نکردیم مگر آنکه اهلش ظالم بودند!"

۶۰) وَمَا أُوتِيسْتُ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَزِينَتُهَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى
أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- "آنچه به شما داده شده، متع زندگی دنیا و زینت آن است؛ و آنچه نزد خداست بهتر و پایدارتر است؛ آیا اندیشه نمی کنید؟!"

۶۱) أَفَمَنْ وَعَدَنَاهُ وَعَدًا حَسَنًا فَهُوَ لَاقِيهِ كَمَنْ مَتَعَنَاهُ مَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ هُوَ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ مِنَ الْمُحْضَرِينَ

- آیا کسی که به او وعده نیکو داده ایم و به آن خواهد رسید، همانند کسی است که متع زندگی دنیا به او داده ایم سپس روز قیامت (برای حساب و جزا) از احضارشدگان خواهد بود؟!

۶۲) وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ
- روزی را (به خاطر بیاورید) که خداوند آنان را ندا میدهد و میگویید: «کجا هستند همتایانی که برای من می پنداشتید؟!»

٦٣) قَالَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ رَبَّنَا هَوْلَاءِ الَّذِينَ أَغْوَيْنَا أَغْوَيْنَا كَمَا غَوَيْنَا
تَبَرَّأْنَا إِلَيْكَ مَا كَانُوا إِيَّانَا يَعْبُدُونَ

- "گروهی (از معبدان) که فرمان عذاب درباره آنها مسلم شده است میگویند: «پروردگار! ما اینها [= عابدان] را گمراه کردیم؛ (آری) ما آنها را گمراه کردیم همان گونه که خودمان گمراه شدیم؛ ما از آنان به سوی تو بیزاری می جوییم؛ آنان در حقیقت ما را نمی پرستیدند (بلکه هوای نفس خود را پرستش می کردند)!»

٦٤) وَقَبِيلَ اذْعُوا شُرَكَاءَكُمْ فَدَعَوْهُمْ فَلَمْ يَسْتَجِبُوا لَهُمْ وَرَأَوْا العَذَابَ لَوْا نَهْمُ
كَانُوا يَهْتَدُونَ

- و به آنها [= عابدان] گفته می شود: «معبدهایتان را که همتای خدا می پنداشتید بخوانید (تا شما را یاری کنند)!» معبدهایشان را می خوانند، ولی جوابی به آنان نمی دهند! و (در این هنگام) عذاب الهی را (با چشم خود) می بینند، و آرزو می کنند ای کاش هدایت یافته بودند!

٦٥) وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ مَاذَا أَجَبْتُمُ الْمُرْسَلِينَ

- (به خاطر آورید) روزی را که خداوند آنان را ندا می دهد و می گوید: «چه پاسخی به پیامبران (من) گفتید؟!»

٦٦) فَعَمِيتَ عَلَيْهِمُ الْأَنْبَاءُ يَوْمَئِذٍ فَهُمْ لَا يَتَسَاءَلُونَ

- در آن روز، همه اخبار به آنان پوشیده می ماند. (حتی نمی توانند) از یکدیگر سوالی کنند!

٦٧) فَأَمَّا مَنْ تَابَ وَآمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَعَسَى أَنْ يَكُونَ مِنَ الْمُفْلِحِينَ

- اما کسی که توبه کرد، و ایمان آورده و عمل صالحی انجام دهد، امید است از رستگاران باشد!

٦٨) وَرَبُّكَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَيَخْتَارُ مَا كَانَ لَهُمُ الْخِيرَةُ سُبْحَانَ اللَّهِ وَتَعَالَى
عَمَّا يُشْرِكُونَ

- «پروردگار تو هر چه بخواهد می آفریند، و هر چه بخواهد برمی گزیند؛ آنان (در برابر او) اختیاری ندارند؛ منزه است خداوند، و برتر است از همتایانی که برای او قائل می شوند!»

٦٩) وَرَبُّكَ يَعْلَمُ مَا تُكِنُ صُدُورُهُمْ وَمَا يُعْلَمُونَ

- و پروردگار تو می داند آنچه را که سینه هایشان پنهان می دارد و آنچه را آشکار می سازند!

٧٠ وَهُوَ اللَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ لَهُ الْحَمْدُ فِي الْأُولَىٰ وَالآخِرَةِ وَلَهُ الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- " او خدایی است که معبودی جز او نیست؛ ستایش برای اوست در این جهان و در جهان دیگر؛ حاکمیت (نیز) از آن اوست؛ و همه شما به سوی او بازگردانده می‌شوید!"

٧١ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ اللَّيلَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِضِيَاءٍ أَفَلَا تَسْمَعُونَ

- پکو: «به من خبر دهید اگر خداوند شب را تا قیامت بر شما جاودان سازد، آیا معبودی جز خدا می‌تواند روشنایی برای شما بیاورد؟ آیا نمی‌شنوید؟!»

٧٢ قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ جَعَلَ اللَّهُ عَلَيْكُمُ النَّهَارَ سَرْمَدًا إِلَىٰ يَوْمِ الْقِيَامَةِ مَنْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ يَأْتِيَكُمْ بِلَيْلٍ تَسْكُنُونَ فِيهِ أَفَلَا تُبَصِّرُونَ

- پکو: «به من خبر دهید اگر خداوند روز را تا قیامت بر شما جاودان کند، کدام معبود غیر از خداست که شی برای شما بیاورد تا در آن آرامش بایدید؟ آیا نمی‌بینید؟!»

٧٣ وَمَنْ رَحْمَتِهِ جَعَلَ لَكُمُ اللَّيلَ وَالنَّهَارَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَلِتَبَقُّوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- و از رحمت اوست که برای شما شب و روز قرارداد تا هم در آن آرامش داشته باشد و هم برای بهره‌گیری از فضل خدا تلاش کنید، و شاید شکر نعمت او را بجا آورید!

٧٤ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ فَيَقُولُ أَيْنَ شُرَكَائِيَ الَّذِينَ كُنْتُمْ تَزْعُمُونَ

- (به خاطر آورید) روزی را که آنها را ندا می‌دهد و می‌گوید: «کجا باید همایانی که برای من می‌پنداشتید؟!»

٧٥ وَتَزَعَّنَا مِنْ كُلِّ أُمَّةٍ شَهِيدًا فَقُلْنَا هَاتُوا بُرْهَانَكُمْ فَعَلِمُوا أَنَّ الْحَقَّ لِلَّهِ وَضَلَّ عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- (در آن روز) از هر امتی گواهی بر می‌گزینیم و (به مشرکان) می‌گوییم: «دلیل خود را بیاورید!» اما آنها می‌دانند که حق از آن خداست، و تمام آنچه را افترا می‌بستند از (نظر) آنها گم خواهد شد!

۷۶) إِنَّ قَارُونَ كَانَ مِنْ قَوْمٍ مُوسَى فَبَعْنَى عَلَيْهِمْ وَآتَيْنَاهُ مِنَ الْكُنُوزِ مَا إِنَّ
مَقَاتِحَهُ لَتَنْهُوُءُ بِالْعُصْبَةِ أُولَى الْقُوَّةِ إِذْ قَالَ لَهُ قَوْمُهُ لَا تَفْرَحْ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ
الْفَرِحِينَ

- «قارون از قوم موسی بود، اما بر آنان ستم کرد؛ ما آنقدر از گنجها به او داده بودیم که حمل کلیدهای آن برای
یک گروه زورمند مشکل بودا (به خاطر آورید) هنگامی را که قومش به او گفتند: «این همه شادی مغورانه مکن،
که خداوند شادی کنندگان مغور را دوست نمی دارد!»

۷۷) وَابْتَغِ فِيمَا آتَاكَ اللَّهُ الدَّارُ الْآخِرَةِ وَلَا تَنْسَ نَصِيبِكَ مِنَ الدُّنْيَا وَأَحْسِنْ
كَمَا أَحْسَنَ اللَّهُ إِلَيْكَ وَلَا تَبْغِ الْفَسَادَ فِي الْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ الْمُفْسِدِينَ
- «در آنچه خدا به تو داده، سرای آخرت را بطلب؛ و بهرهات را از دنیا فراموش مکن؛ و همان گونه که خدا به تو
نیکی کرده نیکی کن؛ و هرگز در زمین در جستجوی فساد مباش، که خدا مفسدان را دوست ندارد!»

۷۸) قَالَ إِنَّمَا أُوتِيَتُهُ عَلَى عِلْمٍ عِنْدِي أَوْلَمْ يَعْلَمْ أَنَّ اللَّهَ قَدْ أَهْلَكَ مِنْ قَبْلِهِ
مِنَ الْقُرُونِ مَنْ هُوَ أَشَدُ مِنْهُ قُوَّةً وَأَكْثَرُ جَمِيعًا وَلَا يُسْأَلُ عَنْ ذُنُوبِهِمُ الْمُجْرُمُونَ
- (قارون) گفت: «این ثروت را بوسیله داشتی که نزد من است به دست آوردمام!» آیا او نمی دانست که خداوند
اقوامی را پیش از او هلاک کرد که نیرمندتر و ثروتمندتر از او بودند؟ (و هنگامی که عذاب الهی فرا رسد،
 مجرمان از گناهانشان سوال نمی شوند).

۷۹) فَخَرَجَ عَلَى قَوْمِهِ فِي زِينَتِهِ قَالَ الَّذِينَ يُرِيدُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا يَا لَيْتَ لَنَا
مِثْلَ مَا أُوتِيَ قَارُونُ إِنَّهُ لَذُو حَظٍ عَظِيمٍ

- (روزی قارون) با تمام زینت خود در برابر قومش ظاهر شد، آنها که خواهان زندگی دنیا بودند گفتند: «ای کاش
 همانند آنچه به قارون داده شده است ما نیز داشتیم! به راستی که او بهره عظیمی دارد!»

٨٠) وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَيَلْكُمْ ثَوَابُ اللَّهِ خَيْرٌ لِّمَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا
وَلَا يُلْفَقُهَا إِلَى الصَّابِرُونَ

- اما کسانی که علم و دانش به آنها داده شده بود گفتند: «وای بر شما ثواب الهی برای کسانی که ایمان آورده‌اند و عمل صالح انجام می‌دهند بهتر است، اما جز صابران آن را دریافت نمی‌کنند.»

٨١) فَخَسَقْنَا بِهِ وَبَدَارِهِ الْأَرْضَ فَمَا كَانَ لَهُ مِنْ فِتْنَةٍ يَنْصُرُونَهُ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَا
كَانَ مِنَ الْمُنْتَصِرِينَ

- سپس ما، او و خانه‌اش را در زمین فرو بردیم، و گروهی نداشت که او را در برابر عذاب الهی یاری کنند، و خود نیز نمی‌توانست خویشتن را یاری دهد.

٨٢) وَأَصْبَحَ الَّذِينَ تَمَنُّوا مَكَانَهُ بِالْأَمْسِ يَقُولُونَ وَيَكَانُ اللَّهُ يَبْسُطُ الرِّزْقَ
لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَوْلَا أَنَّ اللَّهَ عَلَيْنَا لَخَسْفَ بَنا وَيَكَانُهُ لَا يُفْلِحُ
الْكَافِرُونَ

- و آنها که دیروز آرزو می‌کردند بجای او باشند (هنگامی که این صحنه را دیدند) گفتند: «وای بر ما! گویی خدا روزی را ببر هر کس از بندگانش بخواهد گسترش می‌دهد یا تنگ می‌گیرد! اگر خدا بر ما منت نتهاده بود، ما را نیز به قعر زمین فرو می‌برد! ای وای گویی کافران هرگز رستگار نمی‌شوند!»

٨٣) تُلْكَ الدَّارُ الْآخِرَةُ نَجْعَلُهَا لِلَّذِينَ لَا يُرِيدُونَ عُلُوًّا فِي الْأَرْضِ وَلَا فَسَادًا
وَالْعَاقِبَةُ لِلْمُتَّقِينَ

- «(آری)، این سرای آخر تو را (نتها) برای کسانی قرار می‌دهیم که اراده برتری جویی در زمین و فساد را ندارند؛ و عاقبت نیک برای پرهیزگاران است!»

٨٤) مَنْ جَاءَ بِالْحَسَنَةِ فَلَهُ خَيْرٌ مِّنْهَا وَمَنْ جَاءَ بِالسَّيِّئَةِ فَلَا يُجزِي الَّذِينَ عَمِلُوا
السَّيِّئَاتِ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- «کسی که کار نیکی انجام دهد، برای او پاداشی بهتر از آن است؛ و به کسانی که کارهای بد انجام دهند، مجازات بدکاران جز (به مقدار) اعمالشان نخواهد بود.»

٨٥) إِنَّ الَّذِي فَرَضَ عَلَيْكَ الْقُرْآنَ لَرَادُكَ إِلَى مَعَادٍ قُلْ رَبِّي أَعْلَمُ مَنْ جَاءَ

بِالْهُدَىٰ وَمَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٌ

- آن کس که قرآن را برو تو فرض کرده، تو را به جایگاهت [زادگاهت] بازمی گرداند! بگو: «پروردگار من از همه بهتر می داند چه کسی (برنامه) هدایت آورده، و چه کسی در گمراهی آشکار است!»

٨٦) وَمَا كُنْتَ تَرْجُو أَن يُلْقَى إِلَيْكَ الْكِتَابُ إِلَّا رَحْمَةً مِّنْ رَبِّكَ فَلَا تَكُونَنَّ

ظَهِيرًا لِّلْكَافِرِينَ

- «و تو هرگز امید نداشتی که این کتاب آسمانی به تو القا گردد؛ ولی رحمت پروردگارت چنین ایجاب کردا! اکنون که چنین است، هرگز از کافران پشتیبانی مکن!»

٨٧) وَلَا يَصُدِّنَّكَ عَنْ آيَاتِ اللَّهِ بَعْدَ إِذْ أُنْزِلَتْ إِلَيْكَ وَادْعُ إِلَى رَبِّكَ وَلَا

تَكُونَنَّ مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- «هرگز (آنه) تو را از آیات خداوند، بعد از آنکه بر تو نازل گشت، بازندارند! و بسوی پروردگارت دعوت کن، و هرگز از مشرکان مباش!»

٨٨) وَلَا تَدْعُ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ كُلُّ شَيْءٍ هَالِكٌ إِلَّا وَجْهُهُ لَهُ

الْحُكْمُ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- «معبد دیگری را با خدا مخوان، که هیچ معبدی جز او نیست؛ همه چیز جز ذات (پاک) او فانی می شود؛ حاکیت تنها از آن اوست؛ و همه بسوی او بازگردانده می شوید!»

سورة العنكبوت

س-۲۹ - تعداد آیات ۶۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) ال

- ال

۲) أَحَسِبَ النَّاسُ أَنْ يُتْرَكُوا أَنْ يَقُولُوا آمَنَّا وَهُمْ لَا يُفْتَنُونَ

- آیا مردم گمان کردند همین که بگویند: «ایمان آوردمی»، به حال خود رها می‌شوند و آزمایش نخواهند شد؟!

۳) وَلَقَدْ فَتَنَّا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ صَدَقُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْكَاذِبِينَ

- «ما کسانی را که پیش از آنان بودند آزمودیم (و اینها را نیز امتحان می‌کنیم)؛ باید علم خدا درباره کسانی که راست می‌گویند و کسانی که دروغ می‌گویند تحقق یابد!»

۴) أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ السَّيِّئَاتِ أَنْ يَسْبِقُونَا سَاءَ مَا يَحْكُمُونَ

- آیا کسانی که اعمال بد انجام می‌دهند گمان کردند بر قدرت ما چیره خواهند شد؟! چه بد داوری می‌کنند!

۵) مَنْ كَانَ يَرْجُو لِقاءَ اللَّهِ فَإِنَّ أَجَلَ اللَّهِ لَآتٍ وَهُوَ السَّمَيعُ الْعَلِيمُ

- «کسی که امید به لقاء الله (و رستاخیز) دارد (باید در اطاعت فرمان او بکوشد!) زیرا سرآمدی را که خدا تعیین کرده فرامی‌رسد؛ و او شناور و داناست!»

۶) وَمَنْ جَاهَدَ فَإِنَّمَا يُجَاهِدُ لِنَفْسِهِ إِنَّ اللَّهَ لَغَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ

- «کسی که جهاد و تلاش کند، برای خود جهاد می‌کند؛ چرا که خداوند از همه جهانیان بی نیاز است.»

۷) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُكَفِّرَنَّ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَحْسَنَ
الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

- و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، گناهان آنان را می‌پوشانیم (و می‌بخشیم) و آسان را به بهترین اعمالی که انجام می‌دادند پاداش می‌دهیم.

۸) وَوَصَّيْنَا إِلَيْنَا بِوَالدِّيْهِ حُسْنًا وَإِنْ جَاهَدَاكَ لِتُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا إِلَيَّ مَرْجِعُكُمْ فَانْبِتَكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کنند، و اگر آن دو (مشترک باشند و) تلاش کنند که برای من همتایی قائل شوی که به آن علم نداری، از آنها پیروی مکن! بازگشت شما به سوی من است، و شما را از آنچه انجام می دادید با خبر خواهم ساخت!

۹) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُدْخِنَنَّهُمْ فِي الصَّالِحِينَ

- و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، آنها را در زمرة صالحان وارد خواهیم کرد!

۱۰) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَقُولُ آمَنَّا بِاللَّهِ فَإِذَا أُوذِيَ فِي اللَّهِ جَعَلَ فِتْنَةَ النَّاسِ كَعَذَابِ اللَّهِ وَلَئِنْ جَاءَ نَصْرٌ مِّنْ رَبِّكَ لَيَقُولُنَّ إِنَّا كُنَّا مَعَكُمْ أَوْلَئِسَ اللَّهُ بِأَعْلَمَ بِمَا فِي صُدُورِ الْعَالَمِينَ

- "و از مردم کسانی هستند که می گویند: «به خدا ایمان آورده‌ایم!» اما هنگامی که در راه خدا شکنجه و آزار می بینند، آزار مردم را همچون عذاب الهی می شمارند (و از آن سخت و حشمت می کنند)؛ ولی هنگامی که پیروزی از سوی پروردگارت (پیرای شما) بباید، می گویند: «ما هم با شما بودیم (و در این پیروزی شریکیم) «! آیا خداوند به آنچه در سینه‌های جهانیان است آگاه نیست؟!"

۱۱) وَلَيَعْلَمَنَّ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَعْلَمَنَّ الْمُنَافِقِينَ

- مسلمآ خداوند مؤمنان را می شناسد، و به یقین ماتفاقان را (بیز) می شناسد.

۱۲) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا اتَّبِعُوا سَبِيلَنَا وَلْنَحْمِلْ خَطاِيَاكُمْ وَمَا هُمْ بِحَامِلِينَ مِنْ خَطاِيَاهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

- "و کافران به مؤمنان گفتند: «شما از راه ما پیروی کنید، (و اگر گناهی دارد) ما گناهاتان را بر عهده خواهیم گرفت!» آنان هرگز چیزی از گناهان اینها را بر دوش نخواهند گرفت؛ آنان به یقین دروغگو هستند!"

۱۳) وَلَيَحْمِلُنَّ أَثْقَالَهُمْ وَأَثْقَالًا مَّعَ أَثْقَالِهِمْ وَلَيُسْأَلُنَّ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عَمَّا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- آنها بار سنگین (گناهان) خویش را بر دوش می کشند و (همچنین) بارهای سنگین دیگری را اضافه بر بارهای سنگین خود؛ و روز قیامت به یقین از تهمه ای که می بستند سؤال خواهد شد!

۱۴) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا إِلَى قَوْمِهِ فَلَبِثَ فِيهِمْ أَلْفَ سَنَةً إِلَّا خَمْسِينَ عَامًا فَأَخَذَهُمُ الطُّوفَانُ وَهُمْ ظَالِمُونَ

- "ما نوح را بسوی قومش فرستادیم؛ و او را در میان آنان هزار سال مگر پنجاه سال، درنگ کرد؛ اما سرانجام طوفان و سیلاب آنان را فراگرفت در حالی که ظالم بودند."

۱۵) فَأَنْجَيْنَاهُ وَأَصْحَابَ السَّقِيرَةِ وَجَعَلْنَاهَا آيَةً لِّلْعَالَمِينَ

- ما او و سرنیشیان کشته را رهایی بخشیدیم، و آن را آینی برای جهانیان قرار دادیم!

۱۶) وَإِبْرَاهِيمَ إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- ما ابراهیم را (نیز) فرستادیم، هنگامی که به قومش گفت: «خدا را پرستش کنید و از (عذاب) او بپرهیزید که این برای شما بهتر است اگر بدانید!

۱۷) إِنَّمَا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُوْثَانَا وَتَخْلُقُونَ إِفْكًا إِنَّ الَّذِينَ تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ لَكُمْ رِزْقًا فَابْتَغُوا عِنْدَ اللَّهِ الرِّزْقَ وَاعْبُدُوهُ وَاشْكُرُوا لَهُ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- "شما غیر از خدا فقط بتهابی (از سنگ و چوب) را می پرستید و دروغی به هم می بافید؛ آنها بی را که غیر از خدا پرستش می کنید، مالک هیچ رزقی برای شما نیستند؛ روزی را تنها نزد خدا بطلبید و او را پرستش کنید و شکر او را بجا آورید که بسوی او بازگشت داده می شوید!"

۱۸) وَإِنْ تُكَذِّبُوا فَقَدْ كَذَبَ أُمَّمٌ مِّنْ قَبْلِكُمْ وَمَا عَلَى الرَّسُولِ إِلَّا ابْلَاغُ الْمُبِينِ

- "اگر شما (مرا) تکذیب کنید (جای تعجب نیست)، امتهایی پیش از شما نیز (پیامبرانشان را) تکذیب کردند؛ وظیفه فرستاده (خدا) جز ابلاغ آشکار نیست!».

۱۹) أَوْلَمْ يَرَوْا كَيْفَ يُبَدِّئُ اللَّهُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

- آیا آنان ندیدند چگونه خداوند آفرینش را آغاز می کند، سپس بازمی گرداند؟! این کار برای خدا آسان است!

۲۰) قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ بَدَا الْخَلْقُ ثُمَّ اللَّهُ يُنْشِئُ النَّشَاءَ

الْآخِرَةَ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "بگو: «در زمین پگردید و بنگرید خداوند چگونه آفرینش را آغاز کرده است؟ سپس خداوند (به همین گونه) جهان آخرت را ایجاد می کند؛ یعنی خدا بر هر چیز توانا است!»

۲۱) يَعْذِبُ مَنْ يَشَاءُ وَيَرْحَمُ مَنْ يَشَاءُ وَإِلَيْهِ تُقْلِبُونَ

- «هر کس را بخواهد (و مستحق بداند) مجازات می کند، و هر کس را بخواهد مورد رحمت قرار می دهد؛ و شما را به سوی او بازمی گردانند.»

۲۲) وَمَا أَنْتُ بِمُعْجِزِينَ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي السَّمَاءِ وَمَا لَكُمْ مِّنْ دُونِ اللَّهِ مِنِ

وَلِيٌّ وَلَا نَصِيرٌ

- «شما هرگز نمی توانید بر اراده خدا چیزه شوید و از حوزه قدرت او در زمین و آسمان بگیریزید؛ و برای شما جز خدا، ولی و یاوری نیست!»

۲۳) وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَلِقَائِهِ أُولَئِكَ يَئِسُوا مِنْ رَحْمَتِي وَأُولَئِكَ لَهُمْ

عَذَابٌ أَلِيمٌ

- «کسانی که به آیات خدا و دیدار او کافر شدند، از رحمت من مایوسند؛ و برای آنها عذاب دردناکی است!»

٢٤) فَمَا كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا اقْتُلُوهُ أَوْ حَرْقُوهُ فَأَنْجَاهُ اللَّهُ مِنَ النَّارِ
إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِّقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- «اما جواب قوم او [=ابراهيم] جز اين نبود که گفتند: او را بکشید یا بسوزانید! ولی خداوند او را از آتش رهایی بخشید؛ در این ماجرا نشانه هایی است برای کسانی که ایمان می آورند.»

٢٥) وَقَالَ إِنَّمَا اتَّخَذْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أُوْثَانًا مَوَدَّةً يَبْيَنُّكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا ثُمَّ
يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَكُفُّ بَعْضُكُمْ بِبَعْضٍ وَيَلْعَنُ بَعْضُكُمْ بَعْضًا وَمَا أَوْاكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ
مِنَ نَاصِرِينَ

- «(ابراهيم) گفت: «شما غیر از خدا بهایی برای خود انتخاب کرده اید که مایه دوستی و محبت میان شما در زندگی دنیا باشد؛ سپس روز قیامت از یکدیگر بیزاری می جویید و یکدیگر را لعن می کنید؛ و جایگاه (همه) شما آتش است و هیچ یار و یاوری برای شما نخواهد بود!»

٢٦) فَآمَنَ لَهُ لُوطٌ وَقَالَ إِنِّي مُهَاجِرٌ إِلَى رَبِّي إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ
وَلَوْطٌ بَهُ او [=ابراهيم] ایمان آورد، و (ابراهيم) گفت: «من بسوی پروردگارم هجرت می کنم که او صاحب
قدرت و حکیم است!»

٢٧) وَوَهَبْنَا لَهُ إِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ وَجَعَلْنَا فِي دُرِّيَّتِهِ النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ وَآتَيْنَاهُ
أَجْرَهُ فِي الدُّنْيَا وَإِنَّهُ فِي الْآخِرَةِ لَمَنِ الصَّالِحِينَ

- (در اواخر عمر)، اسحاق و یعقوب را به او بخشیدیم و نبوت و کتاب آسمانی را در دودمانش قرار دادیم و پاداش او را در دنیا دادیم و او در آخرت از صالحان است!

٢٨) وَلُوطًا إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ إِنَّكُمْ لَتَأْتُونَ الْفَاحِشَةَ مَا سَبَقَكُمْ بِهَا مِنْ أَحَدٍ مِنَ
الْعَالَمِينَ

- و لوط را فرستادیم هنگامی که به قوم خود گفت: «شما عمل بسیار زشتی انجام می دهید که هیچ یک از مردم جهان پیش از شما آن را انجام نداده است!

۲۹) أَتَنْكُمْ لَتَأْتُونَ الرِّجَالَ وَتَقْطَعُونَ السَّبِيلَ وَتَأْتُونَ فِي نَادِيْكُمُ الْمُنْكَرَ فَمَا

كَانَ جَوَابَ قَوْمِهِ إِلَّا أَنْ قَالُوا أَئْتَنَا بَعْذَابَ اللَّهِ إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ

- آیا شما به سراغ مردان می روید و راه (تداوی نسل انسان) را قطع می کنید و در مجلسستان اعمال نایسنده انجام می دهید؟! «اما پاسخ قومش جز این نبود که گفتند: اگر راست می گویی عذاب الهی را برای ما بیاور!

۳۰) قَالَ رَبُّ انصُرْنِي عَلَى الْقَوْمِ الْمُفْسِدِينَ

- (لوط) عرض کرد: «پروردگار! مرا در برابر این قوم تبهکار باری فرمای!»

۳۱) وَلَمَّا جَاءَتْ رُسُلُنَا إِبْرَاهِيمَ بِالْبُشْرَى قَالُوا إِنَّا مُهْلِكُو أَهْلَ هَذِهِ الْقَرْيَةِ إِنَّ

أَهْلَهَا كَانُوا ظَالِمِينَ

- و هنگامی که فرستادگان ما (از فرشتگان) بشارت (تولد فرزند) برای ابراهیم آوردن، گفتند: «ما اهل این شهر و آبادی را [و به شهرهای قوم لوط اشاره کردند] هلاک خواهیم کرد، چرا که اهل آن ستمگراند!»

۳۲) قَالَ إِنِّي فِيهَا لُوطًا قَالُوا نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَنْ فِيهَا لَنْجِنَّهُ وَأَهْلَهُ إِلَّا امْرَأَتَهُ

كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ

- «(ابراهیم) گفت: «در این آبادی لوط است!» گفتند: «ما به کسانی که در آن هستند آگاهتریم! او و خانواده‌اش را نجات می دهیم؛ جز همسرش که در میان قوم (گنهکار) باقی خواهد ماند.»

۳۳) وَلَمَّا أَنْ جَاءَتْ رُسُلُنَا لُوطًا سَيِّءَ بِهِمْ وَضَاقَ بِهِمْ ذِرْعًا وَقَالُوا لَا تَحْفَظْ

وَلَا تَحْزِنْ إِنَّا مُنْجُوكَ وَأَهْلَكَ إِلَّا امْرَأَتَكَ كَانَتْ مِنَ الْغَابِرِينَ

- «هنگامی که فرستادگان ما نزد لوط آمدند، از دیدن آنها بدحال و دلتگ شد؛ گفتند: «ترس و غمگین می‌باش، ما تو و خانواده‌ات را نجات خواهیم داد، جز همسرت که در میان قوم باقی می‌ماند.»

۳۴) إِنَّا مُنْزَلُونَ عَلَى أَهْلِ هَذِهِ الْقَرْيَةِ رِجْزًا مِنَ السَّمَاءِ بِمَا كَانُوا يَفْسُدُونَ

- ما بر اهل این شهر و آبادی به خاطر گناهانشان، عذابی از آسمان فرو خواهیم ریخت!

۳۵) وَلَقَدْ تَرَكْنَا مِنْهَا آيَةً بَيِّنَةً لِقَوْمٍ يَعْقُلُونَ

- و از این آبادی نشانه روشنی (درس عبرتی) برای کسانی که می‌اندیشند باقی گذاردیم!

(۳۶) وَإِلَىٰ مَدِينَ أَخَاهُمْ شُعَيْبًا فَقَالَ يَا قَوْمٍ اعْبُدُوا اللَّهَ وَارْجُوا الْيَوْمَ الْآخِرَ وَلَا
تَعْثُوا فِي الْأَرْضِ مُفْسِدِينَ

- "و ما بسوی «مدين»، برادرشان «شعب» را فرستادیم؛ گفت: «ای قوم من! خدا را پرسنید، و به روز بازپسین
امیدوار باشید، و در زمین فساد نکنید!»"

(۳۷) فَكَذَبُوهُ فَأَخَذَنَهُمُ الرَّجْفَةُ فَأَصْبَحُوا فِي دَارِهِمْ جَاثِمِينَ

- (ولی) آنها او را تکذیب کردند، و به این سبب زلزله آنان را فراگرفت، و بامدادان در خانه‌های خود به رو در
افتاده و مرده بودند!

(۳۸) وَعَادًا وَثَمُودَ وَقَدْ تَبَيَّنَ لَكُمْ مِنْ مَسَاكِنِهِمْ وَرَيْنَ لَهُمُ الشَّيْطَانُ أَعْمَالَهُمْ
فَصَدَّهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَكَانُوا مُسْتَبِّصِرِينَ

- "ما طایقه «عاد» و «نمود» را نیز (هلاک کردیم)، و مساکن (ویران شده) آنان برای شما آشکار است؛ شیطان
اعمالشان را برای آنان آراسته بود، از این رو آنان را از راه (خدا) بازداشت در حالی که بینا بودند."

(۳۹) وَقَارُونَ وَفِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مُوسَى بِالْبَيِّنَاتِ فَاسْتَكْبَرُوا فِي
الْأَرْضِ وَمَا كَانُوا سَابِقِينَ

- "و «قارون» و «فرعون» و «همان» را نیز هلاک کردیم؛ موسی با دلایل روشن به سراجشان آمد، اما آنان در
زمین برتری جویی کردند، ولی نتوانستند بر خدا پیشی گیرند!"

(۴۰) فَكَلَّا أَخَذْنَا بِذَنْبِهِ فَمِنْهُمْ مَنْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِ حَاصِبًا وَمِنْهُمْ مَنْ أَخَذَتْهُ
الصَّيْحَةُ وَمِنْهُمْ مَنْ خَسَفْنَا بِهِ الْأَرْضَ وَمِنْهُمْ مَنْ أَغْرَقْنَا وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمَهُمْ
وَلَكِنْ كَانُوا أَنْفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "ما هر یک از آنان را به گناهشان گرفتیم، بر بعضی از آنها طوفانی از سنگریزه فرستادیم، و بعضی از آسان را
صیحه آسمانی فروگرفت، و بعضی دیگر را در زمین فرو بردمیم، و بعضی را غرق کردیم؛ خداوند هرگز به آنها ستم
نکرد، ولی آنها خودشان بر خود ستم می کردند!"

٤١) مَثَلُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ أُولَيَاءَ كَمَثَلَ الْعَنْكَبُوتِ اتَّخَذَتْ بَيْتًا وَإِنَّ أَوْهَنَ الْبَيْوَاتِ لَبَيْتُ الْعَنْكَبُوتِ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

- "مثل کسانی که غیر از خدا را اولیای خود برگزیدند، مثل عنکبوت است که خانه‌ای برای خود انتخاب کرده؛ در حالی که سست‌ترین خانه‌های خانه عنکبوت است اگر می‌دانستند!"

٤٢) إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مِنْ شَيْءٍ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- خداوند آنچه را غیر از او می‌خوانند می‌داند، او شکست‌ناپذیر و حکیم است.

٤٣) وَتَلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرِبُهَا لِلنَّاسِ وَمَا يَعْقِلُهَا إِلَّا الْعَالَمُونَ

- اینها مثالهایی است که ما برای مردم می‌زنیم، و جز دانایان آن را درک نمی‌کنند.

٤٤) خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ

- "خداؤند، آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ و در این آیتی است برای مؤمنان."

٤٥) اتْلُ مَا أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ وَلَذِكْرُ اللَّهِ أَكْبَرُ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا تَصْنَعُونَ

- "آنچه را از کتاب (آسمانی) به تو وحی شده تلاوت کن، و نماز را بربا دار، که نماز (انسان را) از زشتیها و گناه بازمی‌دارد، و یاد خدا بزرگتر است؛ و خداوند می‌داند شما چه کارهایی انجام می‌دهید!"

٤٦) وَلَا تُجَادِلُوا أَهْلَ الْكِتَابِ إِلَّا بِالْتِي هِيَ أَحْسَنُ إِلَى الَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْهُمْ وَقُولُوا آمَنَّا بِالَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْنَا وَأُنْزِلَ إِلَيْكُمْ وَإِلَهُنَا وَإِلَهُكُمْ وَاحِدٌ وَنَحْنُ لَهُ مُسْلِمُونَ

- "با اهل کتاب جز به روشنی که از همه نیکوتر است مجادله نکنید، مگر کسانی از آنان که ستم کردن؛ و (به آنها) بگویید: «ما به تمام آنچه از سوی خدا بر ما و شما نازل شده ایمان آورده‌ایم، و معبد ما و شما یکی است، و ما در برابر او تسلیم هستیم!»"

٤٧) وَكَذِلِكَ أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ فَالَّذِينَ آتَيْنَاهُمُ الْكِتَابَ يُؤْمِنُونَ بِهِ وَمِنْ هَؤُلَاءِ مَنْ يُؤْمِنُ بِهِ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الْكَافِرُونَ

- "و این گونه، کتاب [= قرآن] را بر تو نازل کردیم، کسانی که کتاب (آسمانی) به آنها داده ایم به این کتاب ایمان می آورند؛ و بعضی از این گروه [= مشرکان] نیز به آن مؤمن می شوند؛ و آیات ما را جز کافران انکار نمی کنند."

٤٨) وَمَا كُنْتَ تَتَنَّعُ مِنْ قَبْلِهِ مِنْ كِتَابٍ وَلَا تَخْطُلْهُ بِيَمِينِكَ إِذَا لَأْرَتَابَ
الْمُبْطَلُونَ

- تو هرگز پیش از این کتابی نمی خواندی، و با دست خود چیزی نمی نوشته، مبادا کسانی که در صدد (تکذیب و) ابطال سخنان تو هستند، شک و تردید کنند!

٤٩) بَلْ هُوَ آيَاتٌ بَيِّنَاتٌ فِي صُدُورِ الَّذِينَ أَوْتُوا الْعِلْمَ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَّا الظَّالِمُونَ

- "ولی این آیات روشنی است که در سینه دانشوران جای دارد؛ و آیات ما را جز ستمگران انکار نمی کنند!"

٥٠) وَقَالُوا لَوْلَا أُنْزِلَ عَلَيْهِ آيَاتٌ مِنْ رَبِّهِ قُلْ إِنَّمَا الْآيَاتُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُبِينٌ

- "گفتند: «چرا معجزاتی از سوی پروردگارش بر او نازل نشده؟!» بگو: «معجزات همه نزد خداست (و به فرمان او نازل می شود، نه به میل من و شما)؛ من تنها بیم دهنده ای آشکارم».

٥١) أَوْلَمْ يَكْفِهِمْ أَنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ يُتْلَى عَلَيْهِمْ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَرَحْمَةً وَذَكْرَى لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- آیا برای آنان کافی نیست که این کتاب را بر تو نازل کردیم که پیوسته بر آنها تلاوت می شود؟! در این، رحمت و ذکری است برای کسانی که ایمان می آورند (و این معجزه بسیار واضحی است).

**٥٢) قُلْ كَفَى بِاللَّهِ بَيْنِي وَبَيْنَكُمْ شَهِيدًا يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ
وَالَّذِينَ آمَنُوا بِالْبَاطِلِ وَكَفَرُوا بِاللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ**

- "بگو: «همین بس که خدا میان من و شما گواه است؛ آنچه را در آسمانها و زمین است می داند؛ و کسانی که به باطل ایمان آورده‌اند و به خدا کافر شدند زیانکاران واقعی هستند!»"

**٥٣) وَيَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَلَوْلَا أَجَلُ مُسَمَّى لِجَاءَهُمُ الْعَذَابُ وَلَيَأْتِيَنَّهُمْ
بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ**

- "آنان با شتاب از تو عذاب را می طلبند؛ و اگر موعد مقرری تعیین نشده بود، عذاب (اللهی) به سراغ آنان می آمد؛ و سرانجام این عذاب بطور ناگهانی بر آنها نازل می شود در حالی که نمی دانند (و غافلند)."

**٥٤) يَسْتَعْجِلُونَكَ بِالْعَذَابِ وَإِنَّ جَهَنَّمَ لَمُحِيطَةً بِالْكَافِرِينَ
آنан با عجله از تو عذاب می طلبند، در حالی که جهنم به کافران احاطه دارد!**

**٥٥) يَوْمَ يَعْشَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ فَوْقِهِمْ وَمَنْ تَحْتَ أَرْجُلِهِمْ وَيَقُولُ دُوقُوا مَا كُنْتُمْ
تَعْمَلُونَ**

- آن روز که عذاب (اللهی) آنها را از بالای سر و پایین پایشان فرامی گیرد و به آنها می گوید: «بچشید آنچه را عمل می کردید» (روز سخت و دردناکی برای آنهاست！)

٥٦) يَا عَبَادِيَ الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ أَرْضِي وَاسِعَةٌ فَإِيَّاهُ فَاعْبُدُونِ

- ای بندگان من که ایمان آورده‌اید! زمین من وسیع است، پس تنها مرا بپرسید (و در برابر فشارهای دشمنان تسليم نشوید !)

٥٧) كُلُّ نَفْسٍ ذَائِقَةُ الْمَوْتِ ثُمَّ إِلَيْنَا تُرْجَعُونَ

- هر انسانی مرگ را می چشد، سپس شما را بسوی ما بازمی گردانند.

۵۸) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَنُبَوَّنَّهُم مِّنَ الْجَنَّةِ غُرَفًا تَجْرِي مِنْ

تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا نِعَمٌ أَجْرُ الْعَامِلِينَ

- "و کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، آنان را در غرفه هایی از بهشت جای می دهیم که نهرها در زیر آن جاری است؛ جاودانه در آن خواهد ماند؛ چه خوب است پاداش عمل کنندگان!"

۵۹) الَّذِينَ صَبَرُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- همانها که (در برابر مشکلات) صبر (و استقامت) کردند و بر پروردگارشان توکل می کنند.

۶۰) وَكَائِنٌ مِّنْ دَايَةٍ لَا تَحْمِلُ رِزْقَهَا اللَّهُ يَرْزُقُهَا وَإِيَّاكُمْ وَهُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- "چه بسا جنبنده ای که قدرت حمل روزی خود را ندارد، خداوند او و شما را روزی می دهد؛ و او شناو و داناست".

۶۱) وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ لِيَقُولُنَّ
اللَّهُ فَانِي يُؤْفَكُونَ

- و هر گاه از آنان بپرسی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده، و خورشید و ماه را مسخر کرده است؟» می گویند: «الله! پس با این حال چگونه آنان را (از عبادت خدا) منحرف می سازند؟!

۶۲) الَّهُ يَسْطِعُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- "خداؤند روزی را برای هر کس از بندگانش بخواهد گسترش می کند، و برای هر کس بخواهد محدود می سازد؛ خداوند به همه چیز دانست!"

۶۳) وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَحْيَا بِهِ الْأَرْضَ مِنْ بَعْدِ مَوْتِهَا
لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلِ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ

- و اگر از آنان بپرسی: «چه کسی از آسمان آبی فرستاد و بوسیله آن زمین را پس از مردنش زنده کرد؟» می گویند: «الله! بگو: حمد و ستایش مخصوص خداست!»اما بیشتر آنها نمی دانند.

٦٤) وَمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا لَهُوَ وَلَعِبٌ وَإِنَّ الدَّارَ الْآخِرَةَ لَهُمْ الْحَيَاةُ الْوَٰٰءُ

كَانُوا يَعْلَمُونَ

- "این زندگی دنیا چیزی جز سرگرمی و بازی نیست؛ و زندگی واقعی سایی آخرت است، اگر می‌دانستند!"

٦٥) فَإِذَا رَكِبُوا فِي الْفُلْكِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَّاهُمْ إِلَى الْبَرِّ

إِذَا هُمْ يُشْرِكُونَ

- "هنگامی که بر سوار بر کشتی شوند، خدا را با اخلاص می‌خوانند (و غیر او را فراموش می‌کنند)؛ اما هنگامی که خدا آنان را به خشکی رساند و نجات داد، باز مشرك می‌شوند!"

٦٦) لِيُكْفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ وَلِيَسْتَعْوِدُوا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

- "(بگذار) آنچه را (از آیات) به آنها داده ایم انکار کنند و از لذات زودگذر زندگی بهره گیرند؛ اما بجزودی خواهند فهمید!"

٦٧) أُولَئِنَّا يَرَوْا أَنَّا جَعَلْنَا حَرَمًا آمِنًا وَيُتَخَطَّفُ النَّاسُ مِنْ حَوْلِهِمْ أَفَبِالْبَاطِلِ

يُؤْمِنُونَ وَبِنِعْمَةِ اللَّهِ يَكُفُرُونَ

- آیا ندیدند که ما حرم امنی (برای آنها) قرار دادیم در حالی که مردم را در اطراف آنان (در بیرون این حرم) می‌ربانند؟! آیا به باطل ایمان می‌آورند و نعمت خدا را کفران می‌کنند؟!

٦٨) وَمَنْ أَظْلَمُ مِنِ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَوْ كَدَّبَ بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُ أُوْيْسَ فِي

جَهَنَّمَ مَثْوَيًّا لِلْكَافِرِينَ

- چه کسی ستمکارتر از آن کس است که بر خدا دروغ بسته یا حق را پس از آنکه به سراغش آمده تکذیب نماید؟! آیا جایگاه کافران در دوزخ نیست؟!

٦٩) وَالَّذِينَ جَاهَدُوا فِيَنَا لَنَهْدِيَّهُمْ سُبْلَنَا وَإِنَّ اللَّهَ لَمَعَ الْمُحْسِنِينَ

- "آنها که در راه ما (با خلوص نیت) جهاد کنند، قطعاً به راههای خود، هدایتشان خواهیم کرد؛ و خداوند با نیکوکاران است."

سورة الروم

س-٣٠- تعداد آیات ۶۰- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخایشگر

(۱) الْم

- الْم

(۲) غُلَيْتِ الرُّومُ

- رومیان مغلوب شدند!

(۳) فِي أَذْنَى الْأَرْضِ وَهُمْ مِنْ بَعْدِ غَلَبِهِمْ سَيَغْلِبُونَ

- "او این شکست) در سرزمین نزدیکی رخ داد؛ اما آنان پس از (این) مغلوبیت بزوی غلبه خواهند کرد..."

(۴) فِي بِضُعِ سِينِينَ لِلَّهِ الْأَمْرُ مِنْ قَبْلُ وَمِنْ بَعْدُ وَيَوْمَئِذٍ يَفْرَحُ الْمُؤْمِنُونَ

- "در چند سال همه کارها از آن خداست؛ چه قبیل و چه بعد (از این شکست و پیروزی)؛ و در آن روز، مؤمنان (بخاطر پیروزی دیگری) خوشحال خواهند شد..."

(۵) بِنَصْرِ اللَّهِ يَنْصُرُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- "به سبب یاری خداوند؛ او هر کس را بخواهد یاری می دهد؛ او صاحب قدرت و رحیم است!"

(۶) وَعْدَ اللَّهِ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ وَعْدَهُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- "این وعده‌ای است که خدا کرده؛ و خداوند هرگز از وعده‌اش تخلف نمی‌کند؛ ولی بیشتر مردم نمی‌دانند!"

(۷) يَعْلَمُونَ ظَاهِرًا مِنَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَهُمْ عَنِ الْآخِرَةِ هُمْ غَافِلُونَ

- آنها فقط ظاهری از زندگی دنیا را می‌دانند، و از آخرت (و پایان کار) غافلند!

٨) أَوْلَمْ يَتَكَبَّرُوا فِي أَنفُسِهِمْ مَا خَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا إِلَّا

بِالْحَقِّ وَأَجَلٌ مُّسَمٌّ وَإِنَّ كَثِيرًا مِّنَ النَّاسِ بِلِقَاءِ رَبِّهِمْ لَكَافِرُونَ

- آیا آنان با خود نیندیشیدند که خداوند، آسمانها و زمین و آنچه را میان آن دو است جز بحق و برای زمان معینی نیافریده است؟! ولی بسیاری از مردم (رسخیز و) لقای پروردگارشان را منکرند!

٩) أَوْلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا

أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَأَتَارُوا الْأَرْضَ وَعَمَرُوهَا أَكْثَرَ مِمَّا عَمَرُوهَا وَجَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ

بِالْبَيِّنَاتِ فَمَا كَانَ اللَّهُ لِيَظْلِمُهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا أَنفُسَهُمْ يَظْلِمُونَ

- "آیا در زمین گردش نکردن تا بینند عاقبت کسانی که قبل از آنان بودند چگونه بود؟! آنها نیرومندتر از اینان بودند، و زمین را (برای زراعت و آبادی) بیش از اینان دگرگون ساختند و آباد کردند، و پیامبرانشان با دلایل روشن به سراغشان آمدند (اما آنها انکار کردند و کیفر خود را دیدند)؛ خداوند هرگز به آنان ستم نکرد، آنها به خودشان ستم می کردند!"

١٠) ثُمَّ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ أَسَأُوا السُّوَى أَنْ كَذَبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَكَانُوا بِهَا

يَسْتَهْزِئُونَ

- سپس سرانجام کسانی که اعمال بد مرتكب شدند به جایی رسید که آیات خدا را تکذیب کردند و آن را به مسخره گرفتند!

١١) الَّهُ يَبْدِأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- خداوند آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را بازمی گرداند، سپس شما را بسوی او باز می گردانند!

١٢) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُبْلِسُ الْمُجْرِمُونَ

- آن روز که قیامت برپا می شود، مجرمان در نومیدی و غم و اندوه فرو می روند!

١٣) وَلَمْ يَكُنْ لَّهُمْ مِّنْ شُرَكَائِهِمْ شُفَعَاءُ وَكَانُوا بِشُرُكَائِهِمْ كَافِرِينَ

- و برای آنان شفیعانی از معبدانشان نخواهد بود، و نسبت به معبدهایی که آنها را همتای خدا قرار داده بودند کافر می شوند!

١٤) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَتَفَرَّقُونَ

- "آن روز که قیامت برپا می‌گردد، (مردم) از هم جدا می‌شوند؛"

١٥) فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَهُمْ فِي رَوْضَةٍ يُحْبَرُونَ

- اما آنان که ایمان آورده و اعمال صالح انجام دادند، در باغی از بهشت شاد و مسرور خواهند بود.

١٦) وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا وَلَقَاءُ الْآخِرَةِ فَأُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ

مُحْضَرُونَ

- و اما آنان که به آیات ما و لقای آخرت کافر شدند، در عذاب الهی احضار می‌شوند.

١٧) فَسَبِّحَانَ اللَّهِ حِينَ تُمْسُونَ وَحِينَ تُصِبِّحُونَ

- "مزه است خداوند به هنگامی که شام می‌کنید و صبح می‌کنید؛"

١٨) وَلَهُ الْحَمْدُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَعَشَيًّا وَحِينَ تُظَهِّرُونَ

- و حمد و ستایش مخصوص اوست در آسمان و زمین، و به هنگام عصر و هنگامی که ظهر می‌کنید.

١٩) يُخْرِجُ الْحَىَ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَىِ وَيُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ

مَوْتِهَا وَكَذَلِكَ تُخْرِجُونَ

- او زنده را از مرده بیرون می‌آورد، و مرده را از زنده، و زمین را پس از مردنش حیات می‌بخشد، و به همین گونه

روز قیامت (از گورها) بیرون آورده می‌شویدا

٢٠) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ إِذَا أَنْتُمْ بَشَرٌ تَنَتَّشِرُونَ

- از نشانه‌های او این است که شما را از خاک آفرید، میس بنگاه انسانهایی شدید و در روی زمین گسترش یافتد!

٢١) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ خَلَقَ لَكُمْ مِنْ أَنْفُسِكُمْ أَزْوَاجًا لَتُسْكُنُوا إِلَيْهَا وَجَعَلَ بَيْنَكُمْ

مَوَدَّةً وَرَحْمَةً إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

- و از نشانه‌های او اینکه همسرانی از جنس خودتان برای شما آفرید تا در کنار آنان آرامش بایید، و در میانستان

موذت و رحمت قرار داد؛ در این نشانه‌هایی است برای گروهی که تفکر می‌کنند!"

۲۲) وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالْخَلَافُ الْسِّتَّةِ كُمْ وَالْوَانِكُمْ إِنَّ فِي

ذَلِكَ لَا يَاتٍ لِّلْعَالَمِينَ

- "و از آیات او آفرینش آسمانها و زمین، و تفاوت زیانها و رنگهای شماست؛ در این نشانه‌هایی است برای عالمان!"

۲۳) وَمِنْ آيَاتِهِ مَنَامُكُمْ بِاللَّيلِ وَالنَّهَارِ وَابْتِغَاوُكُمْ مِّنْ فَضْلِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ

لَا يَاتٍ لِّقَوْمٍ يَسْمَعُونَ

- "و از نشانه‌های او خواب شما در شب و روز است و تلاش و کوششتان برای بهره‌گیری از فضل پروردگار (و تأمین معاش)؛ در این امور نشانه‌هایی است برای آنان که گوش شنو دارند!"

۲۴) وَمِنْ آيَاتِهِ يُرِيكُمُ الْبَرْقَ خَوْفًا وَطَمَعًا وَيَنَزِّلُ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَيُحِيِّي بِهِ

الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَا يَاتٍ لِّقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

- "و از آیات او این است که برق و رعد را به شما نشان می‌دهد که هم مایه ترس و هم امید است (ترس از صاعقه، و امید به نزول باران)، و از آسمان آبی فرو می‌فرستد که زمین را بعد از مردنش بوسیله آن زنده می‌کند؛ در این نشانه‌هایی است برای جمعیتی که می‌اندیشندا!"

۲۵) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ تَقُومَ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ بِأَمْرِهِ ثُمَّ إِذَا دَعَاكُمْ دَعْوَةً مِّنَ

الْأَرْضِ إِذَا أَنْتُمْ تَخْرُجُونَ

- "و از آیات او این است که آسمان و زمین به فرمان او برپاست؛ سپس هنگامی که شما را (در قیامت) از زمین فراخواند، ناگهان همه خارج می‌شوید (و در صحنه محشر حضور می‌یابید)!"

۲۶) وَلَهُ مَنْ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلُّهُ لَهُ قَانُونَ

- و از آن اوست تمام کسانی که در آسمانها و زمین‌اند و همگی در برابر او خاضع و مطیع‌اند!

۲۷) وَهُوَ الَّذِي يَبْدِأُ الْخَلْقَ ثُمَّ يُعِيدُهُ وَهُوَ أَهْوَنُ عَلَيْهِ وَلَهُ الْمَثَلُ الْأَعْلَى فِي

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "او کسی است که آفرینش را آغاز می کند، سپس آن را بازمی گرداند، و این کار برای او آسانتر می باشد؛ و برای اوست توصیف برترا در آسمانها و زمین؛ و اوست توانند و حکیم!"

۲۸) ضَرَبَ لَكُمْ مَثَلًا مِنْ أَنفُسِكُمْ هَلْ لَكُمْ مِنْ مَا مَلَكْتُ أَيْمَانُكُمْ مِنْ شُرَكَاءَ

فِي مَا رَزَقْنَاكُمْ فَأَنْتُمْ فِيهِ سَوَاءٌ تَخَافُونَهُمْ كَخِيفَتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ كَذَلِكَ نُفَصِّلُ

الآياتِ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

- "خداوند مثالی از خودتان، برای شما زده است: آیا (اگر مملوک و بردهای داشته باشید)، این بردههای شما هرگز در روزبهانی که به شما داده ایم شریک شما می باشند؛ آنچنان که هر دو مساوی بوده و از تصرف مستقل و بدون اجازه آنان بیم داشته باشید، آن گونه که در مورد شرکای آزاد خود بیم دارید؟! اینچنین آیات خود را برای کسانی که تعقل می کنند شرح می دهیم."

۲۹) بَلِ اتَّبَعَ الَّذِينَ ظَلَمُوا أَهْوَاءَهُمْ بِغَيْرِ عِلْمٍ فَمَنْ يَهْدِي مَنْ أَضَلَ اللَّهُ وَمَا

لَهُمْ مِنْ نَاصِرِينَ

- ولی ظالمان بدون علم و آگاهی، از هری و هوشهای خود پیروی کردند! پس چه کسی می تواند آسان را که خدا گمراه کرده است هدایت کند؟! و برای آنها هیچ یاوری نخواهد بود!

۳۰) فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلِّدِينِ حَنِيفًا فِطْرَةَ اللَّهِ الَّتِي فَطَرَ النَّاسَ عَلَيْهَا لَا تَبْدِيلَ

لِخَلْقِ اللَّهِ ذَلِكَ الدِّينُ الْقَيْمُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- پس روی خود را متوجه آیین خالص پروردگار کن! این فطرتی است که خداوند انسانها را بر آن آفریده؛ دگرگونی در آفرینش الهی نیست؛ این است آیین استوار؛ ولی اکثر مردم نمی دانند!"

۳۱) مُنَبِّيِّينَ إِلَيْهِ وَاتَّقُوهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَلَا تَكُونُوا مِنَ الْمُشْرِكِينَ

- این باید در حالی باشد که شما بسوی او بازگشت می کنید و از (مخالفت فرمان) او بپرهیزید، نماز را بربا دارید و از مشرکان نباشید...

(۳۲) مِنَ الَّذِينَ فَرَقُوا دِينَهُمْ وَكَانُوا شِيَعًا كُلُّ حِزْبٍ بِمَا لَدَيْهِمْ فَرَحُونَ

- از کسانی که دین خود را پراکنده ساختند و به دسته‌ها و گروه‌ها تقسیم شدند! و (عجب اینکه) هر گروهی به آنچه نزد آنهاست (دلسته و خوشحالند!

(۳۳) وَإِذَا مَسَ النَّاسَ ضُرٌّ دَعَوْا رَبَّهُمْ مُنْبِيِنَ إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا أَذَاقَهُمْ مِنْهُ رَحْمَةً إِذَا فَرِيقٌ مِنْهُمْ بِرَبِّهِمْ يُشْرِكُونَ

- هنگامی که رنج و زیانی به مردم برسد، پروردگار خود را می‌خوانند و توبه‌کنان بسوی او بازمی‌گردند؛ اما همین که رحمتی از خودش به آنان بچشاند، بنگاه گروهی از آنان نسبت به پروردگارشان مشک می‌شوند."

(۳۴) لَيَكُفُرُوا بِمَا آتَيْنَاهُمْ فَتَمَتَّعُوا فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ

- "(بگذار) نعمتهایی را که ما به آنها داده‌ایم کفران کنند! و (از نعمتهای زودگذر دنیا هر چه می‌توانید) بهره گیرید؛ اما بزودی خواهید دانست (که نتیجه کفران و کامجویهای بی حساب شما چه بوده است)!"

(۳۵) أَمْ أَنْزَلْنَا عَلَيْهِمْ سُلْطَانًا فَهُوَ يَتَكَلَّمُ بِمَا كَانُوا بِهِ يُشْرِكُونَ

- آیا ما دلیل محکمی بر آنان فرستادیم که از شرکشان سخن می‌گویید (و آن را موجه می‌شمارد)؟!

(۳۶) وَإِذَا أَذَقْنَا النَّاسَ رَحْمَةً فَرَحُوا بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةً بِمَا قَدَّمَتْ أَيْدِيهِمْ إِذَا هُمْ يَقْنَطُونَ

- "و هنگامی که رحمتی به مردم بچشانیم، از آن خوشحال می‌شوند؛ و هرگاه رنج و مصیبتی بخاطر اعمالی که انجام داده‌اند به آنان رسد، ناگهان مأیوس می‌شوند!"

(۳۷) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِقَوْمٍ يُؤْمِنُونَ

- آیا ندیدند که خداوند روزی را برای هر کس بخواهد گستردۀ یا تنگ می‌سازد؟! در این نشانه‌هایی است برای گروهی که ایمان می‌آورند.

(۳۸) فَآتِ دَا الْقُرْبَى حَقَّهُ وَالْمِسْكِينَ وَابْنَ السَّبَيلِ ذَلِكَ خَيْرُ الَّذِينَ يُرِيدُونَ

وَجْهَ اللَّهِ وَأَوْتَيْكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- پس حق نزدیکان و مسکینان و در راه‌ماندگان را ادا کن! این برای آنها که رضای خدا را می‌طلبند بهتر است، و چنین کسانی رستگارانند.

(۳۹) وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ رِبَا لَيْبُرُو فِي أَمْوَالِ النَّاسِ فَلَا يَرْبُو عِنْدَ اللَّهِ وَمَا آتَيْتُمْ مِنْ زَكَاتَةً تُرِيدُونَ وَجْهَ اللَّهِ فَأَوْتَيْكَ هُمُ الْمُضْعِفُونَ

- آنچه بعنوان ربا می‌پردازید تا در اموال مردم فروزنی یابد، نزد خدا فروزنی نخواهد یافت؛ و آنچه را بعنوان زکات می‌پردازید و تنها رضای خدا را می‌طلبد (ماهیه برکت است؛ و) کسانی که چنین می‌کنند دارای پاداش مضاعفند.

(۴۰) الَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ ثُمَّ رَزَقَكُمْ ثُمَّ يُمْسِكُكُمْ ثُمَّ يُحِيِّكُمْ هَلْ مِنْ شُرَكَائِكُمْ مَنْ يَفْعَلُ مِنْ ذَلِكُمْ مِنْ شَيْءٍ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

- «خداؤن همان کسی است که شما را آفرید، سپس روزی داد، بعد می‌میراند، سپس زنده می‌کند؛ آیا هیچ یک از همتایانی که برای خدا قرار داده‌اید چیزی از این کارها را می‌توانند انجام دهند؟! او منزه و برتر است از آنچه همتای او قرار می‌دهند».

(۴۱) ظَهَرَ الْفَسَادُ فِي الْبَرِّ وَالْبَحْرِ بِمَا كَسَبَتْ أَيْدِي النَّاسِ لِيُذِيقَهُمْ بَعْضَ الَّذِي عَمِلُوا لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- «فساد، در خشکی و دریا بخاطر کارهایی که مردم انجام داده‌اند آشکار شده است؛ خدا می‌خواهد نتیجه بعضی از اعمالشان را به آنان بچشاند، شاید (بسوی حق) بازگردند!»

(۴۲) قُلْ سِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَانظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَانَ أَكْثُرُهُمْ مُشْرِكِينَ

- بگو: «در زمین سیر کنید و بنگرید عاقبت کسانی که قبل از شما بودند چگونه بود؟ بیشتر آنها مشرک بودند!

٤٣) فَأَقِمْ وَجْهَكَ لِلّدِينِ الْقَيِّمِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمًا لَّا مَرَدَ لَهُ مِنَ اللَّهِ يَوْمَئِذٍ
يَصَدَّعُونَ

- "روی خود را بسوی آین مستقیم و پایدار بدار، پیش از آنکه روزی فرا رسد که هیچ کس نمی تواند آن را از خدا بازگرداند؛ در آن روز مردم به گروههای تقسیم می شوند":

٤٤) مَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرٌ وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلَا نَفْسٍ يَمْهَدُونَ

- "هر کس کافر شود، کفرش بر زیان خود اوست؛ و آنها که کار شایسته انجام دهند، به سود خودشان آماده می سازند".

٤٥) لِيَجُزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّمَا يُحِبُّ الْكَافِرِينَ

- "این برای آن است که خداوند کسانی را که ایمان آورده و اعمال صالح داده اند، از فضلش پاداش دهد؛ او کافران را دوست نمی دارد!"

٤٦) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنْ يُرْسِلَ الرِّيَاحَ مُبَشِّرًا تِلْيُذِيقَكُمْ مِّنْ رَحْمَتِهِ وَلِتَجْرِيَ
الْفُلُكُ بِأَمْرِهِ وَلِتَبْغُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- "و از آیات (عظمت) خدا این است که بادها را بعنوان بشارتگرانی می فرستد تا شما را از رحمتش بچشاند (و سیراب کند) و کشتهایها بفرمانش حرکت کنند و از فضل او بهره گیرید؛ شاید شکرگزاری کنید".

٤٧) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ رُسُلًا إِلَى قَوْمِهِمْ فَجَاءُوهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَانْتَقَمْنَا مِنَ
الَّذِينَ أَجْرَمُوا وَكَانَ حَقًّا عَلَيْنَا نَصْرُ الْمُؤْمِنِينَ

- "و پیش از تو پیامبرانی را بسوی قومشان فرستادیم؛ آنها با دلایل روشن به سراغ قوم خود رفتند، ولی (هنگامی که اندرزها سودی نداد) از مجرمان انتقام گرفتیم (و مؤمنان را یاری کردیم)؛ و یاری مؤمنان، همواره حقی است بر عهده ما!"

٤٨) اللَّهُ الَّذِي يُرْسِلُ الرِّيحَ فَتُشَبِّهُ سَحَابًا فَيَسْسُطُهُ فِي السَّمَاءِ كَيْفَ يَشَاءُ
وَيَجْعَلُهُ كِسْفًا فَتَرَى الْوَدْقَ يَخْرُجُ مِنْ خِلَالِهِ إِذَا أَصَابَ بِهِ مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ
إِذَا هُمْ يَسْتَبَشِرُونَ

- "خداوند همان کسی است که بادها را می فرستد تا ابرهایی را به حرکت در آورند، سپس آنها را در پهنگ آسمان آن گونه که بخواهد می گستراند و متراکم می سازد؛ در این هنگام دانه های باران را می بینی که از لا به لای آن خارج می شود، هنگامی که این (باران حیات بخش) را به هر کس از بندگانش که بخواهد می رساند، ناگهان خوشحال می شوند..."

٤٩) وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلِ أَنْ يُنَزَّلَ عَلَيْهِمْ مِنْ قَبْلِهِ لَمْ يُلِسِّسِينَ
وَقَطْعًا بِشَأْنِهِ بِرَأْيِهِ بِرَأْيِهِ بِرَأْيِهِ بِرَأْيِهِ بِرَأْيِهِ بِرَأْيِهِ

- "قطعًا بیش از آنکه بر آنان نازل شود مایوس بودند!

٥٠) فَانظُرْ إِلَى آثارِ رَحْمَتِ اللَّهِ كَيْفَ يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا إِنَّ ذَلِكَ
لَمْحِيَ المَوْتَى وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "به آثار رحمت الهی بنگر که چگونه زمین را بعد از مردنش زنده می کند؛ چنین کسی (که زمین مرده را زنده کرد) زنده کننده مردگان (در قیامت) است؛ او بر همه چیز توانست!"

٥١) وَلَئِنْ أَرْسَلْنَا رِيحًا فَرَأَوْهُ مُصْفَرًا لَظَلَّوا مِنْ بَعْدِهِ يَكْفُرُونَ

- "اگر ما بادی بفرستیم (داغ و سوزان)، و بر اثر آن زراعت و باغ خود را زرد و پژمرده ببینند، (مایوس شده و) پس از آن راه کفران بیش می گیرند!

٥٢) فَإِنَّكَ لَا تُسْمِعُ الْمَوْتَى وَلَا تُسْمِعُ الصُّمَ الْدُّعَاءَ إِذَا وَلَوْا مُدْبِرِينَ

- "تو نمی توانی صدای خود را به گوش مردگان برسانی، و نه سخن را به گوش کران هنگامی که روی برگردانند و دور شوند!"

٥٣) وَمَا أَنْتَ بِهَادِي الْعُمَى عَنْ ضَلَالِهِمْ إِنْ تُسْمِعُ إِلَّا مَنْ يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا فَهُمْ مُسْلِمُونَ

- "و (بنی) نمی توانی نایبیان را از گمراهیان هدایت کنی؛ تو تنها سخن را به گوش کسانی می رسانی که ایمان به آیات ما می آورند و در برابر حق تسليمند!"

۵۴) اللَّهُ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ ضَعَفٍ ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ ضَعَفِ قُوَّةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْ بَعْدِ
قُوَّةً ضَعْفًا وَشَبَّيَّهَ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْقَدِيرُ

- خدا همان کسی است که شما را آفرید در حالی که ضعیف بودید؛ سپس بعد از توانانی، قوت بخشید و باز بعد از قوت، ضعف و پیری قرار داد؛ او هر چه بخواهد می‌آفریند، و دانا و تواناست."

۵۵) وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يُقْسِمُ الْمُجْرِمُونَ مَا لَبِثُوا غَيْرَ سَاعَةٍ كَذَلِكَ كَانُوا
يُؤْفَكُونَ

- روزی که قیامت برپا شود، مجرمان سوگند یاد می‌کنند که جز ساعتی (در عالم بزرخ) درنگ نکردند! اینچنان از درک حقیقت بازگردانده می‌شوند.

۵۶) وَقَالَ الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ وَالإِيمَانَ لَقَدْ لَبِثْتُمْ فِي كِتَابِ اللَّهِ إِلَى يَوْمِ الْبَعْثِ
فَهَذَا يَوْمُ الْبَعْثِ وَلَكِنَّكُمْ كُنْتُمْ لَا تَعْلَمُونَ

- ولی کسانی که علم و ایمان به آنان داده شده می‌گویند: «شما بفرمان خدا تا روز قیامت (در عالم بزرخ) درنگ کردید، و اکنون روز رستاخیز است، اما شما نمی‌دانستید!»

۵۷) فَيَوْمَئِذٍ لَا يَنْفَعُ الَّذِينَ ظَلَمُوا مَعْدِرُهُمْ وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ

- آن روز عذرخواهی ظالمان سودی به خالشان ندارد، و توبه آنان پذیرفته نمی‌شود.

۵۸) وَلَقَدْ ضَرَبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مُثَلٍ وَلَئِنْ جَهَّتُهُمْ بِآيَةٍ لَيَقُولُنَّ
الَّذِينَ كَفَرُوا إِنْ أَتْمُ إِلَّا مُبْطِلُونَ

- "ما برای مردم در این قرآن از هر گونه مثال و مطلبی بیان کردید؛ و اگر آیه‌ای برای آنان بیاوری، کافران می‌گویند: «شما اهل باطلید (و اینها سحر و جادو است)!»"

۵۹) كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ

- این گونه خداوند بر دلهای آنان که آگاهی ندارند مهر می‌نهاد!

٤٠) فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَلَا يَسْتَخِفَنَكَ الَّذِينَ لَا يُوقِنُونَ

- "اکنون که چنین است صبر پیشه کن که وعده خدا حق است؛ و هرگز کسانی که ایمان ندارند تو را خشمنگین نسازند (واز راه خود منحرف نکنند)!"

سُبْرَكَ الْقِمَان

س-۳۱- تعداد آیات ۴- محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخشایشگر

(۱) الم

-

٢) تِلْكَ آيَاتُ الْكِتَابِ الْحَكِيمِ

- این آیات کتاب حکیم است (کتابی بر محظوظ و استوار)!

٣) هُدَىٰ وَرَحْمَةً لِلْمُحْسِنِينَ

- مایه هدایت و رحمت برای نیکوکاران است.

٤) الَّذِينَ يُقِيمُونَ الصَّلَاةَ وَيُؤْتُونَ الزَّكَاةَ وَهُمْ بِالْآخِرَةِ هُمْ يُوْقِنُونَ

- همانان که نماز را برپا می دارند، و زکات را می پردازند و آنها به آخرت یقین دارند.

٥) أُولَئِكَ عَلَىٰ هُدَىٰ هُمْ مِنْ رَبِّهِمْ وَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- آنان بر طریق هدایت از پروردگارشانند، و آنانند رستگاران!

۶) وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يَشْتَرِي لَهُو الْحَدِيثَ لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ
وَيَتَّخِذُهَا هُزُواً أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

- "و بعضی از مردم سخنان بیهوده را می خرد تا مردم را از روی نادانی او راه خدا گمراه سازند و آیات الهی را به استهزا گیرند؛ برای آنان عذابی خوار گشته است!"

۷) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا وَلَيْ مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا كَانَ فِي أُذْنِيهِ وَقْرًا
فَبَشِّرْهُ بِعَذَابِ الْأَلِيمِ

- "و هنگامی که آیات ما بر او خوانده می شود، مستکبرانه روی برمی گرداند، گویی آن را نشنیده است؛ گویی اصلاً گوشایش سنگین است! او را به عذابی در دنک بشارت ده!"

۸) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتُ التَّعْيِمِ

- "(ولی) کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند، با غهای پر نعمت بهشت از آن آنهاست:"

۹) حَالِدِينَ فِيهَا وَعَدَ اللَّهِ حَقًّا وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "جاده اند در آن خواهد ماند؛ این وعده حتمی الهی است؛ و اوست عزیز و حکیم (شکست ناپذیر و دانا)."

۱۰) خَلَقَ السَّمَاوَاتِ بِغَيْرِ عَمَدٍ تَرَوْنَهَا وَالْقَيْ فِي الْأَرْضِ رَوَاسِيَ أَنْ تَمِيدَ
بِكُمْ وَبَثَّ فِيهَا مِنْ كُلِّ دَابَّةٍ وَأَنْزَلَنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ
كَرِيمٍ

- "(او) آسمانها را بدون ستونی که آن را بینید آفرید، و در زمین کوه هایی افکند تا شما را نلرزاند (و جایگاه شما آرام باشد) و از هر گونه جنبدهای روی آن منتشر ساخت؛ و از آسمان آبی نازل کردیم و بوسیله آن در روی زمین انواع گوناگونی از جفتهای گیاهان پر ارزش رویاندیم."

۱۱) هَذَا خَلْقُ اللَّهِ فَارُونِي مَاذَا خَلَقَ الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ بَلِ الظَّالِمُونَ فِي ضَلَالٍ
مُّبِينٍ

- "این آفرینش خداست؛ اما به من نشان دهید معیوبانی غیر او چه چیز را آفریده اند؟! ولی ظالماً در گمراهی آشکارند."

۱۲) وَلَقَدْ آتَيْنَا لُقْمَانَ الْحِكْمَةَ أَنِ اشْكُرْ لِلَّهِ وَمَنْ يَشْكُرْ فَإِنَّمَا يَشْكُرُ لِنَفْسِهِ
وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

- "ما به لقمان حکمت دادیم؛ (و به او گفتیم): شکر خدا را بجای آور هر کس شکرگزاری کند، تنها به سود خوبیش شکر کرده؛ و آن کس که کفران کند، (زیانی به خدا نمی‌رساند)؛ چرا که خداوند بی‌نیاز و ستوده است."

۱۳) وَإِذْ قَالَ لُقْمَانُ لِبْنِهِ وَهُوَ يَعْظِمُهُ يَا بُنَيَّ لَا تُشْرِكْ بِاللَّهِ إِنَّ الشَّرُكَ أَظْلَمُ
عَظِيمٌ

- (به خاطر بیاور) هنگامی را که لقمان به فرزندش - در حالی که او را موعظه می‌کرد - گفت: «پسر! چیزی را همتای خدا قرار مده که شرک، ظلم بزرگی است.»

۱۴) وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدِيهِ حَمَلَتْهُ أُمُّهُ وَهُنَّ عَلَىٰ وَهُنْ وَقَاتِلُهُ فِي عَامَيْنِ
أَنِ اشْكُرْ لِي وَلِوَالِدِيْكَ إِلَىَّ الْمَصِيرُ

- "و ما به انسان درباره پدر و مادرش سفارش کردیم؛ مادرش او را با ناتوانی روی ناتوانی حمل کرد (به هنگام بارداری هر روز رنج و ناراحتی تازه‌ای را متحمل می‌شد)، و دوران شیرخوارگی او در دو سال پایان می‌یابد؛ (آری به او توصیه کردم) که برای من و برای پدر و مادرت شکر بجا آور که بازگشت (همه شما) به سوی من است!"

۱۵) وَإِنْ جَاهَدَاكَ عَلَىٰ أَنْ تُشْرِكَ بِي مَا لَيْسَ لَكَ بِهِ عِلْمٌ فَلَا تُطِعْهُمَا
وَصَاحِبُهُمَا فِي الدُّنْيَا مَغْرُوفًا وَاتَّبِعْ سَبِيلَ مَنْ أَنْابَ إِلَىَّ ثُمَّ إِلَىَّ مَرْجِعُكُمْ
فَأُنْبِئُكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "هرگاه آن دو، تلاش کنند که تو چیزی را همتای من قرار دهی، که از آن آگاهی نداری (بلکه می‌دانی باطل است)، از ایشان اطاعت مکن، ولی با آن دو، در دنیا به طرز شایسته‌ای رفتار کن؛ و از راه کسانی پیروی کن که توبه کنان به سوی من آمده‌اند؛ سپس بازگشت همه شما به سوی من است و من شما را از آنچه عمل می‌کردید آگاه می‌کنم."

۱۶) يَا بُنَىَ إِنَّهَا إِنْ تَكُ مِتْقَالَ حَبَّةٍ مِنْ خَرْدَلٍ فَتَكُنْ فِي صَخْرَةٍ أَوْ فِي السَّمَاوَاتِ أَوْ فِي الْأَرْضِ يَأْتِ بِهَا اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ لَطِيفٌ خَبِيرٌ

- "پسمرم! اگر به اندازه سنتگینی دانه خردلی (کار نیک یا بد) باشد، و در دل سنگی یا در (گوشاهی از) آسمانها و زمین قرار گیرد، خداوند آن را (در قیامت برای حساب) می آورد؛ خداوند دقیق و آگاه است!"

۱۷) يَا بُنَىَ أَقِمِ الصَّلَاةَ وَأَمْرُ بِالْمَعْرُوفِ وَأَنْهِ عَنِ الْمُنْكَرِ وَاصْبِرْ عَلَىِ مَا أَصَابَكَ إِنَّ ذَلِكَ مِنْ عَزْمِ الْأَمْوَرِ

- پسمرم! نماز را بپرداز، و امر به معروف و نهی از منکر کن، و در برابر مصالیبی که به تو می رسد شکیبا پاش که این از کارهای مهم است!

۱۸) وَلَا تُصَعِّرْ خَدَّكَ لِلنَّاسِ وَلَا تَمْشِ فِي الْأَرْضِ مَرَحًا إِنَّ اللَّهَ لَا يُحِبُّ كُلَّ

مُخْتَالَ فَخُورَ

- (پسمرم!) با نی اعتمایی از مردم روی مگدان، و مغورانه بر زمین راه مرو که خداوند هیچ متکبر مغوروی را دوست ندارد.

۱۹) وَاقْصِدْ فِي مَشِيكَ وَاغْضُضْ مِنْ صَوْتِكَ إِنَّ أَنْكَرَ الْأَصْوَاتِ لَصَوْتِ

الْحَمِيرِ

- "(پسمرم) در راه رفتن، اعتدال را رعایت کن؛ از صدای خود بکاه (و هر گز فریاد مزن) که زشتترین صدایها صدای خران است."

۲۰) أَلَمْ تَرَوْ أَنَّ اللَّهَ سَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَأَسْبَغَ

عَلَيْكُمْ نِعْمَةً ظَاهِرَةً وَبَاطِنَةً وَمِنَ النَّاسِ مَنْ يُجَادِلُ فِي اللَّهِ بِغَيْرِ عِلْمٍ وَلَا هُدَىٰ

وَلَا كِتَابٌ مُثِيرٌ

- آیا ندیدید خداوند آنچه را در آسمانها و زمین است مسخر شما کرده، و نعمتهای آشکار و پنهان خود را به طور فراوان بر شما ارزانی داشته است؟! ولی بعضی از مردم بدون هیچ دانش و هدایت و کتاب روشنگری درباره خدا مجادله می کنند!

۲۱) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّبِعُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ قَالُوا بَلْ نَتَّبِعُ مَا وَجَدْنَا عَلَيْهِ آبَاءَنَا أَوْلَئِكَانَ الشَّيْطَانُ يَدْعُوْهُمْ إِلَى عَذَابِ السَّعِيرِ

- هنگامی که به آنان گفته شود: «از آنچه خدا نازل کرده پیروی کنید!»، می‌گویند: «نه، بلکه ما از چیزی پیروی می‌کنیم که پدران خود را بر آن یافته‌یم!» آیا حتی اگر شیطان آنان را دعوت به عذاب آتش فروزان کند (باز هم تبعیت می‌کنند)!؟

۲۲) وَمَنْ يُسْلِمْ وَجْهَهُ إِلَى اللَّهِ وَهُوَ مُحْسِنٌ فَقَدِ اسْتَمْسَكَ بِالْعُرُوهَ الْوُثْقَى وَإِلَى اللَّهِ عَاقِبَةُ الْأُمُورِ

- «کسی که روی خود را تسلیم خدا کند در حالی که نیکوکار باشد، به دستگیره محکمی چنگ زده (و به تکیه‌گاه مطمئنی تکیه کرده است)؛ و عاقبت همه کارها به سوی خداست.»

۲۳) وَمَنْ كَفَرَ فَلَا يَحْزُنْكَ كُفُرُهُ إِلَيْنَا مَرْجِعُهُمْ فَنُنَسِّبُهُمْ بِمَا عَمِلُوا إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- «و کسی که کافر شود، کفر او تو را غمگین نسازد؛ بازگشت همه آنان به سوی ماست و ما آنها را از اعمالی که انجام داده‌اند (و نتایج شوم آن) آگاه خواهیم ساخت؛ خداوند به آنچه درون سینه‌هast آگاه است.»

۲۴) نُمَتَّعُهُمْ قَلِيلًا ثُمَّ نَضْطَرُهُمْ إِلَى عَذَابِ غَلِيظٍ

- ما اندکی آنها را از متعای دنیا بهره‌مند می‌کنیم، سپس آنها را به تحمل عذاب شدیدی وادر می‌سازیم!

۲۵) وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ الْحَمْدُ لِلَّهِ بَلْ أَكْثُرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- و هرگاه از آنان سؤال کنی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟» مسلمًا می‌گویند: «الله»، بگو: «الحمد لله (که خود شما معترفید)! ولی بیشتر آنان نمی‌دانند!

۲۶) لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

- آنچه در آسمانها و زمین است از آن خداست، چرا که خداوند بی‌نیاز و شایسته ستایش است!

۲۷) وَلَوْ أَنَّمَا فِي الْأَرْضِ مِنْ شَجَرَةٍ أَفْلَامٌ وَالْبَحْرُ يَمْدُدُ مِنْ بَعْدِهِ سَبْعَةً أَبْحُرٌ مَا نَفِدَتْ كَلِمَاتُ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ

- "اگر همه درختان روی زمین قلم شود، و دریا برای آن مرکب گردد، و هفت دریاچه به آن افزوده شود، اینها همه تمام می شود ولی کلمات خدا پایان نمی گیرد؛ خداوند عزیز و حکیم است."

۲۸) مَا خَلَقْتُكُمْ وَلَا بَعْثَكُمْ إِلَّا كَنْفُسٌ وَاحِدَةٌ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ

- "آفرینش و برانگیختن (او زندگی دوباره) همه شما (در قیامت) همانند یک فرد بیش نیست؛ خداوند شناور و بیناست!"

۲۹) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يُولَجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُسْوِلَجُ النَّهَارَ فِي اللَّيْلِ وَسَخَّرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ يَجْرِي إِلَى أَجَلٍ مُسَمَّى وَأَنَّ اللَّهَ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرٌ

- آیا ندیدی که خداوند شب را در روز، و روز را در شب داخل می کند، و خوشبود و ماه را مسخر ساخته و هر کدام تا سرآمد یعنی به حرکت خود ادامه می دهد؟! خداوند به آنچه انجام می دهد آگاه است.

۳۰) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْحَقُّ وَأَنَّ مَا يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الْبَاطِلُ وَأَنَّ اللَّهَ هُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

- اینها همه دلیل بر آن است که خداوند حق است، و آنچه غیر از او می خوانند باطل است، و خداوند بلند مقام و بزرگ مرتبه است!

۳۱) أَلَمْ تَرَ أَنَّ الْفُلْكَ تَجْرِي فِي الْبَحْرِ بِنِعْمَتِ اللَّهِ لِيُرِيَكُمْ مِنْ آيَاتِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لُكْلُ صَبَارٍ شَكُورٍ

- آیا ندیدی کشتهایا بر (صفحه) دریاها به فرمان خدا، و به (برکت) نعمت او حرکت می کنند تا بخشی از آیاتش را به شما نشان دهد؟! در اینها نشانه هایی است برای کسانی که شکیبا و شکرگزارند!

(۳۲) وَإِذَا غَشِيَّهُمْ مَوْجٌ كَالظَّلَلِ دَعَوْا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ فَلَمَّا نَجَاهُمْ إِلَى

الْبَرِّ فَمِنْهُمْ مُّقْصِدٌ وَمَا يَجْحَدُ بِآيَاتِنَا إِلَى كُلِّ خَتَارٍ كَفُورٍ

- "و هنگامی که (در سفر دریا) موجی همچون ابرها آنان را پوشاند (و بالا رود و بالای سرشان قرار گیرد)، خدا را با اخلاص می خوانند؛ اما وقتی آنها را به خشکی رساند و نجات داد، بعضی راه اعتدال را پیش می گیرند (و به ایمان خود و فادران می مانند، در حالی که بعضی دیگر فراموش کرده راه کفر پیش می گیرند)؛ ولی آیات ما را همچو کس جز پیمان شکنان ناسپاس انکار نمی کنند!"

(۳۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اتَّقُوا رَبَّكُمْ وَأَخْشُوْا يَوْمًا لَّا يَجْزِي وَالِّدُّ عَنْ وَلَدِهِ وَلَا

مَوْلُودٌ هُوَ جَازَ عَنْ وَالِّدِ شَيْئًا إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا
يَغُرَّنُكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ

- "ای مردم! تقوای الهی پیشه کنید و بترسید از روزی که نه پدر کیفر اعمال فرزندش را تحمل می کند، و نه فرزند چیزی از کیفر (اعمال) پدرش را؛ به یقین و عده الهی حق است؛ پس مبادا زندگانی دنیا شما را بفریبد، و مبادا شیطان (فریبکار شما را (به کرم) خدا مغور سازد!"

(۳۴) إِنَّ اللَّهَ عِنْدَهُ عِلْمُ السَّاعَةِ وَيُنَزِّلُ الْغَيْثَ وَيَعْلَمُ مَا فِي الْأَرْضَ وَمَا تَدْرِي

نَفْسٌ مَاذَا تَكْسِبُ غَدًّا وَمَا تَدْرِي نَفْسٌ بِأَيِّ أَرْضٍ تَمُوتُ إِنَّ اللَّهَ عَلَيْمٌ خَبِيرٌ

- آگاهی از زمان قیامت مخصوص خداست، و اوست که باران را نازل می کند، و آنجه را که در رحم های مادران است می داند، و هیچ کس نمی داند فردا چه به دست می آورد، و هیچ کس نمی داند در چه سرزمینی می میرد؟ خداوند عالم و آگاه است!

سورة السجدة

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

۱) الم

- الـ

۲) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ لَا رَيْبَ فِيهِ مِنْ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- این کتابی است که از سوی پروردگار جهانیان نازل شده، و شک و تردیدی در آن نیست!

۳) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ بَلْ هُوَ الْحَقُّ مِنْ رَبِّكَ لَتُتَذَكَّرَ قَوْمًا مَا أَتَاهُمْ مَنْ نَذَرَ مِنْ

قَبْلِكَ لَعَلَّهُمْ يَهْتَدُونَ

- ولی آنان می‌گویند: «محمد» آن را بدروغ به خدا بسته است، اما این سخن حقی است از سوی پروردگارت تا گروهی را انذار کنی که پیش از تو هیچ انذار کننده‌ای برای آنان نیامده است، شاید (پند گیرند و) هدایت شوند!

۴) اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ أَسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ مَا لَكُمْ مِنْ دُونِهِ مِنْ وَلِيٌّ وَلَا شَفِيعٌ أَفَلَا تَتَذَكَّرُونَ

- «خداؤن د کسی است که آسمانها و زمین و آنچه را میان این دو است در شش روز [= شش دوران] آفرید، سپس بر عرش (قدرت) قرار گرفت؛ هیچ سربرست و شفاعت کننده‌ای برای شما جز او نیست؛ آیا متذکر نمی‌شوید؟!»

۵) يُدَبِّرُ الْأَمْرَ مِنَ السَّمَاءِ إِلَى الْأَرْضِ ثُمَّ يَعْرُجُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ الْفَ

سَنَةً مَمَّا تَعْدُونَ

- «امور این جهان را از آسمان به سوی زمین تدبیر می‌کند؛ سپس در روزی که مقدار آن هزار سال از سالهایی است که شما می‌شمرید بسوی او بالا می‌رود (و دنیا پایان می‌یابد).»

۶) ذَلِكَ عَالَمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- او خداوندی است که از پنهان و آشکار با خبر است، و شکستناپذیر و مهریان است!

۷) الَّذِي أَحْسَنَ كُلَّ شَيْءٍ خَلَقَهُ وَيَدِأْ خَلْقَ الْإِنْسَانِ مِنْ طِينٍ

- «او همان کسی است که هر چه را آفرید نیکو آفرید؛ و آفرینش انسان را از گل آغاز کرد؛»

٨) ثُمَّ جَعَلَ نَسْلَهُ مِنْ سُلَالَةٍ مِّنْ مَّا يُمَهِّيْنَ
- سپس نسل او را از عصارهای از آب ناجیز و بی قدر آفرید.

٩) ثُمَّ سَوَّاهُ وَنَفَخَ فِيهِ مِنْ رُوحِهِ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْيَدَةَ قَلِيلًا مَا
تَشْكُرُونَ

- "سپس (اندام) او را موزون ساخت و از روح خویش در روی دمید؛ و برای شما گوش و چشمها و دلها قرار داد؛
اما کمتر شکر نعمتهای او را بجا می آورید!"

١٠) وَقَالُوا أَئِذَا ضَلَّلْنَا فِي الْأَرْضِ أَتَنَا لَهُي خَلْقٌ جَدِيدٌ بَلْ هُمْ بِلِقَاءُ رَبِّهِمْ
كَافِرُونَ

- آنها گفتند: «آیا هنگامی که ما (مردیم) در زمین گم شدیم، آفرینش تازهای خواهی یافت؟!» ولی آنان لقای پروردگارشان را انکار می کنند (و می خواهند با انکار معاد، آزادانه به هوسرانی خویش ادامه دهند).

١١) قُلْ يَتَوَفَّاكُمْ مَلَكُ الْمَوْتِ الَّذِي وُكِلَّ بِكُمْ ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمْ تُرْحَعُونَ
- "بگو: «فرشته مرگ که بر شما مأمور شده، (روح) شما را می گیرد؛ سپس شما را بسوی پروردگارشان بازمی گردانند.»"

١٢) وَلَوْ تَرَى إِذِ الْمُجْرِمُونَ نَاكِسُو رُؤُوسِهِمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ رَبَّنَا أَبْصَرْنَا وَسَمِعْنَا
فَأَرْجَعْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا إِنَّا مُوقِنُونَ

- "و اگر بینی مجرمان را هنگامی که در پیشگاه پروردگارشان سر به زیر افکنده، می گویند: «پروردگار! آنچه وعده کرده بودی دیدیم و شنیدیم؛ ما را باز گردان تا کار شایسته‌ای انجام دهیم؛ ما (به قیامت) یقین داریم!»"

١٣) وَلَوْ شِئْنَا لَا تَئِنَا كُلَّ نَفْسٍ هُدَاهَا وَلَكِنْ حَقَّ الْقَوْلُ مِنِّي لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْ
الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ أَجْمَعِينَ

- "و اگر می خواستیم به هر انسانی هدایت لازمش را (از روی اجبار بدھیم) می دادیم؛ ولی (من آنها را آزاد گذاردهام و) سخن و وعدام حق است که دوزخ را (از افراد بی ایمان و گنهکار) از جن و انس همگی پر کنم!"

۱۴) فَذُوقُوا بِمَا نَسِيْتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا إِنَّا نَسِيْنَاكُمْ وَذُوقُوا عَذَابَ الْخُلْدِ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- ("و به آنها می گوییم); بچشید (عذاب جهنم را)! بخارط اینکه دیدار امروزتان را فراموش کردید، ما نیز شما را فراموش کردیم؛ و بچشید عذاب جاودان را به خاطر اعمالی که انجام می دادید!"

۱۵) إِنَّمَا يُؤْمِنُ بِآيَاتِنَا الَّذِينَ إِذَا ذُكِرُوا بِهَا خَرُّوا سُجَّدًا وَسَيَحُوا بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَهُمْ لَا يَسْتَكْبِرُونَ

- تنها کسانی که به آیات ما ایمان می آورند که هر وقت این آیات به آنان یادآوری شود به سجده می افتد و تسبيح و حمد پروردگارشان را بجا می آورند، و تکبر نمی کنند.

۱۶) تَتَجَافَى جُنُوبُهُمْ عَنِ الْمُضَاجِعِ يَدْعُونَ رَبَّهُمْ خَوْفًا وَطَمَعًا وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفَقُونَ

- پهلوهایشان از بسترهای در دل شب دور می شود (و پیا می خیزند و رو به درگاه خدا می آورند) و پروردگار خود را با بیم و امید می خوانند، و از آنجه به آنان روزی دادهایم اتفاق می کنند!

۱۷) فَلَمَّا تَعْلَمُ نَفْسٌ مَا أُخْفِيَ لَهُمْ مِنْ قُرَّةِ أَعْيُنٍ جَزَاءً بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ
- هیچ کس نمی داند چه پادشاهی مهمی که مایه روشنی چشمهاست برای آنها نهفته شده، این پاداش کارهایی است که انجام می دادند!

۱۸) أَفَمَنْ كَانَ مُؤْمِنًا كَمَنْ كَانَ فَاسِقًا لَا يَسْتَوُونَ
- آیا کسی که با ایمان باشد همچون کسی است که فاسق است؟! نه، هرگز این دو برابر نیستند.
۱۹) أَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ جَنَّاتُ الْمَأْوَى نُزُلًا بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- اما کسانی که ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دادند، باغهای بهشت جاویدان از آن آنها خواهد بود، این وسیله پذیرایی (خداوند) از آنهاست به پاداش آنچه انجام می دادند.

۲۰) وَأَمَّا الَّذِينَ فَسَقُوا فَمَا أَهْمَ النَّارُ كُلَّمَا أَرَادُوا أَن يَخْرُجُوا مِنْهَا أُعِدُّوا

فِيهَا وَقِيلَ لَهُمْ ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

- "وَأَمَّا كَسَانِي که فاسق شدند (و از اطاعت خدا سریاز ز دند)، جایگاه همیشگی آنها آتش است؛ هر زمان بخواهند از آن خارج شوند، آنها را به آن بازمی گردانند و به آنان گفته می شود: «بچشید عذاب آتشی را که انکار می کردید!»"

۲۱) وَلَنَدِيقَنَهُمْ مِنَ الْعَذَابِ الْأَذَنَى دُونَ الْعَذَابِ الْأَكْبَرِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- به آنان از عذاب نزدیک (عذاب این دنیا) پیش از عذاب بزرگ (آخرت) می چشانیم، شاید باز گردند!

۲۲) وَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ ذُكِّرَ بِآيَاتِ رَبِّهِ ثُمَّ أَغْرَضَ عَنْهَا إِنَّا مِنَ الْمُجْرِمِينَ مُنْتَقِمُونَ

- چه کسی ستمکارت است از آن کس که آیات پروردگارش به او یادآوری شده و او از آن اعراض کرده است؟! مسلماً ما از مجرمان انتقام خواهیم گرفت!

۲۳) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَلَا تَكُنْ فِي مِرْيَةٍ مِنْ لَقَائِهِ وَجَعَلْنَا هُدًى لِّبْنِي إِسْرَائِيلَ

- "ما به موسی کتاب آسمانی دادیم؛ و شک نداشته باش که او آیات الهی را دریافت داشت؛ و ما آن را رسیله هدایت بنی اسرائیل قرار دادیم!"

۲۴) وَجَعَلْنَا مِنْهُمْ أَئِمَّةً يَهْدِونَ بِأَمْرِنَا لَمَّا صَبَرُوا وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يُوقِنُونَ

- "و از آنان امامان (و پیشوایانی) قرار دادیم که به فرمان ما (مردم را) هدایت می کردند؛ چون شکیباتی نمودند، و به آیات ما یقین داشتند."

۲۵) إِنَّ رَبَّكَ هُوَ يَفْصِلُ بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- البته پروردگار تو میان آنان روز قیامت در آنجه اختلاف داشتند داوری می کند (و هر کس را به سزای اعمالش می رساند) !

۲۶) أَوْلَمْ يَهْدِ لَهُمْ كَمْ أَهْلَكْتَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْقُرُونِ يَمْشُونَ فِي مَسَاكِنِهِمْ إِنَّ
فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ أُفَلَّا يَسْمَعُونَ

- آیا برای هدایت آنها همین کافی نیست که افراد زیادی را که در قرن پیش از آنان زندگی داشتند هلاک
کردیم؟! اینها در مساکن (ویران شده) آنان راه می‌روند؛ در این آیاتی است (از قدرت خداوند و مجازات دردنای
 مجرمان)؛ آیا نمی‌شنوند؟!»

۲۷) أَوْلَمْ يَرَوَا أَنَّا نَسُوقُ الْمَاءَ إِلَى الْأَرْضِ الْجُرُزِ فَنُخْرِجُ بِهِ زَرْعاً تَأْكُلُ مِنْهُ
أَنْعَامُهُمْ وَأَنْفُسُهُمْ أَفَلَا يُبَصِّرُونَ

- آیا ندیدند که ما آب را بسوی زمینهای خشک می‌رانیم و بوسیله آن زراعتهایی می‌رویانیم که هم
چهارپایانشان از آن می‌خورند و هم خودشان تغذیه می‌کنند؛ آیا نمی‌بینند؟!

۲۸) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْفَتْحُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنان می‌گویند: «اگر راست می‌گویید، این پیروزی شما کی خواهد بود؟!»

۲۹) قُلْ يَوْمَ الْفَتْحِ لَا يَنْفَعُ الدِّينَ كَفَرُوا إِيمَانُهُمْ وَلَا هُمْ يُنْظَرُونَ

- بگو: «روز پیروزی، ایمان آوردن، سودی به حال کافران نخواهد داشت؛ و به آنها هیچ مهلت داده نمی‌شود!»

۳۰) فَأَغْرِضْ عَنْهُمْ وَإِنَّهُمْ مُنْتَظَرُونَ

- حال که چنین است، از آنها روی بگردان و منتظر باش؛ آنها نیز منتظرند! (تو منتظر رحمت خدا و آنها هم منتظر
 عذاب او!) »

سیوره الْاَنْزَاب

س-۲۴- تعداد آیات ۷۳- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ اتَّقِ اللَّهَ وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلَيْمًا حَكِيمًا

- ای پیامبر! تقوای الهی پیشه کن و از کافران و منافقان اطاعت مکن که خداوند عالم و حکیم است.

۲) وَاتَّبِعْ مَا يُوحَى إِلَيْكَ مِنْ رَبِّكَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرًا

- و از آنچه از سوی پروردگاریت به تو وحی می شود پیروی کن که خداوند به آنچه انجام می دهد آگاه است.

۳) وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ وَكِيلًا

- و بر خدا توکل کن، و همین بس که خداوند حافظ و مدافع (انسان) باشد!

۴) مَا جَعَلَ اللَّهُ لِرَجُلٍ مِّنْ قَلْبِينَ فِي جَوْفِهِ وَمَا جَعَلَ أَزْوَاجَكُمُ اللَّائِي تُظَاهِرُونَ مِنْهُنَّ أُمَّهَاتِكُمْ وَمَا جَعَلَ أَدْعِيَاءَكُمْ أَبْنَاءَكُمْ ذَلِكُمْ قَوْلُكُمْ بِأَفْوَاهِكُمْ وَاللَّهُ يَقُولُ الْحَقَّ وَهُوَ يَهْدِي السَّبِيلَ

- "خداوند برای هیچ کس دو دل در دروشن نیافریده؛ و هرگز همسراتتان را که مورد «ظہار» قرار می دهد مادران شما قرار نداده؛ و (نیز) فرزندخواندهای شما را فرزند حقیقی شما قرار نداده است؛ این سخن شماست که به دهان خود می گویید (سخنی باطل و بی پایه)؛ اما خداوند حق را می گوید و او به راه راست هدایت می کند."

۵) اَدْعُوكُمْ لِآبَائِهِمْ هُوَ اَقْسَطُ عِنَّدَ اللَّهِ فَإِنَّ لَمْ تَعْلَمُوا آبَاءَهُمْ فَإِخْوَانُكُمْ فِي الدِّينِ وَمَوَالِيْكُمْ وَلَيْسَ عَلَيْكُمْ جُنَاحٌ فِيمَا اخْطَأْتُمْ بِهِ وَلَكِنْ مَا تَعَمَّدَتْ قُلُوبُكُمْ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- "آنها را به نام پدرانشان پخوانید که این کار نزد خدا عادلانه تر است؛ و اگر پدرانشان را نمی شناسید، آنها برادران دینی و موالی شما هستند؛ اما گناهی بر شما نیست در خطاهایی که از شما سرمی زند (و بی توجه آنها را به نام دیگران صدای زنید)، ولی آنچه را از روی عمد می گویید (مورد حساب قرار خواهد داد)؛ و خداوند آمرزشده و رحیم است."

۶) النَّبِيُّ أَوْلَىٰ بِالْمُؤْمِنِينَ مِنْ أَنفُسِهِمْ وَأَزْوَاجُهُ أُمَّهَاتُهُمْ وَأُولُو الْأَرْحَامِ
بَعْضُهُمْ أَوْلَىٰ بِبَعْضٍ فِي كِتَابِ اللَّهِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُهَاجِرِينَ إِلَّا أَنْ تَعْلَمُوا
إِلَى أُولَيَائِكُمْ مَعْرُوفًا كَانَ ذَلِكَ فِي الْكِتَابِ مَسْطُورًا

- "پیامبر نسبت به مؤمنان از خودشان سزاوارتر است؛ و همسران او مادران آنها [= مؤمنان] محسوب می‌شوند؛ و خویشاوندان نسبت به یکدیگر از مؤمنان و مهاجران در آنچه خدا مقرر داشته اولی هستند، مگر اینکه بخواهد نسبت به دولستانان نیکی کنید (و سهمی از اموال خود را به آنها بدهد)؛ این حکم در کتاب (الهی) نوشته شده است."

۷) وَإِذْ أَخَذْنَا مِنَ النَّبِيِّينَ مِثَاقَهُمْ وَمِنْكَ وَمِنْ نُوحٍ وَإِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ وَعِيسَىٰ
ابْنِ مَرْيَمَ وَأَخَذْنَا مِنْهُمْ مِيثَاقًا غَلِظًا

- (به خاطر آور) هنگامی را که از پیامبران پیمان گرفتیم، و (همچنین) از تو و از نوح و ابراهیم و موسی و عیسی (بن مریم، و ما از همه آنان پیمان محکمی گرفتیم (که در اداء مسؤولیت تبلیغ و رسالت کوتاهی نکنند) !

۸) لِيَسْأَلَ الصَّادِقِينَ عَنْ صِدْقِهِمْ وَأَعْدَدَ لِلْكَافِرِينَ عَذَابًا أَلِيمًا

- "به این منظور که خدا راستگویان را از صدقشان (در ایمان و عمل صالح) سؤال کند؛ و برای کافران عذابی دردنگ آماده ساخته است."

۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ إِذْ جَاءَكُمْ جُنُودٌ فَأَرْسَلْنَا
عَلَيْهِمْ رِيحًا وَجَنُودًا لَمْ تَرُوهَا وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! نعمت خدا را بر خود به یاد آورید در آن هنگام که لشکرهای (عظمیم) به سراغ شما آمدند؛ ولی ما باد و طوفان سختی بر آنان فرستادیم و لشکریانی که آنها را نمی‌دیدید (و به این وسیله آنها را در هم شکستیم)؛ و خداوند همیشه به آنچه انجام می‌دهید بینا بوده است."

۱۰) إِذْ جَاؤُوكُمْ مِنْ فَوْقِكُمْ وَمِنْ أَسْفَلَ مِنْكُمْ وَإِذْ زَاغَتِ الْأَبْصَارُ وَبَلَغَتِ
الْقُلُوبُ الْحَنَاجِرَ وَتَظَنَّوْنَ بِاللَّهِ الظُّنُونَا

- (به خاطر بیاورید) زمانی را که آنها از طرف بالا و پایین (شهر) بر شما وارد شدند (و مدینه را محاصره کردند) و زمانی را که چشمها از شدت وحشت خیره شده و جانها به لب رسیده بود، و گمانهای گوناگون بدی به خدا می‌بردید.

۱۱) هُنَالِكَ أَيْتُلَى الْمُؤْمِنُونَ وَزُلْزَلُوا زُلْزَالًا شَدِيدًا

- آنجا بود که مؤمنان آزمایش شدند و تکان سختی خوردند!

۱۲) وَإِذْ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالظَّالِمِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ إِلَّا

غُرُورًا

- (بنیز) به خاطر آورید زمانی را که منافقان و بیماردلان می گفتند: «خدا و پیامبرش جز وعده‌های دروغین به ما نداده‌اند!»

۱۳) وَإِذْ قَاتَ طَائِفَةٌ مِنْهُمْ يَا أَهْلَ يَثْرَبَ لَا مُقَامَ لَكُمْ فَارْجِعُو وَيَسْتَأْذِنُ فَرِيقٌ

مِنْهُمُ النَّبِيَّ يَقُولُونَ إِنَّمَا يُبُوتَنَا عَوْرَةٌ وَمَا هِيَ بَعْوَرَةٌ إِنْ يُرِيدُونَ إِلَّا فِرَارًا

- «(بنیز) به خاطر آورید زمانی را که گروهی از آنها گفتند: «ای اهل پیش (ای مردم مدینه)! اینجا جای توقف شما نیست؛ به خانه‌های خود بازگردیداً» و گروهی از آنان از پیامبر اجازه بازگشت می خواستند و می گفتند: «خانه‌های ما بی حفاظت نبود؛ آنها فقط می خواستند (از جنگ) فرار کنند.»

۱۴) وَلَوْ دُخِلَتْ عَلَيْهِمْ مِنْ أَقْطَارِهَا ثُمَّ سُئِلُوا الْفِتْنَةَ لَا تَوْهُوا وَمَا تَبَثُوا بِهَا إِلَّا

يَسِيرًا

- آنها چنان بودند که اگر دشمنان از اطراف مدینه بر آنان وارد می شدند و پیشنهاد بازگشت به سوی شرک به آنان می کردند می پذیرفتند، و جز مدت کمی (برای انتخاب این راه) درنگ نمی کردند!

۱۵) وَلَقَدْ كَانُوا عَاهَدُوا اللَّهَ مِنْ قَبْلُ لَا يُؤْلُونَ الْأَذْبَارَ وَكَانَ عَهْدُ اللَّهِ مَسُؤُولًا

- (در حالی که) آنان قبل از این با خدا عهد کرده بودند که پشت به دشمن نکنند؛ و عهد الهی مورد سوال قرار خواهد گرفت (و در برابر آن مسؤولند)!

۱۶) قُلْ لَنْ يَنْفَعُكُمُ الْفِرَارُ إِنْ فَرَرْتُمْ مِنَ الْمَوْتِ أَوِ الْقَتْلِ وَإِذَا لَا تُمْتَعِنُونَ إِلَّا

قَلِيلًا

- "یکگو": «اگر از مرگ یا کشته شدن فرار کنید، سودی به حال شما نخواهد داشت؛ و در آن هنگام جز بهره کمی از زندگانی نخواهید گرفت!»

**۱۷) قُلْ مَنْ ذَا الَّذِي يَعْصِمُكُمْ مِنَ اللَّهِ إِنْ أَرَادَ بِكُمْ سُوءًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ رَحْمَةً
وَلَا يَجِدُونَ لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا**

- بگو: «چه کسی می تواند شما را در برابر اراده خدا حفظ کند اگر او بدی یا رحمتی را برای شما اراده کند؟!» و آنها جز خدا هیچ سرپرست و یاوری برای خود نخواهند یافت.

**۱۸) قَدْ يَعْلَمُ اللَّهُ الْمُعَوَّقِينَ مِنْكُمْ وَالْقَائِلِينَ لِإِخْوَانِهِمْ هُلْمٌ إِلَيْنَا وَلَا يَأْتُونَ
الْبَأْسَ إِلَّا قَلِيلًا**

- «خداؤند کسانی که مردم را از جنگ بازمی داشتند و کسانی را که به برادران خود می گفتند: «بسوی ما بیایید (و خود را از معركه بیرون کشید) «بغربی می شناسد؛ و آنها (مردمی ضعیفند و) جز اندکی پیکار نمی کنند!»

**۱۹) أَشِحَّةً عَلَيْكُمْ فَإِذَا جَاءَ الْحَوْفُ رَأَيْتَهُمْ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ تَدُورُ أَعْيُنُهُمْ
كَالَّذِي يُغْشِي عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَإِذَا ذَهَبَ الْحَوْفُ سَلَقُوكُمْ بِالسِّنَةِ حِدَادٍ أَشِحَّةً
عَلَى الْخَيْرِ أُولَئِكَ لَمْ يُؤْمِنُوا فَأَخْبَطَ اللَّهُ أَعْمَالَهُمْ وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا**

- آنها در همه چیز نسبت به شما بخیلند؛ و هنگامی که (لحظات) ترس (و بحرانی) پیش آید، می بینی آنچنان به تو نگاه می کنند، و چشمها یشان در حدقه می چرخد، که گویی می خواهند قالب تهی کنند! اما وقتی حالت خوف و ترس فرو نشست، زبانهای تند و خشن خود را با انبوهی از خشم و عصبانیت بر شما می گشایند (و سهم خود را از غنایم مطالبه می کنند!) در حالی که در آن نیز حریص و بخیلند؛ آنها (هرگز) ایمان نیاورده اند، از این رو خداوند اعمالشان را حبظ و نایبود کرد؛ و این کار بر خدا آسان است.»

**۲۰) يَحْسَبُونَ الْأَحْزَابَ لَمْ يَذْهَبُوا وَإِنْ يَأْتِ الْأَحْزَابُ يَوْدُوا لَوْ أَنَّهُمْ بَادُونَ فِي
الْأَعْرَابِ يَسْأَلُونَ عَنْ أَنْبَائِكُمْ وَلَوْ كَانُوا فِيْكُمْ مَا قَاتَلُوا إِلَّا قَلِيلًا**

- «آنها گمان می کنند هنوز لشکر احزاب نرفته اند؛ و اگر برگردند (از ترس آنان) دوست می دارند در میان اعراب بادینه نشین پراکنده (و پنهان) شوند و از اخبار شما جویا گردند؛ و اگر در میان شما باشند جز اندکی پیکار نمی کنند!»

۲۱) لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لَمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ
الْآخِرَ وَذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا

- مسلمان باشی در زندگی رسول خدا سمش نیکویی بود، برای آنها که امید به رحمت خدا و روز رستاخیز دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.

۲۲) وَلَمَّا رَأَى الْمُؤْمِنُونَ الْأَحْزَابَ قَالُوا هَذَا مَا وَعَدَنَا اللَّهُ وَرَسُولُهُ وَصَدَقَ
الَّهُ وَرَسُولُهُ وَمَا زَادُهُمْ إِلَّا إِيمَانًا وَتَسْلِيمًا

- (اما) مؤمنان وقتی لشکر احزاب را دیدند گفتند: «این همان است که خدا و رسولش به ما وعده داده، و خدا و رسولش راست گفته‌اند!» و این موضوع جز بر ایمان و تسلیم آنان نیزند.

۲۳) مِنَ الْمُؤْمِنِينَ رِجَالٌ صَدَقُوا مَا عَاهَدُوا اللَّهُ عَلَيْهِ فَمِنْهُمْ مَنْ قَضَى نَحْبَهُ
وَمِنْهُمْ مَنْ يَنْتَظِرُ وَمَا بَدَّلُوا تَبْدِيلًا

- "در میان مؤمنان مردانی هستند که بر سر عهدی که با خدا بستند صادقانه ایستاده‌اند؛ بعضی پیمان خود را به آخر برداشتند (او راه او شریت شهادت نوشیدند)، و بعضی دیگر در انتظارند؛ و هرگز تغییر و تبدیلی در عهد و پیمان خود ندادند."

۲۴) لِيَجْزِيَ اللَّهُ الصَّادِقِينَ بِصِدْقِهِمْ وَيُعَذِّبَ الْمُنَافِقِينَ إِنْ شَاءَ أُوْتَيْتُوبَ عَلَيْهِمْ
إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَفُورًا رَّحِيمًا

- "هدف این است که خداوند صادقان را بخاطر صدقشان پاداش دهد، و منافقان را هرگاه اراده کند عذاب نماید یا (اگر توبه کنند) توبه آنها را بپذیرد؛ چرا که خداوند آمرزنده و رحیم است."

۲۵) وَرَدَ اللَّهُ الَّذِينَ كَفَرُوا بِغَيْظِهِمْ لَمْ يَنَالُوا خَيْرًا وَكَفَى اللَّهُ الْمُؤْمِنِينَ الْقِتَالَ
وَكَانَ اللَّهُ قَوِيًّا عَزِيزًا

- "خدا کافران را با دلیلی بر از خشم بازگرداند بی‌آنکه نتیجه‌ای از کار خود گرفته باشند؛ و خداوند (در این میدان)، مؤمنان را از جنگ بی‌نیاز ساخت (و پیروزی را نصیبیشان کرد)؛ و خدا قوی و شکست‌ناپذیر است!"

۲۶) وَأَنْزَلَ اللَّذِينَ ظَاهِرُوهُم مِّنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ صَيَّاصِيهِمْ وَقَذَفَ فِي
قُلُوبِهِمُ الرُّعْبَ فَرِيقًا تَقْتُلُونَ وَتَأْسِرُونَ فَرِيقًا

- "خداؤند گروهی از اهل کتاب [= یهود] را که از آنان [= مشرکان عرب] حمایت کردند از قلعه‌های محکم شان پایین کشید و در دلهایشان رعب افکند؛ (و کارشان به جایی رسید که) گروهی را به قتل می‌رساندید و گروهی را اسیر می‌کردید!"

۲۷) وَأُورْثَكُمْ أَرْضَهُمْ وَدِيَارَهُمْ وَأَمْوَالَهُمْ وَأَرْضًا لَمْ تَطْؤُوهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَىٰ
كُلٌّ شَيْءٍ قَدِيرًا

- "و زمینها و خانه‌ها و اموالشان را در اختیار شما گذاشت، و (همچنین) زمینی را که هرگز در آن گام ننهاده بودید؛ و خداوند بر هر چیز تووانست!"

۲۸) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَّاَزِواجِكَ إِنْ كُنْتَنَ تُرِدُنَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا وَزَيْنَتَهَا فَنَعَالَيْنَ
أُمْتَعَكُنَ وَأَسْرَخُكُنَ سَرَاحًا جَمِيلًا

- ای پیامبر! به همسرات بگو: «اگر شما زندگی دنیا و زرق و برق آن را می‌خواهید بیایید با هدیه‌ای شما را بهره‌مند سازم و شما را بطرز نیکوبی رها سازم!»

۲۹) وَإِنْ كُنْتَنَ تُرِدُنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَالدَّارَ الْآخِرَةَ فَإِنَّ اللَّهَ أَعَدَ لِلْمُحْسِنَاتِ
مِنْكُنَ أَجْرًا عَظِيمًا

- و اگر شما خدا و پیامبر و سرای آخرت را می‌خواهید، خداوند برای نیکوکاران شما پاداش عظیمی آمده ساخته است.»

۳۰) يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ مَنْ يَأْتِ مِنْكُنَ بِفَاحِشَةٍ مُّبَيِّنَةٍ يُضَاعِفْ لَهَا الْعَذَابُ ضِعْفَيْنِ
وَكَانَ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرًا

- "ای همسران پیامبر! هر کدام از شما گناه آشکار و فاحشی مرتكب شود، عذاب او دوچندان خواهد بود؛ و این برای خدا آسان است."

(۳۱) وَمَنْ يَقْنُتْ مِنْكُنَ لِلَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَعْمَلْ صَالِحًا نُؤْتَهَا أَجْرَهَا مَرَّتَيْنِ
وَأَعْتَدَنَا لَهَا رِزْقًا كَرِيمًا

- هر کس از شما برای خدا و پیامبر خصوص کند و عمل صالح انجام دهد، پاداش او را دو چندان خواهیم ساخت،
روزی پر از شی برای او آماده کردادیم.

(۳۲) يَا نِسَاءَ النَّبِيِّ لَسْتُنَّ كَاحِدٌ مِنَ النِّسَاءِ إِنِ اتَّقَيْتُنَ فَلَا تَخْضَعْنَ بِالْقَوْلِ
فَيَطْمَعَ الَّذِي فِي قَلْبِهِ مَرَضٌ وَقُلْنَ قَوْلًا مَعْرُوفًا

- "ای همسران پیامبر اشها همچون یکی از زنان معمولی نیستید اگر تقدرا پیشه کنید؛ پس به گونه‌ای هوس انگیز
سخن نگویید که بیماردلان در شما طمع کنند، و سخن شایسته بگویید!"

(۳۳) وَقَرْنَ فِي بِيُوتِكُنَ وَلَا تَبِرَّجْنَ تَبَرُّجَ الْجَاهِلِيَّةِ الْأُولَى وَأَقِمْنَ الصَّلَاةَ وَآتِيْنَ
الزَّكَاهَ وَأَطْعِنْ اللَّهَ وَرَسُولَهُ إِنَّمَا يُرِيدُ اللَّهُ لِيُذْهِبَ عَنْكُمُ الرِّجْسَ أَهْلَ الْبَيْتِ
وَيُظْهِرُكُمْ تَطْهِيرًا

- "و در خانه‌های خود بمانید، و همچون دوران جاهلیت نخستین (در میان مردم) ظاهر تشوید، و نماز را برپا دارید،
وزکات را بپردازید، و خدا و رسولش را اطاعت کنید؛ خداوند فقط می خواهد پلیدی و گناه را از شما اهل بیت دور
کند و کاملاً شما را پاک سازد."

(۳۴) وَأَذْكُرْنَ مَا يُتْلَى فِي بِيُوتِكُنَ مِنْ آيَاتِ اللَّهِ وَالْحِكْمَةِ إِنَّ اللَّهَ كَانَ لَطِيفًا
خَبِيرًا

- "آنچه را در خانه‌های شما از آیات خداوند و حکمت و دانش خوانده می شود یاد کنید؛ خداوند لطیف و خیر
است!"

(۳۵) إِنَّ الْمُسْلِمِينَ وَالْمُسْلِمَاتِ وَالْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَالْقَانِتِينَ وَالْقَانِتَاتِ
وَالصَّادِقِينَ وَالصَّادِقَاتِ وَالصَّابِرِينَ وَالصَّابِرَاتِ وَالخَاسِعِينَ وَالخَاسِعَاتِ
وَالْمُتَصَدِّقِينَ وَالْمُتَصَدِّقَاتِ وَالصَّائِمِينَ وَالصَّائِمَاتِ وَالْحَافِظِينَ فُرُوجُهُمْ

وَالْحَافِظَاتِ وَالذَّاكِرِينَ اللَّهَ كَثِيرًا وَالذَّاكِرَاتِ أَعَدَ اللَّهُ لَهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا

عَظِيمًا

- به یقین، مردان مسلمان و زنان مسلمان، مردان با ایمان و زنان با ایمان، مردان مطیع فرمان خدا و زنان مطیع فرمان خدا، مردان راستگو و زنان راستگو، مردان صابر و شکیبا و زنان صابر و شکیبا، مردان با خشوع و زنان با خشوع، مردان اتفاق کننده و زنان اتفاق کننده، مردان روزه دار و زنان روزه دار، مردان پاکدامن و زنان پاکدامن و مردانی که بسیار به یاد خدا هستند و زنانی که بسیار یاد خدا می کنند، خداوند برای همه آنان مغفرت و پاداش عظیمی فراهم ساخته است.

(۳۶) وَمَا كَانَ لِمُؤْمِنٍ وَلَا مُؤْمِنَةٍ إِذَا قَضَى اللَّهُ وَرَسُولُهُ أُمْرًا أَن يَكُونَ لَهُمُ الْخَيْرَةُ مِنْ أُمْرِهِمْ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ ضَلَّ ضَلَالًا مُّبِينًا

- «هیچ مرد و زن با ایمانی حق ندارد هنگامی که خدا و بیامیرش امری را لازم بدانند، اختیاری (در برایر فرمان خدا) داشته باشد؛ و هر کس نافرمانی خدا و رسولش را کند، به گمراهی آشکاری گرفتار شده است!»

(۳۷) وَإِذْ تَقُولُ لِلَّذِي أَنْعَمَ اللَّهُ عَلَيْهِ وَأَنْعَمْتَ عَلَيْهِ أَمْسِكٌ عَلَيْكَ زَوْجَكَ وَأَتَقِ اللَّهَ وَتُخْفِي فِي نَفْسِكَ مَا اللَّهُ مُبْدِيهِ وَتَخْشَى النَّاسَ وَاللَّهُ أَحَقُّ أَنْ تَخْشَاهُ فَلَمَّا قَضَى زَيْدٌ مِنْهَا وَطَرَا زَوْجَهَا لِكَيْ لَا يَكُونَ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ حَرَجٌ فِي أَزْوَاجٍ أَدْعَيَاهُمْ إِذَا قَضَوْا مِنْهُنَّ وَطَرَا وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ مَفْعُولًا

- «(به خاطر بیاور) زمانی را که به آن کس که خداوند به او نعمت داده بود و تو نیز به او نعمت داده بودی [به فرزند خواندهات «زید»] می گفتی: «همسرت را نگاهدار و از خدا بپرهیز!» (و پیوسته این امر را تکرار می کردی)؛ و در دل چیزی را پنهان می داشتم که خداوند آن را آشکار می کند؛ و از مردم می ترسیدی در حالی که خداوند سزاوارتر است که از او بترسی! هنگامی که زید نیازش را از آن زن به سرآورد (و از او جدا شد)، ما او را به همسری تو درآوردهیم تا مشکلی برای مؤمنان در ازدواج با همسران پسر خواندهایشان - هنگامی که طلاق گیرند - نباشد؛ و فرمان خدا انجام شدنی است (و سنت غلط تحریم این زنان باید شکسته شود).»

(۳۸) مَا كَانَ عَلَى النَّبِيِّ مِنْ حَرَجٍ فِيمَا فَرَضَ اللَّهُ لَهُ سُنَّةً اللَّهِ فِي الَّذِينَ خَلَوْا
مِنْ قَبْلُ وَكَانَ أَمْرُ اللَّهِ قَدَرًا مَقْدُورًا

- هیچ گونه معنی بر پیامبر در آنچه خدا بر او واجب کرده نیست؛ این سنت الهی در مورد کسانی که پیش از این بوده‌اند نیز جاری بوده؛ و فرمان خدا روی حساب و برنامه دقیقی است!

(۳۹) الَّذِينَ يُبَلِّغُونَ رِسَالَاتِ اللَّهِ وَيَخْشَوْنَهُ وَلَا يَخْشَوْنَ أَحَدًا إِلَّا اللَّهُ وَكَفَى
بِاللَّهِ حَسِيبًا

- "پیامبران" پیشین کسانی بودند که تبلیغ رسالت‌های الهی می‌کردند و (تنها) از او می‌ترسیدند، و از هیچ کس جز خدا بیم نداشتند؛ و همین پس که خداوند حسابگر (و پاداش‌دهنده اعمال آنها) است!

(۴۰) مَا كَانَ مُحَمَّدًا أَبَا أَحَدٍ مِنْ رِجَالِكُمْ وَلَكِنَ رَسُولَ اللَّهِ وَخَاتَمَ النَّبِيِّنَ وَكَانَ
اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهَا

- "محمد" (ص) پدر هیچ یک از مردان شما نبوده و نیست؛ ولی رسول خدا و ختم‌کننده و آخرین پیامبران است؛ و خداوند به همه چیز آگاه است!

(۴۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا اللَّهَ ذِكْرًا كَثِيرًا

- کسانی که ایمان آورده‌اید! خدا را بسیار یاد کنید.

(۴۲) وَسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

- و صبح و شام او را تسبیح گویید!

(۴۳) هُوَ الَّذِي يُصَلِّي عَلَيْكُمْ وَمَلَائِكَتُهُ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَكَانَ
بِالْمُؤْمِنِينَ رَحِيمًا

- او کسی است که بر شما درود و رحمت می‌فرستد، و فرشتگان او (نیز) برای شما تقاضای رحمت می‌کنند تا شما را از ظلمات (جهل و شرک گناه) به سوی نور (ایمان و علم و تقوا) رهمنون گردد؛ او نسبت به مؤمنان همساره مهربان بوده است!

٤٤) تَحِيَّتُهُمْ يَوْمَ يُلْقَوْنَهُ سَلَامٌ وَأَعْدَّ لَهُمْ أَجْرًا كَرِيمًا

- "تحیت آنان در روزی که او را دیدار می کنند سلام است؛ و برای آنها پاداش پر ارزشی فراهم ساخته است."

٤٥) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

- ای پیامبر! ما تو را گواه فرستادیم و بشارت دهنده و انذار کننده!

٤٦) وَدَاعِيًّا إِلَى اللَّهِ بِإِذْنِهِ وَسَرَاجًا مُنِيرًا

- و تو را دعوت کننده بسوی خدا به فرمان او قرار دادیم، و چراغی روشنی بخش!

٤٧) وَبَشِّرِ الْمُؤْمِنِينَ بِأَنَّ اللَّهَمْ مِنَ اللَّهِ فَضْلًا كَبِيرًا

- و مؤمنان را بشارت ده که برای آنان از سوی خدا فضل بزرگی است.

٤٨) وَلَا تُطِعِ الْكَافِرِينَ وَالْمُنَافِقِينَ وَدَعْ أَذَاهُمْ وَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ وَكَفَى بِاللَّهِ

وَكِيلًا

- و از کافران و منافقان اطاعت مکن، و به آزارهای آنها اعتنا منما، و بر خدا توکل کن، و همین بس که خدا حامی و مدافع (تو) است!

٤٩) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَكْحَثُ الْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ طَلَقْتُمُوهُنَّ مِنْ قَبْلِ أَنْ

تَمْسُوْهُنَّ فَمَا لَكُمْ عَلَيْهِنَّ مِنْ عِدَّةٍ تَعْتَدُونَهَا فَمَتَّعُوهُنَّ وَسَرُّحُوهُنَّ سَرَاحًا جَمِيلًا

- "ای کسانی که ایمان آورده ایدا هنگامی که با زنان با ایمان ازدواج کردید و قبل از همیست شدن طلاق دادید، عذر ای برای شما بر آنها نیست که بخواهید حساب آن را نگاه دارید؛ آنها را با هدیه مناسبی بهره مند سازید و بطرز شایسته ای رهایشان کنید."

٥٠) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِنَّا أَخْلَلْنَا لَكَ أَزْوَاجَكَ اللَّاتِي آتَيْتَ أُجُورَهُنَّ وَمَا مَلَكْتَ

يَمِينُكَ مِمَّا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَيْكَ وَبَنَاتِ عَمَّكَ وَبَنَاتِ عَمَّاتِكَ وَبَنَاتِ خَالِكَ

وَبَنَاتِ خَالَاتِكَ اللَّاتِي هَاجَرْنَ مَعَكَ وَامْرَأَةً مُؤْمِنَةً إِنْ وَهَبَتْ نَفْسَهَا لِلنَّبِيِّ إِنْ

أَرَادَ النَّبِيُّ أَنْ يَسْتَكِحَهَا خَالِصَةً لَكَ مِنْ دُونِ الْمُؤْمِنِينَ قَدْ عَلِمْنَا مَا فَرَضْنَا

عَلَيْهِمْ فِي أَزْوَاجِهِمْ وَمَا مَلَكُتْ أَيْمَانُهُمْ لِكَيْلًا يَكُونَ عَلَيْكَ حَرَجٌ وَكَانَ اللَّهُ
غَفُورًا رَّحِيمًا

- "ای پیامبر! ما همسران تو را که مهرشان را پرداخته‌ای برای تو حلال کردیم، و همچنین کنیزانی که از طریق غنایمی که خدا به تو بخشیده است مالک شده‌ای و دختران عمومی تو، و دختران عمه‌ها، و دختران دایی تو، و دختران خاله‌ها که با تو مهاجرت کردند (ازدواج با آنها برای تو حلال است) و هرگاه زن با ایمانی خود را به پیامبر ببخشد (و مهری برای خود نخواهد) چنانچه پیامبر بخواهد می‌تواند او را به همسری برگزیند؛ اما چنین ازدواجی تنها برای تو مجاز است نه دیگر مؤمنان؛ ما می‌دانیم برای آنان در مورد همسرانشان و کنیزانشان چه حکمی مقرر داشته‌ایم (و مصلحت آنان چه حکمی را ایجاد می‌کند)؛ این بخطاب آن است که مشکلی (در ادای رسالت) بر تو نباشد (و از این راه حامیان فزوونتی فراهم سازی)؛ و خداوند آمرزند و مهربان است!"

۵۱) تُرْجِي مَنْ تَشَاءُ مِنْهُنَّ وَتُنُوِّي إِلَيْكَ مَنْ تَشَاءُ وَمَنْ ابْتَغَيْتَ مِمَّنْ عَزَّلَتْ
فَلَا جُنَاحَ عَلَيْكَ ذَلِكَ أَذْنَى أَنْ تَقَرَّ أَعْيُنُهُنَّ وَلَا يَعْزِزُنَّ وَيَرْضَيْنَ بِمَا آتَيْتَهُنَّ
كُلُّهُنَّ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي قُلُوبِكُمْ وَكَانَ اللَّهُ عَلَيْمًا حَلِيمًا

- "(موعد) هر یک از همسرات را بخواهی می‌توانی به تأخیر اندازی، و هر کدام را بخواهی نزد خود جای دهی؛ و هر گاه بعضی از آنان را که برکنار ساخته‌ای بخواهی نزد خود جای دهی، گناهی بر تو نیست؛ این حکم الهی برای روشنی چشم آنان، و اینکه غمگین نباشند و به آنچه به آنان می‌دهی همگی راضی شوند نزدیکتر است؛ و خدا آنچه را در قلوب شماست می‌داند، و خداوند دانا و بردبار است (از مصالح بندگان خود باخبر است، و در کیفر آنها عجله نمی‌کند)!"

۵۲) لَا يَحِلُّ لَكَ النِّسَاءُ مِنْ بَعْدِ وَلَا أَنْ تَبَدَّلَ بَهِنَّ مِنْ أَزْوَاجٍ وَلَوْ أَعْجَبَكَ
حُسْنُهُنَّ إِلَّا مَا مَلَكَتْ يَمِينُكَ وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ رَّقِيبًا

- بعد از این دیگر زنی بر تو حلال نیست، و نمی‌توانی همسرات را به همسران دیگری مبدل کنی [= بعضی را طلاق دهی و همسر دیگری به جای او برگزینی] هر چند جمال آنها مورد توجه تو واقع شود، مگر آنچه که بصورت کنیز در ملک تو درآید! و خداوند ناظر و مراقب هر چیز است (و با این حکم فشار قبایل عرب را در اختیار همسر از آنان، از تو برداشتیم).

۵۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتَ النَّبِيِّ إِلَّا أَنْ يُؤْذَنَ لَكُمْ إِلَى طَعَامٍ
غَيْرَ نَاتِرِينَ إِنَّهُ وَلَكُمْ إِذَا دُعِيْتُمْ فَادْخُلُوا فَإِذَا طَعَمْتُمْ فَانْتَشِرُوا وَلَا مُسْتَأْنِسِينَ
لِحَدِيثٍ إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ يُؤْذِنِي النَّبِيُّ فَيَسْتَحْيِي مِنْكُمْ وَاللَّهُ لَمَّا يَسْتَحْيِي مِنَ الْعَقَّ
وَإِذَا سَأَلْتُمُوهُنَّ مَتَاعًا فَاسْأَلُوهُنَّ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ ذَلِكُمْ أَطْهَرُ لِقَلْوَبِكُمْ
وَقُلُوبُهُنَّ وَمَا كَانَ لَكُمْ أَنْ تُؤْذِنُوا رَسُولَ اللَّهِ وَلَا أَنْ تَنْكِحُوا أَزْوَاجَهُ مِنْ بَعْدِهِ
أَبْدًا إِنَّ ذَلِكُمْ كَانَ عِنْدَ اللَّهِ عَظِيمًا

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! در خانه های پیامبر داخل نشوید مگر به شما برای صرف غذا اجازه داده شود، در حالی که (قبل از موعد نیایید و) در انتظار وقت غذا ننشینید؛ اما هنگامی که دعوت شدید داخل شوید؛ و وقتی غذا خورید پراکنده شوید، و (بعد از صرف غذا) به بحث و صحبت ننشینید؛ این عمل، پیامبر را ناراحت می نماید، ولی از شما شرم می کند (و چیزی نمی گوید)؛ اما خداوند از (بيان) حق شرم ندارد! و هنگامی که چیزی از وسائل زندگی را (بعنوان عاریت) از آنان [=همسران پیامبر] می خواهد از پشت پرده پنهان کردند؛ این کار برای پاکی دلهای شما و آنها بهتر است! و شما حق ندارید رسول خدا را آزار دهید، و نه هرگز همسران او را بعد از او به همسری خود درآورید که این کار نزد خدا بزرگ است!"

۵۴) إِنْ تُبْدُوا شَيْئًا أَوْ تُخْفُوا فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا
- اگر چیزی را آشکار کنید یا آن را پنهان دارید، خداوند از همه چیز آگاه است!

۵۵) لَمَّا جَنَاحَ عَلَيْهِنَّ فِي آبَائِهِنَّ وَلَا أَبْنَائِهِنَّ وَلَا إِخْوَانِهِنَّ وَلَا أَبْنَاءِ إِخْوَانِهِنَّ
وَلَا أَبْنَاءِ أَخْوَاتِهِنَّ وَلَا نِسَائِهِنَّ وَلَا مَا مَلَكَتْ أُيُّمَانُهُنَّ وَاتَّقِنَ اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ كَانَ
عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدًا

- "بر آنان [=همسران پیامبر] گناهی نیست در مورد پدران و فرزندان و برادران و فرزندان برادران و فرزندان خواهران خود و زنان مسلمان و برده گان خویش (که بدون حجاب و پرده با آنها تماس بگیرند)؛ و تقوای الهی را پیشه کنید که خداوند نسبت به هر چیزی شاهد و آگاه است."

۵۶) إِنَّ اللَّهَ وَمَلَائِكَتَهُ يُصَلِّونَ عَلَى النَّبِيِّ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا صَلُوْا عَلَيْهِ وَسَلِّمُوا تَسْلِيمًا

- «خداد و فرشتگانش بر پیامبر درود می فرستد؛ ای کسانی که ایمان آورده‌اید، بر او درود فرستید و سلام گویید و کاملاً تسلیم (فرمان او) باشید.»

۵۷) إِنَّ الَّذِينَ يُؤْذُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَعْنَهُمُ اللَّهُ فِي الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ وَأَعَدَ لَهُمْ عَذَابًا مُّهِينًا

- آنها که خدا و پیامبر را آزار می دهند، خداوند آنان را از رحمت خود در دنیا و آخرت دور ساخته، و برای آنها عذاب خوارکننده‌ای آمده کرده است.

۵۸) وَالَّذِينَ يُؤْذُونَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ بِغَيْرِ مَا اكْتَسَبُوا فَقَدِ احْتَمَلُوا بُهْتَانًا وَإِثْمًا مُّبِينًا

- «آنان که مردان و زنان با ایمان را به خاطر کاری که انجام نداده‌اند آزار می دهند؛ بار بهتان و گناه آشکاری را به دوش کشیده‌اند.»

۵۹) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ قُلْ لَّاَزُوا جَكَ وَبَنَاتِكَ وَتَسَاءَ الْمُؤْمِنِينَ يُدْنِيْنَ عَلَيْهِنَّ مِنْ جَلَابِيْهِنَّ ذَلِكَ أَدْنَى أَنْ يُعْرَفَنَ فَلَا يُؤْذِيْنَ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «ای پیامبر! به همسران و دختران و زنان مؤمنان بگو: «جلبابها» = روسربی های بلند] خود را بر خویش فروافکنند، این کار برای اینکه شناخته شوند و مورد آزار قرار نگیرند بهتر است؛ (و اگر تاکنون خطأ و کوتاهی از آنها سر زده توبه کنند) خداوند همواره آمرزند رحیم است.»

۶۰) لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ الْمُنَافِقُونَ وَالَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْمُرْجَفُونَ فِي الْمَدِينَةِ لَنُغَرِّيَنَّكَ بِهِمْ ثُمَّ لَا يُجَارُوْنَكَ فِيهَا إِلَّا قَلِيلًا

- اگر منافقان و بیماردلان و آنها که اخبار دروغ و شایعات بی اساس در مدینه پخش می کنند دست از کار خود بر ندارند، تو را بر ضد آنان می شورانیم، سپس جز مدت کوتاهی نمی توانند در کنار تو در این شهر بمانند!

٦١) مَلْعُونِينَ أَيْنَمَا ثُقِّفُوا أَحِذُّوا وَقُتِّلُوا تَقْتِيلًا

- و از همه جا طرد می شوند، و هر جا یافته شوند گرفته خواهند شد و به سختی به قتل خواهند رسید!

٦٢) سُنَّةَ اللَّهِ فِي الظَّرِيفَةِ خَلَوْا مِنْ قَبْلٍ وَكُنْ تَجَدَ لِسُنَّةَ اللَّهِ تَبَدِّيلًا

- این سنت خداوند در اقوام پیشین است، و برای سنت الهی هیچ گونه تغییر نخواهی یافت!

٦٣) يَسْأَلُكَ النَّاسُ عَنِ السَّاعَةِ قُلْ إِنَّمَا عِلْمُهَا عِنْدَ اللَّهِ وَمَا يُدْرِيكَ لَعْلَّ

السَّاعَةَ تَكُونُ قَرِيبًا

- مردم از تو درباره (زمان قیام) قیامت سؤال می کنند، بگو: «علم آن تنها نزد خداست!» و چه می دانی شاید قیامت تزدیک باشد!

٦٤) إِنَّ اللَّهَ لَعْنَ الْكَافِرِينَ وَأَعْدَ اللَّهُمْ سَعِيرًا

- خداوند کافران را لعن کرده (و از رحمت خود دور داشته) و برای آنان آتش سوزاننده‌ای آماده نموده است.

٦٥) خَالِدِينَ فِيهَا أَبْدًا لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

- در حالی که همواره در آن تا ابد می مانند، و ولی و یاوری نخواهد یافت!

٦٦) يَوْمَ تُقْلَبُ وُجُوهُهُمْ فِي النَّارِ يَقُولُونَ يَا لَيْتَنَا أَطْغَنَاهُ اللَّهُ وَأَطْغَنَاهُ الرَّسُولُ

- در آن روز که صورتهای آنان در آتش (دوخ) دگرگون خواهد شد (از کار خویش پشیمان می شوند و) می گویند: «ای کاش خدا و پیامبر را اطاعت کرده بودیم!»

٦٧) وَقَالُوا رَبَّنَا إِنَّا أَطْغَنَاهُ سَادَتَنَا وَكُبَرَاءَنَا فَأَضْلَلُونَا السَّبِيلًا

- و می گویند: «پروردگار! ما از سران و بزرگان خود اطاعت کردیم و ما را گمراه ساختند!

٦٨) رَبَّنَا أَتِهِمْ ضِعْفَيْنِ مِنَ الْعَذَابِ وَالْعَنْهُمْ لَعْنًا كَبِيرًا

- پروردگار! آنان را از عذاب، دو چندان ده و آنها را لعن بزرگی فرمای!

۶۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ آدَوْا مُوسَى فَبَرَّأَهُ اللَّهُ مِمَّا قَالُوا

وَكَانَ عِنْدَ اللَّهِ وَجِيهًا

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! همانند کسانی نباشید که موسی را آزار دادند؛ و خداوند او را از آنچه در حق او می‌گفتند میرا ساخت؛ و او نزد خداوند، آبرومند (و گرانقدر) بود!

۷۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَقُولُوا قَوْلًا سَدِيدًا

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! تقوای الهی پیشه کنید و سخن حق بگویید...

۷۱) يُصْلِحُ لَكُمْ أَعْمَالَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَمَنْ يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَقَدْ فَازَ

فَوْزًا عَظِيمًا

- "تا خدا کارهای شما را اصلاح کند و گناهاتتان را بیامرزد؛ و هر کس اطاعت خدا و رسولش کند، به رستگاری (و پیروزی) عظیمی دست یافته است!"

۷۲) إِنَّا عَرَضْنَا الْأُمَانَةَ عَلَى السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ وَالْجِبَالِ فَأَيْنَ أَنْ يَحْمِلْهَا
وَأَشْفَقْنَاهُمْ وَحَمَلَهَا إِنْسَانٌ إِنَّهُ كَانَ ظَلُومًا جَهُولًا

- "ما امانت (تعهید، تکلیف، و ولایت الهی) را بر آسمانها و زمین و کوهها عرضه داشتیم، آنها از حصل آن سر بر تاختند، و از آن هراسیدند؛ اما انسان آن را بر دوش کشید؛ او بسیار ظالم و جاهل بود، (چون قدر این مقام عظیم را نشناخت و به خود ستم کرد)!"

۷۳) لَيُعَذِّبَ اللَّهُ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ وَيَتُوبَ اللَّهُ
عَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- "هدف این بود که خداوند مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را (از مؤمنان جدا سازد و آنان را) عذاب کند، و خدا رحمت خود را بر مردان و زنان با ایمان بفرستد؛ خداوند همواره آمرزنده و رحیم است!"

سُبْرَةِ سِيَا

س - ۳۴ - تعداد آیات ۵۴ - محل نزول مکد

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) الْحَمْدُ لِلّٰهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَلَهُ الْحَمْدُ فِي الْآخِرَةِ
وَهُوَ الْحَكِيمُ الْخَيْرُ

- "حمد (و ستایش) مخصوص خداوندی است که تمام آنچه در آسمانها و زمین است از آن اوست؛ و (نیز) حمد (و سپاس) برای اوست در سرای آخرت؛ او حکیم و آگاه است."

۲) يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزَلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ
فِيهَا وَهُوَ الرَّحِيمُ الْغَفُورُ

- "آنچه در زمین فرومی‌رود و آنچه را از آن برموی‌آید می‌داند، و (همچنین) آنچه از آسمان نازل می‌شود و آنچه بر آن بالا می‌رود؛ او مهریان و امرزنه است."

۳) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَأْتِنَا السَّاعَةُ قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتَأْتِنَّكُمْ عَالَمُ الْغَيْبِ لَا
يَعْرُبُ عَنْهُ مِثْقَالُ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي الْأَرْضِ وَلَا أَصْغَرُ مِنْ ذَلِكَ وَلَا
أَكْبَرُ إِلَّا فِي كِتَابٍ مُّبِينٍ

- کافران گفتند: «قیامت هرگز به سراغ ما نخواهد آمد!» بگو: «آری به پروردگارم سوگند که به سراغ شما خواهد آمد، خداوندی که از غیب آگاه است و به اندازه سنگینی ذراتی در آسمانها و زمین از علم او دور نخواهد ماند، و نه کوچکتر از آن و نه بزرگتر، مگر اینکه در کتابی آشکار ثبت است!»

۴) لِيَجْزِيَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَرَزْقٌ كَرِيمٌ

- تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند پاداش دهد؛ برای آنان مغفرت و روزی پر ارزشی است!»

۵) وَالَّذِينَ سَعَوْا فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مِنْ رِجْزِ أَلِيمٍ

- کسانی که سعی در (تکذیب) آیات ما داشتند و گمان کردند می توانند از حوزه قدرت ما پکریزند، عذابی بد و دردنگ خواهند داشت!

۶) وَيَرَى الَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ الَّذِي أُنْزِلَ إِلَيْكَ هُوَ الْحَقُّ وَيَهْدِي إِلَى

صِرَاطِ الْعَزِيزِ الْحَمِيدِ

- کسانی که به ایشان علم داده شده، آنچه را از سوی پروردگارت بر تو نازل شده حق می دانند و به راه خداوند عزیز و حمید هدایت می کند.

۷) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا هَلْ نَدْلُكُمْ عَلَى رَجُلٍ يُبَيِّنُكُمْ إِذَا مُزْقُتمُ كُلَّ مُمْزَقٍ إِنَّكُمْ

لَفِي خَلْقٍ جَدِيدٍ

- و کافران گفتند: «آیا مردی را به شما نشان دهیم که به شما خبر می دهد هنگامی که (مردید و) سخت از هم متلاشی شدید، (بار دیگر) آفرینش تازه‌ای خواهید یافت؟!

۸) أَفْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا أَمْ بِهِ جِنَّةٌ بَلِ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ فِي الْعَذَابِ

وَالضَّلَالُ الْبَعِيدُ

- آیا او بر خدا دروغ بسته یا به نوعی جنون گرفتار است؟!» (چنین نیست)، بلکه کسانی که به آخرت ایمان نمی آورند، در عذاب و گمراهی دوری هستند (و نشانه گمراهی آنها همین انکار شدید است).

۹) أَفَمْ يَرَوْا إِلَىٰ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّ نَشَاءً نَخْسِفُ بِهِمُ الْأَرْضَ أَوْ نُسْقِطُ عَلَيْهِمْ كِسْفًا مِّنَ السَّمَاءِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَةً لَّكُلُّ عَبْدٍ مُّتَبِّبٍ

- آیا به آنچه پیش رو و پشت سر آنان از آسمان و زمین قرار دارد نگاه نکردند (تا به قدرت خدا بر همه چیز واقع شوند)! اگر ما بخواهیم آنها را (با یک زمین‌لرزه) در زمین فرومی‌بریم، یا قطعه‌هایی از سنگهای آسمانی را بر آنها فرمودی‌ریزیم؛ در این نشانه‌ای است (بر قدرت خدا) برای هر بنده توبه کار!

۱۰) وَلَقَدْ آتَيْنَا دَاوُودَ مِنَا فَصْلًا يَا جَبَالُ أُوّبِي مَعَهُ وَالظَّيْرَ وَالنَّا لَهُ الْحَدِيدَ

- و ما به داود از سوی خود فضیلتی بزرگ بخشیدیم؛ (ما به کوهها و پرندگان گفتیم) ای کوهها و ای پرندگان! با او هم آواز شوید و همراه او تسبیح خدا گوید! و آهن را برای او نرم کردیم.

۱۱) أَنِ اعْمَلْ سَابَغَاتٍ وَقَدْرٍ فِي السَّرْدِ وَاعْمَلُوا صَالِحًا إِنِّي بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- (و به او گفتیم): زره‌های کامل و فراخ ساز، و حلقه‌ها را به اندازه و متناسب کن! و عمل صالح بجا آورید که من به آنچه انجام میدهید بینا هستم!

۱۲) وَلِسَلِيمَانَ الرِّيحَ غَدُوُهَا شَهْرُ وَرَوَاحُهَا شَهْرٌ وَأَسْلَنَا لَهُ عَيْنَ الْقِطْرِ وَمِنَ الْجِنِّ مَنِ يَعْمَلُ بَيْنَ يَدَيْهِ بِإِذْنِ رَبِّهِ وَمَنِ يَزِغُّ مِنْهُمْ عَنْ أَمْرِنَا نُذِقُهُ مِنْ عَذَابِ السَّعَيرِ

- و برای سلیمان یاد را مسخر ساختیم که صحبتگاهان مسیر یک ماه را می‌پیمود و عصرگاهان مسیر یک ماه را؛ و چشم مس (مناب) را برای او روان ساختیم؛ و گروهی از جن پیش روی او به اذن پروردگارش کار می‌کردند؛ و هر کدام از آنها که از فرمان ما سرپیچی می‌کرد، او را عذاب آتش سوزان می‌چشانیم!

۱۳) يَعْمَلُونَ لَهُ مَا يَشَاءُ مِنْ مَحَارِيبَ وَتَمَاثِيلَ وَجَفَانَ كَالْجَوَابِ وَقُدُورٌ رَّاسِيَاتٍ اعْمَلُوا آلَ دَاوُودَ شُكْرًا وَقَلِيلٌ مِّنْ عِبَادِيَ الشَّكُورُ

- آنها هر چه سلیمان می‌خواست برایش درست می‌کردند؛ معبدها، تمثالها، ظروف بزرگ غذا همانند حوضها، و دیگهای ثابت (که از بزرگی قابل حمل و نقل نبود؛ و به آنان گفتیم) ای آل داود! شکر (این همه نعمت را) بجا آورید؛ ولی عده کمی از بندگان من شکر گزارند!

۱۴) فَلَمَّا قَضَيْنَا عَلَيْهِ الْمَوْتَ مَا دَلَّهُمْ عَلَى مَوْتِهِ إِلَّا دَابَّةُ الْأَرْضِ تَأْكُلُ مِنْسَاتَهُ فَلَمَّا خَرَّ تَبَيَّنَتِ الْجِنُّ أَنَّ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ الْغَيْبَ مَا لَبِثُوا فِي الْعَذَابِ الْمُهِينِ

- "(با این همه جلال و شکوه سلیمان) هنگامی که مرگ را بر او مقرر داشتیم، کسی آنها را از مرگ وی آگاه نساخت مگر بینده زمین [=موریانه] که عصای او را می خورد (تا شکست و پیکر سلیمان فرو افتاد)؛ هنگامی که بر زمین افتاد جنیان فهمیدند که اگر از غیب آگاه بودند در عذاب خوارکننده باقی نمی ماندند!"

۱۵) لَقَدْ كَانَ لِسَبَّا فِي مَسْكِنِهِمْ آيَةً جَتَّانٍ عَنِ يَمِينٍ وَشَمَالٍ كُلُّوا مِنْ رِزْقِ رَبِّكُمْ وَاسْكُرُوا لَهُ بِلْدَةً طَيِّبَةً وَرَبَّ غَفُورٌ

- "برای قوم «سبا» در محل سکونتشان نشانه‌ای (از قدرت الهی) بود: دو باغ (بزرگ و گسترده) از راست و چپ (رودخانه عظیم با میوه‌های فراوان؛ و به آنها گفتیم) از روزی پرورده‌گاران بخورید و شکر او را بجا آورید؛ شهری است پاک و پاکیزه، و پرورده‌گاری آمرزنده (و مهریان)!"

۱۶) فَأَغْرَضُوا فَارْسَلَنَا عَلَيْهِمْ سِيلَ الْعَرِيمِ وَبَدَنَاهُمْ بِجَتَّيْهِمْ جَتَّيْنِ ذَوَاتِي أُكُلٍ حَمْطٍ وَأَثْلٍ وَشَيْءٍ مِنْ سِدْرٍ قَلِيلٍ

- اما آنها (از خدا) روی گردان شدند، و ما سیل ویرانگر را بر آنان فرستادیم، و دو باغ (پربرکت) شان را به دو باغ (بی ارزش) با میوه‌های تلغ و درختان شوره گز و اندکی درخت سدر مبدل ساختیم!

۱۷) ذَلِكَ جَزَيْنَاهُمْ بِمَا كَفَرُوا وَهَلْ نُجَازِي إِلَّا الْكَافُورَ

- "این کیفر را بخاطر کفر اشان به آنها دادیم؛ و آیا جز کفران کننده را کیفر می دهیم؟!"

۱۸) وَجَعَلْنَا بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ الْقَرَى الَّتِي بَارَكْنَا فِيهَا قُرَى ظَاهِرَةً وَقَدَرْنَا فِيهَا السَّيَرَ سِيرُوا فِيهَا لَيَالِيَ وَأَيَامًا آمِنِينَ

- "و میان آنها و شهرهایی که برکت داده بودیم، آبادیهای آشکاری قرار دادیم؛ و سفر در میان آنها را بطور مناسب (با فاصله نزدیک) مقرر داشتیم؛ (و به آنان گفتیم) شبهها و روزها در این آبادیها با اینمی (کامل) سفر کنید!"

۱۹) فَقَالُوا رَبَّنَا بِاعِدْ بَيْنَ أَسْفَارِنَا وَظَلَّمُوا أَنفُسَهُمْ فَجَعَلْنَاهُمْ أَحَادِيثَ

وَمَزَّقَتَاهُمْ كُلَّ مُمَزَّقٍ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لِكُلِّ صَبَارٍ شَكُورٍ

- «ولی (این ناسپاس مردم) گفتند: «پروردگار! میان سفرهای ما دوری یافکن» (تا بینوایان نتوانند دوش به دوش اغنية سفر کنند! و به این طریق) آنها به خویشتن ستم کردند! و ما آنان را داستانهایی (برای عبرت دیگران) قرار دادیم و جمعیتشان را متلاشی ساختیم؛ در این ماجرا، نشانههای عبرتی برای هر صابر شکرگزار است.»

۲۰) وَلَقَدْ صَدَقَ عَلَيْهِمْ إِبْلِيسُ ظَنَّهُ فَاتَّبَعَهُ إِلَى فَرِيقًا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- (آری) بیقین، ابلیس گمان خود را درباره آنها محقق یافت که همگی از او پیروی کردند جز گروه اندکی از مؤمنان!

۲۱) وَمَا كَانَ لَهُ عَلَيْهِمْ مِنْ سُلْطَانٍ إِلَّا لِعَلْمٍ مَنْ يُؤْمِنُ بِالْآخِرَةِ مِمَّنْ هُوَ مِنْهَا

فِي شَكٍ وَرَبِّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ حَقِيقٌ

- «او سلطه بر آنان نداشت جز برای اینکه مؤمنان به آخرت را از آنها که در شک هستند باز شناسیم؛ و پروردگار تو، نگاهیان همه چیز است!»

۲۲) قُلِ ادْعُوا الَّذِينَ زَعَمْتُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَا يَمْلِكُونَ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ فِي السَّمَاوَاتِ

وَلَا فِي الْأَرْضِ وَمَا لَهُمْ فِيهِمَا مِنْ شُرُكٍ وَمَا لَهُ مِنْهُمْ مِنْ ظَاهِيرٍ

- بگو: «کسانی را که غیر از خدا (معبد خود) می‌پندارید بخوانید! (آنها هرگز گرهی از کار شما نمی‌گشایند، چرا که آنها به اندازه ذره‌ای در آسمانها و زمین مالک نیستند، و نه در (خلق و مالکیت) آنها شریکند، و نه یاور او (در آفرینش) بودند.»

۲۳) وَلَا تَنْقَعُ الشَّفَاعَةُ عِنْدَهُ إِلَّا لِمَنْ أَذْنَ لَهُ حَتَّىٰ إِذَا فُرِّغَ عَنْ قُلُوبِهِمْ قَالُوا

مَاذَا قَالَ رَبُّكُمْ قَالُوا الْحَقُّ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْكَبِيرُ

- «هیچ شفاعتی نزد او، جز برای کسانی که اذن داده، سودی ندارد! (در آن روز همه در اضطرابند) تا زمانی که اضطراب از دلهای آنان زایل گردد (و فرمان از ناحیه او صادر شود؛ در این هنگام مجرمان به شفیعان) می‌گویند: «پروردگار تان چه دستوری داده؟» می‌گویند: «حق را (بیان کرد و اجازه شفاعت درباره مستحقان داد)؛ و اوست بلندمقام و بزرگ مرتبه!»

۲۴) قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ قُلِ اللَّهُ وَإِنَّا أَوْ إِيَّاكُمْ لَعَلَىٰ

هُدَىٰ أَوْ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- بگو: «چه کسی شما را از آسمانها و زمین روزی می دهد؟» بگو: «الله! و ما یا شما بر (طريق) هدایت یا در ضلال آشکاری هستیم!»

۲۵) قُلْ لَا تُسْأَلُونَ عَمَّا أَجْرَمَنَا وَلَا نُسْأَلُ عَمَّا تَعْمَلُونَ

- بگو: «شما از گناهی که ما کردایم سؤال نخواهید شد، (همان گونه که) ما در برابر اعمال شما مسؤول نیستیم!»

۲۶) قُلْ يَجْمَعُ بَيْنَنَا رِبُّنَا ثُمَّ يَفْتَحُ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَهُوَ الْفَتَّاحُ الْعَلِيمُ

- بگو: «پروردگار ما همه ما را جمع می کند، سپس در میان ما بحق داوری می نماید (و صفوں مجرمان را از نیکوکاران جدا می سازد)، و اوست داور (و جداکننده آگاه!)»

۲۷) قُلْ أَرُونِيَ الَّذِينَ الْحَقْتُمْ بِهِ شُرُكَاءَ كَلَّا بِلْ هُوَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- بگو: «کسانی را که بعنوان شریک به او ملحق ساخته اید به من نشان دهید! هر گز چنین نیست! (او شریک و شبیهی ندارد)، بلکه او خداوند عزیز و حکیم است!

۲۸) وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا كَافَةً لِلنَّاسِ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- «ما را جز برای همه مردم نفرستادیم تا (آنها را به پادشاهی الهی) بشارت دهی و (از عذاب او) بترسانی؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند!»

۲۹) وَيَقُولُونَ مَتَىٰ هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- می گویند: «اگر راست می گویید، این وعده (رستاخیز) کی خواهد بود؟!»

۳۰) قُلْ لَكُمْ مَّيْعَادُ يَوْمٌ لَا تَسْتَأْخِرُونَ عَنْهُ سَاعَةً وَلَا تَسْتَقْدِمُونَ

- بگو: «وعده شما روزی خواهد بود که نه ساعتی از آن تأخیر می کنید و نه (بر آن) پیشی خواهید گرفت!»

(۳۱) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَنْ نُؤْمِنَ بِهَذَا الْقُرْآنَ وَلَا بِالَّذِي يَبَيِّنَ يَدِيهِ وَلَوْ تَرَى إِذِ الظَّالِمُونَ مَوْقُوفُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ يَرْجِعُ بَعْضُهُمْ إِلَى بَعْضٍ الْقَوْلَ يَقُولُ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لَوْمًا أَنْتُمْ لَكُمَا مُؤْمِنِينَ

- کافران گفتند: «ما هرگز به این قرآن و کتابهای دیگری که پیش از آن بوده ایمان خواهیم آورد!» اگر بینی هنگامی که این ستمگران در پیشگاه پرورده گارشان (برای حساب و جزا) نگه داشته شده‌اند در حالی که هر کدام گناه خود را به گردان دیگری می‌اندازد (از وضع آنها تعجب می‌کنی!)! مستضعفان به مستکبران می‌گویند: «اگر شما نبودید ما مؤمن بودیم!»

(۳۲) قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا لِلَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا أَنْحُنُ صَدَّنَاكُمْ عَنِ الْهُدَىٰ بَعْدَ إِذْ جَاءَكُمْ بَلْ كُنْتُمْ مُجْرِمِينَ

- (اما) مستکبران به مستضعفان پاسخ می‌دهند: «آیا ما شما را از هدایت بازداشتیم بعد از آنکه به سراغ شما آمد (و آن را بخوبی دریافتید)! بلکه شما خود مجرم بودید!»

(۳۳) وَقَالَ الَّذِينَ اسْتُضْعِفُوا لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا بَلْ مَكْرُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ إِذْ تَأْمُرُونَا أَنْ نَكْفُرَ بِاللَّهِ وَتَجْعَلَ لَهُ أَنْدَادًا وَأَسْرَرُوا النَّدَامَةَ لَمَّا رَأَوُا الْعَذَابَ وَجَعَلْنَا الْأَغْلَالَ فِي أَعْنَاقِ الَّذِينَ كَفَرُوا هُلْ يُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- و مستضعفان به مستکبران می‌گویند: «رسووهای فریبکارانه شما در شب و روز (مایه گمراهمی ما شد)، هنگامی که به ما دستور می‌دادید که به خداوند کافر شویم و همتایانی برای او قرار دهیم!» و آسان هنگامی که عذاب (الله) را می‌بینند پشیمانی خود را پنهان می‌کنند (تا بیشتر رسوا نشوند)! و ماغل و زنجیرها در گردن کافران می‌نهیم؛ آیا جز آنچه عمل می‌کردند به آنها جزا داده می‌شود؟!»

(۳۴) وَمَا أَرْسَلْنَا فِي قَرْيَةٍ مِّنْ نَّذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتَرْفُوهَا إِنَّا بِمَا أَرْسَلْتُمْ بِهِ كَافِرُونَ - ما در هیچ شهر و دیاری پیامبری بیم دهنده نفرستادیم مگر اینکه متوفین آنها (که مست ناز و نعمت بودند) گفتند: «ما به آنچه فرستاده شده‌اید کافریم!»

۳۵) وَقَالُوا نَحْنُ أَكْثَرُ أُمُوَالًا وَأَوْلَادًا وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ

- "و گفتند: «اموال و اولاد ما (از همه) بیشتر است (و این نشانه علاقه خدا به ماست!)؛ و ما هرگز مجازات نخواهیم شد!»"

۳۶) قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ وَيَقْدِرُ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- "بگو: «پروردگار من روزی را برای هر کس بخواهد وسیع یا تنگ می کند، (این ربطی به قرب در درگاه او ندارد)؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند!»"

۳۷) وَمَا أُمُوَالُكُمْ وَلَا أُوْلَادُكُمْ بِالَّتِي تُقْرَبُكُمْ عِنْدَنَا زُلْفَى إِلَّا مَنْ آمَنَ وَعَمِلَ صَالِحًا فَأُوْلَئِكَ لَهُمْ جَزَاءُ الْصَّعْفِ بِمَا عَمِلُوا وَهُمْ فِي الْغُرْفَاتِ آمِنُونَ

- "اموال و فرزنداتان هرگز شما را نزد ما مقرب نمی سازد، جز کسانی که ایمان بیاورند و عمل صالحی انجام دهند که برای آنان پاداش مضاعف در برای کارهایی است که انجام داده اند؛ و آنها در غرفه های (بهشتی) در (نهایت) امنیت خواهند بود!"

۳۸) وَالَّذِينَ يَسْعَونَ فِي آيَاتِنَا مُعَاجِزِينَ أُولَئِكَ فِي الْعَذَابِ مُحْضَرُونَ

- و کسانی که برای انکار و ابطال آیات ما تلاش می کنند و می پنداشند از چنگ قدرت ما فرار خواهند کرد، در عذاب (اللهی) احضار می شوند!

۳۹) قُلْ إِنَّ رَبِّي يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَن يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ وَيَقْدِرُ لَهُ وَمَا أَنْفَقْتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَهُوَ يُخْلِفُهُ وَهُوَ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- "بگو: «پروردگارم روزی را برای هر کس بخواهد وسعت می بخشد، و برای هر کس بخواهد تنگ (و محدود) می سازد؛ و هر چیزی را (در راه او) اتفاق کنید، عوض آن را می دهد (و جای آن را پر می کند)؛ و او بهترین روزی دهنده ای است!»"

۴۰) وَيَوْمَ يَحْشِرُهُمْ جَمِيعًا ثُمَّ يَقُولُ لِلْمَلَائِكَةِ أَهُوَ لَكُمْ إِيَّاكُمْ كَانُوا يَعْبُدُونَ

- (به خاطر بیاور) روزی را که خداوند همه آنان را بر می انگیزد، سپس به فرشتگان می گوید: «آیا اینها شما را پرسش می کردند؟!»

٤١) قَالُوا سُبْحَانَكَ أَنْتَ وَلِيْنَا مِنْ دُونِهِمْ بَلْ كَانُوا يَعْبُدُونَ الْجِنَّ أَكْثَرُهُمْ بِهِمْ مُؤْمِنُونَ

- آنها می گویند: «منزهی (از اینکه همتایی داشته باشی)! تنها تو ولی مائی، نه آنها؛ (آنها ما را پرسش نمی کردند) بلکه جن را پرسش می نمودند؛ و اکثرشان به آنها ایمان داشتند!»

٤٢) فَالْيَوْمَ لَا يَمْلِكُ بَعْضُكُمْ لِبَعْضٍ نَفْعًا وَلَا ضَرًا وَنَقُولُ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُوقُوا عَذَابَ النَّارِ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ

- (آری) امروز هیچ یک از شما نسبت به دیگری مالک سود و زیانی نیست! و به ظالمان می گوییم: «بچشید عذاب آتشی را که تکذیب می کردید!»

٤٣) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالُوا مَا هَذَا إِلَّا رَجُلٌ يُرِيدُ أَنْ يَصُدِّكُمْ عَمَّا كَانَ يَعْبُدُ آبَاؤُكُمْ وَقَالُوا مَا هَذَا إِلَّا إِفْكٌ مُفْتَرٌ وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءَهُمْ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُبِينٌ

- و هنگامی که آیات روشنگر ما بر آنان خوانده می شود، می گویند: «او فقط مردی است که می خواهد شما را از آنجه پدرatanan می پرسیدند بازدارد!» و می گویند: «این جز دروغ بزرگی که (به خدا) پسته شده چیز دیگری نیست!» و کافران هنگامی که حق به سراغشان آمد گفتند: «این، جز افسونی آشکار نیست!»

٤٤) وَمَا آتَيْنَاهُمْ مِنْ كُتُبٍ يَدْرُسُونَهَا وَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمْ قَبْلَكَ مِنْ نَذِيرٍ
- ما (قبلا) چیزی از کتابهای آسمانی را به آنان نداده ایم که آن را بخوانند (و به انتکای آن سخنان تو را تکذیب کنند)، و پیش از تو هیچ بیم دهنده [=پیامبری] برای آنان نفرستادیم!

٤٥) وَكَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَمَا بَلَغُوا مِعْشَارَ مَا آتَيْنَاهُمْ فَكَذَّبُوا رُسُلِي
فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٍ

- «کسانی که پیش از آنان بودند (نیز آیات الهی را) تکذیب کردند، در حالی که اینها به یک دهم آنچه به آنان دادیم نمی رستند! (آری) آنها رسولان را تکذیب کردند؛ پس بین مجازات من (نسبت به آنها) چگونه بود!»

**٤٦) قُلْ إِنَّمَا أَعِظُّكُمْ بِوَاحِدَةٍ أَنْ تَقُومُوا لِلَّهِ مُثْنَى وَفُرَادَى ثُمَّ تَتَفَكَّرُوا مَا
بِصَاحِبِكُمْ مِّنْ جَنَّةٍ إِنْ هُوَ إِلَّا نَذِيرٌ لَّكُمْ بَيْنَ يَدَيْ عَذَابٍ شَدِيدٍ**

- "بگو: «شما را تنها به یک چیز اندرز می دهم، و آن اینکه: دو نفر یا یک نفر برای خدا قیام کنید، سپس بیندیشید این دوست و همتشین شما [=محمد] هیچ گونه جنونی ندارد؛ او فقط بیم دهنده شما در برابر عذاب شدید (اللهی) است!»"

**٤٧) قُلْ مَا سَأَلْتُكُمْ مِّنْ أَجْرٍ فَهُوَ لَكُمْ إِنْ أَجْرٍ إِلَّا عَلَى اللَّهِ وَهُوَ عَلَى كُلِّ
شَيْءٍ شَهِيدٌ**

- "بگو: «هر اجر و پاداشی از شما خواسته ام برای خود شماست؛ اجر من تنها بر خداوند است، و او بر همه چیز گواه است!»"

٤٨) قُلْ إِنَّ رَبِّي يَقْدِرُ بِالْحَقِّ عَلَامُ الْغُيُوبِ

- بگو: «پروردگار من حق را (بر دل پیامبران خود) می افکند، که او دانای غیبها (و اسرار نهان) است.»

٤٩) قُلْ جَاءَ الْحَقُّ وَمَا يُبْدِئُ الْبَاطِلُ وَمَا يُعِيدُ

- بگو: «حق آمد! و باطل (کاری از آن ساخته نیست و) نمی تواند آغاز گر چیزی باشد و نه تجدید کننده آن!»

**٥٠) قُلْ إِنْ ضَلَّتُ فَإِنَّمَا أَضِلُّ عَلَى نَفْسِي وَإِنِّي اهْتَدَيْتُ فَبِمَا يُوحَى إِلَيَّ رَبِّي
إِنَّهُ سَمِيعٌ قَرِيبٌ**

- "بگو: «اگر من گمراه شوم، از ناخیه خود گمراه می شوم؛ و اگر هدایت یابم، به وسیله آنچه پروردگارم به من وحی می کند هدایت می یابم؛ او شناور نزدیک است!»"

٥١) وَلَوْ تَرَى إِذْ فَزَعُوا فَلَا فَوْتَ وَأَخِذُوا مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ

- اگر بینی هنگامی که فریادشان بلند می شود اثنا نمی توانند (از عذاب الله) بگیرند، و آنها را از جای نزدیکی که حتی انتظارش را ندارند) می گیرند (از درمانگی آنها تعجب خواهی کرد) !

٥٢) وَقَالُوا آمَّا بِهِ وَآنَّى لَهُمُ التَّنَاؤشُ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ

- و (در آن حال) می گویند: «به حق ایمان آور دیم!»، ولی چگونه می توانند از فاصله دور به آن دسترسی پیدا کنند!

۵۳) وَقَدْ كَفَرُوا بِهِ مِنْ قَبْلٍ وَيَقْذِفُونَ بِالْغَيْبِ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ

- آنها پیش از این (که در نهایت آزادی بودند) به آن کافر شدند و دوراً دور، و غائبانه (و بدون آگاهی). نسبت‌های ناروا می‌دادند.

۵۴) وَحِيلَ بَيْنَهُمْ وَبَيْنَ مَا يَشْتَهُونَ كَمَا فَعَلَ بِأَشْيَا عِهْمٍ مِنْ قَبْلٍ إِنَّهُمْ كَانُوا فِي

شَكٌّ مُّرِيبٌ

- (سرانجام) میان آنها و خواسته‌هایشان جدایی افکنده شد، همان گونه که با پیروان (و هم‌مسلمانان) آنها از قبل عمل شد، چرا که آنها در شک و تردید بودند!

سیزدهم فاطر

س۵ - تعداد آیات ۴۵ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) الحَمْدُ لِلَّهِ فَاطِرِ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَاعِلِ الْمَلَائِكَةِ رُسُلًا أُولَى أَجْنَحَةٍ
مَئِنَّى وَثَلَاثَ وَرْبَاعَ يَزِيدُ فِي الْخَلْقِ مَا يَشَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- ستایش مخصوص خداوندی است آفریننده آسمانها و زمین، که فرشتگان را رسولانی قرار داد دارای بالهای دوگانه و سه گانه و چهارگانه، او هر چه بخواهد در آفرینش می‌افزاید، و او بر هر چیزی توانست!

۲) مَا يَفْتَحُ اللَّهُ لِلنَّاسِ مِنْ رَحْمَةٍ فَلَا مُمْسِكٌ لَهَا وَمَا يُمْسِكُ فَلَا مُرْسِلٌ لَهُ
مِنْ بَعْدِهِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "هر رحمتی را خدا به روی مردم بگشاید، کسی نمی‌تواند جلو آن را بگیرد؛ و هر چه را امساك کند، کسی غیر از او قادر به فرستادن آن نیست؛ و او عزیز و حکیم است!"

۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ اذْكُرُوا نِعْمَتَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ هَلْ مِنْ خَالِقٌ غَيْرُ اللَّهِ يَرْزُقُكُمْ مِنْ
السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّى تُؤْفَكُونَ

- "ای مردم! به یاد آورید! نعمت خدا را برشم؛ آیا آفرینندهای جز خدا هست که شما را از آسمان و زمین روزی دهد؟! هیچ معبودی جز او نیست؛ با این حال چگونه به سوی باطل منحرف می‌شوید؟!"

۴) وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كُذِّبْتُمْ رُسُلٌ مِنْ قَبْلِكَ وَإِلَى اللَّهِ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

- "اگر تو را تکذیب کنند (غم مخور، موضوع تازه‌ای نیست) پیامبران پیش از تو نیز تکذیب شدند؛ و همه کارها بسوی خدا بازمی‌گردد."

۵) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَلَا تَغُرَّنُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا وَلَا يَغُرَّنَّكُمْ بِاللَّهِ
الْغَرُورُ

- "ای مردم! وعده خداوند حق است؛ میادا زندگی دنیا شما را بفریبد، و میادا شیطان شما را فریب دهد و به (کرم) خدا مغفول سازد!"

۶) إِنَّ الشَّيْطَانَ لَكُمْ عَدُوٌ فَاتَّخِذُوهُ عَدُوًّا إِنَّمَا يَدْعُو حِزْبَهُ لِيَكُونُوا مِنْ

أَصْحَابِ السَّعِيرِ

- "الْبَتَّةُ شَيْطَانٌ دَشْمَنٌ شَمَاسْتَ، پَسْ أَوْ رَا دَشْمَنْ بَدَانِيدْ؛ أَوْ فَقْطُ حَرْبَشَ رَا بَهْ أَيْنَ دَعْوَتْ مَيْ كَنْدْ كَهْ أَهْلَ آتِشْ سُوزَانْ (جَهَنَّمْ) بَاشِنْدَإِ!"

۷) الَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ

وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

- "کسانی که راه کفر پیش گرفتند، برای آنان عذابی سخت است؛ و کسانی که ایمان آورند و کارهای شایسته انجام دادند، آمرزش و پاداش بزرگ از آن آنهاست!"

۸) أَفَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ فَرَآهُ حَسَنًا فَإِنَّ اللَّهَ يُضْلِلُ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي مَنْ

يَشَاءُ فَلَا تَذَهَّبْ نَفْسُكَ عَلَيْهِمْ حَسَرَاتٍ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ بِمَا يَصْنَعُونَ

- "آیا کسی که عمل بدش برای او آراسته شده و آن را خوب و زیبا می‌بیند (همانند کسی است که واقع را آنچنان که هست می‌یابد)؟! خداوند هر کس را بخواهد گمراه می‌سازد و هر کس را بخواهد هدایت می‌کند؛ پس جانت به خاطر شدت تأسف بر آنان از دست نزود؛ خداوند به آنچه انجام می‌دهند داناست!"

۹) وَاللَّهُ الَّذِي أَرْسَلَ الرِّيَاحَ فَتُثِيرُ سَحَابًا فَسُقْنَاهُ إِلَى بَلْدٍ مَيْتٍ فَأَحْيَيْنَا بِهِ

الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا كَذَلِكَ النُّشُورُ

- "خداوند کسی است که بادها را فرستاد تا ابرهایی را به حرکت درآورند؛ سپس ما این ابرها را به سوی زمین مردهای راندیم و به وسیله آن، زمین را پس از مردنش زنده می‌کنیم؛ رستاخیز نیز همین گونه است!"

۱۰) مَنْ كَانَ يُرِيدُ الْعِزَّةَ فَلِلَّهِ الْعِزَّةُ جَمِيعًا إِلَيْهِ يَصْعُدُ الْكَلْمُ الطَّيِّبُ وَالْعَمَلُ
الصَّالِحُ يَرْفَعُهُ وَالَّذِينَ يَمْكُرُونَ السَّيِّئَاتِ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَكْرُ أُولَئِكَ هُوَ
بِيُورُ

- "کسی که خواهان عزت است (باید از خدا بخواهد چرا که) تمام عزت برای خداست؛ سخنان پاکیزه به سوی او صعود می‌کند، و عمل صالح را بالا می‌برد؛ و آنها که نقشه‌های بد می‌کشند، عذاب سختی برای آنهاست و مکر (و تلاش افسادگرانه) آنان نابود می‌شود (و به جایی نمی‌رسد)!"

۱۱) وَاللَّهُ خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ جَعَلَكُمْ أَزْوَاجًا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ
أُنْشَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَمَا يُعَمَّرُ مِنْ مُعَمَّرٍ وَلَا يُنَقَصُ مِنْ عُمُرٍ إِلَّا فِي كِتَابٍ
إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

- "خداؤند شما را از خاکی آفرید، سپس از نطفه‌ای؛ سپس شما را بصورت زوجهایی قرار داد؛ هیچ جنس ماده‌ای باردار نمی‌شود و وضع حمل نمی‌کند مگر به علم او، و هیچ کس عمر طولانی نمی‌کند، با از عمرش کاسته نمی‌شود مگر اینکه در کتاب (علم خداوند) ثبت است؛ اینها همه برای خداوند آسان است."

۱۲) وَمَا يَسْتَوِي الْبَحْرَانَ هَذَا عَذْبُ فُرَاتٍ سَائِغٌ شَرَابُهُ وَهَذَا مُلْحُ أَجَاجُ وَمَنْ
كُلٌّ تَأْكُلُونَ لَحْمًا طَرَيًّا وَتَسْتَخْرُجُونَ حِلْيَةً تَلْبِسُونَهَا وَتَرَى الْفُلْكَ فِيهِ مَوَاحِرَ
لِتَبَتَّعُوا مِنْ فَضْلِهِ وَلَعْلَكُمْ تَشْكُرُونَ

- "دو دریا یکسان نیستند؛ این یکی دریابی است که آبش گوارا و شیرین و نوشیدنش خوشگوار است، و آن یکی شور و تلغ و گلوگیر؛ (اما) از هر دو گوشته تازه می‌خورد و وسائل زینتی استخراج کرده می‌پوشید؛ و کشتیها را در آن می‌بینی که آنها را می‌شکافتند (و به سوی مقصد پیش می‌روند) تا از فضل خداوند بهره‌گیرید، و شاید شکر (نمتهای او را) بجا آورید!"

١٣) يُولُجُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولُجُ النَّهَارَ فِي الظَّلَلِ وَسَخَرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلَّهُ
يَحْرِي لِأَجْلِ مُسَمَّى ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ وَالَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ مَا
يَمْلِكُونَ مِنْ قِطْمِيرٍ

- "او شب را در روز داخل می کند و روز را در شب؛ خورشید و ماه را مسخر (شما) کرده، هر یک تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می دهد؛ این است خداوند، پروردگار شما؛ حاکیست (در سراسر عالم) از آن اوست: و کسانی را که جز او می خوانید (و می پرستید) حتی به اندازه پوست نازک هسته خرما مالک نیستند!"

١٤) إِنْ تَدْعُوهُمْ لَا يَسْمَعُوا دُعَاءَكُمْ وَلَوْ سَمِعُوا مَا اسْتَجَابُوا لَكُمْ وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ
يَكُفُّرُونَ بِشِرِّكِكُمْ وَلَا يُنِيبُّكَ مِثْلُ خَيْرٍ

- "اگر آنها را بخوانید صدای شما را نمی شنوند، و اگر بشنوند به شما پاسخ نمی گویند؛ و روز قیامت، شرک (و پرستش) شما را منکر می شوند، و هیچ کس مانند (خداوند آگاه) و خبیر تو را (از حقایق) با خبر نمی سازد!"

١٥) يَا أَيُّهَا النَّاسُ أَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

- "ای مردم شما (همگی) نیازمند به خداید؛ تنها خداوند است که بی نیاز و شایسته هر گونه حمد و ستایش است!"

١٦) إِنْ يَشَاءُ يُذْهِبِكُمْ وَيَأْتِ بِخَلْقٍ جَدِيدٍ

- "اگر بخواهد شما را می برد و خلق جدیدی می آورد؛"

١٧) وَمَا ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ بِعَزِيزٍ

- و این برای خداوند مشکل نیست!

١٨) وَلَا تَنْزِرُ وَازِرَةً وَزِرَّ أُخْرَى وَإِنْ تَدْعُ مُثْقَلَةً إِلَى حِمْلِهَا لَا يُحْمَلُ مِنْهُ شَيْءٌ
وَلَوْ كَانَ ذَا قُرْبَى إِنَّمَا تُنذرُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ بِالْغَيْبِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَمَنْ
تَنَزَّكَ كَيْفَ إِنَّمَا يَنْتَكَى لِنَفْسِهِ وَإِلَى اللَّهِ الْمَصِيرُ

- "میچ گنهکاری بار گناه دیگری را بر دوش نمی کشد؛ و اگر شخص سنگین باری دیگری را برای حل گناه خود بخواند، چیزی از آن را بر دوش نخواهد گرفت، هر چند از نزدیکان او باشد! تو فقط کسانی را بسیم می دهی که از

پروردگار خود در پنهانی می‌ترسند و نماز را بربا می‌دارند؛ و هر کس پاکی (و تقوا) پیشه کند، نتیجه آن به خودش بازمی‌گردد؛ و بازگشت (همگان) به سوی خداست!"

۱۹) وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ

- نایینا و بینا هرگز برابر نیستند.

۲۰) وَلَا الظُّلُمَاتُ وَلَا النُّورُ

- نه ظلمها و روشنایی،

۲۱) وَلَا الظُّلْلُ وَلَا الْحَرُورُ

- نه سایه (آرامیخش) و باد داغ و سوزان!

۲۲) وَمَا يَسْتَوِي الْأَحْيَاءُ وَلَا الْمُمَوْاتُ إِنَّ اللَّهَ يُسْمِعُ مَنْ يَشَاءُ وَمَا أَنْتَ

بِمُسْمِعٍ مَّنْ فِي الْقُبُورِ

- و هرگز مردگان و زندگان یکسان نیستند! خداوند پیام خود را به گوش هر کس بخواهد می‌رساند، و تو نمی‌توانی سخن خود را به گوش آنان که در گور خفته‌اند برسانی!

۲۳) إِنْ أَنْتَ إِلَّا نَذِيرٌ

- تو فقط انذار‌کننده‌ای، (اگر ایمان نیاورند نگران نباش، وظیفه‌ات را انجام ده.)

۲۴) إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ بِالْحَقِّ بَشِيرًا وَنَذِيرًا وَإِنْ مَنْ مِنْ أُمَّةٍ إِلَّا خَلَّا فِيهَا نَذِيرٌ

- "ما تو را بحق برای بشارت و انذار فرستادیم؛ و هر امّتی در گذشته انذار‌کننده‌ای داشته است!"

۲۵) وَإِنْ يُكَذِّبُوكَ فَقَدْ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ

وَبِالْزُّبُرِ وَبِالْكِتَابِ الْمُنِيرِ

- "اگر تو را تکذیب کنند (عجیب نیست)؛ کسانی که پیش از آنان بودند (نیز پیامبران خود را) تکذیب کردند؛ آنها با دلایل روشن و کتابهای پند و موعظه و کتب آسمانی روشنگر (مشتمل بر معارف و احکام) به سراغ آنان آمدند (اما کوردلان ایمان نیاورندند)."

۲۶) ثُمَّ أَخْذَتُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٌ

- "سپس من کافران را (بعد از اتمام حجت) گرفتم (و سخت مجازات کردم)؛ مجازات من نسبت به آنان چگونه بود؟!"

۲۷) إِلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجْنَا بِهِ ثَمَرَاتٍ مُّخْتَلِفًا لِّلْوَانِهَا وَمِنَ الْجِبَالِ جُدُدٌ بِيَضٍ وَحُمُرٌ مُّخْتَلِفُ الْوَانُهَا وَغَرَابِيبٌ سُودٌ

- آیا ندیدی خداوند از آسمان آبی فرو فرستاد که بوسیله آن میوه‌هایی رنگارنگ (از زمین) خارج ساختیم و از کوهها نیز (به لطف پروردگار) جاده‌هایی آفریده شده سفید و سرخ و به رنگ‌های مختلف و گاه به رنگ کامل‌سیاه!

۲۸) وَمِنَ النَّاسِ وَالدَّوَابِ وَالْأَنْعَامِ مُخْتَلِفُ الْوَانُهُ كَذَلِكَ إِنَّمَا يَخْشَى اللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ الْعُلَمَاءُ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ غَفُورٌ

- "و از انسانها و جنبندگان و چهارپایان انواعی با رنگ‌های مختلف، (آری) حقیقت چنین است: از میان بندگان خدا، تنها دانشمندان از او می‌ترسند؛ خداوند عزیز و غفور است!"

۲۹) إِنَّ الَّذِينَ يَتْلُونَ كِتَابَ اللَّهِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَنْفَقُوا مِمَّا رَزَقَنَا هُمْ سِرًّا وَعَلَانِيَةً يَرْجُونَ تِجَارَةً لَّنْ تَبُورَ

- کسانی که کتاب الهی را تلاوت می‌کنند و نماز را بربا می‌دارند و از آنچه به آنان روزی داده‌ایم پنهان و آشکار انفاق می‌کنند، تجاری (پرسود و) بی‌زیان و خالی از کسداد را امید دارند.

۳۰) لَيُوقِّفُهُمْ أُجُورُهُمْ وَيَزِيدُهُمْ مِنْ فَضْلِهِ إِنَّهُ غَفُورٌ شَكُورٌ

- (آنها این اعمال صالح را انجام می‌دهند) تا خداوند اجر و پاداش کامل به آنها دهد و از فضلش بر آنها بیفزاید که او آمرزنده و شکرگوار است!

۳۱) وَالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ مِنَ الْكِتَابِ هُوَ الْحَقُّ مُصَدِّقاً لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ إِنَّ اللَّهَ بِعِبَادِهِ لَخَبِيرٌ بَصِيرٌ

- "و آنچه از کتاب به تو وحی کردیم حق است و تصدیق کننده و هماهنگ با کتب پیش از آن؛ خداوند نسبت به بنداگانش خبیر و بیناست!"

(۳۲) ثُمَّ أُورْتَنَا الْكِتَابَ الَّذِينَ اصْطَفَيْنَا مِنْ عِبَادِنَا فَمِنْهُمْ ظَالِمٌ لِنَفْسِهِ وَمِنْهُمْ

مُفْتَصِدٌ وَمِنْهُمْ سَابِقٌ بِالْخَيْرَاتِ يَإِذْنِ اللَّهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ الْكَبِيرُ

- "سپس این کتاب (آسمانی) را به گروهی از بندگان برگزیده خود به میراث دادیم؛ (اما) از میان آنها عده‌ای بر خود ستم کردند، و عده‌ای میانه رو بودند، و گروهی به اذن خدا در نیکیها (از همه) پیشی گرفتند، و این، همان فضیلت بزرگ است!"

(۳۳) جَنَّاتُ عَدْنٍ يَدْخُلُونَهَا يُحَلَّوْنَ فِيهَا مِنْ أَسَاوِرَ مِنْ ذَهَبٍ وَلُؤْلُؤًا وَلِتَاسُهُمْ

فِيهَا حَرَبٌ

- (پاداش آنان) باغهای جاویدان بهشت است که در آن وارد می‌شوند در حالی که با دستیندهایی از طلا و مروارید آراسته‌اند، و لباسشان در آنجا حریر است!

(۳۴) وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي أَذْهَبَ عَنَّا الْحَزَنَ إِنَّ رَبَّنَا لَغَفُورٌ شَكُورٌ

- "آنها می‌گویند: «حمد (او ستایش) برای خداوندی است که اندوه را از ما برطرف ساخت؛ پروردگار ما آمرزنده و سپاسگزار است!»

(۳۵) الَّذِي أَحَلَّنَا دَارَ الْمُقَامَةِ مِنْ فَضْلِهِ لَا يَمْسِنَا فِيهَا نَصَبٌ وَلَا يَمْسِنَا فِيهَا

لُغُوبٌ

- همان کسی که با فضل خود ما در این سرای اقامت (جاویدان) جای داد که نه در آن رنجی به ما می‌رسد و نه سستی و واماندگی!

(۳۶) وَالَّذِينَ كَفَرُوا لَهُمْ نَارٌ جَهَنَّمَ لَا يُقْضَى عَلَيْهِمْ فَيَمُوتُونَا وَلَا يُخَفَّ عَنْهُمْ
مِنْ عَذَابِهَا كَذَلِكَ نَجْزِي كُلَّ كَفُورٍ

- "و کسانی که کافر شدند، آتش دوزخ برای آنهاست؛ هرگز فرمان مرگستان صادر نمی‌شود تا بعینند، و نه چیزی از عذابش از آنان تخفیف داده می‌شود؛ این گونه هر کفران کننده‌ای را کیفر می‌دهیم!"

۳۷ وَهُمْ يَصْطَرُخُونَ فِيهَا رَبَّنَا أَخْرَجْنَا نَعْمَلْ صَالِحًا غَيْرَ الَّذِي كَنَّا نَعْمَلُ أَوْلَمْ
نُعْمَرُكُمْ مَا يَتَذَكَّرُ فِيهِ مَنْ تَذَكَّرَ وَجَاءَكُمُ النَّذِيرُ فَذُوقُوا فَمَا لِظَّالِمِينَ مِنْ

نَصِيرٌ

- آنها در دوزخ فریاد می‌زنند: «پروردگار! ما را خارج کن تا عمل صالحی انجام دهیم غیر از آنچه انجام می‌دادیم!» (در پاسخ به آنان گفته می‌شود: آیا شما را به اندازه‌ای که هر کس اهل تذکر است در آن متذکر می‌شود عمر ندادیم، و اندازگتنده (الله) به سراغ شما نیامد؟! اکنون بچشید که برای ظالمان هیچ یاوری نیست!

۳۸ إِنَّ اللَّهَ عَالَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصَّدُورِ

- خداوند از غیب آسمانها و زمین آگاه است، و آنچه را در درون دلهاست می‌داند!

۳۹ هُوَ الَّذِي جَعَلَكُمْ خَلَافَةً فِي الْأَرْضِ فَمَنْ كَفَرَ فَعَلَيْهِ كُفْرُهُ وَلَا يَزِيدُ

الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ إِلَّا مَقْتاً وَلَا يَزِيدُ الْكَافِرِينَ كُفْرُهُمْ إِلَّا خَسَارًا

- «اوست که شما را جانشینانی در زمین قرار داد؛ هر کس کافر شود، کفر او به زیان خودش خواهد بود، و کافران را کفرشان جز خشم و غضب در نزد پروردگار چیزی نمی‌افزاید، و (نیز) کفرشان جز زیان و خسaran چیزی بر آنها اضافه نمی‌کند!»

۴۰ قُلْ أَرَيْتُمْ شُرَكَاءَكُمُ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرْؤُنِي مَاذَا خَلَقُوا مِنْ

الْأَرْضِ أَمْ لَهُمْ شرُكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا فَهُمْ عَلَى بَيِّنَةٍ مِنْهُ بَلْ إِنْ

يَعِدُ الظَّالِمُونَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا إِلَّا غُرُورًا

- پنجه: «این معبدانی را که جز خدا می‌خوانید به من نشان دهید چه چیزی از زمین را آفریده‌اند، یا اینکه شرکتی در (آفرینش و مالکیت) آسمانها دارند؟! یا به آنان کتابی (آسمانی) داده‌ایم و دلیلی از آن برای (شرک) خود دارند؟! نه هیچ یک از اینها نیست، ظالمان فقط وعده‌های دروغین به یکدیگر می‌دهند!

٤١) إِنَّ اللَّهَ يُمْسِكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ أَنْ تَزُولَا وَلَئِنْ زَالَتَا إِنْ أَمْسَكَهُمَا
مِّنْ أَحَدٍ مِّنْ بَعْدِهِ إِنَّهُ كَانَ حَلِيمًا غَفُورًا

- خداوند آسمانها و زمین را نگاه می دارد تا از نظام خود منحرف نشوند؛ و هرگاه منحرف گردند، کسی جز او نمی تواند آنها را نگاه دارد، او بربار و غفور است!"

٤٢) وَأَقْسَمُوا بِاللَّهِ جَهْدَ أَيْمَانِهِمْ لَئِنْ جَاءَهُمْ نَذِيرٌ لَّيَكُونُنَّ أَهْدَى مِنْ إِحْدَى
الْأَمْمِ فَلَمَّا جَاءَهُمْ نَذِيرٌ مَا زَادُهُمْ إِلَّا نُفُورًا

- "آنان با نهایت تأکید به خدا سوگند خوردند که اگر پیامبری انذار کننده به سراغشان آید، هدایت یافته ترین انتها خواهد بود؛ اما چون پیامبری برای آنان آمد، جز فرار و فاصله گرفتن از (حق) چیزی بر آنها نیفزود!"

٤٣) اسْتَكْبَارًا فِي الْأَرْضِ وَمَكْرُ السَّيِّئِ وَلَا يَحِيقُ الْمُكْرُ السَّيِّئِ إِلَى بَاهْلِهِ فَهَلْ
يَنْظُرُونَ إِلَى سُنْتَ الْأَوَّلِينَ فَلَنْ تَجِدَ لِسُنْتِ اللَّهِ تَبْدِيلًا وَلَنْ تَجِدَ لِسُنْتِ اللَّهِ
تَحْوِيلًا

- "اینها همه بخاطر استکبار در زمین و نیرنگهای بدشان بود؛ اما این نیرنگها تنها دامان صاحبانش را می گیرد؛ آیا آنها چیزی جز سنت پیشینان و (اعذابهای دردنگ آنان) را انتظار دارند؟! هرگز برای سنت خدا تبدیل تخواهی یافت، و هرگز برای سنت الهی تغییری نمی یابی!"

٤٤) أَوْلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ
وَكَانُوا أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَمَا كَانَ اللَّهُ لِيُعْجِزَهُ مِنْ شَيْءٍ فِي السَّمَاوَاتِ وَلَا فِي
الْأَرْضِ إِنَّهُ كَانَ عَلِيهِمَا قَدِيرًا

- "آیا آنان در زمین نگشتند تا ببینند عاقبت کسانی که پیش از آنها بودند چگونه بود؟! همانها که از انسان قویتر (و نیرومندتر) بودند؛ نه چیزی در آسمانها و نه چیزی در زمین از حوزه قدرت او بیرون نخواهد رفت؛ او دانا و تواناست!"

٤٥) وَلَوْ يُؤَاخِذُ اللَّهُ النَّاسَ بِمَا كَسَبُوا مَا تَرَكَ عَلَى ظَهْرِهَا مِنْ دَابَّةٍ وَلَكِنْ
يُؤَخِّرُهُمْ إِلَى أَجَلٍ مُّسَمًّى فَإِذَا جَاءَ أَجَلُهُمْ فَإِنَّ اللَّهَ كَانَ بِعِيَادَهِ بَصِيرًا

- اگر خداوند مردم را به سبب کارهایی که انجام داده اند مجازات کند، جنبدهای را بر پشت زمین باقی نخواهد گذاشت! ولی (به لطفش) آنها را تا سرآمد معنی تأخیر می اندازد (و مهلت اصلاح می دهد) اما هنگامی که اجل آنان فرا رسید، (خداوند هر کس را به مقتضای عملش جزا می دهد) او نسبت به بندگانش بیناست (و از اعمال و نیات همه آگاه است)!

سازمان ایام

س - ۳۶ - تعداد آیات - ۸۲ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

(۱) یس

- یس.

(۲) وَالْقُرْآنُ الْحَكِيمُ

- سوگند به قرآن حکیم.

(۳) إِنَّكَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

- که تو قطعاً از رسولان (خداوند) هستی.

(۴) عَلَى صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

- "بر راهی راست (قرار داری) :

۵) تَنْزِيلَ الْعَزِيزِ الرَّحِيمِ

- این قرآنی است که از سوی خداوند عزیز و رحیم نازل شده است

۶) لِتُنذِيرَ قَوْمًا مَا أَنذَرَ آباؤُهُمْ فَهُمْ غَافِلُونَ

- تا قومی را بیم دهی که پدرانشان انذار نشدنند، از این رو آنان غافلند!

۷) لَقَدْ حَقٌّ الْقَوْلُ عَلَى أَكْثَرِهِمْ فَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- فرمان (الله) درباره بیشتر آنها تحقیق یافته، به همین جهت ایمان نمی آورند!

۸) إِنَّا جَعَلْنَا فِي أَعْنَاقِهِمْ أَغْلَالًا فَهِيَ إِلَى الْأَذْقَانِ فَهُمْ مُقْمَحُونَ

- ما در گردنهای آنان غلهایی قرار دادیم که تا چانه‌ها ادامه دارد و سرهای آنان را به بالا نگاه داشته است!

۹) وَجَعَلْنَا مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ سَدًّا وَمِنْ خَلْفِهِمْ سَدًّا فَأَعْشَيْنَاهُمْ فَهُمْ لَا يُبَصِّرُونَ

- "و در پیش روی آنان سدی قرار دادیم، و در پشت سرشان سدی؛ و چشمانشان را پوشانده‌ایم، لذا نمی‌بینند!"

۱۰) وَسَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَنْذَرْتَهُمْ أَمْ لَمْ تُنذِرْهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- برای آنان یکسان است: چه انذارشان کنی یا نکنی، ایمان نمی آورند!

۱۱) إِنَّمَا تُنذِرُ مَنِ اتَّبَعَ الذِّكْرَ وَخَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ فَيَشَرُّهُ بِمَغْفِرَةٍ وَأَجْرٍ كَرِيمٍ

- "تو فقط کسی را انذار می کنی که از این یادآوری (الله) پیروی کند و از خداوند رحمان در نهان برسد؛ چنین

کسی را به آمرزش و پاداشی پر ارزش بشارت ده!"

۱۲) إِنَّا نَحْنُ نُحْبِي الْمَوْتَىٰ وَكَتَبْ مَا قَدَّمُوا وَآثَارَهُمْ وَكُلَّ شَيْءٍ أَخْصَيْنَاهُ فِي إِمَامٍ مُبِينٍ

- "به یقین ما مردگان را زنده می کنیم و آنچه را از پیش فرستاده‌اند و تمام آثار آنها را می نویسیم؛ و همه چیز را

در کتاب آشکار کننده‌ای بر شمرده‌ایم!"

۱۳) وَاضْرِبْ لَهُمْ مَتَّلًا أَصْحَابَ الْقَرْيَةِ إِذْ جَاءَهَا الْمُرْسَلُونَ

- "و برای آنها، اصحاب قریه (انطاکیه) را مثال بزن هنگامی که فرستادگان خدا به سوی آنان آمدند؛"

۱۴) إِذْ أَرْسَلْنَا إِلَيْهِمُ اثْنَيْنِ فَكَذَّبُوهُمَا فَعَزَّزَنَا بِالْأَلْيُكُمْ مُّرْسَلُونَ

- «هنگامی که دو نفر از رسولان را بسوی آنها فرستادیم، اما آنان رسولان (ما) را تکذیب کردند؛ پس برای تقویت آن دو، شخص سوتی فرستادیم، آنها همگی گفتند: «ما فرستادگان (خدا) به سوی شما هستیم!»

۱۵) قَالُوا مَا أَنْتُمْ إِلَّا بَشَرٌ مِّثْنَا وَمَا أَنْزَلَ الرَّحْمَنُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا تَكْذِبُونَ

- اما آنان (در جواب) گفتند: «شما جز بشری همانند ما نیستید، و خداوند رحمان چیزی نازل نکرده، شما فقط دروغ می‌گویید!»

۱۶) قَالُوا رَبُّنَا يَعْلَمُ إِنَّا إِلَيْكُمْ لَمُرْسَلُونَ

- (رسولان ما) گفتند: «پروردگار ما آگاه است که ما قطعاً فرستادگان (او) به سوی شما هستیم،

۱۷) وَمَا عَلِيَّنَا إِلَّا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- و بر عهده ما چیزی جز ابلاغ آشکار نیست!

۱۸) قَالُوا إِنَّا تَطَيَّرْنَا بِكُمْ لَئِنْ لَمْ تَنْتَهُوا لَنَرْجُمَنَّكُمْ وَلَيَمْسَنَّكُمْ مِّنَّا عَذَابُ الْلَّٰهِ

- آنان گفتند: «ما شما را به فال بد گرفتهایم (و وجود شما را شوم می‌دانیم)، و اگر (از این سخنان) دست برندارید شما را سنگسار خواهیم کرد و شکجه دردنگی از ما به شما خواهد رسید!

۱۹) قَالُوا طَائِرُكُمْ مَعَكُمْ أَئِنْ ذُكْرُتُمْ بَلْ أَنْتُمْ قَوْمٌ مُّسْرِفُونَ

- (رسولان) گفتند: «شومی شما از خودتان است اگر درست بیندیشید، بلکه شما گروهی اسرافکارید!»

۲۰) وَجَاءَ مِنْ أَقْصَى الْمَدِينَةِ رَجُلٌ يَسْعَى قَالَ يَا قَوْمَ اتَّبِعُوا الْمُرْسَلِينَ

- مردی (با ایمان) از دورترین نقطه شهر با شتاب فرا رسید، گفت: «ای قوم من! از فرستادگان (خدا) پیروی کنید!

۲۱) اتَّبِعُوا مَنْ لَا يَسْأَلُكُمْ أَجْرًا وَهُمْ مُّهَدَّدونَ

- از کسانی پیروی کنید که از شما مزدی نمی‌خواهند و خود هدایت یافته‌اند!

۲۲) وَمَا لَيَ لَا أَعْبُدُ الَّذِي فَطَرَنِي وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- من چرا کسی را پرسش نکنم که مرا آفریده، و همگی به سوی او بازگشت داده می‌شوید؟!

(۲۳) أَتَتَخِدُ مِنْ دُونِهِ آلَهَةً إِنْ يُرِدُنَ الرَّحْمَنُ بِضُرٍّ لَا تُغْنِ عَنِ شَفَاعَتِهِمْ شَيْئًا
وَلَا يُنْقِذُونَ

- آیا غیر از معبدانی را انتخاب کنم که اگر خداوند رحمان بخواهد زیانی به من برساند، شفاعت آنها کمترین فایده‌ای برای من ندارد و مرا (از مجازات او) نجات نخواهد داد!

(۲۴) إِنِّي إِذَا لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ
- اگر چنین کنم، من در گمراهی آشکاری خواهم بود!

(۲۵) إِنِّي آمَنْتُ بِرَبِّكُمْ فَاسْمَعُونَ

- "(به همین دلیل) من به پروردگارتان ایمان آوردم؛ پس به سخنان من گوش فرا دهید!"

(۲۶) قِيلَ اذْخُلِ الْجَنَّةَ قَالَ يَا لَيْتَ قَوْمِي يَعْلَمُونَ

- (سرانجام او را شهید کردند) و به او گفته شد: «وارد بهشت شو!» گفت: «ای کاش قوم من می‌دانستند...

(۲۷) بِمَا غَفَرَ لِي رَبِّي وَجَعَلَنِي مِنَ الْمُكْرَمِينَ

- که پروردگارم را آمرزیده و از گرامی داشتگان قرار داده است!

(۲۸) وَمَا أَنْزَلْنَا عَلَى قَوْمٍ مِّنْ بَعْدِهِ مِنْ جُنُدٍ مِّنَ السَّمَاءِ وَمَا كُنَّا مُنْزِلِينَ

- "و ما بعد از او بر قومش هیچ لشکری از آسمان نفرستادیم، و هرگز سنت ما بر این نبود؛"

(۲۹) إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ حَامِدُونَ

- (بلکه) فقط یک صیحه آسمانی بود، ناگهان همگی خاموش شدند!

(۳۰) يَا حَسْرَةً عَلَى الْعِبَادِ مَا يَأْتِيهِم مِّنْ رَّسُولٍ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- افسوس بر این بندگان که هیچ پیامبری برای هدایت آنان نیامد مگر اینکه او را استهزا می‌کردند!

(۳۱) أَلَّمْ يَرَوَا كَمْ أَهْلَكْنَا قَبْلَهُم مِّنَ الْقُرُونِ أَنَّهُمْ إِلَيْهِمْ لَا يَرْجِعُونَ

- آیا ندیدند چقدر از اقوام پیش از آنان را (بخاطر گناهشان) هلاک کردیم، آنها هرگز به سوی ایشان بازنمی‌گردند (و زنده نمی‌شوند)!

(۳۲) وَإِنْ كُلُّ مَا جَمِيعُ الْدَّيْنَا مُحْضَرُونَ

- و همه آنان (روز قیامت) نزد ما احضار می شوند!

(۳۳) وَآيَةُ لَهُمُ الْأَرْضُ الْمَيْتَةُ أَحْيَيْنَاهَا وَأَخْرَجْنَا مِنْهَا حَبَّاً فَمِنْهُ يَأْكُلُونَ

- "زمین مرده برای آنها آیتی است، ما آن را زنده کردیم و دانه های (غذایی) از آن خارج ساختیم که از آن می خورند؛"

(۳۴) وَجَعَلْنَا فِيهَا جَنَّاتٍ مِنْ نَخِيلٍ وَأَعْنَابٍ وَفَجَرَنَا فِيهَا مِنْ الْعَيْوَنِ

- و در آن باگهایی از نخلها و انگورها قرار دادیم و چشمه هایی از آن جاری ساختیم،

(۳۵) لِيَأْكُلُوا مِنْ ثَمَرِهِ وَمَا عَمِلْتُهُ أَيْدِيهِمْ أَفَلَا يَشْكُرُونَ

- تا از میوه آن بخورند در حالی که دست آنان هیچ دخالتی در ساختن آن نداشته است! آیا شکر خدا را بجا نمی آورند؟!

(۳۶) سُبْحَانَ الَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا مِمَّا تُنْبِتُ الْأَرْضُ وَمِنْ أَنْفُسِهِمْ وَمِمَّا لَا يَعْلَمُونَ

- منزه است کسی که تمام زوجه را آفرید، از آنچه زمین می رویاند، و از خودشان، و از آنچه نمی دانند!

(۳۷) وَآيَةُ لَهُمُ اللَّيْلُ نَسْلَخُ مِنْهُ النَّهَارَ فَإِذَا هُمْ مُظْلِمُونَ

- "شب (نیز) برای آنها نشانه ای است (از عظمت خدا)؛ ما روز را از آن بر می گیریم، ناگهان تاریکی آنان را فرا می گیرد!"

(۳۸) وَالشَّمْسُ تَجْرِي لِمُسْتَقْرٍ لَهَا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

- "و خورشید (نیز برای آنها آیتی است) که پیوسته بسوی قرار گاهش در حرکت است؛ این تقدیر خداوند قادر و داناست."

(۳۹) وَالْقَمَرَ قَدَرْنَاهُ مَنَازِلَ حَتَّىٰ عَادَ كَالْعُرْجُونِ الْقَدِيمِ

- و برای ماه منزلگاه هایی قرار دادیم، (و هنگامی که این منازل را طی کرد) سرانجام بصورت «شاخه کهنه قوسی شکل و زرد رنگ خرما» در می آید.

٤٠) لَا الشَّمْسُ يَنْبَغِي لَهَا أَنْ تُدْرِكَ الْقَمَرَ وَلَا اللَّيْلُ سَابِقُ النَّهَارِ وَكُلُّ فِي

فَلَكِ يَسْبِحُونَ

- نه خورشید را سزاست که به ماه رسد، و نه شب بر روز پیشی می‌گیرد؛ و هر کدام در مسیر خود شناورند.»

٤١) وَآيَةُ لَهُمْ أَنَّا حَمَلْنَا ذُرِّيَّتَهُمْ فِي الْفَلْكِ الْمَسْحُونِ

- نشانه‌ای (دیگر از عظمت پروردگار) برای آنان است که ما فرزندانشان را در کشتی‌هایی پر (از وسائل و بارها) حمل کردیم.

٤٢) وَخَلَقْنَا لَهُمْ مِّنْ مُّثْلِهِ مَا يَرْكَبُونَ

- و برای آنها مرکبهای دیگری همانند آن آفریدیم.

٤٣) وَإِنَّ نَّشَأْ نُغْرِقُهُمْ فَلَا صَرِيخَ لَهُمْ وَلَا هُمْ يُنَقْذُونَ

- و اگر بخواهیم آنها را غرق می‌کنیم بطوطی که نه فریادرسی داشته باشند و نه نجات داده شوند!

٤٤) إِلَّا رَحْمَةً مِّنَّا وَمَتَاعًا إِلَى حِينٍ

- مگر اینکه رحمت ما شامل حال آنان شود، و تازمان معینی از این زندگی بهره گیرند!

٤٥) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ اتَّقُوا مَا بَيْنَ أَيْدِيهِكُمْ وَمَا خَلْفَكُمْ لَعَلَّكُمْ تُرْحَمُونَ

- و هرگاه به آنها گفته شود: «از آنچه پیش رو و پشت سر شماست [= از عذابهای الهی]» بترسید تا مشمول رحمت الهی شوید!» (اعتنای نمی‌کنند).

٤٦) وَمَا تَأْتِيهِمْ مِّنْ آيَاتِ رَبِّهِمْ إِلَّا كَانُوا عَنْهَا مُعْرِضِينَ

- و هیچ آیه‌ای از آیات پروردگارشان برای آنها نمی‌آید مگر اینکه از آن روی گردان می‌شوند.

٤٧) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ أُنفِقُوا مِمَّا رَزَقَكُمُ اللَّهُ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنُطْعِمُ

مَنْ لَوْ يَشَاءُ اللَّهُ أَطْعَمْهُ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- و هنگامی که به آنان گفته شود: «از آنچه خدا به شما روزی کرده اتفاق کنید!»، کافران به مؤمنان می‌گویند: «آیا ما کسی را اطعام کنیم که اگر خدا می‌خواست او را اطعام می‌کرد؟! (پس خدا خواسته است او گرسنه باشد)، شما فقط در گراحتی آشکارید!»

٤٨) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنها می گویند: «اگر راست می گویید، این وعده (قيامت) کی خواهد بود؟!

٤٩) مَا يَنْظَرُونَ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً تَأْخُذُهُمْ وَهُمْ يَخِصِّمُونَ

- (اما) جز این انتظار نمی کشند که یک صیحه عظیم (آسمانی) آنها را فراگیرد، در حالی که مشغول جدال (در امور دنیا) هستند.

٥٠) فَلَا يَسْتَطِيعُونَ تَوْصِيَةً وَلَا إِلَى أَهْلِهِمْ يَرْجِعُونَ

- (چنان غافلگیر می شوند که حتی) نمی توانند وصیتی کنند یا به سوی خانواده خود بازگردند!

٥١) وَنُفَخَ فِي الصُّورِ فَإِذَا هُمْ مِنَ الْأَجْدَاثِ إِلَى رَبِّهِمْ يَنْسِلُونَ

- (بار دیگر) در «صور» دمیده می شود، ناگهان آنها از قبرها، شتابان به سوی (دادگاه) پروردگارشان می روند!

٥٢) قَالُوا يَا وَيْلَنَا مَنْ بَعَثَنَا مِنْ مَرْقُدِنَا هَذَا مَا وَعَدَ الرَّحْمَنُ وَصَدَقَ الْمُرْسَلُونَ

- می گویند: «ای وای بر ما! چه کسی ما را از خوابگاهمان برانگیخت؟! (آری) این همان است که خداوند رحمان و عده داده، و فرستادگان (او) راست گفتند!»

٥٣) إِنْ كَانَتْ إِلَّا صَيْحَةً وَاحِدَةً فَإِذَا هُمْ جَمِيعُ لَدْيَنَا مُحْضَرُونَ

- صیحه واحدی بیش نیست. (فریادی عظیم برمی خیزد) ناگهان همگی نزد ما احضار می شوند!

٥٤) فَأَلْيَوْمَ لَا تُظْلَمُ نَفْسٌ شَيْئًا وَلَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- (و به آنها گفته می شود): امروز به هیچ کس ذرای ای ستم نمی شود، و جز آنچه را عمل می کردید جزا داده نمی شوید!

٥٥) إِنَّ أَصْحَابَ الْجَنَّةِ الْيَوْمَ فِي شُغْلٍ فَاكِهُونَ

- بهشتیان، امروز به نعمتی خدا مشغول و مسرورند.

٥٦) هُمْ وَأَزْوَاجُهُمْ فِي ظِلَالٍ عَلَى الْأَرَائِكِ مُتَكَوِّنُونَ

- آنها و همسرانشان در سایه های (قصرهای و درختان بهشتی) بر تختها تکیه زده اند.

٥٧) لَهُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ وَلَهُمْ مَا يَدْعَوْنَ

- برای آنها در بهشت میوه بسیار لذت بخشی است، و هر چه بخواهند در اختیار آنان خواهد بود!

۵۸) سَلَامُ قَوْلًا مِنْ رَبِّ رَّحِيمٍ

- "بر آنها سلام (و درود الهی) است؛ این سخنی است از سوی پروردگاری مهربان!"

۵۹) وَامْتَازُوا الْيَوْمَ أَيْهَا الْمُجْرُمُونَ

- (و به آنها می گویند): جدا شوید امروز ای گنهکاران!

۶۰) أَلَمْ أَعْهَدْ إِلَيْكُمْ يَا بَنِي آدَمَ أَنَّ لَأَ تَعْبُدُوا الشَّيْطَانَ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُبِينٌ

- آیا با شما عهد نکردم ای فرزندان آدم که شیطان را نپرسنید، که او برای شما دشمن آشکاری است؟!

۶۱) وَأَنْ اعْبُدُونِي هَذَا صِرَاطٌ مُسْتَقِيمٌ

- و اینکه مرا پیرستید که راه مستقیم این است؟!

۶۲) وَلَقَدْ أَضَلَّ مِنْكُمْ جِبِلًا كَثِيرًا أَفَلَمْ تَكُونُوا تَعْقِلُونَ

- او گروه زیادی از شما را گمراه کرد، آیا اندیشه نکردید؟!

۶۳) هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي كُنْتُمْ تُوَعَّدُونَ

- این همان دوزخی است که به شما وعده داده می شد!

۶۴) اصْلُوهَا الْيَوْمَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

- امروز وارد آن شوید و به خاطر کفری که داشتید به آش آن بسوزید!

۶۵) الْيَوْمَ نَخْتِمُ عَلَى أَفْوَاهِهِمْ وَتُكَلِّمُنَا أَيْدِيهِمْ وَتَشْهَدُ أَرْجُلُهُمْ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- امروز بر دهانشان مُهر می نهیم، و دستهایشان با ما سخن می گویند و پاهاشان کارهایی را که انجام می دادند شهادت می دهند!

۶۶) وَلَوْ نَشَاءُ لَطَمَسْنَا عَلَى أَعْيُنِهِمْ فَاسْتَبَقُوا الصَّرَاطَ فَانِي يُبْصِرُونَ

- "و اگر بخواهیم چشمانشان را محو کنیم؛ سپس برای عبور از راه، می خواهند بر یکدیگر پیشی بگیرند، اما چگونه می توانند ببینند؟!"

۶۷) وَلَوْ نَشَاء لَمْ سَخَنَاهُمْ عَلَى مَكَانِتِهِمْ فَمَا اسْتَطَاعُوا مُضِيًّا وَلَا يَرْجِعُونَ

- و اگر بخواهیم آنها را در جای خود مسیح می کنیم (و به مجسمه هایی بی روح مبدل می سازیم) تا نتوانند راه خود را ادامه دهند یا به عقب برگردند!

۶۸) وَمَنْ نُعَمِّرْهُ نُنَكِّسُهُ فِي الْخَلْقِ أَفَلَا يَعْقِلُونَ

- "هر کس را طول عمر دهیم، در آفرینش واژگونه اش می کنیم (و به ناتوانی کودکی باز می گردانیم)؛ آیا اندیشه نمی کنند؟"

۶۹) وَمَا عَلِمْنَاهُ الشِّعْرَ وَمَا يَنْبَغِي لَهُ إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ وَقُرْآنٌ مُبِينٌ

- "ما هرگز شعر به او [= پیامبر] نیاموختیم، و شایسته او نیست (شاعر باشد)؛ این (کتاب آسمانی) فقط ذکر و قرآن مبین است!"

۷۰) لَيُنذِرَ مَنْ كَانَ حَيًّا وَيَحِقَّ الْقَوْلُ عَلَى الْكَافِرِينَ

- تا افرادی را که زنده اند بیم دهد (و بر کافران اتمام حجت شود) و فرمان عذاب بر آنان مسلم گردد!

۷۱) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّا خَلَقْنَا لَهُمْ مِمَّا عَمِلْتُمْ أَيْدِنَا أَنْعَامًا فَهُمْ لَهَا مَالِكُونَ

- آیا ندیدند که از آنچه با قدرت خود به عمل آورده ایم چهارپایانی برای آنان آفریدیم که آنان مالک آن هستند؟!

۷۲) وَذَلِلْنَاهَا لَهُمْ فَمِنْهَا رَكُوبُهُمْ وَمِنْهَا يَأْكُلُونَ

- "و آنها را رام ایشان ساختیم، هم مرکب آنان از آن است و هم از آن تغذیه می کنند؛"

۷۳) وَلَهُمْ فِيهَا مَنَافِعُ وَمَشَارِبٌ أَفَلَا يَشْكُرُونَ

- "و برای آنان بهره های دیگری در آن (حیوانات) است و نوشیدنیهای گوارا؛ آیا با این حال شکرگزاری نمی کنند؟"

۷۴) وَاتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ آلِهَةً لَعَلَّهُمْ يُنَصَّرُونَ

- آنان غیر از خدا معبودانی برای خویش برگزیدند به این امید که یاری شوند!

۷۵) لَا يَسْتَطِعُونَ نَصْرَهُمْ وَهُمْ لَهُمْ جُنُدٌ مُحْضَرُونَ

- ولی آنها قادر به یاری ایشان نیستند، و این (عبادت کنندگان در قیامت) لشکری برای آنها خواهند بود که در آتش دوزخ احضار می شوند!

۷۶) فَلَا يَحْزُنْكَ قَوْلُهُمْ إِنَّا نَعْلَمُ مَا يُسْرِونَ وَمَا يُعْلَمُونَ

- پس سخاشان تو را غمگین نسازد، ما آنچه را پنهان می دارند و آنچه را آشکار می کنند می دانیم!

۷۷) أَوْلَمْ يَرَ الْإِنْسَانُ أَنَّا خَلَقَنَا مِنْ نُطْفَةٍ فَإِذَا هُوَ حَصِيمٌ مُّبِينٌ

- آیا انسان نمی داند که ما او را از نطفه‌ای بی ارزش آفریدیم؟! او (چنان صاحب قدرت و شعور و نطق شد که به مخاصمه آشکار (با ما) برخاست!

۷۸) وَضَرَبَ لَنَا مَثَلًا وَتَسَيَّ خَلْقَهُ قَالَ مَنْ يُحْيِي الْعِظَامَ وَهِيَ رَمِيمٌ

- و برای ما مثالی زد و آفرینش خود را فراموش کرد و گفت: «چه کسی این استخوانها را زنده می کند در حالی که پوسيده است؟!»

۷۹) قُلْ يُحْيِيهَا الَّذِي أَنْشَأَهَا أُولَمْ مَرَةً وَهُوَ بِكُلِّ خَلْقٍ عَلِيمٌ

- «بگو: «همان کسی آن را زنده می کند که نخستین بار آن آفرید؛ او به هر مخلوقی دانست!»

۸۰) الَّذِي جَعَلَ لَكُمْ مِّنَ الشَّجَرِ الْأَخْضَرِ نَارًا فَإِذَا أَنْتُمْ مُّنْهُ تُوقِدُونَ

- همان کسی که برای شما از درخت سبز، آتش آفرید و شما بوسیله آن آتش می افروزید!

۸۱) أَوْلَئِنَّ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِقَادِرٍ عَلَىٰ أَنْ يَخْلُقَ مِثْلَهُمْ بَلَى
وَهُوَ الْخَلَاقُ الْعَلِيمُ

- آیا کسی که آسمانها و زمین را آفرید، نمی تواند همانند آنان [= انسانهای خاک شده] را بیافریند؟! آری (می تواند)، و او آفریدگار دانست!

۸۲) إِنَّمَا أَمْرُهُ إِذَا أَرَادَ شَيْئًا أَنْ يَقُولَ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

- فرمان او چنین است که هرگاه چیزی را اراده کند، تنها به آن می گوید: «موجود باش!» آن نیز بی درنگ موجود می شود!

۸۳) فَسُبْحَانَ الَّذِي بِيَدِهِ مَلْكُوتُ كُلِّ شَيْءٍ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- "پس منزه است خداوندی که مالکیت و حاکمیت همه چیز در دست اوست؛ و شما را به سوی او بازمی گردانند!"

سوره الصافات

س ۳۷ – تعداد آیات ۱۸۲ – محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) الصافات صفاً

– سوگند به (فرشتگان) صفات کشیده (و منظم)

۲) فالنَّاجِراتِ زَجْرًا

– و به نهی کنندگان و (بازدارنندگان)

۳) فالتَّالِيَاتِ ذُكْرًا

– و تلاوت کنندگان پیاپی آیات الهی...

۴) إِنَّ إِلَهَكُمْ لَوَاحِدٌ

– "که معبود شما یگانه است؛"

۵) رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَرَبُّ الْمَسَارِقِ

– پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آنهاست، و پروردگار مشرقه!

۶) إِنَّا زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّثْيَا بِزِينَةِ الْكَوَاكِبِ

– ما آسمان نزدیک [= پایین] را با ستارگان آراستیم،

۷) وَحَفِظًا مِّنْ كُلِّ شَيْطَانٍ مَّارِدٍ

– تا آن را از هر شیطان خبیثی حفظ کیم!

۸) لَا يَسْمَعُونَ إِلَى الْمُلَأِ الْأَعْلَى وَيُقْذِفُونَ مِنْ كُلِّ جَانِبٍ

– آنها نمی توانند به (سخنان) فرشتگان عالم بالا گوش فرادهند، (و هرگاه چنین کنند) از هر سو هدف قرار می گیرند!

٩) دُحُورًا وَلَهُمْ عَذَابٌ وَاصِبٌ

- آنها به شدت به عقب رانده می‌شوند؛ و برای آنان مجازاتی دائم است!»

١٠) إِلَّا مَنْ خَطِفَ الْخَطْفَةَ فَأَتْبَعَهُ شَهَابٌ ثَاقِبٌ

- مگر آنها که در لحظه‌ای کوتاه برای استراق سمع به آسمان نزدیک شوند، که «شهاب ثاقب» آنها را تعقیب می‌کند!

١١) فَاسْتَفْتَهُمْ أَهُمْ أَشَدُّ خَلْقًا أَمْ مَنْ خَلَقَنَا إِنَّا خَلَقَنَاهُمْ مِنْ طِينٍ لَازِبٍ

- از آنان پرس: «آیا آفرینش (و معاد) آنان سخت‌تر است یا آفرینش فرشتگان (و آسمانها و زمین)؟! ما آنان را از گل چسبنده‌ای آفریدیم!

١٢) بَلْ عَجَبْتَ وَيَسْخَرُونَ

- تو از انکارشان تعجب می‌کنی، ولی آنها مسخره می‌کنند!

١٣) وَإِذَا ذُكْرُوا لَا يَذْكُرُونَ

- و هنگامی که به آنان تذکر داده شود، هرگز متذکر نمی‌شوند!

١٤) وَإِذَا رَأُوا آيَةً يَسْتَسْخِرُونَ

- و هنگامی که معجزه‌ای را بیینند، دیگران را نیز به استهزا دعوت می‌کنند!

١٥) وَقَالُوا إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- و می‌گویند: «این فقط سحری آشکار است!

١٦) أَئِذَا مِنْتَنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعَظَامًا أُتَّنَا لَمَبْعُوثُونَ

- آیا هنگامی که ما مردم و به خاک و استخوان مبدل شدیم، بار دیگر برانگیخته خواهیم شد؟!

١٧) أُوآبَاؤُنَا الْأَوَّلُونَ

- یا پدران نخستین ما (بازمی گردند)؟!»

١٨) قُلْ نَعَمْ وَأَنْتُمْ دَاخِرُونَ

- بگو: «آری، همه شما زنده می‌شوید در حالی که خوار و کوچک خواهید بود!

۱۹) فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ فَإِذَا هُمْ يَنْظُرُونَ

- تنها یک صیحه عظیم واقع می شود، ناگهان همه (از قبرها بر می خیزند و) نگاه می کنند!

۲۰) وَقَالُوا يَا وَيَلَّا هَذَا يَوْمُ الدِّينِ

- و می گویند: «ای وای بر ما، این روز جراست!»

۲۱) هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

- (آری) این همان روز جدایی (حق از باطل) است که شما آن را تکذیب می کردید!

۲۲) اَخْشُرُوا الَّذِينَ ظَلَمُوا وَأَزْوَاجَهُمْ وَمَا كَانُوا يَعْبُدُونَ

- (در این هنگام به فرشتگان دستور داده می شود): ظالمان و همراهانشان و آنچه را می پرستیدند...

۲۳) مِنْ دُونِ اللَّهِ فَاهْدُوهُمْ إِلَى صِرَاطِ الْجَحِيمِ

- (آری آنچه را) جز خدا می پرستیدند جمع کنید و بسوی راه دوزخ هدایتشان کنید!

۲۴) وَقَفُوْهُمْ إِنَّهُمْ مَسْئُولُونَ

- آنها را نگهدارید که باید بازپرسی شوند!

۲۵) مَا لَكُمْ لَا تَتَّاصِرُونَ

- شما را چه شده که از هم باری نمی طلبید؟!

۲۶) بَلْ هُمُ الْيَوْمَ مُسْتَسْلِمُونَ

- ولی آنان در آن روز تسلیم قدرت خداوندند!

۲۷) وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ

- (و در این حال) رو به یکدیگر کرده و از هم می پرسند...

۲۸) قَالُوا إِنَّكُمْ كُنْتُمْ تَأْتُونَنَا عَنِ الْيَمِينِ

- گروهی (می گویند: «شما رهبران گمراهم بودید که به ظاهر) از طریق خیرخواهی و نیکی وارد شدید اما جز

فریب چیزی در کارتان نبود) !»

٢٩) قَالُوا بَلْ لَمْ تَكُونُوا مُؤْمِنِينَ

- آنها در جواب می‌گویند: «شما خودتان اهل ایمان نبودید (تقصیر ما چیست)!؟!

٣٠) وَمَا كَانَ لَنَا عَلَيْكُم مِّنْ سُلْطَانٍ بَلْ كُنْتُمْ قَوْمًا طَاغِيْنَ

- ما هیچ گونه سلطه‌ای بر شما نداشیم، بلکه شما خود قومی طغیانگر بودید!

٣١) فَحَقٌّ عَلَيْنَا قَوْلُ رَبِّنَا إِنَّا لَذَّاتِقُونَ

- اکنون فرمان پروردگارمان بر همه ما مسلم شده، و همگی از عذاب او می‌چشیم!

٣٢) فَأَغْوَيْنَاكُمْ إِنَّا كُنَّا غَاوِيْنَ

- ما شما را گمراه کردیم، همان گونه که خود گمراه بودیم!

٣٣) فَإِنَّهُمْ يَوْمَئِذٍ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ

- (آری) همه آنها [=پیشوایان و پیروان گمراه] در آن روز در عذاب الهی مشترکند!

٣٤) إِنَّا كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِيْنَ

- ما این گونه با مجرمان رفتار می‌کنیم!

٣٥) إِنَّهُمْ كَانُوا إِذَا قِيلَ لَهُمْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ يَسْتَكْبِرُونَ

- چرا که وقتی به آنها گفته می‌شد: «معبدی جز خدا وجود ندارد»، تکبر و سرکشی می‌کردند...

٣٦) وَبَقُولُونَ أَئَنَا لَتَارُكُوا آلَهَتَنَا لِشَاعِرٍ مَّجْنُونَ

- و پیوسته می‌گفتند: «آیا ما معبدان خود را بخاطر شاعری دیوانه رها کنیم؟!»

٣٧) بَلْ جَاءَ بِالْحَقِّ وَصَدَقَ الْمُرْسَلِيْنَ

- چنین نیست، او حق را آورده و پیامبران پیشین را تصدیق کرده است!

٣٨) إِنَّكُمْ لَذَّاتُ الْعَذَابِ الْأَلِيْمِ

- اما شما (مستکبران کوردل) بطور مسلم عذاب دردنگ (اللهی) را خواهید چشید!

٣٩) وَمَا تُجْزَوْنَ إِلَّا مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- و جز به آنچه انجام می‌دادید کیفر داده نمی‌شوید،

٤٠) إِلَّا عِبَادُ اللَّهِ الْمُخْلَصُونَ

- جز بندگان مخلص خدا (که از این کفراها برکنارند) !

٤١) أُولَئِكَ لَهُمْ رِزْقٌ مَعْلُومٌ

- برای آنان [=بندگان مخلص] روزی معین و ویژه‌ای است.

٤٢) فَوَآكِهُ وَهُمْ مُكْرِمُونَ

- میوه‌های گوناگون پر ارزش)، و آنها گرامی داشته می‌شوند...

٤٣) فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

- "در باغهای پر نعمت بهشت؛"

٤٤) عَلَى سُرُرِ مُتَقَابِلِينَ

- در حالی که بر تختها رو به روی یکدیگر تکیه زده‌اند.

٤٥) يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِكَاسٍ مِنْ مَعِينٍ

- "و گردانگران قدمهای لبریز از شراب طهور را می‌گردانند؛"

٤٦) بَيْضَاءَ لَذَّةَ لِلشَّارِبِينَ

- "شرابی سفید و درخشند، و لذتیخش برای نوشندگان؛"

٤٧) لَا فِيهَا غَوْلٌ وَلَا هُمْ عَنْهَا يُنْزَفُونَ

- شرابی که نه در آن مایه تباہی عقل است و نه از آن مست می‌شوند!

٤٨) وَعِنْدَهُمْ قَاصِرَاتُ الظَّرْفِ عَيْنٍ

- و نزد آنها همسرانی زیبا چشم است که جز به شوهران خود عشق نمی‌ورزند.

٤٩) كَانَهُنَّ بَيْضٌ مَكْنُونٌ

- گوبی از (لطافت و سفیدی) همچون تخمرگهایی هستند که (در زیر بال و پر مرغ) پنهان مانده (و دست انسانی

هر گر آن را لمس نکرده است) !

٥٠) فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ

- (در حالی که آنها غرق گفتگو هستند) بعضی رو به بعضی دیگر کرده می پرسند...

٥١) قَالَ فَائِلٌ مِّنْهُمْ إِنِّي كَانَ لِي قَرِينٌ

- کسی از آنها می گوید: «من همنشینی داشتم...

٥٢) يَقُولُ أَتَنِّكَ لَمِنْ الْمُصَدَّقِينَ

- که پیوسته می گفت: آیا (به راستی) تو این سخن را باور کرده‌ای...

٥٣) أَئِذَا مِنْتَ وَكُنَّا تُرَابًا وَعِظَامًا أَئِنَّا لَمَدِينُونَ

- که وقتی ما مردیم و به خاک و استخوان مبدل شدیم، (بار دیگر) زنده می شویم و جزا داده خواهیم شد؟!»

٥٤) قَالَ هَلْ أَنْتُ مُطَلِّعُونَ

- (سپس) می گوید: «آیا شما می توانید از او خبری بگیرید؟»

٥٥) فَاطَّلَعَ فَرَآهُ فِي سَوَاءِ الْجَحِيمِ

- اینجاست که نگاهی می کند، ناگهان او را در میان دوزخ می بیند.

٥٦) قَالَ تَالَّهُ إِنْ كِدَتْ لَتَرْدِينِ

- می گوید: «به خدا سوگند نزدیک بود مرآ (نیز) به هلاکت بکشانی!

٥٧) وَلَوْلَا نِعْمَةُ رَبِّي لَكُنْتُ مِنَ الْمُحْضَرِينَ

- و اگر نعمت پروردگارم نبود، من نیز از احضارشدگان (در دوزخ) بودم!

٥٨) أَفَمَا نَحْنُ بِمَيِّتِينَ

- (سپس به باران خود می گوید: ای دوستان! آیا ما هرگز نمی میریم (و در بهشت جاودانه خواهیم بود)،

٥٩) إِلَّا مَوْتَنَا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُعَذَّبِينَ

- و جز همان مرگ اول، مرگی به سراغ ما نخواهد آمد، و ما هرگز عذاب نخواهیم شد.

٦٠) إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- راستی این همان پیروزی بزرگ است!

٤١) لِمِثْلِ هَذَا فَلَيَعْمَلُ الْعَامِلُونَ

- آری، برای مثل این، باید عمل کنندگان عمل کنند!

٤٢) أَذْلِكَ حَيْرُ نُزُلًا أَمْ شَجَرَةُ الرَّقْبَةِ

- آیا این (نعمتهای جاویدان بهشتی) بهتر است یا درخت (نفرت انگیز) زَقْم؟!

٤٣) إِنَّا جَعَلْنَاهَا فِتْنَةً لِّلظَّالِمِينَ

- ما آن را مایه درد و رنج ظالمان قرار دادیم!

٤٤) إِنَّهَا شَجَرَةٌ تَخْرُجُ فِي أَصْلِ الْجَحِيمِ

- آن درختی است که از قعر جهَنَّم می‌روید!

٤٥) طَلْعَهَا كَانَهُ رُؤُوسُ الشَّيَاطِينِ

- شکوفه آن مانند سرهای شیاطین است!

٤٦) فَإِنَّهُمْ لَا كُلُونَ مِنْهَا فَمَالِوْنَ مِنْهَا الْبُطُونَ

- آنها [= مجرمان] از آن می‌خورند و شکمها را از آن پر می‌کنند!

٤٧) ثُمَّ إِنَّ لَهُمْ عَلَيْهَا لَشَوَّبًا مِّنْ حَمِيمٍ

- سپس روی آن آب داغ متعفّنی می‌نوشند!

٤٨) ثُمَّ إِنَّ مَرْجِعَهُمْ إِلَى الْجَحِيمِ

- سپس بازگشت آنها به سوی جهَنَّم است!

٤٩) إِنَّهُمْ أَلْفَوْا آبَاءَهُمْ ضَالِّينَ

- چرا که آنها پدران خود را گمراه یافتند.

٥٠) فَهُمْ عَلَى آثارِهِمْ يُهْرَعُونَ

- با این حال به سرعت بدنبال آنان کشانده می‌شوند!

٥١) وَلَقَدْ ضَلَّ قَبْلَهُمْ أَكْثَرُ الْأَوَّلِينَ

- و قبل از آنها بیشتر پیشینیان (نیز) گمراه شدند!

٧٢) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا فِيهِمْ مُنذِرِينَ

- ما در میان آنها اندار کنندگانی فرستادیم،

٧٣) فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُنذَرِينَ

- ولی بنگر عاقبت اندار شوندگان چگونه بود!

٧٤) إِلَّا عِبَادُ اللَّهِ الْمُخْلَصُونَ

- مگر بندگان مخلص خدا!

٧٥) وَلَقَدْ نَادَانَا نُوحٌ فَلَنِعْمُ الْمُجَيِّبُونَ

- "و نوح، ما را خواند (و ما دعای او را اجابت کردیم)؛ و چه خوب اجابت کننده‌ای هستیم!"

٧٦) وَنَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

- و او و خاندانش را از اندوه بزرگ رهابی پخشیدیم،

٧٧) وَجَعَلْنَا ذُرِّيَّتَهُ هُمُ الْبَاقِينَ

- و فرزندانش را همان بازماندگان (روی زمین) قرار دادیم،

٧٨) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

- و نام نیک او را در میان امتهای بعد باقی نهادیم.

٧٩) سَلَامٌ عَلَى نُوحٍ فِي الْعَالَمَيْنَ

- سلام بر نوح در میان جهانیان باد!

٨٠) إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- ما این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم!

٨١) إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

- چرا که او از بندگان بالایمان ما بود!

٨٢) ثُمَّ أَغْرَقْنَا الْآخِرِينَ

- سپس دیگران [= دشمنان او] را غرق کردیم!

٨٣) وَإِنَّ مِنْ شَيْعَتِهِ لَا يُبَرَّأُهُمْ

- "و از پیروان او ابراهیم بود؛"

٨٤) إِذْ جَاءَ رَبَّهُ بِقُلْبٍ سَلِيمٍ

- "(به خاطر بیاور) هنگامی را که با قلب سلیم به پیشگاه پروردگارش آمد؛"

٨٥) إِذْ قَالَ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ مَاذَا تَعْبُدُونَ

- هنگامی که به پدر و قومش گفت: «اینها چیست که می پرستید؟!

٨٦) أَنْعَكَّا آلِهَةً دُونَ اللَّهِ تُرِيدُونَ

- آیا غیر از خدا به سراغ این معبدان دروغین می روید؟!

٨٧) فَمَا ظَنَّكُمْ بِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- شما درباره پروردگار عالمیان چه گمان می برید؟!

٨٨) فَنَظَرَ نَظَرَةً فِي النُّجُومِ

- (سپس) نگاهی به ستارگان افکند...

٨٩) فَقَالَ إِنِّي سَقِيمٌ

- و گفت: «من بیمارم (و یا شما به مراسم جشن نمی آیم) !»

٩٠) فَتَوَلَّوْا عَنْهُ مُدْبِرِينَ

- آنها از او روی برتفته و به او پشت کردند (و بسرعت دور شدند).

٩١) فَرَأَغَ إِلَى آلِهَتِهِمْ فَقَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ

- (او وارد بتخانه شد) مخفیانه نگاهی به معبدانشان کرد و از روی تمسخر گفت: «چرا (از این غذاها) نمی خورید؟!

٩٢) مَا لَكُمْ لَا تَنْطِقُونَ

- (اصلاً) چرا سخن نمی گویید؟!»

۹۳) فَرَاغَ عَلَيْهِمْ ضَرْبًا بِالْيَمِينِ

- سپس بسوی آنها رفت و ضربه‌ای محکم با دست راست بر پیکر آنها فروند آورد (و جز بت بزرگ، همه را درهم شکست).

۹۴) فَأَقْبَلُوا إِلَيْهِ يَرْفُونَ

- آنها با سرعت به او روی آوردند.

۹۵) قَالَ أَتَعْبُدُونَ مَا تَنْحِتُونَ

- گفت: آیا چیزی را می‌پرسید که با دست خود می‌تراشید؟!

۹۶) وَاللَّهُ خَلَقُكُمْ وَمَا تَعْمَلُونَ

- با اینکه خداوند هم شما را آفریده و هم بتهابی که می‌سازید! «

۹۷) قَالُوا ابْنُوا لَهُ بُنْيَانًا فَالْقُوَّةُ فِي الْجَحِيمِ

- (بت پرستان) گفتنند: «بنای مرتفعی برای او بسازید و او را در جهنمی از آتش بیفکنید!»

۹۸) فَأَرَادُوا بِهِ كَيْدًا فَجَعَلُنَاهُمُ الْأَسْفَلَيْنَ

- آنها طرحی برای نایب‌دی ابراهیم ریخته بودند، ولی ما آنان را پست و مغلوب ساختیم!

۹۹) وَقَالَ إِنِّي ذَاهِبٌ إِلَى رَبِّي سَيَهْدِينِ

- (او از این مهلکه بسلامت بیرون آمد) و گفت: «من به سوی پروردگارم می‌روم، او مرا هدایت خواهد کرد!

۱۰۰) رَبِّ هَبْ لِي مِنَ الصَّالِحِينَ

- پروردگار! به من از صالحان [= فرزندان صالح] بیخش!

۱۰۱) فَبَشَّرَنَاهُ بَغْلَامٌ حَلِيلٌ

- ما او [= ابراهیم] را به نوجوانی بردبار و صبور بشارت دادیم!

١٠٢) فَلَمَّا بَلَغَ مَعَهُ السَّعْيَ قَالَ يَا بُنَى إِنِّي أَرَى فِي الْمَنَامِ أَنِّي أَذْبَحُكَ فَانظُرْ مَاذَا تَرَى قَالَ يَا أَبَتِ افْعُلْ مَا تُؤْمِرُ سَتَجِدُنِي إِنْ شَاءَ اللَّهُ مِنَ الصَّابِرِينَ

- هنگامی که با او به مقام سعی و کوشش رسید، گفت: «پسرم! من در خواب دیدم که تو را ذبح می‌کنم، نظر تو چیست؟» گفت «پدرم! هر چه دستور داری اجرا کن، به خواست خدا مرا از صابران خواهی یافت!»

١٠٣) فَلَمَّا أَسْلَمَ وَتَلَهُ لِلْجَبَّينِ

- هنگامی که هر دو تسليم شدند و ابراهیم جین او را بر خاک نهاد...

١٠٤) وَنَادَيْنَاهُ أَنْ يَا إِبْرَاهِيمِ

- او را ندا دادیم که: «ای ابراهیم!

١٠٥) قَدْ صَدَقْتَ الرُّؤْيَا إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- آن رؤیا را تحقق بخشدیدی (و به مأموریت خود عمل کردی)! «ما این گونه، نیکوکاران را جزا می‌دهیم!

١٠٦) إِنَّ هَذَا لَهُوَ الْبَلَاءُ الْمُبِينُ

- این مسلماً همان امتحان آشکار است!

١٠٧) وَقَدْ يَنَاهُ بِذِنْجِ عَظِيمٍ

- ما ذبح عظیمی را فدای او کردیم.

١٠٨) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

- و نام نیک او را در امتهای بعد باقی نهادیم!

١٠٩) سَلَامٌ عَلَى إِبْرَاهِيمَ

- سلام بر ابراهیم!

١١٠) كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم!

١١١) إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

- او از بندگان بالیمان ما است!

١١٢) وَبَشَّرْنَاهُ بِإِسْحَاقَ نَبِيًّا مِّنَ الصَّالِحِينَ

- ما او را به اسحاق - پیامبری از شایستگان - بشارت دادیم!

١١٣) وَبَارِكْنَا عَلَيْهِ وَعَلَى إِسْحَاقَ وَمِنْ ذُرِّيَّتِهِمَا مُحْسِنٌ وَظَالِمٌ لِنَفْسِهِ مُبِينٌ

- "ما به او و اسحاق برکت دادیم؛ و از دودمان آن دو، افرادی بودند نیکوکار و افرادی آشکارا به خود ستم کردند!"

١١٤) وَلَقَدْ مَنَّا عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ

- ما به موسی و هارون نعمت پخشیدیم!

١١٥) وَتَجَيَّنَاهُمَا وَقَوْمَهُمَا مِنَ الْكَرْبِ الْعَظِيمِ

- و آن دو و قومشان را از انده بزرگ نجات دادیم!

١١٦) وَصَرَّنَاهُمْ فَكَانُوا هُمُ الْغَالِبِينَ

- و آنها را یاری کردیم تا بر دشمنان خود پیروز شدند!

١١٧) وَآتَيْنَاهُمَا الْكِتَابَ الْمُسْتَقِيمَ

- ما به آن دو، کتاب روشنگر دادیم.

١١٨) وَهَدَيْنَاهُمَا الصَّرَاطَ الْمُسْتَقِيمَ

- و آن دو را به راه راست هدایت نمودیم!

١١٩) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِمَا فِي الْآخِرِينَ

- و نام نیکشان را در اقوام بعد باقی گذاردیم!

١٢٠) سَلَامٌ عَلَى مُوسَى وَهَارُونَ

- سلام بر موسی و هارون!

١٢١) إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم!

١٢٢) إِنَّهُمَا مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

- آن دو از بندگان مؤمن ما بودند!

١٢٣) وَإِنَّ إِلْيَاسَ لَمِنْ الْمُرْسَلِينَ

- و الیاس از رسولان (ما) بود!

١٢٤) إِذْ قَالَ لِقَوْمِهِ أَلَا تَتَقَوَّنَ

- به خاطر بیاور هنگامی را که به قومش گفت: «آیا تقوا پیشه نمی کنید؟!

١٢٥) أَتَدْعُونَ بَعْلًا وَتَدْرُونَ أَحْسَنَ الْخَالِقِينَ

- آیا بت «بعل» را می خوانید و بهترین آفریدگارها را رها می سازید؟!

١٢٦) وَاللَّهُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ أَبَائِكُمْ الْأَوَّلَيْنَ

- خدایی که پروردگار شما و پروردگار نیاکان شماست!

١٢٧) فَكَذَبُوهُ فَإِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ

- «اما آنها او را تکذیب کردند؛ ولی به یقین همگی (در دادگاه عدل الهی) احضار می شوند!»

١٢٨) إِلَّا عِبَادُ اللَّهِ الْمُخَلَّصِينَ

- مگر بندگان مخلص خدا!

١٢٩) وَتَرَكْنَا عَلَيْهِ فِي الْآخِرِينَ

- ما نام نیک او را در میان امتهای بعد باقی گذاریدم!

١٣٠) سَلَامٌ عَلَى إِلٍ يَاسِينَ

- سلام بر یاسین!

١٣١) إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- ما این گونه نیکوکاران را پاداش می دهیم!

١٣٢) إِنَّهُ مِنْ عِبَادِنَا الْمُؤْمِنِينَ

- او از بندگان مؤمن ما است!

(۱۳۳) وَإِنَّ لُوْطًا لَّمِنَ الْمُرْسَلِينَ

- و لوط از رسولان (ما) است!

(۱۳۴) إِذْ نَجَّيْنَاهُ وَأَهْلَهُ أَجْمَعِينَ

- و به خاطر بیاور زمانی را که او و خاندانش را همگی نجات دادیم،

(۱۳۵) إِلَّا عَجُوزًا فِي الْغَابِرِينَ

- مگر پیرزنی که از بازماندگان بود (و به سرنوشت آنان گرفتار شد)!

(۱۳۶) ثُمَّ دَمَرْنَا الْآخَرِينَ

- سپس بقیه را نابود کردیم!

(۱۳۷) وَإِنَّكُمْ لَتَمْرُونَ عَلَيْهِمْ مُصْبِحِينَ

- و شما پیوسته صبحگاهان از کنار (ویرانهای شهرهای) آنها می‌گذرید...

(۱۳۸) وَبِاللَّيْلِ أَفَلَا تَعْقِلُونَ

- "و (همجنین) شبگاه، آیا نمی‌اندیشید؟"

(۱۳۹) وَإِنَّ يُونُسَ لَمِنَ الْمُرْسَلِينَ

- و یونس از رسولان (ما) است!

(۱۴۰) إِذْ أَبْقَى إِلَى الْفُلْكِ الْمَسْحُونِ

- به خاطر بیاور زمانی را که به سوی کشتی پر (از جمعیت و بار) فرار کرد.

(۱۴۱) فَسَاهَمَ فَكَانَ مِنْ الْمُدْحَضِينَ

- و با آنها قرعه افکند، (و قرعه به نام او افتاد و) مغلوب شد!

(۱۴۲) فَالْقَمَمَةُ الْحُوتُ وَهُوَ مُلِيمٌ

- (او را به دریا افکندند) و ماهی عظیمی او را بلعید، در حالی که مستحق سرزنش بود!

(۱۴۳) فَلَوْلَا أَنَّهُ كَانَ مِنْ الْمُسَيَّحِينَ

- و اگر او از تسییح کنندگان نبود...

١٤٤) لَلَّبِثَ فِي بَطْنِهِ إِلَى يَوْمِ يُبَعَّثُونَ

- تا روز قیامت در شکم ماهی می‌ماند!

١٤٥) فَنَبَذَنَاهُ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ سَقِيمٌ

- (به هر حال ما او را رهایی بخشیدیم) او را در یک سرزمین خشک خالی از گیاه افکنیدیم در حالی که بیمار بودا!

١٤٦) وَأَنْبَتْنَا عَلَيْهِ شَجَرَةً مِنْ يَقْظِينِ

- و بوته کدوئی بر او رویاندیم (تا در سایه برگهای پهن و مرطوبش آرامش یابد)!

١٤٧) وَأَرْسَلْنَاهُ إِلَى مِئَةِ الْفِ أَوْ يَزِيدُونَ

- و او را به سوی جمعیت یکصد هزار نفری - یا بیشتر - فرستادیم!

١٤٨) فَآمَنُوا فَمَتَّعَنَاهُمْ إِلَى حِينِ

- آنها ایمان آوردند، از این رو تا مدت معلومی آنان را از موهاب زندگی بهره‌مند ساختیم!

١٤٩) فَاسْتَفْتَهُمْ أَرِبِّكَ الْبَنَاتُ وَلَهُمُ الْبُنُونَ

- از آنان بپرس: آیا پروردگارت دخترانی دارد و پسران از آن آنهاست؟!

١٥٠) أَمْ خَلَقْنَا الْمُتَلَائِكَةَ إِنَاثًا وَهُمْ شَاهِدُونَ

- آیا ما فرشتگان را مؤنث آفریدیم و آنها ناظر بودند؟!

١٥١) أَلَا إِنَّهُمْ مِنْ إِفْكِهِمْ لَيَقُولُونَ

- دانید آنها با این تهمت بزرگشان می‌گویند:

١٥٢) وَلَدَ اللَّهُ وَإِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

- «خداؤند فرزند آورده!» ولی آنها به یقین دروغ می‌گویند!

١٥٣) أَصْطَفَنَا الْبَنَاتِ عَلَى الْبَنِينَ

- آیا دختران را بر پسران ترجیح داده است؟!

١٥٤) مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

- شما را چه شده است؟! چگونه حکم می کنید؟! (هیچ می فهمید چه می گویید؟!)

١٥٥) أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- آیا متذکر نمی شوید؟!

١٥٦) أَمْ لَكُمْ سُلْطَانٌ مُّبِينٌ

- یا شما دلیل روشنی در این باره دارید؟

١٥٧) فَأَتُوا بِكِتَابِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- کتابتان را بیاورید اگر راست می گویید!

١٥٨) وَجَعَلُوا بَيْنَهُ وَبَيْنَ الْجَنَّةِ نَسَبًا وَلَقَدْ عَلِمْتِ الْجِنَّةَ إِنَّهُمْ لَمُحْضَرُونَ

- "آنها" [=مشرکان] میان او [=خداوند] و جن، (خویشاوندی و) نسبتی قائل شدند؛ در حالی که جنیان بخوبی می دانند که این بت پرستان در دادگاه الهی احضار می شوند!"

١٥٩) سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يَصِفُونَ

- منزه است خداوند از آنچه توصیف می کنند.

١٦٠) إِلَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخَلَّصِينَ

- مگر بندگان مخلص خدا!

١٦١) فَإِنَّكُمْ وَمَا تَعْدُونَ

- شما و آنچه را پرستش می کنید.

١٦٢) مَا أَنْتُمْ عَلَيْهِ بِفَاتِنَّينَ

- هرگز نمی توانید کسی را (با آن) فرب دهید.

١٦٣) إِلَّا مَنْ هُوَ صَالِ الْجَحِيمِ

- مگر آنها که در آتش دوزخ وارد می شوند!

۱۶۴) وَمَا مِنَّا إِلَّا لَهُ مَقَامٌ مَعْلُومٌ

- «و هیچ یک از ما نیست جز آنکه مقام معلومی دارد؛»

۱۶۵) وَإِنَّا لَنَحْنُ الصَّافُونَ

- «و ما همگی (برای اطاعت فرمان خداوند) به صفت ایستاده‌ایم؛»

۱۶۶) وَإِنَّا لَنَحْنُ الْمُسَبِّحُونَ

- و ما همه تسبیح‌گوی او هستیم!

۱۶۷) وَإِنْ كَانُوا لَيَقُولُونَ

- آنها پیوسته می‌گفتند:

۱۶۸) لَوْ أَنَّ عِنْدَنَا ذِكْرًا مِنْ الْأَوَّلِينَ

- «اگر یکی از کتابهای پیشینان نزد ما بود،

۱۶۹) لَكُنَّا عِبَادَ اللَّهِ الْمُخْلَصِينَ

- به یقین، ما بندگان مخلص خدا بودیم!»

۱۷۰) فَكَفَرُوا بِهِ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

- «اما هنگامی که این کتاب بزرگ آسمانی بر آنها نازل شد، به آن کافر شدند؛ ولی بزودی (نتیجه کار خود را) خواهند دانست!»

۱۷۱) وَلَقَدْ سَبَقَتْ كَلِمَتَنَا لِعِبَادِنَا الْمُرْسَلِينَ

- وعده قطعی ما برای بندگان فرستاده ما از پیش مسلم شده...

۱۷۲) إِنَّهُمْ لَهُمُ الْمَنْصُورُونَ

- که آنان باری شدگانند،

۱۷۳) وَإِنَّ جُنْدَنَا لَهُمُ الْغَالِبُونَ

- و لشکر ما پیروز ند!

۱۷۴) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينَ

- از آنها [=کافران] روی بگردان تا زمان معینی (که فرمان جهاد فرارسد) !

۱۷۵) وَأَبْصِرُهُمْ فَسَوْفَ يُبَصِّرُونَ

- وضع آنها را بنگر (چه بی محتواست) اما بزودی (نتیجه اعمال خود را) می بینند!

۱۷۶) أَفَبَعْدَ أَبْنَا يَسْتَعْجِلُونَ

- آیا آنها برای عذاب ما شتاب می کنند؟!

۱۷۷) فَإِذَا نَزَلَ بِسَاحَتِهِمْ فَسَاءِ صَبَاحُ الْمُنْذَرِينَ

- اما هنگامی که عذاب ما در آستانه خانه هایشان فرود آید، انذار شدگان صبحگاه بدی خواهد داشت!

۱۷۸) وَتَوَلَّ عَنْهُمْ حَتَّىٰ حِينَ

- از آنان روی بگردان تا زمان معینی!

۱۷۹) وَأَبْصِرْ فَسَوْفَ يُبَصِّرُونَ

- "و" وضع کارشان را بین؛ آنها نیز به زودی (نتیجه اعمال خود را) می بینند!"

۱۸۰) سُبْحَانَ رَبِّ الْعَزَّةِ عَمَّا يَصِفُونَ

- منزه است پروردگار تو، پروردگار عزت (و قدرت) از آنچه آنان توصیف می کنند.

۱۸۱) وَسَلَامٌ عَلَى الْمُرْسَلِينَ

- و سلام بر رسولان!

۱۸۲) وَالْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است!

سُورَةُ صَلَوةٍ

س ۲۸ - تعداد آیات ۸۸ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

۱) ص وَالْقُرْآنِ ذِي الذِّكْرِ

- ص، سوگند به قرآنی که دارای ذکر است (که این کتاب، معجزه الهی است).

۲) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي عِزَّةٍ وَشَقَاقٍ

- ولی کافران گرفتار غرور اختلافند!

۳) كَمْ أَهْلَكْنَا مِنْ قَبْلِهِمْ مِنْ قَرْنَ فَنَادُوا وَلَاتَ حِينَ مَنَاصٍ

- "چه بسیار اقوامی را که پیش از آنها هلاک کردیم؛ و به هنگام نزول عذاب فریاد می‌زدند (و کمک می‌خواستند)
ولی وقت نجات گذشته بود!"

۴) وَعَجَبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنْذِرٌ مِنْهُمْ وَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا سَاحِرٌ كَذَابٌ

- "آنها تعجب کردند که پیامبر بیمدهنده‌ای از میان آنان به سویشان آمد؛ و کافران گفتند: این ساحر بسیار دروغگویی است!"

۵) أَجَعَلَ الْأَلِهَةَ إِلَهًا وَاحِدًا إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ عَجَابٌ

- آیا او بجای ایتمه خدایان، خدای واحدی قرار داده؟! این براستی چیز عجیبی است!"

۶) وَانطَلَقَ الْمُلَأُ مِنْهُمْ أَنْ امْشُوا وَاصْبِرُوا عَلَى الْهِتَكْمٍ إِنَّ هَذَا لَشَيْءٌ يُرَادُ

- سرکردگان آنها بیرون آمدند و گفتند: «بروید و خدایتان را محکم بچسبید، این چیزی است که خواسته‌اند (شما را گمراه کنند) !

۷) مَا سَمِعْنَا بِهَذَا فِي الْمِلَةِ الْآخِرَةِ إِنْ هَذَا إِلَّا اخْتِلَاقٌ

- "ما هرگز نهین چیزی در آینین دیگری نشنیده‌ایم؛ این تنها یک آئین ساختگی است!"

۸) أَنْزَلَ عَلَيْهِ الذِّكْرُ مِنْ بَيْنِنَا بَلْ هُمْ فِي شَكٍّ مِّنْ ذِكْرِنَا بَلْ لَمَّا يَذُوقُوا عَذَابًا

- آیا از میان همه ما، قرآن تنها بر او [= محمد] نازل شده؟! آنها در حقیقت در اصل وحی من تردید دارند، بلکه آنان هنوز عذاب الهی را نچشیده‌اند (که این چنین گستاخانه سخن می‌گویند)!

۹) أَمْ عِنْدَهُمْ خَزَائِنٌ رَحْمَةٌ رَبِّكَ الْعَزِيزُ الْوَهَابُ

- مگر خزاین رحمت پروردگار توانا و بخشندگان نزد آنهاست (تا به هر کس میل دارند بدهند)!

۱۰) أَمْ لَهُمْ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا يَبْنِهُمَا فَلَيْرَتَقُوا فِي الْأَسْيَابِ

- یا اینکه مالکیت و حاکمیت آسمانها و زمین و آنچه میان این دو است از آن آنهاست؟! (اگر چنین است) با هر وسیله ممکن به آسمانها بروند (و جلو نزول وحی را بر قلب پاک محمد بگیرند)!

۱۱) جُنُدُ مَا هُنَالِكَ مَهْزُومٌ مِّنَ الْأَخْرَابِ

- (آری) اینها لشکر کوچک شکست خورده‌ای از احزابند!

۱۲) كَذَّبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَعَادٌ وَفَرْعَوْنُ دُوَّلَأُوتَادٌ

- پیش از آنان قوم نوح و عاد و فرعون صاحب قدرت (پیامبران ما را) تکذیب کردند!

۱۳) وَتَمُودُ وَقَوْمُ لُوطٍ وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ أُولَئِكَ الْأَخْرَابُ

- و (نیز) قوم ثمود و لوط و اصحاب الایکه [= قوم شعب]، اینها احزابی بودند (که به تکذیب پیامبران برخاستند)!

۱۴) إِنْ كُلُّ إِلَّا كَذَبَ الرَّسُولُ فَحَقٌّ عِقَابٌ

- هر یک (از این گروه‌ها) رسولان را تکذیب کردند، و عذاب الهی درباره آنان تحقق یافت!

۱۵) وَمَا يَنْظُرُ هَؤُلَاءِ إِلَّا صِيَحةً وَاحِدَةً مَا لَهَا مِنْ فَوَاقٍ

- اینها (با این اعمالشان) جز یک صیحه آسمانی را انتظار نمی‌کشند که هیچ مهلت و بازگشتی برای آن وجود ندارد (و همگی را تابود می‌سازد)!

۱۶) وَقَالُوا رَبَّنَا عَجَّلْ لَنَا قِطْنَا قَبْلَ يَوْمِ الْحِسَابِ

- آنها (از روی خیره‌سری) گفتند: «پروردگار! بهره ما را از عذاب هر چه زودتر قبل از روز حساب به ما ده!»

١٧) اصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَادْكُرْ عَبْدَنَا دَاوُودَ ذَا الْأَيْدِيْنَهُ أَوَّابُ

- در برابر آنچه می گویند شکیبا باش، و به خاطر بیاور بندۀ ما داورد صاحب قدرت را، که او بسیار توبه کننده بودا

١٨) إِنَّا سَخَرْنَا الْجَبَالَ مَعَهُ يُسَبِّحُنَّ بِالْعَشَيْرِيْنِ وَالْإِشْرَاقِ

- ما کوهها را مسخر او ساختیم که هر شامگاه و صبحگاه با او تسبیح می گفتند!

١٩) وَالظَّيْرَ مَحْشُورَةً كُلُّهُ أَوَّابُ

- "پرندگان را نیز دسته جمعی مسخر او کردیم (تا همراه او تسبیح خدا گویند)؛ و همه اینها بازگشت کننده به سوی او بودند!"

٢٠) وَشَدَّدْنَا مُلْكَهُ وَآتَيْنَاهُ الْحِكْمَةَ وَفَصَلَ الْخِطَابِ

- حکومت او را استحکام پختیدیم، (هم) دانش به او دادیم و (هم) داوری عادلانه!

٢١) وَقُلْ أَتَكَ نَبَأُ الْخَصْمِ إِذْ تَسَوَّرُوا الْمِحْرَابَ

- آیا داستان شاکیان هنگامی که از محراب (داورد) بالا رفتد به تو رسیده است؟!

٢٢) إِذْ دَخَلُوا عَلَىٰ دَاوُودَ فَفَزَعَ مِنْهُمْ قَالُوا لَا تَخَفْ خَصْمَانِ بَغَىٰ بَعْضُنَا عَلَىٰ

بعضٌ فَاحْكُمْ بَيْنَنَا بِالْحَقِّ وَلَا تُشْطِطْ وَاهْدِنَا إِلَىٰ سَوَاءِ الصَّرَاطِ

- "در آن هنگام که (بی مقدمه) بر او وارد شدند و او از دیدن آنها وحشت کرد؛ گفتنند: «ترس، دو نفر شاکی هستیم که یکی از ما بر دیگری ستم کرده؛ اکنون در میان ما بحق داوری کن و ستم روا مدار و ما را به راه راست هدایت کن!»

٢٣) إِنَّهُذَا أَخِي لَهُ تِسْعٌ وَتِسْعُونَ نَعْجَةً وَلِيَ نَعْجَةٌ وَاحِدَةٌ فَقَالَ أَكْفُلْنِيهَا

وَعَزَّزْنِي فِي الْخِطَابِ

- "این برادر من است؛ او نود و نه میش دارد و من یکی بیش ندارم اما او اصرار می کند که: این یکی را هم به من واگذار؛ و در سخن بر من غلبه کرده است!"

۲۴) قَالَ لَقَدْ ظَلَمْكَ بِسُؤَالِ نَعْجَتِكَ إِلَى نِعَاجِهِ وَإِنَّ كَثِيرًا مِنْ الْخُلَطَاءِ لَيَبْغِي
بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَقَلِيلٌ مَا هُمْ وَظَنَّ
دَاوُودُ أَنَّمَا فَتَّاهَ فَاسْتَغْفَرَ رَبَّهُ وَخَرَّ رَاكِعًا وَأَنَابَ

- "(داود) گفت: «مسَلَّماً او با درخواست یک میش تو برای افزودن آن به میشهایش، بر تو ستم نموده؛ و بسیاری از شریکان (و دوستان) به یکدیگر ستم می کنند، مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند؛ اما عده آنان کم است!» داود دانست که ما او را (با این ماجرا) آزموده ایم، از این رو از پروردگارش طلب آمرزش نمود و به سجده افتاد و توبه کرد.

۲۵) فَغَفَرَنَا لَهُ ذَلِكَ وَإِنَّ لَهُ عِنْدَنَا لَزُلْفَىٰ وَحُسْنَ مَآبٍ

- "ما این عمل را برابر او بخشدیدیم؛ او نزد ما دارای مقامی والا و سرانجامی نیکوست!"

۲۶) يَا دَاوُودُ إِنَّا جَعَلْنَاكَ خَلِيفَةً فِي الْأَرْضِ فَاحْكُمْ بَيْنَ النَّاسِ بِالْحَقِّ وَلَا تَتَّبِعِ
الْهَوَى فَيُضِلَّكَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّ الَّذِينَ يَضْلُلُونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ لَهُمْ عَذَابٌ
شَدِيدٌ بِمَا نَسُوا يَوْمَ الْحِسَابِ

- "ای داود! ما تو را خلیفه و (نماینده خود) در زمین قرار دادیم؛ پس در میان مردم بحق داوری کن، و از هوای نفس پیروی مکن که تو را از راه خدا منحرف سازد؛ کسانی که از راه خدا گمراه شوند، عذاب شدیدی بخاطر فراموش کردن روز حساب دارند!"

۲۷) وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاءَ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا بَاطِلًا ذَلِكَ ظَنُّ الَّذِينَ كَفَرُوا فَوَيْلٌ
لِلَّذِينَ كَفَرُوا مِنَ النَّارِ

- "ما آسمان و زمین و آنچه را میان آنهاست بیهوده نیافریدیم؛ این گمان کافران است؛ و ای بر کافران از آتش (دوخ)!"

۲۸) أَمْ نَجْعَلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ كَالْمُفْسِدِينَ فِي الْأَرْضِ أَمْ

نَجْعَلُ الْمُتَّقِينَ كَالْفَاجَارِ

- آیا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند همچون مفسدان در زمین قرار می‌دهیم، یا پرهیزگاران را همچون فاجران؟!

۲۹) كِتَابُ أَنْزَلْنَاهُ إِلَيْكُمْ بَارِكٌ لَّيْدَبِرُوا آيَاتِهِ وَلَيَتَذَكَّرَ أُولُوا الْأَلْبَابِ

- این کتابی است پربربکت که بر تو نازل کردایم تا در آیات آن تدبیر کنند و خردمندان متذکر شوند!

۳۰) وَوَهَبْنَا لِدَاوُودَ سُلَيْمَانَ نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ

- «ما سلیمان را به داود بخشیدیم؛ چه بندۀ خوبی! زیرا همواره به سوی خدا بازگشت می‌کرد (و به یاد او بود)!»

۳۱) إِذْ عَرَضَ عَلَيْهِ بِالْعَشَىِ الصَّافِنَاتُ الْجِيَادُ

- به خاطر بیاور هنگامی را که عصر گاهان اسیان چاپک تندرو را بر او عرضه داشتند.

۳۲) فَقَالَ إِنِّي أَحْبِبْتُ حُبَّ الْخَيْرِ عَنْ ذِكْرِ رَبِّيِّ حَتَّىٰ تَوَارَتَ بِالْحِجَابِ

- گفت: «من این اسیان را بخاطر پروردگارم دوست دارم (و می‌خواهم از آنها در جهاد استفاده کنم)، او همچنان به آنها نگاه می‌کرده) تا از دیدگانش پنهان شدندا.

۳۳) رُدُّوهَا عَلَىَّ فَطَقِيقَ مَسْحًا بِالسُّوقِ وَالْأَعْنَاقِ

- (آنها به قدری جالب بودند که گفت): بار دیگر آنها را نزد من بازگردانید! و دست به ساقها و گردنهای آنها کشید (و آنها را نوازش داد).

۳۴) وَلَقَدْ فَتَنَّا سُلَيْمَانَ وَأَلْقَيْنَا عَلَىٰ كُرْسِيِّهِ جَسَدًا ثُمَّ أَنَابَ

- «ما سلیمان را آزمودیم و بر تخت او جسدی افکنیدیم؛ سپس او به درگاه خداوند توبه کرد.»

۳۵) قَالَ رَبِّ اغْفِرْ لِي وَهَبْ لِي مُلْكًا لَا يَنْبَغِي لِأَحَدٍ مِّنْ بَعْدِي إِنَّكَ أَنْتَ الْوَهَابُ

- گفت: پروردگار! مرا ببخش و حکومتی به من عطا کن که بعد از من سزاوار هیچ کس نیاشد، که تو بسیار بخشنده‌ای!

(۳۶) فَسَخَّرْنَا لَهُ الرِّيحَ تَجْرِي بِأَمْرِهِ رُحَاءَ حَيْثُ أَصَابَ

- پس ما باد را مسخر او ساختیم تا به فرمانش بنزمع حرکت کند و به هر جا او می خواهد برود!

(۳۷) وَالشَّيَاطِينَ كُلَّ بَنَاءٍ وَغَوَّاصٍ

- و شیاطین را مسخر او کردیم، هر بنا و غواصی از آنها را!

(۳۸) وَآخَرِينَ مُقْرَبِينَ فِي الْأَصْفَادِ

- و گروه دیگری (از شیاطین) را در غل و زنجیر (تحت سلطه او) قرار دادیم.

(۳۹) هَذَا عَطَاؤُنَا فَامْنُنْ أَوْ أَمْسِكْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

- (و به او گفتیم): این عطای ما است، به هر کس می خواهی (و صلاح می بینی) بپخش، و از هر کس می خواهی امساك کن، و حسابی بر تو نیست (تو امین هستی)!

(۴۰) وَإِنَّ لَهُ عِنْدَهَا لَزُلْفَىٰ وَحَسْنَ مَآبٍ

- و برای او [=سلیمان] نزد ما مقامی ارجمند و سرانجامی نیکوست!

(۴۱) وَإِذْ كُرْ عَبْدَنَا أَيُّوبَ إِذْ نَادَى رَبَّهُ أَنِّي مَسَنِيَ الشَّيْطَانُ بِنُصْبٍ وَعَذَابٍ

- و به خاطر بیاور بندۀ ما ایوب را، هنگامی که پروردگارش را خواند (و گفت: پروردگار!!) شیطان مرا به رنج و عذاب افکده است.

(۴۲) ارْكُضْ بِرِجْلِكَ هَذَا مُغْنِسَلُ بَارِدُ وَشَرَابُ

- (به او گفتیم): پای خود را بر زمین بکو! این چشمۀ آبی خنک برای شستشو و نوشیدن است!

(۴۳) وَوَهَبْنَا لَهُ أَهْلَهُ وَمَثِلَهُمْ مَعَهُمْ رَحْمَةً مُنَّا وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ

- و خانواده‌اش را به او پخشیدیم، و همانند آنها بر آنان افزودیم، تا رحمتی از سوی ما باشد و تذکری برای اندیشمندان.

(۴۴) وَخُذْ بِيَدِكَ ضِغْنَا فَاضْرِبْ بِهِ وَلَا تَحْنَثْ إِنَّا وَجَدْنَاهُ صَابِرًا نِعْمَ الْعَبْدُ إِنَّهُ أَوَّابٌ

- (و به او گفتیم): بسته‌ای از ساقه‌های گندم (یا مانند آن) را برگیر و با آن (همسرت را) بزن و سوگند خود را مشکن! ما او را شکیبا یافتیم؛ چه بندۀ خوبی که بسیار بازگشت‌کننده (به سوی خدا) بود!

۴۵) وَإِذْ كُرْ عِبَادَنَا إِبْرَاهِيمَ وَإِسْحَاقَ وَيَعْقُوبَ أُولَى الْأَيْدِي وَالْأَبْصَارِ

- و به خاطر بیاور بندگان ما ابراهیم و اسحاق و یعقوب را، صاحبان دستهای نیرومند) و چشمها(ای بینا)!

۴۶) إِنَّا أَخْلَصْنَاهُمْ بِخَالِصَةِ ذِكْرِ الدَّارِ

- ما آنها را با خلوص ویژهای خالص کردیم، و آن یادآوری سرای آخرت بود!

۴۷) وَإِنَّهُمْ عِنْدَنَا لَمِنَ الْمُصْطَفَينَ الْأَخْيَارِ

- و آنها نزد ما از برگزیدگان و نیکانند!

۴۸) وَإِذْ كُرْ إِسْمَاعِيلَ وَالْيَسَعَ وَذَا الْكَفْلِ وَكُلُّ مِنْ الْأَخْيَارِ

- و به خاطر بیاور «اسماعیل» و «الیسع» و «ذا الكفل» را که همه از نیکان بودند!

۴۹) هَذَا ذِكْرُ وَإِنَّ لِلْمُتَقْيِنِ لَحُسْنَ مَآبٍ

- این یک یادآوری است، و برای پرهیزکاران فرجام نیکوبی است:

۵۰) جَنَّاتٍ عَدْنٍ مُفْتَحَةً لَهُمُ الْأَبْوَابُ

- باگهای جاویدان بهشتی که درهایش به روی آنان گشوده است.

۵۱) مُتَكَبِّئِنَ فِيهَا يَدْعُونَ فِيهَا بِفَاقِهَةِ كَثِيرَةٍ وَشَرَابٍ

- در حالی که در آن بر تختها تکیه کرده‌اند و میوه‌های بسیار و نوشیدنیها در اختیار آنان است!

۵۲) وَعِنْهُمْ قَاصِرَاتُ الْطَرْفُ أَتْرَابُ

- و نزد آنان همسرانی است که تنها چشم به شوهرانشان دوخته‌اند، و همسن و سالند!

۵۳) هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِيَوْمِ الْحِسَابِ

- این همان است که برای روز حساب به شما و عده داده می‌شود (وعده‌ای تخلف ناپذیر)!

۵۴) إِنَّ هَذَا لَرْزَقُنَا مَا لَهُ مِنْ نَفَادٍ

- این روزی ما است که هرگز آن را پایانی نیست!

۵۵) هَذَا وَإِنَّ لِلطَّاغِينَ لَشَرَّ مَآبٍ

- این (پاداش پرهیزگاران است)، و برای طغیانگران بدترین محل بازگشت است:

۵۶) جَهَنَّمَ يَصْلُوْنَهَا فَبِئْسَ الْمِهَادُ

- «دوزخ، که در آن وارد می‌شوند؛ و چه بستر بدی است!»

۵۷) هَذَا فَلَيْذُوقُوهُ حَمِيمٌ وَغَسَاقٌ

- این نوشابه «حَمِيم» و «غَسَاق» است [= دو مایع سوزان و تیره رنگ] که باید از آن بچشند!

۵۸) وَآخَرُ مِنْ شَكْلِهِ أَزْوَاجٌ

- و جز اینها کیفرهای دیگری همانند آن دارند!

۵۹) هَذَا فَوْجٌ مُفْتَحِمٌ مَعْكُومٌ لَا مَرْحَبًا بِهِمْ إِنَّهُمْ صَالُوا النَّارِ

- «به آنان گفته می‌شود؛ این گروهی است که همراه شما وارد دوزخ می‌شوند (اینها همان سران گمراهیند)؛ خوشامد بر آنها می‌باشد، همگی در آتش خواهند سوخت!»

۶۰) قَالُوا بَلْ أَنْتُمْ لَا مَرْحَبًا بِكُمْ أَنْتُمْ قَدَّمْتُمُوهُ لَنَا فَبِئْسَ الْقَرَارُ

- آنها (به رؤسای خود) می‌گویند: «بلکه خوشامد بر شما می‌باشد که این عذاب را شما برای ما فراهم ساختید! چه بد قرار گاهی است اینجا!»

۶۱) قَالُوا رَبَّنَا مَنْ قَدَّمَ لَنَا هَذَا فَزَدَهُ عَذَابًا ضِعْفًا فِي النَّارِ

- (سپس) می‌گویند: «پروردگار! هر کس این عذاب را برای ما فراهم ساخته، عذابی مضاعف در آتش بر او بیفزای!»

۶۲) وَقَالُوا مَا لَنَا لَا نَرَى رِجَالًا كُنَّا نَعْدُهُمْ مِنَ الْأَشْرَارِ

- آنها می‌گویند: «چرا مردانی را که ما از اشرار می‌شمردیم (در اینجا، در آتش دوزخ) نمی‌بینیم؟!»

۶۳) أَتَتَخَذُنَاهُمْ سِخْرِيًّا أَمْ زَاغَتْ عَنْهُمُ الْأَبْصَارُ

- آیا ما آنان را به مسخره گرفتیم یا (به اندازه‌ای حقیرند که) چشمها آنها را نمی‌بینند؟!

۶۴) إِنَّ ذَلِكَ لَحَقٌ تَخَاصُّ أَهْلِ النَّارِ

- این یک واقعیت است گفتگوهای خصمانه دوزخیان!

۶۵) قُلْ إِنَّمَا أَنَا مُنذِرٌ وَمَا مِنْ إِلَهٌ إِلَّا اللَّهُ الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

- «بگو: «من تنها یک بیمدهنده‌ام؛ و هیچ معبودی جز خداوند یگانه قهار نیست!»

٤٦) ربُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ

- پروردگار آسمانها و زمین و آنچه میان آن دو است، پروردگار عزیز و غفار!

٤٧) قُلْ هُوَ نَبَّاً عَظِيمٌ

- بگو: «این خبری بزرگ است.

٤٨) أَنْتُمْ عَنْهُ مُعْرِضُونَ

- که شما از آن روی گردانید!

٤٩) مَا كَانَ لِي مِنْ عِلْمٍ بِالْمُلْكِ الْأَعْلَى إِذْ يَخْتَصِمُونَ

- من از ملا اعلی (و فرشتگان عالم بالا) به هنگامی که (دریاره آفرینش آدم) مخاصمه می کردند خبر ندارم!

٥٠) إِنْ يُوحَى إِلَيَّ إِلَّا أَنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- تنها چیزی که به من وحی می شود این است که من انذار کننده آشکاری هستم!»

٥١) إِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي خَالقُ بَشَرًا مِّنْ طِينٍ

- و به خاطر بیاور هنگامی را که پروردگارت به فرشتگان گفت: «من بشری را از گل می آفرینم!

٥٢) فَإِذَا سَوَّيْتُهُ وَنَفَخْتُ فِيهِ مِنْ رُّوحِي فَقَعُوا لَهُ سَاجِدِينَ

- هنگامی که آن را نظام بخشیدم و از روح خود در آن دمیدم، برای او به سجده افتیدی!»

٥٣) فَسَجَدَ الْمَلَائِكَةُ كُلُّهُمْ أَجْمَعُونَ

- در آن هنگام همه فرشتگان سجده کردند.

٥٤) إِلَّا إِبْلِيسَ اسْتَكْبَرَ وَكَانَ مِنْ الْكَافِرِينَ

- جز ایلیس که تکبر ورزید و از کافران بود!

٥٥) قَالَ يَا إِبْلِيسُ مَا مَنَعَكَ أَنْ تَسْجُدَ لِمَا خَلَقْتُ بِيَدِي أَسْتَكْبِرْتَ أَمْ كُنْتَ

مِنَ الْعَالِمِينَ

- گفت: «ای ایلیس! چه چیز مانع تو شد که بر مخلوقی که با قدرت خود او را آفریدم سجده کنی؟! آیا تکبر کردی

یا از برترینها بودی؟! (برتر از اینکه فرمان سجود به تو داده شود!) «

٧٦) قَالَ أَنَا خَيْرٌ مِّنْهُ خَلَقْتَنِي مِنْ نَارٍ وَخَلَقْتَهُ مِنْ طِينٍ

- «گفت: «من از او بهترم؛ مرا از آتش آفریده‌ای و او را از گل!»»

٧٧) قَالَ فَأَخْرُجْ مِنْهَا فَإِنَّكَ رَجِيمٌ

- فرمود: «از آسمانها (و صفوی ملانکه) خارج شو، که تو رانده درگاه منی!

٧٨) وَإِنَّ عَلَيْكَ لَعْنَتِي إِلَى يَوْمِ الدِّينِ

- و مسلمًا لعنت من بر تو تا روز قیامت خواهد بود!

٧٩) قَالَ رَبِّ فَأَنَظِرْنِي إِلَى يَوْمِ يُبَعْثُونَ

- گفت: «پروردگارا! مرا تا روزی که انسانها برانگیخته می‌شوند مهلت ده!»

٨٠) قَالَ فَإِنَّكَ مِنَ الْمُنْظَرِينَ

- فرمود: «تو از مهلت داده شدگانی،

٨١) إِلَى يَوْمِ الْوَقْتِ الْمَعْلُومِ

- ولی تا روز و زمان معین!»

٨٢) قَالَ فَبَعَزَّتِكَ لَا غُوَيْنَهُمْ أَجْمَعِينَ

- گفت: «به عزت سوگند، همه آنان را گمراه خواهم کرد.

٨٣) إِلَى عِبَادِكَ مِنْهُمُ الْمُخْلَصِينَ

- مگر بندگان خالص تو، از میان آنها!»

٨٤) قَالَ فَالْحَقُّ وَالْحَقَّ أَقُولُ

- فرمود: «به حق سوگند، و حق می‌گویم،

٨٥) لَأَمْلَأَنَّ جَهَنَّمَ مِنْكَ وَمَمَّنْ تَبِعَكَ مِنْهُمْ أَجْمَعِينَ

- که جهنم را از تو و هر کدام از آنان که از تو پیروی کند، پر خواهم کرد!»

٨٦) قُلْ مَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ مِنْ أَجْرٍ وَمَا أَنَا مِنَ الْمُتَكَلَّفِينَ

- (ای پیامبر!) بگو: «من برای دعوت نبوت هیچ پاداشی از شما نمی طلبم، و من از متکلفین نیستم! (سخنانم روشن و همراه با دلیل است!)»

٨٧) إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

- "این (قرآن) تذکری برای همه جهانیان است؛"

٨٨) وَلَتَعْلَمُنَّ نَبَاهٌ بَعْدَ حِينٍ

- و خبر آن را بعد از مدتی می شنوید!

سازمان اسناد و کتابخانه ملی

س-۳۹- تعداد آیات ۷۵- محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششنده بخایشگر

١) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

- این کتابی است که از سوی خداوند عزیز و حکیم نازل شده است.

٢) إِنَّا أَنْزَلْنَا إِلَيْكَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ فَاعْبُدِ اللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّينَ

- "ما این کتاب را بحق بر تو نازل کردیم؛ پس خدا را پرستش کن و دین خود را برای او خالص گردان!"

۳) أَلَا لِلَّهِ الدِّينُ الْخَالِصُ وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أُولَيَاءَ مَا نَعْبُدُهُمْ إِلَّا
لِيُقْرَبُونَا إِلَى اللَّهِ رُنْقَى إِنَّ اللَّهَ يَحْكُمُ بَيْنَهُمْ فِي مَا هُمْ فِيهِ يَخْتَلِفُونَ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي مَنْ هُوَ كَادِبٌ كَفَّارٌ

- آگاه باشید که دین خالص از آن خداست، و آنها که غیر خدا را اولیای خود قرار دادند و دلیشان این بود که: «ینها را نمی پرسیم مگر بخاطر اینکه ما را به خداوند نزدیک کنند»، خداوند روز قیامت میان آنان در آنچه اختلاف داشتند داوری می کند؛ خداوند آن کس را که دروغگو و کفران کننده است هرگز هدایت نمی کند!»

۴) لَوْ أَرَادَ اللَّهُ أَنْ يَتَّخِذَ وَلَدًا لَاصْطَفَى مِمَّا يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ سُبْحَانَهُ هُوَ اللَّهُ

الْوَاحِدُ الْقَهَّارُ

- «!! (بفرض محال) خدا می خواست فرزندی انتخاب کند، از میان مخلوقاتش آنچه را می خواست برمیگردید؛ منزه است (از اینکه فرزندی داشته باشد) ! او خداوند یکتای پیروز است!»

۵) خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ يَكُورُ اللَّيْلَ عَلَى النَّهَارِ وَيَكُورُ النَّهَارَ
عَلَى الَّلَّيْلِ وَسَخَرَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرَ كُلُّ يَجْرِي لِأَجَلٍ مُسَمَّى أَلَا هُوَ الْعَزِيزُ الْغَفَّارُ
- آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ شب را بر روز می پیچد و روز را بر شب؛ و خورشید و ماه را مسخر فرمان خویش قرار داد؛ هر کدام تا سرآمد معینی به حرکت خود ادامه می دهد؛ آگاه باشید که او قادر و آمرزنه است!»

۶) خَلَقْتُمْ مِنْ نَفْسٍ وَاحِدَةً ثُمَّ جَعَلَ مِنْهَا زُوْجَهَا وَأَنْزَلَ لَكُمْ مِنْ الْأَنْعَامِ ثَمَانِيَةً
أَزْوَاجٍ يَخْلُقُكُمْ فِي بُطُونِ أُمَّهَاتِكُمْ خَلْقًا مِنْ بَعْدِ خَلْقٍ فِي ظُلُمَاتٍ ثَلَاثٍ ذَلِكُمْ
اللَّهُ رَبُّكُمْ لَهُ الْمُلْكُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّمَا تُصْرَفُونَ

- او شما را از یک نفس آفرید، و همسرش را از (باقیمانده گل) او خلق کرد؛ و برای شما هشت زوج از چهار بیان ایجاد کرد؛ او شما را در شکم مادراتان آفرینشی بعد از آفرینش دیگر، در میان تاریکیهای سه گانه، می بخشد؛ این است خداوند، پروردگار شما که حکومت (عالی هستی) از آن اوست؛ هیچ معبودی جز او نیست؛ پس چگونه از راه حق منحرف می شوید؟!»

۷) إِنَّ تَكْفُرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنْكُمْ وَلَا يَرْضَى لِعِبَادِهِ الْكُفُرُ وَإِنْ تَسْكُرُوا
يَرْضَهُ لَكُمْ وَلَا تَزِرُوا زِرَةً وَزِرَةً أُخْرَى ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمْ مَرْجِعُكُمْ فَيُنَبَّئُكُمْ بِمَا
كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَنَاتِ الْصُّدُورِ

- "اگر کفران کنید، خداوند از شما بی نیاز است و هرگز کفران را برای بندگانش نمی پستند؛ و اگر شکر او را بجا آورید آن را برای شما می پستند! و هیچ گنهکاری گناه دیگری را بر دوش نمی کشند! سپس بازگشت همه شما به سوی پروردگار تان است، و شما را از آنچه انجام می سازد؛ چرا که او به آنچه در سینه هاست آگاه است!"

۸) وَإِذَا مَسَ الْأَنْسَانَ ضُرٌّ دَعَا رَبَّهُ مُنِيبًا إِلَيْهِ ثُمَّ إِذَا خَوَّلَهُ نِعْمَةً مِنْهُ نَسِيَ مَا
كَانَ يَدْعُو إِلَيْهِ مِنْ قَبْلُ وَجَعَلَ لِلَّهِ أَنْدَادًا لِيُضْلِلَ عَنْ سَبِيلِهِ قُلْ تَمَتَّعْ بِكُفْرِكِ
قَلِيلًا إِنَّكَ مِنْ أَصْحَابِ النَّارِ

- "هنگامی که انسان را زیانی رسد، پروردگار خود را می خواند و بسوی او باز می گردد؛ اما هنگامی که نعمتی از خود به او عطا کند، آنچه را به خاطر آن قبلًا خدا را می خواند از یاد می برد و برای خداوند همتایانی قرار می دهد تا مردم را از راه او منحرف سازد؛ بگو: «چند روزی از کفرت بهره گیر که از دوزخیانی!»

۹) أَمَنَ هُوَ قَاتِنُ آنَاءِ اللَّيْلِ سَاجِدًا وَقَائِمًا يَحْذِرُ الْآخِرَةَ وَيَرْجُو رَحْمَةَ رَبِّهِ قُلْ
هَلْ يَسْتَوِي الَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَالَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ إِنَّمَا يَتَذَكَّرُ أُولُوا الْأَلْبَابِ

- (آیا چنین کسی با ارزش است) یا کسی که در ساعات شب به عبادت مشغول است و در حال سجده و قیام، از عذاب آخرت می ترسد و به رحمت پروردگارش امیدوار است؟! بگو: «آیا کسانی که می دانند با کسانی که نمی دانند یکسانند؟! تنها خردمندان متذکر می شوند!»

۱۰) قُلْ يَا عِبَادِ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا رَبَّكُمْ لِلَّذِينَ أَحْسَنُوا فِي هَذِهِ الدُّنْيَا حَسَنَةً
وَأَرْضُ اللَّهِ وَاسِعَةٌ إِنَّمَا يُوَفَّى الصَّابِرُونَ أَجْرُهُمْ بِغَيْرِ حِسَابٍ

- بگو: «ای بندگان من که ایمان آورده اید! از (مخالفت) پروردگار تان بپرهیزید! برای کسانی که در این دنیا نیکی کرده اند پاداش نیکی است و زمین خدا وسیع است، (اگر تحت فشار سران کفر بودید مهاجرت کنید) که صابران اجر و پاداش خود را بی حساب دریافت می دارند!

۱۱) قُلْ إِنِّي أُمِرْتُ أَنْ أَعْبُدَ اللَّهَ مُخْلِصًا لَّهُ الدِّينَ

- بگو: «من مأمور که خدا را پرستش کنم در حالی که دینم را برای او خالص کرده باشم،

۱۲) وَأُمِرْتُ لِإِنَّكُونَ أَوَّلَ الْمُسْلِمِينَ

- و مأمور که نخستین مسلمان باشم!

۱۳) قُلْ إِنِّي أَخَافُ إِنْ عَصَيْتُ رَبِّي عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ

- بگو: «من اگر نافرمانی پروردگارم کنم، از عذاب روز بزرگ (قيامت) می ترسم!»

۱۴) قُلِ اللَّهُ أَعْبُدُ مُخْلِصًا لَّهُ دِينِي

- بگو: «من تنها خدا را می پرستم در حالی که دینم را برای او خالص می کنم.

۱۵) فَاعْبُدُوا مَا شِئْتُمْ مِنْ دُونِهِ قُلْ إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ

وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا ذَلِكَ هُوَ الْخُسْرَانُ الْمُبِينُ

- شما هر چه را جز او می خواهید پیرستید؟» بگو: «زيانکاران واقعی آنانند که سرمایه وجود خوبیش و بستگانشان را

در روز قیامت از دست داده‌اند! آگاه باشید زیان آشکار همین است!»

۱۶) لَهُمْ مَنْ فَوْقُهُمْ ظُلْلُ مِنَ النَّارِ وَمَنْ تَحْتُهُمْ ظُلْلُ ذَلِكَ يُخَوِّفُ اللَّهُ بِهِ

عِبَادَهُ يَا عِبَادِ فَاتَّقُونَ

- «برای آنان از بالای سرشان سایبانهایی از آتش، و در زیر پایشان نیز سایبانهایی از آتش است؛ این چیزی است

که خداوند با آن بندگانش را می ترساند! ای بندگان من! از نافرمانی من بپرهیزید!»

۱۷) وَالَّذِينَ اجْتَنَبُوا الطَّاغُوتَ أَن يَعْبُدُوهَا وَأَنَابُوا إِلَى اللَّهِ لَهُمُ الْبُشْرَى فَبَشِّرْ

عِبَادِ

- «و کسانی که از عبادت طاغوت پرهیز کردند و به سوی خداوند بازگشتند، بشارت از آن آنهاست؛ پس بندگان

مرا بشارت ده!»

۱۸) الَّذِينَ يَسْتَمِعُونَ الْقَوْلَ فَيَتَبَعُونَ أَحْسَنَهُ أُولَئِكَ الَّذِينَ هَدَاهُمُ اللَّهُ وَأُولَئِكَ هُمُ اُولُوا الْأَلْبَابِ

- همان کسانی که سخنان را می شنوند و از نیکوکر ترین آنها پیروی می کنند؛ آنان کسانی هستند که خدا هدایتشان کرده، و آنها خردمندانند. ”

۱۹) أَفَمَنْ حَقَّ عَلَيْهِ كَلِمَةُ الْعَذَابِ أَفَأَنْتَ تُنَقِّدُ مَنْ فِي النَّارِ

- آیا تو می توانی کسی را که فرمان عذاب درباره او قطعی شده راهی بخشی؟! آیا تو میتوانی کسی را که در درون آتش است برگیری و نجات دهی؟!

۲۰) لَكِنَ الَّذِينَ اتَّقُوا رَبَّهُمْ غُرَفٌ مِّنْ فَوْقِهَا غُرَفٌ مَّبِيهٌّ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَعَدَ اللَّهُ لَا يُخْلِفُ اللَّهُ الْمِيعَادُ

- ولی آنها که تقوای الهی پیشه کردند، غرفه هایی در بهشت دارند که بر فراز آنها غرفه های دیگری بنا شده و از زیر آنها نهرها جاری است این وعده الهی است، و خداوند در وعده خود تخلف نمی کند!

۲۱) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ أَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَسَلَكَهُ يَنَابِيعٌ فِي الْأَرْضِ ثُمَّ يُخْرِجُ بِهِ زَرْعًا مُخْتَلِفًا أُلْوَانُهُ ثُمَّ يَهِيجُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًا ثُمَّ يَجْعَلُهُ حُطَامًا إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرًا لِأُولَئِكَ الْأَلْبَابِ

- آیا ندیدی که خداوند از آسمان آبی فرستاد و آن را بصورت چشمه هایی در زمین وارد نمود، سپس با آن زراعتی را خارج می سازد که رنگهای مختلف دارد؛ بعد آن گیاه خشک می شود، بگونه ای که آن را زرد و بی روح می بینی؛ سپس آن را در هم می شکند و خرد می کند؛ در این مثال تذکری است برای خردمندان (از ناپایداری دنیا) !

۲۲) أَفَمَنْ شَرَحَ اللَّهُ صَدْرَهُ لِلإِسْلَامِ فَهُوَ عَلَى نُورٍ مِّنْ رَبِّهِ فَوَيْلٌ لِّلْقَاسِيَةِ قُلُوبُهُمْ مِّنْ ذِكْرِ اللَّهِ أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- آیا کسی که خدا سینه اش را برای اسلام گشاده است و بر فراز مرکبی از نور الهی قرار گرفته (همچون کوردلان گمراه است؟!) وای بر آنان که قلبهایی سخت در برابر ذکر خدا دارند! آنها در گمراهی آشکاری هستند!

۲۳) اللَّهُ نَزَّلَ أَحْسَنَ الْحَدِيثِ كِتَابًا مُتَشَابِهًا مَثَانِيَ تَقْسِيرٌ مِنْهُ جُلُودُ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُمْ ثُمَّ تَلَيْنُ جُلُودُهُمْ وَقُلُوبُهُمْ إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ ذَلِكَ هُدَى اللَّهِ يَهْدِي بِهِ مَنْ يَشَاءُ وَمَنْ يُضْلِلُ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادِ

- «خداؤند بهترین سخن را نازل کرده، کتابی که آیاتش (در لطف و زیبایی و عمق و محتوا) همانند یکدیگر است؛ آیاتی مکرر دارد (با تکراری شوق‌انگیز) که از شنیدن آیاتش لرزه بر اندام کسانی که از پروردگارشان می‌ترستند می‌افتد؛ سپس بروون و درونشان نرم و متوجه ذکر خدا می‌شود؛ این هدایت الهی است که هر کس را بخواهد با آن راهنمایی می‌کند؛ و هر کس را خداوند گمراه سازد، راهنمایی برای او تحوّلده بود!»

۲۴) أَفَمَنْ يَتَّقِي بِوَجْهِهِ سُوءَ الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَقِيلَ لِلظَّالِمِينَ ذُوقُوا مَا كُتُبْتُمْ تَكْسِبُونَ

- آیا کسی که با صورت خود عذاب دردناک (اللهی) را در روز قیامت دور می‌سازد (همانند کسی است که هرگز آتش دوزخ به او نمی‌رسد)؟! و به ظالمان گفته می‌شود: «چشید آنچه را به دست می‌آوردید (و انجام می‌دادید) «!

۲۵) كَذَّبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَأَتَاهُمُ الْعَذَابُ مِنْ حَيْثُ لَا يَشْعُرُونَ

- کسانی که قبل از آنها بودند نیز (آیات ما را) تکذیب نمودند، و عذاب (اللهی) از جایی که فکر نمی‌کردند به سراغشان آمد!

۲۶) فَإِذَا قَهُمُ اللَّهُ الْخِزْنِ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلَعَذَابُ الْآخِرَةِ أَكْبَرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

- پس خداوند خواری را در زندگی این دنیا به آنها چشانید، و عذاب آخرت شدیدتر است اگر می‌دانستند.

۲۷) وَلَقَدْ ضَرَبَنَا لِلنَّاسِ فِي هَذَا الْقُرْآنِ مِنْ كُلِّ مَثَلٍ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

- ما برای مردم در این قرآن از هر نوع مثالی زدیم، شاید متذکر شوند.

۲۸) قُرَآنًا عَرَبِيًّا غَيْرَ ذِي عِوَاجٍ لَعَلَّهُمْ يَتَّقُونَ

- قرآنی است فصیح و خالی از هر گونه کجی و نادرستی، شاید آنان پرهیزگاری پیشه کنند!

۲۹) ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا رَجُلًا فِيهِ شُرَكَاءٌ مُتَشَاكِسُونَ وَرَجُلًا سَلَمًا لِرَجُلٍ هَلْ
يَسْتَوِيَانِ مَثَلًا الْحَمْدُ لِلَّهِ بِلْ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- خداوند مثالی زده است: مردی را که مملوک شریکانی است که درباره او پیوسته با هم به مشاجره مشغولند، و
مردی که تنها تسلیم یک نفر است؛ آیا این دو یکسانند؟! حمد، مخصوص خداست، ولی بیشتر آنان نمی‌دانند."

۳۰) إِنَّكَ مَيِّتٌ وَإِنَّهُمْ مَيِّتُونَ

- تو می‌میری و آنها نیز خواهند مرد!

۳۱) ثُمَّ إِنَّكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ عِنْدَ رَبِّكُمْ تَخْتَصِمُونَ

- سپس شما روز قیامت نزد پروردگارتان مخاصمه می‌کنید.

۳۲) فَمَنْ أَظْلَمُ مِمَّنْ كَذَبَ عَلَى اللَّهِ وَكَذَبَ بِالصَّدْقِ إِذْ جَاءَهُ أَلَيْسَ فِي جَهَنَّمَ
مُثْوِي لِلْكَافِرِينَ

- پس چه کسی ستمکارت را از آن کسی که بر خدا دروغ بیند و سخن راست را هنگامی که به سراغ او آمده
نکذیب کند؟! آیا در جهنم جایگاهی برای کافران نیست؟!

۳۳) وَالَّذِي جَاءَ بِالصَّدْقِ وَصَدَقَ بِهِ أُولَئِكَ هُمُ الْمُتَّقُونَ

- اما کسی که سخن راست بیاورد و کسی که آن را تصدیق کند، آنان پرهیزگارانند!

۳۴) لَهُمْ مَا يَشَاءُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ جَزَاءُ الْمُحْسِنِينَ

- آنچه بخواهند نزد پروردگارشان برای آنان موجود است؛ و این است جزای نیکوکاران!

۳۵) لَيُكَفِّرَ اللَّهُ عَنْهُمْ أَسْوَا الَّذِي عَمِلُوا وَيَجْزِيَهُمْ أَجْرُهُمْ بِأَحْسَنِ الَّذِي كَانُوا
يَعْمَلُونَ

- تا خداوند بدترین اعمالی را که انجام داده‌اند (در سایه ایمان و صداقت آنها) بیامرزد، و آنها را به بهترین اعمالی
که انجام می‌دادند پاداش دهد!

(۳۶) أَلَيْسَ اللَّهُ بِكَافٍ عَبْدَهُ وَيُخَوِّفُونَكَ بِالذِّينَ مِنْ دُونِهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادٍ

- آیا خداوند برای (نجات و دفاع از) بنداش کافی نیست؟! اما آنها تو را از غیر او می‌ترسانند. و هر کس را خداوند گمراه کند، هیچ هدایت‌کننده‌ای ندارد!

(۳۷) وَمَنْ يَهْدِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ مُضْلِلٌ أَلَيْسَ اللَّهُ بَعْزِيزٌ ذِي الْإِنْتِقَامِ
- و هر کس را خدا هدایت کند، هیچ گمراه‌کننده‌ای نخواهد داشت آیا خداوند توانا و دارای مجازات نیست؟!

(۳۸) وَلَئِنْ سَأَلْتُهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ اللَّهُ قُلْ أَفَرَأَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ إِنْ أَرَادَتِيَ اللَّهُ بِضُرٍّ هَلْ هُنَّ كَاشِفَاتُ ضُرَّهُ أَوْ أَرَادَتِي بِرَحْمَةٍ هَلْ هُنَّ مُمْسِكَاتُ رَحْمَتِي قُلْ حَسْبِيَ اللَّهُ عَلَيْهِ يَتَوَكَّلُ الْمُتَوَكِّلُونَ

- "و اگر از آنها پرسی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده؟» حتماً می‌گویند: «خدا!» بگو: «آیا هیچ درباره معیوبانی که غیر از خدا می‌خوانید اندیشه می‌کنید که اگر خدا زیانی برای من بخواهد، آیا آنها می‌توانند گزند او را بر طرف سازند؟! و یا اگر رحمتی برای من بخواهد، آیا آنها می‌توانند جلو رحمت او را بگیرند؟!» بگو: «خدا مرا کافی است؛ و همه متوكلان تنها بر او توکل می‌کنند!»

(۳۹) قُلْ يَا قَوْمَ اعْمَلُوا عَلَىٰ مَكَانَتِكُمْ إِنِّي عَامِلٌ فَسَوْفَ تَعْلَمُونَ
- "بگو: «ای قوم من! شما هر چه در توان دارید انجام دهید، من نیز به وظیفه خود عمل می‌کنم؛ اما بزوی خواهید دانست...»

(۴۰) مَنْ يَأْتِيهِ عَذَابٌ يُخْزِيهِ وَيَحِلُّ عَلَيْهِ عَذَابٌ مُّتَّمِمٌ

- چه کسی عذاب خوارکننده‌ای (در دنیا) به سراغش می‌آید، و (سپس) عذابی جاویدان (در آخرت) بر او وارد می‌گردد!»

(۴۱) إِنَّا أَنْزَلْنَا عَلَيْكَ الْكِتَابَ لِلنَّاسِ بِالْحَقِّ فَمَنِ اهْتَدَ فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ ضَلَّ فَإِنَّمَا يَضْلِلُ عَلَيْهَا وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

- «ما این کتاب (آسمانی) را برای مردم بحق بر تو نازل کردیم؛ هر کس هدایت را پذیرد به نفع خود اوت؛ و هر کس گمراهی را برگزیند، تنها به زیان خود گمراه می‌گردد؛ و تو مأمور اجبار آنها به هدایت نیستی.»

٤٢) اللَّهُ يَتَوَفَّى الْأَنفُسَ حِينَ مَوْتِهَا وَالَّتِي لَمْ تَمُتْ فِي مَنَامِهَا فَيُمْسِكُ أَتْتِي
قَضَى عَلَيْهَا الْمَوْتَ وَيُرِسِّلُ الْأُخْرَى إِلَى أَجَلٍ مُسَمَّى إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لَقُومٍ
يَتَفَكَّرُونَ

- "خداؤند ارواح را به هنگام مرگ قبض می‌کند، و ارواحی را که نمرده‌اند نیز به هنگام خواب می‌گیرد؛ سپس ارواح کسانی که فرمان مرگشان را صادر کرده نگه می‌دارد و ارواح دیگری را (که باید زنده بمانند) بازمی‌گرداند تا سرآمدی معین‌در این امر نشانه‌های روشنی است برای کسانی که اندیشه می‌کنند!"

٤٣) أَمْ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ شُفَعَاءً قُلْ أُولَوْ كَانُوا لَا يَمْلِكُونَ شَيْئًا وَلَا يَعْقِلُونَ

- آیا آنان غیر از خدا شفیعانی گرفته‌اند؟! به آنان بگو: «آیا (از آنها شفاعت می‌طلبید) هر چند مالک چیزی نباشند و درک و شعوری برای آنها نباشد؟!»

٤٤) قُلْ لِلَّهِ الشَّفَاعَةُ جَمِيعًا لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ ثُمَّ إِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- بگو: «تمام شفاعت از آن خداست، (زیرا) حاکمیت آسمانها و زمین از آن اوست و سپس همه شما را به سوی او بارز می‌گرداند!»

٤٥) وَإِذَا ذُكِرَ اللَّهُ وَحْدَهُ اشْمَأَرَّتْ قُلُوبُ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ وَإِذَا ذُكِرَ
الَّذِينَ مِنْ دُونِهِ إِذَا هُمْ يَسْتَبِّشُرُونَ

- «هنگامی که خداوند به یگانگی یاد می‌شود، دلهای کسانی که به آخرت ایمان ندارند مشتمل (و متفرق) می‌گردد؛ اما هنگامی که از معیوب‌های دیگر یاد می‌شود، آنان خوشحال می‌شوند.»

٤٦) قُلِ اللَّهُمَّ فَاطِرَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَالِمَ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةِ أَنْتَ تَحْكُمُ بَيْنَ
عِبَادِكَ فِي مَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- بگو: «خداؤند! ای آفریننده آسمانها و زمین، و آگاه از اسرار نهان و آشکار، تو در میان بندگانت در آنچه اختلاف داشتند داوری خواهی کرد!»

٤٧) وَلَوْ أَنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا مَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا وَمَثْلُهُ مَعَهُ لَاقْتَدُوا بِهِ مِنْ سُوءِ

الْعَذَابِ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَبَدَا لَهُمْ مِنَ اللَّهِ مَا لَمْ يَكُونُوا يَحْتَسِبُونَ

- اگر ستمکاران تمام آنچه را روی زمین است مالک باشند و همانند آن بر آن افزوده شود، حاضرند همه را فدا کنند تا از عذاب شدید روز قیامت رهایی یابند؛ او از سوی خدا برای آنها اموری ظاهر می‌شود که هرگز گسان نمی‌کردند!

٤٨) وَبَدَا لَهُمْ سَيِّئَاتُ مَا كَسَبُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- در آن روز اعمال بدی را که انجام داده‌اند برای آنها آشکار می‌شود، و آنچه را استهزا می‌کردند بر آنها واقع می‌گردد.

٤٩) فَإِذَا مَسَ الْإِنْسَانَ ضُرٌّ دَعَانَا ثُمَّ إِذَا حَوَّلْنَا نِعْمَةً مِنَّا قَالَ إِنَّمَا أُوتِيتُهُ عَلَى عِلْمٍ بَلْ هِيَ فِتْنَةٌ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- هنگامی که انسان را زیانی رسد، ما را (برای حل مشکلش) می‌خواند؛ سپس هنگامی که از جانب خود به او نعمتی دهیم، می‌گویید: «این نعمت را بخاطر کاردادی خودم به من داده‌اند»؛ ولی این وسیله آزمایش (آنها) است، اما بیشترشان نمی‌دانند.»

٥٠) قَدْ قَالَهَا الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- این سخن را کسانی که قبل از آنها بودند نیز گفتند، ولی آنچه را به دست می‌آورند برای آنها سودی نداشت!

٥١) فَأَصَابَهُمْ سَيِّئَاتٌ مَا كَسَبُوا وَالَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ هُؤُلَاءِ سَيِّصِبِّهِمْ سَيِّئَاتٌ مَا كَسَبُوا وَمَا هُمْ بِمُعْجِزِينَ

- «سپس بدیهای اعمالشان به آنها رسید؛ و ظالمان این گروه [= اهل مکہ] نیز بزودی گرفتار بدیهای اعمالی که انجام داده‌اند خواهند شد، و هرگز نمی‌توانند از چنگال عذاب الهی بگریزند.»

٥٢) أَوْلَمْ يَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يَسْطِعُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ

لَقَوْمٌ يُؤْمِنُونَ

- آیا آنها ندانستند که خداوند روزی را برای هر کس بخواهد گستره یا تنگ می‌سازد؟! در این، آیات و نشانه‌هایی است برای گروهی که ایمان می‌آورند.

۵۳) قُلْ يَا عِبَادِيَ الَّذِينَ أَسْرَفُوا عَلَىٰ أَنفُسِهِمْ لَا تَقْنَطُوا مِنْ رَحْمَةِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ يَغْفِرُ الذُّنُوبَ جَمِيعًا إِنَّهُ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- بگو: «ای بندگان من که بر خود اسراف و ستم کردید! از رحمت خداوند نومید نشوید که خدا همه گناهان را می آمرزد، زیرا او بسیار آمرزنده و مهربان است.

۵۴) وَأَنْبِيُوا إِلَيْ رَبِّكُمْ وَأَسْلِمُوا لَهُ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ ثُمَّ لَا تُتَصَرَّوْنَ وَ بِهِ دَرَگاه پروردگاری از درگاه پروردگاری بازگردید و در برابر او تسلیم شوید، پیش از آنکه عذاب به سراغ شما آید، سپس از سوی هیچ کس یاری نشوید!

۵۵) وَأَتَّبِعُوا أَحْسَنَ مَا أُنْزِلَ إِلَيْكُمْ مِنْ رَبِّكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَكُمُ الْعَذَابُ بَغْتَةً وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

- و از بهترین دستورهایی که از سوی پروردگاری از شما نازل شده پیروی کنید پیش از آنکه عذاب (الهی) ناگهان به سراغ شما آید در حالی که از آن خبر ندارید!»

۵۶) أَنْ تَقُولَ نَفْسٌ يَا حَسْرَتَى عَلَىٰ مَا فَرَّطْتُ فِي جَنْبِ اللَّهِ وَإِنْ كُنْتُ لَمِنَ السَّاقِرِينَ

- (این دستورها برای آن است که) مبادا کسی روز قیامت بگوید: «افسوس بر من از کوتاهیهایی که در اطاعت فرمان خدا کردم و از مسخره کنندگان (آیات او) بودم!»

۵۷) أُوْ تَقُولَ لَوْ أَنَّ اللَّهَ هَدَانِي لَكُنْتُ مِنَ الْمُتَّقِينَ يَا بَغْوِيدِ: «اگر خداوند مرا هدایت می کرد، از پرهیزگاران بودم!»

۵۸) أُوْ تَقُولَ حِينَ تَرَى الْعَذَابَ لَوْ أَنَّ لِي كَرَّةً فَأَكُونَ مِنَ الْمُحْسِنِينَ

- یا هنگامی که عذاب را می بیند بگوید: «ای کاش بار دیگر (به دنیا) بازمی گشتم و از نیکوکاران بودم!»

۵۹) بَلَىٰ قَدْ جَاءْتُكَ آيَاتِي فَكَذَبْتَ بِهَا وَاسْتَكْبَرْتَ وَكُنْتَ مِنَ الْكَافِرِينَ

- آری، آیات من به سراغ تو آمد، اما آن را تکذیب کردی و تکبیر نمودی و از کافران بودی!

٤٠) وَيَوْمَ الْقِيَامَةِ تَرَى الَّذِينَ كَذَبُوا عَلَى اللَّهِ وُجُوهُهُمْ مُسْوَدَةٌ أَلَيْسَ فِي

جَهَنَّمَ مَثُوَى لِلْمُتَكَبِّرِينَ

- "روز قیامت کسانی را که بر خدا دروغ بستند می‌بینی که صور تهاشان سیاه است؛ آیا در جهنم جایگاهی برای متکبران نیست؟!"

٤١) وَيُنَجِّي اللَّهُ الَّذِينَ اتَّقَوْا بِمَفَارِسِهِمْ لَا يَمْسِهُمُ السُّوءُ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ

- "و خداوند کسانی را که تقوای پیشه کردند با رستگاری رهابی می‌بخشد؛ هیچ بدی به آنان نمی‌رسد و هرگز غمگین نخواهند شد."

٤٢) الَّهُ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ وَكَيلٌ

- خداوند آفریدگار همه چیز است و حافظ و ناظر بر همه اشیا است.

٤٣) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ

الْخَاسِرُونَ

- "کلیدهای آسمانها و زمین از آن اوست؛ و کسانی که به آیات خداوند کافر شدند زیانکارانند."

٤٤) قُلْ أَفَغَيْرَ اللَّهِ تَأْمُرُونِي أَعْبُدُ أَيْهَا الْجَاهِلُونَ

- بگو: «آیا به من دستور می‌دهید که غیر خدا را بپرسم ای جاهلان؟!»

٤٥) وَلَقَدْ أُوحِيَ إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ لَئِنْ أَشْرَكْتَ لَيْخَبَطَنَ عَمْلُكَ

وَلَتَكُونَنَّ مِنَ الْخَاسِرِينَ

- به تو و همه پیامبران پیشین وحی شده که اگر مشرك شوی، تمام اعمالت تباہ می‌شود و از زیانکاران خواهی بود!

٤٦) بَلِ اللَّهُ فَاعْبُدُ وَكُنْ مِنْ الشَّاكِرِينَ

- بلکه تنها خداوند را عبادت کن و از شکرگزاران باش!

٦٧) وَمَا قَدَّرُوا اللَّهَ حَقَّ قَدْرِهِ وَالْأَرْضُ جَمِيعاً قَبْضَتُهُ يَوْمَ الْقِيَامَةِ وَالسَّماواتُ مَطْوِيَاتٌ بِيَمِينِهِ سُبْحَانَهُ وَتَعَالَى عَمَّا يُشْرِكُونَ

- آنها خدا را آن گونه که شایسته است نشناختند، در حالی که تمام زمین در روز قیامت در قبضه اوست و آسمانها پیچیده در دست او؛ خداوند منزه و بلندمقام است از شریکیهایی که برای او می‌پندارند."

٦٨) وَنُفَخَ فِي الصُّورِ فَصَعَقَ مَنِ فِي السَّمَاواتِ وَمَنِ فِي الْأَرْضِ إِلَّا مَنْ شَاءَ اللَّهُ ثُمَّ نُفَخَ فِيهِ أُخْرَى فَإِذَا هُمْ قِيَامٌ يَنْظُرُونَ

- "و در «صور» دمیده می‌شود، پس همه کسانی که در آسمانها و زمینند می‌میرند، مگر کسانی که خدا بخواهد؛ سپس بار دیگر در «صور» دمیده می‌شود، ناگهان همگی به پا می‌خیزند و در انتظار (حساب و جزا) هستند."

٦٩) وَأَشْرَقَتِ الْأَرْضُ بُنُورَ رَبِّهَا وَوُضِعَ الْكِتَابُ وَجِيءَ بِالْبَيِّنَاتِ وَالشَّهَدَاءِ وَقُضِيَ بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- و زمین (در آن روز) به نور پروردگارش روشن می‌شود، نامه‌های اعمال را پیش می‌نهند و پیامبران و گواهان را حاضر می‌سازند، و میان آنها بحق داوری می‌شود و به آنان ستم نخواهد شد!

٧٠) وَوَقِيقَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَا عَمِلَتْ وَهُوَ أَعْلَمُ بِمَا يَعْلَمُونَ

- "و به هر کس آنچه انجام داده است بی‌کم و کاست داده می‌شود؛ او نسبت به آنچه انجام می‌دادند از همه آگاهتر است."

٧١) وَسِيقَ الَّذِينَ كَفَرُوا إِلَى جَهَنَّمَ زُمِراً حَتَّى إِذَا جَاءُوهَا فُتِحَتْ أَبْوَابُهَا وَقَالَ لَهُمْ خَزَنَتُهَا أَلْمٌ يَأْتِكُمْ رُسُلٌ مِنْكُمْ يَتَلَوُنَ عَلَيْكُمْ آيَاتِ رَبِّكُمْ وَيُنذِرُونَكُمْ لِقاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا قَالُوا يَلَى وَلَكِنْ حَقَّتْ كَلِمَةُ الْعَذَابِ عَلَى الْكَافِرِينَ

- "و کسانی که کافر شدند گروه گروه به سوی جهنم رانده می‌شوند؛ وقتی به دوزخ می‌رسند، درهای آن گشوده می‌شود و نگهبانان دوزخ به آنها می‌گویند: آیا رسولانی از میان شما به سویتان نیامدند که آیات پروردگارستان را برای شما بخوانند و از ملاقات این روز شما را بر حذر دارند؟! می‌گویند: آری، (پیامبران آمدند و آیات الهی را بر ما خواندند، و ما مخالفت کردیم!) ولی فرمان عذاب الهی بر کافران مسلّم شده است."

٧٢) قِيلَ ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ

- "به آنان گفته می شود: «از درهای جهنم وارد شوید، جاودانه در آن بمانید؛ چه بد جایگاهی است جایگاه متکبران!»"

٧٣) وَسِيقَ الَّذِينَ اتَّقُوا رَبَّهُمْ إِلَى الْجَنَّةِ زُمِّرَ حَتَّىٰ إِذَا جَاؤُوهَا وَفُتِحَتْ أَبْوَابُهَا
وَقَالَ لَهُمْ خَزَنُهُمْ سَلَامٌ عَلَيْكُمْ طِبْتُمْ فَادْخُلُوهَا خَالِدِينَ

- "و کسانی که تقوای الهی پیشه کردند گروه گروه به سوی بهشت برده می شوند؛ هنگامی که به آن می رستند درهای بهشت گشوده می شود و نگهبانان به آنان می گویند: «سلام بر شما! گوارایتان باد این نعمتها! داخل بهشت شوید و جاودانه بمانید!»"

٧٤) وَقَالُوا الْحَمْدُ لِلَّهِ الَّذِي صَدَقَنَا وَعْدَهُ وَأَوْرَثَنَا الْأَرْضَ نَبَوَّا مِنَ الْجَنَّةِ
حَيْثُ نَشَاءَ فَنِعْمَ أُجْرُ الْعَالَمِينَ

- "آنها می گویند: «حمد و ستایش مخصوص خداوندی است که به وعده خویش درباره ما وفا کرد و زمین بهشت) را میراث ما قرار داد که هر جا را بخواهیم منزلگاه خود قرار دهیم؛ چه نیکوست پاداش عمل کنندگان!»"

٧٥) وَتَرَى الْمَلَائِكَةَ حَافِينَ مِنْ حَوْلِ الْعَرْشِ يُسَيِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَقُضِيَ
بَيْنَهُمْ بِالْحَقِّ وَقِيلَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "(در آن روز) فرشتگان را می بینی که بر گرد عرش خدا حلقه زده اند و با ستایش پروردگارشان تسبیح می گویند؛ و در میان بندگان بحق داوری می شود؛ و (سرانجام) گفته خواهد شد: «حمد مخصوص خدا پروردگار جهانیان است!»"

لِسَوْرِكَمْ ثَمَاقْرِ

س ٤٠ - تعداد آیات ٨٥ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

۱) حم

- حم

۲) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

- این کتابی است که از سوی خداوند قادر و دانا نازل شده است.

۳) غَافِرٌ الذَّنْبِ وَقَابِلٌ التَّوْبِ شَدِيدٌ الْعِقَابِ ذِي الطَّوْلِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ إِلَيْهِ الْمَصِيرُ

- "خداؤندی که آمرزنده گناه، پذیرنده توبه، دارای مجازات سخت، و صاحب نعمت فراوان است؛ هیچ معبدی جز او نیست؛ و بازگشت (همه شما) تنها بسوی اوست."

۴) مَا يُجَادِلُ فِي آيَاتِ اللَّهِ إِلَّا الَّذِينَ كَفَرُوا فَلَا يَغْرِرُكَ تَقْلِيْهُمْ فِي الْبِلَادِ

- "تنها کسانی که در آیات ما مجادله می‌کنند که (از روی عناد) کافر شده‌اند؛ پس مبادراً رفت و آمد آنان در شهرها (و قدرت‌نمایی آنان) تو را بفریبد!"

۵) كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَالْأَخْرَابُ مِنْ بَعْدِهِمْ وَهَمَّتْ كُلُّ أُمَّةٍ بِرَسُولِهِمْ لِيَأْخُذُوهُ وَجَادُلُوا بِالْبَاطِلِ لِيُدْخِلُوهُ بِالْحَقِّ فَآخَذُتُهُمْ فَكَيْفَ كَانَ عِقَابِ

- "پیش از آنها قوم نوح و اقوامی که بعد از ایشان بودند (پیامبرانشان را) تکذیب کردند؛ و هر امتی در پی آن بود که توطئه کند و پیامبرش را بکیرد (و آزار دهد)، و برای محرومی حق به مجادله باطل دست زدند؛ اما من آنها را گرفتم (و سخت مجازات کردم)؛ بین که مجازات من چگونه بود!"

۶) وَكَذَلِكَ حَقَّتْ كَلِمَتُ رَبِّكَ عَلَى الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّهُمْ أَصْحَابُ النَّارِ

- و این گونه فرمان پروردگارت درباره کسانی که کافر شدند مسلم شده که آنها همه اهل آتشند!

٧) الَّذِينَ يَحْمِلُونَ الْعَرْشَ وَمَنْ حَوْلَهُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ وَيُؤْمِنُونَ بِهِ
وَيَسْتَغْفِرُونَ لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا وَسِعْتَ كُلَّ شَيْءٍ رَّحْمَةً وَعِلْمًا فَاعْفُرْ لِلَّذِينَ
تَابُوا وَاتَّبَعُوا سَبِيلَكَ وَقِهْمٌ عَذَابَ الْجَحِيمِ

- "فرشتگانی که حاملان عرشند و آنها که گردآگرد آن (طوف می‌کنند) تسبیح و حمد پروردگارشان را می‌گویند و به او ایمان دارند و برای مؤمنان استغفار می‌کنند (و می‌گوینند: پروردگار! رحمت و علم تو همه چیز را فراگرفته است؛ پس کسانی را که توبه کرده و راه تو را پیروی می‌کنند بیسامرز، و آنان را از عذاب دوزخ نگاه دار!"

٨) رَبَّنَا وَأَذْخِلْهُمْ جَنَّاتٍ عَدْنَ الَّتِي وَعَدْتَهُمْ وَمَنْ صَالَحَ مِنْ آبَائِهِمْ وَأَزْوَاجِهِمْ
وَذُرِّيَّاتِهِمْ إِنَّكَ أَنْتَ الْغَرِيزُ الْحَكِيمُ

- پروردگار! آنها را در باغهای جاویدان بهشت که به آنها وعده فرموده‌ای وارد کن، همچنین از پدران و همسران و فرزندانشان هر کدام که صالح بودند، که تو توانا و حکیمی!

٩) وَقِهْمُ السَّيِئَاتِ وَمَنْ تَقِ السَّيِئَاتِ يَوْمَئِذٍ فَقَدْ رَحِمْتَهُ وَذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ
الْعَظِيمُ

- "و آنان را از بدیها نگاه دار، و هر کس را که در آن روز از بدیها نگاه داری، مشمول رحمت ساخته‌ای؛ و این است همان رستگاری عظیم!"

١٠) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا يُنَادَوْنَ لَمْقْتُ اللَّهِ أَكْبَرُ مِنْ مَقْتِكُمْ أَنْفُسَكُمْ إِذْ تُدْعَوْنَ
إِلَى الْإِيمَانِ فَتَكُفُّرُونَ

- کسانی را که کافر شدند روز قیامت صدا می‌زنند که عداوت و خشم خداوند نسبت به شما از عداوت و خشم خودتان نسبت به خودتان بیشتر است، چرا که بسوی ایمان دعوت می‌شدید، ولی انکار می‌کردید!

۱۱) قَالُوا رَبَّنَا أَمْتَنَا اثْنَتَيْنِ وَأَحْيَيْنَا اثْنَتَيْنِ فَاعْتَرَفْنَا بِذُنُوبِنَا فَهَلْ إِلَى خُرُوجٍ

مِنْ سَبِيلٍ

- "آنها می‌گویند: «پروردگار! ما را دو بار میراندی و دو بار زنده کردی؛ اکنون به گناهان خود معترضیم؛ آیا راهی برای خارج شدن (از دوزخ) وجود دارد؟»"

۱۲) ذَلِكُمْ بِأَنَّهُ إِذَا دُعَىَ اللَّهُ وَحْدَهُ كَفَرَ تُمْ وَإِنْ يُشْرِكْ بِهِ تُؤْمِنُوا فَالْحُكْمُ لِلَّهِ

الْعَلِيِّ الْكَبِيرِ

- "این بخطیر آن است که وقتی خداوند به یگانگی خوانده می‌شد انکار می‌کردید، و اگر برای او همتایی می‌پنداشتند ایمان می‌آوردید؛ اکنون داوری مخصوص خداوند بلندمرتبه و بزرگ است (و شما را مطابق عدل خود کیفر می‌دهد)."

۱۳) هُوَ الَّذِي يُرِيكُمْ آيَاتِهِ وَيَنْزِلُ لَكُمْ مِنَ السَّمَاءِ رِزْقًا وَمَا يَتَذَكَّرُ إِلَّا مَنْ

يُنِيبُ

- "او کسی است که آیات خود را به شما نشان می‌دهد و از آسمان برای شما روزی (با ارزشی) می‌فرستد؛ تنها کسانی متذکر این حقایق می‌شوند که بسوی خدا باز می‌گردند."

۱۴) فَادْعُوا اللَّهَ مُخْصِصِينَ لَهُ الدِّينَ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

- (تنها) خدا را بخوانید و دین خود را برای او خالص کنید، هرچند کافران ناخشنود باشند!

۱۵) رَفِيعُ الدَّرَجَاتِ دُوْالْعَرْشِ يُلْقِي الرُّوحَ مِنْ أَمْرِهِ عَلَى مَنْ يَشَاءُ مِنْ عِبَادِهِ

لِيُنذِرَ يَوْمَ النَّلَاقِ

- او درجات (بندگان صالح) را بالا می‌برد، او صاحب عرش است، روح (مقدس) را به فرمانش بر هر کس از بندگانش که بخواهد القاء می‌کند تا (مردم را) از روز ملاقات [= روز رستاخیز] بیم دهد!

۱۶) يَوْمَ هُم بَارِزُونَ لَا يَخْفَى عَلَى اللَّهِ مِنْهُمْ شَيْءٌ لَّمَنِ الْمُلْكُ الْيَوْمَ لِلَّهِ

الْوَاحِدِ الْقَهَّارِ

- "روزی که همه آنان آشکار می‌شوند و چیزی از آنها بر خدا پنهان نخواهد ماند؛ (و گفته می‌شود): حکومت امروز برای کیست؟ برای خداوند یکتای قهار است!"

۱۷) الْيَوْمَ تُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ لَا ظُلْمَ الْيَوْمَ إِنَّ اللَّهَ سَرِيعُ الْحِسَابِ

- "امروز هر کس در برابر کاری که انجام داده است پاداش داده می‌شود؛ امروز هیچ ظلمی نیست؛ خداوند سریع الحساب است!"

۱۸) وَأَنذِرْهُمْ يَوْمَ الْآزْفَةِ إِذِ الْقُلُوبُ لَدَى الْحَنَاجِرِ كَاظِمِينَ مَا لِلظَّالِمِينَ مِنْ

حَمِيمٍ وَلَا شَفِيقٍ يُطَاعُ

- "و آنها را از روز نزدیک برسان، هنگامی که از شدت وحشت دلها به گلوگاه می‌رسد و تمامی وجود آنها مملو از اندوه می‌گردد؛ برای ستمکاران دوستی وجود ندارد، و نه شفاعت کننده‌ای که شفاعتش پذیرفته شود."

۱۹) يَعْلَمُ خَائِنَةَ الْأَعْيُنِ وَمَا تُخْفِي الصُّدُورُ

- او چشمها برا که به خیانت می‌گردد و آنچه را سینه‌ها پنهان می‌دارند، می‌داند.

۲۰) وَاللَّهُ يَعْصِي بِالْحَقِّ وَالَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ لَا يَقْضُونَ بِشَيْءٍ إِنَّ اللَّهَ هُوَ

السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

- "خداوند بحق داوری می‌کند، و معبدهای را که غیر از او می‌خوانند هیچ گونه داوری ندارند؛ خداوند شنوا و بیناست!"

۲۱) أَوْ لَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ كَانُوا مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا هُمْ أَشَدَّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ بِذُنُوبِهِمْ وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أَقْرَبٍ

- "آیا آنها روی زمین سیر نکردند تا بینند عاقبت کسانی که پیش از آنان بودند چگونه بود؟ آنها در قدرت و ایجاد آثار مهمند در زمین از اینها برتر بودند؛ ولی خداوند ایشان را به گناهانشان گرفت، و در برابر عذاب او مدافعی نداشتند!"

۲۲) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَانُوا تَّأْتِيهِمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَكَفَرُوا فَأَخْذَهُمُ اللَّهُ إِنَّهُ قَوِيٌّ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- "این برای آن بود که پیامبرانشان پیوسته با دلایل روشن به سراغشان می آمدند، ولی آنها انکار می کردند؛ خداوند هم آنان را گرفت (او کیفر داد) که او قوی و مجازاتش شدید است!"

۲۳) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا وَسُلْطَانًا مُبِينًا مَا مُوسَى را با آیات خود و دلیل روشن فرستادیم...

۲۴) إِلَى فِرْعَوْنَ وَهَامَانَ وَقَارُونَ قَالُوا سَاحِرٌ كَذَّابٌ

- "بسیوی فرعون و هامان و قارون؛ ولی آنها گفتند: «او ساحری بسیار دروغگو است!»"

۲۵) فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِالْحَقِّ مِنْ عِنْدِنَا قَالُوا اقْتُلُوا أَبْنَاءَ الَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ وَاسْتَحْيُوا نِسَاءَهُمْ وَمَا كَيْدُ الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

- و هنگامی که حق را از سوی ما برای آنها آورد، گفتند: «پسران کسانی را که با موسی ایمان آورده‌اند بکشید و زنانشان را (برای اسارت و خدمت) زنده بگذارید! اما نقشه کافران جز در گمراهی نیست (و نقش بر آب می شود)

۲۶) وَقَالَ فِرْعَوْنٌ ذَرْوْنِي أُقْتُلُ مُوسَى وَلْيَدْعُ رَبَّهُ إِنِّي أَخَافُ أَنْ يُبَدِّلَ دِينَكُمْ

أَوْ أَنْ يُظْهِرَ فِي الْأَرْضِ الْفَسَادَ

- فرعون گفت: «بگذارید موسی را بکشم، او پروردگارش را بخواند (تا نجاتش دهد)! زیرا من می‌ترسم که آین شما را دگرگون سازد، و یا در این سرزمین فساد بر پا کند!»

۲۷) وَقَالَ مُوسَى إِنِّي عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ مَنْ كُلُّ مُتَكَبِّرٍ لَا يُؤْمِنُ بِيَوْمٍ

الحساب

- موسی گفت: «من به پروردگارم و پروردگار شما پناه می‌برم از هر متکبری که به روز حساب ایمان نمی‌آورد!»

۲۸) وَقَالَ رَجُلٌ مُؤْمِنٌ مِنْ آلِ فِرْعَوْنَ يَكْتُمُ إِيمَانَهُ أَتَقْتُلُونَ رَجُلًا أَنْ يَقُولَ
رَبِّيَ اللَّهُ وَقَدْ جَاءَكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ مِنْ رَبِّكُمْ وَإِنْ يَكُنْ كَادِبًا فَعَلَيْهِ كَذِبَهُ وَإِنْ يَكُنْ
صَادِقًا يُصَبِّكُمْ بَعْضُ الَّذِي يَعِدُكُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ كَذَابٌ

- "و مرد مؤمنی از آل فرعون که ایمان خود را پنهان می‌داشت گفت: آیا می‌خواهید مردی را بکشید باطری اینکه می‌گوید: پروردگار من «الله» است، در حالی که دلایل روشنی از سوی پروردگار تان برای شما آورده است؟! اگر دروغگو باشد، دروغش دامن خودش را خواهد گرفت؛ و اگر راستگو باشد، (لاقل) بعضی از عذابهای را که وعده می‌دهد به شما خواهد رسید؛ خداوند کسی را که اسرافکار و بسیار دروغگوست هدایت نمی‌کند."

۲۹) يَا قَوْمِ لَكُمُ الْمُلْكُ الْيَوْمَ ظَاهِرِينَ فِي الْأَرْضِ فَمَنْ يَصْرُنَا مِنْ بَاسِ اللَّهِ

إِنْ جَاءَنَا قَالَ فِرْعَوْنُ مَا أُرِيْكُمْ إِلَّا مَا أُرِيَ وَمَا أَهْدِيْكُمْ إِلَّا سَبِيلَ الرَّشادِ

- "ای قوم من! امروز حکومت از آن شماست و در این سرزمین پیروزیده؛ اگر عذاب خدا به سراغ ما آید، چه کسی ما را باری خواهد کرد؟!" فرعون گفت: «من جز آنچه را معتقدم به شما رائمه نمی‌دهم، و شما را جز به راه صحیح راهنمایی نمی‌کنم! (دستور، همان قتل موسی است!)»

۳۰) وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ مُثْلَ يَوْمِ الْأَحْزَابِ

- آن مرد بالایمان گفت: «ای قوم من! من بر شما از روزی همانند روز (عذاب) اقوام پیشین بیهناکم!

(۳۱) مِثْلَ دَأْبِ قَوْمٍ نُوحٍ وَعَادٍ وَثَمُودَ وَالذِّينَ مِنْ بَعْدِهِمْ وَمَا اللَّهُ يُرِيدُ ظُلْمًا لِلْعِبَادِ

- "و از عادتی همچون عادت قوم نوح و عاد و ثمود و کسانی که بعد از آنان بودند (از شرک و کفر و طغیان) می ترسم؛ و خداوند ظلم و ستمی بر بندگانش نمی خواهد."

(۳۲) وَيَا قَوْمٍ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ يَوْمَ التَّنَادِ

- ای قوم من! من بر شما از روزی که مردم یکدیگر را صدا می زنند (و از هم یاری می طلبند و صدایشان به جایی نمی رسد) بیمناکم!

(۳۳) يَوْمَ تُوْلَوْنَ مُذْبَرِينَ مَا لَكُمْ مِنَ اللَّهِ مِنْ عَاصِمٍ وَمَنْ يُضْلِلُ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ هَادِ

- "همان روزی که روی می گردانید و فرار می کنید؛ اما هیچ پناهگاهی در برابر عذاب خداوند برای شما نیست؛ و هر کس را خداوند (بخاطر اعمالش) گمراه سازد، هدایت کننده ای برای او نیست!"

(۳۴) وَلَقَدْ جَاءَكُمْ يُوسُفُ مِنْ قَبْلِ الْبَيْنَاتِ فَمَا زِلتُمْ فِي شَكٍّ مُّمَّا جَاءَكُمْ بِهِ حَتَّىٰ إِذَا هَلَكَ قُلْتُمْ لَن يَبْعَثَ اللَّهُ مِنْ بَعْدِهِ رَسُولًا كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ مَنْ هُوَ مُسْرِفٌ مُرْتَابٌ

- "پیش از این یوسف دلایل روشن برای شما آورد، ولی شما همچنان در آنچه او برای شما آورده بود تردید داشتید؛ تا زمانی که از دنیا رفت، گفتید: هر گز خداوند بعد از او پیامبری مبعوث نخواهد کرد! این گونه خداوند هر اسرافکار تردید کننده ای را گمراه می سازد!"

(۳۵) الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ كَبُرَ مَقْتاً عِنْدَ اللَّهِ وَعِنْهُمْ الَّذِينَ آمَنُوا كَذَلِكَ يَطْبَعُ اللَّهُ عَلَىٰ كُلِّ قُلْبٍ مُتَكَبِّرٍ جَيَارٍ

- "همانها که در آیات خدا بی آنکه دلیلی برایشان آمده باشد به مجادله بر می خیزند؛ (این کارشان) خشم عظیمی نزد خداوند و نزد آنان که ایمان آورده اند به بار می آورد؛ این گونه خداوند بر دل هر متکبر جیاری مهربانی نهاد!"

(۳۶) وَقَالَ فِرْعَوْنُ يَا هَامَانُ ابْنِ لِي صَرْحًا لَّعَلِي أَبْلُغُ الْأَسْبَابَ

- فرعون گفت: «ای هامان! برای من بنای مرتضعی بساز، شاید به وسایلی دست یابم،

(۳۷) أَسْبَابَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضَ إِلَيْهِ مُوسَى وَإِنِّي لَأَظْنُهُ كَادِيًّا وَكَذَلِكَ زُيْنَ

لِفِرْعَوْنَ سُوءَ عَمَلِهِ وَصُدُّ عَنِ السَّبِيلِ وَمَا كَيْدُ فِرْعَوْنَ إِلَّا فِي تَبَابِ

- «وسایل (صعود به) آسمانها تا از خدای موسی آگاه شوم؛ هر چند گمان می‌کنم او دروغگو باشد!» اینچنان اعمال بد فرعون در نظرش آراسته جلوه کرد و از راه حق باز داشته شد؛ و توطئه فرعون (و همکران او) جز به نابودی نمی‌انجامد!»

(۳۸) وَقَالَ الَّذِي آمَنَ يَا قَوْمِ اتَّبِعُونَ أَهْدِكُمْ سَبِيلَ الرَّشَادِ

- کسی که (از قوم فرعون) ایمان آورده بود گفت: «ای قوم من! از من پیروی کنید تا شما را به راه درست هدایت کنم.

(۳۹) يَا قَوْمِ إِنَّمَا هَذِهِ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا مَتَاعٌ وَإِنَّ الْآخِرَةَ هِيَ دَارُ الْقَرَارِ

- «ای قوم من! این زندگی دنیا، تنها متع زودگذری است؛ و آخرت سرای همیشگی است!»

(۴۰) مَنْ عَمِلَ سَيِّئَةً فَلَا يُجْزَى إِلَّا مِثْلَهَا وَمَنْ عَمِلَ صَالِحًا مَّنْ ذَكَرَ أَوْ أَنْشَى

وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَأُولَئِكَ يَدْخُلُونَ الْجَنَّةَ يُرْزَقُونَ فِيهَا بِغَيْرِ حِسَابٍ

- «هر کس بدی کند، جز بیانند آن کیفر داده نمی‌شود؛ ولی هر کس کار شایسته‌ای انجام دهد
خواه مرد یا زن

- در حالی که مؤمن باشد آنها وارد بهشت می‌شوند و در آن روزی بی‌حسابی به آنها داده خواهد شد.»

(۴۱) وَيَا قَوْمِ مَا لَيْ أَدْعُكُمْ إِلَى النَّجَاهِ وَتَدْعُونَنِي إِلَى النَّارِ

- ای قوم من! چرا من شما را به سوی تجات دعوت می‌کنم، اما شما مرا بسوی آتش فرا می‌خوانید؟!

(۴۲) تَدْعُونَنِي لِأَكْفَرَ بِاللَّهِ وَأَشْرِكَ بِهِ مَا لَيْسَ لِي بِهِ عِلْمٌ وَأَنَا أَدْعُوكُمْ إِلَى

الْعَرِيزِ الْغَفارِ

- مرا دعوت می‌کنید که به خداوند یگانه کافر شوم و همتایی که به آن علم تدارم برای او قرار دهم، در حالی که من شما را بسوی خداوند عزیز غفار دعوت می‌کنم!

٤٣ لَا جَرَمَ أَنَّمَا تَدْعُونَنِي إِلَيْهِ لَيْسَ لَهُ دَعْوَةٌ فِي الدُّنْيَا وَلَا فِي الْآخِرَةِ وَأَنَّ مَرَدَنَا إِلَى اللَّهِ وَأَنَّ الْمُسْرِفِينَ هُمْ أَصْحَابُ النَّارِ

- «قطعاً آنچه مرا بسوی آن می خوایند، نه دعوت (و حاکمیتی) در دنیا دارد و نه در آخرت؛ و تنها بازگشت ما در قیامت بسوی خداست؛ و معرفان اهل آتشند!»

٤٤ فَسَتَدْكُرُونَ مَا أَقُولُ لَكُمْ وَأَفْوَضُ أَمْرِي إِلَى اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ بَصِيرٌ بِالْعِبَادِ
- و بزودی آنچه را به شما می گوییم به خاطر خواهید آورد! من کار خود را به خدا واگذارم که خداوند تسبت به بندگانش بینانست!»

٤٥ فَوَقَاهُ اللَّهُ سَيِّئَاتِ مَا مَكَرُوا وَحَاقَ بِآلِ فِرْعَوْنَ سُوءُ الْعَذَابِ
- خداوند او را از نقشه‌های سوء آنها نگه داشت، و عذاب شدید بر آل فرعون وارد شد!

٤٦ الْنَّارُ يُغَرِّضُونَ عَلَيْهَا غُدُوًّا وَعَشِيًّا وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ أُدْخِلُوا آلَ فِرْعَوْنَ أَشَدَّ الْعَذَابِ

- «عذاب آنها آتش است که هر صبح و شام بر آن عرضه می شوند؛ و روزی که قیامت برپا شود (می فرماید): «آل فرعون را در سخت ترین عذابها وارد کنید!»»

٤٧ وَإِذْ يَتَحَاجُونَ فِي النَّارِ فَيَقُولُ الصُّعَفَاءُ لِلَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُنَّا لَكُمْ تَبَعًا فَهَلْ أَنْتُمْ مُغْنُونَ عَنَّا نَصِيبًا مِّنَ النَّارِ

- «به خاطر بیاور هنگامی را که در آتش دوزخ با هم مجاجه می کنند؛ ضعیفان به مستکبران می گویند: «ما پیرو شما بودیم، آیا شما (امروز) سهمی از آتش را بجای ما پذیرا می شوید؟!»»

٤٨ قَالَ الَّذِينَ اسْتَكْبَرُوا إِنَّا كُلُّ فِيهَا إِنَّ اللَّهَ قَدْ حَكَمَ بَيْنَ الْعِبَادِ

- مستکبران می گویند: «ما همگی در آن هستیم، زیرا خداوند در میان بندگانش (بعدالت) حکم کرده است!»

٤٩ وَقَالَ الَّذِينَ فِي النَّارِ لِخَزَنَةِ جَهَنَّمَ ادْعُوا رَبَّكُمْ يُخَفَّفْ عَنَّا يَوْمًا مِّنَ الْعَذَابِ
- و آنها که در آتشند به مأموران دوزخ می گویند: «از پروردگارتان بخواهید یک روز عذاب را از ما بردارد!»

۵۰) قَالُوا أَوْلَمْ تَكُ تَأْتِيكُمْ رُسُلُكُمْ بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا بَلَى قَالُوا فَادْعُوهَا وَمَا دُعَاءُ

الْكَافِرِينَ إِلَّا فِي ضَلَالٍ

- «آنها می گویند: آیا پیامبران شما دلایل روشن برایتان نیاورند؟!» می گویند: «آری!» آنها می گویند: «پس هر چه می خواهید (خدا را) بخوانید؛ ولی دعای کافران (به جایی نمی رسد و) جز در ضلال نیست!»

۵۱) إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَالَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَيَوْمَ يَقُولُونَ الْأَشْهَادُ

- ما به یقین پیامبران خود و کسانی را که ایمان آورده‌اند، در زندگی دنیا و (در آخرت) روزی که گواهان به پا می خیزند یاری می دهیم!

۵۲) يَوْمَ لَا يَنْفَعُ الظَّالِمِينَ مَعْذِرَتُهُمْ وَلَهُمُ اللَّعْنَةُ وَلَهُمْ سُوءُ الدَّارِ

- روزی که عذرخواهی ظالمان سودی به حالشان نمی بخشد؛ و لعنت خدا برای آنها، و خانه (و جایگاه) بد نیز برای آنان است.

۵۳) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْهُدَى وَأُورْثَنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ

- و ما به موسی هدایت پخشیدیم، و بنی اسرائیل را وارثان کتاب (تورات) قرار دادیم.

۵۴) هُدَى وَذِكْرَى لِأُولَى الْأَلْبَابِ

- کتابی که مایه هدایت و تذکر برای صاحبان عقل بود!

۵۵) فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنبِكَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ بِالْعَشِّيْ وَإِلَيْكَارِ

- پس (ای پیامبر!) صبر و شکیبایی پیشه کن که وعده خدا حق است، و برای گناه استغفار کن، و هر صبح و شام تسبیح و حمد پروردگارت را بجا آور!

۵۶) إِنَّ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ بِغَيْرِ سُلْطَانٍ أَتَاهُمْ إِنْ فِي صُدُورِهِمْ إِلَّا كِبِيرٌ مَا هُمْ بِبَالِغِيهِ فَاسْتَعِذْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

- کسانی که در آیات خداوند بدون دلیلی که برای آنها آمده باشد ستیزه‌جویی می کنند، در سینه‌هایشان فقط تکبر (غورور) است، و هرگز به خواسته خود تخواهند رسید، پس به خدا پناه بر که او شنوا و بیناست!

۵۷) لَخَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ أَكْبَرُ مِنْ خَلْقِ النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا

يَعْلَمُونَ

- آفرینش آسمانها و زمین از آفرینش انسانها مهمتر است، ولی بیشتر مردم نمی‌دانند.

۵۸) وَمَا يَسْتَوِي الْأَعْمَى وَالْبَصِيرُ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَلَا
الْمُسِيءُ قَلِيلًا مَا تَتَذَكَّرُونَ

- "هرگز نابینا و بینا یکسان نیستند؛ همچنین کسانی که ایمان آورده، و اعمال صالح انجام داده‌اند با بدکاران یکسان نخواهند بود؛ اما کمتر متذکر می‌شوید!"

۵۹) إِنَّ السَّاعَةَ لَآتِيهٌ لَّا رَيْبَ فِيهَا وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يُؤْمِنُونَ

- "روز قیامت به یقین آمدنی است، و شکی در آن نیست؛ ولی اکثر مردم ایمان نمی‌آورند!"

۶۰) وَقَالَ رَبُّكُمْ ادْعُونِي أَسْتَجِبْ لَكُمْ إِنَّ الَّذِينَ يَسْتَكَبِرُونَ عَنْ عِبَادَتِي
سَيِّدُ الْخُلُونَ جَهَنَّمَ دَاهِرِينَ

- پروردگار شما گفته است: «مرا بخوانید تا (دعای) شما را بپذیرم! کسانی که از عبادت من تکبر می‌ورزند به زودی با ذلت وارد دوزخ می‌شوند!»

۶۱) اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ اللَّيْلَ لِتَسْكُنُوا فِيهِ وَالنَّهَارَ مُبْصِرًا إِنَّ اللَّهَ لَدُو فَضْلٍ
عَلَى النَّاسِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَشْكُرُونَ

- "خداؤند کسی است که شب را برای شما آفرید تا در آن بیاسایید، و روز را روشنی بخش قرار داد؛ خداوند نسبت به مردم صاحب فضل و کرم است؛ ولی بیشتر مردم شکرگزاری نمی‌کنند!"

۶۲) ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ خَالِقُ كُلِّ شَيْءٍ لَّا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَإِنَّمَا تُؤْفَكُونَ

- "این است خداوند، پروردگار شما که آفریننده همه چیز است؛ هیچ معبدی جز او نیست؛ با این حال چگونه از راه حق منحرف می‌شوید؟!"

۶۳) كَذَلِكَ يُؤْفَكُ الَّذِينَ كَانُوا بِآيَاتِ اللَّهِ يَجْحَدُونَ

- اینچنین کسانی که آیات خدا را انکار می‌کردند (از راه راست) منحرف می‌شوند!

۶۴) اللَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ قَرَارًا وَالسَّمَاءَ بَنَاءً وَصَوَرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَرَزَقَكُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبُّكُمْ فَتَبَارَكَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- خداوند کسی است که زمین را برای شما جایگاه امن و آرامش قرار داد و آسمان را همچون سقنه (بالای سرطان)؛ و شما را صورتگری کرد، و صورتتان را نیکو آفرید؛ و از چیزهایی پاکیزه به شما روزی داد؛ این است خداوند پروردگار شما! جاوید و پربرکت است خداوندی که پروردگار عالمیان است!

۶۵) هُوَ الْحَيُّ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَادْعُوهُ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ

- "زنده (واقعی) اوست؛ معبدی جز او نیست؛ پس او را بخوانید در حالی که دین خود را برای او خالص کرده‌اید! شایش مخصوص خداوندی است که پروردگار جهانیان است!"

۶۶) قُلْ إِنِّي نُهِيَتُ أَنْ أَعْبُدَ الَّذِينَ تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ لَمَّا جَاءَنِي الْبَيِّنَاتُ مِنْ رَبِّي وَأَمِرْتُ أَنْ أَسْلِمَ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- بگو: «من نهی شده‌ام از اینکه معبدهایی را که شما غیر از خدا می‌خوانید بپرستم، چون دلایل روشن از جانب پروردگاریم برای من آمده است؛ و مأمورم که تنها در پروردگار عالمیان تسلیم باشم!»

۶۷) هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ مِنْ تُرَابٍ ثُمَّ مِنْ نُطْفَةٍ ثُمَّ مِنْ عَلَقَةٍ ثُمَّ يُخْرِجُكُمْ طِفْلًا ثُمَّ لِتَبْلُغُوا أَشْدَدَكُمْ ثُمَّ لِتَكُونُوا شُيُوخًا وَمِنْكُمْ مَنْ يُتَوَقَّى مِنْ قَبْلُ وَلِتَبْلُغُوا أَجَلًا مُسَمَّى وَلَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

- او کسی است که شما را از خاک آفرید، سپس از نطفه، سپس از علقة (خون بسته شده)، سپس شما را بصورت طفلی (از شکم مادر) بیرون می‌فرستد، بعد به مرحله کمال قوت خود می‌رسید، و بعد از آن پیر می‌شوید و (در این میان) گروهی از شما پیش از رسیدن به این مرحله می‌میرند و در نهایت به سرآمد عمر خود می‌رسید؛ و شاید تعقل کنید!

۶۸) هُوَ الَّذِي يُحْيِي وَيُمِيتُ فَإِذَا قَضَى أَمْرًا فَإِنَّمَا يَقُولُ لَهُ كُنْ فَيَكُونُ

- او کسی است که زنده می‌کند و می‌میراند؛ هنگامی که کاری را مقرر کند، تنها به آن می‌گوید: «موجود باش!» بی‌درنگ موجود می‌شود!

۶۹) أَلَّمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِ اللَّهِ أَنَّى يُصْرَفُونَ

- آیا ندیدی کسانی را که در آیات خدا مجادله می‌کنند، چگونه از راه حق منحرف می‌شوند؟!

۷۰) الَّذِينَ كَذَبُوا بِالْكِتَابِ وَبِمَا أَرْسَلْنَا بِهِ رُسُلَنَا فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

- "همان کسانی که کتاب (آسمانی) و آنچه رسولان خود را بدان فرستاده‌ایم تکذیب کردند؛ اما بزوی (نتیجه کار خود را) می‌دانند!"

۷۱) إِذِ الْأَغْلَالُ فِي أَغْنَاقِهِمْ وَالسَّلَاسِلُ يُسْجِبُونَ

- در آن هنگام که غل و زنجیرها بر گردن آنان قرار گرفته و آنها را می‌کشند...

۷۲) فِي الْحَمِيمِ ثُمَّ فِي النَّارِ يُسْجَرُونَ

- "و در آب جوشان وارد می‌کنند؛ سپس در آتش دوزخ افروخته می‌شوند!"

۷۳) ثُمَّ قَيْلَ لَهُمْ أُؤْنَى مَا كُنْتُمْ تُشْرِكُونَ

- سپس به آنها گفته می‌شود: «کجا یند آنچه را همتأی خدا قرار می‌دادید.

۷۴) مِنْ دُونِ اللَّهِ قَالُوا ضَلُّوا عَنَّا بَلْ لَمْ نَكُنْ نَدْعُو مِنْ قَبْلُ شَيْئًا كَذَلِكَ يُضِلُّ اللَّهُ الْكَافِرِينَ

- "همان معبدهایی را که جز خدا پرستش می‌کردید؟! آنها می‌گویند: «همه از نظر ما پنهان و گم شدند؛ بلکه ما اصلاً پیش از این چیزی را پرستش نمی‌کردیم!» این گونه خداوند کافران را گمراه می‌سازد!"

۷۵) ذَلِكُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَنْهَرُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَمْرَحُونَ

- این (عذاب) بخاطر آن است که بناحق در زمین شادی می‌کردید و از روی غرور و مستی به خوشحالی می‌پرداختید!

۷۶) ادْخُلُوا أَبْوَابَ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا فَبِئْسَ مَثْوَى الْمُتَكَبِّرِينَ

- "از درهای جهنم وارد شوید و جاودانه در آن بمانید؛ و چه بد است جایگاه متکبران!"

۷۷) فَاصْبِرْ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَإِمَّا تُرِينَكَ بَعْضَ الَّذِي نَعِدُهُمْ أَوْ نَتَوَفَّنَكَ
فَإِلَيْنَا يُرْجَعُونَ

- "پس (ای پیامبر) صیر کن که وعده خدا حق است؛ و هرگاه قسمتی از مجازات‌هایی را که به آنها وعده داده‌ایم در حال حیات به تو ارائه دهیم، یا تو را (پیش از آن) از دنیا ببریم (مهمنیست)؛ چرا که همه آنان را تنها بسوی ما باز می‌گردانند!"

۷۸) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا مِّنْ قَبْلِكَ مِنْهُمْ مَنْ قَصَصْنَا عَلَيْكَ وَمِنْهُمْ مَنْ لَمْ
نَقْصُصْ عَلَيْكَ وَمَا كَانَ لِرَسُولٍ أَنْ يَأْتِيَ بِآيَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ فَإِذَا جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ
قُضِيَ بِالْحَقِّ وَخَسِيرٌ هُنَالِكَ الْمُبْطَلُونَ

- "ما پیش از تو رسولانی فرستادیم؛ سرگذشت گروهی از آنان را برای تو بازگفتند، و گروهی را برای تو بازگو نکرده‌ایم؛ و هیچ پیامبری حق نداشت معجزه‌ای جز بفرمان خدا بیاورد و هنگامی که فرمان خداوند (برای مجازات آنها) صادر شود، بحق داوری خواهد شد؛ و آنجا اهل باطل زیان خواهند کرد!"

۷۹) الَّهُ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَنْعَامَ لِتَرْكِبُوا مِنْهَا وَمِنْهَا تَأْكُلُونَ
۸۰) وَلَكُمْ فِيهَا مَنَافِعٌ وَلِتَلْعُغُوا عَلَيْهَا حَاجَةً فِي صُدُورِكُمْ وَعَلَيْهَا وَعَلَى
الْفُلْكِ تُحْمَلُونَ

- "و برای شما در آنها منافع بسیاری (جز اینها) است، تا بوسیله آنها به مقصدی که در دل دارید برسید؛ و بر آنها و بر کشتیها سوار می‌شوید."

۸۱) وَيَرِيكُمْ آيَاتِهِ فَأَيَّ آيَاتِ اللَّهِ تُنَكِّرُونَ
- "او آیاتش را همواره به شما نشان می‌دهد؛ پس کدام یک از آیات او را انکار می‌کنید؟!"

٨٢) أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ كَانُوا أَكْثَرَ مِنْهُمْ وَأَشَدَّ قُوَّةً وَآثَارًا فِي الْأَرْضِ فَمَا أَغْنَى عَنْهُمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- آیا روی زمین سیر نکردند تا بینند عاقبت کسانی که پیش از آنها بودند چه شد؟ همانها که نفراتشان از اینها بیشتر، و نیرو و آثارشان در زمین فزو نتر بود؛ اما هرگز آنچه را به دست می‌آورند نتوانست آنها را بی‌نیاز سازد (و عذاب الهی را از آنان دور کند)!

٨٣) فَلَمَّا جَاءَتْهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَرَحُوا بِمَا عِنْدَهُمْ مِنَ الْعِلْمِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- هنگامی که رسولانشان دلایل روشنی برای آنان آوردند، به دانشی که خود داشتند خوشحال بودند (و غیر آن را هیچ می‌شمرند)؛ ولی آنچه را (از عذاب) به تمسخر می‌گرفتند آنان را فراگرفت!

٨٤) فَلَمَّا رَأَوْا بِأَسْنَاقَهُمْ كَانَتِ الْأَنْوَافُ مُسْرِكَةً وَكَفَرُوا بِمَا كَانَ بِهِ مُشْرِكِينَ

- هنگامی که عذاب (شدید) ما را دیدند گفتند: «هم اکنون به خداوند یگانه ایمان آوردهیم و به معبدهایی که همтай او می‌شمردیم کافر شدیم!»

٨٥) فَلَمْ يَكُنْ يَنْعَهُمْ إِيمَانُهُمْ لَمَّا رَأَوْا بِأَسْنَاقَهُمْ سُنْنَتَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ فِي عِبَادِهِ وَخَسِرَ هُنَالِكَ الْكَافِرُونَ

- اما هنگامی که عذاب ما را مشاهده کردند، ایمانشان برای آنها سودی نداشت! این سنت خداوند است که همساره در میان بندگانش اجرا شده، و آنجا کافران زیانکار شدند!

لِكُلِّ الْمُكْرِمِينَ

س-٤١- تعداد آیات ٥٤- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

(۱) حم

- حم

۲) تَنْزِيلٌ مِّنَ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- "این کتابی است که از سوی خداوند رحمان و رحیم نازل شده است؛"

۳) كِتَابٌ فُصِّلَتْ آيَاتُهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِّقَوْمٍ يَعْلَمُونَ

- کتابی که آیاتش هر مطلبی را در جای خود بازگو کرده، در حالی که فضیح و گویاست برای جمعیتی که آگاهند!

۴) بَشِيرًا وَنَذِيرًا فَأَغْرَضَ أَكْثَرَهُمْ فَهُمْ لَا يَسْمَعُونَ

- "قرآنی که بشارت دهنده و بیم دهنده است؛ ولی بیشتر آنان روی گردان شدند؛ از این رو چیزی نمی‌شنوند!"

۵) وَقَالُوا قُلُوبُنَا فِي أَكِنَّةٍ مَّمَّا تَدْعُونَا إِلَيْهِ وَقَى آذَانُنَا وَقُرْ وَمِنْ يَئِنَّا وَيَئِنَّكَ

حِجَابٌ فَاعْمَلْ إِنَّا عَامِلُونَ

- "آنها گفتند: «قلبهای ما نسبت به آنچه ما را به آن دعوت می‌کنی در پوششهایی قرار گرفته و در گوشهای ما سنگینی است، و میان ما و تو حاجاتی وجود دارد؛ پس تو بدنبال عمل خود باش، ما هم برای خود عمل می‌کنیم!»"

۶) قُلْ إِنَّمَا أَنَا بَشَرٌ مِّنْكُمْ يُوَحِّي إِلَيَّ أَنَّمَا إِلَهُكُمْ إِلَهٌ وَاحِدٌ فَاسْتَقِيمُوا إِلَيْهِ

وَاسْتَغْفِرُوهُ وَوَيْلٌ لِّلْمُشْرِكِينَ

- "بگو: من فقط انسانی مثل شما هستم؛ این حقیقت بر من وحی می‌شود که معبد شما معبدی یگانه است؛ پس تمام توجه خویش را به او کنید و از وی آمرزش طلبید؛ وای بر مشرکان!"

۷) الَّذِينَ لَا يُؤْتُونَ الزَّكَةَ وَهُمْ بِالآخِرَةِ هُمْ كَافِرُونَ

- همانها که زکات را نمی‌پردازند، و آخرت را منکرند!

۸) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٌ

- اما کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام دادند، پاداشی دائمی دارند!

۹) قُلْ أَتَنَّكُمْ لَتَكْفُرُونَ بِالَّذِي خَلَقَ الْأَرْضَ فِي يَوْمَيْنِ وَتَجْعَلُونَ لَهُ أَنْدَادًا
ذَلِكَ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- بگو: آیا شما به آن کس که زمین را در دو روز آفرید کافر هستید و برای او همانندهایی قرار می‌دهید؟! او پروردگار جهانیان است!

۱۰) وَجَعَلَ فِيهَا رَوَاسِيَّ مِنْ فَوْقَهَا وَبَارَگَ فِيهَا وَقَدَرَ فِيهَا أَقْوَاتَهَا فِي أَرْبَعَةِ
أَيَّامٍ سَوَاءَ لِلْسَّائِلِينَ

- او در زمین کوههای استواری قرار داد و برکاتی در آن آفرید و مواد غذایی آن را مقدّر فرمود، - ینها همه در چهار روز بود- درست به اندازه نیاز تقاضا کنندگان!

۱۱) ثُمَّ اسْتَوَى إِلَى السَّمَاءِ وَهِيَ دُخَانٌ فَقَالَ لَهَا وَلِلْأَرْضِ إِثْنَيْنِ طَوْعًا أَوْ كَرْهًا
قَالَتَا أَتَيْنَا طَائِعَيْنَ

- «سپس به آفرینش آسمان پرداخت، در حالی که بصورت دود بود؛ به آن و به زمین دستور داد: «به وجود آید (و شکل گیرید)، خواه از روی اطاعت و خواه اکراه!» آنها گفتند: «ما از روی طاعت می‌آییم (و شکل می‌گیریم)!»

۱۲) فَقَضَاهُنَّ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ فِي يَوْمَيْنِ وَأَوْحَى فِي كُلِّ سَمَاءٍ أَمْرَهَا وَزَيَّنَاهَا
السَّمَاءَ الدُّثْنِيَّا بِمَصَابِيحَ وَحِفْظًا ذَلِكَ تَقْدِيرُ الْعَزِيزِ الْعَلِيمِ

- در این هنگام آنها را بصورت هفت آسمان در دو روز آفرید، و در هر آسمانی کار آن (آسمان) را وحی (و مقرر) فرمود، و آسمان پایین را با چراغهایی [= ستارگان] زینت بخشیدیم، و (با شهابها از رخنه شیاطین) حفظ کردیم، این است تقدیر خداوند توانا و دانا!

۱۳) فَإِنْ أَعْرَضُوا فَقُلْ أَنْذِرْتُكُمْ صَاعِقَةً مِثْلَ صَاعِقَةِ عَادٍ وَثَمُودَ

- اگر آنها روی گردان شوند، بگو: من شما را از صاعقه‌ای همانند صاعقه عاد و ثمود می‌ترسانم!

۱۴) إِذْ جَاءَتْهُمُ الرُّسُلُ مِنْ بَيْنِ أَيْدِيهِمْ وَمِنْ خَلْفِهِمْ أَلَا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ قَالُوا لَوْ شَاءَ رَبُّنَا لَأَنْزَلَ مَلَائِكَةً فَإِنَّا بِمَا أَرْسَلْتَمْ بِهِ كَافِرُونَ

- در آن هنگام که رسولان از پیش رو و پشت سو (و از هر سو) به سراجشان آمدند (و آنان را دعوت کردند) که جز خدا را نپرستید آنها گفتند: «اگر پروردگار ما می خواست فرشتگانی نازل می کرد؛ از این رو ما به آنچه شما مبعوث به آن هستید کافیم!»

۱۵) فَأَمَّا عَادُ فَاسْتَكْبَرُوا فِي الْأَرْضِ بَغْيَرِ الْحَقِّ وَقَالُوا مَنْ أَشَدُّ مِنَّا قُوَّةً أَوْلَمْ يَرَوُا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَهُمْ هُوَ أَشَدُّ مِنْهُمْ قُوَّةً وَكَانُوا بِآيَاتِنَا يَجْحَدُونَ

- اماً قوم عاد بناحق در زمین تکبر ورزیدند و گفتند: «چه کسی از ما نیرومندتر است؟!» آیا نمی دانستند خداوندی که آنان را آفریده از آنها قویتر است؟ و (به خاطر این پندار) پیوسته آیات ما را انکار می کردند.

۱۶) فَأَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي أَيَّامٍ نَّحِسَاتٍ لَنْذِيقَهُمْ عَذَابَ الْخِزْنِيِّ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَلِعَذَابِ الْآخِرَةِ أَخْزَى وَهُمْ لَا يُنْصَرُونَ

- سرانجام تنباید شدید و هول انگیز و سرد و سخت در روزهایی شوم و پرغبار بر آنها فرستادیم تا عذاب خوارکننده را در زندگی دنیا به آنها بچشانیم؛ و عذاب آخرت از آن هم خوارکننده تر است، و (از هیچ طرف) یاری نمی شوند!

۱۷) وَأَمَّا ثَمُودٌ فَهَدَيْنَاهُمْ فَاسْتَحْبَبُوا الْعَمَى عَلَى الْهُدَى فَأَخَذَتْهُمْ صَاعِقَةُ الْعَذَابِ الْهُوُنِ بِمَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- اماً ثمود را هدایت کردیم، ولی آنها نایبیانی را بر هدایت ترجیح دادند؛ به همین جهت صاعقه - آن عذاب خوارکننده - به خاطر اعمالی که انجام می دادند آنها را فروگرفت!

۱۸) وَتَجَيَّنَا الَّذِينَ آمَنُوا وَكَانُوا يَتَّقُونَ

- و کسانی را که ایمان آوردنده و پرهیزگار بودند تجات بخشیدیم!

۱۹) وَيَوْمَ يُحْشَرُ أَعْدَاءُ اللَّهِ إِلَى النَّارِ فَهُمْ يُوْزَعُونَ

- به خاطر بیاورید روزی را که دشمنان خدا را جمع کرده به سوی دوزخ می برند، و صفوف پیشین را نگه می دارند (تا صفحه‌ای بعد به آنها ملحق شوند!)

۲۰) حَتَّىٰ إِذَا مَا جَاءُوهَا شَهَدَ عَلَيْهِمْ سَمْعُهُمْ وَأَبْصَارُهُمْ وَجُلُودُهُمْ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- وقتی به آن می‌رسند، گوشها و چشمها و پوستهای تنشان به آنچه می‌کردند گواهی می‌دهند.

۲۱) وَقَالُوا لِجُلُودِهِمْ لِمَ شَهَدْتُمْ عَلَيْنَا قَالُوا أَنْطَقَنَا اللَّهُ الَّذِي أَنْطَقَ كُلَّ شَيْءٍ وَهُوَ خَلَقُكُمْ أُولَئِكَ مَرَّةٌ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- آنها به پوستهای تنشان می‌گویند: «چرا بر ضد ما گواهی دادید؟!» آنها جواب می‌دهند: «همان خدایی که هر موجودی را به نطق درآورده ما را گویا ساخته؛ او شما را نخستین بار آفرید، و بازگشتن بسوی اوست!»

۲۲) وَمَا كُنْتُمْ تَسْتَرُونَ أَنْ يَشْهَدَ عَلَيْكُمْ سَمْعُكُمْ وَلَا أَبْصَارُكُمْ وَلَا جُلُودُكُمْ وَلَكِنْ ظَنَنتُمْ أَنَّ اللَّهَ لَا يَعْلَمُ كَثِيرًا مَّا تَعْمَلُونَ

- شما اگر گناهاتان را مخفی می‌کردید نه بخاطر این بود که از شهادت گوش و چشمها و پوستهای تنشان بیم داشتید، بلکه شما گمان می‌کردید که خداوند بسیاری از اعمالی را که انجام می‌دهید نمی‌داند!

۲۳) وَذَلِكُمْ ظَنُّكُمُ الَّذِي ظَنَنْتُمْ بِرِبِّكُمْ أَرْدَاكُمْ فَاصْبِحُتُمْ مِّنَ الْخَاسِرِينَ

- آری این گمان بدی بود که درباره پروردگارستان داشتید و همان موجب هلاکت شما گردید، و سرانجام از زیانکاران شدید!

۲۴) فَإِنْ يَصْبِرُوا فَالنَّارُ مُتْوَيَّلَهُمْ وَإِنْ يَسْتَعْتِبُوا فَقَمَا هُمْ مِّنَ الْمُعْتَيِّنِ

- «اگر صبر کنند (یا نکنند، به هر حال) دوزخ جایگاه آنهاست؛ و اگر تقاضای عفو کنند، مورد عفو قرار نمی‌گیرند!»

۲۵) وَقَيَضَنَا لَهُمْ قُرَنَاءَ فَزَيَّنَوْا لَهُمْ مَا بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَمَا خَلْفَهُمْ وَحَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَّمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِّنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ

- «ما برای آنها همنشینانی (زشتسریت) قرار دادیم که زشتیها را از پیش رو و پشت سر آنها در نظرشان جلوه دادند؛ و فرمان الهی در باره آنان تحقق یافت و به سرنوشت اقوام گمراهی از جن و انس که قبل از آنها بودند گرفتار شدند؛ آنها مسلمان زیانکار بودند!»

۲۶) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَسْمَعُوا لِهَذَا الْقُرْآنَ وَالْغَوَّا فِيهِ لَعْلَكُمْ تَعْلَمُونَ

- «کافران گفتند: «گوش به این قرآن فراندید؛ و به هنگام تلاوت آن جنجال کنید، شاید پیروز شوید!»"

۲۷) فَلَنْدِيَقَنَ الَّذِينَ كَفَرُوا عَذَابًا شَدِيدًا وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَسْوَا الَّذِي كَانُوا يَعْمَلُونَ

- به یقین به کافران عذاب شدیدی می‌چشانیم، و آنها را به بدترین اعمالی که انجام می‌دادند کیفر می‌دهیم!

۲۸) ذَلِكَ جَزَاءُ أَعْدَاءِ اللَّهِ النَّارُ لَهُمْ فِيهَا دَارُ الْخُلْدِ جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَأْيَاتِنَا

يَجْحَدُونَ

- این آتش کیفر دشمنان خدا است، سرای جاویدشان در آن خواهد بود، کیفری است بخاطر اینکه آیات ما را انکسار می‌کردند.

۲۹) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا رَبُّنَا أَرْنَا الَّذِينِ أَضْلَلْنَا مِنَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ نَجْعَلْهُمَا تَحْتَ أَقْدَامِنَا لِيُكُونَا مِنَ الْأَسْقَلِينَ

- کافران گفتند: «پروردگار! آنهاست که از جن و انس ما را گمراه کردند به ما نشان ده تا زیر پای خود نهیم (و لگدمالشان کنیم) تا از پست ترین مردم باشند!»

۳۰) إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ أَسْتَقَامُوا تَنَزَّلَ عَلَيْهِمُ الْمَلَائِكَةُ أَلَّا تَخَافُوا وَلَا تَحْزُنُوا وَأَبْشِرُوا بِالْجَنَّةِ الَّتِي كُنْتُمْ تُوعَدُونَ

- به یقین کسانی که گفتند: «پروردگار ما خداوند یکانه است!» سپس استقامت کردند، فرشتگان بر آنان نازل می‌شوند که: «ترسید و غمگین می‌باشید، و بشارت باد بر شما به آن بهشتی که به شما و عده داده شده است!

۳۱) نَحْنُ أُولِيَّاؤُكُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَفِي الْآخِرَةِ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَشْتَهِي أَنفُسُكُمْ وَلَكُمْ فِيهَا مَا تَدَعَوْنَ

- "ما بیان و مددکاران شما در زندگی دنیا و آخرت هستیم؛ و برای شما هر چه دلتان بخواهد در بهشت فرامی‌است، و هر چه طلب کنید به شما داده می‌شود!"

۳۲) نُزُلًا مِنْ غَفُورٍ رَّحِيمٍ

- اینها وسیله پذیرایی از سوی خداوند غفور و رحیم است!

۳۳) وَمَنْ أَحْسَنُ قَوْلًا مِّمَّنْ دَعَا إِلَى اللَّهِ وَعَمِلَ صَالِحًا وَقَالَ إِنَّمَا مِنْ

الْمُسْلِمِينَ

- چه کسی خوش گفتارتر است از آن کس که دعوت به سوی خدا می‌کند و عمل صالح انجام می‌دهد و می‌گویند:
«من از مسلمانانم»؟!

۳۴) وَلَا تَسْتَوِي الْحَسَنَةُ وَلَا السَّيِّئَةُ ادْفَعْ بِالَّتِي هِيَ أَحْسَنُ فَإِذَا الَّذِي يَبْنِكَ

وَبَيْنَهُ عَدَاوَةً كَانَهُ وَلِيٌّ حَمِيمٌ

- هرگز نیکی و بدی یکسان نیست؛ بدی را با نیکی دفع کن، ناگاه (خواهی دید) همان کس که میان تو و او دشمنی است، گویند گرم و صمیمی است!

۳۵) وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا الَّذِينَ صَبَرُوا وَمَا يُلَقَّاهَا إِلَّا ذُو حَظٍّ عَظِيمٍ

- اما جز کسانی که دارای صبر و استقامتند به این مقام نمی‌رسند، و جز کسانی که بهره عظیمی (از ایمان و تقوی) دارند به آن نایل نمی‌گردند!

۳۶) وَإِمَّا يَنْزَغَنَّكَ مِنَ الشَّيْطَانِ نَزْغٌ فَاسْتَعِدْ بِاللَّهِ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

- و هرگاه وسوسه‌هایی از شیطان متوجه تو گردد، از خدا پناه بخواه که او شنوده و دانست!

۳۷) وَمِنْ آيَاتِهِ اللَّيْلُ وَالنَّهَارُ وَالشَّمْسُ وَالْقَمَرُ لَا تَسْجُدُوا لِلشَّمْسِ وَلَا لِلْقَمَرِ

وَاسْجُدُوا لِلَّهِ الَّذِي خَلَقَهُنَّ إِنْ كُنْتُمْ إِيمَانًا تَعْبُدُونَ

- و از نشانه‌های او، شب و روز و خورشید و ماه است؛ برای خورشید و ماه سجده نکنید، برای خدایی که آفریننده آنهاست سجده کنید اگر می‌خواهید او را پیرستید!

۳۸) فَإِنْ اسْتَكْبَرُوا فَاللَّذِينَ عِنْدَ رَبِّكَ يُسَبِّحُونَ لَهُ بِاللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَهُمْ لَا

يَسَأَمُونَ

- و اگر (از عبادت پروردگار) تکبر کنند، کسانی که نزد پروردگار تو هستند شب و روز برای او تسبیح می‌گویند و خسته نمی‌شوند!

٣٩) وَمِنْ آيَاتِهِ أَنَّكَ تَرَى الْأَرْضَ خَاشِعَةً فَإِذَا أَنْزَلْنَا عَلَيْهَا الْمَاءَ اهْتَزَّتْ
وَرَبَّتْ إِنَّ الَّذِي أَحْيَاهَا لَمْحِيَ الْمَوْتَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "و از آیات او این است که زمین را خشک (و بی جان) می بینی، اما هنگامی که آب (باران) بر آن می فرستیم به جنیش درمی آید و نمود می کند؛ همان کسی که آن را زنده کرده، مردگان را نیز زنده می کند؛ او بر هر چیز تواناست!"

٤٠) إِنَّ الَّذِينَ يُلْحِدُونَ فِي آيَاتِنَا لَا يَخْفَوْنَ عَلَيْنَا أَفَمَنِ يُلْقَى فِي النَّارِ خَيْرٌ أَمْ
مَنِ يَأْتِي آمِنًا يَوْمَ الْقِيَامَةِ اعْمَلُوا مَا شِئْتُمْ إِنَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- کسانی که در آیات ما را تحریف می کنند بر ما پوشیده نخواهد بود! آیا کسی که در آتش افکده می شود بهتر است یا کسی که در نهایت امن و امان در قیامت به عرصه محشر می آید؟! هر کاری می خواهید بکنید، او به آنچه انجام می دهید بینتانست!

٤١) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا بِالذِّكْرِ لَمَّا جَاءَهُمْ وَإِنَّهُ لَكِتَابٌ عَزِيزٌ

- کسانی که به این ذکر [=قرآن] هنگامی که به سراغشان آمد کافر شدند (نیز بر ما مخفی نخواهد ماند) ! و این کتابی است قطعاً شکست ناپذیر...

٤٢) لَا يَأْتِيهِ الْبَاطِلُ مِنْ يَبْيَنِ يَدِيهِ وَلَا مِنْ خَلْفِهِ تَنْزِيلٌ مِنْ حَكِيمٍ حَمِيدٍ
- "که هیچ گونه باطلی، نه از پیش رو و نه از پشت سر، به سراغ آن نمی آید؛ چرا که از سوی خداوند حکیم و شایسته ستایش نازل شده است!"

٤٣) مَا يُقَالُ لَكَ إِلَّا مَا قَدْ قِيلَ لِلرَّسُولِ مِنْ قَبْلِكَ إِنَّ رَبَّكَ لَذُو مَغْفِرَةٍ وَذُو
عِقَابٍ أَلِيمٍ

- "آنچه به ناروا درباره تو می گویند همان است که درباره پیامبران قبل از تو نیز گفته شده؛ پروردگار تو دارای مغفرت و (هم) دارای مجازات دردنگاهی است!"

٤٤) وَلَوْ جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا أَعْجَمِيًّا لَقَالُوا لَوْلَا فُصِّلَتْ آيَاتُهُ أَأَعْجَمِيُّ وَعَرَبِيُّ قُلْ هُوَ لِلَّذِينَ آمَنُوا هُدًى وَشِفَاءٌ وَالَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ فِي آذَانِهِمْ وَقُرْ وَهُوَ عَلَيْهِمْ عَمَّى أُولَئِكَ يُنَادِونَ مِنْ مَكَانٍ بَعِيدٍ

- "هرگاه آن را قرآنی عجمی قرار می‌دادیم حتی‌می‌گفتند: «چرا آیاتش روشن نیست؟! قرآن عجمی از پیغمبری عربی؟!» بگو: «این (کتاب) برای کسانی که ایمان آورده‌اند هدایت و درمان است؛ ولی کسانی که ایمان نمی‌آورند، در گوشهاشان سنگینی است و گویی نایبینا هستند و آن را نمی‌بینند؛ آنها (همچون کسانی هستند که گوئی) از راه دور صدا زده می‌شوند!»

٤٥) وَلَقَدْ آتَيْنَا مُوسَى الْكِتَابَ فَاخْتَافَ فِيهِ وَلَوْلَا كَلِمَةً سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّهُ لَفِي شَكٍّ مِنْهُ مُرِيبٌ

- "ما به موسی کتاب آسمانی دادیم؛ سپس در آن اختلاف شد؛ و اگر فرمانی از ناحیه پروردگارت در این باره صادر نشده بود (که باید به آنان مهلت داد تا اتمام حجت شود)، در میان آنها داوری می‌شد (و به کفر می‌رسیدند)؛ ولی آنها هنوز درباره آن شکی تهمت‌انگیز دارند!"

٤٦) مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَلِنَفْسِهِ وَمَنْ أَسَاءَ فَعَلَيْهَا وَمَا رَبُّكَ بِظَلَامٍ لِلْعَبِيدِ - "کسی که عمل صالحی انجام دهد، سودش برای خود اوست؛ و هر کس بدی کند، به خویشتن بدی کرده است؛ و پروردگارت هرگز به بندگان ستم نمی‌کند"

٤٧) إِلَيْهِ يُرَدُّ عِلْمُ السَّاعَةِ وَمَا تَخْرُجُ مِنْ ثَرَاتٍ مِنْ أَكْمَامِهَا وَمَا تَحْمِلُ مِنْ أُنْشَى وَلَا تَضَعُ إِلَّا بِعِلْمِهِ وَيَوْمَ يُنَادِيهِمْ أَيْنَ شُرَكَائِي قَالُوا آذَنَاكَ مَا مِنَّا مِنْ شَهِيدٍ

- "علم به قیامت (و لحظه وقوع آن) تنها به خدا بازمی‌گردد؛ هیچ میوه‌ای از غلاف خود خارج نمی‌شود، و هیچ زنی باردار نمی‌گردد و وضع حمل نمی‌کند مگر به علم او؛ و آن روز که آنها را ندا می‌دهد (و می‌گوید): کجا یند شریکانی که برای من می‌پنداشتید؟! می‌گویند: «پروردگار!!» ما عرضه داشتیم که هیچ گواهی بر گفته خود نداریم!"

٤٨) وَخَلَّ عَنْهُم مَا كَانُوا يَدْعُونَ مِنْ قَبْلٍ وَظَنَّوْا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ

- "و همه معبدانی را که قبلًا می خواندند محو و گم می شوند؛ و می دانند هیچ گریزگاهی ندارند!"

٤٩) لَا يَسْأَمُ الْإِنْسَانُ مِنْ دُعَاءِ الْخَيْرِ وَإِنْ مَسَّهُ الشَّرُّ فَيَوْسُقُ نَوْطُ

- "انسان هرگز از تقاضای نیکی (و نعمت) خسته نمی شود؛ و هرگاه شر و بدی به او رسد، بسیار مایوس و نومید می گردد!"

٥٠) وَلَئِنْ أَذْقَنَا رَحْمَةً مِنَّا مِنْ بَعْدِ ضَرَاءٍ مَسَّتْهُ لَيَقُولَنَّ هَذَا لِي وَمَا أُظْنَ

السَّاعَةَ قَائِمَةً وَلَئِنْ رُجِعْتُ إِلَى رَبِّي إِنَّ لِي عِنْدَهُ لَلْحُسْنَى فَلَنَنْبَئَنَّ الَّذِينَ

كَفَرُوا بِمَا عَمِلُوا وَلَنُذِيقَنَّهُم مِنْ عَذَابٍ غَلِظٍ

- "و هرگاه او را رحمتی از سوی خود بعد از ناراحتی که به او رسیده بچشانیم می گویید: «این بخاطر شایستگی و استحقاق من بوده، و گمان نمی کنم قیامت برپا شود؛ و (بفرض که قیامتی باشد)، هرگاه بسوی پروردگارم بازگردانده شوم، برای من نزد او یادashهای نیک است. ما کافران را از اعمالی که انجام داده‌اند (بزودی) آگاه خواهیم کرد و از عذاب شدید به آنها می چشانیم."

٥١) وَإِذَا أَنْعَمْنَا عَلَى الْإِنْسَانِ أَعْرَضَ وَتَأَى بِجَانِيهِ وَإِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ فَذُو دُعَاءٍ

عَرِيضٍ

- "و هرگاه به انسان (غافل و بی خبر) نعمت دهیم، روی می گرداند و به حال تکبر از حق دور می شود؛ ولی هرگاه مختصر ناراحتی به او رسد، تقاضای فراوان و مستمر (برای بر طرف شدن آن) دارد!"

٥٢) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ ثُمَّ كَفَرْتُمْ بِهِ مَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ هُوَ فِي

شِقَاقٌ بَعِيدٌ

- بگو: «به من خبر دهید اگر این قرآن از سوی خداوند باشد و شما به آن کافر شوید، چه کسی گمراهتر خواهد بود از کسی که در مخالفت شدیدی قرار دارد؟!

۵۳) سُرِّيْهِمْ آيَاتِنَا فِي الْآفَاقِ وَفِي أَنْفُسِهِمْ حَتَّىٰ يَتَبَيَّنَ لَهُمْ أَنَّهُ الْحَقُّ أَوْ لَمْ
يَكُفِّ بِرِبِّكَ أَنَّهُ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

- "به زودی نشانه‌های خود را در اطراف جهان و در درون جانشان به آنها نشان می‌دهیم تا برای آنان آشکار گردد
که او حق است؛ آیا کافی نیست که پروردگارشان بر همه چیز شاهد و گواه است؟!"

۵۴) أَلَا إِنَّهُمْ فِي مِرْيَةٍ مِّنْ لَقَاءِ رَبِّهِمْ أَلَا إِنَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ مُّحِيطٌ

- "آگاه باشید که آنها از نقای پروردگارشان در شک و تردیدند؛ و آگاه باشید که خداوند به همه چیز احاطه
دارد!"

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنَ الظُّنُنِ

س ۴۲ - تعداد آیات ۵۳ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

(۱) حم

- حم.

(۲) عسق

- عسق.

۳) كَذَلِكَ يُوحَى إِلَيْكَ وَإِلَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِكَ اللَّهُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- این گونه خداوند عزیز و حکیم به تو و پیامبرانی که پیش از تو بودند وحی می‌کند.

۴) لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَلِيُّ الْعَظِيمُ

- "آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست؛ و بلندمرتبه و بزرگ است!"

۵) تَكَادُ السَّمَاوَاتُ يَتَفَطَّرْنَ مِنْ فَوْقِهِنَّ وَالْمَلَائِكَةُ يُسَبِّحُونَ بِحَمْدِ رَبِّهِمْ

وَيَسْتَغْفِرُونَ لِمَنْ فِي الْأَرْضِ إِلَّا إِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- "زدیدک است آسمانها (بخاطر نسبتهای ناروای مشرکان) از بالا متلاشی شوند و فرشتگان پیوسته تسییح و حمد پروردگارشان را بجا می‌آورند و برای کسانی که در زمین هستند استغفار می‌کنند؛ آگاه باشید خداوند آمرزنده و مهربان است."

۶) وَالَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أُولِيَاءَ اللَّهِ حَقِيقَتُهُ عَلَيْهِمْ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِوَكِيلٍ

- "کسانی که غیر خدا را ولی خود انتخاب کردند، خداوند حساب همه اعمال آنها را نگه می‌دارد؛ و تو مأمور نیستی که آنان را مجبور به قبول حق کنی!"

۷) وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لِتُنذِرَ أُمَّةَ الْقُرَى وَمَنْ حَوْلَهَا وَتُنذِرَ يَوْمَ

الْجَمْعِ لَا رَيْبَ فِيهِ فَرِيقٌ فِي الْجَنَّةِ وَفَرِيقٌ فِي السَّعِيرِ

- "و این گونه قرآنی عربی [=فصیح و گویا] را بر تو وحی کردیم تا «ام‌القری» [=مکه] و مردم پیرامون آن را انذار کنی و آنها را از روزی که همه خلایق در آن روز جمع می‌شوند و شک و تردید در آن نیست بتراویز؛ گروهی در بهشتند و گروهی در آتش سوزان!"

۸) وَلَوْ شَاءَ اللَّهُ لَجَعَلَهُمْ أُمَّةً وَاحِدَةً وَلَكِنْ يُدْخِلُ مَنْ يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ

وَالظَّالِمُونَ مَا لَهُمْ مِنْ وَلَىٰ وَلَا نَصِيرٌ

- "و اگر خدا می‌خواست همه آنها را امت واحدی قرار می‌داد (و به زور هدایت می‌کرد، ولی هدایت اجباری سودی ندارد)؛ اما خداوند هر کس را بخواهد در رحمتش وارد می‌کند، و برای ظالمان ولی و یاوری نیست."

۹) أَمِ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِهِ أُولِيَاءَ فَاللَّهُ هُوَ الْوَلِيُّ وَهُوَ يُحْيِي الْمَوْتَىٰ وَهُوَ عَلَىٰ

كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- آیا آنها غیر از خدا را ولی خود برگزیدند؟! در حالی که «ولی» فقط خداوند است و اوست که مردگان را زنده می‌کند، و اوست که بر هر چیزی تواناست!

۱۰) وَمَا اخْلَقْتُمْ فِيهِ مِنْ شَيْءٍ فَحُكْمُهُ إِلَى اللَّهِ ذَلِكُمُ اللَّهُ رَبِّيْ عَلَيْهِ تَوَكَّلْتُ
وَإِلَيْهِ أُنِيبُ

- "در هر چیز اختلاف کنید، داوریش با خداست؛ این است خداوند، پروردگار من، بر او توکل کرده‌ام و به سوی او بازمی‌گردم!"

۱۱) فَاطِرُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ أَنفُسِكُمْ أَزْوَاجًا وَمِنَ الْأَنْعَامِ
أَزْوَاجًا يَذْرُو كُمْ فِيهِ لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ السَّمِيعُ الْبَصِيرُ

- "او آفریننده آسمانها و زمین است و از جنس شما همسرانی برای شما قرار داد و جفت‌هایی از چهار پایان آفرید؛ و شما را به این وسیله [=بوسیله همسران] زیاد می‌کند؛ هیچ چیز همانند او نیست و او شنا و بیان است!"

۱۲) لَهُ مَقَالِيدُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَبْسُطُ الرِّزْقَ لِمَنْ يَشَاءُ وَيَقْدِرُ إِنَّهُ بِكُلِّ
شَيْءٍ عَلِيمٌ

- "کلیدهای آسمانها و زمین از آن اوست؛ روزی را برای هر کس بخواهد گسترش می‌دهد یا محدود می‌سازد؛ او به همه چیز دانست."

۱۳) شَرَعَ لَكُمْ مِنَ الدِّينِ مَا وَصَّى بِهِ نُوحًا وَالَّذِي أُوحِيَنَا إِلَيْكَ وَمَا وَصَّيْنَا
بِهِ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَى وَعِيسَى أَنْ أَقِيمُوا الدِّينَ وَلَا تَتَنَزَّلُوا فِيهِ كَبُرَ عَلَى
الْمُشْرِكِينَ مَا تَدْعُوهُمْ إِلَيْهِ اللَّهُ يَعْتَبِرُ إِلَيْهِ مَنْ يَشَاءُ وَيَهْدِي إِلَيْهِ مَنْ يُنِيبُ

- "آیینی را برای شما تشرع کرد که به نوح توصیه کرده بود؛ و آنچه را بپرسی فرستادیم و به ابراهیم و موسی و عیسی سفارش کردیم این بود که: دین را برپا دارید و در آن تفرقه ایجاد نکنید؛ و بر مشرکان گران است آنچه شما آنان را به سویش دعوت می‌کنید! خداوند هر کس را بخواهد بر می‌گریند، و کسی را که به سوی او بازگردد هدایت می‌کند."

۱۴) وَمَا تَفَرَّقُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَعْيَانًا بَيْنَهُمْ وَلَوْلَا كَلِمَةٌ سَبَقَتْ مِنْ رَبِّكَ إِلَى أَجْلٍ مُّسَمًّى لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الَّذِينَ أُورِثُوا الْكِتَابَ مِنْ بَعْدِهِمْ لَفِي شَكٍّ مُّنْهُ مُرِيبٌ

- "آنان پراکنده نشدند" مگر بعد از آنکه علم و آگاهی به سراغشان آمد؛ و این تفرقه جویی بخاطر انحراف از حق(و عداوت و حسد) بود؛ و اگر فرمانی از سوی پروردگاروت صادر نشده بود که تا سرآمد معینی (زنده و آزاد) باشند، در میان آنها داوری می‌شد؛ و کسانی که بعد از آنها وارثان کتاب شدند نسبت به آن در شک و تردیدند، شکی همراه با بدینی!"

۱۵) فَلِذِلِكَ فَادْعُ وَاسْتَقِمْ كَمَا أُمِرْتَ وَلَا تَتَبَعَ أَهْوَاءَهُمْ وَقُلْ آمَنَتْ بِمَا أُنْزَلَ اللَّهُ مِنْ كِتَابٍ وَأَمِرْتُ لِأَعْدِلَ بَيْنَكُمُ اللَّهُ رَبُّنَا وَرَبُّكُمْ لَنَا أَعْمَالُنَا وَلَكُمْ أَعْمَالُكُمْ لَا حُجَّةَ بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ اللَّهُ يَجْمَعُ بَيْنَنَا وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

- "پس به همین خاطر تو نیز آنان را به سوی این آیین واحد الهی دعوت کن و آنچنان که مأمور شدهای استقامت نما، و از همو و هوشهای آنان پیروی مکن، و بگو: «به کتابی که خدا نازل کرده ایمان آوردهام و مأمورم در میان شما عدالت کنم؛ خداوند پروردگار ما و شماست؛ نتیجه اعمال ما از آن ما است و نتیجه اعمال شما از آن شما، خصومت شخصی در میان ما نیست؛ و خداوند ما و شما را در یکجا جمع می‌کند، و بازگشت (همه) به سوی اوست!"

۱۶) وَالَّذِينَ يُحَاجُّونَ فِي اللَّهِ مِنْ بَعْدِ مَا اسْتُجْبَ لَهُ حُجَّتُهُمْ دَاهِخَةٌ عِنْدَ رَبِّهِمْ وَعَلَيْهِمْ غَضَبٌ وَلَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

- "کسانی که (از روی لجاجت) درباره خدا بعد از پذیرفتن (و ایمان به) او، محاجه می‌کنند، دلیشان نزد پروردگارشان باطل و بی‌پایه است؛ و غضب بر آنهاست و عذابی شدید دارند."

۱۷) الَّهُ الَّذِي أَنْزَلَ الْكِتَابَ بِالْحَقِّ وَالْمِيزَانَ وَمَا يُدْرِيكَ لَعْلَ السَّاعَةَ قَرِيبٌ

- "خداوند کسی است که کتاب را بحق نازل کرد و میزان (سنچش حق و باطل و خبر قیامت) را نیز؛ تو چه می‌دانی شاید ساعت (قیام قیامت) نزدیک باشد!"

۱۸) يَسْتَعْجِلُ بِهَا الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِهَا وَالَّذِينَ آمَنُوا مُشْفِقُونَ مِنْهَا وَيَعْلَمُونَ

أَنَّهَا الْحَقُّ أَلَا إِنَّ الَّذِينَ يُمَارُونَ فِي السَّاعَةِ لَفِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

- "کسانی که به قیامت ایمان ندارند درباره آن شتاب می کنند؛ ولی آنها که ایمان آورده اند پیوسته از آن هراسانند، و می دانند آن حق است؛ آگاه باشد کسانی که در قیامت تردید می کنند، در گمراهی عمیقی هستند."

۱۹) الَّهُ لَطِيفٌ بِعِبَادِهِ يَرْزُقُ مَنْ يَشَاءُ وَهُوَ الْقَوِيُّ الْعَزِيزُ

- "خداوند نسبت به بندگانش لطف (و آگاهی) دارد؛ هر کس را بخواهد روزی می دهد و او قوی و شکست ناپذیر است!"

۲۰) مَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الْآخِرَةِ نَزِدْ لَهُ فِي حَرْثِهِ وَمَنْ كَانَ يُرِيدُ حَرْثَ الدُّنْيَا
نُؤْتِهِ مِنْهَا وَمَا لَهُ فِي الْآخِرَةِ مِنْ نَصِيبٍ

- "کسی که زراعت آخرت را بخواهد، به کشت او برکت و افزایش می دهیم و بر محصولش می افزاییم؛ و کسی که فقط کشت دنیا را بطلبید، کمی از آن به او می دهیم اما در آخرت هیچ بهره ای ندارد!"

۲۱) أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءُ شَرَعُوا لَهُمْ مِنَ الدِّينِ مَا لَمْ يَأْذَنْ بِهِ اللَّهُ وَلَوْلَا كَلِمَةُ
الْفَصْلِ لَقُضِيَ بَيْنَهُمْ وَإِنَّ الظَّالِمِينَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- آیا معبودانی دارند که بی اذن خداوند آیینی برای آنها ساخته اند؟! اگر مهلت معینی برای آنها نبود، در میانشان داوری می شد (و دستور عذاب صادر می گشت) و برای ظالمان عذاب در دنکی است!

۲۲) تَرَى الظَّالِمِينَ مُشْفِقِينَ مِمَّا كَسَبُوا وَهُوَ وَاقِعٌ بِهِمْ وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا
الصَّالِحَاتِ فِي رَوْضَاتِ الْجَنَّاتِ لَهُمْ مَا يَشَاؤُونَ عِنْدَ رَبِّهِمْ ذَلِكَ هُوَ الْفَضْلُ
الْكَبِيرُ

- "(در آن روز) ستمگران را می بینی که از اعدای که انجام داده اند سخت بینا کند، ولی آنها را فرامی گیرد! اما کسانی که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده اند در باگهای بهشتند و هر چه بخواهند نزد پروردگارشان برای آنها فراهم است؛ این است فضل (و بخشش) بزرگ!"

۲۳) ذَلِكَ الَّذِي يُبَشِّرُ اللَّهُ عِبَادَهُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ قُلْ لَا أَسْأَلُكُمْ عَلَيْهِ أَجْرًا إِلَّا الْمَوَدَّةَ فِي الْقُرْبَىٰ وَمَنْ يَقْتَرِفْ حَسَنَةً نَزِدُهُ فِيهَا حُسْنًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ شَكُورٌ

- "این همان چیزی است که خداوند بندگانش را که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند به آن نوید می‌دهد! بگو: «من هیچ پاداشی از شما بر رسالت درخواست نمی‌کنم جز دوست داشتن نزدیکانم [= اهل بیتم]; و هر کس کار نیکی انجام دهد، بر نیکی‌اش می‌افزاییم؛ چرا که خداوند آمرزنه و سپاسگزار است.»

۲۴) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ كَذِبًا فَإِنْ يَشَاءُ اللَّهُ يَخْتِمُ عَلَى قَلْبِكَ وَيَمْحُ اللَّهُ الْبَاطِلُ وَيَعِقِّ الْحَقَّ بِكَلِمَاتِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصَّدُورِ

- "آیا می‌گویند: «او بر خدا دروغ بسته است؟! در حالی که اگر خدا بخواهد بر قلب تو مهر می‌نهد (و اگر خلاف بگوئی قدرت اظهار این آیات را از تو می‌گیرد) و باطل را محظوظ می‌کند و حق را بفرمانش پابرجا می‌سازد؛ چرا که او از آنچه درون سینه‌هاست آگاه است.»

۲۵) وَهُوَ الَّذِي يَقْبِلُ التَّوْبَةَ عَنْ عِبَادِهِ وَيَغْفُو عَنِ السَّيِّئَاتِ وَيَعْلَمُ مَا تَفْعَلُونَ

- او کسی است که توبه را از بندگانش می‌بذرید و بدیها را می‌بخشد، و آنچه را انجام می‌دهید می‌داند.

۲۶) وَيَسْتَجِيبُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَيَزِيدُهُمْ مِّنْ فَضْلِهِ وَالْكَافِرُونَ لَهُمْ عَذَابٌ شَدِيدٌ

- "و درخواست کسانی را که ایمان آورده و کارهای نیک انجام داده‌اند می‌بذرید و از فضل خود بر آنها می‌افزاید؛ اما برای کافران عذاب شدیدی است!"

۲۷) وَلَوْ بَسَطَ اللَّهُ الرِّزْقَ لِعِبَادِهِ لَبَغَوْا فِي الْأَرْضِ وَلَكِنْ يُنَزَّلُ بِقَدْرِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ بِعِبَادِهِ خَيْرٌ بَصِيرٌ

- "هرگاه خداوند روزی را برای بندگانش وسعت بخشد، در زمین طغیان و ستم می‌کنند؛ از این‌رو بمقداری که می‌خواهد (و مصلحت می‌داند) نازل می‌کند، که نسبه به بندگانش آگاه و بیناست!"

۲۸) وَهُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ الْغَيْثَ مِنْ بَعْدِ مَا قَنَطُوا وَيَنْشُرُ رَحْمَتَهُ وَهُوَ الْوَلِيُّ

الْحَمِيدُ

- او کسی است که باران سودمند را پس از آنکه مایوس شدنند نازل می‌کند و رحمت خویش را می‌گستراند؛ او وليٰ و (سرپرست) و ستوده است!

۲۹) وَمِنْ آيَاتِهِ خَلْقُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَثَّ فِيهِمَا مِنْ دَابَّةٍ وَهُوَ عَلَىٰ
جَمِيعِهِمْ إِذَا يَشَاءُ قَدِيرٌ

- "و از آیات اوست آفرینش آسمانها و زمین و آنچه از جنبندگان در آنها منتشر نموده؛ او هرگاه بخواهد بر جمع آنها توانست!"

۳۰) وَمَا أَصَابَكُمْ مِنْ مُصِيبَةٍ فَبِمَا كَسَبَتُ أَيْنِدِيكُمْ وَيَعْفُو عَنِ كَثِيرٍ

- هر مصیبتي به شما رسد بخاطر اعمالی است که انجام داده‌اید، بسیاری را نیز عفو می‌کند!

۳۱) وَمَا أَنْتُمْ بِمُعْجَزِينَ فِي الْأَرْضِ وَمَا لَكُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ مِنْ وَلِيٰ وَلَا نَصِيرٍ
- "و شما هرگز نمی توانید در زمین از قدرت خداوند فرار کنید؛ غیر از خدا هیچ ولیٰ و یاوری برای شما نیست."

۳۲) وَمِنْ آيَاتِهِ الْجَوَارِ فِي الْبَحْرِ كَالْأَعْلَامِ

- از نشانه‌های او کشتیهایی است که در دریا همچون کوه‌ها به نظر می‌رسند!

۳۳) إِنِّي يَشَاءُ يُسْكِنِ الرِّيحَ فَيَظْلِلُنَّ رَوَاكِدَ عَلَىٰ ظَهْرِهِ إِنَّ فِي ذَلِكَ لَآيَاتٍ لُكْلُ
صَبَارٌ شَكُورٌ

- "اگر او اراده کند، باد را ساکن می‌سازد تا آنها بر پشت دریا بی حرکت بمانند؛ در این نشانه‌هایی است برای هر صبر کننده شکرگزار!"

۳۴) أَوْ يُوَبِّقُهُنَّ بِمَا كَسَبُوا وَيَعْفُ عَنِ كَثِيرٍ

- "یا اگر بخواهد آنها را بخاطر اعمالی که سرنشینانش مرتکب شده‌اند نایود می‌سازد؛ و در عین حال بسیاری را می‌بخشد."

٣٥) وَيَعْلَمَ الَّذِينَ يُجَادِلُونَ فِي آيَاتِنَا مَا لَهُمْ مِنْ مَحِيصٍ

- کسانی که در آیات ما مجادله می‌کنند بدانند هیچ گزینگاهی ندارند!

٣٦) فَمَا أُوتِيتُمْ مِنْ شَيْءٍ فَمَتَاعُ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَمَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ وَأَبْقَى لِلَّذِينَ آمَنُوا وَعَلَى رَبِّهِمْ يَتَوَكَّلُونَ

- آنچه به شما عطا شده متاع زودگذر زندگی دنیاست، و آنچه نزد خداست برای کسانی که ایمان آورده و پروردگارشان توکل می‌کنند بهتر و پایدارتر است.

٣٧) وَالَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الِّإِثْمِ وَالْفَوَاحِشِ وَإِذَا مَا غَصِبُوا هُمْ يَغْفِرُونَ

- همان کسانی که از گناهان بزرگ و اعمال رشت اجتناب می‌ورزند، و هنگامی که خشیگین شوند غفو می‌کنند.

٣٨) وَالَّذِينَ اسْتَجَابُوا لِرَبِّهِمْ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ وَأَمْرُهُمْ شُورَى بَيْنَهُمْ وَمِمَّا رَزَقْنَاهُمْ يُنْفِقُونَ

- و کسانی که دعوت پروردگارشان را اجابت کرده و نماز را برپا می‌دارند و کارهایشان به صورت مشورت در میان آنهاست و از آنچه به آنها روزی داده‌ایم اتفاق می‌کنند.

٣٩) وَالَّذِينَ إِذَا أَصَابَهُمُ الْبُغْيُ هُمْ يَنْتَصِرُونَ

- و کسانی که هرگاه ستمی به آنها رسد، (تسلیم ظلم نمی‌شوند و) یاری می‌طلبند!

٤٠) وَجَزَاءُ سَيِّئَةٍ سَيِّئَةٌ مُّثْلِهَا فَمَنْ عَفَ وَأَصْلَحَ فَأَجْرُهُ عَلَى اللَّهِ إِنَّهُ لَا يُحِبُّ

الظَّالِمِينَ

- "کفر بدی، مجازاتی است همانند آن؛ و هر کس غفو و اصلاح کند، پاداش او با خداست؛ خداوند ظالمن را دوست ندارد!"

٤١) وَلَمَنِ انتَصَرَ بَعْدَ ظُلْمِهِ فَأُولَئِكَ مَا عَلَيْهِمْ مِنْ سَبِيلٍ

- "و کسی که بعد از مظلوم شدن یاری طلب، ایرادی بر او نیست؛"

**٤٢) إِنَّمَا السَّبِيلُ عَلَى الَّذِينَ يَظْلِمُونَ النَّاسَ وَيَبْعُونَ فِي الْأَرْضِ بِغَيْرِ الْحَقِّ
أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ**

- "ایراد و مجازات بر کسانی است که به مردم ستم می کنند و در زمین بناحق ظلم روا می دارند؛ برای آنان عذاب دردنگوی است!"

٤٣) وَلَمَنْ صَبَرَ وَغَفَرَ إِنَّ ذَلِكَ لَمِنْ عَزْمِ الْأُمُورِ

- اما کسانی که شکنیابی و غفو کنند، این از کارهای پرارزش است!

**٤٤) وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ مِنْ وَلِيٍّ مِنْ بَعْدِهِ وَتَرَى الظَّالِمِينَ لَمَّا رَأَوْا
الْعَذَابَ يَقُولُونَ هَلْ إِلَى مَرَدٍّ مِنْ سَبِيلٍ**

- "کسی را که خدا گمراه کند، ولی و یاوری جزو نخواهد داشت؛ و ظالمان را (روز قیامت) می بینی هنگامی که عذاب الهی را مشاهده می کنند میگویند: «آیا راهی به سوی بازگشت (وجران) وجود دارد؟!»"

**٤٥) وَتَرَاهُمْ يُعْرَضُونَ عَلَيْهَا حَاشِعِينَ مِنَ الدُّلُّ يَتَظَرُّونَ مِنْ طَرْفٍ خَفِيٍّ وَقَالَ
الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ الْخَاسِرِينَ الَّذِينَ حَسِرُوا أَنفُسَهُمْ وَأَهْلِيهِمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ أَلَا إِنَّ
الظَّالِمِينَ فِي عَذَابٍ مُّقِيمٍ**

- "و آنها را می بینی که بر آتش عرضه می شوند در حالی که از شدت مذلت خاشund و زیر چشمی (به آن) نگاه می کنند؛ و کسانی که ایمان آورده اند می گویند: «زیانکاران واقعی آنانند که خود و خانواده خویش را روز قیامت از دست داده اند؛ آگاه باشید که ظالمان (آن روز) در عذاب دائیند!»"

**٤٦) وَمَا كَانَ لَهُمْ مِنْ أُولَاءِ يَصْرُونَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ وَمَنْ يُضْلِلِ اللَّهُ فَمَا لَهُ
مِنْ سَبِيلٍ**

- "آنها جز خدا اولیا و یاورانی ندارند که یاریشان کنند؛ و هر کس را خدا گمراه سازد، هیچ راه نجاتی برای او نیست!"

۴۷) اسْتَجِيبُوا لِرَبِّكُم مِّنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ يَوْمٌ لَا مَرَدَ لَهُ مِنَ اللَّهِ مَا لَكُمْ مِّنْ مَلْجَأٍ
يَوْمَئِذٍ وَمَا لَكُمْ مِّنْ نَكِيرٍ

- "اجابت کنید دعوت پروردگار خود را پیش از آنکه روزی فرا رسد که بازگشتی برای آن در برابر اراده خدا نیست؛ و در آن روز، نه پناهگاهی دارید و نه مدافعانی!"

۴۸) فَإِنْ أَعْرَضُوا فَمَا أَرْسَلْنَاكَ عَلَيْهِمْ حَقِيقَةً إِنْ عَلَيْكَ إِلَّا الْبَلَاغُ وَإِنَّا إِذَا
أَدَقْنَا إِلَى إِنْسَانٍ مِّنَّا رَحْمَةً فَرِحَ بِهَا وَإِنْ تُصِيبُهُمْ سَيِّئَةً بِمَا قَدَّمُتُمْ أَيْدِيهِمْ فَإِنَّ
إِلَّا إِنْسَانٌ كُفُورٌ

- "و اگر روی گردان شوند (غمگین مباش)، ما تو را حافظ آنان (و مأمور اجبارشان) قرار ندادهایم؛ وظیفه تو تنها ابلاغ رسالت است؛ و هنگامی که ما رحمتی از سوی خود به انسان پیشانیم به آن دلخوش می شود، و اگر بلاین بخارط اعمالی که انجام داده اند به آنها رسد (به کفران می پردازند)، چرا که انسان بسیار کفران کننده است!"

۴۹) لِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَخْلُقُ مَا يَشَاءُ يَهْبُ لِمَنْ يَشَاءُ إِنَّا وَيَهْبُ
لِمَنْ يَشَاءُ الذُّكُورَ

- "مالکیت و حاکمیت آسمانها و زمین از آن خداست؛ هر چه را بخواهد می آفریند؛ به هر کس اراده کند دختر می بخشد و به هر کس بخواهد پسر،"

۵۰) أَوْ يُرَوِّجُهُمْ ذُكْرًا وَإِنَّا وَيَجْعَلُ مَنْ يَشَاءُ عَقِيمًا إِنَّهُ عَلِيمٌ قَدِيرٌ

- "یا (اگر بخواهد) پسر و دختر - هر دو - را برای آنان جمع میکند و هر کس را بخواهد عقیم می گذارد؛ زیرا که او دانا و قادر است."

۵۱) وَمَا كَانَ لِبَشَرٍ أَنْ يُكَلِّمَهُ اللَّهُ إِلَّا وَحْيًا أَوْ مِنْ وَرَاءِ حِجَابٍ أَوْ يُرْسِلَ
رَسُولًا فَيَوْحِي بِإِذْنِهِ مَا يَشَاءُ إِنَّهُ عَلَيْهِ حَكِيمٌ

- "و شایسته هیچ انسانی نیست که خدا با او سخن گوید، مگر از راه وحی یا از پشت حجاب، یا رسولی می فرستد و بفرمان او آنچه را بخواهد وحی می کند؛ چرا که او بلندمقام و حکیم است!"

٥٢) وَكَذَلِكَ أَوْحَيْنَا إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا مَا كُنْتَ تَدْرِي مَا الْكِتَابُ وَلَا
الْإِيمَانُ وَلَكِنْ جَعَلْنَاهُ نُورًا نَّهْدِي بِهِ مَنْ نَشَاءَ مِنْ عِبَادِنَا وَإِنَّكَ لَتَهْدِي إِلَى
صِرَاطٍ مُّسْتَقِيمٍ

- همان گونه (که بر پایه بران پیشین وحی فرستادیم) بر تو نیز روحی را بفرمان خود وحی کردیم؛ تو پیش از این
نمی‌دانستی کتاب و ایمان چیست (واز محتوای قرآن آگاه نبودی)؛ ولی ما آن را نوری قرار دادیم که بوسیله آن هر
کس از بندگان خویش را بخواهیم هدایت می‌کنیم؛ و تو مسلمًا به سوی راه راست هدایت می‌کنی.

٥٣) صِرَاطِ اللَّهِ الَّذِي لَهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ أَلَا إِلَى اللَّهِ تَصَبِّرُ
الْأُمُورُ

- راه خداوندی که تمامی آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است از آن اوست؛ آگاه پاشید که همه کارها تنها
بسوی خدا بازمی‌گردد!"

سیوره الزخرف

س ۴۳ - تعداد آیات ۸۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

(۱) حم

- حم

۲) وَالْكِتَابِ الْمُبِينِ

- سوگند به کتاب مبین (و روشنگر)،

۳) إِنَّا جَعَلْنَاهُ قُرْآنًا عَرَبِيًّا لَعَلَّكُمْ تَعْقِلُونَ

- که ما آن را قرآنی فصیح و عربی قرار دادیم، شاید شما (آن را) درک نکید!

۴) وَإِنَّهُ فِي أُمِّ الْكِتَابِ لَدَيْنَا لَعَلَّى حَكِيمٌ

- و آن در «ام‌الکتاب» [=لوح محفوظ] نزد ما بلندپایه و استوار است!

۵) أَفَضَرْبُ عَنْكُمُ الذِّكْرَ صَفْحًا أَنْ كُنْتُمْ قَوْمًا مُسْرِفِينَ

- آیا این ذکر [=قرآن] را از شما بازگیریم بخارط اینکه قومی اسرافکارید؟!

۶) وَكَمْ أَرْسَلْنَا مِنْ نَبِيًّا فِي الْأَوَّلِينَ

- «چه بسیار پیامبرانی که (برای هدایت) در میان اقوام پیشین فرستادیم»;

۷) وَمَا يَأْتِيهِمْ مِنْ نَبِيٍّ إِلَّا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- ولی هیچ پیامبری به سوی آنها نمی‌آمد مگر اینکه او را استهزا می‌کردند.

۸) فَاهْلَكْنَا أَشَدَّ مِنْهُمْ بَطْشًا وَمَضَى مَثَلُ الْأَوَّلِينَ

- ولی ما کسانی را که نیرومندتر از آنها بودند هلاک کردیم، و داستان پیشینیان گذشت.

۹) وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ لَيَقُولُنَّ خَلَقْهُنَّ الْعَزِيزُ الْعَلِيمُ

- هر گاه از آنان بپرسی: «چه کسی آسمانها و زمین را آفریده است؟» مسلماً می‌گویند: «خداوند قادر و دانا آنها را آفریده است»!

۱۰) الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ مَهْدًا وَجَعَلَ لَكُمْ فِيهَا سُبُلًا لَعَلَّكُمْ تَهْتَدُونَ

- همان کسی که زمین را محل آرامش شما قرار داد، و برای شما در آن راههایی آفرید باشد، که هدایت شوید (و به مقصد برسید)!

۱۱) وَالَّذِي نَزَّلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً بِقَدَرِ فَأَنْشَرَنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتَانَ كَذَلِكَ تُخْرَجُونَ

- «همان کسی که از آسمان آبی فرستاد بمقدار معین، و بوسیله آن سرزمین مرده را حیات بخشیدیم؛ همین گونه (در قیامت از قبرها) شما را خارج می‌سازند!»

۱۲) وَالَّذِي خَلَقَ الْأَزْوَاجَ كُلَّهَا وَجَعَلَ لَكُمْ مِنَ الْفُلْكِ وَالْأَنْعَامَ مَا تَرْكَبُونَ

- همان کسی که همه زوجها را آفرید، و برای شما از کشتیها و چهارپایان مرکبهایی قرارداد که بر آن سوار می‌شود،

۱۳) لِتَسْتَوُوا عَلَىٰ ظُهُورِهِ ثُمَّ تَذَكُّرُوا نِعْمَةَ رَبِّكُمْ إِذَا أَسْتَوَيْتُمْ عَلَيْهِ وَتَقُولُوا سُبْحَانَ الَّذِي سَخَّرَ لَنَا هَذَا وَمَا كَنَّا لَهُ مُمْقَرِنِينَ

- «تا بر پشت آنها بخوبی قرار گیرید؛ سپس هنگامی که بر آنها سوار شدید، نعمت پروردگارتان را متذکر شوید و بگویید: «پاک و منزه است کسی که این را مسخر ما ساخت، و گرنه ما توائیی تسخیر آن را نداشتم»;

۱۴) وَإِنَّا إِلَىٰ رَبِّنَا لَمْنَقِلُّوْنَ

- و ما به سوی پروردگارمان بازمی گردیم!»

۱۵) وَجَعَلُوا لَهُ مِنْ عِبَادِهِ جُزْءًا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَكُفُورٌ مُّبِينٌ

- «آنها برای خداوند از میان بندگانش چیزی قرار دادند (و ملاکه را دختران خدا خواندند)؛ انسان کفران کننده آشکاری است!»

۱۶) أَمِ اتَّخَذَ مِمَّا يَخْلُقُ بَنَاتٍ وَأَصْفَاقُكُمْ بِالْبَنِينَ

- آیا از میان مخلوقاتش دختران را برای خود انتخاب کرده و پسران را برای شما برگزیده است؟!

۱۷) وَإِذَا بُشِّرَ أَحَدُهُمْ بِمَا ضَرَبَ لِلرَّحْمَنِ مَثَلًا ظَلَّ وَجْهُهُ مُسْوَدًا وَهُوَ كَظِيمٌ

- در حالی که هرگاه یکی از آنها را به همان چیزی که برای خداوند رحمان شیوه قرار داده [= به توّلد دختر] بشارت دهنده، صورتش (از فرط تاراحتی) سیاه می‌شود و خشمگین می‌گردد!

۱۸) أَوَمَنْ يُنَشَّأُ فِي الْحِلَيَةِ وَهُوَ فِي الْخِصَامِ غَيْرُ مُبِينٍ

- آیا کسی را که در لابلای زینتها پرورش می‌یابد و به هنگام جدال قادر به تبیین مقصود خود نیست (فرزند خدا می‌خوانید)؟!

۱۹) وَجَعْلُوا الْمَلَائِكَةَ الَّذِينَ هُمْ عِبَادُ الرَّحْمَنِ إِنَّا أَشَهَدُوا خَلْقَهُمْ سَتُكْتَبُ
شَهَادَتُهُمْ وَيُسَأَّلُونَ

- آنها فرشتگان را که بندگان خداوند رحمانند مؤثث پنداشتند؛ آیا شاهد آفرینش آنها بوده اند؟! گواهی آنان
نوشته می شود و (از آن) بازخواست خواهند شد!»

۲۰) وَقَالُوا لَوْ شَاءَ الرَّحْمَنُ مَا عَبَدَنَاهُمْ مَا لَهُمْ بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا
يَخْرُصُونَ

- آنان گفتند: «اگر خداوند رحمان می خواست ما آنها را پرستش نمی کردیم!» ولی به این امر هیچ گونه علم و یقین
ندارند و جز دروغ چیزی نمی گویند!

۲۱) أَمْ آتَيْنَاهُمْ كِتَابًا مِنْ قَبْلِهِ فَهُمْ بِهِ مُسْتَمْسِكُونَ

- یا اینکه ما کتابی پیش از این به آنان داده ایم و آنها به آن تمستک می جویند؟!

۲۲) بَلْ قَالُوا إِنَّا وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَارِهِمْ مُهْتَدُونَ

- بلکه آنها می گویند: «ما نیاکان خود را بر آئینی یافتیم، و ما نیز به پیروی آنان هدایت یافته ایم.»

۲۳) وَكَذَلِكَ مَا أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ فِي قَرْيَةٍ مِنْ نَذِيرٍ إِلَّا قَالَ مُتَرْفُوهَا إِنَّا
وَجَدْنَا آبَاءَنَا عَلَى أُمَّةٍ وَإِنَّا عَلَى آثَارِهِمْ مُقْتَدُونَ

- و این گونه در هیچ شهر و دیواری پیش از تو پیامبر انذار کنندهای نفرستادیم مگر اینکه ثروتمندان مست و مفسرور
آن گفتند: «ما پدران خود را بر آئینی یافتیم و به آثار آنان اقتدا می کنیم.»

۲۴) قَالَ أَوْلَوْ جِئْتُكُمْ بِأَهْدَى مِمَّا وَجَدْتُمْ عَلَيْهِ آبَاءَكُمْ قَالُوا إِنَّا بِمَا أَرْسِلْتُمْ بِهِ
كَافِرُونَ

- (پیامبرشان) گفت: «آیا اگر من آئینی هدایت بخش تر از آتجه پدرانتان را بر آن یافتید آورده باشم (باز هم انکار
می کنید)؟! گفتند: «(آری)، ما به آنچه شما به آن فرستاده شده اید کافیم!»

۲۵) فَاتَّقَمْنَا مِنْهُمْ فَانظُرْ كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الْمُكَذِّبِينَ

- «به همین جهت از آنها انتقام گرفتیم؛ بنگر پایان کار تکذیب کنندها چگونه بود!»

۲۶) وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ لِأَبِيهِ وَقَوْمِهِ إِنِّي بَرَاءٌ مِّمَّا تَعْبُدُونَ

- و به خاطر بیاور هنگامی را که ابراهیم به پدرش [= عموبیش آزر] و قومش گفت: «من از آنچه شما می‌پرسید بیزارم.

۲۷) إِلَى الَّذِي فَطَرَنِي فَإِنَّهُ سَيَهْدِينِ

- مگر آن کسی که مرا آفریده، که او هدایت خواهد کرد!»

۲۸) وَجَعَلَهَا كَلِمَةً بَاقِيَةً فِي عَقِبِهِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- او کلمه توحید را کلمه پاینده‌ای در نسلهای بعد از خود قرار داد، شاید به سوی خدا باز گردند!

۲۹) بَلْ مَتَّعْتُ هَؤُلَاءِ وَآبَاءُهُمْ حَتَّى جَاءَهُمُ الْحَقُّ وَرَسُولٌ مُّبِينٌ

- «ولی من این گروه و پدرانشان را از موهاب دنیا بهره‌مند ساختم تا حق و فرستاده آشکار (الله) به سراغشان آمد؛»

۳۰) وَلَمَّا جَاءَهُمُ الْحَقُّ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ وَإِنَّا بِهِ كَافِرُونَ

- «هنگامی که حق به سراغشان آمد؛ گفتند: «این سحر است، و ما نسبت به آن کافریم!»

۳۱) وَقَالُوا لَوْلَا نُزِّلَ هَذَا الْقُرْآنُ عَلَى رَجُلٍ مِّنَ الْقَرِيَّينَ عَظِيمٍ

- و گفتند: «چرا این قرآن بر مرد بزرگ (و ثروتمندی) از این دو شهر (مکه و طائف) نازل نشده است؟!»

۳۲) أَهُمْ يَقْسِمُونَ رَحْمَةَ رَبِّكَ نَحْنُ قَسَمْنَا بَيْنَهُمْ مَعِيشَتَهُمْ فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا

وَرَفَعْنَا بَعْضَهُمْ فَوْقَ بَعْضٍ دَرَجَاتٍ لِتَتَخَذَ بَعْضُهُمْ بَعْضًا سُخْرِيًّا وَرَحْمَتُ رَبِّكَ
خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ

- «آیا آنان رحمت پروردگارت را تقسیم می‌کنند؟ ما می‌عیشت آنها را در حیات دنیا در میانشان تقسیم کردیم و بعضی را بر بعضی برتری دادیم تا یکدیگر را مسخر کرده (و با هم تعاون نمایند)؛ و رحمت پروردگارت از تمام آنچه جمع آوری می‌کنند بهتر است!»

(۳۳) وَلَوْلَا أَن يَكُونَ النَّاسُ أُمَّةً وَاحِدَةً لَجَعَلْنَا لِمَن يَكُفُرُ بِالرَّحْمَنِ لِبِيُوتِهِمْ

سُقْفًا مِنْ فَضَّةٍ وَمَعَارِجٍ عَلَيْهَا يَظْهَرُونَ

- اگر (تسکن کفار از موهب مادی) سبب نمی شد که همه مردم امت واحد (گمراهی) شوند، ما برای کسانی که به (خداوند) رحمان کافر می شدند خانه هایی قرار می دادیم با سقفهایی از نقره و نردبانهایی که از آن بالا روند،

(۳۴) وَلِبِيُوتِهِمْ أَبْوَابًا وَسُرُّرًا عَلَيْهَا يَتَكَوَّنُونَ

- "و برای خانه هایشان درها و تختهایی (زیبا و نقره ای) قرار می دادیم که بر آن تکیه کنند؛"

(۳۵) وَرُخْرُفًا وَإِن كُلُّ ذَلِكَ لَمَّا مَنَاعَ الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَالآخِرَةِ عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُتَّقِينَ

- "و انواع زیورها؛ ولی تمام اینها بهره زندگی دنیاست، و آخرت نزد پروردگارت از آن پرهیز گاران است!"

(۳۶) وَمَن يَعْشُ عَنْ ذِكْرِ الرَّحْمَنِ نُقَيِّضُ لَهُ شَيْطَانًا فَهُوَ لَهُ قَرِينٌ

- و هر کس از یاد خدا روی گردان شود شیطان را به سراغ او میفرستیم پس همواره قرین اوست!

(۳۷) وَإِنَّهُمْ لَيَصُدُّونَهُمْ عَنِ السَّبِيلِ وَيَحْسِبُونَ أَنَّهُمْ مُهْتَدُونَ

- و آنها [=شیاطین] این گروه را از راه خدا بازمی دارند، در حالی که گمان می کنند هدایت یافتنگان حقیقی آنها هستند!

(۳۸) حَتَّى إِذَا جَاءَنَا قَالَ يَا لَيْتَ بَيْنِي وَبَيْنَكَ بُعْدَ الْمَسْرِقِينِ فَبِئْسَ الْقَرِينُ

- "تا زمانی که (در قیامت) نزد ما حاضر شود می گوید: ای کاش میان من و تو فاصله مشرق و مغرب بود؛ چه بد هستنی بودی!"

(۳۹) وَلَن يَنْفَعُكُمُ الْيَوْمَ إِذْ ظَلَمْتُمْ أَنَّكُمْ فِي الْعَذَابِ مُشْتَرِكُونَ

- "(ولی به آنها می گوییم): هر گز این گفتگوها امروز به حال شما سودی ندارد، چرا که ظلم کردید؛ و همه در عذاب مشترکید!"

(۴۰) أَفَأَتَ تُسْمِعُ الصُّمَّ أَوْ تَهْدِي الْعُمَىَ وَمَن كَانَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٌ

- (ای پیامبر!) آیا تو می توانی سخن خود را به گوش کران برسانی، یا کوران و کسانی را که در گمراهی آشکاری هستند هدایت کنی؟!

٤١) فَإِمَّا نَذْهَبَنَّ بَكَ فَإِنَّا مِنْهُمْ مُنْتَقِمُونَ

- "و هرگاه تو را از میان آنها ببریم، حتماً از آنان انتقام خواهیم گرفت؛"

٤٢) أَوْ تُرِينَنَّكَ الَّذِي وَعَدْنَاهُمْ فَإِنَّا عَلَيْهِمْ مُقْتَدِرُونَ

- یا اگر (زنده بمانی و) و آنچه را (از عذاب) به آنان وعده دادهایم به تو نشان دهیم، باز ما بر آنها مسلطیم!

٤٣) فَاسْتَمْسِكْ بِالَّذِي أُوحِيَ إِلَيْكَ إِنَّكَ عَلَى صِرَاطٍ مُسْتَقِيمٍ

- آنچه را برابر تو وحی شده محکم پگیر که تو بر صراط مستقیمی.

٤٤) وَإِنَّهُ لَذِكْرُ لَكَ وَلَقَوْمِكَ وَسَوْفَ تُسْأَلُونَ

- و این مایه یادآوری (و عظمت) تو و قوم تو است و بزوی سوال خواهد شد.

٤٥) وَاسْأَلْ مَنْ أَرْسَلْنَا مِنْ قَبْلِكَ مِنْ رُسُلِنَا أَجَعَلْنَا مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ آلَهَةً

يُعبدُونَ

- از رسولانی که پیش از تو فرستادیم پرس: آیا غیر از خداوند رحمان معبدانی برای پرستش قرار دادیم؟!

٤٦) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا مُوسَى بِآيَاتِنَا إِلَى فِرْعَوْنَ وَمَلَائِكَهِ فَقَالَ إِنِّي رَسُولُ رَبِّ

الْعَالَمِينَ

- "ما موسی را با آیات خود به سوی فرعون و درباریان او فرستادیم؛ (موسی به آنها) گفت: «من فرستاده پروردگار جهانیام»"

٤٧) فَلَمَّا جَاءَهُمْ بِآيَاتِنَا إِذَا هُمْ مِنْهَا يَضْحَكُونَ

- ولی هنگامی که او آیات ما را برای آنها آورد، به آن می خندیدند!

٤٨) وَمَا نُرِيهِمْ مِنْ آيَةٍ إِلَّا هِيَ أَكْبَرُ مِنْ أُخْتَهَا وَأَخَذْنَاهُمْ بِالْعَذَابِ لَعَلَّهُمْ

يَرْجِعُونَ

- "ما هیچ آیه (و معجزه‌ای) به آنان نشان نمی دادیم مگر اینکه از دیگری بزرگتر (و مهمتر) بود؛ و آنها را به (نواع) عذاب گرفتار کردیم شاید بازگردند!"

۴۹) وَقَالُوا يَا أَيُّهَا السَّاحِرُ ادْعُ لَنَا رَبَّكَ بِمَا عَاهَدَ عِنْدَكَ إِنَّا لَمُهْتَدُونَ

- وقتی گرفتار بلا می شدند می گفتند: «ای ساحر! پروردگارت را به عهدی که با تو کرده بخوان (تا ما را از این بلا برهاند) که ما هدایت خواهیم یافت (و ایمان می آوریم)!»

۵۰) فَلَمَّا كَشَفَنَا عَنْهُمُ الْعَذَابَ إِذَا هُمْ يَكْثُرُونَ

- اما هنگامی که عذاب را از آنها برطرف می ساختیم پیمان خود را می شکستند!

۵۱) وَتَادَى فِرْعَوْنُ فِي قَوْمِهِ قَالَ يَا قَوْمَ أَلِيَّسَ لِي مُلْكُ مِصْرَ وَهَذِهِ الْأَنْهَارُ

تَجْرِي مِنْ تَحْتِي أَفَلَا تُبْصِرُونَ

- فرعون در میان قوم خود ندا داد و گفت: «ای قوم من! آیا حکومت مصر از آن من نیست، و این نهرها تحت فرمان من جریان ندارد؟ آیا نمی بینید؟»

۵۲) أَمْ أَنَا خَيْرٌ مِّنْ هَذَا الَّذِي هُوَ مَهِينٌ وَلَا يَكَادُ يُبَيِّنُ

- مگر نه این است که من از این مردی که از خانواده و طبقه پستی است و هرگز نمی تواند فصیح سخن بگوید
برترم؟

۵۳) فَلَوْلَا أَلْقَيَ عَلَيْهِ أَسْوَرَةً مِّنْ ذَهَبٍ أَوْ جَاءَ مَعَهُ الْمَلَائِكَةُ مُقْتَرِنِينَ

- (اگر راست می گوید) چرا دستبندهای طلا به او داده نشد، یا اینکه چرا فرشتگان دوشادوش او نیامده اند (تا گفتارش را تأیید کنند)؟!

۵۴) فَاسْتَخَفَ قَوْمَهُ فَأَطَاعُوهُ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

- (فرعون) قوم خود را سبک شمرد، در نتیجه از او اطاعت کردند؛ آنان قومی فاسق بودند!

۵۵) فَلَمَّا آَسَفُونَا انتَقَمْنَا مِنْهُمْ فَأَغْرَقْنَاهُمْ أَجْمَعِينَ

- اما هنگامی که ما را به خشم آورده‌اند، از آنها انتقام گرفتیم و همه را غرق کردیم.

۵۶) فَجَعَلْنَاهُمْ سَلَفًا وَمَتَّلًا لِلآخرِينَ

- و آنها را پیشگامان (در عذاب) و عبرتی برای دیگران قرار دادیم.

۵۷) وَلَمَّا ضُرِبَ أَبْنُ مَرِيمَ مَثَلًا إِذَا قَوْمُكَ مِنْهُ يَصِدُّونَ

- و هنگامی که درباره فرزند مريم مثلی زده شد، ناگهان قوم تو بخاطر آن داد و فریاد راه انداختند.

۵۸) وَقَالُوا أَلَّا هُنَّا خَيْرٌ أَمْ هُوَ مَا ضَرَبُوهُ لَكَ إِلَّا جَدَّلَ بِلْ هُمْ قَوْمٌ خَاصِّمُونَ

- "و گفتند: آیا خدایان ما بهترند یا او [= مسیح]؟! (اگر معبدان ما در دوزخند، مسیح نیز در دوزخ است، چرا که معبد واقع شده)! «ولی آنها این مثل را جز از طریق جدال (و لجاج) برای تو نزدند؛ آنان گروهی کینه توز و پرشاخنگرند!"

۵۹) إِنْ هُوَ إِلَّا عَبْدٌ أَنْعَمْنَا عَلَيْهِ وَجَعَلْنَا مَثَلًا لِّبْنِي إِسْرَائِيلَ

- مسیح فقط بندهای بود که ما نعمت به او بخشیدیم و او را نمونه و الگوئی برای بنی اسرائیل قرار دادیم.

۶۰) وَلَوْ نَشَاء لَجَعَلْنَا مِنْكُمْ مَلَائِكَةً فِي الْأَرْضِ يَخْلُفُونَ

- هرگاه بخواهیم به جای شما در زمین فرشتگانی قرار می دهیم که جانشین (شما) گردند!

۶۱) وَإِنَّهُ لَعِلْمُ لِلْسَّاعَةِ فَلَا تَمْتَرُنَ بِهَا وَاتَّبِعُونِ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ

- "و او [= مسیح] سبب آگاهی بر روز قیامت است. (زیرا نزول عیسی گواه نزدیکی رستاخیز است)؛ هرگز در آن تردید نکنید؛ از من پیروی کنید که این راه مستقیم است!"

۶۲) وَلَا يَصُدُّكُمُ الشَّيْطَانُ إِنَّهُ لَكُمْ عَدُوٌّ مُّبِينٌ

- شیطان شما را (از راه خدا) باز ندارد، که او دشمن آشکار شماست!

۶۳) وَلَمَّا جَاءَ عِيسَى بِالْبَيْنَاتِ قَالَ قَدْ جِئْتُكُمْ بِالْحِكْمَةِ وَلِأَبْيَنَ لَكُمْ بَعْضَ الَّذِي تَخْتَلِفُونَ فِيهِ فَاتَّقُوا اللَّهَ وَأَطِيعُونَ

- "亨گامی که عیسی دلایل روشن (برای آنها) آورد گفت: «من برای شما حکمت آورده‌ام، و آمده‌ام تا برخی از آنچه را که در آن اختلاف دارید روشن کنم؛ پس تقوای الهی پیشه کنید و از من اطاعت نمایید!"

۶۴) إِنَّ اللَّهَ هُوَ رَبُّكُمْ فَاعْبُدُوهُ هَذَا صِرَاطٌ مُّسْتَقِيمٌ

- "خداوند پروردگار من و پروردگار شماست؛ (تهها) او را پرستش کنید که راه راست همین است!"

۶۵) فَاخْتَلَفَ الْأَحْزَابُ مِنْ بَيْنِهِمْ فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ ظَلَمُوا مِنْ عَذَابِ يَوْمِ الْيَمِ

- "ولی گروههایی از میان آنها (درباره مسیح) اختلاف کردند (و بعضی او را خدا پنداشتند)؛ وای بر کسانی که ستم کردند از عذاب روزی دردناک!"

٦٦) هَلْ يَنْظُرُونَ إِلَى السَّاعَةِ أَنْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً وَهُمْ لَا يَشْعُرُونَ

- آیا جز این انتظار دارند که قیامت ناگهان به سراغشان آید در حالی که نمی فهمند؟

٦٧) الْأَخْلَاءِ يَوْمَئِذٍ بَعْضُهُمْ لِبَعْضٍ عَدُوٌّ إِلَى الْمُتَقِّينَ

- دوستان در آن روز دشمن یکدیگرند، مگر پرهیز گاران!

٦٨) يَا عَبَادِ لَا خَوْفٌ عَلَيْكُمُ الْيَوْمَ وَلَا أَنْتُمْ تَحْزُنُونَ

- ای بندگان من! امروز نه ترسی بر شماست و نه اندوهگین می شوید!

٦٩) الَّذِينَ آمَنُوا بِآيَاتِنَا وَكَانُوا مُسْلِمِينَ

- همان کسانی که به آیات ما ایمان آورده‌اند و تسليم بودند.

٧٠) ادْخُلُوا الْجَنَّةَ أَنْتُمْ وَأَزْوَاجُكُمْ تُحْبَرُونَ

- (به آنها خطاب می شود): شما و همسرانتان در نهایت شادمانی وارد بهشت شوید!

٧١) يُطَافُ عَلَيْهِمْ بِصِحَافٍ مِّنْ ذَهَبٍ وَأَكْوَابٍ وَفِيهَا مَا تَشْتَهِيهِ الْأَنْفُسُ وَتَلَذُّذُ الْأَعْيُنُ وَأَنْتُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "(این در حالی است که) ظرفه‌ای غذا) و جامه‌ای طلائی (شراب طهور) را گرداند آنها می گردانند؛ و در آن

(بهشت) آنچه دلها می خواهد و چشمها از آن لذت می برد موجود است؛ و شما همیشه در آن خواهید ماند!"

٧٢) وَتَلَكَ الْجَنَّةُ الَّتِي أُورِثُتُمُوهَا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- این بهشتی است که شما وارث آن می شوید با خاطر اعمالی که انجام می دادید!

٧٣) لَكُمْ فِيهَا فَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ مِنْهَا تَأْكُلُونَ

- و در آن برای شما میوه‌های فراوان است که از آن می خورید.

٧٤) إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي عَذَابٍ جَهَنَّمَ خَالِدُونَ

- (ولی) مجرمان در عذاب دوزخ جاودانه می مانند.

٧٥) لَا يُفَتَّرُ عَنْهُمْ وَهُمْ فِيهِ مُبْلِسُونَ

- هرگز عذاب آنان تخفیف نمی یابد، و در آنجا از همه چیز مایوسند.

٧٦) وَمَا ظَلَّمْنَاهُمْ وَلَكِنْ كَانُوا هُمُ الظَّالِمِينَ

- ما به آنها ستم نکردیم، آنان خود ستمکار بودند!

٧٧) وَنَادَوْا يَا مَالِكُ لِيَقْضِ عَلَيْنَا رَبُّكَ قَالَ إِنَّكُمْ مَا كُثُونَ

- آنها فریاد می کشند: «ای مالک دوزخ! (ای کاش) پروردگارت ما را بمیراند (تا آسوده شویم)!» می گوید: «شما در اینجا ماندنی هستید!»

٧٨) لَقَدْ جَنَّا كُمْ بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَكُمْ لِلْحَقِّ كَارِهُونَ

- «ما حق را برای شما آوردیم؛ ولی بیشتر شما از حق کراحت داشتید!»

٧٩) أَمْ أَبْرَمُوا أَمْرًا فَإِنَّا مُبِيرُونَ

- «بلکه آنها تصمیم محکم بر توطئه گرفتند؛ ما نیز اراده محکمی (درباره آنها) داریم!»

٨٠) أَمْ يَحْسِبُونَ أَنَّا لَا نَسْمَعُ سِرَّهُمْ وَتَجْوَاهُمْ بَلَى وَرَسُلُنَا لَدَيْهِمْ يَكْتُبُونَ

- آیا آنان می پنداشند که ما اسرار نهانی و سخنان در گوشی آنان را نمی شنیم؟ آری، رسولان (و فرشتگان) ما نزد آنها هستند و می نویستند!

٨١) قُلْ إِنَّ كَانَ لِرَحْمَنِ وَلَدٌ فَإِنَّا أَوَّلُ الْعَابِدِينَ

- بگو: «اگر برای خداوند فرزندی بود، من نخستین پرستنده او بودم!»

٨٢) سُبْحَانَ رَبِّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ رَبِّ الْعَرْشِ عَمَّا يَصِفُونَ

- منزه است پروردگار آسمانها و زمین، پروردگار عرش، از توصیفی که آنها می کنند!

٨٣) فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّى يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

- آنان را به حال خود واگذار تا در باطل غوطهور باشند و سرگرم بازی شوند تا روزی را که به آنها وعده داده شده است ملاقات کنند (و نتیجه کار خود را بینند)!

٨٤) وَهُوَ الَّذِي فِي السَّمَاءِ إِلَهٌ وَفِي الْأَرْضِ إِلَهٌ وَهُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ

- «او کسی است که در آسمان معبد است و در زمین معبد؛ او حکیم و علیم است!»

٨٥) وَتَبَارِكَ اللَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا وَعِنْدَهُ عِلْمٌ

السَّاعَةِ وَإِلَيْهِ تُرْجَعُونَ

- "بر بروک و پایدار است کسی که حکومت آسمانها و زمین و آنچه در میان آن دو است از آن اوست؛ و آگاهی از قیام قیامت نزد اوست و به سوی او بازگردانده می‌شود!"

٨٦) وَلَا يَمْلِكُ الَّذِينَ يَدْعُونَ مِنْ دُونِهِ الشَّفَاعَةَ إِلَّا مَنْ شَهَدَ بِالْحَقِّ وَهُمْ

يَعْلَمُونَ

- "کسانی را که غیر از او می‌خوانند قادر بر شفاعت نیستند؛ مگر آنها که شهادت به حق داده‌اند و بخوبی آگاهند!"

٨٧) وَلَئِنْ سَأَلْتَهُمْ مَنْ خَلَقُوكُنَّ اللَّهُ فَأَنَّى يُؤْفَكُونَ

- "و اگر از آنها بپرسی چه کسی آنان را آفریده، قطعاً می‌گویند: خدا؛ پس چگونه از عبادت او منحرف می‌شوند؟!"

٨٨) وَقَبِيلَهِ يَارَبِّ إِنَّ هَوَّلَاءَ قَوْمٌ لَا يُؤْمِنُونَ

- آنها چگونه از شکایت پیامبر که می‌گوید: «پروردگار! اینها قومی هستند که ایمان نمی‌آورند» (غافل می‌شوند؟!)

٨٩) فَاصْفَحْ عَنْهُمْ وَقُلْ سَلَامٌ فَسَوْفَ يَعْلَمُونَ

- پس (اکنون که چنین است) از آنان روی برگردان و بگو: «سلام بر شما»، اما بزودی خواهند دانست!

سورة الدخان

س ۴۴ – تعداد آیات ۵۹ – محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخششند بخشایشگر –

(۱) حم

ـ حم

(۲) وَالْكِتَابُ الْمُبِينُ

ـ سوگند به این کتاب روشنگر.

(۳) إِنَّا أَنزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةٍ مُّبَارَّكَةٍ إِنَّا كُنَّا مُنذِرِينَ

ـ "که ما آن را در شبی پر برکت نازل کردیم؛ ما همواره انذار کننده بوده‌ایم!"

(۴) فِيهَا يُفَرَّقُ كُلُّ أَمْرٍ حَكِيمٌ

ـ در آن شب هر امری بر اساس حکمت (الله) تدبیر و جدا می‌گردد.

(۵) أَمْرًا مِّنْ عِنْدِنَا إِنَّا كُنَّا مُرْسِلِينَ

ـ "(آری، نزول قرآن) فرمانی بود از سوی ما؛ ما (محمد (ص) را) فرستادیم!"

(۶) رَحْمَةً مِّنْ رَّبِّكَ إِنَّهُ هُوَ السَّمِيعُ الْعَلِيمُ

ـ اینها همه بخاطر رحمتی است از سوی پروردگارت، که شنونده و داناست!

(۷) رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا إِنْ كُنْتُمْ مُّوْقِنِينَ

ـ (همان) پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان آنهاست، اگر اهل یقین هستید!

(۸) لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ يُحْيِي وَيُمِيتُ رَبُّكُمْ وَرَبُّ آبَائِكُمُ الْأَوَّلِينَ

ـ "هیچ معبدی جز او نیست؛ زنده می‌کند و می‌میراند؛ او پروردگار شما و پروردگار پدران تختستین شماست!"

۹) بَلْ هُمْ فِي شَكٍ يَلْعَبُونَ

- ولی آنها در شکند و (با حقایق) بازی می‌کنند.

۱۰) فَارْتَقِبْ يَوْمَ تَأْتِي السَّمَاء بِدُخَانٍ مُّبِينٍ

- پس منتظر روزی باش که آسمان دود آشکاری پدید آورد...

۱۱) يَغْشَى النَّاسَ هَذَا عَذَابُ الْآيْمِ

- "که همه مردم را فرامی‌گیرد؛ این عذاب دردنگی است!"

۱۲) رَبَّنَا اكْشِفْ عَنَّا الْعَذَابَ إِنَّا مُؤْمِنُونَ

- (می‌گویند): پروردگار! عذاب را از ما برطرف کن که ایمان می‌آوریم.

۱۳) أَنَّى لَهُمُ الذِّكْرَى وَقَدْ جَاءُهُمْ رَسُولٌ مُّبِينٌ

- چگونه: و از کجا متذکر می‌شوند با اینکه رسول روشنگر (با معجزات و منطق روشن) به سragشان آمد!

۱۴) ثُمَّ تَوَلَّوْا عَنْهُ وَقَالُوا مُعْلِمٌ مَجْنُونٌ

- سپس از او روی گردان شدند و گفتند: «او تعلیم یافته‌ای دیوانه است!»

۱۵) إِنَّا كَاשِفُ الْعَذَابِ قَلِيلًا إِنَّكُمْ عَائِدُونَ

- ما عذاب را کمی برطرف می‌سازیم، ولی باز به کارهای خود بازمی‌گردید!

۱۶) يَوْمَ نَبْطِشُ الْبَطْشَةَ الْكُبْرَى إِنَّا مُنْتَقِمُونَ

- "(ما از آنها انتقام می‌گیریم) در آن روز که آنها را با قدرت خواهیم گرفت؛ آری ما انتقام گیرنده‌ایم!"

۱۷) وَلَقَدْ فَتَنَّا قَبْلَهُمْ قَوْمَ فِرْعَوْنَ وَجَاءُهُمْ رَسُولٌ كَرِيمٌ

- ما پیش از اینها قوم فرعون را آزمودیم و رسول بزرگواری به سragشان آمد.

۱۸) أَنْ أَدُّوا إِلَيَّ عِبَادَ اللَّهِ إِنِّي لَكُمْ رَسُولٌ أَمِينٌ

- (و به آنان گفت: امور) بندگان خدا را به من واگذارید که من فرستاده امینی برای شما هستم!

۱۹) وَأَنْ لَّا تَعْلُوا عَلَى اللَّهِ إِنِّي آتِيْكُمْ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

- و در برابر خداوند تکبر نورزید که من برای شما دلیل روشنی آورده‌ام!

۲۰) وَإِنَّى عُذْتُ بِرَبِّي وَرَبِّكُمْ أَن تَرْجُمُونِ

- و من به پروردگار خود و پروردگار شما پناه می برم از اینکه مرا متهم کنید!

۲۱) وَإِنْ لَمْ تُؤْمِنُوا لِي فَاعْتَرُونِ

- و اگر به من ایمان نمی آورید، از من کناره گیری کنید (و مانع ایمان آوردن مردم نشوید)!

۲۲) فَدَعَا رَبَّهُ أَنَّ هَؤُلَاءِ قَوْمٌ مُّجْرِمُونِ

- (آنها هیچ یک از این پندها را نپذیرفتند، و موسی) به پیشگاه پروردگارش عرضه داشت: اینها قومی مجرمند!

۲۳) فَأَسْرِ بِعِبَادِي لَيْلًا إِنَّكُمْ مُّتَّبِعُونَ

- (به او دستور داده شد): بندگان مرا شبانه حرکت ده که شما تعقیب می شوید!

۲۴) وَأَتْرُكُ الْبَحْرَ رَهْوًا إِنَّهُمْ جُنُدٌ مُّغَرَّقُونَ

- (هنگامی که از دریا گذشتید) دریا را آرام و گشاده بگذار (و بگذر) که آنها لشکری غرق شده خواهد بود!

۲۵) كَمْ تَرْكُوا مِنْ جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

- (سرانجام همگی نابود شدند و) چه بسیار باغها و چشمها که از خود به جای گذاشتند.

۲۶) وَرَرُوعٌ وَمَقَامٌ كَرِيمٌ

- و زراعتها و قصرهای زیبا و گرانقیمت.

۲۷) وَنَعْمَةٌ كَانُوا فِيهَا فَاكِهِينَ

- و نعمتهای فراوان دیگر که در آن (غرق) بودند!

۲۸) كَذَلِكَ وَأُورْثَنَاهَا قَوْمًا آخَرِينَ

- اینچنین بود ماجراهی آنان! و ما (اموال و حکومت) اینها را میراث برای اقوام دیگری قرار دادیم!

۲۹) فَمَا يَكْتُ عَلَيْهِمُ السَّمَاءُ وَالْأَرْضُ وَمَا كَانُوا مُنْظَرِينَ

- نه آسمان بر آنان گریست و نه زمین، و نه به آنها مهلتی داده شد!

۳۰) وَلَقَدْ نَجَّيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ مِنَ الْعَذَابِ الْمُهِينِ

- "ما بنی اسرائیل را از عذاب ذلتبار رهابی بخشیدیم؛"

(۳۱) مِنْ فِرْعَوْنَ إِنَّهُ كَانَ عَالِيًّا مِنَ الْمُسْرِفِينَ

- از فرعون که مردی متکبر و از اسرافکاران بود!

(۳۲) وَلَقَدِ اخْتَرْنَاهُمْ عَلَى عِلْمٍ عَلَى الْعَالَمِينَ

- ما آنها را با علم (خویش) بر جهانیان برگزیدیم و برتری دادیم،

(۳۳) وَآتَيْنَاهُمْ مِنَ الْآيَاتِ مَا فِيهِ بَلَاءٌ مُبِينٌ

- و آیاتی (از قدرت خویش) را به آنها دادیم که آزمایش آشکاری در آن بود (ولی آنان کفران کردند و مجازات شدند)!

(۳۴) إِنَّهُوَلَاءٌ لَيَقُولُونَ

- اینها [= مشرکان] می‌گویند:

(۳۵) إِنْ هِيَ إِلَّا مَوْتَنَّا الْأُولَى وَمَا نَحْنُ بِمُنْشَرِينَ

- «مرگ ما جز همان مرگ اول نیست و هرگز برانگیخته نخواهیم شد!»

(۳۶) فَأَتُوا بِآبَائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- اگر راست می‌گویید پدران ما را (زنده کنید و) بیاورید (تا گواهی دهند)!

(۳۷) أَهُمْ خَيْرٌ أُمُّ قَوْمٍ تُبَعِّ وَالَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ أَهْلَكَنَاهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا مُجْرِمِينَ

- آیا آنان بهترند یا قوم «تبیغ» و کسانی که پیش از آنها بودند؟! ما آنان را هلاک کردیم، چرا که مجرم بودند!

(۳۸) وَمَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا لَا عِبِينَ

- ما آسمانها و زمین و آنچه را که در میان این دو است به بازی (و بی هدف) نیافریدیم!

(۳۹) مَا خَلَقْنَاهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "ما آن دو را جز بحق نیافریدیم؛ ولی بیشتر آنان نمی‌دانند!"

(۴۰) إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ مِيقَاتُهُمْ أَجْمَعِينَ

- روز جدالی (حق از باطل) و عده‌گاه همه آنهاست!

٤١) يَوْمَ لَا يُغْنِي مَوْلَى عَنْ مَوْلَى شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنْصَرُونَ

- "روزی که هیچ دوستی کمترین کمکی به دوستش نمی کند، و از هیچ سو باری نمی شوند؛"

٤٢) إِلَّا مَنْ رَّحِيمٌ اللَّهُ إِنَّهُ هُوَ الْعَزِيزُ الرَّحِيمُ

- مگر کسی که خدا او را مورد رحمت قرار داده، چرا که او عزیز و رحیم است!

٤٣) إِنَّ شَجَرَةَ الزَّقْوَنِ

- مسلمان درخت زقوم...

٤٤) طَعَامُ الظَّالِمِينَ

- غذای گنهکاران است.

٤٥) كَالْمُهَلِّ يَعْلَمُ فِي الْبُطُونِ

- "همانند فلز گداخته در شکمها می جوشد؛"

٤٦) كَعْلَى الْحَمِيمِ

- جوششی همچون آب سوزان!

٤٧) خُذُوهُ فَاعْتَلُوهُ إِلَى سَوَاءِ الْجَحِيمِ

- (آنگاه به مأموران دوزخ خطاب می شود): این کافر مجرم را بگیرید و به میان دوزخ پرتباش کنید!

٤٨) ثُمَّ صُبُوا فَوقَ رَأْسِهِ مِنْ عَذَابِ الْحَمِيمِ

- سپس بر سر او از عذاب جوشان بریزید!

٤٩) ذُقْ إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْكَرِيمُ

- (به او گفته می شود): بچش که (به پندار خود) بسیار قدر تمند و محترم بودی!

٥٠) إِنَّ هَذَا مَا كُنْتُمْ بِهِ تَمَثَّرُونَ

- این همان چیزی است که پیوسته در آن تردید می کردید!

٥١) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي مَقَامٍ أَمِينٍ

- (ولی) پرهیزگاران در جایگاه امنی قرار دارند.

۵۲) فِي جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

- "در میان باغها و چشمدها؛"

۵۳) يَلْبِسُونَ مِنْ سُندُسٍ وَإِسْتَبْرَقَ مُتَقَابِلِينَ

- "آنها لباسهایی از حریر نازک و ضخیم می‌پوشند و در مقابل یکدیگر می‌نشینند؛"

۵۴) كَذَلِكَ وَزَوَّجَنَاهُمْ بِحُورِ عَيْنٍ

- "اینچنین اند بهشتیان؛ و آنها را با «حور العین» تزویج می‌کنیم!"

۵۵) يَدْعُونَ فِيهَا بِكُلِّ فَاكِهَةٍ آمِنِينَ

- آنها در آنجا هر نوع میوه‌ای را بخواهند در اختیارشان قرار می‌گیرد، و در نهایت امنیت به سر می‌برند!

۵۶) لَا يَدْعُونَ فِيهَا الْمَوْتَ إِلَّا الْمَوْتَ الْأُولَى وَوَقَاهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

- "هرگز مرگی جز همان مرگ اوّل (که در دنیا چشیده‌اند) نخواهد چشید، و خداوند آنها را از عذاب دوزخ حفظ می‌کند؛"

۵۷) فَضْلًا مِنْ رَبِّكَ ذَلِكَ هُوَ الْغَورُ الْعَظِيمُ

- این فضل و بخششی است از سوی پروردگارت، این همان رستگاری بزرگ است!

۵۸) فَإِنَّمَا يَسِّرَنَاهُ بِلِسَانِكَ لَعَلَّهُمْ يَتَذَكَّرُونَ

- ما آن [= قرآن] را بر زبان تو آسان ساختیم، شاید آنان متذکر شوند!

۵۹) فَارْتَقِبْ إِنَّهُمْ مُرْتَقِبُونَ

- (اما اگر نیزیرفتند) منتظر باش، آنها نیز منتظرند (تو منتظر پیروزی الهی و آنها منتظر عذاب و شکست) !

سیریت ﴿الجاثیه﴾

س-۴۵- تعداد آیات-۳۷- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

(۱) حم

- ح

۲) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

- این کتاب از سوی خداوند عزیز و حکیم نازل شده است!

۳) إِنَّ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَآيَاتٍ لِلْمُؤْمِنِينَ

- "بی شک در آسمانها و زمین نشانه های (فراوانی) برای مؤمنان وجود دارد;"

۴) وَقَيْ خَلْقَكُمْ وَمَا يَبْثُثُ مِنْ دَابَّةٍ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يُوقِنُونَ

- و نیز در آفرینش شما و جنبندگانی که (در سراسر زمین) پراکنده ساخته، نشانه هایی است برای جمعیتی که اهل یقینند.

۵) وَأَخْتِلَافُ اللَّيْلِ وَالنَّهَارِ وَمَا أَنْزَلَ اللَّهُ مِنَ السَّمَاءِ مِنْ رِزْقٍ فَأَحْيِا بِهِ الْأَرْضَ
بَعْدَ مَوْتِهَا وَتَصْرِيفِ الرِّياحِ آيَاتٌ لِقَوْمٍ يَعْقِلُونَ

- و نیز در آمد و شد شب و روز، و رزق (و بارانی) که خداوند از آسمان نازل کرده و بواسیله آن زمین را بعد از مردنیش حیات بخشیده و همچنین در وزش بادها، نشانه های روشنی است برای گروهی که اهل تفکرند!

۶) تِلْكَ آيَاتُ اللَّهِ نَتْلُوهَا عَلَيْكَ بِالْحَقِّ فَبَأْيَ حَدِيثٍ بَعْدَ اللَّهِ وَآيَاتِهِ يُؤْمِنُونَ

- "اینها آیات خداوند است که ما آن را بحق بر تو تلاوت می کنیم؛ اگر آنها به این آیات ایمان نیاورند، به کدام سخن بعد از سخن خدا و آیاتش ایمان می آورند؟!"

۷) وَيَلْ ۝ لَكُلُّ أَفَاكٍ أُثِيمٍ

- وای بر هر دروغگوی گهکار...

۸) يَسْمَعُ آيَاتِ اللَّهِ تُتْلَى عَلَيْهِ ثُمَّ يُصْرُثُ مُسْتَكْبِرًا كَانَ لَمْ يَسْمَعْهَا فَبَشِّرْهُ

بعد آداب آلیم

- "که پیوسته آیات خدا را می‌شنود که بر او تلاوت می‌شود، اما از روی تکبر اصرار بر مخالفت دارد؛ گویی اصلاً

آن راه هیچ نشنیده است؛ چنین کسی را به عذابی دردنگ بشارت ده!"

۹) وَإِذَا عَلِمَ مِنْ آيَاتِنَا شَيْئًا أَتَّخَذَهَا هُزُوًّا أُولَئِكَ لَهُمْ عَذَابٌ مُهِينٌ

- "و هرگاه از بعضی آیات ما آگاه شود، آن را به باد استهزا می‌گیرد؛ برای آنان عذاب خوارکننده‌ای است!"

۱۰) مِنْ وَرَائِهِمْ جَهَنَّمُ وَلَا يُغْنِي عَنْهُمْ مَا كَسَبُوا شَيْئًا وَلَا مَا اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ

اللَّهِ أُولَئِياءِ وَلَهُمْ عَذَابٌ عَظِيمٌ

- "و پشت سروشان دوزخ است؛ و هرگز آنچه را به دست آورده‌اند آنها را (از عذاب الهی) رهایی نمی‌بخشد، و نه

اولیایی که غیر از خدا برای خود برگزیریدند (مایه نجات‌شان خواهند بود)؛ و عذاب بزرگی برای آنهاست!"

۱۱) هَذَا هُدَىٰ وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِ رَبِّهِمْ لَهُمْ عَذَابٌ مَنْ رَجَزَ أَلِيمٌ

- این (قرآن) مایه هدایت است، و کسانی که به آیات پروردگارشان کافر شدند، عذابی سخت و دردنگ دارند!

۱۲) الَّهُ الَّذِي سَخَّرَ لَكُمُ الْبَحْرَ لِتَجْرِيَ الْفُلْكَ فِيهِ بِأَمْرِهِ وَلَتَبْغُوا مِنْ فَضْلِهِ

وَلَعَلَّكُمْ تَشْكُرُونَ

- خداوند همان کسی است که دریا را مسخر شما کرد تا کشته‌ها بفرمانش در آن حرکت کنند و بتوانند از فضل او

بهره گیرید، و شاید شکر نعمتهاش را بجا آورید!

۱۳) وَسَخَّرَ لَكُمْ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا مِنْهُ إِنَّ فِي ذَلِكَ

لَا آيَاتٍ لِقَوْمٍ يَتَفَكَّرُونَ

- "او آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است همه را از سوی خودش مسخر شما ساخته؛ در این نشانه‌های (مهتی)

است برای کسانی که اندیشه می‌کنند!"

۱۴) قُل لِّلَّذِينَ آمَنُوا يَعْفُرُوا لِّلَّذِينَ لَا يَرْجُونَ أَيَّامَ اللَّهِ لِيَجْزِيَ قَوْمًا بِمَا كَانُوا
يَكْسِبُونَ

- به مؤمنان بگو: «کسانی را که امید به ایام الله [= روز رستاخیز] ندارند مورد عفو قرار دهند تا خداوند هو قومی را به اعمالی که انجام می‌دادند جزا دهد!»

۱۵) مَنْ عَمِلَ صَالِحًا فَإِنَّهُ مِنَ الْأَسَاءِ فَعَلَيْهَا ثُمَّ إِلَى رَبِّكُمْ تُرْجَعُونَ

- «هر کس کار شایسته‌ای بجا آورد، برای خود بجا آورده است؛ و کسی که کار بد می‌کند، به زیان خود اوست؛ سپس همه شما به سوی پروردگاریان بازگردانده می‌شوید!»

۱۶) وَلَقَدْ آتَيْنَا بَنِي إِسْرَائِيلَ الْكِتَابَ وَالْحُكْمَ وَالنُّبُوَّةَ وَرَزَقْنَاهُمْ مِنَ الطَّيِّبَاتِ
وَفَضَّلْنَاهُمْ عَلَى الْعَالَمِينَ

- «ما بنی اسرائیل را کتاب (آسمانی) و حکومت و نبوت بخشیدیم و از روزیهای پاکیزه به آنها عطا کردیم و آنان را بر جهانیان (و مردم عصر خویش) برتری بخشیدیم؛»

۱۷) وَآتَيْنَاهُمْ بَيِّنَاتٍ مِنَ الْأَمْرِ فَمَا اخْتَلَفُوا إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَهُمُ الْعِلْمُ بَغْيًا
بَيْنَهُمْ إِنَّ رَبَّكَ يَقْضِي بَيْنَهُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ فِيمَا كَانُوا فِيهِ يَخْتَلِفُونَ

- «و دلایل روشنی از امر نبوت و شریعت در اختیارشان قرار دادیم؛ آنها اختلاف نکردند مگر بعد از علم و آگاهی؛ و این اختلاف بخاطر ستم و برتری جویی آنان بود؛ اما پروردگارت روز قیامت در میان آنها در آنچه اختلاف داشتند داوری می‌کند.»

۱۸) ثُمَّ جَعَلْنَاكَ عَلَى شَرِيعَةٍ مِنَ الْأَمْرِ فَاتَّبِعْهَا وَلَا تَتَّبِعْ أَهْوَاءَ الَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ
- «سپس تو را بر شریعت و آیین حقی قرار دادیم؛ از آن پیروی کن و از هوسهای کسانی که آگاهی ندارند پیروی مکن!»

۱۹) إِنَّهُمْ لَنَ يُغْنُوا عَنْكَ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَإِنَّ الظَّالِمِينَ بَعْضُهُمْ أُولَئِكَ بَعْضٌ
وَاللَّهُ وَلِيُّ الْمُتَّقِينَ

- «آنها هرگز نمی‌توانند تو را در برابر خداوند بی‌نیاز کنند (و از عذابش برهانند)؛ ظالمان یار و یاور یکدیگرند، اما خداوند یار و یاور پرهیزگاران است!»

۲۰) هَذَا بَصَارُ لِلنَّاسِ وَهُدًى وَرَحْمَةٌ لِّقَوْمٍ يُوقَنُونَ

- این (قرآن و شریعت آسمانی) وسائل بینایی و مایه هدایت و رحمت است برای مردمی که (به آن) یقین دارند!

۲۱) أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ اجْتَرَحُوا السَّيِّئَاتِ أَنَّنَجَعَلَهُمْ كَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا

الصَّالِحَاتِ سَوَاءٌ مَّحْيَاهُمْ وَمَمَاتُهُمْ سَاءٌ مَا يَحْكُمُونَ

- آیا کسانی که مرتکب بدیها و گناهان شدند گمان کردند که ما آنها را همچون کسانی قرار می دهیم که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند که حیات و مرگشان یکسان باشد؟! چه بد داوری می کنند!

۲۲) وَخَلَقَ اللَّهُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَلَتُجْزَى كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ وَهُمْ

لَا يُظْلَمُونَ

- "و خداوند آسمانها و زمین را بحق آفریده است تا هر کس در برابر اعمالی که انجام داده است جزا داده شود؛ به آنها ستیغ نخواهد شد!"

۲۳) أَفَرَأَيْتَ مَنِ اتَّخَذَ إِلَهَهُ هَوَاهُ وَأَضَلَّهُ اللَّهُ عَلَى عِلْمٍ وَخَتَمَ عَلَى سَمْعِهِ

وَقَبِيلَهِ وَجَعَلَ عَلَى بَصَرِهِ غِشَاوَةً فَمَنْ يَهْدِيهِ مِنْ بَعْدِ اللَّهِ أَفَلَا تَذَكَّرُونَ

- آیا دیدی کسی را که معبد خود را هوای نفس خوش تزار داده و خداوند او را با آگاهی (بر اینکه شایسته هدایت نیست) گمراه ساخته و بر گوش و قلبش مهر زده و بر چشمش پرده ای افکنده است؟! با این حال چه کسی می تواند غیر از خدا او را هدایت کند؟! آیا متذکر نمی شوید؟!

۲۴) وَقَالُوا مَا هِيَ إِلَّا حَيَاتُنَا الدُّنْيَا نَمُوتُ وَنَحْيَا وَمَا يُهْلِكُنَا إِلَّا الدَّهَرُ وَمَا لَهُمْ

بِذَلِكَ مِنْ عِلْمٍ إِنْ هُمْ إِلَّا يَظْنُونَ

- "آنها گفتند: «چیزی جز همین زندگی دنیای ما در کار نیست: گروهی از ما می بینند و گروهی جای آنها را می گیرند؛ و جز طبیعت و روزگار ما را هلاک نمی کنند!» آنان به این سخن که می گویند علمی ندارند، بلکه تنها حدس می زنند (و گمانی بپایه دارند)!"

۲۵) وَإِذَا تُتْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ مَا كَانَ حُجَّتُهُمْ إِلَّا أَنْ قَالُوا ائْتُوْا بِآبائِنَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- هنگامی که آیات روشن ما بر آنها خوانده می شود، دلیلی در برابر آن ندارند جز اینکه می گویند: «اگر راست می گویید پدران ما را (زنده کنید) و بیاورید (تا گواهی دهند)!»

۲۶) قُلِ اللَّهُ يُحِبُّكُمْ ثُمَّ يُمْسِكُمْ ثُمَّ يَجْمِعُكُمْ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ لَا رَيْبَ فِيهِ وَلَكِنَّ أَكْثَرَ النَّاسِ لَا يَعْلَمُونَ

- «بگو: «خداوند شما را زنده می کند، سپس می میراند، بار دیگر در روز قیامت که در آن تردیدی نیست گرداوری می کند؛ ولی بیشتر مردم نمی دانند.»

۲۷) وَلَلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَوْمَ تَقُومُ السَّاعَةُ يَوْمَئِذٍ يَخْسَرُ الْمُبْطَلُونَ

- «مالکیت و حاکمیت آسمانها و زمین برای خداست؛ و آن روز که قیامت برپا شود اهل باطل زیان می بینند!»

۲۸) وَتَرَى كُلَّ أُمَّةً جَاهِيَّةً كُلُّ أُمَّةً تُدْعَى إِلَى كِتَابِهَا الْيَوْمَ تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- «در آن روز هر امتی را می بینی (که از شدت ترس و وحشت) بر زانو نشسته؛ هر امتی بسوی کتابش خوانده می شود، و (به آنها می گویند): امروز جزای آنچه را انجام می دادید به شما می دهندا!»

۲۹) هَذَا كِتَابُنَا يَنْطِقُ عَلَيْكُمْ بِالْحَقِّ إِنَّا كُنَّا نَسْتَنْسِخُ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- «این کتاب ما است که بحق با شما سخن می گوید (و اعمال شما را بازگو می کند)؛ ما آنچه را انجام می دادید می نوشیم!»

۳۰) فَأَمَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَيَدْخُلُهُمْ رَبُّهُمْ فِي رَحْمَتِهِ ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْمُبِينُ

- «اما کسانی که ایمان آورند و اعمال صالح انجام دادند، پروردگارشان آنها را در رحمت خود وارد می کند؛ این همان پیروزی بزرگ است!»

(۳۱) وَأَمَّا الَّذِينَ كَفَرُوا أَفْلَمْ تَكُنْ آيَاتِي تُتَلَى عَلَيْكُمْ فَاسْتَكْبِرُوْمْ وَكُنْتُمْ قَوْمًا

مُجْرِمِینَ

- اما کسانی که کافر شدند (به آنها گفته می شود): مگر آیات من بر شما خوانده نمی شد و شما استکبار کردید و قوم مجرمی بودید!

(۳۲) وَإِذَا قِيلَ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ وَالسَّاعَةُ لَا رَيْبٌ فِيهَا قُلْتُمْ مَا نَدْرِي مَا السَّاعَةُ إِنَّ نَظَنَّ إِلَيْا ظَنًّا وَمَا تَحْنُّ بِمُسْتَيْقِنِينَ

- و هنگامی که گفته می شد: «وعده خداوند حق است، و در قیامت هیچ شکی نیست»، شما می گفتید: «ما نمی دانیم قیامت چیست؟ ما تنها گمانی در این باره داریم، و به هیچ وجه یقین نداریم!»

(۳۳) وَيَدَا لَهُمْ سَيَّاتُ مَا عَمِلُوا وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- و بدیهای اعمالشان برای آنان آشکار می شود، و سرانجام آنجه را استهزار می کردند آنها را فرامی گیرید!

(۳۴) وَقَلِيلُ الْيَوْمِ نَنسَاكُمْ كَمَا نَسِيْتُمْ لِقَاءَ يَوْمِكُمْ هَذَا وَمَآ وَأَكُمُ النَّارُ وَمَا لَكُمْ

مِنْ نَاصِرِينَ

- و به آنها گفته می شود: «امروز شما را فراموش می کنیم همان گونه که شما دیدار امروزان را فراموش کردید؛ و جایگاه شما دوزخ است و هیچ یاری ندارید!»

(۳۵) ذَلِكُمْ بِأَنَّكُمْ اتَّخَذْتُمْ آيَاتَ اللَّهِ هُزُوْنًا وَغَرَّتُكُمُ الْحَيَاةُ الدُّنْيَا فَالْيَوْمَ لَا

يُخْرَجُونَ مِنْهَا وَلَا هُمْ يُسْتَعْتَبُونَ

- این بخاطر آن است که شما آیات خدا را به سخره گرفتید و زندگی دنیا شما را فریب داد! «امروز نه آنان را از دوزخ ببرون می آورند، و نه هیچ گونه عندری از آنها پذیرفته می شود!»

(۳۶) فَلِلَّهِ الْحَمْدُ رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَرَبُّ الْأَرْضِ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- پس حمد و ستایش مخصوص خداست، پروردگار آسمانها و پروردگار زمین و پروردگار همه جهانیان!

(۳۷) وَلَهُ الْكَبِيرِيَاءُ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- و برای اوست کریبا و عظمت در آسمانها و زمین، و اوست عزیز و حکیم!

سوره الاحقاف

س ۴۶ – تعداد آیات ۳۵ – محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

(۱) حم

– حم

۲) تَنْزِيلُ الْكِتَابِ مِنَ اللَّهِ الْعَزِيزِ الْحَكِيمِ

– این کتاب از سوی خداوند عزیز و حکم نازل شده است!

۳) مَا خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا يَئْنَهُمَا إِلَّا بِالْحَقِّ وَأَجْلٌ مُسَمًّى وَالَّذِينَ
كَفَرُوا عَمَّا أُنذِرُوا مُغْرِضُونَ

– "ما آسمانها و زمین و آنچه را در میان این دو است جز حق و برای سرآمد معنی نیافریدیم؛ اما کافران از آنچه
انزار می شوند روی گردانند!"

۴) قُلْ أَرَيْتُمْ مَا تَدْعُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَرُونِي مَاذَا خَلَقُوا مِنَ الْأَرْضِ أُمْ لَهُمْ
شَرُكٌ فِي السَّمَاوَاتِ أَتُؤْنِي بِكِتَابٍ مِنْ قَبْلِ هَذَا أَوْ أُثَارَةً مِنْ عِلْمٍ إِنْ كُنْتُمْ
صَادِقِينَ

– به آنان بگو: «این معبودهایی را که غیر از خدا پرسش می کنید به من نشان دهید چه چیزی از زمین را آفریده اند،
یا شرکتی در آفرینش آسمانها دارند؟ کتابی آسمانی پیش از این، یا اثر علمی از گذشتگان برای من بیاورید (که
دلیل صدق گفتار شما باشد) اگر راست می گویید!»

۵) وَمَنْ أَضَلُّ مِمَّنْ يَدْعُو مِنْ دُونِ اللَّهِ مَنْ لَا يَسْتَجِيبُ لَهُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ

وَهُمْ عَنِ الدُّعَائِهِمْ غَافِلُونَ

- چه کسی گمراحت است از آن کس که معبودی غیر خدا را می خواند که تا قیامت هم به او پاسخ نمی گوید و از خواندن آنها (کاملاً) بی خبر است؟! (و صدای آنها را هیچ نمی شنود!)

۶) وَإِذَا حُشِرَ النَّاسُ كَانُوا لَهُمْ أَعْدَاءٍ وَكَانُوا بِعِبَادَتِهِمْ كَافِرِينَ

- "و هنگامی که مردم محشور می شوند، معبودهای آنها دشمنانشان خواهند بود؛ حتی عبادت آنها را انکار می کنند!"

۷) وَإِذَا تُنْلَى عَلَيْهِمْ آيَاتُنَا بَيِّنَاتٍ قَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلْحَقِّ لَمَّا جَاءُهُمْ هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ

- هنگامی که آیات روشن ما بر آنان خوانده می شود، کافران در برابر حقی که برای آنها آمده می گویند: «این سحری آشکار است!»

۸) أَمْ يَقُولُونَ افْتَرَاهُ قُلْ إِنْ افْتَرَيْتُهُ فَلَا تَمْلِكُونَ لِي مِنَ اللَّهِ شَيْئًا هُوَ أَعْلَمُ بِمَا تُفِيضُونَ فِيهِ كَفَى بِهِ شَهِيدًا بَيِّنَى وَبِيَنْكُمْ وَهُوَ الْغَفُورُ الرَّحِيمُ

- "بلکه می گویند: «این آیات را بر خدا افتراسته است!» یک‌گو: «اگر من آن را بدروغ به خدا نسبت داده باشم (لازم است مرا رسوا کند و) شما نمی توانید در برابر خداوند از من دفاع کنید! او کارهایی را که شما در آن وارد می شوید بهتر می داند؛ همین بس که خداوند گواه میان من و شما باشد؛ و او آمرزنده و مهربان است!»

۹) قُلْ مَا كُنْتُ بِدُعَاءً مِنْ الرُّسُلِ وَمَا أَدْرِي مَا يُفْعَلُ بِي وَلَا بِكُمْ إِنْ أَتَّبَعُ إِلَّا مَا يُوحَى إِلَيَّ وَمَا أَنَا إِلَّا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- "یک‌گو: «من پیامبر نو ظهوری نیستم؛ و نمی دانم با من و شما چه خواهد شد؛ من تنها از آنچه بر من وحی می شود پیروی می کنم، و جز بیم دهنده آشکاری نیستم!»"

۱۰) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ كَانَ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ وَكَفَرْتُمْ بِهِ وَشَهَدَ شَاهِدٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ عَلَىٰ مِثْلِهِ فَآمَنَ وَاسْتَكْبَرْتُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- بگو: «به من خبر دهید اگر این قرآن از سوی خدا باشد و شما به آن کاف شوید، در حالی که شاهدی از بنی اسرائیل بر آن شهادت دهد، او ایمان آورد و شما استکبار کنید (چه کسی گمراحت از شما خواهد بود؟! خداوند گروه ستمگر را هدایت نمی کند!»

۱۱) وَقَالَ الَّذِينَ كَفَرُوا لِلَّذِينَ آمَنُوا لَوْ كَانَ حَيْرًا مَا سَبَقُونَا إِلَيْهِ وَإِذْ لَمْ يَهْتَدُوا بِهِ فَسِيقُوْلُونَ هَذَا إِنْكُ قَدِيرٌ

- کافران درباره مؤمنان چنین گفتند: «اگر (اسلام) چیز خوبی بود، هرگز آنها (در پذیرش آن) بر ما پیشی نمی گرفتند!» و چون خودشان بوسیله آن هدایت نشدند می گویند: «این یک دروغ قدیمی است!»

۱۲) وَمِنْ قَبْلِهِ كِتَابٌ مُوسَى إِمَامًا وَرَحْمَةً وَهَذَا كِتَابٌ مُصَدَّقٌ لِسَانًا عَرَبِيًّا لِّيَنْذِرَ الَّذِينَ ظَلَمُوا وَبُشْرَى لِلْمُحْسِنِينَ

- و پیش از آن، کتاب موسی که پیشوا و رحمت بود (نشانه های آن را بیان کرده)، و این کتاب هماهنگ با نشانه های تورات است در حالی که به زبان عربی و فضیح و گویاست، تا ظالسان را بیم دهد و برای نیکوکاران بشارتی باشد!

۱۳) إِنَّ الَّذِينَ قَالُوا رَبُّنَا اللَّهُ ثُمَّ اسْتَقَامُوا فَلَا خَوْفٌ عَلَيْهِمْ وَلَا هُمْ يَحْزُنُونَ - کسانی که گفتند: «پروردگار ما الله است»، سپس استقامت کردند، نه ترسی برای آسان است و نه اندوهگین می شوند.

۱۴) أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ خَالِدِينَ فِيهَا جَزَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ - «آنها اهل بهشتند و جاودانه در آن می مانند؛ این پاداش اعمالی است که انجام می دادند.»

۱۵) وَوَصَّيْنَا الْإِنْسَانَ بِوَالِدِيهِ إِحْسَانًا حَمَلَتْهُ أُمُّهُ كُرْهًا وَوَضَعْتُهُ كُرْهًا وَحَمْلُهُ وَفِصَالُهُ ثَلَاثُونَ شَهْرًا حَتَّىٰ إِذَا بَلَغَ أَشْدُدَهُ وَبَلَغَ أَرْبَعِينَ سَنَةً قَالَ رَبُّ أُوزِعْنِى

أَنْ أَشْكُرَ نِعْمَتَكَ اللَّتِي أَنْعَمْتَ عَلَيَّ وَعَلَى وَالدِّيَّ وَأَنْ أَعْمَلَ صَالِحًا تَرْضَاهُ
وَأَصْلِحْ لِي فِي ذُرِّيَّتِي إِنِّي تُبْتُ إِلَيْكَ وَإِنِّي مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- ما به انسان توصیه کردیم که به پدر و مادرش نیکی کند، مادرش او را ناراحتی حمل می کند و با ناراحتی بر زمین می گذارد؛ دوران حمل و از شیر بازگرفتن سی ماه است؛ تازمانی که به کمال قدرت و رشد برسد و به چهل سالگی بالغ گردد می گوید: «پروردگار! مرا توفيق ده تا شکر نعمتی را که به من و پدر و مادرم دادی بجا آورم و کار شایسته‌ای انجام دهم که از آن خشنود باشی، و فرزندان مرا صالح گردان؛ من به سوی تو بازمی گردم و توبه می کنم، و من از مسلمانان!»

(۱۶) أُولَئِكَ الَّذِينَ نَتَقَبَّلُ عَنْهُمْ أَخْسَنَ مَا عَمِلُوا وَتَجَاهَوْزُ عَنْ سَيِّئَاتِهِمْ فِي
أَصْحَابِ الْجَنَّةِ وَعَدَ الصَّدِيقِ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

- آنها کسانی هستند که ما بهترین اعمالشان را قبول می کنیم و از گناهانشان می گذریم و در میان بهشتیان جای دارند؛ این وعده راستی است که وعده داده می شدند.

(۱۷) وَالَّذِي قَالَ لِوَالِدَيْهِ أَفْ لَكُمَا أَتَعِدَانِي أَنْ أُخْرَجَ وَقَدْ خَلَتُ الْقُرُونُ مِنْ
قَبْلِي وَهُمَا يَسْتَغْيِثَانِ اللَّهَ وَيَلْكَ آمِنٌ إِنَّ وَعْدَ اللَّهِ حَقٌّ فَيَقُولُ مَا هَذَا إِلَّا
أَسَاطِيرُ الْأَوَّلَيْنَ

- کسی که به پدر و مادرش می گوید: «اف بر شما! آیا به من وعده می دهید که من روز قیامت مبعوث می شوم؟! در حالی که پیش از من اقوام زیادی بودند (و هرگز مبعوث نشدند)! و آن دو پیوسته فریاد می کشند و خدا را به یاری می طلبند که: وای بر تو، ایمان بیاور که وعده خدا حق است اما او پیوسته می گوید: «اینها چیزی جز افسانه های پیشینیان نیست!

(۱۸) أُولَئِكَ الَّذِينَ حَقَّ عَلَيْهِمُ الْقَوْلُ فِي أُمَّمٍ قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِهِمْ مِنَ الْجِنِّ
وَالْإِنْسِ إِنَّهُمْ كَانُوا خَاسِرِينَ

- آنها کسانی هستند که فرمان عذاب درباره آنان همراه اقوام (کافری) که پیش از آنان از جن و انس بودند مسلم شده، چرا که همگی زیانکار بودند!

۱۹) وَلِكُلٌّ دَرَجَاتٌ مِمَّا عَمِلُوا وَلِيُوْفِيهِمْ أَعْمَالَهُمْ وَهُمْ لَا يُظْلَمُونَ

- "و برای هر کدام از آنها درجاتی است بر طبق اعمالی که انجام داده‌اند، تا خداوند کارهایشان را بی‌کم و کاست به آنان تحويل دهد؛ و به آنها هیچ ستمی نخواهد شد!"

**۲۰) وَيَوْمَ يُعَرَضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَذْهَبْتُمْ طَيِّبَاتِكُمْ فِي حَيَاةِكُمُ الدُّنْيَا
وَاسْتَمْتَعْتُمْ بِهَا فَالْيَوْمَ تُجْزَوْنَ عَذَابَ الْهُوْنِ بِمَا كُنْتُمْ تَسْتَكْبِرُونَ فِي الْأَرْضِ
بِغَيْرِ الْحَقِّ وَبِمَا كُنْتُمْ تَفْسِقُونَ**

- "آن روز که کافران را بر آتش عرضه می‌کنند (به آنها گفته می‌شود): از طیبات و لذائذ در زندگی دنیا خود استفاده کردید و از آن بهره گرفتید؛ اما امروز عذاب ذلت‌بار بخاطر استکباری که در زمین بناحق کردید و بخاطر گناهانی که انجام می‌دادید؛ جزای شما خواهد بود!"

**۲۱) وَإِذْ كُرِّأَ خَآءٌ عَادٍ إِذْ أَنْذَرَ قَوْمَهُ بِالْأَحْقَافِ وَقَدْ خَلَتِ النُّذُرُ مِنْ بَيْنِ يَدِيهِ
وَمِنْ خَلْفِهِ أَلَّا تَعْبُدُوا إِلَّا اللَّهُ إِنِّي أَخَافُ عَلَيْكُمْ عَذَابَ يَوْمٍ عَظِيمٍ**

(سرگذشت هود) برادر قوم عاد را یاد کن، آن زمان که قومش را در سرزمین «احقاف» بیم داد در حالی که پیامبران زیادی قبل از او در گذشته‌های دور و نزدیک آمده بودند که: چن خدای یگانه را نپرستید! (و گفت): من بر شما از عذاب روزی بزرگ می‌ترسم!

**۲۲) قَالُوا أَجِئْتَنَا لِتَافِكَنَا عَنْ آلِهَتِنَا فَأَتَنَا بِمَا تَعِدْنَا إِنْ كُنْتَ مِنَ الصَّادِقِينَ
- آنها گفتند: «آیا آمده‌ای که ما را (با دروغهایت) از معبدانمان بازگردانی؟! اگر راست می‌گویی عذابی را که به ما وعده می‌دهی بیاور!»**

**۲۳) قَالَ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَأُبَلِّغُكُمْ مَا أُرْسِلْتُ بِهِ وَلَكُنْتَ أَرَاكُمْ قَوْمًا
تَجْهَلُونَ**

- "گفت: «علم (آن) تنها نزد خداست (و او می‌داند چه زمانی شما را مجازات کند)؛ من آنچه را به آن فرستاده شده‌ام به شما می‌رسانم، (وظیفه من همین است!) ولی شما را قومی می‌بینیم که پیوسته در نادانی هستید!»"

۲۴) فَلَمَّا رَأَوْهُ عَارِضًا مُسْتَقْبِلًا أَوْ دِيَتْهِمْ قَالُوا هَذَا عَارِضٌ مُمْطَرُنَا بَلْ هُوَ مَا
اسْتَعْجَلْتُمْ بِهِ رِيحٌ فِيهَا عَذَابٌ أَلِيمٌ

- هنگامی که آن (عذاب الهی) را بصورت ابر گستردگی دیدند که بسوی دره‌ها و آبگیرهای آنان در حرکت است (خوشحال شدند). گفتند: «این ابری است که بر ما می‌بارد!» (ولی به آنها گفته شد): این همان چیزی است که برای آمدنش شتاب می‌کردید، تندبادی است (وحشتناک) که عذاب دردناکی در آن است!

۲۵) تُدْمِرُ كُلَّ شَيْءٍ بِأَمْرِ رَبِّهَا فَاصْبَحُوا لَا يُرَى إِلَّا مَسَاكِنُهُمْ كَذَلِكَ نَجْزِي
الْقَوْمَ الْمُجْرِمِينَ

- «همه چیز را بفرمان پروردگارش در هم میکوید و نابود میکنند (آری) آنها صحیح کردند در حالی که چیزی جز خانه‌هایشان به چشم نمی‌خورد؛ ما این گونه گروه مجرمان را بکفر می‌دهیم!»

۲۶) وَلَقَدْ مَكَّنَاهُمْ فِيمَا إِنْ مَكَّنَاهُمْ فِيهِ وَجَعَلْنَا لَهُمْ سَمْعًا وَأَبْصَارًا وَأَفْئِدَةً فَمَا
أَغْنَى عَنْهُمْ سَمْعُهُمْ وَلَا أَبْصَارُهُمْ وَلَا أَفْئِدَتُهُمْ مِنْ شَيْءٍ إِذْ كَانُوا يَجْحَدُونَ
بِآيَاتِ اللَّهِ وَحَاقَ بِهِمْ مَا كَانُوا بِهِ يَسْتَهْزِئُونَ

- «ما به آنها [= قوم عاد] قدرتی دادیم که به شما ندادیم، و برای آنان گوش و چشم و دل قرار دادیم؛ (اما به هنگام نزول عذاب) نه گوشها و چشمها و نه عقلهایشان برای آنان هیچ سودی نداشت، چرا که آیات خدا را انکار می‌کردند؛ و سرانجام آنچه را استهزا می‌کردند بر آنها واردشد!»

۲۷) وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا مَا حَوَلَكُمْ مِنَ الْقَرَى وَصَرَفَنَا الْآيَاتِ لَعَلَّهُمْ يَرْجِعُونَ

- ما آبادیهای را که پیرامون شما بودند نابود ساختیم، و آیات خود را بصورتهای گوناگون (برای مردم آنها) بیان کردیم شاید بازگردند!

۲۸) فَلَوْلَا نَصَرَهُمُ الَّذِينَ اتَّخَذُوا مِنْ دُونِ اللَّهِ قُرْبَانًا آلِهَةً بَلْ ضَلَّوْا عَنْهُمْ
وَذَلِكَ إِفْكُهُمْ وَمَا كَانُوا يَفْتَرُونَ

- پس چرا معبدانی را که غیر از خدا برگزیدند - به گمان اینکه به خدا نزدیکشان سازد - آنها را بسیاری نگردند؟ بلکه از میانشان گم شدند! این بود نتیجه دروغ آنها و آنچه افtra می‌بستند!

۲۹) وَإِذْ صَرَفْنَا إِلَيْكَ نَفَرًا مِّنَ الْجِنِّ يَسْتَمِعُونَ الْقُرْآنَ فَلَمَّا حَضَرُوهُ قَالُوا
أَنْصِتُوْا فَلَمَّا قُضِيَ وَلَوْا إِلَى قَوْمِهِمْ مُّنْذِرِينَ

- "(به یاد آور) هنگامی که گروهی از جن را به سوی تو متوجه ساختیم که قرآن را بشنوند؛ وقتی حضور یافتند به یکدیگر گفتند: «خاموش باشید و بشنوید!» و هنگامی که پایان گرفت، به سوی قوم خود بازگشتند و آنها را بیسم دادند!"

۳۰) قَالُوا يَا قَوْمَنَا إِنَّا سَمِعْنَا كِتَابًا أُنزِلَ مِنْ بَعْدِ مُوسَى مُصَدِّقًا لِّمَا بَيْنَ يَدَيْهِ
يَهْدِي إِلَى الْحَقِّ وَإِلَى طَرِيقٍ مُّسْتَقِيمٍ

- گفتند: «ای قوم ما! ما کتابی را شنیدیم که بعد از موسی نازل شده، هماهنگ با نشانه‌های کتابهای پیش از آن، که به سوی حق و راه راست هدایت می‌کند.

۳۱) يَا قَوْمَنَا أَجِبُوا دَاعِيَ اللَّهِ وَآمِنُوا بِهِ يَغْفِرُ لَكُمْ مِّنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُجْرِيْكُمْ مِّنْ
عَذَابِ أَلِيمٍ

- ای قوم ما! دعوت کننده الهی را اجابت کنید و به او ایمان آورید تا گناهاتتان را بپخد و شمارا از عذابی دردنگ پناه دهد!

۳۲) وَمَنْ لَّا يُجِبْ دَاعِيَ اللَّهِ فَإِنَّهُ بِمُعْجِزٍ فِي الْأَرْضِ وَلَيْسَ لَهُ مِنْ دُونِهِ
أُولَئِكَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- "و هر کس به دعوت کننده الهی پاسخ نگوید، هرگز نمی‌تواند از چنگال عذاب الهی در زمین فرار کند، و غیر از خدا یار و یاوری برای او نیست؛ چنین کسانی در گمراهی آشکارند!"

۳۳) أَوْلَمْ يَرَوْا أَنَّ اللَّهَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَلَمْ يَعْنِ بِخَلْقِهِنَّ بِقَادِرٌ
عَلَى أَنْ يُحْيِيَ الْمَوْتَى إِلَى إِنَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- آیا آنها نمی‌دانند خداوندی که آسمانها و زمین را آفریده و از آفرینش آنها ناتوان نشده است، می‌تواند مردگان را زنده کند؟! آری او بر هر چیز تواناست!

٣٤) وَيَوْمَ يُعَرَّضُ الَّذِينَ كَفَرُوا عَلَى النَّارِ أَلَيْسَ هَذَا بِالْحَقِّ قَالُوا بَلَى وَرَبُّنَا
قَالَ فَذُوقُوا الْعَذَابَ بِمَا كُنْتُمْ تَكْفُرُونَ

- روزی را به یاد آور که کافران را بر آتش عرضه می دارند (و به آنها گفته می شود): آیا این حق نیست؟!
می گویند: «آری، به پروردگارمان سوگند (که حق است)!» (در این هنگام خداوند) می گوید: «پس عذاب را با خاطر
کفرتان بچشید!»

٣٥) فَاصْبِرْ كَمَا صَبَرَ أُولُوا الْعَزْمِ مِنَ الرُّسُلِ وَلَا تَسْتَعْجِلْ لَهُمْ كَانُوهُمْ يَوْمَ
بَرَوْنَ مَا يُوعَدُونَ لَمْ يَلْبُسُوا إِلَّا سَاعَةً مَّنْ نَهَارٍ بَلَاغٌ فَهَلْ يُهْلِكُ إِلَّا الْقَوْمُ
الْفَاسِقُونَ

- «پس صبر کن آن گونه که پیامبران «أولو العزم» صبر کردند، و برای (عذاب) آنان شتاب مکن! هنگامی که
وعدهایی را که به آنها داده می شود ببینند، احساس می کنند که گویی فقط ساعتی از یک روز (در دنیا) توقف
داشتند؛ این ابلاغی است برای همگان؛ آیا جز قوم فاسق هلاک می شوند؟!»

لِلّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سـ ۴۷ـ تعداد آیات ۳۸ـ محل نزول مدینه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

ـ به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

١) الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللّٰهِ أَضَلَّ أَعْمَالُهُمْ

- کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه خدا بازداشتند، (خداوند) اعمالشان را نابود می کنند!

۲) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَآمَنُوا بِمَا نُزِّلَ عَلَى مُحَمَّدٍ وَهُوَ الْحَقُّ

مِنْ رَبِّهِمْ كَفَرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَأَصْلَحَ بَالَّهُمْ

- و کسانی که ایمان آوردن و کارهای شایسته انجام دادند و به آنچه بر محمد (ص) نازل شده - و همه حق است و از سوی پروردگارشان - نیز ایمان آورند، خداوند گناهشان را می بخشد و کارشان را اصلاح می کند!

۳) ذَلِكَ بِأَنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا اتَّبَعُوا الْبَاطِلَ وَأَنَّ الَّذِينَ آمَنُوا اتَّبَعُوا الْحَقَّ مِنْ

رَبِّهِمْ كَذَلِكَ يَضْرِبُ اللَّهُ لِلنَّاسِ أَمْثَالَهُمْ

- "این بخطیر آن است که کافران از باطل پیروی کردند، و مؤمنان از حقی که از سوی پروردگارشان بوده تبعیت نمودند؛ این گونه خداوند برای مردم مثالهای (زنگی) آنان را بیان می کند!"

۴) فَإِذَا لَقَيْتُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا فَضَرِبُ الرَّقَابَ حَتَّىٰ إِذَا أُخْتَتُمُوهُمْ فَسُدُّوا الْوَسَاقَ

فَإِمَّا مَنًا بَعْدُ وَإِمَّا فِدَاءً حَتَّىٰ تَضَعَ الْحَرْبُ أُوْزَارُهَا ذَلِكَ وَلَوْ يَشَاءُ اللَّهُ لَأَنْتَصَرَ

مِنْهُمْ وَلَكِنَ لَّيْلَوْ بَعْضَكُمْ بِعَضٍ وَالَّذِينَ قُتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَلَنْ يُضْلَلُ

أَعْمَالَهُمْ

- "و هنگامی که با کافران (جنایت پیشه) در میدان جنگ زوبه رو شدید گردنهایشان را بزنید، (و این کار را همچنان ادامه دهید) تا به اندازه کافی دشمن را در هم بکوبید؛ در این هنگام اسیران را محکم بیندید؛ سپس یا بر آنان موت گذازید (و آزادشان کنید) یا در برابر آزادی از آنان فدیه [= غرامت] بگیرید؛ و این وضع باید همچنان

ادامه یابد) تا جنگ بار سنتگین خود را بر زمین نهد، (آری) برنامه این است! و اگر خدا می خواست خودش آنها را مجازات می کرده، اما می خواهد بعضی از شما را با بعضی دیگر بیازماید؛ و کسانی که در راه خدا کشته شدند، خداوند هرگز اعمالشان را از بین نمی برد!"

۵) سَيَهْدِيهِمْ وَيَصْلِحُ بَالَّهُمْ

- "بزودی آنان را هدایت نموده و کارشان را اصلاح می کند؛"

۶) وَيُدْخِلُهُمُ الْجَنَّةَ عَرَفَهَا لَهُمْ

- و آنها را در بهشت (جاویداتش) که اوصاف آن را برای آنان باز گو کرده وارد می کند.

٧) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِن تَنْصُرُوا اللَّهَ يَنْصُرُكُمْ وَيُثْبِتُ أَقْدَامَكُمْ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! اگر (آینین) خدا را یاری کنید، شما را یاری می کند و گامها یتان را استوار می دارد.

٨) وَالَّذِينَ كَفَرُوا فَتَعْسَلُهُمْ وَأَضْلَلُ أَعْمَالَهُمْ

- و کسانی که کافر شدند، مرگ بر آنان! و اعمالشان نابود باد!

٩) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ كَرِهُوا مَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

- "این بخاطر آن است که از آنچه خداوند نازل کرده کراحت داشتند؛ از این رو خدا اعمالشان را حبط و نابود کرد!"

١٠) أَفَلَمْ يَسِيرُوا فِي الْأَرْضِ فَيَنْظُرُوا كَيْفَ كَانَ عَاقِبَةُ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ دَمَرَ
اللَّهُ عَلَيْهِمْ وَلِلْكَافِرِينَ أَمْثَالُهَا

- "آیا در زمین سیر نکردند تا ببینند عاقبت کسانی که قبل از آنان بودند چگونه بود؟! خداوند آنها را هلاک کرد؛ و برای کافران امثال این مجازاتها خواهد بود!"

١١) ذَلِكَ بِأَنَّ اللَّهَ مَوْلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَأَنَّ الْكَافِرِينَ لَا مَوْلَى لَهُمْ

- "این برای آن است که خداوند مولا و سپرپست کسانی است که ایمان آوردن؛ اما کافران مولایی ندارند!"

١٢) إِنَّ اللَّهَ يُدْخِلُ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا
الْأَنْهَارُ وَالَّذِينَ كَفَرُوا يَتَمَتَّعُونَ وَيَأْكُلُونَ كَمَا تَأَكُلُ الْأَنْعَامُ وَالنَّارُ مَثُوَى لَهُمْ

- "خداؤند کسانی را که ایمان آوردن و اعمال صالح دادند وارد باغهایی از بهشت می کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است؛ در حالی که کافران از متاع زودگذر دنیا بهره می گیرند و همچون چهارپایان می خورند، و سرانجام آتش دوزخ جایگاه آنهاست!"

١٣) وَكَائِنٌ مِّنْ قَرِيْةٍ هِيَ أَشَدُّ قُوَّةً مِّنْ قَرِيْتِكَ الَّتِي أَخْرَجْتُكَ أَهْلَكْتَاهُمْ فَلَا
نَاصِرَ لَهُمْ

- "و چه بسیار شهرهایی که از شهری که تو را بیرون کرد نیرو مندتر بودند؛ ما همه آنها را نابود کردیم و هیچ یاوری نداشتند!"

(۱۴) أَفَمَنْ كَانَ عَلَى بَيِّنَةٍ مِّنْ رَبِّهِ كَمَنْ زَيْنَ لَهُ سُوءُ عَمَلِهِ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ

- آیا کسی که دلیل روشنی از سوی پروردگارش دارد، همانند کسی است که زشتی اعمالش در نظرش آراسته شده و از هوای نفسشان پیروی می‌کنند؟!

(۱۵) مَثَلُ الْجَنَّةِ الَّتِي وُعِدَ الْمُتَقْوِنُ فِيهَا أَنْهَارٌ مِّنْ مَاءٍ غَيْرِ آسِنٍ وَأَنْهَارٌ مِّنْ لَبَنٍ لَمْ يَتَغَيِّرْ طَعْمُهُ وَأَنْهَارٌ مِّنْ خَمْرٍ لَذَّةُ الْلَّشَارِبِينَ وَأَنْهَارٌ مِّنْ عَسَلٍ مُّصَفَّى وَلَهُمْ فِيهَا مِنْ كُلِّ الشَّمَرَاتِ وَمَغْفِرَةً مِّنْ رَبِّهِمْ كَمَنْ هُوَ خَالِدٌ فِي النَّارِ وَسُقُوا مَاءً حَمِيمًا فَقَطَّعَ أَمْعَاءَهُمْ

- "توصیف بهشتی که به پرهیزگاران وعده داده شده، چنین است: در آن نهرهایی از آب صاف و خالص که بدبو شده، و نهرهایی از شیر که طعم آن دگرگون نگشته، و نهرهایی از شراب (ظهور) که مایه لذت نوشندگان است، و نهرهایی از عسل مصفاًست، و برای آنها در آن از همه انواع میوه‌ها وجود دارد؛ و (از همه بالاتر) آمرزشی است از سوی پروردگارشان! آیا اینها همانند کسانی هستند که همیشه در آتش دوزند و از آب جوشان نوشانده می‌شوند که اندرونشان را از هم متلاشی می‌کنند؟"

(۱۶) وَمِنْهُمْ مَنْ يَسْتَمْعُ إِلَيْكَ حَتَّىٰ إِذَا خَرَجُوا مِنْ عِنْدِكَ قَالُوا لِلَّذِينَ أُوتُوا الْعِلْمَ مَاذَا قَالَ آنِفًا أُولَئِكَ الَّذِينَ طَبَعَ اللَّهُ عَلَىٰ قُلُوبِهِمْ وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءَهُمْ

- گروهی از آنان به سخنات گوش فرامی‌دهند، اما هنگامی که از نزد تو خارج می‌شوند به کسانی که علم و دانش به آنان بخشیده شده (از روی استپهزا) می‌گویند: «(این مرد) الان چه گفت؟! آنها کسانی هستند که خداوند برس دلهایشان مُهر تهاده و از هوای نفسشان پیروی کرده‌اند (از این رو چیزی نمی‌فهمند)!

(۱۷) وَالَّذِينَ اهْتَدَوْا زَادُهُمْ هُدًى وَآتَاهُمْ تَقْوَاهُمْ

- کسانی که هدایت یافته‌اند، خداوند بر هدایتشان می‌افزاید و روح تقوا به آنان می‌بخشد!

(۱۸) فَهُلْ يَنْظُرُونَ إِلَى السَّاعَةِ أَنْ تَأْتِيهِمْ بَغْتَةً فَقَدْ جَاءَ أَشْرَاطُهَا فَأَنَّى لَهُمْ إِذَا جَاءَتْهُمْ ذِكْرَاهُمْ

- "آیا آنها [کافران] جز این انتظاری دارند که قیامت ناگهان فرا رسد (آنگاه ایمان آورند)، در حالی که هم‌اکنون نشانه‌های آن آمده است؛ اما هنگامی که بیاید، تذکر (او ایمان) آنها سودی نخواهد داشت!"

۱۹) فَاعْلَمْ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَاسْتَغْفِرْ لِذَنْبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مُتَقْلَبَكُمْ وَمَثُواكُمْ

- «پس بدان که معبودی جز «الله» نیست؛ و برای گناه خود و مردان و زنان بایمان استغفار کن! و خداوند محل حرکت و قرارگاه شما را می داند!»

۲۰) وَيَقُولُ الَّذِينَ آمَنُوا لَوْلَا نُزِّلَتْ سُورَةٌ فَإِذَا أُنْزَلَتْ سُورَةٌ مُّحْكَمَةٌ وَذُكِرَ فِيهَا الْقِتَالُ رَأَيْتَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ يَنْظُرُونَ إِلَيْكَ نَظَرَ الْمَعْشِيِّ عَلَيْهِ مِنَ الْمَوْتِ فَأَوْلَى لَهُمْ

- «کسانی که ایمان آورده‌اند می گویند: «چرا سوره‌ای نازل نمی شود (که در آن فرمان جهاد باشد)؟!» اما هنگامی که سوره واضح و روشنی نازل می گردد که در آن سخنی از جنگ است، منافقان بیماردل را می بینی که همچون کسی که در آستانه مرگ قرار گرفته به تو نگاه می کنند؛ پس مرگ و نابودی برای آنان سزاوارتر است!»

۲۱) طَاعَةٌ وَقَوْلٌ مَعْرُوفٌ فَإِذَا عَزَمَ الْأَمْرُ فَلَوْ صَدَقُوا اللَّهَ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ

- «(ولی) اطاعت و سخن سنجیده برای آنان بهتر است؛ و اگر هنگامی که فرمان جهاد قطعی می شود به خدا راست گویند (واز در صدق و صفا در آیند) برای آنها بهتر می باشد!»

۲۲) فَهَلْ عَسِيْتُمْ إِنْ تَوَلَّتُمْ أَنْ تُفْسِدُوا فِي الْأَرْضِ وَتَقْطَعُوا أَرْحَامَكُمْ

- اگر (از این دستورها) روی گردان شوید، جز این انتظار می رود که در زمین فساد و قطع پیوند خویشاوندی کنید؟!

۲۳) أُولَئِكَ الَّذِينَ لَعَنَهُمُ اللَّهُ فَأَصَمَّهُمْ وَأَعْمَى أَبْصَارَهُمْ

- آنها کسانی هستند که خداوند از رحمت خویش دورشان ساخته، گوشهاشان را کر و چشمهاشان را کور کرده است!

۲۴) أَفَلَا يَتَدَبَّرُونَ الْقُرْآنَ أَمْ عَلَى قُلُوبٍ أَفْقَالُهَا

- آیا آنها در قرآن تدبیر نمی کنند، یا بر دلهاشان قفل نهاده شده است؟!

۲۵) إِنَّ الَّذِينَ ارْتَدُوا عَلَى أَدْبَارِهِم مِّنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى الشَّيْطَانُ سَوَّلَ لَهُمْ وَأَمْلَى لَهُمْ

- کسانی که بعد از روشن شدن هدایت برای آنها، پشت به حق کردند، شیطان اعمال زشتان را در نظرشان زینت داده و آنان را با آرزوهای طولانی فربیخته است!

۲۶) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ قَالُوا لِلَّذِينَ كَرِهُوا مَا نَزَّلَ اللَّهُ سَنُنْطِيعُكُمْ فِي بَعْضِ الْأَمْرِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِسْرَارَهُمْ

- این بخاطر آن است که آنان به کسانی که نزول وحی الهی را کراحت داشتند گفتند: «ما در بعضی از امور از شما پیروی می کنیم؟» در حالی که خداوند پنهانکاری آنان را می داند.

۲۷) فَكَيْفَ إِذَا تَوَقَّتُهُمُ الْمَلَائِكَةُ يَضْرِبُونَ وُجُوهَهُمْ وَأَدْبَارَهُمْ

- حال آنها چگونه خواهد بود هنگامی که فرشتگان (مرگ) بر صورت و پشت آنان می زند و جانشان را می گیرند؟!

۲۸) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ اتَّبَعُوا مَا أَسْخَطَ اللَّهَ وَكَرِهُوا رِضْوَانَهُ فَأَحْبَطَ أَعْمَالَهُمْ

- «این بخاطر آن است که آنها از آنچه خداوند را به خشم می آورد پیروی کردند، و آنچه را موجب خشنودی اوست کراحت داشتند؛ از این رو (خداوند) اعمالشان را نابود کرد!»

۲۹) أَمْ حَسِبَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ أَنْ لَنْ يُخْرِجَ اللَّهُ أَخْغَانَهُمْ

- آیا کسانی که در دلهایشان بیماری است گمان کردند خدا کینه‌هایشان را آشکار نمی کنند؟!

۳۰) وَلَوْ نَشَاءُ لَأَرِينَاكُمْ فَلَعْرَفَتُهُم بِسِيمَاهُمْ وَلَتَعْرِفَنَّهُمْ فِي لَحْنِ القَوْلِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ أَعْمَالَكُمْ

- «و اگر ما بخواهیم آنها را به تو نشان می دهیم تا آنان را با قیافه‌هایشان بشناسی، هر چند می توانی آنها را از طرز سخنانشان بشناسی؛ و خداوند اعمال شما را می داند!»

۳۱) وَلَنَبْلُوَنَّكُمْ حَتَّى نَعْلَمَ الْمُجَاهِدِينَ مِنْكُمْ وَالصَّابِرِينَ وَنَبْلُو أَخْبَارَكُمْ

- ما همه شما را قطعاً می آزماییم تا معلوم شود مجاهدان واقعی و صابران از میان شما کیانند، و اخبار شما را بیاز ماییم!

۳۲) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ وَشَاقُوا الرَّسُولَ مِنْ بَعْدِ مَا تَبَيَّنَ لَهُمُ الْهُدَى لَن يَضْرُبُوا اللَّهَ شَيْئاً وَسَيُحْبَطُ أَعْمَالَهُمْ

- آنان که کافر شدند و (مردم را) از راه خدا بازداشتند و بعد از روشن شدن هدایت برای آنان (باز) به مخالفت با رسول (خدا) برخاستند، هرگز زیانی به خدا نمی رسانند و (خداوند) بزودی اعمالشان را نابود می کنند!

۳۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا أَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ وَلَا تُبْطِلُوا أَعْمَالَكُمْ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! اطاعت کنید خدا را، و اطاعت کنید رسول (خدا) را، و اعمال خود را باطل نسازید!

۳۴) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ ثُمَّ مَاتُوا وَهُمْ كُفَّارٌ فَلَن يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ

- کسانی که کافر شدند و (مردم را) از راه خدا بازداشتند سپس در حال کفر از دنیا رفتند، خدا هرگز آنها را نخواهد بخشید.

۳۵) فَلَا تَهْنُوا وَتَدْعُوا إِلَى السَّلْمِ وَأَنْتُمُ الْأَعْلَوْنَ وَاللَّهُ مَعَكُمْ وَلَن يَتَرَكُمْ أَعْمَالَكُمْ

- پس هرگز سیست نشوید و (دشمنان را) به صلح (ذلتبار) دعوت نکنید در حالی که شما برترید، و خداوند با شامت و چیزی از (ثواب) اعمالتان را کم نمی کند!

۳۶) إِنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ وَإِنْ تُؤْمِنُوا وَتَنْقُوا يُؤْتِكُمْ أُجُورَكُمْ وَلَا يَسْأَلُكُمْ أَمْوَالَكُمْ

- "زندگی دنیا تنها بازی و سرگرمی است؛ و اگر ایمان آورید و تقوا پیشه کنید، پادشاهی شما را می دهد و اموال شما را نمی طلبید."

۳۷) إِن يَسْأَلُكُمُوهَا فَيَعْنَقُكُمْ تَبْخَلُوا وَيُخْرِجُ أَضْغَانَكُمْ

- "چرا که هر گاه اموال شما را مطالبه کند و حتی اصرار نماید، بخل می ورزید؛ و کینه و خشم شما را آشکار می سازد!"

٣٨ هَآتُمْ هَوْلَاءِ تُدْعَونَ لِتُنْقِفُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَمِنْكُمْ مَنْ يَبْخَلُ وَمَنْ يَبْخَلُ فَإِنَّمَا يَبْخَلُ عَنْ نَفْسِهِ وَاللَّهُ الْغَيْرُ وَأَنْتُمُ الْفُقَرَاءُ وَإِنْ تَوَلُّوْا يَسْتَبَدِلُ قَوْمًا غَيْرَكُمْ ثُمَّ لَا يَكُونُوا أَمْثَالَكُمْ

- "آری، شما همان گروهی هستید که برای اتفاق در راه خدا دعوت می‌شوید، بعضی از شما بخل می‌ورزند؛ و هر کس بخل ورزد، نسبت به خود بخل کرده است؛ و خداوند بی‌نیاز است و شما همه نیازمندید؛ و هرگاه سرپیچی کنید، خداوند گروه دیگری را جای شما می‌آورد پس آنها مانند شما نخواهند بود (و سخاوتمندانه در راه خدا اتفاق می‌کنند)".

الْأَفْتَحْي الْأَفْتَحْي

س ٤٨ - تعداد آیات ٢٩ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخاشایشگر

(١) إِنَّا فَتَخَنَّا لَكَ فَتَحَّا مُبِينًا

- ما برای تو پیروزی آشکاری فراهم ساختیم!

(٢) لِيَقْفَرَ لَكَ اللَّهُ مَا تَقَدَّمَ مِنْ ذَنْبِكَ وَمَا تَأْخَرَ وَيَتَمَّ نِعْمَتَهُ عَلَيْكَ وَيَهْدِيَكَ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

- "تا خداوند گناهان گشته و آینده‌ای را که به تو نسبت می‌دادند ببخشد (و حقانیت تو را ثابت نموده) و نعمتش را بر تو تمام کند و به راه راست هدایت فرماید";

(٣) وَيَنْصُرَكَ اللَّهُ نَصْرًا عَزِيزًا

- و پیروزی شکستناپذیری نصیب تو کند.

٤) هُوَ الَّذِي أَنْزَلَ السَّكِينَةَ فِي قُلُوبِ الْمُؤْمِنِينَ لِيَزْدَادُوا إِيمَانًا مَّعَ إِيمَانِهِمْ وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَلِيهِ حَكِيمًا

- او کسی است که آرامش را در دلهای مؤمنان نازل کرد تا ایمانی بر ایمانشان بیفزایند؛ لشکریان آسمانها و زمین از آن خداست، و خداوند دانا و حکیم است.

٥) لِيُدْخِلَ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا وَيُكَفَّرَ عَنْهُمْ سَيِّئَاتِهِمْ وَكَانَ ذَلِكَ عِنْدَ اللَّهِ فَوْزًا عَظِيمًا

- هدف (دیگر از آن فتح مبین) این بود که مردان و زنان با ایمان را در باقهایی (از بهشت) وارد کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است، در حالی که جاودانه در آن می‌مانند، و گناهانشان را می‌بخشد، و این نزد خدا رستگاری بزرگی است!

٦) وَيَعْذِبَ الْمُنَافِقِينَ وَالْمُنَافِقَاتِ وَالْمُشْرِكِينَ وَالْمُشْرِكَاتِ الظَّانِينَ بِاللَّهِ ظَنَّ السَّوْءِ عَلَيْهِمْ دَائِرَةُ السَّوْءِ وَغَضِيبُ اللَّهِ عَلَيْهِمْ وَلَعْنَهُمْ وَأَعْدَّ لَهُمْ جَهَنَّمَ وَسَاءَتْ مَصِيرًا

- "و (نیز) مردان و زنان منافق و مردان و زنان مشرک را که به خدا گمان بد می‌برند مجازات کند؛ (آری) حوادث ناگواری (که برای مؤمنان انتظار می‌کشند) تنها بر خودشان نازل می‌شود؛ خداوند بر آنان غضب کرده و از رحمت خود دورشان ساخته و جهنم را برای آنان آماده کرده؛ و چه بد سرانجامی است!"

٧) وَلِلَّهِ جُنُودُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

- "لشکریان آسمانها و زمین تنها از آن خداست؛ و خداوند شکستناپذیر و حکیم است!"

٨) إِنَّا أَرْسَلْنَاكَ شَاهِدًا وَمُبَشِّرًا وَنَذِيرًا

- به یقین ما تو را گواه (بر اعمال آنها) و بشارت دهنده و بیم دهنده فرستادیم،

٩) لَتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتُعَزِّرُوهُ وَتُوَقِّرُوهُ وَتُسَبِّحُوهُ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

- تا (شما مردم) به خدا و رسولش ایمان بیاورید و از او دفاع کنید و او را بزرگ دارید، و خدا را صبح و شام تسبیح گویید.

۱۰) إِنَّ الَّذِينَ يُبَايِعُونَكَ إِنَّمَا يُبَايِعُونَ اللَّهَ يَدُ اللَّهِ فَوْقَ أَيْدِيهِمْ فَمَنْ نَكَثَ فَإِنَّمَا يَنْكُثُ عَلَىٰ نَفْسِهِ وَمَنْ أَوْفَى بِمَا عَاهَدَ عَلَيْهِ اللَّهَ فَسَيُؤْتِيهِ أَجْرًا عَظِيمًا

- «کسانی که با تو بیعت می کنند (در حقیقت) تنها با خدا بیعت می نمایند، و دست خدا بالای دست آنهاست؛ پس هر کس پیمان شکنی کند، تنها به زیان خود پیمان شکسته است؛ و آن کس که نسبت به عهدی که با خدا بسته وفا کند، بزودی پاداش عظیمی به او خواهد داد.»

۱۱) سَيَقُولُ لَكَ الْمُخَلَّفُونَ مِنَ الْأَغْرَابَ شَغَلتُنَا أَمْوَالُنَا وَأَهْلُونَا فَاسْتَغْفِرُ لَنَا يَقُولُونَ بِالسَّيْتِهِمْ مَا لَيْسَ فِي قُلُوبِهِمْ قُلْ فَمَنْ يَمْلِكُ لَكُمْ مِنَ اللَّهِ شَيْئًا إِنْ أَرَادَ بِكُمْ ضَرًا أَوْ أَرَادَ بِكُمْ نَفْعًا بَلْ كَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرًا

- بزودی متخلفان از اعراب پادیه نشین (عذر تراشی کرده) می گویند: «حفظ» اموال و خانواده های ما، ما را به خود مشغول داشت (و نتوانستیم در سفر حدیبیه تو را همراهی کنیم)، برای ما طلب آمرزش کن! آنها به زیان خود چیزی می گویند که در دل ندارند! بگو: «جه کسی می تواند در برابر خداوند از شما دفاع کند هرگاه زیانی برای شما بخواهد، و یا اگر نفعی اراده کند (مانع گردد)!؟ و خداوند به همه کارهایی که انجام می دهد آگاه است!»

۱۲) بَلْ ظَنَّنَتُمْ أَنَّنِ يَنْقَلِبَ الرَّسُولُ وَالْمُؤْمِنُونَ إِلَىٰ أَهْلِيْهِمْ أَبْدًا وَرَبِّيْنَ ذَلِكَ فِي قُلُوبِكُمْ وَظَنَّنَتُمْ ظَنَّ السَّوْءِ وَكُنْتُمْ قَوْمًا بُورًا

- «ولی شما زیست یافته بود و گمان بد کردید؛ و سرانجام (در دام شیطان افتادید) هلاک شدید!»

۱۳) وَمَنْ لَمْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ فَإِنَّا أَعْتَدْنَا لِلْكَافِرِينَ سَعِيرًا

- آن کس که به خدا و پیامبر ایمان نیاورده (سرنوشتیش دوزخ است)، چرا که ما برای کافران آتش فروزان آماده کردیدیم!

۱۴) وَلِلَّهِ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يَغْفِرُ لِمَنْ يَشَاءُ وَيُعَذِّبُ مَنْ يَشَاءُ وَكَانَ اللَّهُ غَفُورًا رَّحِيمًا

- «مالکیت آسمانها و زمین از آن خداست؛ هر کس را بخواهد (و شایسته بداند) می بخشد، و هر کس را بخواهد مجازات می کند؛ و خداوند آمرزنه و رحیم است.»

۱۵) سَيَقُولُ الْمُخَلَّفُونَ إِذَا انطَلَقْتُمْ إِلَى مَعَانِمَ لِتَاهُدُوهَا ذَرُونَا تَبَعْكُمْ يُرِيدُونَ
أَن يُبَدِّلُوا كَلَامَ اللَّهِ قُلْ لَن تَتَّبِعُونَا كَذَلِكُمْ قَالَ اللَّهُ مِنْ قَبْلٍ فَسَيَقُولُونَ بَلْ
تَحْسُدُونَا بَلْ كَانُوا لَا يَفْقَهُونَ إِلَّا قَلِيلًا

- هنگامی که شما برای به دست آوردن غنایمی حرکت کنید، متخلقان (حدبیه) می‌گویند: «بگذرید ما هم در بی شما بیاییم، آنها می‌خواهند کلام خدا را تغییر دهند؛ بگو: هرگز نباید بدنبال ما بیایید؛ این گونه خداوند از قبل گفته است!» آنها به زودی می‌گویند: «شما نسبت به ما حسد می‌ورزید!» ولی آنها جز اندکی نمی‌فهمند!»

۱۶) قُلْ لِلْمُخَلَّفِينَ مِنَ الْأَغْرَابِ سَتَدْعُونَ إِلَى قَوْمٍ أُولَئِي بَأْسٍ شَدِيدٍ تُقَاتِلُونَهُمْ
أَوْ يُسْلِمُونَ فَإِنْ تُطِيعُوا يُؤْتِكُمُ اللَّهُ أَجْرًا حَسَنًا وَإِنْ تَتَوَلُّوْا كَمَا تَوَلَّتُمْ مِنْ قَبْلٍ
يُعَذِّبُكُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

- به متخلقان از اعراب بگو: «بزوی از شما دعوت می‌شود که بسوی قومی نیرومند و چندگجو بروید و با آنها پیکار کنید تا اسلام بیاورند؛ اگر اطاعت کنید، خداوند پاداش نیکی به شما می‌دهد؛ و اگر سرپیچی نمایید - همان گونه که در گذشته نیز سرپیچی کردید - شما را با عذاب دردناکی کفیر می‌دهد!»

۱۷) لَيْسَ عَلَى الْأَعْمَى حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْأَغْرَاجِ حَرَجٌ وَلَا عَلَى الْمَرِيضِ حَرَجٌ
وَمَن يُطِعِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ يُدْخِلُهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَن يَتَوَلَّ
يُعَذِّبُهُ عَذَابًا أَلِيمًا

- بر تایبنا و لنگ و بیمار گناهی نیست (اگر در میدان جهاد شرکت نکنند)؛ و هر کس خدا و رسولش را اطاعت نماید، او را در باغهای (از بهشت) وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است؛ و آن کس که سرپیچی کند، او را به عذاب دردناکی گرفتار می‌سازد!

۱۸) لَقَدْ رَضِيَ اللَّهُ عَنِ الْمُؤْمِنِينَ إِذْ يَبَايِعُونَكَ تَحْتَ الشَّجَرَةِ فَعَلِمَ مَا فِي
قُلُوبِهِمْ فَأَنْزَلَ السَّكِينَةَ عَلَيْهِمْ وَأَثَابَهُمْ فَتَحًا قَرِيبًا

- خداوند از مؤمنان

- هنگامی که در زیر آن درخت با تو بیعت کردند

- راضی و خشنود شد؛ خدا آنچه را در درون دلهایشان (از ایمان و صداقت) نهفته بود می‌دانست؛ از این رو آرامش را بر دلهایشان نازل کرد و پیروزی نزدیکی بعنوان پاداش نصیب آنها فرموده؛"

۱۹) وَمَعَانِمَ كَثِيرَةً يَأْخُذُونَهَا وَكَانَ اللَّهُ عَزِيزًا حَكِيمًا

- "و (همجین) غنایم بسیاری که آن را به دست می‌آورید؛ و خداوند شکست ناپذیر و حکیم است!"

۲۰) وَعَدَكُمُ اللَّهُ مَعَانِمَ كَثِيرَةً تَأْخُذُونَهَا فَعَجَّلَ لَكُمْ هَذِهِ وَكَفَ أَيْدِيَ النَّاسِ عَنْكُمْ وَلَتَكُونَ آيَةً لِلْمُؤْمِنِينَ وَيَهْدِيَكُمْ صِرَاطًا مُسْتَقِيمًا

- "خداوند غنایم فراوانی به شما وعده داده بود که آنها را به دست می‌آورید، ولی این یکی را زودتر برای شما فراهم ساخت؛ و دست تعدی مردم [= دشمنان] را از شما بازداشت تا نشانه‌ای برای مؤمنان باشد و شما را به راه راست هدایت کند!"

۲۱) وَأُخْرَى لَمْ تَقْدِرُوا عَلَيْهَا قَدْ أَحَاطَ اللَّهُ بِهَا وَكَانَ اللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرًا

- "و نیز غنایم و فتوحات دیگری (نصیبتان می‌کند) که شما توانایی آن را ندارید، ولی قدرت خدا به آن احاطه دارد؛ و خداوند بر همه چیز تواناست!"

۲۲) وَلَوْ قَاتَلَكُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَوْلَمْ أَلْدَبَارَ ثُمَّ لَا يَجِدُونَ وَلِيًّا وَلَا نَصِيرًا

- و اگر کافران (در سرزمین حدیبیه) با شما پیکار می‌کردند بزودی فرار می‌کردند، سپس ولی و یاوری نمی‌یافتد!

۲۳) سُنَّةَ اللَّهِ الَّتِي قَدْ خَلَتْ مِنْ قَبْلِ وَلَنْ تَجِدَ لِسُنَّةَ اللَّهِ تَبْدِيلًا

- "این سنت الهی است که در گذشته نیز بوده است؛ و هرگز برای سنت الهی تغییر و تبدیلی نخواهی یافت!"

۲۴) وَهُوَ الَّذِي كَفَ أَيْدِيهِمْ عَنْكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ عَنْهُمْ بِبَطْنِ مَكَّةَ مِنْ بَعْدِ أَنْ أَظْفَرَكُمْ عَلَيْهِمْ وَكَانَ اللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرًا

- "او کسی است که دست آنها را از شما، و دست شما را از آنان در دل مکه کوتاه کرد، بعد از آنکه شما را بر آنها پیروز ساخت؛ و خداوند به آنچه انجام می‌دهید بیناست!"

۲۵) هُمُ الَّذِينَ كَفَرُوا وَصَدُّوْكُمْ عَنِ الْمَسْجِدِ الْحَرَامِ وَالْهَدْيٌ مَعْكُوفًا أَن يَلْعُغَ
مَحْلَهُ وَلَوْلَا رَجَالٌ مُؤْمِنُونَ وَتِسَاءٌ مُؤْمِنَاتٌ لَمْ تَعْلَمُوهُمْ أَن تَطُوّهُمْ فَتُصَبِّيْكُمْ
مِّنْهُمْ مَعَرَّةً بِغَيْرِ عِلْمٍ لِيُدْخِلَ اللَّهُ فِي رَحْمَتِهِ مَن يَشَاءُ لَوْ تَزَيَّلُوا لَعَذَّبَنَا الَّذِينَ
كَفَرُوا مِنْهُمْ عَذَّابًا أَلِيمًا

- آنها کسانی هستند که کافر شدند و شما را از (زیارت) مسجد الحرام و رسیدن قربانیهایتان به محل قربانگاه بازداشتند؛ و هرگاه مردان و زنان با اینمانی در این میان بدون آگاهی شما، زیر دست و پا، از بین نمی‌رفتند که از این راه عیب و عاری نآگاهانه به شما می‌رسید، (خداؤند هرگز مانع این جنگ نمی‌شد)！ هدف این بود که خدا هر کس را می‌خواهد در رحمت خود وارد کند؛ اگر مؤمنان و کفار (در مکه) از هم جدا می‌شدند، کافران را عذاب دردنگی می‌کردیم!"

۲۶) إِذْ جَعَلَ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي قُلُوبِهِمُ الْحَمَيَّةَ حَمَيَّةَ الْجَاهِلِيَّةِ فَأَنْزَلَ اللَّهُ
سَكِينَتَهُ عَلَى رَسُولِهِ وَعَلَى الْمُؤْمِنِينَ وَأَلَّزَمَهُمْ كَلِمَةَ التَّقْوَىٰ وَكَانُوا أَحَقُّ بِهَا
وَأَهْلَهَا وَكَانَ اللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمًا

- "به خاطر بیاورید) هنگامی را که کافران در دلهای خود خشم و نخوت جاهلیت داشتند؛ و (در مقابل)، خداوند آرامش و سکینه خود را بر فرستاده خویش و مؤمنان نازل فرمود و آنها را به حقیقت تقوا ملزم ساخت، و آنان از هر کس شایسته‌تر و اهل آن بودند؛ و خداوند به همه چیز دانا است."

۲۷) لَقَدْ صَدَقَ اللَّهُ رَسُولُهُ الرُّؤْيَا بِالْحَقِّ لَتَدْخُلُنَ الْمَسْجِدَ الْحَرَامَ إِنْ شَاءَ اللَّهُ
آمِنِينَ مُحَلَّقِينَ رُؤُوسَكُمْ وَمَقْصِرِينَ لَا تَخَافُونَ فَعِلْمٌ مَا لَمْ تَعْلَمُوا فَجَعَلَ مِنْ
دُونِ ذَلِكَ فَتْحًا قَرِيبًا

- "خداؤند آنچه را به پیامبر در عالم خواب نشان داد راست گفت؛ بطور قطع همه شما بخواست خدا وارد مسجد الحرام می‌شوید در نهایت امنیت و در حالی که سرهای خود را تراشیده یا کوتاه کرده‌اید و از هیچ کس ترس و وحشتی ندارید؛ ولی خداوند چیزهایی را می‌دانست که شما نمی‌دانستید (و در این تأخیر حکمتی بود)؛ و قبل از آن، فتح نزدیکی (برای شما) قرار داده است."

۲۸) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ

وَكَفَىٰ بِاللَّهِ شَهِيدًا

- او کسی است که رسولش را با هدایت و دین حق فرستاده تا آن را بر همه ادیان پیروز کند؛ و کافی است که خدا گواه این موضوع باشد!"

۲۹) مُحَمَّدُ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحْمَاءُ بِيْنَهُمْ تَرَاهُمْ
رُكَّعًا سُجَّدًا يَبْتَغُونَ فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرَضُوا نَا سِيمَاهُمْ فِي وُجُوهِهِمْ مِّنْ أَثَرِ
السُّجُودِ ذَلِكَ مَتَّلِئُمُ فِي التَّوْرَةِ وَمَثَلُهُمْ فِي الْإِنْجِيلِ كَزَرْعٍ أَخْرَجَ شَطَأَهُ فَآزَرَهُ
فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَى عَلَى سُوقِهِ يُعْجِبُ الرُّرَاعَ لِيغْيِظَ بِهِمُ الْكُفَّارَ وَعَدَ اللَّهُ الَّذِينَ
آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ مِنْهُمْ مَغْفِرَةً وَأَجْرًا عَظِيمًا

- "محمد (ص) فرستاده خداست؛ و کسانی که با او هستند در برابر کشar سرسخت و شدید، و در میان خود مهریانند؛ پیوسته آنها را در حال رکوع و سجود می‌بینی در حالی که همواره فضل خدا و رضای او را می‌طلبند؛ نشانه آنها در صورتشان از اثر سجده نمایان است؛ این توصیف آنان در سورات و توصیف آنان در انجیل است، همانند زراعتی که جوانه‌های خود را خارج ساخته، سپس به تقویت آن پرداخته تا محکم شده و بر پای خود ایستاده است و بقدرتی نمو و رشد کرده که زارعان را به شگفتی و امی دارد؛ این برای آن است که کافران را به خشم آورد (ولی) کسانی از آنها را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، خداوند وعده آمرزش و اجر عظیمی داده است."

سُورَةُ الْحَجَرَاتِ

س-۴۹- تعداد آیات - ۱۸ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيِ اللَّهِ وَرَسُولِهِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ عَلِيمٌ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چیزی را بر خدا و رسولش مقدم نشمرید (و پیشی مگیرید)، و تقوای الهی پیشه کنید که خداوند شنوا و دانست!

۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَرْفَعُوا أَصْوَاتَكُمْ فَوْقَ صَوْتِ النَّبِيِّ وَلَا تَجْهَرُوا لَهُ بِالْقَوْلِ كَجَهْرٍ بَعْضِكُمْ لِبَعْضٍ أَنْ تَحْبَطَ أَعْمَالُكُمْ وَأَنْتُمْ لَا تَشْعُرُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! صدای خود را فراتر از صدای پیامبر نکنید، و در برابر او بلند سخن مگویید (و داد و فریاد نزنید). آن گونه که بعضی از شما در برابر بعضی بلند صدا می‌کنند، مبادا اعمال شما نابود گردد در حالی که نمی‌دانید!

۳) إِنَّ الَّذِينَ يَعْضُلُونَ أَصْوَاتَهُمْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ أُولَئِكَ الَّذِينَ امْتَحَنَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ لِلتَّقْوَىٰ لَهُمْ مَغْفِرَةٌ وَأَجْرٌ عَظِيمٌ

- آنها که صدای خود را نزد رسول خدا کوتاه می‌کنند همان کسانی هستند که خداوند دلهاشان را برای تقوای خالص نموده، و برای آنان آمرزش و پاداش عظیمی است!

۴) إِنَّ الَّذِينَ يُنَادِونَكَ مِنْ وَرَاءِ الْحُجَّرَاتِ أَكْثَرُهُمْ لَا يَعْقِلُونَ (ولی) کسانی که تو را از پشت حجره‌ها بلند صدا می‌زنند، بیشترشان نمی‌فهمند!

۵) وَلَوْ أَنَّهُمْ صَبَرُوا حَتَّىٰ تَخْرُجَ إِلَيْهِمْ لَكَانَ خَيْرًا لَهُمْ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- «اگر آنها صبر می‌کردند تا خود به سراغشان آیی، برای آنان بهتر بود؛ و خداوند آمرزنده و رحیم است!»

۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنْ جَاءَكُمْ فَاسِقٌ بَنَّبِأْ فَتَبَيَّنُوا أَنْ تُصِيبُوا قَوْمًا بِجَهَالَةٍ فَتُصْبِحُوا عَلَىٰ مَا فَعَلْتُمْ نَادِمِينَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر شخص فاسقی خبری برای شما بیاورد، درباره آن تحقیق کنید، مبادا به گروهی از روی نادانی آسیب برستاید و از کرده خود پشیمان شوید!

٧) وَاعْلَمُوا أَنَّ فِيْكُمْ رَسُولَ اللَّهِ لَوْ يُطِيعُكُمْ فِي كَثِيرٍ مِّنَ الْأَمْرِ لَعَنِتُمْ وَلَكِنَّ اللَّهَ حَبَّبَ إِلَيْكُمُ الْإِيمَانَ وَرَزَّيْنَاهُ فِي قُلُوبِكُمْ وَكَرَّهَ إِلَيْكُمُ الْكُفْرَ وَالْفُسُوقَ وَالْعِصَيَانَ أُولَئِكَ هُمُ الرَّاجِدُونَ

- "و بدانید رسول خدا در میان شماست؛ هرگاه در بسیاری از کارها از شما اطاعت کند، به مشقت خواهد افتاد؛ ولی خداوند ایمان را محبوب شما قرار داده و آن را در دلهایتان زینت بخشدید، و (به عکس) کفر و سق و گناه را منفور تان قرار داده است؛ کسانی که دارای این صفاتند هدایت یافته‌گانند!"

٨) فَضْلًا مِّنَ اللَّهِ وَرَغْمَةً وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- "(و این برای شما بعنوان) فضل و نعمتی از سوی خداست؛ و خداوند دانا و حکیم است!)"

٩) وَإِن طَائِفَاتَنِ مِنَ الْمُؤْمِنِينَ افْتَلُوا فَأَصْلِحُوهَا بَيْنَهُمَا فَإِنْ بَغَتْ إِحْدَاهُمَا عَلَى الْأُخْرَى فَقَاتِلُوا الَّتِي تَبَغَّى حَتَّى تَفْئِءَ إِلَى أَمْرِ اللَّهِ فَإِنْ فَاءَتْ فَأَصْلِحُوهَا بَيْنَهُمَا بِالْعَدْلِ وَأَقْسِطُوا إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

- "و هرگاه دو گروه از مؤمنان با هم به نزاع و جنگ پردازند، آنها را آشتبه دهید؛ و اگر یکی از آن دو بر دیگری تجاوز کند، با گروه متجاوز پیکار کنید تا به فرمان خدا بازگردد؛ و هرگاه بازگشت (و زمینه صلح فراهم شد)، در میان آن دو به عدالت صلح برقرار سازید؛ و عدالت پیشه کنید که خداوند عدالت پیشگان را دوست می‌دارد."

١٠) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ إِخْوَةٌ فَاصْلِحُوهَا بَيْنَ أَخَوِيهِكُمْ وَأَتْقُوا اللَّهَ لَعْلَكُمْ تُرْحَمُونَ

- "مؤمنان برادر یکدیگرند؛ پس دو برادر خود را صلح و آشتبه دهید و تقوای الهی پیشه کنید، باشد که مشمول رحمت او شوید!"

١١) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا يَسْخِرُ قَوْمٌ مِّنْ قَوْمٍ عَسَى أَن يَكُونُوا خَيْرًا مِّنْهُمْ وَلَا نِسَاءٌ مِّنْ نِسَاءٍ عَسَى أَن يَكُنَّ خَيْرًا مِّنْهُنَّ وَلَا تَلْمِزُوا أَنفُسَكُمْ وَلَا تَنَابِرُوا بِالْأَلْقَابِ بِئْسَ الِاسْمُ الْفُسُوقُ بَعْدَ الْإِيمَانِ وَمَنْ لَمْ يَتَبَّعْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! نباید گروهی از مردان شما گروه دیگر را مسخره کنند، شاید آنها از اینها بهتر باشند؛ و نه زنانی زنان دیگر را، شاید آنان بهتر از اینان باشند؛ و یکدیگر را مورد طعن و عیجوبی قرار ندهید و با

القاب رشت و ناپسند یکدیگر را یاد نکنید، بسیار بد است که بر کسی پس از ایمان نام کفرآمیز بگذارد؛ و آنها که توبه نکنند، ظالم و ستمگرند!"

۱۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اجْتَنِبُوا كَثِيرًا مِّنَ الظُّنُنِ إِنَّ بَعْضَ الظُّنُنِ إِثْمٌ وَلَا تَجَسِّسُوا وَلَا يَعْتَبْ بَعْضُكُمْ بَعْضًا أَيْحِبُّ أَحَدُكُمْ أَنْ يَأْكُلَ لَحْمَ أَخِيهِ مَيِّتًا فَكَرْهُتُمُوهُ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ تَوَابُ رَحِيمٌ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! از بسیاری از گمانها پرهیزید، چرا که بعضی از گمانها گناه است؛ و هرگز (در کار دیگران) تجسس نکنید؛ و هیچ یک از شما دیگری را غیبت نکند، آیا کسی از شما دوست دارد که گوشت برادر مرده خود را بخورد؟! (به یقین) همه شما از این امر کراحت دارید؛ تقوای الهی پیشه کنید که خداوند توبه‌پذیر و مهربان است!"

۱۳) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِنَّا خَلَقْنَاكُمْ مِّنْ ذَكَرٍ وَأُنْثَى وَجَعَلْنَاكُمْ شُعُوبًا وَقَبَائِلَ لِتَعَارِفُوا إِنَّ أَكْرَمَكُمْ عِنْدَ اللَّهِ أَتَقَاءِكُمْ إِنَّ اللَّهَ عَلِيمٌ خَيْرٌ

- ای مردم! ما شما را از یک مرد و زن آفریدیم و شما را تیریده و قبیله‌ها قرار دادیم تا یکدیگر را بشناسید؛ (اینها ملاک امتیاز نیست)، گرامی ترین شما نزد خداوند با تقواترین شماست؛ خداوند دانا و آگاه است!"

۱۴) قَالَتِ الْأَغْرَابُ أَمَّا قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَلَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَلَمَّا يَدْخُلُ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ وَإِنْ تُطِيعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ لَا يَلْتَكُمْ مِّنْ أَعْمَالِكُمْ شَيْئًا إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- عربهای بادیه‌نشین گفتند: «ایمان آورده‌ایم» بگو: «شما ایمان نیاورده‌اید، ولی بگویید اسلام آورده‌ایم، اما هنوز ایمان وارد قلب شما نشده است! و اگر از خدا و رسولش اطاعت کنید، چیزی از پاداش کارهای شما را فروگذار نمی‌کند، خداوند، آمرزنده مهربان است.»

۱۵) إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ثُمَّ لَمْ يَرْتَابُوا وَجَاهُدُوا بِأَمْوَالِهِمْ وَأَنفُسِهِمْ فِي سَبِيلِ اللَّهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

- «مؤمنان واقعی تنها کسانی هستند که به خدا و رسولش ایمان آورده‌اند، سپس هرگز شک و تردیدی به خود راه نداده و با اموال و جانهای خود در راه خدا جهاد کرده‌اند؛ آنها راستگویانند.»

١٦) قُلْ أَتَعْلَمُونَ اللَّهَ بِدِينِكُمْ وَاللَّهُ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ

وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيهِمْ

- "بگو: «آیا خدا را از ایمان خود با خبر می سازید؟! او تمام آنچه را در آسمانها و زمین است می داند؛ و خداوند از همه چیز آگاه است!»"

١٧) يَمْنُونَ عَلَيْكَ أَنْ أَسْلَمُوا قُلْ لَا تَمْنُوا عَلَىَّ إِسْلَامَكُمْ بَلِ اللَّهُ يَمْنُ عَلَيْكُمْ

أَنْ هَذَا كُمْ لِلْإِيمَانِ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- "آنها بر تو مت می نهند که اسلام آورده اند؛ بگو: «اسلام آوردن خود را بر من منت نگذارید، بلکه خداوند بر شما منت می نهد که شما را به سوی ایمان هدایت کرده است، اگر (در ادعای ایمان) راستگو هستید!"

١٨) إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ غَيْبَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَاللَّهُ بَصِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- خداوند غیبت آسمانها و زمین را می داند و نسبت به آنچه انجام می دهید بیناست!"

کلیدی‌های ق

س-۵۰-تعداد آیات -۴۵- محل نزول مکد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشیشگر

١) ق وَالْقُرْآنِ الْمَجِيدِ

- ق، سوگند به قرآن مجید (که قیامت و رستاخیز حق است) !

٢) بَلْ عَجِبُوا أَنْ جَاءَهُمْ مُنذِرٌ مِّنْهُمْ فَقَالَ الْكَافِرُونَ هَذَا شَيْءٌ عَجِيبٌ

- "آنها تعجب کردند که پیامبری انذارگر از میان خودشان آمده؛ و کافران گفتند: «این چیز عجیبی است!»

۳) أَتَذَا مِنْنَا وَكُنَّا تُرَابًا ذَلِكَ رَجْعٌ بَعِيدٌ

- آیا هنگامی که مردیم و خاک شدیم (دوباره به زندگی بازمی‌گردیم)؟! این بازگشته بعید است!

۴) قَدْ عَلِمْنَا مَا تَنَفَّصُ الْأَرْضُ مِنْهُمْ وَعِنْدَنَا كِتَابٌ حَقِيقٌ

- «ولی ما می‌دانیم آنچه را زمین از بدن آنها می‌کاهد؛ و نزد ما کتابی است که همه چیز در آن محفوظ است!»

۵) بَلْ كَذَبُوا بِالْحَقِّ لَمَّا جَاءُهُمْ فَهُمْ فِي أَمْرٍ مَرِيجٍ

- «آنها حق را هنگامی که به سراغشان آمد تکذیب کردند؛ از این رو پیوسته در کار پراکنده خود متغیرند!»

۶) أَفَمْ يَنْظُرُوا إِلَى السَّمَاءِ فَوْقَهُمْ كَيْفَ بَنَيْنَاهَا وَرَبَّنَاهَا وَمَا لَهَا مِنْ فُرُوجٍ

- آیا آنان به آسمان بالای سرشان نگاه نکردند که چگونه ما آن را بنا کردیم، و چگونه آن را (بوسیله ستارگان) زینت بخشیده‌ایم و هیچ شکاف و شکستی در آن نیست؟!

۷) وَالْأَرْضَ مَدَدَنَاها وَالْقِينَا فِيهَا رَوَاسِيًّا وَأَنْبَتَنَا فِيهَا مِنْ كُلِّ زَوْجٍ بَهِيجٍ

- و زمین را گسترش دادیم و در آن کوه‌های عظیم و استوار افکنیدیم و از هر نوع گیاه بهجت‌انگیز در آن رویاندیم،

۸) تَبْصِرَةً وَذِكْرَى لِكُلِّ عَبْدٍ مُّنِيبٍ

- تا وسیله بینایی و یادآوری برای هر بنده توبه کاری باشد!

۹) وَنَزَّلْنَا مِنَ السَّمَاءِ مَاءً مُّبَارَكًا فَأَنْبَتَنَا بِهِ جَنَّاتٍ وَحَبَّ الْحَصِيدِ

- و از آسمان، آبی پربر کت نازل کردیم، و بوسیله آن باگها و دانه‌هایی را که درو می‌کند رویاندیم،

۱۰) وَالنَّخْلَ بَاسِقَاتٍ لَهَا طَلْعٌ نَّضِيدٌ

- و نخلهای بلند قامت که میوه‌های متراکم دارند؛

۱۱) رِزْقًا لِلْعِبَادِ وَأَحِيَّنَا بِهِ بَلْدَةً مَيْتًا كَذَلِكَ الْخُرُوجُ

- «همه اینها برای روزی بخشیدن به بندگان است و بوسیله باران سرزمین مرده را زنده کردیم؛ (آری) زنده‌شدن مُردگان نیز همین گونه است!»

۱۲) كَذَبَتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ وَأَصْحَابُ الرَّسْٰسٌ وَثَمُودٌ

- پیش از آنان قوم نوح و «اصحاب الرس» = قومی که در یمامه زندگی می‌کردند و پیامبری به نام حنظله داشتند، و قوم ثمود (پیامبرانشان را) تکذیب کردند،

۱۳) وَعَادٌ وَفِرْعَوْنُ وَإِخْوَانُ لُوطٍ

- و همچنین قوم عاد و فرعون و قوم لوط.

۱۴) وَأَصْحَابُ الْأَيْكَةِ وَقَوْمٌ تَبَعَ كُلُّ كَذَبَ الرَّسُولَ فَحَقٌّ وَعَيْدٌ

- و «اصحاب الایکه» = قوم شعیب] و قوم تبع (که در سرزمین یمن زندگی می کردند)، هر یک از آنها فرستادگان الهی را تکذیب کردند و وعده عذاب درباره آنان تحقق یافت!

۱۵) أَفَعَيْنَا بِالْخَلْقِ الْأَوَّلِ بَلْ هُمْ فِي لَبْسٍ مِّنْ خَلْقٍ جَدِيدٍ

- آیا ما از آفرینش نخستین عاجز ماندیم (که قادر بر آفرینش رستاخیز نباشیم)!؟ ولی آنها (با این همه دلایل روشن) باز در آفرینش جدید تردید دارند!

۱۶) وَلَقَدْ خَلَقْنَا إِلِّإِنْسَانَ وَتَعْلَمُ مَا تُوَسِّعُ سُبْهَ نَفْسُهُ وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْ حَبْلِ الْوَرَيدِ

- ما انسان را آفریدیم و سوسه های نفس او را می دانیم، و ما به او از رگ قلبیش نزدیکتریم!

۱۷) إِذْ يَتَلَقَّى الْمُتَلَقِّيَانِ عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَالِ قَعِيدُ

- «به خاطر بیاورید» هنگامی را که دو فرشته راست و چپ که ملازم انسانند اعمال او را دریافت می دارند؛"

۱۸) مَا يَلْفِظُ مِنْ قَوْلٍ إِلَّا لَدِيْهِ رَقِيبٌ عَتِيدٌ

- انسان هیچ سخنی را بر زبان نمی آورد مگر اینکه همان دم، فرشته ای مراقب و آماده برای انجام مأموریت (و ضبط آن) است!

۱۹) وَجَاءَتْ سَكْرَةُ الْمَوْتِ بِالْحَقِّ ذَلِكَ مَا كُنْتَ مِنْهُ تَحِيدُ

- سرانجام، سکرات (و بیخودی در آستانه) مرگ بحق فرامی رسد (و به انسان گفته می شود): این همان چیزی است که تو از آن می گریختی!

۲۰) وَكُفَخَ فِي الصُّورِ ذَلِكَ يَوْمُ الْوَعِيدِ

- «و در «صور» دمیده می شود؛ آن روز، روز تحقق وعده وحشتناک است!»

۲۱) وَجَاءَتْ كُلُّ نَفْسٍ مَعَهَا سَاعِقٌ وَشَهِيدٌ

- هر انسانی وارد محشر می گردد در حالی که همراه او حرکت دهنده و گواهی است!

(۲۲) لَقَدْ كُنْتَ فِي غَفْلَةٍ مِّنْ هَذَا فَكَشَفْنَا عَنْكَ غَطَاءَكَ فَبَصَرُكَ الْيَوْمَ حَدِيدٌ

- (به او خطاب می شود): تو از این صحته (و دادگاه بزرگ) غافل بودی و ما پرسه را از چشم تو کنار زدیم، و امروز چشمت کاملاً تیزبین است!

(۲۳) وَقَالَ قَرِينُهُ هَذَا مَا لَدَىٰ عَتَيْدٌ

- فرشته همنشین او می گوید: «این نامه اعمال اوست که نزد من حاضر و آمده است!»

(۲۴) أَلْقَيَا فِي جَهَنَّمَ كُلَّ كَفَّارٍ عَنِيدٍ

- (خداوند فرمان می دهد): هر کافر متکبر لجوح را در جهنم افکنید!

(۲۵) مَنَّاعَ لِلْخَيْرِ مُعْتَدِّ مُرِيبٍ

- آن کسی که به شدت مانع خیر و متغژ و در شک و تردید است (حتی دیگران را به تردید می افکند): «

(۲۶) الَّذِي جَعَلَ مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخِرَ فَالْقِيَاهُ فِي الْعَذَابِ الشَّدِيدِ

- همان کسی که معبد دیگری با خدا قرار داده، (آری) او را در عذاب شدید بیفکنید!

(۲۷) قَالَ قَرِينُهُ رَبَّنَا مَا أَطْغَيْتُهُ وَلَكِنْ كَانَ فِي ضَلَالٍ بَعِيدٍ

- و همنشینش (از شیاطین) می گوید: «پروردگار! من او را به طفیان واندشتیم، لکن او خود در گمراهی دور و درازی بود!»

(۲۸) قَالَ لَا تَخْتَصِمُوا لَدَىٰ وَقَدْ قَدَّمْتُ إِلَيْكُمْ بِالْوَعِيدِ

- (خداوند) می گوید: «نزد من جدال و مخاصمه نکنید: من پیشتر به شما هشدار داده ام (و اتمام حجت کرده ام)!»

(۲۹) مَا يُبَدِّلُ الْقَوْلُ لَدَىٰ وَمَا أَنَا بِظَلَامٍ لِلْعَيْدِ

- سخن من تغییر ناپذیر است، و من هرگز به بتندگان ستم نخواهم کرد!»

(۳۰) يَوْمَ نَقُولُ لِجَهَنَّمَ هَلِ امْتَلَأَتِ وَتَقُولُ هَلْ مِنْ مَرِيدٍ

- (به خاطر بیاورید) روزی را که به جهنم می گوییم: «آیا پر شده ای؟» و او می گوید: «آیا افزون بر این هم هست؟!»

(۳۱) وَأَزْلَفَتِ الْجَنَّةَ لِلْمُتَقِينَ غَيْرَ بَعِيدٍ

- (در آن روز) بهشت را به پرهیزگاران نزدیک می کنند، و فاصله ای از آنان ندارد!

(۳۲) هَذَا مَا تُوعَدُونَ لِكُلٌّ أَوَابٌ حَقِيقَةٌ

- این چیزی است که به شما وعده داده می‌شود، و برای کسانی است که بسوی خدا بازمی‌گردند و پیمانها و احکام او را حفظ می‌کنند.

(۳۳) مَنْ خَشِيَ الرَّحْمَنَ بِالْغَيْبِ وَجَاءَ بِقَلْبٍ مُّنِيبٍ

- آن کس که از خداوند رحمان در نهان پترسد و با قلبی پرانایه در محضر او حاضر شود!

(۳۴) ادْخُلُوهَا بِسَلَامٍ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُلُودِ

- (به آنان گفته می‌شود): بسلامت وارد بهشت شوید، امروز روز جاودانگی است!

(۳۵) لَهُمْ مَا يَشَاؤُونَ فِيهَا وَلَدَيْنَا مَرِيدٌ

- هر چه بخواهند در آنجا برای آنها هست، و نزد ما نعمتهای بیشتری است (که به فکر هیچ کس نمی‌رسد)!

(۳۶) وَكَمْ أَهْلَكْنَا قَبَلَهُمْ مِّنْ قَرْنَ هُمْ أَشَدُّ مِنْهُمْ بَطْشًا فَنَقَبُوا فِي الْبِلَادِ هَلْ مِنْ

مَحِصٌ

- "چه بسیار اقوامی را که پیش از آنها هلاک کردیم، اقوامی که از آنان قویتر بودند و شهرها (و کشورها) را گشودند؛ آیا راه فراری (از عذاب الهی) وجود دارد!"

(۳۷) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَذِكْرٌ لِمَنْ كَانَ لَهُ قَلْبٌ أَوْ أَلْقَى السَّمْعَ وَهُوَ شَهِيدٌ

- در این تذکری است برای آن کس که عقل دارد، یا گوش دل فرادهده در حالی که حاضر باشد!

(۳۸) وَلَقَدْ خَلَقْنَا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ وَمَا بَيْنَهُمَا فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ وَمَا مَسَّنَا مِنْ

لُغُوبٌ

- ما آسمانها و زمین و آنچه را در میان آنهاست در شش روز [=شش دوران] آفریدیم، و هیچ گونه رنج و سختی به ما نرسید! (با این حال چگونه زنده کردن مردگان برای ما مشکل است؟!)

**۳۹) فَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ قَبْلَ طُلُوعِ الشَّمْسِ وَقَبْلَ
الْغُرُوبِ**

- در برابر آنچه آنها می‌گویند شکیبا باش، و پیش از طلوع آفتاب و پیش از غروب تسبيح و حمد پروردگاری را بجا آور.

۴۰) وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبِّحْهُ وَأَدْبَارَ السُّجُودِ

- و در بخشی از شب او را تسبيح کن، و بعد از سجده‌ها!

۴۱) وَاسْتَمِعْ يَوْمَ يُنَادِ الْمُنَادِ مِنْ مَكَانٍ قَرِيبٍ

- و گوش فرا ده و منتظر روزی باش که منادی از مکانی نزدیک ندا می‌دهد.

۴۲) يَوْمَ يَسْمَعُونَ الصَّيْحَةَ بِالْحَقِّ ذَلِكَ يَوْمُ الْخُرُوجِ

- "روزی که همگان صیحه رستاخیز را بحق می‌شنوند؛ آن روز، روز خروج (از قبرها) است!"

۴۳) إِنَّا هُنْ نُحْيِ وَتُمْتَتُ وَإِلَيْنَا الْمَصِيرُ

- ماییم که زنده می‌کنیم و می‌میرانیم، و بازگشت تنها بسوی ماست!

۴۴) يَوْمَ تَشَقَّقُ الْأَرْضُ عَنْهُمْ سَرَاغًا ذَلِكَ حَشْرٌ عَلَيْنَا يَسِيرٌ

- "روزی که زمین به سرعت از روی آنها شکافته می‌شود و (از قبرها) خارج می‌گردد؛ و این جمع کردن برای ما آسان است!"

۴۵) نَحْنُ أَعْلَمُ بِمَا يَقُولُونَ وَمَا أَنْتَ عَلَيْهِمْ بِجَبَارٍ فَذَكِّرْ بِالْقُرْآنِ مَنْ يَخَافُ

وَعَيْدِ

- "ما به آنچه آنها می‌گویند آگاهتریم، و تو مأمور به اجراء آنها (به ایمان) نیستی؛ پس بوسیله قرآن، کسانی را که از عذاب من می‌ترسند مذکور ساز (وظیفه تو همین است)!"

سُورَةُ الْذَّارِيَاتِ

سۤ۵۱- تعداد آیات ۶- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششنده بخایشگر

۱) وَالذَّارِيَاتِ ذَرْوَا

- سوگند به بادهایی که (ابره را) به حرکت درمی آورند،

۲) فَالْحَامِلَاتِ وَقْرًا

- سوگند به آن ابرها که بار سنگینی (از باران را) با خود حمل می کنند،

۳) فَالْجَارِيَاتِ يُسْرًا

- و سوگند به کشتیهایی که به آسانی به حرکت درمی آیند،

۴) فَالْمُقَسَّمَاتِ أُمْرًا

- و سوگند به فرشتگانی که کارها را تقسیم می کنند،

۵) إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَصَادِقً

- "(آری سوگند به همه اینها) که آنچه به شما وعده شده قطعاً راست است؛"

۶) وَإِنَّ الدِّينَ لَوَاقِعٌ

- و بیشک (رستاخیز) و جزای اعمال واقع شدنی است!

۷) وَالسَّمَاءِ ذَاتِ الْحُبُكِ

- قسم به آسمان که دارای چین و شکتهای زیباست،

۸) إِنَّكُمْ لَفِي قَوْلٍ مُّخْتَلِفٍ

- که شما (درباره قیامت) در گفتاری مختلف و گوناگونید!

۹) يُؤْفَكُ عَنْهُ مَنْ أُفِكَ

– (تنها) کسی از ایمان به آن منحرف می‌شود که از قبول حق سرباز می‌زند!

۱۰) قُتِلَ الْخَرَّاصُونَ

– کشته باد دروغگویان (و مرگ بر آنها)!

۱۱) الَّذِينَ هُمْ فِي غَمْرَةٍ سَاهُونَ

– همانها که در جهل و غفلت فرو رفته‌اند،

۱۲) يَسْأَلُونَ أَيَّانَ يَوْمَ الدِّينِ

– و پیوسته سوال می‌کنند: «روز جزا چه موقع است؟!»

۱۳) يَوْمَ هُمْ عَلَى النَّارِ يُفْتَنُونَ

– (آری) همان روزی است که آنها را بر آتش می‌سوزانند!

۱۴) ذُوقُوا فِتْنَتَكُمْ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تَسْتَعْجِلُونَ

– (و گفته می‌شود): بچشید عذاب خود را، این همان چیزی است که برای آن شتاب داشتید!

۱۵) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَعَيْوَنٍ

– به یقین، پرهیزگاران در باغهای بهشت و در میان چشمها قرار دارند،

۱۶) آخِذِينَ مَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُحْسِنِينَ

– و آنچه پروردگارشان به آنها پخشیده دریافت می‌دارند، زیرا پیش از آن (در سرای دنیا) از نیکوکاران بودند!

۱۷) كَانُوا قَلِيلًا مِنَ اللَّيْلِ مَا يَهْجَعُونَ

– آنها کمی از شب را می‌خوابیدند،

۱۸) وَإِلَّا سُحَارٌ هُمْ يَسْتَغْفِرُونَ

– و در سحر گاهان استغفار می‌کردند،

۱۹) وَفِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ لِلْسَّائِلِ وَالْمَحْرُومِ

– و در اموال آنها حقی برای سائل و محروم بود!

۲۰) وَقَى الْأَرْضِ آيَاتُ لِلْمُوقَنِينَ

- و در زمین آیاتی برای جویندگان یقین است.

۲۱) وَقَى أَنفُسِكُمْ أَفَلَا تُبَصِّرُونَ

- « در وجود خود شما (نیز آیاتی است)؛ آیا نمی بینید؟! »

۲۲) وَقَى السَّمَاءِ رِزْقُكُمْ وَمَا تُوعَدُونَ

- و روزی شما در آسمان است و آنچه به شما وعده داده می شود!

۲۳) فَوَرَبُ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ إِنَّهُ لَحَقٌ مُّثْلٌ مَا أَنْكُمْ تَنْطِقُونَ

- سوگند به پروردگار آسمان و زمین که این مطلب حق است همان گونه که شما سخن می گویید!

۲۴) هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ ضَيْفِ إِبْرَاهِيمَ الْمُكْرَمِينَ

- آیا خبر مهمانهای بزرگوار ابراهیم به تو رسیده است؟

۲۵) إِذْ دَخَلُوا عَلَيْهِ قَالُوا سَلَامًا قَالَ سَلَامٌ قَوْمٌ مُنْكَرُونَ

- در آن زمان که بر او وارد شدند و گفتند: «سلام بر تو!» او گفت: «سلام بر شما که جمعیتی ناشناخته اید!»

۲۶) فَرَاغَ إِلَى أَهْلِهِ فَجَاءَ بِعِجْلٍ سَمِينٍ

- سپس پنهانی به سوی خانواده خود رفت و گوشه فربه (و بربان شده ای را برای آنها) آورد.

۲۷) فَقَرَبَهُ إِلَيْهِمْ قَالَ أَلَا تَأْكُلُونَ

- و نزدیک آنها گذارد، (ولی با تعجب دید دست بسوی غذا نمی بردند) گفت: «آیا شما غذا نمی خورید؟!»

۲۸) فَأَوْجَسَ مِنْهُمْ خِفَةً قَالُوا لَا تَخَفْ وَبَشِّرُوهُ بِغُلَامٍ عَلِيمٍ

- و از آنها احساس وحشت کرد، گفتند: نترس (ما رسولان و فرشتگان پروردگار توانیم)! و او را بشارت به تولد پسری دانا دادند.

۲۹) فَأَقْبَلَتِ امْرَأَتُهُ فِي صَرَّةٍ فَصَكَّتْ وَجْهَهَا وَقَالَتْ عَجُوزٌ عَقِيمٌ

- در این هنگام همسرش جلو آمد در حالی که (از خوشحالی و تعجب) فریاد می کشید به صورت خود زد و گفت: «آیا پسری خواهم آورد در حالی که) پیرزنی نازه هستم؟!»

(۳۰) قَالُوا كَذَلِكَ قَالَ رَبُّكِ إِنَّهُ هُوَ الْحَكِيمُ الْعَلِيمُ

- گفتند: «پروردگارت چنین گفته است، او حکیم و دانست!»

(۳۱) قَالَ فَمَا خَطْبُكُمْ أَيُّهَا الْمُرْسَلُونَ

- (ابراهیم) گفت: «ماموریت شما چیست ای فرستادگان (خدا)؟»

(۳۲) قَالُوا إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَى قَوْمٍ مُجْرِمِينَ

- گفتند: «ما به سوی قوم مجرمی فرستاده شده‌ایم...»

(۳۳) لِنُرْسِلَ عَلَيْهِمْ حِجَارَةً مِنْ طِينٍ

- «تا بارانی از «سنگ»

- «گل» بر آنها بفرستیم؛"

(۳۴) مُسَوَّمَةً عِنْدَ رَبِّكَ لِلْمُسْرِفِينَ

- سنگهایی که از ناحیه پروردگارت برای اسرافکاران نشان گذاشته شده است!

(۳۵) فَأَخْرَجْنَا مَنْ كَانَ فِيهَا مِنَ الْمُؤْمِنِينَ

- ما مؤمنانی را که در آن شهرهای (قوم لوط) زندگی می‌کردند (قبل از نزول عذاب) خارج کردیم،

(۳۶) فَمَا وَجَدْنَا فِيهَا غَيْرَ بَيْتٍ مِنَ الْمُسْلِمِينَ

- ولی جز یک خانواده بالیمان در تمام آنها نیافتیم!

(۳۷) وَتَرَكْنَا فِيهَا آيَةً لِلّذِينَ يَخَافُونَ الْعَذَابَ الْأَلِيمَ

- و در آن (شهرهای بلا دیده) نشانه‌ای روشن برای کسانی که از عذاب دردناک می‌ترسند به جای گزاردیم.

(۳۸) وَقَى مُوسَى إِذْ أَرْسَلْنَاهُ إِلَى فِرْعَوْنَ بِسُلْطَانٍ مُّبِينٍ

- "و در (زندگی) موسی نیز (نشانه و درس عبرتی بود) هنگامی که او را با دلیلی آشکار به سوی فرعون فرستادیم؛"

(۳۹) فَتَوَلَّى بِرُكْنِهِ وَقَالَ سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ

- اما او با تمام وجودش از وی روی بر تافت و گفت: «این مرد یا ساحر است یا دیوانه!»

٤٠) فَآخَذْنَاهُ وَجَنُودَهُ فَنَبَذَنَاهُمْ فِي الْيَمِّ وَهُوَ مُلِيمٌ

- از این رو ما او و لشکریانش را گرفتیم و به دریا افکنیدیم در حالی که در خور سرزنش بود!

٤١) وَقَى عَادٍ إِذْ أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمُ الرِّيحَ الْأَعِقِيمَ

- و (همچنین) در سرگذشت «عاد» (آیتی است) در آن هنگام که تندیادی بیاران بر آنها فرستادیم،

٤٢) مَا تَذَرُّ مِنْ شَيْءٍ أَتَتْ عَلَيْهِ إِلَّا جَعَلْنَاهُ كَالْرَّمِيمِ

- که بر هیچ چیز نمی گذشت مگر اینکه آن را همچون استخوانهای پوسیده می ساخت.

٤٣) وَقَى ثَمُودٍ إِذْ قِيلَ لَهُمْ تَمَتَّعُوا حَتَّىٰ حِينَ

- و نیز در سرگذشت قوم «ثمود» عبرتی است در آن هنگام که به آنان گفتته شد: «مدتی کوتاه بهره مند باشید (و سپس منتظر عذاب)!»

٤٤) فَعَتَوْا عَنْ أَمْرِ رَبِّهِمْ فَآخَذْتُهُمُ الصَّاعِقَةُ وَهُمْ يَنْظُرُونَ

- آنها از فرمان پروردگارشان سریاز زدند، و صاعقه آنان را فراگرفت در حالی که (خبره خیره) نگاه می کردند (بی آنکه قدرت دفاع داشته باشند) !

٤٥) فَمَا اسْتَطَاعُوا مِنْ قِيَامٍ وَمَا كَانُوا مُنْتَصِرِينَ

- چنان بر زمین افتادند که توان برخاستن نداشتند و نتوانستند از کسی باری طلبند!

٤٦) وَقَوْمَ نُوحٍ مِنْ قَبْلِ إِنَّهُمْ كَانُوا قَوْمًا فَاسِقِينَ

- همچنین قوم نوح را پیش از آنها هلاک کردیم، چرا که قوم فاسقی بودند!

٤٧) وَالسَّمَاءَ بَيْنَهَا بِأَيْدٍ وَإِنَّا لَمُوْسِعُونَ

- و ما آسمان را با قدرت بنا کردیم، و همواره آن را وسعت می بخشیم!

٤٨) وَالأَرْضَ فَرَشَنَا هَا فَنِعْمَ الْمَاهِدُونَ

- و زمین را گستردمیم، و چه خوب گستراندهای هستیم!

٤٩) وَمِنْ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقْنَا زَوْجَيْنِ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُونَ

- و از هر چیز دو جفت آفریدیم، شاید متذکر شوید!

۵۰) فَقُرُوْا إِلَى اللَّهِ إِنَّى لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ

- پس به سوی خدا پکریزید، که من از سوی او برای شما بیم‌دهنده‌ای آشکارم!

۵۱) وَلَا تَجْعَلُوا مَعَ اللَّهِ إِلَهًا آخَرَ إِنَّى لَكُمْ مِنْهُ نَذِيرٌ مُبِينٌ

- و با خدا معبدود دیگری قرار ندهید، که من برای شما از سوی او بیم‌دهنده‌ای آشکارم!

۵۲) كَذَلِكَ مَا أَتَى الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ مَنْ رَسُولٌ إِلَّا قَالُوا سَاحِرٌ أَوْ مَجْنُونٌ

- این گونه است که هیچ پیامبری قبل از اینها بسوی قومی فرستاده نشد مگر اینکه گفتند: «او ساحر است یا دیوانه!»

۵۳) أَتُواصُوا بِهِ بَلْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ

- آیا یکدیگر را به آن سفارش می‌کردند (که همه چنین تهمتی بزنند)! نه، بلکه آنها قومی طفیانگرند.

۵۴) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ فَمَا أَنْتَ بِمُلْوَمٍ

- «حال که چنین است از آنها روی پکران که هرگز در خور ملامت نخواهی بود:»

۵۵) وَذَكَرْ فِإِنَّ الذِّكْرَ تَنَفَّعُ الْمُؤْمِنِينَ

- و پیوسته تذکر ده، زیرا تذکر مؤمنان را سود می‌بخشد.

۵۶) وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ وَالْإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونَ

- من جن و انس را نیافریدم جز برای اینکه عبادتم کنند (و از این راه تکامل یابند و به من نزدیک شوند)!

۵۷) مَا أُرِيدُ مِنْهُمْ مِنْ رِزْقٍ وَمَا أُرِيدُ أَنْ يُطْعَمُونَ

- هرگز از آنها روزی نمی‌خواهم، و نمی‌خواهم مرا اطعام کنند!

۵۸) إِنَّ اللَّهَ هُوَ الرَّزَاقُ ذُو الْقُوَّةِ الْمُتَّиِّنُ

- خداوند روزی دهنده و صاحب قوت و قدرت است!

۵۹) فَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا ذُنُوبًا مُثْلَ ذُنُوبِ أَصْحَابِهِمْ فَلَا يَسْتَعْجِلُونَ

- «و برای کسانی که ستم کردنده، سهم بزرگی از عذاب است همانند سهم یارانشان (از اقوام ستمگر پیشین)؛ بنابراین عجله نکنند!»

٦٠) فَوَيْلٌ لِّلَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ يَوْمِهِمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

- پس وای بر کسانی که کافر شدند از روزی که به آنها وعده داده می‌شود!

سورة الطور

س-٥٢-تعداد آیات-٤٩- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخسایشگر

۱) والطُّورِ

- سوگند به کوه طور.

۲) وَكِتاب مَسْطُورٍ

- و کتابی که نوشته شده،

۳) فِي رَقٍ مَّنْشُورٍ

- در صفحه‌ای گسترده،

۴) وَالْبَيْتِ الْمَعْمُورِ

- و سوگند به «بیت المعمور».

۵) وَالسَّقْفِ الْمَرْفُوعِ

- سقف برافراشته،

۶) وَالْبَحْرُ الْمَسْجُورِ

- دریای مملوٰ و برافروخته،

۷) إِنَّ عَذَابَ رَبِّكَ لَوَاقِعٌ

- که عذاب پروردگارت واقع می‌شود،

۸) مَا لَهُ مِنْ دَافِعٍ

- و چیزی از آن مانع نخواهد بود!

۹) يَوْمَ تَمُورُ السَّمَاءَ مَوْرًا

- (این عذاب الهی) در آن روزی است که آسمان به شدت به حرکت درمی‌آید،

۱۰) وَتَسِيرُ الْجَبَلُ سَيِّرًا

- و کوهها از جا کنده و متحرک می‌شوند!

۱۱) فَوَيْلٌ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان،

۱۲) الَّذِينَ هُمْ فِي حَوْضِ يَلْعِبُونَ

- همانها که در سخنان باطل به بازی مشغولند!

۱۳) يَوْمَ يُدَعُّونَ إِلَى نَارِ جَهَنَّمَ دَعَّا

- در آن روز که آنها را بزور به سوی آتش دوزخ می‌رانند!

۱۴) هَذِهِ النَّارُ الَّتِي كُنْتُمْ بِهَا تُكَذِّبُونَ

- (به آنها می‌گویند): این همان آتشی است که آن را انکار می‌کردید.

۱۵) أَفَسِحْرُ هَذَا أَمْ أَنْتُمْ لَا تُتَصْرِّفُونَ

- آیا این سحر است یا شما نمی‌بینید؟!

۱۶) اَصْلُوهَا فَاصْبِرُوا اُولَئِنَّا تَصْبِرُوا سَوَاءٌ عَلَيْكُمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "در آن وارد شوید و بسوزید؛ می خواهید صبر کنید یا نکنید، برای شما یکسان است؛ چرا که تنها به اعمالتان جزا داده می شوید!"

۱۷) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَعِيمٍ

- ولی پرهیزگاران در میان باگهای بهشت و نعمتهای فراوان جای دارند.

۱۸) فَاكِهِينَ بِمَا آتَاهُمْ رَبُّهُمْ وَوَقَاهُمْ رَبُّهُمْ عَذَابَ الْجَحِيمِ

- و از آنجه پروردگارشان به آنها داده و آنان را از عذاب دوزخ نگاه داشته است شاد و مسرورندا!

۱۹) كُلُّوا وَاشْرِبُوا هَنِئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "(به آنها گفته می شود): بخورید و بیاشامید گوار؛ اینها در برابر اعمالی است که انجام می دادید!"

۲۰) مُتَكَبِّئِينَ عَلَى سُرُرٍ مَصْفُوفَةٍ وَزَوَّجَهَا مُبْحُورٌ عَيْنٌ

- این در حالی که بر تختهای صفت کشیده در کنار هم تکیه می زندند، و «hour العین» را به همسری آنها درمی آوریم!

۲۱) وَالَّذِينَ آمَنُوا وَاتَّبَعُهُمْ ذُرِّيَّتُهُمْ يَأْيَمَانُ الْحَقْنَا بِهِمْ ذُرِّيَّتُهُمْ وَمَا أَلْتَهُمْ مِنْ

عَمَلَهُمْ مِنْ شَيْءٍ كُلُّ امْرَئٍ بِمَا كَسَبَ رَاهِينٌ

- "کسانی که ایمان آوردن و فرزندانشان به پیروی از آنان ایمان اختیار کردند، فرزندانشان را (در بهشت) به آنان ملحق می کنیم؛ و از (پاداش) عملشان چیزی نمی کاهیم؛ و هر کس در گرو اعمال خویش است!"

۲۲) وَأَمْدَدَنَاهُمْ بِفَاقِهَةٍ وَلَحْمٌ مَمَّا يَشْتَهُونَ

- و همواره از انواع میوه ها و گوشتهها - از هر نوع که بخواهند - در اختیارشان می گذاریم!

۲۳) يَسْتَازَ عُونَ فِيهَا كَأسًا لَّا لَغُوً فِيهَا وَلَا تَأْثِيمٌ

- آنها در بهشت جامهای بر از شراب طهور را که نه بیهوده گویی در آن است و نه گناه، از یکدیگر می گیرند!

۲۴) وَيَطْوُفُ عَلَيْهِمْ غِلْمَانٌ لَّهُمْ كَانُهُمْ لُؤلُؤٌ مَكْنُونٌ

- و پیوسته بر گردشان نوجوانانی برای (خدمت) آنان گردش می کنند که همچون مرواریدهای درون صدفند!

۲۵) وَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَىٰ بَعْضٍ يَتَسَاءَلُونَ

- «در این هنگام رو به یکدیگر کرده (از گذشته) سؤال می نمایند»

۲۶) قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ

- می گویند: «ما در میان خانواده خود ترسان بودیم (میادا گناهان آنها دامن ما را بگیرد)!

۲۷) فَمَنَّ اللَّهُ عَلَيْنَا وَوَقَانَا عَذَابَ السَّمُومِ

- اما خداوند بر ما متن نهاد و از عذاب کشنده ما را حفظ کردا!

۲۸) إِنَّا كُنَّا مِنْ قَبْلِ نَدْعُوهُ إِنَّهُ هُوَ الْبَرُّ الرَّحِيمُ

- ما از پیش او را می خواندیم (و می پرستیدیم ، که اوست نیکوکار و مهربان!)

۲۹) فَذَكَرْ فَمَا أَنْتَ بِنَعْمَتِ رَبِّكَ بِكَاهِنْ وَلَا مَجْنُونْ

- پس تذکر ده، که به لطف پروردگارت تو کاهن و مجnon نیستی!

۳۰) أَمْ يَقُولُونَ شَاعِرٌ نَّرَبَصُ بِهِ رَبِّ الْمُنْوَنِ

- بلکه آنها می گویند: «او شاعری است که ما انتظار مرگش را می کشیم!»

۳۱) قُلْ تَرَبَّصُوا فَإِنِّي مَعَكُمْ مِّنَ الْمُتَرَبَّصِينَ

- یکگو: «انتظار بکشید که من هم با (شما انتظار می کشم شما انتظار مرگ مرا، و من انتظار نایبودی شما را با عذاب الهی)!

۳۲) أَمْ تَأْمُرُهُمْ أَحْلَامُهُمْ بِهَذَا أَمْ هُمْ قَوْمٌ طَاغُونَ

- آیا عقلهایشان آنها را به این اعمال دستور می دهد، یا قومی طغیانگرند؟

۳۳) أَمْ يَقُولُونَ تَقَوَّلَهُ بَلْ لَا يُؤْمِنُونَ

- یا می گویند: «قرآن را به خدا افترا بسته»، ولی آنان ایمان ندارند.

۳۴) فَلْيَأْتُوا بِحَدِيثٍ مُّثْلِهِ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ

- اگر راست می گویند سخنی همانند آن بیاورند!

۳۵) أَمْ خَلَقُوا مِنْ غَيْرِ شَيْءٍ أَمْ هُمُ الْخَالِقُونَ

- یا آنها بی هیچ آفریده شده‌اند، یا خود خالق خویشند؟!

۳۶) أَمْ خَلَقُوا السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بَلْ لَّا يُوقِنُونَ

- آیا آنها آسمانها و زمین را آفریده‌اند؟ بلکه آنها جویای یقین نیستند!

۳۷) أَمْ عِنْدَهُمْ حَزَائِنُ رِبِّكَ أَمْ هُمُ الْمُصَيْطِرُونَ

- آیا خزانی پروردگارت نزد آنهاست؟! یا بر همه چیز عالم سیطره دارند؟!

۳۸) أَمْ لَهُمْ سُلْمٌ يَسْتَمْعُونَ فِيهِ فَلَيَاتٍ مُسْتَمْعَهُمْ بِسُلْطَانٍ مُبِينٍ

- آیا تردبانی دارند (که به آسمان بالا می‌روند) و بوسیله آن اسرار وحی را می‌شنوند؟! کسی که از آنها این ادعای را دارد دلیل روشنی بیاورد!

۳۹) أَمْ لَهُ الْبَنَاتُ وَلَكُمُ الْبَنْوَنَ

- آیا سهم خدا دختران است و سهم شما پسران (که فرشتگان را دختران خدا می‌نامید)؟!

۴۰) أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُتَقْلُونَ

- آیا تو از آنها پاداشی می‌طلبی که در زیر بار گران آن قرار دارند؟!

۴۱) أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْبُرُونَ

- آیا اسرار غیب نزد آنهاست و از روی آن می‌نویستند؟!

۴۲) أَمْ يُرِيدُونَ كَيْدًا فَالَّذِينَ كَفَرُوا هُمُ الْمَكِيدُونَ

- آیا می‌خواهند نقشه شیطانی برای تو بکشند؟! ولی بدانند خود کافران در دام این نقشه‌ها گرفتار می‌شوند!

۴۳) أَمْ لَهُمْ إِلَهٌ غَيْرُ اللَّهِ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- یا معبودی غیر خداوند دارند (که قول یاری به آنها داده)؟! منزه است خدا از آنچه همتای او قرار می‌دهند!

۴۴) وَإِنْ يَرَوْا كِسْنَةً مِنَ السَّمَاءِ سَاقِطًا يَقُولُوا سَحَابٌ مَرْكُومٌ

- آنها (چنان لجوچند که) اگر بینند قطعه سنگی از آسمان (برای عذابشان) سقوط می‌کند می‌گویند: «این ابر متراکمی است!»

٤٥) فَذَرْهُمْ حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي فِيهِ يُصْعَقُونَ

- "حال که چنین است آنها را رها کن تا روز مرگ خود را ملاقات کنند؛"

٤٦) يَوْمَ لَا يُغْنِي عَنْهُمْ كَيْدُهُمْ شَيْئًا وَلَا هُمْ يُنَصَّرُونَ

- روزی که نقشه‌های آنان سودی به حالشان نخواهد داشت و (از هیچ سو) باری نمی‌شوند!

٤٧) وَإِنَّ لِلَّذِينَ ظَلَمُوا عَذَابًا دُونَ ذَلِكَ وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ

- "و برای ستمگران عذابی قبل از آن است (در همین جهان)؛ ولی بیشترشان نمی‌دانند!"

٤٨) وَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ فَإِنَّكَ بِأَعْيُنِنَا وَسَيَّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ حِينَ تَقُومُ

- در راه ابلاغ حکم پروردگارت صبر و استقامت کن، چرا که تو در حفاظت کامل ما قرار داری! و هنگامی که بر می‌خیزی پروردگارت را تسییح و حمد گوی!

٤٩) وَمِنَ اللَّيْلِ فَسَبَّحَهُ وَإِذْبَارَ النُّجُومِ

- (همچنین) به هنگام شب او را تسییح کن و به هنگام پشت کردن ستارگان (و طلوع صبح)!

السَّمَرِكِ الْقَبِيْلِ

س-٥٣ - تعداد آیات-٦٢ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

١) وَالنَّجْمِ إِذَا هَوَى

- سوگند به ستاره هنگامی که افول می‌کند،

٢) مَا ضَلَّ صَاحِبِكُمْ وَمَا غَوَى

- که هر گز دوست شما [= محمد «ص»] منحرف نشده و مقصد را گم نکرده است.

۳) وَمَا يَنْطِقُ عَنِ الْهَوَى

- و هرگز از روی هوای نفس سخن نمی‌گوید!

۴) إِنْ هُوَ إِلَّا وَحْيٌ يُوحَى

- آنچه می‌گوید چیزی جز وحی که بر او نازل شده نیست!

۵) عَلَمَهُ شَدِيدُ الْقُوَى

- "آن کس که قدرت عظیمی دارد [=جبرئیل امین] او را تعلیم داده است!"

۶) ذُو مِرَّةٍ فَاسْتَوَى

- "همان کس که توانایی فوق العاده دارد؛ او سلطه یافت..."

۷) وَهُوَ بِالْأَفْقِ الْأَعْلَى

- در حالی که در آفاق اعلیٰ قرار داشت!

۸) ثُمَّ ذَاتَ فَتَدَلَّى

- سپس نزدیکتر و نزدیکتر شد...

۹) فَكَانَ قَابَ قَوْسِينِ أَوْ أَذْنَى

- "تا آنکه فاصله او (با پیامبر) به اندازه فاصله دو کمان یا کمتر بود؛"

۱۰) فَأَوْحَى إِلَى عَبْدِهِ مَا أُوحَى

- در اینجا خداوند آنچه را وحی کردنی بود به بنداهش وحی نمود.

۱۱) مَا كَذَبَ الْفُؤَادُ مَا رَأَى

- قلب (پاک او) در آنچه دید هرگز دروغ نگفت.

۱۲) أَفَتُمَارُونَهُ عَلَى مَا يَرَى

- آیا با او درباره آنچه (با چشم خود) دیده مجادله می‌کنید؟!

۱۳) وَلَقَدْ رَآهُ نَزْلَةً أُخْرَى

- و بار دیگر نیز او را مشاهده کرد،

(۱۴) عِنْدَ سِدْرَةِ الْمُنْتَهَىٰ

- نزد «سدرة المنتهى»،

(۱۵) عِنْدَهَا جَنَّةُ الْمَأْوَىٰ

- که «جنت المأوى» در آنجاست!

(۱۶) إِذْ يَعْشَىٰ السِّدْرَةَ مَا يَعْشَىٰ

- در آن هنگام که چیزی [=نور خیره کننده‌ای] سدرة المنتهى را پوشانده بود،

(۱۷) مَا زَاغَ الْبَصَرُ وَمَا طَغَىٰ

- چشم او هرگز منحرف نشد و طفیان نکرد (آچه دید واقعیت بود)!

(۱۸) لَقَدْ رَأَىٰ مِنْ آيَاتِ رَبِّهِ الْكُبْرَىٰ

- او پاره‌ای از آیات و نشانه‌های بزرگ پروردگارش را دید!

(۱۹) أَفَرَأَيْتُمُ اللَّاتَ وَالْعَزَىٰ

- به من خبر دهید آیا بتهایی «لات» و «عزی»...

(۲۰) وَمَنَّا تَهَالَّةَ الْأُخْرَىٰ

- و «منات» که سوئین آنهاست (دختران خدا هستند)؟!

(۲۱) أَلَّكُمُ الذَّكَرُ وَلَهُ الْأُنْشَىٰ

- آیا سهم شما پسر است و سهم او دختر؟! (در حالی که بزعم شما دختران کم ارزش‌ترند!)

(۲۲) تِلْكَ إِذَا قِسْمَةً ضِيزَىٰ

- در این صورت این تقسیمی ناعادله است!

۲۳) إِنْ هِيَ إِلَّا أَسْمَاءٌ سَمَّيْتُهَا أَنْتُمْ وَآباؤُكُمْ مَا أَنْزَلَ اللَّهُ بِهَا مِنْ سُلطَانٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَمَا تَهْوَى الْأَنْفُسُ وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنْ رَبِّهِمُ الْهُدَىٰ

- "اینها فقط نامهایی است که شما و پدرانتان بر آنها گذاشته اید (نامهایی بی مسمّا)، و هرگز خداوند دلیل و حجتی بر آن نازل نکرده؛ آنان فقط از گمانهای بی اساس و هوای نفس پیروی می کنند در حالی که هدایت از سوی پروردگارشان برای آنها آمده است!"

۲۴) أَمْ لِلنِّسَانِ مَا تَمَنَّىٰ

- یا آنچه انسان تمناً دارد به آن می رسد؟!

۲۵) فَلِلَّهِ الْآخِرَةُ وَالْأُولَىٰ

- در حالی که آخرت و دنیا از آن خداست!

۲۶) وَكَمْ مِنْ مَلَكٍ فِي السَّمَاوَاتِ لَا تُغْنِي شَفَاعَتُهُمْ شَيْئًا إِلَّا مِنْ بَعْدِ أَنْ يَأْذَنَ اللَّهُ لِمَنْ يَشَاءُ وَبَرْضًا

- و چه بسیار فرشتگان آسمانها که شفاعت آنها سودی نمی بخشد مگر پس از آنکه خدا برای هر کس بخواهد و راضی باشد اجازه (شفاعت) دهد!

۲۷) إِنَّ الَّذِينَ لَا يُؤْمِنُونَ بِالْآخِرَةِ لَيُسَمُّونَ الْمَلَائِكَةَ تَسْمِيَةَ الْأُنْشَىٰ

- کسانی که به آخرت ایمان ندارند، فرشتگان را دختر (خدا) نامگذاری می کنند!

۲۸) وَمَا لَهُمْ بِهِ مِنْ عِلْمٍ إِنْ يَتَّبِعُونَ إِلَّا الظَّنَّ وَإِنَّ الظَّنَّ لَا يُغْنِي مِنَ الْحَقِّ شَيْئًا

- آنها هرگز به این سخن دانشی ندارند، تنها از گمان بی پایه پیروی می کنند با اینکه «گمان» هرگز انسان را از حق بی نیاز نمی کند!

۲۹) فَأَغْرِضْ عَنْ مَنْ تَوَلََّ عَنْ ذِكْرِنَا وَلَمْ يُرِدْ إِلَّا الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

- حال که چنین است از کسی که از یاد ما روی می گرداند و جز زندگی مادی دنیا را نمی طلبد، اعراض کن!

(۳۰) ذَلِكَ مَبْلَغُهُمْ مِّنَ الْعِلْمِ إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ

بِمَنِ اهْنَدَى

- "این آخرين حذ آگاهی آنهاست؛ پروردگار تو کسانی را که از راه او گمراه شده‌اند بهتر می‌شناسد، و (همچنین)
هدایت یافتنگان را از همه بهتر می‌شناسد!"

(۳۱) وَلِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لِيَجْزِيَ الَّذِينَ أَسَأَوْا بِمَا عَمِلُوا

وَيَاجْزِيَ الَّذِينَ أَحْسَنُوا بِالْحُسْنَى

- و برای خداست آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است تا بدکاران را به کیفر کارهای بدشان برساند و نیکوکاران
را در برابر اعمال نیکشان پاداش دهد!

(۳۲) الَّذِينَ يَجْتَنِبُونَ كَبَائِرَ الِّإِثْمِ وَالْفَوَاحِشَ إِنَّ اللَّمَمَ إِنَّ رَبَّكَ وَاسِعُ الْمَغْفِرَةِ

هُوَ أَعْلَمُ بِكُمْ إِذَا أَنْشَأْتُمْ إِذَا أَنْتُمْ أَجْتَهَ فِي بُطُونِ أَمَهَاتِكُمْ فَلَا

تُزَكَّوْا أَنْفُسَكُمْ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنِ اتَّقَى

- "همانها که از گناهان بزرگ و اعمال زشت دوری می‌کنند، جز گناهان صغیره (که گاه آلووه آن می‌شوند)؛
آمرزش پروردگار تو گستردۀ است؛ او نسبت به شما از همه آگاهتر است از آن هنگام که شما را از زمین آفرید و
در آن موقع که بصورت جنینهایی در شکم مادرانتان بودید؛ پس خودستایی نکنید، او پرهیزگاران را بهتر
می‌شناسد!"

(۳۳) أَفَرَأَيْتَ الَّذِي تَوَلَّى

- آیا دیدی آن کس را که (از اسلام - یا انفاق-) روی گردان شد؟!

(۳۴) وَأَعْطَى قَلِيلًا وَأَكْدَى

- و کمی عطا کرد، و از بیشتر امساك نمود!

(۳۵) أَعِنْدَهُ عِلْمُ الْغَيْبِ فَهُوَ يَرَى

- آیا نزد او علم غیب است و می‌بیند (که دیگران می‌توانند گناهان او را بر دوش گیرند)؟!

(۳۶) أَمْ لَمْ يُبَنِّا بِمَا فِي صُحْفٍ مُوسَى

- یا از آنچه در کتب موسی نازل گردیده با خبر نشده است؟!

(۳۷) وَإِبْرَاهِيمَ الَّذِي وَقَى

- و در کتب ابراهیم، همان کسی که وظیفه خود را بطور کامل ادا کرد،

(۳۸) إِلَّا تَرُرُ وَأَزْرَرُ وَزْرَ أُخْرَى

- که هیچ کس بار گناه دیگری را بر دوش نمی گیرد،

(۳۹) وَأَنَّ لَيْسَ لِلنِّسَانِ إِلَّا مَا سَعَى

- و اینکه برای انسان بهره‌ای جز سعی و کوشش او نیست،

(۴۰) وَأَنَّ سَعْيَهُ سَوْفَ يُرَى

- و اینکه تلاش او بزودی دیده می شود،

(۴۱) ثُمَّ يُجْزِأُ الْجَزَاءُ الْأَوْفَى

- سپس به او جزای کافی داده خواهد شد!

(۴۲) وَأَنَّ إِلَى رَبِّكَ الْمُنْتَهَى

- (و آیا از کتب پیشین انبیا به او نرسیده است) که همه امور به پروردگارت منتهی می گردد؟!

(۴۳) وَأَنَّهُ هُوَ أَضْحَكَ وَأَبْكَى

- و اینکه اوست که خندان و گریاند،

(۴۴) وَأَنَّهُ هُوَ أَمَاتَ وَأَحْيَا

- و اوست که میراند و زنده کرد،

(۴۵) وَأَنَّهُ خَلَقَ الزَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى

- و اوست که دو زوج نر و ماده را آفرید...

(۴۶) مِنْ نُطْفَةٍ إِذَا تُمْنَى

- از نطفه‌ای هنگامی که خارج می شود (و در رحم می ریزد)،

٤٧) وَأَنَّ عَلَيْهِ النَّشَاءَ الْأُخْرَى

- و اینکه بر خداست ایجاد عالم دیگر (تا عدالت اجرا گردد)،

٤٨) وَأَنَّهُ هُوَ أَغْنَىٰ وَأَقْنَى

- و اینکه اوست که بی نیاز کرد و سرمایه باقی بخشید،

٤٩) وَأَنَّهُ هُوَ رَبُّ الشِّعْرَىٰ

- و اینکه اوست پروردگار ستاره «شعراء»!

٥٠) وَأَنَّهُ أَهْلَكَ عَادًا الْأُولَىٰ

- (و آیا به انسان نرسیده است که در کتب انبیای پیشین آمده) که خداوند قوم «عاد نخستین» را هلاک کرد؟!

٥١) وَتَمُودَ فَمَا أَبْقَىٰ

- و همچنین قوم «ثمود» را، و کسی از آنان را باقی نگذارد!

٥٢) وَقَوْمَ نُوحٍ مِّنْ قَبْلِ إِنَّهُمْ كَانُوا هُمْ أَظْلَمُ وَأَطْغَىٰ

- و نیز قوم نوح را پیش از آنها، چرا که آنان از همه ظالمتر و طفیانگرتر بودند!

٥٣) وَالْمُؤْتَفَكَةَ أَهْوَىٰ

- و نیز شهرهای زیر و رو شده (قوم لوط) را فرو کوبید.

٥٤) فَغَشَّاهَا مَا غَشَّىٰ

- سپس آنها را با عذاب سنگین پوشانید!

٥٥) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكَ تَتَمَارَىٰ

- (بگو): در کدام یک از نعمتهای پروردگارت تردید داری؟!

٥٦) هَذَا نَذِيرٌ مِّنَ النُّذُرِ الْأُولَىٰ

- این (پیامبر) بیم‌دهنده‌ای از بیم‌دهنگان پیشین است!

٥٧) أَزَفَتِ الْأَزْفَةُ

- آنچه باید نزدیک شود، نزدیک شده است (و قیامت فرامی‌رسد)،

٥٨) لَيْسَ لَهَا مِنْ دُونِ اللَّهِ كَاشِفَةً

- و هیچ کس جز خدا نمی تواند سختیهای آن را برطرف سازد!

٥٩) أَفَمِنْ هَذَا الْحَدِيثِ تَعْجَبُونَ

- آیا از این سخن تعجب می کنید،

٦٠) وَتَضْحَكُونَ وَلَا تَبْكُونَ

- و می خندید و نمی گردید،

٦١) وَأَنْتُمْ سَامِدُونَ

- و پیوسته در غفلت و هوسرانی به سر می ببرید؟!

٦٢) فَاسْجُدُوا لِلَّهِ وَاعْبُدُوا

- حال که چنین است همه برای خدا سجده کنید و او را بپرستید!

سَبَرِكَ الْقَمَر

س ۵۴ – تعداد آیات ۵۵- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشیگر

١) اَقْتَرَبَتِ السَّاعَةُ وَانْشَقَّ الْقَمَرُ

- قیامت نزدیک شد و ماه از هم شکافت!

٢) وَإِنْ يَرَوْا آيَةً يُعْرِضُوا وَيَقُولُوا سِحْرٌ مُّسْتَمِرٌ

- و هرگاه نشانه و معجزه‌ای را ببینند روی گردانند، می گویند: «این سحری مستمر است»!

۳) وَكَذَّبُوا وَاتَّبَعُوا أَهْوَاءِهِمْ وَكُلُّ أَمْرٍ مُسْتَقِرٌ

- "آنها (آیات خدا را) تکذیب کردند و از هوای نفسشان پیروی نمودند؛ و هر امری قرارگاهی دارد!"

۴) وَلَقَدْ جَاءَهُمْ مِنَ الْأَنْبَاءِ مَا فِيهِ مُزْدَجَرٌ

- به اندازه کافی برای بازداشت از بدیها اخبار (انبیا و امتهای پیشین) به آنان رسیده است!

۵) حِكْمَةٌ بِالْغَةٌ فَمَا تُغْنِ النُّذُرُ

- "این آیات، حکمت بالغه الهی است؛ اما انذارها (برای افراد لجوچ) فایده نمی دهد!"

۶) فَتَوَلَّ عَنْهُمْ يَوْمَ يَدْعُ الدَّاعِ إِلَيْ شَيْءٍ نُكْرِ

- بنابر این از آنها روی بگردان، روزی را به یاد آور که دعوت کننده الهی مردم را به امر وحشتتاکی دعوت می کند (دعوت به حساب اعمال) !

۷) خُشَّعًا أَبْصَارُهُمْ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ كَانُوهِمْ جَرَادٌ مُنْتَشِرٌ

- آنان در حالی که چشمهاشان از شدت وحشت به زیر افتاده، همچون ملخهای پراکنده از قبرها خارج می شوند.

۸) مُهْطِعِينَ إِلَى الدَّاعِ يَقُولُ الْكَافِرُونَ هَذَا يَوْمُ عَسِيرٌ

- "در حالی که (پر اثر وحشت و اضطراب) بسوی این دعوت کننده گردن می کشند؛ کافران می گویند: «امروز روز سخت و دردناکی است!»"

۹) كَذَّبُتْ قَبْلَهُمْ قَوْمٌ نُوحٌ فَكَذَّبُوا عَبْدَنَا وَقَالُوا مَجْنُونٌ وَأَزْدْجَرَ

- پیش از آنها قوم نوح تکذیب کردند، (آری) بنده ما (نوح) را تکذیب کرده و گفتند: «او دیوانه است!» و (با انواع آزارها از ادامه رسالتش) بازداشته شد.

۱۰) فَدَعَاهُ رَبُّهُ أَتَى مَغْلُوبٌ فَانْتَصَرٌ

- او به درگاه پروردگار عرضه داشت: «من مغلوب (این قوم طغیانگر) شده‌ام، انتقام مرا از آنها بگیر!»

۱۱) فَفَتَحْنَا أَبْوَابَ السَّمَاءِ بِمَاءٍ مُنْهَمِّرٍ

- "در این هنگام درهای آسمان را با آبی فراوان و پی درپی گشودیم؛"

۱۲) وَقَبْرَنَا الْأَرْضَ عَيْوَنًا فَالْتَّقَى الْمَاءُ عَلَى أَمْرٍ قَدْ قُدِرَ

- "و زمین را شکافتیم و چشمه های زیادی بیرون فرستادیم؛ و این دو آب به اندازه مقدار با هم درآمیختند (و دریای وحشتناکی شد)!"

۱۳) وَحَمَلْنَاهُ عَلَى ذَاتِ الْوَاحِ وَدُسُرِ

- "و او را بر مرکبی از الواح و میخانی ساخته شده سوار کردیم؛"

۱۴) تَجْرِي بِأَعْيُنِنَا جَرَاءً لَمَنْ كَانَ كُفِرَ

- مرکبی که زیر نظر ما حرکت می کرد؛ این کیفری بود برای کسانی که (به او) کافر شده بودند!

۱۵) وَلَقَدْ تَرَكْنَاهَا آيَةً فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٍ

- "ما این ماجرا را بعنوان نشانه ای در میان امتهای گذار دیم؛ آیا کسی هست که پند گیرد؟!"

۱۶) فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذْرِ

- (اکنون بنگرید) عذاب و انذار های من چگونه بود!

۱۷) وَلَقَدْ يَسَرَنَا الْقُرْآنَ لِلذِكْرِ فَهَلْ مِنْ مُذَكَّرٍ

- "ما قرآن را برای تذکر آسان ساختیم؛ آیا کسی هست که متذکر شود؟!"

۱۸) كَذَبَتْ عَادٌ فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذْرِ

- "قوم عاد (نیز پیامبر خود را) تکذیب کردند؛ پس (بیینید) عذاب و انذار های من چگونه بود!"

۱۹) إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ رِيحًا صَرْصَرًا فِي يَوْمٍ نَحْسٍ مُسْتَمِرٌ

- ما تندیبا و حشتناک و سردی را در یک روز شوم مستمر بر آنان فرستادیم...

۲۰) تَنْزِعُ النَّاسَ كَانُهُمْ أَعْجَازُ نَخْلٌ مُنْقَعِرٌ

- که مردم را همچون تندهای نخل ریشه کن شده از جا برمی کند!

۲۱) فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنَذْرِ

- پس (بیینید) عذاب و انذار های من چگونه بود!

۲۲) وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكَّرٍ

- «ما قرآن را برای تذکر آسان ساختیم؛ آیا کسی هست که متذکر شود!»

۲۳) كَذَبَتْ ثَمُودٌ بِالنُّدُرِ

- طایفه ثمود (نیز) انذارهای الهی را تکذیب کردند.

۲۴) فَقَالُوا أَبْشِرَا مَنَا وَاحِدًا تَتَّبِعُهُ إِنَّا إِذَا لَفِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ

- و گفتند: «آیا ما از بشری از جنس خود پیروی کنیم؟! اگر چنین کنیم در گمراهی و جنون خواهیم بود!

۲۵) أُولَئِنَى الْذِكْرُ عَلَيْهِ مِنْ بَيْنَنَا بَلْ هُوَ كَذَابٌ أَشَرٌ

- آیا از میان ما تنها بر او وحی نازل شده؟! نه، او آدم بسیار دروغگوی هوسبازی است!

۲۶) سَيَعْلَمُونَ غَدًا مَنِ الْكَذَابُ الْأَشَرُ

- ولی فردا می فهمند چه کسی دروغگوی هوسباز است!

۲۷) إِنَّا مُرْسِلُو النَّاقَةَ فِتْنَةً لَهُمْ فَارْتَقِبُهُمْ وَاصْطَبِرْ

- «ما «ناقه» را برای آزمایش آنها می فرستیم؛ در انتظار پایان کار آنان باش و صبر کن!»

۲۸) وَبَبَّهُمْ أَنَّ الْمَاءَ قِسْمَةٌ بَيْنَهُمْ كُلُّ شَرْبٍ مُحْتَسِرٌ

- و به آنها خبر ده که آب (قریه) باید در میانشان تقسیم شود، (یک روز سهم ناقه، و یک روز برای آنها) و هر یک در نوبت خود باید حاضر شوند!

۲۹) فَنَادَوْا صَاحِبَهُمْ فَتَعَاطَى فَعَقَرَ

- آنها یکی از یاران خود را صدا زندند، او به سراغ این کار آمد و (ناقه را) بی کرد!

۳۰) فَكَيْفَ كَانَ عَذَابِي وَنُذُرِ

- پس (بنگرید) عذاب و انذارهای من چگونه بود!

۳۱) إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ صِيَحَةً وَاحِدَةً فَكَانُوا كَهَشِيمٍ الْمُحْتَضِرِ

- ما فقط یک صیحه [= صاعقه عظیم] بر آنها فرستادیم و بدنبال آن همگی بصورت گیاه خشکی درآمدند که صاحب چهارپایان (در آغل) جمع آوری می کند!

(۳۲) وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكَّرٍ

- "ما قرآن را برای یادآوری آسان ساختیم؛ آیا کسی هست که متذکر شود؟!"

(۳۳) كَذَبَتْ قَوْمٌ لُّوطٌ بِالنُّذْرِ

- "قوم لوط انذارهای پی در پی پیامبران را تکذیب کردند."

(۳۴) إِنَّا أَرْسَلْنَا عَلَيْهِمْ حَاصِبًا إِلَى آلَ لُوطٍ نَجَّيْنَاهُمْ بِسَحَرٍ

- ما بر آنها تنبیادی که ریگها را به حرکت درمی آورد فرستادیم (و همه را هلاک کردیم)، جز خاندان لوط را که سحرگاهان نجاتشان دادیم!

(۳۵) نِعْمَةً مِنْ عِنْدِنَا كَذَلِكَ نَجْزِي مَنْ شَكَرَ

- "این نعمتی بود از ناحیه ما؛ این گونه هر کسی را که شکر کند پاداش می دهیم!"

(۳۶) وَلَقَدْ أَنْذَرَهُمْ بَطْشَتَنَا فَتَمَارَوْا بِالنُّذْرِ

- او آنها را از مجازات ما بیم داد، ولی بر آنها اصرار بر مجادله و القای شک داشتند!

(۳۷) وَلَقَدْ رَأَوْدُوهُ عَنْ ضَيْقِهِ فَطَمَسْنَا أَعْيُنَهُمْ فَذَوْقُوا عَذَابِي وَنُذْرِ

- "آنها از لوط خواستند میهمانانش را در اختیارشان بگذارند؛ ولی ما چشمانشان را نابینا و محو کردیم (و گفتیم): بچشید عذاب و انذارهای مرارا!"

(۳۸) وَلَقَدْ صَبَحَهُمْ بُكْرَةً عَذَابٌ مُّسْتَقْرِ

- سرانجام صحیگاهان و در اول روز عذابی پایدار و ثابت به سراغشان آمد!

(۳۹) فَذَوْقُوا عَذَابِي وَنُذْرِ

- (و گفتیم): پس بچشید عذاب و انذارهای مرارا!

(۴۰) وَلَقَدْ يَسِّرْنَا الْقُرْآنَ لِلذِّكْرِ فَهَلْ مِنْ مُّذَكَّرٍ

- "ما قرآن را برای یادآوری آسان ساختیم؛ آیا کسی هست که متذکر شود؟!"

(۴۱) وَلَقَدْ جَاءَ آلَ فِرْعَوْنَ النُّذْرُ

- و (همچنین) انذارها و هشدارها (یکی پس از دیگری) به سراغ آل فرعون آمد.

(۴۲) كَذَّبُوا بِآيَاتِنَا كُلُّهَا فَأَخَذَنَاهُمْ أَخْذَ عَزِيزٍ مُّقتَدِرٍ

- اماً أنها همه آيات ما را تکذیب کردند، و ما آنها را گرفتیم و مجازات کردیم، گرفتن شخصی قدرتمند و توانا!

(۴۳) أَكَفَّارُكُمْ خَيْرٌ مِّنْ أُولَئِكُمْ أَمْ لَكُمْ بَرَاءَةٌ فِي الرُّبُرِ

- آیا کفار شما بهتر از آنانند یا برای شما امان نامه‌ای در کتب آسمانی نازل شده است؟!

(۴۴) أَمْ يَقُولُونَ نَحْنُ جَمِيعٌ مُّنتَصِرٌ

- یا می گویند: «ما جماعتي متخد و نیرومند و پیروزیم»؟!

(۴۵) سَيَهْزِمُ الْجَمْعُ وَيُؤْلَوْنَ الدُّبُرَ

- (ولی بدانند) که بزوودی جمعشان شکست می خورد و پا به فرامی گذارند!

(۴۶) بَلِ السَّاعَةُ مَوْعِدُهُمْ وَالسَّاعَةُ أَذْهَى وَأَمَرُّ

- (علاوه بر این) رستاخیز موعد آنهاست، و مجازات قیامت هولناکتر و تلختر است!

(۴۷) إِنَّ الْمُجْرِمِينَ فِي ضَلَالٍ وَسُعْرٍ

- مجرمان در گمراهی و شعله‌های آتشند.

(۴۸) يَوْمَ يُسْحَبُونَ فِي النَّارِ عَلَىٰ وُجُوهِهِمْ دُوقُوا مَسَّ سَفَرَ

- در آن روز که در آتش دوزخ به صورتشان کشیده می شوند (و به آنها گفته می شود): بچشید آتش دوزخ را!

(۴۹) إِنَّا كُلَّ شَيْءٍ خَلَقْنَاهُ بِقدَرٍ

- البته ما هر چیز را به اندازه آفریدیم!

(۵۰) وَمَا أَمْرُنَا إِلَّا وَاحِدَةٌ كَلْمَحٌ بِالْبَصَرِ

- و فرمان ما یک امر بیش نیست، همچون یک چشم بر هم زدن!

(۵۱) وَلَقَدْ أَهْلَكْنَا أَشْيَاكُمْ فَهَلْ مِنْ مُّدَّكَرٍ

- "ما کسانی را که در گذشته شبیه شما بودند هلاک کردیم؛ آیا کسی هست که پند گیرد؟!"

(۵۲) وَكُلُّ شَيْءٍ فَعَلُوهُ فِي الرُّبُرِ

- و هر کاری را انجام دادند در نامه‌های اعمالشان ثبت است.

۵۳) وَكُلُّ صَغِيرٍ وَكَبِيرٍ مُسْتَطْرٌ

- و هر کار کوچک و بزرگی نوشته شده است.

۵۴) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي جَنَّاتٍ وَنَهَرٍ

- یقیناً پرهیزگاران در باغها و نهرهای بهشتی جای دارند،

۵۵) فِي مَقْعَدٍ صِدْقٍ عِنْدَ مَلِيكٍ مُقتَدِرٍ

- در جایگاه صدق نزد خداوند مالک مقترنا!

سورة الرحمن

س ۵۵ - تعداد آیات ۷۸ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخاشیشگر

۱) الرَّحْمَنُ

- خداوند رحمان،

۲) عَلَّمَ الْقُرْآنَ

- قرآن را تعلیم فرمود،

۳) خَلَقَ الْإِنْسَانَ

- انسان را آفرید،

۴) عَلَّمَهُ الْبَيَانَ

- و به او «بیان» را آموخت.

۵) الشَّمْسُ وَالثَّمَرُ بِحُسْبَانٍ

- خورشید و ماه با حساب منظمی می‌گردند.

۶) وَالنَّجْمُ وَالشَّجَرُ يَسْجُدُانِ

- و گیاه و درخت برای او سجده می‌کنند!

۷) وَالسَّمَاءَ رَفَعَهَا وَوَضَعَ الْمِيزَانَ

- و آسمان را برافراشت، و میزان و قانون (در آن) گذاشت.

۸) أَلَّا تَطْغُوا فِي الْمِيزَانِ

- تا در میزان طغیان نکنید (و از مسیر عدالت منحرف نشوید).

۹) وَأَقِيمُوا الْوَزْنَ بِالْقِسْطِ وَلَا تُخْسِرُوا الْمِيزَانَ

- وزن را بر اساس عدل بربار دارید و میزان را کم نگذارید!

۱۰) وَالْأَرْضَ وَضَعَهَا لِلنَّاسِ

- زمین را برای خلایق آفرید.

۱۱) فِيهَا فَاكِهَةٌ وَالنَّخلُ ذَاتُ الْأَكْمَامِ

- که در آن میوه‌ها و نخلهای پرشکوفه است.

۱۲) وَالْحَبُّ ذُو الْعَصْفِ وَالرَّيْحَانُ

- و دانه‌هایی که همراه با ساقه و برگی است که بصورت کاه درمی‌آید، و گیاهان خوشبو!

۱۳) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را تکذیب می‌کنید (شما ای گروه جن و انس)؟!

۱۴) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ صَلْصَالٍ كَأَنْخَارٍ

- انسان را از گل خشکیده‌ای همچون سفال آفرید.

۱۵) وَخَلَقَ الْجَانَّ مِنْ مَارِجٍ مِّنْ نَارٍ

- و جن را از شعله‌های مختلط و متحرک آتش خلق کرد!

۱۶) فَبِأَيِّ الَّاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟!

۱۷) رَبُّ الْمَشْرِقِينَ وَرَبُّ الْمَغْرِبِينَ

- او پروردگار دو مشرق و پروردگار دو غرب است!

۱۸) فَبِأَيِّ الَّاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟!

۱۹) مَرَجَ الْبَحْرَيْنِ يَلْتَقِيَانِ

- "دو دریای مختلف (شور و شیرین، گرم و سرد) را در کنار هم قرار داد، در حالی که با هم تماس دارند؛"

۲۰) بَيْنَهُمَا بَرْزَخٌ لَّا يَبْغِيَانِ

- در میان آن دو برزخی است که یکی بر دیگری غلبه نمی کند (و به هم نمی آمیزند) !

۲۱) فَبِأَيِّ الَّاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟!

۲۲) يَخْرُجُ مِنْهُمَا اللُّؤْلُؤُ وَالْمَرْجَانُ

- از آن دو، لؤلؤ و مرجان خارج می شود.

۲۳) فَبِأَيِّ الَّاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟!

۲۴) وَلَهُ الْجَوَارِ الْمُنْشَاتُ فِي الْبَحْرِ كَائِنُ الْعَلَامِ

- و برای اوست کشتیهای ساخته شده که در دریا به حرکت درمی آیند و همچون کوهی هستند!

۲۵) فَبِأَيِّ الَّاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می کنید؟!

۲۶) كُلُّ مَنْ عَيْنَهَا فَانِ

- همه کسانی که روی آن [=زمین] هستند فانی می شوند.

۲۷) وَيَقِيْ وَجْهُ رَبِّكَ ذُو الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

- و تنها ذات ذوالجلال و گرامی پروردگاریت باقی میماند!

۲۸) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاریت را انکار میکنید؟!

۲۹) يَسْأَلُهُ مَنِ فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ كُلَّ يَوْمٍ هُوَ فِي شَأنِ

- تمام کسانی که در آسمانها و زمین هستند از او تقاضا میکنند، و او هر روز در شأن و کاری است!

۳۰) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاریت را انکار میکنید؟!

۳۱) سَفَرْغُ لَكُمْ أَيُّهَا الثَّقَلَانِ

- بزودی به حساب شما میپردازیم ای دو گروه انس و جن!

۳۲) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاریت را انکار میکنید؟!

۳۳) يَا مَعْشَرَ الْجِنِّ وَالْإِنْسِ إِنِ اسْتَطَعْتُمْ أَنْ تَنْفُذُوا مِنْ أَقْطَارِ السَّمَاوَاتِ

وَالْأَرْضِ فَانْفُذُوا لَا تَنْفُذُونَ إِلَّا بِسُلْطَانٍ

- ای گروه جن و انس! اگر میتوانید از مژهای آسمانها و زمین پکنید، پس بکنید، ولی هرگز نمیتوانید، مگر با نیرویی (فوق العاده)!

۳۴) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاریت را انکار میکنید؟!

۳۵) يُرْسَلُ عَلَيْكُمَا شُوَاظٌ مِّنْ نَارٍ وَنَحَاسٌ فَلَا تَنْصَرَانِ

- "شعلهایی از آتش بی دود، و دودهایی متراکم بر شما فرستاده میشود؛ و نمیتوانید از کسی یاری بطلبید!"

۳۶) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاریت را انکار میکنید؟!

(۳۷) فَإِذَا انشَقَّتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ وَرْدَةً كَالْدَهَانِ

- در آن هنگام که آسمان شکافته شود و همچون روغن مذااب گلگون گردد (حوادث هولناکی رخ می‌دهد که تاب تحمل آن را نخواهد داشت)!

(۳۸) فَبَأْيٍ آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!

(۳۹) فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُسْأَلُ عَنْ ذَنَبِهِ إِنْسٌ وَلَا جَانٌ

- در آن روز هیچ کس از انس و جن از گناهش سؤال نمی‌شود (و همه چیز روشن است)!

(۴۰) فَبَأْيٍ آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!

(۴۱) يُعْرَفُ الْمُجْرِمُونَ بِسِيمَاهُمْ فَيُؤْخَذُ بِالنَّوَاصِي وَالْأَقْدَامِ

- مجرمان از چهره‌هایشان شناخته می‌شوند؛ و آنگاه آنها را از موهای پیش سر، و پاهاشان می‌گیرند (و به دوزخ می‌افکند)!

(۴۲) فَبَأْيٍ آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!

(۴۳) هَذِهِ جَهَنَّمُ الَّتِي يُكَذِّبُ بِهَا الْمُجْرِمُونَ

- این همان دوزخی است که مجرمان آن را انکار می‌کردند!

(۴۴) يَطُوفُونَ بَيْنَهَا وَبَيْنَ حَمِيمٍ آنِ

- امروز در میان آن و آب سوزان در رفت و آمدند!

(۴۵) فَبَأْيٍ آلَاءُ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارتان را انکار می‌کنید؟!

(۴۶) وَلِمَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ جَنَّاتٌ

- و برای کسی که از مقام پروردگارش بترسد، دو باغ بهشتی است!

٤٧) فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٤٨) ذَوَاتَأَ أَفْنَانَ

- (آن دو باغ بهشتی) دارای انواع نعمتها و درختان پر طراوت است!

٤٩) فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٥٠) فِيهِمَا عَيْنَانَ تَجْرِيَانَ

- در آنها دو چشم همیشه جاری است!

٥١) فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٥٢) فِيهِمَا مِنْ كُلِّ فَاكِهَةِ زَوْجَانَ

- در آن دو، از هر میوه‌ای دو نوع وجود دارد (هر یک از دیگری بهتر)!

٥٣) فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٥٤) مُتَكَبِّئِينَ عَلَىٰ فُرْشٍ بَطَائِنُهَا مِنْ إِسْبَرَقٍ وَجَنَّى الْجَنَّتَيْنِ دَانِ

- این در حالی است که آنها بر فرشهایی تکیه کرده‌اند با آسترهاشی از دیبا و ابریشم، و میوه‌های رسیده آن دو باغ بهشتی در دسترس است!

٥٥) فَبِأَيِّ الْأَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٥٦) فِيهِنَّ قَاصِرَاتُ الظَّرْفِ لَمْ يَطْمِثُنَّ إِنْسُ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانُ

- "در آن باغهای بهشتی زنانی هستند که جز به همسران خود عشق نمی‌ورزند؛ و هیچ انس و جن پیش از اینها با آنان تماس نگرفته است."

۵۷) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

۵۸) كَانَهُنَّ الْيَاقُوتُ وَالْمَرْجَانُ

- آنها همچون یاقوت و مرجانند!

۵۹) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

۶۰) هَلْ جَزَاءُ الْإِحْسَانِ إِلَّا الْإِحْسَانُ

- آیا جزای نیکی جز نیکی است؟!

۶۱) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

۶۲) وَمَنْ دُونِهِمَا جَنَّتَانِ

- و پایین تر از آنها، دو باغ بهشتی دیگر است.

۶۳) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

۶۴) مُدْهَامَتَانِ

- هر دو خرم و سرسیزند!

۶۵) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

۶۶) فِيهِمَا عَيْنَانِ نَصَّاخَتَانِ

- در آنها دو چشمۀ جوشیده است!

۶۷) فَبِأَيِّ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبُانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگاری‌تان را انکار می‌کنید؟!

٦٨) فَيَهْمَا فَاكِهَةُ وَنَخْلُ وَرِمَانُ

- در آنها میوه‌های فراوان و درخت خرما و انار است!

٦٩) فَبَأْيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارستان را انکار می‌کنید؟!

٧٠) فَيَهْنَ حَيْرَاتُ حِسَانُ

- و در آن باعهای بهشتی زنانی نیکو خلق و زیبایند!

٧١) فَبَأْيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارستان را انکار می‌کنید؟!

٧٢) حُورُ مَقْصُورَاتُ فِي الْخِيَامِ

- حوریانی که در خیمه‌های بهشتی مستورند!

٧٣) فَبَأْيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارستان را انکار می‌کنید؟!

٧٤) لَمْ يَطْمِهْنَ إِنْسُ قَبْلَهُمْ وَلَا جَانُ

- هیچ انس و جن‌پیش از ایشان با آنها تماس نگرفته (و دوشیزه‌اند)!

٧٥) فَبَأْيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارستان را انکار می‌کنید؟!

٧٦) مُتَكَبِّئِينَ عَلَى رَفَقِ خُضْرِ وَعَبْقَرِيٍّ حِسَانٌ

- این در حالی است که بهشتیان بر تختهای تکیه زده‌اند که با بهترین و زیباترین پارچه‌های سبزرنگ پوشانده شده است.

٧٧) فَبَأْيَ آلَاءِ رَبِّكُمَا تُكَذِّبَانِ

- پس کدامین نعمتهای پروردگارستان را انکار می‌کنید؟!

٧٨) تَبَارِكَ اسْمُ رَبِّكَ ذِي الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ

- پربرکت و زوالناظیر است نام پروردگار صاحب جلال و بزرگوار تو!

سورة الواقعه

س-٥٦- تعداد آیات ۹۶- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

١) إِذَا وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ

- هنگامی که واقعه عظیم (قيامت) واقع شود.

٢) لَيْسَ لِوَقْعَتِهَا كَادِيَةً

- هیچ کس نمی تواند آن را انکار کند!

٣) حَافِضَةُ رَأْفَعَةُ

- (این واقعه) گروهی را پایین می آورد و گروهی را بالا می بردا!

٤) إِذَا رُجَّتِ الْأَرْضُ رَجَّاً

- در آن هنگام که زمین بشدت به لرزه درمی آید،

٥) وَبَسَّتِ الْجِبَالُ بَسًاً

- و کوهها در هم کوبیده می شود،

٦) فَكَانَتْ هَبَاءُ مُنْبَثًاً

- و بصورت غبار پراکنده درمی آید.

٧) وَكُنْتُمْ أَزْوَاجًا ثَلَاثَةً

- و شما سه گروه خواهید بود!

٨) فَاصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ

- "نخست) سعادتمندان و خجستگان (هستند؛ چه سعادتمندان و خجستگانی!"

٩) وَاصْحَابُ الْمَشَامَةِ مَا أَصْحَابُ الْمَشَامَةِ

- گروه دیگر شقاوتمندان و شومانند، چه شقاوتمندان و شومانی!

١٠) وَالسَّابِقُونَ السَّابِقُونَ

- و (سومین گروه) پیشگامان پیشگامند.

١١) أُولَئِكَ الْمُفَرِّبُونَ

- آنها مفریبانند!

١٢) فِي جَنَّاتِ النَّعِيمِ

- در با غهای پر نعمت بهشت (جای دارند)!

١٣) ثُلَّةُ مِنَ الْأَوَّلِينَ

- گروه زیادی (از آنها) از امتهای نخستینند.

١٤) وَقَلِيلٌ مِنَ الْآخِرِينَ

- و اندکی از امت آخرین!

١٥) عَلَى سُرُرِ مَوْضُونَةٍ

- آنها [= مقربان] بر تختهای که صَفَّ کشیده و به هم پیوسته است قرار دارند،

١٦) مُتَكَبِّرِينَ عَلَيْهَا مُنْتَقَابِلِينَ

- در حالی که بر آن تکیه زده و رو به روی یکدیگرند!

١٧) يَطُوفُ عَلَيْهِمْ وَلِدَانُ مُخْلَدُونَ

- نوجوانانی جاودان (در شکوه و طراوت) پیوسته گردانگرد آنان می گردند.

۱۸) بِأَكْوَابٍ وَأَبْارِيقَ وَكَأسٌ مِنْ مَعِينٍ

- با قدحهای و کوزهای و جامهایی از نهرهای جاری بهشتی (و شراب طهور)!

۱۹) لَا يُصدَّعُونَ عَنْهَا وَلَا يُنْزَفُونَ

- اما شرابی که از آن درد سر نمی‌گیرند و نه مست می‌شوند!

۲۰) وَفَاكِهَةٌ مِمَّا يَتَخَيَّرُونَ

- و میوه‌هایی از هر نوع که انتخاب کنند.

۲۱) وَلَحْمٌ طَيْرٌ مِمَّا يَسْتَهُونَ

- و گوشت پرنده از هر نوع که مایل باشند!

۲۲) وَحُورٌ عِينٌ

- و همسرانی از حور العین دارند.

۲۳) كَامْثَالُ اللَّؤْلُؤِ الْمَكْتُونِ

- همچون مروارید در صدف پنهان!

۲۴) جَرَاءٌ بِمَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- اینها پاداشی است در برابر اعمالی که انجام می‌دادند!

۲۵) لَا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا تَأْثِيمًا

- در آن (یاهای بهشتی) نه لغو و بیهوده‌ای می‌شنوند نه سخنان گناه آلود؛"

۲۶) إِلَّا قِيلًا سَلَامًا سَلَامًا

- تنها چیزی که می‌شنوند «سلام» است «سلام»!

۲۷) وَأَصْحَابُ الْيَمِينِ مَا أَصْحَابُ الْيَمِينِ

- و اصحاب یمن و خجستگان، چه اصحاب یمن و خجستگانی!

۲۸) فِي سِدْرٍ مَخْضُودٍ

- آنها در سایه درختان «سدر» بی خار قرار دارند،

٢٩) وَطَلْحٌ مَّنْضُودٌ

- و در سایه درخت «طلح» پربرگ [= درختی خوشنگ و خوشبو].

٣٠) وَظِلٌّ مَّمْدُودٌ

- و سایه کشیده و گسترده.

٣١) وَمَاءٌ مَسْكُوبٌ

- و در کنار آبشارها.

٣٢) وَفَاكِهَةٌ كَثِيرَةٌ

- و میوه‌های فراوان.

٣٣) لَّا مَقْطُوعَةٌ وَلَا مَمْنُوعَةٌ

- که هرگز قطع و منع نمی‌شود.

٣٤) وَقُرْشٌ مَرْفُوعَةٌ

- همسرانی بلند مرتبه!

٣٥) إِنَّا أَنْشَأْنَا هُنَّ إِنْشَاءٌ

- ما آنها را آفرینش نوینی بخشدیدم.

٣٦) فَجَعَلْنَا هُنَّ أَنْكَارًا

- و همه را دوشیزه قرار دادیم.

٣٧) عَرْبًا أَتْرَابًا

- زنانی که تنها به همسرشان عشق می‌ورزند و خوش زبان و فصیح و هم سن و سالند!

٣٨) لَّا صَحَابَ الْيَمِينِ

- اینها همه برای اصحاب یمین است.

٣٩) ثُلَّةٌ مِّنَ الْأَوَّلِينَ

- که گروهی از امتهای نخستینند.

٤٠) وَتُلَّةٌ مِّنَ الْآخِرِينَ

- و گروهی از امتهای آخرين!

٤١) وَأَصْحَابُ الشَّمَالِ مَا أَصْحَابُ الشَّمَالِ

- و اصحاب شمال، چه اصحاب شمالی (که نامه اعمالشان به نشانه جرمشان به دست چپ آنها داده می شود)!

٤٢) فِي سَمُومٍ وَحَمِيمٍ

- آنها در میان بادهای کشنده و آب سوزان قرار دارند.

٤٣) وَظِلٌّ مِّنْ يَحْمُومٍ

- و در سایه دودهای متراکم و آتش!

٤٤) لَّا بَارِدٌ وَلَا كَرِيمٌ

- سایهای که نه خنک است و نه آرامبخش!

٤٥) إِنَّهُمْ كَانُوا قَبْلَ ذَلِكَ مُتَرَفِّينَ

- آنها پیش از این (در عالم دنیا) مست و مغور نعمت بودند.

٤٦) وَكَانُوا يُصْرُونَ عَلَى الْجِنَثِ الْعَظِيمِ

- و بر گناهان بزرگ اصرار می ورزیدند.

٤٧) وَكَانُوا يَقُولُونَ أَئِذَا مِتْنَا وَكُنَّا تُرَابًا وَعَظَامًا أُتَّنَا لَمَعْوُثُونَ

- و می گفتند: «هنگامی که ما مردیم و خاک و استخوان شدیم، آیا برانگیخته خواهیم شد؟!

٤٨) أَوْ آبَاؤُنَا الْأَوْسْطُونَ

- یا نیاکان نخستین ما (برانگیخته می شوند)؟!

٤٩) قُلْ إِنَّ الْأَوَسْطَينَ وَالآخِرِينَ

- بگو: «اویلن و آخرين،

٥٠) لَمَجْمُوعُونَ إِلَى مِيقَاتٍ يَوْمٌ مَعْلُومٌ

- همگی در موعد روز معینی گردآوری می شوند.

٥١) ثُمَّ إِنَّكُمْ أَيُّهَا الضَّالُّونَ الْمُكَذِّبُونَ

- سپس شما ای گمراهان تکذیب کننده!

٥٢) لَا كَلُونَ مِنْ شَجَرَ مِنْ زَقْوَمٍ

- قطعاً از درخت زقوم می خورید.

٥٣) فَمَالَوْنَ مِنْهَا الْبَطْوَنَ

- و شکمها را از آن پر می کنید.

٥٤) فَشَارِبُونَ عَلَيْهِ مِنَ الْحَمِيمِ

- و روی آن از آب سوزان می نوشید.

٥٥) فَشَارِبُونَ شُرْبَ الْهَمِ

- و همچون شتران مبتلا به بیماری عطش، از آن می آشامید!

٥٦) هَذَا نُزُلُّهُمْ يَوْمَ الدِّينِ

- این است وسیله پذیرایی از آنها در قیامت!

٥٧) نَحْنُ خَلَقْنَاكُمْ فَلَوْلَا تُصَدِّقُونَ

- "ما شما را آفریدیم؛ پس چرا (آفرینش مجده را) تصدیق نمی کنید؟!"

٥٨) أَفَرَأَيْتُمْ مَا تُمْنُونَ

- آیا از نظفادی که در رحم می ریزید آگاهید؟

٥٩) أَنَّتُمْ تَخْفُونَهُ أَمْ نَحْنُ الْخَالِقُونَ

- آیا شما آن را (در دوران جنبی) آفرینش (پی در پی) می دهید یا ما آفریدگاریم؟!

٦٠) نَحْنُ قَدَرْنَا بَيْنَكُمُ الْمَوْتَ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوْقِينَ

- "ما در میان شما مرگ را مقدار ساختیم؛ و هرگز کسی بر ما پیشی نمی گیرد!"

٦١) عَلَى أَنْ تُنْدَلِّ أَمْثَالَكُمْ وَنُنْشِئَكُمْ فِي مَا لَا تَعْلَمُونَ

- تا گروهی را به جای گروه دیگری بیاوریم و شما را در جهانی که نمی دانید آفرینش تازه‌ای بخشیم!

٦٢) وَلَقَدْ عَلِمْتُمُ النَّشَاءَ الْأُولَى فَلَوْلَا تَذَكَّرُونَ

- "شما عالم نخستین را دانستید؛ چگونه متذکر نمی شوید (که جهانی بعد از آن است)؟!"

٦٣) أَفَرَآتُمْ مَا تَحْرُثُونَ

- آیا هیچ درباره آنچه کشت می کنید اندیشیده اید؟!

٦٤) أَلَّا تُمْ تَزَرَّعُونَهُ أَمْ نَحْنُ الظَّارِعُونَ

- آیا شما آن را می رویند یا ما می روینیم؟!

٦٥) لَوْ نَشَاءُ لَجَعَلْنَاهُ حُطَامًا فَظَلَلْتُمْ تَفَكَّهُونَ

- هرگاه بخواهیم آن را مبدل به کاه در هم کوبیده می کنیم که تعجب کنید!

٦٦) إِنَّا لَمُغْرِّمُونَ

- (بگونهای که بگویید): براستی ما زیان کرده ایم،

٦٧) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ

- بلکه ما بکلی محرومیم!

٦٨) أَفَرَآتُمُ الْمَاءَ الَّذِي تَشْرَبُونَ

- آیا به آبی که می نوشید اندیشیده اید؟!

٦٩) أَلَّا تُمْ أَنْزَلْتُمُوهُ مِنَ الْمُنْزَنِ أَمْ نَحْنُ الْمُنْزَلُونَ

- آیا شما آن را از ابر نازل کرده اید یا ما نازل می کنیم؟!

٧٠) لَوْ نَشَاءُ جَعَلْنَاهُ أَجَاجًا فَلَوْلَا تَشْكُرُونَ

- "هرگاه بخواهیم، این آب گوارا را تلغی و شور قرار می دهیم؛ پس چرا شکر نمی کنید؟!"

٧١) أَفَرَآتُمُ النَّارَ الَّتِي تُورُونَ

- آیا درباره آتشی که می افروزید فکر کرده اید؟!

٧٢) أَلَّا تُمْ أَنْشَأْتُمْ شَجَرَتَهَا أَمْ نَحْنُ الْمُنْشِئُونَ

- آیا شما درخت آن را آفریده اید یا ما آفریده ایم؟!

٧٣) نَحْنُ جَعَلْنَاهَا تَذْكِرَةً وَمَتَاعًا لِّلْمُقْوِينَ

- ما آن را وسیله یادآوری (برای همگان) و وسیله زندگی برای مسافران قرار داده ایم!

٧٤) فَسَيَّحَ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

- حال که چنین است به نام پروردگار بزرگ تسبیح کن (او را پاک و منزه بشمار!)

٧٥) فَلَا أُقْسِمُ بِمَوَاقِعِ النُّجُومِ

- سوگند به جایگاه ستارگان (او محل طلوع و غروب آنها)!

٧٦) وَإِنَّهُ لَقَسْمٌ لَّوْ تَعْلَمُونَ عَظِيمٌ

- و این سوگندی است بسیار بزرگ، اگر بدانید!

٧٧) إِنَّهُ لِقُرْآنٌ كَرِيمٌ

- که آن، قرآن کریمی است.

٧٨) فِي كِتَابٍ مَّكْتُونٍ

- که در کتاب محفوظی جای دارد.

٧٩) لَّا يَمْسِهُ إِلَّا الْمُطَهَّرُونَ

- و جز پاکان نمی توانند به آن دست زنند [= دست یابند].

٨٠) تَنْزِيلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعَالَمِينَ

- آن از سوی پروردگار عالمیان نازل شده؛"

٨١) أَفَبَهَدَا الْحَدِيثِ أَنْتُمْ مُّذْهَنُونَ

- آیا این سخن را [= این قرآن را با اوصافی که گفته شد] سست و کوچک می شمرید،

٨٢) وَتَجْعَلُونَ رِزْقَكُمْ أَنْكُمْ تُكَذِّبُونَ

- و به جای شکر روزیهایی که به شما داده شده آن را تکذیب می کنید؟!

٨٣) فَلَوْلَا إِذَا بَلَغَتِ الْحُلُولُمَ

- پس چرا هنگامی که جان به گلوگاه می رسد (توانایی بازگرداندن آن را ندارید)؟!

٨٤) وَأَنْتُمْ حِينَدِ تَنْظُرُونَ

- "و شما در این حال نظاره می کنید (و کاری از دستتان ساخته نیست) :

٨٥) وَتَحْنُ أَقْرَبُ إِلَيْهِ مِنْكُمْ وَلَكِنَ لَا تُبْصِرُونَ

- و ما از شما به او نزدیکتریم ولی نمی بینید!

٨٦) فَلَوْلَا إِنْ كُنْتُمْ غَيْرَ مَدِينِينَ

- اگر هرگز در برابر اعمالتان جزا داده نمی شوید،

٨٧) تَرْجُعُونَهَا إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- پس آن (روح) را باز گردانید اگر راست می گویید!

٨٨) فَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُقْرَبِينَ

- پس اگر او از مقربان باشد،

٨٩) فَرَوْحٌ وَرِيحَانٌ وَجَنَّةُ نَعِيمٍ

- در روح و ریحان و بهشت پر نعمت است!

٩٠) وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ أَصْحَابِ الْيَمِينِ

- اما اگر از اصحاب یمن باشد،

٩١) فَسَلَامٌ لَكَ مِنْ أَصْحَابِ الْيَمِينِ

- (به او گفته می شود): سلام بر تو از سوی دوستانت که از اصحاب یمنند!

٩٢) وَأَمَّا إِنْ كَانَ مِنَ الْمُكَذِّبِينَ الظَّالِمِينَ

- اما اگر او از تکذیب کنندگان گمراه باشد،

٩٣) فَنَزُلٌ مِنْ حَمِيمٍ

- با آب جوشان دوزخ از او پذیرایی می شوید!

٩٤) وَتَصَلِّيَةُ جَحِيمٍ

- و سرنوشت او ورود در آتش جهنم است،

٩٥) إِنَّ هَذَا لَهُوَ حَقُّ الْيَقِينِ

- این مطلب حق و یقین است!

٩٦) فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

- پس به نام پروردگار بزرگت تسبیح کن (و او را منزه بشمار) !

سورة العنكبوت

^{٥٧}-تعداد آیات ۲۹- محل نزول مدنیه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخشندہ بخشانشگر

١٠) سَبَّحَ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- آنچه در آسمانها و زمین است پرای خدا تسبیح می‌گویند؛ او عزیز و حکیم است."

٤٢) لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ يُحْيِي وَيُمِيتُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- مالکیت (و حاکمیت) آسمانها و زمین از آن اوست؛ زنده می، کند و می، میراند؛ و او پر هر چیز تو انا است!

٣) هُوَ الْأَوَّلُ وَالآخِرُ وَالظَّاهِرُ وَالبَاطِنُ وَهُوَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- "اول و آخر و پیدا و پنهان اوست؛ و او به هر چیز داناست."

٤) هُوَ الَّذِي خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ فِي سِتَّةِ أَيَّامٍ ثُمَّ اسْتَوَى عَلَى الْعَرْشِ

يَعْلَمُ مَا يَلْجُ فِي الْأَرْضِ وَمَا يَخْرُجُ مِنْهَا وَمَا يَنْزَلُ مِنَ السَّمَاءِ وَمَا يَعْرُجُ فِيهَا

وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "او کسی است که آسمانها و زمین را در شش روز [=شش دوران] آفرید؛ سپس بر تخت قدرت قرار گرفت (و به تدبیر جهان پرداخت)؛ آنچه را در زمین فرو می‌برود می‌داند، و آنچه را از آن خارج می‌شود و آنچه از آسمان

نازل می گردد و آنچه به آسمان بالا می رود؛ و هر جا باشید او با شما است، و خداوند نسبت به آنچه انجام می دهد بیناست!""

۵) لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَإِلَيْهِ اللَّهُ تُرْجَعُ الْأُمُورُ

- "مالکیت آسمانها و زمین از آن اوست؛ و همه کارها به سوی او بازمی گردد."

۶) يُولَحُ اللَّيْلَ فِي النَّهَارِ وَيُولَحُ النَّهَارَ فِي الَّيْلِ وَهُوَ عَلَيْمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- "شب را در روز می کند و روز را در شب؛ و او به آنچه در دل سینه‌ها وجود دارد دانست."

۷) آمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَآنفَقُوا مِمَّا جَعَلَكُمْ مُسْتَحْلِفِينَ فِيهِ فَالَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ

وَآنفَقُوا لَهُمْ أَجْرٌ كَبِيرٌ

- "به خدا و رسولش ایمان بیاورید و از آنچه شما را جانشین و نماینده (خود) در آن قرار داده اتفاق کنید؛ (زیرا) کسانی که از شما ایمان بیاورند و اتفاق کنند، اجر بزرگی دارند!"

۸) وَمَا لَكُمْ لَا تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالرَّسُولِ يَدْعُوكُمْ لِتُؤْمِنُوا بِرَبِّكُمْ وَقَدْ أَخَذَ

مِثَاقَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ مُؤْمِنِينَ

- چرا به خدا ایمان نیاورید در حالی که رسول (او) شما را می خواند که به پروردگار تان ایمان بیاورید، و از شما پیمان گرفته است (پیمانی از طریق فطرت و خرده)، اگر آماده ایمان آور نیید.

۹) هُوَ الَّذِي يُنَزِّلُ عَلَى عَبْدِهِ آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ لِيُخْرِجَكُمْ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ

وَإِنَّ اللَّهَ بِكُمْ لَرَوْفٌ رَّحِيمٌ

- "او کسی است که آیات روشنی بر بندۀ اش [= محمد] نازل می کند تا شما را از تاریکیها به سوی نور برسد؛ و خداوند نسبت به شما مهربان و رحیم است."

۱۰) وَمَا لَكُمْ أَلَا تُنفِقُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ وَلِلَّهِ مِيرَاثُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ لَا يَسْتَوِي مِنْكُمْ مَنْ أَنْفَقَ مِنْ قَبْلِ الْفَتْحِ وَقَاتَلَ أُولَئِكَ أَعْظَمُ دَرَجَةً مِنَ الَّذِينَ أَنْفَقُوا مِنْ بَعْدِ وَقَاتَلُوا وَكُلُّا وَعَدَ اللَّهُ الْحُسْنَى وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- «چرا در راه خدا اتفاق نکنید در حالی که میراث آسمانها و زمین همه از آن خداست (و کسی چیزی را با خود نمی برد)! کسانی که قبل از پیروزی اتفاق کردند و جنگیدند (با کسانی که پس از پیروزی اتفاق کردند) یکسان نیستند؛ آنها بلند مقامتر از کسانی هستند که بعد از فتح اتفاق نمودند و جهاد کردند؛ و خداوند به هر دو وعده نیک داده؛ و خدا به آنچه انجام می دهدید آگاه است.»

۱۱) مَنْ ذَا الَّذِي يُرِضِ اللَّهَ قَرْضاً حَسَنَاً فِيضَاعِفَهُ لَهُ وَلَهُ أَجْرٌ كَرِيمٌ

- کیست که به خدا و ام نیکو دهد (و از اموالی که به او ارزانی داشته اتفاق کند) تا خداوند آن را برای او چندین برابر کند؟ و برای او پاداش پر ارزشی است!

۱۲) يَوْمَ تَرَى الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ يَسْعَى نُورُهُمْ بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ بُشْرَأْكُمُ الْيَوْمَ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا ذَلِكَ هُوَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- «(این پاداش بزرگ) در روزی است که مردان و زنان بایمان را می نگری که نورشان پیش رو و در سمت راستشان بسرعت حرکت می کند (و به آنها می گویند): بشارت باد بر شما امروز به با غایابی از بهشت که نهرها زیر (درختان) آن جاری است؛ جاودانه در آن خواهید ماند! و این همان رستگاری بزرگ است!»

۱۳) يَوْمَ يَقُولُ الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ لِلَّذِينَ آمَنُوا انْظُرُونَا نَقْتَبِسْ مِنْ نُورِكُمْ قِيلَ ارْجُعوا وَرَاءَكُمْ فَالْتَّمِسُوا نُورًا فَضُرِبَ بَيْنَهُمْ بَسُورٌ لَهُ بَابٌ بَاطِنُهُ فِيهِ الرَّحْمَةُ وَظَاهِرُهُ مِنْ قِبَلِهِ الْعَذَابُ

- روزی که مردان و زنان متناق به مؤمنان می گویند: «نظری به ما بینکنید تا از نور شما پرتوی بر گیریم!» به آنها گفته می شود: «به پشت سر خود باز گردید و کسب نور کنید!» در این هنگام دیواری میان آنها زده می شود که دری دارد، درونش رحمت است و برونش عذاب!

۱۴) يُنَادِونَهُمْ أَلَّمْ نَكُنْ مَعَكُمْ قَالُوا بَلَى وَلَكِنَّكُمْ فَتَسْتُمْ أَنفُسَكُمْ وَتَرَبَّصُتُمْ
وَأَرْتَبَتُمْ وَغَرَّتُمُ الْأَمَانِيَّ حَتَّى جَاءَ أَمْرُ اللَّهِ وَغَرَّكُمْ بِاللَّهِ الْغَرُورُ

- آنها را صدا می‌زنند: «مگر ما شما بشویم؟!» می‌گویند: «آری، ولی شما خود را به هلاکت افکنید و انتظار (مرگ پیامبر را) کشیدید، و (در همه چیز) شک و تردید داشتید، و آرزوهای دور و دراز شما را فریب داد تا فرمان خدا فرا رسید، و شیطان فریبکار شما را در برابر (فرمان) خداوند فریب داد!

۱۵) فَالْيَوْمَ لَا يُؤْخَذُ مِنْكُمْ فِدْيَةٌ وَلَا مِنَ الَّذِينَ كَفَرُوا مَا وَأَكُمُ النَّارُ هِيَ مَوْلَاكُمْ
وَيَئْسِنَ الْمَصِيرُ

- «پس امروز نه از شما قدیمه‌ای پذیرفته می‌شود، و نه از کافران؛ و جایگاهتان آتش است و همان سرپرستان می‌باشد؛ و چه بد جایگاهی است!»

۱۶) أَلَمْ يَأْنِ لِلَّذِينَ آمَنُوا أَنْ تَخْشَعَ قُلُوبُهُمْ لِذِكْرِ اللَّهِ وَمَا نَزَّلَ مِنَ الْحَقِّ وَلَا
يَكُونُوا كَالَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ مِنْ قَبْلِ فَطَالَ عَلَيْهِمُ الْأَمْدُ فَقَسَطَ قُلُوبُهُمْ وَكَثِيرٌ
مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

- «آیا وقت آن نرسیده است که دلهای مؤمنان در برابر ذکر خدا و آنچه از حق نازل کرده است خاشع گردد؟! و مانند کسانی نباشد که در گذشته به آنها کتاب آسمانی داده شد، سپس زمانی طولانی بر آنها گذشت و قلبهاشان قساوت پیدا کرد؛ و بسیاری از آنها گنهکارند!»

۱۷) اعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا قَدْ بَيَّنَ لَكُمُ الْآيَاتِ لَعَلَّكُمْ
تَعْقِلُونَ

- بدانید خداوند زمین را بعد از مرگ آن زنده می‌کند! ما آیات (خود) را برای شما بیان کردیم، شاید اندیشه کنید!

۱۸) إِنَّ الْمُصَدِّقِينَ وَالْمُصَدَّقَاتِ وَأَقْرَضُوا اللَّهَ قَرْضاً حَسَنَاً يُضَاعِفُ لَهُمْ وَلَهُمْ
أَجْرٌ كَرِيمٌ

- مردان و زنان انفاق کنند، و آنها که (از این راه) به خدا «قرض الحسنة» دهند، (این قرض الحسنة) برای آنان مضاعف می‌شود و پاداش پر ارزشی دارند!

۱۹) وَالَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ أُولَئِكَ هُمُ الصَّدِيقُونَ وَالشُّهَدَاءُ عِنْدَ رَبِّهِمْ لَهُمْ أَجْرٌ هُمْ وَتُورُهُمْ وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْجَحِيمِ

- "کسانی که به خدا و رسولانش ایمان آوردند، آنها صدقین و شهدا نزد پروردگارشانند؛ برای آنان است پاداش (اعمال) شان و نور (ایمان) شان؛ و کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند، آنها دوزخیانند."

۲۰) اعْلَمُوا أَنَّمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا لَعِبٌ وَلَهُوَ زَينةٌ وَتَفَاقُرٌ بَيْنَكُمْ وَتَكَاثُرٌ فِي الْأَمْوَالِ وَالْأُوْلَادِ كَمَثَلِ غَيْثٍ أَعْجَبَ الْكُفَّارَ نَبَاتُهُ ثُمَّ يَهْبِطُ فَتَرَاهُ مُصْفَرًا ثُمَّ يَكُونُ حُطَامًا وَفِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ شَدِيدٌ وَمَغْفِرَةٌ مِّنَ اللَّهِ وَرِضْوَانٌ وَمَا الْحَيَاةُ الدُّنْيَا إِلَّا مَتَاعُ الْغُرُورِ

- "بدانید زندگی دنیا تنها بازی و سرگرمی و تجمل پرستی و فخرخوشی در میان شما و افزون طلبی در اموال و فرزندان است، همانند بارانی که محصولش کشاورزان را در شکگتنی فرو می برد، سپس خشک می شود بگونه ای که آن را زردرنگ می بینی؛ سپس تبدیل به کاه می شود؛ و در آخرت، عذاب شدید است یا مغفرت و رضای الهی؛ و (به هر حال) زندگی دنیا چیزی جز متاع فربیب نیست!"

۲۱) سَابَقُوا إِلَى مَغْفِرَةٍ مِّنْ رَبِّكُمْ وَجَنَّةٍ عَرْضُهَا كَعَرْضِ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أُعِدَّتْ لِلَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "به پیش تازید برای رسیدن به مغفرت پروردگارشان و بهشتی که پنهان آن مانند پنهان آسمان و زمین است و برای کسانی که به خدا و رسولانش ایمان آوردند؛ آمده شده است، این فضل خداوند است که به هر کس بخواهد می دهد؛ و خداوند صاحب فضل عظیم است!"

۲۲) مَا أَصَابَ مِنْ مُصِيبَةٍ فِي الْأَرْضِ وَلَا فِي أَنْفُسِكُمْ إِلَّا فِي كِتَابٍ مِّنْ قَبْلِ أَنْ نَبِرَّ أَهَا إِنَّ ذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

- "میچ مصیبی (ناخواسته) در زمین و نه در وجود شما روی نمی دهد مگر اینکه همه آنها قبل از آنکه زمین را بیگرینیم در لوح محفوظ ثبت است؛ و این امر برای خدا آسان است!"

۲۳) لِكَيْلًا تَأْسُوا عَلَىٰ مَا فَاتَكُمْ وَلَا تَفْرَحُوا بِمَا آتَاكُمْ وَاللَّهُ لَا يُحِبُّ كُلَّ

مُختَالٌ فَخُورٌ

- "این بخاطر آن است که برای آنچه از دست داده اید تأسف نخورید، و به آنچه به شما داده است دلیسته و شادمان نباشید؛ و خداوند هیچ متکبر فخرفروشی را دوست ندارد!"

۲۴) الَّذِينَ يَبْخَلُونَ وَيَأْمُرُونَ النَّاسَ بِالْبَخْلِ وَمَنْ يَتَوَلَّ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ الْغَنِيُّ

الْحَمِيدُ

- "همانها که بخل می ورزند و مردم را به بخل دعوت می کنند؛ و هر کس (از این فرمان) روی گردان شود، (به خود) زیان می رساند نه به خدا)، چرا که خداوند بی نیاز و شایسته ستایش است!"

۲۵) لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلًا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ
بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَآسٌ شَدِيدٌ وَمَنَافِعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَنْ يَنْصُرُهُ
وَرَسُلُهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ

- "ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم، و با آنها کتاب (آسمانی) و میزان (شناسایی حق از باطل و قوانین عادلانه) نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند؛ و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و منافعی برای مردم است، تا خداوند بداند چه کسی او و رسولانش را یاری می کند بی آنکه او را بیبینند؛ خداوند قوی و شکست ناپذیر است!"

۲۶) وَلَقَدْ أَرْسَلْنَا نُوحًا وَإِبْرَاهِيمَ وَجَعَلْنَا فِي ذِرَّتِهِمَا النُّبُوَّةَ وَالْكِتَابَ فَمِنْهُمْ
مُهْتَدٌ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسْقُونَ

- "ما نوح و ابراهیم را فرستادیم، و در دودمان آن دو نبیت و کتاب قرار دادیم؛ بعضی از آنها هدایت یافته اند و بسیاری از آنها گنهکارند."

۲۷) ثُمَّ قَيْنَانَا عَلَىٰ آثَارِهِمْ بِرُسُلِنَا وَقَيْنَانَا بِعِيسَى ابْنِ مَرْيَمَ وَآتَيْنَاهُ الْإِنْجِيلَ
وَجَعَلْنَا فِي قُلُوبِ الَّذِينَ اتَّبَعُوهُ رَأْفَةً وَرَحْمَةً وَرَهْبَانِيَّةً ابْتَدَعُوهَا مَا كَتَبْنَاهَا

عَلَيْهِمْ إِلَّا ابْتِغَاء رَضْوَانَ اللَّهِ فَمَا رَعَوهَا حَقٌّ رَعَايَتِهَا فَآتَيْنَا الَّذِينَ آمَنُوا مِنْهُمْ أَجْرَهُمْ وَكَثِيرٌ مِنْهُمْ فَاسِقُونَ

- "سپس در پی آنان رسولان دیگر خود را فستادیم، و بعد از آنان عیسی بن مریم را مبعوث کردیم و به او انجیل عطا کردیم، و در دل کسانی که از او پیروی کردند رأفت و رحمت قرار دادیم؛ و رهبانیتی را که ابداع کرده بودند، ما بر آنان مقرر نداشته بودیم؛ گرچه هدفشاں جلب خشنودی خدا بود، ولی حق آن را رعایت نکردن؛ از این رو ما به کسانی از آنها که ایمان آوردندا پاداششان را دادیم؛ و بسیاری از آنها فاستند!"

(۲۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَآمِنُوا بِرَسُولِهِ يُوْتِكُمْ كَفَلَيْنِ مِنْ رَحْمَتِهِ وَيَجْعَلُ لَكُمْ نُورًا تَمْشُونَ بِهِ وَيَغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ عَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! تقوی الهی پیشه کنید و به رسولش ایمان بیاورید تا دو سهم از رحمتش به شما بیخشد و برای شما نوری قرار دهد که با آن (در میان مردم و در مسیر زندگی خود) راه بروید و گناهان شما را بیخشد؛ و خداوند غفور و رحیم است."

(۲۹) لِئَلَّا يَعْلَمَ أَهْلُ الْكِتَابِ أَلَا يَقْدِرُونَ عَلَى شَيْءٍ مِّنْ فَضْلِ اللَّهِ وَأَنَّ الْفَضْلَ بِيَدِ اللَّهِ يُوْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "تا اهل کتاب بدانند که قادر بر چیزی از فضل خدا نیستند، و تمام فضل (و رحمت) به دست اوست، به هر کس بخواهد آن را می بخشد؛ و خداوند دارای فضل عظیم است!"

سورة المجادله

س-۵۸- تعداد آیات ۲۲- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

**۱) قَدْ سَمِعَ اللَّهُ قَوْلَ الَّتِي تُجَادِلُكَ فِي زَوْجِهَا وَتَشْتُكِي إِلَى اللَّهِ وَاللَّهُ يَسْمَعُ
تَحَاوُرُكُمَا إِنَّ اللَّهَ سَمِيعٌ بَصِيرٌ**

- «خداوند سخن زنی را که درباره شوهرش به تو مراجعه کرده بود و به خداوند شکایت می کرد شنید (و تقاضای او را اجابت کرد)؛ خداوند گفتگوی شما را با هم (و اصرار آن زن را درباره حل مشکلش) می شنید؛ و خداوند شنوا و بیناست».

**۲) الَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْكُمْ مَنْ نِسَائِهِمْ مَا هُنَّ أَمْهَاتِهِمْ إِنْ أَمْهَاتُهُمْ إِلَّا اللَّائِي
وَلَدَنَهُمْ وَإِنَّهُمْ لَيَقُولُونَ مُنْكِرًا مِنْ الْقَوْلِ وَزَوْرًا وَإِنَّ اللَّهَ لَعَفُوٌ غَفُورٌ**

- «کسانی که از شما نسبت به همسرانشان «ظهار» می کنند (و می گویند: «أَنْتِ عَلَيَّ كَظِيرٌ أَتَيْ = تو نسبت به من بمنزله مادرم هستی»)، آنان هرگز مادراشان نیستند؛ مادراشان تنها کسانی اند که آنها را به دنیا آوردند! آنها سخنی رشت و باطل می گویند؛ و خداوند بخششندۀ و آمرزندۀ است!»

**۳) وَالَّذِينَ يُظَاهِرُونَ مِنْ نِسَائِهِمْ ثُمَّ يَعُودُونَ لِمَا قَالُوا فَتَحْرِيرٌ رَقَبَةٌ مِنْ قَبْلِ
أَنْ يَتَمَاسَّا ذَلِكُمْ تُوعَظُونَ بِهِ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرٌ**

- «کسانی که همسران خود را «ظهار» می کنند، سپس از گفته خود بازمی گرددند، باید پیش از آمیزش جنسی با هم برده‌ای را آزاد کنند؛ این دستوری است که به آن اندرز داده می شوید؛ و خداوند به آنچه انجام می دهید آگاه است!»

۴) فَمَنْ لَمْ يَجِدْ فَصَيَامُ شَهْرَيْنِ مُتَّابِعِيْنِ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَتَمَاسَّا فَمَنْ لَمْ يَسْتَطِعْ فَإِطْعَامُ سِتِّينَ مِسْكِيْنًا ذَلِكَ لِتُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَلْكَ حُدُودُ اللَّهِ وَلِلْكَافِرِيْنَ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- "و کسی که توانایی (آزاد کردن بردهای) نداشته باشد، دو ماه پیاپی قبل از آمیزش روزه بگیرد؛ و کسی که این را هم نتواند، حضرت مسکین را اطعم کند؛ این برای آن است که به خدا و رسولش ایمان بیاورید؛ اینها مرزهای الهی است؛ و کسانی که با آن مخالفت کنند، عذاب دردناکی دارند!"

۵) إِنَّ الَّذِيْنَ يُحَادُوْنَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ كَبُوْتُوا كَمَا كُبِّتَ الَّذِيْنَ مِنْ قَبْلِهِمْ وَقَدْ أَنْزَلْنَا آيَاتٍ بَيِّنَاتٍ وَلِلْكَافِرِيْنَ عَذَابٌ مُهِمٌ

- "کسانی که با خدا و رسول دشمنی می کنند خوار و ذلیل شدند آن گونه که پیشینیان خوار و ذلیل شدند؛ ما آیات روشنی نازل کردیم، و برای کافران عذاب خوار کنندگانی است..."

۶) يَوْمَ يَبْعَثُهُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فِيْبَعْثُهُمُ بِمَا عَمِلُوا أَحْصَاهُ اللَّهُ وَنَسُوهُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

- "در آن روز که خداوند همه آنها را بر می انگیزد و از اعمالی که انجام دادند با خبر می سازد، اعمالی که خداوند حساب آن را نگه داشته و آنها فراموش کردنند؛ و خداوند بر هر چیز شاهد و ناظر است!"

۷) أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٌ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٌ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَى مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرَ إِلَّا هُوَ مَعَهُمْ أَيْنَ مَا كَانُوا ثُمَّ يُنَبِّهُمْ بِمَا عَمِلُوا يَوْمَ الْقِيَامَةِ إِنَّ اللَّهَ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلِيمٌ

- آیا نمی دانی که خداوند آنچه را در آسمانها و آنچه را در زمین است می داند؛ هیچ گاه سه نفر با هم نجوا نمی کنند مگر اینکه خداوند چهارمین آنهاست، و هیچ گاه پنج نفر با هم نجوا نمی کنند مگر اینکه خداوند ششمین آنهاست، و نه تعدادی کمتر و نه بیشتر از آن مگر اینکه او هرراه آنهاست هر جا که باشند، سپس روز قیامت آنها را از اعمالشان آگاه می سازد، چرا که خداوند به هر چیزی دناست!"

۸) أَلَمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ نَهُوا عَنِ النَّجْوَى ثُمَّ يَعْوُدُونَ لِمَا نَهُوا عَنْهُ وَيَتَسَاجُونَ
بِالْإِثْمِ وَالْعُدُوانِ وَمَعْصِيَتِ الرَّسُولِ وَإِذَا جَاءُوكَ حَيَّوْكَ بِمَا لَمْ يُحِيطَكَ بِهِ اللَّهُ
وَيَقُولُونَ فِي أَنفُسِهِمْ لَوْلَا يُعَذِّبُنَا اللَّهُ بِمَا نَقُولُ حَسِيبُهُمْ جَهَنَّمُ يَصْلُونَهَا فَبِئْسَ
الْمَصِيرُ

- آیا ندیدی کسانی را که از نجوا [= سخنان در گوشی] نهی شدند، سپس به کاری که از آن نهی شده بودند بازمی گردند و برای انجام گناه و تعذی و نافرمانی رسول خدا به نجوا می پردازند و هنگامی که نزد تو می آیند تو را تحیی (و خوشامدی) می گویند که خدا به تو نگفته است، و در دل می گویند: «چرا خداوند ما را بخطار گفته هایمان عذاب نمی کند؟!» جهنم برای آنان کافی است، وارد آن می شوند، و چه بد فرجامی است!

۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا تَنَاجَيْتُمْ فَلَا تَتَنَاجَوْا بِالْإِثْمِ وَالْعُدُوانِ وَمَعْصِيَتِ
الرَّسُولِ وَتَنَاجَوْا بِالْبَرِّ وَالْتَّقْوَى وَاتَّقُوا اللَّهَ الَّذِي إِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که نجوا می کنید، و به گناه و تعذی و نافرمانی رسول (خدا) نجوا نکنید، و به کار نیک و نتوان نجوا کنید، و از خدایی که همگی نزد او جمع می شوید پیرهیزید!

۱۰) إِنَّمَا النَّجْوَى مِنَ الشَّيْطَانِ لِيَخْرُنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَلَيَسْ بِضَارِّهِمْ شَيْئًا إِلَّا
بِإِذْنِ اللَّهِ وَعَلَى اللَّهِ فَلِيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- «نجوا تنها از سوی شیطان است؛ می خواهد با آن مؤمنان غمگین شوند؛ ولی نمی تواند هیچ گونه ضرری به آنها برساند جز بفرمان خدا؛ پس مؤمنان تنها بر خدا توکل کنند!»

۱۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قِيلَ لَكُمْ تَفَسَّحُوا فِي الْمَجَالِسِ فَافْسَحُوا يَفْسَحِ
اللَّهُ لَكُمْ وَإِذَا قِيلَ انْشُرُوا فَانْشُرُوا يَرْفَعِ اللَّهُ الَّذِينَ آمَنُوا مِنْكُمْ وَالَّذِينَ أَوْتُوا
الْعِلْمَ دَرَجَاتٍ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ خَبِيرٌ

- «ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که به شما گفته شود: «مجلس را وسعت بخشید (و به تازه وارد ها جا دهید)»، وسعت بخشید، خداوند (بهشت را) برای شما وسعت می بخشند؛ و هنگامی که گفته شود: «برخیزید»،

برخیزید؛ اگر چنین کنید، خداوند کسانی را که ایمان آورده‌اند و کسانی را که علم به آنان داده شده درجات عظیمی می‌بخشد؛ و خداوند به آنچه انجام می‌دهید آگاه است!"

۱۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نَاجَيْتُمُ الرَّسُولَ فَقَدِّمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَةً ذَلِكَ خَيْرٌ لَّكُمْ وَأَطْهَرُ فَإِنَّ لَّمْ تَجِدُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که می‌خواهید با رسول خدا نجوا کنید (و سخنان در گوشی بگویید)، قبل از آن صدقه‌ای (در راه خدا) بدھید؛ این برای شما بهتر و پاکیزه‌تر است و اگر توانایی نداشته باشید، خداوند غفور و رحیم است!"

۱۳) أَلَا شَفَقْتُمْ أَنْ تُقْدِمُوا بَيْنَ يَدَيْ نَجْوَاكُمْ صَدَقَاتٍ فَإِذَا لَمْ تَفْعَلُوا وَتَابَ اللَّهُ عَلَيْكُمْ فَاقْبِلُمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَةَ وَأَطْبِعُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- آیا ترسیدید فقیر شوید که از دادن صدقات قبل از نجوا خودداری کردید؟! اکنون که این کار را نکردید و خداوند توبه شما را پذیرفت، نماز را برپا دارید و زکات را ادا کنید و خدا و بیامبرش را اطاعت نمایید (بدانیس) خداوند از آنچه انجام می‌دهید باخبر است!

۱۴) أَلَمْ تَرَ إِلَى الَّذِينَ تَوَلَّوْا قَوْمًا غَضِيبَ اللَّهُ عَلَيْهِمْ مَا هُمْ مُنْكِمُ وَلَا مِنْهُمْ وَيَحْلِفُونَ عَلَى الْكَذِبِ وَهُمْ يَعْلَمُونَ

- آیا ندیدی کسانی را که طرح دوستی با گروهی که مورد غضب خدا بودند ریختند؟! آنها نه از شما هستند و نه از آنان! سوگند دروغ یاد می‌کنند (که از شما هستند) در حالی که خودشان می‌دانند (دروع نمی‌گویند)!

۱۵) أَعَدَ اللَّهُ لَهُمْ عَذَابًا شَدِيدًا إِنَّهُمْ سَاءَ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- خداوند عذاب شدیدی برای آنان فراهم ساخته، چرا که اعمال بدی انجام می‌دادند!

۱۶) اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَاحَهُ فَصَدُّوا عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ فَلَهُمْ عَذَابٌ مُّهِينٌ

- "آنها سوگندهای خود را سپری قرار دادند و مردم را از راه خدا بازداشتند؛ از این‌رو برای آنان عذاب خوار کننده‌ای است!"

١٧) لَنْ تُغْنِيَ عَنْهُمْ أَمْوَالُهُمْ وَلَا أَوْلَادُهُمْ مِّنَ اللَّهِ شَيْئًا أُوْلَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ
هُمْ فِيهَا خَالِدُونَ

- "هرگز اموال و اولادشان آنها را از عذاب الهی حفظ نمی کند؛ آنها اهل آتشند و جاودانه در آن می مانند!"

١٨) يَوْمَ يَعْثُمُ اللَّهُ جَمِيعًا فَيَحْلِفُونَ لَهُ كَمَا يَحْلِفُونَ لَكُمْ وَيَحْسَبُونَ أَنَّهُمْ عَلَى
شَيْءٍ أَلَا إِنَّهُمْ هُمُ الْكَاذِبُونَ

- "(به خاطر بیاورید) روزی را که خداوند همه آنها را بر می انگیزد، آنها برای خدا نیز سوگند (دروغ) یاد می کنند همان گونه که (امروز) برای شما یاد می کنند؛ و گمان می کنند کاری می توانند انجام دهند؛ بدانید آنها دروغگویانند!"

١٩) اسْتَحْوَذَ عَلَيْهِمُ الشَّيْطَانُ فَأَنْسَاهُمْ ذِكْرَ اللَّهِ أُولَئِكَ حِزْبُ الشَّيْطَانِ أَلَا إِنَّ
حِزْبَ الشَّيْطَانِ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- "شیطان بر آنان مسلط شده و یاد خدا را از خاطر آنها پرده؛ آنان حزب شیطانند؛ بدانید حزب شیطان زیانکارانند!"

٢٠) إِنَّ الَّذِينَ يُحَادُونَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ أُولَئِكَ فِي الْأَذَلِّينَ

- کسانی که با خدا و رسولش دشمنی می کنند، آنها در ذمراه ذلیل ترین افرادند!

٢١) كَتَبَ اللَّهُ لَأَعْلَمَنَّ أَنَا وَرَسُولِي إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ

- "خداوند چنین مقرر داشته که من و رسولانم پیروز می شویم؛ چرا که خداوند قوی و شکستناپذیر است!"

۲۲) لَا تَجِدُ قَوْمًا يُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ يُوَادِّونَ مَنْ حَادَ اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَلَوْ كَانُوا آبَاءُهُمْ أَوْ أَبْنَاءُهُمْ أَوْ إِخْوَانَهُمْ أَوْ عَشِيرَتَهُمْ أُولَئِكَ كَتَبَ فِي قُلُوبِهِمُ الْإِيمَانَ وَأَيَّدَهُمْ بِرُوحٍ مِّنْهُ وَيَدْعُلُهُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ أُولَئِكَ حِزْبُ اللَّهِ أَلَا إِنَّ حِزْبَ اللَّهِ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- «هیچ قومی را که ایمان به خدا و روز رستاخیز دارند نمی‌یابی که با دشمنان خدا و رسولش دوستی کنند، هر چند پدران یا فرزندان یا برادران یا خویشاوندانشان باشند؛ آنان کسانی هستند که خدا ایمان را بر صفحه دلهایشان نوشته و با روحی از ناحیه خودش آنها را تقویت فرموده، و آنها را در باغهایی از بهشت وارد می‌کند که نهرها از زیر (درختانش) جاری است، جاورانه در آن می‌مانند؛ خدا از آنها خشنود است، و آنان نیز از خدا خشنودند؛ آنها «حزب الله»‌اند؛ پدانید «حزب الله» پیروزان و رستگارانند.»

سورة الحشر

س۵۹- تعداد آیات ۲۴- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخششده پخشایشگر

۱) سَيَّحَ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- «آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است، برای خدا تسبیح می‌گوید؛ او عزیز و حکیم است!»

۲) هُوَ الَّذِي أَخْرَجَ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ مِنْ دِيَارِهِمْ لِأَوْلَى الْحَشْرِ مَا ظَنَنتُمْ أَنْ يَخْرُجُوا وَظَنَنُوا أَنَّهُمْ مَانِعُهُمْ حُصُونُهُمْ مِّنَ اللَّهِ فَأَتَاهُمُ اللَّهُ مِنْ حِيثُ

لَمْ يَحْتَسِبُوا وَقَدَفَ فِي قُلُوبِهِمُ الرُّغْبَ يُخْرِبُونَ بِيُوْتَهُمْ يَأْيُدِيهِمْ وَأَيْدِي
الْمُؤْمِنِينَ فَاعْتَبِرُوا يَا أُولَى الْأَبْصَارِ

- او کسی است که کافران اهل کتاب را در تختین برخوره (با مسلمانان) از خانه‌هایشان بیرون راند! گمان نمی‌کردید آنان خارج شوند، و خودشان نیز گمان می‌کردند که درهای محکم‌شان آنها را از عذاب الهی مانع می‌شود؛ اما خداوند از آنجا که گمان نمی‌کردند به سراغشان آمد و در دلهایشان ترس و وحشت افکند، پگونه‌ای که خانه‌های خود را با دست مؤمنان ویران می‌کردند؛ پس عبرت بگیرید ای صاحبان چشم!

**۳) وَلَوْلَا أَنْ كَتَبَ اللَّهُ عَلَيْهِمُ الْجَلَاءَ لَعَذَّبَهُمْ فِي الدُّنْيَا وَلَهُمْ فِي الْآخِرَةِ عَذَابٌ
النَّارِ**

- و اگر نه این بود که خداوند ترک وطن را بر آنان مقرر داشته بود، آنها را در همین دنیا مجازات می‌کرد؛ و برای آنان در آخرت نیز عذاب آتش است!

۴) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ شَاقُوا اللَّهَ وَرَسُولَهُ وَمَنْ يُشَاقِ اللَّهَ فَإِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ
- این به خاطر آن است که آنها با خدا و رسولش دشمنی کردند؛ و هر کس با خدا دشمنی کند (باید بداند) که خدا مجازات شدیدی دارد!

**۵) مَا قَطَعْتُمْ مِنْ لَيْنَةً أَوْ تَرَكْتُمُوهَا قَائِمَةً عَلَى أُصُولِهَا فَبِإِذْنِ اللَّهِ وَلَيُخْرِزِ
الْفَاسِقِينَ**

- هر درخت بالرزش نخل را قطع کردید یا آن را به حال خود واگذاشتید، همه به فرمان خدا بود؛ و برای این بود که فاسقان را خوار و رسوا کنند!

**۶) وَمَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْهُمْ فَمَا أَوْجَفْتُمْ عَلَيْهِ مِنْ خَيْلٍ وَلَكَابٍ
وَلَكِنَّ اللَّهَ يُسَلِّطُ رُسُلَهُ عَلَى مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ**

- و آنچه را خدا از آنان [=یهود] به رسولش بازگردانده (و بخشیده) چیزی است که شما برای به دست آوردن آن (زمتی نکشیدید)، نه اسبی تاختید و نه شتری؛ ولی خداوند رسولان خود را بر هر کس بخواهد مسلط می‌سازد؛ و خدا بر هر چیز توافق است!

٧) مَا أَفَاءَ اللَّهُ عَلَى رَسُولِهِ مِنْ أَهْلِ الْقُرْبَى فَلِلَّهِ وَلِلرَّسُولِ وَلِذِي الْقُرْبَى وَالْيَتَامَى وَالْمَسَاكِينِ وَابْنِ السَّبِيلِ كَمَا يَكُونَ دُولَةً بَيْنَ الْأَغْنِيَاءِ مِنْكُمْ وَمَا آتَكُمُ الرَّسُولُ فَخُذُوهُ وَمَا نَهَاكُمْ عَنْهُ فَانْتَهُوا وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ شَدِيدُ الْعِقَابِ

- "آنچه را خداوند از اهل این آبادیها به رسولش بازگرداند، از آن خدا و رسول و خویشاوندان او، و یتیمان و مستمندان و در راه ماندگان است، تا (این اموال عظیم) در میان ثروتمدان شما دست به دست نگردد! آنچه را رسول خدا برای شما آورده بگیرید (و اجرا کنید)، و از آنچه نهی کرده خودداری نمایید؛ و از (مخالفت) خدا بپرهیزید که خداوند کیفرش شدید است!"

٨) لِفُقَرَاءِ الْمُهَاجِرِينَ الَّذِينَ أَخْرَجُوا مِنْ دِيَارِهِمْ وَأَمْوَالِهِمْ يَتَّغَوَّنَ فَضْلًا مِنَ اللَّهِ وَرَضُوا إِنَّا وَيَنْصُرُونَ اللَّهَ وَرَسُولُهُ أَوْلَئِكَ هُمُ الصَّادِقُونَ

- "این اموال برای فقیران مهاجرانی است که از خانه و کاشانه و اموال خود بپرون رانده شدند در حالی که فضل الهی و رضای او را می‌طلبدند و خدا و رسولش را باری می‌کنند؛ و آنها راستگویانند!"

٩) وَالَّذِينَ تَبَوَّءُوا الدَّارَ وَالْإِيمَانَ مِنْ قَبْلِهِمْ يُحِبُّونَ مَنْ هَاجَرَ إِلَيْهِمْ وَلَا يَجِدُونَ فِي صُدُورِهِمْ حَاجَةً مَمَّا أُوتُوا وَيُؤْثِرُونَ عَلَى أَنفُسِهِمْ وَلَوْ كَانَ بِهِمْ خَصَاصَةٌ وَمَنْ يُوقَ شُحَّ نَفْسِهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُقْلِحُونَ

- "و برای کسانی است که در این سرا [= سرزمین مدينه] و در سرای ایمان پیش از مهاجران مسکن گزیدند و کسانی را که به سویشان هجرت کنند دوست می دارند، و در دل خود نیازی به آنچه به مهاجران داده شده احساس نمی کنند و آنها را بر خود مقدم می دارند هر چند خودشان بسیار نیازمند باشند؛ کسانی که از بخل و حرص نفس خویش باز داشته شده اند رستگارانند!"

١٠) وَالَّذِينَ جَاءُوا مِنْ بَعْدِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا أَغْفِرْ لَنَا وَلِإِخْوَانِنَا الَّذِينَ سَبَقُونَا بِالْإِيمَانِ وَلَا تَجْعَلْ فِي قُلُوبِنَا غِلَّا لِلَّذِينَ آمَنُوا رَبَّنَا إِنَّكَ رَوُوفٌ رَّحِيمٌ

- (همچنین) کسانی که بعد از آنها [= بعد از مهاجران و انصار] آمدند و می گویند: «پروردگار! ما و برادرانمان را که در ایمان بر ما پیشی گرفتند بیامرز، و در دلهایمان حسد و کینه‌ای نسبت به مؤمنان قرار مده! پروردگارا، تو مهربان و رحیمی!"

۱۱) أَلَّمْ تَرِ إِلَى الَّذِينَ نَافَقُوا يَقُولُونَ لِإِخْوَانِهِمُ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ
لَئِنْ أُخْرِجْتُمُ لَنَخْرُجُنَّ مَعَكُمْ وَلَا نُطِيعُ فِيمُّكُمْ أَحَدًا وَإِنْ قُوْتِلْتُمْ لَنَصْرُنَّكُمْ
وَاللَّهُ يَشْهَدُ إِنَّهُمْ لَكَاذِبُونَ

- "آیا منافقان را ندیدی که پیوسته به برادران کفارشان از اهل کتاب می گفتند: «هرگاه شما را (از وطن) بیرون
کنند، ما هم با شما بیرون خواهیم رفت و هرگز سخن هیچ کس را درباره شما اطاعت نخواهیم کرد؛ و اگر با شما
پیکار شود، یاریتان خواهیم نمود!» خداوند شهادت می دهد که آنها دروغگویانند!"

۱۲) لَئِنْ أُخْرِجُوا لَا يَخْرُجُونَ مَعَهُمْ وَلَئِنْ قُوْتِلُوا لَا يَنْصُرُونَهُمْ وَلَئِنْ نَصَرُوْهُمْ
لَيُوْلُنَ الْأَدَبَارَ ثُمَّ لَا يُنْصَرُونَ

- "اگر آنها را بیرون کنند با آنان بیرون نمی روند، و اگر با آنها پیکار شود یاریشان نخواهند کرد، و اگر یاریشان
کنند پشت به میدان کرده فرار می کنند؛ سپس کسی آنان را یاری نمی کند!"

۱۳) لَأَتَتُمْ أَشَدُّ رَهْبَةً فِي صُدُورِهِمْ مِنَ اللَّهِ ذَلِكَ بَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَقْهُونَ

- "وحشت از شما در دلهای آنها بیش از ترس از خداست؛ این به خاطر آن است که آنها گروهی نادانند!"

۱۴) لَا يُقَاتِلُونَكُمْ جَمِيعًا إِلَّا فِي قُرْيَ مُحَصَّنَةٍ أَوْ مِنْ وَرَاءِ جُدُرِ بَأْسُهُمْ بَيْنَهُمْ
شَدِيدٌ تَحْسَبُهُمْ جَمِيعًا وَقُلُوبُهُمْ شَتَّى ذَلِكَ بَأَنَّهُمْ قَوْمٌ لَا يَعْقِلُونَ

- "آنها هرگز با شما بصورت گروهی نمی چنگند جز در دژهای محکم یا از پشت دیوارها! پیکارشان در میان
خودشان شدید است، (اما در برابر شما ضعیف!) آنها را متوجه می بنداری، در حالی که دلهایشان پراکنده است؛ این
به خاطر آن است که آنها قومی هستند که تعقل نمی کنند!"

۱۵) كَمَلَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ قَرِيبًا ذَاقُوا وَبَالَّأَمْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أُلِيمٌ

- کار این گروه از یهود همانند کسانی است که کمی قبل از آنان بودند، طعم تلخ کار خود را چشیدند و برای آنها
عدایی در دنای است!

۱۶) كَمَلَ الشَّيْطَانُ إِذْ قَالَ لِإِنْسَانٍ أَكُفِّرْ فَلَمَّا كَفَرَ قَالَ إِنِّي بَرِيءٌ مِّنْكَ إِنِّي أَخَافُ اللَّهَ رَبَّ الْعَالَمِينَ

- کار آنها همچون شیطان است که به انسان گفت: «کافر شو (تا مشکلات تو را حل کنم)! اما هنگامی که کافر شد گفت: «من از تو بیزارم، من از خداوندی که پروردگار عالمیان است بیم دارم!»

۱۷) فَكَانَ عَاقِبَتُهُمَا أَنَّهُمَا فِي النَّارِ حَالِدَيْنِ فِيهَا وَذَلِكَ جَزَاءُ الظَّالِمِينَ

- «سرانجام کارشان این شد که هر دو در آتش دوزخ خواهند بود، جاودانه در آن می‌مانند؛ و این است کیفر ستمکاران!»

۱۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اتَّقُوا اللَّهَ وَلْتَنْتَرُ نَفْسُكُمْ مَا قَدَّمْتُ لَغِدِ وَاتَّقُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- «ای کسانی که ایمان آورده‌اید از (مخالفت) خدا پیرهیزید؛ و هر کس باید بنگرد تا برای فردایش چه چیز از پیش فرستاده؛ و از خدا پیرهیزید که خداوند از آنچه انجام می‌دهید آگاه است!»

۱۹) وَلَا تَكُونُوا كَالَّذِينَ نَسُوا اللَّهَ فَأَنْسَاهُمْ أَنفُسَهُمْ أُولَئِكَ هُمُ الْفَاسِقُونَ

- و همچون کسانی نباشد که خدا را فراموش کردند و خدا نیز آنها را به «خود فراموشی» گرفتار کرد، آنها فاسقانند.

۲۰) لَا يَسْتَوِي أَصْحَابُ النَّارِ وَأَصْحَابُ الْجَنَّةِ أَصْحَابُ الْجَنَّةِ هُمُ الْفَائِزُونَ

- «هرگز دوزخیان و بهشتیان یکسان نیستند؛ اصحاب بهشت رستگار و پیروزند!»

۲۱) لَوْ أَنَزَلْنَا هَذَا الْقُرْآنَ عَلَى جَبَلٍ لَرَأَيْتَهُ خَاسِعًا مُتَصَدِّعًا مِنْ خَشْيَةِ اللَّهِ وَتِلْكَ الْأَمْثَالُ نَضْرُبُهَا لِلنَّاسِ لَعَلَّهُمْ يَتَفَكَّرُونَ

- اگر این قرآن را بر کوهی نازل می‌کردیم، می‌دیدی که در برایر آن خاشع می‌شود و از خوف خدا می‌شکافد! اینها مثالهایی است که برای مردم می‌زنیم، شاید در آن بیندیشید!

۲۲) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ هُوَ الرَّحْمَنُ الرَّحِيمُ

- او خدایی است که معبدی جز او نیست، دانای آشکار و نهان است، او رحمان و رحیم است!

۲۳) هُوَ اللَّهُ الَّذِي لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ السَّلَامُ الْمُؤْمِنُ الْمُهَمَّيْنُ

الْعَزِيزُ الْجَبَارُ الْمُتَكَبِّرُ سُبْحَانَ اللَّهِ عَمَّا يُشْرِكُونَ

- "خدابنی است که معبودی جز او نیست، حاکم و مالک اصلی اوست، از هر عیوب منزه است، به کسی یتم نمی‌کند، امنیت بخش است، مراقب همه چیز است، قدرتمندی شکستن ناپذیر که با اراده نافذ خود هر امری را اصلاح می‌کند، و شایسته عظمت است؛ خداوند منزه است از آنچه شریک برای او قرار می‌دهند!"

۲۴) هُوَ اللَّهُ الْخَالِقُ الْبَارِئُ الْمُصَوِّرُ لَهُ الْأَسْمَاءُ الْحُسْنَى يُسَبِّحُ لَهُ مَا فِي

السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "او خداوندی است خالق، آفریننده‌ای بی‌سابقه، و صورتگری (بی‌نظیر)؛ برای او نامهای نیک است؛ آنچه در آسمانها و زمین است تسبیح او می‌گویند؛ و او عزیز و حکیم است!"

سپورت الهمدانی

س. ۶۰ - تعداد آیات ۱۳ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَتَّخِذُوا عَدُوّي وَعَدُوّكُمْ أُولَئِياءُ تُقْوَنَ إِلَيْهِم بِالْمَوَدَّةِ
وَقَدْ كَفَرُوا بِمَا جَاءَكُم مِّنَ الْحَقِّ يُخْرِجُونَ الرَّسُولَ وَإِيَّاكُمْ أَن تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ
رَبِّكُمْ إِن كُنْتُمْ خَرَجْتُمْ جِهَادًا فِي سَبِيلِي وَابْتِغَاءَ مَرْضَاتِي تُسِرُّونَ إِلَيْهِم

**بِالْمَوَدَةِ وَأَنَا أَعْلَمُ بِمَا أَخْفَيْتُمْ وَمَا أَعْلَنْتُمْ وَمَن يَقْعُلُهُ مِنْكُمْ فَقَدْ ضَلَّ سَوَاءِ
السَّبِيلِ**

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! دشمن من و دشمن خودتان را دوست نگیرید! شما نسبت به آنان اظهار محبت
می‌کنید، در حالی که آنها به آنچه از حق برای شما آمده کافر شده‌اند و رسول الله و شما را به خاطر ایمان به
خداآوندی که پروردگار همه شماست از شهر و دیارتان بیرون می‌رانند؛ اگر شما برای جهاد در راه من و جلب
خشنو黛یم هجرت کرده‌اید؛ (پیوند دوستی با آنان برقرار نسازید!) شما مخفیانه با آنها رابطه دوستی برقرار می‌کنید
در حالی که من به آنچه پنهان یا آشکار می‌سازید از همه دانترم؛ و هر کس از شما چنین کاری کند، از راه راست
گمراه شده است!"

**۲) إِنْ يَتَقْفُو كُمْ يَكُونُوا لَكُمْ أَعْدَاءٌ وَيَبْسُطُوا إِلَيْكُمْ أَيْدِيهِمْ وَالْسِتَّةُمْ بِالسُّوءِ
وَوَدُّوا لَوْ تَكُفُّرُونَ**

- اگر آنها بر شما مسلط شوند، دشمنان خواهند بود و دست و زبان خود را به بدی کردن نسبت به شما
می‌گشایند، و دوست دارند شما به کفر باز گردید!

**۳) لَنْ تَنَعَّمُ كُمْ أَرْحَامُكُمْ وَلَا أُولَادُكُمْ يَوْمَ الْقِيَامَةِ يَفْصِلُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ بِمَا
تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ**

- "هرگز بستگان و فرزندانتان روز قیامت سودی به حالتان نخواهند داشت؛ میان شما جدایی می‌افکنند؛ و خداوند به
آنچه انجام می‌دهید بیناست."

۴) قَدْ كَانَتْ لَكُمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ فِي إِبْرَاهِيمَ وَالَّذِينَ مَعَهُ إِذْ قَالُوا لِقَوْمِهِمْ إِنَّا بُرَأَءٌ مِنْكُمْ وَمِمَّا تَعْبُدُونَ مِنْ دُونِ اللَّهِ كَفَرْنَا بِكُمْ وَبَدَا بَيْنَنَا وَبَيْنَكُمُ الْعَدَاوَةُ وَالْبَعْضَاءُ أَبْدًا حَتَّىٰ تُؤْمِنُوا بِاللَّهِ وَحْدَهُ إِنَّا قَوْلَ إِبْرَاهِيمَ لِأَيِّهِ لَأَسْتَغْفِرَنَّ لَكَ وَمَا أَمْلِكُ لَكَ مِنَ اللَّهِ مِنْ شَيْءٍ رَبَّنَا عَلَيْكَ تَوَكَّلْنَا وَإِلَيْكَ أَتَبْنَا وَإِلَيْكَ الْمَصِيرُ

- "برای شما سرمش خوبی در زندگی ابراهیم و کسانی که با او بودند وجود داشت، در آن هنگامی که به قوم (مشکر) خود گفتند: «ما از شما و آنچه غیر از خدا می پرستید بیزاریم؛ ما نسبت به شما کافریم؛ و میان ما و شما عداوت و دشمنی همیشگی آشکار شده است؛ تا آن زمان که به خدای یگانه ایمان بیاورید!
- جز آن سخن ابراهیم که به پدرش [= عمویش آزر] گفت (و وعده داد) که برای تو آمرزش طلب می کنم، و در عین حال در برابر خداوند برای تو مالک چیزی نیستم (و اختیاری ندارم) !
- پروردگار! ما بر تو توکل کردیم و به سوی تو بازگشتم، و همه فراموشها بسوی تو است!"

۵) رَبَّنَا لَا تَجْعَلْنَا فِتْنَةً لِلَّذِينَ كَفَرُوا وَأَغْرِفْ لَنَا رَبَّنَا إِنَّكَ أَنْتَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- پروردگار! ما را مایه گمراهی کافران قرار مده، و ما را ببخش، ای پروردگار ما که تو عزیز و حکیمی!

۶) لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِيهِمْ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِمَنْ كَانَ يَرْجُو اللَّهَ وَالْيَوْمَ الْآخِرَ وَمَنْ يَتَوَلَّ فِيْنَ اللَّهُ هُوَ الْغَنِيُّ الْحَمِيدُ

- "(آری) برای شما در زندگی آنها اسوه حسنی (و سرمش نیکوبی) بود، برای کسانی که امید به خدا و روز قیامت دارند؛ و هر کس سریعی کند به خویشتن ضرر زده است، زیرا خداوند بی نیاز و شایسته ستایش است!"

۷) عَسَى اللَّهُ أَنْ يَجْعَلَ بَيْنَكُمْ وَبَيْنَ الَّذِينَ عَادَيْتُمْ مُّنْهُمْ مَوَدَّهُ وَاللَّهُ قَدِيرٌ وَاللَّهُ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "امید است خدا میان شما و کسانی از مشرکین که با شما دشمنی کردند (از راه اسلام) پیوند محبت برقرار کند؛ خداوند تواناست و خداوند آمرزند و مهربان است."

٨) لَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ لَمْ يُقَاتِلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَلَمْ يُخْرِجُوكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ أَن تَبْرُوْهُمْ وَتُقْسِطُوا إِلَيْهِمْ إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الْمُقْسِطِينَ

- خدا شما را از نیکی کردن و رعایت عدالت نسبت به کسانی که در راه دین با شما پیکار نکردند و از خانه و دیارتان بیرون نراندند نهی نمی کند؛ چرا که خداوند عدالت پیشگان را دوست دارد.

٩) إِنَّمَا يَنْهَاكُمُ اللَّهُ عَنِ الَّذِينَ قَاتَلُوكُمْ فِي الدِّينِ وَأَخْرَجُوكُمْ مِّن دِيَارِكُمْ وَظَاهِرُوا عَلَى إِخْرَاجِكُمْ أَن تَوَلَّهُمْ وَمَن يَتَوَلَّهُمْ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ

- تنها شما را از دوستی و رابطه با کسانی نهی می کند که در امر دین با شما پیکار کردند و شما را از خانه هایتان بیرون راندند یا به بیرون راندن شما کمک کردند و هر کس با آنان رابطه دوستی داشته باشد ظالم و ستمگ است!

١٠) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ مُهَاجِرَاتٍ فَامْتَحِنُوهُنَّ اللَّهُ أَعْلَمُ بِإِيمَانِهِنَّ فَإِنْ عَلِمْتُمُوهُنَّ مُؤْمِنَاتٍ فَلَا تَرْجِعُوهُنَّ إِلَى الْكُفَّارِ لَا هُنَّ حِلٌّ لَّهُمْ وَلَا هُمْ يَحِلُّونَ لَهُنَّ وَآتُوهُم مَا أَنفَقُوا وَلَا جُناحَ عَلَيْكُمْ أَن تَنكِحُوهُنَّ إِذَا آتَيْتُمُوهُنَّ أُجُورَهُنَّ وَلَا تُمْسِكُوا بِعِصَمِ الْكَوَافِرِ وَاسْأَلُوا مَا أَنفَقْتُمْ وَلَيْسَ أَلْوًا مَا أَنفَقُوا ذَلِكُمْ حُكْمُ اللَّهِ يَحْكُمُ بَيْنَكُمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ حَكِيمٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید! هنگامی که زنان با ایمان بعنوان هجرت نزد شما آیند، آنها را آزمایش کنید - خداوند به ایمانشان آگاهتر است - هرگاه آنان را مؤمن یافتید، آنها را بسوی کفار بازنگردانید؛ نه آنها برای کفار حلالند و نه کفار برای آنها حلال؛ و آنچه را همسران آنها (برای ازدواج با این زنان) پرداخته اند به آنان بپردازید؛ و گناهی بر شنا نیست که با آنها ازدواج کنید هرگاه تهرشان را به آنان بدھید و هرگز زنان کافر را در همسری خود نگه ندارید (و اگر کسی از زنان شما کافر شد و به بلاد کفر فرار کرد)، حق دارید مهری را که پرداخته اید مطالبه کنید همان گونه که آنها حق دارند مهر زنانشان را که از آنان جدا شده اند) از شما مطالبه کنند؛ این حکم خداوند است که در میان شما حکم می کند، و خداوند دانا و حکیم است!"

۱۱) وَإِنْ فَاتَكُمْ شَيْءٌ مِّنْ أَزْوَاجِكُمْ إِلَى الْكُفَّارِ فَعَاقِبْتُمْ فَأَتُوا الَّذِينَ ذَهَبَتْ أَزْوَاجُهُمْ مُّشْلَّا مَا أَنْفَقُوا وَأَتَقُوا اللَّهُ الَّذِي أَنْتُمْ بِهِ مُؤْمِنُونَ

- "و اگر بعضی از همسران شما از دستان بروند (و به سوی کفار باز گردند) و شما در جنگی بر آنان پیروز شدید و غنایمی گرفتید، به کسانی که همسرانشان رفته‌اند، همانند مهری را که پرداخته‌اند بدھید؛ و از (مخالفت) خداوندی که همه به او ایمان دارید پرهیزید!"

۱۲) يَا أَيُّهَا النَّاسُ إِذَا جَاءَكُمُ الْمُؤْمِنَاتُ يُبَيِّنْنَكُمْ عَلَى أَنَّ لَمْ يُشْرِكُنَّ بِاللَّهِ شَيْئًا وَلَا يَسْرُقْنَ وَلَا يَزْنِيْنَ وَلَا يَقْتُلْنَ أَوْلَادَهُنَّ وَلَا يَأْتِيْنَ بِبُهْتَانٍ يَفْتَرِيْنَهُ بَيْنَ أَيْدِيهِنَّ وَأَرْجُلِهِنَّ وَلَا يَعْصِيْنَكُمْ فِي مَعْرُوفٍ فَبَأْيِهِنَّ وَاسْتَغْفِرْ لَهُنَّ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ

رَحِيمٌ

- ای پیامبر! هنگامی که زنان مؤمن نزد تو آیند و با تو بیعت کنند که چیزی را شریک خدا قرار ندهند، دزدی و زنا نکنند، فرزندان خود را نکشدند، تهمت و افتراء پیش دست و پای خود نیاورند و در هیچ کار شایسته‌ای مخالفت فرمان تو نکنند، با آنها بیعت کن و برای آنان از درگاه خداوند آمرزش بطلب که خداوند آمرزنده و مهربان است!

۱۳) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَسْتَوِيْنَ قَوْمًا غَضِيبَ اللَّهِ عَلَيْهِمْ قَدْ يَئِسُوا مِنَ الْآخِرَةِ كَمَا يَئِسَ الْكُفَّارُ مِنْ أَصْحَابِ الْقُبُوْرِ

- "ای کسانی که ایمان آورده‌اید! با قویی که خداوند آنان را مورد غضب قرار داده دوستی نکنید؛ آنان از آخرت مایوسند همان گونه که کفار مدفون در قبرها مایوس می‌باشند!"

سورة الصاف

س-۶۱- تعداد آیات - ۱۴ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) سَبَّحَ اللَّهُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ وَهُوَ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

– «آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است همه تسبیح خدا می‌گویند؛ او شکستناپذیر و حکیم است!»

۲) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَمْ تَقُولُنَّ مَا لَا تَفْعَلُونَ

– ای کسانی که ایمان آورده‌اید! چرا سخنی می‌گویید که عمل نمی‌کنید؟!

۳) كَبَرَ مَقْتَأً عِنْدَ اللَّهِ أَنْ تَقُولُوا مَا لَا تَفْعَلُونَ

– نزد خدا بسیار موجب خشم است که سخنی بگویید که عمل نمی‌کنید!

۴) إِنَّ اللَّهَ يُحِبُّ الَّذِينَ يَقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِهِ صَفَّاً كَعَنْهُمْ بُنْيَانٌ مَرْصُوصٌ

– خداوند کسانی را دوست می‌دارد که در راه او پیکار می‌کنند گوئی بنایی آهنه‌اند!

۵) وَإِذْ قَالَ مُوسَى لِقَوْمِهِ يَا قَوْمَ لِمَ تُؤْذُنَنِي وَقَدْ تَعْلَمُونَ أَنِّي رَسُولُ اللَّهِ

إِلَيْكُمْ فَلَمَّا رَأَغُوا أَزْاغَ اللَّهُ قُلُوبَهُمْ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

– «به یاد آورید» هنگامی را که موسی به قومش گفت: «ای قوم من! چرا مرا آزار می‌دهید با اینکه می‌دانید من

فرستاده خدا به سوی شما هستم؟!» هنگامی که آنها از حق منحرف شدند، خداوند قلوبشان را منحرف ساخت؛ و خدا

فاسقان را هدایت نمی‌کند!»

۶) وَإِذْ قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ يَا بَنِي إِسْرَائِيلَ إِنِّي رَسُولُ اللَّهِ إِلَيْكُمْ مُّصَدِّقاً لِمَا

بَيْنَ يَدَيِّ مِنَ التَّورَاةِ وَمُبَشِّرًا بِرَسُولٍ يَأْتِي مِنْ بَعْدِي اسْمُهُ أَحْمَدُ فَلَمَّا جَاءَهُمْ

بِالْبَيِّنَاتِ قَالُوا هَذَا سِحْرٌ مُّبِينٌ

– «و به یاد آورید» هنگامی را که عیسی بن مریم گفت: «ای بنی اسرائیل! من فرستاده خدا به سوی شما هستم در

حالی که تصدیق کننده کتابی که قبل از من فرستاده شده [=تورات] می‌باشد، و بشارت دهنده به رسولی که بعد از

من می‌آید و نام او احمد است!» هنگامی که او [=احمد] با معجزات و دلایل روشن به سراغ آنان آمد، گفتند: «این

سحری است آشکار!»

۷) وَمَنْ أَظْلَمُ مِنْ افْتَرَى عَلَى اللَّهِ الْكَذِبَ وَهُوَ يُدْعَى إِلَى الْإِسْلَامِ وَاللَّهُ لَأَ
يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- چه کسی ظالمتر است از آن کس که بر خدا دروغ بسته در حالی که دعوت به اسلام می شود؟! خداوند گروه
ستمکاران را هدایت نمی کند!

۸) يُرِيدُونَ لِيُطْفِئُوا نُورَ اللَّهِ بِأَفْوَاهِهِمْ وَاللَّهُ مُتِمٌ نُورِهِ وَلَوْ كَرِهَ الْكَافِرُونَ

- آنان می خواهند نور خدا را با دهان خود خاموش سازند؛ ولی خدا نور خود را کامل می کند هر چند کافران خوش
نداشته باشند!"

۹) هُوَ الَّذِي أَرْسَلَ رَسُولَهُ بِالْهُدَىٰ وَدِينِ الْحَقِّ لِيُظْهِرَ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ وَلَوْ
كَرِهَ الْمُشْرِكُونَ

- او کسی است که رسول خود را با هدایت و دین حق فرستاد تا او را بر همه ادیان غالب سازد، هر چند مشرکان
کراحت داشته باشند!

۱۰) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا هُلْ أَذْلَكُمْ عَلَى تِجَارَةٍ تُنْجِيْكُمْ مِنْ عَذَابِ أَلِيمٍ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! آیا شما را به تجارتی راهنمایی کنم که شما را از عذاب در دنک رهایی می بخشد؟!

۱۱) تُؤْمِنُونَ بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَتَجَاهِدُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ بِأَمْوَالِكُمْ وَأَنْفُسِكُمْ
ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- "به خدا و رسولش ایمان بیاورید و با اموال و جانهاستان در راه خدا جهاد کنید؛ این برای شما (از هر چیز) بهتر
است اگر بداید!"

۱۲) يَغْفِرُ لَكُمْ ذُنُوبَكُمْ وَيُدْخِلُكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ وَمَسَاكِنَ
طَيِّبَةً فِي جَنَّاتٍ عَدْنٍ ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "(اگر چنین کنید) گناهاتان را می بخشد و شما را در باغهایی از بهشت داخل می کند که نهرها از زیر درختانش
جاری است و در مسکنهای پاکیزه در بهشت جاویدان جای می دهد؛ و این پیروزی عظیم است!"

١٣) وَأُخْرَى تُحِبُّونَهَا نَصْرٌ مِّنَ اللَّهِ وَفَتْحٌ قَرِيبٌ وَبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ

- «و (نعمت) دیگری که آن را دوست دارید به شما می بخشند، و آن یاری خداوند و پیروزی نزدیک است؛ و مؤمنان را بشارت ده (به این پیروزی بزرگ) !»

١٤) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُونوا أَنْصَارَ اللَّهِ كَمَا قَالَ عِيسَى ابْنُ مَرْيَمَ

لِلْحَوَارِيْسِ مَنْ أَنْصَارِي إِلَى اللَّهِ قَالَ الْحَوَارِيْسُونَ نَحْنُ أَنْصَارُ اللَّهِ فَآمَنَتْ طَائِفَةٌ مِّنْ بَنِي إِسْرَائِيلَ وَكَفَرَتْ طَائِفَةٌ فَآيَدَنَا الَّذِينَ آمَنُوا عَلَى عَدُوِّهِمْ

فَأَصْبَحُوا ظَاهِرِينَ

- «ای کسانی که ایمان آورده اید! یاوران خدا باشید همان گونه که عیسی بن مریم به حواریون گفت: «چه کسانی در راه خدا یاوران من هستند؟!» حواریون گفتند: «ما یاوران خدائیم» در این هنگام گروهی از بنی اسرائیل ایمان آوردن و گروهی کافر شدند؛ ما کسانی را که ایمان آورده بودند در برابر دشمنانشان تأیید کردیم و سراتجام بر آنان پیروز شدند!»

سورة لـ ﴿الْجَمِيع﴾

س۶۲- تعداد آیات ۱۱- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشايشگر

١) يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ الْمَلِكُ الْقُدُّوسُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است همواره تسبیح خدا می گویند، خداوندی که مالک و حاکم است و از هر عیب و نقصی میرا، و عزیز و حکیم است!

۲) هُوَ الَّذِي بَعَثَ فِي الْأُمَمِينَ رَسُولًا مِّنْهُمْ يَنْتُلُو عَلَيْهِمْ آيَاتِهِ وَيُزَكِّيهِمْ وَيَعْلَمُهُمُ الْكِتَابَ وَالْحِكْمَةَ وَإِنْ كَانُوا مِنْ قَبْلُ لَفِي ضَلَالٍ مُّبِينٍ

- و کسی است که در میان جمعیت درس نخوانده رسولی از خودشان برانگیخت که آیاتش را بر آنها می خواند و آنها را تزکیه می کند و به آنان کتاب (قرآن) و حکمت می آموزد هر چند پیش از آن در گمراهی آشکاری بودند!

۳) وَآخَرِينَ مِنْهُمْ لَمَّا يَلْحَقُوا بِهِمْ وَهُوَ الْغَرِيزُ الْحَكِيمُ

- "و (همجین) رسول است بر گروه دیگری که هنوز به آنها ملحق نشده‌اند؛ و او عزیز و حکیم است!"

۴) ذَلِكَ فَضْلُ اللَّهِ يُؤْتِيهِ مَنْ يَشَاءُ وَاللَّهُ ذُو الْفَضْلِ الْعَظِيمِ

- "این فضل خداست که به هر کس بخواهد (و شایسته بداند) می بخشد؛ و خداوند صاحب فضل عظیم است!"

۵) مَثَلُ الَّذِينَ حَمَلُوا التَّوْرَاةَ ثُمَّ لَمْ يَحْمِلُوهَا كَمَثَلِ الْحِمَارِ يَحْمِلُ أَسْقَارًا بِئْسَ

مَثَلُ الْقَوْمِ الَّذِينَ كَدَّبُوا بِآيَاتِ اللَّهِ وَاللَّهُ لَا يَهْدِي الْقَوْمَ الظَّالِمِينَ

- کسانی که مکلف به تورات شدند ولی حق آن را ادا نکردند، مانند درازگوشی هستند که کتابهایی حمل می کند، آن را بر دوش می کشد اما چیزی از آن نمی فهمد! گروهی که آیات خدا را انکار کردند مثال بدی دارند، و خداوند قوم ستمگر را هدایت نمی کند!

۶) قُلْ يَا أَيُّهَا الَّذِينَ هَادُوا إِنْ زَعَمْتُمْ أَنَّكُمْ أُولَيَاءُ لِلَّهِ مِنْ دُونِ النَّاسِ فَقَاتَنَّوْا

الْمَوْتَ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- بگو: «ای یهودیان! اگر گمان می کنید که (فقط) شما دوستان خدایید نه سایر مردم، پس آرزوی مرگ کنید اگر راست می گویید (تا به لقای محبوتان برسید)!»

۷) وَلَا يَتَمَنَّوْنَهُ أَبَدًا بِمَا قَدَّمْتَ أَيْدِيهِمْ وَاللَّهُ عَلِيمٌ بِالظَّالِمِينَ

- "ولی آنان هرگز تمنای مرگ نمی کنند بخاطر اعمالی که از پیش فرستاده‌اند؛ و خداوند ظالمان را بخوبی می شناسد!"

۸) قُلْ إِنَّ الْمَوْتَ الَّذِي تَفْرُونَ مِنْهُ فَإِنَّهُ مُلَاقِكُمْ ثُمَّ تُرَدُّونَ إِلَى عَالَمِ الْغَيْبِ
وَالشَّهَادَةُ فِي بَيْنِ كُمْ بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- "بگو: «این مرگی که از آن فرار می‌کنید سرانجام با شما ملاقات خواهد کرد؛ سپس به سوی کسی که دانای پنهان و آشکار است بازگردانده می‌شوید؛ آنگاه شما را از آنچه انجام می‌دادید خبر می‌دهد!»"

۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعُوا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ
وَدَرُّوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! هنگامی که برای نماز روز جمعه اذان گفته شود، به سوی ذکر خدا بشتابید و خرید و فروش را رها کنید که این برای شما بهتر است اگر می‌دانستید!

۱۰) فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَادْكُرُوا
اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ

- و هنگامی که نماز پایان گرفت (شما آزادید) در زمین پراکنده شوید و از فضل خدا بطلبید، و خدا را بسیار یاد کنید شاید رستگار شوید!

۱۱) وَإِذَا رَأَوْا تِجَارَةً أَوْ لَهْوًا انفَضُوا إِلَيْهَا وَتَرَكُوكَ قَائِمًا قُلْ مَا عِنْدَ اللَّهِ خَيْرٌ
مِّنَ اللَّهِوَ مَنِ التِّجَارَةُ وَاللَّهُ خَيْرُ الرَّازِقِينَ

- "هنگامی که آنها تجارت یا سرگرمی و لهوی را بینند پراکنده می‌شوند و به سوی آن می‌روند و تو را ایستاده به حال خود رها می‌کنند؛ بگو: آنچه نزد خداست بهتر از لهو و تجارت است، و خداوند بهترین روزی دهنگان است."

اللَّهُمَّ أَكْفِنِي

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) إِذَا جَاءَكُمُ الْمُنَافِقُونَ قَالُوا نَشَهَدُ إِنَّكُمْ لَرَسُولُ اللَّهِ وَاللَّهُ يَعْلَمُ إِنَّكُمْ لَرَسُولُهُ وَاللَّهُ يَشْهُدُ إِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَكَاذِبُونَ

- هنگامی که منافقان نزد تو آیند می‌گویند: «ما شهادت می‌دهیم که یقیناً تو رسول خدای!» خداوند می‌داند که تو رسول او هستی، ولی خداوند شهادت می‌دهد که منافقان دروغگو هستند (و به گفته خود ایمان ندارند).

۲) اتَّخَذُوا أَيْمَانَهُمْ جُنَاحًا فَصَدَّوْا عَنِ سَبِيلِ اللَّهِ إِنَّهُمْ سَاءٌ مَا كَانُوا يَعْمَلُونَ

- آنها سوگندهایشان را سیر ساخته‌اند تا مردم را از راه خدا باز دارند، و کارهای بسیار بدی انجام می‌دهند!

۳) ذَلِكَ بِأَنَّهُمْ آمَنُوا ثُمَّ كَفَرُوا فَطَبَعَ عَلَى قُلُوبِهِمْ فَهُمْ لَا يَفْقَهُونَ

- «این بخارط آن است که نخست ایمان آوردند سپس کافر شدند؛ از این رو بر دلهای آنان مهر نهاده شده، و حقیقت را درک نمی‌کنند!»

۴) وَإِذَا رَأَيْتُهُمْ تُعْجِبُكَ أَجْسَامُهُمْ وَإِنْ يَقُولُوا تَسْمَعُ لِقَوْلِهِمْ كَأَنَّهُمْ خُشْبٌ

مُسْنَدَهُ يَحْسَبُونَ كُلَّ صِيَحَةً عَلَيْهِمْ هُمُ الْعَدُوُ فَاحْذَرُهُمْ قَاتِلُهُمُ اللَّهُ أَنَّى

يُؤْفَكُونَ

- «هنگامی که آنها را می‌بینی، جسم و قیافه آنان تو را در شگفتی فرو می‌برد؛ و اگر سخن بگویند، به سخنانشان گوش فرا می‌دهی؛ اما گویی چوبهای خشکی هستند که به دیوار تکیه داده شده‌اند! هر فریادی از هر جا بلند شود ببر ضد خود می‌پندارند؛ آنها دشمنان واقعی تو هستند، پس از آنان بر حذر باش! خداوند آنها را بکشد، چگونه از حق منحرف می‌شوند؟!»

۵) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ تَعَالَوْا يَسْتَغْفِرُ لَكُمْ رَسُولُ اللَّهِ لَوْوَا رُؤُوسَهُمْ وَرَأَيْتَهُمْ

يَصُدُّونَ وَهُمْ مُسْتَكْبِرُونَ

- «هنگامی که به آنان گفته شود: «بیایید تا رسول خدا برای شما استغفار کند!»، سرهای خود را (از روی استهزا و کبر و غرور) تکان می‌دهند؛ و آنها را می‌بینی که از سخنان تو اعراض کرده و تکبر می‌ورزند!»

۶) سَوَاءٌ عَلَيْهِمْ أَسْتَغْفِرْتَ لَهُمْ أَمْ لَمْ تَسْتَغْفِرْ لَهُمْ لَنْ يَغْفِرَ اللَّهُ لَهُمْ إِنَّ اللَّهَ لَا
يَهْدِي الْقَوْمَ الْفَاسِقِينَ

- "برای آنها تفاوت نمی‌کند، خواه استغفار برایشان کنی یا نکنی، هرگز خداوند آنان را نمی‌بخشد؛ زیرا خداوند قوم
فاسق را هدایت نمی‌کند!"

۷) هُمُ الَّذِينَ يَقُولُونَ لَا تُنْفِقُوا عَلَى مَنْ عِنْدَ رَسُولِ اللَّهِ حَتَّى يَنْفَضُّوا وَلَلَّهِ
خَزَائِنُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْقِمُونَ

- آنها کسانی هستند که می‌گویند: «به افرادی که نزد رسول خدا هستند اتفاق نکشد تا پراکنده شوند!» (غافل از
اینکه) خزاین آسمانها و زمین از آن خداست، ولی منافقان نمی‌فهمند!

۸) يَقُولُونَ لَئِنْ رَجَعْنَا إِلَى الْمَدِينَةِ لَيُخْرِجَنَّ الْأَعْزَمِينَ مِنْهَا الْأَذْلَّ وَلَلَّهِ الْعِزَّةُ
وَلَرَسُولِهِ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَلَكِنَّ الْمُنَافِقِينَ لَا يَعْلَمُونَ

- "آنها می‌گویند: «اگر به مدینه بازگردیدم، عزیزان ذلیلان را بیرون می‌کنم!» در حالی که عزت مخصوص خدا و
رسول او و مؤمنان است؛ ولی منافقان نمی‌دانند!"

۹) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تُهِمُّكُمْ أَمْوَالُكُمْ وَلَا أُوْلَادُكُمْ عَنْ ذِكْرِ اللَّهِ وَمَنْ يَفْعَلْ
ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْخَاسِرُونَ

- ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اموال و فرزنداتان شما را از یاد خدا غافل نکنند! و کسانی که چنین کنند،
زیانکارانند!

۱۰) وَأَنْقُوا مِنِّي مَا رَزَقْنَاكُمْ مِنْ قَبْلِ أَنْ يَأْتِيَ أَحَدُكُمُ الْمَوْتُ فَيَقُولَ رَبِّ لَوْلَا
آخَرُ تُنْتَنِي إِلَى أَجَلٍ قَرِيبٍ فَأَصَدَّقَ وَأَكُنْ مِنَ الصَّالِحِينَ

- آنچه به شما روزی داده‌ایم اتفاق نکند، پیش از آنکه مرگ یکی از شما فرا رسد و بگوید: «پروردگار! چرا
(مرگ) مرا مدت کمی به تأخیر نینداختی تا (در راه خدا) صدقه دهم و از صالحان باشم؟!»

۱۱) وَلَن يُؤْخِرَ اللَّهُ نَفْسًا إِذَا جَاءَ أَجَلُهَا وَاللَّهُ خَبِيرٌ بِمَا تَعْمَلُونَ

- خداوند هرگز مرگ کسی را هنگامی که اجلس فرا رسد به تأخیر نمی اندازد، و خداوند به آنچه انجام می دهد آگاه است.

سَيِّرَةِ النَّبِيِّينَ

س ۶۴ - تعداد آیات ۱۸ - مجل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به نام خداوند بخششده بخشایشگر

۱) يُسَبِّحُ لِلَّهِ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "آنچه در آسمانها و آنچه در زمین است برای خدا تسبیح می گویند؛ مالکیت و حکومت از آن اوست و ستایش از آن او؛ و او بر همه چیز تواناست!"

۲) هُوَ الَّذِي خَلَقَكُمْ فَمِنْكُمْ كَافِرُ وَمِنْكُمْ مُؤْمِنُ وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ بَصِيرٌ

- "او کسی است که شما را آفرید (و به شما آزادی و اختیار داد)؛ گروهی از شما کافرید و گروهی مؤمن؛ و خداوند به آنچه انجام می دهد بیناست!"

۳) خَلَقَ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضَ بِالْحَقِّ وَصَوَرَكُمْ فَأَحْسَنَ صُورَكُمْ وَإِلَيْهِ الْمَصِيرُ

- "آسمانها و زمین را بحق آفرید؛ و شما را (در عالم جنین) تصویر کرد، تصویری زیبا و دلپذیر؛ و سرانجام (همه) بسوی اوست".

٤) يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَيَعْلَمُ مَا تُسِرُّونَ وَمَا تُعْلَمُونَ وَاللَّهُ عَلَيْمٌ

بِذَاتِ الصُّدُورِ

- آنچه را در آسمانها و زمین است می دارد، و از آنچه پنهان یا آشکار می کنید با خبر است؛ و خداوند از آنچه در درون سینه هاست آگاه است.

٥) أَلَمْ يَأْتِكُمْ نَبَأً الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ قَبْلُ فَذَاقُوا وَبَالَّامْرِهِمْ وَلَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- آیا خبر کسانی که پیش از این کافر شدند به شما نرسیده است؟! (آری) آنها طعم کیفر گناهان بزرگ خود را چشیدند؛ و عذاب دردنگ برای آنهاست!

٦) ذَلِكَ بِأَنَّهُ كَانَتْ تَائِيَهُمْ رُسُلُهُمْ بِالْبَيِّنَاتِ فَقَالُوا أَبَشَرُ يَهْدُونَا فَكَفَرُوا وَتَوَلَّوْا وَأَسْتَغْفَنَى اللَّهُ وَاللَّهُ غَنِيٌّ حَمِيدٌ

- این بخاطر آن است که رسولان آنها (پیوسته) با دلایل روشن به سراجشان می آمدند، ولی آنها (از روی کسر و غرور) گفتند: «آیا بشرهایی (مثل ما) می خواهند ما را هدایت کنند؟!» از این رو کافر شدند و روی برگردانند؛ و خداوند (از ایمان و طاعتشان) بی نیاز بود، و خدا غنی و شایسته ستایش است!

٧) زَعَمَ الَّذِينَ كَفَرُوا أَنَّ لَنْ يُبَعْثُوا قُلْ بَلَى وَرَبِّي لَتُبَعَّثُ ثُمَّ لَتُبَيَّنُ بِمَا عَمِلْتُمْ وَذَلِكَ عَلَى اللَّهِ يَسِيرٌ

- کافران پنداشتند که هرگز برانگیخته نخواهند شد، بگو: «آری به پروردگارم سوگند که همه شما (در قیامت) برانگیخته خواهید شد، سپس آنچه را عمل می کردید به شما خبر داده می شود، و این برای خداوند آسان است!»

٨) فَآمِنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ وَالنُّورِ الَّذِي أَنْزَلْنَا وَاللَّهُ بِمَا تَعْمَلُونَ حَبِيرٌ

- حال که چنین است، به خدا و رسول او و نوری که نازل کرده ایم ایمان بیاورید؛ و بدانید خدا به آنچه انجام می دهید آگاه است!

٩) يَوْمَ يَجْمِعُكُمْ لِيَوْمِ الْجَمْعِ ذَلِكَ يَوْمُ التَّغَابْنِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُكَفَّرْ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُدْخَلْهُ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا ذَلِكَ الْفَوْزُ الْعَظِيمُ

- "این در زمانی خواهد بود که همه شما را در روز اجتماع [=روز رستاخیز] گردآوری می‌کند؛ آن روز روز تغابن است (روز احساس خسارت و پشیمانی) ! و هر کس به خدا ایمان بیاورد و عمل صالح انجام دهد، کیا هان او را می‌بخشد و او را در باغهایی از بهشت که نهرا از زیر درختانش جاری است وارد می‌کند، جاودانه در آن می‌مانند؛ و این پیروزی بزرگ است!"

١٠) وَالَّذِينَ كَفَرُوا وَكَذَّبُوا بِآيَاتِنَا أُولَئِكَ أَصْحَابُ النَّارِ خَالِدِينَ فِيهَا وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- اما کسانی که کافر شدند و آیات ما را تکذیب کردند اصحاب دوز خند، جاودانه در آن می‌مانند، و (سرانجام آنها) سرانجام بدی است!

١١) مَا أَصَابَ مِنْ مُّصِيبَةٍ إِلَّا بِإِذْنِ اللَّهِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ يَهْدِ قَلْبَهُ وَاللَّهُ بِكُلِّ شَيْءٍ عَلَيْهِ

- "هیچ مصیبی رخ نمی‌دهد مگر به اذن خدا! و هر کس به خدا ایمان آورد، خداوند قلبش را هدایت می‌کند؛ و خدا به هر چیز دانست!"

١٢) وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَأَطِيعُوا الرَّسُولَ فَإِنْ تَوَلَّتُمْ فَإِنَّمَا عَلَى رَسُولِنَا الْبَلَاغُ الْمُبِينُ

- "اطاعت کنید خدا را، و اطاعت کنید پیامبر را؛ و اگر روی گردن شوید، رسول ما جز ابلاغ آشکار وظیفه‌ای ندارد!"

١٣) إِلَهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَعَلَى اللَّهِ فَلِيَتَوَكَّلِ الْمُؤْمِنُونَ

- خداوند کسی است که هیچ معیوبی جز او نیست، و مؤمنان باید فقط بر او توکل کنند!

١٤) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِنَّ مِنْ أَزْوَاجِكُمْ وَأُولَادِكُمْ عَدُوًّا لَّكُمْ فَاحْذَرُوهُمْ
وَإِنْ تَعْفُوا وَتَصْفَحُوا وَتَغْفِرُوا فَإِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- ای کسانی که ایمان آورده اید! بعضی از همسران و فرزندانتان شما هستند، از آنها بر حذر باشید؛ و اگر عفو کنید و چشم بپوشید و ببخشید، (خدا شما را می بخشد)؛ چرا که خداوند بخشندۀ و مهربان است!

١٥) إِنَّمَا أَمْوَالُكُمْ وَأُولَادُكُمْ فِتْنَةٌ وَاللَّهُ عِنْدَهُ أَجْرٌ عَظِيمٌ

- "اموال و فرزندانتان فقط وسیله آزمایش شما هستند؛ و خداست که پاداش عظیم نزد اوست!"

١٦) فَاتَّقُوا اللَّهَ مَا أَسْتَطَعْتُمْ وَاسْمَعُوا وَأَطِيعُوا وَأَنِقُّوا خَيْرًا لَّا نَفْسٍ كُمْ وَمَنْ

يُوقَ شُحَّ نَفْسِيهِ فَأُولَئِكَ هُمُ الْمُفْلِحُونَ

- "پس تا می توانید تقوای الهی پیشه کنید و گوش دهید و اطاعت نمایید و انفاق کنید که برای شما بهتر است؛ و کسانی که از بخل و حرص خویشتن مصنون بمانند رستگاراند!"

١٧) إِنْ تُقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا يُضَاعِفُهُ لَكُمْ وَيَغْفِرُ لَكُمْ وَاللَّهُ شَكُورٌ حَلِيمٌ

- "اگر به خدا قرض الحسن دهید، آن را برای شما مضاعف می سازد و شما را می بخشد؛ و خداوند شکر کننده و بردباز است!"

١٨) عَالِمُ الْغَيْبِ وَالشَّهَادَةُ الْعَزِيزُ الْحَكِيمُ

- "او دانای پنهان و آشکار است؛ و او عزیز و حکیم است!"

سیریزه الطلاق

س ٦٥ - تعداد آیات ۱۲ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشايشگر

۱) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ إِذَا طَلَقْتُمُ النِّسَاءَ فَطَلَّقُوهُنَّ لِعِدَّتِهِنَّ وَأَحْصُوا الْعِدَّةَ وَاتَّقُوا اللَّهَ رَبَّكُمْ لَا تُخْرِجُوهُنَّ مِنْ بُيُوتِهِنَّ وَلَا يَخْرُجُنَّ إِلَّا أَنْ يَأْتِيَنَّ بِفَاحِشَةٍ مُبَيِّنَةٍ وَتَلِكَ حُدُودُ اللَّهِ وَمَنْ يَتَعَدَّ حُدُودَ اللَّهِ فَقَدْ ظَلَمَ نَفْسَهُ لَا تَدْرِي لَعَلَّ اللَّهُ يُحِدِّثُ بَعْدَ ذَلِكَ أَمْرًا

- "ای پیامبر! هر زمان خواستید زنان را طلاق دهید، در زمان عده، آنها را طلاق گویید [=زمانی که از عادت ماهانه پاک شده و با همسرشان نزدیکی نکرده باشد]، و حساب عده را نگه دارید؛ و از خدایی که پروردگار شماست پیرهیزید؛ نه شما آنها را از خانه‌هایشان بیرون کنید و نه آنها (در دوران عده) بیرون روند، مگر آنکه کار زشت آشکاری انجام دهند؛ این حدود خداست، و هر کس از حدود الهی تجاوز کند به خویشنست ستم کرده؛ تو نمی‌دانی شاید خداوند بعد از این، وضع تازه (و وسیله اصلاحی) فراهم کند!"

۲) فَإِذَا بَلَغَنَ أَجَاهُنَّ فَامْسِكُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ أَوْ فَارِقُوهُنَّ بِمَعْرُوفٍ وَأَشْهُدُوا ذَوَى عَدْلٍ مِنْكُمْ وَأَقِيمُوا الشَّهَادَةَ لِلَّهِ ذَلِكُمْ يُوعَظُ بِهِ مَنْ كَانَ يُؤْمِنُ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ وَمَنْ يَتَّقَّى اللَّهَ يَجْعَلُ لَهُ مَحْرَاجًا

- "و چون عده آنها سرآمد، آنها را بطرز شایسته‌ای نگه دارید یا بطرز شایسته‌ای از آنان جدا شوید؛ و دو مرد عادل از خودتان را گواه گیرید؛ و شهادت را برای خدا برپا دارید؛ این چیزی است که مؤمنان به خدا و روز قیامت به آن اندرز داده می‌شوند! و هر کس تقوای الهی پیشه کند، خداوند راه نجاتی برای او فراهم می‌کند."

۳) وَيَرْزُقُهُ مِنْ حَيْثُ لَا يَحْسِبُ وَمَنْ يَتَوَكَّلْ عَلَى اللَّهِ فَهُوَ حَسْبُهُ إِنَّ اللَّهَ بِالْعُ أَمْرِهِ قَدْ جَعَلَ اللَّهُ لِكُلِّ شَيْءٍ قَدْرًا

- "و او را از جایی که گمان ندارد روزی می‌دهد؛ و هر کس بر خدا توکل کند، کفایت امرش را می‌کند؛ خداوند فرمان خود را به انجام می‌رساند؛ و خدا برای هر چیزی اندازه‌ای قرار داده است!"

٤) وَاللَّائِي يَئِسْنَ مِنَ الْمَحِيطِ مِنْ نِسَائِكُمْ إِنِ ارْتَبَتْمُ فَعِدَّتُهُنَّ ثَلَاثَةُ أَشْهُرٍ
وَاللَّائِي لَمْ يَحِضْنَ وَأُولَاتُ الْأَحْمَالِ أَجَلُهُنَّ أَنْ يَضْعَنَ حَمْلَهُنَّ وَمَنْ يَتَّقَ اللَّهَ
يَجْعَلُ لَهُ مِنْ أَمْرِهِ يُسْرًا

- "از زناتان، آنان که از عادت ماهانه مایوسند، اگر در وضع آنها (از نظر بارداری) شک کنید، عده آنان سه ماه است، و همچنین آنها که عادت ماهانه تدبیده اند؛ و عده زنان باردار این است که بار خود را بر زمین بگذارند؛ و هر کس تقوای الهی پیشه کند، خداوند کار را برابر او آسان می سازد!"

٥) ذَلِكَ أَمْرُ اللَّهِ أَنْزَلَهُ إِلَيْكُمْ وَمَنْ يَتَّقَ اللَّهَ يُكَفَّرُ عَنْهُ سَيِّئَاتِهِ وَيُعَظِّمُ لَهُ أَجْرًا

- "این فرمان خداست که بر شما نازل کرده؛ و هر کس تقوای الهی پیشه کند، خداوند گناهانش را می بخشد و پاداش او را بزرگ می دارد!"

٦) أَسْكِنُوهُنَّ مِنْ حَيْثُ سَكَنْتُمْ مِنْ وُجْدِكُمْ وَلَا تُضَارُوهُنَّ لِتُضَيِّعُوا عَلَيْهِنَّ وَإِنَّ
كُنَّ أُولَاتِ حَمْلٍ فَأَنْفَقُوا عَلَيْهِنَّ حَتَّىٰ يَضْعَنَ حَمْلَهُنَّ فَإِنْ أَرْضَعْنَ لَكُمْ فَآتُوهُنَّ
أُجُورَهُنَّ وَأَتَمِرُوا بَيْنَكُمْ بِمَعْرُوفٍ وَإِنْ تَعَسَّرُتُمْ فَسَتَرْضِعُ لَهُ أُخْرَىٰ

- "آنها [= زنان مظلقه] را هر جا خودتان سکونت دارید و در توانایی شماست سکونت دهید؛ و به آنها زیان نرسانید تا کار را بر آنان تنگ کنید (وجوهر به ترک منزل شوند)؛ و اگر باردار باشند، نفقة آنها را بپردازید تا وضع حمل کنند؛ و اگر برای شما (فرزنند را) شیر می دهند، پاداش آنها را بپردازید؛ و (درباره فرزندان، کار را) با مشاوره شایسته انجام دهید؛ و اگر به توافق نرسیدید، آن دیگری شیردادن آن بجهه را بر عهده می گیرد."

٧) لِيُنِقِّذُو سَعَةً مِنْ سَعَتِهِ وَمَنْ قُدْرَأَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَلِيُنِقِّذُ مِمَّا آتَاهُ اللَّهُ لَا يُكَلِّفُ
اللَّهُ نَفْسًا إِلَّا مَا آتَاهَا سَيَجْعَلُ اللَّهُ بَعْدَ عُسْرٍ يُسْرًا

- "آنان که امکانات وسیعی دارند، باید از امکانات وسیع خود انفاق کنند و آنها که تنگستند، از آنچه که خدا به آنها داده اتفاق نمایند؛ خداوند هیچ کس را جز به مقدار توانایی که به او داده تکلیف نمی کند؛ خداوند بزوودی بعد از سختیها آسانی قرار می دهد!"

**۸) وَكَائِنٌ مِّنْ قَرْيَةٍ عَتَّٰتُ عَنْ أَمْرِ رَبِّهَا وَرَسُّلِهِ فَحَاسَبْنَاها حِسَابًا شَدِيدًا
وَعَذَّبْنَاها عَذَّابًا نُّكَرًا**

- چه بسیار شهرها و آبادیها که اهل آن از فرمان خدا و رسولانش سریچی کردند و ما بشدت به حسابشان رسیدیم
و به مجازات کم‌نظیری گرفتار ساختیم!

۹) فَذَاقَتْ وَبَالَ أَمْرِهَا وَكَانَ عَاقِبَةُ أَمْرِهَا حُسْرًا

- "آنها آثار سوء کار خود را چشیدند؛ و عاقبت کارشان خسنان بود!"

**۱۰) أَعَدَ اللَّهُ لَهُمْ عَذَّابًا شَدِيدًا فَاتَّقُوا اللَّهَ يَا أُولَئِي الْأَلْبَابِ الَّذِينَ آمَنُوا قَدْ
أَنْزَلَ اللَّهُ إِلَيْكُمْ ذِكْرًا**

- "خداؤند عذاب سختی برای آنها فراهم ساخته؛ پس از (مخالفت فرمان) خدا بپرهیزید ای خردمندانی که ایمان آورده‌اید! (زیرا) خداوند چیزی که مایه تذکر است بر شما نازل کرده؛"

**۱۱) رَسُولًا يَتْلُو عَلَيْكُمْ آيَاتِ اللَّهِ مُبِينَاتٍ لِّيُخْرِجَ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمَلُوا
الصَّالِحَاتِ مِنَ الظُّلُمَاتِ إِلَى النُّورِ وَمَنْ يُؤْمِنْ بِاللَّهِ وَيَعْمَلْ صَالِحًا يُدْخِلُهُ
جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا قَدْ أَحْسَنَ اللَّهُ لَهُ رِزْقًا**

- رسولی به سوی شما فرستاده که آیات روشن خدا را بر شما تلاوت می‌کند تا کسانی را که ایمان آورده و کارهای شایسته انجام داده‌اند، از تاریکیها بسوی نور خارج سازدا و هر کس به خدا ایمان آورده و اعمال صالح انجام دهد، او را در باغهایی از بهشت وارد سازد که از زیر (درختانش) نهرها جاری است، جاوارانه در آن می‌مانند، و خداوند روزی نیکوبی برای او قرار داده است!

**۱۲) الَّهُ الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ وَمِنَ الْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ يَتَنَزَّلُ الْأَمْرُ بِيَنْهُنَّ
لِتَعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ وَأَنَّ اللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَيْءٍ عِلْمًا**

- "خداؤند همان کسی است که هفت آسمان را آفرید، و از زمین نیز همانند آنها را؛ فرمان او در میان آنها پیوسته فرود می‌آید تا بدایید خداوند بر هر چیز تواناست و اینکه علم او به همه چیز احاطه دارد!"

سورة التحریم

س ۶۶- تعداد آیات ۱۲- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخاشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ لَمْ تُحَرِّمْ مَا أَخْلَى اللَّهُ لَكَ تَبَغْفِي مَرْضَاتَ أَزْوَاجِكَ وَاللَّهُ

غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- ای پیامبر! چرا چیزی را که خدا بر تو حلال کرده بخاطر جلب رضایت همسرانت بر خود حرام می کنی؟! و خداوند آمرزندۀ و رحیم است.

۲) قَدْ فَرَضَ اللَّهُ لَكُمْ تَحْلَةً أَيْمَانَكُمْ وَاللَّهُ مَوْلَاكُمْ وَهُوَ الْعَلِيمُ الْحَكِيمُ

- "خداوند راه گشودن سوگندهایتان را (در این گونه موارد) روشن ساخته؛ و خداوند مولای شماست و او دانا و حکیم است."

۳) وَإِذْ أَسْرَ النَّبِيَّ إِلَى بَعْضِ أَزْوَاجِهِ حَدِيثًا فَلَمَّا نَبَأَتْ بِهِ وَأَظْهَرَهُ اللَّهُ عَلَيْهِ عَرَفَ بَعْضُهُ وَأَعْرَضَ عَنْ بَعْضٍ فَلَمَّا نَبَأَهَا بِهِ قَالَتْ مَنْ أَنْبَأَ هَذَا قَالَ نَبَأْنِي الْعَلِيمُ الْخَيْرُ

- "(به خاطر پیاروید) هنگامی را که پیامبر یکی از رازهای خود را به بعضی از همسرانش گفت، ولی هنگامی که وی آن را افشا کرد و خداوند پیامبرش را از آن آگاه ساخت، قسمتی از آن را برای او بازگو کرد و از قسمت دیگر خودداری نمود؛ هنگامی که پیامبر همسرش را از آن خبر داد، گفت: «چه کسی تو را از این راز آگاه ساخت؟» فرمود: «خداوند عالم و آگاه مرا باخبر ساخت!»"

۴) إِن تَتُوبَا إِلَى اللَّهِ فَقَدْ صَغَّتْ قُلُوبُكُمَا وَإِن تَظَاهَرَا عَلَيْهِ فَإِنَّ اللَّهَ هُوَ مَوْلَاهُ
وَجِبْرِيلُ وَصَالِحُ الْمُؤْمِنِينَ وَالْمَلائِكَةُ بَعْدَ ذَلِكَ ظَهِيرٌ

- "اگر شما (همسران پیامبر) از کار خود توبه کنید (به نفع شماست، زیرا) دلهایتان از حق منحرف گشته؛ و اگر بر ضد او دست به دست هم دهید، (کاری از پیش نخواهید برد) زیرا خداوند یاور اوست و همچنین جبرئیل و مؤمنان صالح، و فرشتگان بعد از آنان پشتیبان اویند."

۵) عَسَى رَبُّهُ إِن طَلَقُكُنَّ أَن يُبَدِّلَهُ أَزْواجًا خَيْرًا مُّنْكُنَّ مُسْلِمَاتٍ مُّؤْمِنَاتٍ
فَأَنِّيَاتٍ تَائِبَاتٍ عَابِدَاتٍ سَائِحَاتٍ ثَيَّبَاتٍ وَأَبْكَارًا

- امید است که اگر او شما را طلاق دهد، پروردگارش به جای شما همسرانی بهتر برای او قرار دهد، همسرانی مسلمان، مؤمن، متواضع، توبه کار، عابد، هجرت کننده، زنانی غیرباکره و یا کره!

۶) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قُوا أَنفُسَكُمْ وَأَهْلِكُمْ نَارًا وَقُوْدُهَا النَّاسُ وَالْحِجَارَةُ
عَلَيْهَا مَلائِكَةٌ غَلَاظٌ شِدَادٌ لَا يَعْصُونَ اللَّهَ مَا أَمْرَهُمْ وَيَقْعُلُونَ مَا يُؤْمِرُونَ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید خود و خانواده خویش را از آتشی که هیزم آن انسانها و سنگهاست نگه دارید؛ آتشی که فرشتگانی بر آن گمارده شده که خشن و سختگیرند و هرگز فرمان خدا را مخالفت نمی کنند و آنچه را فرمان داده شده اند (به طور کامل) اجر ما نسایند!"

۷) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ كَفَرُوا لَا تَعْتَدُرُوا إِلَيْهِمْ إِنَّمَا تُجْزَوْنَ مَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ
ای کسانی که کافر شده اید امروز عذرخواهی نکنید، چرا که تنها به اعمالتان جزا داده می شوید!

۸) يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا تُوبُوا إِلَى اللَّهِ تَوْبَةً نَصُوحاً عَسَى رَبُّكُمْ أَن يُكَفَّرَ
عَنْكُمْ سَيِّئَاتِكُمْ وَيَدْخِلَكُمْ جَنَّاتٍ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ يَوْمًا لَا يُخْزِي اللَّهُ
النَّبِيَّ وَالَّذِينَ آمَنُوا مَعَهُ نُورٌ هُمْ يَسْعَى بَيْنَ أَيْدِيهِمْ وَبِأَيْمَانِهِمْ يَقُولُونَ رَبَّنَا
أَتْمِمْ لَنَا نُورَنَا وَاغْفِرْ لَنَا إِنَّكَ عَلَى كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- "ای کسانی که ایمان آورده اید بسوی خدا توبه کنید، توبهای خالص؛ امید است (با این کار) پروردگارتان گناهاتان را بپیشند و شما را در باغهایی از بهشت که نهرها از زیر درختانش جاری است وارد کنند، در آن روزی

که خداوند پیامبر و کسانی را که با او ایمان آوردند خوار نمی کند؛ این در حالی است که نورشان پیشاپیش آشان و از سوی راستشان در حرکت است، و می گویند: «پروردگار! نور ما را کامل کن و ما را بخش که تو بر هر چیز توانائی!»^{۱۰}

۹) يَا أَيُّهَا النَّبِيُّ جَاهِدِ الْكُفَّارَ وَالْمُنَافِقِينَ وَأَغْلُظْ عَلَيْهِمْ وَمَا أَوَاهُمْ جَهَنَّمُ وَيُسْسِرُ الْمَصِيرُ

- ای پیامبر! با کفار و منافقین پیکار کن و بر آنان سخت بگیر! جایگاهشان جهنم است، و بد فرجامی است!

۱۰) ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ كَفَرُوا إِمْرَأَةً نُوحٍ وَإِمْرَأَةً لُوطًا كَانَتَا تَحْتَ عَبْدَيْنِ مِنْ عِبَادِنَا صَالِحِيْنِ فَخَانَتَاهُمَا فَلَمْ يُعْنِيَا عَنْهُمَا مِنَ اللَّهِ شَيْئًا وَقِيلَ ادْخُلَا النَّارَ مَعَ الدَّالِّيْلِيْنَ

- خداوند برای کسانی که کافر شده اند به همسر نوح و همسر لوط مثل زده است، آن دو تحت سرپرستی دو بنده از بنده گان صالح ما بودند، ولی به آن دو خیانت کردند و ارتباط با این دو (پیامبر) سودی به حالشان (در برای عذاب الهی) نداشت، و به آنها گفتند: «وارد آتش شوید همه را کسانی که وارد می شوند!»

۱۱) وَضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا لِّلَّذِينَ آمَنُوا إِمْرَأَةَ فِرْعَوْنَ إِذْ قَالَتْ رَبُّ ابْنِ لَى عِنْدَكَ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ وَتَجَنَّى مِنْ فِرْعَوْنَ وَعَمَلَهِ وَتَجَنَّى مِنْ الْقَوْمِ الظَّالِّمِيْنَ

- خداوند برای مؤمنان، به همسر فرعون مثل زده است، در آن هنگام که گفت: «پروردگار! خانه ای برای من نزد خودت در بهشت بساز، و مرا از فرعون و کار او نجات ده و مرا از گروه ستمگران رهایی بخش!»

۱۲) وَمَرِيمَ ابْنَتَ عِمْرَانَ الَّتِي أَحْصَنَتْ فَرْجَهَا فَنَفَخْنَا فِيهِ مِنْ رُوْحِنَا وَصَدَّقَتْ بِكَلِمَاتِ رَبِّهَا وَكُتُبِهِ وَكَانَتْ مِنَ الْقَانِتِيْنَ

- "و همچنین به مریم دختر عمران که دامان خود را پاک نگه داشت، و مرا از روح خود در آن دمیدیم؛ او کلمات پروردگار و کتابهایش را تصدیق کرد و از مطیعان فرمان خدا بود!"

سورة الملک

س-۶۷- تعداد آیات ۳۰- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) تَبَارَكَ الَّذِي بِيَدِهِ الْمُلْكُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ

- پربرکت و زوالنایذیر است کسی که حکومت جهان هستی به دست اوست، او بر هر چیز تواناست.

۲) الَّذِي خَلَقَ الْمَوْتَ وَالْحَيَاةَ لَيَلِوَكُمْ أَيْكُمْ أَحْسَنُ عَمَلاً وَهُوَ الْعَزِيزُ الْغَفُورُ

- آن کس که مرگ و حیات را آفرید تا شما را بیازماید که کدام یک از شما بهتر عمل می کنید، او شکستنایذیر و بخششندۀ است.

۳) الَّذِي خَلَقَ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا مَا تَرَى فِي خَلْقِ الرَّحْمَنِ مِنْ تَفَاوتٍ فَارْجِعِ الْبَصَرَ هَلْ تَرَى مِنْ فُطُورٍ

- همان کسی که هفت آسمان را بر فراز یکدیگر آفرید؛ در آفرینش خداوند رحمان هیچ تضاد و عییسی نمی بینی! بار دیگر نگاه کن، آیا هیچ شکاف و خللی مشاهده می کنی؟!"

۴) ثُمَّ ارْجِعِ الْبَصَرَ كَرَّتَيْنِ يَنْقِلِبُ إِلَيْكَ الْبَصَرُ خَاسِأً وَهُوَ حَسِيرٌ

- بار دیگر (به عالم هستی) نگاه کن، سراجام چشمانت (در جستجوی خلل و نقصان ناکام مانده) به سوی تو باز می گردد در حالی که خسته و ناتوان است!

۵) وَلَقَدْ زَيَّنَّا السَّمَاءَ الدُّنْيَا بِمَصَابِيحَ وَجَعَلْنَاهَا رُجُومًا لِّلشَّيَاطِينِ وَأَعْتَدْنَا لَهُمْ

عَذَابَ السَّعِيرِ

- ما آسمان پایین (نزدیک) را با چراغهای فروزانی زینت بخشیدیم، و آنها [= شهابها] را تیرهایی برای شیاطین قرار دادیم، و برای آنان عذاب آتش فروزان فراهم ساختیم!

۶) وَلِلّٰذِينَ كَفَرُوا بِرَبِّهِمْ عَذَابُ جَهَنَّمَ وَبِئْسَ الْمَصِيرُ

- و برای کسانی که به پروردگارشان کافر شدند عذاب جهنم است، و بد فرجامی است!

۷) إِذَا أَتَقْوَا فِيهَا سَمِعُوا لَهَا شَهِيقًا وَهِيَ تَفْوُرُ

- هنگامی که در آن افکنده شوند صدای وحشتتاکی از آن می شونند، و این در حالی است که پیوسته می جوشد!

۸) تَكَادُ تَمَيَّزُ مِنَ الْغَيْظِ كُلَّمَا أُتْقِيَ فِيهَا فَوْجٌ سَالَّهُمْ حَزَنَتْهَا أَلْمٌ يَأْتِكُمْ نَذِيرٌ

- "از دنیا" است (دوزخ) از شدت غضب پاره پاره شود؛ هر زمان که گروهی در آن افکنده می شوند، نگهبانان

دوزخ از آنها می پرسند: «مگر بیم دهنده الهی به سراغ شما نیامد؟!»

۹) قَالُوا بَلَى فَدْ جَاءَنَا نَذِيرٌ فَكَذَبُنَا وَقُلْنَا مَا نَزَّلَ اللَّهُ مِنْ شَيْءٍ إِنْ أَنْتُمْ إِلَّا فِي ضلالٍ كَبِيرٍ

- می گویند: «آری، بیم دهنده به سراغ ما آمد، ولی ما او را تکذیب کردیم و گفتیم: خداوند هرگز چیزی نازل نکرده، و شما در گمراهی بزرگی هستید!»

۱۰) وَقَالُوا لَوْ كُنَّا نَسْمَعُ أَوْ نَعْقِلُ مَا كُنَّا فِي أَصْحَابِ السَّعِيرِ

- و می گویند: «اگر ما گوش شنوا داشتیم یا تعقل می کردیم، در میان دوزخیان نبودیم!»

۱۱) فَاعْتَرَفُوا بِذَنَبِهِمْ فَسُحْقًا لَّا صَحَابَ السَّعِيرِ

- "اینجاست که به گناه خود اعتراف می کنند؛ دور باشند دوزخیان از رحمت خدا!"

۱۲) إِنَّ الَّذِينَ يَخْشَوْنَ رَبَّهُم بِالْغَيْبِ لَهُمْ مَعْفَرَةٌ وَأَجْرٌ كَبِيرٌ

- کسانی که از پروردگارشان در نهان می ترسند، مسلماً آمرزش و پاداش بزرگی دارند!

۱۳) وَأَسِرُّوا قَوْلَكُمْ أَوْ اجْهَرُوا بِهِ إِنَّهُ عَلِيمٌ بِذَاتِ الصُّدُورِ

- گفتار خود را پنهان کنید یا آشکار (تفاوتنمی کند)، او به آنچه در سینه هاست آگاه است!

۱۴) أَلَا يَعْلَمُ مَنْ خَلَقَ وَهُوَ الْلَّطِيفُ الْخَبِيرُ

- آیا آن کسی که موجودات را آفریده از حال آنها آگاه نیست؟ در حالی که او (از اسرار دقیق) باخبر و آگاه است!

١٥) هُوَ الَّذِي جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ ذُلُولًا فَامْشُوا فِي مَنَابِكُهَا وَكُلُوا مِنْ رِزْقِهِ
وَإِلَيْهِ النُّشُورُ

- او کسی است که زمین را برای شما رام کرد، بر شانه‌های آن راه بروید و از روزیهای خداوند بخورید؛ و بازگشت و اجتماع همه به سوی اوست!

١٦) أَمْنِتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يَخْسِفَ بِكُمُ الْأَرْضَ فَإِذَا هِيَ تَمُورُ

- آیا خود را از عذاب کسی که حاکم بر آسمان است در امان می‌دانید که دستور دهد زمین بشکافد و شما را فرو برد و به لرزش خود ادامه دهد؟!

١٧) أَمْ أَمْنِتُمْ مَنْ فِي السَّمَاءِ أَنْ يُرْسِلَ عَلَيْكُمْ حَاصِبًا فَسَتَعْلَمُونَ كَيْفَ نَذِيرٍ

- یا خود را از عذاب خداوند آسمان در امان می‌دانید که تنبادای پر از سنگریزه بر شما فرستد؟! و بیزودی خواهد دانست تهدیدهای من چگونه است!

١٨) وَلَقَدْ كَذَبَ الَّذِينَ مِنْ قَبْلِهِمْ فَكَيْفَ كَانَ نَكِيرٍ

- کسانی که پیش از آنان بودند (آیات الهی را) تکذیب کردند، اما (بین) مجازات من چگونه بود؟

١٩) أَوْلَمْ يَرَوَا إِلَى الطَّيْرِ فَوْقَهُمْ صَافَاتٍ وَيَقْبِضُنَّ مَا يُمْسِكُهُنَّ إِلَّا الرَّحْمَنُ إِنَّهُ
بِكُلِّ شَيْءٍ بَصِيرٌ

- آیا به پرندگانی که بالای سرشان است، و گاه بالهای خود را گسترد و گاه جمع می‌کنند، نگاه نکردنده؟! جز خداوند رحمان کسی آنها را بر فراز آسمان نمی‌دارد، چرا که او به هر چیز بیناست!

٢٠) أَمَنْ هَذَا الَّذِي هُوَ جُنْدُ لَكُمْ يَنْصُرُكُمْ مِنْ دُونِ الرَّحْمَنِ إِنِ الْكَافِرُونَ إِلَّا
فِي غُرُورٍ

- آیا این کسی که لشکر شناست می‌تواند شما را در برابر خداوند یاری دهد؟ ولی کافران تنها گرفتار فریبند!

٢١) أَمَنْ هَذَا الَّذِي يَرْزُقُكُمْ إِنْ أَمْسَكَ رِزْقَهُ بَلْ لَجُوا فِي عُتُّ وَنُفُورٍ

- یا آن کسی که شما را روزی می‌دهد، اگر روزیش را بازدارد (چه کسی می‌تواند نیاز شما را تأمین کند؟! ولی آنها در سرکشی و فرار از حقیقت لجاجت می‌ورزند!

(۲۲) أَفَمَنْ يَمْشِي مُكْبِتًا عَلَى وَجْهِهِ أَهْدَى أَمَّنْ يَمْشِي سَوِيًّا عَلَى صِرَاطٍ

مُسْتَقِيمٌ

- آیا کسی که به رو افتاده حرکت می کند به هدایت نزدیکتر است یا کسی که راست قامت در صراط مستقیم گام بر می دارد؟!

(۲۳) قُلْ هُوَ الَّذِي أَنْشَأَكُمْ وَجَعَلَ لَكُمُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَالْأَفْئَدَةَ قَلِيلًا مَا

تَشْكُرُونَ

- «بگو: او کسی است که شما را آفرید و برای شما گوش و چشم و قلب قرار داد؛ اما کمتر سپاسگزاری می کنید!»

(۲۴) قُلْ هُوَ الَّذِي ذَرَأَكُمْ فِي الْأَرْضِ وَإِلَيْهِ تُحْشَرُونَ

- بگو: «او کسی است که شما را در زمین آفرید و به سوی او محشور می شوید!»

(۲۵) وَيَقُولُونَ مَتَى هَذَا الْوَعْدُ إِنْ كُنْتُمْ صَادِقِينَ

- آنها می گویند: «اگر راست می گویید این وعده قیامت چه زمانی است؟!»

(۲۶) قُلْ إِنَّمَا الْعِلْمُ عِنْدَ اللَّهِ وَإِنَّمَا أَنَا نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- بگو: «علم آن تنها نزد خداست؛ و من فقط بیم دهنده آشکاری هستم!»

(۲۷) فَلَمَّا رَأَوْهُ زُلْفَةَ سِيَّئَتْ وَجُوهُ الظَّيْنَ كَفَرُوا وَقِيلَ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ

تَدَعَّونَ

- هنگامی که آن (وعده الهی) را از نزدیک می بینند، صورت کافران زشت و سیاه می گردد، و به آنها گفته می شود: «این همان چیزی است که تقاضای آن را داشتید!»

(۲۸) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَهْلَكَنِي اللَّهُ وَمَنْ مَعَيْ أَوْ رَحِمَنَا فَمَنْ يُجِيرُ الْكَافِرِينَ مِنْ

عَذَابِ الْأَلِيمِ

- بگو: «به من خبر دهید اگر خداوند مرا و تمام کسانی را که با من هستند هلاک کند، یا مورد ترجم قرار دهد، چه کسی کافران را از عذاب دردنگ پناه می دهد؟!»

۲۹) قُلْ هُوَ الرَّحْمَنُ أَمَّا بِهِ وَعَلَيْهِ تَوَكَّلْنَا فَسَتَعْلَمُونَ مَنْ هُوَ فِي ضَلَالٍ مُّبِينٌ

- «بگو: او خداوند رحمان است، ما به او ایمان آورده و بر او توکل کرده‌ایم؛ و بزودی می‌دانید چه کسی در گمراهی آشکار است!»

۳۰) قُلْ أَرَأَيْتُمْ إِنْ أَصْبَحَ مَأْوِكُمْ غَوْرًا فَمَنْ يَأْتِيْكُمْ بِمَاءٍ مَّعِينٍ

- «بگو: به من خبر دهید اگر آبهای (سرزمین) شما در زمین فرو رود، چه کسی می‌تواند آب جاری و گوارا در دسترس شما قرار دهد؟!»

سُورَةُ الْقَلْمَنْ

س ۶۸ - تعداد آیات ۵۲ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) نَ وَالْقَلْمَنِ وَمَا يَسْطُرُونَ

- ن، سوگند به قلم و آنجه مینویستند،

۲) مَا أَنْتَ بِنِعْمَةِ رَبِّكَ بِمَجْنُونٍ

- که به نعمت پروردگارت تو مجnoon نیستی،

۳) وَإِنَّ لَكَ لَأَجْرًا غَيْرَ مَمْنُونٍ

- و برای تو پاداشی عظیم و همیشگی است!

۴) وَإِنَّكَ لَعَلَى خُلُقِ عَظِيمٍ

- و تو اخلاق عظیم و برجسته‌ای داری!

۵) فَسْتَبِصِرُ وَيُبَصِّرُونَ

- و بزودی تو می‌بینی و آنان نیز می‌بینند،

۶) بِأَيْيَكُمُ الْمَفْتُونُ

- که کدام یک از شما مجنونند!

۷) إِنَّ رَبَّكَ هُوَ أَعْلَمُ بِمَنْ ضَلَّ عَنْ سَبِيلِهِ وَهُوَ أَعْلَمُ بِالْمُهْتَدِينَ

- پروردگارت بهتر از هر کس می‌داند چه کسی از راه او گمراه شده، و هدایت یافتنگان را نیز بهتر می‌شناسد!

۸) فَلَا تُطِعُ الْمُكَذِّبِينَ

- حال که چنین است از تکذیب کنندگان اطاعت مکن!

۹) وَدُوا لَوْ تُدْهَنُ قَيْدِهِنُونَ

- آنها دوست دارند نرمش نشان دهی تا آنها (هم) نرمش نشان دهند (نرمشی توأم با انحراف از مسیر حق)!

۱۰) وَلَا تُطِعُ كُلَّ حَلَافٍ مَهِينٍ

- و از کسی که بسیار سوگند یاد می‌کند و پست است اطاعت مکن،

۱۱) هَمَازَ مَشَاءَ بَنَيمِ

- کسی که بسیار عجیب‌جست و به سخن چینی آمد و شد می‌کند.

۱۲) مَنَاعَ لِلْخَيْرِ مُعْتَدِ أَشِيمِ

- "بسیار مانع کار خیر، و متجاوز و گناهکار است؛"

۱۳) عُنْلٌ بَعْدَ ذَلِكَ زَنِيمِ

- علاوه بر اینها کینه توز و پرخور و خشن و بدنام است!

۱۴) أَنْ كَانَ ذَا مَالَ وَبَنِينَ

- مبادا بخاراط اینکه صاحب مال و فرزندان فراوان است (از او پیروی کنی)!

۱۵) إِذَا تُتَلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- هنگامی که آیات ما بر او خوانده می‌شود می‌گوید: «اینها افسانه‌های خرافی پیشینیان است!»

١٦) سَنَسِمْهُ عَلَى الْخُرْطُومِ

- (ولی) ما بزوودی بر بینی او علامت و داغ تنگ می نهیم!

١٧) إِنَّا بَلَوْنَاهُمْ كَمَا بَلَوْنَا أَصْحَابَ الْجَنَّةِ إِذْ أَقْسَمُوا لِيَصْرُمُنَّهَا مُصْبِحِينَ

- ما آنها را آزمودیم، همان گونه که «صاحبان باع» را آزمایش کردیم، هنگامی که سوکند یاد کردند که میوه‌های باع را صحیح‌گاهان (دور از چشم مستمندان) پچینند.

١٨) وَلَا يَسْتَثِنُونَ

- «و هیچ از آن استثنای نکنند؛»

١٩) فَطَافَ عَلَيْهَا طَائِفٌ مِّنْ رَّبِّكَ وَهُمْ نَائِمُونَ

- اما عذابی فراگیر (شب هنگام) بر (تمام) باع آنها فروید آمد در حالی که همه در خواب بودند،

٢٠) فَأَصْبَحَتْ كَالصَّرِيمِ

- و آن باع سرسیز همجون شب سیاه و ظلمانی شد!

٢١) فَتَنَادَوَا مُصْبِحِينَ

- صحیح‌گاهان یکدیگر را صدا زندن،

٢٢) أَنِ اغْدُوا عَلَى حَرْثِكُمْ إِنْ كُنْتُمْ صَارِمِينَ

- که بسوی کشتزار و باع خود حرکت کنید اگر قصد چیدن میوه‌ها را دارید!

٢٣) فَانْطَلَقُوا وَهُمْ يَتَخَافَّوْنَ

- آنها حرکت کردند در حالی که آهسته با هم می گفتند: «

٢٤) أَنَّ لَّا يَدْخُلُنَّهَا الْيَوْمَ عَلَيْكُمْ مَسْكِينٌ

- «مواظب باشید امروز حتی یک فقیر وارد بر شما نشود!»

٢٥) وَغَدَوًا عَلَى حَرْدٍ قَادِرِينَ

- (آری) آنها صحیح‌گاهان تصمیم داشتند که با قدرت از مستمندان جلوگیری کنند.

۲۶) فَلَمَّا رَأَوْهَا قَالُوا إِنَّا لَضَالُّونَ

- هنگامی که (وارد باغ شدند و آن را دیدند گفتند: «حقاً» ما گمراهم!

۲۷) بَلْ نَحْنُ مَحْرُومُونَ

- (آری، همه چیز از دست ما رفته) بلکه ما محرومیم!

۲۸) قَالَ أَوْسَطُهُمْ أَلَمْ أَقْلِ لَكُمْ لَوْلَا تُسَبِّحُونَ

- یکی از آنها که از همه عاقلتر بود گفت: «آیا به شما نگفتم چرا تسبیح خدا نمی‌گویید؟!

۲۹) قَالُوا سُبْحَانَ رَبِّنَا إِنَّا كَنَّا ظَالِمِينَ

- گفتند: «منزه است پروردگار ما، مسلماً ما ظالم بودیم!»

۳۰) فَأَقْبَلَ بَعْضُهُمْ عَلَى بَعْضٍ يَتَلَاقُوا مُونَ

- سپس رو به یکدیگر کرده به ملامت هم پرداختند.

۳۱) قَالُوا يَا وَيْلَنَا إِنَّا كَنَّا طَاغِيْنَ

- (فریادشان بلند شد) گفتند: «وای بر ما که طغیانگر بودیم!

۳۲) عَسَى رَبُّنَا أَنْ يُبَدِّلَنَا حَيْرًا مِّنْهَا إِنَّا إِلَى رَبِّنَا رَاغِبُونَ

- امیدواریم پروردگارمان (ما را بخشد) و بهتر از آن به جای آن به ما بدهد، چرا که ما به او علاقه‌مندیم!

۳۳) كَذَلِكَ الْعَذَابُ وَالْعَذَابُ الْآخِرَةُ أَكْبُرُ لَوْ كَانُوا يَعْلَمُونَ

- این گونه است عذاب (خدواند در دنیا)، و عذاب آخرت از آن هم بزرگتر است اگر می‌دانستند!

۳۴) إِنَّ لِلْمُتَّقِينَ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتُ النَّعِيمِ

- مسلماً برای پرهیزگاران نزد پروردگارشان باگهای پر نعمت بهشت است!

۳۵) أَفَنَجْعَلُ الْمُسْلِمِينَ كَالْمُجْرِمِينَ

- آیا مؤمنان را همچون مجرمان قرار می‌دهیم؟!

۳۶) مَا لَكُمْ كَيْفَ تَحْكُمُونَ

- شما را چه می‌شود؟! چگونه داوری می‌کنید؟!

(۳۷) أَمْ لَكُمْ كِتَابٌ فِيهِ تَدْرُسُونَ

- آیا کتابی دارید که از آن درس می خوانید...

(۳۸) إِنَّ لَكُمْ فِيهِ لَمَا يَتَحَبَّرُونَ

- که آنچه را شما انتخاب می کنید از آن شماست؟!

(۳۹) أَمْ لَكُمْ أَيْمَانٌ عَلَيْنَا بِالْغَةُ إِلَى يَوْمِ الْقِيَامَةِ إِنَّ لَكُمْ لَمَا تَحْكُمُونَ

- یا اینکه عهد و پیمان مؤگد و مستمری تا روز قیامت بر ما دارید که هر چه را حکم کنید برای شما باشد؟!

(۴۰) سَلْهُمْ أَيُّهُمْ بِذَلِكَ زَعِيمٌ

- از آنها بپرس کدام یک از آنان چنین چیزی را تضمین می کند؟!

(۴۱) أَمْ لَهُمْ شُرَكَاءَ فَلَيَأْتُوا بِشُرَكَائِهِمْ إِنْ كَانُوا صَادِقِينَ

- یا اینکه معبدانی دارند که آنها را شریک خدا قرار داده اند (و برای آنان شفاعت می کنند)؟! اگر راست می گویند معبدان خود را بیاورند!

(۴۲) يَوْمَ يُكْشَفُ عَنِ السَّاقِ وَيُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ فَلَا يَسْتَطِيعُونَ

- (به خاطر بیاورید) روزی را که ساق پاها (از وحشت) برهنه می گردد و دعوت به سجود می شوند، اما نمی توانند سجود کنند).

(۴۳) حَاسِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذِلَّةٌ وَقَدْ كَانُوا يُدْعَوْنَ إِلَى السُّجُودِ وَهُمْ سَالِمُونَ

- "این در حالی است که چشمها یشان (از شدت شرمساری) به زیر افتاده، و ذلت و خواری وجودشان را فراگرفته؛ آنها پیش از این دعوت به سجود می شدند در حالی که سالم بودند (ولی امروز دیگر توانی آن را ندارند)!"

(۴۴) فَذَرْنِي وَمَنْ يُكَذِّبُ بِهَذَا الْحَدِيثِ سَيَسْتَدِرُ جُهُمْ مِنْ حَيْثُ لَا يَعْلَمُونَ

- اکنون مرا با آنها که این سخن را تکذیب می کنند و اگذار! ما آنان را از آنجا که نمی دانند به تدریج به سوی عذاب پیش می بریم.

(۴۵) وَأَمْلَى لَهُمْ إِنَّ كَيْدِي مَتِينٌ

- "و به آنها مهلت (بازگشت) می دهم؛ چرا که نقشه های من محکم و دقیق است!"

٤٦) أَمْ تَسْأَلُهُمْ أَجْرًا فَهُمْ مِنْ مَغْرَمٍ مُّثْقَلُونَ

- یا اینکه تو از آنها مُزدی می طلبی که پرداختش برای آنها سنجین است؟!

٤٧) أَمْ عِنْدَهُمُ الْغَيْبُ فَهُمْ يَكْتُبُونَ

- یا اسرار غیب نزد آنهاست و آن را می نویسند (و به یکدیگر می دهند)؟!

٤٨) فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تَكُنْ كَصَاحِبِ الْحُوتِ إِذْ نَادَى وَهُوَ مَكْظُومٌ

- اکنون که چنین است صبر کن و منتظر فرمان پروردگارت باش، و مانند صاحب ماهی [=یونس] مباش (که در تقاضای مجازات قومش عجله کرد و گرفتار مجازات ترک اولی شد) در آن زمان که با نهایت اندوه خدا را خواند.

٤٩) لَوْلَا أَنْ تَدَارَكَهُ نِعْمَةً مِنْ رَبِّهِ لَنُبَذِّ بِالْعَرَاءِ وَهُوَ مَذْمُومٌ

- و اگر رحمت خدا به یاریش نیامده بود، (از شکم ماهی) بیرون افکنده می شد در حالی که نکوهیده بود!

٥٠) فَاجْتَبِاهُ رَبِّهُ فَجَعَلَهُ مِنَ الصَّالِحِينَ

- ولی پروردگارش او را برگزید و از صالحان قرار داد!

٥١) وَإِنْ يَكَادُ الَّذِينَ كَفَرُوا لَيَزْلُوْنَكَ بِأَبْصَارِهِمْ لَمَّا سَمِعُوا الذِّكْرَ وَيَقُولُونَ

إِنَّهُ لَمَجْنُونٌ

- نزدیک است کافران هنگامی که آیات قرآن را می شنوند با چشم‌زخم خود تو را از بین ببرند، و می گوینند: «او دیوانه است!»

٥٢) وَمَا هُوَ إِلَّا ذِكْرُ لِلْعَالَمِينَ

- در حالی که این (قرآن) جز مایه بیداری برای جهانیان نیست!

الْحَمْدُ لِلَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

(۱) الحَاقَةُ

– (روز رستاخیز) روزی است که مسلمًا واقع می شود!

(۲) مَا الْحَاقَةُ

– چه روز واقع شدنی!

(۳) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحَاقَةُ

– و تو چه می دانی آن روز واقع شدنی چیست؟!

(۴) كَذَبَتْ ثَمُودٌ وَعَادٌ بِالْقَارَعةِ

– قوم «ثمود» و «عاد» عذاب کوینده الهی را انکار کردند (و تیجه شومش را دیدند)!

(۵) فَآمَّا ثَمُودٌ فَأَهْلَكُوا بِالْطَّاغِيَةِ

– اما قوم «ثمود» با عذابی سرکش هلاک شدند!

(۶) وَآمَّا عَادٌ فَأَهْلَكُوا بِرِيحٍ صَرِصَرٍ عَاتِيةٍ

– و اما قوم «عاد» با تندبادی طفیانگر و سرد و پرسدا به هلاکت رسیدند.

(۷) سَخَّرَهَا عَلَيْهِمْ سَبْعَ لَيَالٍ وَشَمَانِيَةً أَيَّامٍ حُسُومًا فَتَرَى الْقَوْمَ فِيهَا صَرْعَى

كَانَهُمْ أَعْجَازٌ نَخْلٌ خَاوِيَةٌ

– (خداوند) این تندباد بیان کن را هفت شب و هشت روز پی در پی بر آنها مسلط ساخت، (و اگر آنجا بودی)

می دیدی که آن قوم همچون تنہ های پوسیده و تو خالی درختان نخل در میان این تند باد روی زمین افتاده و هلاک شده اند!

(۸) فَهَلْ تَرَى لَهُمْ مِنْ بَاقِيَةٍ

– آیا کسی از آنها را باقی می بینی؟!

۹) وَجَاءَ فِرْعَوْنُ وَمَنْ قَبْلَهُ وَالْمُؤْتَفِكَاتُ بِالْخَاطِئَةِ

- و فرعون و کسانی که پیش از او بودند و همچنین اهل شهرهای زیر و رو شده [=قوم لوط] مرتكب گناهان بزرگ شدند.

۱۰) فَعَصَوْا رَسُولَ رَبِّهِمْ فَأَخَذَهُمْ أَخْذَةً رَّآيَةً

- "و با فرستاده پروردگارشان مخالفت کردند؛ و خداوند (نیز آنها را به عذاب شدیدی گرفتار ساخت!"

۱۱) إِنَّا لَمَّا طَغَى الْمَاءُ حَمَلْنَاكُمْ فِي الْجَارِيَةِ

- و هنگامی که آب طغیان کرد، ما شما را سوار بر کشتی کردیم،

۱۲) لِنَجْعَلَهَا لَكُمْ تَذْكِرَةً وَتَعِيهَا أَذْنُ وَاعِيَةً

- تا آن را وسیله تذکری برای شما قرار دهیم و گوشهای شنوا آن را دریابد و بفهمد.

۱۳) فَإِذَا نُفِخَ فِي الصُّورِ نَفَخَةٌ وَاحِدَةٌ

- به محض اینکه یک بار در «صور» دمیده شود،

۱۴) وَحَمِلْتِ الْأَرْضَ وَالْجِبَالُ فَدَكَّتَا دَكَّةً وَاحِدَةً

- و زمین و کوهها از جا برداشته شوند و یکباره در هم کوبیده و متلاشی گردند.

۱۵) فَيَوْمَئِذٍ وَقَعَتِ الْوَاقِعَةُ

- در آن روز «واقعه عظیم» روی می دهد،

۱۶) وَانْشَقَّتِ السَّمَاءُ فَهِيَ يَوْمَئِذٍ وَاهِيَةً

- و آسمان از هم می شکافد و سست می گردد و فرومی ریزد!

۱۷) وَالْمَلَكُ عَلَى أَرْجَائِهَا وَيَحْمِلُ عَرْشَ رَبِّكَ فَوَقَهُمْ يَوْمَئِذٍ ثَمَانِيَةً

- "فرشگان در اطراف آسمان قرار می گیرند (و برای انجام مأموریتها آماده می شوند)؛ و آن روز عرش پروردگاری را هشت فرشته بر فراز همه آنها حمل می کنند!"

۱۸) يَوْمَئِذٍ تُعرَضُونَ لَا تَخْفَى مِنْكُمْ خَافِيَةً

- در آن روز همگی به پیشگاه خدا عرضه می شوید و چیزی از کارهای شما پنهان نمی ماند!

۱۹) فَآمَّا مَنْ أُوتَىٰ كِتَابَهُ بِيَمِينِهِ فَيَقُولُ هَاوْمُ اقْرُوْوا كِتَابِيْهُ

- پس کسی که نامه اعمالش را به دست راستش دهند (از شدت شادی و مبارکات) فریاد می‌زند که: «ای اهل محشر! نامه اعمال مرا بگیرید و بخوانید!

۲۰) إِنَّىٰ ظَنَنْتُ أُنَّىٰ مُلَاقِ حِسَابِيْهُ

- من یقین داشتم که (قیامتی در کار است و) به حساب اعمال می‌رسم!

۲۱) فَهُوَ فِي عِيشَةِ رَّاضِيَةٍ

- او در یک زندگی (کاملاً) رضابتخش قرار خواهد داشت.

۲۲) فِي جَنَّةٍ عَالِيَّةٍ

- در بهشتی عالی،

۲۳) قُطُوفُهَا دَانِيَّةٌ

- که میوه هایش در دسترس است!

۲۴) كُلُّوا وَاشْرُبُوا هَنِيئًا بِمَا أَسْفَقْتُمْ فِي الْأَيَّامِ الْخَالِيَّةِ

- (و به آنان گفته می شود): بخورید و بیشامید گوارا در برابر اعمالی که در ایام گذشته انجام دادید!

۲۵) وَآمَّا مَنْ أُوتَىٰ كِتَابَهُ بِشِمَالِهِ فَيَقُولُ يَا لَيْتَنِي لَمْ أُوتَ كِتَابِيْهُ

- اما کسی که نامه اعمالش را به دست چشیدهند می گوید: «ای کاش هرگز نامه اعمال را به من نمی دادند.

۲۶) وَلَمْ أُدْرِ مَا حِسَابِيْهُ

- و نمی دانستم حساب من چیست!

۲۷) يَا لَيْتَهَا كَانَتِ الْقَاضِيَّةَ

- ای کاش مرگم فرا می رسید!

۲۸) مَا أَغْنَى عَنِي مَالِيَّهُ

- مال و ثروتم هرگز مرا بی نیاز نکرد،

۲۹) هَلَكَ عَنِّي سُلْطَانِيْهُ

- قادرت من نیز از دست رفت!

۳۰) خُذُوهُ فَغُلوْهُ

- او را پگرید و دریند و زنجیرش کنید!

۳۱) ثُمَّ الْجَحِيمَ صَلُوْهُ

- سپس او را در دوزخ بیفکنید!

۳۲) ثُمَّ فِي سِلْسِلَةِ ذَرْعَهَا سَبْعُونَ ذَرَاعًا فَاسْلُكُوهُ

- "بعد او را به زنجیری که هفتاد ذراع است بیندید؛"

۳۳) إِنَّهُ كَانَ لَا يُؤْمِنُ بِاللَّهِ الْعَظِيمِ

- چرا که او هرگز به خداوند بزرگ ایمان نمی آورد،

۳۴) وَلَا يَحْضُّ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

- "و هرگز مردم را بر اطماع مستمندان تشویق نمی نموده؛"

۳۵) فَلَيْسَ لَهُ الْيَوْمَ هَاهُنَا حَمِيمٌ

- از این رو امروز هم در اینجا یار مهربانی ندارد،

۳۶) وَلَا طَعَامٌ إِلَّا مِنْ غُسْلِينِ

- و نه طعامی، جز از چرک و خون!

۳۷) لَا يَاكُلُهُ إِلَّا الْخَاطِئُونَ

- غذایی که جز خطای کاران آن را نمی خورند!

۳۸) فَلَا أُقْسِمُ بِمَا تُبْصِرُونَ

- سوگند به آنچه می بینید،

۳۹) وَمَا لَا تُبْصِرُونَ

- و آنچه نمی بینید،

٤٠) إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ

- که این قرآن گفتار رسول بزرگواری است.

٤١) وَمَا هُوَ بِقَوْلٍ شَاعِرٍ قَلِيلًا مَا تُؤْمِنُونَ

- و گفته شاعری نیست، اما کمتر ایمان می آورید!

٤٢) وَلَا بِقَوْلٍ كَاهِنٍ قَلِيلًا مَا تَذَكَّرُونَ

- و نه گفته کاهنی، هر چند کمتر متذکر می شوید!

٤٣) تَنْزِيلٌ مِّنْ رَّبِّ الْعَالَمِينَ

- کلامی است که از سوی پروردگار عالمیان نازل شده است!

٤٤) وَلَوْ تَقَوَّلَ عَلَيْنَا بَعْضَ الْأَقَاوِيلِ

- اگر او سخنی دروغ بر ما می بست.

٤٥) لَا أَخَذَنَا مِنْهُ بِالْيَمِينِ

- ما او را با قدرت می گرفتیم.

٤٦) ثُمَّ لَقَطَعْنَا مِنْهُ الْوَتَيْنِ

- سپس رگ قلبش را قطع می کردیم.

٤٧) فَمَا مِنْكُمْ مَنْ أَحَدٌ عَنْهُ حَاجِزِينَ

- و هیچ کس از شما نمی توانست از (مجازات) او مانع شود!

٤٨) وَإِنَّهُ لَتَذَكِّرَةٌ لِلْمُتَّقِينَ

- و آن مسلمان تذکری برای پرهیزگاران است!

٤٩) وَإِنَّا لَنَعْلَمُ أَنَّ مِنْكُمْ مُّكَذِّبِينَ

- و ما می دانیم که بعضی از شما (آن را) تکذیب می کنند!

٥٠) وَإِنَّهُ لَحَسْرَةٌ عَلَى الْكَافِرِينَ

- و آن مایه حسرت کافران است!

٥١) وَإِنَّهُ لَحَقُّ الْيَقِينِ

- و آن یقین خالص است!

٥٢) فَسَبِّحْ بِاسْمِ رَبِّكَ الْعَظِيمِ

- حال که چنین است به نام پروردگار بزرگ تسبیح گوی!

سوره المعارض

س - ٧٠ - تعداد آیات - ٤٤ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاششگر

١) سَأَلَ سَائِلٌ بِعَذَابٍ وَاقِعٍ

- تقاضاکنده‌ای تقاضای عذابی کرد که واقع شد!

٢) لَكُلَّ كَافِرٍ يَنْ لَيْسَ لَهُ دَافِعٌ

- این عذاب مخصوص کافران است، و هیچ کس نمی‌تواند آن را دفع کند.

٣) مَنْ لَيْسَ ذِي الْمَعَاجِ

- از سوی خداوند ذی المعارض [= خداوندی که فرشتگانش بر آسمانها صعود و عروج می‌کنند]!

٤) تَعْرُجُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ إِلَيْهِ فِي يَوْمٍ كَانَ مِقْدَارُهُ خَمْسِينَ أَلْفَ سَنَةً

- فرشتگان و روح [= فرشته مقرب خداوند] بسوی او عروج می‌کنند در آن روزی که مقدارش بینجا هزار سال است!

٥) فَاصْبِرْ صَبِرًا جَمِيلًا

- پس صبر جمیل پیشه کن،

۶) إِنَّهُمْ يَرَوْنَهُ بَعِيدًا

- زیرا آنها آن روز را دور می‌بینند،

۷) وَتَرَاهُ قَرِيبًا

- و ما آن را نزدیک می‌بینیم!

۸) يَوْمَ تَكُونُ السَّمَاءُ كَالْمُهْلِ

- همان روز که آسمان همچون فلز گداخته می‌شود،

۹) وَتَكُونُ الْجَبَالُ كَالْعِهْنِ

- و کوه‌ها مانند پشم رنگین متلاشی خواهد بود،

۱۰) وَلَا يَسْأَلُ حَمِيمٌ حَمِيمًا

- و هیچ دوست صمیمی سراغ دوستش را نمی‌گیرد!

۱۱) يُبَصِّرُونَهُمْ بَوْدُ الْمُجْرِمُ لَوْ يَفْتَدِي مِنْ عَذَابٍ يَوْمٌثِيرٌ بِبَنِيهِ

- آنها را نشانشان می‌دهند (ولی هر کس گرفتار کار خویشتن است)، چنان است که گنهکار دوست می‌دارد فرزندان خود را در برابر عذاب آن روز فدا کند.

۱۲) وَصَاحِبَتِهِ وَأَخِيهِ

- و همسر و برادرش را،

۱۳) وَفَصِيلَتِهِ الَّتِي تُؤْوِيهِ

- و قبیله‌اش را که همیشه از او حمایت می‌کرد،

۱۴) وَمَنْ فِي الْأَرْضِ جَمِيعًا ثُمَّ يُنْجِيهِ

- "و همه مردم روی زمین را تا مایه نجاتش گردند؛"

۱۵) كَلَّا إِنَّهَا لَظَى

- اما هر گز چنین نیست (که با اینها بتوان نجات یافت، آری) شعله‌های سوزان آتش است،

۱۶) نَزَّاعَةً لِّلشَّوَى

- دست و پا و پوست سر را می‌کند و می‌برد!

۱۷) تَدْعُو مَنْ أَدْبَرَ وَتَوَلَّى

- و کسانی را که به فرمان خدا پشت کردند صدا می‌زنند.

۱۸) وَجَمَعَ فَأَوْعَى

- و (همچنین آنها که) اموال را جمع و ذخیره کردند!

۱۹) إِنَّ الْإِنْسَانَ حَلِيقٌ هَلُوقًا

- به یقین انسان حریص و کم طاقت آفریده شده است.

۲۰) إِذَا مَسَّهُ الشَّرُّ جَزُوعًا

- هنگامی که بدی به او رسد بیتابی می‌کند.

۲۱) وَإِذَا مَسَّهُ الْحَيْرُ مُنُوعًا

- و هنگامی که خوبی به او رسد مانع دیگران می‌شود (و بخل می‌ورزد)،

۲۲) إِلَى الْمُصَلَّينَ

- مگر نماز گزاران،

۲۳) الَّذِينَ هُمْ عَلَىٰ صَلَاتِهِمْ دَائِمُونَ

- آنها که نمازها را پیوسته بجا می‌آورند.

۲۴) وَالَّذِينَ فِي أَمْوَالِهِمْ حَقٌّ مَعْلُومٌ

- و آنها که در اموالشان حق معلومی است...

۲۵) لِّلْسَائِلِ وَالْمَحْرُومِ

- برای تقاضاکننده و محروم،

۲۶) وَالَّذِينَ يُصَدِّقُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ

- و آنها که به روز جزا ایمان دارند.

۲۷) وَالَّذِينَ هُم مِنْ عَذَابِ رَبِّهِمْ مُشْفِقُونَ

- آنها که از عذاب پروردگارشان بیندازند.

۲۸) إِنَّ عَذَابَ رَبِّهِمْ غَيْرُ مَأْمُونٍ

- چرا که هیچ کس از عذاب پروردگارش در امان نیست.

۲۹) وَالَّذِينَ هُمْ لُفُورٌ جَهَنَّمَ حَافِظُونَ

- آنها که دامان خویش را (از بی‌عقلی) حفظ می‌کنند.

۳۰) إِلَّا عَلَى أَزْوَاجِهِمْ أَوْ مَا مَلَكَتْ أَيْمَانُهُمْ فَإِنَّهُمْ غَيْرُ مَلُومِينَ

- جز با همسران و کنیزان (که در حکم همسرند آمیزش ندارند)، چرا که در بهره‌گیری از اینها مورد سرزنش نخواهند بود!

۳۱) فَمَنِ ابْتَغَى وَرَاءَ ذَلِكَ فَأُولَئِكَ هُمُ الْعَادُونَ

- و هر کس جز اینها را طلب کند، متجاوز است!

۳۲) وَالَّذِينَ هُمْ لِأَمَانَاتِهِمْ وَعَهْدِهِمْ رَاعُونَ

- آنها که امانتها و عهد خود را رعایت می‌کنند.

۳۳) وَالَّذِينَ هُمْ بِشَهَادَاتِهِمْ قَائِمُونَ

- آنها که با ادای شهادتشان قیام می‌نمایند.

۳۴) وَالَّذِينَ هُمْ عَلَى صَلَاتِهِمْ يُحَافِظُونَ

- آنها که بر نماز مواظبت دارند.

۳۵) أُولَئِكَ فِي جَنَّاتٍ مُكْرَمُونَ

- آنان در باغهای بهشتی (پذیرایی و گرامی داشته می‌شوند).

۳۶) فَمَالِ الَّذِينَ كَفَرُوا قِيلَكَ مُهْطِعِينَ

- این کافران را چه می‌شود که با سرعت نزد تو می‌آیند...

(۳۷) عَنِ الْيَمِينِ وَعَنِ الشَّمَالِ عَزِيزٌ

- از راست و چپ، گروه گروه (و آرزوی بهشت دارند)!

(۳۸) أَيَطْمَعُ كُلُّ امْرَءٍ مِّنْهُمْ أَنْ يُدْخِلَ جَنَّةَ نَعِيمٍ

- آیا هر یک از آنها (با این اعمال زشتش) طمع دارد که او را در بهشت پر نعمت الهی وارد کنند؟!

(۳۹) كَلَّا إِنَّا خَلَقْنَاهُمْ مِّمَّا يَعْلَمُونَ

- "هرگز چنین نیست؛ ما آنها را از آنچه خودشان می‌دانند آفریده‌ایم!"

(۴۰) فَلَا أُقْسِمُ بِرَبِّ الْمَشَارِقِ وَالْمَغَارِبِ إِنَّا لَقَادِرُونَ

- سوگند به پروردگار مشرقها و مغربها که ما قادریم...

(۴۱) عَلَى أَنْ تُنْدِلَ حَيْرًا مِّنْهُمْ وَمَا نَحْنُ بِمَسْبُوبِ قَيْنَ

- "که جای آنان را به کسانی بدھیم که از آنها بهترند؛ و ما هرگز مغلوب نخواهیم شد!"

(۴۲) فَذَرْهُمْ يَخُوضُوا وَيَلْعَبُوا حَتَّىٰ يُلَاقُوا يَوْمَهُمُ الَّذِي يُوعَدُونَ

- آنان را به حال خود واگذار تا در باطل خود فروروند و بازی کنند تا زمانی که روز موعود خود را ملاقات نمایند!

(۴۳) يَوْمَ يَخْرُجُونَ مِنَ الْأَجْدَاثِ سِرَاعًا كَانُوهُمْ إِلَى نُصُبٍ يُوْفِضُونَ

- همان روز که از قبرها برسرعت خارج می‌شوند، گویی به سوی بتها می‌دونند...

(۴۴) خَاسِعَةً أَبْصَارُهُمْ تَرْهَقُهُمْ ذَلَّةً ذَلِكَ الْيَوْمُ الَّذِي كَانُوا يُوعَدُونَ

- در حالی که چشمهاشان از شرم و وحشت به زیر افتاده، و پرده‌ای از ذلت و خواری آنها را پوشانده است! این همان روزی است که به آنها وعده داده می‌شد!

سُورَةُ نُوحٍ

س-۷۱- تعداد آیات ۲۸- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر -

۱) إِنَّا أَرْسَلْنَا نُوحاً إِلَيْ قَوْمِهِ أَنْ أَنذِرْ قَوْمَكَ مِنْ قَبْلٍ أَنْ يَأْتِيَهُمْ عَذَابٌ أَلِيمٌ

- ما نوح را به سوی قومش فرستادیم و گفتیم: «قوم خود را انذار کن پیش از آنکه عذاب دردنگ به سراغشان آید!»

۲) قَالَ يَا قَوْمِ إِنِّي لَكُمْ نَذِيرٌ مُّبِينٌ

- گفت: «ای قوم! من برای شما بیم دهنده آشکاری هستم،

۳) أَنْ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاتَّقُوهُ وَأَطِيعُونِ

- که خدا را پرستش کنید و از مخالفت او بپرهیزید و مرآ اطاعت نمایید!

۴) يَغْفِرُ لَكُمْ مِنْ ذُنُوبِكُمْ وَيُؤَخِّرُكُمْ إِلَى أَجَلٍ مُسَمَّى إِنَّ أَجَلَ اللَّهِ إِذَا جَاءَ لَكُمْ يُؤَخَّرُ لَوْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ

- «اگر چنین کنید، خدا گناهاتتان را می آمرزد و تا زمان معینی شما را عمر می دهد؛ زیرا هنگامی که اجل الهی فرا رسد، تأخیری نخواهد داشت اگر می دانستید!»

۵) قَالَ رَبِّ إِنِّي دَعَوْتُ قَوْمِي لَيْلًا وَتَهَارًا

- (نوح) گفت: «پروردگار! من قوم خود را شب و روز (بسوی تو) دعوت کردم،

۶) فَلَمْ يَزِدْهُمْ دُعَائِي إِلَّا فِرَارًا

- اما دعوت من چیزی جز فرار از حق بر آنان نیافرود!

۷) وَإِنَّى كُلَّمَا دَعَوْتُهُمْ لِتَغْفِرَ لَهُمْ جَعَلُوا أَصَابِعَهُمْ فِي آذَانِهِمْ وَاسْتَغْشَوْا ثِيَابَهُمْ
وَأَصْرُّوا وَاسْتَكْبَرُوا اسْتِكْبَارًا

- من هو زمان آنها را دعوت کرد که (ایمان بیاورند و تو آنها را بیامزی، انگشتان خوش را در گوشهاشان قرار داده و لباسهاشان را بر خود پیچیدند، و در مخالفت اصرار ورزیدند و به شدت استکبار کردند!

۸) ثُمَّ إِنَّى دَعَوْتُهُمْ جَهَارًا

- سپس من آنها را با صدای بلند (به اطاعت فرمان تو) دعوت کردم،

۹) ثُمَّ إِنَّى أَعْلَنْتُ لَهُمْ وَأَسْرَرْتُ لَهُمْ إِسْرَارًا

- سپس آشکارا و نهان (حقیقت توحید و ایمان را) برای آنان بیان داشتم!

۱۰) فَقُلْتُ اسْتَغْفِرُوا رَبَّكُمْ إِنَّهُ كَانَ غَفَارًا

- به آنها گفتمن: «از پروردگار خوش آمروزش بطلبید که او بسیار آمرزنده است...»

۱۱) يُرْسِلِ السَّمَاءَ عَلَيْكُمْ مَدْرَارًا

- تا بارانهای پربرکت آسمان را پی در پی بر شما فرستد،

۱۲) وَيُمْدِدُكُمْ بِأَمْوَالٍ وَبَنِينَ وَيَجْعَلُ لَكُمْ جَنَّاتٍ وَيَجْعَلُ لَكُمْ أَنْهَارًا

- و شما را با اموال و فرزندان فراوان کنند و باگهای سرسیز و نهرهای جاری در اختیارتان قرار دهد!

۱۳) مَا لَكُمْ لَا تَرْجُونَ اللَّهَ وَقَارًا

- چرا شما برای خدا عظمت قائل نیستید؟!

۱۴) وَقَدْ خَلَقْتُمْ أَطْوَارًا

- در حالی که شما را در مراحل مختلف آفرید (تا از نطفه به انسان کامل رسیدید)!

۱۵) أَلَّمْ تَرَوْا كَيْفَ خَلَقَ اللَّهُ سَبْعَ سَمَاوَاتٍ طِبَاقًا

- آیا نمی‌دانید چگونه خداوند هفت آسمان را یکی بالای دیگری آفریده است،

۱۶) وَجَعَلَ الْقَمَرَ فِيهِنَّ نُورًا وَجَعَلَ الشَّمْسَ سِرَاجًا

- و ماه را در میان آسمانها مایه روشنایی، و خورشید را چراغ فروزانی قرار داده است؟!

۱۷) وَاللَّهُ أَنْبَتَكُمْ مِّنَ الْأَرْضِ نَبَاتًا

- و خداوند شما را همچون گیاهی از زمین رویانید.

۱۸) ثُمَّ يُعِيدُكُمْ فِيهَا وَيُخْرِجُكُمْ إِخْرَاجًا

- سپس شما را به همان زمین بازمی گرداند، و بار دیگر شما را خارج می سازد!

۱۹) وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمُ الْأَرْضَ بِسَاطًا

- و خداوند زمین را برای شما فرش گسترده‌ای قرار داد...

۲۰) لِتَسْلُكُوا مِنْهَا سُبُّلًا فِي جَاهًا

- تا از راههای وسیع و دردهای آن پکنند (و به هر جا می خواهید بروید!)

۲۱) قَالَ نُوحٌ رَبِّ إِنَّهُمْ عَصَوْتُنِي وَاتَّبَعُوا مَنْ لَمْ يَزِدْهُ مَالُهُ وَوَلَدُهُ إِلَّا حَسَارًا

- نوح (بعد از نومیدی از هدایت آنان) گفت: «پروردگار! آنها نافرمانی من کردند و از کسانی پیروی نمودند که اموال و فرزندانشان چیزی جز زیانکاری بر آنها نیافروده است!

۲۲) وَمَكَرُوا مَكْرًا كُبَارًا

- و (این رهبران گمراه) مکر عظیمی به کار بردنند...

۲۳) وَقَالُوا لَا تَذَرُنَّ آلِهَتَكُمْ وَلَا تَذَرُنَّ وَدًا وَلَا سُوَاعًا وَلَا يَغُوثَ وَيَعُوقَ وَسَرِّاً

- و گفتند: دست از خدایان و بتهای خود برندارید (به خصوص) بتهای «ود»، «سواع»، «یغوث»، «یعوق» و «نصر» را رها نکنید!

۲۴) وَقَدْ أَضَلُّوا كَثِيرًا وَلَا تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا ضَلَالًا

- و آنها گروه بسیاری را گمراه کردند! خداوندان، ظالمان را جز ضلالت میفردا!

۲۵) مِنَّا خَطِئَتِهِمْ أُغْرِقُوا فَأَدْخِلُوا نَارًا فَلَمْ يَجِدُوا لَهُمْ مِنْ دُونِ اللَّهِ أَنْصَارًا

- (آری، سرانجام) همگی بخطار گناهانشان غرق شدند و در آتش دوزخ وارد گشتند، و جز خدا یاورانی برای خود نیافتند!

۲۶) وَقَالَ نُوحٌ رَبِّنَا تَدْرِئُ عَلَى الْأَرْضِ مِنَ الْكَافِرِينَ دَيَّارًا

- نوح گفت: «پروردگار! هیچ یک از کافران را بر روی زمین باقی مگذار!

۲۷) إِنَّكَ إِنْ تَدْرِهِمْ يُضْلِلُوا عِبَادَكَ وَلَا يَلِدُوا إِلَّا فَاجِرًا كَفَارًا

- چرا که اگر آنها را باقی بگذاری، بندگان را گمراه می‌کنند و جز نسلی فاجر و کافر به وجود نمی‌آورند!

۲۸) رَبِّ اغْفِرْ لِي وَلِوَالِدَيَ وَلِمَنْ دَخَلَ بَيْتِيَ مُؤْمِنًا وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ وَلَا

تَزِدِ الظَّالِمِينَ إِلَّا تَبَارًا

- «پروردگار! مرا، و پدر و مادرم و تمام کسانی را که با ایمان وارد خانه من شدند، و جمیع مردان و زنان با ایمان را بیامز؛ و ظالمان را جز هلاکت می‌فزا!»

سوره الجن

س-۷۲-تعداد آیات ۲۸- محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) قُلْ أُوحِيَ إِلَيَّ أَنَّهُ اسْتَمَعَ نَفَرٌ مِنَ الْجِنِ فَقَالُوا إِنَّا سَمِعْنَا قُرْآنًا عَجَّابًا

- بگو: به من وحی شده است که جمعی از جن به سخنانم گوش فراداده‌اند، سپس گفتهداند: «ما قرآن عجیبی شنیده‌ایم...»

۲) يَهْدِي إِلَى الرُّشْدِ فَآمَنَّا بِهِ وَلَنْ نُشْرِكَ بِرَبِّنَا أَحَدًا

- که به راه راست هدایت می‌کند، پس ما به آن ایمان آورده‌ایم و هرگز کسی را شریک پروردگارمان قرار نمی‌دهیم!

۳) وَأَنَّهُ تَعَالَى جَدُّ رَبِّنَا مَا اتَّخَذَ صَاحِبَةً وَلَا ولَدًا

- و اینکه بلند است مقام باعظمت پروردگار ما، او هرگز برای خود همسر و فرزندی انتخاب نکرده است!

۴) وَأَنَّهُ كَانَ يَقُولُ سَقِيهِنَا عَلَى اللَّهِ شَطَطًا

- و اینکه سفیه ما (ابليس) درباره خداوند سخنان نازرا می گفت!

۵) وَأَنَّا ظَنَّنَا أَنْ لَنْ تَقُولَ إِلَيْنَا وَالْجَنُّ عَلَى اللَّهِ كَذَبًا

- و اینکه ما گمان می کردیم که انس و جن هرگز بر خدا دروغ نمی بندند!

۶) وَأَنَّهُ كَانَ رَجَالٌ مِنَ الْإِنْسَنِ يَعُوذُونَ بِرَجَالٍ مِنَ الْجِنِّ فَزَادُوهُمْ رَهْقًا

- و اینکه مردانی از بشر به مردانی از جن پناه می بردند، آنها سبب افزایش گمراهم و طغیانشان می شدند!

۷) وَأَنَّهُمْ ظَنُوا كَمَا ظَنَّنَتُمْ أَنْ لَنْ يَبْعَثَ اللَّهُ أَحَدًا

- و اینکه آنها گمان کردند - همان گونه که شما گمان می کردید - که خداوند هرگز کسی را (به نبوت) مبعوث نمی کند!

۸) وَأَنَّا لَمَسْنَا السَّمَاءَ فَوَجَدْنَاهَا مُلِيثَةً حَرَسًا شَدِيدًا وَشُهُبًا

- و اینکه ما آسمان را جستجو کردیم و همه را پر از محافظان قوی و تیرهای شهاب یافتیم!

۹) وَأَنَّا كُنَّا نَقْعُدُ مِنْهَا مَقَاعِدَ لِلْسَّمَعِ فَمَنْ يَسْتَمِعِ إِلَآنَ يَجِدُ لَهُ شَهَابًا رَصَدًا

- و اینکه ما پیش از این به استراق سمع در آسمانها می نشستیم؛ اما اکنون هر کس بخواهد استراق سمع کند، شهابی را در کمین خود می یابد!

۱۰) وَأَنَّا لَا نَدْرِي أَشَرُّ أُرِيدَ بِمَنْ فِي الْأَرْضِ أَمْ أَرَادَ بِهِمْ رَبُّهُمْ رَشَدًا

- و اینکه (با این اوضاع) ما نمی دانیم آیا اراده شری درباره اهل زمین شده یا پروردگارشان خواسته است آسان را هدایت کند؟!

۱۱) وَأَنَّا مِنَ الصَّالِحُونَ وَمِنَ دُونَ ذَلِكَ كُنَّا طَرَائِقَ قِدَمًا

- "و اینکه در میان ما، افرادی صالح و افرادی غیر صالحند؛ و ما گروههای متفاوتی هستیم!"

۱۲) وَأَنَا ظَنَّنَا أَنَّ لَنْ تُعْجِزَ اللَّهَ فِي الْأَرْضِ وَلَنْ تُعْجِزَهُ هَرَبًا

- و اینکه ما میقین داریم هرگز نمیتوانیم بر اراده خداوند در زمین غالب شویم و نمیتوانیم از (پنجه قدرت) او بگریزیم!

۱۳) وَأَنَا لَمَّا سَمِعْنَا الْهُدَى آمَنَّا بِهِ فَمَنْ يُؤْمِنْ بِرَبِّهِ فَلَا يَخَافُ بَخْسًا وَلَا رَهْفًا

- و اینکه ما هنگامی که هدایت قرآن را شنیدیم به آن ایمان آوردیم؛ و هر کس به پروردگارش ایمان بیاورد، نه از نقصان میترسد و نه از ظلم!

۱۴) وَأَنَا مِنَ الْمُسْلِمُونَ وَمِنَ الْقَاسِطُونَ فَمَنْ أَسْلَمَ فَأُولَئِكَ تَحْرُوا رَشَادًا

- و اینکه گروهی از ما مسلمان و گروهی ظالمند؛ هر کس اسلام را اختیار کند راه راست را برگزیده است،"

۱۵) وَأَمَّا الْقَاسِطُونَ فَكَانُوا لِجَهَنَّمَ حَطَبًا

- و اما ظالمان آتشگیره و هیزم دوز خند!

۱۶) وَأَلَّوْ اسْتَقَامُوا عَلَى الظَّرِيقَةِ لَأَسْقَيْنَاهُمْ مَاءً غَدَقًا

- و اینکه اگر آنها [=جن و انس] در راه (ایمان) استقامت ورزند، با آب فراوان سیرايشان میکنیم!

۱۷) لِنَفْتَنَهُمْ فِيهِ وَمَنْ يُعْرِضُ عَنْ ذِكْرِ رَبِّهِ يَسْلُكُهُ عَذَابًا صَعَدًا

- هدف این است که ما آنها را با این نعمت فراوان بیازماییم؛ و هر کس از یاد پروردگارش روی گرداند، او را به عذاب شدید و فزاینده‌ای گرفتار می‌سازد!"

۱۸) وَأَنَّ الْمَسَاجِدَ لِلَّهِ فَلَا تَدْعُوا مَعَ اللَّهِ أَحَدًا

- و اینکه مساجد از آن خداست، پس هیچ کس را با خدا تحویل ندانید!

۱۹) وَأَنَّهُ لَمَّا قَامَ عَبْدُ اللَّهِ يَذْعُوْهُ كَادُوا يَكُونُونَ عَلَيْهِ لِبَدًا

- و اینکه هنگامی که پنده خدا [=محمد (ص)] به عبادت برمنی خاست و او را میخواند، گروهی پیرامون او بشدت ازدحام می‌کرند!

۲۰) قُلْ إِنَّمَا أَدْعُو رَبِّي وَلَا أُشْرِكُ بِهِ أَحَدًا

- بگو: «من تنها پروردگارم را میخوانم و هیچ کس را شریک او قرار نمی‌دهم!»

۲۱) قُلْ إِنَّى لَا أَمْلِكُ لَكُمْ ضَرًّا وَلَا رَشْدًا

- بگو: «من مالک زیان و هدایتی برای شما نیستم!»

۲۲) قُلْ إِنَّى لَنْ يُجِيرَنِي مِنَ اللَّهِ أَحَدٌ وَلَنْ أَجِدَ مِنْ دُونِهِ مُلْتَحِدًا

- بگو: «اگر من نیز بر خلاف فرمانش رفتار کنم) هیچ کس مرا در برابر او حمایت نمی کند و پناهگاهی جز از نمی یابم؛»

۲۳) إِلَّا بِلَاغًا مِّنَ اللَّهِ وَرَسَالَاتِهِ وَمَنْ يَعْصِ اللَّهَ وَرَسُولَهُ فَإِنَّ لَهُ نَارَ جَهَنَّمَ
خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا

- "تنها وظیفه من ابلاغ از سوی خدا و رساندن رسالات اوست؛ و هر کس نافرمانی خدا و رسولش کند، آتش دوزخ از آن اوست و جاودانه در آن می مانند!"

۲۴) حَتَّىٰ إِذَا رَأَوْا مَا يُوعَدُونَ فَسَيَعْلَمُونَ مَنْ أَضْعَفُ نَاصِرًا وَأَقْلَ عَدَدًا

- "(این کار شکنی کفار همچنان ادامه می یابد) تا آنچه را به آنها وعده داده شده ببینند؛ آنگاه می دانند چه کسی پاورش ضعیفتر و جمعیت‌شی کمتر است!"

۲۵) قُلْ إِنْ أَدْرِي أَقْرِيبُ مَا تُوعَدُونَ أَمْ يَجْعَلُ لَهُ رَبِّي أَمَدًا

- بگو: «من نمی دانم آنچه به شما وعده داده شده نزدیک است یا پروردگارم زمانی برای آن قرار می دهد؟!

۲۶) عَالِمُ الْغَيْبِ فَلَا يُظْهِرُ عَلَى غَيْبِهِ أَحَدًا

- دنای غیب اوست و هیچ کس را بر اسرار غیبیش آگاه نمی سازد،

۲۷) إِلَّا مَنِ ارْتَضَى مِنْ رَسُولٍ فَإِنَّهُ يَسْلُكُ مِنْ بَيْنِ يَدَيْهِ وَمِنْ خَلْفِهِ رَصَدًا

- مگر رسولانی که آنان را برگردیده و مراقبنی از پیش رو و پشت سر برای آنها قرار می دهد...

۲۸) لِيَعْلَمَ أَنْ قَدْ أَبْلَغُوا رِسَالَاتِ رَبِّهِمْ وَأَحَاطَ بِمَا لَدَيْهِمْ وَأَحْصَى كُلَّ شَيْءٍ

عَدَدًا

- "تا بداند پیامبرانش رسالتها را ابلاغ کرده‌اند؛ و او به آنچه نزد آنهاست احاطه دارد و همه چیز را اختصار کرده است!"

سورة المزمل

س-٧٣ - تعداد آیات: ۲۰ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششنده بخایشگر

۱) يَا أَيُّهَا الْمُزَمَّلُ

- ای جامه به خود پیچیده!

۲) قُمِ الْلَّيْلَ إِلَى قَلِيلًا

- شب را، جز کمی، بباخیزا!

۳) نِصْفَهُ أَوْ انْقُصْنُ مِنْهُ قَلِيلًا

- نیمی از شب را، یا کمی از آن کم کن.

۴) أَوْ زِدْ عَلَيْهِ وَرَكِّلْ الْقُرْآنَ تَرْتِيلًا

- "یا بر نصف آن بیفزا، و قرآن را با دقت و تأمل بخوان؛"

۵) إِنَّا سَنُنْقِي عَلَيْكَ قَوْلًا ثَقِيلًا

- چرا که ما بزوادی سخنی سنگین به تو القا خواهیم کرد!

۶) إِنَّ نَاسِيَةَ اللَّيْلِ هِيَ أَشَدُّ وَطْءًا وَأَقْوَمُ قِيلًا

- مسلمان نماز و عبادت شبانه پا بر جاتر و با استقامت تر است!

۷) إِنَّ لَكَ فِي النَّهَارِ سَبَحًا طَوِيلًا

- و تو در روز تلاش مستمر و طولانی خواهی داشت!

۸) وَأَذْكُرْ أَسْمَ رَبِّكَ وَتَبَّتَّلْ إِلَيْهِ تَبَّيِّنًا

- و نام پروردگارت را یاد کن و تنها به او دل بیندا!

٩) ربُّ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ فَاتَّخِذْهُ وَكَيْلًا

- همان پروردگار شرق و غرب که معبدی جز او نیست، او را نگاهبان و وکیل خود انتخاب کن،

١٠) وَاصْبِرْ عَلَىٰ مَا يَقُولُونَ وَاهْجُرْهُمْ هَجْرًا جَمِيلًا

- در برابر آنچه (دشمنان) می‌گویند شکیبا باش و بطرزی شایسته از آنان دوری گزین!

١١) وَدَرْنِي وَالْمُكَذِّبِينَ أُولَى النِّعَمَةِ وَمَهْلِهِمْ قَبْلِهَا

- و مرا با تکذیب کنندگان صاحب نعمت واگذار، آنها را کمی مهلت ده،

١٢) إِنَّ لَدِينَا أَنْكَالًا وَجَحِيمًا

- که نزد ما غل و زنجیرها و (آتش) دوزخ است،

١٣) وَطَعَامًا ذَا عُصَّةً وَعَذَابًا أَلِيمًا

- و غذایی گلوبیگ، و عذایی دردنگ،

١٤) يَوْمَ تَرْجُفُ الْأَرْضُ وَالْجِبَالُ وَكَانَتِ الْجِبَالُ كُثِيرًا مَهِيلًا

- در آن روز که زمین و کوهها سخت به لرزه درمی آید، و کوهها (چنان درهم کوییده می‌شود که) به شکل

توده‌هایی از شن نرم درمی آید!

١٥) إِنَّا أَرْسَلْنَا إِلَيْكُمْ رَسُولًا شَاهِدًا عَلَيْكُمْ كَمَا أَرْسَلْنَا إِلَيْ فِرْعَوْنَ رَسُولًا

- ما پیامبری به سوی شما فرستادیم که گواه بر شماست، همان گونه که به سوی فرعون رسولی فرستادیم!

١٦) فَعَصَىٰ فِرْعَوْنُ الرَّسُولَ فَأَخْذَنَاهُ أَخْذًا وَبَيْلًا

- (ولی) فرعون به مخالفت و نافرمانی آن رسول برخاست، و ما او را سخت مجازات کردیم!

١٧) فَكَيْفَ تَتَّقُونَ إِنَّ كَفَرْتُمْ يَوْمًا يَجْعَلُ الْوَلْدَانَ سَبِيلًا

- شما (نیز) اگر کافر شوید، چگونه خود را (از عذاب الهی) بر کثار می‌دارید؟ در آن روز که کوه‌کان را پیش
می‌کند،

١٨) السَّمَاءُ مُنَفَّطِرٌ بِهِ كَانَ وَعْدُهُ مَقْعُولًا

- و آسمان از هم شکافته می‌شود، و وعده او شدنی و حتمی است.

۱۹) إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَيْ رَبِّهِ سَبِيلًا

- این هشدار و تذکری است، پس هر کس بخواهد راهی به سوی پروردگارش بر می گزیند!

۲۰) إِنَّ رَبَّكَ يَعْلَمُ أَنَّكَ تَقُومُ أَدْنَى مِنْ ثُلُثَيِ اللَّيْلِ وَصَفَّهُ وَثُلُثُهُ وَطَافِقَةُ مِنَ الَّذِينَ مَعَكَ وَاللَّهُ يُقَدِّرُ اللَّيْلَ وَالنَّهَارَ عَلِمَ أَنَّ لَنْ تُحْصُوهُ فَتَابَ عَلَيْكُمْ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنَ الْقُرْآنِ عِلْمٌ أَنْ سَيَكُونُ مِنْكُمْ مَرْضَى وَآخَرُونَ يَضْرِبُونَ فِي الْأَرْضِ يَبْتَغُونَ مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَآخَرُونَ يُقَاتِلُونَ فِي سَبِيلِ اللَّهِ فَاقْرَءُوا مَا تَيَسَّرَ مِنْهُ وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَاتُّوا الزَّكَاةَ وَأَقْرِضُوا اللَّهَ قَرْضًا حَسَنًا وَمَا تُقَدِّمُوا لِأَنفُسِكُمْ مِنْ خَيْرٍ تَجِدُوهُ عِنْدَ اللَّهِ هُوَ خَيْرًا وَأَعْظَمُ أَجْرًا وَاسْتَغْفِرُوا اللَّهَ إِنَّ اللَّهَ غَفُورٌ رَّحِيمٌ

- "پروردگارت می داند که تو و گروهی از آنها که با تو هستند نزدیک دو سوم از شب یا نصف یا ثلث آن را به پا می خیزند؛ خداوند شب و روز را اندازه گیری می کند؛ او می داند که شما نمی توانید مقدار آن را (به دقیقت) اندازه گیری کنید (برای عبادت کردن)، پس شما را بخشید؛ اکنون آنچه برای شما میسر است قرآن بخوانید او می داند بزودی گروهی از شما بیمار می شوند، و گروهی دیگر برای بد دست آوردن فضل الهی (و کسب روزی) به سفر می روند، و گروهی دیگر در راه خدا جهاد می کنند (و از تلاوت قرآن بازمی مانند)، پس به اندازه ای که برای شما ممکن است از آن تلاوت کنید و نماز را بر پا دارید و زکات پیردازید و به خدا «قرض الحسن» دهید [= در راه او انفاق نمایید] و (بدانید) آنچه را از کارهای نیک برای خود از پیش می فرستید نزد خدا به بهترین وجه و بزرگترین پاداش خواهید یافت؛ و از خدا آمرزش بطلبید که خداوند آمرزند و مهربان است!"

سورة المدثر

س - ۷۴ - تعداد آیات ۵۶ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

– به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) يَا أَيُّهَا الْمُدَّثِّرُ

– ای جامه خواب به خود پیچیده (و در بستر آرمیده)!

۲) قُمْ فَانِدِرُ

– برخیز و انذار کن (و عالمیان را بیم ده)،

۳) وَرَبَّكَ فَكَبَّرُ

– و پروردگارت را بزرگ بشمار،

۴) وَتَبَّاكَ فَطَهَّرُ

– و لباست را پاک کن،

۵) وَالرُّجْزَ فَاهْجُرُ

– و از پلیدی دوری کن،

۶) وَلَا تَمْنُنْ تَسْتَكْثِرُ

– و مت مگذار و فزونی مطلب،

۷) وَلِرَبِّكَ فَاصْبِرُ

– و بخارط پروردگارت شکیبایی کن!

۸) فَإِذَا نُقِرَ فِي النَّاقُورِ

– هنگامی که در «صور» دمیده شود،

۹) فَذَلِكَ يَوْمٌئِذٍ يَوْمٌ عَسِيرٌ

– آن روز، روز سختی است.

۱۰) عَلَى الْكَافِرِينَ غَيْرُ يَسِيرٌ

– و برای کافران آسان نیست!

۱۱) ذَرْنِي وَمَنْ خَلَقْتُ وَحِيدًا

- مرا با کسی که او را خود به تنها بی آفریده ام واگذار!

۱۲) وَجَعَلْتُ لَهُ مَا لَهُ مَمْدُودًا

- همان کسی که برای او مال گستردگی قرار دادم،

۱۳) وَبَنِينَ شُهُودًا

- و فرزندانی که همواره نزد او (و در خدمت او) هستند،

۱۴) وَمَهَّدْتُ لَهُ تَمْهِيدًا

- و وسائل زندگی را از هر نظر برای او فراهم ساختم!

۱۵) ثُمَّ يَطْمَعُ أَنْ أُزِيدَ

- باز هم طمع دارد که بزر او بیفزایم!

۱۶) كَلَّا إِنَّهُ كَانَ لِآيَاتِنَا عَنِيدًا

- "هرگز چنین تخواهد شد؛ چرا که او نسبت به آیات ما دشمنی می‌ورزد!"

۱۷) سَأْرُهْفَهْ صَعُودًا

- و بزودی او را مجبور می‌کنم که از قله زندگی بالا رود (سپس او را به زیر می‌افکنم)!

۱۸) إِنَّهُ فَكَرَ وَقَدَرَ

- او (برای مبارزه با قرآن) اندیشه کرد و مطلب را آماده ساخت!

۱۹) فَقُتِلَ كَيْفَ قَدَرَ

- مرگ بر او باد! چگونه (برای مبارزه با حق) مطلب را آماده کرد!

۲۰) ثُمَّ قُتِلَ كَيْفَ قَدَرَ

- باز هم مرگ بر او، چگونه مطلب (و نقشه شیطانی خود را) آماده نمود!

۲۱) ثُمَّ نَظَرَ

- سپس نگاهی افکند،

(۲۲) ثُمَّ عَبَسَ وَبَسَرَ

- "بعد چهره درهم کشید و عجولانه دست به کار شد؛"

(۲۳) ثُمَّ أَذْبَرَ وَأَسْتَكْبَرَ

- سپس پشت (به حق) کرد و تکبر ورزید.

(۲۴) فَقَالَ إِنْ هَذَا إِلَّا سِحْرٌ يُؤْثِرُ

- و سرانجام گفت: «این (قرآن) چیزی جز افسون و سحری همچون سحرهای پیشینیان نیست!

(۲۵) إِنْ هَذَا إِلَّا قَوْمُ الْبَشَرِ

- این فقط سخن انسان است (نه گفتار خدا)!

(۲۶) سَأُصْلِيهِ سَقَرَ

- (اما) بزودی او را وارد سَقَرَ [=دوزخ] می کنم!

(۲۷) وَمَا أَدْرَاكَ مَا سَقَرُ

- و تو نمی دانی «سَقَر» چیست!

(۲۸) لَا تُبْقِي وَلَا تَذَرُ

- (آتشی است که) نه چیزی را باقی می گذارد و نه چیزی را رها می سازد!

(۲۹) لَوَاحَةٌ لِّلْبَشَرِ

- پوست تن را بکلی دگرگون می کند!

(۳۰) عَلَيْهَا تِسْعَةَ عَشَرَ

- نوزده نفر (از فرشتگان عذاب) بر آن گمارده شده اند!

(۳۱) وَمَا جَعَلْنَا أَصْحَابَ النَّارِ إِلَّا مَلَائِكَةً وَمَا جَعَلْنَا عِدَّتَهُمْ إِلَّا فِتْنَةً لِّلَّذِينَ كَفَرُوا لِيَسْتَيْقِنَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَيَزْدَادَ الَّذِينَ آمَنُوا إِيمَانًا وَلَا يَرْتَابُ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ وَالْمُؤْمِنُونَ وَلِيُقُولَ الَّذِينَ فِي قُلُوبِهِمْ مَرَضٌ وَالْكَافِرُونَ

مَاذَا أَرَادَ اللَّهُ بِهَذَا مَثَلًا كَذَلِكَ يُضْلِلُ اللَّهُ مَن يَشَاءُ وَيَهْدِي مَن يَشَاءُ وَمَا يَعْلَمُ

جُنُودَ رَبِّكَ إِلَّا هُوَ وَمَا هِيَ إِلَّا ذِكْرًا لِلْبَشَرِ

- مأموران دوزخ را فقط فرشتگان (عذاب) قراردادیم، و تعداد آنها را جز برای آزمایش کافران معین نکردیم تا اهل کتاب [= یهود و نصاری] یقین پیدا کنند و بر ایمان مؤمنان بیفزاید، و اهل کتاب و مؤمنان (در حقانیت این کتاب آسمانی) تردید به خود راه ندهند، و بیمارلان و کافران بگویند: «خدا از این توصیف چه منظوری دارد؟!» (آری) این گونه خداوند هر کس را بخواهد گمراه می‌سازد و هر کس را بخواهد هدایت می‌کند! و لشکریان پروردگارت را جز او کسی نمی‌داند، و این جز هشدار و تذکری برای انسانها نیست!

٣٢) كَلَّا وَالْقَمَرِ

- اینچنین نیست که آنها تصور می‌کنند سوگند به ماه،

وَاللَّيْلُ إِذَا أَدْبَرَ

- و به شب، هنگامی که (دامن برچیند و) پشت کند،

وَالصُّبْحُ إِذَا أَسْفَرَ

- و به صبح هنگامی که چهره بگشايد،

إِنَّهَا لِإِحْدَى الْكُبَرِ

- که آن (حوادث هولناک قیامت) از مسائل مهم است!

٣٦) نَذِيرًا لِلْبَشَرِ

- هشدار و اندیاری است برای همه انسانها،

٣٧) لِمَن شَاءَ مِنْكُمْ أَن يَتَقَدَّمَ أُوْ يَتَأَخَّرَ

- برای کسانی از شما که می‌خواهند پیش افتند یا عقب بمانند [= بسوی هدایت و نیکی پیش روند یا نروند!]

٣٨) كُلُّ نَفْسٍ بِمَا كَسَبَتْ رَهِينَةٌ

- (آری) هر کس در گرو اعمال خویش است،

٣٩) إِلَّا أَصْحَابَ الْيَمِينِ

- مگر «اصحاب یمین» (که نامه اعمالشان را به نشانه ایمان و تقوایشان به دست راستشان می‌دهند)!

٤٠) فِي جَنَّاتٍ يَسَاءُ لُونَ

- آنها در باغهای بهشتند، و سؤال می‌کنند...

٤١) عَنِ الْمُجْرِمِينَ

- از مجرمان:

٤٢) مَا سَلَكَكُمْ فِي سَقَرَ

- چه چیز شما را به دوزخ وارد ساخت؟!»

٤٣) قَالُوا لَمْ نَكُ مِنَ الْمُصَلَّيْنَ

- می‌گویند: «ما از نماز گزاران نبودیم،

٤٤) وَلَمْ نَكُ نُطْعِمُ الْمِسْكِيْنَ

- و اطعام مستمند نهی کردیم،

٤٥) وَكُنَّا نَخُوضُ مَعَ الْخَائِضِيْنَ

- و پیوسته با اهل باطل همنشین و همضا بودیم،

٤٦) وَكُنَّا نُكَذِّبُ بِيَوْمِ الدِّيْنِ

- و همواره روز جزا را انکار می‌کردیم،

٤٧) حَتَّىٰ أَتَانَا الْيَقِيْنُ

- تا زمانی که مرگ ما فرا رسید!»

٤٨) فَمَا تَنَعَّمُهُمْ شَفَاعَةُ الشَّافِعِيْنَ

- از این رو شفاعت کنندگان به حال آنها سودی نمی‌بخشد.

٤٩) فَمَا لَهُمْ عَنِ التَّذَكِّرَةِ مُعْرِضِيْنَ

- چرا آنها از تذکر روی گردانند؟!

٥٠) كَانُهُمْ حُمُرٌ مُّسْتَنْفِرَةٌ

- گوبی گورخرانی رمیده‌اند،

(۵۱) فَرَتْ مِنْ قَسْوَرَةً

- که از (مقابل) شیری فرار کرده‌اند!

(۵۲) بَلْ يُرِيدُ كُلُّ امْرَءٍ مِنْهُمْ أَنْ يُؤْتَى صُحْفًا مُنْشَرَةً

- بلکه هر کدام از آنها انتظار دارد نامه جدایگانه‌ای (از سوی خدا) برای او فرستاده شود!

(۵۳) كَلَّا بَلْ لَا يَخَافُونَ الْآخِرَةَ

- چنین نیست که آنان می‌گویند، بلکه آنها از آخرت نمی‌ترسند!

(۵۴) كَلَّا إِنَّهُ تَذَكَّرٌ

- چنین نیست که آنها می‌گویند، آن (قرآن) یک تذکر و یادآوری است!

(۵۵) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ

- "هر کس بخواهد از آن پند می‌گیرد؛"

(۵۶) وَمَا يَذْكُرُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ هُوَ أَهْلُ التَّقْوَىٰ وَأَهْلُ الْمَغْفِرَةِ

- "و هیچ کس پند نمی‌گیرد مگر اینکه خدا بخواهد؛ او اهل تقاو و اهل آمرزش است!"

الْأَقْيَامُ

سـ ۷۵ - تعداد آیات ۴۰ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششنه بخشایشگر

(۱) لَا أُقْسِمُ بِيَوْمِ الْقِيَامَةِ

- سوگند به روز قیامت.

۲) وَلَا أُقْسِمُ بِالنَّفْسِ الْوَأْمَةِ

- و سوگند به (نفس لوامه و) وجودان بیدار و ملامتگر (که رستاخیز حق است)!

۳) أَيْحُسْبُ الْإِنْسَانُ أَنَّ نَجْمَعَ عِظَامَهُ

- آیا انسان می پندارد که هر گر استخوانهای او را جمع نخواهیم کرد؟!

۴) بَلَى قَادِرِينَ عَلَى أَنْ نُسَوِّيَ بَنَاهُ

- آری قادریم که (حتی خطوط سر) انگشتان او را موزون و مرتب کنیم!

۵) بَلْ يُرِيدُ الْإِنْسَانُ لِيُفْجُرَ أَمَامَهُ

- (انسان شک در معاد ندارد) بلکه او می خواهد (آزاد باشد و بدون ترس از دادگاه قیامت) در تمام عمر گناه کند!

۶) يَسْأَلُ أَيَّانَ يَوْمُ الْقِيَامَةِ

- (از این رو) می پرسد: «قیامت کی خواهد بود!»

۷) فَإِذَا بَرَقَ الْبَصَرُ

- (بگو): در آن هنگام که چشمها از شدت وحشت به گردش درآید.

۸) وَخَسَفَ الْقَمَرُ

- و ماه بی نور گردد،

۹) وَجْمَعَ الشَّمْسَ وَالْقَمَرُ

- و خورشید و ماه یک جا جمع شوند،

۱۰) يَقُولُ الْإِنْسَانُ يَوْمَئِذٍ أَيْنَ الْمَقْرُ

- آن روز انسان می گوید: «راه فرار کجاست؟!»

۱۱) كَلَّا لَا وَزَرَ

- هرگز چنین نیست، راه فرار و پناهگاهی وجود ندارد!

۱۲) إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمُسْتَقْرُ

- آن روز قرارگاه نهایی تنها بسوی پروردگار تو است:»

۱۳) يُنَيِّأُ إِلَيْنَا إِنْسَانٌ يَوْمَئِذٍ بِمَا قَدَّمَ وَأَخَرَ

- و در آن روز انسان را از تمام کارهایی که از پیش یا پس فرستاده آگاه می‌کنند!

۱۴) بَلِ الْإِنْسَانُ عَلَى نَفْسِهِ يَصِيرُهُ

- بلکه انسان خودش از وضع خود آگاه است.

۱۵) وَلَوْ أَلْقَى مَعَاذِيرَهُ

- هر چند (در ظاهر) برای خود عذرها بی بترشد!

۱۶) لَا تُحَرِّكْ بِهِ لِسَانَكَ لِتُعَجَّلَ بِهِ

- زیانت را با خاطر عجله برای خواندن آن [=قرآن] حرکت مده،

۱۷) إِنَّ عَلَيْنَا جَمْعَهُ وَقُرْآنَهُ

- چرا که جمع کردن و خواندن آن بر عهده ماست!

۱۸) فَإِذَا قَرَأَنَا فَاتَّبِعْ قُرْآنَهُ

- پس هر گاه آن را خواندیم، از خواندن آن پیروی کن!

۱۹) ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا بَيَانَهُ

- سپس بیان و (توضیح) آن (نیز) بر عهده ماست!

۲۰) كَلَّا بَلْ تُحْبُونَ الْعَاجِلَةَ

- "چنین نیست که شما می‌پندارد (و دلایل معاد را کافی نمی‌دانید)؛ بلکه شما دنیای زودگذر را دوست دارید (و هوسرانی بی قید و شرط را)!"

۲۱) وَتَذَرُّونَ الْآخِرَةَ

- و آخرت را رها می‌کنید!

۲۲) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاضِرَةٌ

- (آری) در آن روز صورتیابی شاداب و مسرور است.

۲۳) إِلَى رَبِّهَا نَاظِرَةٌ

- و به پروردگارش می نگردا!

۲۴) وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ بَاسِرَةٌ

- و در آن روز صور تهابی عبوس و در هم کشیده است.

۲۵) تَظُنُّ أَنْ يُفْعَلَ بَهَا فَاقِرَةٌ

- زیرا می داند عذابی در پیش دارد که پشت را در هم می شکند!

۲۶) كَلَّا إِذَا بَلَغَتِ التَّرَاقِيَّ

- چنین نیست (که انسان می پندارد! او ایمان نمی آورد) تا موقعی که جان به گلوگاهش رسد،

۲۷) وَقَبِيلٌ مَنْ رَاقٌ

- و گفته شود: «آیا کسی هست که (این بیمار را از مرگ) نجات دهد؟!»

۲۸) وَظَنَّ أَنَّهُ الْفَرَاقُ

- و به جدائی از دنیا یقین پیدا کند.

۲۹) وَالْتَّفَتَ السَّاقُ بِالسَّاقِ

- و ساق پاها (از سختی جان دادن) به هم بپیچد!

۳۰) إِلَى رَبِّكَ يَوْمَئِذٍ الْمَسَاقُ

- (آری) در آن روز مسیر همه بسوی (دادگاه) پروردگارت خواهد بود!

۳۱) فَلَا صَدَقَ وَلَا صَلَّى

- (در آن روز گفته می شود:) او هرگز ایمان نیاورد و نماز نخواند،

۳۲) وَلَكِنْ كَذَبَ وَتَوَلََّ

- بلکه تکذیب کرد و روی گردن شد.

۳۳) ثُمَّ ذَهَبَ إِلَى أَهْلِهِ يَتَمَطَّ

- سپس بسوی خانواده خود بازگشت در حالی که متکبرانه قدم بر می داشت!

(۳۴) أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى

- (با این اعمال) عذاب الهی برای تو شایسته‌تر است، شایسته‌تر!

(۳۵) ثُمَّ أَوْلَى لَكَ فَأَوْلَى

- سپس عذاب الهی برای تو شایسته‌تر است، شایسته‌تر!

(۳۶) أَيَحْسَبُ الْإِنْسَانُ أَنْ يُتْرَكَ سُدًّا

- آیا انسان گمان می‌کند بی هدف رها می‌شود؟!

(۳۷) أَلَّمْ يَكُنْ نُطْقَةً مِّنْ مَّنِّيْ يُمْنَى

- آیا او نطفه‌ای از منی که در رحم ریخته می‌شود نبود؟!

(۳۸) ثُمَّ كَانَ عَلَقَةً فَخَلَقَ فَسَوَى

- سپس بصورت خون بسته در آمد، و خداوند او را آفرید و موزون ساخت.

(۳۹) فَجَعَلَ مِنْهُ الرَّوْجَيْنِ الذَّكَرَ وَالْأُنْثَى

- و از او دو زوج مرد و زن آفرید!

(۴۰) أَلَيْسَ ذَلِكَ بِقَادِرٍ عَلَى أَنْ يُحْبِيَ الْمَوْتَى

- آیا چنین کسی قادر نیست که مردگان را زنده کند؟!

سایر کمال انسان

س-۷۶- تعداد آیات ۳۱- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) هَلْ أَتَىٰ عَلَى الْإِنْسَانِ حِينٌ مِّنَ الدَّهْرِ لَمْ يَكُنْ شَيْئًا مَّذْكُورًا

- آیا زمانی طولانی بر انسان گذشت که چیز قابل ذکری نبود؟!

۲) إِنَّا خَلَقْنَا الْإِنْسَانَ مِنْ نُطْفَةٍ أَمْشَاجَ نَبْتَلِيهِ فَجَعَلْنَاهُ سَمِيعًا بَصِيرًا

- "ما انسان را از نطفه مختلطی آفریدیم، او را می آزماییم (بدین جهت) او را شنو و بینا قرار دادیم!"

۳) إِنَّا هَدَيْنَاهُ السَّبِيلَ إِمَّا شَاكِرًا وَإِمَّا كَافُورًا

- ما راه را به او نشان دادیم، خواه شاکر باشد (و پذیرا گردد) یا ناسپاس!

۴) إِنَّا أَعْتَدْنَا لِكُفَّارِينَ سَلَاسِلًا وَأَغْلَالًا وَسَعِيرًا

- ما برای کافران، زنجیرها و غلهای سوزان آتش آمده کرده‌ایم!

۵) إِنَّ الْأَبْرَارَ يَسْرُكُونَ مِنْ كَأسِ كَانَ مِزَاجُهَا كَافُورًا

- به یقین ابرار (و نیکان) از جامی می نوشند که با عطر خوش آمیخته است.

۶) عَيْنَا يَشْرَبُ بِهَا عَبَادُ اللَّهِ يُفَجَّرُونَهَا تَفْجِيرًا

- از چشمدادی که بندگان خاص خدا از آن می نوشند، و از هر جا بخواهند آن را جاری می سازند!

۷) يُوْفُونَ بِالنَّذْرِ وَيَخَافُونَ يَوْمًا كَانَ شَرُّهُ مُسْتَطِيرًا

- آنها به نذر خود وفا می کنند، و از روزی که شر و عذابش گسترشده است می ترسند.

۸) وَيَطْعَمُونَ الطَّعَامَ عَلَى حُبْهِ مُسْكِنًا وَيَتَمِّمَا وَأَسِيرًا

- و غذای (خود) را با اینکه به آن علاقه (و نیاز) دارند، به «مسکین» و «بیتیم» و «اسیر» می دهند!

۹) إِنَّمَا نُطْعِمُكُمْ لِوَجْهِ اللَّهِ لَا تُرِيدُونَكُمْ جَزَاءً وَلَا شُكُورًا

- (و می گویند): ما شما را با خاطر خدا اطعم می کنیم، و هیچ پاداش و سپاسی از شما نمی خواهیم!

۱۰) إِنَّا نَخَافُ مِنْ رَبِّنَا يَوْمًا عَبُوسًا قَفْطَرِيرًا

- ما از پروردگارمان خائفیم در آن روزی که عبوس و سخت است!

۱۱) فَوَقَاهُمُ اللَّهُ شَرَّ ذَلِكَ الْيَوْمِ وَلَقَاهُمْ نَضْرَةً وَسُرُورًا

- (بخاطر این عقیده و عمل) خداوند آنان را از شر آن روز نگه می دارد و آنها را می پذیرد در حالی که غرق شادی و سرورند!

۱۲) وَجَزَاهُمْ بِمَا صَبَرُوا جَنَّةً وَحَرِيرًا

- و در برابر صبرشان، بهشت و لباسهای حریر بهشتی را به آنها پاداش می دهد!

۱۳) مُتَكَبِّئِينَ فِيهَا عَلَى الْأَرَائِكِ لَا يَرَوْنَ فِيهَا شَمْسًا وَلَا زَمْهَرِيرًا

- این در حالی است که در بهشت بر تختهای زیبا تکیه کرده‌اند، نه آفتاب را در آنجا می بینند و نه سرما را!

۱۴) وَذَانِيَةً عَلَيْهِمْ ظِلَالُهَا وَذُلْلَتْ قُطُوفُهَا تَدْلِيلًا

- در حالی است که سایه‌های درختان بهشتی بر آنها فرو افتاده و چیدن میوه‌هایش بسیار آسان است!

۱۵) وَيَطَافُ عَلَيْهِمْ بِآنِيَةٍ مِنْ فِضَّةٍ وَأَكْوَابٍ كَانَتْ قَوَارِيرًا

- و در گردآگرد آنها ظرفهایی سیمین و قدحهایی بلورین می گردانند (پر از بهترین غذاها و نوشیدنی‌ها)،

۱۶) قَوَارِيرَ مِنْ فِضَّةٍ قَدَرُوهَا تَقْدِيرًا

- ظرفهای بلورینی از نقره، که آنها را به اندازه مناسب آماده کرده‌اند!

۱۷) وَيَسْتَقُونَ فِيهَا كَاسًا كَانَ مِزاجُهَا زَجَبِيلًا

- و در آنجا از جامهایی سیراب می شوند که لبریز از شراب طهوری آمیخته با زنجبل است،

۱۸) عَيْنًا فِيهَا تُسَمَّى سَلْسَبِيلًا

- از چشم‌های در بهشت که نامش سلسibil است!

۱۹) وَيَطُوفُ عَلَيْهِمْ وَلِدَانٌ مُخْلَدُونَ إِذَا رَأَيْتُهُمْ حَسِيبُهُمْ لُؤْلُؤًا مَنْثُورًا

- و بر گردشان (برای پذیرایی) نوجوانانی جاودانی می گردند که هرگاه آنها را بینی گمان می کنند مروارید پراکنده‌اند!

۲۰) وَإِذَا رَأَيْتَ ثَمَّ رَأَيْتَ نَعِيمًا وَمُلْكًا كَبِيرًا

- و هنگامی که آنجا را بینی تعمتها و ملک عظیمی را می بینی!

۲۱) عَالِيَّهُمْ ثِيَابُ سُنْدُسٍ خُضْرُ وَإِسْتَبْرَقُ وَحُلُوْ أَسَاوِرَ مِنْ فِضَّةٍ وَسَقَاهُمْ رَبُّهُمْ شَرَابًا طَهُورًا

- بر انداز آنان [بهشتیان] لباسهایی است از حریر نازک سبزرنگ، و از دیباخ ضخیم، و با دستبندهایی از نقره آراسته‌اند، و پروردگارشان شراب طهور به آنان می‌نوشانند!

۲۲) إِنَّ هَذَا كَانَ لَكُمْ جَزَاءً وَكَانَ سَعْيُكُمْ مَشْكُورًا

- این پاداش شماست، و سعی و تلاش شما مورد قدردانی است!

۲۳) إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا عَلَيْكَ الْقُرْآنَ تَنزِيلًا

- مسلمانان ما قرآن را بر تو نازل کردیم!

۲۴) فَاصْبِرْ لِحُكْمِ رَبِّكَ وَلَا تُطِعْ مِنْهُمْ آثِمًا أَوْ كُفُورًا

- پس در (تبیغ و اجرای) حکم پروردگارت شکیبا (و با استقامت) باش، و از هیچ گنهکار یا کافری از آنان اطاعت مکن!

۲۵) وَأَذْكُرْ اسْمَ رَبِّكَ بُكْرَةً وَأَصِيلًا

- و نام پروردگارت را هر صبح و شام به یاد آور!

۲۶) وَمِنَ اللَّيْلِ فَاسْجُدْ لَهُ وَسَبِّحْ لَيْلًا طَوِيلًا

- و در شبانگاه برای او سجده کن، و مقداری طولانی از شب، او را تسبیح گوی!

۲۷) إِنَّ هَؤُلَاءِ يُحِبُّونَ الْعَاجِلَةَ وَيَذَرُونَ وَرَاءَهُمْ يَوْمًا ثَقِيلًا

- آنها زندگی زودگذر دنیا را دوست دارند، در حالی که روز سختی را پشت سر خود رها می‌کنند!

۲۸) نَحْنُ خَلَقْنَاهُمْ وَشَدَّدْنَا أَسْرَهُمْ وَإِذَا شِئْنَا بَدَّلْنَا أُمْثَالَهُمْ تَبْدِيلًا

- ما آنها را آفریدیم و بیوندهای وجودشان را محکم کردیم، و هر زمان بخواهیم جای آسان را به گروه دیگری می‌دهیم!

۲۹) إِنَّ هَذِهِ تَذْكِرَةٌ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَيَّ رَبِّهِ سَبِيلًا

- این یک تذکر و یادآوری است، و هر کس بخواهد (با استفاده از آن) راهی به سوی پروردگارش برمی‌گزیند!

۳۰) وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَن يَشَاءَ اللَّهُ إِنَّ اللَّهَ كَانَ عَلِيمًا حَكِيمًا

- و شما هیچ چیز را نمی خواهید مگر اینکه خدا بخواهد، خداوند دانا و حکیم بوده و هست!

۳۱) يُدْخِلُ مَن يَشَاءُ فِي رَحْمَتِهِ وَالظَّالِمِينَ أَعْذَلَهُمْ عَذَابًا أَلِيمًا

- و هر کس را بخواهد (و شایسته بداند) در رحمت (واسیع) خود وارد می کند، و برای ظالمان عذاب دردناکی آماده ساخته است!

سورة المرسلات

س ۷۷ - تعداد آیات ۵۰ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) وَالْمُرْسَلَاتِ عُرْفًا

- سوگند به فرشتگانی که پی در پی فرستاده می شوند،

۲) فَالْعَاصِفَاتِ عَصْفًا

- و آنها که همچون تند باد حرکت می کنند،

۳) وَالنَّاشرَاتِ نَشْرًا

- و سوگند به آنها که (ابره را) می گسترانند،

۴) فَالْفَارَقَاتِ فَرَقًا

- و آنها که جدا می کنند،

۵) فَالْمُلْقَيَاتِ ذِكْرًا

- و سوگند به آنها که آیات بیدار گر (الهی) را (به انبیا) القا می نمایند،

۶) عَذْرًا أَوْ نُدْرًا

- برای اعتماد حجت یا برای انذار.

۷) إِنَّمَا تُوعَدُونَ لَوَاقِعٌ

- که آنچه به شما (درباره قیامت) وعده داده می‌شود، یقیناً واقع شدنی است!

۸) فَإِذَا الْجُومُ طُبِّسَتْ

- در آن هنگام که ستارگان محو و تاریک شوند،

۹) وَإِذَا السَّمَاءُ فُرِّجَتْ

- و (کرات) آسمان از هم بشکافند،

۱۰) وَإِذَا الْجَبَالُ نُسِقَتْ

- و در آن زمان که کوهها از جا کنده شوند،

۱۱) وَإِذَا الرَّسُلُ أُقْتَتْ

- و در آن هنگام که برای پیامبران (بمنظور ادای شهادت) تعیین وقت شود!

۱۲) لَأَيّْ يَوْمٍ أَجَّلَتْ

- (این امر) برای چه روزی به تأخیر افتاده؟

۱۳) لِيَوْمِ الْفَصْلِ

- برای روز جدابی (حق از باطل) !

۱۴) وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الْفَصْلِ

- تو چه می‌دانی روز جدابی چیست!

۱۵) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

۱۶) أَلَّمْ نُهَلِّكِ الظَّاهِرَيْنَ

- آیا ما اقوام (مجرم) نخستین را هلاک نکردیم؟!

(۱۷) ثُمَّ تَبْعَثُهُمُ الْآخِرِينَ

- سپس دیگر (مجرمان) را به دنبال آنها می فرستیم!

(۱۸) كَذَلِكَ نَفْعَلُ بِالْمُجْرِمِينَ

- (آری) این گونه با مجرمان رفتار می کنیم!

(۱۹) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

(۲۰) أَلَّمْ نَخْلُقُكُمْ مِّنْ مَاءٍ مَّهِينٍ

- آیا شما را از آبی پست و ناجیز نیافریدیم،

(۲۱) فَجَعَلْنَاهُ فِي قَرَارٍ مَّكِينٍ

- سپس آن را در قرارگاهی محفوظ و آماده قرار دادیم،

(۲۲) إِلَى قَدَرِ مَعْلُومٍ

- تا مدتی معین؟!

(۲۳) فَقَدَرْنَا فَعْمَ الْفَاقِدُونَ

- ما قدرت بر این کار داشتیم، پس ما قدر تمدن خوبی هستیم (او مراد برای ما آسان است) !

(۲۴) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

(۲۵) أَلَّمْ نَجْعَلِ الْأَرْضَ كِفَاتًا

- آیا زمین را مرکز اجتماع انسانها قرار ندادیم،

(۲۶) أَخْيَاءٍ وَأَمْوَاتًا

- هم در حال حیاتشان و هم مرگشان؟!

(۲۷) وَجَعَلْنَا فِيهَا رَوَاسِيَ شَامِخَاتٍ وَأَسْقِيَاهُمْ مَاءً فُرَاتًا

- و در آن کوه های استوار و بلندی قرار دادیم، و آبی گوارا به شما نوشاندیم!

۲۸) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- واى در آن روز بر تکذیب کنندگان!

۲۹) انطِقُوا إِلَى مَا كُنْتُمْ بِهِ تُكَذِّبُونَ

- (در آن روز به آنها گفته می شود): بی درنگ، به سوی همان چیزی که پیوسته آن را تکذیب می کردید بروید!

۳۰) انطِقُوا إِلَى ظِلٍّ ذِي ثَلَاثٍ شَعْبَ

- بروید به سوی سایه سه شاخه (دوهای خلقان بار و آتش زا)!

۳۱) لَا ظَلِيلٌ وَلَا يُغْنِي مِنَ الَّهِ

- سایه ای که نه آرامبخش است و نه از شعله های آتش جلوگیری می کند!

۳۲) إِنَّهَا تَرْمِي بِشَرَرِ كَالْفَصَرِ

- شراره هایی از خود پرتاپ می کند مانند یک کاخ!

۳۳) كَاهَةُ جَمَالَتُ صُفْرُ

- گویی (در سرعت و کثرت) همچون شتران زردرنگی هستند (که به هر سو پراکنده می شوند)!

۳۴) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- واى در آن روز بر تکذیب کنندگان!

۳۵) هَذَا يَوْمٌ لَا يَنْطِقُونَ

- امروز روزی است که سخن نمی گویند (و قادر بر دفاع از خویشتن نیستند).

۳۶) وَلَا يُؤْذَنُ لَهُمْ فَيَعْتَذِرُونَ

- و به آنها اجازه داده نمی شود که عذرخواهی کنند!

۳۷) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- واى در آن روز بر تکذیب کنندگان!

۳۸) هَذَا يَوْمُ الْفَصْلِ جَمِيعًا كُمْ وَالْأَوَّلَيْنَ

- (و به آنها گفته می شود): امروز همان روز جدایی (حق از باطل) است که شما و پیشینیان را در آن جمع کرده ایم!

٣٩) فَإِنْ كَانَ لَكُمْ كَيْدُ فَكَيْدُونِ

- اگر چاره‌ای در برابر من (برای فرار از چنگال مجازات) دارید انجام دهید!

٤٠) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

٤١) إِنَّ الْمُتَّقِينَ فِي ظِلَالٍ وَعَيْوَنَ

- (در آن روز) پرهیزگاران در سایه‌های (درختان بهشتی) و در میان چشمه‌ها قرار دارند،

٤٢) وَقَوَاكِهَ مِمَّا يَشْتَهُونَ

- و میوه‌هایی از آنچه مایل باشند!

٤٣) كُلُوا وَاشْرِبُوا هَنْيَئًا بِمَا كُنْتُمْ تَعْمَلُونَ

- بخورید و بنوشید گوارا، اینها در برابر اعمالی است که انجام می‌دادید!

٤٤) إِنَّا كَذَلِكَ نَجْزِي الْمُحْسِنِينَ

- ما این گونه نیکوکاران را پاداش می‌دهیم!

٤٥) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

٤٦) كُلُوا وَتَمَتَّعُوا قَلِيلًا إِنَّكُمْ مُجْرُمُونَ

- (و به مجرمان بگو): بخورید و بهره گیرید در این مدت کم (از زندگی دنیا، ولی بدانید عذاب الهی در انتظار شماست) چرا که شما مجرمید!

٤٧) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

٤٨) وَإِذَا قِيلَ لَهُمْ ارْكَعُوا لَا يَرْكَعُونَ

- و هنگامی که به آنها گفته شود رکوع کنید رکوع نمی‌کنند!

٤٩) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِّلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

٥٠) فَبِأَيِّ حَدِيثٍ بَعْدَهُ يُؤْمِنُونَ

- (و اگر آنها به این قرآن ایمان نمی آورند) پس به کدام سخن بعد از آن ایمان می آورند؟!

سوره النبی

س ٧٨٦ - تعداد آیات ۴۰ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

١) عَمَّ يَتَسَاءَلُونَ

- آنها از چه چیز از یکدیگر سؤال می کنند؟!

٢) عَنِ النَّبِيِّ الْعَظِيمِ

- از خبر بزرگ و پراهمیت (رستاخیز)!

٣) الَّذِي هُمْ فِيهِ مُخْتَلِفُونَ

- همان خبری که پیوسته در آن اختلاف دارند!

٤) كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

- چنین نیست که آنها فکر می کنند، و بزودی می فهمند!

٥) ثُمَّ كَلَّا سَيَعْلَمُونَ

- باز هم چنین نیست که آنها می پندارند، و بزودی می فهمند (که قیامت حق است)!

۶) أَلْمَ نَجْعَلُ الْأَرْضَ مَهَادًا

- آیا زمین را محل آرامش (شما) قرار ندادیم؟!

۷) وَالْجَبَالَ أَوْتَادًا

- و کوهها را میخهای زمین؟!

۸) وَخَلَقْنَاكُمْ أَرْوَاجًا

- و شما را بصورت زوجها آفریدیم!

۹) وَجَعَلْنَا نَوْمَكُمْ سُبَاتًا

- و خواب شما را مایه آرامشتان قرار دادیم،

۱۰) وَجَعَلْنَا اللَّيلَ لِبَاسًا

- و شب را پوششی (برای شما)،

۱۱) وَجَعَلْنَا النَّهَارَ مَعَاشًا

- و روز را وسیله‌ای برای زندگی و معاش!

۱۲) وَسَيَّنَنَا فَوْقَكُمْ سَبْعًا شِدَادًا

- و بر فراز شما هفت (آسمان) محکم بنا کردیم!

۱۳) وَجَعَلْنَا سَرَاجًا وَهَاجًا

- و چراغی روشن و حرارت‌بخش آفریدیم!

۱۴) وَأَنْزَلْنَا مِنَ الْمُعْصِرَاتِ مَاءً ثَجَاجًا

- و از ابرهای باران‌زا آبی فراوان نازل کردیم،

۱۵) لِنُخْرِجَ بِهِ حَبَّاً وَنَبَاتًا

- تا بوسیله آن دانه و گیاه بسیار برویانیم،

۱۶) وَجَنَّاتُ الْفَافَٰ

- و با غهایی پر درخت!

۱۷) إِنَّ يَوْمَ الْفَصْلِ كَانَ مِيقَاتًا

- (آری) روز جدایی، میعاد همگان است!

۱۸) يَوْمَ يُنَفَخُ فِي الصُّورِ فَتَاتُونَ أَفْوَاجًا

- روزی که در «صور» دمیده می شود و شما فوج فوج (به محشر) می آید!

۱۹) وَتُبَيَّنَتِ السَّمَاءُ فَكَانَتْ أَبْوَابًا

- و آسمان گشوده می شود و بصورت درهای متعددی درمی آید!

۲۰) وَسَيْرَتِ الْجَبَالُ فَكَانَتْ سَرَابًا

- و کوهها به حرکت درمی آید و بصورت سرابی می شود!

۲۱) إِنَّ جَهَنَّمَ كَانَتْ مِرْصَادًا

- مسلماً (در آن روز) جهنم کینگاهی است بزرگ،

۲۲) لِلطَّاغِينَ مَآبًا

- و محل بازگشته برای طغیانگران!

۲۳) لَآ يَشِينَ فِيهَا أُحْقَابًا

- مدتنهای طولانی در آن می مانند!

۲۴) لَّا يَذُوقُونَ فِيهَا بَرْدًا وَلَا شَرَابًا

- در آنجا نه چیز خنکی می چشند و نه نوشیدنی گوارابی،

۲۵) إِلَّا حَمِيمًا وَغَسَّاقًا

- جز آبی سوزان و مایعی از چرک و خون!

۲۶) جَزَاءٌ وِفَاقًا

- این مجازاتی است موافق و مناسب (اعمالشان)!

۲۷) إِنَّهُمْ كَانُوا لَا يَرْجُونَ حِسَابًا

- چرا که آنها هیچ امیدی به حساب نداشتند،

۲۸) وَكَذَبُوا بِآيَاتِنَا كِذَابًا

- آیات ما را بکلی تکذیب کردند!

۲۹) وَكُلُّ شَيْءٍ أَحْصَيْنَاهُ كِتابًا

- و ما همه چیز را شمارش و ثبت کرده ایم!

۳۰) فَذُوقُوا فَلَنْ تَزِيدُكُمْ إِلَّا عَذَابًا

- پس بچشید که چیزی جز عذاب بر شما نمی افزاییم!

۳۱) إِنَّ الْمُتَّقِينَ مَفَازًا

- مسلمان برای پرهیزگاران نجات و پیروزی بزرگی است:

۳۲) حَدَائِقَ وَأَعْنَابًا

- باگهایی سرسیز، و انواع انگورها،

۳۳) وَكَوَاعِبَ أُتْرَابًا

- و حوریانی بسیار جوان و همسن و سال،

۳۴) وَكَاسًا دِهَاقًا

- و جامهایی لبریز و پیاپی (از شراب طهور)!

۳۵) لَّا يَسْمَعُونَ فِيهَا لَغْوًا وَلَا كِذَابًا

- در آنجا نه سخن لغو و بیهوده ای می شنوند و نه دروغی!

۳۶) جَرَاءَ مِنْ رَّبَّكَ عَطَاءَ حِسَابًا

- این کیفری است از سوی پروردگارت و عطیه ای است کافی!

۳۷) رَبُّ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ وَمَا بَيْنَهُمَا الرَّحْمَنِ لَا يَمْلِكُونَ مِنْهُ خِطَابًا

- همان پروردگار آسمانها و زمین و آنچه در میان آن دو است، پروردگار رحمان! و (در آن روز) هیچ کس حق

ندارد بی اجازه او سخنی بگوید (یا شفاعتی کند)!

٣٨) يَوْمَ يَقُومُ الرُّوحُ وَالْمَلَائِكَةُ صَفَّاً لَّا يَتَكَلَّمُونَ إِلَّا مَنْ أَذِنَ لَهُ الرَّحْمَنُ وَقَالَ

صَوَابًا

- روزی که «روح» و «ملائکه» در یک صف می‌ایستند و هیچ یک، جز به اذن خداوند رحمان، سخن نمی‌گویند، و آنگاه که می‌گویند! درست می‌گویند!

٣٩) ذَلِكَ الْيَوْمُ الْحَقُّ فَمَنْ شَاءَ اتَّخَذَ إِلَيَّ رِبِّهِ مَا بَا

- آن روز حق است؛ هر کس بخواهد راهی به سوی پروردگارش برمی‌گزیند!

٤٠) إِنَّا أَنْذِرْنَاكُمْ عَذَابًا قَرِيبًا يَوْمَ يَنْظُرُ الْمُرْءُ مَا قَدَّمَتْ يَدَاهُ وَيَقُولُ الْكَافِرُ يَا

لَيَئْتَنِي كُنْتُ تُرَابًا

- و ما شما را از عذاب نزدیکی بیم دادیم! این عذاب در روزی خواهد بود که انسان آنچه را از قبل با دستهای خود فرستاده می‌بیند، و کافر می‌گوید: «ای کاش خاک بودم (و گرفتار عذاب نمی‌شدم)!»

سوره النازعات

س-٧٩- تعداد آیات ۴۶- محل نزول مکد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشایشگر

١) وَالنَّازِعَاتِ غَرَقًا

- سوگند به فرشتگانی که (جان مجرمان را بشدت از بدنها بیشان) برمی‌کشند،

٢) وَالنَّاשِطَاتِ نَسْطًا

- و فرشتگانی که (روح مؤمنان) را با مدارا و نشاط جدا می‌سازند،

۳) والسَّابِحَاتِ سَيْحًا

- و سوگند به فرشتگانی که (در اجرای فرمان الهی) با سرعت حرکت می‌کنند،

۴) فالسَّابِقَاتِ سَبَقًا

- و سپس بر یکدیگر سبقت می‌گیرند،

۵) فالْمُدَبَّرَاتِ أَمْرًا

- و آنها که امور را تدبیر می‌کنند!

۶) يَوْمَ تَرْجُفُ الرَّاجِفَةُ

- آن روز که زلزله‌های وحشتناک همه چیز را به لرزه درمی‌آورد،

۷) تَتَبَعُّهَا الرَّأْدَفَةُ

- و بدنبال آن، حادثه دومین [=صیحه عظیم محشر] رخ می‌دهد،

۸) قُلُوبُ يَوْمَئِذٍ وَاجْفَةُ

- دلهیبی در آن روز سخت مضطرب است،

۹) أَبْصَارُهَا خَائِشَةٌ

- و چشمهای آنان از شدت ترس فروافتاده است!

۱۰) يَقُولُونَ أَئِنَّا لَمَرْدُودُونَ فِي الْحَافِرَةِ

- (ولی امروز) می‌گویند: «آیا ما به زندگی مجده بازمی‌گردیم؟!»

۱۱) أَئِذَا كُنَّا عَظَامًا نَّخِرَةً

- آیا هنگامی که استخوانهای پوسیده‌ای شدیم (ممکن است زنده شویم)؟!»

۱۲) قَالُوا تِلْكَ إِذَا كَرَّةُ خَاسِرَةٌ

- می‌گویند: «اگر قیامتی در کار باشد، بازگشتی است زیتابار!»

۱۳) فَإِنَّمَا هِيَ زَجْرَةٌ وَاحِدَةٌ

- ولی (بدانید) این بازگشت تنها با یک صیحه عظیم است!

۱۴) فَإِذَا هُم بِالسَّاهِرَةِ

- ناگهان همگی بر عرصه زمین ظاهر می‌گردند!

۱۵) هَلْ أَتَكَ حَدِيثُ مُوسَى

- آیا داستان موسی به تو رسیده است؟!

۱۶) إِذْ نَادَاهُ رَبُّهُ بِالْوَادِ الْمُقَدَّسِ طَوَّى

- در آن هنگام که پروردگارش او را در سرزمین مقدس «طوی» ندا داد (و گفت) :

۱۷) اذْهَبْ إِلَى فِرْعَوْنَ إِنَّهُ طَغَى

- به سوی فرعون برو که طفیان کرده است!

۱۸) فَقُلْ هَلْ لَكَ إِلَى أَنْ تَزَكَّى

- و به او بگو: «آیا می خواهی پاکیزه شوی؟!»

۱۹) وَأَهْدِيْكَ إِلَى رَبِّكَ فَتَخْشِي

- و من تو را به سوی پروردگارت هدایت کنم تا از او بترسی (و گناه نکنی)؟!»

۲۰) فَأَرَاهُ الْآيَةَ الْكُبْرَى

- سپس موسی بزرگترین معجزه را به او نشان داد!

۲۱) فَكَذَبَ وَعَصَى

- اما او تکذیب و عصيان کرد!

۲۲) ثُمَّ أَدْبَرَ يَسْعَى

- سپس پشت کرد و پیوسته (برای محو آیین حق) تلاش نمود!

۲۳) فَحَسِرَ فَنَادَى

- و ساحران را جمع کرد و مردم را دعوت نمود.

۲۴) فَقَالَ أَنَا رَبُّكُمُ الْأَعْلَى

- و گفت: «من پروردگار برتر شما هستم!»

۲۵) فَآخِذْهُ اللَّهُ نَكَالَ الْآخِرَةِ وَالْأُولَى

- از این رو خداوند او را به عذاب آخرت و دنیا گرفتار ساخت!

۲۶) إِنَّ فِي ذَلِكَ لَعْبِرَةً لِمَن يَخْشَى

- در این عبرتی است برای کسی که (از خدا) بترسد!

۲۷) أَتَتُمْ أَشَدُّ حَلْقًا أَمِ السَّمَاءَ بَنَاهَا

- آیا آفرینش شما (بعد از مرگ) مشکل‌تر است یا آفرینش آسمان که خداوند آن را بنا نهاد؟!

۲۸) رَفَعَ سَمْكَهَا فَسَوَّاهَا

- سقف آن را برافراشت و آن را منظم ساخت.

۲۹) وَأَغْطَشَ لَيَاهَا وَأَخْرَجَ ضُحَاهَا

- و شیش را تاریک و روزش را آشکار نمود!

۳۰) وَالْأَرْضَ بَعْدَ ذَلِكَ دَحَاهَا

- و زمین را بعد از آن گسترش داد.

۳۱) أَخْرَجَ مِنْهَا مَاءَهَا وَمَرْعَاهَا

- و از آن آب و چراغ‌گاهش را بیرون آورده.

۳۲) وَالْجَبَالَ أَرْسَاهَا

- و کوه‌ها را ثابت و محکم نمود!

۳۳) مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ

- همه اینها برای بهره‌گیری شما و چهارپایانتان است!

۳۴) فَإِذَا جَاءَتِ الطَّامِةُ الْكُبْرَى

- هنگامی که آن حادثه بزرگ رخ دهد.

۳۵) يَوْمَ يَنَذَّكِرُ الْإِنْسَانُ مَا سَعَى

- در آن روز انسان به یاد کوشش‌هایش می‌افتد،

(۳۶) وَيُرِزُّتِ الْجَحِيمُ لِمَنْ يَرَى

- و جهنم برای هر بیننده‌ای آشکار می‌گردد،

(۳۷) فَآمَّا مَنْ طَغَى

- اما آن کسی که طغیان کرده،

(۳۸) وَآثَرَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

- و زندگی دنیا را مقدم داشته،

(۳۹) فَإِنَّ الْجَحِيمَ هِيَ الْمَأْوَى

- مسلمان دوزخ جایگاه اوست!

(۴۰) وَآمَّا مَنْ خَافَ مَقَامَ رَبِّهِ وَنَهَى النَّفْسَ عَنِ الْهَوَى

- و آن کس که از مقام پروردگارش ترسان باشد و نفس را از هوی بازدارد،

(۴۱) فَإِنَّ الْجَنَّةَ هِيَ الْمَأْوَى

- قطعاً بهشت جایگاه اوست!

(۴۲) يَسْأَلُونَكَ عَنِ السَّاعَةِ أَيَّانَ مُرْسَاهَا

- و از تو درباره قیامت می‌پرسند که در چه زمانی واقع می‌شود؟!

(۴۳) فِيمَا أَنْتَ مِنْ ذِكْرَاهَا

- تو را با بیادآوری این سخن چه کار؟!

(۴۴) إِلَى رَبِّكَ مُنْتَهَاهَا

- نهایت آن به سوی پروردگار تو است (و هیچ کس جز خدا از زمانش آگاه نیست)!

(۴۵) إِنَّمَا أَنْتَ مُنْذِرٌ مَنْ يَخْشَاهَا

- کار تو فقط بیمدادن کسانی است که از آن می‌ترسند!

٤٦) كَانُوهِمْ يَوْمَ يَرَوْنَهَا لَمْ يُلْبِسُوا إِلَّا عَشَيَّةً أَوْ ضَحَاهَا

- آنها در آن روز که قیام قیامت را می‌بینند چنین احسان می‌کنند که گویی توافقشان (در دنیا و برزخ) جز شامگاهی یا صبح آن بیشتر نبوده است!

سید علی اکبر کعبیس

س ۸۰ - تعداد آیات ۴۲ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

١) عَبَّسَ وَتَوَلَّ

- چهره در هم کشید و روی بر تافت...

٢) أَنْ جَاءَهُ الْأَعْمَى

- از اینکه نایبنایی به سراغ او آمده بود!

٣) وَمَا يُدْرِيكَ لَعْلَهُ يَرَكَ

- تو چه می‌دانی شاید او یا کی و تقوای پیشه کند.

٤) أَوْ يَذَّكَّرُ فَتَنَفَعَهُ الذَّكْرَى

- یا متذکر گردد و این تذکر به حال او مفید باشد!

٥) أَمَّا مَنِ اسْتَغْنَى

- اما آن کس که توانگر است.

٦) فَأَنْتَ لَهُ تَصَدِّي

- تو به او روی می‌آوری،

٧) وَمَا عَلَيْكَ أَلَا يَزَّكِي

- در حالی که اگر او خود را پاک نسازد، چیزی بر تو نیست!

٨) وَأَمَّا مَنْ جَاءَكَ يَسْعَى

- اما کسی که به سراغ تو می آید و کوشش می کند،

٩) وَهُوَ يَخْشِي

- و از خدا ترسان است،

١٠) فَأَنْتَ عَنْهُ تَلَهَّى

- تو از او غافل می شوی!

١١) كَلَّا إِنَّهَا تَذَكِّرَةٌ

- "هرگز چنین نیست که آنها می بندارند؛ این (قرآن) تذکر و یادآوری است."

١٢) فَمَنْ شَاءَ ذَكَرَهُ

- و هر کس بخواهد از آن پند می گیرد!

١٣) فِي صُحْفٍ مُّكَرَّمَةٍ

- در الواح پر ارزشی ثبت است،

١٤) مَرْفُوعَةً مُطَهَّرَةً

- الواحی والاقدر و پاکیزه،

١٥) بِأَيْدِي سَفَرَةٍ

- به دست سفیرانی است

١٦) كِرَامَ بَرَّةٍ

- والا مقام و فرمانبردار و نیکوکار!

١٧) قُتِلَ الْإِنْسَانُ مَا أَكْفَرَهُ

- مرگ بر این انسان، چقدر کافر و ناسپاس است!

۱۸) مِنْ أَيِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ

- (خداوند) او را از چه چیز آفریده است؟!

۱۹) مِنْ نُطْفَةٍ خَلَقَهُ فَقدَرَهُ

- او را از نطفه ناچیزی آفرید، سپس اندازه‌گیری کرد و موزون ساخت.

۲۰) ثُمَّ السَّبَبَيْلَ يَسِّرَهُ

- سپس راه را برای او آسان کرد.

۲۱) ثُمَّ أَمَاتَهُ فَأَقْبَرَهُ

- بعد او را میراند و در قبر بنهان نمود.

۲۲) ثُمَّ إِذَا شَاءَ أَنْشَرَهُ

- سپس هرگاه پخواهد او را زنده می‌کند!

۲۳) كَلَّا لَمَا يَقْضِ مَا أَمْرَهُ

- "چنین نیست که او می‌پندارد؛ او هنوز آنچه را (خدا) فرمان داده، اطاعت نکرده است!"

۲۴) فَلَيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ إِلَى طَعَامِهِ

- انسان باید به غذای خویش (و آفرینش آن) بنگردا!

۲۵) أَنَّا صَبَبَنَا الْمَاءَ صَبَّا

- ما آب فراوان از آسمان فرو ریختیم.

۲۶) ثُمَّ شَقَقْنَا الْأَرْضَ شَقَّا

- سپس زمین را از هم شکافتیم.

۲۷) فَأَنْبَتْنَا فِيهَا حَبَّا

- و در آن دانه‌های فراوانی رویاندیم،

۲۸) وَعَنِّبَا وَقَضَبَا

- و انگور و سبزی بسیار.

۲۹) وَرَيْتُوْنَا وَنَخْلًا

- زیتون و نخل فراوان،

۳۰) وَحَدَائِقَ غُلْبًا

- باغهای پردرخت،

۳۱) وَفَاكِهَةَ وَأَبَانَا

- میوه و چراگاه،

۳۲) مَتَاعًا لَكُمْ وَلِأَنْعَامِكُمْ

- تا وسیله‌ای برای بهره‌گیری شما و چهارپایانتان باشد!

۳۳) فَإِذَا جَاءَتِ الصَّاحَةُ

- هنگامی که آن صدای مهیب [=صیحه رستاخیز] باید، (کافران در اندوه عمیقی فرومی‌روند)!

۳۴) يَوْمَ يَقْرُرُ الْمَرءُ مِنْ أَخْيَهِ

- در آن روز که انسان از برادر خود می‌گریزد،

۳۵) وَأُمَّهُ وَأَبِيهِ

- و از مادر و پدرش،

۳۶) وَصَاحِبَتِهِ وَبَنِيهِ

- "و زن و فرزندانش؛"

۳۷) لُكْلٌ امْرَئٌ مِنْهُمْ يَوْمَئِذٍ شَانٌ يُغْنِيهِ

- در آن روز هر کدام از آنها وضعی دارد که او را کاملاً به خود مشغول می‌سازد!

۳۸) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ مُسْفِرَةٌ

- چهره‌هایی در آن روز گشاده و نورانی است،

۳۹) ضَاحِكَةٌ مُسْتَبِشِرَةٌ

- "خندان و مسرور است؛"

٤٠) وَوُجُوهٌ يَوْمَئِذٍ عَلَيْهَا غَبَرَةٌ

- صور تهابی در آن روز غبارآلود است.

٤١) تَرْهُقُهَا قَتَرَةٌ

- دود تاریکی آنها را پوشانده است.

٤٢) أُولَئِكَ هُمُ الْكَفَرُهُ الْفَجَرُهُ

- آنان همان کافران فاجرند!

سُورَةُ التَّكَوِيرِ

س-۸۱-تعداد آیات ۲۹- محل نزول مکد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخاشیشگر

١) إِذَا الشَّمْسُ كُوِرَّتْ

- در آن هنگام که خورشید در هم پیچیده شود،

٢) وَإِذَا النُّجُومُ انكَدَرَتْ

- در آن هنگام که ستارگان بی فروغ شوند،

٣) وَإِذَا الجَبَالُ سُيِّرَتْ

- در آن هنگام که کوهها به حرکت در آیند،

٤) وَإِذَا الْعِشَارُ عُطَلَّتْ

- در آن هنگام که بالرزش ترین اموال به دست فراموشی سپرده شود،

۵) وَإِذَا الْوُحْشُ حُشِّرَتْ

- و در آن هنگام که وحش جمع شوند،

۶) وَإِذَا الْبَحَارُ سُجَّرَتْ

- و در آن هنگام که دریاها برافروخته شوند،

۷) وَإِذَا النُّفُوسُ زُوِّجَتْ

- و در آن هنگام که هر کس با همسان خود قرین گردد،

۸) وَإِذَا الْمَوْوِودَةُ سُيَّلَتْ

- و در آن هنگام که از دختران زنده به گور شده سؤال شود:

۹) بَأَيِّ ذَنْبٍ قُتِلَتْ

- به کدامین گناه کشته شدند؟!

۱۰) وَإِذَا الصُّحْفُ نُشِّرَتْ

- و در آن هنگام که نامه‌های اعمال گشوده شود،

۱۱) وَإِذَا السَّمَاءُ كُشِطَتْ

- و در آن هنگام که پرده از روی آسمان برگرفته شود،

۱۲) وَإِذَا الْجَحِيمُ سُعِّرَتْ

- و در آن هنگام که دوزخ شعله‌ور گردد،

۱۳) وَإِذَا الْجَنَّةُ أُزْلَفَتْ

- و در آن هنگام که بهشت نزدیک شود،

۱۴) عَلِمَتْ نَفْسٌ مَا أَحْضَرَتْ

- (آری در آن هنگام) هر کس می‌داند چه چیزی را آماده کرده است!

۱۵) فَلَا أُقْسِمُ بِالْخَنَّسِ

- سوگند به ستارگانی که بازمی‌گردند،

۱۶) الْجَوَارِ الْكُنْسِ

- حرکت می کنند و از دیده ها پنهان می شوند،

۱۷) وَاللَّيلٌ إِذَا عَسْعَسَ

- و قسم به شب، هنگامی که پشت کند و به آخر رسد،

۱۸) وَالصُّبْحٌ إِذَا تَنَفَّسَ

- و به صبح، هنگامی که تنفس کند،

۱۹) إِنَّهُ لَقَوْلُ رَسُولٍ كَرِيمٍ

- که این (قرآن) کلام فرستاده بزرگواری است [= جبرئیل امین]

۲۰) ذَيْ قُوَّةٍ عِنْدَ ذَيِّ الْعَرْشِ مَكِينٍ

- که صاحب قدرت است و نزد (خداوند) صاحب عرش، مقام والاتی دارد!

۲۱) مُطَاعٌ ثُمَّ أَمِينٌ

- در آسمانها مورد اطاعت (فرشتگان) و امین است!

۲۲) وَمَا صَاحِبُكُمْ بِمَجْنُونٍ

- و مصاحب شما [= پیامبر] دیوانه نیست!

۲۳) وَلَقَدْ رَآهُ بِالْأُفْقِ الْمُبِينِ

- او (جبرئیل) را در افق روشن دیده است!

۲۴) وَمَا هُوَ عَلَى الْغَيْبِ بِضَيْنٍ

- او نسبت به آنچه از طریق وحی دریافت داشته بخل ندارد!

۲۵) وَمَا هُوَ بِقَوْلِ شَيْطَانٍ رَجِيمٍ

- این (قرآن) گفته شیطان رجیم نیست!

۲۶) فَأَيْنَ تَدْهِبُونَ

- پس به کجا می روید؟!

۲۷) إِنْ هُوَ إِلَّا ذِكْرٌ لِّلْعَالَمِينَ

- این قرآن چیزی جز تذکری برای جهانیان نیست.

۲۸) لِمَنْ شَاءَ مِنْكُمْ أَنْ يَسْتَقِيمَ

- برای کسی از شما که بخواهد راه مستقیم در پیش گیرد!

۲۹) وَمَا تَشَاءُونَ إِلَّا أَنْ يَشَاءَ اللَّهُ رَبُّ الْعَالَمِينَ

- و شما اراده نمی کنید مگر اینکه خداوند - پروردگار جهانیان - اراده کند و بخواهد!

سوره الانفطار

س ۸۲ - تعداد آیات ۱۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشیشگر

۱) إِذَا السَّمَاءَ انفَطَرَتْ

- آن زمان که آسمان [= کرات آسمانی] از هم شکافته شود،

۲) وَإِذَا الْكَوَافِكُ انتَرَتْ

- و آن زمان که ستارگان پراکنده شوند و فرو ریزند،

۳) وَإِذَا الْبَحَارُ فُجِّرَتْ

- و آن زمان که دریاها به هم پیوسته شود،

۴) وَإِذَا الْقُبُورُ بُعْثِرَتْ

- و آن زمان که قبرها زیر و رو گردد (و مردگان خارج شوند)،

۵) عَلِمْتُ نَفْسًّا مَا قَدَّمَتْ وَأَخَرَتْ

- (در آن زمان) هر کس می داند آنچه را از پیش فرستاده و آنچه را برای بعد گذاشته است.

۶) يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ مَا غَرَّكَ بِرِبِّكَ الْكَرِيمِ

- ای انسان! چه چیز تو را در برابر پروردگار کریمت مغور ساخته است؟!

۷) الَّذِي خَلَقَ كَفَسَوَّاً كَفَعَدَلَكَ

- همان خدایی که تو را آفرید و سامان داد و منظم ساخت.

۸) فِي أَيِّ صُورَةٍ مَا شَاءَ رَبُّكَ

- و در هر صورتی که خواست تو را ترکیب نمود.

۹) كَلَّا بَلْ تُكَذِّبُونَ بِالدِّينِ

- "(آری) آن گونه که شما می پندارید نیست؛ بلکه شما روز جزا را منکرید!"

۱۰) وَإِنَّ عَلَيْكُمْ لَحَافِظِينَ

- و بیشک نگاهبانانی بر شما گمارده شده...

۱۱) كَرَامًا كَاتِبِينَ

- والا مقام و نویسنده (اعمال نیک و بد شما).

۱۲) يَعْلَمُونَ مَا تَفْعَلُونَ

- که می دانند شما چه می کنید!

۱۳) إِنَّ الْأَئْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ

- به یقین نیکان در نعمتی فراوانند.

۱۴) وَإِنَّ الْفُجَارَ لَفِي جَحِيمٍ

- و بدکاران در دوز خند.

۱۵) يَصْلُوْنَهَا يَوْمَ الدِّينِ

- روز جزا وارد آن می شوند و می سوزند.

١٦) وَمَا هُمْ عَنْهَا بِغَائِبِينَ

- و آنان هرگز از آن غایب و دور نیستند!

١٧) وَمَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ

- تو چه می دانی روز جزا چیست؟!

١٨) ثُمَّ مَا أَدْرَاكَ مَا يَوْمُ الدِّينِ

- باز چه می دانی روز جزا چیست؟!

١٩) يَوْمَ لَا تَمْلِكُ نَفْسٌ لِّنَفْسٍ شَيْئًا وَالْأَمْرُ يَوْمَئِذٍ لِّلَّهِ

- روزی است که هیچ کس قادر بر انجام کاری به سود دیگری نیست، و همه امور در آن روز از آن خداست!

سورة المطففين

س ٨٣ - تعداد آیات ٣٦ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاششگر

١) وَيَلِلُ لِلْمُطَفَّفِينَ

- واى بر کم فروشان!

٢) الَّذِينَ إِذَا اكْتَالُوا عَلَى النَّاسِ يَسْتَوْفُونَ

- "آنان که وقتی برای خود پیمانه می کنند، حق خود را بطور کامل می گیرند؛"

٣) وَإِذَا كَالُوهُمْ أَوْ وَرَّتُوهُمْ يُخْسِرُونَ

- اما هنگامی که می خواهند برای دیگران پیمانه یا وزن کنند، کم می گذارند!

۴) أَلَا يَظْنُ أُولَئِكَ أَنَّهُمْ مَبْعُوثُونَ

- آیا آنها گمان نمی کنند که برانگیخته می شوند،

۵) لِيَوْمٍ عَظِيمٍ

- "در روزی بزرگ"؛

۶) يَوْمَ يَقُومُ النَّاسُ لِرَبِّ الْعَالَمِينَ

- روزی که مردم در پیشگاه پروردگار جهانیان می ایستند.

۷) كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْفُجَارِ لَفِي سِجِّينِ

- چنین نیست که آنها (درباره قیامت) می پنداردند، به یقین نامه اعمال بدکاران در «سجین» است!

۸) وَمَا أَدْرَاكَ مَا سِجِّينُ

- تو چه می دانی «سجین» چیست؟

۹) كِتَابٌ مَرْقُومٌ

- نامه ای است رقم زده شده و سرنوشتی است حتمی!

۱۰) وَيَلُّ يَوْمَئِذٍ لِلْمُكَذِّبِينَ

- وای در آن روز بر تکذیب کنندگان!

۱۱) الَّذِينَ يُكَذِّبُونَ بِيَوْمِ الدِّينِ

- همانها که روز جزا را انکار می کنند.

۱۲) وَمَا يُكَذِّبُ بِهِ إِلَّا كُلُّ مُعْتَدِلٌ أَثِيمٌ

- تنها کسی آن را انکار می کند که متجاوز و گنهکار است!

۱۳) إِذَا تُتْلَى عَلَيْهِ آيَاتُنَا قَالَ أَسَاطِيرُ الْأَوَّلِينَ

- (همان کسی که) وقتی آیات ما بر او خوانده می شود می گوید: «این افسانه های پیشینیان است!»

۱۴) كَلَّا بَلْ رَانَ عَلَى قُلُوبِهِمْ مَا كَانُوا يَكْسِبُونَ

- چنین نیست که آنها می پنداردند، بلکه اعمالشان چون زنگاری بر دلهایشان نشسته است!

۱۵) كَلَّا إِنَّهُمْ عَنِ رَبِّهِمْ يَوْمَئِذٍ لَمْ حَجُّوْبُونَ

- چنین نیست که می‌پندارند، بلکه آنها در آن روز از پروردگارشان محجو بند!

۱۶) ثُمَّ إِنَّهُمْ لَصَالُو الْجَحِيمِ

- سپس آنها به یقین وارد دوزخ می‌شوند!

۱۷) ثُمَّ يُقَالُ هَذَا الَّذِي كُنْتُمْ بِهِ تُكَدِّبُونَ

- بعد به آنها گفته می‌شود: «این همان چیزی است که آن را انکار می‌کردید!»

۱۸) كَلَّا إِنَّ كِتَابَ الْأَبْرَارِ لَفِي عِلْيَيْنَ

- چنان نیست که آنها (درباره معاد) می‌پندارند، بلکه نامه اعمال نیکان در «علیین» است!

۱۹) وَمَا أَدْرَاكَ مَا عِلْيَيْنَ

- و تو چه می‌دانی «علیین» چیست!

۲۰) كِتَابُ مَرْقُومٌ

- نامه‌ای است رقم‌خورده و سرنوشتی است قطعی،

۲۱) يَشْهُدُهُ الْمُقْرِبُونَ

- که مقربان شاهد آنند!

۲۲) إِنَّ الْأَبْرَارَ لَفِي نَعِيمٍ

- مسلمان نیکان در انواع نعمت‌اند:

۲۳) عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ

- بر تختهای زیبای بهشتی تکیه کرده و (به زیباییهای بهشت) می‌نگرند!

۲۴) تَعْرِفُ فِي وُجُوهِهِمْ نَصْرَةَ النَّعِيمِ

- در چهره‌هایشان طراوت و نشاط نعمت را می‌بینی و می‌شناسی!

۲۵) يُسْتَقَوْنَ مِنْ رَحْيِقٍ مَّخْتُومٍ

- آنها از شراب (طهور) زلال دست‌نخورده و سریسته‌ای سیراب می‌شوند!

٢٦) خَنَّامُهُ مِسْكٌ وَفِي ذَلِكَ فَلِيَتَافَسِ الْمُتَنَافِسُونَ

- "مهری که بر آن نهاده شده از مشک است؛ و در این نعمتها بعثتی را غیبان باید بر یکدیگر پیشی گیرند!"

٢٧) وَمِزَاجُهُ مِنْ تَسْنِيمٍ

- این شراب (طهور) آمیخته با «تسنیم» است.

٢٨) عَيْنًا يَشْرَبُ بِهَا الْمُقَرَّبُونَ

- همان چشمها که مقربان از آن می‌نوشند.

٢٩) إِنَّ الَّذِينَ أَجْرَمُوا كَانُوا مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا يَضْحَكُونَ

- بدکاران (در دنیا) پیوسته به مؤمنان می‌خندیدند.

٣٠) وَإِذَا مَرُوا بِهِمْ يَتَغَامِزُونَ

- و هنگامی که از کنارشان می‌گذشتند آنان را با اشاره تمسخر می‌کردند.

٣١) وَإِذَا انْقَلَبُوا إِلَى أَهْلِهِمْ انْقَلَبُوا فَكَهِينَ

- و چون به سوی خانواده خود بازمی‌گشتند مسرور و خندان بودند.

٣٢) وَإِذَا رَأَوْهُمْ قَالُوا إِنَّ هَؤُلَاءِ لَضَالُّونَ

- و هنگامی که آنها را می‌دیدند می‌گفتند: «اینها گمراهانند!»

٣٣) وَمَا أُرْسِلُوا عَلَيْهِمْ حَافِظِينَ

- در حالی که هرگز مأمور مراقبت و متكلّل آنان [= مؤمنان] نبودند!

٣٤) فَأَلَيْوْمَ الَّذِينَ آمَنُوا مِنَ الْكُفَّارِ يَضْحَكُونَ

- ولی امروز مؤمنان به کفار می‌خندند.

٣٥) عَلَى الْأَرَائِكِ يَنْظُرُونَ

- در حالی که بر تختهای آراسته بعثتی نشسته و (به سرنوشت شوم آنها) می‌نگرند!

٣٦) هَلْ ثُوَّبَ الْكُفَّارُ مَا كَانُوا يَفْعَلُونَ

- آیا (با این حال) کافران پاداش اعمال خود را گرفتند؟!

سورة الْإِنْشَقَاقُ

س-۸۴ - تعداد آیات ۲۵ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخایشگر -

۱) إِذَا السَّمَاءَ انشَقَّتْ

- در آن هنگام که آسمان [= کرات آسمانی] شکافته شود،

۲) وَأَذِنْتُ لِرِبِّهَا وَحَفَّتْ

- و تسلیم فرمان پروردگارش شود - و سزاوار است چنین باشد -

۳) وَإِذَا الْأَرْضُ مُدَّتْ

- و در آن هنگام که زمین گستردۀ شود،

۴) وَأَلْقَتْ مَا فِيهَا وَتَخَلَّتْ

- و آنچه در درون دارد بپرون انکنده و خالی شود،

۵) وَأَذِنْتُ لِرِبِّهَا وَحَفَّتْ

- و تسلیم فرمان پروردگارش گردد - و شایسته است که چنین باشد -

۶) يَا أَيُّهَا الْإِنْسَانُ إِنَّكَ كَادِحٌ إِلَى رَبِّكَ كَدْحًا فَمُلَاقِيهِ

- ای انسان! تو با تلاش و رنج بسوی پروردگارت می‌روی و او را ملاقات خواهی کردا!

۷) فَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ بِيمِينِهِ

- پس کسی که نامه اعمالش به دست راستش داده شود،

۸) فَسَوْفَ يُحَاسَبُ حِسَابًا يَسِيرًا

- بزودی حساب آسمانی برای او می‌شود،

۹) وَيَنْقِلِبُ إِلَىٰ أَهْلِهِ مَسْرُورًا

- و خوشحال به اهل و خانواده اش بازمی گردد.

۱۰) وَأَمَّا مَنْ أُوتِيَ كِتَابَهُ وَرَاءَ ظَهْرِهِ

- و اما کسی که نامه اعمالش به پشت سرش داده شود،

۱۱) فَسَوْفَ يَدْعُو شُبُورًا

- بزودی فرباد می زند وای بر من که هلاک شدم!

۱۲) وَيَصْلِي سَعِيرًا

- و در شعله های سوزان آتش می سوزد.

۱۳) إِنَّهُ كَانَ فِي أَهْلِهِ مَسْرُورًا

- چرا که او در میان خانواده اش پیوسته (از کفر و گناه خود) مسرو ر بود!

۱۴) إِنَّهُ ظَنَّ أَنَّ لَنْ يَحُورَ

- او گمان می کرد هرگز باز گشت نمی کند!

۱۵) بَلِّي إِنَّ رَبَّهُ كَانَ بِهِ بَصِيرًا

- آری، پروردگارش نسبت به او بینا بود (او اعمالش را برای حساب ثبت کرد)!

۱۶) فَلَا أُقْسِمُ بِالشَّفَقِ

- سوگند به شفق،

۱۷) وَاللَّيْلُ وَمَا وَسَقَ

- و سوگند به شب و آنجه را جمع آوری می کند،

۱۸) وَالْقَمَرُ إِذَا اتَّسَقَ

- و سوگند به ماه آنگاه که بدر کامل می شود،

۱۹) لَتَرْكَنَ طَبَقًا عَنْ طَبَقٍ

- که همه شما پیوسته از حالی به حال دیگر منتقل می شوید (تا به کمال پرسید).

۲۰) فَمَا لَهُمْ لَا يُؤْمِنُونَ

- پس چرا آنان ایمان نمی‌آورند؟!

۲۱) وَإِذَا قُرِئَ عَلَيْهِمُ الْقُرْآنُ لَا يَسْجُدُونَ

- و هنگامی که قرآن بر آنها خوانده می‌شود سجده نمی‌کنند!

۲۲) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا يُكَذِّبُونَ

- بلکه کافران پیوسته آیات الهی را انکار می‌کنند!

۲۳) وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِمَا يُوَعِّنَ

- و خداوند آنچه را در دل پنهان می‌دارند بخوبی می‌داند!

۲۴) فَبَشِّرُوهُمْ بِعَذَابِ أَلِيمٍ

- پس آنها را به عذابی دردنگی بشارت ده!

۲۵) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٍ

- مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند، که برای آنان پاداشی است قطع‌نشدنی!

سوره البروج

س - ۸۵ تعداد آیات - ۲۲ محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الْبُرُوجِ

- سوگند به آسمان که دارای برجهای بسیار است،

۲) وَالْيَوْمِ الْمَوْعُودِ

- و سوگند به آن روز موعود،

۳) وَشَاهِدٍ وَمَشْهُودٍ

- و سوگند به «شاهد» و «مشهود»! «شاهد»: پیامبر و گواهان اعمال، و «مشهود»: اعمال امت است

۴) قُتِلَ أَصْحَابُ الْأَخْدُودِ

- مرگ بر شکنجه گران صاحب گودال (آتش)،

۵) النَّارُ ذَاتُ الْوَقُودِ

- آتشی عظیم و شعلهور!

۶) إِذْ هُمْ عَلَيْهَا قُعُودٌ

- هنگامی که در کنار آن نشسته بودند،

۷) وَهُمْ عَلَىٰ مَا يَعْلَمُونَ بِالْمُؤْمِنِينَ شُهُودٌ

- و آنچه را با مؤمنان انجام می دادند (با خونسردی و قساوت) تماشا می کردند!

۸) وَمَا نَقْمُو مِنْهُمْ إِلَّا أَنْ يُؤْمِنُوا بِاللَّهِ الْغَرِيزِ الْحَمِيدِ

- آنها هیچ ایرادی بر مؤمنان نداشتند جز اینکه به خداوند عزیز و حمید ایمان آورده بودند؛"

۹) الَّذِي لَهُ مُلْكُ السَّمَاوَاتِ وَالْأَرْضِ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ شَهِيدٌ

- همان کسی که حکومت آسمانها و زمین از آن اوست و خداوند بر همه چیز گواه است!

۱۰) إِنَّ الَّذِينَ فَتَنُوا الْمُؤْمِنِينَ وَالْمُؤْمِنَاتِ ثُمَّ لَمْ يَتُوْسُوا فَلَهُمْ عَذَابٌ جَهَنَّمَ

وَلَهُمْ عَذَابٌ أَحَرَقِ

- کسانی که مردان و زنان بایمان را شکنجه دادند سپس تو به نکردند، برای آنها عذاب دوزخ و عذاب آتش سوزان

است!

۱۱) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ لَهُمْ جَنَّاتٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ
ذَلِكَ الْفَوْزُ الْكَبِيرُ

- "برای کسانی که ایمان آورده و اعمال شایسته انجام دادند، باغهایی از بهشت است که نهرها زیر درختانش
جاری است؛ و این نجات و پیروزی بزرگ است!"

۱۲) إِنَّ بَطْشَ رَبِّكَ لَشَدِيدٌ

- گرفتن قهرآمیز و مجازات پروردگارت به یقین بسیار شدید است!

۱۳) إِنَّهُ هُوَ يَبْدِئُ وَيَعِيدُ

- اوست که آفرینش را آغاز می کند و بازمی گرداند.

۱۴) وَهُوَ الْغَفُورُ الْوَدُودُ

- و او آمرزنه و دوستدار (مؤمنان) است.

۱۵) ذُو الْعَرْشِ الْمَجِيدُ

- صاحب عرش و دارای مجد و عظمت است.

۱۶) فَعَالُ لَمَّا يُرِيدُ

- و آنچه را می خواهد انجام می دهد!

۱۷) هَلْ أَتَاكَ حَدِيثُ الْجُنُودِ

- آیا داستان لشکرها به تو رسیده است،

۱۸) فِرْعَوْنَ وَثَمُودَ

- لشکریان فرعون و ثمود؟!

۱۹) بَلِ الَّذِينَ كَفَرُوا فِي تَكْذِيبٍ

- ولی کافران پیوسته در تکذیب حقند،

۲۰) وَاللَّهُ مِنْ وَرَائِهِمْ مُّحِيطٌ

- و خداوند به همه آنها احاطه دارد!

۲۱) بِلْ هُوَ قُرْآنٌ مَّجِيدٌ

- (این آیات، سحر و دروغ نیست)، بلکه قرآن باعظم است...

۲۲) فِي لَوْحٍ مَّحْفُوظٍ

- که در لوح محفوظ جای دارد!

سُورَةُ الطَّارِقِ

س-۸۶- تعداد آیات ۱۷- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاششگر

۱) وَالسَّمَاءُ وَالظَّارِقُ

- سوگند به آسمان و کوبنده شب!

۲) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الظَّارِقُ

- و تو نمی‌دانی کوبنده شب چیست!

۳) النَّجْمُ الشَّاقِبُ

- همان ستاره درخشان و شکافنده تاریکهاست!

۴) إِنْ كُلُّ نَفْسٍ لَّمَّا عَلَيْهَا حَافِظٌ

- (به این آیت بزرگ الهی سوگند) که هر کس مراقب و محافظی دارد!

۵) فَلَيَنْظُرِ الْإِنْسَانُ مِمَّ خُلِقَ

- انسان باید بنگرد که از چه چیز آفریده شده است!

۶) خُلُقَ مِنْ مَاءٍ دَافِقٌ

- از یک آب جهنده آفریده شده است.

۷) يَخْرُجُ مِنْ بَيْنِ الصَّلْبِ وَالثَّرَابِ

- آبی که از میان پشت و سینه‌ها خارج می‌شود!

۸) إِنَّهُ عَلَى رَجْعِهِ لَقَادِرٌ

- مسلمًا او [=خدائی] که انسان را از چنین چیز پستی آفرید] می‌تواند او را بازگرداند!

۹) يَوْمَ تُبْلَى السَّرَّايرُ

- در آن روز که اسرار نهان (انسان) آشکار می‌شود،

۱۰) فَمَا لَهُ مِنْ قُوَّةٍ وَلَا نَاصِرٌ

- و برای او هیچ نیرو و یاوری نیست!

۱۱) وَالسَّمَاءُ ذَاتُ الرَّجَعِ

- سوگند به آسمان پریاران،

۱۲) وَالأَرْضُ ذَاتُ الصَّدْعِ

- و سوگند به زمین پرشکاف (که گیاهان از آن سر برهمی آورند)،

۱۳) إِنَّهُ لَقَوْلُ فَصْلٌ

- که این (قرآن) سخنی است که حق را از باطل جدا می‌کند.

۱۴) وَمَا هُوَ بِالْهَبْزِ

- و هرگز شوخی نیست!

۱۵) إِنَّهُمْ يَكِيدُونَ كَيْدًا

- آنها پیوسته حیله می‌کنند.

۱۶) وَأَكِيدُ كَيْدًا

- و من هم در برابر آنها چاره می‌کنم!

۱۷) فَمَهْلِ الْكَافِرِينَ أَمْهَلْهُمْ رُوَيْدًا

- حال که چنین است کافران را (فقط) اندکی مهلت ده (تا سزای اعمالشان را ببینند) !

سورة الاعلی

س-۸۷- تعداد آیات ۱۹- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاشایشگر

۱) سَيِّحَ اسْمَ رَبِّكَ الْأَعْلَى

- منزه شمار نام پروردگار بلند مرتبه اات را!

۲) الَّذِي خَلَقَ فَسَوَّى

- همان خداوندی که آفرید و منظم کرد،

۳) وَالَّذِي قَدَرَ فَهَدَى

- و همان که اندازه گیری کرد و هدایت نمود،

۴) وَالَّذِي أَخْرَجَ الْمَرْعَى

- و آن کس را که چراگاه را به وجود آورد،

۵) فَجَعَلَهُ غُثَاءً أَحْوَى

- سپس آن را خشک و تیره قرار داد!

۶) سَنُقْرُؤُكَ فَلَا تَنَسَّى

- ما بزویدی (قرآن را) بر تو می خوانیم و هر گر فراموش نخواهی کرد،

۷) إِلَّا مَا شَاءَ اللَّهُ إِنَّهُ يَعْلَمُ الْجَهَرَ وَمَا يَخْفَى

- مگر آنچه را خدا بخواهد، که او آشکار و نهان را می‌داند!

۸) وَتَيْسِيرُكَ لِلْيُسِيرَى

- و ما تو را برای انجام هر کار خیر آماده می‌کنیم!

۹) فَذَكْرُ إِنْ نَفَعَتِ الذِّكْرَى

- پس تذکر ده اگر تذکر مفید باشد!

۱۰) سَيِّدَكُّرُ مَنْ يَخْشَى

- و بزودی کسی که از خدا می‌ترسد متذکر می‌شود.

۱۱) وَتَبَجَّنَّبُهَا الْأَشْفَقُ

- اما بدیخت ترین افراد از آن دوری می‌گزینند.

۱۲) الَّذِي يَصْلِي النَّارَ الْكُبْرَى

- همان کسی که در آتش بزرگ وارد می‌شود،

۱۳) ثُمَّ لَا يَمُوتُ فِيهَا وَلَا يَحْيَى

- سپس در آن آتش نه می‌میرد و نه زنده می‌شود!

۱۴) قَدْ أَفْلَحَ مَنْ تَزَكَّى

- به یقین کسی که پاکی جست (و خود را تزکیه کرد)، رستگار شد.

۱۵) وَذَكَرَ اسْمَ رَبِّهِ فَصَلَّى

- (آن که) نام پروردگارش را باد کرد سپس نماز خواند!

۱۶) بَلْ تُؤْثِرُونَ الْحَيَاةَ الدُّنْيَا

- ولی شما زندگی دنیا را مقدم می‌دارید،

۱۷) وَالآخِرَةُ خَيْرٌ وَأَبْقَى

- در حالی که آخرت بهتر و پایدارتر است!

١٨) إِنَّ هَذَا لَفْيَ الصُّحُفِ الْأُولَى

- این دستورها در کتب آسمانی پیشین (نیز) آمده است.

١٩) صُحُفٌ إِبْرَاهِيمَ وَمُوسَىٰ

- در کتب ابراهیم و موسی.

سُورَةُ الْغَاشِيَةِ

س-۸۸- تعداد آیات ۲۶- محل نزول مکد

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاشایشگر

١) هَلْ أَتَكَ حَدِيثُ الْغَاشِيَةِ

- آیا داستان غاشیه [= روز قیامت که حوادث و حشتتاکش همه را می‌پوشاند] به تو رسیده است؟!

٢) وَجْهٌ يَوْمَئِذٍ خَاسِعَةٌ

- چهره‌هایی در آن روز خاشع و ذلتبارند.

٣) عَالِمَةٌ نَّاصِيَةٌ

- آنها که پیوسته عمل کرده و خسته شده‌اند (و نتیجه‌ای عایدشان نشده است)،

٤) تَصْلَى نَارًا حَامِيَةً

- "و در آتش سوزان وارد می‌گردد؛"

٥) تُسَقَّى مِنْ عَيْنٍ آنِيَةٌ

- "از چشم‌های بسیار داغ به آنان می‌نوشانند؛"

۶) لَيْسَ لَهُمْ طَعَامٌ إِلَّا مِنْ ضَرِيعٍ

- "غذایی جز از ضریع" [= خار خشک تلغ و بدبو] ندارند؛"

۷) لَا يُسْمِنُ وَلَا يُعْنِي مِنْ جُوعٍ

- غذایی که نه آنها را فربه می‌کند و نه از گرسنگی می‌رهاند!

۸) وَجُوهٌ يَوْمَئِذٍ نَّاعِمَةٌ

- چهره‌هایی در آن روز شاداب و باطرافتند.

۹) لِسَعْيِهَا رَاضِيَةٌ

- و از سعی و تلاش خود خشنودند.

۱۰) فِي جَنَّةٍ عَالِيَةٍ

- در بهشتی عالی جای دارند.

۱۱) لَا تَسْمَعُ فِيهَا لَاغِيَةً

- که در آن هیچ سخن لغو و بیهوده‌ای نمی‌شنوند!

۱۲) فِيهَا عَيْنٌ جَارِيَةٌ

- در آن چشم‌های جاری است.

۱۳) فِيهَا سُرُرٌ مَرْفُوعَةٌ

- در آن تختهای زیبای بلندی است.

۱۴) وَأَكْوَابٌ مَوْضُوعَةٌ

- و قدحهایی (که در کنار این چشم) نهاده،

۱۵) وَسَمَارَقٌ مَصْفُوفَةٌ

- وبالشها و پشتیهای صفداده شده،

۱۶) وَرَازَابٌ مَبْثُوثَةٌ

- و فرشهای فاخر گسترده!

۱۷) أَفَلَا يَنْظُرُونَ إِلَى الْإِبْلِ كَيْفَ خُلِقَتْ

- آیا آنان به شتر نمی نگرند که چگونه آفریده شده است؟!

۱۸) وَإِلَى السَّمَاءِ كَيْفَ رُفِعَتْ

- و به آسمان نگاه نمی کنند که چگونه برافراشته شده؟!

۱۹) وَإِلَى الْجَبَالِ كَيْفَ نُصِبَتْ

- و به کوهها که چگونه در جای خود نصب گردیده!

۲۰) وَإِلَى الْأَرْضِ كَيْفَ سُطِحَتْ

- و به زمین که چگونه گستره و هموار گشته است؟!

۲۱) فَذَكَرٌ إِنَّمَا أَنْتَ مُذَكَّرٌ

- پس تذکر ده که تو فقط تذکر دهنده‌ای!

۲۲) لَسْتَ عَلَيْهِم بِمُصِيَّطِرٍ

- تو سلطه‌گر بر آنان نیستی که (بر ایمان) مجبورشان کنی،

۲۳) إِلَّا مَنْ تَوَلََّ وَكَفَرَ

- مگر کسی که پشت کند و کافر شود،

۲۴) فَيَعْدِيهُ اللَّهُ الْعَذَابَ الْأَكْبَرَ

- که خداوند او را به عذاب بزرگ مجازات می کند!

۲۵) إِنَّ إِلَيْنَا إِيَّاهُمْ

- به یقین بازگشت (همه) آنان به سوی ماست،

۲۶) ثُمَّ إِنَّ عَلَيْنَا حِسَابَهُمْ

- و مسلمًا حسابشان (نیز) با ماست!

سورة الفجر

س-۸۹- تعداد آیات ۳۰- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر -

۱) وَالْفَجْرِ

- به سپیده دم سوگند.

۲) وَلَيَالٍ عَشْرٍ

- و به شباهی دهگانه.

۳) وَالشَّفَعِ وَالْوَتْرِ

- و به زوج و فرد.

۴) وَاللَّيلِ إِذَا يَسِرَ

- و به شب، هنگامی که (به سوی روشنایی روز) حرکت می کند سوگند (که پروردگارت در کمین ظالمان است) !

۵) هَلْ فِي ذَلِكَ قَسْمٌ لَذِي حِجْرٍ

- آیا در آنجه گفته شد، سوگند مهمی برای صاحبان خرد نیست؟!

۶) أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِعَادٍ

- آیا ندیدی پروردگارت با قوم «عاد» چه کرد؟!

۷) إِرَمَ ذَاتِ الْعِمَادِ

- و با آن شهر «ارم» باعظمت.

۸) الَّتِي لَمْ يُخْلِقْ مِثْلُهَا فِي الْبِلَادِ

- همان شهری که مانندش در شهرها آفریده نشده بود!

٩) وَتَمُودَ الَّذِينَ جَابُوا الصَّخْرَ بِالْوَادِ

- و قوم «شمود» که صخره‌های عظیم را از (کنار) دره می‌بریدند (و از آن خانه و کاخ می‌ساختند)!

١٠) وَفِرْعَوْنَ ذِي الْأَوْتَادِ

- فرعونی که قدرتمند و شکنجه‌گر بود،

١١) الَّذِينَ طَغَوْا فِي الْبَلَادِ

- همان اقوامی که در شهرها طغيان کردند،

١٢) فَأَكْثَرُوا فِيهَا الْفَسَادَ

- "و فساد فراوان در آنها به بار آوردند؛"

١٣) فَصَبَّ عَلَيْهِمْ رَبُّكَ سَوْطَ عَذَابٍ

- به همین سبب خداوند تازیانه عذاب را بر آنان فرو ریخت!

١٤) إِنَّ رَبَّكَ لَبِلَّمْ رَصَادٌ

- به یقین پروردگار تو در کمینگاه (ستمگران) است!

١٥) فَأَمَّا الْإِنْسَانُ إِذَا مَا ابْتَلَاهُ رَبُّهُ فَأَكْرَمَهُ وَنَعَمَهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَكْرَمَنِ

- اما انسان هنگامی که پروردگارش او را برای آزمایش، اکرام می‌کند و نعمت می‌بخشد (مغروف می‌شود و) می‌گوید: «پروردگارم مرا گرامی داشته است!»

١٦) وَأَمَّا إِذَا مَا ابْتَلَاهُ فَقَدَرَ عَلَيْهِ رِزْقُهُ فَيَقُولُ رَبِّي أَهَانَ

- و اما هنگامی که برای امتحان، روزیش را برابر او تنگ می‌گیرد (مایوس می‌شود و) می‌گوید: «پروردگارم مرا خوار کرده است!»

١٧) كَلَّا بَلَ لَا تُكْرِمُونَ الْيَتِيمَ

- "چنان نیست که شما می‌پندارید؛ شما یتیمان را گرامی نمی‌دارید،"

١٨) وَلَا تَحَاضُونَ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

- و یکدیگر را بر اطعم مستمندان تشويق نمی‌کنید،

۱۹) وَتَأْكُلُونَ التِّرَاثَ أَكْلًا لَّمَّا

- و میراث را (از راه مشروع و نامشروع) جمع کرده می خورید،

۲۰) وَتُحِبُّونَ الْمَالَ حُبًّا جَمَّا

- و مال و ثروت را بسیار دوست دارید (و بخاطر آن گناهان زیادی مرتكب می شوید) !

۲۱) كَلَّا إِذَا دُكَّتِ الْأَرْضُ دَكَّا دَكَّا

- چنان نیست که آنها می بندارند! در آن هنگام که زمین سخت در هم کوبیده شود،

۲۲) وَجَاءَ رَبُّكَ وَالْمَلَكُ صَفًا صَفًا

- و فرمان پروردگارت فرا رسد و فرشتگان صفات در صفات حاضر شوند،

۲۳) وَجِيءَ يَوْمَئِذٍ بِجَهَنَّمَ يَوْمَئِذٍ يَتَذَكَّرُ الْإِنْسَانُ وَأَنَّى لَهُ الذِّكْرَى

- "و در آن روز جهنم را حاضر می کنند؛ (آری) در آن روز انسان متذکر می شود؛ اما این تذکر چه سودی برای او دارد؟!"

۲۴) يَقُولُ يَا لَيْتَنِي قَدَّمْتُ لِحَيَاتِي

- می گوید: «ای کاش برای (این) زندگیم چیزی از پیش فرستاده بودم!»

۲۵) فَيَوْمَئِذٍ لَّا يُعَذِّبُ عَذَابَهُ أَحَدُ

- در آن روز هیچ کس همانند او [= خدا] عذاب نمی کند،

۲۶) وَلَا يُوْثِقُ وَثَاقَهُ أَحَدُ

- و هیچ کس همچون او کسی را به بند نمی کشد!

۲۷) يَا أَيُّهَا النَّفْسُ الْمُطْمَئِنَةُ

- تو ای روح آرام یافته!

۲۸) ارْجِعِي إِلَى رَبِّكِ رَاضِيَةً مَرْضِيَّةً

- به سوی پروردگارت بازگرد در حالی که هم تو از او خشنودی و هم او از تو خشنود است،

(۲۹) فَادْخُلِي فِي عِبَادِي

- پس در سلک بندگانم در آی،

(۳۰) وَادْخُلِي جَنَّتِي

- و در بهشت وارد شو!

سُورَةُ الْبَلْد

س ۹۰ - تعداد آیات ۲۰ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

(۱) لَا أُقْسِمُ بِهَذَا الْبَلَدِ

- قسم به این شهر مقدس [= مکه].

(۲) وَأَنْتَ حِلٌّ بِهَذَا الْبَلَدِ

- شهری که تو در آن ساکنی،

(۳) وَالِّدٍ وَمَا وَلَدَ

- و قسم به پدر و فرزندش [= ابراهیم خلیل و فرزندش اسماعیل ذبیح].

(۴) لَقَدْ خَلَقْنَا إِلِّيْسَانَ فِي كَبَدٍ

- که ما انسان را در رنچ آفریدیم (او زندگی او پر از رنجهاست)!

(۵) أَيْخَسَبْ أَنْ لَّنْ يَعْدِرَ عَلَيْهِ أَحَدٌ

- آیا او گمان می کند که هیچ کس نمی تواند بر او دست یابد؟!

۶) يَقُولُ أَهْلَكْتُ مَا لِي لُبْدًا

- می گوید: «مال زیادی را (در کارهای خیر) نابود کردام!»

۷) أَيَحْسَبُ أَنَّ لَمْ يَرَهُ أَحَدٌ

- آیا (انسان) گمان می کند هیچ کس او را ندیده (که عمل خیری انجام نداده) است؟!

۸) أَلَمْ نَجْعَلْ لَهُ عَيْنَيْنِ

- آیا برای او دو چشم قرار ندادیم،

۹) وَلِسَاتَنًا وَشَفَّتَيْنِ

- و یک زبان و دو لب؟!

۱۰) وَهَدَيْنَاهُ النَّجْدَيْنِ

- و او راه راه خیر و شر هدایت کردیم!

۱۱) فَلَا افْتَحْمَ الْعَقَبَةَ

- ولی او از آن گردن مهم نگذشت!

۱۲) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْعَقَبَةُ

- و تو نمی دانی آن گردن چیست!

۱۳) فَكُّ رَقَبَةٍ

- آزاد کردن بردہای،

۱۴) أَوْ إِطْعَامُ فِي يَوْمٍ ذِي مَسْغَبَةٍ

- یا غذا دادن در روز گرسنگی...

۱۵) يَتِيمًا ذَا مَقْرَبَةٍ

- یتیمی از خویشاوندان،

۱۶) أَوْ مِسْكِينًا ذَا مَتْرَبَةٍ

- یا مستمندی خاک نشین را،

١٧) ثُمَّ كَانَ مِنَ الَّذِينَ آمَنُوا وَتَوَاصَوْا بِالصَّبَرِ وَتَوَاصَوْا بِالْمَرْحَمةِ

- سپس از کسانی باشد که ایمان آورده و یکدیگر را به شکیبایی و رحمت توصیه می‌کنند!

١٨) أُولَئِكَ أَصْحَابُ الْمَيْمَنَةِ

- آنها «اصحاب اليمين»‌ند (که نامه اعمالشان را به دست راستشان می‌دهند) !

١٩) وَالَّذِينَ كَفَرُوا بِآيَاتِنَا هُمْ أَصْحَابُ الْمَشَأْمَةِ

- و کسانی که آیات ما را انکار کرده‌اند افرادی شومند (که نامه اعمالشان به دست چشان داده می‌شود).

٢٠) عَلَيْهِمْ نَارٌ مُّؤَصَّدَةٌ

- بر آنها آتشی است فرویسته (که راه فراری از آن نیست) !

سورة الشمس

س ۹۱ - تعداد آیات ۱۵ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخاشیشگر

١) وَالشَّمْسِ وَضُحَّاها

- به خورشید و گسترش نور آن سوگند.

٢) وَالْقَمَرِ إِذَا تَلَاهَا

- و به ماه هنگامی که بعد از آن درآید.

٣) وَالنَّهَارِ إِذَا جَلَّاها

- و به روز هنگامی که صفحه زمین را روشن سازد.

٤) وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَاهَا

- و به شب آن هنگام که زمین را پوشاند،

٥) وَالسَّمَاءَ وَمَا بَنَاهَا

- و قسم به آسمان و کسی که آسمان را بنا کرده،

٦) وَالْأَرْضَ وَمَا طَحَاهَا

- و به زمین و کسی که آن را گسترانیده،

٧) وَنَفْسٌ وَمَا سَوَّاها

- و قسم به جان آدمی و آن کس که آن را (آفریده و منظم ساخته،

٨) فَالْهَمَّهَا فُجُورَهَا وَتَقْوَاهَا

- سپس فجور و تقوا (شر و خیرش) را به او الهام کرده است،

٩) قَدْ أَفْلَحَ مَنْ زَكَّاهَا

- "که هر کس نفس خود را پاک و تزکیه کرده، رستگار شده؛"

١٠) وَقَدْ خَابَ مَنْ دَسَّاهَا

- و آن کس که نفس خویش را با معصیت و گناه آلوده ساخته، نومید و محروم گشته است!

١١) كَذَّبَتْ ثَمُودُ بَطَغْوَاهَا

- قوم «ثمود» بر اثر طغیان، (پیامبران را) تکذیب کردند.

١٢) إِذْ ابْعَثْتَ أَشْقَاهَا

- آنگاه که شقی ترین آنها پیاختاست،

١٣) فَقَالَ لَهُمْ رَسُولُ اللَّهِ نَاقَةَ اللَّهِ وَسُقْيَاهَا

- و فرستاده الهی [= صالح] به آنان گفت: «ناقه خدا [= همان شتری که معجزه الهی بود] را با آبشخورش واگذار بس

(و مزاحم آن نشوید)!»

۱۴) فَكَذِبُوهُ فَعَقَرُوهَا فَدَمْدَمَ عَلَيْهِمْ رِبْعُهُمْ بِذَنْبِهِمْ فَسَوَّاهَا

- "ولی آنها او را تکذیب و ناقه را پی کردند (و به هلاکت رساندند)؛ از این رو پروردگارشان آنها (و سرزمینشان) را بخاطر گناهانشان در هم کویید و با خاک یکسان و صاف کرد!"

۱۵) وَلَا يَخَافُ عَبْيَاهَا

- او هرگز از فرجام این کار [=مجازات ستمگران] بیم ندارد!

سچاره‌های اللیل

س ۹۴ - تعداد آیات ۲۱ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) وَاللَّيْلُ إِذَا يَغْشَى

- قسم به شب در آن هنگام که (جهان را) بپوشاند،

۲) وَالنَّهَارُ إِذَا تَجَلَّى

- و قسم به روز هنگامی که تجلی کند،

۳) وَمَا خَلَقَ الذَّكَرَ وَالْأُنثَى

- و قسم به آن کس که جنس مذکور و مؤنث را آفرید،

۴) إِنَّ سَعْيَكُمْ لَشَتَّى

- که سعی و تلاش شما مختلف است:

۵) فَآمَّا مَنْ أَعْطَى وَآتَقَى

- اما آن کس که (در راه خدا) اتفاق کند و پرهیزگاری پیش گیرد،

٦) وَصَدَقَ بِالْحُسْنَى

- و جزای نیک (الهی) را تصدیق کند،

٧) فَسَيْسِرَةُ الْيُسْرَى

- ما او را در مسیر آسانی قرار می دهیم!

٨) وَأَمَّا مَنْ بَخِلَ وَأَسْتَغْنَى

- اما کسی که بخل ورزد و (از این راه) بی نیازی طلبد،

٩) وَكَذَبَ بِالْحُسْنَى

- و پاداش نیک (الهی) را انکار کند،

١٠) فَسَيْسِرَةُ الْعُسْرَى

- "بزودی او را در مسیر دشواری قرار می دهیم"

١١) وَمَا يُعْنِي عَنْهُ مَالُهُ إِذَا تَرَدَّى

- و در آن هنگام که (در جهنم) سقوط می کند، اموالش به حال او سودی نخواهد داشت!

١٢) إِنَّ عَلَيْنَا لَهُدَى

- به یقین هدایت کردن بر ماست،

١٣) وَإِنَّ لَنَا لَلآخرَةَ وَالْأُولَى

- و آخرت و دنیا از آن ماست،

١٤) فَأَنذِرْتُكُمْ نَارًا تَلَظَّى

- و من شما را از آتشی که زیانه می کشد بیم می دهم،

١٥) لَا يَصْنَأُهَا إِلَّا الْأَشْقَى

- "کسی جز بدیخت ترین مردم وارد آن نمی شود"

١٦) الَّذِي كَذَبَ وَتَوَلَّى

- همان کس که (آیات خدا را) تکذیب کرد و به آن پشت نمود!

١٧) وَسَيِّجَنُهَا الْأَتْقَى

- و بزودی با تقواترین مردم از آن دور داشته می شود،

١٨) الَّذِي يُؤْتِي مَالَهُ يَتَزَكَّى

- همان کس که مال خود را (در راه خدا) می بخشد تا پاک شود.

١٩) وَمَا لِأَحَدٍ عِنْدَهُ مِنْ نِعْمَةٍ تُجْزَىٰ

- و هیچ کس را نزد او حق نعمتی نیست تا بخواهد (به این وسیله) او را جزا دهد،

٢٠) إِلَّا ابْتِغَاءَ وَجْهِ رَبِّهِ الْأَعْلَىٰ

- "بلکه تنها هدفش جلب رضای پروردگار بزرگ اوست؛"

٢١) وَلَسَوْفَ يَرْضَى

- و بزودی راضی و خشنود می شود!

الصحری

س ٩٣ - تعداد آیات ۱۱ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

١) وَالصَّحْرَىٰ

- قسم به روز در آن هنگام که آفتاب برآید (و همه جا را فراگیرد)،

٢) وَاللَّيْلِ إِذَا سَجَدَ

- و سوگند به شب در آن هنگام که آرام گیرد،

۳) مَا وَدَعَكَ رَبِّكَ وَمَا قَلَى

- که خداوند هرگز تو را وانگذاشته و مورد خشم قرار نداده است!

۴) وَلَلَّا خَرَةُ حَيْرٌ لَّكَ مِنَ الْأُولَى

- و مسلمًا آخرت برای تو از دنیا بهتر است!

۵) وَلَسَوْفَ يُعْطِيكَ رَبِّكَ فَتَرْضِى

- و بزودی پروردگارت آنقدر به تو عطا خواهد کرد که خشنود شوی!

۶) أَلَمْ يَجِدْكَ يَتِيمًا فَآوَى

- آیا او تو را یتیم نیافت و پناه داد؟!

۷) وَوَجَدَكَ ضَالًّا فَهَدَى

- و تو را گشده یافت و هدایت کرد.

۸) وَوَجَدَكَ عَائِلًا فَأَغْنَى

- و تو را فقیر یافت و بی نیاز نمود.

۹) فَامَّا الْيَتِيمَ فَلَا تَنْهَرْ

- حال که چنین است یتیم را تحیر مکن،

۱۰) وَأَمَّا السَّائِلَ فَلَا تَنْهَرْ

- و سوال کننده را از خود هران،

۱۱) وَأَمَّا بِنِعْمَةِ رَبِّكَ فَحَدَّثْ

- و نعمتهای پروردگارت را باز گو کن!

سوره الشرح

س. ۹۴ - تعداد آیات ۸ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخایشگر

(۱) أَلَمْ نَشْرَحْ لَكَ صَدْرَكَ

- آیا ما سینه تو را گشاده ساختیم،

(۲) وَوَضَعَنَا عَنْكَ وَزْرَكَ

- و بار سنگین تو را از تو برنداشتیم؟!

(۳) الَّذِي أَنْقَضَ ظَهْرَكَ

- همان باری که سخت بر پشت تو سنگینی می کردا!

(۴) وَرَفَعْنَا لَكَ ذِكْرَكَ

- و آوازه تو را بلند ساختیم!

(۵) فَإِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

- به یقین با (هر) سختی آسانی است!

(۶) إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا

- (آری) مسلمًا با (هر) سختی آسانی است.

(۷) فَإِذَا فَرَغْتَ فَانصِبْ

- پس هنگامی که از کار مهمی فارغ می شوی به مهم دیگری پرداز.

(۸) وَإِلَى رَبِّكَ فَارْجَبْ

- و به سوی پروردگارت توجه کن!

سورة التین

س ۹۵ - تعداد آیات ۸ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

(۱) وَالْتَّيْنِ وَالْزَّيْتُونِ

- قسم به انجیر و زیتون [یا: قسم به سرزمین شام و بیت المقدس].

(۲) وَطُورِ سِينِينَ

- و سوگند به «طور سینین»،

(۳) وَهَذَا الْبَلَدِ الْأَمِينِ

- و قسم به این شهر امن [= مکه].

(۴) لَقَدْ خَلَقْنَا إِلِّيْسَانَ فِي أَحْسَنِ تَقْوِيمٍ

- که ما انسان را در بهترین صورت و نظام آفریدیم.

(۵) ثُمَّ رَدَدْنَاهُ أَسْفَلَ سَافِلِينَ

- سپس او را به پایین ترین مرحله بازگرداندیم.

(۶) إِلَى الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ فَلَهُمْ أَجْرٌ غَيْرُ مَمْنُونٌ

- مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده اند که برای آنها پاداشی تمام نشدنی است!

(۷) فَمَا يُكَذِّبُكَ بَعْدُ بِالدِّينِ

- پس چه چیز سبب می شود که بعد از این همه (دلایل روشن) روز جزا را انکار کنی؟!

(۸) أَئِنَّ اللَّهُ بِأَحْكَمِ الْحَاكِمِينَ

- آیا خداوند بهترین حکم کنندگان نیست؟!

سورة العلق

س ۹۶ - تعداد آیات ۱۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

۱) اقْرَا بِاسْمِ رَبِّكَ الَّذِي خَلَقَ

- بخوان به نام پروردگاری که (جهان را) آفرید،

۲) خَلَقَ الْإِنْسَانَ مِنْ عَلَقٍ

- همان کس که انسان را از خون بسته‌ای خلق کرد!

۳) اقْرَا وَرِبُّكَ الْأَكْرَمُ

- بخوان که پروردگارت (از همه) بزرگوارتر است،

۴) الَّذِي عَلِمَ بِالْقَلْمَنْ

- همان کسی که بوسیله قلم تعلیم نمود،

۵) عَلِمَ الْإِنْسَانَ مَا لَمْ يَعْلَمْ

- و به انسان آنچه را نمی‌دانست یاد داد!

۶) كَلَّا إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيَطْغِي

- چنین نیست (که شما می‌پندارید) به یقین انسان طغیان می‌کند،

۷) أَنْ رَآهُ اسْتَغْنَى

- از اینکه خود را بی نیاز ببیند!

۸) إِنَّ إِلَيْ رَبِّكَ الرُّجْعَى

- و به یقین باز گشت (همه) به سوی پروردگار تو است!

۹) أَرَأَيْتَ الَّذِي يَنْهَىٰ

- به من خبر ده آیا کسی که نهی می کند،

۱۰) عَبْدًا إِذَا صَلَّىٰ

- بنده ای را به هنگامی که نماز می خواند (آیا مستحق عذاب الهی نیست)؟!

۱۱) أَرَأَيْتَ إِنْ كَانَ عَلَى الْهُدَىٰ

- به من خبر ده اگر این بنده به راه هدایت باشد،

۱۲) أَوْ أَمْرَ بِالثَّقَوْىٰ

- یا مردم را به تقدیر فرمان دهد (آیا نهی کردن او سزاوار است)؟!

۱۳) أَرَأَيْتَ إِنْ كَذَّبَ وَتَوَلَّىٰ

- به من خبر ده اگر (این طغیانگر) حق را انکار کند و به آن پشت نماید (آیا مستحق مجازات الهی نیست)؟!

۱۴) أَلَمْ يَعْلَمْ بِأَنَّ اللَّهَ يَرَىٰ

- آیا او ندانست که خداوند (همه اعمالش را) می بیند؟!

۱۵) كَلَّا لَئِنْ لَمْ يَنْتَهِ لَنَسْفَعًا بِالنَّاصِيَةِ

- چنان نیست که او خیال می کند، اگر دست از کار خود برندارد، ناصیه اش [=موی پیش سرش] را گرفته (و به سوی عذاب می کشانیم)،

۱۶) نَاصِيَةٌ كَادِيَةٌ خَاطِئَةٌ

- همان ناصیه دروغگوی خطاکار را!!

۱۷) فَلْيَدْعُ نَادِيَه

- سپس هر که را می خواهد صدا بزند (تا یاریش کند)!

۱۸) سَنَدْعُ الزَّبَانِيَةَ

- ما هم بزودی مأموران دوزخ را صدا می زنیم (تا او را به دوزخ افکنند)!

١٩) كَلَّا لَا تُطِعْهُ وَاسْجُدْ وَاقْتَرِبْ

- «چنان نیست (که آن طفیانگر می‌پندارد)؛ هرگز او را اطاعت مکن، و سجده نما و (به خدا) تقرّب جوی!»

سورة القدر

س۹۷- تعداد آیات ۵- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخاشایشگر

١) إِنَّا أَنْزَلْنَاهُ فِي لَيْلَةِ الْقَدْرِ

- ما آن [= قرآن] را در شب قدر نازل کردیم!

٢) وَمَا أَدْرَاكَ مَا لَيْلَةُ الْقَدْرِ

- و تو چه می‌دانی شب قدر چیست؟!

٣) لَيْلَةُ الْقَدْرِ خَيْرٌ مِّنْ أَلْفِ شَهْرٍ

- شب قدر بهتر از هزار ماه است!

٤) تَنَزَّلُ الْمَلَائِكَةُ وَالرُّوحُ فِيهَا بِإِذْنِ رَبِّهِمْ مِّنْ كُلِّ أَمْرٍ

- فرشتگان و «روح» در آن شب به اذن پروردگارشان برای (تقدیر) هر کاری نازل می‌شوند.

٥) سَلَامٌ هِيَ حَتَّىٰ مَطْلَعِ الْفَجْرِ

- شی است سرشار از سلامت (و برکت و رحمت) تا طلوع سپیده!

سُورَةُ الْبَيْنَةِ

س-۹۸- تعداد آیات ۸- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششند پخشایشگر

۱) لَمْ يَكُنِ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ مُنَفَّكِينَ حَتَّىٰ تَأْتِيهِمُ
الْبَيْنَةُ

- کافران از اهل کتاب و مشرکان (می گفتند): دست از آیین خود بر نمی دارند تا دلیل روشنی برای آنها بباید،

۲) رَسُولُ مَنَّ اللَّهِ يَتْلُو صُحْقًا مُّظَهَّرًا

- پیامبری از سوی خدا (باید) که صحیفه های پاکی را (بر آنها) بخواند،

۳) فِيهَا كُتُبٌ قَيِّمةٌ

- و در آن نوشته های صحیح و پرازشی باشد! (ولی هنگامی که آمد ایمان نیاوردند، مانند اهل کتاب).

۴) وَمَا تَفَرَّقَ الَّذِينَ أُوتُوا الْكِتَابَ إِلَّا مِنْ بَعْدِ مَا جَاءَتْهُمُ الْبَيْنَةُ

- اهل کتاب (نیز در دین خدا) اختلاف نکردند مگر بعد از آنکه دلیل روشن برای آنان آمد!

۵) وَمَا أُمِرُوا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءٌ وَيَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا
الزَّكَاةَ وَذَلِكَ دِينُ الْقَيِّمةِ

- "و به آنها دستوری داده نشده بود جز اینکه خدا را پیرستند در حالی که دین خود را برای او خالص کنند و از شرک به توحید بازگردند، نماز را برپا دارند و زکات را پردازند؛ و این است آیین مستقیم و پایدار!"

۶) إِنَّ الَّذِينَ كَفَرُوا مِنْ أَهْلِ الْكِتَابِ وَالْمُشْرِكِينَ فِي نَارِ جَهَنَّمَ خَالِدِينَ فِيهَا
أُولَئِكَ هُمُ شَرُّ الْبَرِّيَّةِ

- "کافران از اهل کتاب و مشرکان در آتش دوز خند، جاودانه در آن می مانند؛ آنها بدترین مخلوقاتند!"

۷) إِنَّ الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ أُولَئِكَ هُمُ خَيْرُ الْبَرِّيَّةِ

- (اما) کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام دادند، بهترین مخلوقات (خدا) بند!

۸) جَزَأُوهُمْ عِنْدَ رَبِّهِمْ جَنَّاتٌ عَدْنٌ تَجْرِي مِنْ تَحْتِهَا الْأَنْهَارُ خَالِدِينَ فِيهَا أَبَدًا

رَضِيَ اللَّهُ عَنْهُمْ وَرَضُوا عَنْهُ ذَلِكَ لِمَنْ خَشِيَ رَبَّهُ

- "پاداش آنها نزد پروردگارشان باگهای بهشت جاویدان است که نهرها از زیر درختانش جاری است؛ همیشه در آن می مانند! (هم) خدا از آنها خشنود است و (هم) آنها از خدا خشنودند؛ و این (مقام والا) برای کسی است که از پروردگارش بترسد!"

سُبْرُكَ الْبَرِّيَّةِ

س ۹۹- تعداد آیات ۸- محل نزول مدینه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

۱) إِذَا زُلْزِلتِ الْأَرْضُ زُلْزَالَهَا

- هنگامی که زمین شدیداً به لرزه درآید،

۲) وَأَخْرَجَتِ الْأَرْضُ أُثْقَالَهَا

- و زمین بارهای سنگینش را خارج سازد!

۳) وَقَالَ إِلَيْنَا سَمَاءُ مَا لَهَا

- و انسان می گوید: «زمین را چه می شود (که این گونه می لرزد؟)!»

۴) يَوْمَئِذٍ تُحَدَّثُ أَخْبَارَهَا

- «در آن روز زمین تمام خبرهایش را باز گو می کند!»

۵) بِأَنَّ رَبَّكَ أَوْحَى لَهَا

- چرا که پروردگارت به او وحی کرده است!

۶) يَوْمَئِذٍ يَصُدُّرُ النَّاسُ أَشْتَأْتَأْ لَيْرُوا أَعْمَالَهُمْ

- در آن روز مردم بصورت گروههای پراکنده (از قبرها) خارج می شوند تا اعمالشان به آنها نشان داده شود!

۷) فَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُ

- پس هر کس هموزن ذرهای کار خیر انجام دهد آن را می بیند!

۸) وَمَنْ يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُ

- و هر کس هموزن ذرهای کار بد کرده آن را می بیند!

سیوره المعاطیات

س ۱۰۰ - تعداد آیات ۱۱ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششند بخشایشگر

۱) وَالْعَادِيَاتِ ضَبْحًا

- سوگند به اسیان دونده (مجاهدان) در حالی که نفس زنان به پیش می رفتند،

۲) فَالْمُورِيَاتِ قَدْحًا

- و سوگند به افروزندگان جرقه آتش (در برخورد سمهایشان با سنگهای بیابان) ،

۳) فَالْمُغْيِرَاتِ صُبْحًا

- و سوگند به هجوم آوران سپیده دم

۴) فَأَثَرْنَ بِهِ نَفْعًا

- که گرد و غبار به هر سو پراکندند،

۵) فَوَسْطَنَ بِهِ جَمْعًا

- و (ناگهان) در میان دشمن ظاهر شدند،

۶) إِنَّ الْإِنْسَانَ لِرَبِّهِ لَكَنُودٌ

- "که انسان در برابر نعمت‌های پرورده‌گارش بسیار ناسپاس و بخیل است؛"

۷) وَإِنَّهُ عَلَى ذَلِكَ لَشَهِيدٌ

- و او خود (نیز) بر این معنی گواه است!

۸) وَإِنَّهُ لُحْبُ الْخَيْرِ لَشَدِيدٌ

- و او علاقه شدید به مال دارد!

۹) أَفَلَا يَعْلَمُ إِذَا بُعْثَرَ مَا فِي الْقُبُورِ

- آیا نمی‌داند در آن روز که تمام کسانی که در قبرها هستند برانگیخته می‌شوند،

۱۰) وَحُصِّلَ مَا فِي الصُّدُورِ

- و آنچه در درون سینه‌هast آشکار می‌گردد،

۱۱) إِنَّ رَبِّهِمْ بِهِمْ يَوْمَئِذٍ لَّخَيْرٌ

- در آن روز پرورده‌گارشان از آنها کاملاً باخبر است!

سورة القارعه

س۱۰- تعداد آیات ۱۱- محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششند بخایشگر

۱) القارعهُ

- آن حادثه کوینده،

۲) مَا الْقَارِعَةُ

- و چه حادثه کوینده‌ای!

۳) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْقَارِعَةُ

- و تو چه می‌دانی که حادثه کوینده چیست؟! (آن حادثه همان روز قیامت است!)

۴) يَوْمَ يَكُونُ النَّاسُ كَالْفَرَّاشِ الْمَئُوثِ

- روزی که مردم مانند پروانه‌های پراکنده خواهد بود،

۵) وَتَكُونُ الْجَبَالُ كَالْعِهْنِ الْمَفُوشِ

- و کوه‌ها مانند پشم رنگین حلأجی شده می‌گردند!

۶) فَأَمَّا مَنْ ثَقَلَتْ مَوَازِينُهُ

- اما کسی که (در آن روز) ترازوه‌های اعمالش سنگین است،

۷) فَهُوَ فِي عِيشَةِ رَاضِيَةٍ

- در یک زندگی خشنود‌کننده خواهد بود!

۸) وَأَمَّا مَنْ خَفَّتْ مَوَازِينُهُ

- اما کسی که ترازوه‌ایش سبک است،

٩) فَأَمْمُهُ هَاوِيَةُ

- پناهگاهش «هاویه» = [دوزخ] است!

١٠) وَمَا أَدْرَاكَ مَا هَيَّهُ

- تو چه می دانی «هاویه» چیست؟!

١١) نَارُ حَامِيَةُ

- آتشی است سوزان!

سورة التکاثر

س-١٠٢ - تعداد آیات ۸ - محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخشایشگر

١) أَلْهَاكُمُ التَّكَاثُرُ

- افزوں طلبی (و تفاخر) شما را به خود مشغول داشته (و از خدا غافل نموده) است.

٢) حَتَّىٰ زُرْتُمُ الْمَقَابِرَ

- تا آجیا که به دیدار قبرها رفتید (و قبور مردگان خود را برشمردید و به آن افتخار کردید)!

٣) كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ

- چنین نیست که می پندارید، (آری) بزودی خواهید دانست!

٤) ثُمَّ كَلَّا سَوْفَ تَعْلَمُونَ

- "باز چنان نیست که شما می پندارید؛ بزودی خواهید دانست!"

٥) كَلَّا لَوْ تَعْلَمُونَ عِلْمَ الْيَقِينِ

- "چنان نیست که شما خیال می کنید؛ اگر شما علم اليقین (به آخرت) داشتید (افزون طلبی شما را از خدا غافل نمی کرد)!"

٦) لَتَرَوْنَ الْجَحِيمَ

- قطعاً شما جهنم را خواهید دید!

٧) ثُمَّ تَرَوْنَهَا عَيْنَ الْيَقِينِ

- سپس (با ورود در آن) آن را به عین اليقین خواهید دید.

٨) ثُمَّ لَتُسْأَلُنَّ يَوْمَئِذٍ عَنِ النَّعِيمِ

- سپس در آن روز (همه شما) از نعمتهایی که داشته‌اید بازرسی خواهید شد!

الْعَصْرُ

س ۱۰۳ - تعداد آیات ۳ - محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

١) وَالْعَصْرُ

- به عصر سوگند،

٢) إِنَّ الْإِنْسَانَ لَفِي خُسْرٍ

- "که انسانها همه در زیانند؛"

۳) إِلَّا الَّذِينَ آمَنُوا وَعَمِلُوا الصَّالِحَاتِ وَتَوَاصَوْا بِالْحَقِّ وَتَوَاصَوْا بِالصَّبَرِ

- مگر کسانی که ایمان آورده و اعمال صالح انجام داده‌اند، و یکدیگر را به حق سفارش کرده و یکدیگر را به شکیابی و استقامت توصیه نموده‌اند!

سَبَرُكَ اللَّهُمَّ إِنِّي

س ۱۰۴ - تعداد آیات ۹ - محل نزول مکه

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) وَيَلِ لِكُلِّ هُمَزَةٍ لَمَرَةٍ

- وای بر هر عیبجوی مسخره کننده‌ای!

۲) الَّذِي جَمَعَ مَالًا وَعَدَّهُ

- همان کس که مال فراوانی جمع آوری و شماره کرده (بی آنکه مشروع و نامشروع آن را حساب کند)!

۳) يَحْسَبُ أَنَّ مَالَهُ أَخْلَدَهُ

- او گمان می‌کند که اموالش او را جاودانه می‌سازد!

۴) كَلَّا لِيَنْبَذَنَ فِي الْحُطْمَةِ

- «چنین نیست که می‌پندارد؛ بزودی در «حُطمه» [= آتشی خرد کننده] پرتاب می‌شود!»

۵) وَمَا أَدْرَاكَ مَا الْحُطْمَةُ

- و تو چه می‌دانی «حُطمه» چیست؟!

۶) نَارُ اللَّهِ الْمُوْقَدَةُ

- آتش برافروخته الهی است،

٧) الَّتِي تَطْلُعُ عَلَى الْأَفْئِدَةِ

- آتشی که از دلها سرمی زند!

٨) إِنَّهَا عَلَيْهِمْ مُّؤْصَدَةٌ

- این آتش بر آنها فروپسته شده،

٩) فِي عَمَدٍ مُّمَدَّدَةٍ

- در ستونهای کشیده و طولانی!

سورة الفیل

س-۱۰۵- تعداد آیات ۵- محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخاشیشگر

١) أَلَمْ تَرَ كَيْفَ فَعَلَ رَبُّكَ بِأَصْحَابِ الْفَيْلِ

- آیا ندیدی رگارت با فیل سواران [= لشکر ابرهه که برای نابودی کعبه آمده بودند] چه کرد؟!

٢) أَلَمْ يَجْعَلْ كَيْدَهُمْ فِي تَضْلِيلٍ

- آیا نقشه آنها را در ضلالت و تباہی قرار نداد؟!

٣) وَأَرْسَلَ عَلَيْهِمْ طَيْرًا أَبَايِلَ

- و بر سر آنها پرنده‌گانی را گروه گروه فرستاد،

٤) تَرْمِيهِمْ بِحِجَارَةٍ مِّنْ سِجِّيلٍ

- "که با سنگهای کوچکی آنان را هدف قرار می‌دادند؛"

۵) فَجَعَلْنَاهُمْ كَعَصْفٍ مَّاً كُولٌ

- سرانجام آنها را همچون کاه خورده شده (و متلاشی) قرار داد!

سُورَةِ الْقُرْيَشٍ

س ۱۰۶ - تعداد آیات ۴ - محل نزول مکده

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشايشگر

۱) لَيْلَاتِ قُرْيَشٍ

- (کیفر لشکر فیلسواران) بخاطر این بود که قریش (به این سرزمین مقدس) الفت گیرند (و زمینه ظهور پیامبر فراهم شود) !

۲) إِلَيْهِمْ رِحْلَةَ الشَّتَاءِ وَالصَّيفِ

- الفت آنها در سفرهای زمستانه و تابستانه (و بخاطر این الفت به آن بازگردند) !

۳) فَلَيَعْبُدُوا رَبَّ هَذَا الْبَيْتِ

- پس (بیشکرانه این نعمت بزرگ) باید پروردگار این خانه را عبادت کنند،

۴) الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِّنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِّنْ خَوْفٍ

- همان کس که آنها را از گرسنگی نجات داد و از ترس و نامنی ایمن ساخت.

سورة الماعون

س ۱۰۷ - تعداد آیات ۷ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخشایشگر

۱) أَرَأَيْتَ الَّذِي يُكَذِّبُ بِالْدِينِ

- آیا کسی که روز جزا را پیوسته انکار می کند دیدی؟

۲) فَذَلِكَ الَّذِي يَدْعُ الْيَتَمَ

- او همان کسی است که یتیم را با خشونت می راند.

۳) وَلَا يَحْضُرُ عَلَى طَعَامِ الْمِسْكِينِ

- و (دیگران را) به اطعام مسکین تشویق نمی کند!

۴) فَوَيْلٌ لِلْمُصَلَّيِّنَ

- پس وای بر نماز گزارانی که...

۵) الَّذِينَ هُمْ عَن صَلَاتِهِمْ سَاهُونَ

- در نماز خود سهل انگاری می کنند.

۶) الَّذِينَ هُمْ يُرَأُونَ

- همان کسانی که ریا می کنند.

۷) وَيَمْنَعُونَ الْمَاعُونَ

- و دیگران را از وسایل ضروری زندگی منع می نمایند!

سورة الکوثر

س ۱۰۸ - تعداد آیات ۳ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

(۱) إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوَافِرَ

- ما به تو کوثر [= خیر و برکت فراوان] عطا کردیم!

(۲) فَصَلِّ لِرَبِّكَ وَأَنْحِرْ

- پس برای پروردگارت نماز بخوان و قربانی کن!

(۳) إِنَّ شَائِئَكَ هُوَ الْأَبْتَرُ

- (و بدان) دشمن تو قطعاً بریده نسل و بی عقب است!

سورة الکافرون

س ۱۰۹ - تعداد آیات ۶ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششندۀ بخایشگر

(۱) قُلْ يَا أَيُّهَا الْكَافِرُونَ

- بگو: ای کافران!

۲) لَا أَعْبُدُ مَا تَعْبُدُونَ

- آنچه را شما می پرستید من نمی پرستم!

۳) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ

- و نه شما آنچه را من می پرستم می پرستید،

۴) وَلَا أَنَا عَابِدٌ مَا عَبَدْتُمْ

- و نه من هرگز آنچه را شما پرستش کرده اید می پرستم،

۵) وَلَا أَنْتُمْ عَابِدُونَ مَا أَعْبُدُ

- "ونه شما آنچه را که من می پرستم پرستش می کنید؛"

۶) لَكُمْ دِينُكُمْ وَلِيَ دِينِ

- (حال که چنین است) آیین شما برای خودتان، و آیین من برای خودم!

سورة النصر

س ۱۱۰ - تعداد آیات ۳ - محل نزول مدینه

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشندۀ بخاشیشگر

۱) إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللّٰهِ وَالْفُتُحُ

- هنگامی که باری خدا و پیروزی فرارسد،

۲) وَرَأَيْتَ النَّاسَ يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللّٰهِ أَفْوَاجًا

- و بینی مردم گروه گروه وارد دین خدا می شوند،

۳) فَسَبِّحْ بِحَمْدِ رَبِّكَ وَاسْتَغْفِرْهُ إِنَّهُ كَانَ تَوَآءِيَا

- پروردگارت را تسپیح و حمد کن و از او آمرزش بخواه که او بسیار توبه‌پذیر است!

سورة المد

س ۱۱۱ - تعداد آیات ۵ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند پخشندۀ بخشایشگر

۱) تَبَّتْ يَدَا أَبِي لَهَبٍ وَتَبَّ

- پریده پاد هر دو دست ابولهب (و مرگ بر او پاد) !

۲) مَا أَغْنَى عَنْهُ مَالُهُ وَمَا كَسَبَ

- هرگز مال و ثروتش و آچه را به دست آورد به حالش سودی نبخشید!

۳) سَيَصْلَى نَارًا ذَاتَ لَهَبٍ

- "و بزوی وارد آتشی شعلهور و پرهیب می‌شود؛"

۴) وَأَمْرَأُهُ حَمَالَةُ الْحَطَبِ

- و (نیز) همسرش، در حالی که هیزم کش (دوخ) است.

۵) فِي جِيدِهَا حَبْلٌ مِّنْ مَسَدٍ

- و در گردنش طنابی است از لیف خرما!

سوره الْاَخْلَاصُ

س ۱۱۲ - تعداد آیات ۴ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشایشگر

۱) قُلْ هُوَ اللّٰهُ أَحَدٌ

- "بگو: خداوند، یکتا و یگانه است؛"

۲) اللّٰهُ الصَّمَدُ

- "خداوندی است که همه نیازمندان قصد او می‌کنند؛"

۳) لَمْ يَلِدْ وَلَمْ يُوْلَدْ

- (هرگز) نزاد، و زاده نشد،

۴) وَلَمْ يَكُنْ لَّهُ كُفُوًا أَحَدٌ

- و برای او هیچگاه شیبه و مانندی نبوده است!

سوره الْفَاتِحَةُ

س ۱۱۳ - تعداد آیات ۵ - محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخششده بخاشایشگر

۱) قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ

- بگو: پناه می‌برم به پروردگار سپیده صبح،

۲) مِن شَرٍّ مَا خَلَقَ

- "از شر تمام آنچه آفریده است؛"

۳) وَمِن شَرٍّ غَاسِقٍ إِذَا وَقَبَ

- "و از شر هر موجود شرور هنگامی که شبانه وارد می‌شود؛"

۴) وَمِن شَرِّ النَّفَاثَاتِ فِي الْأَعْدَادِ

- "و از شر آنها که با افسون در گره‌ها می‌دمند (و هر تصمیمی را سست می‌کنند)؛"

۵) وَمِن شَرِّ حَاسِدٍ إِذَا حَسَدَ

- و از شر هر حسودی هنگامی که حسد می‌ورزد!

سوره الناس

سـ ۱۱۴ – تعداد آیات ۶ – محل نزول مکہ

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ

- به نام خداوند بخشنده بخشایشگر

۱) قُلْ أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ

- بگو: پناه می‌برم به پروردگار مردم،

۲) مَلِكِ النَّاسِ

- به مالک و حاکم مردم،

۳) إِلَهِ النَّاسِ

- به (خدا و) معبد مردم،

۴) مِنْ شَرِّ الْوَسْوَاسِ الْخَنَّاسِ

- از شر وسوسه گر پنهانکار،

۵) الَّذِي يُوَسِّعُ فِي صُدُورِ النَّاسِ

- که در درون سینه انسانها وسوسه می کند،

۶) مِنَ الْجِنَّةِ وَالنَّاسِ

- خواه از جن باشد یا از انسان!

دعای امام سجاد علیه السلام پس از ختم قرآن کریم

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَعْتَنَّنِي عَلَى خَتْمِ كِتَابِكَ الَّذِي أَنْزَلْتَهُ نُورًا، وَ جَعَلْتَهُ مُهِمَّنَا
عَلَى كُلِّ كِتَابٍ أَنْزَلْتَهُ، وَ فَضَّلْتَهُ عَلَى كُلِّ حَدِيثٍ قَصَصْتَهُ.

خدایا مرا توفیق دادی که تلاوت کتاب تو را به پایان رساندم نوری درخشنان فرو فرستادی و گواه بر کتب
دیگر گردانیدی و بر هر کلامی که بر خلق خواندی برتری دادی.

وَ فُرْقَانًا فَرَقْتَ بِهِ بَيْنَ حَلَالِكَ وَ حَرَامِكَ، وَ قُرْآنًا
أَعْرَبْتَ بِهِ عَنْ شَرَائِعِ أَحْكَامِكَ وَ كِتَابًا فَصَلَّتْهُ لِعِبَادِكَ تَفْصِيلًا،
وَ وَحْيًا أَنْزَلْتَهُ عَلَى نَبِيِّكَ مُحَمَّدٍ صَلَّوْاتُكَ عَلَيْهِ وَ آلِهِ تَنْزِيلًا.

فرقان است که بدان حلال را از حرام جدا کرده. قرآن است که شرایع و احکام خود را در آن آشکار
نمودی،

کتابی است برای بندگان شکافته و روشن. و وحی است که بر پیغمبرت محمد صلی الله علیه و آله
فرستادی.

وَ جَعَلْتَهُ نُورًا نَهْتَدِي مِنْ ظُلْمِ الضَّلَالِ وَ الْجَهَالَةِ بِاتِّبَاعِهِ، وَ شَفَاءً لِمَنْ
أَنْصَتَ بِهِمِ التَّصْدِيقَ إِلَى اسْتِمَاعِهِ، وَ مِيزَانَ قِسْطِ لَا يَحِيفُ عَنِ الْحَقِّ
إِسَانُهُ، وَ نُورَ هُدَى لَا يَطْفَأُ عَنِ الشَّاهِدِينَ بُرْهَانُهُ، وَ عِلْمَ نَجَاهِ لَا
يَضِلُّ مَنْ أَمَّ قَصْدَ سُتْتِهِ، وَ

لَا تَنَالُ أَيْدِي الْهَلَكَاتِ مَنْ تَعْلَقَ بِعُرُوهَ عِصْمَتِهِ.

روشنانی است که برافروختی تا ما به فروغ آن در تاریکهای ضلالت و جهل راه پاییم درمان درد آن کس
کردی که از روی اندیشه بدان گوش فرا دهد و با تصدیق آن را بشنوید. ترازی دقيق و درستی است که
زبانه آن به چپ و راست نمی گراید چرا غ هدایتی است که فروغ آن در نظر بینندگان خاموش نمی گردد.

رأیت نجاتی است که هر کس در بی آن رود گمراه نمی شود و هر که چنگ در گوش عصمت او زند دست
هلاکت بر او چیره نگردد.

اللَّهُمَّ فَإِذَا أَفْدَتَنَا الْمَعْوَنَةَ عَلَىٰ تِلَاقِتِهِ، وَ سَهَّلْتَ جَوَاسِيَ السَّبِيلَ بِحُسْنِ
عِبَارَتِهِ، فَاجْعَلْنَا مِمْنُ يَرْعَاهُ حَقَّ رِعَايَتِهِ، وَ يَدِينُ لَكَ بِاعْتِقادِ التَّسْلِيمِ
لِمُحْكَمِ آيَاتِهِ، وَ يُفْزِعَ إِلَى الْإِقْرَارِ بِمُتَشَابِهِ، وَ مُوضَحَاتِ يَبْيَانِهِ.

خدایا اکنون که توفیق تلاوت به ما مرحمت فرمودی و خشونت زیان ما را به سلاست عبارت آن نرم
کردی، ما را از آن گروه گردان که رعایت آن نیز چنانکه باشد کردند و منقاد تو گشتند، آیات محکم قرآن
را از روی اعتقاد گردن نهادند، هم به متشابه آن ایمان آورندند و هم به ادله روشن.

اللَّهُمَّ إِنَّكَ أَنْزَلْتَهُ عَلَىٰ نَبِيِّكَ مُحَمَّدَ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَ آلِهِ مُجْمَلًا ، وَ
الْهَمَةُ عِلْمٌ عَجَابِيهِ مُكَمَّلًا ، وَ وَرَتَتْنَا عِلْمَهُ مُفَسِّرًا ، وَ فَضَلَّتْنَا عَلَىٰ مِنْ
جَهَلِ عِلْمٍ ، وَ قَوَّيْنَا عَلَيْهِ لِتَرْفَعَنَا فَوْقَ مِنْ لَمْ يُطِقِ حَمْلَهُ.

خدایا بر پیغمبرت محمد صلی الله علیه و آله و جملگی آن را فرو فرستادی و همه عجائب آن را به او
الهام فرمودی و تفسیر آن را به ما به میراث دادی و ما را بر کسی که علم قرآن نداری برتری بخشیدی
نیروی ما را از او افزون کردی و رتبه ما را والاتر از او گردانیدی که تاب تحمل این علم نداشت.

اللَّهُمَّ فَكَمَا جَعَلْتَ قُلُوبَنَا لَهُ حَمَلَهُ، وَ عَرَفْنَا بِرَحْمَتِكَ شَرَفَهُ وَ فَضْلَهُ ،
فَصَلَّى عَلَىٰ مُحَمَّدٍ الْخَطِيبِ بِهِ ، وَ عَلَىٰ آلِهِ الْخُزَانِ لَهُ ، وَ اجْعَلْنَا مِمْنُ
يَعْرُفُ بِأَنَّهُ مِنْ عِنْدِكَ حَتَّىٰ لَا يُعَارِضَنَا الشَّكُّ فِي تَصْدِيقِهِ ، وَ لَا
يَخْتَلِجَنَا الرَّيْغُ عَنْ قَصْدِ طَرِيقِهِ .

خدایا! همچنانکه دل ما را برای نگاهداری قرآن شایسته دیدی و بزرگی و فضل آن را به ما شناساندی
پس بر محمد که نخست مردم را بدان پند داد و بر خاندان او که گنجوران علم ویند درود فرست و ما را از

زمره‌ی آن گروه گردن که قرآن را از جانب تو می‌دانند تا در اینمان ما شک راه نیابد و از راه راست

متصرف نشویم

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعُلْنَا مِمَّنْ يَعْتَصِمُ بِحَبْلِهِ، وَ
يَأْوِي مِنَ الْمُتَشَابِهَاتِ إِلَى حِرْزِ مَعْقِلِهِ، وَيَسْكُنُ فِي ظِلِّ جَنَاحِهِ
، وَيَهْتَدِي بِضَوْءِ صَبَاحِهِ، وَيَقْتَدِي بِتَبَلُّجِ إِسْفَارِهِ، وَيَسْتَصْبِحُ
بِمِصْبَاحِهِ، وَلَا يَلْتَمِسُ الْهُدَى فِي غَيْرِهِ.

خدایا! درود بر محمد و آل او فرست و ما را از آن کسان قرار ده که چنگ در رسیمان قرآن زنند. در حوادث شهنه‌ناک به سنگر محکم آن پنهان برند و در زیر سایه‌ی بال او بیاسایند و چون روشنی بامداد بدرو راه شناسند و مانند پرتو تابناک سپیددهم پیروی دستور او کنند و از فروع چراغ او روشن شوند و راه حق از غیر اونجویند.

اللَّهُمَّ وَ كَمَا نَصَبْتَ بِهِ مُحَمَّداً عَلَمًا لِلدَّلَالِ عَلَيْكَ ، وَ أَهْجَبْتَ بِاللهِ سُبْلَ
الرِّضا إِلَيْكَ ، فَصَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعُلِ الْقُرْآنَ وَسِيلَهُ لَنَا إِلَى
أَشْرَفِ مَنَازِلِ الْكَرَامَةِ، وَ سُلِّمَا نَعْرُجُ فِيهِ إِلَى مَحَلِّ السَّلَامَةِ، وَ سَبِّيَا
نُجْزَى بِهِ النِّجَاهَ فِي عَرْصَهِ الْقِيَامَهِ، وَ ذَرِيعَهُ تَقدُّمُ بِهَا عَلَى نَعِيمِ دَارِ
الْمُقَامَهِ.

خدایا! همچنانکه محمد صلی الله علیه و آله را به سبب قرآن چون علم هدایت برآفرانشتب تا به سوی تو راه نماید و خاندان او را در روشنی پسندیده سالک گردانیدی پس بر محمد و آل او درود فرست و قرآن را دست آویزی گردن برای ما که به والاترین منازل کرامت رسیم و نزدبانی که تا جایگاه امن و آسایش بالا رویم و به پاداش آن در عرصه‌ی قیامت رستگار شویم و به موجب آن به نعمت سرای جاودانی درآیم.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاحْطُطْ بِالْقُرْآنِ عَنَّا ثُقلَ الْأَوْزَارِ ، وَ
هَبْ لَنَا حُسْنَ شَمَائِلِ الْأَبْرَارِ ، وَ اقْفُ بِنَا آثارَ الَّذِينَ قَامُوا لَكَ بِهِ آنَاءَ

اللَّيْلِ وَ أَطْرَافَ النَّهَارِ حَتَّىٰ تُظَهِّرَنَا مِنْ كُلِّ دَنَسٍ بِتَطْهِيرِهِ، وَ تَقْفُوَ بِنا
آثَارَ الَّذِينَ اسْتَضَأُوا بِنُورِهِ، وَ لَمْ يُلْهِمُ الْأَمْلَ عنِ الْعَمَلِ فَيَقْطَعُهُمْ
بِخُدُعِ غُرُورِهِ.

خدایا درود بر محمد و آل او فرست و بار گناهان را به سبب قرآن از دوش ما فروافکن و ما را خصال نیکوکاران پخش و پیرو آنان گردان که در ساعات شب و آغاز و انجاز هر روز به عبادت تو برمی خیزند تا به برکت آن ما را از هر آسودگی پاک کنی، و تابع آنها قرار ده که از روشنی او بهره مند شدند و آرزوی دنیا ایشان را از عمل آخرت باز نداشت و به فسون و نیرنگ فریشان نداد تا از کار درمانند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْعُلِ الْقُرْآنَ لَنَا فِي ظُلْمِ اللَّيَالِيِّ مُؤْنِسًا
، وَ مِنْ نِزَغَاتِ الشَّيْطَانِ وَ خَطَرَاتِ الْوَسَائِسِ حَارِسًا ، وَ لَا قَدَمَنَا عَنْ
نَقْلِهَا إِلَى الْمَعَاصِي حَابِسًا ، وَ لَا سِنَتَنَا عَنِ الْخَوْضِ فِي الْبَاطِلِ مِنْ غَيْرِ
مَا آفَهُ مُخْرِسًا ، وَ لِجَوَارِحِنَا عَنِ اقْتِرَافِ الْأَثَامِ زَاجِرًا ، وَ لِمَا طَوَّتِ
الْفَفَلَهُ عَنَا مِنْ تَصْفُحِ الْاعْتِبَارِ نَاسِرًا ، حَتَّىٰ تُوَصِّلَ إِلَىٰ قُلُوبِنَا فَهُمْ
عَجَائِيهِ ، وَ زَوَاجِرَ أَمْتَالِهِ الَّتِي ضَعَفَتِ الْجِبَالُ الرَّوَاسِيِّ عَلَىٰ صَلَابَتِهَا
عَنِ احْتِمَالِهِ .

خدایا درود بر محمد و آل او فرست و قرآن را در تاریکهای شباهی تیره مونس ما کن و آن را پاسدار ما گردان که از نیرنگ شیطان و وسوسه‌ی او ما را نگاهدارد و پای ما را از رفتن به سوی معاصی بریندد و زیان ما را از بیهوده‌گوئی بی‌گزند و آسیب گنگ گرداند و اعضای تن ما را از گناهان باز دارد و آنجه را که برده‌ی غفلت درنوردیده از دیده‌ی اعتبار او پنهان کرده است بگشاید تا دلهای عجایب آن را نیک دریابد، و امثال عتاب‌آمیز آن که کوههای سخت از حمل آن عاجزند در دل ما نشینند.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَىٰ مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَأَدِمْ بِالْقُرْآنِ صَلَاحَ ظَاهِرِنَا ، وَ احْجُبْ

بِهِ خَطْرَاتِ الْوَسَائِسِ عَنْ صِحَّةِ ضَمَائِرِنَا ، وَ اغْسِلْ بِهِ دَرَنَ قُلُوبِنَا وَ عَلَائِقَ أَوْزَارِنَا ، وَ اجْمَعْ بِهِ مُتَشَّرِّأُمُورِنَا ، وَ أَرْوِ بِهِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ظَمَاءُ هَوَاجِرِنَا ، وَ اكْسِنَا بِهِ حُلَّ الْأَمَانِ يَوْمَ الْفَرْعِ الْأَكْبَرِ فِي نُشُورِنَا .

خدایا درود بر محمد و آل او فرست و به قرآن ظاهر ما را آراسته دار. و صفحه‌ی اندیشه‌ی ما را از وسوسه‌ها پاک کن و آلو دگی دلهای ما را به قرآن بشوی و بند بار سنگین گناه را از ما بگسل و پریشانی کارهای ما را به سامان آور، و آن هنگام که هنگامه‌ی عرض اعمال است در گرمگاه روز قیامت سوز شنگی ما را به قرآن فرو نشان، و در سهمناکترین روز که رستاخیز ماست به سبب قرآن جامدی امان بر ما بیوشان.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَاجْبُرْ بِالْقُرْآنِ خَلَقَنَا مِنْ عَدَمِ
الْإِمْلَاقِ، وَسُقْ إِلَيْنَا بِهِ رَغْدَ الْعَيْشِ وَخِصْبَ سَعَهِ الْأَرْزَاقِ، وَ
جَنَّبْنَا بِهِ الضَّرَّابَ الْمَذْمُومَةَ وَمَدَانِيَ الْأَخْلَاقِ، وَاعْصِمْنَا بِهِ مِنْ هُوَ
الْكُفْرِ وَدَوَاعِي النِّفَاقِ حَتَّى يَكُونَ لَنَا فِي الْقِيَامَةِ إِلَى رِضْوَانِكَ
وَجَنَانِكَ قَائِدًا، وَلَنَا فِي الدُّنْيَا عَنْ سُخْطَكَ وَ تَعْدِي

حُدُودِكَ ذَائِدًا، وَلَمَا عَنْدَكَ بِتَحْلِيلِ حَلَالِهِ وَ تَحْرِيمِ حَرَامِهِ شَاهِدا.

خدایا درود بر محمد و آل او فرست و به قرآن تنگدستی ما را جیران کن که محتاج نباشیم، و آسایش زندگی و فراوانی روزی نصیب ما کن و از سرشت بد و خوی زشت برکنار دار و از برگاه کفر و داعیه‌ی نفاق حفظ کن تا قرآن در آن روز ما را سوی خشنودی و بهشت توکشاند و در دنیا از خشم و نافرمانی تو بازدارد و نزد تو گواهی دهد که ما حلال آن را حلال دانستیم و حرام آن را حرام.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَهُوَ بِالْقُرْآنِ عِنْدَ الْمَوْتِ عَلَى أَنْفُسِنَا

كَرْبَ السِّيَاقِ ، وَ جَهَدَ الْأَنْيَنِ ، وَ تَرَادُفَ الْحَسَارِجِ إِذَا بَلَغَتِ النُّفُوسُ
 التَّرَاقِيَّ ، وَ قِيلَ مَنْ رَاقٌ وَ تَجَلَّى مَلَكُ الْمَوْتِ لِقِبْضِهَا مِنْ حُجْبِ
 الْغُيُوبِ ، وَ رَمَاهَا عَنْ قَوْسِ الْمَنَيَا بِأَسْهُمْ وَ حَسْنَهُ الْفَرَاقِ ، وَ
 دَافَ لَهَا مِنْ ذُعَافِ الْمَوْتِ كَاسَا مَسْمُومَةَ الْمَذَاقِ ، وَ دَنَا مِنَّا
 إِلَى الْآخِرَهِ رَحِيلٌ وَ اِنْطِلاقٌ ، وَ صَارَتِ الْأَعْمَالُ قَلَائِدَ فِي الْأَعْنَاقِ ،
 وَ كَانَتِ الْقُبُورُ هِيَ الْمَأْوَى إِلَى مِيقَاتِ يَوْمِ التَّلَاقِ

خدایا درود بر محمد و آل او فرست و سختی جان کندن را هنگام احتضار به برکت قرآن بر ما سهل گردان
 و آن نالمهای بر مشقت و پیچیدن نفها در گلو را وقته که جان پتروقه می رسد بر ما آسان کن، آن هنگام
 که گویند کیست درمان کننده؟ و فرشته مرگ برای گرفتن جانها از بیش پردههای غیب خویش را بنماید
 و از کمان مرگ تیرهای وحشتناک فراق سوی جانها پرتاب کند و جامی به طعم شرنگ از زهر ناب
 برورده سازد، هنگام بار بستن سوی آخرت فرا رسیده است. کردارها چون طوق بر گردنهای بسته. خانه گور
 تا روز قیامت جای ماندن ما خواهد بود.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، وَبَارِكْ لَنَا فِي حُلُولِ دَارِ الْبَلَى، وَ طُولِ
 الْمُقَامَهِ بَيْنَ أَطْبَاقِ النَّرَى، وَاجْعَلِ الْقُبُورَ بَعْدَ فِرَاقِ الدُّنْيَا خَيْرًا مَنَازِلَنَا،
 وَ افْسَحْ لَنَا بِرَحْمَتِكَ فِي ضِيقِ مَلَاحِدِنَا، وَ لَا تَفْضَحْنَا فِي حَاضِرِي
 الْقِيَامَهِ بِمُؤْبِقاتِ آثَامِنَا. خدایا درود بر محمد و آل او فرست و فرود آمدن این سرای نور بر
 ما مبارک گردان، که باید در آن یوسیده شویم و دیر زمانی میان طبقه های گل نمناک درنگ کنیم. و خانه
 گور را پس از مفارقت دنیا بهترین منزل ما قرار ده و تنگی لعد را برای ما فراخ کن و به گناهان بزرگ در
 پیشگاه حاضران عرصات ما را رسوا مساز.

وَ ارْحَمْ بِالْقُرْآنِ فِي مَوْقِفِ الْعَرْضِ عَلَيْكَ ذُلْ مَقَامِنَا ، وَ ثَبَّتْ

بِهِ عِنْدَ اضْطِرَابِ جِسْرِ جَهَنَّمَ يَوْمَ الْمَجَازِ عَلَيْهَا زَلَّ أَقْدَامِنَا ، وَ
نُورِ بِهِ قَبْلَ الْبَعْثِ سُدَافَ قُبُورِنَا ، وَ نَجَنا بِهِ مِنْ كُلِّ كَرْبٍ يَوْمَ الْقِيَامَهِ وَ
شَدَائِدِ أَهْوَالِ يَوْمِ الطَّامِهِ

و به حرمت قرآن در آنجای که عملها را بر تو عرضه می دارند به خواری مقام ما رحم کن، و آنگاه که
جسر دوزخ زیر پای گذرندگان می لرزد گامهای ما را استوار گردان و از لغزش بازدار و از هر اندوهی در
روز قیامت و از عقبات سهمگین و سخت آن گیر و دار برهان.

وَيَسِّضْ وُجُوهَنَا يَوْمَ تَسْوِدَ وُجُوهُ الظَّلَمَهِ فِي يَوْمِ الْحَسْرَهِ وَ النَّدَامَهِ ، وَ
اجْعَلْ لَنَا فِي صُدُورِ الْمُؤْمِنِينَ وُدًّا ، وَ لَا تَجْعَلِ الْحَيَاةَ عَلَيْنَا نَكَدًا .
در آن روز پشمیانی و افسوس که روی ستگران سیاه شود روی ما سفید گردان و دوستی ما را
در سینه‌ی موندان جای ده. و زندگی را بر ما بی رنج و سختی بگذران.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ عَبْدِكَ وَ رَسُولِكَ كَمَا بَلَغَ رِسَالَتَكَ ، وَ صَدَعْ
بِأَمْرِكَ ، وَ نَصَحَ لِعِبَادِكَ .

خدایا درود بر محمد فرست که بندی تو و پیغمبر تست و پیغام تو را برسانید و فرمان تو را آشکار کرد و
بندگان تو را خیرخواهی نمود.

اللَّهُمَّ اجْعَلْ نَبِيَّنَا صَلَواتُكَ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ يَوْمَ الْقِيَامَهِ أَقْرَبَ النَّبِيِّينَ
مِنْكَ مَجْلِسًا ، وَ أَمْكَنَهُمْ مِنْكَ شَفَاعَهُ ، وَ أَجْلَهُمْ عِنْدَكَ قَدْرًا ، وَ
أَوْجَهَهُمْ عِنْدَكَ جَاهًا .

خدایا پیغمبر ما را صلواتک علیه و علی آله در روز قیامت از همه پیغمبران به خود نزدیکتر گردان و
شفاعت او را بیش از آنان بپذیر و رتبه او را فزوونتر و آبروی او را بیشتر کن.

اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِ مُحَمَّدٍ ، وَ شَرِفِ بُنْيَانَهُ ، وَ عَظِيمِ بُرْهَانَهُ ، وَ

ثَقْلٌ مِيزَانُهُ، وَ تَقْبَلٌ شَفَاعَتُهُ، وَ قَرْبٌ وَسِيلَتُهُ، وَ يَضْعُضُ وَجْهُهُ، وَ أَئِمَّةٌ
نُورُهُ، وَ ارْفَعَ دَرَجَاتُهُ

خدایا درود بر محمد و آل محمد فrst و پایدی او را والا و حجت او را بزرگ و ترازوی او را سنجین
گردان و شفاعت او را بیدیر و وسیلت او را نزدیک کن و روی او را سفید و روشنائی او را کامل و رتبه‌ی
او را بلند ساز

وَأَحِينَا عَلَى سُنْتِهِ، وَ تَوَفَّنَا عَلَى مِلْتَهِ وَ خُذْ بَنَا مِنْهَا جَهَهُ، وَ اسْلُكْ بَنَا
سَبِيلَهُ، وَاجْعَلْنَا مِنْ أَهْلِ طَاعَتِهِ، وَاحْسُنْنَا فِي زُمْرَتِهِ، وَأُورْدَنْنَا
حَوْضَهُ، وَ اسْقِنَا بِكَاسِهِ

و ما را بر سنت او زنده پدار و بر دین او بمنیران. و به روش او بر و در راه او سالک گردان و از فرمانبران
او قرار ده و در زمرة‌ی پیروان وی محشور فرما و بر حوض او وارد کن و از جام او بنوشان.

وَصَلِ اللَّهُمَّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَآلِهِ، صَلَاهٌ تُبَلِّغُ بِهَا أَفْضَلَ مَا يَأْمُلُ مِنْ

خَيْرٍكَ وَ فَضْلِكَ وَ كَرَامَتِكَ، إِنَّكَ ذُو رَحْمَةٍ وَاسِعَهٍ، وَ فَضْلٌ كَرِيمٌ.

خدایا درود بر محمد و آل او فrst، درودی که بدان او را بهترین آرزوی رسانی، از خیر و فضل و

کرامت، که توئی صاحب بخشایش و گشایش بسیار و فضل عظیم.

اللَّهُمَّ اجْزِهِ بِمَا بَلَغَ مِنْ رِسَالَاتِكَ، وَ أَدْئِي مِنْ آيَاتِكَ، وَ نَصْحَ

لِعِبَادِكَ، وَ جَاهَدَ فِي سَبِيلِكَ، أَفْضَلَ مَا جَرِيتَ أَحَدًا مِنْ مَلَائِكَتِكَ

الْمُقَرِّبِينَ، وَ أَنْبِيَائِكَ الْمُرْسَلِينَ الْمُصْطَفَيْنَ، وَ السَّلَامُ عَلَيْهِ وَ عَلَى آلِهِ

الْطَّاهِرِينَ وَ رَحْمَةُ اللهِ وَ بَرَكَاتُهُ

خدایا! او را در برابر اینکه بیغامهای تو را آورد و آیات تو را رسانید و بندگان تو را خیرخواهی
نمود و در راه تو کوشید پاداشی ده بهتر از آنچه به فرشتگان مقرب و بیغمیران مرسل و برگزیده
دادی و سلام و رحمت و برکات خداوند بر او و بر خاندان پاکش.